...piciatio ... enim ... mea ... & ...
... venerunt: ...
...gitur popu ... quoq; ego annū
...deſt, naturæ
...manæ ſanctiſ
...nū fœdus cū Deo patre, Chrūs. In ipſo
...q; cōfœderatæ ſunt duæ naturæ & diui
...tas,& humanitas,in ſingularem diuinæ
...erſonæ vnitatē:vt ſit ipſe vnus mediator
...ei,& hominū Chriſtus. Quod ſi inimi-
...os Deus per Chriſtū ad diuinas traxit in
...ūdas amicitias,quidq̄ iā celebratis ami-
...tijs,nos in amicitia ſua ſeruet. Neq; ſolū
...t fœdus,imo & lux gentiū.Eſt enim lux
... illuminat oēm hominē venientem in
...c mūdū.Excæcatisq; Iudæis gentiū illu
...rauit corda:vt fierēt nouiſsimi primi, &
...rimi nouiſsimi,& eduxit de cōcluſione
...inctū,ideſt vinctos vt etiā Zacha.cōme
...norat.Tu aūt, ait, in ſanguine teſtamenti
...duxiſti vinctos,de lacu, in quo non erat
... deſcēdit nāq; ad inferos, & cōfregit
... altum,capti
...lamatio ... nem noſtram de reſurrectio-
...e Chriſti. ¶Ego.a) Nihil eſt quod diui-
...nam magis prouoce ... aduerſus homi-
...nes,quàm ... inos ... pēdere ho
creaturis ... lli eſt con
... ppe hic hono
... numinis, nulli

... terram ... ſoni
tremis terræ ...
dō eius: inſula ...
dans terram ...
mē. ...
bræis ſignificat hic,ille,aut iſte. At vero e-
tiā ſi illud ad proprietatē Hebraici ſermo
nis ſit referēdū:at nō vacat à myſterio. Et
eū pſalmographus rē expſsit hoc cōditā
loco. Tu aūt Dñe idē ipſe es & anni tui nō
deficiēt.Etem Deus ipſiſsimus eſt ab om
ni mutatione prorſus abhorrēs:ideo ſem-
per hic,ſemper ipſe. ¶Quæ.b) Quæ prius
per meos vates prænūtiaui, oculis veſtris
vidiſtis:itidē credite annūciāda per eos fu
tura.¶Cantate.c)Luculēter Dei erga hoī-
nes miſericordiā docuerat: qppe mala ge
neris humani depellēda per Chriſtū egre
giè diſſeruerat. Supererat vt nos ad canti-
cū,& laudes nō vulgares inuitaret.Et qui ... Pa-
Euāgeliū Chri nō ... ſed in oēm or-
leſtinæ ... ppterea nō Iudæos ſolos qu
... totū ,puocat mūdū: vt de generali ſa-
lute generales quoq; celebrent laudes.In-
ſulares ergo hoīes & q habitāt in domib
Cedar.i.Arabū q ſunt Nomades, aut Ce-
darenos intellige Saracenos:nā Cedar eſt
regio trās Arabiā q̄ Saraceni colūt Auto.
Hiero.Iſti ergo & qui habitatores ſunt pe
... ta & inacceſſa
... nticū nouum.
Tanta

ſtratiuū pro nomen Hebræis. Pſal. 101.

Quid ſit Cedar.

ſi Salomoni præfertur ...
nis prærogatiua,qui etiam ...
poſtolis antefertur. Huic nanq; ceſsit Pe-
trus apoſtolici culminis gloria,& vertex.
Nam ſuper exorta quæſtione à Dño mo
ta quis Chrm eſſet traditurus , nullus apo
ſtolorum Dominum ſciſcitatur,quis tātū,
tamq; atrox tradendi Dominum facinus
eſſet auſurus.At Petrus apoſtolici colle-
gij nomine Ioānē ſciſcitatur. Innuit enim
illi Simon Petrus & dixit.Quis eſt de quo
dicit.At Ioannes vt Chro chariſsimus in-
trepidè de quæſtione mota Chriſtū inter
rogat, Dñe quis eſt. Quibus accedat Pe-
trū,& Ioannē viſuros reſurgentis Dñi ſe-
pulchrū cucurriſſe ſimul.At IoānesPetro
præripuit curſum, & citius Petro dilectū
ſuū Chrm rediuiuū ſpectaturus acceſsit,
ætate ſanè iunior erat Ioannes Petro, at &
amoris dulcedine, & Chri ſuauiore fami-
liaritate etiā Petro præſtabat.Quare Ioan
nes præcurrit citius Petro,vt noua reſurre
... Dñicæ lætitia prius perfunderetur
... iori mortis tædio fue-
... pēdēti in cruce Chro
... ibus charis Dñi ... Non
... Dñi
... ci
... e-

Ioannes dilectionis prærogatiua cæteris antefertur apoſtolis. Ioan. 13.

... noſtro ...
...ſcipuli ... duce ...
...giſtrum, ſupra ...
mē nuper inclina ...
brijs aſpiciebat,mor ...
mani generi ... ſalutem,& p ...
tis commaci ... latum,clauſis ...
Iudæis deniq; ... riſum cœleſ...
Præter hęc Ioannis inſigniter augu...
lores , beatiſsimæ virginis matris ſem...
mœrores. Præcelluit igitur cæteros apo
ſtolos,quia virginitatis ornabatur cando-
re:inde & dilectionem eximiam Chriſti
ſibi parauit,quam non ſolum affectu reti-
nuit,quin etiam opere indicauit, nempè
Chriſto ſub crucis grauiſsimis tormentis
aſsiſtens.Quam obrem Dominus amore
quem dilectus ſeruus erga Dominū pro-
mebat,ſingulari & inſolito prēmio repē-
dit:nam virginem Matrem ſuam ſuaque
chariſsima pignora,virgini Ioanni cōmē-
dauit.Legimus præterea Ioannis. 21. Do
minum rediuiuum littus tenentem maris
Tyberiadis,piſcantes diſcipulos latuiſſe.
At Ioannes,cui ſecreta pandebantur cœ
leſtia cognouit D...
tro,Dominus eſt...
ris , amantis cele...
T...

...Traiano
...docatum
...ge Eusebij Cæsariensis
...ro mortem ... non subijt ob
...as subiuerit ... pœnas. Vt er-
Domini bibe... ...endum Dominus
...dixit, siquidem sub tormentis quæ per
...lit mortem martyrij euasit? nam Ephe-
...uietus tandem occubuit. Autor tamen
...rnardus est sermone de innocentibus,
...uosdam esse martyres animo, alios ope-
re, alios denique vtroque. Et qui vtrunq;
assequuti sunt isti omne martyrij tulerunt
punctum: qui sanguinem martyrij ani-
mo miscuerunt, vt Petrus Paulus &c. At
beatissimi infantuli, quos Tyrannus He-
rodes neci addixit: opus quidem præsti-
terunt martyrij, quia cruore suo propter
Christi gloriam maduerunt: at animus
ab erat, quem tamen Christi sanguis sup-
pleuit. Ioannes verò animo verè martyr
fuit. Nam si martyrium subsequutum non
...it, per Ioannem non stetit: qui feruen-
...ores: qui satis es-
...tur halitu: verum
...ulan...

...que viuere ... vt Theo-
philus & alij. Affirmant enim Ioãnem cũ
Elia, & Enoch, fœlicem etiam num duce-
re vitam, diemque iudicij expectare: quo
die mortem fœlicem cum præclaris pro-
phetis illis subiturum concedunt. Legunt
enim. Ioan. 21. Sic volo eum manere do-
nec veniam, quid ad te? Porro gratiores
nos Ioanni arbitror exhibituros, si illum
supremum egisse dixerimus diem, & iam
beata pace frui, cum sibi dilecto Christo.
Neque enim immortalitatem Dominus
Ioanni concedebat verbis iam indicatis: si
quidem malè intellectam à coapostolis
immortalitatem Ioannes ipse corrigit. Et
non dixit, ait, Non mo...
manere eum donec...
Scio tamen non mi...
esse si corruptus est l...
busdam concertantib...
non sic, sed, si, legendũ...
alij ampliorem serm...
in præsentia cũ Cyrill...
ad hũc locũ nr̃am proba...
q; ineptè. Etenim qui fie...
apostoli, aut certò crede...

Ioãnes diẽ su premũ egit vt cæteri mortales.

...rat affectus. Etenim
qui fortassis etiã m...

opera propria, non creaturarum: cœ-
los scilicet condere, & terram firmare
in sua stabilitate, & animas rationales
creare. De origene porrò animæ anti-
qua fuit in Ecclesia Dei concertatio, imo
& in scholis Achademicorum, & Peri-
pateticorum, id quod nos supra indica-
uimus. At citra litigationem, Esaias te
docebit cum Zacharia à Deo accipere a-
nimam rationalem originem. ¶ *Ego.*)
Verba patris ad Messiam sunt, *Vocauit*, in
quit, *te in iustitia.* Diuus Augustinus. 13.
de Trinitate capitulo decimo, non poten
tia, sed iustitia denarrat Christum rede-
misse humanum genus. Et diuus Leo pa
pa sermone de Ramis Palmarum, Con-
gruebat, ait, vt in eo vinceretur hostilis ad
rat citra iniuriam vicerat. Idcirco qui pote-
rannide asserere diabo... ...mines à ty-
cruore, & plagis tyrannidem abigere...
diuino liuore sanati sumus. Mortuus est
enim Christus propter delicta nostra, &
resurrexit propter iustificatiõem nostrã.
Et scatet diuina scriptura hoc genus te-
stimonijs, docentibus Christum esse iu-
stitiam nostram: à quibus supersedendum
est, quia non semel à me superius incul-
cata, & disert...
catus est hom...

Rationalis anima à Deo accipit originẽ.

Christus nõ potẽtia vtẽs absolutaled demit hõmines.

Roma. 4.

obumbrante ... dare orig
lis piaculi est expers, & cæterorum pe
catorum planè asymbolus, quia ab orig
ne suæ conceptionis nihil commercij
bere potest cum peccatis. Apprehẽdit a
tem Deus pater manũ Iesu Christi. Qu
pe testantibus Dionysio, & Damascen
Christi operationes theandricæ ... ant,
dest, Dei viriles. Erant nanque diuinæ a
que humanæ personæ actiones. Id quo
ipse Dominus non siluit. Pater, ait, in m
manens, ipse facit opera. Et rursum, No
poterit filius à semetipso facere quicqu
nisi quod viderit patrem facientem. Ap
prehẽdit ergo manũ Messiæ pater. Qui
quid enim vt homo agebat, Spiritu sanct
ducente, & præeunte agebat vnde ductu
est à spiritu in desertum Matth...
autem Spiritus sanctus Ch... Etenim m
...it. Nihil enim nocere ...
te turpis... illum damnantes, glorio
ma reuixit via, & data est illi omnis p
testas in cœlo & in terra. ¶ *Et dedi.*) Leg
mus olim mũd... lãtibus aquarũ gurg
tibus Deũ ... tãdem
taliũ, arc...
micitiæ
molitur...

TRACTATUS DE

ATTENTATIS ET INNOVATIS LITE ET APPELLATIONE PENDENTE,

Quibus adiuncti sunt & explicati alij casus qui decima ab hinc pagina distinctè indicantur,

ROBERTO LANCELLOTTO I. C. Perusino
authore, nunc primùm in lucem
editus.

Cum Indice Rerum, ac verborum locupletissimo.

LUGDUNI,

APUD SYMPHORIANUM BERAUD.

M.D. LXXX.

S. D. N.

GREGORIO XIII PONT. MAX.

ROBERTVS LANCELLOTTVS PERVSINVS.

DIVINI, ac veteris immemor præcepti videri facilè potuissem, si ante tuum conspectum, PATER BEATISSIME, vacuus prima vice omnino constitissem: Vnde cùm hoc tempore, quod & per me præstari posset, & Sanctitatem tuam aliqua ex parte deceret, aliud haberem nihil, (diuino nixus oraculo) temerarium non sum arbitratus, hæc (quæ de attentatis quindecim abhinc annis, Romæ primum, deinde (Ampliss. Cardinalis Perusini beneficentia in patriam reuersus) Perusiæ in rudem quandam formam congesseram, ac hortatu demum Ampliss. Cardinalium Vrsini, atque Alciati, nec non suasionibus, ac ope R. & doctissimi præceptoris mei Oradini, in meliorem formam redegi) Sanctitati tuæ dicare, atque offerre: Præsertim quòd eorum, quæ præsenti tractatu continentur, pleraque à Sanctitate tua (dum diuersimodè per tot annos in Rom. Cu. integerrimè ius dicendo ad Pontificatum sibi aditum parabat) didicisse me, & ingenuè fateor, & vehementer glorior: Vnde iure optimo ad te quasi ad suum debent redire principium. Suscipere itaq; qua solet humanitate hos qualescunque labores meos Sanctitas tua non dedignetur. Si enim ita fieri intelligam, ad alia, quæ non minorem fortasse causarum patronis, atque alijs iuris professoribus vtilitatem quandoque sunt allatura, animum appellere non dubitabo. Interim Deum Opt. Max. rogabo, vt te diu nobis felicem seruet, ac incolumem.

FVLVIO CORNEO S. R. E.
CARDINALI AMPLISSIMO
Perusinæque Ecclesiæ Antistiti relligiosissimo
ROBERTVS LANCELLOTTVS PERVSINVS. S.

AGITVR nunc quintus supra decimum annus, quo in familiarium tuorum numerum (quæ tua fuit humanitas) me retulisti, quo factum est, vt sæpius tecum ego sermonem habuerim, atque admirari me dicerem, neminem ex nostris Iuriscon sultis, hactenus inuentum, etiam ex recentioribus, qui Attentatorum materiam (quæ omnium frequentissima, præsertim in Romana curia semper extitit) ad communem vtilitatem in vnum perstringere curauerit, sicut iam per præceptores meos Antonium Massam, quæ de obligatione Camerali, & Sebastianum Vantium, quæ de nullitatibus à nostris traduntur, factum videbamus: Quod si quid aliquando apud te ocij nancisci possem, statuisse me omnino illud omne in hanc vnam rem conferre. Quod cum à te quoque tunc non improbari animaduertissem, magno animo hanc prouinciam sum aggressus, atq; eò sum fœlicius etiam prosecutus, quo paulo post ijs me beneficijs, atq; honoribus honestasti, quæ mihi (te iubente) in patriam reuerso, ocium ad eam rem abundè suppiditauerunt: Vnde magnis laboribus, ac vigilijs, longo studio, ac diuturna obseruatione (vt mente conceperam) materiam hanc omnem Attentatorum (quæ nullam specialem sedem hactenus habere videbatur, sed sparsim, & (me Iudice) satis ieiunè ab interpretibus nostris pertractata fuerat) in vnum tandem collegi, & quanto breuius, ac facilius licuit, quasi in methodum redegi: Cúmq; fœtus iste hodie demum te adiuuante editus vtcunque dici possit, quasi de more maiorum purgatum esse volens, statui illum (antequam typographarijs cõmittatur) Domino sistere, hoc est Romano Pontifici (præsertim GREGORIO xiij. de legali hac disciplina semper optimè merito) te offerente dicare: Quo rectius in his peragendis sacerdotis vice fungi posse censeo neminem, tum quia à Perusino Antistite pro Perusino, & tibi deuotissimo peragenda est oblatio, tum etiam quia vitæ tuæ Innocentia, & Integritas, morum irreprehensibilis Honestas, sedula in dicendo, & inculpata Libertas, in negocijs peragendis Diligentia, ac Experientia, maxima item cum Benignitas erga homines, tum in deum Religio, ac Pietas non solum te illi gratum, sed & sibi, & alijs admirandum proculdubio reddunt, ita vt vel quæuis per te illi oblata semper gratiora fore non sit dubitandum. Suscipe itaque Cardinalis Amplissime meum hunc partum, susceptúmque pro tua benignitate, vel per literas Sanctissimo Domino sistere non graueris: Ego autem columbarum, aut turturum loco (cum aliud habeã nihil) me ipsum per te Domino in holocaustũ, atq; simul obnixam deuotionem erga te meã, & indefessę seruitutis obsequium pro sacerdote tibi offero. His autem peractis, & partus, & parens à detractorum liuore mundabitur, & fœlicius ille in dies apud homines recipiet non indebitæ forsan commendationis incrementum. Vale Perusiæ, Pridie idus Nouembris. M. D. LXXII.

PROSPERO SANCTACRVCIO CARDINALI AMPLISSIMO

Robertus Lancellottus Perusinus.

CVM primùm cõmoraturus Romã accesſiſſem, cauſáſq; agere cæpiſſem, inter omnium tribunalium, ac Iudiciorum ſtrepitus hanc vnã Attentatorum vocem frequentiſsimè reſonare animaduerti: Quæ ſicut mihi tunc nuper ad vrbem aduenienti noua propemodum, & inuſitata auribus intonuit, ita ob illius frequentiam, ei qui in praxi Ro. Cu. aliquando proficere vellet, eorum notitiam ſummopere neceſſariam fore intellexi: Itaque quicquid ad plenam huius rei cognitionem vel proprio ſtudio, vel à doctiſsimis viris mutuatus diligenti, ac longa quamplurimùm annorum obſeruatione excerpere quoquo modo potui, in vnum omnia collegi: Quo factum eſt, vt opus eò paulatim creuerit, vt ſingulæ eius principales partes ad iuſtiferè voluminis magnitudinem acceſſerint: Ideóque cui dedicaturus eſſem hanc ſecundam partem, cum ipſe mecum cogitarem, Tu ſolus Ampliſsimè Cardinalis Iure occurriſti, quippe qui non tam Authoris tui deuotiſsimi, quàm tuam propriam quodammodo cauſam acturus mihi videreris in eo opere tuendo, quod totum refertum, auctúmque eſt ex illis deciſionibus, quæ in controuerſijs coram te pendentibus (dum inter Sacri Palatij Apoſtolici cauſarum Auditores eras) factæ fuerunt. Suſcipere igitur pro tua benignitate hos qualeſcunque labores meos non dedigneris: Sic enim eueniet, vt non ſine aliqua, & forſan non iniucunda recordatione proprios labores in hiſce meis agnoſcas, Lectoréſque animaduertentes lucubrationibus tuis has meas illuſtratas eſſe, huic operi parçant, & benignè authoritatis, honoríſque tui gratia errata condonent. Vale.

ALEXANDRO SFORTIÆ CARDINALI AMPLISSIMO,

ROBERTVS LANCELLOTTVS PERVSINVS. S.

EX eo tempore, quo (vt humanioribus litteris operam dares) ad gymnasium nostrum Perusinum puer adhuc accesseras, ego qui pariter sub tutoribus eram, ingenij tui acumen, Prudentiam, Solertiam, Affabilitatem, & erga omnes Humanitatem (quantum per ætatem licuit) sępius admirans, eámque de optima indole tua spem concipiens, cui tu iam plenè respondisti, semper fui quadam animi mei propensione ad te obseruandum, tibíque obsequendum mirificè impulsus, vehementérque aliquam mihi occasionem offerri semper optaui, qua addicti tibi animi mei motum aliquo pacto testarer. Quæ & si diutius, & in hanc vsque diem dilata est, nuper tamen opportunè accidit, vt dum tu summa omnium lætitia Signaturæ (in qua Attentatorum, & reuocationis illorũ causæ frequentissimè ventilari solent) Præfectus fuisti, Ego quoque ea, quæ de Attentatorum purgatione, totiúsque illorum reuocationis processu iam antea per multos annos in vnum collegeram, & hac tertia parte recto ordine (ni fallor) digesseram, tandem (annuente Deo) ita absolueram, vt ad illius impressionem iamiam accinctus essem: Quo factum est, vt statim mihi in mentem venerit (si illam tibi ex more dicassem) tam huic meo testandæ voluntatis erga te meæ desiderio, quàm etiam libello eodem tempore consultum fore, qui sub amplissimi nominis tui auspicio in lucem prodiens à detractoribus vndique tutus erit. Accipe igitur pro tua humanitate Cardinalis Amplissime hoc, quod auspicatissimo nomini tuo dicaui, & (quamuis exiguum) possum hoc tempore præstare munusculum, méque tui obseruantissimum in tuorum numerum repone, & qua eos soles beneuolentia prosequere. Vale.

Author

Author Candido lectori.

AB his, qui noui alicuius argumenti in Pontificio, siue Cæsareo Iure tractatus conscribunt præter dicendi facilitatem, atque dispositionis ordinem potissimũ allegationum copia, & fideles, ac germanæ attestationes requiri consueuere: Quæ etsi pro nostra in eo adhibita diligentia non mediocri, ac labore præstitisse nos magna ex parte non desperamus, illud tamen Lectores monitos volumus, nos ad faciliorem, ac vberiorem omnium declarationem sæpius fuisse coactos citare, tum resolutiones huic argumento opportunas hactenus multis ab hinc annis, in Sacro Rotę auditorio factas (quas videndi, & perlegendi ea nobis facultas fuit concessa in proprijs D. mei Oradini resolutionum libris, ac notis per eum in singulis causis per duos supra viginti continuos annos diligenter, & accuratè iuxta informationes adnotatis, vt nulli mirum videri possit, si de illis frequentius forsan, quàm fuisset verisimile attestati sumus) tum etiam eiusdem Sacræ Rotę Romanæ decisiones, quę nondum typis excussę, manu scriptę tamen passim leguntur, in quibus quandoque nec vel vnius quidem authoris habetur allegatio, sed (prout par est) suæ duntaxat authoritatis soliditate subsistunt. Earum verò exempla adeo deprauata, & interdum à vero illarum sensu abhorrentia, & inter se aliquando pugnantia circunferuntur, tanta etiam sunt numerorum varietate, & inconstantia referta, vt non dubitemus posse nos quibusdam fortasse aliquoties videri eas minus copiosè, ac fideliter allegasse. Qua in re vnusquisque sibi persuadeat nos semper operam dedisse, vt per Diei, Mensis, & Annorum descriptionem, Authoris, ac Iudicis, & multoties etiam collitigantium nomina, necnon per singularum ferè causarum inscriptionem, & denominationem, ac ipsius demum cuiusque Decisionis principij annotationem (quãtum fieri potuit) faciliorem rem reddere, ac clariorem. Quod si quis adhuc in ea re defecisse nos fortè nonnihil comperiat, nobis illud pro sua humanitate condonare non dubitet, cęteráque omnia boni consulat: Prȩsertim quod tamdiu, & in hanc vsque diem huius editionem tractatus distulerimus, vt iam nobis ab alijs inuentionis argumentum pręreptum videatur. Quod non ea solum ratione cõtigisse credat, quod oportuerit nos illum quasi ex præcepto nonum in annum premere: Verum etiam quod de inuentionis pręreptione iurę dubitari potuisse nunquam sumus suspicati, cum falsum hoc esse graui multorum, etiam Illustrium Virorum testimonio constare semper posse non ambigeremus, qui prius etiam quàm in hoc genere aliquid in lucem prodiret, nos hanc de Attentatis vniuersę scribendi prouinciam fuisse aggressos, multáque super hoc antea per aliquot annos per nos, longa obseruatione collecta disponere cœpisse satis supérque familiari quoque experientia cognouerũt, & quandoque apud alios sunt testati. Quamuis enim Manfredus multa ad eam causam Attentatorum (cui tanquam patronus tunc præerat) sub Anno M.D.LXII. suo dialogo concinnè fuerit complexus, atque ex ibi dictis alium (cui conclusionum super Attentatis appellatione pendente titulum inscripsit) anno sequenti libellum conflauerit: Eundémque imitatus Herculanus (ex his solum, quæ à Manfredo in dicto libello mutuo sumpsisse videtur, & quæ iure cuiusdam familiaritatis sese nobis insinuans ex repetitis colloquijs excerpsit, quæ non semel nobiscum habere curauit, quo tempore Perusiæ informem hunc Tractatum moliebamur) multa præterea in eum tractatum congesserit, quem de Attentatis appellatione pendente nuper edi curauit. Ex hoc tamen ab instituto dimoueri minimè potuimus, quominus hic quoque noster de Attentatis Tractatus imprimeretur, cum non sit nouum, neque inutile in eadem re, præsertim lata, & frequenti, plura extare commentaria, & Tractatus, ex quorum lectione pręter cęteras, illa non reijcienda prouenisse tibi, ac nobis videtur vtilitas, quod si quid illi vltra, vel etiam supra nos dixerint, & tibi & nobis, qui discendi auidissimi sumus, commodissimè cedet. Si verò quid minus plenè fortasse scripserint, eò illorum comparatione labores hos nostros tibi magis gratos, & probatos fore confidimus, quo non vnam tantum speciem Attentatorum appellatione pendente, vt illi, sed vniuersa Attentatorum genera pleniori tractationę complexi sumus.

Gaspar Galbiatus aduocatus Candido, & pio Lectori. S.

NON paruam nedum apud nouissimos, sed etiam apud veteres Iurisconsultos fuisse controuersiam, nemo est qui nesciat, præstet ne librorum legalis philosophiæ adesse copiam, vt quæ hominibus admirabilem vtilitatem afferat, an verò satius sit paucos, selectos tamen, habere libros. quos possint legum Doctores nocturna (vt Horatius inquit) versare manu versare diurna: In qua equidem in vtranque sententiam tot hactenus dicta sunt, vt adhuc sub Iudice lis ipsa pẽdere videatur. Ego verò non vt hac in re iudicium interponam meum, sed, vt ingenuè quod sentio proferam, illos maxima semper laude dignos censui, qui ea, quæ varijs in locis dispersa non sine magno labore, ac longo temporis interuallo inueniri possunt, in vnum suis vigilijs, suáque solertia miro quodam ordine congesserint, ac in lucem prodire curauerint, ex quibus quæ se in dies offerunt lites boni Iudices facilè recto iuris tramite valeant terminare. His enim non vlla ignominiæ nota inuri potest, non quod auro inhiantes (vt quandoq; euenit) causæ inseruire voluerint, non quòd inanis gloriæ adipiscendæ, ac ingenij ostentandi causa, non quod ad æmulationem suos fœtus ediderint, verum ea solum ratione animum ad scribendum appulisse fateri oportet, vt publicis commodis operam darẽt, cunctísque prodessent. Qua de re non parum legalis scientiæ studiosos, Causidicos, Aduocatos omnes, ac præcipuè qui decidendis causis operam nauant, Roberto Lancellotto Iurisconsulto Perusino Clarissimo Ro. Cu. Aduocato debere existimo, qui vniuersam Attentatorum materiam vsque adeo latam, & immensam, vt vastum mare iure appellari possit, in tres libros ita fœliciter redegit, omnésque frequentes, ac quas mauis quæstiones ita copiosè, eleganter, atque etiam eruditè in illis pertractauit, vt nihil omissum sit, quod à quouis vel Iurisconsultissimo homine desiderari possit. Quid quòd multas, eásque difficiles disputationes ex huius Sacri Palatij Auditorij toto terrarum orbe celeberrimi, ac tribunalium quorumcunque communi omnium voto facilè principis sententia terminat? quod quanti faciendum sit demonstratione opus non esse vnusquisque exiguo admodum labore perspiciet. sunt enim excelsæ Romanæ Rotæ Iudices tanquam stellæ in firmamento cæli, floruerúntque in ea semper etiam priscorum testimonio praeclarissima ingenia, eminentísque doctrinæ Viri præstantissimi ac Illustres: hac vero tempestate nostra qui floreant, silentio præteribo: præclarius enim est de eorum laudibus silere, quàm pauca dicere, eóque præsertim quòd non is ego sim, qui adeo eloquẽtia, & eruditione polleam, vt hoc fœliciter officio fungi possim, neque hic illorum singulares, eximiásque virtutes recensendi locus esse videatur. Accipe igitur cãdide Lector hilari vultu, libentique (vt par est) animo hoc ab Auctore lucubratum opus: sic enim fiet, vt eum suscepti laboris ad publicam commoditatem non pœniteat, atque tam ipse, quàm alij ad Rempublicam iuuandam in posterum accendantur. Vale, Datum Romæ Sexto Calendas Octobris M.D.LXXV.

S. CEC

S. CECCHINI PATRITII ROMANI S.D.N.PP. Audien. Contradictarum Audit. & V. S. Referend. de Roberto Lancellotto I. C. Perusino Tetrasticon.

DUM patriam exornat meritis, & Robore fulcit
Iustitiaq; pari Lance tuetur opus,
Dum fugienda monens docet Attentata, laboris
Sentiet eximius præmia digna sui.

Alphonsi Ciccharelli à Meuania Epigramma Dialogicum.

CLara duo Iuris perfulgent lumina Fratres,
Ciuile Hic scribit, scripsit & ille sacrum,
Quem magis æterno censes sed nomine dignum,
Ex his dic natis Vrbs Perusina tuis?
Æqua detur laus, sit longè discrimen ab illis,
Dona eadem ambobus sydera celsa parant,
His Ego sic arces tollo tumefacta superbas,
Sic Lancellottum fertur ad astra genus.

Hieronymi Iannini Meuanatis Endecasillabon.

MOrtales properate monstra mecum
Naturæ aspicere, ecce honos, decúsque,
Hi legum, celebris fit his, & omni
Lancellotta domus decora laude:
Romani iuuenes, disertæ Athenæ
Iam tandem iaceant, genúsque Graium,
Huc, huc, si studium, bonásque leges
Sectatis, iuuerit venire cunctos,
Hos reddit Perusina terra fructus.

De Lancellottorum libris Astrea.

IAm bilance pari gestabam insignia Libræ
Hos pro Lance geram nunc Vtriusque Libros,
Iuris enim his methodus, praxisq; vtriusque redacta est
Hísque ego ius æquè tribuo cuique suum.

INDEX

INDEX CAPITVLORVM, IN QVAE HIC TRACTATVS DISTICNTVS EST.

PRIMAE PARTIS.

SECVNDAE PARTIS.

Attentari enim dicitur

Infertur

Redu

TERTIAE PARTIS,

TRACTATVS DE ATTENTATIS ET INNOVATIS.

Primæ partis,

PRÆFATIO.

SVMMARIVM.

1 Remedivm attentatorum dicitur æquum & iustum, &
2 Vtile, ac facile, &
3 Priuilegiatum magis, quàm remedium spolij.
4 Attentatum diuersimodè accipitur, quandoque pro conatu, & nixu ad aliquem actum faciendum.
5 Quandoque pro impetu ad insidiãdam pudicitiã alicuius.
6 Quandoque pro eo, quod fit lite, vel appellatione pendente in contemptum Iudicis, & præiudicium partis.
7 Attentati vox antiquis Iureconsultis incognita.
8 Innouare quoque, & innouatum diuersimodè accipitur.
9 Quandoque innouare, idest renouare.
10 Quandoque innouare idest non nouare.
11 Quandoque innouare idest nouum ius impetrare.
12 Quandoque innouare idest beneficium impetrare.
13 Quandoque pro actu facto lite, seu appellatione pendente, vt dictum est de attentato.
14 Attentatum quid sit, & eius diffinitio, seu mauis descriptio.
15 Alienatio facta lite pendente dicitur attentata.
16 Sic præsentatio à patronis facta.
17 Similiter & actus collationis.
18 Lis: hoc verbum designat ius in iudicio deductum.
19 Controuersia dicitur esse extra iudicium, & quomodo, ibi declaratur.
20 Pendentia controuersiæ extraiudicialis regulariter non inducit vitium attentatorum.
21 Quid de pendentia compromissi?
22 Lite finita non dicitur attentari.
23 Iudex si post appellationem, aut inhibitionem procedat regulariter attentat.
24 Tertius regulariter non dicitur attentare.
25 Nisi habeat causam à parte.
26 Attentata dicuntur esse quando fiunt in contemptum Iurisdictionis.
27 Et præiudicium partis.
28 Reuocatio in attentatis fit officio Iudicis mercennario, quandoque ad instantiam partis.
29 Nobili quando absque partis instantia.
30 In spolio autem dicitur fieri iure actionis.
31 Contemnens Iudicem illius maiestatem lædit.
32 Maiestas Iudicis in honore consistit.
33 Attentata regulariter sunt ante omnia reuocanda.
34 Attentata an sint ipso iure nulla, remissiuè.
35 Attentatum quotuplex sit, & secundum docto.
36 Aliud est, quod fit à Iudice, aliud quod fit à parte.
37 Aliud licitum, aliud illicitum.
38 Aliud reuocabile aliud irreuocabile.
39 Verè tamen Decem, & Septem sunt attentatorum genera, prout totidem possunt attentatorum causæ considerari, de quibus hic remissiuè.
40 Actus, qui ob solam appellationis pendentiam non esset attentatus (si emanauit inhibitio) transit in attentatum.
41 Iudex datus cum clausula appellatione remota potest regulariter appellatione pendente suam sententiam exequi.
42 Nisi sit inhibitus.
43 Attentata, quo Iure fuerint inuenta quatuor referuntur opi. de quibus infrà nu. 50. 54. 59. 62.
44 Nullitas quo Iure inuenta, remissiuè.
45 Clausula facti veritate inspecta reducit causam ad ius gentium.
46 Clausula Iuris solennitate seruata reducit causam ad ius gentium.
47 Ordo in cognoscendo videtur sublatus per clausulam sublata omni iuris solennitate.
48 Statutum remouens omnem Iuris solennitatem an censeatur auferre remedium spolij, & canonis reintegranda.
49 Princeps dicitur esse supra Ius, scilicet positiuum, non autem supra ius naturale, vel diuinum.
50 Attentata sunt de Iure positiuo secundum aliquorum opinio.
51 Maiestas prætoris vindicari dicitur in attentatorum reuocatione.
52 Contemptus Iudicis in reuocatione attentatorum plus ponderatur, quàm ius agentis.
53 Pœna aduersus alienantes rem litigiosam est inducta de Iure ciuili, & de iure nouo.
54 Attentata sunt de Iure naturali secundum aliorũ opinio.
55 Reuocatio attentatorum dicitur in se continere defensionem.
56 Defensio est de Iure naturali.
57 Attentata sine lite regulariter non dantur.
58 Iudicia sunt de iure naturali premeuo.
59 Attentata sunt de Iure diuino secundum aliorum opi.
60 Lex Mosayca etiam hodie allegari potest ad decisionem causarum remissiuè.
61 Obedientia exhibenda magistratibus, ac Iudicibus est de Iure diuino.
62 Attentata sunt cognita de Iure ciuili, dictante tamen ratione naturali.
63 Recusatio Iudicis (quò ad formam, & modum procedendi) dicitur esse de Iure ciuili, naturali tamen ratione dictante.
64 Legitima licet dicatur debita de iure naturæ, quia tamen per leges fuit quoad formam inuenta dicitur de Iure ciuili.
65 Opinio illa attẽditur per quam aliæ opiniones conciliãtur.

66 *Princeps potest tollere ea, quæ sunt inducta de Iure ciuili, naturali tamen ratione dictante.*
67 *Recusatio Iudicis potest per Principem tolli apponendo in commissione clausulam, recusatione remota, secundum Commu. opi.*
68 *Princeps potest ex causa Ius naturale, vel diuinum distinguere, limitare, & declarare.*
69 *Clausula quod lite pendente possit capi possessio, citra vitium attentatorum, datur quando beneficium est reseruatum.*
70 *Decimæ dicuntur esse de Iure diuino.*
71 *Pœna potest esse de Iure ciuili, licet præceptum sit de Iure naturali vel diuino.*
72 *Iudicalia præcepta legis Mosaycæ hodie non obligant.*
73 *Nec dicuntur esse leges diuinæ.*
74 *Iudicium attentatorum cadit sub tribus distinctionibus Iudiciorum, quia est*
75 *Summarium. Item est*
76 *Extraordinarium. Item dicitur esse Possessorium, indirectè tamen propositum, vt numer. 78.*
77 *Extraordinarium dicitur omne Iudicium, in quo proceditur per implorationem officij Iudicis.*
79 *Sententia lata super attentatis sapit naturam meri possessorij.*
80 *Sequestrum non apponitur quando lata est sententia super attentatis.*
81 *Remedium attentatorum fauorabile ne sit, an potius odiosum quadruplex consideratur opi. de quibus infrà, nu. 82. 89. 94. & 97.*
83 *Attentare est delictum, & sonat in malam partem, & melius infrà, num. 104.*
84 *Pœnalis dicitur esse materia attentatorum.*
85 *Attentans dicitur offendere ius, iudicium, & partem eodem tempore.*
86 *Attentans dicitur odiosior, & detestabilior spoliante.*
87 *Odium principaliter considerari videtur in reuocatione attentatorum.*
88 *Fauorabilis ne an odiosa aliqua dispositio censenda sit, inspicitur, quid principaliter fuerit in consideratione fauor, an odium.*
90 *Publica vtilitas dicitur versari in reuocatione attentatorum.*
91 *Animæ periculum concernere dicitur attentatorum reuocatio.*
92 *Appellari potest à sententia lata in causa attentatorum.*
93 *Item aduersus eam peti restitutio in integrum per minorem.*
95 *Diuerso iure censeri eadem res eodem tempore non debet.*
96 *Nisi fauor, & odium commodam separationem recipiant.*
98 *Attentata (quatenus considerantur dum deducuntur in esse) dicuntur odiosa, postquam autem sunt in esse deducta, & instatur pro illorum reuocatione dicuntur fauorabilia.*
99 *Tensio dum tractatur de illa imponenda dicitur odiosa, post impositionem verò (dum agitur de illius solutione) dicitur fauorabilis.*
100 *Reuocatio attentatorum est fauorabilis.*
101 *In dubio fauere debemus attentatorum reuocationi.*
102 *In dubio pro non attentatis facienda est interpretatio.*
103 *Interpretatio facienda, vt euitetur delictum.*
105 *Attentans dicitur offendere Ius, Iudicem, & partem.*
106 *Delictum requirit dolum, vt sit punibile.*
107 *Dolus etiam in attentatis consideratur.*
108 *Dolum arguunt gesta contra præceptum Iudicis, vel cõtra prohibitionem legis,*
109 *Alienatio facta lite pendente præsumitur dolo facta.*
110 *In dubio assumitur interpretatio, quæ minus præiudicat, & quæ tendit ad bonum.*

Diuisio totius tractatus.

111 *In prima parte tractatur per quas personas attentari dicatur, videlicet ab Actore, à Reo, à Procuratore, à Iudice, à Tertio, ab habentibus causam ab eis.*
112 *In secunda quomodo attentata deducantur in esse, & quando, & quibus casibus.*
113 *In tertia quomodo attentata tollantur, & de illorum reuocatione, & ibidem plenissimè tractatur de his omnibus, quæ materiam huiusmodi reuocationis respicere videntur.*

1 ATTENTATORVM remedium † quã sit æquum, & iustum ex eo maxime deprehendi potest, quod per illud non solum magistratuum, & iusdicentium dignitas, & iurisdictio contra contemptores illæsa conseruatur, Verumetiam vnicuique litigantium (facto Iudicis, vel aduersarij in aliquo grauato) plenissimè succurritur, & tam Iudicum, quàm partiũ tramites iuris excedentiũ temeritas certis pœnis cohercetur: Quod si tractatus de restitutione spoliatorũ ab eius vtilitate magnam semper apud omnes, qui de ea re scripserũt cõmendationẽ habere meruit maxima profectò Attẽtatorũ tracta-
2 tui ex hoc capite tribui debet, quippe qui † non solũ facile vtile, & priuilegiatũ remediũ à docto. appellatur, vt per Philipp. Franc. in. c. bonæ. sub nu. 15.
3 in fin. ext. de appell. † verumetiam magis vtile, & priuilegiatum quàm sit præfatum remedium spolij, vt tradit idem Franc. in. c. consuluit. el. 2. nu. 8. de appel. & latius dabetur infrà in tertia parte c. xxx. de priuileg. attentat. in prima Ampliat. numer. 6. & seq. vbi vndecim enumerantur differentiæ inter hoc remedium, & interdictum vnde vi: Quam vero sit frequens, ac quotidianum, & omnibus iuris professoribus (præsertim causarũ patronis) scitu necessarium ij conijcere rectè valent, qui quotidie in foro versantur, Nullus enim omnino causarum alicuius momenti processus (præsertim in curia) fabricari videtur, cui iste attentatorum articulus iure, vel iniuria non annectatur, & diu apud Iudices tractetur, ac ventiletur: sæpe enim eos ego qui de meritis suæ causæ parum considerent, vt aduersarium sumptibus fatigarent, & causam quanto magis inuoluerent, sub prætextu prætensæ appellationis, aut inhibitionis commissionem causæ attentatorum huiusmodi impetrasse, litemq; diu desuper sustinuisse vidi: Vnde non ab re esse duxi hanc materiam passim apud iuris vtriusque interpretes conspersam in vnum colligere, & ad cõmunem omnium vtilitatem in certam, & vsui aptam formam perstringere: sic enim fortasse fiet, vt litigantium ij, qui prætermissis calumniis solum pro iustitia expeditum causarum exitum desiderant, sciant à quibus eos abstinere oporteat, ne ipsorum facto in huiusmodi anfractus incidant, & quomodo si facto aduersarium per huiusmodi circuitur calumniose circunducerentur ab illis se tueri valeant.

SED proprius ad materiam ipsam accedendo ad faciliorem dicendorum intelligentiam nõnulla præmittenda sunt.

PRIMO quod iste terminus attentare, seu Attentatorum

Attētare, & attētatū diuersimode accipitur.

4 tentatum diuersimode in iure accipitur † Vno mo
do pro conatu quodam, & nixu ad aliquem actum
faciendum, vt in l. si quis non dicam rapere sed at-
5 tentare. C. de episc. & cler. † Alio modo dicitur, is
attētare, qui blando sermone pudicitiam alicuius
impetit. vt not. glos. in vers. affectatus in §. 1. instit.
de iniur. per l. item labeonem. §. aliud. ff. de iniur.
6 † Alio modo pro eo, quòd fit lite, seu appellatio-
ne pendente in contemptum Iudicis, & præiudi-
cium partis, & ita accipitur tot. tit. extra. in clem.
7 & C. vt lit. pendent. † Quæ vox quamuis in hoc
significatu apud Iureconsultos, probatósque au-
thores minimè reperiatur, & propterea nec in præ
senti libello admittenda videretur, Quia tamen
quanto minus fuit iure cōsultis cognita, tanto fre-
quentius per iuris vtriúsque interpretes (præser-
tim, qui ea quæ ad praxim pertinent, conscri-
pserunt) fuit absque distinctione vsurpata, ita vt
inde etiam certis causarum generibus propriam
attentatorum denominationem ascripserint, cum
& nos in hoc tractatu ea potissimum, quæ praxim
præsertim Romanæ Curiæ respiciunt perstringere
conati simus, nefas esse non diximus, si pro facilio
ri intelligentia hac attentatorum voce frequen-

Sic & innouare.

8 tius vteremur. † Sic etiam iste terminus Innoua-
9 re sumitur diuersimode in iure † Quandoque
enim pro renouare, vt cum dicitur confirmamus,
& innouamus, vt in c. innouamus extra de treug.
& pac. & in extrauag. cum detestabile, de simon.
10 in extrauag. commun. † Quandoque innouare
dicimus cautionem, id est non nouare, vel non ex-
tinguere, vt in leg. cum notissimi. §. immo, & illud,
& ibi glos. in verb. innouata. C. de præscriptio. tri-
11 gint. vel quadragin. anno. † Quandoque innouare
idest, nouum ius impetrare, vt exponit formaliter
12 Inno. in ca. primo, in princ. vt lit. pendent. † Quan-
doque innouare idest, beneficium impetrare, ita
exponit Ioann. monachus in rubr. vt lit. pendent.
13 in 6. † Quandoque verò pro actu facto in contem-
ptum, &c. Vt suprà proximè diximus in attentato,
& ita accipitur in rubricis, vt lit. pend. nihil innou.
etiam apud Iureconsultos.

Diffinitio seu potius descriptio attentati.

Secundò præmittendum est. Quid sit at-
tentatum, seu innouatum. Et quamuis isti termini
vltimo (quo suprà diximus) modo accepti à do-
cto. non reperiātur specificè diffiniti, & solus Ge-
mi. in c. quamuis in primo no. nume. primo de offi.
ordin. in 6. dicat, quòd attentari propriè dicitur,
quòd fit sine rationabili causa, arg. illius text. ibi
sine rationabili causa attentat, &c. Pro faciliori ta-
men intelligentia eorum omniū, quæ infrà dicen-
da sunt ita, non dicam diffiniri (cum ex sententia
Iurisconsulti hoc sit valde periculosum) sed bre-
uiter describi posse arbitror, videlicet.

14 *ATTENTATVM, seu innouatum † est omnis
actus sine rationabili causa, lite, appellatione, aut his æ-
quipollentibus, pendentibus à Iudice, seu à parte, aut ab
habentibus causam ab eis in contemptum iurisdictionis,
& præiudicium partis factus officio eius, cuius fuit læ-
sa maiestas in primis, & ante omnia reuocandus.*

Cuius descriptionis vis ex declaratione ver-
borum singulorum, quæ sunt in ea apparebit. Di-
citur in ea, quòd est

Actus, hoc verbum ponitur tanquam genus,
15 nam actus putà † alienationis factus lite pendente
est attentatum, & venit reuocandus, vt tot. tit. de
litigios. & notat Afflict. decisio. 396. in causa comi-
16 tis. numero 10. † Sicut & actus præsentationis à pa-
tronis factæ lite pendente. Cassad. decis. 3. nume. 2.
in tit. vt lit. pendent. & Stepha. aufrer. in addit. ad
decis. cappell. Tolosan. 107. ad medium cum simil.
17 † Prout est etiam actus collationis beneficij factæ
per ordinarium ad not. in cap. si hi contra quos, vt
lit. pend. in 6. & cæteri actus similes, de quibus in-
frà, suo loco latius dicemus.

Sine rationabili causa. arg. d. cap. quamuis. de
offic. ordin. vbi Gemi. in primo notab.

Lite: hoc vt excludat controuersias extraiudi-
18 ciales † Verbum. n. lis designat ius in iudicio de-
ductū, vt est glo. in verbo litis, & ibi Gemi. in cap. 1.
§. libet. de procur. in 6. & declarat Alexand. in leg.
postquam liti. colum. 1. C. de pact. & post eundem
Alexand. in consil. 22. col. 1. in fin. in primo vol. tra-
dit Maranth. in speculo suo in quinta parte princi-
pali. numero 63. foli. 72. & est decis. Afflict. 220. in
19 causa. num. 19. † Controuersia autem solet esse ex-
tra iudicium, & sine lite ad text. in l. lucius. §. tres
hæredes, & ibi not. Bart. ff. ad Trebell. not. Bal. in l.
causas. C. de transact. & est commu. opinio de qua
testatur Marāth. in d. specul. in 5. parte princ. num.
68. vbi & illud addit, quòd cōtrouersia dicitur fie-
ri siue agendo, siue excipiendo, siue de iure, siue
de facto, siue ante, siue post litem contestatam,
quod & eleganter prosequitur, & declarat (etiam
de dicta commu. opi. attestando) Blanc. in tracta.
de compromiss. q. prima nume. 7. & seq. & nouissi-
mè vltra prædictos, ac etiam latius Ioan. Baptista.
de Asiniis in sua praxi Iudic. §. primo, cap. primo,
in princip. & per tot. vbi eleganter declarat, quid
sit lis, causa, quæstio, discordia, & controuersia.
Et quamuis in extraiudicialibus controuersiis in
certis casibus consideretur pendentia ad effectum
20 attentatorum † illa tamen regulariter non inducit
hoc vitium attentatorum, nisi gesta post appella-
tionem in extraiudicialibus cōtrouersiis interpo-
sitam sint, & post, & contra appellationem. c. ad
audientiam, & ibi Franc. in 2. notab. sub numero 1.
de appell. & idem in c. 1. numero 4. eod. tit. & dice-
tur latius infrà in secunda parte. capi. 12. de attent.
appell. penden. in tertia limitatione principali Re-
gulæ principalis. nu. 9. vers. primo quando huius-
modi actus.

21 An † autem pendente compromisso dicatur
attentari dicemus latè in secunda parte. capitulo
decimoquinto, de attent. pend. comprom. per to-
tum.

Appellatione: vt tot. tit. ff. & C. nil nouar. appel
latione penden. & aliis simil. tit.

Aut his æquipollentibus prout est inquisitio,
seu accusatio, Recusatio Iudicis, Dilatio, Relatio,
Petitio consilij sapiētis, Auocatio causæ, & huius-
modi, de quorum singulis infrà in secunda parte,
capitulo 5. 6. 7. & de aliis successiuè plenius tracta-
tur.

22 Pendentibus, † quia si lis, aut appellatio fuis-
set aliquo modo finita (putà per transitum in rem
iudicatam) actus posteà gestus non diceretur at-
tentatus: quia transitus in rem iudicatam tollit li-
tis pendentiam. Paris. consilio 30. in causa. numero
36. libro 4.

23 A iudice: † nam Iudex procedendo post inhibi-
tionem, aut appellationem ab eo interpositam di-
citur attentare, cap. non solum. de appellat. in 6.
cum simil.

Seu à Parte.] hoc exprimitur ad excluden-
24 dum tertium,qui † regulariter si lite inter me, &
te pendente aliquid innouet, contra eum non po
test agi via attentatorum,sed debet via ordinaria
coram suo ordinario conueniri,secundũ Franc.in
cap.bonę.sub num.9.vers.secundus intellectus,de
appell.per tex.in c.Romana.§.in alium.de appell.
in 6.& tradit Ruyn.in cons.75.quantũ. sub nu.2.li.
v.& dicemus latiùs infrà in cap.3.num.2.& seq.
25 Aut habẽtibus causam ab eis:]† nã hoc casu e-
tiam contra tertium datur remedium attentato-
rum. Afflict.decis.354.in causa.num.21.& seq.& in-
frà latius dicetur d.cap.3.num.14.
26 In contemptum]† quia attentata fieri dicũtur
in contemptum iurisdictionis,præsertim quando
est facta inhibitio. Rot. decis.26.aliàs 307. nota
quod.ad fin.de appellat.in antiq.cum in attenta-
tis plus offendatur Iudex(cuius Iudicium contẽ
nitur)quàm pars.Rot.decis.secunda.aliàs 14. fuit
dubitatum post princ.de restit.spol.in no.& decis.
quinta.aliàs 433.nota nunquid.num.5.vt lit.pend.
in antiq.Paris.cons.41.num.38.lib.1. Franc.in cap.
bonæ,col.4.vers.6.de appellat.
27 Et præiudiciũ partis:] & hoc † ea ratione, quia
attentari regulariter non dicitur, quando actus,
qui dicitur attentatus non tendit in præiudicium
partis,ad no.per Innoc.in cap.1. in verb. præiudi-
cium,extra vt lit.pendent.& ibi Collect.& etiam
Ioan.Monach.in rubric.vt lit.pendent. in vj. & est
decis.Rot.25.aliàs 310.si reus.vers.sed posito de re-
scrip.in no.& tradit in notab.casu.Egid.decis.529.
si titius.
28 Officio eius.] †scilicet mercennario.Fran.in c.
dilecti.numer.3. de appellat. & tradit Egid.decis.
72.lata:dum tamen talis reuocatio fiat ex officio
29 ad instantiam partis,† quod si non ad instantiam
partis,sed Iudex ex suo puro officio velit attenta
ta reuocare,tunc tale officium dicitur nobile, nõ
autem mercennarium , vt admonuimus infrà in
tertia parte cap.21.quib.& quot mod. attent.re-
uoc.numer.17.vers.via extraordinaria,quæ fit mo
tu proprio.Hoc autẽ dictum est,vt excludat spo-
lium simplex,cuius reuocatio(licet fiat ante om
nia.l.si quis ad se fundum.C.ad leg.Iul.de vi pub.)
30 † Tamen fit iure actionis,& ad instantiam partis
per interdictum recuperandæ,aut per remedium
cap.reintegranda.3. q.1. Et similiter vt excludat
gesta per tertium, quorum reuocatio debet peti,
& fieri.Via ordinaria,vt proximè dictum est.
Cuius fuit læsa maiestas.] c.solicitudinem &
& ibi Franc.nume.3.de appell.Nata cons.568.qui-
31 dam.numer.4.libr.3. † cum enim attentans dica-
tur contemnere iudicem ad no.in c.1.de appell.in
6. consequenter dicitur lædere eius maiestatem
32 † quæ in honore consistit,vt declarat Aug. Bero.
in cons.165.in proposita.num.19.lib.3.
33 Ante omnia.]† vt d.c.nõ solum,& vt excludat ge-
sta per tertium,quæ non ante omnia,sed via ordi
naria reuocantur, vt dictum est : aliosque similes
casus,in quibus attentata ante omnia non reuo-
cantur:quos in vnum congessimus infrà in 3.par-
te cap.29.de priuileg.attent.in 25. priuileg. vbi vl-
tra quadraginta casus enumerauimus, in quibus
attentata ante omnia non reuocantur.
34 Reuocandus.] † & hoc secundum opinionem
illorum,qui tenent , quòd attentata non sint ipso
ipso Iure nulla,sed valeant, & propterea opus fit
reuocatione,moti ea ratione, quia quod nullum
est,rumpi,aut reuocari non potest.l.nam & si sub
conditione.ff.de iniust.rupt.irrit.testa.c.ad dissol-
uendum,& ibi not.de despons.impub. Quamuis
cõtrarium videatur verius, vt infrà suo loco dice-
mus in secunda parte cap.12.de attent.appellatio
ne penden.in 16.ampliat.principali,& tenet lapus
alleg.2.numer.10.vbi etiam dicto motiuo respon-
dere videtur.
35 Tertio præmittendum est † Quotuplex, sit *Quotuplex sit attentatum.*
attentatum:Et quamuis ex diuersis distinctioni-
bus,quæ dantur à gloss.& docto.videantur etiam
diuersa attentatorum genera posse cõsiderari pro
36 ut est illa,quòd † aliud sit attẽtatum,quòd fit à iu
37 dice, aliud, quod fit à parte. † Aliud sit licitum,
38 aliud illicitum.† Aliud reuocabile,aliud irreuoca
bile,vt colligitur ex not.per gloss. & scrib. in cap.
non solum de appell.in 6. vere tamen præmissæ
differentiæ videtur potius verbales,quàm quæ di
uersificent in substantia vnum genus attentato-
rum ab altero,prout est,quãdo à iudice,vel à par
te aliquid innouatur , quia quoad substantiam
actus attentati regulariter nihil videtur interesse,
Immo in certis casibus supradictarum distinctio
num videtur,quòd nec etiã possit vere dici , quòd
quid sit attentatum,prout est dum considerãt at
tentatum licitum,nam quòd licite fit,& lege per-
mittente vere non potest dici attentatum,iuxta
descriptionem suprà positã.nu.14.arg.l.gracchus.
C.ad l.Iul.de adulter.cum simil.& eorum,quæ la-
tius diximus infrà in 2.par.cap.4. de attent. Lite
pendent.in 11. limit. principali , & iterum cap.12.
de attent.appell.penden.in 15.limit.principali per
totam:Sic etiam & alia consideratio,quòd atten-
tatum aliud sit reuocabile,aliud irreuocabile, pa
rum confert ad propositum,de quo agimus:nam
illa respicit actum reuocationis,non autem diuer
sificat attentatum,cum verè etiam attentatum ir
reuocabile(prout est regulariter exhumatio cor-
poris humani, de qua infrà in 2.part.capitu.4. de
attent.lit.pendent.in 13.limit. principali) dicatur
esse attentatum secũdum supradictam descriptio
nem,licèt regulariter reuocari non possit,vt in di-
39 cta 13.limit. † Vnde pro commodiori intelligen-
tia propositæ materiæ,quotuplex scilicet sit attẽ-
tatum,dicendum est , quòd multiplex est, prout
multiplex est causa ipsius attentati,videlicet Pen-
dentia litis, Recusatio iudicis , Dilatio, Auocatio
causæ per superiorem facta, Appellatio,& similes,
de quibus infrà,distinctè singulis capitibus,suis lo
cis plenè tractabimus,& erit verbi gratia,attenta-
tum lite pendente vnum genus : Attentatum post
auocationem causę aliud genus:Attentatum post
inhibitionem aliud genus,& sic de singulis,& erũt
decem & septem attentatorum genera, prout to-
tidem causas(ex quibus attentata videntur dedu
ciin esse) singulariter in dictis locis considerauí-
mus,& summatim in limine dictæ 2.partis, capi.4.
de attent.lit.penden.enumerauimus, nam secun-
dum diuersas attentatorum causas diuersa quoq;
resultat in eis iuris dispositio,prout apparet in ge-
stis appellatione pendente, & post inhibitionem,
40 †quando quidem actus,qui ob solam appellatio-
nis pendentiam non subiiceretur vitio attentato-
rum,si tamen à iudice emanauit inhibitio ex vi,&
efficacia ipsius inhibitionis transit in attẽtatum,
41 exemplum † in iudice dato cum clausula appella-
tione

one remota, qui si ab eo de facto appelletur (licet
possit pendente huiusmodi appellatione licite, &
citra vitium attentati ad executionem suæ senten-
tiæ deuenire ad not. per omnes in c. pastoralis de
42 appell.) † si tamen iudex, cui fuerat dicta causa ap-
pellationis commissa, illi inhibuerit, & post inhibi
tionē exequeretur, talis executio diceretur atten-
tata, vt diximus infrà in 2. part. capit. 12. de attent.
appell. penden. in 8. limit. principali. nume. 9. & re-
missiuè per hæc, & alia multa exempla late dedu-
ximus infrà in dicta 2. part. capi. 20. de attent. post
inhibit. in 1. ampliat. principali reg. ibi positæ per
totam.

Quo iure fuerint inuenta attentata.

43 QVARTO præmittendum est. † Quo iure
fuerint inuenta attentata: Quæ consideratio licet
aliquibus forsan videri possit potius curiosa, quã
vtilis, (cum illa tunc videantur fuisse, & ab eo iure
inuenta, quando per leges, & canones fuit facta ge
neralis illa prohibitio, vt lite, appellatione, vel re-
stitutione in integrum pendente nihil innouetur,
de quibus in rubro, & nigro. ff. nihil nouari ap-
pell. penden. & ext. vt lit. penden. nihil innouetur,
& C. restit. in integrum postulata nihil innouari:
44 Sicut † & aliàs dicunt docto. de origine Nullita-
tis, vt tradit Vant. in tractat. de nullit. capitu. 1.
quid sit nullitas. nume. 14.) Vere tamen hæc inspe-
ctio potest esse admodum vtilis: quando quidem
si illa essent de iure ciuili positiuo, ita vt de iure
gentium, vel naturali essent incognita, possent per
statutum, ac principis rescriptum tolli, & propte-
45 rea si mandaretur procedi † sola facti veritate in-
46 specta, † vel nulla iuris solemnitate seruata (per
quas clausulas reducimur ad ius gentium, ita vt
per eas censeatur sublatus omnis ordo cognoscen
di introductus à iure ciuili, & iudex eo casu tenea-
tur seruare formam iudicij inductam de iure gen-
tium, vel naturali, ad not. in clem. sæpe. de verbo.
signif. & per Barto. in extrauag. ad reprimendum
in verbo figura col. 1. ad fin. & latissimè per Brun.
in tracta. de forma: quando censeat. form. vel so-
lemn. remis. col. 5. versicu. & simile est de clausula,
fol. 66.) posset videri sublatum etiam priuilegium,
quod habent attentata, vt in primis, & ante om-
nia reuocentur, qui ordo videtur inductus de iure
ciuili, ad not. tot. titu. nil nouari appell. pendent.
& clarius de iure canonico in c. non solũ. de appel.
47 in 6. maximè, quia † sublata omni iuris solemni-
tate videtur sublatus omnis ordo in cognoscendo
secundum Bald. in l. prolatam. col. fin. & ibi quo-
que Saly. C. de senten. & interlocut. omnium iu-
dicum: prout in simili per præmissa (loquens in
spolio) considerabat aliàs (licet non firmauerit)
Ias. in cons. 162. pro parte in princ. lib. 4. dum quæ-
48 rit † an statutum remouens omnem iuris solemni-
tatem censeatur auferre remedium spolij, & cano
nis reintegranda: quinimo non solum princeps
non posset illa tacite tollere per clausulas supra-
dictas, verumetiam nec expresse per clausulam,
quæ quandoq; solet in commissionibus apponi vi
delicet, vt reiectis nullitatibus, & attentatis ad ex
peditionem causæ procedatur, nec etiam dicere-
tur attentata purgare confirmando actũ, qui præ
tenditur attentatus, prout per principis confirma
tionem illa purgari firmauimus infrà in 3. parte ca
pitu. 29. de purgat. attentat. vers. Secundum, quod
princeps confirmando &c. Minusq; verum esset,
quod princeps (cum sit suprà ius) non attentet, de
quo diximus infrà in 2. parte capit. 4. de attent. lit.
49 penden. in 12. limit. princip. per totam † cum prin-
ceps dicatur esse supra ius positiuum, non autem
supra ius naturale vel diuinum, quæ dicuntur esse
immutabilia. §. fin. instit. de Iure nat. gen. & ciui. c.
ius naturale 1. distinc. In quo articulo de origine
attentatorum, licet Manfred. practic. conclu. super
attent. libr. 2. conclus. 221. & post eum recentiores
cap. 2. de atten. appell. penden. num. 10. dixerint at-
tentata esse de iure positiuo, in id solum allegan-
tes Ias. in d. consil. 162. & Rub. alexandrin. in consi.
4. (qui ne verbum quidem de attentatis ibi po-
nunt) pro veriori tamen illius resolutione dicen-
dum est, quod plures possunt circa hoc considera
ri opin.

50 Prima † quod attentata sint de iure ciuili posi-
tiuo, quæ suadetur ex infrascriptis: Primo, quia
prohibitio, ne quid innouetur videtur inducta so-
lum de iure ciuili, vt in rubro, & nigro de qui-
bus suprà, & attentatorum quoque reuocatio via
priuilegiata eodem iure videtur inducta, maximè
per c. non solũ de appell. in 6. & l. appellatione. C.
de appell. & ibi not. Secundo quia princeps ea so-
lum tollit, quæ sunt de iure ciuili, non quæ sunt
de iure naturali, vel diuino. d. ca. Ius naturale, & d.
§. fin. sed princeps potest tam expresse, quàm taci-
te attentata tollere, prout suprà proxime consi-
derauimus, merito dicendum est quod illa sint de
51 iure ciuili. Tertio † quia in attentatis & illorũ reuo
catione contempta prætoris maiestas vindicari di
citur secundum Oldrad. in consilio 206. in causa
52 Carnocen. post princip. † & in eis plus pondera-
tur contemptus iudicis, quàm ius agentis. Egid. de
53 cis. 49. agens. hic autem contemptus iudicis: † &
pœna aduersus tales cõtemnentes (præsertim alie
nando rem litigiosam) videtur inducta de iure ci-
uili per leg. fin. C. de litigios. & de iure nouo secun-
dum Barto. in l. 1. ad fin. ff. de litigios. & Angel. in
authen. de litigios. post principium, & generaliter
per l. 1. & tot. tit. ff. si quis ius dicen. non obtempe-
rauerit.

54 Secunda potest esse opinio † quod attētata sint
de iure naturali, q̃ similiter suadetur. Primo quia
attentata fundantur in præiudicio, & læsione par-
tis, vt diximus suprà in descriptione attentati in
verbo præiudicium. numer. 27. & latius infrà in se-
cunda parte cap. 4. de attent. lite penden. in prima
declarat. princ. regulæ ibi positæ. nu. 1. & per totam,
vbi post Egid. & alios de quibus ibi deduximus,
quod regulariter edictum nequid lite pendente
innouetur, non procedit quando non adesset præ-
iudicium partis collitigantis: cum autem innoua-
tur & attentatur (quia pars læditur,) proculdubio
fit contra præceptum naturale, quod est honeste
viuere, & alterum non lædere l. iustitia. §. iuris præ
55 cepta. ff. de iust. & iur. Secundo † quia in attentatis,
& illorum reuocatione videtur versari defensio il-
lius, qui passus est attentata, cui temeritate atten-
tatis oppresso per iudicis officium succurri, & con
suli videtur, & propterea (quatenus continent in
se defensionem) videntur esse de iure naturali:
56 † cum defensio de iure naturali sit inducta clem.
pastoralis. de re iudic. leg. vt vim. ff. de iust. & iur.
cũ simil. Tertio pendentia iudicij, & litis causat at-
57 tentata † quæ sine lite regulariter non dãtur. Cas-
58 sad. decis. 6. num. 2. super regulis: † Iudicia autem
sunt de iure naturali primæuo, vt eleganter decla-

rat Marant.in spec.in tertia parte,nume.133.merito,&c.

59 Tertia,potest esse opinio,† quòd immo prohibitio,ne quid lite pendente innouetur (& consequẽter attentata) nedum sint de iure naturali,verum etiam de iure diuino,quòd ex eo satis primo loco concludi videtur, quod legitur in lege Mo-
60 saica (quæ etiam † hodie ad decisionem causarũ allegari potest,secundum Cald. in cons.30.in titu. de testa.Io.de Imol.in l.stipulatio hoc modo concepta.ff.de verbor.oblig.& in l.3.ff. de testa.& Ias. in l.1.col.8.ff.si cert.pet.) in libro Numeri,cap.35. In quo infrascripta habentur,

Propinquus occisi homicidam interficiet statim, vt cum apprehenderit eum interficiet.

Deinde in eodem loco subditur,

Quando transgressi fueritis Iordanem in terram Canaam,decernite,quæ vrbes esse debeant in præsidium fugitiuorum, qui nolentes sanguinem fuderint:in quibus, cum fuerit profugus cognatus occisi non poterit eum occidere donec stat in conspectu multitudinis, & causa illius iudicatur.

Ex quibus verbis clare colligitur, quòd occisio homicidæ,(quæ per superiora erat permissa) prohibetur donec causa illius iudicatur, & sic (cum lite pendente,eo casu illa innouatio prohibeatur) potest probabiliter dici, quòd prohibitio, vt lite pendente nihil innouetur etiam de iure diuino sit
61 cognita per supradicta. Secundò,† obedientia exhibenda magistratibus,& iudicibus est de iure diuino,testante diuo Paulo ad Romanos,capitu.13. quod omnis anima potestatibus sublimioribus est subdita, & quòd qui potestati resistit Dei ordinationi resistit, cum Dei minister sit, & non sine causa gladium portat,Vnde cum in attentatis ad sit contemptus,& inobedientia iudicum,& magistratuum,vt suprà proximè diximus nu.51. sequitur,quòd attentans dicatur etiam transgressor iuris diuini.

62 Quarta,sit opinio† quòd attẽtata sint cognita
63 de iure ciuili, naturali tamen ratione dictante,sicut aliàs dicimus,de recusatione iudicis,quę licet à iure ciuili (quoad formam,& modũ procedẽdi) sit inducta,vt in l.apertissimi, & ibi not.C.de Iud. quia tamen in se continet defensionem (quæ est de iure naturali , dicta clemen. pastoralis.de re iudic.) dicitur fuisse inducta dictante ratione naturali,vt est text.in capit.secundo, requiris.§.primo,in fin.ibi ipsa namque ratio dictat &c. de ap-
64 pell. † Sicut etiam dicitur aliàs de legitima filiis debita iure naturæ. §. aliud quoque capitulum. in auth. vt cum de appell. cognosc. quæ quia ratione naturali dictante fuit introducta, appellatur portio debita de iure naturæ, & quia per leges, & ius ciuile fuit quod quantitatem, & modum formata non immerito à lege legitimæ denominationem assumpsit, vt post alios eleganter declarat Pet.Rebuf.in tract.de recusat.quæstio.2. & 3.nume.5.& seq.in cõmentar.regiis tom.tertio. Quæ opinio sanè videtur tanquam verior ample-
65 ctenda, tum † quia in dubio illa est interpretatio attendenda,quæ opiniones conciliat,vt post Saly. in l.filio.ff.famil.hercis.tradit Grat.in consil.30.visis.numer.33.libro primo,& Soci.Iun.in consil.39. num.68.& in consi.121.in fi.lib.secundo. Tum, quia (dato etiam quod quoad originem,inuentionem, & essentiam attentatorum,illa essent de iure gentium,Naturali,aut etiam Diuino (secundum diuersitatem opinionum suprà relatarum) negari tamen non potest, quin quoad ordinem, & modum procedendi priuilegiatum, (vt scilicet ante omnia reuocentur) sint de iure ciuili,vel canonico per iura suprà pro prima opinione allegata. Et si dicatur, quòd immo, etiam quoad essentiam sint de iure ciuili,quòd ex eo patet,quia princeps potest decernere,vt actus etiam lite pendente factus non sit attentatus,per clausulam citra vitium attentatorũ &c. putà quando, stãte alicuius beneficij reseruatione cõcederet Breue, quòd etiã lite pendente,& citra vitiũ attentatorũ capiatur illius beneficij possessio nomine Cameræ, illi pòstmodũ restituenda qui literas super dicto beneficio expeditas præsentauerit, de quo latius dicemus infrà in secunda parte, cap.quarto.de attent.lit.penden.in prima illat.in vltima limit. regulæ ibi positæ. Et potest etiam princeps illius substantiã,& essentiam tollere confirmando actum, qui prætenditur attentatus,vt tetigimus suprà proximè nu. 48.quod vtique facere non posset,nisi etiam quoad essentiam essent de iure ciuili, cum iura naturalia,vel diuina sint immutabilia per supradicta: potest responderi,quòd licèt princeps tollere non
66 possit iura diuina, vel naturalia † ea tamen quæ sunt inducta per ius ciuile (naturali ratione dictante) immutare,& tollere potest,vt patet in re-
67 cusatione iudicis † quæ per principem tolli potest si causam committat,cum clausula recusatione remota, vt not.doct. in c.cum inter. de except. Dec.in consili.175. in causa.col.2.& est communis opinio,de qua testatur Rebuf.in d.tracta.de recusat.in præfat.quæst.3.nu.9. Secũdò,quòd quamuis princeps nõ posset per legem vniuersalem tollere attentata,& statuere,quòd actus facti lite, vel ap-
68 pellatione pendente, non essent attentati,† posset tamen in aliquibus casibus, ex causa illud ius naturale, vel diuinum distinguere, limitare,vel
69 declarare, putà † quando essemus in adeptione possessionis alicuius beneficij reseruati, quia tunc solet dari illa clausula citra vitium attentatorũ,vt per Stafil.de lit. grat.& iust. in vltima part.capi.de rescript.in forma breuis: cum nõ sit nouum,quòd princeps ex causa potest ius gentium,atque etiam diuinum distinguere, & limitare in aliquo eius capitulo, licèt non in totum, vt tradit plenè Fely. in cap.quæ in ecclesiarum,colum.10.& sequẽt.ext. de constit.& post eum Marant.vbi suprà, num.45. & 46. Sicut videmus exemplum in legitima, quæ cum sit de iure naturæ,per statutum non in totum tolli,sed diminui potest, vt not. doctor.in auth.
70 nouissima.C.de inoff.testa.† & in decimis, quæ licèt sint de iure diuino, capitul.primo,de decim.& Deo in recognitionem vniuersalis dominij reseruatæ, vt ibi not. scribentes, & propterea princeps non posset legem vniuersalem condere, quòd decimæ non soluantur, potest tamen in certis casibus ex causa alicui concedere exemptionem à solutione decimarum, vt in capit. ex parte. & in cap.ad audientiam.de decim. cum simil. quinimo etiã partes inter se possunt super solutione decimarum deuenire quandoque ad compositionem,& huiusmodi conuentio non improbatur,vt in capit. ex multiplici, de decim. cum simil. Minus obstant,quæ suprà pro tertia opinione allegabantur, quòd attentans videatur transgressor

præcepti

præcepti naturalis quod est alterũ nõ lædere: quoniam põt responderi, quòd (cum de illo iure cõtra trangressores non appareat imposita hoc casu aliqua ex pœnis, quæ militant contra attentantes, de quibus latius infrà in tertia parte capit. vltimo de pœn. attent. per totum, sed illæ videantur indu-
71 ctæ à iure ciuili, vel canonico, † non sequitur, quis est transgressor iuris naturalis, ergo pœna, & modus ipsius pœnæ est etiam de iure naturali, aut diuino, vt patet in furto, cuius prohibitio, licet sit de iure diuino, vt in præcepto decalogi, Non furtum facies, suspensio tamẽ furis (quæ hodie est illius pœna) fuit à iure ciuili, etiam nouissimo introducta: Eodem modo ad illud de defensione respondetur, quòd quamuis per principem tollatur modus procedendi priuilegiatus, vt ante omnia attentata reuocentur, non tamen sibi aufertur omnino defensio, cum pro illorum reuocatione possit ordinariè, & multis modis per viam actionis, appellationis, nullitatis, atque etiam quærelæ agere, vt latè declarauimus infrà in tertia parte capit. 21. numer. 20. & seq. versicu. via autem ordinaria: quibus remediis videtur mederi, & succurri læsioni partis, & quodammodo reparari etiam violatio illius præcepti naturalis, de quo suprà, & saluis sibi remanentibus aliis remediis nõ multum sibi præiudicatur, vt considerat aliàs Rota apud Bisign. decis. 4. vtrum. sub numero tertio. de appellat. Authoritati autem ex lege Mosaica desumptæ in lib. Numeri capitu. 35. potest facile responderi, quod, cum illud fuerit præceptum iudiciale,
72 † non sequitur, quòd tanquam præceptum diuinum hodie nos obliget, cum iudiciales Moysis le-
73 ges † hodie nos regulariter non obligare satis videatur diffinitum per ea, quæ ex probatis auctoribus, atque etiam theologis latè tradit Tiraquel. in tract. de vtroque retract. num. 8. & multis seqq. præsertim in num. 11. in præfatione.

Iudicium attentatorum cuius sit naturæ, ac qualitatis.

Quintò est præmittendum, cuius naturæ, & qualitatis sit iudicium hoc, & remedium attentatorũ, & quamuis multæ sint distinctiones iudiciorum, quæ solent per docto. considerari, prout viginti eleganter enumerat Maranth. in suo specul. in 4. parte princ. tamen ad propositum nostrum
74 † sciendum est, quòd iudicium attentatorum, de quo agitur, participat, & cadit sub tribus ex distinctionibus, quæ solent per docto. dari, quia in pri-
75 mis † est summarium, cum iudicium hoc reuocationis attẽtatorum habeat particulariter hoc priuilegium, vt in eo summariè procedatur, vt est decis. Egid. 101. si constat, & Afflict. decisio. 351. bis fuit dubitatum: in princ. cum concord. adductis infrà in tertia part. capit. 25. de process. in causa attent. nume. 27. versic. quartò quia in causa at-
76 tentatorum. Item est iudicium † extraordinarium
77 vt dicit Afflict. d. decis. 351. num. 2. & meritò, † quia de iure omne iudicium, in quo proceditur per implorationem officij iudicis (prout est istud,) solet appellari extraordinarium. ad l. 1. ff. de var. & extraord. cognit. l. quintus. ff. de annuis leg. Bart. in l. si cui legatum. ff. de condit. & demonstr. cum simil. de quibus per Marant. in speculo suo in quarta
78 parte princ. distinct. decima. † Item dicitur esse iudicium possessorium, indirectè tamen, & incidenter, non principaliter propositum, vt per Nicol. Mil. in suo repert. in verb. possessorio recipe-randæ agens habent necesse. fol. 281. & Egid. decis.
79 72. incipit: lata: Sententia † enim lata super attentatis sapit naturam meri possessorij, vt per Mil. in verb. executio sententiæ latæ super attentatis. fol. 129. Rot. decis. prima, aliàs decimatertia. si iudex. in tertia addit. circa fi. vt lit. penden. in no. & decis. secunda. alias 113. tres sententiæ. de re iudi. in no. & decisio. 28. alias 517. nota, quòd tres. de re. iud. in antiq. Licet autem sapiat naturam pos-
80 sessorij, verè tamen non dicitur iudicari super possessorio, † & propterea lata sententia super attentatis non est apponendum sequestrum, ita in vna Barchinonen. Sancti Bartholomæi 12. octobris 1543. fuit resolutum, vt est in recollect. Putei decis. prima. sequestrum. in titu. de sequest. poss. & fruct. de quo tamen latius dicemus infrà in tertia parte, capitu. 28. de sentent. in causa attent. feren. quæst. 3. nume. 116. versi. secunda opin. Quod vltimum dictum, videlicet, quòd iudicium attentatorium sit possessorium, est sanè intelligendũ, quãdo via attentatorũ agitur pro recuperatione possessionis, lite seu appellatione pendente occupatæ, Secus si ageretur ad reuocationem alterius actus lite pendent. gesti, puta processus per iudicẽ à quo facti, vel similium: quoniam hoc casu ridiculum videretur considerare, quòd hoc iudicium saperet naturam possessorij, vt in dictis decis.

Fauorabile, an potius odiosum sit censendum remedium attentatorũ.

Sextò, & vltimò necessario præmittendum
81 est, ac videndum an remedium † attentatorum: fauorabile, vel potius odiosum sit censendum quòd prima quidem facie omni prorsus carere difficultate videtur, cum suprà in principio huius præfationis numer. 2. diximus quòd priuilegiatum hoc remedium, ac spolio magis fauorabile appelletur. Verum quia quoad eum, qui passus est attentata, fauor videtur considerari, & quo ad attentantem odium, & hæc consideratio, an aliqua dispositio fauorabilis sit, vel potius odiosa, nonnihil conferre videtur ad resolutionem, quando essemus in aliquo casu dubio, non ab re est, vt pro præmissorum clariori intelligentia hic aliqua circa hoc subiiciamus: Quadruplex itaque in hoc articulo potest esse opi.
82 Prima, † quòd tale remedium sit odiosum, quæ
83 ex infrascriptis suadetur. Primò † quia non est dubium, quòd attentare est delinquere, & sonat in malam partem, vt dicit Egid. decisio. 18. oneratio, & latius adnotauimus infrà in tertia parte cap. 31. de pœnis attent. in princip. in delictis autem (tanquam in odiosis) fit stricta interpretatio. l. cum quidam. ff. de lib. & posth. Bald. in l. non possunt. ff. de legib. cum simil. Secundò huic proximè, quia
84 clari iuris est, quòd pœnalia sunt odiosa † materiã autem attentatorum pœnalẽ esse ex his apparet, quæ latissimè posuimus in suprà allegato cap. 31. per totũ, vbi decẽ & octo pœnas enumerauimus, meritò &c. Tertiò, quia licèt in attẽtatis possit cõsiderari (vt dictum est) fauor, & odiũ: principaliter tamẽ videtur considerari odium ipsius attentãtis,
85 † qui eodẽ tẽpore dicitur offendere ius, Iudicẽ, & partem. ad no. in cap. cordi. de appellat. in 6. & per Franc. in cap. bonæ, numer. 14. & numer. 39. de appellat. Rot. decisio. quinta. aliàs 25. ex quibus. de
86 restitut. spoliat. in no. † Et propterea attentans dicitur odiosior, & detestabilior spoliãte, ad no. per docto. præsertim Franc. in cap. an sit, num. 4. de appellat. Ripa in l. naturaliter. §. nihil cõmune. num. 67. & 68. ff. de acquir. poss. Sigismund. Loffred. in

conſ.21.quoniam,numero 6. Ioan.de Neuizzan.in
87 conſ.82.pro Hieronimo.ſub nume.12.† Et quòd in attentatorum,reuocatione videatur principaliter odium conſiderari ex eo colligitur, quòd in multis caſibus, non ad inſtantiam eius, qui paſſus eſt attentata (& conſequenter non conſiderato illius fauore) illa reuocantur,in qua reuocatione (cum nõ habeatur ratio fauoris prędicti) ſequitur,quòd remaneat ſola ratio odij attentantis, prout quando notoriè conſtat, de non iure petentis attentatorum reuocationem, quo caſu licet ad illius inſtantiam illa non reuocentur,ex officio tamen Iudicis fit reuocatio, vt declarauimus infrà in tertia parte,capitulo 24.de reo,& except. ſib. contra attent.compet.q.prima in ſecunda limit. reg.ibi poſitę.num.53.& fuſius in eadem tertia parte, cap.27. de Iudic.& per quem attent. reuoc. verſ.circa pri-
88 mam inſpectionem.numero 11.& ſeq.† Ad cognoſcendum autem an aliqua diſpoſitio ſit fauorabilis vel odioſa (cum inſpiciendum ſit, an fauor,vel potius odium ſit principaliter in conſideratione, vt poſt Alexand.in conſ.197.in cauſa vertente.col. prima libr.7.tradit Tiraq. in tracta.de vtroque retract. in præfat.ſub nume.56.& latius ibidem.§.30. glo.prima,nu.5.)ſequitur,quòd remedium de quo agimus ſit neceſſario odioſum cenſendum.

89 Secunda,ſit opi.† Quod immo ſit fauorabile. Primò,quia ita per doctor. ſemper quaſi pro adagio vſurpari videtur,vt attentatorum remedium facile, vtile, priuilegiatum, ac fauorabile dicatur, vt tetigimus ſuprà,in princip.huius præfationis,& latiſſimè proſecuti ſumus infrà, in 3.parte,capi.30.
90 de priuileg.attent.per tot.Secundò,† quia in attẽtatis,& illorum reuocatione, videtur verſari vtilitas publica, quæ eſt fauorabilis,quia attentare eſt delictum,vt ſæpius dictum eſt,& rei publicę intereſt,vt delicta non remaneant impunita. l. ita vulneratus.ff.ad l.aquil.atque etiã ne iudicia reddantur eluſoria.l. ſi quis rem.ad fi. ff. de arbit.prout in his terminis publicam vtilitatẽ conſiderauit aliàs Rota deciſio.5.aliàs 433.nota nunquid reo ad fi.vt lit.pendent.in antiq.& Biſignet. deciſ. prima nunquid reo.ſub nume.6.eo.tit. Tertiò, huic proximè
91 † quia attẽtatorũ reuocatio cõcernit periculũ animæ attentantis,vt in dictis deciſ.fauorabile autem videtur eximere à periculo animã,quæ cunctis rebus eſt precioſior.l.ſancimus. C.de ſacroſ.Eccleſ.
92 Quartò,† quia ſicut à ſententia lata in cauſa attẽtatorum appellari poteſt ſecundum communem opinionem docto.quos retulimus (licet ſecuti nõ fuerimus) infrà in tertia parte,cap.28.de ſentent.
93 in cauſ.attent.feren.num.44.& ſeq.† ita etiam minori aduerſus eam daretur reſtitutio in integrum, (cũ hoc non reperiatur in iure prohibitũ)ex quo ſequitur,quòd huiuſmodi remedium non cenſeatur odioſum,aliàs minor hoc caſu non reſtitueretur,quo argumento in ſimili quæſtione aliàs vtũtur docto.de quibus per Tiraq. de retract.in præfatio.num.57.

94 Tertia,† Ex præmiſſis colligi poſſe videtur opi. vt diſtinguamus,quòd reſpectu attẽtãtis ſit odioſum(& ita ꝓcedat prima opi.)reſpectu vero eius, qui paſſus eſt attentata ſit fauorabile,& procedat ſecunda opin.& ſic vnum, & idem remedium ſit pro parte fauorabile, pro parte odioſum: Verum quia hæc opi. (diſtin.ponẽs in ꝓpoſita q.fauoris, & odij)nõ videtur abſque difficultate procedere,
95 † cum non debeat vna,& eadem res eodem tẽpore diuerſo iure cenſeri.contra l.eum qui.ff.de vſucap.Nec poſſit quippiam extendi in fauorem alicuius,quod nõ vertatur in odium alterius,& ecõ
96 tra † niſi fauor,& odium recipiant inter ſe commodam ſeparationem,vt poſt alios, quos allegat conſiderat eleganter Tiraq.vbi ſuprà numer.65.& 66. Commodior autem, & verior videtur odij, & fauoris ſeparatio,ſi ad diuerſa tempora, quàm ſi ad diuerſas perſonas referantur, propterea ego pro vera huius articuli reſolutione dicendum cenſeo(& hæc erit

97 Quarta opin.) † Quod ſit odioſum,atque etiã fauorabile, non tam perſonarum,quàm temporis habita ratione,cum non ſit nouum, quòd eadem diſpoſitio reſpectu etiam diuerſorum temporum diuerſo iure cẽſeatur,vt no.docto.in d.l.eum qui.
98 & dicamus,† quòd attentata,quatenus deducuntur in eſſe(cũ ſimus in delictis,& in pœnalibus) cẽſeantur odioſa,tam quoad attentãtẽ, quàm quoad eũ,qui eſt paſſus attentata,quatenus verò ſunt iam in eſſe deducta, & inſtatur pro illorum reuocatione dicantur fauorabilia: Sicut in ſimili in his
99 terminis videmus id cõtingere in Penſione,† quę dum agitur de illa imponenda ſuper aliquo beneficio,dicitur eſſe odioſa,quia per eam videntur beneficia diuidi,& ſcindi contra diſpoſitionẽ Rubricæ, & totius tit.vt eccleſiaſt. benefi.ſine dimin. cõfer.poſtquam verò eſt per Papam impoſita, & agitur de illius ſolutione cenſetur fauorabilis, vt eleganter declarat Hier.Gig. in tract. de penſion. q.96.in princ.& per tot.Quæ opin. omnino tenenda videtur,tum quia veritate nititur,tum quia diuerſitatem opinionum conciliat,iuxta doct. Saly. in l.filio.ff.famill.hærciſc.Ex qua duæ reſultant nõ
100 inutiles concluſiones† Vna,quod attentatorum
101 reuocatio eſt fauorabilis,& in dubio † fauere debemus reuocationi attentatorum,vt eſt deciſio Biſignet quarta,vtrum innouata.ſub numer.6. de appellat.de qua reuocatione(cum latè dixerimus infrà in tertia parte cap. 29.de purgat. attent. & illius veritas clare appareat ex tot priuilegiis,quę à iure attẽtatorũ remedio indulgẽtur,de quibꝰ fuſe in dicta tertia parte cap.30.per tot.) ſufficiat le-
102 ctorẽ ad ibi dicta remittere.† Altera eſt quòd,ex quo attẽtata(quatenꝰ ĩ eſſe deducunt̃,ſũt odioſa) in dubio ſit faciẽda interpretatio pro nõ attẽtatis.
103 Quæ concluſio ſuadetur. Primo † quia in dubio ſumenda eſt interpretatio, vt euitetur delictum, & conſequenter attentatũ.l.merito. ff. pro ſocio. Fely. in c.auditis. numer.30.de præſcrip. Ruyn.in conſ.1.reuocatur.numer.3.libr.5. & in terminis vitij litigioſi Barto.in l.non ſolum.§.ſed vt probari. ſub nume.3.ff.de nou.oper.nunc.Hippol.de Marſ. in l.prima.numer.68.C.ad l. Cornel.de ſicar.cum aliis cumulatis per Gabriël.commu.cõcluſ.lib.7.
104 de criminalibus concluſ.2.per tot.quia † attẽtare eſt delictum, & ſonat in malam partem.Egid.
105 deciſ.18.oneratio,† cum attentans dicatur offendere ius, Iudicem,& partem,ad not.in c.cordi,vbi omnes,de appell.in 6. paſſimque adfirment ſcribentes,& ponit Rot.deciſ.5.alias 25.ex quibus.de reſtitu.ſpol.in no. & poſt Lap. & alios. Alexan.in
106 conſ.99.viſis.nu.9.lib.5.† & ſicut in cæteris delictis(ad hoc,vt puniri poſſint)requiritur dolus,ad no.per Bart.in l.prima.§.non autem. ff.ſi quis teſtam. lib. eſſe iuſſ.fuer. & per Bald.in l.non ideo minus

minus.col.3.C.de accusat.& per Blanc.in sua pra-
107 xi criminal.in cap.incip.visis indiciis.nu.124.†Ita etiam in in attentatis consideratur dolus, vt dicit expresse Rota in d.decis.5.& est etiam in recoll. A.
108 Augustini decis.11.lib.2.† Ea enim, quæ fiunt, vel contra præceptum Iudicis, vel lite pendente contra prohibitionem legis (de qua in Rubro, & nigro, vt lit.pendent.nihil innou.) dolum arguere videntur secundum Aug. Bero.in consil. 120.concludo.numer.33.libr.1. & propterea dicebat aliàs
109 Paris.cons.138.dico in causa.num.28.lib.4.†quod alienatio facta lite pendente præsumitur dolo facta. Secundo pro prædicta conclusione facit, quia
110 †in dubio assumitur interpretatio, quę minus pręiudicat, vt post alios tradit Dec.in cós.445.in casu. num.44.& post eum, & alios Soci. Iun.in cons.181. de duobus.num.85.lib.2.Tertio ex alia simili propositione, quæ habet, quod quando consilium potest se habere ad bonum, & malum interpretatio fit in bonum, vt post Bald. ibi deducit latè Iaso.in leg. 1. C.de seru.fugit. & sequitur Boss.in sua prax.crim.in tit.de mãdat.ad homicid.nu.49. ex quibus non immerito concluditur, quod in dubio inclinandum est pro non attentatis. Et ideo aliàs in vna Tirasonen.erectionis, siue attentatorum coram Reumano. xj. Ianuarij 1555.in qua, (cum medietas fructuum absolute spectaret ad capitulum dictæ ecclesiæ, alia vero medietas prætenderet clerus ad se spectare, fuisset per clerum deductum, quod capitulum perceperat quosdam fructus, quos clerus prætendebat esse litigiosos, & propterea capitulum attentasse, & ad excludenda attentata allegaretur pro parte capituli, quod in dubio erat præsumendum capitulum percepisse fructus suos, & ad se spectantes, non autem alienos, & litigiosos) Domini tenuerunt pro non attentatis: Et similiter in alia Messanen.prætensorum attentatorum corã Gropperio 10.Martij 1563. In qua (cum dubitaretur an Gaspar.esset comprehensus in petitione, & consequenter in lite, de qua ibi, ad effectum, vt ille diceretur attentasse, & petitio esset dubia, & aliquam contineret difficultatem) Domini senserunt, quod non essent attentata, assumentes interpretationem petitionis ex quadam incusatione contumaciæ, (quæ ibi in facto præsupponebatur) quæ dubiam petitionem declarabat & erat sufficiens ad excludenda attentata secundum eos.

Diuisio tractatus. 111 His præmissis tota ista materia † diuiditur in tres partes principales. In prima (cum tractatus personarum præcedere debeat) tractabimus per
112 quas personas dicatur attentari.†In secunda de rebus, & consequenter, quando, & quibus casibus dicatur attentari, qui, quot, & quales sint in ipsius secundæ partis limine summatim enumerabun-
113 tur.†In tertia, & vltima agemus de illorum reuocatione: circa quam, quæ dicenda veniunt distincte in initio dictæ tertiæ partis similiter summatim, & per capita proponemus.

Redeundo igitur ad primam, sciendũ est, quod attentata dicuntur ab infrascriptis personis fieri videlicet

Ab actore
A reo (seu ambos vno vocabulo cõprehẽdẽdo)
A parte
A Iudice
A tertio seu
Ab habentibus causam ab altero prędictorum.

Cap. I. De attent. a parte.

Summarium.

ad promulgationem censurarum dicitur attentasse.

35 Executoriales ad hoc vt processus earum vigore factus valeat post illarum intimationem debent reproduci coram Auditore à quo emanarunt.

36 Mandatum sufficiens ad attentandum diceretur quando in eo essent aliqua expressa per quæ posset dominus incidere in pœnam cum clausula generali ad omnia alia quæcunque, quæ speciale mandatum requirerent.

37 Procurator generalis cum clausula ad omnia quæcunque etiam requirentia speciale mandatum potest ea facere per quæ dominus in pœnam incidat.

38 In mandato (expresso vno speciali cum clausula generali) veniunt, & comprehensa censentur alia specialia paria non autem maiora.

39 Mandatum speciale illud censetur, quod nominatim aliquid fieri continet & nominatim aliquid fieri dicitur quod fit proprio nomine vel vim proprij nominis habente expresso.

40 Procurator specialis ad attentandum dicitur attentare, nisi excesserit fines mandati.

Quod limitatur, num. 44.

41 Procurator ad petendam, & obtinendam institutionem litigiosi beneficij ab Ordinario, si institutione obtenta possessionem beneficij adeptus fuerit, illiusque fructus perceperit, mandatique fines excedat quoad possessionis acquisitionem, ac fructuum perceptionem dominus non conuenitur remedio attentatorum.

42 Dominus in criminalibus regulariter non tenetur de excessu sui procuratoris.

43 Mandans dari colaphum, vel baculo percuti si mandatarius vulnerauerit non tenetur de excessu & sic de vulnere.

44 Procurator specialis excedens fines mandati dicitur attentare quando excedit sciente, & non contradicente domino.

45 Ratihabitio sufficit etiam in excedente fines mandati.

46 Ratificatio tacita, eius qui sciuit, & non contradixit sufficit etiam in his quæ requirunt speciale mandatum.

47 Procurator generalis attentat, quando dominus ratificat actum attentatum.

48 Ratum habens delictum punitur sicut mandans.

49 Attentatorum remedium habet locum in gestis à procuratore etiam generali & à domino ratificatis.

50 Ratificans non euitat pœnam attentatorum licet velit cedere acquisitis per actum attentatum à procuratore gestum.

51 Purgatio attentatorum vltra cessionem actus attentati continet pœnam refectionis expensarum, ac fructuũ restitutionis, & vlterius suspensionis processus in negocio principali, num. 52.

53 Processus in causa principali non impeditur prætextu attentatorum per procuratorem non secuta ratificatione domini.

54 Ratihabitio, etiam tacita sufficit ad attentatorum remedium inducendum.

55 Ratificatio fit multis modis, & num. seq.

56 Dominus comparens in Iudicio (in quo procurator prætenditur attentasse) dicitur ratificare.

57 Per constitutionem procuratoris in illa causa (cuius processus prætenditur attentatus) inducitur ratificatio. Dummodo mandatum fuerit validum, vt numero 58.

59 Dominus habens notitiam attentatorum, & non renuncians dicitur ratificare.

60 Inducitur quoque attentatorum ratihabitio domini, si ipse potuit prohibere, & non prohibuit.

61 Subtentatione litis super attentatis introductæ colligi etiam ratificationem domini.

62 Subtentatio litis non solum inducit domini ratificationẽ, sed vlterius ratihabitionem successoris, respectu eorum quæ per antecessorem fuerunt attentata.

63 Scientia attentatorum per antecessorem operatur, vt etiam successor teneatur ad reuocationem attentatorum.

64 Ratificatio domini facit attentata gesta per procuratorem si ille gessit nomine domini, secus aliàs: Contrarium, numero 65. Prima tamen opinio ampliatur, numer. 67.

66 Ratificare nemo potest nisi quod suo nomine gestum est, quando tractatur de alterius præiudicio, secus si de ratificantis damno agatur.

67 Ratificatio inducta etiam ex sustentatione litis non sufficit ad inducenda attẽtata in gestis à procuratore, qui non gessit nomine domini ratificantis.

68 Ratihabitio domini non sufficit quando actus attentatus per procuratorem gestus est cum clausula omni meliori modo &c. & nu. seq.

69 Dominus simpliciter ratificans gesta per procuratorem cum clausula omni meliori modo &c. & cum declaratione excludente attentata censetur ratificasse facta ab eo cum illa declaratione.

70 Clausula omni meliori modo quo potest, operatur, vt actus gestus cum ea non dicatur attentatus, cum non dicatur quis id posse, quod sine delicto, & honeste non potest.

71 Per domini ratificationem non fiunt attentata, quando dominus ratificauit generaliter, & ignorabat in gestis à procuratore existere attentata.

72 Ratihabitio ad hoc, vt operetur requirit scientiam ratificantis.

73 Ratificatio non extenditur ad ignorata.

74 Ratihabitio generalis non extenditur ad actum dolo initum, neque ad aliud illicitum.

75 In attentatis versatur dolus.

76 Ratificans ad hoc, vt ratihabitio non sit frustratoria non solum debet habere scientiam actus attentati in genere sed requiritur scientia in specie.

77 Scire non dicitur nisi qui certo scit.

78 Scientia domini gestorum à suo procuratore potest multipliciter haberi, & num. seq.

79 Scientia domini actus attentati colligitur si ex actu attentato aliquid in eius commodum & vtilitatem conuersum est.

80 Delicti ratificatio elicitur ex vtilitate, & commodo ex delicto proueniente.

81 Delictum commissum ad meam vtilitatem præsumitur perpetratum me sciente, & mandante.

82 Domini scientia præsumitur ex eo quod actus attentatus à procuratore sit de arduis, & talis, vt verisimiliter fieri non deberet ignorante domino.

83 Demolitio mœniorum Ciuitatis, vel Castri litigiosi per procuratorem, vel ministros facta præsumitur facta cum scientia, & consensu domini.

84 Possidentes beneficium nomine Titij (si spoliauerint, & nuncium Titium citare volentem vulnerauerint) censentur spoliasse, & vulnera intulisse cum scientia, ac notitia ipsius Titij.

85 In actu attentato per procuratorem scientia domini interuenisse præsumitur, si actus requirit talem impensam, quam non sit verisimile procuratorem de suo fecisse.

86 *Scientia domini colligitur quando de attentatis per pro curatorem conſtat in actis.*

87 *Ex lapſu longi temporis, ex grauitate actus, & ex qualitate perſonarum elicitur ſcientia domini in geſtis à procuratore.*

88 *Scientia attentatorum per procuratorem in domino non præſumitur.*

89 *Dominus non præſumitur habere ſcientiam geſtorum per ſuum procuratorem ad hoc, vt incidat in pœnam. l.ſi quis maior.C.de tranſact.*

90 *Per conſtitutionem procuratoris cum ratificatione generali geſtorum ab eo non cenſetur dominus ratificaſſe attentata, niſi eſſent in actis.*

91 *Ratificatio circa attentata non debet plus operari, quàm procuratoris conſtitutio.*

92 *Dominus etiam facto proprio contraueniendo litis pendentiæ, ſeu inhibitioni (quas ignorabat) non dicitur attentare.*

Cap. I. De attent. à parte.

1 A Parte † attentatur, vt in cap.1.
extra de appella. cum ſimil. nam
2 abſque dubio remedium † attenta-
torum habet locum in attentatis
ab ipſis partibus, vt dicit Franc.in
cap.bonæ,col.3.verſi.& ex his ſub nu. 10. de appel.
poſt glo.in c.non ſolum.eodem titu.in 6.Quamuis
3 aũt procurator † veniat aliàs appellat. partis, vt
not. Nic. de Mil.in verbo pars appellatione fol.
246.& eſt deciſ. Caſſad.3.ſæpe,nume.3.de reſcript.
Vbi poſt Mil.vbi ſupra & nota,per doct.in c.ſubor
ta de re iudic.refert Rot. pluries tenuiſſe quod cõ
4 miſſa † alicui cauſa de conſenſu partium ſufficiat
hoc caſu conſenſus procuratoris, quia cenſetur
5 pars. Et procurator aliàs † dicatur aduerſarius, vt
poſt Mil.habetur in recollect.Guid.bon.deciſ.40.
voluerunt domini circa fin.ſub rubri.de appell.Et
propterea ſicut attentata à parte reuocantur, ita
etiam deberent reuocari attẽtata à procuratore,
6 qui cenſetur pars. Nihilominus niſi † procurator
ad hoc habuiſſet ſpeciale mandatum, non daretur
7 hoc caſu reuocatio: cum generale † mandatum nõ
ſufficiat ad effectum attentatorum. Rot. deciſ.7.
alias 81.quoad reuocationem vt lit. pend.in no.&
poſt eam Mil.in verbo attentata lite pendente per
procuratorem,fol.36.Lap.in c.eum qui.de præbẽ.
in 6.moderni in praxi Ro.cur.lib.8.in c.vt lit.pen.
& de atten.verſ.quod ſi agatur ſub num.18.& non
ſufficere generale mandatũ,& quod ita ſeruat Ro
ta dixerunt domini in vna Maioricen.de Iuca de
menſe Decembris 1562.Coram r.p.&domino meo
8 bon.me.Ivlio † Oradino olim ſacræ auditorum Rotæ Decano meritiſs. Cuius ſicut in Iure a-
liàs publice interpretando acumen ingenij, in iu-
dicando ſcientiã, ac integritatem, ac (dũ Peruſinę
præfuit Eccleſiæ) Religionem, pietatem, ac prudentiam omnes admirati ſunt, ita ego qui legentem, iudicantem, ac demum commiſſo ſibi gregi inuigilantem ſum expertus, non ſolum, qua potui ſemper ſum maiori veneratione complexus, verum etiam ob ſummam eius erga me beneuolentiam (præſertim quoad hoc opus perficiendum) tantum me ſibi debere ingenue fateor, quantum me nunquam perſoluere poſſe confido. Is enim meum ſuper hoc argumento ſcribendi propoſitum nunquam non vehementer adiuuit, non ſolum abhortationibus, & librorum (etiam non impreſſorum) copia, ſed etiam (quod ego plurimi ſemper feci) quia ſe aliàs illud idem animo concepiſſe teſtatus eſt, & demum ad eum imprimendum, poſtquam in aliqualem, licet rudem formã redactum per capita percurrere (quæ ſua fuit humanitas) nõ eſt dedignatus, ita impulit ſemper, vt ſi quid ex his noſtris lucubrationibus adiuti ſe aliqui ſenſerint, id omne non tam mihi quàm illi debeant ferre acceptum. Sed vt reuerta
9 mur vnde digreſſi ſumus huius † dicti, quod pro-
curator ſine ſpeciali mandato regulariter non at-
10 tentat, ea ratio eſt, quia cum attentare † ſit deli-
ctum arg. cap.primi vt lit.pend.in 6.& no.Franc.
in dicto cap.bonæ.nume. 14.& num.39. de appell.
11 & ſonet † in malam partem ſecundum Egid.deciſ.
18.Oneratio, & latius diximus ſuprà in præfatio-
12 ne num.83.& 104.in generali mandato † non cen-
ſetur quis mandaſſe procuratori, vt delinquat,
aut faciat principalem ſuum in pœnam, aut delictum incidere l.ſi procurator, & ibi gloſ.& docto. præſertim Iaſ. numer.4.& ſeqq. ff.de cond.indeb. Rot.dicta deciſ.7.aliàs 81. Alex.conſil.105.magnifice prætor.numer.27.libr.3. vbi teſtatur hanc eſſe communem opinionem, & in conſili.17.in cauſa, & lite.nume.2.lib.6.& eſt deciſ. Toloſ.in pulchro caſu.476.& ibi Stefan. aufrer.in addit. Lap.alleg. 127.Anaſtaſius.nume.5. Roman.conſi.60.mandatum.nu.2.&conſ.74.miror poſt princ.Ful.cõſ.219. ſuper eo.num.2.Imol. conſil.76.viſis,& conſil.84. viſa in fin.Late Fely.in cap.primo.num.8. & ſeqq. ext.vt lit.non conteſtat. Deci.in l.ſi quis iniquũ.§. ſi procurator.ff.quod quiſque Iur.Pariſ.conſ.100. tritiſſimum eſt.ſub num.7.lib.3.Io. Bapt. Ferrett. conſili.21. vacante ad fi.& Aug.Bero.qui ſimiliter hanc commu.opin.dicit in conſil.25. viſis.nume.3. lib.3.quinimò quoad terminos dictæ l.ſi procurator, ſufficit quod huiuſmodi damnũ ex facto procuratoris domino contingere poſſit, licet non cõtingat, vt poſt Soci.in conſ.120.col.3.lib.primo animaduertit nouiſſime magnæ lectionis, & eruditionis vir, & nunc Cardinalis Ampliſſimus Io. Hieronimus Albanus in conſ.7.requiſitus.nu.12. Verum quia iſta concluſio nõ eſt perpetua, ſed nonnullas neceſſario recipit declarationes, & limitationes, idcirco pro faciliori huius materiæ intelligentia conſtituenda negatiue eſt.

13 Regula quod geſta per procuratorẽ † regulari-
ter nõ ſunt attẽtata (& intellige de procuratore generali, quia ſpecialis attẽtat, vt infrà in prima limi. nu.32.) per omnia ſupradicta, & præſertim per rationẽ d.l.ſi procurator, quod in generali mãdato nõ venit delictũ, & propterea fuit alias reſolutũ in vna Tiraſonen.erectionis ſiue attẽtatorũ corã Achille
14 de Graſſis 6.februarij 1558.quod mãdatũ † ad per-
cipiendũ fructus pertinentes ad cõſtituentẽ nõ eſt ſufficiẽs ad attẽtandũ, quia donec procurator percipiendo fructus attentat non dicuntur fructus ad conſtituentẽ pertinere, vt eſt deciſ.in recollec.Caputaquen.primo 128.incip.mandatum, & ſimiliter in alia Boianẽ.iuriſdictionis corã Capizuco 21. Iunij 1555.in qua (dum inter cætera allegaretur, quod geſta per quendam viſitorem) lite inter metropolitanum, & epiſcopum Boianen. pendente (non eſſent ſubiecta vitio attentatorum ex eo quia ille viſitator non habebat à metropolita-
15 no ſpeciale mandatum) fuit † per dominos reſolu
tum

tum non constare de attentatis. Quam regulam Amplia.

16 Primò vt procedat † etiam si aliqua culpa posset domino ascribi (puta quia procuratorem non certiorauit) pone enim, quod prouisus in curia de beneficio constituerit procuratorem ad capiendũ illius possessionem, & deinde fuerit super eodem beneficio in curia iudicialiter conuentus, & ita beneficium fuerit factum litigiosum, dominus autem aut non notificauit id statim procuratori, aut si notificauit saltem notificationem non probauit, vtrum attẽtata per procuratorem in partibus veniant contra principalem reuocanda? & aliàs eueniente casu maior pars dominorum visa est tenere, quod non, ex quo dominus non deliquit, per ea quæ tradunt Bar. & alij in l. in illa stipulatione la secunda. ff. de verbor. obliga. dum dicunt dominum

17 † qui fecit quietantiam debitori sub certa pœna nõ incidere in pœnam procuratore petente, vt est decis. in recollect. Gambari, secunda, incip. fuit dubitatum, secundum lecturam negatiuam (nam in quibusdam codicibus legitur affirmatiuè, & totũ

18 contrarium) quæ opinio † affirmatiua licet in casu illo per dominos vere non fuerit tenta, sed negatiua, vt colligitur ex his, quæ ponit ibi in fine collector in ver. sed illa decisio facit in oppositum. in rei tamen veritate videtur probabilior, præsupponendo (prout vere negari non potest) quod

19 dominus † non certiorando post litem motam suũ procuratorem, vt non debeat amplius possessionem capere dicatur esse in culpa. arg. l. fideiussor. §. 1. ff. mandati, cum etiam doct. in d. l. in illa. præsertim Alex. Paul. de Castr. Imol. & Ias. videan-

20 tur admittere, quod si dominus † monere potuit procuratorem ne peteret, & nõ admonuit dicatur pœna committi, Sicut etiam vbicũque defunctus

21 † decessit improuisus, & non informauit hæredem de gestis per eum pœna committitur cõtra hæredem, vt post Iac. de Are. & Pe. Cy. & Angel. refert Imol. in d. l. in illa. sub nume. 3. & facit quod tradit Lap. allegat. 127. Anastasius numer. 5. & 6. dum vo-

22 luit pœnam † in casu suo, committi, quando quis potuit procuratorem admonere, & prohibere, & non prohibuit. Quod si auctoritate supradictæ decisionis hæc ampliatio esset retinenda, necessario

23 forsan intelligenda † esset quando domino hoc casu leuis aliqua culpa posset ascribi, secus si esset lata culpa, puta si habuisset commoditatem loci, temporis, & personarum ad admonendum procuratorẽ, vt abstineret ab adeptione possessionis beneficij post illius cõstitutionẽ effecti litigiosi, & nõ admonuit, quia (cum illa æquiparetur dolo, ad no. per doct. in l. quod nerua. ff. depositi. non im-

24 merito possunt hoc casu considerari † attentata, in quibus etiam habetur ratio doli. Rot. decisi. 5. aliàs 25. ex quibus de restit. spol. in no. & diximus suprà latius in præfatione nu. 107. Nisi sustinendo decis. dicas, quod quando delictum de sui natura importat dolum (prout videtur esse attentatum) tunc lata culpa non æquiparatur dolo, & non sufficit, vt tradit Ruyn. in cons. 2. primo quæritur, nu. 6. libr. 5.

Secundò amplia, vt nec etiam gesta per syndi-

26 cum † communitatis generalem dicãtur attentata, & ideo si post citationem, & inhibitionem factã alicui syndico communitatis idem syndicus obtinuerit, quod sententia mãdaretur executioni talis executio respectu communitatis non dicitur attentata, vt dixerunt domini in vna Rauẽnaten. prætensorum attentatorum coram Caputaquen. 25. Ianuarij 1553. ea ratione inter cætera, quia cita-

27 tio † exequuta eo casu in personam syndici non potuit inducere litem quo ad communitatem ad no. per glo. in l. non potest dolo. de reg. iur. & Soci. in tract. de cit. in 17. artic. quæst. 7. præsertim ad ef-

28 fectũ attentatorũ, & inducẽdi delictũ, maximè † si ad illam causam aderat syndicus, & procurator

29 specialis in curia, quia ille † citandus erat. Card. in consi. 10. col. 2. num. 5. Franc. in cap. fin. col. antepenul. vers. vltimo quæritur, & col. fin. ver. iterum dubitatur de appell. Dec. in consi. 460. viso. nume. 31. Fel. in cap. cum contingat. col. 6. vers. 6. conclusio. & col. sequenti ver. an autem limitatio. de rescript. Aymo. in cons. 182. videtur. sub nu. 10.

Tertiò vt regula procedat & multo magis in eo

30 † qui verè non erat procurator, gesta omnia à falso procuratore non esse attentata voluerũt domini in vna Gerunden. coram A. Augustino, vt est decis. in recoll. Achill. de Grass. 28. attentata post sententiam, sub tit. de attent. quoniam si gesta per

31 † falsum procuratorem etiam, quæ tendunt ad illius fauorem non valent, prout est sententia per eum obtenta (de cuius inualiditate potest etiam vsque ad mille annos dici, vt per Bertrand. post alios in cons. 192. multa sunt. nume. 9. lib. 2.) multò minus debent valere ea per quæ dominus incideret in pœnam.

¶ Limita eandem regulam.

Primò, vt non procedat quando procurator

32 † haberet mandatum speciale ad attentandum, vt volunt doct. suprà in princ. allegati, dum omnes dicunt per procuratorem non attentari nisi habeat

33 speciale & sufficiens mandatum: sufficiens † autem diceretur mandatum quando quis fuisset cõstitutus ad intimandum literas executoriales, illásq; ad executionem deducendũ, & ideo (si dictus

34 procurator literis intimatis illas non reproduxit in curia coram Auditore (qui illas relaxauerat) sed vigore dicti mandati illas reproduxit corã certo subexecutore per eum electo, & coram eo etiã ad promulgationem excõmunicationis (& censurarum processit) talem processũm, & censuras attentatas fore & consequenter pro bono mandato inclinauerunt domini in vna Toletan. matrimonij coram D. meo Oradino 9. decembris. 1555. non obstante, quod allegaretur regula supradictę l. si procurator, cum regulare sit quod ad hoc, vt

35 actus, & processus factus vigore † executorialium sit validus debent literæ post illarum intimationem, coram Auditore reproduci, & seruari quatuor termini soliti, vt docet Cassad. decis. 6. gratia subrogationis num. 11. de caus. poss. & propriet. & diximus latius infrà, capit. 4. de attenta. lite pend. in 1. illatione in 3. ampliat. regulæ ibi positæ. Eo-

36 dem modo sufficiens † mandatum censendum esset, quãdo in procuratorio fuissent aliqua expressa, per quę posset dominus in pœnam incidere, puta quod possit opponere crimina, & defectus, redarguere de falso, & huiusmodi, per quæ in euentum nõ probationis dominus pœnam incurreret, & deinde in mãdato fuisset adiecta clausula generalis ad omnia alia quæcunq;, quæ speciale, ac specialius mandatum requirerent: tunc enim, quia

37 procurator † dicitur habere sufficiens mandatum etiam

etiam ad ea per quæ cōſtituens in pœnam incideret,vt poſt.Lap. Gemin.Card. & alios per eum allegatos,latè & eleganter deducit Aug.Bero.in dicto conſilio 25.viſis.numero 15.& pluribus ſequen. libr.3. poteſt probabiliter hæc doctrina etiam ad materiam attentatorum adaptari,vt ſtante huiuſmodi forma mandati per actum à procuratore attentatum cenſeatur dominus in pœnas attentatorum incidiſſe, de quibus dicemus infrà, in tertia parte.cap.31.ex quo ceſſat hoc caſu ratio dictæ l.ſi procurator: Quæ omnia optimè comprobantur, ex his,quæ ponit Lap.alleg.70.ſæpe vidi.nume.10.
38 dum vult,quòd expreſſo in mandato † vno ſpeciali, & ſubſecuta clauſula generali, veniunt etiam alia ſpecialia,quaſi hæc clauſula generalis adiecta ſpecialitati, habeat vim ſpecialis mandati, quoad alia ſpecialia paria, licèt non quoad maiora, de-
39 clarans,quòd mandatum † illud cenſetur ſpeciale, quod nominatim datur ad aliquid faciendum per l.non ſolùm.§. fin.& l. pomponius.in princip.ff.de procur.& leg.illud.§.ſi talis. ff.de minor.Nominatim autem dicitur fieri,quod fit vel proprio nomine expreſſo,vel eo,quod habet vim proprij nominis.cap.licet ex quadam,de teſtibus.l.nominatim. ff. de lib. & poſt l. vbi autem. ff. de verbor.oblig.l. certum. ff. ſi cert. pet. prout vim proprij nominis habere dicitur hoc caſu,id quod expreſſis caſibus ſpecialibus continetur poſtea in clauſula generali vltimo loco adiecta : Hæc autem, quæ de ſpeciali mandato ad attentandum dicta ſunt, ſublimitāda
40 videntur, niſi procurator † fines mandati exceſſerit: Quid enim ſi lite in curia inter præſentatos pendente, alter conſtituat procuratorem, ad petendam, & obtinendam inſtitutionem ab ordinario, & procurator non ſolùm obtinuerit inſtitutionem,verum etiam (excedendo fines mandati) poſſeſſionem beneficij litigioſi adeptus fuerit, illiúſque fructus perceperit, an ratione exceſſus poſſit dominus conueniri remedio attentatorum?
41 & negatiuè † reſpondendum videtur, quia in eo, quod exceſſit non potuit domino præiudicare.c. cum olim, & ibi notat.de offic. delegat.l. diligenter.ff.mandat.cum ſimil.nam licèt ratione obtentæ inſtitutionis attentatæ dominus cogi poſſit ad purgationem, iſta tamen purgatio facilius fieret, quàm ſi teneretur etiam purgare attētata quoad poſſeſſionem, & fructus, quoniam illa fieret per ceſſionem,ſecundum ea quæ latius diximus infrà, in tertia part.cap.29.de purgat.attent. poſt princ. iſta verò requireret, & dimiſſionem poſſeſſionis, & reſtitutionem fructuum, & interim proceſſus in cauſa principali retardaretur, vt ibidem diximus, ſicut videmus, quòd etiam in criminalibus
42 † dominus regulariter, de exceſſu minimè tene-
43 tur, & ideo ſi dominus † mandauerit dari colaphum, vel percuſſionem cum baculo, ille verò vulnerauerit, dominus de tali exceſſu non tenetur,vt eſt commu. opi. de qua teſtatur Boſſ.in ſua prax.crimin.in tit. de mandat. ad homicid. nu.10. verſ.quinto,eſt videndum,poſt Fely. Iaſo. Cepoll. & alios per eum allegat. Hanc autem ſublimita-
44 tionem declara,niſi procurator † exceſſiſſet fines mandati ſciente, & non contradicente domino, quia ex hoc reſultaret tacita ratificatio,quæ etiam
45 in excedente † fines mandati ſufficit. Rota,deciſ. 13.aliàs 428.ſi habens.ſub nume.2.de conceſ.præb. in no.quæ loquitur in ſimilibus terminis de domino ſciente,& percipiente fructus,in quibus procurator fines mandati exceſſerat: Et hæc tacita rati-
46 ficatio † ſufficit etiam in his, quæ requirunt ſpeciale mandatum,vt poſt Alex. in conſ.80.viſo.col. 4.lib.4.& conſ.84.ſuper conſultatione. col.1. lib.5. Deci. conſ.437.& conſ.672.quæritur.col.1.& alios per eum congeſtos tradit Tiraq.de retract. §.9.gl. 3.num.13.

Secundò principaliter regula ſuprà poſita li-
47 mitatur, quando † dominus actum attentatum per procuratorem ratum habuit, cum regulare
48 ſit quòd ratum † habens delictum ita puniatur, ſicut mandans,ad no.in capi. mulieres,de ſent.excom.& in l.1. §. quoties. ff. de vi, & vi arma.& docto.in l.non ſolùm. ff. de iniur. & declarat eleganter Roma.in conſilio 105. viſo themate. numero 2. & in propriis terminis attentatorum eſt deciſ. Egid.551.ſi procurator, & per Oldrad. in conſilio 199.pro fundamento:col.2.numer.7.verſi.ad iſtud reſpondetur, & faciunt, quæ ponit Crau.conſilio 261.probatur.ſub numero 3.verſic. amplius ad fin. Et quoniam quoad hanc ratificationem ſparſim multo. docto. & non admodum ordinatè dixiſſe videntur,vt clarius, ac facilius appareant: non ab re eſt præſentem etiā limitationem per viam regulæ; & limitationum ſubordinare. Poteſt itaque in propoſito formari REGVLA, quòd rati-
49 ficatio † per Dominum facta, de geſtis, ac attentatis per ſuum procuratorem operetur,quòd cōtra dominum habeat locum remedium attentatorum, Quæ probatur per ſupradicta, & ex multis, quæ in ſimil. ponit eleganter Lap. alleg. 127. Anaſtaſius.num.5.verſ.ſed his occurit examinare.
50 Ampliatur prædicta regula. Primò,vt pœnā † attentatorum reſultantem ex huiuſmodi ratificatione,dominus non dicatur euadere etiam ſi poſſeſſioni attentatæ per ſuum procuratorem, & per eum ratificatæ, cedere vellet: debet enim dominus poſſeſſioni per procuratorem lite pendente captæ ſtatim habita notitia renuntiare,aliàs ſi poſſeſſionem ratificaſſet, & poſt ratificationem velit illi cedere non excuſatur ab attentatis, nec ſuper negotio principali poteſt procedi, niſi poſtquam cum effectu attentata fuerint purgata, vt fuit notabiliter dictum in vna Gerunden. Camerariæ coram Fabio die vltima Ianuarij 1547.& eſt deciſ.in recoll. Peregr.91. aliàs 33. incip. Domini dixerunt, & alia Put. 6. ſub rubr. vt lite pendent. Nam ex huiuſmodi approbatione, & ratificatione contrahitur vitium attentatorum,ita vt licet dominus velit ſuam approbationem actus per procuratorem attentati (illi cedendo) quodammodo reuocare, id tamen ſibi non ſuffragatur, quominus cum effectu teneatur etiam
51 purgare attentata : quæ † purgatio (vltra ceſſionem poſſeſſioni, & actui attentato faciendam) continet in ſe etiam pœnam refectionis expenſarum, ac reſtitutionis fructuum, vt diximus infrà,in tertia parte. capit.29.de purg.attent. poſt princ.nume. 28.verſ.tertio,quòd etiam &c.&
52 inſuper ſuſpenſionem † proceſſus in negotio principali ex priuilegio attentatorum, capit.non ſolùm de appell.in 6. de quo etiam latius diximus infrà, in tertia parte capitulo 30. de priuil. attent. in vltimo priuilegio, & faciunt in ſimili multa, quæ de hac domini approbatione ponit Bero.in dicto conſ.25.viſis.numero 23.lib.tertio aliàs(ſi do

53 minus † attentata per procuratorem non ratifi-
cassèt nec litem super eis substinuisset, immo il-
lis cessisset, & insuper negasset attentantem suum
procuratorem esse) sub prætextu horum atten-
tatorum non impediretur processus in causa prin
cipali, vt per dictam decis. Egid. 551. est in recollect.
Chassanen. decisi. 6. incip. si attentatum: Secundò
54 Ampliatur, vt sufficiat etiam tacita † ratificatio,
vt ponit expresse Egid. dicta decisio. 551. & Lap. di-
cta alleg. 127. & sensit etiam Roma. in consilio 105.
55 viso. numero secundo. Hæc autem tacita † ra-
tificatio multis modis ad propositum nostrum
56 contingere potest. Primò, per † comparitionem
domini in iudicio, in quo eius procurator præ-
tenditur attentasse, quia dominus comparens
in iudicio in terminis in quibus causa est agitata
per procuratorem, videtur gesta per illum ratifi-
care, ad no. per Bart. in l. bonorum. ff. rem rat. ha-
ber. & per Alexan. & Ias. in l. Iulianus. ff. qui satisd.
57 cog. Secundò, per † constitutionem procuratoris
in illa causa, cuius processus prætenditur atten-
tatus, quia huiusmodi actus videtur inductiuus
ratificationis gestorum in supradicta causa. arg.
eorum, quæ ponit Oldrad. in consilio 329. has alle-
gationes. sub numero 6. & sequent. vt tenuerunt
etiam domini in vna Baren. attentatorum co-
ram Sarmiento 31. Ianuarij 1569. (in qua cum du-
bitaretur an executio facta per Hieronimum Se-
niorem in curia Neapolitana) lite in curia Ro-
mana antea pendente (esset attentata respectu.
Hieronimi iunioris) Domini tenuerunt, quòd
tanquam facta, lite pendente esset attentata etiam
respectu Hieronimi Iunioris: quoniam ille die im-
mediatè sequenti post dictam executionem con-
stituerat procuratorem Hieronimum Seniorem
ad illam causam, in qua agebatur de consignatio-
ne, & perceptione fructuum captorum vigore di-
ctæ executionis attentatæ ex qua procuratoris
constitutione fuit dictum Hieronimum iuniorem
huiusmodi executionem attentatam tacitè ratifi-
casse: non obstante, quòd pro illius parte allega-
retur ignorantia litis in Romana curia, & exe-
cutionis attentatæ, & quòd in præcedenti positio-
ne, quæ fuerat coram eodem Sarmiento sub die
30. Ianuarij 1568. maior pars inclinasset, quod non
constaret de attentatis ex eo, quia fundamenta
(quæ fiebant) habebant dubitationem in Iure, &
in facto: Præmissa tamen ibi visi sunt domini de-
clarasse, vt procedant dummodo constitutio
58 † procuratoris sit valida, secus si mandatum esset
nullum, prout idem in eadem causa coram eodem
videntur deinde firmasse. sub die 28. Martij. 1569.
59 Tertiò tacita † ratificatio induci dicitur per non
renuntiationē, si dominus habuit notitiam eorū,
quæ fuerunt attentata per procuratorem, & illis
non renuntiauit: debet enim eis renuntiare aliàs
censetur ratificare, vt diximus suprà proximè nu-
me. 50. Quibus adde, quòd id de nō renunciatione.
expressè videntur etiam tenuisse domini in vna
Cæsaraugustana dignitatum coram Gropperio
15. Maij. 1564. in qua (secundum notas domini
mei Oradini) fuit ad literam dictum; Domini
sunt pro attentatis, si dominus principalis potuit
scire possessionem captam, & non renunciauit at-
tentatis, & facit decis. in recoll. Cottæ. 141. incip.
nona Martij, dum ibi dicitur, quòd dominus te-
netur purgare attentata per suum procuratorem
generalem, si illis non contradixit. Quartò ea-
60 dem approbatio, & ratificatio † diceretur induci
per non prohibitionem, id est si dominus, qui po-
terat admonendo, & certiorando procuratorem
prohibere, (ne vltra procederet, & ne attenta-
ret) non prohibuit, secundum ea quæ post Lap. di-
ximus suprà. numer. 22. in prima ampliat. Quintò,
61 & vltimo, per sustentationem † litis super atten-
tatis introductæ, nam ex hoc manifesta apparet
attentatorum per procuratorē ratificatio etiam
si litem nō per se, sed per procuratorē (alium ab
eo qui attentauit) litem agat: cum non sit verisi-
mile, quòd huiusmodi litem inconsulto domino
sustineat, vt fuit dictum in vna legionen. iurisdi-
ctionis coram domino meo de Rubeis 10. Maij
1560. in qua ex hac ratione fuit ordinatum, quòd
episcopus, qui per multos menses litem super at-
tentatis in partibus à suo executore sustinuerat
62 deberet attentatis cedere. Quæ litis † sustentatio
non solùm inducit ratificationē domini respectu
attentatorum per procuratorem, verum etiā pari
ratione induceret ratificationem successoris in di-
gnitate, respectu eorum, quæ per prædecessorem
fuissent attentata, vt (post Egid. dicta decis. 551. &
alia supradicta) allegabatur aliàs in vna Abulen.
iurisdictionis coram eodem domino de Rubeis 4.
Iulij. 1565. in qua agebatur contra modernum
Episcopum ad reuocationem eorū, quæ per Epi-
scopū prædecessorem prætendebātur innouata ex
eo, quia ille diu litē desuper sustinuerat. Quod om
nino, & absque difficultate admitti potest cum
ex tali sustentatione litis resultet necessaria scien-
tia actus attentati, & litis pendentiæ, qua scientia
63 † præsupposita etiam successorem teneri ad reuo-
cationem attentatorum regulariter firmauimus
infrà c. 20. de attent. post inhib. in 24. limit. princi-
pali. numero 17. Limitatur etiam regula præsentis
secundæ limitationis pluribus modis, & Primò, vt
64 procedat, quando † attentata per procuratorem,
& per dominum ratificata gesta fuerunt nomine
ipsius domini, secus si non fuissent facta ipsius no-
mine, per regulam l. si pupilli. §. sed si ego, & ibi gl.
Bar. & alij. ff. de neg. gest. & capitul. cum quis. de
sen. exco. in 6. & cap. ratum, & ibi Dyn. de reg. iur.
in 6. & in terminis de ratificatione delicti tradit
Rom. in cons. 105. viso themate. sub nu. 2. dum vo-
luit, quòd ratum habēs delictum suo nomine per-
petratum ita puniatur, vt mandans. De qua tamē
65 † sublimitatione plurimum subsistēdum videtur:
nam licet regulariter ratificare quis non possit, ni-
66 si, quod suo nomine gestum est, id tamen † pro-
cedit quoad alterius præiudiciū, secus quoad præ
iudicium ratificātis, quia hoc casu eius ratificatio
valet. l. mater, & ibi gloss. & Bald. C. de rei vendic.
Dec. in l. semper qui non prohibet. col. 3. vers. præ-
dicta regula. ff. de reg. iur. & Ruy. in consi. 66. circa
casum. in fine libr. 1. cum aliis congestis per Tiraq.
in tracta. retrac. §. 1. glo. 9. nu. 245. Ea tamē retenta
67 illam intellige, vt procedat † etiam in ratificatio-
ne resultante ex sustentatione litis super attenta-
tis, quia si illa non fuissent facta nomine ipsius,
sustentatio litis non operaretur contra eum re-
uocationem attentatorū, vt colligitur ex his, quæ
fuerunt tenta per Dominos, in vna Caurien. iuris-
dictionis coram Domino meo Oradino de mēse
Decembris 1562. quod si quis recursum habuisset
ad Metropolitanum, qui deinde per aduersarium
inhibitus,

inhibitus, occasione dicti recursus aliquos actus
gesserit publicando cēsuras,& huiusmodi, quam-
uis Metropolitanus attētauerit,& videretur, quòd
& recurrens, attētasset, ex eo, quia quicquid Me-
tropolitanus fecit videretur in gratiam recurren-
tis fecisse,& maximè, quia recurrens (dū daretur
contra eum de attentatis) super illis in curia litem
substinuit: attamen, quia ipse actualiter non inste-
tit, sed omnia fuerunt gesta ad instantiam Fisci,
ipsius Metropolitani, fuit tentum pro non atten-
tatis. Secundò potest notabiliter sublimitari arg.
eorum quæ aliàs ad excusanda attentata fuerunt
allegata in vna legionen. Archidiaconatus coram
68 Reumano 17. Nouembris 1553. vt non † proce-
dat quando actus per procuratorem gestus lite
pendente, & per dominum ratificatus fuisset fa-
ctus cū clausula omni meliori modo, quo potest,
putà si procurator generalis (prout erat in casu
illo) capiat lite pendente possessionem cum dicta
clausula omni meliori modo quo potest, & paulo
post declaret, quòd cepit illam animo continuādi
præcedētem possessionem, nam licet dominus per
sustentationem litis super prætensis attentatis, vi-
deatur certo modo illa approbasse, nihilominus
potest dici, quòd hoc casu dominus veniat excu-
69 sandus, vel quia ipse † censeatur potius acceptas-
se, & ratificasse procuratoris declarationem quæ
(præsupposita continuatione) excludit attentata,
iuxta ea, quæ latè dicemus infrà, in secunda par-
te. capit. 4. de atten. lit. pend. in prima limit. princi-
70 pali, Vel quia ipsa adeptio † possessionis non sit
attentata, stante clausula omni meliori modo quo
potest, &c. attento, quòd non debet dici procura-
torem potuisse id, quod honestè, & absque deli-
cto non poterat. l. filius, & l. cōditiones. ff. de cōdit.
instit. & no. in c. faciat homo. 12. q. 2. & in capitul. vt
iuxta, & ibi Panor. in 1. notab. ext. de offic. ord.
& multa ad id cumulat Barb. ibi in addit. Tertiò
71 sublimitatur, vt non † procedat quando ratifica-
tio domini fuisset generalis, & ratificans ignoras-
set extare attentata, quia ad hoc, vt ratihabitio
72 † vendicet sibi locum, oportet vt ille, qui vult ha-
bere ratum, sciat, & cognoscat, & comprobet
quod factum est, aliàs nemo, quod ignorat appro-
bat, aut ratum hābet, vt declarat eleganter Oldr.
in consi. 329. has allegationes. nume. 10. nam ratifi-
73 catio † non extenditur ad ignorata secundum
Bal. in l. obseruare. §. proficisci. q. 4. ff. de offic. pro-
consul. & leg. & tradit Paris. in consi. 100. sub num.
71. libro 1. & post Bald. in dicto §. proficisci, in 2.
lectu. & in l. mater. C. de rei vendicatione, & Iaso.
in l. nec is. §. hæres institutus, in 5. not. ff. de acqui-
ren. hæreditate. Bartol. & alios in l. Paulus, & in l.
quo enim. ff. rem rat. haberi, fuit id resolutum in
vna Augustana præpositura coram Baren. 13.
Martij 1551. vt ex decis. in recollect. Guid. boni 94.
incip. in vna Augustana, qui loquitur de ratifica-
tione litis ignoratæ, Et in terminis, quòd ratifica-
74 tio † generalis non extendatur ad actum dolo in-
itum nec ad aliud illicitum, & consequenter ad at
tentatum, tradit Crauet. in cons. 160. in hac causa.
num. 5. lib. 1. vbi etiam. nu. 4. post Bald. in cons. 227.
proponitur, quòd tutor. col. 2. lib. 2. & Curt. Iuni. in
consili. 50. colum. 3. in fi. subdit, quòd actus dolosus
non potest ratificari, nisi data scientia doli, & con-
sequenter, attentata ratificari non possent, nisi da-
ta scientia ipsorum attentatorum, cum etiam ver-
75 setur † dolus in eis. Rot. decis. 5. aliàs 25. ex quibus.
de rest. spol. in no. & diximus latius (post Paris. in
consilio 138. nume. 28. libro 4. & Aug. Bero. in con-
silio 120. numero 33. libro primo,) suprà in præfa-
tione. numero centesimoseptimo, & propterea in
vna Massanē. illegitimitatis coram Gropperio 25.
maij. 1562. tenuerunt aliàs domini non constare de
attentatis ex eo, quod non constabat de scientia
Ferdinandi, & Ioannæ: quorum ministri præten-
debantur in partibus attentasse, cum autem rati-
ficantem hoc casu oporteat habere scientiam a-
76 ctus attentati per supradicta, non sufficeret † eum
habere scientiam præfati actus in genere sed de-
bet habere scientiam in specie, etiam omnium
qualitatum: aliàs quis non dicitur rei scientiam
habere secundum glos. singularem in c. concerta-
tioni, & ibi Gemi. Franc. & alij. de appel. in 6. Rom.
in consilio 344. ex proposito, paulo ante finem.
Alex. consili. 114. ponderatis. col. 2. vers. accedit ad
77 maiorem. libro 1. cum, & aliàs scire † non dicatur
nisi is, qui certo scit. glos. in l. de statu. ff. de testa. vt
vtrumque declarat, & multis comprobat Tiraq.
de retrac. §. 36. glo. 2. num. 30. & 31. Hæc autem do-
78 mini † scientia potest multipliciter, & vndecunq;
deduci, sed vt plurimum ex infrascriptis colligi
79 potest, & Primò quando † ex actu attentato ali-
quid in domini vtilitatem, & commodum con-
80 uersum esset: quia in pœnalibus † censetur quis
delictum ratificare ex eo, quod commodum ad
eum immediatè ex tali delicto peruenit, vt post
Barto. in l. aut facta. §. fina. ff. de pœn. Ant. de Butr.
in cap. cum ad sedem. colum. penult. de restit. spol.
Paul. de Cast. in consil. 423. quia scio. colum. 3. ante
medium. libro primo, Aret. in consili. 163. colum. 9.
Afflict. decis. 82. numero 6. versi. item datur alia re-
gula, tradit eleganter Crauet. in consilio 261. pro-
batur mihi. sub num. 3. vers. amplius in pœnalibus,
81 libro primo. Nam & aliàs delictum † ad vtilita-
tem meam commissum præsumitur me sciente,
& mandante commissum, ad not. in capitu. consti-
tutus, de testibus, & est commun. opinio, de qua
testatur (etiam ad propriam materiam nostram
attentatorum hanc doctrinam extendens) Aug.
Bero. in consilio 118. cum Alfonsus. numero 22. li-
82 bro tertio. Secundò, pariter scientia † in domino
præsumeretur, quando actus attentatus per pro-
curatorem esset de arduis, & talis, qui verisimiliter
non soleret fieri domino ignorante, prout esset
(verbi gratia) demolire mœnia alicuius oppidi:
83 quæ † demolitio, si fiat lite inter principem, & a-
lium super oppido pendente (quamuis per prin-
cipis ministros, & agentes actualiter illa fiat) præ-
sumitur tamen quod id fecerint sciente domino,
& principe: cum aliàs nemo id attentare auderet,
vt eleganter in contingentia facti contra Domi-
num Ducem Ferrariæ consuluit Bero. in dicto cō-
silio centesimodecimooctauo, cum Alfonsus, per
tot. & præsertim numero vigesimotertio, pro quo
facit decis. Egid. 577. incip. etiam si executio: dum
84 vult, quòd si aliqui possidentes † pro Titio bene-
ficium, spoliassent, & vulnerassent nuntium volen-
tem cum literis citatoriis Titium citare, citatio
dicitur peruenisse ad illius notitiam: quia non est
verisimile (inquit Egid.) quod illi talia fecissent,
85 nisi mandatum habuissent. Tertiò scientia † etiam
præsumeretur in domino, vt colligitur ex his, quæ
ponit Bero. sub dicto numero 23. quando actus per

procuratorem attentatus requisiuisset talem impensam, quam non esset verisimile procuratorem, de suo fecisse, præsertim si cum impensa concurreret, quòd ad vtilitatem domini attentatum fuisset conuersum, vt latius per eum ibi. Quartò, quã-
86 do † de his, quæ dicuntur per procuratorem attẽtata, constaret in actis: quamuis enim ratificatio esset generalis, & dominus ad excusanda attentata allegaret, quòd ipse ignorabat actum per procuratorem suum gestum esse attentatum, per hoc tamen non videtur ab attentatis excusandus, quia non potest probabiliter dici dominum attentata ignorasse, si de illis constabat in actis, vt per doctrinam Paul. de Castr. in l. vnica. C. de suffrag. tenuerunt domini in dicta Baren. attentatorum coram Sarmiento 31. Ianuarij 1569. Quintò ex cursu
87 quoque † temporis posset in domino præsumi scientia actus per procuratorem attentati, si essemus in notabili spatio temporis, putà sex mensiũ, & in actu alicuius momenti, & considerationis, puta in adeptione possessionis alicuius beneficij, vel alterius rei considerabilis, præsertim considerata qualitate personæ ipsius domini, quia præsumitur procuratorem illum domino intimasse, illũque desuper certionasse, ad text. in l. si quis forte. in princ. ibi nec enim debet magnam rem procuratorem tam diu retinere. ff. de pœnis, per quem tex. hanc conclusionem firmat Roma. in cons. 481. præsentis dubitationis. nume. 7. & tradunt Lap. & alij, in capitu. gratia, de rescript. in 6. & per dictum consi. Roma. & Inno. in capitu. ex parte decani. de rescript. & Egid. decisio. 551. est decis. in recolle c. Chissanen. 122. incip. procurator ex tempore. Quod si scientia domini secundum præmissa non probaretur, an in dubio illa præsumatur? videtur
88 † concludendum quòd non, sicut in simil. dicimus, quod ad hoc, vt si procurator contra fecerit, dominus incidat in pœnam l. si quis maior. C. de trã-
89 sactio. non præsumitur † dominus habere scientiam eorum, quæ per procuratorem suum sunt gesta, vt fuit dictum in vna Rauenaten. coram Crescentio, vt est in recoll. eiusdem decisio. 194. scientia, de procurat. Præsertim quia ignorantia regulariter præsumitur. l. verius. ff. de probat. cum simil.
90 & ideo si dominus † (ignorans aliquid fuisse attẽtatum per eum, qui eius nomine comparuerat) eundem procuratorem constituat cum ratificatione gestorum, non videtur, quod per hoc dominus videatur attentata ratificasse, nisi de attentatis constaret in actis, vt diximus suprà, numero 86. Tum, quia sicut ipsa constitutio procuratoris generaliter facta non se extendit ad attentata per d.
91 l. si procurator. ff. de cond. indebit. ita nec ipsa † ratificatio, vt per d. tex. (loquens de delicto) tradit Crau. consilio 160. in hac causa. numero quinto, libro primo. Tum, quia stante dicta ignorantia,
92 nec ipsemet dominus † contraueniendo litis pendentiæ, aut inhibitioni diceretur attentare, vt dicemus infrà, in 2. parte. cap. 4. de attent. lit. pendẽ. in præfat. in materia citationis, in 6. ampliat. reg. ibi positæ, & etiam in eodem capitulo 4. in 27. limitat. princip. regul. princip. ibi positæ, & de appellatione ignorata aliquid infrà, in 2. parte. capit. 12. de attent. appell. pend. in 15. ampliat. princip. in 2. limit. regulæ ibi positæ, & similiter de inhibitione ignorata, in eadem 2. part. cap. 20. de atten. post inhibit. in 24. limit. principali, & sequen. Ex quibus omnibus facile colligi potest quando, & quibus casibus procurator dicatur attentare, ita vt inde dominus ex facto ipsius remedio attentatorum conueniri valeat tanquam super attẽtatis à parte.

CAP. II. DE ATTENT. à IVDICE.

SVMMARIVM.

1 *IVDEX post appellationem procedens regulariter attentat.*
2 *Idem si partem spoliat.*
3 *Sequestrum factum per Iudicem à quo post latam sententiam in possessorio dicitur attentatum.*
4 *Iudex sicut dupliciter procedere potest, videlicet Iudicialiter, & extraiudicialiter, ita dupliciter potest attentare.*
5 *Iudex extraiudicialiter procedens censetur pars.*
Et potest contra eum agi tanquam contra quemlibet priuatum, vt infrà nu. 9.
Etiam spolio, & remedio attentatorum, vt numero 8.
6 *Attentatum per Iudicem extraiudicialiter procedẽtem non est ipso iure nullum, sed annullandum.*
7 *Secus si Iudicialiter.*
10 *Turbari lite pendente quis dicitur non solum ex facto partis, verum etiam ex facto Iudicis.*

1 A IVDICE † attentatur, puta si post appellationem ab eo interpositã procedat, vt in c. ex insinuatione, & ibi Ant. de Bu. in 4. not. & Imo. extra de procurator. & post eos Dec. cons. 200, in casu. in princ. lib. 1. Vel postquam fuit inhibitus. Rot. decis. 20. aliàs 130. si post, de ap-
2 pel. in no. Vel si † partem spoliet, vt in capit. cum
3 causa. de offic. deleg. Vel † si lata sententia in possessorio Iudex à quo sequestret possessionẽ, & sic possessorẽ spoliet, nã tale sequestrũ dicitur attẽtatũ. Afflict. decis. 98. pulchrũ est. in prin. Et est † ad-
4 uertẽdũ, quod sicut à Iudice dupliciter procedi, & dupliciter ab eo appellari põt, ita etiam dupliciter potest dici quod per illum attentetur. Quando-
5 que enim iudex † iudicialiter procedit, quandoque verò non procedit vt iudex, sed extraiudicialiter, vt pars, & persona priuata, vt declarat Franc. in cap. dilecti. nume. 2. in vltim. not. & in cap. bonæ. numero 43. vers. decima conclusio. de appell. & est differentia: quia secundum opinionem Ant. in ca. dilectis. de appell. quem refert Franc. d. nume. 43. si
6 Iudex † post appellationem interpositam ab eo extraiudicialiter procedente aliquid attentet, tale attentatum non dicitur esse ipso iure nullum, sed annullãdum: inter quæ (vt notum est) multum in-
7 terest, secus si † attentet post appellationem interpositã ab eo iudicialiter procedente, quia tunc est ipso iure nullum: Quinimo retenta opi. Ant. potest in proposito attentatorum, & iudicis dupliciter procedentis vtiliter alia differentia considerari, sicut enim quando iudex extraiudiciali-
8 ter, & vt pars procedit † potest contra eum agi spolio, vt per Mil. & ibi Henricum in addit. post Bar. & alios, de quibus ibi per eum in verbo possessorium recuperandæ principaliter. foli. 281. Ita
9 & potest † contra eum agi tanquam cõtra quemlibet priuatum, vt post alios tradit August. Bero. in consi. 146. in causa. numer. 56. libr. 3. & tunc contra eum taliter procedentem habet locum regula, quod spoliatus ante omnia debet restitui, quæ, si iudicialiter processisset, nõ vendicaret sibi locum, vt eleganter post alios declarat Sigism. Loffred. in consi.

in consil.470. quatuor in hac. nume.15. Et si præsupponamus eũ ita extraiudicialiter processisse (lite tamen prius corã alio penden.) potest non inutiliter dici, quòd contra hunc Iudicem etiam via attentatorũ agi possit ea ratione, quia si hoc casu talis iudex reputatur quasi quælibet priuata persona, & contra eum datur actio spolij, multo magis in eius odium debet dari remedium attẽtatorum, quod est fauorabilius ei, qui agit pro reuocatione attentatorum, & deterius ac detestabilis ipsi attentanti, qui non solùm ius, & partẽ prout in simplici spolio offendere dicitur, verũ etiã, & ipsum iudicem. cap.1. in fin. vt lit. pend. in 6. Franc. in cap. bonæ. num.15. & seq. de appell.

10 quoniam †lite pendente dicitur quis turbari nõ solùm ex facto partis, sed etiam ex facto iudicis iniusto, vt post alios tradit Bero. in consili.45. in causa. num.4. lib.3. Cùm & aliàs videamus, quòd & ipsi iudices (si attentando inhibitioni contraueniant) declarari possunt incidisse in pœnas in inhibitione contentas, vt adnotauimus in 2. parte, cap.20. de attent. post inhib. in 9. ampliat. reg. ibi positæ per tot. Alia autem exẽpla, in quibus per Iudicem attentatur, multa adduci possent, Verùm quia de iis in qualibet attẽtatorum materia per discursum tractatus agendum est, & particulariter de attentatis lite pendente, & appellatione pendente, vbi congruentius cadũt, idcirco consulto hic ommittimus.

Cap. III. De Attent. à Tertio.

SVMMARIVM.

1 *Attentari à tertio quomodo dicatur, & nu seq.*

2 *Tertius in materia attentatorum quis sit.*

3 *Remedio attentatorum non proceditur regulariter contra Tertium attentantem ad reuocationem, sed via ordinaria coram iudice ordinario, & num.4.*

Ampliatur tribus modis, vt num.9.12. & 13.

Limitatur 11. modis, vt nu.16.30.37.43.46.50.63.66.69. & 90.

Declaratur duobus modis, vt num.147. & 152.

5 *Litis pendentia afficit litigantes, non autem tertium.*

6 *Tertius nõ existens in lite, si capiat possessionem vacantem rei litigiosæ, non attentat.*

7 *Attentare non dicitur qui non est in lite.*

8 *Legatarij pendẽte Iudicio petitionis hæreditatis possunt petere, & consequi legata.*

9 *A tertio attentata non reuocantur remedio attentatorum etiam si iudex illi inhibuisset.*

10 *Inhibitio aliàs operatur, vt gesta simpliciter lite, vel appellatione pendente, quæ nõ essent attentata, trãseãnt in attentatum.*

11 *Iudex datus cum clausula appellatione remota, etiam interposita appellatione, sententiam à se latam exequi potest, nisi fuerit inhibitus à iudice ad quem.*

12 *Attentata à tertio non reuocantur remedio attentatorum, licet ille ex lite aliquod commodum esset reportaturus.*

13 *Et licet etiam antequam attentauerit habuisset plenum ius in re, circa quam dicitur attentatum.*

14 *Cedens ius, quod habebat in re (si post cessionẽ in ea aliquid attentet) non conuenitur remedio attentatorũ.*

15 *Attentata à cedẽte post cessionem nõ nocẽt cessionario.*

16 *Attentata à tertio habente causam à Iudice, vel à parte reuocari debent remedio attentatorum, & num. seqq. In ellige, vt num.25. & 28.*

17 *Alienata ab appellante, vel appellato pendente causa appellationis reuocantur, etiam à tertio possessore.*

18 *Appellatio extendit suum effectum etiam contra eum, qui attentauit cum Iudice à quo est appellatum.*

19 *Permutatio beneficij facta à tertio cum Titio reo, & possessore lite pendente, etiam mortuó Titio reuocabitur via attentatorum.*

Etiam si tertius sit possessor cum titulo, & bona fide, vt num.20.

Et etiam si spoliatus non probet dictum tertium in re vitiosa successisse. num.21.

22 *Littera executorialis, seu brachium seculare obtentum contra eum, qui primo possidebat, potest exequi cõtra successorem singularem mediatum, vel immediatum, qui pendente lite rem litigiosam emit.*

23 *Condemnatio cum fructibus facta contra attentantem verificatur etiam in fructibus perceptis per tertiũ habentem causam ab attentante post inhibitionem.*

24 *Pendẽte lite super iure patronatus si alter ex collitigãtibus aliquem præsentet, præsentatusque instituatur, ac beneficij possessionem capiat, non solum præsentatio, & institutio respectu patroni, sed etiam possessio respectu instituti, dicitur attẽtata, præsertim si patronus nõ sit in quasi possessiõe præsentãdi.*

25 *Attentata à Tertio habente causam à parte reuocãtur, si possideat rem, super qua fuit attentatum, secus si aliam eius loco iudiciali adiudicatione subrogatã.*

26 *Si pendente appellatione à sentẽtia lata in fauorẽ vxoris repetentis suam dotem in pecunia numerata existentem fiat executio dictæ sententiæ in aliqua re stabili, quæ postea tradatur in dotem secundo Viro, non potest agi contra eum remedio attentatorum, quia non possidet rem super qua pendebat appellatio, aliàs secus.*

27 *Sed reuocatur beneficio iniustitiæ.*

28 *Attentata à tertio reuocãtur si habuerit causam à parte, quando scilicet habuit causam postquam attentauit, secus si ante.*

29 *Tertius attentans, qui habuit causam à litigante an possit iuuari regula de triennali remissiuè.*

30 *Attentata à tertio succedente in re attentata, & vitio affecta reuocantur remedio attentatorum.*

Etiam si succedat cum titulo & bona fide. num.34.

31 *Attentati vitium dicitur reale, & transit cum re in successorem in ea.*

32 *Hyppotecaria datur contra successorem mediatum, vel immediatum in re obligata.*

33 *Spolij remedium competit contra succedẽtem in re circa quam est cõmissum spolium, siue succedẽs habeat causam à detentore, siue non.*

35 *c. ex parte adæ intelligitur à nonnullis in succedente in re attentata, etiam non habente causam ab attẽtante; Ab aliis verò intelligitur in succedente, & causam ab attentante habente. num.36.*

37 *Attentata à Tertio pendente appellatione extraiudiciali generali veniũt reuocãda remedio attẽtatorũ.*

38 *Tertius dici non potest, qui comprehenditur, sub generali appellatione facta contra omnes.*

39 *Attentata à tertio non solo, & de per se, sed vnà cum parte, vel iudice remedio attentatorum veniunt reuocanda.*

Dũmodo inter tertiũ, & collitigãtẽ esset collusio. nu.40.

Secus verò in tertio, qui non proprio, sed partis nomine attentauit. num.42.

41 *Canonici immissi in possessionem canonicatuum collatorum ab Episcopo, qui post collationem illorum fuit Inhibitus vigore commissionis obtentæ per capitulum dicuntur attentasse, & possessio reuocabitur via attentatorum.*

petitoris nullus esset, qui litem prosequeretur.
Alias secus, vt num. 103.
104 Dispositio c. si hi cōtra quos. procedit etiā cōtra tertiū.
105 Et etiam si lis esset coram Arbitro.
106 Collatio, & prouisio beneficij litigiosi ab Ordinario facta per mortem collitigantis nō reuocatur remedio attentatorum, quando lis fuisset calumniose, iniustè, & in fraudem mota, & num. 109.
107 Lis calunniose instituta non solet causare attentata.
108 Attentata non dantur, quando restitutio in integrum calumniose petita fuit.
109 Ab Ordinario prouisus de beneficio litigioso, potest dare de non lite, vel de calumniosa lite.
110 Collatio beneficij litigiosi ab Ordinario facta non reuocatur, quando lis fuit mota per assertum procuratorem meum, & facta prouisione ab Ordinario per mortem aduersarij, ego vellē ratificare, quia nō possum ad hunc effectum, & num. seqq.
111 Ratificari possunt gesta per assertum procuratorem.
112 Ratificatio domini de Citatione, & alijs actis gestis per assertum procuratorem, interrumpit pacificam possessionem annalis possessoris.
Hæc tamen non procedunt in attentatis, cùm in eis tractetur de pœna. num. 113.
114 Inhibitio obtenta per assertum procuratorem causat attentata.
115 Lis introducta per assertum procuratorem non causat attentata.
116 Inhibitio siue iusta, siue iniusta timenda est.
117 Ratificatio citationis obtentæ per assertum procuratorem facit attentata regulariter.
Dommodo præcesserit actum qui dicitur attentatus.
118 Prouisio beneficij litigiosi ab Ordinario facta, non reuocatur, quando litigans superstes non expediuisset literas suæ gratiæ, quia tunc non dicitur lis pendere.
119 Idem dicendum est quando Melius litigat, vt titius aduersarius amoueatur à beneficio, & deinde Sempronio conferatur, non quod ipsi Meuio adiudicetur.
120 Minus quoque reuocatur prouisio (vt suprà facta) quando lis (cuius sit beneficium) non est principalis, sed incidens in alia lite, & causa principali.
121 Et idē etiam si prouisio Ordinarij esset facta lite finita per sententiam.
Ratio assignatur num. 125.
122 Lis finiri per sententiam dicitur regulariter: limitatur, vt num. 124.
123 Exceptio, quod lis esset finita, potest opponi in iuditio possessorio, quod ratione priuilegij litis pendentis excludebat processum in causa criminali.
124 Lata sententia super possessorio, quæ transitum fecit in Iudicatum (licet videatur lis finita) tamen remanent tales reliquiæ, quod non potest beneficium resignari in manibus Ordinarij, vel Nuncij.
Et ratio allegatur num. 125.
126 Ordinarius potest conferre beneficium litigiosum lite finita per sententiam quando scilicet sententia est legitime demandata executioni.
127 Prouisio, & collatio beneficij litigiosi ab Ordinario facta non reuocatur, quando lis esset inter electum, & eos ad quos spectat ius eligendi.
128 Idem quando Ordinarius vellet huiusmodi beneficium conferre collitiganti superstiti.
129 Attentata non dicuntur, quæ tendunt in faciliorem exitum appellationis.
130 Pariter, prouisio ab Ordinario (vt suprà) facta non reuocatur, quando impetrans post annum non seruauit secundam partem regulæ de annali possessore, quia tunc lis dicitur extincta.
131 Per citationē possessoris factā infra sex mēses à die præstiti cōsensus cōputandos, etiam nō super petitorio, sed possessorio, dicitur satisfactum Reg. de annali possessore.
132 Collatio beneficij litigiosi, vt suprà ab Ordinario facta non reuocatur, quādo litis pēdētia esset vigore app. extraiudicialis, causa nō cōmissa secus si esset cōmissa.
133 Lis pendere non dicitur per appellationem extraiudicialem causa nondum commissa.
134 Collatio Ordinarij facta (vt suprà) non reuocatur de cōsuetudine Franciæ.
135 Item si lis esset solum super possessione, non autē super beneficio.
136 Lis super possessorio non facit rem litigiosam.
137 Collatio ab Ordinario facta non reuocatur prætextu litis pendentis, & attentati, quando tempore vacationis nulla aderat lis, sed postea superuenit.
138 Dispositio c. si hi contra quos procedit etiam cōtra Tertium, qui vigore prouisionis Ordinarij cepit possessionem lite pendente.
Limitatū vt procedat quando beneficiū vacat per mortē alterius collitigantis, secus verò quando lis mouetur post vacationem, per mortem pacifici possessoris. num. 139. & seq.
140 Lis superueniēs ī beneficio post eius vacationē nō impedit, quominus Ordinarius possit beneficiū illud cōferre.
Ampliatur, vt num. seq.
142 Clausula decreti irritantis regulariter solet inficere, nedum titulum, sed etiam possessionem.
Non tamen inducit litem & consequenter nec attentata, vt num. 143.
144 Ordinarius licet beneficiū litigiosum cōferre nequeat, illius tamen resignationem in eius manibus factam potest recipere.
145 Ordinarius licet conferre non valeat beneficium reseruatum, illius tamē resignationem admittere potest.
146 Prouisio beneficij litigiosi ab Ordinario facta tanquā attentata non reuocātur, quando postmodum prouisus obtinuisset nouam prouisionem à sede apostolica, cum clausula gratiosæ subrogationis & mentione litis, & quod tituli etiā infecti exprimi possint.
147 Tertius pendente lite potest attentare absque eo quod tale attentatum reuocetur via priuilegiata attentatorum, & num. seqq.
148 Lis mota contra alterum ex duobus reis debendi non impedit, quominus ea pendente possit alter conueniri & talis conuentio non reuocatur.
149 Sententia lata contra vnum ex duobus reis non nocet alteri.
150 Lite mota, & sententia lata contra fideiussorem, vel principalem, & per eum appellatione interposita, & pendente nō obstante potest alter, vel fideiussor, vel principalis non conuentus conueniri ab eodem neque inhibitio facta vni nocet alteri.
151 Pendente Iudicio contra fideiussorem potest fieri executio contra reum, & id limitatur remissiuè.
152 Tertius sicut non attentat, ita nec potest dare cōtra aliū de attentatis.
153 Lis mota ab altero ex duobus reis credēdi an impediat alterū reū quin possit eundem debitorem cōuenire?
Quod non possit. num. 154.
Contrarium tamen verius. num. 155.
156 Processus factus coram secundo Iudice pendente eadē causa coram primo (nisi opponatur coram secundo de litis pendentia coram primo) regulariter valet & tenet. Declar. omnia remissiuè, vt hic.

CAP. III. DE ATTENT. à TERTIO.

1 A TERTIO † attentari dicitur, vt in c. cū teneamur & ibi not. doct. de app. cum si.
2 Et tertium † in proposito regulariter intellige omnem alium excepto Iudice, corā quo causa pendet, vel à quo est appellaūt, & exceptis actore, & reo litigantibus, adeo quòd tam ordinarius, qui lite pendēte beneficium alicui conferat contra dispositionem c. si hi contra quos. vt lit. pend. in vj. quàm prouisus ab eo, qui similiter lite pendente in beneficio se intruserit sub tertij appellatione comprǽhendetur, & per cōsequēs in limitationibus, quę veniunt dandæ ad regulā, quæ infrà ponetur in ista materia attentatorum à tertio, congruenter attingemus aliquid in materia d. c. si hi contra quos, & materia intrusionis. Et licet tertius possit facere actum lite, vel appellatione pendente, qui secundum descriptionē suprà positam, sit verè attentatum (puta si alterum ex litigantibus lite pendente spoliet, vt in dicto c. cum teneamur. secundum vnum intelle-
3 ctum) nihilominus contra tertium † attētātem, vel innouantem regulariter non proceditur ad reuocationem via attentatorum, sed via ordinaria coram Iudice ordinario. c. romana. §. in aliū. de appellat. in vj. & Franc. in dicto c. cum teneamur. num. 15. & seqq. & in dicto c. bonę. col. 2. vers. secundus intellectus. eo. tit. quamuis enim regulariter tertius admittatur pro suo interesse. c. veniens. el 2. de testi. l. à diuo Pio. §. si super rebus. ff. de re Iudic. nunquam tamen purganda esse attētata per tertium facta dixit generaliter aliàs Rota, vt est decis. in recollect. Achill. de grass. 26. Attentata voluerunt Domini &c. in titulo de Attētentatis: & ista sit

4 Regula, Quòd remedium † attentatorum regulariter non datur contra tertium, & ad reuocationem attentatorum per tertium regulariter non proceditur hoc remedio attentatorum, pro qua (vltra supradicta) est decis. Rot. 2. aliàs 58. Nota quòd vbi auditor, vt lit. pend. in antiq. & alia decis. Afflict. 354. in causa. num. 26. vers. & dicunt docto. & ratio est quia litispendentia
5 † afficit litigantes non tertium, vt dicebat Mil. in verbo lite pendente quoad litigantem. fol. 213. post Archid. xj. q. prima. c. quia res: in prima glo. Rot. dicta decis. 2. aliàs 58. & decis. 3. aliàs 56. si lite pendente, & ibi addit. in fi. vt lit. penden. in no. & ex recentioribus tradit Didac. practic. quæstio. cap. 24. num. 4. & nouissimè Menoch. de recuper. possession. Remed. xvij. num. 44. vers. quæro decimoquartò: vbi post Felyn. in c. super eo. sub numer. 3. de offi. deleg. & Ang. in l. per hanc. col. 8. C. de temp. appell. dixit titulum nil nouari appellatione pendente non habere locum quo ad tertium: Quibus cōcordat nouissimè decis. in recoll. Mohed. 205. & si, &c. sub rubr. de alleg. Lap. vbi refert de mense Nouembris. 1544. in vna Salamantina portionis fuisse tentum, quòd
6 tertius, qui non fuit in lite, capiens † possessionem vacantem non dicitur attentare, post Egid. decis. 102. & 749. & inter cætera fuisse resolutum, quòd lis existens inter alios non impedit, quominus tertius qui non fuit in lite possit vti allegatione Lapi, & hoc, postquam hoc fuerat sæpe disputatum, etiam duplicatis aduocatorum informationibus, & eueniente casu ita debere iudicari. Pro qua regula facit alia decis. in recoll. eiusdem Mohed. 150. Papa contulit. sub rubr. de præben. vbi circa fin. formaliter dicit, quòd
7 non existens † in lite non dicitur attentare, & in recoll. Peregri. decis. 97. & Achill. decis. 6. aliàs 26. sub rubricā de attent. facit etiam, quod
8 aliàs habetur, quod legatarij † non obstante, quod pendeat iudicium petitionis hæreditatis possunt petere, & consequi legata, ad not. in l. fin. C. de petit. hæred. Crauett. cons. 164. Nobilis. nu. 2. lib. primo. & tradit in terminis nostris Ruyn. cons. 65. quantum. sub numer. 2. lib. quinto.

AMPLIATVR Regula.

9 Primò vt procedat † etiam si Iudex illi tertio inhibuisset, & post inhibitionem attentasset, vt est tex. in dicto c. Romana. §. in alium. de appell. in vj. & per illum tex. notant ibi omnes, & Franc. in c. cum teneamur. num. 15. & seq. de appell. & facit decis. Rot. 2. aliàs 58. nota quòd: vt lit. penden. in antiq. & vis huius ampliationis consistit in hoc, quia aliàs videmus in multis casi-
10 bus, quòd inhibitio † operatur hunc effectum, quod actus, qui simpliciter lite, vel appellatione pendente factus non fuisset attentatus, si tamen interuenit inhibitio transit in attentatum. Exem-
11 plum in Iudice † dato cum clausula appellatione remota, qui (si ab eo appelletur) potest appellatione pendente exequi sententiam, quod tamen non potest, si sibi per Iudicem à quo sit inhibitum, vt tenet Imol. in c. pastoralis. col. 3. in princ. & ibi Franc. num. 5. vers. quartò operatur. de appell. vbi dicit ita esse tenendum, post doct. in c. pastoralis. §. præterea. de offic. deleg. & in aliis pluribus casibus, de quibus dicemus latius infrà in secunda parte, cap. xx. de attentatis post inhibitionem, in prima Ampliat. regulæ ibi positę per tot.

12 Secundò etiam si † iste Tertius, qui innouauit esset in consequentiam ex lite aliquod commodum reportaturus, vt colligitur ex traditis per Ruyn. cons. 75. Quantum. num. 8. & sub num. 14. libro v. Et quamuis hoc non firmet, pro ea tamen plurimum facit, quod fuit dictum in vna Caurien. iurisdictionis coram D. meo Oradino de mense Decembris 1562. quod si Ferdinandus sit carceratus, & metropolitanus (ad quem fuerat per eum antea habitus recursus) contra Iudicem (quia Ferdinandum non excarcerabat) etiam post inhibitionem Rotalem publicauerit censuras, & interdictum, quamuis illa respectu metropolitani videantur attentata, & in illis tractaretur de commodo Ferdinandi, & de eius excarceratione, tamen respectu Ferdinandi gesta per illum tertium non dicuntur attentata, licet illi commodum inde resultaret.

13 Tertiò amplia, vt procedat, etiam si † iste tertius antequam attentauerit habuisset plenum ius super re, circa quam dicitur attentatum: nam
14 si illud alteri † perfectè cessit, ita quod ab eo per cessionem sit ius abdicatum, si postmodum attentet (puta possessorem spoliando) non datur contra eum remedium hoc attentatorum, quia licet quandoque ius habuerit, hodie tamen tempore attentati est merè tertius, vt est decis. in recollect. Paleot. 106. incip. Gutterius in vna Caurien. Archi

rien. Archidiaconatus sub die 13. Nouembris. 1558.
15 Nec huiusmodi attentata † facta per cædentem
post cessionem nocent ipsi cessionario, vt est in re
collect. Cottę decis. 139. aliàs 142. incip. duodecima
Nouembris.

Limitatur nunc supradicta Regula pluribus
16 modis, & Primò, vt procedat † in tertio habente
causam à Iudice, vel à parte, ad not. in l. chirogra-
phis. §. 1. & ibi Barto. ff. de administr. tuto. vbi alie-
17 nata † per appellatum, seu appellantem pendente
appellatione reuocantur etiam à Tertio possesso-
re, ex quo habuit causam ab eis, & in c. cum M. in
fin. de constit. ita dicit Franc. post Imol. colum. 4.
& Panor. colum. 6. in dicto c. bonæ. nume. 11. & seq.
vers. tertius intellectus. de appell. & ibi quoq; Præ-
posit. numer. 18. vers. aliter potest solui, vbi dicit,
18 quòd appellatio † extendit effectū suum etiā con
tra eū, qui attentauit cū Iudice à quo est appella-
tum, per tex. in dicto capitu. cum M. Quibus adde
Afflict. decis. 334. numer. 21. & seq. incip. in causa re-
uocationis attentatorum, & post Afflict. habetur
in recollect. Thom. de Tanis decisio. 73. aliàs 76. at
tentata per Tertium: facit etiam decis. Rot. 3. aliàs
19 56. si lite pendent. in no. vbi si tertius † permutat
beneficium cum Titio reo, & possessore lite pen-
dente, etiam mortuo Titio contra illum tertium,
qui habuit causam ab eo reuocabitur dicta permu
tatio via attentati. & post Rotam vbi suprà, ita
fuit tentum per dominos in vna Albarizen. parro-
chialis coram A. Augustino. 15. Ianuarij. 1546. vt
est decisio in recollect. eiusdem prima, incip. lite
pendente. libro primo. Quod potest ampliari,
20 vt procedat † etiam si ille tertius sit possessor cum
titulo, & bona fide, vt ibidem per Franc. quod
etiam dixit post Barto. & alios per eum allega-
tos Bald. Nouell. in tracta. de dote. in xij. & vltima
parte, quæstio. 23. sub numer. 69. vers. potest respon
deri: Et idem sensit nouissimè Menoch. de recupe-
rand. possessione. Remed. xvij. numer. 27. vbi iun-
cto vers. declaratur primò, ita tenet quòd contra
21 successorem † hunc agi possit, etiam si spoliatus li
te pendente non probet eum scienter in re vitiosa
successisse. Hinc videmus, quòd literæ executoria
22 les, seu brachium sæculare obtentum † contra eū,
qui primo possidebat potest exequi contra eius
successorem singularem mediatum, vel immedia
tum, qui lite pendente rem, super qua litigabatur
emit, absque nouo iudicio, ad not. per Bar. in l. Cre
ditores. C. de pignor. colum. 9. per tex. in c. Eccle-
sia sanctæ Mariæ, vt lite pendente. ita in vna Roma
na Vineę. 20. Decembris. 1537. fuit dictum, vt est de
cis. in recollect. Mohed. 12. quæ incipit in eadem,
sub tit. de excut. rei iud. de quo aliquid etiam di-
cemus infrà in secunda parte, cap. 4. de attent. lit.
pendent. in tertia illat. in quinta ampliatione regu
læ in dicta illatione positæ de attent. à part. nume.
459. Quinimmo & condemnatio de fructibus fa-
23 cta † contra attentantem verificatur etiam in fru-
ctibus perceptis per tertium habētem causam ab
attentante post inhibitionem, ita in vna Perusin.
bonorum, seu attentatorum coram Puteo fuit tē
tum, vt est decis. in recollect. Achill. de grass. 140.
fructus perceptos. sub tit. de fructibus. Sic etiam
24 videmus, quod lite pendente † inter duos præten
dentes se esse in solidum patronos, si alter eorum
aliquem præsentet, præsentatus instituatur, & de-
inde possessionem appræhendat non solùm præ-
sentatio, & institutio respectu patroni præsentan-
tis, verumetiam, & ipsa possessio respectu ipsius
præsentati dicitur esse attentata, præsertim si pa-
tronus non esset in quasi possessione præsentandi:
ea ratione, quia præsentatus habet causam à pa-
trono litigante, ita in vna Tuden. parrochialis de
Tabucchia corā Grato visi sunt inclinasse Domi-
ni sub die 29. Nouembris 1566. Hæc autem omnia
duobus modis intelligenda sunt.

25 Primò de eo † qui causam habet à parte, & pos
sidet rem super qua pars attentauit, secus si possi-
det aliam eius loco mediante iudiciali adiudica-
26 tione subrogatam: Exemplum si mulier † mortuo
viro egit contra hæredes viri pro dote sua (quæ
erat in pecunia numerata) & lata pro ea sententia
(licet hæredes appellauerint) fuit tamen facta sen
tentiæ executio non in pecunia (quam hæredes
non habebant) sed loco pecuniæ fuerunt sibi bona
stabilia adiudicata: quæ bona mulier deinde in do
tem dedit secundo viro. Demum in causa appella
tionis fertur sententia in fauorem hæredum infir-
matoria primæ. Quo casu licet executio per mu-
lierem facta veniat remedio attentatorum reuo-
canda, & secundus vir videatur ab ipsa muliere
causam habere, nō potest tamen cōtra eum agi,
quia scilicet non possidet rem, super qua pende-
bat appellatio, & super qua fuit verè petita execu
tio, & consequenter fuit attētatum, sed aliam eius
loco subrogatam, nisi in subsidium, quādo mulier
non haberet alia bona, vt fuit notab. considera-
tio Bal. Nouell. in tracta. de dote, in xij. parte, quæ
stio. 23. numer. 70. licet super hoc cogitandum re-
liquerit. Quæ consideratio licet forsan prima fa-
cie satis ad propositum materiæ, de qua agitur fa-
cere videatur: re tamen vera est extra terminos
nostros attentatorum: Siquidem quando hic, &
in discursu dicimus contra tertium dari remediū
attentatorum, intelligimus de remedio priuilegia
to, quo attentata ante omnia reuocantur: non de
27 reuocatione † beneficio iniustitiæ, prout est illa,
quam Bald. ibi considerat: quamuis enim ille ibi
semper dicat pro reuocatione dari remedium at-
tentatorum, in rei tamen veritate illa est reuoca-
tio beneficio iniustitiæ, & pendet à futuro euentu.
Quæ potest in multis casibus contingere, de qui-
bus dicemus suo loco infrà latius in tertia parte,
cap. xxj. quib. & quot mod. attent. reuocen. num.
22. vers. ordinaria autem.

28 Secundò intelligenda sunt de eo † qui cau-
sam habet à parte postquam attentauit, secus si
ante, vt colligitur ex dicta decis. Paleot. 106. vt pro
ximè dictum est in tertia ampliat. pro qua de-
claratione facit, quòd aliàs fuit dictum in vna Sa-
lamantina portionis coram Accorambono xvj.
Nouembris 1546. quod si Didacus resignauit be-
neficium in fauorem Petri, & post resignationem
ante apprehensionem possessionis Didacus fue-
rit spoliatus à Thoma, & commissa causa spolij
quidam Beltramus fuerit admissus ad causam
pro suo interesse, & in fauorem Didaci fuerit de-
cretum (sed malè) mandatum executiuum, li-
cet si ille vigore dicti mandati capiat possessio-
nem dicatur attentare, Petrus tamen, qui dein-
de post nonnullos dies cœperat possessionem vi-
gore sui proprij tituli non dicitur attentasse, quā
uis

uis videatur habere causam à Didaco, cuius possessio erat vitiosa,& attentata, tamen quia habet causam ab eo antequam attentauerit, Petrus excusatur ab attētatis,& eius successor iuuatur regula de triennali: Præsertim, quia possessio vitiosa Didaci non transiuit in Petrum, quoniam præsupposita resignatione Didacus dimiserat omnem possessionē,& solùm fuerat restitutus ad detentionē, cui incubuerat, adeò quòd verè Petrus acceperat possessionem vacantem,& non habuit causam ab eo quoad possessionem vitiosam, & postquam ille attētauerat, sed ante, vt est decis.in recollect.Peregri.97. aliàs 14.incip.Didacus, vbi ita postquam fuit sępissimè per excellentes aduocatos informatum (& multum reclamante Puteo) fuisse conclusum refert: Et melius supradictam conclusionem videntur declarasse domini in alia Salamantina sancti Pauli coram domino meo Oradino.15.Decembris 1568.in qua sub his verbis dixerunt, Veram esse cōclusionem allegatā pro parte Petri, quòd regulariter tertius non attentat, & quòd illa limitatur, vt non procedat quando tertius habet causam à collitigante, per allegata ab vtraque parte, sed quòd ista limitatio sublimitatur, vt non procedat, quādo tertius habet causam à collitigante ante litem, quia tunc capiens possessionem non dicitur attentare. Vnde cum Petrus habuerit possessionem de anno 1543. (& sic ante litem) quæ fuit de anno 1545. non videtur attentasse: Et ex dicta decisio.comprobatur etiam id, quod suprà diximus contra hunc habentem causam à parte dari hoc remedium, siue sit mediatus, siue immediatus successor, vt erat in facto in casu dictæ decisio.in quo beneficium iuerat per
29 plures manus. An autem iste tertius † habens causam à litigante iuuari possit regula de triennali, habes per Pereg.dicta decisio. 97.& apud Paleott.decisio.215.dubitaui in vna Vicen.de papiros, vbi post multas relatas decisiones, & authoritates inuicem repugnātes, inquit, quòd Rota super hoc noluit aliquid firmare, sed aliqui ex senioribus attestati sunt dominos super hoc semper variasse.

30 Secundò limita, vt non procedat † in tertio succedente in re attentata, & vitio isto affecta, (dato quòd à Iudice, vel à parte causam non habuerit) quia contra hunc agitur etiam via attentatorū, tex.est in capit.ex parte Adæ, vbi Imol.de testi. quem singularem, & vnicum in iure dicit Franc.in dicto capit.bonæ.numer.12.vers.tertia,& vltima conclusio: pro qua allegat quod habetur in cap.ex parte S.de rescript.& c.in primis.2. quæst.
31 1.& rationem hanc, quia scilicet tale † vitium censetur reale, & per consequens transit ad quemcumque successorem, & latè hanc limit. comprobat,& extollit: Et hac etiam ratione motus idem tenet Soci.Iun.in consilio 52.in præsenti.numer.11.libr.2.post Oldrad.in consilio 199. & alios per eum allegat.& post Soci. & Oldrad. vbi suprà idem ponit nouissimè Menoch. in tract. de recuperand.possessione, Remed.17.numero 26. vbi (licet ad propositum huius limitationis loquatur de successore simpliciter) idem tamen ibidem.sub numer.28. vers. declaratur primò. videtur materiam confundere, dum vult supradicta per eum declarari, vt procedant in successore habente causam à Iudice, vel à parte, quod reincidit in id quod proximè diximus in prima limit. Magis autem ad propositum faciunt ea, quæ latè ponit Negusant.in tracta.de pignor. in tertia parte 8.partis princip.numer.12.& seq. vbi per multa deducit in simili, quòd hypothecaria
32 † datur contra succedentem in re obligata mediatum, vel immediatum,& tradit Ruyn.in consilio 107.numero 4.libro 4.Quibus potest addi, quia si
33 remedium † spolij datur contra succedentem in re circa quam est commissum spolium siue successor habet causam à detentore, siue non (putà quia rem propria authoritate occupauit) vt per Mil. in verbo possessorium recuperandæ, post Anto. de Butr. in cap. quia, de iudic.& latius per Menoch.in tracta. recuperandæ, remed. 15. numero 73. versic.tertius casus,& numero 77.vers.quartus casus.numer.78.multò magis remedium attentatorum, in quo viget maior ratio odij, sicut dicimus esse maius delictum, ad not.in cap.1.vt lit.penden. in 6. Quam limit. Amplia similiter secundum
34 Franc.vbi suprà, vt procedat † etiam contra succedentem cum titulo, & bona fide: quod etiam affirmauerunt nouissimè moderni in tracta.commissionum, in 14.formula commissionis attent. in verb.causam,& causas.colum.3.versi.circa secundum priuilegium: Illud tamen circa hanc limitationem non est omittendum, quòd licet docto. suprà allegati intelligant d.c.ex parte Adæ,
35 † in succedente in re attentata, etiam si ab attentante causam non habuerit (prout vltra præallegatos) id sensit ab initio etiam Bal.Nouell.in tracta.de dote, in duodecima,& vltima parte. quæst.
36 23. sub numer.69. non desunt † tamen, qui illum textum intelligendum dicant in succedēte, & causam ab attentante habēte, prout asseuerat Didac. Practic.Quæstio.cap.24.sub num.4.& tandem vltimo loco sensit etiam Bald. Nouell.vbi suprà, vt etiam Didac.idem aduertit.

37 Tertiò quando † essemus in appellatione extraiudiciali sed generali: exemplum in dicto cap. bonæ, iuxta secundum intellectum, de quo ibi per Franc. & alios: Abbas quidam prætendens Ecclesiam ad se pertinere, & timens super illa, & eius possessione molestari, putà à Titio extraiudicialiter appellauit à turbatione, quam timebat non solum contra Titium, sed generaliter contra omnes eum molestare volentes: interposita appellatione Abbas spoliatur, & possessio Ecclesiæ legitimè peruenit ad manus cuiusdam Archidiaconi, qui re vera nullum negocium habebat cum dicto Abbate tempore interpositæ appellationis, & sic erat merè tertius, & tamen contra eum datur remedium attentatorum,& ab eo auocatur possessio, & reuocantur omnia in eum statum, in quo fuerant tempore remissæ appellationis, vnà etiam cum restitutione fructuum, vt in tex. ibi circa fin. & ra-
38 tio est, quia † licet prima fronte videatur esse tertius, tamen quia illa appellatio fuit generalis contra omnes, propriè non potest dici tertius, qui sub illa generalitate compræhenditur, vt latius per Franc.ibi post gloss. magnam in cap. non solùm.de appellat.in 6.qui verum, & notandum intellectum esse dicit ad illum tex. quem videtur etiam tenere Rot.decisio.23.aliàs 407.si expe-

ctan:

ctans, de præbend. in no. de qua latiùs infrà in secunda parte, cap. 12. de Attentatis appell. penden. in 17. ampliat. princip.

39 Quartò quando † essemus in tertio, qui non solus, & de per se, sed vna cum parte, vel Iudice attentauit, ad not. per gloss. mag. in dicto cap. non solùm, & est in terminis decisio. Bisignet. 30. numero quarto. versic. Vtrum innouata per tertium, aliàs quarta de appell. quoniam hoc casu etiam contra tertium agitur via attentatorum, vt residet Bisignet. in dicto loco, qui eleganter, & latè disputat hanc limitationem ad partes, & demum eam tenere videtur, præsertim cum vltimo etiam loco eam ponat, ad not. l. cum filius. §. sabinus. ff. ad Trebell. & per Cassad. decisio. prima. numero 8. de acquirend. rer. dom. super regul. cum simil. quam decisio. Bisignet. refert, & in effectu sequitur nouissimè Mohed. & in recollect. eius, est decisio. 205. & si, &c. sub rubrica de allegat. Lap. post Felyn. in capitu. cum super. colum. penultim. de re iudic. illam intelli-
40 gendo, quod tunc facta per tertium † vnà cum parte veniant reuocanda tanquam attentata, quando inter litigantem, & tertium esset fraus, & collusio: Et pro hac limit. quarta optimè facit, quod fuit aliàs per dominos decisum in vna Camerinen. aggregationis canonicatuum coram
41 Iunio 29. Martij 1557. quod si Episcopus † creauit duos canonicos, & capitulum contra eum causam commisit, & lite hac pendente, ac post inhibitionem Episcopus illos immittat in possessionem, talis possessio (etiam respectu illorum canonicorum) dicitur attentata, ex eo quia (vt colligitur ex allegatis in dicta causa) illi duo canonici per actum immissionis in possessionem videntur vnà cum parte attentasse, & eo & magis, quia præ supponebatur in facto ibi quod illi canonici substinuissent etiam litem in curia super dictis atten-
42 tatis: Non tamen diceretur † attentasse vnà cum parte ille, cuius nomine nihil fuit factum, sed tantum nomine partis attentantis, vt potest poni exemplum in eo, qui habuit recursum ad Metropolitanũ, & deinde aduersarius Metropolitano inhibuerit, & post inhibitionem Metropolitanus (occasione recursus ad eum antea habiti) aliquos actus gesserit publicando censuras, & huiusmodi, quamuis enim Metropolitanus in contemptum inhibitionis videatur attentasse, Ille tamen, qui recurrit non dicitur attentasse. Et licet esset aliqua coniectura, quòd quicquid fecit Metropolitanus fecerit in gratiam recurrentis, & maximè quia recurrens dum daretur contra eum de attentatis, super illis in Curia litem substinuit: Attamen quia ipse actualiter, & specialiter non institit, sed omnia fuerunt gesta ad instãtiam fisci ipsius Metropolitani, fuit tẽtum pro nõ attentatis vt dixerunt domini in vna Caurien. iurisdictionis coram domino Oradino de mense Decembris 1562.

43 Quintò nisi tertius † per actum, quem faceret lite pendente impediret iurisdictionem Iudicis, nam hoc casu etiam contra tertium agitur ad reuocationem eius, quod attentauit lite pendente, ad not. in capitu. 1. & c. sane, & c. pastoralis, de offic. deleg. Hanc limitationem ponit originaliter glo. in dicto cap. non solùm, in glo. magna, post princip. versicu. nisi ille tertius. de appell. in sexto, & similiter ponit (licet cogitandum reliquerit) Franc. in c. cum teneamur. sub numer. 115. & seq. in versicu. in eadem gloss. ibi reformare de appell. pro qua adde Rot. inter decis. Fastol. causa quinta. numer. 5. in dubio 19. in versic. quintum dubium. Et tenendo eam declara, vt procedat
44 † in Iudice primæ causæ, & primæ instantiæ, qui etiam contra tertium impedientem exercebit iurisdictionem, secus in Iudice appellationis, qui regulariter habet limitatam iurisdictionem solum super articulo appellationis, nisi ad eum fuerit deuoluta cognitio totius causæ principa-
45 lis, vt considerat ibidem Franc. de hac † tamen consideratione subsistendum videtur, quia ratio huius limit. videtur esse contemptus Iudicis, & impedimentum quod tertius prçstat iurisdictioni, quæ ratio militare videtur etiam præsupposita limitata iurisdictione.

46 Sextò notabiliter limita nisi † esset tertius qui præsumptione iuris censeretur eadem persona cum ea, quæ litem substinet, vt est pater, & filius, ad l. fin. C. de insti. & subst. si enim pater
47 † etiam non habens mandatũ aliquid attentet illud reuocatur, si filius statim, quod illud sciuit illi non renuntiauit, sed vltra litem, substinuit, vt per Egid. decisio. 551. si procurator, & Oldrad. consilio 299. colum. 2. quorum authoritate ita in vna Cesaraugustana Archipræsbiteratus coram Sarnen. 15. Februarij 1545. fuit decisum, vt est decisio in recollect. Putei. 5. attentata vt lit. pen den. Quæ limitatio ea etiam ratione suaderi po-
48 test, quia sicut ista † reprçsentatio eiusdem personæ sæpe solet excludere, & tueri aliquem ab attentatis, etiam (vt contrariorum sit eadem disciplina) videtur dicendum, quòd quandoque attentata includat, vt hic: Excludit autem hæc repræsentatio attentata, quando essemus in hære-
49 de † vniuersali, vel in gratiose subrogato, quoniam cum hi censeantur eadem persona cum defuncto, si lite pendente rei litigiosæ possessionem capiant potius dicuntur possessionem cõtinuasse, quàm attentare, vt admonuimus infrà in 2. parte, capitu. 4. de attent. lit. pendent. in 1. illat: & in 1. limit. princip. in 5. ampliat. in quibus locis de hçrede, & latius de subrogato locuti sumus.

50 Septimò limita, nisi † innouatio tertij fieret prætextu processus suspensi per appellationem,
51 vt si offendatur Bannitus † qui appellauit, vt post Bald. in l. qui à latronibus. §. 1. & ibi Imol. colum. pen. vers. tangit hic Bal. ff. de testam. & eundem Imol. in l. si quis filio. §. hi autem. ff. de iniusto testam. tradit sub prædicta verborum conceptione Felyn. in c. cũ super. sub nume. 5. de re iudi. Verùm quia hæc limitatio videtur in se valdè ob-
52 scura, indiget aliquali declaratione, & illa † quam clarius ponit idem Felyn. in cap. super eo. sub numer. 3. extra de offic. deleg. & quam dederunt etiam nouissimè domini in infrà scripta Nursina prioratus coram Sarmiento. 2. Martij 1562. & iterum 22. Maij eiusdem anni: Fely. enim ibi post Bald. in dicta l. qui à latronibus. §. 1. & ibi quoque Imol. dixit quod licet titulus nil nouari appell. pendente, non habet locum quoad tertium, id
53 tamen † non procedit, quando vellet aliquid innouare fundando se in iure causæ principalis à qua

qua fuit appellatum: Exemplum de volente im-
54 punè † offendere bannitum, quia hoc casu fun-
dat se in iure causæ principalis, hoc est in senten-
tia banni, à qua cum sit interposita appellatio, ea
pendente (si tertius aliquid faceret) attentaret.&
Fely.vbi supra, sequitur nouissimè etiam Menoc-
ch.de recuperand.poss.in xvij.Remed.numer.44.
& numer.45. versic. quæro decimoquartò: Do-
mini autem dum dubitaretur in dicta Nursina
55 Prioratus an collitigans † capiens possessionem
beneficij, de quo agebatur de manu tertij, qui
non erat in lite (pendente tamen appellatione
per collitigantem interposita) diceretur atten-
tasse, licet ad excludenda attentata allegaretur,
quòd possessio, quæ erat apud tertium, qui non
erat in lite poterat per collitigantem capi absque
vitio attentatorum (quia quoad tertium non con
siderantur regulariter attentata) vt in regula su-
56 prà posita, & faciens aliquid † contra eum, qui
non est in lite non attentet, secundum Egidium
decis.749.in fi.versicu.secundo quia hoc casu, &
adderetur, quod nulla est lex, qua caueatur,
57 quod gesta † contra tertium lite pendente reuo-
centur. Achill.decisio.6.de attent.Pereg.sab. de-
cisio.96.circa med.qui dicit, quod qui accipit pos
58 sessionem † ab eo, qui non est in lite non atten-
tat, & in terminis allegaretur etiam decisio Mo-
hed.344.in fin. & ratio horum omnium assigna-
retur, quia scilicet cum possessio esset plena, &
apud tertium, non intererat appellantis, quod
fuerit per collitigantem acquisita ab illo tertio:
Nihilominus pro clariori intelligentia materiæ
considerauerunt domini ibi plures casus, & om-
missis cæteris, ad propositum, de quo agimus ad-
hibuerunt hanc distinctionem formaliter, quod
59 aut collitigans † adipiscitur possessionem ex-
traiudicialiter, vel aliquod ius à tertio, & tunc
factum non reuocatur per viam attentatorum,
& ita procedunt allegata pro Episcopo, videli-
cet decisio Egid.102.& 749. Aut iste collitigans
60 † nanciscitur possessionem à tertio vigore iudicij
pendentis inter Episcopum, & collitigantem, vt
in isto casu, in quo præsupponitur, quod penden-
te appellatione per Iulium interposita, Episcopus
vigore sententiæ, seu mandati de immittendo in
sententia decreti acceperit possessionē à Ludoui-
co, & tunc videtur attentatum propter regulam,
quod pendente appellatione nihil est innouandū,
& facit decisio Rot.29.vt lit.penden.in no.& Mo-
hed.314. Et durum esset, quod reuocata in dubiū
sententia per appellationem ea, quæ ab illa depē-
dent sortirentur effectum: Et non obstat decis. Bisi
gnet.4.de iudic.quia ibi sententia exequitur con-
tra victum contra quem est lata, & non est suspen-
sa: & ex hac distinctione respondetur ad omnia
allegata pro Episcopo: Placuit tamen dominis
(quia materia est difficilis, & implicita,) & quod
dubium restringatur ad hūc vltimū casum, Prout
ita restrictum fuit, deinde disputatum in dicta secū
da propositione, in qua eadem distinctio fuit per
dominos confirmata. Ex quibus omnibus po-
61 test vtiliter firmari hæc conclusio, quòd † tam col
litigans qui aliquid consequitur à tertio, quàm ip
semet tertius dicatur attentare, quando fundant
se in processu, & sententia, quæ fuerat suspensa per
appellationem, vt in exemplo tertij ad effectum
occidendi Bannitum fundantis se in sententia
Banni, & in collitigante capiente possessionem de
manu tertij fundātis se in mandato de immitten-
do in possessionem decreto in sententia, quæ fuit
suspensa per appellationem per supradicta. Quæ
conclusio ex eo etiam videtur posse comproba-
ri, quod ponit Deci. in c. dilecti.numero 5.de ap-
pel.dum vult, quod lata sententia contra Episco-
pum per quam fuit depositus, si ille à dicta senten-
62 tia appellauerit non possunt † subditi sub prætex
tu dictæ depositionis subtrahere se ab obedientia
Episcopi pendēte appellatione, & sic tertius (pro
ut est subditus ibi) non posset in præiudicium ap-
pellationis subtrahere se ab Episcopo, & alterius
obedientiæ se subiicere, quia præsupposito, quod
super huiusmodi subiectione inter illum, & Epi-
scopum esset lis, diceretur attentare secundum
præmissa: cum natura appellationis ea sit, vt per
omnia conseruet statum appellantis, vt dicimus
infrà in secunda parte cap.12. de attent. appell.
pend.in præfat.
63 Octauò limita, nisi † tertius appellationi per
alium interpositæ adhærere voluerit, Cum enim
64 per huiusmodi † adhæsionem dicatur se facere
partem, vt est decis.Rot.52.aliàs 381. fuit dubita-
tum.de appell.in no.contra eum habet locum Re
gula nil nouari appellatione pendente, vt per Bal.
in l.qui à latronibus.§.1.ff.de testam.& in l.prima.
C.si à nō competen.Iudice, vt post eum tradit Vi-
tal.in tracta.de clausul.sub clausula nil nou.appel
latione pendente.num. 20. quem referunt, & se-
quuntur Modern.libr.2. practic.conclus.super at-
tent.conclus.114. Quibus adde Felyn.in cap.super
eo.sub numer.3.de offic.deleg.vbi post Imol.in d.
l.qui à latronibus dixit, quod licet tit.nil noua.ap
pel.pend.non habeat locum quoad tertium, id
65 tamen non procedit, quando † tertius vellet ali-
quid innouare fundando se (& sic adhærendo) in
iure causę principalis à qua fuit appellatum, quos
in hoc sequitur nouissimè Mennocch.de recuper.
possess.Remed.17.nu.44.& 45.vers.quæro decimo
quartò, & faciunt ea omnia, quę de huiusmodi ad
hærente diximus latiùs infrà in 2.parte, cap. 12. de
attent.appel.pend.in 12.ampliat.princip.
66 Nonò fallit † in executore apostolico, quia at
tēta reseruatione alicuius beneficij deputatur ad
capiendum illius possessionem nomine Cameræ
restituendam Titio cum pręsentauerit literas apo
stolicas expeditas, qui † licet vigore clausulæ, quæ
67 ibi solet apponi (videlicet absque vitio spolij, &
attentatorum) possit lite pendente super benefi-
cio possessionem capere, & non attentet, secundū
ea, quæ latiùs dicemus in 2.parte cap.4.de attent.
68 lit.pend.in præfatione in prima illat.si tamē † fue
rit lis mota super subreptione breuis tēpore, quo
vult possessionem Titio restituere, licet videretur
dicendum, quod talis restitutio (tanquam facta à
Tertio, & ab eo, qui non est in lite) non est censen
da attentata, & similiter si ille lite huiusmodi pen
dente vellet de nouo possessionem capere, vtique
posset, quasi sit tertius, qui regulariter non atten-
tat per supradicta. Nihilominus & noua adeptio,
& etiam restitutio per eum facta censetur atten-
tata, vt tenuerunt domini in vna Auersana benefi
ciorum coram Quiroga 9. Decembris 1556. ea ra
tione moti, quia executor hoc casu non est omni-
no tertius cum capiat possessionem restituendam
collitiganti.

Decimò

Decimò, Regula principalis, quod contra tertium non agitur via attentatorũ limitatur, vt nõ
69 procedat † in tertio, qui lite pendente intruderet se in possessione rei, de qua litigatur, Nam ta-
70 lis intrusio † est via attentatorum reuocanda, vt est decis. Cassad.9.numer.5. de cau. poss. & propr. & Bisignet.decisio.1.aliàs 20.incip. Nunquid reo, vt lit.pend.& decis.5. aliàs 433.nota nunquid reo,
71 vt lit.penden.in antiq. Et ideo executoriales † obtentæ per superstitem collitigantem possunt contra huiusmodi intrusum exequi absque vitio attẽtatorum non obstante, quod ad instantiam intrusi esset commissa causa iactationis contra illum superstitem, dummodo vigore illius commissionis non sit inhibitum, vt fuit aliàs resolutum in vna Senogalien.parrochialis de mondulfo coram domino meo Oradino.9. Iunij 1559.nam regulariter intimatis sibi literis executorialibus intrusi
72 † coguntur parere, vt fuit dictum in vna Florentin.sancti Pancratij coram Paleotto.6. Iunij.1558. Quam nonam limitat.

Amplia.

73 Primò, vt non solum † procedat quando quis sine titulo aliquo,& propria authoritate intruderet se in beneficio, verum etiam si titulum habeat, sed ab eo, qui illum non potest dare: nam etiam hoc casu is dicitur intrusus,& intrusio via attentati veniret reuocanda. Rot. dicta decis.5. aliàs 433. & decis.13.aliàs 415. Nota quòd intrusus.de cau. poss.& propr.in antiq.

Secundò, Vt in tantum talis intrusio sit nulla, inualida, reiicienda, & omnino reuocanda, vt
74 talis † intrusus non solum repellatur ab agendo super fructibus,& rebus Ecclesiæ, vt est decis. Capit.6.num.11. & 12.verum etiam prohibeatur contra petitorem dare obiectus, vt dicta decis. Bisignet 1.aliàs 20.numer. 4.& dicta decis.5. aliàs 433. vt lit.pend.in antiq. quod est maximè notandum, quia si petitor ob aliquod crimen posset remoueri à iudicio, & per consequens ius non haberet, possessor veniret ab eo absoluendus, quod tamen locum non habet quando possessor est intrusus.

Tertiò quòd in tantum intrusus sit odiosus, vt
75 † si mortuo collitigante superstes prosequens litem contra interesse putantes per audientiam litterarum contradictarum obtineat sententiam à qua intrusus appellet, & appellatione pendente Iudex relaxat brachium sæculare, talis relaxatio non possit dici attentata, vt fuit resolutum in dicta Senogalien. parrochialis de mondulfo coram domino meo Oradino 12.Maij 1559. Quinimo e-
76 tiam si † eadem die, qua fuit lata sententia fuerit pro parte intrusi præsentata commissio super iactationibus, & hac lite pendente relaxetur brachium seculare, talis relaxatio non censetur attentata, vt fuit dictum in eadem causa eodem Oradino proponente dicta die. 1559. rationes autem dominorum fuerunt, quia cum ille fuerit prouisus ab Ordinario contra formam.cap.si hi contra quos, vt lit.penden.in 6.vigore decreti irritantis, de quo ibi, talis prouisio fuit nulla, & propterea contra eum tanquam contra intrusum poterat brachium sæculare exequi, vt proximè dicemus num.seq. Vnde ex his patet, quod in fauorem intrusi nec litis, nec appellationis pendentia facit attentata, nisi emanauerit inhibitio, quia ea stante multi domini ibi censebãt brachium sæculare esse attentatum.

77 Quartò amplia, vt † contra talem intrusum, etiam non citatum possit exequi mandatum, ita vt per hoc non possit agere spolio, vt fuit tentum in vna Senen.sancti Martini.9. Martij 1554. per decis.Egid.709.& Fely.in cap. cum olim. numero 11. de re iud.& aliàs decisiones suprà in principio huius decimæ limit. citatas, vt est in recoll. Caputaquen.in prima parte decis.282.incip.contra intrusum,& est decis. Crescent.142.incip. Executoria-
78 les: Quod tamen videtur † intelligendum.

Primò, dummodo intrusus habuerit causam ab eo, contra quem lis mota fuerat, vt post Bar.in l.1. §.1.de litigios.& in l.creditores.de pignor.& Butr. in c.quia G.num.13.de Iud. notat nouissimè Hier. Gab.in cons.52.puto.sub num.8.vers.quarto quia, & melius num.9.& 10.vers.quinto quia.lib.primo. & fa.quod diximus suprà.num.16.& seqq.in prima limit.huius regulæ.

79 Secundò intellige nisi † is, qui prætenditur intrusus cepisset possessionem vigore resignationis in eius fauorem ante litem cum clausula gratiosæ subrogationis, quia tunc contra eum mandatum non potest exequi, vt fuit resolutum in vna Gebennen. spolij coram A. Augustino.17. Februarij.1553.

80 Tertiò intellige, nisi † ille, qui lite pendente prætenditur intrusus possessionem consecutus fuerit ex causa necessaria, puta dationis in solutum:
81 tunc enim ille esset † citandus, & si sine citatione per executionẽ mandati prædicti spoliaretur, esset restituendus, vt fuit dictum in vna Senogalien. prætensi spolij domus coram A. Augustino. 19. Nouembris.1557. aliàs autem non præsupposito, quod translatio possessionis fuerit ex causa necessaria videtur esse difficultas (vt domini ibi considerabant) cum aliqui ex eis tenerent citationem esse necessariam per decis. Afflict.396.numer.9.& Capit.decis.128.& quia licet (aliàs docto. dicant posse contra hunc executionẽ fieri sine nouo processu) tamen hoc intelligunt sine nouo processu causæ principalis, sed quod bene requiratur citatio, vt constet an datio in solutum fuerit facta pẽdente lite,& an necessario, vel voluntarie per doctri.Bal.in l.vnica in fin.C. de alien. iud.mut.causa fact. & Paul. de Castr. in l.à diuo Pio. §.si super rebus. de re iud. Aliqui vero tenerẽt non requiri citationem fauore vltimæ voluntatis (prout erat casus ibi) per doctri. Barto. in d.§.si super rebus, cum quo transeunt cõmuniter alij secundũ Alex. ibi, vt latius ibi per dominos (iuxta notas Oradini) qui circa illud factum multa alia considerarunt, quæ ad materiam nõ faciũt, de qua agimus.

Sublimitari potest eadem decima limitatio.

82 Primo quando † is qui propria authoritate lite pendente se intrusit fuisset in antiquissima pos-
83 sessione beneficij: is enim, cum non dicatur † intrusus, vt per Mil.in verb.intrusus, non dicitur habens antiquissimam possessionem, quem in hoc secutus est nouissimè Hieron. Gigas in tractat.seu Epithomate de intruso. nume. 80. vers.nec minus compræhenderetur, per consequens non videtur
84 quod cadat sub ista Regula: Præsertim si † fuisset in possessione per tantum tẽpus, vt iuri agendi super attentatis fuisset præscriptum, de quo infrà in 3.parte cap. 23. quando & intra quæ tempor.attent.reuoc.peten.q.3.princ.per totã: Quod

dictum intellige, & declara, vt non procedat
85 † quando essemus in intruso contra dispositionem.c.si hi contra quos. vt lit. pend. in vj. propter decretum in eo appositum, quod inficit etiã possessionem, vt clarum est, & est decis. Cassad.1.de
86 restit. spoliat. Aliàs autem quis dicatur † intrusus vltra suprà allegatos vide apud Dec. in consil. 121. in causa. numer. 4. libr. 1. & per Franc. Marc. in decis. delphinat. decisio. 1023. numer. 10. Ruyn. in consi. 128. quantum. numer. 2. & seqq. libr. 5. Paris. cons. 47. videtur. nume. 4. lib. 4. & nouissime post Gemini. & alios per Mandos. super regul. de subrog. collitig. q. 4. num. 2.

87 Secundò limita, nisi † quis fuisset gratiose subrogatus etiã, quoad possessioné, quã habebat cædens tempore suæ cæssionis, quia is capiens lite pendente possessionem non dicitur intrusus, vt fuit tentum in vna Senen. sancti Martini. 24. Februarij. 1553. vt est in recollect. Caputtaquen. in prima parte decis. 282. incip. contra intrusum in fin. & in alia Oueten. Archidiaconatus coram Aldobrandino. 12. Nouembris 1563. & in alia Nullius, siue Giennen. beneficij coram A. Augustino. 2. Decembris 1556. cum quibus concordant etiam aliæ decisio. quas citauimus infrà in secunda parte capitu. 4. de attent. lite pendente, in prima illatione regulæ ibi positæ. numer. 339. versicu. septimo vt non procedat in gratiose: Et ex eadem ratione fuit resolutum in vna Vlixbonem quartanariæ, coram Accorambono. 13. Iunij. 1554. quod taliter subrogatus non dicatur intrusus: Quod ex his quæ in eadem causa dicta sunt. 24. Februarij. 1556. coram eodem, ampliari potest,
88 vt procedat † etiam, si talis subrogatio videretur inualida ex eo quia per resignationem (cuius vigore fuit facta subrogatio) non esset abdicatum ius à resignante, qui resignabat reseruata sibi pensione, & non aliter, & pensio non fuit sortita effectum (vt erat in casu illo) in quo tamen fuit resolutum pro non intrusione: Quæ om-
89 nia de intrusione necessario † declara, quod si lite inter Titium, & Meuium pendente moriatur Titius possessor post cuius mortem ex Ordinarij prouisione Sempronius in beneficio se intruserit, & sic attentauerit, & deinde per Papam Gaius in ius, & litem Titij fuerit gratiose subrogatus (licet contra istum tertium qui attentauit) possit agi via attentatorum, vt suprà proximè conclusum fuit, agere tamen non potest Gaius subrogatus, sed solum Meuius superstes non obstante, quod soleat dici, quod subrogatus debet esse eiusdem conditionis, cuius erat is, in cuius locum surrogatur, ad regulam l. eum qui. §. qui iniuriarum. ff. si quis caut. cum simil. vt est decis. Rot. 10. aliàs 411. incip. si lite pend. col. fi. vers. si vero non actor. sub tit. vt lit. pend. in no. & post eam Mil. in verbo attentata autem per tertium. fol. 30.

Vndecimò & vltimo regula ista principalis de
90 tertio attentante limitatur, vt non procedat † in Ordinario, qui lite pendente inter aliquos super aliquo beneficio altero mortuo de beneficio prouidet: Nam licet Ordinarius, quoad illam li-
91 tem sit tertius, tamen eius † collatio, & prouisio lite pendente facta via attentatorum reuocatur. c. si hi contra quos, vt lit. pendent. in vj. & clem. 1. eod. tit. & in dictis locis per omnes scribentes: Sed plenius attingendo materiam dicti c. si hi contra quos. breuiter in hac vltima limitatione fit.

92 Regula. Quod † collatio, & prouisio facta per Ordinarium contra dipositionem dicti capitu. si hi contra quos, lite pendente, venit via attentatorum reuocanda, vt dictis iuribus, & est decisio Rot. 10. aliàs 411. si lite. sub nume. 2. vt lit. pendent. in no. & decis. Cassad. v. incip. Agebat in princ. super reg. Canc. & facit decis. Egid. 94. si causa: ratio autem quare ordinarius non potest prouidere non ea sola est, quia scilicet non debent possessoribus, & litigantibus noui aduersarij dari, verumetiam, & alia potissima, videlicet fauor Ecclesiarum, ne lites fiant immortales, vt considerabat Mohed. in recoll. suis decis. 180. vacante. sub rubri. vt lit pend. Quæ Regula

Ampliatur.

93 Primò etiam si † essent tres, vel quatuor litigãtes, & vnus tantum ex eis moriatur, nam idem seruatur. Lap. in dicto c. si hi, & post eum Domi. ibi post princip. & Fran. ibidem col. pen. in fin. per tex. in clem. prima eod. titu.

Secundò ex intentione aliquorum, vt proce-
94 dat † tam si sit lis super petitorio, quàm si super possessorio secundum opin. Lap. & Domi. ibidem:
95 quamuis in contrarium † videatur commu. opinio, vt dicemus infrà in xij. limitat. huius reg. num. 135. post Cassad. decis. 4. incip. maior pars, in princ. & etiam in final. verb. vt lit pend.

96 Tertiò etiam si † beneficium vacauerit per obitum non naturalem, sed ciuiliter, & interpretatiuè, puta per translationem ad aliud beneficium, cum tunc fortius habeat locum ratio. capi. si hi contra quos, secundum opinionem Archidiaconi ibi, quæ licet habeat æquitatem, tamen
97 non videtur † ad hunc casum extendenda dispositio illius text. cum fundetur super æquitate contra rigorem scriptum, secũdum Io. And. ibi, Nisi in vno casu secundum Imol. ibi quando scilicet talis translatio, & mors interpretatiua fuisset malitiose procurata ad finem, vt Ordinarius posset alteri cõferre, vt hæc omnia refert, & sequi videtur Fran. in d. c. si hi contra quos. col. 1. in fin. Pro opi. tamen
98 † Archid. facit illa propositio, quod sicut manda-
99 tum † reuocari censetur per mortem naturalem, clem. fin. de procur. ita per mortem ciuilem, puta per resignationem beneficij, per quam resignans dicitur mori respectu beneficij resignati. c. veritatis. de dol. c. 2. de pen. in 6. Rot. decis. 28. aliàs 376. fuit dubitatum de procur. in no. quæ dispositioné dictæ clem. extendit ad renuntiationem, vel aliam mortem ciuilem, secundum quam fuit aliàs tentũ per dominos in vna Caurien. Archidus. coram Caputaquen. 20. Maij 1562. quod scilicet per resigna-
100 tionem † mandatum dicatur reuocatum, & sententiam latam cum tali procuratoratore reuocato esse nullam, & ad propositum huius mortis ciuilis nonnulla eleganter ponit Papazzo: in addit. ad dictam decis. 28. per totam.

101 Quartò amplia, vt † Ordinarius non solũ non possit beneficium conferre, sed nec aliqué subrogare in ius cædentis, vel decedentis lite pendente vt per Franc. in dicto c. si hi: in 2. notab. & propterea aliàs in vna Posuanien. parrochialis coram Serafino. 14. Ianua. 1572. (in qua cum lite inter duos præsentatos pendente, & neutro in possessione existẽte, alter decessisset, & superstes fuisset per Ordinarium

rium in locũ prædefuncti ſubrogatus, atq; etiã in
poſſeſſionem immiſſus,& tã per patronos,qui de-
functũ præſentauerãt,quã per nouiter præſentatũ
prætẽderẽtur præmiſſa eſſe attentata,& reuocan-
da,vel ſaltem poſſeſſionem beneficij ſequeſtran-
dam) domini tenuerunt locum eſſe ſequeſtro:am
102 pliat.limita,vt † non procedat quãdo petitor fuiſ-
ſet mortuus,tunc enim Ordinarius poſſet ſubro-
gare ad ius defuncti, vt per eundem Franc.in d.c.
ſi hi,col.2.in prin.verſ.& prædicta procedunt. &c.
ſecundum opi. Ioannis Andr. ab eo ibi relatam,
103 Quam tamen limitationem declara , vt † proce-
dat quãdo poſt mortem petitoris nullus eſſet, qui
cauſam proſequeretur,tunc enim Ordinarius poſ
ſet ſubrogare (vt dictum eſt) aliàs ſecus, vt per
Franc.in proximè citato loco.
104 Quintò Amplia, vt procedat † diſpoſitio dicti
cap.etiam contra tertium, vt no.docto.ibi præſer
tim Domi.& Franc.poſt princ.In tantum,vt pro-
uiſus ab Ordinario contra formam dicti ca.ſi hi:
ſit etiam de facto amouendus à poſſeſſione,vt eſt
deciſ. Rot.3.aliàs 16. ſi contra.in ſecunda addit.de
reſtit.ſpol.in no. ita vt ſi ita prouiſus ab Ordina-
rio ſpolietur ſibi non competat reſtitutio , vt eſt
deciſ.Caſſad.9.incip. Rota in antiq.num.4.de cau
ſa poſſ.& propr.declarando tamen,vt infrà in 13.li-
mit.num.139.
105 Sextò poteſt ampliari , vt procedat † etiam ſi
lis eſſet coram arbitro,ſecundum opin. Franc.qui
poſt Hoſtien.& Imol.in cap.ex parte,de verbo.ſi-
gnif.dicit formaliter in cap.1.ſub num. 4. in glo.in
verb.mori,vt lite pendente in 6. quod.d.cap, ſi hi
contra quos , habet locum non ſolum quando lis
pendet coram Ordinario , vel Iudice delegato,
verumetiam coram Arbitro, quod eſt notandum
ſecundum eum ad propoſitum l.ſi quis rem. ff.de
arbit.Quæ opi.ex his comprobari poteſt,quæ la-
tiſſimè poſuimus infrà in ſecunda parte,cap.xv.de
attent.penden.comprom. præſertim nume.121.&
129.& ſeqq. vbi firmauimus, quòd regulariter e-
tiam lite coram arbitro pendente dantur atten-
tata.

Limitatur prædicta Regula huius xj.limit.
106 Primo niſi † lis fuiſſet calumnioſe , iniuſte , &
in fraudem mota,vt eſt deciſ. Caſſad. 7. concluſit
Rota : in titu. de dol. & contum. numer.1.cum &
aliàs generale ſit, quod lis calumnioſe inſtituta
107 † non ſolet cauſare attentata , vt dicemus infrà
in ſecunda parte cap.4.de attent.lite pendente in
108 4.limit.princ.Sicut nec quando reſtitutio † in in-
tegrum eſt calumnioſe petita (cum nec eo caſu
dentur attentata) vt in dicta ſecunda parte,cap.
xij.de attent.reſtit.in integr.pend.in prima limi-
ta.regul.ibi poſit. numer.56. & quod prouiſus ab
109 Ordinario † poſſit dare de non lite,ideſt,quod lis
erat calumnioſa , fuit aliàs tentum in vna Hiſpa-
len.coram Acchil.de graſſis, vt eſt deciſ.in recol-
lect.ipſius.189.litem.ſub rubrica de lite.
110 Secundo † quando lis ſuper beneficio fuiſſet
mota per aſſertum procuratorem meum,& mor-
tuo aduerſario meo Ordinarius prouidiſſet, & de
inde ego vellem ratificare geſta per aſſertum pro
curatorem ad effectum excludendi prouiſum ab
Ordinario vigore dicti cap.ſi hi,& regulæ de ſub-
rogandis : nam hoc ego non poſſum facere , &
Ordinarius hoc caſu potuit prouidere , vt eſt de-
ciſ.Caſſad.40. introducta. per totam, ſuper Reg.
Cancell.ſub titu.de ſubrogan. collitig. quam poſt
Sarnen.& Rebuff.tenet etiam Mandoſ.ſuper Reg.
de ſubrogand.collitig.quæſt. 10.ſub numer.3.verſ.
pro parte negatiua,Non obſtante, quod in con-
trarium videatur communis opin.quod geſta per
111 aſſertum procuratorem ratificari † poſſint, cui
ille ibi (præſertim attento ſtilo dominorum) ſuf-
ficienter reſpondere videtur. Et quamuis idem
ſuper Reg.de annali.q.39.videatur tenere , quòd
112 citatio , & alia facta † per aſſertum procuratorem
ſubſecuta domini ratificatione,interrumpant pa-
cificam poſſeſſionem annalis poſſeſſoris, & ita
reſolutum fuiſſe in vna Oxomen.beneficij coram
Guidobono.3. Decembris 1554. & conſequen-
ter quod contra præmiſſa poſſet opponi , quòd
ita etiam ratificatio in caſu noſtro deberet indu-
cere litem ad effectum attentatorum : poteſt ta-
113 men † replicari , quòd non eſt eadem ratio,
quoniam in caſu noſtro tractamus de facien-
do per hanc ratificationem aliquem incidere in
pœnas attentatorum,de quibus latius infrà in ter
tia parte capit.31.de pœnis attent. & conſequen-
ter ſumus in odioſis, quæ ratio videtur ceſſare in
caſu annalis poſſeſſionis : Verum tamen præ-
miſſis obſtare videtur,quia videmus , quod inhi-
114 bitio † obtenta per aſſertum procuratorem cau-
ſat attentata,vt dicemus in ſecunda parte. ca.20.
de attentat. poſt inhib.in 5. ampliat. numero 2.&
115 tamen lis † introducta per aſſertum procurato-
rem non videtur cauſare attentata , vt hic : Niſi
dicas , quod ideo inhibitio cauſat attentata,quia
116 † ſiue iuſta,ſiue iniuſta eſt timenda.Rot.deciſ.26.
aliàs 302.nota quod audientia.de appell. in antiq.
& dicemus latius dicto capitu.20.in 11.ampl.prin-
cip. quæ ratio videtur ceſſare in lite , quæ cum
ſit nulla nullum quoque operatur effectum , &
conſequenter non videtur ita , ſicut inhibitio ti-
menda : Vel dicas , & melius , quod vis præſen-
tis limitationis non eſt in hoc , quia ratificatio li-
tis non ſubſtineat litem,etiam ad effectum atten-
tatorum,quoniam immo regulariter etiam rati-
117 ficatio † citationis obtentæ per aſſertum procura
torem facit attentata,vt dicemus infrà dicto cap.
4.de attent.lit.pend.in præfation. & quand.lis di-
c?.pend.in materia citationis, verſicul. ſexto,&c.
numer.56.ſed conſiſtit in hoc, quia talis ratifica-
tio non cenſetur facta in tempore, quia ad hoc,
vt operetur ſuum effectum debet præcedere actũ,
qui prætenditur attentatus , non autem ſubſequi ,
prout verè loquitur dicta deciſio Caſſad. & poſt
Imol.in conſ.132.in cauſa.num.8.in fin.& Creſcent.
deciſ.229.incip.annali:declarauimus etiam in di-
cto cap.4.in præallegato loco.
118 Tertiò limita.Quando † litigans ſuper benefi-
cio non expediuiſſet literas ſuæ gratiæ, quia cum
litteris non expeditis,non dicatur lis pendere ob-
ſtante reg.Canc.29.in ordine quod cauſarum cõ-
miſſiones nullius ſint momenti litteris non expe-
ditis,poteſt Ordinarius eo caſu prouidere , vt vi-
detur eſſe deciſ.Caſſad.5.ſuper reg.Cancell.incip.
agebat.per tot. præſertim in fin. cum regulariter
ad excuſanda attentata opponi poſſe exceptio-
nem de litteris non expeditis firmauerimus infrà
in tertia parte capit. 24. de Reo & exceptio. ſibi
competen.q.10.
119 Quartò. Quando † litigatur contra Titium
ſuper beneficio ad effectum , vt ille amoneatur à

beneficio,& deinde alteri conferatur,non autem, quod collitiganti adiudicetur, qui diceret in eo se ius habere,vt est decis.Tolos.436.Item fuit quæsitum,& tradit Franc.in dicto c.si hi contra quos. colum.fin.versicu.si vero cædit &c. Quibus adde Rot.decis.3. aliàs 56. si lite pendente , vt lit.pend. in no.& Paris.consilio 47. videtur. numero 42.libro 4.& post dd.decis.Alciat.in consilio 11.pro more.numer.25.& seqq.versic.quarto quia.libro 1.vbi subdit,quod nescit quis viuentium sit tantæ authoritatis, qui auderet contrarium dicere, & se authoritati dominorum deRota præponere,cum nullum habeant contradicentem: quod etiam tradit Ioannes Baptista Ferrett.in consilio 13.pro resolutione.num.2.vbi dicit, quod oppositio de incompatibilitate plurium beneficiorum non facit beneficia litigiosa.

Quintò vt procedat, quando agitur, & litigatur,& est quæstio principaliter cuius sit bene-
120 ficium, secus si † incidenter, secundum Mil.in verbo,litigiosa res fit quando agitur.ad med.fol. 214.vbi post Ioan.Andr.Paul.& Franc.dicit ordinariam collationem non impediri, nisi quando est quæstio principaliter, cuius sit beneficium: idem tenet Archid.in d.capit.si hi contra quos.in verbo litigatur.& Domi. post princip.& Franc. nume.3.& est decis.Cassad.4. maior pars.in princ. vt lit.penden.quod etiam expressè affirmauit Alciat.in d.consili.11.& post Franc.vbi suprà,& Bonifac.de Vitalin.sequitur Mandos. super reg.de subrog.collitig.q.13.sub numer. 4.& ista est vera, & communis opin.de qua post Cassad.d.decis.4. testatur Io. Baptista Ferrett.in cons.12.tota controuersia.nume. 4.lib.primo.vbi in id citat etiam Cyn.Barto.Bald.in l.2. C.de litigio. Inno.& Butrig.in c.cum M.Ferrarien.de constit. Io. Andr.& Abb.in c.Ecclesia sanctæ Mariæ, & in cap.fi.vt lit. penden.

121 Sextò, Quando † Ordinarius contulisset lite finita,puta, quia sententia transiuisset in rem iudicatam, vt per glos.in dicto c.2. in verb.finita: Idem dici potest si esset finita renuntiatione, vt no.Mil.in verb.litigiosum beneficium, & Crauet. post alios in consilio 182. Videtur.numer.4.lib.1. Vel transactione, vt est consili. Paris.47.videtur. nume.43.lib.4.Seu tempore, puta si per 18.annos stetisset, quod nihil factum fuisset in causa, adeo, quod poterat præsumi habita pro derelicta, vt est decis.Cassad.v.vt lit.penden. tunc enim collatio valet,Franc.in dicto c.si hi.in glos. in verbo finita,quam decis. Cassad.tenuit aliàs etiam Rota in vna Hispalen. Canonicatus coram A. Augustino 16. Maij 1547. vt est in recollect. Pereg. decis.10.aliàs 86.incip.proponente: & fa.aliæ decisio.quas citauimus infrà in 2.parte capitu. 4. de attent.lit.penden.numer. 275. vers.circa quartum de tempore.Pro qua facit, quia per sententiam
122 † dicitur regulariter lis finiri: Rot. decis.10.aliàs 411.si lite.vt lit.penden.in no.& latius infrà in secunda parte,capit.4.de attentatis lite pendente. limit.vj.princip.Et quod prouisus ab Ordinario possit dare de non lite,idest, litem esse extinctam, est decis.recollect. Acchil.de Grass.189.litem.sub rubric.de lite: Ad quod facit quod eleganter in casu suo considerat Sigismund.Loffred.in cons.6. dubitatur. sub numer.11. quod contra agentem
123 † possessorio iudicio, qui ratione priuilegij pendentiæ huius iudicij volebat excludere processum in causa criminali occasione superuenientis falsitatis inchoatum, potest opponi (& valide) hæc exceptio, quod illud iudicium non est iudicium, cùm fuerit finitum vigore cuiusdam regiæ pragmaticæ, de qua ibi per eum: Aduertendum tamen est, quod contra hoc nouissimè videtur esse decisio in recollect. Putei 4.lata sententia.sub rubr.vt lit.penden.cum qua concordat in recollect. Mohed.in eadem causa.decisio.180. Vacante.sub eadem rubric. & quod fuit dictum in alia Caurien. Archidiaconatus coram Grato 28. Aprilis 1564. de quibus latius infrà dicto capit.4.in præfatione dum tractatur quibus modis lis dicatur finiri.numer.230. versicu. circa primum.limit.4.in quibus voluerunt domini, quod lata sententia contra possessorem, quæ transiuit in rem iudicatam (licet videatur lis extincta)
124 remanet† tamen talis lis,quod non potest beneficium resignari in manibus Ordinarij, vel Nuntij,& ita fuisse tentum in vna Calaguritana Heremitorij coram Aquen.18. Octobris 1545. Nisi
125 consideres † rationem diuersitatis inter causam, quando possessor vult resignare (& per consequens dare suo aduersario nouum collitigantem) & quando Ordinarius iure suo vult conferre, quia in resignatione videtur considerari quoddam factum resignantis, quod sibi non debet concedi, ne ex sua culpa in non appellando consequatur commodum.arg. leg. itaque fullo,ff.de furtis: quæ ratio cessat in Ordinario (vt suprà) conferente: Verum quia ista consideratio non videtur vniuersalis ad omnes casus de quibus ibi, sed restricta ad rem iudicatam resultantem ex facto non appellantis, aut non prosequentis appellationem & potest dari res iudicata ob tres conformes, vt erat in dicta Caurien., & in aliis casibus ex dictis decisio. quæ sunt pro contrariis allegatæ potius est colligenda declaratio ad præ-
126 sentem limitationem, vt Ordinarius † possit lite finita per sententiam conferre, quando scilicet sententia est debitè, & legitimè demandata executioni per adeptionem possessionis, vt latius declarauimus dicto versi.circa primum.in quarta limit.

127 Septimò quando † lis esset inter electum, seu prouisum, & eos, ad quos spectat ius eligendi, seu prouidendi: nam tali lite pendente alia electio, seu prouisio non impeditur: Franc.ibi.sub nume.5.vers.ex quibus infertur.col.fin. & faciunt, quæ tradit Vital.in tracta. de clausul. in claus.nil noua.accusatione pend.nu.7.post Inno.in c.dudū. extra de elect.Et quamuis cōtra præsentem limit. videatur decis. Peregri.96.incip.vtrum sit procedendum.ad fi.in qua videtur fuisse tentum, quòd si capitulum lite inter eum, & electum pendente alium eligat,talis electio censeatur attentata,quia tamen illa decis.non videtur omnino tuta, vt admonuimus infrà in secūda parte,c.4. de attent.lit. pend.in 22.limit.princ.in v.sublimit. regulæ ibi positæ,à præsenti limitatione nō videtur recedendū.

128 Octauò.Quando † Ordinarius (mortuo vno ex litigatoribus,vellet beneficium conferre super stiti:nam talis collatio non prohibetur,cum cesset ratio dicti c.si hi:secundum Franc.ibi in glos.pen. qui licet cogitandum reliquerit,tamen videtur limitatio satis notabilis,& admittenda:pro qua facit illa

129 cit illa ratio, quod sicut ea † quæ tendunt in faciliorem exitum appellationis non dicuntur atentata, vt infrà in secunda parte c.12. de attentatis appellatione pendente limit. quarta princ. ita dici potest, quod (cum hæc collatio facta superstiti tẽdat in faciliorem exitum, immo in extinctionem litis respectu negocij principalis) non debet reputari attentatũ: Et id, quod in simili dicebat aliàs Rocchus de curte in tract. de iur. patro. in verb. honorificũ. q.23. sub nu.53. quod licet regulariter patronus (vno ex præsentatis lite pend. mortuo) alium præsentare nõ possit (obstãte c.1. vt lit. pend. in 6.) superstitem vero (secundum eum) potest præsentare: quia tunc videtur cessare ratio dicti c. primi.

130 Nonò. Quando † impetrans post annum non seruauit secundam partem regulæ de annali possessore, quia tunc lis dicitur extincta, & Ordinarius prouidet, vt fuit aliàs tentum in vna Gebennen. parrochialis seruallis coram Puteo. 8. Nouembris 1540. vt est in recollect. eius decis. 11. lis dicitur

131 extincta. sub Rubr. vt lit. pend. Et diceretur † illam seruasse si citauit possessorẽ infra sex menses à die præstiti consensus computandos vt sępius fuit resolutũ, & etiam si citatio esset non super beneficio (& sic petitorio) sed solum super possessorio ad videndum impetrantem immitti in possessionẽ beneficij, & in illã immissum manuteneri, vt fuit dictum in vna Taurinen. Archipresbiteratus coram Robusterio 31. Ianuarij 1569. in qua (cum ex aduerso dare tur de defectu citationis, ex eo, quia illa solum erat in possessorio) domini tenuerunt non obstare allegatum defectum citationis.

132 Decima limita. huius materiæ c. si hi. sit, vt † nõ procedat quando litis pendentia, quæ allegatur esset vigore appellationis extraiudicialis, etiam intimatæ, dummodo appellationis causa, non esset commissa, quia non præsupposita commissio-

133 ne, lis † verè non dicitur pendere, & Ordinarius potest conferre, vt not. in recol. Achil. de grass. decis. 3. appellatio extraiudicialis. sub tit. de appel. circa medium: post Præposit. in c. bonæ. num.32. vers. succedit quæstio. de appel. & alios de quibus ibi per eum, Et in propriis terminis, quod appellatio extraiudicialis non inducat talem litis pendentiam, vt Ordinarius conferre prohibeatur, fuit aliàs resolutũ in vna Casalen. prioratus corã Grato. 17. Februarij 1567. per decis. Rot. 69. aliàs 764. sciendum. de appell. in antiq. & faciunt, quæ latius diximus infrà in secunda parte, cap. 4. de attent. lit. pend. in præfatione, & quando lis dicat. pend. dum locuti sumus, an per extraiudicialem appellationem lis inducatur in secunda opin. num.195.

134 Vndecimò limita vt non † procedat de consuetudine Franciæ, vbi vno collitigante mortuo Ordinarius confert, & dictum c. si hi: nõ seruatur, vt testatur Rebuff. in sua praxi benef. in tit. de forma signaturæ, in prima par. in vers. litigiosũ. fol.113.

135 Duodecimò. Quando † lis esset solum super possessione, non autem super beneficio, quia hoc casu Ordinarius nõ impeditur, vt per Cassad. decis. 4. incip. maior pars: vt lit. pend. vbi testatur hanc esse veram, & communem opinionem: pro qua

136 facit, quod lis † super possessorio non facit rem litigiosam, idem Cassad. decis. 6. Palatium. nu.2. de rescript. de quo dicemus infrà in secunda parte: cap.4. de attent. lit. pend. in 2. limit. princ. vers. quo ad primum, & latius in dicto capit.4. in tertia illation. princip. vers. decimoquintò limita.

137 Decimotertiò, & notabiliter limita, vt non † procedat, quando tempore vacationis beneficij nulla erat super eo lis, sed vacauit per obitum pacifici possessoris, & lis superuenit post obitum, puta inter eum, qui illud in curia impetrauit, & aliũ, qui habebat ad illud regressum: quoniam hac lite pendente potest Ordinarius tale beneficium tertio conferre, & prouisus ab eo possessionem capere, nec dicuntur attentare, per regulam suprapositam, quod Tertius non attentat: Nec obstat dictum c. si hi contra quos, & quod notant ibi docto. præsertim Dominicus, & Franc. post princ.

138 (quod illius dispositio procedat † etiam contra tertium, qui vigore prouisionis Ordinarij possessionem lite pendente caperet, qui est à possessione amouendus. Rot. decis.3. aliàs 16. in 2. addit. de restit. spol. in no. & diximus suprà in 5. ampl. huius

139 regulæ. num.104.) quia illud † procedit, quando tertius prouidetur ab Ordinario, & nãciscitur possessionem beneficij vacantis per mortem vnius ex collitigantibus, quia tunc Ordinarius nulliter prouidet, & possessio ab eo capta est attentata, & ista fuit noua dispositio dicti c. si hi contra quos, ex rationibus ibi consideratis, Secus verò est, quã do beneficium vacat per obitum pacifici possessoris, nulla lite existente, quia licet post vacationem

140 oriatur lis inter aliquos, illa † non impedit, quin Ordinarius possit tertio conferre beneficium, & prouisus capere possessionem citra vitium attentatorum, quia dispositio dicti cap. si hi, (quæ est exorbitans) non debet extẽdi extra suum casum, in præiudicium ordinarij, qui ex hoc excluderetur à iure conferendi, vt fuit ferè his formaliter verbis dictum, & resolutum in vna Nursina. Prioratus inter Ludouicum Anastasium, & Venturam de Bufalinis: coram Sarmiento 4. Februarij 1564. Quam ampliando (dixerunt ibi domini) procede

141 re † non obstante, quod dicta possessio per tertium ab Ordinario prouisum capta, videtur ex alio nulla, & attentata, quia scilicet in regressu (qui ibi allegabatur) aderat clausula decreti irritantis,

142 quæ † solet regulariter inficere nedum titulum, verum etiam possessionem. Rot. deci.10. aliàs 475. nota, de causa possess. & propr. in anti. Egid. decis. 342. cum simil. Nam respõdebatur (& bene) quod

143 licet inficiat, vt suprà, tamen † non inducit litem, & consequenter non facit attentata, quæ regulariter præsupponunt litem. Cassador. decis.6. incip. voluerunt. num.2. super regul.

Decimoquartò limita, seu magis declara, vt

144 † quamuis Ordinarius beneficium litigiosum conferre non possit, vt in regula, illius tamen resignationem in manibus suis factam recipere, & admittere non prohibetur: Bonifac. de Vitellin. in clem. prima. q.4. num.54. vt lit. pend. Franc. in c. nõ potest. §. fi. de præben. in 6. sicut etiam in simili di-

145 cimus, quòd licet Ordinarius † conferre non possit beneficium reseruatum, resignationem tamen illius admittere potest. Aeneas de Falcon. de reseruat. q.14. in tertio effectu. col.3. post Rot. decis. 1. aliàs 23. fuit dubitatum. de rerum permutat. in no. & ita fuit resolutum in vna Caurien. Archidiaconatus coram Caputaquen. 20. Maij. 1562.

Decimoquintò, & vtiliter præmissa intellige,

146 quod † licet prouisio Ordinarij de beneficio litigioso regulariter sit attentata, hæc tamẽ atten-

tata non reuocantur, quando postmodum prouisus obtinuisset nouam prouisionem à Papa, cū clausula gratiosæ subrogationis, & mentione litis, & quod possint exprimi tituli etiam infecti, vt fuit resolutum in vna Pisana Canonicatus coram D. de Rubeis 30. Octobris. 1560. quia noua prouisio (re per Papam intellecta) purgat vitia præcedentia, & mente Cassad. decis. 6. de præben.

Declara nunc Regulam principalem, & totam hanc materiam loquentem de Tertio notabiliter
147 quod sicut Tertius † lite inter duos pendente regulariter potest attentare absque eo, quod conueniatur iudicio attentato, ita etiā Iudex, & pars potest quandoque contra tertium procedere & attentare absque eo quod tale attentatum via at
148 tentatorum reuocetur. Exemplum sunt duo † rei debendi, agitur contra vnum, & hac lite pendente volo agere contra alium, an possim, & non obstante quod videatur eadem lis (quia est idem actor, idem Iudex, eadem res quæ petitur, & ratione eiusdem obligationis, etiam idem reus in effectu) nihilominus possum, nec talis conuentio contra secundum facta retractatur. ad no. in l. creditor. ff. mandati: per quem tex. id dixit notabiliter Bar. in l. 3. §. vbi duo. ff. de duobus reis: quem sequitur Maranth. in specul. in tertia parte sextæ partis princ. q. 2. num. 163. quibus adde Capit. decis. 119. num. 7. & Ant. Cors. in singul. suis in verb. appellatio. incip. Regula est. vers. limita 4. & Vital. in tracta. de clausul. in clausula nil nouari appellatione pendente. in princ. per tex. in dicta l. creditor. quod etiam sensit Didac. practicarum quæst. cap. 24. nu.
149 4. & ratio esse potest, quia sententia lata † contra vnum ex duobus reis non nocet alteri, vt post alios tradit Bero. consi. 96. vertitur. num. 6. lib. tertio. Aliud exemplum potest poni de principali, &
150 fideiussore: nam altero † ipsorum conuento, & condemnato, & appellante, potest appellatione pendente, & illa non obstante contra alium procedi: quinimmo inhibitio facta ab Episcopo, quod nihil innouetur contra talem fideiussorem, non prodest ipsi principali, nec econtra, vt per dictam l. creditor. dixit Bald. in l. prima. in fin. C. de diuers. rescript. quem refert, & sequitur Franc. in dicto c. cum teneamur. vers. & adde quod sicut inhibitio, de appel. Quibus adde, quæ ponit Petr. Duen. lib. primo regularū in verb. Executio. reg. 276. & post eum Io. Baptista de Asin. in sua praxi Iudic. §. 31. cap. 2. in prima ampliat. atque etiam in quatuor limitationibus vigesimæ secundæ ampliat. princ. regulæ ibi per eum positæ, præsertim num. 12. vbi post Bal. in l. fin. num. 2. C. de fideiussor. & in c. contingit. numer. 20. de dol. & contum. & Hippol. de Marsil. in l. vnius. §. custodiæ. num. 31. ff. de quæstio. & in repetitione Rubr. ff. de fideiussor. num. 380. &
151 in sing. 398. ponit Regulam, quod pendente † iudicio contra fideiussorem potest fieri executio contra reum, quam tamen limitat quatuor modis, de quibus ibi per eum: de qua q. latius dicemus infrà in secunda parte cap. 20. de attentat. post inhibit. in vj. limit. regulæ ibi positæ.

Secundò declara, quod sicut Tertius regulari-
152 ter non attentat per supradicta, ita nec ipse † potest cōtra alium dare de attentatis lite inter alios pendente, vt fuit dictum in vna Pacen. fructuum coram D. meo Oradino. 20. Octobris. 1570. in qua cum fructus Archidiaconatus illius Ecclesiæ fuissent per plures annos percepti à capitulo dum super dicto Archidiaconatu inter diuersas personas fuisset litigatum, & vnus ex illis vltimo loco illum obtinuisset, & peteret fructus annorum decursorum sibi per capitulum restitui, & ad effugiendā huiusmodi restitutionem capitulum daret cōtra eum de attentatis, quia ille possessionem lite pendente fuerat ingressus, & dubitaretur, an per hoc venerit excusandum, Domini tenuerunt non excusari, ea ratione inter alias, quia capitulum tanquam Tertius sicut non attentat, ita nec potest dare de attentatis. Ad quod facit, quod fuit dictum in alia Hispalen. professionis coram D. de Rubeis. 14. Octobris 1560. in qua cum lite inter Monasterium ex vna, & Monialem ex altera pendente, Monialis exeundo monasterium prætenderetur attentasse, & deinde Didacus venisset ad litem, & ipse postquam monasterium liti cesserat instaret pro reuocatione dicti attentati, Domini ordinarunt, quod ipse deueniret ad negotium principale, tum quia attentata erant dubia, tum etiam quia (vt allegabatur pro moniali, & domini tacite videntur admisisse) monialis exierat monasterium antequam ille fuisset in lite, & ipse petebat reuocari attentata lite pendente cum monasterio, quod iam cessaret, & consequenter non potuit ibi Didacus dare de attentatis lite inter alios pendente.

Sed hic probabiliter quæritur, an id quod diximus habere locum in duobus reis debendi, ha-
153 beat † locum in duobus reis credendi, Pone, Titius, & Meuius sunt insolidum rei credendi Sempronij in centum, Titius conuenit eum Romæ ad centum, Meuius vult lite pendente conuenire eundem ad eadem centum Perusiæ, an sibi obstet litis pendentia in Vrbe? & licet vi-
154 deretur dicendum, quòd † sic: quia vbi cœptum est Iudicium ibi terminari debet. l. vbi cœptum. ff. de Iud. nec debeat quis coram diuersis Iudicibus vexari. c. dispendia. de rescript. in sexto. & no. in l. prima. C. de quibus cau. apud eundem Iudicem eat. & per Inno. in c. cum M. ad fi. de constit. præsertim cum continentiæ causæ diuidi non debeāt. l. nulli. C. de Iudi. de quo latè per Mennocch. in tracta. de arbit. Iud. libro secundo, centuria 4. casu 371. per totum, nec duplici expensarum onere debitor grauari debeat, ad no. in l. properandum. C.
155 de Iudic. Contrarium † tamen verius esse colligi potest ex his, quæ latius posuimus infrà in secunda parte capit. 4. de attent. lit. pend. in secunda limit. princ. num. 61. vers. quoad secundum, dum ibi
156 pro regula † firmauimus processum secundi Iudicis, etiam factum lite pendente coram primo (nisi opponatur coram secundo Iudice exceptio litis pendētiæ coram primo) regulariter validum reputari: declarando, vt ibi.

Tractatus de attentatis, & innouatis lite, seu appellatione pendente, Primæ partis,

FINIS.

TRACTATVS DE ATTENTATIS ET INNOVATIS.

Secunda pars,

In qua plenissimè tractatur de causis Attentatorum, id est, quibus & quot modis illa fiant, & deducantur in esse.

PRÆFATIO.

EXPEDITA *prima parte Tractatus personarum, per quas attentatur, Videndum nunc est, iuxta præmissum ordinem, quando, & quibus casibus attentetur: Et certè (si attendamus ordinem compilatorum vtriusque Iuris) duas tantùm, aut ad summum tres Rubricas ponere necessarium esset, videlicet de Attentatis, quæ Lite, Appellatione, & Restitutione in integrum pendente fiunt, prout per eos factum videmus, vt in Rubrica & toto tit. in Decretal. & in 6. & in clem. & in C. vt lite penden. & in rubric. ff. nil nouari appellatio. penden. & in rubr. C. in integrum restitut. postul. ne quid noui fiat. Verùm quia Doctores, tam antiqui quàm moderni supradictos tres casus, & rubricas extendunt ad quamplures alios casus, quos ex dispositione dictarum Rubricarum & Legum sub eis sitarum decidunt prout sunt gesta Dilatione, & Relatione pendente, & similiter gesta Compromisso, & illius Reductione, ac Nullitate pendente, & his similia, de quibus fusiùs infrà suo loco oportunè tractaturi sumus (vt lector de facili & reperibili modo distinctè singulas materias in promptu habeat) duximus, prout singuli casus à Doctoribus considerantur inter se sæpè differentes, singulas Rubricas ponere, illásque sub breui compendio, per modum Regulæ & Limitationum, suis locis explicare, eásque hoc loco ante oculos ponere, quo faciliùs quisque intelligere valeat, quot, & quibus casibus attentata dicantur fieri, & in esse deduci, qui principaliter videntur esse decem, & septem: & sunt infrà scripti: Attentari enim dicitur:*

CAP. 4. DE ATTENTATIS LITE PEND. Præfationis.

SVMMARIVM.

Contrar

Contrarium sentit num.66.& seqq.

66 Notitia clara requiritur, nec sufficiunt coniecturæ, vbi agitur de priuatione.

67 Non sufficit scientia generalis litis motæ, sed specialis requiritur.

68 Scientia legitime, & clare probari debet, vbi agitur de ammissione iuris acquisiti, nec sufficit fama, aut scientia præsumpta.

69 Cit. obtenta à falso procuratore non facit litem, si ratificatio sequeretũ post actum, qui attentatũ prætenditur.

70 Ratificatio litis ceptæ per assertum procuratorem, facta per dominum post mortem collitigantis, & collationẽ beneficij per eius obitum factam ab ordinario nõ operatur, vt collatio ordinarij sit nulla.

71 Scientia, & ratificatio domini generalis (quæ aliàs nõ facit litem causaret attentata, si in specie ratificaretur actus, qui dicitur attentatus.

72 Ratum habens delictum ita punitur, sicut mandans.

73 Ratificatio specialis actus dolo gesti valet, licet generalis nihil operetur.

74 Cit. obtenta à falso procuratore non facit litem, quando ratificatio domni interuenit post latam sententiam.

75 Ratificatio veri procuratoris tacita (de actu gesto à falso procuratore) non facit litem.

76 Ratificatio actorũ à falso procuratore gestorũ ad effectũ inducendi litem nõ inducitur per confessionẽ domini.

77 Dominus vtens inhibitione emanata vigore cõmissionis ĩpetratæ à falso procuratore quãuis videatũ approbare cõmissionem, & in ea cõtenta, tamen talis ratificatio cõprehendit solũ ea, quæ dispositiue habentur in cõmissione, nõ quæ per modum narrationis, & enũtiatiõis.

78 Cit. etiam vnica (inducit litis pendentiam, quãuis citatus tempore citationis nullũ haberet interesse ĩ beneficio.

79 Et ideo si talis citatus decederet, actor gauderet beneficio regulæ de subrogand. collitig.

80 Cit. etiã executa cõtra generalem procuratorem citandi facit litem ad effectum attentatorum.

81 Litis pendentiã ad effectum attentatorum induci per citationem, quæ verisimiliter peruenit ad notitiã citati.

82 Citatio nulla non facit litem.

83 Cit. executa contra actorem pupilli finita tutela per pubertatem, Vel in valuis ecclesiæ affixa (non apprehensa semel persona) non inducit litem.

84 Iudicium motum coram Iudice incompetenti non inducit litem ad effectum, vt res tanquam litigiosa alienari nequeat.

85 Processus nullus non facit rem desinere esse integram.

86 Citatio nulla non perpetuat iurisdictionem.

87 Citatio nulla non interrumpit pacificam possessionem, vt quis per eam desinat esse annalis possessor.

88 Citationem nullam, & generalem non perpetuare iurisditionem.

Non inducere præuentionem:

Non interrumpere præscriptionem.

Neque inducere litem.

86 Nullitatem citationis ex pluribus prouenire.

90 Citatio licet legitime decreta, non tamen executa contra reum non inducit litis pendentiam.

Etiam si citatus haberet aliqualem notitiam citationis prædictæ. num.92.

Limit. vt num.93.

91 Inhibitio licet decreta à iudice, si non exequatur contra inhibitum, nihil operatur.

93 Citatio legitime decreta, & non executa cõtra reum, facit litem quando per citandum stetit, quominus exequi posset.

94 Pro impleto habetur, quando stat per partem, quo minus illud adimpleatur.

95 Citatio ratione iudicis, temporis vel loci valida, sed male per Nuncium intimata non facit litem.

Quod intellige de citationibus, quæ fiunt in partibus, secus de factis in curia. num.96.

97 Citationem male intimasse dicitur Nuncius, qui tãtũ eã affixit, & non aliter legit contra formam eiusdẽ, quæ erat, vt deberet affigere publicare, & exequi.

98 Citatio contra Abbatẽ, & Monachos decreta, male intimata dicitur à Notario, qui non Abbati, sed nõnullis Monachis in loco capitulari, sed non capitulariter cõgregatis, nec etiam, vt capitulariter congregarentur, requisitis intimauit.

99 Citatio per edictũ ob non tutũ accessum male dicitur executa, si Notarius in locis in citatione expressis, & tẽpore cõgruo citationem originalem in valuis ecclesiæ affixit, copiam vero affixam non dimiserit.

100 Citatio male dicitur executa, si non fuerit seruata forma (rescripti.

101 Etiam si talis forma esset contra ius.

102 Cit. minus sufficiens dicitur, quæ non fuit lecta à nuncio, aut saltem citato non ablata copia.

Limit. primo, vt non procedat, quãdo notarius asserit, se eã legisse non aliter data copia citationis. nu.105.

Lim. 2. quando propter absentiam citati citatio fuit executa domi illius habitationis, vel in ecclesia parochiali, quia etiam non data copia dicitur bona citatio. num.107.

Lim.3. non procedere, quando citatus intulisset metum nuncio volens eum verberare. num.108.

103 Citationis primæ copia offerenda, & danda est citato expensis citantis: In alijs verò citationibus vltra primã danda est expensis citati. num.104.

106 Creditur notario, & nuncio asserentibus se publicasse seu affixisse citationem, quæ taliter executa valet.

109 Citatio habetur pro legitime executa, quando dominus temporalis citandi se nuncio opposuit, & noluit, vt citationem præsentaret, sed minis eum de loco eiecit.

110 Citatio substinetur quando copia citationis de qua suprà, est data amico citati, qui dicat se citato illam dedisse, & pro hoc aliquid impendisse.

111 Citatio dicitur valide executa, quando notarius (facta diligentia de reperienda persona, & habitatione citandi, & illa non inuenta) citationẽ fuit executus in parrochiali, de qua agebatur, & in cathedrali, data copia assertis procuratoribus eiusdem.

112 Citatio non dicitur facere litem, si nuncius facta executione sufficienter non referat.

113 Litis pendentia non inducitur citatione, quam nuntius sufficienter intimauit, & iudici retulit, sed relatio, in scriptis redacta non extitit.

114 Ad inducendam litis pendentiam non sufficit reum fuisse citatum, nisi hoc constet iudici.

Fallit hoc 1. quando citatus ĩ iudicio cõparuerit n.115.

Fallit 2. quando constituerit specialem procuratorem ad illam causam, & præsertim si in mandato asserat se fuisse citatum. num.118.

Itẽ fallit tertio, quãdo cõfiteretũ se fuisse citatũ. n. 128.

Sublimit. ista fall. procedere, quando comparens, vel constituens fuisset aliqualiter (licet male) citatus, & constitutio esset specialis. secus aliàs. num.121.

Item procedere à die comparitionis, ac constitutionis non autem à die executæ nulliter citationis. n.126.

Item habere locum in constituente procuratorem aliter, quàm vigore Eugenianæ. num.127.

Item talem confessionem præiudicare confitenti, non successori. num.121.

116 Citationis defectus omnis purgatur per comparitionem.

Etiam si

117 *Etiam si comparatio facta sit solum ad effectum excipiendi de illegitima citatione.*

119 *Citatio (de cuius executione apparet per cōstitutionem procuratoris specialis ad illā causam à citato factā) interrumpit effectum reg.de triennal.possess.*

120 *Item inducit litem ad effectum attentatorum.*

122 *Citatio nullo modo facta,non validatur(ad inducendam litis pendentiam) per generalem constitutionem procuratoris factam ab eo,qui debebat citari.*

123 *Citationis scientia non colligitur ex generali mandato, ante prætensam citationis executionem facto.*

124 *Lis non inducitur ex citatione decreta in actis,non autem executa,licet citandus in mandato assereret adesse litem,& num.seq.*

130 *Lis inducitur per citationem legitime decretam, & executam,non autem reproductam, nisi post mortem citantis,quando viuens aliqualiter ratificauit.*

131 *Citatio per iudicem circumducta non facit litem.*

132 *Citatio facta ad respondendum petitioni porrigendæ, si in termino,non fiat petitio non facit litem.*

133 *Citatio,quæ sapit potius cōmonitionem,quàm inhibitionem, vel præceptum non inducit litem.*

134 *Is,cui factum est monitorium ab Auditore cameræ,de non molestando aliquem in sua possessione,si (monitorio non obstante) aduersarium eiiciat de possessione dicitur solum spoliare,non autem attentare.*

135 *Citatio Auditoris Cameræ emanata vigore Eugenianæ non facit beneficium litigiosum.*

136 *Neque prorogatur iurisdictio Auditoris Cameræ ad effectum faciendi beneficium litigiosum , licet citatus constituat procuratorem,qui mandatū producat coram eodem Auditore protestando nihil fieri, nisi ipso citato.*

137 *Citatio emanata vigore cōmissionis , restitutionis in integrum,cum clausula parito iudicato, ante paritionem,non facit litis pendentiam.*

138 *Lis vera non inducitur ante expeditionem literarum, ex citatione emanata vigore cōmissionis super aliquo beneficio,literis desuper non expeditis.*

139 *Citatio contra vniuersitatem decreta, & solum contra Sindicum generalem executa non facit litem, quia talis executio non est legitima.*

140 *Quemadmodum,neque legitima diceretur, si esset executa contra Prætorem,& officiales eiusdem vniuersitatis,nisi eos vlterius requisierit notarius, vt conuocarent consilium vniuersale aliorum.*

141 *Citatio contra aliquem facta (quatenus sua putauerit interesse) nō inducit litem. Nisi cōparuerit. nu.144.*

142 *Citatio(quatenus sua putauerit interesse)non arctat ad comparendum,nec facit reum necessarium.*

143 *Et dicitur potius monitoria,quàm arctatoria.*

145 *Citatio inducit litis pendentiam,quando est actualis,secus si sit præsumpta,& ex aliquo actu resultans.*

146 *Citatio emanata à iudice delegato ante præsentationem commissionis sibi factæ non facit litem.*

147 *Iudex delegatus ante præsentationem commissionis sibi factæ nullam habet iurisdictionem.*

148 *Processus factus coram delegato ante præsentationem commissionis est nullus,licet sciret se delegatum.*

149 *Amplia, vt ad probandam præsentationem non sufficiat,quod cōmissio reperiatur inserta in literis citatoriis per ipsum Auditorem Cameræ subscriptis.*

Nisi cum dicta qualitate concurrerent alia adminicula, num.150.

151 *Litis pendentiam induci per litis contestationem.*

152 *Quod adeò verum est,vt visum fuerit nonnullis,per ipsam tantum litis contestationem induci litem.*

153 *In iudicio attentatorum attenditur, si quid post litem contestatam sit innouatum,secundum aliquos.*

154 *Lis nō dicitur esse in aliquo statu,ante litis cōtestationē.*

155 *Baldi attestationem de obseruantia circa illud de litis cōtestatione falsam esse demonstratur.*

156 *Litis pendentia inducitur per subrogationem.*

Intellige de subrogatione gratiosa , secus si esset mandatum de subrogando,& num.157.

Declaratur 8.modis,vt num.162.164.166.172.174.175.176.& 177.

158 *Subrogatio Papæ operatur effectum litis pendentiæ per illa verba in subrogatiōibus,apponi solita,videlicet. Et quod admittatur ad prosecutionem iuris,litis, & causæ in eo statu,in quo defunctus deberet admitti.*

159 *Differentiam magnam esse inter subrogationem gratiosam,& mandatum de subrogando.*

160 *In subrogatione rigorosa non datur possessio , nisi prius discusso iure autoris in cuius locum fit subrogatio, illiúsque executor debet audire partes,ac iura,& cōtra eam plures exceptiones opponi possunt.*

161 *Subrogatus censetur assumere nouam personam,eius scilicet in cuius locum subrogatur.*

162 *Subrogatio inducit litem,quando quis subrogatur quoad litem,secus quoad possessionem absque lite.*

163 *Subrogatio quoad possessionē potest fieri etiā absque lite.*

164 *Subrogatio facta ad ius quomodolibet defuncto competens compræhendit etiam litem, si in narratiua fit mentio de lite,& ius cessum erat litigiosum.*

165 *Subrogatus ad rem censetur etiam subrogatus ad qualitatem adhærentem ipsi rei.*

166 *Subrogatus volens prosequi litem cum procuratore superstitis,debet illi subrogationem intimare.*

167 *Executoriales principali (dum viueret) intimatæ (si in eius demortui locum alius subrogetur)non iterū domino sunt intimandæ,sed sufficit procuratori.*

168 *Subrogatio non est intimanda intruso.*

169 *Subrogatus capiens possessionem vacātem impedit executionē vigore sententiæ obtentæ à superstite , dum impetraretur commissio ad fauorem subrogati,secus si possessio non est vacans.*

170 *Sententia à subrogato obtenta per audientiam literarū contradictarum absque subrogationis intimatione est nulla,sufficeret tamen intimatio facta procuratori per contradictas.*

171 *Quicquid fieri potest cum procuratore præsente eo absente per contradictas expediri potest.*

172 *Subrogatus nō dicitur quis vigore verborum in supplicationibus apponi solitorum , videlicet quod literæ in forma gratiosæ subrogationis expediri valeant, antequam literæ sint expeditæ.*

Quod procedit in ipso subrogato,secus in habente ius per cessionem ab eo,& num.173.

174 *Subrogatio proprie non dicitur in qua Papa in locum demortui collitigantis subrogat eum, qui nūquam fuit in lite.*

175 *Collitigans (quoad effectum subrogationis , & excludendi prouisum apostolicum) dicitur etiam ille, qui semel tantum fuit citatus super beneficio, in quo tūc nullum ius habebat , sed inde ad quatuor annos ius acquisiuit.*

176 *Subrogatus dicitur , & beneficio subrogationis gaudet etiā ille, qui viuente collitigāte ius illud īpugnauit.*

177 *Subrogatio per sententiam dari non solet.*

178 *Litis pendentiam induci per* ADMISSIONEM *tertij ad causam quoad effectum attentatorum.*

Quod procedit non solùm si Papa iubeat admitti , verùm etiam si iudex eum per simplicem comparitionem

nem

iudex pronunciaret se incompetentem. numero 240.

241 *Lis extinguitur per sententiam diffinitiuam latam in fauorem rei, secus in sententia lata pro actore.*

242 *Lis non tollitur per sententiam appellatione suspensam.*

243 *Litem finiri per renunciationem, seu cessionem liti, & causæ.*

Ampliatur tribus modis, vt num. 248. 250. & 251.

Limitatur tribus modis, nu. 253. 254. & 256.

Declaratur quinque modis num. 257. 258. 299. 260. & 261.

244 *Lis pendere non dicitur, quando fuit renuntiatum liti, & causæ.*

245 *Res non dicitur amplius litigiosa post cessionem liti, & causæ.*

246 *Lis extinguitur etiam transactione.*

247 *In tantum, vt sine noua citatione in causa procedi non possit post transactionem, & probata absentia procuratoris non possit procedi per audientiam contradictarum.*

248 *Lis finitur per renuntiationem, non solum in causis profanis, verum etiam in beneficialibus.*

249 *Cessio facta liti in beneficialibus, licet non inducat cessionem iuris, tamen habet vim pacti de non petendo.*

250 *Lis per renuntiationem litis adeo extinguitur, vt sententia postmodum lata non valeat, etiam si renunciatio non sit facta à domino, sed à procuratore speciali.*

251 *Litem extingui per cessionem factam, etiam coram notario in absentia iudicis, etiam si non sit notarius actuarius.*

252 *Immo etiam si à iudice non fuisset admissa.*

253 *Lis non finitur per cessionem, cuius vigore non est secuta possessio.*

254 *Item quãdo in cessione nõ esset facta mentio de lite, quia tunc cessio est nulla.*

Ampliatur, etiam si lis esset inducta ab actore tantũ per commissionem causæ nu. 255.

256 *Lis non extinguitur cessione conditionali conditione non adimpleta.*

257 *Lis finitur per renuntiationem, quæ fit liti, & causæ non autem quæ fit instantiæ.*

258 *Executoriales den gandæ non sunt actori pro expensis factis ante cessionem.*

259 *Lis non censetur extincta per illa verba, nolo alterius litem prosequi.*

260 *Lis extinguitur solummodo quoad cædentem, quãdo ex pluribus collitigantibus vnus cædit ad fauorem alterius, non autem quoad tertium.*

261 *Lis non extinguitur per cessionẽ factã iuri, & beneficio.*

262 *Clausa appellatione remota in rescripto conquestus apposita non attenditur.*

263 *Lis finitur per mortem vtriusque litigantis, vel actoris tantum, non autem rei, vt nu. seq.*

Ampliatur duobus modis nu. 266. & seq.

Limitatur duobus modis. vt nu. 268. & 269.

Declaratur, vt num. 271. & 274.

265 *Lis quoad effectum attentatorum per mortem solius rei non extinguitur.*

266 *Lis extinguitur etiam morte ciuili.*

267 *Lis finitur etiam si alter collitigans decedat, alter vero renunciet.*

268 *Lis non finitur morte actoris, quãdo Papa alium in ius, & litem subrogasset.*

269 *Item quando reus superstes vellet prosequi litem.*

270 *Reus mortuo actore, non inciperet esse triennalis, nisi cõstaret, eum cessisse iudicio, vel suos procuratores reuocasse.*

271 *Lis in casu, quo morte extinguitur, finitur morte actoris, quoad reum, secus vero de morte rei quoad actorem, quia non sequitur reo amplius non debetur, ergo actori debetur, vt num seq.*

273 *Innouata ab actore post mortem rei tanquam attentata veniunt reuocanda.*

274 *Lis extinguitur per mortem actoris in prima Instantia, secus in secunda.*

275 *Ad lites finiendas de iure Canonico nullum esse determinatum tempus.*

276 *Litem finiri tempore, videlicet spatio 18. annorum secundum aliquos. Intelige si concurrant coniecturæ quod nihil penitus constet de aliquo iure actoris, secus si constaret de aliquo iure. numer. 277. & 283.*

278 *Ius mouentis litem sufficit apparere ex coniecturis.*

279 *Litem finiri per decennium, si constet de non iure.*

Etiam si decennium non esset completum, sed deessent nonnulli dies. num. 280.

281 *Litem censeri neglectam, si per spaciũ. 29. annorum nihil fuerit dictum.*

282 *Litem penitus extinctam, si per 37. annos causa non fuerit prosecuta.*

283 *Litem per spatium 22. annorum, (quibus à lite cessatum fuit) finiri.*

285 *Etiam per spatium 11. annorum, quando non constat de bono Iure.*

286 *Lis autem in causis fiscalibus, (licet per 30. annos cessatum esset,) non extinguitur.*

287 *Litem finiri etiam desertione secundum aliquos.*

Contrarium per nonnullas rationes num. 288.

Prima opinio approbatur. Circunscripto stilo. num. 289.

290 *Alienatio rei litigiosæ post perẽptam instantiam valet.*

291 *Litem quandoque finiri facto, & culpa litigantis.*

292 *Lis extinguitur voluntate. & autoritate Papæ.*

293 *Beneficium (super quo erat lis) non dicitur litigiosum stãte subrogatione cum extinctione litis.*

294 *Litigiosi vitium tolli sola Papæ autoritate.*

295 *Actus Lite Pendente gesti regulariter sunt attentati, & reuocari debent remedio attentatorum.*

296 *Regulam induci ex dispositione negatiue concepta.*

297 *Attentata existunt, ergo aderat lis consequentia tenet.*

298 *Lite pendente capi non potest possessio rei, de qua litigatur aliàs Possessionis adeptio. remedio attentatorum veniret reuocanda.*

Ampliatur quinque modis vt nu. 300. 301. 304. 313. & 314.

Limitatur tresdecim modis num. 318. 320. 326. 328. 329. 336. 338. 339. 385. 386. 387. 393. & 394.

299 *Institutus à Nuncio de beneficio (super quo litigabatur inter duos prætendentes se habere in eo ius patronatus) si cæperit possessionem, dicetur attentasse.*

300 *Possessio adepta lite pendente dicitur attentata, etiam si talis adeptio ante litem fuisset licita, & aliàs de iure competeret acquirenti.*

301 *Item licet possessio rei litigiosæ esset vacans. Contrarium verius num. 303. 329. & seqq.*

302 *Adeptionis possessionis vacantis, reuocatio per viam attentatorum multum vtilis, & quare.*

304 *Acquisitio possessionis rei litigiosæ facta propria autoritate pendente appellatione (sub prætextu quod non licuerit appellare) dicitur attentata.*

305 *Immò etiam si adeptio fieret vigore executorialium.*

306 *Possessio vigore executorialium capta ad hoc, vt sit legitima, requirit intimationem, ac productionem earumdem executorialium, & seruationem quatuor terminorum.*

307 *Executio etiam vigore brachij secularis facta post citationem,*

359 Subrogato rigorose nō datur possessio, nisi cum causæ cognitione, & discusso iure defuncti.
Limit. quando mandatum de subrogando, ex aliqua causa cognitionem non requireret. numero 360.
361 Subrogatus capiens possessionem pendente lite dicitur attentare, quando eius prædecessor nunquam possedisset, aut tempore subrogationis desijsset possidere. Contrarium ibidem.
362 Statutum transferens possessionem defuncti in hæredē non comprehendit res quas defunctus tempore mortis non possidebat.
363 Constitutum non transfert possessionem rerum quas constituens tempore constituti non possidebat.
364 Subrogatus, qui causam iactationis commisit, si ingrediatur possessionem, dicitur attentare.
Limitatur in eo qui obtinuit breue. num. 366. secundum aliquos.
365 Habens facultatem ingrediendi possessionem propria autoritate (si causa sit commissa) non potest vti huiusmodi facultate.
367 Decis. Nouati declaratur.
368 Subrogatus capiens possessionem, non attentat, quādo subrogatio est valida, secus si inualida.
369 Subrogatio in præiudicium tertij collitigantis dicitur inualida.
370 Subrogatio inualida dicitur, in qua non fuit facta mentio regressus alterius.
371 Obtinens beneficium regulare tanquam seculare, etiā si habeat in supplicatione clausulā gratiosæ subrogationis, cuius vigore cæperit possessionem lite pendente dicitur intrusus.
372 Subrogatio videtur verificanda.
373 Subrogatus gratiose dicitur attentare, quando possessionem cæpit non solùm lite pendente, sed etiā post inhibitionem contra eum executam.
374 Inhibitionis ea est natura, vt faciat multoties attentata, quæ aliàs de sui natura, non essent attentata.
375 Inhibitioni dicitur esse implicitum decretum irritans.
376 Subrogatus gratiose attentare dicitur capiendo possessionem pendente lite, si literas nullo modo expediuit.
Ampliatur tribus modis. num. 378. 381. & 384.
377 Clausula gratiosæ subrogationis in noua prouisione obtēta, non excludit attentata quando super ea literæ non sunt expeditæ.
378 Possessio capta à subrogato, literis non expeditis, non solum est vitiosa, attentata, & sed etiam talis subrogatus incidit in pœnam extrauagantis Iulij ij.
379 Decis. Mohedani 292. declaratur non procedere hodie, & num. seq.
381 Subrogatus gratiose dicitur attentare capiendo possessionem, quando literas non expediuit, iuxta formā clausu. nouæ prouisionis.
Limit. nisi talis expediuisset postea literas super subrogatione in forma perinde valere. nu. 382.
383 Declaratur, vt facultas expediendi literas in forma gratiosæ subrogationis sit personalis, nec trāseat in resignatarios.
384 Subrogatus dicitur attentare per ingressum in possessionem literis expeditis, sed ante consensum præstitum per resignantem.
385 Possessio capta vigore mandati de immittendo in possessionem relaxati in iudicio adipiscendæ absque certo contradictore non dicitur attentata.
386 Possessio capta lite calumniosa pendente non est attentata.
387 Adeptio possessionis lite pendente, de manu tertij, non dicitur attentata, & num. 389.
Intellige de adeptione extraiudiciali, secus aliàs. n. 390. & seq. vbi declaratur.
388 Possessio lite pendēte capi potest de manu tertij, qui habet ius in re ante litem.
392 Executor (qui vigore Breuis possessionē cæpit nomine Cameræ restituēdam Titio cū literas præsentauerit) non dicitur merè tertius.
393 Possessio adepta pendente lite, & tacente aduersario non dicitur attentata.
394 Possessio capta nomine Cameræ vigore Breuis nō dicitur attentata, & num. 404.
Ampliat quatuor modis. n. 405. 409. 410. & 411.
Limitatur decem modis, vt nu. 412. 413. 414. 417. 419. 420. 431. 436. 438. & num. 439.
Declaratur sex modis, vt nu. 441. 442. 443. 444. 445. & 448.
395 Beneficij litigiosi reseruatione attenta solent in curia dari sæpius literæ in forma Breuis, & sub plumbo, cum clausula citra vitium spolij, & attentatorum.
396 Et tales literæ possunt impetrari etiam post commissionem causæ, & inhibitionem.
397 Princeps potest tollere vitium attentatorū ex litis pendentia proueniens.
398 Princeps potest tollere rem iudicatam, & ius ex sententia proueniens.
399. Princeps ex certa sciētia potest tollere ciuilem, ac naturalem possessionem, & vitium spolij.
400 Princeps potest tollere remedium cap. reintegranda.
401 Princeps potest purgare attentata illa confirmando.
402 Princeps (quamuis possit præmissa facere) tamen in dubio fecisse non præsumitur, & sic velle alium spoliare, etiam si apposuerit clausulam motus proprij. Nō obstāte cessione alteri facta, & clausula amoto inde quolibet detentore.
403 Princeps non debet tollere ea, quæ alicui acquiruntur iure ciuili ratione tamen naturali munito.
405 Possessio capta nomine Cameræ non dicitur attentata, licet tunc nō adsit Breue, sed postmodū superueniat.
Contrarium. num. 406.
Defenditur prima opinio. num. 407.
Intellige tamen dummodo vltra litem non interuenerit inhibitio, quia tunc possessio, etiam nomine Cameræ adepta diceretur attentata. numer. 408.
409 Clausula citra vitium spolij, & attētatorum in literis prædictis apposita excusat ab attentatis, non solùm si sit apposita à Principe, verum etiamà priuato de consensu ambarum partium.
410 Possessio capta nomine Cameræ pendente lite, non dicitur attentata, etiamsi breue videretur conditionale.
411 Item quando clausula citra &c. non esset expressa in commissione, sed relatiua ad Breue.
412 Possessio capta pendente lite nomine Cameræ facit attentata, quando forma apposita in breue non fuit seruata.
413 Idem quando Breue esset subreptitium.
414 Idem etiam, quādo esset cōmissa causa super subreptione, & obreptione Breuis.
Ampliatur hoc non solum habere locum in parte, sed etiam in ipso executore in breui deputato volente possessionem capere. num. 415.
Ampliatur secundo, etiam in restitutione possessionis facienda illi, qui Breue obtinuerat. nu. 416.

Possessio

417 Possessio capta ab eo (qui breue obtinuerat) nõ per manũ executoris, sed propria auctoritate dicit attẽtata.

418 Priuilegio abutens. illiq; cõtraueniens cadit ab illius commodo.

419 Possessio capta vigore Breuis dicitur attentata, quãdo is qui breue obtinuerat causã iactationis, super subreptione breuis committat.

420 Habens facultatem propria auctoritate capiendi possessionem si iudicem adeat, nõ amplius vti potest facultate prædicta.

421 Subrogatus gratiose commissa per eũ causa nõ potest capere lite pendente possessionem.

422 Litis pendentia inducitur per citationem, male executam, si citatus commisserit causam.

423 Rescriptum Papæ, quod lite pendente possit capi possessio, verisimiliter intelligitur de lite pendente tempore Breuis, seu rescripti.

424 Possessio capta vigore literarum habentiũ vim breuis prout sunt literæ Nepotũ Sũmorum Pontificũ, lite pendente dicitur attentata.
Limitatur, vt nu. 428. & seq.

425 Possessionem ingrediens auctoritate Principis nõ dicitur attentare.

426 Literarum Nepotũ Papæ vis, & efficacia dependet à tenore facultatum eisdem nepotibus concessarum à Summo Pontifice, quæ (vt plurimum) se extendũt solũmodo ad concernentia iustitiã, non aũt gratiã.

427 Possessionẽ lite pendente capiendi facultas potius gratiam, quàm iustitiam respicit.

428 Possessio lite pendente capta vigore literarum Nepotum Papæ, seu aliàs vim breuis habentium, in quibus datur facultas ea etiam explicandi, quæ gratiã concernunt non est attentata.

429 Dummodo clarè appareat in his literis, quod etiam pẽdente lite possessio capi possit.
Secus verò aliàs, & num. 430.

431 Possessio capta vigore breuis dicitur attentata, quãdo obtinens Breue fuit à iudice inhibitus.
Ampliatur etiam si inhibitio emanasset vigore cõmissionis super iactationibus, & num. 433.
Ampliatur etiam, vt talis inhibitio moderanda nõ sit, vt num. 434.

432 Inhibitio siue iusta, siue iniusta timenda est.

435 Possessio capta pendente lite, & non expeditis litteris vigore clausulæ, quod litteræ possint expediri in forma gratiosæ subrogationis, etiam quoad possessionẽ citra vitium spolij, & attentatorum &c. dicitur attentata.
Et maximè si ille in cuius locum talis subrogãt tẽpore obitus nõ erat in possessione beneficij litigiosi, & num. 437.

436 Clausula citra vitium spolij, & atttentatorũ, in supplicatione (vt suprà) apposita (cum sit coniuncta cum clausula subrogationis) nihil operatur litteris nõ expeditis.

438 Possessio lite pendente capta à cessionario illius, qui obtinuit supplicationem, cum clausula, quod literæ, & c. vt suprà, dicitur attentata.

439 Possessio capta lite pendente vigore Breuis à successore illius, qui breue obtinuit, dicitur attentata.

440 Executor breuis capiens possessionẽ illius vigore, post mortẽ impetrantis, idem breue nihil Cameræ acquirit, cum ius breuis per mortem obtinentis expiret.

441 Citatio partis non requiritur in executione breuis de capiendo possessionem nomine Cameræ.

442 Reseruationem beneficij non probari ex narratiua breuis, in qua Papa narrat illud concedere attenta reseruatione beneficij.

443 Executor breuis, qui cæpit possessionem (restituendã præsentanti litteras expeditas) alteri restituere nõ potest, quàm ei, cuius intuitu cæpit possessionem.

444 Possessio capta vigore breuis in casu (quo dicitur attẽtata) est restituenda illi, qui attentata passus est.

445 In breue huiusmodi narrata sunt verificanda, sed non diligentissime, & ad vnguem.

446 Si in breue narretur, quod beneficium vacans esset obtentũ, & possessum à Tertio non est necesse verificare titulum, sed solum possessionem.

447 Reseruationẽ beneficij probare sufficit post adeptã possessionem vigore breuis ad excludenda attentata.

448 Possessio capta lite pendente vigore breuis, nõ dicitur attentata quando in breui adest clausula citra vitium &c. secus aliàs.

449 Possessio pendente lite non potest in alium transferri, etiam per viam permutationis.
Limitatur in executore transferẽte vigore breuis, in quo apparet de voluntate Principis. num. 450.

451 Alienatio Rei litigiosæ fieri non potest, & facta est nulla.
Ampliatur sex modis. nu. 454. vsque ad nu. 464.
Limitatur 22. modis, vt nu. 46[.] vsque ad 505.
Declaratur tribus modis, vt nu. 527. & 528.

452 Possessio rei litigiosæ nõ transfertur per clausulã precarij in contractu alienationis appositam.

453 Alienatio lite pendente facta præsumitur dolo facta.

454 Alienatio rei litigiosæ, etiã ad fauorẽ piæ causæ facta, est nulla.

455 Donari nõ põt res litigiosa, & donatio facta est nulla.

456 Res litigiosa non potest hypothecari, vel pignorari.

457 Prohibitionem alienationis rei litigiosæ durare etiam post latam absolutoriam ab obseruatione iudicij.
Contrarium. num. 458.

459 Executio etiam contra tertium fieri potest super re litigiosa alienata.

460 Immo etiam cõtra succedentem causam à litigante habentem executio fieri potest.

461 Fiscus non potest validè alienare rem litigiosam.

462 Executio super re litigiosa alienata contra tertiũ fieri non potest, nisi eo citato.

463 Beneficia litigiosa non possunt in alium transferri.

464 Res litigiosa potest dari in dotem.
Ampliat idẽ procedere ĩ restituẽda dote, & n. 465.

466 Litigiosæ res possunt dari nomine donationis propter nuptias.

467 Transigi potest de re litigiosa tam inter collitigantes, quàm cum tertio.
Et ratio est, quia per talem translationem, nihil deperit aduersario, & num. 468.

469 Litigiosæ res possunt diuidi inter hæredes.

470 Litigiosæ res possunt transferri, cum vniuersitate.

471 Alienatio rei litigiosæ est prohibita, quãdo lis est iusta, & non calumniosa, secus aliàs.

472 Idem si lis, & processus esset nullus.

473 Alienatio rei litigiosæ necessaria non impeditur, præsertim quam talis alienatio haberet causam de præterito, & num. 474.

475 Alienatio rei litigiosæ fieri potest, quãdo lis fuit mota coram iudice incompetenti.
Contrarium. num. 476.

477 Litigiosa res potest alienari, quando liti fuit cessum.

478 Litigiosi vitium purgari per instantiæ peremptionẽ.

479 Alienatio rei non impeditur per litis pendentiam, in causa criminali.

480 Alienatio accusatione pendẽte fieri potest, quia per

litem criminalem res non efficiuntur litigiosæ.

481 Alienatio rerum non impeditur per litem super actione personali.

482 Litis contestatio in actione personali non facit rē, sed actionem litigiosam.

483 Citatio in actione reali facit rem litigiosam.

484 Litigiosam effici rem per actionem personalē, qua petitur in effectu dominium ei vtile, vel directum.

485 Alienatio rei litigiosæ iam semel alienatæ fieri potest, quasi sit facta alienabilis. Contrariū verius. n. 486.

487 Attentatorum reuocatio peti potest in quacunque parte Iudicij.

488 Alienatio rei litigiosæ tempore perituræ valet.

489 Alienatio rei litigiosæ pōt fieri per sequestratarium.

490 Alienatio rei pendente lite, mota à falso procuratore valet.

491 Alienari potest res pendente iudicio super possessione ipsius rei.

492 Litigiosa non efficitur res per litem vertentem (non super re) sed super iure aliquo rei annexo.

493 Cædi non potest possessio, & ius super re competēs, lite super tali possessione, vel iure pendente.

Limitatur nisi cædens docuisset de bono iure super proprietate. num. 494.

Limitatur 2. vt possit acquiri possessio, à gratiose subrogato, etiam quoad possessionem, & nu. 495.

496 Alienari potest res ante datum libellū in iudicio super eadem re instituto.

497 Alienatio rei litigiosæ valet si lis inceperit à sequestro, quod non dicitur facere rem litigiosam.

698 Alienari potest res, de qua non litigatur, sed de opere super ea facto, & fabricato.

499 Alienari res potest pendente lite super hypotheca super ea existente, quæ non facit litem.

500 Alienari potest res pendente lite coram arbitris. Contrarium. num 501.

Defenditur prima opinio num. 502.

503 Resignatio beneficij non impeditur per pendentiam iudicij super beneficio, vel alia re ad instantiam Curialis vigore Eugenianæ introducti.

504 Alienationē rei litigiosæ factā perēpta instātia valere.

Ampliatur. num. 519.

Limitatur duobus modis, vt nu. 523. & seq. & firmatur prima opinio num. 518.

Dubitatur de hoc nu. 505. & plures recensentur opiniones num. seqq.

505 Litigiosi vitium, an duret perempta instantia, plures esse, & diuersas opiniones.

Prima opinio affirmatiua, quod duret. num. 506.

Secunda opinio negatiua, quod sit sublatum. nu. 507.

Tertia opinio, quod duret quo ad effectus respiciētes personas litigantium. num. 508.

Quarta opinio, quod duret quoad interrumpendam præscriptionem, quoad recuperationē possessionis à qua cecidit. Et quo ad annullationē actus, sed extinctum sit quoad effectum ipsius alienationis. nu. 510.

Quinta opinio. nu. 511. & seqq. & præcipue. nu. 514. vbi tenetur, quod quoad alienationem nō duret vitium litigiosi perempta instantia, & num. 515. respondetur contrarijs.

512 Attentata quare reuocentur ratio est contemptus iudicis, & præiudicium partis.

513 Prohibitione lite pendente aliquid innouari intelligitur, quando aliquod innouatur in præiudiciū partis.

516 Accusator negligens prosequi accusationem infra terminum statutum grauissimè punitur.

517 Præiudicium oriēs ex prohibitione appellationis in possessorio non videtur attendi, quia potest reparari in petitorio.

519 Alienatio rei litigiosæ perempta instantia valet, etiam si iudex inhibuerit.

520 Inhibitio videtur certis terminis coarctari, & litem seu appellationem concomitari.

521 Inhibitionis effectus amplius nō durat perēpta instātia.

522 Iudex absoluens ab obseruatione iudicij, videtur inhibitionem tollere, & ab ea quoq; partem absoluere.

523 Alienatio rei litigiosæ per actorem, & possessorem perempta instantia facta non valet.

524 Item si instantia sit perempta in 2. instantia per desertionem appellationis, & lapsum fatalium.

525 Minus et valeret alienatio quæ facta esset, āte perēptā instantiam, & eamsequuta sit instantiæ peremptio.

526 Beneficium (super quo litigatur) efficitur litigiosum, tā super proprietate quàm possessione.

527 Litigiosi vitium obstat solum litigantibus, non autem tertio, quin possit super re contrahere.

528 Possessor rei litigiosæ potest eiusdē acquirere dominiū non autem publicianam.

529 Prouisio de beneficio litigioso expectanti facta ab executore apostolico non valet.

Limitatur, nisi nullus ex litigātibus ius in beneficio haberet num. 530.

531 Nuncius apostolicus habens in facultatibus conferēdi beneficium (etiam litigiosum) non potest conferre ea, super quibus lis vertitur in curia.

532 Lite pendēte nec Patronus Præsentasse, ne Ordinarius capere possessionem possunt.

Dubitatur de hoc num. 533.

Concluditur pro prima opinione. num. 534.

535 Lis quando dicatur pendere ad effectum, vt patronus præsentare nequeat. Et concluditur secundum aliquos controuersiā inter præsentatos nō facere litē.

536 Alij tenent, requiri iudicialem discussionem, & causæ cognitionem.

537 Aliqui volunt, petitionem præsentatorum instantium pro institutione, productionémque suarum præsentationum coram Ordinario non facere possessionem interim ab alio captam esse attentatam.

538 Nonnulli affirmant requiri litis contestationē, ad hoc vt patronus non possit præsentare.

539 Aliqui dicūt litem introduci per edicti propositionem. Contrarium. num. 540.

541 Electores quēadmodū (quādo lis est inter eos super Iure eligēdi, possunt deuenire ad aliā electionē, ita Patroni litigantes possunt ad aliā præsentationē deuenire.

542 Patronus, lite pendente super iure patronatus, si ab eo præsentatus cedat vel decedat, alium præsentare non potest.

543 Beneficium, quod de iure patronatus prætenditur, pendente lite, super dicto iure patronatus, potest impetrari, etiam non facta mentione de iure patronatus.

Limit. 1. quando lis super iure patronatus nō est principaliter mota sed accessoriè, vt num. 544.

Limitatur 2. in patrono, qui ante litem motam esset in possessione præsentandi. num 546.

545 Lite pendente super Villa, seu castro habente ius patronatus, nō impeditur præsentatio vigore dicti iuris patronatus, etiam si emptor, & possessor castri nunquam antea præsentasset.

547 Præsentatus capiens possessionem lite pendente vigore institutionis à Nuncio apostolico factæ, dicitur attētasse, nisi præsentans esset in quasi possessione præsentandi.

548 Patronus existens in quasi possessione præsentandi pendente lite

618 *Idem si ordinarius immitteret in possessionē superstitem quem in locum defuncti subrogauerat.*
619 *Item non solum pēdente lite inter præsentatos, verum etiam inter patronos.*
620 *Et non solum pendente lite per eius cōtestationē, sed etiam per solam oppositionem præsentato factam.*
Contrarium.num.621.
622 *Possessio capta à præsentato lite pendent[e n]on dicitur attentata, quando patronus præsentan[s e]rat in quasi possessione præsentandi.*
Dubitatur de hoc num.623.
Soluitur dubium.num.624.
625 *Idem quando lis non esset contestat[a], sed solum ambo præsentati comparuissent coram ordinario, & vt er[go] que institui petiisset.*
626 *Item quando præsentatus, & institutus ab ordinario, immitteretur in possessionem ab eodem ordinario coram quo pendebat lis.*
Dubitatur de hoc.num 627.
628 *Item quando extaret statutum, quòd præsentatus etiā lite pendente in possessionem immitteretur.*
629 *Idem quando extaret similis consuetudo.*
630 *Patroni an possint præsentare appellatione pendente remissiuè.*

CVM nō possint rectè cognosci Atten-
tata, quæ fiunt lite pēdēte, nisi prius
cognito quomodo, & quando lis di-
catur pendere (antequam ad rem ip
sam deueniamus) necessariò primò videndum
est quando lis dicatur pendere: In quo sciendum,
est, quòd docto. variè in hoc distinxerunt, quidā
1 enim dixerunt, quòd lis † dicitur pendere quin-
que modis. Videlicet per libelli oblationem, secū
do per appellationem, tertio per relationē, seu
consultationem causæ superiori factam, quarto
per recusationem Iudicis, quinto per restitutio-
nem in integrum, vt per Petr. Ferrar. in practica
papien. in forma responsionis rei, in verb. excep-
2 tionem litis pendentis: Alij quòd † septem mo-
dis (supradictis duos addentes) Videlicet per im
petrationem iudicis, item per commissionē cau-
sæ, vt per Guid. pap. & ibi addit. in verb. lis pende
3 re, decis. 488. lis nō dicitur. Alij quòd † de iure ca
nonico per simplicem citationem, de iure verò
ciuili regulariter per litis contestationem, & li-
belli oblationē in actione reali, vt no. idē Guid.
papa decis. 337. pro declaratione. num. 6.

Verùm quia nonnulla ex his, per quæ docto.
dicunt litem pendere, nos pro faciliori intellectu
huius materię distinctè, & particulariter tractare
proposuimus (prout est de gestis recusatione,
item relatione, item appellatione pendente, vt
patet ex supradictis rubricis) & nonnulla, per
quæ ad effectum attentatorum dicitur lis pende
re per docto. ommittūtur (prout est subrogatio,
Admissio tertij ad causam, Extraiudicialis appel
latio) idcirco, cæteris ommissis, ad propositum
de quo agimus, ita dici potest, quòd sicut in tem
4 pore † duo extrema considerari possunt, videli-
cet principiū, & finis, ad no. per glo. in verb. post
5 quam, in clem. 2. vt lit. pend. ita † in hoc articu
lo duplex cadit inspectio. Prima quando lis inci
piat, & per quos actus introducatur. Secunda
quando finiatur, & sic per quantum tempus du-
ret, hoc enim cognito clarè apparere cuique po
terit quæ sit, & qualis hæc litis pendentia, & con-
sequenter ista materia gestorum illo medio tem
6 pore attentatorum. Principium † autem litis, &
quando lis dicatur incipere variè etiam solet à
docto. & quò ad varios effectus considerari. Quā
doque enim, vt cognoscamus an, & quando per
litem incœptam dicatur perpetuata iurisdictio
iudicis, vt in cap. gratum, & in cap. licet, & cap.
super quæstionum. §. 1. extra de offi. deleg. & ibi
not. Quādoque quò ad interruptionem præscri
ptionis, vt in l. cum notissimi. §. immo illud. C. de
præscript. 30. vel 40. ann. & in cap. illud, & ibi glo.
in verb. interrupta. extra de præscript. Quando-
que ad reddendum rescriptum subreptitium, &
nullam, si sit impetratum post litem motam, de
qua non sit facta mentio, vt in cap. cæterum, &
in cap. ex parte, de rescript. tradit Egid. decisio.
46. de exceptio. Afflict. decis. 200. in causa. nu. 14.
Cassad. decis. 8. num. 6. de præbend. Quandoque
verò (& hoc ad propositum nostrum) ad effectū
attentatorum, videlicet ad cognoscendum, an
aliqui actus (tanquam lite pendente facti) dican
tur attentati, necne: super quo fuit particulari-
ter edita clem. cùm lite, vt lit. pend. Quæ (licet
tempore, quo emanauit visa fuerit satis clara, &
aperta, & sufficienter tollere difficultates, quæ
circa hoc oriebantur: Nihilominus, quia proce-
dente tempore) nonnulla contra eius dispositio
nem stylus (præsertim in curia Romana) paula-
tim admisit, & præterea super ea multæ sunt ex-
ortæ difficultates (plenius hanc materiam attin
gēdo omissis aliis effectibus, ad quos docto. litis
pendentiam, & eius principium considerare di-
ximus, & his solum attentatis, quæ ad materiam
attentatorum faciunt) ita dici potest. Quòd, li-
7 cet soleat aliàs dici, quòd regulariter lis † à con-
testatione incipiat, vt est tex. in cap. ex parte. el
2. de verb. sig. & bonus tex. in ca. forus. circa med.
eo. tit. & in §. omnem, & §. si verò, in aut. de liti-
gio. Ruyn. consi. 150. gratissimum. numero 20.
lib. 5. & est magis commu. opinio de qua post
Petr. Cyn. Bar. Ang. & Fulg. ibi testatur Ale. in l.
causas. sub num. 2. (contra glo. ibi contrarium
sentientem). C. de transact. attento, quod verbū
8 lis † quando profertur à lege, intelligitur post li
tem contestatam. l. 3. & ibi not. C. fin. regund. &
post Bart. in l. amplius non peti. ff. rem rat. hab.
tradit Socy. in consi. 244. considerata. numer. 3.
lib. 2. Nihilominus quoad effectum attenta-
torum.

9 Principium † litis (& hæc erit prima inspe-
ctio) dicitur esse, & lis initiari, pendere alterò ex
infrascriptis modis, Videlicet Primo per libelli
oblationem principi factam secūdum quosdā, vt
num. 10. & seqq. Secundo per citationem. nu. 28.
vsque num. 150. Tertio per litis contestationem
num. 151. & seqq. Quarto per subrogationem gra
tiosam. num. 156. & seqq. vsque ad num. 177. Quin
to per admissionem tertij ad causam. nu. 178. &
seqq. Sexto per extraiudicialem appellationem
nu. 187. vsque ad num. 208. De quorum singulo
rum veritate videndum est.

Quo ad primum de LIBELLI. OBLA-
10 TIONE principi facta quod per eam lis † dicat.
pēdere quoad effectū attētator. videt. te. in l. 1. C.
quan. lib. prin. obl. nam si lite cōtest. absq; dubio
inducitur litis pendentia (vt infrà dicetur, sequi-
tur, quòd

Litis pēdētia, & per quātū tempus illa duret optime cognoscitur illius initio, ac fine cognitis.

Prima inspectio quando lis dicatur incipere.

Per Libelli oblationē an lis introducatur.

tur,quod idẽ ſit etiã per talẽ libelli oblationẽ,cũ
illa vim habeat cõteſtationis.d.l.1.& vñ etiã text.
in auth.litigioſa. C.de litigio.& in corpore vnde
ſumit̃,in auth.de litigio.in princ.& §.ſi verò, ibi
vel præcibus principi oblatis:hãc videtur tenere
glo.in c.relatũ.in ver.cõteſtata.ad fin.de offi.de-
leg.dũ dicit,qđ ſicut ꝑ libellũ principi oblatũ res
ſit litigioſa, eodẽ modo ꝑpetuatur iuriſdictio Iu
dicis:idẽ vidẽtur ſimpliciter tenuiſſe Pet. Ferr.in
ſua pratic.papiẽ.in forma reſpõſionis rei,in verb.
exceptione litis pẽdẽtiæ. Et poſt eũ Guid.Papæ
dicta deciſ.337.in fin.& deciſ.488.in addit.& ma-
gis ſpecificè Firman.in ſuo repert.in verb.lis pẽ-
11 det.verſ.14.Contrariũ † tñ videtur verius,vt pro
bat̃ expreſſè in clem.2.vt lit.pend.ibi litem,quo-
ad hoc pẽdere cẽſemus poſtquã à cõpetenti Iu-
dice citatio emanauit, &c.quæ dum requirit ci-
tationẽ interuenire,videtur tacitè excludere li-
belli oblationẽ,cũ incluſio vnius ſit excluſio al-
terius.l.cum prætor.ff. de iudi. cum ſimil. & hoc
tenet glo.in dicta clem.in fin. ibi ſaltem poſt ci-
tationẽ,& Card.ibidem in 3.oppoſiti.& videntur
tenere hi,qui (diſtinguentes inter ius canonicũ,
& ciuile)dicunt de iure canonico requiri citatio
nẽ,vt Guid.Papæ dicta deciſ.337.numer.5. Quod
12 etiã hac rõne cõprobari poteſt,nã attẽtata † di-
cuntur eſſe illa, quæ fiunt in contẽptum Iudicis,
qui lædi dicitur,vt not.in c.1.vt lit.penden.in 6.&
Rot.deciſ.26. aliàs 307. Nota quod: de appell.
in antiq.qui contẽptus oblatis ſolũ principi præ
cibus in eo,qui nullã illarũ habet notitiã, nõ vi-
detur poſſe cõſiderari.arg.no.in c.ſi duobus.ex-
tra de appel.merito ſi q̃d ignoranter agat vide-
tur à pœna attẽtatorũ excuſandus: Quod & alia
rõne,& exẽplo ſuadetur,nã aliàs videmus,quòd
vbi requiritur citatio (prout eſt hic,dicta clem.
13 2.)oblatio facta principi† nõ deducit rẽ in eũ ſta
tũ,vt quis propterea dicatur incidere in pœnã,
vt patet in l.libertus.la 2.ff.de in ius voc. vbi o-
blatis principi per libertũ præcibus (ſi vlterius
14 nõ citauit patronũ)nõ dicitur†incidere in pœ-
nã quinquaginta aureorũ,de qua in l.pen.& l.ſi.
eo.tit.vt tradũt Bar. Iaſ.& alij doctores ibi,& in
l.1.C.qñ libel.principi oblat. ideq́; ꝑ dictã l.liber
tus,& alia per eum allegata,tenet etiam Soci.in
conſ.41.antequã.nume.15.lib.1.remittẽs ſe ad la-
tius per eũ dicta in c.propoſuiſti.q. 1.in 4.mem-
bro ſecũdi articuli principalis,extra de for.com
pet.Ita etiã in terminis noſtris poteſt dici,quòd
per ſolã oblationẽ hmõi nõ debeat quis dici at-
tentaſſe,& ſic incidiſſe in pœnam: Multæ enim
ſunt pœnæ contra attẽtãtes,de quibus infrà in 3.
parte,cap.31.de pœnis attent.per totum:Quin-
15 imo fortius dici poteſt, quòd ſi quis†offerat(ne
dum principi)ſed ipſi Iudici libellum, in quo pe
tat ſe immiti in poſſeſſionẽ certarũ rerũ (ſi non
appareat certus cõtradictor)tũc tale iudiciũ ſuꝑ
iſto mãdato de immittẽdo in poſſeſſionẽ decer-
nẽdo,vel nõ decernẽdo nõ dicitur facere litem,
nec attẽtata,vt fuit aliàs dictũ ꝑ dominos in vna
Rom.ſpolij domus pro ſereniſſ.hætruriæ Duce
corã D.meo Oradino.ſub die 17.Apri.1559.& hãc
partẽ quod(quoad reuocationẽ attentatorũ)ꝑ
16 ſolã † cõmiſſionẽ cauſæ non dicatur lis pẽdere,
tenet Felyn.in capit.cauſam quæ.numer.18.ext.
de teſti.licet quoad effectum reddendi reſcri-
ptum nullum ibi dubitaſſe videatur: Et ad con-
traria facile reſpondetur,ſiquidem l.1.C. quan-
do libell.princ.oblat.dum dicit vim habere con
18 teſtationis , intelligitur † quoad perpetuationẽ
actionis,vt per gloſ. & docto.ibi, & ita etiam lo-
quitur glo.in dicto cap.relatum : text.autem in
authen.litigioſa, & in corpore vnde ſumitur re-
torquetur (ponderando illud , quod ſubditur
ibi) & Iudici intimatis , & per eum futuro reo
cognitis : per hæc enim verba patet,quod res li-
tigioſa non efficitur per libelli oblationem tan-
tum,ſed requiritur etiam , quod reo (median-
te citatione) ſint præces cognitæ : Docto.autẽ,
qui ſimpliciter id dicunt per libelli oblationẽ
litem pendere , aut fatendum eſt non rectè eos
19 ſenſiſſe,aut ſunt † intelligendi de præcibus prin
cipi oblatis in ſecunda inſtantia, de quibus in
authent.quæ ſupplicatio. C. de præc.imp.offer.
quamuis hoc caſu in rei veritate , non tantum
dicitur lis pẽdere ex vi dicti libelli principi obla-
ti, quàm vigore tum appellationis interpoſitæ,
tum litis in prima inſtantia intentatæ:nam licet
20 mutetur inſtantia,lis tamen † eadẽ eſſe dicitur,
ad not. in l.poſtquam liti,vbi Alexã.& alij. C.de
21 pact.& propterea videmus,quòd ſi quis † com-
mittat cauſam ſuper beneficio , & deinde bene-
ficium reſignet , & reſignatarius poſſideat per
triennium dicitur eſſe pacificus poſſeſſor,& poſ-
ſe vti allegatione Lapi , vt non teneatur iuſtifi-
care titulum ſui authoris,ea ratione,quia ad re-
22 ſignatarium † non tranſiuit poſſeſſio litigioſa,
vt fuit reſolutum in vna Salamantina portionis
de menſe Nouembris 1544.coram Fabio, vt eſt
in recollect. Mohed.deciſ. 42. in vna Salaman-
tina, ſub rubr.de allegat. Lap.& vt lit pendent.
23 Et ſimiliter , quòd per ſolam † commiſſionem
impetratã ab aſſerto procuratore nõ inducãtur
attentata dixerunt domini(poſt deciſ.Creſcent.
77.)in vna Gerunden.Prioratus coram D.de Ru
beis 2.Decemb.1560. Hãc tamen concluſionem,
quod per libelli oblationem non dicatur lis pen
dere(præſertim quoad reum,nam quoad actorẽ
videtur minus dubiũ per ea quæ dicemus infrà,
ſub num.41. Quando dicatur lis pendere per ci-
tationem ampliat.1.poſt Pariſ.in conſ.74.gratia.
num.16.lib.4.)Limita notabiliter,&
24 Primò in caſu cõſiderato†aliàs in Rota in vna
corã Guidobono,quãdo ſcilicet actor ſolũ com-
miſit cauſam , & nil aliud fecit , & deinde reus,
vt illam auocaret obtinuit alteri committi , cu-
ius vltimæ commiſſionis vigore (citato aſſerto
procuratore, de cuius mandato non conſtabat)
reus obtinuit citationem cũ inhibitione,& pro-
curauit exequi contra actorem in partibus , qui
dabat de litis pendentia corã primo Iudice:nam
ex quo reus (abſque eo quod ad inſtantiã acto-
ris fuiſſet citatus)erat certus de commiſſione a-
ctoris eſſet inducta per dictam commiſſionẽ , ea
rõne,quia reus iam certus erat,vt eſt deciſ.in re-
collect.Acchil.de graſſ.191.lis inducta fuit iudica
ta.ſub rubrica de lite.
25 Secundò vt non procedat in cauſa† nullitatis
quoniã illa dicitur pẽdere à tẽpore cõmiſſionis,
nõ à tẽpore citationis,vt fuit dictũ in vna Vlixbo
nen.beneficij de turribus coram Acchil. & eſt
deciſ.in recollect.eiuſdẽ 289.incip.in eadem, ſub
rubri.de reſtit.in integr. vbi ea ratio aſſignatur,
quia licet cõmiſſio nõ incipiat cauſam , tamẽ eſt

præparatorium ad cauſam, & principiũ impedi-
menti: quæ rõ ſatis videtur concludẽs in caſu de
quo ibi, in quo tractabatur à quo tẽpore diceret
impeditus petere reſtitutionẽ in integrũ is, q pẽ
dẽte cauſa nullitatis per aduerſariũ cõmiſſa non
potuerat interim ſup reſtitutione audiri, vt col-
ligitur ibidẽ ex deciſ. pręcedẽti, nõ tamẽ ex ea vr̃
eſſe generaliter inferendum ad materiam atten-
tatorum, in qua tractatur de faciendo aliquem
incidere in pœnam, vt proximè dictum eſt.
26 Tertiò intellige, vt non † procedat, quo ad ef-
fectum reddendi priuilegium nullum (tanquam
lite pendente in præiudicium alterius impetra-
tum) quia quoad hunc effectũ dicitur cauſa pen
dere ſtatim, atque ſunt dati Iudices, vt per Fely.
in c. cauſam quæ. el 2. numer. 10. de teſtib. & poſt
alios tradit Aug. Bero. in conſ. 146. in cauſa. num.
27 21. lib. 3. Et præmiſſa † ſunt neceſſariò declaran-
da, vt quibus caſib⁹ dictũ eſt, quod per impetra-
tionem commiſſionis dicatur lis pendere, intel-
ligatur dummodo impetrans ſit illa vſus, aliàs
non cenſeretur inducta litis pendentia, vt fuit re
ſolutum in vna Gueſnen. cancellariæ coram A co
rambono 18. Ianuarij 1556.

Per Citationem quando & quibus caſibus litis pendentia inducatur.

Quoad ſecundum de CITATIONE clarum
28 videtur, quod per † citationem, quoad attenta-
ta, inducatur litis pendentia, dummodo concur
rant qualitates, quæ in ea requirũtur per clem. 2.
vt lit. pend. quæ ſunt ſex, vt eleganter not. Card.
in dicta clem. 2. in 4. notab. & refert, & ſequitur
nouiſſimè Miſinger. ſing. obſer. cent. 4. deciſ. 26.
29 non ſemel: videlicet † & Prima, quod citatio
emanauerit: Secunda à competenti Iudice: Ter-
tia quod ad citati notitiã peruenerit, vel per eũ
ſteterit: Quarta quod quis ex ea potuerit plenè
inſtrui ſuper quo citatur: Quinta, quod citatio
ſit apta: Sexta quod nuncius ſufficienter retu-
lerit, & tradit etiam Imol. in rubr. & c. 1. extra vt
lit. pend. in tertio notab. vbi vult, quòd quoad il-
lum. tit. Citatio ſecundum formam dictæ clem.
facta inducat litis pendentiam, ſed vt iſta mate-
ria latius ac clarius pateat eſt conſtituenda.

Regula quod citatio facit lite ad effectum attẽtatorum. Quæ Ampliatur nouem modis. Limitatur duodecim.

30 Regula, quod citatio † facit litem, quò ad
hoc, quod nihil poſſit innouari: probatur Regu-
la in dicta clem. 2. & in c. cum M. Ferrarienſis de
conſtit. & in c. Eccleſiæ ſanctæ Mariæ, vt lit. pen-
dent. & in c. ad diſſoluendum. de deſponſat. im-
pub. quæ iura ad id allegat, gloſſ. in dicta clem. 2.
31 & hodie † ſtatim tranſmiſſa citatione vitium liti-
gioſi contrahi tradit poſt alios Port. Imol. in cõſ.
171. cum in prædij. nume. 16. lib. 4. idem tenet Be-
ro. conſ. 54. concludendum. numer. 18. lib. 3. Nec
32 immeritò, cùm citatio † dicatur fundamentum
ordinis Iudiciarij, ſecundũ Specu. in tit. de Citat.
in princ. Et omnium actionum inſtituendarum
33 † principiũ ab ea parte edicti proficiſcatur, qua
prætor edicit de in ius vocando, vt in §. omnium.
inſtit. de pœn. temer. litig. & not. Barto. & alij in
rubr. ff. de in ius vocan. Nam & aliàs ſolet dici,
34 quòd regulariter citatio † facit rem deſinere eſſe
integram. Mil. in verb. citatio facit rem: & Lan-
franc. deciſ. 60. p ſolã. Et p iſta reg. eſt deciſ. Rot.
9. aliàs 279. clementina, vt lite pendente. in no.
vbi hoc declarat, vt mox dicemus: Et poſt Rot.
Mil. in verb. litis pendentia. fol. 212. & Lanfranc.
deciſ. 129. lis pendere; Afflict. deciſ. 220. in cauſa.
num. 13. Alexã. conſ. 130. in cauſa ſtrazarolorum.
nume. 15. lib. 4. & Petr. de Anchar. in conſil. 13. Vi-
ſo proceſſu, quem refert, & ſequitur Felyn. in ca.
cæterum. ſub nu. 2. verſ. obſtat. 2. extra de reſcrip.

Ampliatur iſta regula nonnullus modis, &
Primò, & hoc reſpectu actoris aliquid atten-
35 tantis: nam aliàs reſpectu † rei (quoad hanc ma
teriam attentatorum) requiritur, quòd citatio
ſit exequuta, vt poſt Egid. deciſ. 399. concluſio,
tradit Felyn. in c. 2. ſub num. 2. verſ. ſolutio reſtrin
gi poteſt. de reſcript. & Pariſ. conſil. 81. origo. nu-
36 mer. 13. libr. 4. ampliat, vt procedat † etam ſi cita
tio nondum fuiſſet executa contra reum, ſed tan
tum ad inſtantiam actoris à Iudice decreta. Rot.
deciſ. 6. aliàs 75. quòd dicitur, vt lit. penden. in no.
& deciſ. 17. aliàs 402. ſi actor præſens in curia, cir-
ca med. de dol. & contum. in no. & deciſ. 4. aliàs
426. Nota vtrum poſtquam actor, vt lit. pend. in
antiq. & inter deciſ. Biſignet. 30. Vtrum: & per di-
ctam deci. 6. aliàs 75. Mil. in verb. litis pendentia.
verſ. 2. fol. 212. Egid. deciſ. 380. ſi faciens: & iterum
in ſimili deciſ. 273. defectus: & deciſ. 545. ſi pendẽ-
te: in vltim. verbis. Staphil. in tracta. de liter. grat.
& iuſt. in 2. part. fol. 144. verſ. tertio quia dictus a-
ctor, &c. quos allegant Moderni in praxi Ro. Cu.
libr. 8. c. 4. titu. lit. pend. & de attent. ſub num. 23.
verſicu. & cum ſuprà dixerimus: & idem tenet
per multa Caſſado. deciſ. 6. incip. voluerunt do-
mini, ſuper regu. cancell. per totam: Afflict. de-
ciſ. 220. in cauſa. nume. 13. Felyn. in c. ſuper litteris.
numer. 13. de reſcript. Roma. conſilio 330. circa
primum. num. 2. verſi. illud autem. Pariſ. conſ. 45.
37 ruit. numer. 31. & ſeq. lib. 4. & ideo † ſi fuit citatio
decreta, & executa per edictum vigore clauſu-
læ conſtito de non tuto acceſſu, licet ex eo,
quod non fuerat plenè probatus non tutus ac-
ceſſus decretum Iudicis videatur non ſubſiſte-
re, tamen reſpectu actoris vigore dictę citationis
dicitur lis introducta, & pendere, vt fuit dictum
per dominos in vna Taurinen. præpoſituræ corã
Caputaquẽ. 12. Aprilis 1554. & eſt in recollect. eiuſ
dẽ, parte ſecũda deciſ. 39. incip. citatio. Et quòd
38 actor † per tale decretũ, quoad ſe faciat beneficiũ
litigioſum, nec dicatur effici triennalis poſſeſſor,
fuit deciſum in vna Valentina de Pego, vt eſt de-
ciſ. in recollect. Mohed. 16. in vna Valentina, ſub
rubrica de reg. de triennali, vbi illud addit, hoc
procedere ſecundum ſtylum Rotæ, ſecus au-
39 tem de iuris rigore, & ſi actor cedat † benefi-
cium ſic (vt præfertur) litigioſum non facta
mentione litis ceſſio dicitur nulla, & inualida,
ita in vna Britoricen. de Vrano fuit tentum, vt
eſt deciſ. in recollect. Guid. Bon. 154. voluerunt.
40 ſub rubrica de litigioſ. quod † etiam in mate-
ria de annali poſſeſſore tenendum eſſe tradit
Mandoſius ſuper reg. de annali, quæſtio. 37. per
totam, & ratio huiuſmodi ampliationis eſt (vt
dicunt domini vbi ſuprà, & omnes poſt eos)
quia cum actor per commiſſionem ab eo impe-
tratam, & citationem decretam quoad ſe ſit cer
tus de lite, amplius certiorari nõ debet. ad l. 1. ff.
de actio. empt. cum ſimil. & quod propterea di-
cta clement. 2. fortius procedit in actore, quàm
in reo: pro qua facit, quod ſuprà proximè dixi-
mus. numer. 24. poſt Acchill. de graſſ. deciſ. 191.
lis inducta. ſub rubrica de lit. Quibus adde no-
uiſſimè Menocch. de arbit. Iud. libro ſecundo,
centuria tertia, caſu 202. num. 8. poſt Rom. dicto
conſi.

conſ.330.circa primum.col. ſecunda, & Fely.in
dicto cap.ſuper literis.num.13. & in capitu.cæte-
rum.num.2.de reſcript.&Dec.in cap.vt debitus.
num.14.de appell. Supradicta autem ampliatio
41 † poteſt adhuc notabiliter ampliari, & vtiliter
vt non ſolum procedat, quando citatio fuit per
ipſummet actorem,&principalẽ obtenta(prout
hactenus locuti ſumus) verũ etiã,ſi fuerit obten-
ta per aſſertum procuratorem cum cautione de
rato,& deinde per principalem ratificata(etiam
tacitè) nam ſtante ratificatione (ſi quid ipſe
principalis ante citationis executionẽ feciſſet)
vtique cenſeretur attentaſſe:quia talis ratifica-
tio retrotrahitur ad diem impetratæ commiſſio
nis,& decretæ citationis, vt fuit dictum in vna
Abulen. iuriſdictionis coram Seraſino,ſecunda
Maij.1567.in qua(cum procurator aſſertus Epi-
ſcopi Abulen.de menſe Martij 1550. commiſiſ-
ſet cauſam in Rota contra Archipresbiterum
Abulen.& eodem die procurator obtinuiſſet ci-
tationem cum inhibitione ad partes, quæ non
fuit ad inſtantiam Epiſcopi executa, niſi de an-
no 1551.cum iterum de menſe Nouembris.1550.
Epiſcopus Vicarium quendam deputaſſet,& du
bitaretur an talis deputatio eſſet attentata,licet
multa allegarentur ad excludenda attentata, &
præſertim quod ratificatio Epiſcopi non debe-
bat retrotrahi ad effectum tollendi dictam de-
putationem Vicarij, qui erat actus iam conſu-
matus,per doctri.Bart.in l.ſi indebitum.§.ſi pro
curator.ff.rem rat.hab.& ad faciendum ratificã
tem incidere in delictum (prout eſt attentare.
Egid.deciſ.18. oneratio.) Domini tamen cauſa
matura diſcuſſa tenuerunt talem Vicarij depu-
tationem eſſe attentatam, per regulam cap. ra-
tihabitionem de reg.iur.in 6.& quia ratificatio
retrotrahitur ad principium actus (etiam in de-
lictis) præterquam in excommunicatione.cap.
ſi quis.de ſent.excom.Dec.latè in l. ſemper, qui
non prohibet.num.8.de reg.iur.& ad doctrinam
Barto.ex aduerſo allegatam reſpondebant eam
procedere in actu perfecto, qui ſit reuocabilis,
vel quando per eum fuit ius tertio acquiſitum:
Quinimmo quidã videtur voluiſſe, quod quoad
actorem per ſolam commiſſionem ab eo impe-
tratam cauſa dicatur pendere,vt per Pariſ.conſ.
74.gratia.num.16.lib.4.

Hanc tamen ampliationem declara.

42 Primò vno † notabili modo qui colligitur
ex deciſ.Put.6.licet.ſub rubr. vt lit. penden. vbi
vult,quod licet per commiſſionem, & citationis
decretum (quoad actorem) lis dicatur pende-
re,vt hic: tamen ſi ſit impetrata commiſſio con
tra Petrum de nigris omneſque alios intruſos,&
intrudendos, & nunquam fuerit actum contra
dictum Petrum,ſed contra Valerium verè intru
ſum (ſi proceſſu temporis Valerius ad propo-
ſitum ſuum vellet dare de litis pendentia inter
actorem,& dictum Petrum) fuit dubitatum, an
poſſet, & fuit ibi reſolutum in vna Cæſaraugu-
ſtana dellos ſanctos, quod per talem commiſſio
nem,& decretum citationis inter Petrum, & di-
ctum actorem non erat inducta litis pendentia,
ea ratione,quia intẽtio actoris fuit agere contra
intruſos,& Petrum de nigris nominauit quodã-
modo ſolum demonſtrationis cauſa, putans eũ
intruſum: Vnde iſta falſa demonſtratio ſibi non
debet nocere:quod etiam fuit reſolutum in alia
coram Peregri.vt eſt in recollect. eiuſdem de-
ciſ.89.aliàs 12.incip.licet ex ſola:& ſic ad propo-
ſitum noſtrum datur caſus, in quo etiam quoad
actorem per decretum citationis non inducitur
litis pendentia.

43 Secundò & notabiliter poſſet † forſan decla-
rari,ſeu limitari hæc prima ampliatio, vt proce-
dat,niſi actorem,qui citationem (vt præfertur)
obtinuit ante illis executionem pœnituiſſet, &
44 illi renunciaſſet: cum enim poſſit † ante illius
executionem deſiſtere, & pœnitere,vt eſt deciſ.
Rot.17.aliàs 402.ſi actor. de dol. & contum.in
no.& per illam.& aliàs ibi alleg. latius tradit no-
uiſſimè Acchill.de graſſ. in deciſ. 66. commiſſa
cauſa.ſub tit.de commiſſ. & per Mandoſſ.ſuper
reg.de annal.q.66.nu.6.(ſi de tali pœnitentia cõ
ſtaret.) Videtur poſſe concludi ex intentione di
ctæ deciſ.17.circa fin.quod effectus illius decre-
ti citationis euaneſcat, & conſequenter ceſſet vi
tium attentati, quod poſſet eſſe maximæ vtilita-
tis:Pone enim,quod actor præſuppoſita talĩ pœ-
nitentia reum ſpoliaſſet,vtique contra eũ nõ age
retur via attentatorum ad poſſeſſionem recupe
randã,ſed via ordinaria ſpolij,quæ,vt notum eſt,
non eſt ita fauorabilis, vt via attentatorũ,& pro
hac limitatione nõ parũ facit,quod aliàs in ſimi
li dixerunt domini in vna Queſnen. cancellariæ
corã Acorambono.15. Ianuarij 1556.in qua dubi
tabatur, vtrũ per cõmiſſionẽ impetratam,&præ
ſentatam ad inſtantiam Alberti diceretur à die
dictæ præſentationis fuiſſe litẽ, & quia Albertus
45 non fuerat vſus dicta commiſſione fuit † reſo-
lutum,quod non fuerat lis: vnde ſicut non vſus
commiſſionis facit non eſſe litem, vt ibi, ita
non vſus citationis in caſu noſtro debet idem
operari: Quam limitatio. (licet ab initio du-
bitanter propoſuiſſem) hodie tamen firmiter
tenendam eſſe admoneo, cum poſtmodum
ita fuiſſe per dominos reſolutum repererim in
propriis terminis noſtris ad excludenda atten-
tata in vna Gebenen. parrochialis de Sarra-
uallis coram Anton.Auguſtino, vigeſimonono
Aprilis 1553. in qua cum quidem commiſiſſet
cauſam iactationum, & fuiſſet per eum obten-
ta citatio,& (quod eſt magis) etiam citatus qui-
dam,qui re vera non erat procurator aduerſa-
rij, & poſtmodum illi commiſſioni renunciaſ-
ſet,& inde ad aliquod tempus poſſeſſionem be-
neficij accepiſſet, & prætenderetur, quòd hu-
iuſmodi poſſeſſio eſſet attentata, & dubitare-
tur ibi, an ille dictæ commiſſioni renunciaue-
rit, & ſimul an potuerit renuntiare, domini re-
ſoluerunt, quòd potuit renuntiare, quia pars
non fuerat legitimè citata, præſuppoſita enim
46 legitima † citatione commiſſio fuiſſet facta cõ-
munis, Aret. conſil.33.conſultatio, & conſ.140.
col.fin.verſi.pro his optimè fa.Iaſ.in l.3.colum.2.
verſic.tertio nota.ff.quod quiſque iur. Felyn.in
rubrica de reſcript.col.2.verſ.tertio niſi: & pro-
pterea non eſſet locus renuntiationi, vt ibi per
Felyn.

Tertiò hæc eadẽ prima ampliatio poteſt non
47 inutiliter † limitari, ſeu declarari, vt non pro-
cedat, quando commiſſio originalis, cuius vi-
gore

gore fuisset decreta citatio esset deperdita: nam quo ad effectum faciendi rem litigiosam tale decretum non sufficit, si commissio non reperitur, etiam si notarius in manuali de tali decreto mentionem fecerit, immo etiam si talis commissio, reperiretur in aliis scripturis inserta, atque etiã in libro Baccodij descripta, quoniam neque hæc omnia simul iuncta sufficiunt, vt fuit aliàs dictũ in vna Salamantina portionis coram Accorambono 8. Februarij 1547. vt est in recollect. Peregr. Fab. decis. 14. aliàs 35. incip. in causa Salamantina per totam, præsertim in fin.

48 Secundò ampliatur, vt † procedat (& hoc contra dictam clem. 2. stilus in Romana Curia admisit) etiam si sit citatio simplex facta per cursorem in curia ad dicendum contra commissionem, & non sit talis, vt per eam Reus potuerit plenè instrui ad quid citatur, vt est decis. Rotæ 9. aliàs 279. clementina vt lit. pendent. in no. & post eam Mil. in verbo citatio facta in curia: & idem in verb. litis pendentia inducitur: aliàs enim de iure communi (ad effectum, vt lite pendente nihil innouetur) esset in citatione inferendus libellus, vt post Roma. Felyn. Afflict. Curt. & alios per eum allegatos tradit nouissimè Ioan. Baptist. de Asin. in sua praxi iudic. §. 5. capi. 2. numer. 2. & 4.

49 Tertiò, etiam † si citatio emanasset à Iudice incompetenti, dummodo eius vigore teneatur citatus ire ad allegandum priuilegium suum, vt per glos. in dicta clemen. 2. & post eam Card. ibi quæstio. 3. qui (licet dicat se aliàs in quæstione facti vidisse allegari in contrarium, maximè per tex. in dicta clement. ibi à competenti, &c.) ipse tamen ampliationem hanc tenet, præsertim, si citatus ab incompetenti Iudice coram eo comparuisset, & de incompetentia opposuisset: quia donec non constat de incompetentia præsumitur competens, & citatio arctat, & inducitur litis pendentia, vt per eum ibi, post Paul. Ge-
50 neraliter autem, quod per actus factos † coram Iudice incompetenti non dicatur causa pendere, tenet expressè Ang. in cons. 195. domina Guilielmina. colũ. 2. vers. descendo ad secundum: &
51 quod quo ad clemen. 2. vt lit. penden. citatio † sit facienda à Iudice competenti tenet nouissimè Petr. Ant. Angussol. in cons. 49. cum illi. numer. 2. vers. secundo respondetur. libr. 3. licet secus sentiat quoad effectum, vt tanquam litigiosa res non possit alienari: de quo infrà in 3. illat. princi.
52 nume. 475. Idem, quòd lis † coram Iudice incompetenti non faciat attentata tradit Ioan. Bapti. Ferret. in consili. 25. visis. in princip. libro primo.
53 cõpetentes † autem Iudices dicerentur sede Episcopali vacante in Ecclesia Calaguritan. etiam Prouisores, qui sunt vicarij generales, & propterea monitorium ab eis decretum fecisse litẽ, & attentata declarauerunt domini in vna Calaguritan. dimidiæ portionis coram Finetto. 7. Nouembris. 1569.

54 Quartò etiam † si citatio emanauerit vigore rescripti impetrati ab excommunicato, quod licet sit nullum, cap. 1. de rescript. in 6. tamen citatio eius vigore decreta inducit litis pendentiam ad effectum attentatorum, vt per Mil. & ibi addit. in verb. litis pendentia inducitur eò ipso. fol. 212. post Card. in dicta clemen. 2. quęst. 4. vers. oppono: dummodo de excommunicatione non constat, vt ipsi declarant.

55 Quintò † ex dictis per Card. dicta quæstio. 4. versicu. oppono: potest colligi alia ampliatio, vt procedat, etiam si citatio emanauerit vigore rescripti subreptitij, qui post Lap. (de quo ibi per eum) ita tenet si de subreptione non constat.

56 Sextò amplia, vt procedat etiam † si citatio fuisset obtenta per assertum procuratorem (præsertim admissum cum cautione de rato) quam-
57 uis enim semper possit † opponi, quòd ille non est verè procurator. ad not. in l. licet. C. de procura. interim tamen semper pendet lis. arg. l. primæ. §. fin. ff. si quis ius dicent. non obtemp. vt in propriis terminis nostris voluerunt domini in vna Taruisina pensionis coram Vestano, & est decis. in recollect. Acchil. 25. incip. attentata voluerunt domini. sub rubrica de attentat. de qua facit etiam mentionem, licet illam non alleget, Mandosius in tractatu commissionum in decimaquarta formula commissionis attentatorum. in verbo reuocandi. quæstione tertia. in fin. vbi, postquam nonnulla pro, & contra in materia huius ampliationis proposuit, ita tandem resi-
58 det: ad quam facit, quia per huiusmodi † citationem inducitur lis, etiam ad effectum excludendi habentes gratias expectatiuas, quæ non capiunt beneficia litigiosa, vt fuit aliàs resolutum in vna Tolosana parochialis de nouela coram Reumano. 27. Iunij. 1554. Item facit, quia
59 & aliàs in simili videmus, quod inhibitio † obtenta per assertum procuratorem regulariter facit attentata, vt dicemus infrà in secunda parte, cap. 20. de attent. post inhibit. in 5. ampliat. prin-
60 cip. per tot. Quæ conclusio est sanè intelligenda dummodo principalis, cuius nomine citatio fuit obtenta, illam ratificet, aliàs enim si non subsequatur ratificatio domino non præiudi-
61 cat: cum generale sit, quod per actum † nomine alterius factum, non infertur præiudicum, nisi ille actum ratificet. l. si pupilli. §. sed si ego. ff. de negot. gest. & diximus suprà in prima parte, cap. 1. de attent. à parte. num. 66. Vt autem nonnulla, quæ in proposito ex dictis docto. colliguntur clarius, & facilius habeantur potest in ea affirmatiuè concipi

62 Regula, quod citatio † obtenta per assertum procuratorem, & per dominum ratificata facit litem, etiam ad effectum attentatorum per supradicta: Quæ

63 Ampliatur primò, vt procedat, etiam † si talis citatio fuisset reproducta in iudicio post mortem principalis, & propterea, dum dubitaretur aliàs in vna Nucerina de fossato coram Sarmiento 5. Decembris. 1565. an citatio, & inhibitio obtenta per assertum procuratorem, quæ fuerat per principalem aut per instrumentum executionis dictæ citationis, aut per instrumentum procurationis ad illam causam factæ tacitè ratificata, & non fuerat, in vita principalis, sed post eius obitum vnà cum instrumento executionis à tergo reproducta, diceretur lis inducta, domini tenuerunt censeri inductam veram litem, si per instrumentum executionis, aut procuratio

curationis apparebat de ratificatione, & eſt notabilis illa deciſio, præſertim, quia agebatur ibi de præiudicio tertij, videlicet patronorum, qui volebant præſentare, & (præſuppoſito, quod beneficium eſſet litigioſum in curia) impediebantur, tanquam eſſet reſeruatum, vt allegabatur ibi per informantes.

Secunda ex præcedēti deciſione videtur poſ-
64 ſe colligi ampliatio, vt procedat etiam † ſi ratificatio fuiſſet tacita, iuxta regulam l. Paulus. ff. rem rat. haber. quod tacita ratificatio operatur conſenſum ratificantis, ſicut expreſſa: quinimmo etiam in materia attentatorum illa admittitur, vt patet ex his, quæ diximus ſuprà in prima parte, cap.1. de attent. à parte. numer.54. Quæ ſecunda ampliat. videtur poſſe adhuc ampliari,
65 vt procedat etiam † ſi vigore commiſſionis nomine alicuius impetratæ emanauerit citatio, & inhibitio, nec verè appareat per quem præmiſſa fuerint geſta, quia ſi ille cuius nomine fuit impetrata commiſſio, & citatio, erat in curia, ob illius præſentiam præſumitur illum ita mandaſſe, aut ratificaſſe, vt fuit dictum per dominos in vna Pacen. fructuum coram domino meo Oradino. 29. Maij. 1570. vbi loquuntur ſignanter de inducenda lite ad effectum attentatorum, & conſequenter ex ibi dictis videtur hoc colligi poſſe: quod etiam præſumpta ratificatio citationis faciat litem ad effectum attentatorum: de quo dicto valde ſubſiſtendum videtur, quia (vbi
66 † agitur de priuatione) requiritur, quod citationis notitia ſit clara, nec ſufficiunt coniecturæ, & præſumptiones. Rot. deciſ.21. aliàs 77. dic quod. de dolo, & contum. in antiq. cum nec aliàs ſuf-
67 ficiat † generalis ſcientia litis motæ, ſed requiratur ſpecialis totius rei, & omnium illius qualitatum ſcientia, vt poſt Salicet. in l. præterea. col.2. ff. mandat. eſt deciſ. Guidoboni 94. incip. in vna Auguſtana: & faciunt no. per gloſ. in cap. concertationi in verbo ſciuit, & ibi docto. de ap
68 pellat. in ſexto: præſertim, quia ſi vbi agitur † de ammiſſione alicuius iuris acquiſiti debet ſcientia legitimè, & clarè probari, nec ſufficit fama, aut coniecturæ, aut præſumpta ſcientia. Ruyn. conſ.66. numer.19. & ſeq. libr.3. Crau. conſili.193. libro primo. Mohed. deciſ. 160. fuit reſolutum: Put. deciſ.6. incip. ſcientia alicuius, ſub rubrica de probatio. multo magis hæc legitima, & plena ſcientia videtur neceſſaria, quando ſumus in delictis, & in his, ex quibus poteſt quis incidere in pœnam, prout ſunt attentata, in quibus quis delinquere dicitur, vt diximus ſuprà in prima parte, cap.1. de attent. à parte. nume.10. cum præſuppoſita litis ſcientia reſultent attentata, quorum ratione attentans in multas incidit pœnas, de quibus latè infrà in tertia parte, capit.31. de pen. attent. per tot.

Limitatur eadem regula.

69 Primò quando † ratificatio citationis per aſſertum procuratorem obtētæ fieret poſt actum, qui prætenditur attentatus: quia ad effectum faciendi dominum incidere in pœnam attentatorum, debet hæc ſcientia litis præcedere, quoniā ſi ſubſequatur non videtur, quòd illa poſſit tollere, & annullare pręcedens factum legitimè, ſecundum Ioan. de Imola in conſili.132. in cauſa. ſub numer.8. in fin. & eſt deciſ. in recollect. Creſcentij. 229. incip. annali poſſeſſori: & facit, quod poſt Caſſador. deciſ.40. ſuper regul. diximus ſuprà in prima parte, capit.3. de attentat. à tertio. in ſecunda ſublimitatione duodecimę limitationis
70 regul. ibi poſitæ. numer.117. quod ratificatio † litis facta per dominum poſt mortem collitigantis, & poſtquam Ordinarius de beneficio per illius obitum vacante tertio prouiderat, non facit, quod collatio Ordinarij ſit nulla, tanquam facta de beneficio litigioſo contra diſpoſitionem cap. ſi hi contra quos, vt lit. penden. in ſex-
71 to. Præmiſſa tamen † de ſcientia, & ratificatione litis ſanè intelligenda ſunt, de domino generaliter ratificante litē ex tūc à die ſuperueniētis ſcientiæ litis, ſecus ſi vltra litem ratificaret etiam ipſum actum attentatum: quia tunc ex ipſius actus ratificatione teneretur ad attentata, quia
72 ratum habens delictum ita † punitur, ſicut mandans, iuxta not. in capit. mulieres. de ſentent. excom. Roma. in conſi.105. viſo. nume.2. Sicut in ſi-
73 mili videmus, quòd valet † ratificatio actus dolo geſti ſi fiat in ſpecie, licet generalis ratificatio illum non comprehenderet, vt eleganter declarat Crauet. in conſ.160. in hac cauſa. ſub nume.4. libro primo.

74 Secundò limitatur quando † talis ratificatio citationis per aſſertum procuratorem obtentā fieret poſt latam ſententiam. arg. eorum, quę eleganter ponit Rota deciſ.1. aliàs 13. nota quòd geſta. de procurat. in antiq. quam ſequitur, & eſſe in viridi obſeruantia (non obſtante, quæ ponit Felyn. in cap. cauſam. el 1. colum. pen. & fi. de iudic.) tradit Caſſad. deciſ.40. ſuper reg. ſub num.2. quòd dominus poſt ſententiam non poteſt ratificare proceſſum aſſerti procuratoris in præiudicium collitigantis: & faciunt, quæ ponit Dec. in conſil.460. viſo. numer.35. Sarnen. de annal. poſſeſ. q.44. nume.2. & 3. Quod etiam ſenſerunt domini in vna Ariminen. bonorum coram Grato. 13. Maij. 1569. in qua (cum ad deducendam litem, & attentata allegaretur quædam citatio obtenta per vnum pro ſe, & decem aliis, pro quibus de rato promiſerat, & pars aduerſa ad excuſanda attentata replicaret, quòd illi ante ſententiam nūquam ratificauerunt) domini tenuerunt pro non attentatis.

Declaratur ſimiliter eadem regula nonnullis modis, &

75 Primò, vt ad inducendam † veram litem non ſufficiat ratificatio tacita facta per verum procuratorem citationis obtentæ ab aſſerto procuratore: Quamuis enim aliàs in vna Aquen. penſionis coram Acchill. 19. Februarij. 1554. ad ſuſtinendam litem per huiuſmodi citationem introductam allegaretur, quod procurator verus poteſt ratificare geſta per falſum, præſertim in ſummariis ſecundum ea, quæ ponit Rot. deciſ. 38. aliàs 454. fuit dubitatum. de procuratoribus. in no. domini tamen ibi tenuerunt, non eſſe veram litem, & ratio videtur fuiſſe, quia ratificatio, de qua ibi videbatur tacita, quæ non ſufficit, ſecus ſi ratificatio procuratoris de geſtis per eum (qui tanquam à vero procuratore ſubſtitutus, & eius nomine proceſſit) fuiſſet expreſſa: quia talis ratificatio videtur proceſſum ſubſtinere: quia expreſſa ratificatio facta à procuratore, cum facultate ſubſtinendi, cenſetur facta ab ipſo

ab ipso domino,ac si ipsum substituisset; vt eleganter declaratur in prædicta decis.38. præsertim in fine.

76 Secundò quod ratificatio † gestorum per assertum procuratorem non censeatur induci (ad effectum verificandi, & substinendi litem) per confessionem litis factam à vero domino, puta si, stante citatione, & processu factis ab asserto procuratore,dominus ad magis corroborãdum pensionem (ex causa cessionis liti reseruandam) in mãdato ad consentiendum reseruationi pensionis litem præfatam enarrauerit, & super eam se fundauerit (quamuis enim videatur litem narratam tacitè ratificare, & illam confiteri) illius tamen confessio non probat, nec substinet litem in præiudicium successoris, & consequenter cõfessio citationis, & processus facti per assertum procuratorem non inducit ratificationem, nec facit litem in præiudicium successoris.

77 Tertiò quod † licet dominus vtens citatione, & inhibitione impetrata per assertum procuratorem videatur ratificare contenta in commissione (cuius vigore emanauit) illa tamen ratificatio intelligitur facta quoad ea, quæ dispositiuè,non autem narratiuè, & enunciatiuè in cõmissione continentur, ad plenè not. per Felyn. in cap.cum venerabilis. nume.23. de exceptio.& Alex.in consi.16. in causa.nume.12.col.3.versicu. Præterea.lib.5.

78 Septimò reg.prin.ampl. vt vnica † citatio inducat litis pend.& citatus dicatur collitigans,etiam si tẽpore citationis citatus nullum haberet interesse in beneficio, super quo citatur, sed superueniat sibi ius longè post citationem, quo-
79 niam si taliter citatus moriatur,collitigans † potest se fundare in dicta litis pendentia, & dare de regula de subrogandis,etiam ad excludendũ prouisum per obitum dicti citati,non obstante, quod prouisus allegaret,quod citatio non erat habenda in consideratione, ex quo eo tempore ille nullum ius habebat in beneficio, sed superuenit sibi per quatuor annos post:vt tenuit Rota in vna Compostellan.de Roo. Coram Iunio. 14.Maij.1557.

80 Octauò,vt ad inducendam † litis pendentiam ad effectum attentatorum sufficiat,quòd citatio sit executa contra generalem procuratorem citandi,vt fuit dictum in vna Mathelican. iurisdictionis corã Paleotto. 6.Nouẽbris 1564. in qua, licet ad excusanda attentata allegaretur quod citatio (de qua ibi) non induxerat litis pendentiam: domini tamen inclinauerunt pro attentatis,stãte,quod fuerit citat⁹ procurator generalis.

81 Nonò generaliter † ex his,quæ in eadem Mathelicã.iurisdictionis fuerũt dicta eod.sub die 24. Ianuarij.1565.proponente, videtur posse ampliari,vt ad effectũ attẽtatorũ sufficiat citationẽ verisimiliter peruenisse ad notitiã citati,prout erat in casu illo, in quo citatio fuerat affixa domui solitæ habitationis, & in Ecclesia iuxta formam decreti citationis,& alia concurrebant, ex quibus colligebatur scientia citati, ob quam ipse debebat abstinere à possessione,& ab attentatis.

Limitatur prædicta regula pluribus modis,&

82 Primò,Quando citatio † fuisset nulla, & inualida:nã talis citatio nõ inducit litis pẽdẽtiã ad effectũ attẽtatorũ. Afflict.decis.336.in pleno.nu.14. & seqq.Probus in addit.ad Io. Monach.in rubr. vt lit.pend.in 6.in princ.post decis.Neapolit.352. Quædam (quę tamẽ parũ facere vidẽtur) melius faciũt,quæ ponit Dec.cõs.460.viso.nu.21.&seqq.
83 lib.3.ibi (inquit) quòd citatio † facta de actore tutoris finita tutela per pubertatem,aut facta in valuis Ecclesiæ nõ apprehẽsa semel persona non inducit litis pendentiã:pro qua facit, quod aliàs
84 dicitur,quod iudiciũ † coram iudice incompetenti motum non inducit litis pendentiam ad effectum,vt res tanquam litigiosa non possit alienari,vt est decis. Afflict.85.diu est. numer.3.& 4.
85 Et quòd processus † nullus non facit rem desinere esse integram.Paris.cons.98.asserta. nume.27.
86 lib.3.Et quòd citatio nulla † non perpetuat iurisdictionem. Egid.decis.699. supposito, & nouissimè est in recollect. Putei decis.2.iurisdictio. sub rubric.de offic. deleg. & in simili.quòd non
87 † interrumpat (ita vt quis desinat esse pacificus possessor ad effectum regulæ de annali possessore) fuit aliàs decisum in vna Cesaraugustana Cãtoriæ coram d.Camillo de Ballionibus,vt est de cis.in recollect. Crescent.73. vtrum citatio.sub rubr.de reg.de annali,Et quod inualida,ac gene
88 ralis † citatio non perpetuet iurisdictionem, Nõ inducat præuentionem, Non interrumpat præscriptionem,Nec inducat litis pendentiam latè, & eleganter deducit post alios (quos more suo allegat) Tiraq.de vtroque retract.§.8.glo.2.nu.4.
89 & seq.Nullitas † autem citationis ex multis prouenire potest, puta si fiat tempore non competenti, vt not.in capitu.bonæ.de elect.& in l.2.ff.si quis in Ius voc. non ierit.in fin.tunc enim non arctat,sicut nec quando fit ad locum inhonestũ. l.si cum dies.§.si arbiter.ff.de arbit. Vel ad locũ notoriè non tutum.clem. pastoralis.§. pisana.de re iud.secundum Zenzell.in clem. 2. vt lit. pend. & tradit Vantius in tract.de nullit.in tit.de nullitate ex deffectu citationis.nu.22.& multis seqq. vbi latè non minus doctè,quàm eleganter declarat nullitatem citationis ratione citantis, citati, loci in quo, & ad quem, temporis in quo, & ad quod,formæ,& illius executionis prouenire.

90 Secundò (& hoc quoad reum) quãdo † citatio fuisset validè per iudicem decreta,non tamen cõtra reum executa:quoniam ante illius executionem non dicitur inducta litis pendentia ad effectum attentatorum,clem.2. & ibi omnes, vt lit. pend.Egid. decis.699. supposito, & post eum Fely.in cap.2.sub numer.2.vers.solutio restringi potest,de rescript.Paris.consi.81.numer.13.lib.4. & ita etiam fuit tentum in Vna Messanen.illegitimitatis coram Gropperio.25. Maij.1562. in qua (dum dubitaretur an constaret de attentatis,& pro negatiua allegaretur,quod processus factus per ordinarium Panormitanũ, & carcerationes, quæ ibi præsupponebantur,non poterant dici attentatæ,ex quo nondũ fuerat executa citatio,& inhibitio totalis, & quòd de illis non habuerat notitiam is,qui prætẽdebatur attentasse) domini tenuerunt nõ cõstare de attentatis ex allegatis, præsertim ex eo,quod non constabat de scientia Ferdinandi,& Ioannæ: Idemque quod possessio capta post præsentationem commissionis, & decretum citationis,ante tamen quàm fuisset executa non dicatur attentata: tenuerunt similiter

domini

domini in vna Firman. Sancti Sebastiani coram Gropperio. 5. Decembris 1565. & ideo sententiam aliàs per D. Decanum latam absolutoriam ab attentatis etiam in 2. instantia confirmandam fore. Pro quo faciunt quæ diximus infrà in 2. parte cap. 20. de attẽt. post inhibit. ĩ 2. declarat. prin-
91 cip. regulæ ibi positę, quòd & inhibitio † regulariter, vt afficiat, non sufficit quòd solum sit per iudicem decreta, sed requiritur, quòd sit etiam contra partem executa, Et quòd per commissionem causæ, & citationem (quæ ibi non facto præsupponebatur obtenta ab asserto procuratore, & nõ executa) non inducãtur attentata, dixerũt domini in vna Gerunden. Prioratus coram D. de Rubeis secunda Decembris 1560. secuti decis. Crescent. 77. Hæc autem limitatio est ampliãda,
92 vt procedat † etiam si citandus habuisset aliqualem notitiam citationis. Paris. dicto consilio 81. origo. numer. 13. libro 4. & fa. quæ de huiusmodi scientia in materia appellationis diximus in dicta secunda declarat. princip. de attẽt. post inhib.
93 Et similiter limitãda nisi † per citandum stetisset, quominus citatio cõtra eum exequeretur, clem. causam. §. verum. de elect. & ibi docto. præsertim Imol. nume. 10. & clem. dudum. de iudic. & in extrauagant. rem non nouam, de dolo, & contumcum,
94 & aliàs regulare sit, quòd † pro impleto habetur, quando stat per partem quominus quid impleatur. l. iure ciuili, & ibi Soci. ff. de condit. & demonstr. & tradit latius Tiraq. de retract. §. 1. gl. 10. numer. 102. & latius §. 2. gloss. 1. num. 9. & in terminis de citatione, Rot. decis. 11. aliàs 271. si de speciali. de dol. & contum. in no. & ita fuit tentum in vna Cremonen. præpositure coram Domino Oradino. 13. Martij. 1556.

95 Tertiò limitatur, quãdo † citatio tam ratione Iudicis, quàm temporis, & loci fuisset valida, tamen nuntius, vel notarius non sufficienter intimauerit: quia hoc casu lis non dicitur pendere, gloss. in dicta clem. 12. in verb. plenè. in fin. & ibi
96 Card. quæst. 6. quòd tamen † intelligere nos oportet de citationibus, quæ fiunt in partibus, & extra curiã, iuxta ea, quę suprà diximus in 2. ampliatione. num. 48. Minus tamen sufficienter cita
97 tionem † intimasse diceretur notarius, si citationem cuius forma habebat clausulam istã (Videlicet affigendam, publicandam, & exequendam) non legisset, sed tantum affixisset, & ita fuit tentũ in vna Asculana coram Achill. de Grassis, vt est decis. in recoll. eiusdem 52. citationem, non bene exequutam &c. sub rubr. de citation. Pariter cita
98 tio dicitur † minus legitimè executa: si sit decreta cõtra Abbatem, & Monachos alicuius Monasterij, & notarius non Abbati, sed nonnullis Monachis in loco capitulari, sed non capitulariter congregatis, nec etiam, vt se capitulariter congregarent, requisitis dictam citationem intimauit, & propterea cum in vna Caietan. capellæ coram Robusterio. 17. Martij. 1567. dubitaretur an spolium per Monachos eo casu post dictam citationem factum, esset reuocandum, & diceretur ob illam citationem esse inductam litis pendentiam, & consequenter constare de attentatis, domini tenuerunt nõ constare de attẽtatis: quia citatio non habebat congruam executionem: Si
99 cut etiam malè † esset executa citatio per edictũ ob non tutum accessum decreta, si notarius (quamuis in locis in citatione expressis, & tempore diuinorum, & astante ibi populi multitudine citationem originalem in valuis Ecclesię affixisset) copiam tamen illius affixam non dimisisset, vt dixerunt domini in Vna Beneuentana Sancti Festi coram Chisanen. inter Episcopum Spoletanum, & Capitulum Beneuentanum (in qua talem citationem malè exequutam, & propterea nõ fecisse litem quoad dictum Capitulum super dicto beneficio) vt est decis. in recol. Guid. bon. 46. dixerunt. sub rubr. de citation. Et vniuersa-
100 liter, quod ob non seruatam † formam rescripti citatio dicatur malè executa, not. docto. in c. cũ dilecta. de rescript. & in cap. cum olim. de offic. deleg. Paris. cons. 94. beneficium litigiosum. nu. 5.
101 lib. 4. Quod procedere (etiam † si talis forma esset cõtra ius) tenuerunt domini in vna Casalen. præceptoriæ coram Reumano, vt est decis. in recoll. Caputaquen. primo 156. incip. citatio: Sic
102 etiam citatio † dicitur minus sufficiens, nec arctat citatum, nec deuoluit, nisi legatur, aut saltẽ citatio (etiam non petenti) illius copia offeratur
103 expensis citantis (quando † sumus in citatione prima) vt est decis. in recoll. Acchil. de Grass. 47. citatio. sub tit. de citatio. vbi dicit, quòd ita fuit tentum in vna Canicen. coram Rossanen. & aliàs multoties in multis aliis causis: in aliis autem
104 † citationibus, præter primam, copia est danda expensis ipsius citati. vt est decis. in recoll. And. Gambar. 30. incip. die octaua Iunij. 1523. Prædictã tamen conclusionem limita tribus modis.
105 Primò nisi † notarius asserat se citationem legisse etiam nõ aliter data, aut petita copia, vt est decis. eiusdem Acchil. 49. citationem. eo. tit. quia
106 bona reputatur, vt ibi per eum: prout & † illa, in qua notarius se publicasse, seu affixisse asserit, vt est decis. eiusdem 50. citationem. eo. tit.
107 Secundò nisi † citandus esset absens, & in partibus, & citatio contra eum fuisset executa in domo solitæ habitationis, & in Ecclesia parochiali, quia etiam nõ data copia citatio est bona, Guid. bon. decis. 47. dixerunt. sub rubr. de citatio. & iterum decis. 152. dixerunt. sub rubric. de deuolut. causæ.
108 Tertiò nisi † citatus, quando audierat se citari, intulisset metum notario, & voluisset eum verberibus afficere: quia tunc bona dicitur citatio etiam si copia non sit data, neque oblata, vt in recoll. Crescen. decis. 42. copia, de iud. in vna Ci-
109 uitaten. coram d. Siluestro. Sic & citatio † habetur pro facta, & legitimè executa, quando dominus temporalis citanti se nuntio opposuit, & noluit, vt citationem præsentaret, immo minis eum ex loco eiecit, secundum dominos in vna Cremonen. pręposituę coram D. meo Oradino.
110 13. Martij. 1556. Ad sustinendam † autem citationem sufficit. quòd copia citationis, de qua suprà, sit data amico citati, qui dicat illam se ipsi citato dedisse, & pro hoc aliquid expendisse, quia (concurrente expensa, & assertione amici) citatio fuit reputata bona in vna Coram Puteo, vt refert Acchill. de Grass. in recoll. suis decis. 56. citatio fuit, sub rubr. de Citatio. Eodem modo cita-
111 tio † sustineretur, si notarius (facta diligentia de reperiendo personam, & habitationem citan-

di, & illa non inuenta) citationem fuerit execu-
tus in parochiali, de qua agebatur, & in cathe-
drali, & insuper data copia citationis, quibus-
dam, qui asserebant se procuratores citandi, vt
fuit resolutũ in vna Oueten. parochialis de Bor-
uiet coram Gropperio. 23. Octobris 1562. Quar-
112 tò, Quando † Nuntius sufficienter intimauit,
sed tamen non sufficienter retulit iudic. quia nec
hoc casu attentata post talem citationem reuo-
cantur, secundum Lap. & post eum Card. in d.
clem. 2. quæst. 7. Relatio enim est de forma substã
tiali citationis, vt per Maranth. in specul. in 6. par
te princ. dum tractat materiam citationis. num.
47. vers. de tertio extremo. & post alios tradit no
uissimè Io. Bapt. de Asin. in sua praxi iudic. §. 9.
capitu. primo.
113 Quintò, Quando † Nuntius sufficiẽter intima
uit, & iudici retulit, relatio tamen non fuit re-
dacta in scriptis, secundum eundem Lap. & post
eum Card. in dicta clem. quęst. 7. & ratio est, quia
114 non sufficit ad inducendum † litis pendentiã ali
quem verè fuisse citatum, nisi hoc etiam constet
iudici, ad not. per Bar. in l. hæc autem. §. primo. ff.
quib. ex cau. in poss. eatur. vt dicit Card. ibi. Qui
bus adde Ant. de Butr. in cap. cum dilecti. col. 3.
de elect. & in cap. cum dilecto. colum. 9. de dol. &
contum. Panorm. in capitu. ad nostram, el tertio.
col. 5. de iureiur. & in capit. fin. col. 9. de for. com-
pet. & quæ copiose ad hoc dictum congerit Fe-
lyn. in cap. Ecclesiæ Sanctæ Mariæ. nume. 16. vers.
decimo ad hanc partem. extra de constit. Quam
115 limitationẽ ego sublimitãdã puto. Primo nisi † is
(quem non apparet expresse esse citatum) in iu-
dicio comparuerit. Ex quo per comparitionem
116 videtur purgari omnis defectus † citationis, vt
tradit glo. & docto. in l. 1. ff. de feriis. Alex. in cons.
123. viso. col. 1. libr. 2. & post eos Vant. in tract. de
nullit. in titu. quib. mod. senten. null. defend. poss.
nume. 116. vbi testatur hanc esse commu. opinio.
& nouissimè Graua. in addit. ad Vestr. in praxi
Ro. cu. lib. 7. cap. vltimo. num. 32. vbi quàm plures
in id authoritates citat, etiam de communi opi.
attestantes: Quibus adde nouissimè Misinger.
decis. 54. in iudicio, cent. 4. & iterum cent. 3. decis.
90. incip. alibi: vbi illud ampliat procedere etiam
117 † si comparitio sit facta dũtaxat ad effectum ex
cipiendi de illegitima citatione. Et quod nulliter
citatus per comparitionem dicatur purgare om
ne vitium citationis, & quòd ista sit communis,
& omnium sententia testatur Mandos. super reg.
de annal. quæst. 34. numer. 2. idemque affirmauit
nouissimè Bursat. siue mauis Bartolus, Bertaro-
lus apud eũ in cons. 6. mirabitur. nume. 137. libr. 5.
post Neuizza. Tiraq. Boër. & alios per eum al-
118 legat. Vel si citatus † saltem constituerit specia-
liter procuratorem ad illam causam, & præser-
tim si in mandato assereretur eum fuisse citatũ,
quia per huiusmodi mandatum, & confessionem
dicitur constare de citationis exequutione. Quę
119 † sicut interrumpit effectum regulæ de trienna-
li possess. vt est in recollect. Crescent. decisio. 5.
incip. non apparebat sub rubr. de reg. de trien-
120 nal. Ita potest dici, quòd lis † censeatur inducta
ad effectum attẽtatorum, quòd in terminis post
Acchil. de citat. decis. 5. fuit resolutum per do-
minos in vna Pacen. fructuum coram domino
meo Oradino 29. Maij 1570. in qua (cum du-
bitaretur an Ioan. de Lignirano capiendo pos-
sessionem attentasset, & ad deducendam litem
allegaretur commissio per eius aduersarium im-
petrata, & citatio illius vigore emanata, nec ap-
pareret de illius executione) domini dixerunt,
quod illa præsumitur, ex quo Ioannes dedit spe-
ciale mandatum ad hanc causam, & procurator
comparuit, & nonnullos actus fecit: ideo præsu-
mitur citatio executa: Hæc autem, quæ de com-
paritione, & de constitutione procuratoris dixi-
mus intellige duobus modis.
121 Primò vt tunc † ad introducendum litis pen-
dentiam sufficiant, quando scilicet comparens
fuisset aliqualiter (licet nulliter) citatus, vel pro-
curatorem specialiter ad illam causam consti-
tuisset, secus si aut nullo modo fuisset citatus,
aut procuratorẽ generaliter cõstituisset, & ideo
aliàs in vna Dertusen. parrochialis de sonitas co
ram Vestano 28. Maij 1558. fuit dictum, quòd si
Melchior commisisset causam super pluribus be
neficiis, & non nominato Thoma in dicta com-
missione, neque eo aliquo modo citato, Thomas
constituerit generaliter procuratorem, qui so-
lummodo apud acta Iudicij dictæ commissionis
illud mandatum produxerit, per talem consti-
122 tutionem † generalem, & productionem man-
dati (absque eo quod fuisset aliquo modo cita-
tus) non dicitur lis fuisse cum Thoma, neque
beneficium per Thomam possessum (licet esset
vnum ex beneficiis nominatis in dicta commis-
sione) fuisse effectum litigiosum: & multomi-
123 nus præsumeretur scientia † citationis ex man-
dato generali facto ante prætensam citationis
executionem, & ideo si nulliter citato principa-
li ad reliquos actus citetur ille, qui per prius erat
generaliter procurator constitutus, per hoc non
sustinetur processus, quia ex mandato genera-
li præcedenti non præsumitur scientia citatio-
nis, vt fuit resolutum in vna Corduben. portio-
nis coram A. Augustino. 30. Octobris 1555. Ad
illud autem quod quando qui nullo modo fuit
citatus, sed fuit in totum ommissa citatio, tunc
scientia, & notitia citationis non substineat li-
tem, facit, quod fuit aliàs dictum per dominos in
vna Aquen. pensionis coram Acchill. 19. Februa-
rij 1554. in qua dubitabatur, an constaret de li-
124 te † ex quo citatio apparebat in actis tantum de
creta, & non de illius executione, nisi quod citã
dus dicebatur illius notitiam habuisse, quia in
mandato, quod dederat ad consentiendum pen-
sioni narrauerat litem pro causa dictæ reserua-
tionis, cúmque ex aduerso ad excludendam litẽ
diceretur, quòd illud procederet quotiescũque
in actis appareret de aliqua (licet minus legiti-
mè) facta citationis executione, non autem quã
do totaliter fuisset ommissa, per not. per Card. in
clem. 2. colum. 3. in 4. oppo. vt lit. pendent. Paris.
cons. 81. colum. 1. num. 13. libr. 4. Domini dixerunt
non esse veram litem: Ex qua decisione potest e-
tiam colligi declaratio ad illud de constitutione
125 procuratoris, vt præsupposita † etiam minus le
gitima citationis executione ad substinendam
litem non sufficiat mandatum procurationis ad
consentiendum reseruationi pensionis, etiã si es
set cũ expressa narratiua litis, vt erat in casu illo.

126 Secundò

126 Secundò, & vtiliter, vt † licet talis comparitio purget vitium citationis ad effectum validādi iudicium, id tamen intelligi debet, vt sustineat iudicium à die comparitionis non autem à die nulliter decretę citationis, ita vt si medio tempore inter dictam citationis executionem, & cōparitionem comparens aduersarium spoliasset, per hoc non dicatur attentasse, quasi lite pendente innouauerit, vt fuit dictum in vna Caietan. cappellæ coram Robusterio. 17. Martij 1567. in qua, cum contra quosdam monachos fuisset nulliter executa citatio, & deinde illorum procurator comparuisset, & medio tempore monachi aduersarium spoliassent, & cōtra eos daretur de attentatis, fuit resolutum non constare de attentatis, tum quia citatio fuerat nulla, tum quia cōparitio procuratoris fuerat post spolium.

127 Tertiò intellige, vt † non procedat in eo, qui citatus ab Auditore Cameræ vigore Eugenianæ procuratorem constituisset, qui etiam comparuisset: nam per talem comparitionem lis non sustinetur, vt infrà nume. 135.

128 Secūdò sublimita nisi † reus cōfiteretur inter eū, & illū (ad cui⁹ instantiā apparebat in actis esse iam decretā citationē) esse litem: nā per talem litis confessionem censetur in necessariam consequentiam fateri executionem citationis, & ideo in vna lucana coram Aragonia fuit dictum, quòd per talem confessionem constabat de lite, & dicebatur interrupta triennalis, vt est decisio in recollect. Crescent. 124. Confessio. de confessio. per decis. Egid. 784. Et in eādem sententiam, quod per confessionem factam in commissionibus probetur lis, inclinarunt etiā domini in vna Roma. fideicommissi de Valle coram Paleotto 14. Octoris 1560. non obstante, quòd confessiones prætenderentur reuocatæ: Hanc autem

129 secundam sublimitationem intellige, vt † talis confessio præiudicet confitenti, non autem successori: quoniam respectu successoris non per hoc diceretur lis probata, vt colligitur ex his, quæ fuerunt aliàs dicta in vna Aquen. pensionis corām Acchill. 19. Februarij. 1554. in qua (cum dubitaretur an in illo casu constaret de lite, & inter cætera pro substinenda lite allegaretur, qđ dominus in mandato, quod fecerat ad consentiendum reseruationi pensionis narrauit, & confessus est litem, & per aduersarium replicaretur, quod illa confessio non debet præiudicare successori) domini simpliciter resoluentes, quod nō constabat de lite, tacitè videntur etiam hanc declarationem sensisse, & admisisse: Quid autem

130 si relatio † executionis ipsius citationis fuerit ꝑ notarium in partibus exequentem redacta in scriptis, sed citatio cum instrumento relationis à tergo (vt moris est) factæ non fuit reproducta, nisi post mortem illius, ad cuius instantiam per procuratorem assertum antea fuerat hic in curia obtenta. An dicatur inducta litis pendentia? & inductam esse veram litem (si principalis aliquo modo in vita commissionem eius nomine obtentam ratificauit) tenuerunt domini in vna Nucerin. beneficij de fossato coram Sarmiento quinta Decembris 1565.

131 Sextò quando † citatio fuisset per Iudicem circunducta, vt est decis. Affict. 366. in causa. numer. 14. post Bald. in l. fin. post princ. vers. in eadē gloss. ff. de eo, per quem fact. erit, & in l. post edictum. §. 1. vers. extra quæro. ff. de iud. & in l. 1. in princ. ff. de in ius voc. Quem nouissimè sequitur etiam Grauat. apud Vestr. in praxi Ro. Cu. lib. 4. cap. 1. num. 10. pro qua limit. est hodie in propriis terminis decis. in recollect. And. Gambari 40. incip. citatio circunducta: per ea quæ ponit Felyn. in cap. illud, col. 3. vers. veruntamen. de præscript. & Paul. de Castr. in dicta l. & post edictum. de Iudi. & fuit etiam tentum in vna Roma. beneficij sancti Io. Lateranen. coram A. Augustino 15. Decembris 1557.

132 Septimò potest limitari, quando † quis citatur ad respondendum petitioni porrigendę: nam talis citatio (si petitio nō in die termini, sed post porrigatur) non habetur in consideratione, & sic non inducit litis pendentiam, vt est decis. Afflict. 294. quidam creditor. num. 6. quam refert & sequitur Maranth. in suo specul. in sexta, & vltima parte princ. in quinto modo perueniendi ad iudicium. num. 71. quos similiter refert, & sequitur nouissimè Bursat. [seu mauis Iacob. Berreta, qui se illi subscripsit] in cons. 74. mirabitur. nu. 142. lib. 1.

133 Octauò, quando † citatio saperet potius commonitionem, quàm inhibitionem, vel præceptum: exemplum in monitorio Auditoris Cameræ de non molestando aliquem in sua possessio-

134 ne: Nam si † post dictum monitorium possessorem quis spoliet, non dicitur attentare, sed solum spoliare, & agitur via spolij, vt est decisio in recoll. Put. 8. post monitorium: in tit. vt lite pendente. vbi etiam rationem assignat, quia scilicet tale monitorium sapit tantum quandam commonitionem, secus si fiat per viam inhibitionis, ad quod [secundum eum] semper est aduertendum: Vnde ad propositum nostrum, si [stante dicto monitorio] non dicitur attentari, sequitur, quod per talem monitorium non inducitur vera litis pendentia, aliàs diceretur attentari ad materiam tot. tit. vt lit. pend. cum qua decis. concordat alia decis. Putei 17. post monitorium de re-

135 stit. spoliat. Et quòd † citatio, quæ solet apponi in monitoriis Auditoriis Cameræ emanatis vigore Eugenianæ, dum in illis dicitur, quod debeant desistere à molestiis super beneficiis, & aliis rebus Curialibus illatis, alioquin citantur sub pœnis &c. vt in curia compareāt &c. non faciat beneficium litigiosum, fuit resolutum in vna Spoletana beneficiorum coram Accorambono 8. Nouembris 1553. quæ conclusio in alia propositione eiusdē causæ sub die prima Decembris 1553.

136 fuit per dominos ampliata, vt † nec etiam iurisdictio Auditoris Cameræ censeatur prorogata ad effectum faciendi beneficium litigiosum, si taliter citatus constituat procuratorem, qui mādatum coram eo produxerit cum expressa protestatione, quod nihil fieret nisi eo citato.

Nonò prædicta conclusio limitanda videtur,

137 nisi † citatio emanasset vigore commissionis restitutionis in integrum hābentis clausulam pari to iudicato, quoniam ante paritionem non dicitur lis inducta, vt est in recoll. Put. 1. decis. 433.

138 Decimò nisi † citatio emanasset vigore cōmissionis super aliquo beneficio literis desuper non expeditis, quia talis citatio, & alij actus vigore dictæ commissionis facti non inducunt veram litem ante literarum expeditionem, obstante re-

gula Cancellariæ 29.in ordine, quod commissio
nes causarum,&c.declarando tamen,vt latius di
ximus infrà in tertia parte cap.24. de reo, & ex-
cept.sibi cõtra attent.competen.q.11.per totam.
139 Vndecimo quãdo † citatio esset executa con-
tra Syndicum generalem alicuius vniuersitatis
quoniam ad effectum,vt executio facta post di-
ctam citationem (etiam vna cum inhibitione)
dicatur attentata,talis citatio non sufficit,sed de
bet vniuersitas legitimè citari , vt fuit dictum in
vna Rauennaten.prætensorum attẽtatorum co-
ram Caputaquen.25. Ianuarij 1553.ea ratione(vt
ex allegatis colligitur) quia talis citatio non est
sufficiens ad inducendam litem ad effectum attẽ
tatorum.glo.in l.non potest dolo.de reg.iur. So-
ci.in tracta.de citat.17.quæstio.7.cum aliis addu
ctis suprà cap.1.de attent.à parte.num.27.Sic etiã
140 nec citatio † facta Prætori, & officialibus ali-
cuius vniuersitatis diceretur legitimè contra ta
lem vniuersitatem executa,nisi eos etiam requi-
sierit notarius,vt conuocarent consilium vniuer
sale aliorum,vt fuit dictum in vna Tirasonen.de-
cimarum de Vierlas coram A.Augustino.15. Ia-
nuarij 1557.per notata in cap.si capitulo.de con-
cess.præbend.in sexto.
141 Duodecimo limita, vt non procedat † in cita
tione contra aliquem facta(quatenus sua puta-
uerit interesse)quamuis enim illa in multis casi-
bus admittatur,& valeat,vt per Bald.& docto.in
l.cõsentaneũ.col.pen.in l.fi.C.qũo,&quãdo Iud.
Ang.in l.ad peremptorium. ff. de iudic. per l.ea
quidem.C.si manc.ita alien.fuer.(quia tamen ta
142 lis citatio † non arctat ad cõparendũ,nec facit
reum necessariũ,secundũ Bald.in l.fi.col.17.vers.
quinto quæritur.C.de edic.diu.Adria.toll.& in l.
testamenta.ad fin.C.de testa.Paul.de Castro in l.
libertus.la prima.in fin.ff. de in ius vocan.& post
eos Dec.in consi.187. & pro tenui. sub numer.3.
143 vers.nõ obstat quod citatio:Et dicitur † potius
monitoria,quàm arctatoria. Rot. decis.18. aliàs
419.si impetretur.numer.2.de dol. & contum. in
no.) non potest inducere litispendẽtiam ad effe-
ctum attentatorum:quia Clem.2.vt lit. pend. lo-
quitur de citatione,quæ arctet,vt no.ibi omnes,
præsertim Card.q.3.& faciunt , quæ diximus su-
prà in 8.limit.nu.133.de citatione Auditoris Ca-
meræ,quæ cum sapiat commonitionem non in-
ducit litis pendentiam:Præmissa tamen limita ni
144 si † taliter citatus compareat,quia cum per cõ
paritionem fuerit purgata illa conditio,si sua pu
tauerit interesse, perinde habetur , ac si simpli-
citer citatio facta fuisset, vt post Alexand.in l.de
pupillo. in princ.ff. de nou. oper. nunc. declarat
Dec.in dicto consi.187. cùm & aliàs comparitio
citati purget omne vitium citationis, vt subdit,
& multis autoritatibus comprobat Dec.ibi.

Declaratur nunc regula suprapositia duo-
bus modis.

145 Primò, vt procedat † in citatione actuali se-
cus citatione præsumpta,& ex aliquo actu resul
tante: Exemplum, appellatio extraiudicialis in-
timata habet vim citationis:no.glos.in cap.1. de
elect.in 6.verb.absentia,& tamen per eum ad ef-
fectum , vt attentata post eum reuocentur non
inducitur litis pẽdentia,de cuius veritate latius
infrà dicemus.num.187.& seq.
146 Secũdò necessario declara,vt præmissa † pro
cedant in iudice ordinario,in iudice autem dele
gato non sufficeret quod ab eo fuisset decreta,&
etiã executa citatio nisi præcessisset præsentatio
commissionis sibi factę,quoniam delegatus ante
præsentationem rescripti(quia non videtur cer-
tus de suis facultatibus) regulariter non dicitur
147 † habere iurisdictionem,vt in c. pastoralis.in fi.
de rescript.& no.in capit.super eo.el 2.de appell.
& per Inno.capitu.ex conquæstione, de restitut.
148 spol.ita,vt nisi † ante omnia fiat præsentatio res
crip.processus sit nullus,etiam si ille sciret se esse
delegatum,vt est decis. Rot.6. aliàs 242. si vnus
ex tribus,de offic.delegat.in no.Quod amplia,vt
149 ad probandam † cõmissionem,& illius præsen-
tationem non sufficiat, quòd reperiatur inserta,
& incorporata in literis citatoriis per ipsum Au
ditorem subscriptis , & sigillatis secundum Egi-
dium decis.323.litera Auditoris. Quam ampliat.
150 limita,nisi † cum dicta insertione concurrerent
alia adminicula, puta distributio commissionis
in libris tam Regentis,quàm notariorum , iura-
mentò paupertatis(quod præstari solet antequã
commissio distribuitur) & semiplena probatio
super illius perditione,quoniam his concurren-
tibus censeretur probari vera lis, etiã ad effectũ
subrogationis,vt fuit resolutum in vna Casalen.
canonicatus,& præben. coram Accorambono.
29.Aprilis.1557.

Quo ad Tertium de Litis contestatione quod *Per litis cõtestationẽ quando lis initietur.*
151 per eam † inducatur litispendentia ad effectum
attentatorum adeo absolutum est , vt aliqui te-
152 nuerint duntaxat litis contestatione induci † li-
tis pẽdentiã regulariter per tex.in cap.ex parte.
el secundo. de verb.sign.vt per Ang.in cons. 195.
incip.dominæ Guilielminæ, col.2. vers.descendo
ad secundum,quem sequitur nouissimè Io. Bap.
Asin.in suâ praxi,iudic.§.1.cap.1.numer.21.& la-
tius per Alex.in l.causas.sub numer.2.C.de tran-
sactio.vt suprà diximus.nume.3.& 7.Hinc dice-
bat aliàs Capit.decis.77.nume.2.post Rot.decis.
2.aliàs 14. fuit dubitatum de restit.spoliat.in no.
153 quod in iudicio † attentatorum attenditur, an
quid post litem contestatam sit innouatum:facit
quod aliàs dicebat Bal.in l.1.in fin.C. de relatio.
154 Curiam seruare,quod ante litis † contestationẽ
non sit lis in aliquo statu, quem sequitur,& extol
lit Andr. Sicul.in cap.prudentia.§.sexta. colum.
8.de offi.deleg.quos refert(licet omnino non se-
quatur]Fely.in cap.cæterum.num.2.de rescript.
& hodie communis est opinio, quòd litis conte-
statio requiratur,de qua testatur Curt.Iun. (lo-
quens quoad effectum reddendi rescriptum sub
reptitium)in consi.174.sacratissimæ.numer.4. &
de eadem commu.opi.attestatur etiam Blanc.in
tracta.de compromiss.in prima q. principali.n.6.
post Alex.& alios.Baldũ autem in dicta l.1. malè
155 sensisse in eo, † quod attestatus est, ita curiam
seruare:tradit nouissimè Mennoch.de arbit.iud.
lib.2.centuria 3.casu 202.nume.7.& 9. post Egid.
decis.544.si pendente, & Stasil.de literis grat.&
iust. §. in primis. num.16. Et similiter litem non
nisi post cęptum iudicium,& litem contestatam
dici,& ita communiter teneri attestatus est no-
uissimè etiam Misinger.in consi.60.sextę Decad.
incip.actis,& processu.numer.4. Et propterea,
dum aliàs dubitaretur in vna Calaguritan.bene-
ficiis coram A. Augustino 25. Ianuarij 1554.an
ex com

ex comparitionibus factis per præsentatos corã
Ordinario (præsertim ante institutionem) esset
talis lis inducta (vt possessio postea per Ioannem
vigore institutionis capta diceretur attentata)
fuit per dominos resolutum, quod non esset lis,
& ibi pro fundamẽto allegabatur hoc quod per
illas comparitiones non erat facta litis contesta-
tio, sed solummodo per vtrumque facta instan-
tia pro consequenda institutione.

Per subrogationem gratiosam quando inducatur litis pendentia, & firmata opinione affirmatiua. Declaratur, octo modis, vt infrà.

156 Quo ad quartum] † de Subrogatione est de-
cis. Cassador. prima in tit. vt lit. pend. quod intel
157 lige de subrogatione † gratiosa facta à papa per
verbum subrogamus, secus si esset mãdatum de
subrogando, quia hoc casu requiritur admissio
facienda per iudicem antequam dicatur ille sub
rogandus esse, in lite, & cum eo quoad alios li-
tem pendere, vt proximè dicemus, & cum dicta
decis. Cassad. quod per mandatũ de subrogando
lis non substineatur, concord. decis. in recoll. Mo-
hed. 142. lite. sub rubr. vt lite penden. ad fin. in vna
Leodien. Canonicatus coram Aquen. inter Car-
dinalem Senensem ex vna, & Martinum ex alte-
ra, & ratio videtur ibi assignari, quia non est mi-
nor potestas Papæ quã iudicis: Vnde si admissio
iudicis operatur effectum litis pendentię, multo
158 magis admissio, & subrogatio per Papã † facta
sub illis verbis, quæ solet in huiusmodi subroga-
tionib⁹ apponi, videlicet, & quod admittatur ad
prosequutionem Iuris litis, & causæ in eo statu
in quo defunctus deberet admitti. De quorum
verborum consueta formula not. Domini decis.
5. aliàs 64. subrogatus, vt lit. pend. in no. & quod
159 magna sit differẽtia † inter subrogationem gra
tiosam, & subrogationem rigorosam, id est man-
datum de subrogando, eleganter tradit Mohed.
decis. 327. incip. fuit resolutum, in vna Gerunden.
beneficij, de mense Februarij 1539. quia ĩ rigoro-
160 sa non est danda † possessio, nisi prius discusso
iure authoris, in cuius locum fit subrogatio, & il
lius executor potest, & debet audire partes, & eo
rum iura, & contra dictã subrogationẽ possunt
opponi plures exceptiones, vt latius ibi per eũ,
post Rot. decis. 10. aliàs 411. colum. fin. in fin. vt lit.
penden. in no. Card. in clem. 1. col. 5. de seq. poss. &
fructu. & in consi. 145. in princ. Adeo quod pro
faciliori, & veriori intelligentia rectè dicimus,
quòd iste alius est etiam modus per quem lis di
catur pẽdere diuersus ab admissione (de qua
nunc dicemus) videlicet per subrogationem gra
tiosam: in tantum quod stante huiusmodi subro
gatione, nec patronus præsentare, nec ordina-
rius instituere possit, cum lis substineatur, & vi-
uere censeatur in persona gratiosę subrogati, si-
cut durasset viuẽte illo, in cuius locum subroga-
tur, vt per Cassad. dicta decis. 1. vt lit. penden. nam
161 subrogatus † cẽsetur assumere nouã personam,
illius scilicet, in cuius locum subrogatur, vt aliàs
considerabant domini in vna Tirasonen. cappel
lanie coram Quiroga. 6. nouembris. 1556. De-
clara tamen præmissa octo modis. Primò, vt pro
162 cedat in subrogatione † facta quoad litem, se-
cus si sit facta quoad possessionẽ absque lite: po-
test enim subrogatio ad possessionem fieri, etiã
163 absque lite, quamuis absque lite † non potest
quis quoad litem subrogari, vt declarat Caputa
quen. in recollect. suis, parte 1. decis. 57. incip. li-
cet subrogatio. Secundò intelligitur, & declara,
164 quòd † licet in dispositiua subrogationis quis
subrogetur ad ius quomodolibet defuncto, vel
resignanti cõpetens, censetur tamen (etiã quo-
ad litẽ subrogatus) si in narratiua fuit de lite fa-
cta mentio, & si ius quod cædebatur erat litigio-
sum, vt (per decis. Egid. 351. & decis. 5. vt lit. pend. in
no. & 81. de rescript. in anti. Sarnen. de subrogan.
q. 9. & de trienal. quęst. 11. & 14. & etiam, quia sub
165 rogatus ad rem † censetur etiam subrogatus ad
qualitatem adhærentem ipsi rei. Fely. in cap. cum
dilecta. nume. 53. de rescrip. Rebuff. in concord.
sub rubr. de mand. apost. §. declarantes, in gloss.
successores. col. 5. versi. subrogatus in ius, & alia,
quæ pro hac parte allegabantur (ad quæ se do-
mini retulerunt) fuit resolutum in vna Perusin.
166 plebis. † Tertiò, vt si subrogatus vult litẽ prose
qui cũ procuratore superstitis, debeat illi talem
subrogationem intimare: ad no. per Rot. decis.
11. aliàs 440. si agens, vt lit. pend. in no. facit, quòd
167 aliàs dicitur, quod † is qui obtinuit executoria
les si illas aduersario intimauerit, deinde moria-
tur & alius in eius locum subrogetur (licet subro
gationem intimare teneatur) tamen nõ tenetur
denuo domino intimare executoriales, sed suffi-
cit procuratori, vt fuit tentum in vna Salaman-
tina portionis, & est decis. Accoramboni. 6. inci-
pien. coram Caputaquen. sub rubr. vt lit. penden.
Quamuis autem subrogatio sit intimanda, regu
168 lariter tamen † ei, qui esset intrusus non est ali-
ter intimanda, vt fuit dictum per dominos, in vna
Pampilonẽ. prioratus corã D. meo Oradino. 29.
Decembris. 1566. vbi refert etiam coram Robu-
sterio idem fuisse tentum. 27. Iunij. 1567. in vna
Segobien. si verò subrogatus non intimauit, sed
contra superstitem committi fecit causam, super
stes autem agens contra interesse putãtes (dum
talis cõmissio impetratur) obtineat sentẽtiam,
& executoriales, & dubitaretur an impediatur
executio (licet materia ista visa sit difficilis) aliàs
tamẽ in vna Conchen. parochialis della motilla
[post longam disputationem] fuit conclusum,
169 quòd † dictus tertius subrogatus [si capit posses
sionem vacantem] admittatur ad impediendam
exequutionem, secus si tempore, quõ superstes
obtinuit executoriales possessio non erat vacãs,
vt latè ponit Moded. decis. 98. in causa Conchen.
sub rubr. de exceptio. Similiter quamuis subro-
170 gatio sit intimanda, si tamẽ † illius intimatione
prætermissa subrogatus per audientiam literarũ
cõtradictarum obtineat sententiam in fauorem,
an illa ex defectu intimationis sit nulla? licet eue-
niente casu in vna Cusentina decanatus coram
Grato pro Guidone senso contra Prosperum. 30.
Octobris. 1564. hunc punctum non determina-
uerint, & ordinauerint, quòd [reseruatis expen-
sis in fine litis] videretur negotium principale.
Illum tamen determinasse videntur in alia Squil
lacen. Sanctę Helię coram Cotta. 10. Martij. 1563.
in qua dubitatũ fuit, an [ex eo, quod subrogatio
non fuerat intimata] sententia, de qua ibi posset
substineri, vel potius esset nulla, & reuocanda, &
tenuerunt pro nullitate sententiæ: Quod etiam
senserunt domini in alia Pampilonen. prioratus
coram D. meo Oradino. 24. Ianuarij. 1567. in qua
[cũ dubitaretur an Petrus teneretur Monachis

intimare literas suæ subrogationis, domini dixe-
runt eum regulariter teneri, sed quòd eo casu suf
ficiebat intimasse procuratori per contradictas,
quia (cum secundum Rotam sufficiat illas inti-
mare procuratori) subintrat alius stilus, quòd
171 † quicquid potest fieri cum procuratore præ-
sente, eo absente potest expediri per contradi-
172 ctas. Quartò Declara, quòd † quis non dici-
tur subrogatus virtute illius clausulæ, quæ in sup
plicationibus solet apponi, videlicet, quòd literæ
in forma gratiosę subrogationis expediri possint
&c. antequam literæ sint expeditæ, ita in vna
Calaguritana, Archidiaconatus corã Fabio fuit
tentum sub die 17. Ianuarij. 1543. vt est decis. in re
coll. Put. 3. virtute clausulæ, sub rubrica, vt lite
pend. quamuis in eadem causa postmodum sub
die 23. Februarij eiusdem anni, fuerit deinde ten-
tum inductam fore subrogationem, ex eo, quod
subrogatus ibi virtute illius clausulæ ingressus
fuerat possessionem, quod non potuisset (secun-
dum dominos ibi) sine gratiosa subrogatione:
sed quamuis fortasse prima resolutio fuerit ve-
rior, & tutior, tenendo tamen quod literis non
confectis censeatur inducta subrogatio (secun-
173 dum vltimam resolutionem) illud † intelligen-
dum est, vt procedat in ipso subrogato, secus si
ille, qui obtinuit subrogationem cessit Iuri, &
itẽ cessionarius cessit alteri, & sic per plures ma-
nus beneficium iuit, & vltimus expedierit litte-
ras subrogationis vigore supplicationis primi cę
dentis: quia per hanc subrogationem, & litteras
(vt præfertur) expeditas non dicitur substineri
lis, sed potius esse extinctam, ea ratione, quia
licet primus cædens potuisset (declarando ani-
mum suum) id facere, vltimus tamen successor id
non potest, vt in vna Salamantina Canonicatus
12. Decembris 1539. coram Aquen. fuit deci-
sum, vt est apud Mohed. decisio. 239. super: sub
rubr. de iudic. & vt lite penden. Quintò, Quòd
174 † quando papa subrogat eum, qui non fuit vn-
quam in lite, non dicitur propriè subrogatio,
sed prouisio merè gratiosa secundum eundem
Mohed. decis. 180. vacante, ad med. sub rubric. vt
175 lite penden. Sextò, vt † quoad effectum subroga
tionis [etiam ad effectum excludendi prouisum
apostolicum] collitigans dicatur, etiam ille,
qui fuit semel super beneficio citatus, & qui tem
pore citationis nullum Ius, aut interesse habe-
bat in beneficio, sed inde ad quatuor annos
Ius in persona superuenit, vt fuit dictum in vna
Compostellan. parrochialis de Roo. coram Iu-
176 nio 14. Maij. 1557. Septimò declara, vt † sub-
rogatus dicatur, & beneficio subrogationis, &
Iuris per eam translati vti possit, etiam si viuente
collitigante illud ius impugnasset, vt fuit nota-
biliter per dominos decisum in vna Tirasonen.
capellaniæ coram Quiroga. 6. Nouembris 1556.
non obstante regula capit. ex eo. de reg. iur. in 6.
quam domini dixerunt procedere de iure com-
muni, non autem præsupposita regula de subro-
gan. collitigan. quæ virtualiter præsupponit im-
177 pugnationẽ propter litem. Octauò, quòd † sub-
rogatio non solet dari per sententiam, vt dixe-
runt domini in vna Neapolitana cappellaniæ co
ram Fantutio, 30. Octobris 1555.

Quo ad Quintum de admissione Tertij ad
causam per iudicem facta, dic breuiter per eam
178 † induci litis pendẽtiam quoad attentatorũ ef-
fectum: quia non minus operatur huiusmodi
179 † admissio, quàm citatio legitimè executa, dicit
formaliter Egid. decis. 545. si pendente, & Felyn.
in cap. cum super, colum. vlti. de re iudic. & post
eos Cassad. dicta decis. 1. vt lite penden. nume. 4.

Per admissionem Tertij ad cãm quando lis dicatur pẽdere, & affirmatiuè octo modis, declarat.

180 Hinc videmus, quòd † si lata sententia in prima
instantia contra possessorem, & non obstante ap
pellatione fuerit per primum iudicem super be-
neficio appositum sequestrum [iuxta clem. 1. de
sequestr. poss. & fruct.] & deinde in secunda in-
stantia tertius fuerit admissus pro suo interesse, si
iudex primæ instantiæ [etiã de consensu actoris
& rei] reuocet sequestrum per eum appositum,
potest dictus tertius petere dictam reuocationẽ
reuocari tãquam attentatã, vt est decis. in recoll.
Guid. bon. 121. Volumus. sub rubr. vt lite pend.
in vna Barchinonen. coram Achill. de Grass. 21.
181 Octobris 1552. Quod procedit † non solũ, quan-
do talis admissio fit à Iudice vigore mãdati à Pa
pa facti de aliquem subrogando [prout, & hunc
casum ponit Cassad. dicta decis. 1.] Verum etiam
si simpliciter ad comparitionem tertij Iudex illũ
admittat, prout loquitur Egid. dicta decis. 545.
Pro qua facit decis. in recoll. Achill. de Gras. 182.
litem introductam. sub rubric. de lite, vbi dicit in
vna Hispalen. coram Fabio fuisse tentum, quòd
stante cõmissione contra interesse putantes [Ter
tio veniente ad causam] lis dicitur esse legitimè
introducta, & quod talis comparitio faciat atten
tata fuit tẽtum in vna Colonien. canonicatus co
ram Cotta 2. Iunij 1572. in qua [decreto monito-
rio ad instãtiam Vendelmi cõtra capitulum Co
lonien, omnésque alios &c.] si tertius coram iu-
dice comparuerit, & instruxerit pro parte sua
causam, & deinde capitulũ tradiderit possessio-
nẽ canonicatus Vendelmo, talis possessio cẽsetur
attentata, & dicitur facere attentata etiam respe
ctu illius, qui comparuit, & fuit admissus ad cau-
sam: nam, & ipse [si post admissionem] possessio-
nem capiat, dicitur attentare, vt fuit dictum in
vna Roma. Vineæ coram Cotta. 5. Nouembris,
1571. Et talis admissio potest fieri etiam partibus
inuitis, vnde est decis. Acchill. 287. incip. fratres.
sub rubr. de accusat. matrimon.
182 Supradicta tamen declara. Primò, qđ † nõ suf
ficiat sola admissio, nisi iudex ad instantiã tertij
admissi cõmittat citationẽ, & illa ad notitiã par-
tis deueniat, vt eleganter tradit [declarando par
ticulariter d. decis. Egid.] Afflict. decis. 366. in ple-
no consilio. numer. 2. 13. vers. ad hoc respondetur,
vbi [loquens de attentatis post comparitionem,
& admissionem tertij] in fine decis. [inquit]
quod post longam, & maturam deliberationem
fuit omnibus visum non habere locum reme-
dium attentatorum: Ea ratione [vt ex eo colligi
tur] quia admissus ad causam non fecerat legiti-
183 mè partem citari. Secundò, quod † talis ad-
missio debeat fieri lite pendente, non autem illa
extincta, & postquã iudex functus est officio suo,
putã si sit lata sententia pro reo, & possessore, &
obtinuerit executoriales saltim propter expen-
sas: Nã si alius veniat pro suo interesse absq; no-
ua cõmissione non potest Iudex eũ admittere, &
[si admittat, & sententiam in eius fauorẽ ferat, ta

lis sen

lis sententia est reuocāda, prout in similibus terminis fuisse reuocatam in vna Leodien. sententiā Rauellaten. attestatur Accorambon. vt in recol. eius decis. 27. incipien. quando, sub rubr. de sen-
184 tentia, & re iudi. Tertiò, Quod † si quis petat se admitti ad causam vigore commissionis, in qua signatura (vt cōmuniter fit) respōdet audiat, &c. & constito de interesse admittat, &c. Et fecerit partem citari ad dicendum contra, si Iudex non deueniat ad actum admissionis, & ipse nō docuerit, de suo interesse terminus ad dicendum contra non facit inter hunc, & primū litigantes esse aliquam litē, nisi dicta cōmissio haberet clausulā quam, & quas: Ita fuit tentum in vna Palentina corā Crescētio, vt est decis. in recol. eiusdē 68. & deci. 109. incip. Tertiò, de iudic. Pro qua declaratione non parum facit, quod fuit aliàs dictum in vna Salamātin. Abbatiæ corā Peregri. sub die 29. Nouembris 1545. quod si duobus litigantibus alter cædat tertio, & procurator huius cessionarij veniat ad causam, & producat mandatum ad ef-
185 fectum substituēdi, & substituat, sola † productio mandati, & substitutio non facit litem esse inter hunc cessionarium, & alium primum litigantem, nisi etiam fecerit illum citari, & validè: nam si inualidè citauerit (prout erat in casu illo: quia ille substitutus, qui citauerat tempore citationis erat iam reuocatus, per substitutionē de alio per principalem procuratorem factam) vtique non dicitur inter eos lis pendere, vt est in recol. Peregri. decis. 88. aliàs 4. incip. licet inter duos. Et melius ad propositum materiæ nostræ attentatorū facit, quòd per dictam deci. Crescen. fuit aliàs decisum in vna Tudertina Sācti Sebastiani 27. Maij. 1558. coram Iunio, quòd si veniēs ad causam pro suo interesse nō docuerit de suo interesse, nec fuerit per iudicem admissus, nō censetur quoad eum inducta litis pendentia, nec ipse potest dare de attentatis, si quid prętēdat contra eum hac litē pē-
186 dente innouatum. Quartò declara, vt † in tantum per huiusmodi admissionem dicatur induci litis pendentia; quod si (duobus inter se litigantibus) tertius veniēs pro suo interesse ad causam fuerit admissus, isti omnes dicūtur inter se colligantes, ita, vt probationes factę inter primos litigātes prosint, & noceant, etiam isti tertio, quia censetur admissus in statu, & terminis, in quibus reperitur causa, secūdum Franc. in c. fi. in vltimo notab. vt lit. pend. in 6. & sentit Bal. in l. si eo tépore, ver. vlti. viden. restat. C. de remiss. pignor. & ita etiam fuit aliàs tentū per dominos in vna Zamoren. præstimonij coram Capizuco decimaoctaua die Martij. 1555.

Quo ad Sextum, de Appellatione extraiudi-
187 ciali articulus iste an per appellationem † extraiudicialem inducatur litis pendentia? non videtur admodum expeditus, tum ob diuersitatem opinionum, de quibus infrà, tum ob contrarietatem decisionum, etiam Rotæ, quæ, & inter antiquas, & modernas reperiuntur: plures enim in hoc puncto reperiuntur opiniones.

188 Prima † affirmatiua, quod per extraiudicialē appellationē lis dicatur pendere: Pro hac inter decisiones antiquas est decis. Egid. 749. quæ incipit licet, per appellationē, de qua facit mētionē, & videtur sequi (licet corruptè alleget) Fely. in cap. super literis. col. 7. sub nume. 32. in fin. de rescript. & inter modernas est decis. relata per Sarnen. de triēnna. poss. quæstione quinquagesimaquarta. columna secunda. versic. prædictis tamen non obstantibus, vbi dicit, quòd in vna Hyspalen. Cantoriæ Rota tenuit, quod per extraiudicialem appellationē intimatam sit inducta vera litis pēdentia ad effectū interrumpēdi pacificam possessionem de qua in dicta regula, cui hodie videtur concordare alia decis. in recollect. Mohed. 104. palatium, sub rubr. de triennal. & vt lit. pend. vbi similiter in vna Hispalen. Cantoriæ 4. Octobris 1538. Voluerunt domini, quòd per appellationem extraiudicialem legitimè intimatam impediatur cursus triennalis, etiā si appellatio deseratur, & nouissimè est alia decis. Put. 19. incip. appellatio extraiudicialis, sub rub. de appell. in vna Salamantina Portionis coram fabio. 11. Octobris 1546. vbi similiter loquitur, de appellatione extraiudiciali legitimè intimata, quod faciat beneficiū litigiosum, & causam deuoluat. Cuius opinionis illud pręcipuū est fundamentū, quod talis
189 † appellatio intimata obtinet vim citationis, ad no. in cap. statuimus, de elect. in 6. iuncta clem. causam. eo. tit. Rota (secūdū aliquos dominos) decis. 25. aliàs 310. si reus, de rescript. in no. not. docto. in cap. bonæ. vbi Franc. super glo. fin. in fi. vers. nona conclusio. nu. 42. extrà, de appel. quod dictū pro singulari in materia beneficiali extollit Marāth. in specul. suo, in tertia parte sextę partis princ. in 2. actu, dum tractat materiam appellationum. num. 268. inquiens, quòd in hoc multi decipiuntur, qui interposita contra eos appellatione extraiudiciali (dum aliam citationē opus esse autumant) contra eos in eorum cōtumaciā in curia proceditur, quod dixit, & secutus est etiā nouissimè Grauat. in addit. ad Vestr. lib. 3. capi. 7. nu. 4. quibus ad illud dictū, quod huiusmodi appellatio habet vim citationis, adde Rot. decis. 53. aliàs 384. fuit dubitatū. de appell. in no. Vnde sicut per citationem induci litis pendētiam suprà diximus, ita per hanc extraiudicialem appellationem concludendum videtur, sed quia hæc opinio nō est indistinctè à docto. retēta, nec ad propositum (de quo agimus) est vera, vt infrà ap-
190 parebit, idcirco tenendo † contrarium potest responderi secundum modernos Bononienses in addit. ad dictam decis. Rot. 25. sub nume. 2. vers. & si dicatur, &c. Quod Egid in dicta decis. 749. non principaliter disputauit an per extraiudicialē appellationem inducatur litispendentia, sed an valeat impetratio Iuris noui, de qua ibi. Ad decisionem relatam per Gomes, & aliam, de qua suprà per Mohed. potest responderi, quòd dato, quod per huiusmodi appellationem dicatur interrūpi pacificæ possessio triēnalis (in qua interruptione nullum crimen, aut delictum consideratur) per eam tamen non est dicendum induci litispendētiā ad effectum attentatorum, in quibus delictum consideratur: cùm attentare sit delinquere, ad not. in cap. 1. vt lit. pend. in 6. & attentare sonet in malam partem secundum Egid. decisi. 18. oneratio: Ad decis. Put. potest responderi, quòd non est absque difficultate, cum plura in contrarium ibidē per eum allegantur: Ad illud autē, q huiusmodi appellatio habeat vim citationis, pa-
191 tet respōsio, quia re vera nō † est propriè citatio, cuius vigore quis teneatur cōparere: secūdū In-

noc.in capi.dilecti extra, de maior.& obed.col.1. & hanc opinionẽ sequũtur omnes, vt testatur idẽ Gomes.in d.q.54.vers.circa primũ videtur.in fin.
192 Et propterea videmus, quòd † si appellatur extraiudicialiter à capitulo (in quo sit præsens etiã is, cõtra quem principaliter appellatur) talis appellatio non habet vim citationis, vt est decis.in recol.Acchill.de Grass.15. dubitabatur, sub rubr. de appel.subdens, quod contra appellatum non potest in curia procedi per audientiã literarum cõtradictarũ, licet causam deuoluat, vt sentit idẽ in decis.16.quæ est sequens eo.tit.
193 Secunda† est opinio negatiua huic contraria, pro qua inter decis. antiquas est decis. Rot.69. aliàs 764.sciendũ est, quòd c.vt circa, de appel.in antiq.& alias 25.aliàs 310.si reus. post princ.vers. præterea huiusmodi appellatio.de rescript.in no. & decis.Cassad.prima, quæ incipit. tentũ fuit.nu. 6.de appel.& inter modernas est decis.relata per Modern.Bononien.in addi.ad dictã deci.25.nu.6. vbi dicunt, quòd de anno 1548. in vna Palentina canonicatus coram Reumano.Rot.tenuit, quòd ad effectũ regulæ, de subrogandis collitigãtibus appellatio extraiudicialis litem non inducit, in quo casu hodie extat decisio in recol. Put.11.appellatio extraiudicialis, in tit.de appel.recollecta etiam inter deci.Acchil.de Gras.sub tit.de appel. decis.3.incip.appellatio extraiudicialis, & in propriis terminis nostris, quòd appellatio extraiudicialis non faciat beneficium litigiosum quoad effectum reuocandi attentata, nec impediendi ordinarium, vt de beneficio prouidere non possit per dictã decis.69.tenuerũt domini in vna Casalen.Prioratus corã Grato 17. Februarij.1567.& ꝙ huiusmodi appellatio non faciat, vt possessio ea pendente per electum capta sit attentata, tradit expressè Gemin.in ca.auaritiæ.col.5.vers.Tertius quando fit.de elect.in 6.Cuius opinionis illud est
194 fundamentũ, quia talis appellatio † non est, nisi quædam prouocatio ad causam, vt dicũt domini in d.decis.25.& latius deducit Aug.Bero.in cons. 112.considerãdum est, per tot.vbi, & illud subdit,
195 quòd in dispositione† loquente de appellatione à sententia, non compræhenditur hæc appellatio extraiudicialis, & quia non est propriè citatio, vt suprà proximè dictum est: Quæ opinio ad propositum materiæ nostræ non multum discordat ab opinione, quam pro veriori infrà vltimo loco ponemus: sed si quis nollet eam tenere ad dictã decis.69.quam omnes pro fundaméto videntur allegare, potest accommodari vna ex quatuor responsionibus allegatis per Sarnen.dicta q.54.ver. non obstat etiam, de quibus latè ibi per eum.
196 Tertia † est opinio (prout colligitur ex tertia responsione Sarnen.in dicto loco) post Præposit. in c.bonæ.ver.12.& vltimo.col.8.de appel.distinguens inter causam prophanã, & causam beneficialẽ, vt primo casu vera sit secũda opinio negatiua, in secũdo autẽ casu vera sit prima opinio, videlicet, vt in beneficialibus per huiusmodi appellationẽ lis introducatur, ex quo in eis habet vim citationis, vt tradunt dicti docto. in dictis locis, atque etiã Maranth.dicto nu.268.vbi (illud dictũ singulariter extollens) specificè, & appositè in beneficialibus loquitur: Quibus adde, quæ ponit Acchil.de Grass.decis.5. appellatio extraiudicialis, sub rub.de appel.vbi declarat, quando huiusmodi appellatio dicatur habere vim citationis in spiritualib⁹, vel beneficialibus: Si quis autẽ ab hac opinione discedere vellet responderi potest, tum quod fundamentũ non procedit, ex quo (vt dictum est) huiusmodi appellatio nõ est propriè citatio, tũ etiã, quia docto.præfati non apponunt rationẽ diuersitatis inter causam prophanam, & beneficialem merito, &c. Iuribus vulg.
197 Quarta † opinio videtur esse dictorũ modernorum Bononien.in d. addit. ad decis. 25.nu.2.vt debeam⁹ distinguere, quod Aut causa huiusmodi appellatiõis nõ est cõmissa, & eius vigore pars non est citata, & tunc absq; dubio vera sit secunda opinio, de qua suprà, videlicet non esse inductam litis pẽdentiã, Aut causa est cõmissa, & pars citata, tũc secus, vt ibi latius per eos: Qui ex duabus decisionibus simul iunctis ita intelligunt, & clarissimã esse dicunt dictã decis.69.pro qua opinione videtur esse in recol.Mohed.decis. 104.Palatium, sub rubr.de trienna. & vt lit. pend.dum sentit post cõmissionem causæ litem induci, licet non antea: cui concordat alia in recol. Acchil.de Grass.3.appellatio extraiudicialis. circa mediũ.
198 sub rubr.de appell. Hæc opinio † non videtur posse subsistere, quia quãdo causa est cõmissa, & pars citata, tunc non est hæsitandum, quin sit litis pendentia inducta, cum non appellatio extraiudicialis, sed commisso causæ, & subsecuta citatio eam proculdubio inducant, vt diximus suprà in materia litis pendentiæ per citationem: quando verò causa non est commissa tunc etiam in aliquo casu dicendum est litem pendere, & attentata reuocanda, vt colligitur ex eisdemmet decisionibus per eum consideratis videlicet 44.aliàs 344.licèt, & deci.38.aliàs 309.de appel.in no.quæ dum considerant certum casum, in quo etiã ante cõmissam causam attentata post appellationẽ extraiudicialẽ veniunt reuocanda (de quo infrà proximè in vltima opinione) apertè probant, quod etiã ante cõmissionẽ causæ per huiusmodi
199 appellationẽ lis pendere: quia attentata † sine litis, vel appellationis pendentia nõ dantur, vt tradit Cassad.deci.6.incip. Voluerunt domini.nu.2. super reg.cancel.Vnde inhærendo terminis materiæ nostræ ego hanc difficultatem esse hac distinctione absoluendam puto, & hæc erit.
200 Quinta, opinio † similiter distinguẽs, ꝙ, Aut post appellationẽ extraiudicialẽ intimatã causa in appellatione expressa est per appellantẽ probata, vel saltẽ per eum fuit facta oblatio super illius probatione, & tunc per eã dicatur lis inducta, & attentata debeant reuocari: Aut talis probatio, & oblatio nõ est facta, & tũc secus: Et pro ista distinctione in materia nostra attẽtatorũ Cõmissa pro nunc consideratione huiusmodi pendentiæ, quoad alios effectus, putã regulæ, de subrogãdis collitigantibus, vel interruptionis pacificæ triẽnalis, in quib⁹ diuersa ratio à casu attẽtatorũ cõsiderati põt) videntur esse in terminis dictæ deci. videlicet 38.aliàs 309. attentata, & 44.aliàs 344. licèt, de appel.in no.presertim vltima in vers.hoc verũ est: vbi formaliter dicit, ꝙ quãdo esset facta talis oblatio, tunc quoad translationẽ iurisdictionis, & quoad reuocationẽ attẽtatorũ sufficit hæc duo probare, scilicet, quòd proposuerit grauamen, & illud obtulerit se legitimè probaturũ, & particulariter loquitur de attẽtatis ante cõmisśã

causam

causam appellationis, vt clarè patet in finalibus
verbis dictæ decis.44.ibi intelligas sanè cõclusio
nẽ,de attentatis ante impetratã cõmissionẽ, &c.
Eandem distinctionẽ reperio clarè sensisse Nico.
de Mil.in verb.attentata.vers.7.fol.30.& Franc.in
cap.interposita.sub nu.4.vers.septimo, limita.de
appell.& ita concludendum puto, quòd regulariter
per appellationẽ extraiudicialem ad effectũ
attentatorum litis pendẽtia non cẽseatur inducta,
nisi aut probata causa in appellatione expressa,
aut saltem oblata illius probatione,& non admissa,
tunc enim si iudex vltra procedat tanquã
attentatum reuocandum esset,vt in dictis decis.
Nec simpliciter ac indistinctè tenere,quod quoad
effectũ attentatorũ appellatio extraiudicialis
faciat litẽ,prout indistinctè videtur sensisse Mandos.
super reg.de subrog.collitig.q.15.numer. 3.&
sub nu.5.Quod si quis nixus actoritate prædictæ
decis.Mohed. distinctionẽ de qua suprà proximè
in 4.opi.numer.197.amplecti voluerit, illam am-
201 pliare† poterit,vt procedat non solũ quãdo appellatio
extraiudicialis fuit cõmissa per specialẽ
commissionẽ,verum etiam si fuerit admissa per
Auditorem Cameræ,qui si vigore huiusmodi appellationis
citationem cum inhibitione decreuerit,
& fuerit contrauentum,potest valide sententiam
super reuocatione attentatorum proferre,
vt tenuerunt aliàs domini in vna Aquilan. beneficij
Sancti Angeli inter Fabritium Rita,& Ioannem
Dominicum Coraza coram Vestano.4.Iunij
1554.declarando tamen.
202 Primò, vt hæc ampliatio † procedat in his in
quibus Auditor Cameræ haberet iurisdictionem
aliàs secus,vt colligitur ex his quæ in eadẽ Aquilan.
dixerunt domini in duabus sequentibus positionibus
coram eodẽ Vestano, videlicet die 25.
Iunij.& 4.Iulij , eiusdẽ anni.1554.Videlicet,quòd
203 inhibitio † Auditoris Cameræ emanata vigore
appellationis extraiudicialis per eam admissæ in
causa prædicti beneficij non fecerit attentata ex
eo,quia regulariter Auditor Cameræ in beneficialibus
non dicatur habere iurisdictionem.
204 Secundò declara, vt ita demum † appellatio
extraiudicialis cõmissa inducat litem ad effectũ
attentatorum,si illa fuerit intimata, vt senserunt
domini in vna Ariminen. bonorũ coram Grato.
13.Maij. 1569. in qua (cũ pro attentatis inter cætera
Allegaretur,quod fuerat appellatum extraiudicialiter ,
& causa appellationis commissa, &
pars replicaret ad excludẽda attentata,quod illa
non fuerat intimata, domini tenuerunt pro non
attentatis : Et præmissa omnia rectè procedunt
cõsiderata appellatione extraiudiciali ad effectũ
attentatorũ:Verum quia (vt ex prædictis patet)
doctores etiam quoad alios effectus illam considerant
subordinãdo omnia prędicta,potest dici,
205 quòd huius articuli† an appellatio extraiudicialis
faciat litem triplex potest esse effectus.
Primus,quod attentata , & de hoc dic,vt suprà
proximè.
206 Secundus,quoad hoc, vt † appellatus etiam
non facta sibi intimatione appellationis extraiudicialis
possit causam prosequi, & faciat litem,vt
(per decis.Rot.primã,aliàs 38.fuit dubitatum de
elect.in no.& 6. aliàs 41. voluerunt , de appell.in
no.& fastol.cons.2.dub.12.incip.quintum) tenuerunt
domini in vna Casalen.prioratus corã Grato.
17.Februarij,1567.
207 Tertius ad effectum,vt † appellãs nõ dicatur
pacificus possessor quoad regulam de annali,&
licet in dicta Casalen. domini noluerint aliquid
determinare,quia in contrariũ allegabatur deci.
Peregrini 2.& 3. maior tamen pars inclinabat,ꝙ
nõ diceret pacificus possessor,pro quã faciũt omnes
illæ decis. quas suprà in 1. opi. allegauimus.
Vltimò,pro complemento huius materiæ illud
prætermittendum non est, quòd non defuerunt,
208 qui † etiam per capturam personæ, Immo
etiam per petitionem,quòd quis carceribus mãcipetur,
& insuper per sequestrationem bonorũ
litis pendentiam induci asseruerint, vt fuit Caccialup.
in tracta.de suspect.debitor.q.17.in princ.
& nu.3.quem refert (licet non omnino sequi videatur)
nouissimè Grauat.in annot.ad Vestr.lib.
4.cap.1.nu.9.& etiam compilator libelli , qui inscribitur
formulariũ terminorũ in c.de litis pen-
209 dentia in fi.fol.13.Sed re vera per capturã† nõ videtur
lis induci,& in contrariũ,quod captura facta
ratione suspitionis fugę nõ inducat attẽtata,
allegatur in recolle.Ioa.Paul. deci.171.Sicut nec
210 per sequestrationẽ rei† dicitur res effici litigiosa,
vt per Nat.in cons.2.circa primũ.sub nu.2.ver.
prætereà quomodo sequestrũ.lib.1.Ex quib⁹ omnibus
satis apparet quando lis dicatur incipere
(quæ erat prima inspectio)& per quos actus initiatur
litis pẽdẽtia,sequitur nunc videre quomodo
lis finitur , & sic per quantum tempus duret.

Per capturam personæ.Itẽ Per sequestrationẽ bonorũ quis dicatur lis introduci.

211 Finis igitur† litis (& hæc erit secunda inspectio)
multis modis contingere potest,vt colligitur
ex notatis in varijs locis, per doctores dum
disputant, an solùm per sententiam , vel etiam
per mortẽ,aut renunciationẽ lis finiatur. Verum
quia maximè vtile est,scire per quãtum tempus
lis duret , vt in consequentiã etiam sciamus per
quantum tempus duret ista prohibitio legis,ne
quid lite pendente innouetur , & docto. non ita
dilucide processisse videtur, vt materia ista clarè
pateat(cum in certis huius articuli casibus etiã
Rota variasse dicatur , vt dicit Cassad.decisio.5.
erat in fin.vt lit.pend. & eam aliqui male dicere
affirment.) Idcirco concluſiuè procedendo ita
dici potest: Quod licet aliàs Rot.decisi.10.aliàs
411.si lite pend.nu.3.vt lit.pend.in no.tenuerit litem
non finiri,nisi per sententiam: Nihilominus
Mil.& alij dicentes (aut Rotam in hoc malè dicere,
aut ciuiliter esse intelligendam) alios etiam
modos finiendi litem adduxerũt, vt per Mil.post
alios in verb.lis finitur.fol.215.

Secunda Inspectio, quãdo, & quibusmodis lis dicatur finiri.

Ex quorum omnium dictis collige infrascri-
212 ptos modos. Videlicet † litem finiri. Primò,per
sententiam , quæ transierit in rem iudicatam,vt
nu.213.vsque ad nu.242. Secundò renunciatione,
seu cessione , vt nu. 243.vsque ad nu.262. Tertiò
morte,vt nu.263.vsq; ad nu.274.Quartò tempore,
vt nu.275.vsq; ad nu.286. Quintò (secundum
opinionem aliquorum) etiã desertione.nu. 287.
Quorum singulorum veritas , & intelligentia ex
eorum declaratione apertè apparebit.
Circa primum.De Sententia constitui potest
213 regula affirmatiua litẽ† tolli, finiri,& extingui per
sentẽtiã,seu rẽ iudicatã:Probatur regula ex dict.
deci.10.aliàs 411.si lite.n.3.vt lit. pen.in no.Afflict.
dec.342.Quidã curbicernix.n.3.& post eũ Philip.
prob.in add.ad Io.Monac.in rub. vt lit.pen. in 6.
in

Per sentẽtiã quomodo lis finiri dicatur, ex regula hic posita colligitur.

Quæ, Ampliatur duobus , & Limitatur octo modis.

in princ. transitus enim in rem iudicatam tollit litis pendentiam, vt per Parisf. consili. 30. in causa nume. 36. libr. 4. quod tenet etiam Mandos. super reg. de subrog. collitig. q. 12. nu. 2. vbi præter præallegatos alios etiam in id citat, quod lis per sententiam finiatur: & dixit Bero. in consil. 54. concludendum. sub nu. 18. libr. 3. quod ad hoc, vt lis desinat pendere ad effectum, vt possit innouari requiritur sententia diffinitiua, & quod per sen-
214 tentiam † quæ transiuit in rem iudicatam vitiũ litigiosi cesset. post Rot. in dicta decis. 411. Mil. & Gomes. per eum allegat. tradit Aug. Bero. seu magis Iul. Scarlatinus Regiẽsis inter cons. Bero. cõs. 177. plura. nu. 26. lib. 1. Quam Amplia.

215 Primò, vt procedat † etiã si aduersus sẽtẽtiã (& hoc quoad sententias Præfecti prætorio à quibus cum nõ appelletur. l. 1. C. de sent. præfect. prætor. dicuntur transire in rẽ iudicatã) esset petitus recursus: quia per talẽ recursum nõ inducitur litis pendentia, vt nouissimè per Franc. Marc. in decis. delphinat. q. 624. Quæritur super literis. nu. 7. post Bal. in authent. quæ supplicatio. C. de præcib. Imper. offer.

216 Secundò, vt per sententiã † in tantum dicatur lis extincta, vt si sit lata in fauorem possessoris (quo casu non requiritur alia executio, nisi executoriales propter expensas) si iudex post suam sententiã admittat aliquem pro suo interesse cõparẽtẽ, & in illius fauorẽ pronũciet absque noua cõmissione, talis sententia venit reuocanda: quia iudex iam per sententiã in fauorẽ possessoris functus est officio suo, & lis dicitur extincta, vt fuit aliàs decisum in vna Leodien. in qua sẽtẽtia Rauellaten. fuit ex hoc capite reuocata, vt est decis. in recol. Accorambo. 27. quando. sub rub. de sententia. & re iu.

Limita eandem regulam.

217 Primò, nisi † aduersus sẽtẽtiã, à qua non fuit appellatũ, (& propterea lis esset extincta) fuisset petita restitutio in integrũ ad appellandum: quia stãte huiusmodi restitutione lis censetur durare, saltẽ super restitutione, & si dicta sẽtẽtia exeque-
218 retur erit executio † tanquã attentata reuocanda, vt est decis. Rot. 51. aliàs 379. si cõmitatur causa restitutionis in integrũ, de appel. in no. quãuis
219 contrarium, quod petens † restitutionẽ hoc casu non dicatur collitigans nisi fuerit restitutus, tradit post Stafileum de liter. grat. & iust. fol. 164. & moder. in l. stichus. §. Lucius. in 6. not. ff. de cond. indeb. Io. Bap. Ferret. in cons. 11. quærendum. nu. 17. lib. 1.

220 Secundò, potest limitari nisi † aduersus sententiã fuisset petita, & obtẽta restitutio in integrũ: nã per illã restitutionẽ videtur illa lis, aut nõ finita, aut reuiuisci, etiã quoad effectũ litis pendentiæ. Et ideo stante huiusmodi restitutione re-
221 stitutus † potest infra mensem gaudere beneficio regulæ, de subrogandis collitigantibus, vt per Stafil. in tracta. de lit. grat. & iust. fol. 164. vers. &
222 ex prædictis patet. Quinimmo etiã si † nõ fuerit adhuc obtenta, sed tantum concessa restitutio in integrum, etiã cum clausula prout, de iure, retardanda est executio sẽtẽtiæ, donec cognoscitur an sit danda? Ita tenuerunt domini in vna Lucẽ. Decanatus Corã Vestano. 17. Martij 1546. & est decis. in recol. Put. 7. restitutione concessa. de restit. in integ. Quod tamen limita duobus modis.

223 Primò, nisi † fuerit præfixus terminus ad docendũ, de causa restitutionis, & in termino nihil fuerit dictum, vt per Put. in dicta decis. Secundò nisi
224 † in cõmissione restitutionis in integrũ fuerit apposita clausula parito iudicato, nam per dictã cõmissionẽ post rem iudicatã non dicitur lis denuo introduci, & pẽdere, nisi prius parito iudicato: ita vna Hispalen. dimidiæ portionis corã Puteo. 5. Maij. 1542. vt est decis. eiusdẽ 15. lis non dicitur, sub rub. vt lit. pend. aliàs autem quando per
225 † restitutionẽ in integrũ dicatur induci litis pẽdẽtia, & consequẽter attẽtari, vel ne, latiùs dicemus infrà c. 18. de atten. pend. restit. in integr. per totum, vbi vltra supradictas etiam alias limit, posuimus.

226 Tertiò, vt non † procedat in sẽtẽtia absolutoria ab obseruatione Iudicij, quia per eam res non desinit esse litigiosa. Mil. in verb. litigiosum beneficium. folio. 212. Pro qua limitatione facit,
227 quia absolutoria † ab obseruatione Iudicij dicitur esse sententia interlocutoria, non diffinitiua, vt est communis opinio, de qua (post Fely. in capi. examinata. nu. 21. de Iudic.) testatur nouissimè. Ioã. Bapt. de Asin. in sua praxi iudic. §. 2. capi. 17. nu. 14. Per interlocutoriam autem litem non finiri dicemus proximè in 6. limit. num. 239.
228 Hæc autem limitatio sanè est † intelligenda, de absolutoria ab obseruatione iudicij lata, puta ob ineptũ libellũ, vel ob defectũ mãdati procuratoris, & ex omnibus aliis casibus, de quibus per docto. præsertim Ias. in l. properãdũ. §. & siquidẽ. nu. 16. C. de iudi. [præterquã si esset lata, quia actore intra debitũ tẽpus nõ cõparẽte, & causam prosequi negligẽte instãtia esset perẽpta] quoniã
229 hoc casu per huiusmodi absolutoriã † ob perẽptã instãtiã, litẽ, & litigiosi vitiũ cessare [post Saly. in d. §. & siquidẽ] firmauimus infrà, in tertia illatione princip. nu. 511. secuti opi. illorum, qui tenent alienationẽ rei litigiosæ factã postquam instantia est perempta validam fore.

230 Quartò, limita, vt † licet lis videatur extincta per sententiã, tamẽ remanet talis lis, ꝙ possessor [qui cõtra se habet rẽ iudicatã] nõ possit per hoc resignare in manibus Ordinarij, vel Nuntij: ita in vna Calaguritana hæremitorij fuit tentum corã Aquen. 18. Octobris 1545. vt est decis. in recol. Putei 4. lata sẽtẽtia, vt lit. pend. cũ qua concordat in eadẽ causa, decis. Mohed. 180. vacante. eo. titu. vbi generaliter dicitur, ꝙ fuit tentũ per omnes
131 [duobus exceptis] quod lis † duret tã respectu actoris, quàm rei, ita quod Ordinarius nõ posset prouidere donec res iudicata habuerit effectum per adeptionem possessionis, & iterum deci. 206. diu fuit. eod. titu. in vna Salamantin. beneficij, de Rabe. 28. Martij. 1544. vbi similiter dicit, quòd lis
232 durat † post executoriales obtentas ab actore, secus si à reo, & etiam possessore: tunc enim extinguitur, & verè dicitur lis finita: Idem in decis. 241. circa: ad medium. sub rubr. de allegat. Lap. in vna Hispalen. Canonicatus 17. Martij. 1538. & supradictis decisionibus Mohed. concord. etiam decis. Acchill. de Grass. 181. lis sicut: sub rubr. de lite in vna Gerundẽ. beneficij coram Reumano. quam opinionem, quod post sententiam non-
233 dum executioni demandatam remaneant † tales litis reliquiæ, quæ impediant cursum annalis possessionis latè, & eleganter (multa etiam

ad

ad propositum huius limit. adducens) tenet Sar
nen. de annal. poss. q. 44. per tot. & ideo aliàs do-
mini in dicta Calaguritana Heremitorij coram
Aquen. supradictam decisio. 10. aliàs 411. (in eo
quod dicit, quòd lis finitur per sententiam) sup-
234 pleuerunt, † & declarauerunt, per sententiam
scilicet executioni demandatam, vt refert Man-
dos. super reg. de annal. q. 27. num. 2. Et his omni-
bus concordat in recollect. Sarnen. decisi. 14. in-
cip. lis dicitur: vbi in vna Obeten. coram Io. Cle-
rici de anno. 1533. fuit dictum litem durare etiam
post sententiam, quæ transiuit in rem iudicatam,
propter executionem, post Bald. in l. 1. de iuram.
calumn. & in l. si causam, de execut. rei iudic. Io.
Fab. in l. 2. C. de litigios. & alios per eum citatos.
Idem quod (quamuis sint latæ sententiæ, quæ
faciât rem iudicatam, & illarum vigore decretæ
235 executoriales, beneficium † nihilominus dica-
tur taliter litigiosum, vt prouisio facta de eo per
Ordinarium non sit valida, tenuerunt domini
in vna Caurien. Archidiaconatus coram Grato.
28. Aprilis 1564. & licet ibi præsupponeretur in
facto, quòd vigore executorialium esset etiam
capta possessio (& sic secundum præmissa lis
videretur extincta) tamen quia præsuppone-
batur etiam, quod dictæ executoriales non fuis-
sent intimatæ (prout est necessarium iuxta decis.
Cassad. 6. gratia subrogationis. numer. 11. de caus.
poss. & propriet. & diximus latius infrà, in 1. il-
latione regulæ de attent. lit. pend. in 3. ampliat.
nume. 306.) non poterat dici, quòd sententiæ es-
sent debitè executioni demandatæ, secundum
terminos præsentis limitationis: quinimmo ex
his quæ fuerunt resoluta in dicta Caurien. potest
colligi necessaria declaratio ad præsentem limi-
236 tationem, vt tunc † sententia executioni (per
adeptionem possessionis) demandata litem ex-
tinguat, quando fuit debito modo, & necessa-
riis terminis seruatis executa, aliàs beneficium
remaneret adhuc litigiosum, & Ordinarius con-
ferre non posset per supradicta: quod etiam vi-
detur tenere Sarnen. dicta q. 44. ad med. vers. ac-
cedit ad hoc, vbi refert de stilo attentare eum,
qui post sententiam, & executoriales obtentas
ingreditur possessionem non seruatis quatuor
terminis solitis: Præmissa tamen videntur neces-
237 sario † declaranda nisi per aduersarium, & eius
impedimenta stetisset, quominus is, qui obti-
nuit sententiam potuerit eius vigore possessionẽ
adipisci: quia tunc debet haberi pro capta cum
facto aduersarij ille sit impeditus: Afflict. decisio.
302. numero 1. vers. quo casu: cum id perpetuum
sit, vt cum per alium stat, quominus quid fiat, id
pro facto habeatur in eius præiudiciũ. l. si ideo. §.
præsenti. ff. de euictio. cum aliis congestis per Ti-
raq. de vtroque ret. §. 15. gl. 2. nu. 7. vers. idque per-
petuum est.
238 Quintò, limita nisi † post executoriales (&
per cõsequens postquam lis præcedẽs videbatur
extincta propter rem iudicatam) sit appellatum
ab illis, & commissa causa appellationis nullita-
tis, & iniustitiæ tam executorialium, quàm sen-
tentiæ, & totius processus: quia per huiusmodi
commissionem litis pendentia censetur inducta,
vt fuit conclusum in vna Hispalen. Canonicatus
coram Peregrino, vt est decis. in recoll. Put. 10. li-
tis pendentia, vt lit. pend.

239 Sextò, vt nõ † procedat in sentẽtia interlocu-
toria, sed solùm in diffinitiua: quia per eam (quã
do transiuit in rem iudicatam) lis finitur, secun-
dum Mohed. decis. 105. posteà verò: sub rub. vt lit.
240 pend. Nisi essemus † in interlocutoria, per quã
Iudex pronunciaret se Iudicem incompetẽtem:
quia tunc lis non dicitur amplius pẽdere, vt post
Anchar. cons. 13. viso processu, & Fely. in c. cæte-
rum. col. 2. vers. limita 2. extra, de rescript. tradit
Menoch. de arbit. Iud. libr. 2. centuria 3. casu. 202.
num. 23.
241 Septimò, limita, vt † procedat in sentẽtia dif-
finitiua lata in fauorem rei, secus si in fauorem
actoris, quia tunc aliquid post sententiam rema
net faciendum, quod non cadit in reo. Mohed. de
cis. 142. lite, vt lit. pend. etiam si nõ sit simplex ab-
solutoria, sed etiam adiudicatoria pro reo: Et
quamuis remaneat negocium expensarum, ta-
men expensæ non substinent litem respectu be-
neficij, vt ibi dicitur: & ad hanc limitationem fa-
ciunt, quæ post eũdem decis. 206. diximus suprà
in 4. limitatione huius regulæ. nu. 231. & seq.
Octauò, limita, seu magis declara, nisi sen-
242 tentia † fuerit appellatione suspensa, quia tunc
causa dicitur durare, vt post Oldrad. in cons. 255.
contra prouisionem: tradit eleganter Natta in
cons. 99. viso. num. 4. lib. 1. & ideo in regula suprà
posita præsupponitur sententia, quæ transiuit in
rem iudicatam.

Renũciatione, & cessione quãdo, & quib⁹ modis lis finiri dicatur.

Circa secundum De renunciatione, seu ces-
243 sione facta liti, & causæ, quod per eam † finiatur,
videtur casus in capit. 1. de lit. contest. in 6. & fa-
cit decis. Rot. 32. aliàs 678. dic quod. de senten. &
re iudic. in antiq. Mil. in verb. lis finitur. folio 215.
Cassad. decis. 1. dubitaui. sub numero 2. de sent. &
re iudic. & not. omnes doctores (apud quos sa-
tis supérque de hac materia videre poteris) in
l. postquam liti. C. de pact. & ista potest esse Re-
gula quæ probatur, quia quando, est renuncia-
244 tum causæ, & liti, lis † non dicitur pendere, vt
post glo. in l. incerti. in verb. quęstionem. C. de in-
terd. tradit Blan. in tracta. de compromis. in 4. q.
245 princ. numero 51. & similiter res † non dicitur
amplius litigiosa. Crauett. post alios in consilio
182. videtur. numero 4. libro 1. Prout etiam tran-
246 sactione dicitur lis † extingui, vt post docto. in
dicta l. postquam liti, & in l. si cõtra maiorem. C.
de appell. tradunt Anchar. cons. 16. viso. Crauett.
post eum cons. 182. numer. 4. Paris. cons. 47. vide-
tur. num. 43. libr. 4. & est decis. in recoll. Thom. de
Tanis 5. incip. transactio: Quo casu in tantum
247 † lis per transactionem extincta dicitur, vt sine
noua citatione vlterius in causa procedi non
possit, & probata etiam absentia procuratoris,
qui interueniebat in causa, non possit procedi
per audientiam literarum contradictarum, vt est
decis. in recollect. Mohed. 315. incip. Abulen. De-
canus.

Regula affirmatiua, Quæ Ampliatur, tribus modis. Limitatur totidẽ. Declaratur autem quinque modis.

Amplia prædictam Regulam.

248 Primò, vt præmissa † procedant non solùm in
causis profanis, verum etiam beneficialibus, vt
dicta decisio. 678. dic quod. in antiq. & post eam
Vestr. in sua prax. Ro. Cu. libro 8. cap. 4. tit. vt lit.
249 pend. num. 26. in fin. quæ cessio † facta liti (li-
cet in beneficialibus non inducat cessionem iu-
ris) tamen habet vim pacti de non petendo, vt
post Mil. in verb. renunciare liti, & causæ tradit
Crescent.

Crescent.decis.158.tertius.de restit.spol.
250 Secundò, vt † in tantum per renunciationem
factam liti lis tollatur, quòd sententia postmo-
dum lata non valeat, etiam si renunciatio sit fa-
cta nō à Domino, sed à procuratore (speciale ta-
men ad id mandatum habente) vt est deci. Egid.
260. sententia: licet aliqui contradicerent, vt ibi
per eum.
251 Tertiò, vt cessio † etiam facta corā notario in
absentia Iudicis litem extinguat, & ita in vna
Palentina beneficij de Cardellino coram Tho-
ma de Thanis 15. Nouembris. 1546. fuit resolutū:
quicquid aliàs dixerit Rot. decisio. 3. aliàs 306.
si actor. de renunciat. in no. (vt de hoc est hodie
decis. in recollect. Put. 15. renunciatio, seu cessio
sub rubr. de renunciat.) quæ est repetita apud
eundem in tit. vt lit. pende. decis. 22. lis extingui-
tur: cum quibus concord. etiam in recolle. Chis-
sanen. decis. 23. incip. cædēs liti. vbi dicitur talem
252 † cessionem corā notario, & testibus validā esse
(licet per Auditorem nō fuisset admissa,) Quod
nouissimè in vna Auximana parrochialis sancti
Angeli pro Pamphilo Maxilla contra Io. Bapti-
stam Rambertinum coram D. meo Lancellotto
sub die 11. Maij. 1571. videntur domini ampliasse,
vt cessio (etiam facta coram alio notario non a-
ctuario) sufficiat.

Limita eandem regulam.

253 Primò, quando † non esset post cessionem se-
quuta possessio, sicut enim per sententiam non
finitur lis, nisi sequuta possessione, ita nec per
cessionem, vt not. Acchill. de Graff. in recollect.
suis decis. 181. lis sicut. sub rubr. de lite, in vna Ge-
runden. beneficij coram Reumano: Quæ de-
cis. fuit aliàs allegata, & tacitè per dominos ad-
missa in vna Calaguritana prætensæ medietatis
fructuum coram Aldobrandino. 14. Aprilis 1567.
in qua (cum ageretur de probanda Intrusione,
& ad illam excludendam allegaretur cessio fa-
cta liti, & ex aduerso replicaretur, quod cessio
non excludebat intrusionem, nec per eam erat
lis finita (cum non fuerit secuta possessio) domi-
ni tenuerunt in eo casu constare de intrusione.
254 Secundò, quando † in cessione non esset fa-
cta mētio de lite, quia cessio est nulla, & cōseque-
ter litem non extingueret, quod procedit, etiam
255 si lis esset introducta, quo ad actorē tantū † per
commissionem causæ, & citationem ad eius in-
stantiam decretam, nondum tamen contra reū
exequutam, vt est decis. in recollect. Guid. bon.
154. voluerunt sub rubr. de litigios.
256 Tertiò, quando † renunciatio fuisset non pu-
ra, & valida, sed conditionalis, & consequenter
inualida (conditione nō adimpleta) puta si quis
renunciet iuri, liti, & causæ aliqua pensione sibi
reseruata: quoniam si pensio sit nulla, lis non cē-
setur extincta, nec ius à cedente abdicatum, etiā
si cedens illam pensionem (credens probabili-
ter esse bonam) per aliquot annos percepisset,
vt (secundum istos terminos) fuit resolutum in
vna Barchinonen. canonicatus, & pręben. coram
Guicciardino 7. Iunij 1567.
257 Declara eandem. Primò, vt præmissa † proce-
dant in renunciatione facta liti, & causæ, secus si
instantię, quia tunc non purgatur vitium litigio-
si. Mil. in verb. litigiosum beneficium, & docto. in
258 dicta l. postquam liti. Secundò, vt si † post cessio-
nem actor velit executoriales pro expensis ante
cessionem factis non debeant ei denegari, vt est
decis. in recollect. Crescent. incip. nota quod. sub
259 rub. de iudic. Tertiò, quod † per ista verba nolo
vlterius litem prosequi, lis non cēsetur extincta,
vt est in recollect. Crescent. 2. decisi. 42. Quartò,
260 quòd si † sint plures collitigantes, & vnus ex eis
cædat iuri, liti, & causæ in fauorem alterius (etiā
per cessionem factam in manibus Papæ) per
hoc lis non dicitur extingui, nisi tantum quo-
ad cædentem, & ideo si tertius post cessionem
ingrederetur possessionem diceretur intrusus,
vt fuit tentum in vna Calaguritana medietatis
fructuum coram Aldobrandino. 14. Aprilis. 1567.
261 Quintò, vt † licet per cessionem factam liti, &
causæ regulariter lis extinguatur per supradicta,
per cessionem tamen iuri, & beneficio factam lis
non censetur extincta, & beneficium adhuc dici-
tur litigiosum: & propterea cum aliàs præsuppo-
neretur, quod Papa commisisset causam iacta-
tionis, & iactationum Iudici de partibus (etiam
cum clausula appellatione remota) & lata sen-
tentia contra Thomam ille eodem die, quo ap-
pellauit etiam beneficium resignauerit, & dubi-
taretur, an per hanc renunciationem beneficium
desierit esse litigiosum, ita vt compræhenditur
sub indulto Cardinalis, qui beneficia conferre
poterat, præterquam litigiosa: & pro affirmatiua
allegaretur, quòd per sententiam latam (iuncta
clausula appellatione remota) lis debebat dici
extincta, & quod de voluntate Thomæ nolentis
vltra prosequi litem satis constabat ex ipso actu
resignationis, per quam videbantur cessare mo-
lestiæ, & iactationes, quas à dicto Thoma aduer-
sarius (qui commissionem impetrauerat) sibi
inferri verebatur, & allegaretur pro hac parte
Mil. in verbo lite pēdente quoad litigantem. fol.
213. Domini tamen in vna Mutinen. beneficij san-
cti Bartholomæi coram D. de Rubeis 5. Iunij
1564. tenuerunt, quod lis eo casu non esset extin-
cta, sed duraret propter appellationem interpo-
sitam, & ad suprà allegata informantes pro ne-
gatiua respondebant, quòd per cessionem lis
non extinguitur, vt est text. in capitulo secundo,
vt lite pendente in 6. & quod Mil. ibi loquitur de
cædente iuri, ac etiam liti, & causæ, & quod clau-
262 sula † appellatione remota non erat attenden-
da, cum fuerit data in rescripto conquestus, se-
cundum Hostien. in capitu. vt debitus. de appel-
lat. & nos quoque diximus latius infrà in secun-
da parte. capitulo duodecimo, de attentat. ap-
pellat. pendent. in 8. limit. princip. versic. decimo,
limita.

Circa tertium de Morte sit.

263 Regula, quòd lis † finitur per mortem, vel *Morte litigantiū lis*
vtriusque tam actoris, quàm rei, vel actoris tan- *censetur fi-*
tum. (Nam per mortem rei duntaxat lis non fi- *nita regu-*
nitur, vt proximè dicemus) Regula proba- *lariter.*
tur ex illo vulgari dicto, quod assumitur ex §. *Ampliatur duobus*
deinceps. in authent. de nupt. quia cum persona *modis.*
actoris censetur etiam extingui actio sua perso- *Limitatur totidē.*
nalis, vt est decis. Egid. 156. mortuo actore ad
med. quem refert Cassad. decisi. 1. dubitaui. de re
iudic. & quoad mortem vtriusque Mil. in verb.
lis finitur, & vitium litigiosi. fol. 215. de quo dicit
esse casum in clem. 1. vt lit. pend. & ibi not. Ioan.
And. & est deci. in recollec. Mohed. 142. lite aliàs,
&c.

&c.sub rubr. vt lit. pend. vbi in vna Leodien.canonicatus coram Aquen.inter Card.Senen. actorem,& Martinum possessorem, & reum conuentum fuit tentum per mortem vtriusque litem
264 fuisse extinctam,secus † autem per mortē vnius tantum,vt est decis.in recol.Mohed.190.lite pendente.sub rub.de appellat. de mense Nouembris 1544.coram Fabio:vbi generaliter,& latè tractatur,quod per mortem vnius lis non dicitur extin
265 gui? Et ad propositum,quod lis † quoad effectū attentatorū per mortē solius rei nō extinguatur facit,quod aliàs fuit per dominos decisum in vna Theatin.Archipresbiteratus coram Caputaquē. 10.Octobris.1560.quod si mortuo reo, & possessore collitigans possessionem capiat dicitur attētare,nec ab eis excusetur sub prætextu,quòd lis fuerit extincta, cum per mortem hoc casu non extinguatur,vt est in recol. Caputaquen.1.decis. 229.incip.cum lis non extinguatur.

Amplia regulam suprà positam.

266 Primò,vt procedant † hæc etiam in morte ciuili.Cassad.decis.3.solet.nume.6. vt lit.pend.cum & aliàs generale sit quod mortis appellatione venit tam ciuilis mors, quàm naturalis,vt tradunt docto.in l.Gallus.§.& quid si tantum,vbi Ias.nu. 8.ff.de liber. & posthum. & per Moder.in tracta. cui est titulus Mors omnia soluit.in prima parte, in 4.præmisso.nu.32.

267 Secundò, vt non † solùm si ambo decedant, sed si alter decedat, alter verò renunciet,vt not. Ioa.And.in dicta clem.prima, in verb.mota,quē refert,& sequitur Mil.in supradicto loco.

Limita Regulam prædictam.

268 Primò, nisi † defuncto actore Papa aliquem in ius, & litem subrogâsset, tunc enim per talem subrogationem lis non habetur pro extincta, sed censetur in persona subrogati adhuc viuere, & durare. Cassad.decis.1. vt lite pend.& diximus suprà,numero 161. dum locuti sumus de subrogatione: Quæ tamen subrogatio est reo superstiti intimanda.Egid.dec.156.mortuo, vel saltem eius procuratori secundum terminos decisio.11.aliàs 440.si agens,vt lit.pend.in no.

269 Secundò,limita,vt † procedat nisi reus superstes velit litem prosequi, nam (illo volente prosequi) lis non censetur extincta, immo durare, & posset pro eo dari absolutoria, vt colligitur expresse ex dicta decisio.Egid. 156.& expressius per Cassad.dic.deci.1.de re iudic.nu.2.post Egid. vbi suprà,& Ioan.And.in dicta clem.1. Et pro ista limitatione,seu declaratione dictarū decis.Egid. & Cassa.fa.quæ remissiuè ponit idem Cassad.decis.6.in fin. vt lit.pend. & est bona decis.in recoll. Acchil.de Grass.188.mortuo actore:sub tit.de lite,vbi ita asserit fuisse tentum in vna Zamoren. coram eo,subdens,quòd per mortē actoris reus
270 † non inciperet esse triennalis nisi per aliquos actus cōstaret eum cessisse illi iudicio,vel omnes suos procuratores reuocasse: Quomodo autem sit intelligendum hoc quod litem superstes non prosequatur,dic vt per Cassad. post alios decis.5. nu.3.vt lit.pend.& per Mil.in verb.litis pendentia non finitur.fol.212.

271 Declara præmissa omnia, vt † procedant in morte actoris quoad reum,secus sit in morte rei quo ad actorem: nam tunc non censetur quo
272 ad eum lis finita,quia licet † reus sit sublatus de medio per mortem, & sic appareat sibi amplius beneficium non deberi, non propter hoc sequitur actori superstiti deberi, vt dicit Rot.decis.8. aliàs 144.in causa,vt lit.pend.in no.facit dicta decis.Egid.156.& dicta decis.Cassad.6.vt lit.pend.& ita etiā fuit tētū in vna Burgen.canonicatus corā D.meo Oradino sub die 18.Decēbris.1562.Quin-
273 immo in tantum lis † durat quoad actorem,vt si ille mortuo reo aliquid innouet illud omne tanquam lite pendente innouatum sit reuocandum, vt est decis. Rot.10. aliàs 411.lite pendente,vt lite
274 pend.in no.Itē præmissa intellige,de morte † actoris in prima instantia, quia tunc dicitur lis finiri,secus si in secunda instantia quādo in prima fuisset pronunciatū contra reum, vt est in recoll. Put.20.decis.159.vbi ita asserit esse intelligendam decis.Egid.156.suprà in princip.allegatam.

Circa Quartum, De tempore licet sit hoc *Temporis cursu, an, & quibus casibus lis finiatur.*
275 vulgare, quod de iure † canonico nullum est tempus determinatum ad lites finiendas in cap. pen.de Iudic.& ponit Cassad.decis.5.numer.4.vt lit.pend.post Mil. in verb. litis pendentia non finitur.in fin.foli. 212. tamen Cassad. in dicta decis.
276 5. ponit vnum modum, quo scilicet lis † tempore finiatur, videlicet quando à prosequutione litis fuisset per tot annos cessatum puta per annos 8. (prout erat in casu suo) vt præsumeretur lis habita pro derelicta: quæ decis. Cassad. (licet videatur simpliciter relata,ac retēta à Menoch.in tracta.de arbit.Iud.lib.2.centuria tertia,
277 casu 202.nu.14.) nouissimè tamen fuit † declarata per dominos in vna Hispalen. canonicatus, vt procedat concurrentibus longinquitate temporis, & quod nihil penitus constaret de aliquo iure mouentis litem,secus si constet de aliquo iure,aut dubio probabili,tunc standum est decisionibus antiquis, vt instantia non pereat: Ius au-
278 tem mouentis litem † colligi debet ex coniecturis,quarum aliquæ enumerantur per Acchill.de Grass.decisio.187.incip. decisio Cassad.sub rubr. de lite: cum qua concordat in eadem causa decis.in recollect. Putei 14. vt lis censeatur, derelicta:sub rubr.vt lit.pendent.& in recollect.Peregr. decisio,10.aliàs 86.incip.proponente,& alia eiusdem Acchill.183.decis.Cassador.sub rubr. de lite, vbi dicit, ita fuisse tentum in dicta Hispalen.& in vna Palentina Cappellaniæ coram Prospero: & quod ita ampliauerunt domini dictas de-
279 cisiones Cassadori, vt scilicet † sufficiat decennium,& quod constet de non iure, vt suprà: Cui in eadem causa coram Prospero videtur concordare alia decis.Put.20.lis fuit habita, sub rubr.vt lite pendente:Pari modo ex coniecturis (de quibus in facto) fuit determinatum in alia Zamoren.Parrochialis de Villamor coram Acchill.de Grass. 27. Maij. 1540. vt est decisio Put.27.lis fuit
280 habita.sub rub.vt lit.pend.vbi etiam illud † notanter ponit,quod nondum erat lapsum decennium, sed restabant adhuc nonnulli dies, & tamen ita fuit decisum: Similiter in vna Viennen. coram Simonetta maior pars dominorū tenuit, quod per vigintinouem annos (quibus fuerat
281 à prosecutione cessatum) lis † censeatur neglecta, vt est decis. eiusdem 35.incip.an lis.sub rubr. vt lit.pend.subdit tamen ibi, quod tres ex senio-
281 ribus dicebant,quòd in Rota semper iudicatum fuerat contrarium: Et propterea ipse noluit de-

super iudicare, sed causam concordauit: Facit etiam ad præmissa alia decis. eiusdem Putei 7. lis dicitur habita pro derelicta.eo. tit.in vna Cópostellana canonicatus coram Peregrino. 28.
282 Martij 1547.quod lis † eo casu diceretur extincta,& finita, ex quo per 37. annos causa non fuerat prosequuta:de qua est etiam decis. in recoll. Peregri. 95. aliàs 109. incip. dubitaui: & secundum præmissa fuit etiam nouissimè resolutum in vna Barchinonen. canonicatus coram Guicciardino. 7. Iunij. 1567. in qua (cum dubitare-
283 tur) an lis † eo casu esset extincta,ex eo præsertim, quia ille, qui obtinuerat executoriales per annos 18. non fuerat litem prosecutus, quinimmo in fauorem collitigantis cesserat iuri,liti,& causæ cum reseruatione certæ validæ pensionis, & per excellentes aduocatos contra extinctionem allegaretur,quod cum cursu temporis non concurrebat aliud requisitum, scilicet, quod cóstaret,de illius malo iure (quoniam immo constabat de bono suo iure) domini tenuerunt lité non fuisse extinctam: Simpliciter autem, quod
284 per † lapsum 22.annorum, quibus fuerat à lite cessatum (vt ibi in facto præsupponebatur) lis cêseatur extincta, senserunt domini in vna Pampilonen. parrochialis de Vasquez coram Montisflasconen. 23. Iunij. 1553. secundum notas D. mei Oradini: Idem etiam senserunt in alia Toletan.parrochialis, de Yepes coram A.Augustino. 29. Aprilis 1553. vbi dum ad deducendum,
285 quòd beneficium † non erat litigiosum allegaretur inter cætera, quod per 11. annos fuerat à prosecutione litis cessatum, & non constabat,de bono aliquo iure cessantis, domini tenuerunt, quòd beneficium eo casu non esset litigiosum.
286 Præmissa verò omnia limita † non procedere, vbi essemus in causis fiscalibus, quia in his etiam si fuerit cessatum à prosequutione litis per triginta annos,lis tamen non dicitur extincta,& si quid interim fiat dicitur attentatum,vt est decis. Rot.Bononien. Pet. de Benintend.79.mota lite. nu.8.& seq.

Desertione an lis finiatur.

Circa Vltimum, sunt, qui etiam Desertione
287 † finiri litem dixerint, vt per Gomes.super reg. de trienna.poss.q. 54.ver.circa primum:ea ratione, quia stante desertione perinde habetur,ac si non fuisset appellatum, & sententia in rem tran-
288 siuisset iudicatam:de quo † non parum dubitãdum videtur per ea omnia, quæ ponit idem Gomes.ibi,vers.circa secundum articulum, vbi etiã motiuis contrariæ opi. respondere videtur: Verum quia præcipuum istius secundæ opi.fundamentum est super stylo Rotæ, quod lis non dicitur finiri,nisi per sententiam, saltem super desertione (circunscripto dicto stylo) Prima opinio
289 † videtur verior, quòd etiam per desertionem dicatur lis finiri:Quod ex eo etiam maximè probari videtur,quod aliàs dicunt docto. præsertim Saly.in l.properandum. §. & siquidem.sub nu.15. vers.tertio quæro.de Iudic. & sensit etiam Bar.in l.fin.C. de litig. quòd (ex quo post peremptam instantiam lis non dicitur pendere) alienatio
290 † rei,super qua litigabatur valet, quia secũdum eos ad impediendam talem alienationem iura exigunt litem pendere, quæ perempta instantia cessat, vt tetigimus etiam aliquid infrà in tertia illatione regulæ princip.ibi positæ, nu.504.& seq. vbi plenè illum articulum examinauimus,an perempta instantia alienatio rei litigiosæ valeat.

Vltra prædicta considerari possunt alij quoque modi,quibus lis extinguatur.Primus videli-
291 cet † facto,& culpa litigantis: Si enim impetrãs beneficium post annum non seruauit secundam partem regulæ,de annali possessore, tunc lis dicitur extincta,adeo,vt Ordinarius possit de beneficio prouidere, vt est decis.in recoll.Put.11.lis dicitur extincta,vt lit.pen.in vna Gebbenen.par rochialis seruallis coram Puteo 8. Nouembris.
292 1540.Secundus voluntate, † & authoritate Papæ,si enim princeps (de cuius potestate non est disputandum secũdum Ruyn.in cons. 76. primò est videndum.nu.6.& sub nu.10.lib.5.) causam ad se auocet,& litem extinguat,& hoc exprimat,nó videtur dubitandum quin hoc casu lis dicatur extincta,vt senserunt domini in vna Nullius Præpositurae corã A.Augustino.21.Iunij. 1557. in qua
293 dixerunt,quòd stante † subrogatione Cardinalis de Saluiatis cum extinctione litis,beneficium non erat amplius litigiosum: quod ex eo etiam comprobatur, quod dixit Mohedan. decis.292.
294 fuit dubitatum, quòd sola † authoritas Papæ tollit vitium litigiosi.

Et per hæc satis apparere potest quando lis dicatur incipere,ac etiam finire,& per consequés quãdo illa dicatur pendere:quod fuit necessariũ ante præponere,quàm ad materiam ipsam attẽtatorum lite pendente deueniremus.

¶ NVNC transeundo ad materiam ipsam attentatorum lite pendente (conclusiuè procedẽdo) constituenda est

Regula ista Principalis, & Generalis, quòd
295 † plurimum actus, qui fiunt lite pendente dicuntur attentati,& remedio attentatorum sunt reuocandi, intelligendo tamen iis modis,qui ex infrascriptis Illationibus, Ampliationibus, Limitationibus,ac etiam Declarationibus colligi possunt.

Regula ista,quòd actus facti lite pendente regulariter sint attentati probatur rubr. & tot. titu.ff. & C.in decretalibus, in 6. & clem. vt lite pend. nihil innou. considerando maximè, quòd *Regula, quod acti facti lite pendente censentur attentati.*
296 illæ rubricæ sunt cóceptæ † negatiuè,ex quo secundum glo.in rubr.extrà, vt lit.pend.vers.& aduerte,colligitur,quod regulariter nihil debet innouari lite pendente:Pro qua etiam facit, quod aliàs dicebat Cassad.decis.6.num.2.incip.voluerunt domini,super reg.cancella. dum facit hanc
297 consequentiam,sunt † attẽtata,ergo aderat lis, sine qua attentata non caderent,& attentata necessario præsupponere litem habetur in recolle. Paleott.decis.222.Martinus.ad med.in vna Perusina plebis de confinio: Et quamuis sub ista prohibitione legis negatiuè concepta omnis actus comprehendi videatur, aliquos tamen specialiter hic subiungemus, qui speciali digni nota, & declaratione nobis visi sunt ex his,quæ circa eos per docto.dicuntur:ex ista igitur regula.

Illatio prima de possessione lite pendente non capienda. *Illatio prima.*

Primò Infertur, quòd lite pendente non de-
298 bet altera † partium ingredi, & acquirere possessionem rei,de qua agitur,aliàs talis adeptio reuocaretur via attentatorum,vt est decis. Rot.10. aliàs 411.si lite.vt lit.pend.in no.quam citat,& sequitur *Possessio lite pendẽte regulariter capi nõ potest, & capta di.*

…citur attentata, & ista sit Regula. Quã Amplia quinque modis, & Limita tres decim modis.

quitur Natta in conſ.568.quidam fratres. nume.
4.libro 3.& ideo lite pendẽte inter duos præſen-
tatos à diuerſis prætendentibus ſe patronos (ſi
299 vnus fuerit à Nuntio inſtitutus,& illius † vigore
apprehenderit poſſeſſionem) talis poſſeſſio di-
citur attentata:ita fuit dictum in vna cõpoſtella
na,de Boiana.16.Februarij.1554.coram Montis-
flaſconen.vt eſt deciſ.in recollect. Guid.bon.104.
dixerunt domini.ſub rubr.vt lit. pend. poſt Sar-
nen.in reg.de ſubrogan.collitig.q.13.& in hac Pri
ma illatione iſta ſit Regula,quam Amplia,
300 Primò,vt procedat etiam ſi † ante litem talis
adeptio fuiſſet ſibi licita,& aliàs ſibi de iure com-
peteret,puta ſi dominus(qui propria authorita-
te potuiſſet emphiteotam expellere) Iudicem
adiuerit:quia poſt litem inſtitutam non poterit
amplius. Capic. deciſ.119. in cauſa.nu. 9. vt infrà
latius dicemus in prima ampliat. ad regul. prin-
cip.ſuprà poſitam.
301 Secundò,vt procedat † etiam ſi poſſeſſio rei,
ſuper qua litigatur eſſet vacans : nam & hoc ca-
ſu (ſi per alterum ex litigantibus occupetur) di-
citur attentari.Egid. deciſ. 102. ſi poſſeſſio.Rot.
deciſ.10. aliàs 411.vt lit.pend. in no. ex qua deciſ.
ſub numero 4.verſic.aliquibus dominis videba-
tur,&cæt. colligitur etiam viua ratio huius am-
302 pliat.quia ſcilicet, † multum intereſt partis, vt
per reuocationem huiuſmodi attentatæ poſſeſ-
ſionis attentans ab ea amoueatur,ad hoc, vt (ſi
is contra quem prætenditur attentatum) obti-
neret in cauſa reperiat beneficium, & illius poſ-
ſeſſionem vacuam vna cum fructibus : arg. not.
per Inno.in cap.veniens.de teſtib.& in c.cum ſu-
per.de re iud. Quæ ratio adhuc ſtringi poteſt:
quia cum iſtis fructibus attentans hoc caſu ma-
ximum poterit aduerſario negotium facere,&
poterit cum eis litem ſubſtinere : & pro iſta am-
pliatione facit id , quod ſecundum notas D.mei
Oradini fuit tentum in vna Legionen. Archidia-
conatus coram Reumano 17. Nouembris.1553.
in qua (dum dubitaretur inter cætera) an Ioan.
Baptiſta capiendo in caſu illo poſſeſſionem at-
tentaſſet,ille in fin.adnotauit , quòd ſi poſſeſſio
erat vacans non potuit illam capere : Et melius
facit quod idem adnotauit in vna Nurſina Prio-
ratus coram Sarmiento 23.Ianuarij. 1562. In qua
(dum dubitaretur an poſſeſſio Epiſcopi Buſali-
ni eſſet attentata, domini tenuerunt pro atten-
tatis ex annotatis:Votum autem ibi annotatum
erat tale,videlicet pro attentatis , iuxta deciſ.10.
vt lit.pend.in no.in 2.dub. poſt numer. 4.& non
obſtat , quòd Iulij non intereat cum non poſſi-
deret,quia interat Iulij,quòd poſſeſſio eſſet va
cans,vt tradit poſt Inno. Fely.in cap.cum ſuper.
nu.11. verſ.limita 4. de re iudi. Quamuis autem
ex prædictis hæc ampliatio videatur poſſe teneri,
303 contrarium tamen videtur † verius prout dice-
mus proximè in 5.limit.regulæ præſentis illatio-
nis.nu.329.& ſeq.dic vt ibi.
304 Tertiò,vt non † ſolùm dicatur attentare ille,
qui interpoſita per aduerſarium appellatione ea
non obſtante (prætendens illi non licuiſſe ap-
pellare) propria authoritate , & abſque execu-
tore poſſeſſionem rei (de qua in ſententia) ac-
cepit,vt fuit dictum in vna Tudertina bonorum
pro Capitaneo Fabritio de Signorellis contra
Simonettũ de Balionibus corã Caputaquen.28.
305 Nouembris.1561.verum etiam ſi talis † adeptio
fieret vigore literarum executorialium : quia,
& hoc caſu diceretur attentatum , vt fuit aliàs
deciſum in vna Abulen.parrochialis de roba,co-
ram Mohed.de anno 1542. quam refert, & ſequi-
tur idem Mohed. vt patet in recollect. ſuis de-
ciſ.180. vacante. ſub rubr. vt lite pend.poſt Fely.
& Sarnen. de quibus ibi per eum : quoniam ad
306 hoc,vt poſſeſſio † vigore executorialiũ canoni-
cè capiatur debẽt executoriales intimari,repro-
duci,& ſeruari,quatuor termini,vt declarat Caſ-
ſad.deciſ.6.gratia ſubrogationis.num. 11.de cau-
ſis poſſ. & prop. aliàs reuocaretur tanquam at-
tentata,vt eſt deciſ.Ioann.Paul.3. incip.Bellicen.
Sarnen.de annali. q.44. ad med. verſ.accedit ad
hoc text.Quibus concordat, quod fuit aliàs de-
ciſum in vna Portugallien.parrochialis della Sa-
lada coram D. meo Oradino die 19. Octobris.
307 1565. quod executio † facta poſt citationem,&
inhibitionem vigore commiſſionis emanatas,
dicitur attentata etiam ſi fuerit facta vigore bra-
chij ſecularis , ea ratione , quia de facili poterat
reformare dictam commiſſionem , & ſimiliter
Creſcẽt.deciſio.16.incip.ſtylus. ſub rubr. de at-
tent.inquit , quòd ſtylus Rotæ eſt,quòd ſi quis
308 † vigore executorialium capiat poſſeſſionem di
catur attentaſſe:quia debẽt ſeruari quatuor ter-
mini,vt latius ibi per eum : & quod executio fa-
cta poſt inhibitionem vigore literarum execu-
torialium (etiam vigore trium conformium)
emanatarum (illis iuxta ſtylum non reprodu-
ctis) ſit attentata, fuit etiam dictum in vna To-
letan.matrimonij coram D.meo Oradino.31.Ia-
nuarij 1556. quòd antea fuerat etiam in eadem
cauſa eodem proponente reſolutum 10.Nouem-
309 bris. 1555. ea ratione , quia literæ † erant repro-
ducendæ coram Auditore , & non coram ſub-
executore in partibus , prout fuerat in caſu illo
310 factum:Idem etiam , quod poſſeſſio † dicatur
attentata,ſi fuit capta vigore ſententiarum , rei
iudicatæ,& literarum executorialium relaxata-
rum contra Claudium , ſi illæ non fuerunt iuxta
ſtylum intimatæ Nicolao, qui vigore reſignatio-
nis Claudij cum clauſula ſurrogationis gratioſæ
(etiam quoad poſſeſſionem) reperiebatur in
poſſeſſione, tenuerunt domini in vna Geben-
nen.ſpolij Sarrauallis coram A. Auguſtino , 27.
Octobris 1553. quod etiam affirmauit Gigas in
tracta.ſeu Epitomate de intruſo,numero 17.ver-
ſicul.quinimmo. & nouiſſimè ſenſit etiam Man-
doſ.ſuper reg. de ſubrog.collitig.q.4.nume.4.&
311 ſequ.dum voluit,quòd regula illa † prohibens in-
truſum poſſe ſubrogari , procedat etiam in eo,
qui non ſeruatis debitis terminis , poſſeſſionem
vigore executorialium accepit : quod etiam re-
plicauit in tracta.commiſſionum , in 14.formula
commiſſionis attent.in verbo,reuocandi. qu.1.in
312 fine remiſſiuè. Hæc autem omnia videntur † ne-
ceſſariò declaranda,vt procedant de ſtylo curiæ,
ſecus fortè extra curiam , vt dixerunt domini in
vna Pampilonen. parrochialis coram Dudo Ru-
beis 14. Aprilis. 1567. vbi ad literam dixerunt :
illud autem de poſſeſſione capta poſt executo-
riales,vt ſit attentata ſeruatur in curia, ſed in par
tibus aliud fortè eſt.
313 Quartò,poteſt ampliari,vt procedat † etiam ſi
poſſeſſio lite pendente capta fuiſſet momenta-

nea,quia nihilominus debet attentata passo restitui,& attētatum purgari, antequam procedatur in negotio principali,vt tenuerunt domini in vna Salamantin. Abbatiæ coram Peregri. 7. Februarij.1547.vt est in recoll. eiusdem decis.96.incip.vtrum sit procedendum.

314 Quintò amplia,vt procedat † etiam si huiusmodi possessio fuerit capta vigore regressus habentis decretum irritans: quamuis enim possessio illius,qui spoliatur lite pendente per eum,qui
315 habet talem regressum non videatur † considerabilis,ex quo decretum illud inficit nedum titulum,sed etiam possessionem: Cassad.decisio.1.& secunda de restit.spol. & propterea nec videatur etiam restituibilis: Nihilominus si nō iustificato
316 † huiusmodi regressu (solū illius vigore lite pēdente quis capiat possessionem) videtur attentare,vt inclinarunt domini in vna Romana beneficiatus sancti Petri coram Cotta.10.Iulij.1568. & clarius demum videntur determinasse in eadem (D.Serafino proponente) sub die 2. Maij. 1569.vt annotauimus etiam infrà in tertia parte. cap.24.de Reo,& except. contra attent. competen.q.1.ad fi. Quinimmo (etiam canonizato per sententiam regressu cum decreto mādati,de im-
317 mittendo in possessionē) possessio † capta pendente appellatione à dicta sententia interposita dicitur esse attentata,vt fuit tentum in vna Nursina Prioratus coram Sarmiento 23. Ianuarij. 1562.per decis.Rot.10. aliàs 411.si lite,sub nu.4.in 2.dubio,vt lit.pend.in no.Non obstāte,quòd pro attentante allegaretur, quòd ex quo collitigans non possidebat non erat faciēda reuocatio,quasi nullum verteretur interesse: quia respondebāt domini,quod immo multū interesset, quòd possessio esset vacans,per tradita per Felyn. post Ino.in c.cum super.nu.11.vers.limita quartò,de re iudic.

Limita regulam huius primæ illationis.

318 Primò,Quando † scilicet, talis adeptio veniret accessoriè ad aliquid,quod ego haberem ante litem motam: Exemplum ego (habens ciuilem possessionem ante litem) lite pendente accepi naturalem, an hæc acquisitio sit via attentatorum reuocanda? & Paris.cons.172.in causa. numero 12.libr.4.concludit post alios, de quibus ibi,quòd non: quia remedium (inquit) atten-
319 tatorum † non datur ad accessoria eorum,quæ gesta erant ante litem motam, vt etiā annotauimus latius infrà in 5.limit. princip. huius regulæ princip.

320 Secundò,vt non † procedat,si lis penderet vigore monitorij Auditoris Cameræ,de non molestando aliquem in sua possessione, &c. nam si post huiusmodi monitorium quis alium spoliet non dicitur attentare, licet dicatur spoliare, vt est in recollect.Put.decis.17.post monitorium: sub rubr.de restit.spol.quod clarius, & latius repetit in decis.8.post monitorium. sub rubr.vt lit. pēd.vbi rationem assignat,quia scilicet, tale monitorium sapit quandam commonitionem tan-
321 tum,non autem inhibitionem: & hoc,nisi † monitorium fieret per viam inhibitionis, ad quod (inquit) semper aduerte:Et ita fuisse resolutum in vna Cusentina spolij parrochialis sancti Petri coram Peregrino. 7. Martij. 1545. pro qua facit etiam decis. in recollect. Acchill. de Grass.22. attētata, sub tit.de attent.vbi refert,quòd in vna Valentina parrochialis coram eo tenuerunt do-
322 mini Attentata † non esse, si quis ab Auditore Cameræ absque commissione obtineat monitorium in causa beneficiali, Ea ratione, quia non
323 habet † Iurisdictionem in beneficialibus,vt sentit Egid.decis.210. in causa, & 305. in causa mea: & sentit etiam Rota decis. 42. aliàs 336.si à Iudicè,de appell. in no. & ratio rationis esse potest,
324 quia regulariter Auditor Cameræ † non habet cognitionem causarum vltra summam centum, causa autem beneficialis est inæstimabilis,vt fuit dictum in vna Spoletana beneficiorum coram Accorambono.8.Nouembris.1553.in qua dubitabatur vtrum monitoriū Auditoris Cameræ (vigore Eugenianæ super aliquo beneficio) faceret illud litigiosum, & fuit ibi per dominos negatiuè resolutum:immo in eadem sub die 1. Decembris 1553.fuit resolutū, quòd nec etiam cēseretur
325 iurisdictio Auditoris † Cameræ prorogata,si citatus vigore Eugenianę constituisset procuratorem,qui coram eo mandatum produxisset cum protestatione,quòd nihil fieret nisi eo citato.

326 Tertiò, nisi † essemus in tertio, qui lite inter alios pendente cœperit possessionem de manu illius,qui non erat in lite:quia talis(cum non dicatur intrusus) consequenter non diceretur attentasse, vt tenuerunt domini in vna Roma. spolij domus coram D. meo Oradino. 17.Martij 1561. & fa. pro hac limit. decis. in recollect. Moheda. 205.incip. & hi.sub rub.de alleg.Lapi. in vna Salamantin.portionis, de mense Nouembris 1544.
327 qui similiter dicit, quòd tertius † potest lite inter alios pendente possessionē capere,si à collitigante causam nō habet, de qua in eadē causa est etiam decis.in recollec.Peregri.97.aliàs 14.incip. Didacus resignauerat:Quod etiā tenuerunt domini in vna Turritan. parrochialis, de Vsini coram Caputaquen.10.Maij.1560.in qua dixerunt, quòd si Andreas tempore litis non erat in possessione,lis inter eum,& alios non impediebat capi possessionem per tertium.

328 Quartò limita, vt non † procedat in hærede vniuersali capiēte possessionē bonorū hæreditariorū,super quibus lis pēderet inter defunctum, & alium:quia talis possessio (quamuis lite pendente capta) non dicitur attētata,sed potius cōtinuatiua,vt adnotauimus,in hoc eodem capi.in prima limit.princ.in 5.sublimit.reg.ibi positæ.

329 Quintò limita,vt non † procedat,quādo possessio esset vacans: quoniam si quis (etiam collitigans) vacantem possessionē ingrediatur,non videtur attentare,vt est decis.Cassador.6.gratia. num.6.de caus. poss. & propriet.& alia in recolle.Peregr.93.aliàs 51.incip.in causa, & alia melior in recoll.Caputaquen.1.decis.130.incip. si possessor, vbi absolutè affirmatur, quòd si possessor
330 † lite pendente liberè,& simpliciter beneficium resignet in manibus Ordinarij (& sic per resignationem possessiō sit vacans) potest collitigās illā ingredi,nec dicitur attentare,& ita fuisse tētū in vna Auersana beneficiorū coram A. Augustino.3.Martij. 1559.Quod ipsum ex recentioribus secutus est Io. Baptista Ferret. in cons.25.visis.in princ.lib.1.Ad quod non parum facit, quod dixit Dec.in consil.200. sub numer.1.vers.immo quod
331 plus est,&c.quòd † is,qui habet titulum,& pro-

prietatem

prietatē potest illius rei (etiā pendente lite) pos-
sessionē vacantem capere. Et quamuis cōtra hāc
limitatio. faciant ea omnia, quæ posuimus suprà.
nume. 301. in 2. ampliat. huius regulæ: ab hac ta-
332 mē † limit. non videtur recedendū. Et tenendo
eam ad allegata ibi in cōtrariū respōdetur & ad
decisio. Egid. 102. quod illa retorquetur, ex quo
Egid. ibi contrarium in effectu firmat, versic. sed
breuiter contrarium puto: Decis. verò 10. aliàs
411. vt lit. pend. in no. non videtur id absolutè fir-
mare, præsertim post princ. sub numero 1. versic.
nisi vellemus illam, &c. dum vult dispositionem
c. si hi contra quos, vt lit. pendent. in 6. (quæ præ
tendebatur, quod in casu illo causaret attentata)
procedere in electione seu præsentatione lite pē-
dente facta, non autem in possessionis apprehen-
sione, cum simus in pœnalibus, quæ non sunt ex-
tendēda, vt ibi latius dicitur: Ad rationes autem
ibi in contrarium consideratas potest responde-
ri, quòd (si quod adest interesse) illud videtur
esse quodammodo lucri cessantis, non autem,
quod parti contra quam prætenditur fuisse at-
tentatum aliquod damnum, aut præiudicium in
feratur: nam licet melior futura fuisset ipsius cō-
ditio, si possessio remansisset vacua, per posses-
sionem tamen ab illo (vt præfertur) captam,
nullum dicitur illatum damnum, aut præiudi-
cium: quia sicut viuente illo (per cuius obitum
fuit facta possessio vacans) ipse carebat & re, &
fructibus rei, super qua litigabatur, ita & caret
nunc postquam ille vacantem possessionem est
333 adeptus: Attentatorum † autem reuocatio vi-
detur in præiudicio partis fundari. Egid. decisio.
579. si Titius: & diximus suprà in prima parte, in
præfatio. in descriptione attentati. numer. 27. &
latius dicemus infrà hoc eodem ca. de attent. lit.
pend. in prima declarat. princ. per tot. & damni
emergentis ac lucri cessantis non est par ratio, ad
not. per omnes in l. fin. §. licentia. C. de iur. delib.
Verùm (quia per præmissa nō videtur sufficien-
ter responsum, dictæ decis. 10. aliàs 411. nec etiam
resolutioni dominorum in illa Nursina Priora-
tus (de qua ibi diximus, & quæ in dicta decis. 10.
fundatur) Veritati inhærendo, & ex dicta de-
cis. declarationem ad præsentem conclusionem
colligendo videntur ita posse opi. conciliari, vt di
334 camus, quòd capiens possessionem † vacantem
non dicatur attentare, ita, vt passus attētata pos-
sit petere eum à possessione amoueri, & illam
reuocari, & ita procedat præsens limitatio, sed
ad effectum, vt Iudex ex suo puro officio possit
talem apprehensionem reuocare vtique dicatur
attentare, & ita procedat dicta decis. 10. ad fi. ver.
fuit igitur consultum, & conclusum: & resolu-
tio facta in illa Nursina prioratus, in qua (cum
solùm dicatur fuisse tentum pro attentatis, & ni-
hil exprimatur, de illorum reuocatione, an ad in
stantiam partis, vel potius ex officio sit facien-
da, prædictæ distinctioni nullatenus obstare vi-
detur: licet consideratio interesse per dominos
ibi facta non sit omnino tuta per supradicta: Hu-
ius autem distinctionis ratio est in promptu, quia
335 attentata † nō fundātur duntaxat in partis præ-
iudicio, verum & multò magis in cōtemptu Iu-
dicis, cuius dicitur lædi maiestas. Rot. dec. 2. aliàs
14. fuit dubitatum, de restit. spol. in no. & propte-
rea videmus, quòd in multis casibus Iudex ex of
ficio attentata reuocat, quæ aliàs ad instantiam
partis nō reuocarētur, de quibus latiùs infrà in 3.
parte. c. 27. de Iud. & per quem attēt. reuoc. nu. 7.
& seq. vers. circa primam inspectionem: & secun-
dum hanc considerationē rectè etiam procedet
dicta decis. Cassad. 6. cui (tenentes contrarium)
aliàs in contingentia facti excellentes aduocatos
respōdisse animaduerti, quòd scilicet illa proce-
debat, quando possessio vacās capiebatur vigo-
re rei iudicatę (prout verè ille loquitur) secus si
non vigore rei iudicatæ: quamuis enim dicta re-
sponsio esset bona, attamē rationem bonam di-
uersitatis non afferebāt: Ratio verò ex prædictis
bona, & concludens colligi potest, quia scilicet,
quādo capitur vigore rei iudicatæ nō solùm ces-
sat præiudiciū partis per supradicta, verum etiā,
& cōtemptus Iudicis, siquidem cum ipsemet de-
cernat mandatū, & literas executoriales ad pos-
sessionem capiendam, in apprehēsione possessio-
nis nullus potest considerari contemptus: quin-
immo potius videretur Iudicis maiestas lædi si
literæ ipsius executioni non demandarentur, ad
no. in l. 1. & tot. titul. ff. si quis ius dicent. non ob-
temp.
336 Sextò, nō procedit † in notabili casu aliàs cō-
siderato à Rota, videlicet in eo, qui obtinuisset
tres sententias, & illarum vigore literas executo-
riales, & absque eo, quod appareret factam fuisse
intimationem executorialium, vel seruatos fuis-
se terminos seruari solitos cōtra intrusum repe-
riretur fuisse in possessione beneficij per 20. an-
nos, & tertius contra eum daret de attentatis,
quasi ille lite adhuc pendē te ingressus fuerit pos-
sessionem, secundum terminos decisionis, de qua
suprà in 3. ampliat. huius regulæ. numer. 304. nam
possessionem non esse attentatam hoc casu vo-
luerūt domini in vna Calaguritana coram Gui-
dobono, vt est decis. in recollect. Acchil. 33. atten-
tata dixerūt: sub rub. de attent. & decis. in recoll.
eiusdem Guid. bon. 156. Calaguritana. eo. titu. ea
ratione, quia verisimile est primum intrusum re-
cessisse post sententias, & possessionem dimisisse,
337 & quia per spatium † viginti annorum præsume
bātur omnia solemniter acta, & cōsequēter exe-
cutoriales fuisse intimatas, cum qua decis. con-
cordat alia Peregr. 93. aliàs 51. incip. in causa, vbi
idem fuisse tentum in vna Pampilonen. de Alue-
da coram eo. sub die 14. Maij. 1547. attestabatur,
& aliam quoque rationem assignat, quia scilicet
per lapsum tanti temporis possessio præsumeba-
tur capta volente, & non contradicente posses-
sore.
338 Septimò, videtur † limitanda, vt non procedat
in eo, qui resignationem beneficij habuisset ante
litem motam: is enim potest etiam lite pendente
possessionem capere, vt fuit decisum coram A.
Augustino in vna Gebenen. parrochialis 27. Fe-
brua. 1553. quam allegat Paleot. decis. 91. incip. ni-
hil in vna Perusina sanctæ Crucis. sub die 13. Iu-
nij. 1558.
339 Octauò limita, vt non † procedat in gratiosè
subrogato, etiā quoad possessionem: quomodo
si is capiat lite pendente possessionem nō dicitur
attētare. Verùm: quia ex docto. conclusionibus,
& dominorum resolutionibus multa in materia
præsentis limitationis colligi posse videntur, ea
facilius percipientur si illa, per modum regulę, &

Regula quòd subrogatus gratiosè possessione etiã lite pendente citra vitium attẽtatorũ capere possessionẽ. Quæ Ampliatur tribus, & Limitatur septẽ modis.

limitationum explicentur: Sit itaque in proposita octaua limitatione †.
340 Regula, quòd subrogatus gratiosè † lite pendente possessionem capiens non dicatur attentare, vt est decis. in recolle. Mohed. 327. incip. fuit resolutum, vbi dicit ita in multis causis fuisse obseruatum in Rota, prout idem fuit aliàs firmatũ in vna Cæsaraugustana parrochialis coram Aldobrandino. 10. Decembris. 1557. vt refert Paleot. decis. 102. incip. Marius: vbi idem tenuisse videtur in vna Perusina sanctæ Crucis. sub die 17. Octobris 1558. & clarius idem fuit deinde resolutum in eadem causa sub die 24. Decembris 1558. vt est decis. in recolle. eiusdem Paleotti. 119. incip. iuxta decisionem: Triplex autem huius dicti ratio assi-
341 gnari potest: Prima quia cùm is, qui † continuat non attentet. Rot. decis. 44. aliàs 344. licet, de appell. in no. cum simil. talis possessio hoc casu non solùm quoad ciuilem, verum quoad naturalem
342 † censetur potius continuata, quàm de nouo acquisita, cum transferatur legis, vel principis ministerio, vt post Panormit. in c. cum venissent. nu. 7. de resti. spol. & Rip. in l. 1. nu. 36. ff. de acquir. poss. & in 2. responso lib. 2. dixerunt domini in dicta decis. Paleott. 119. ad fin. Secunda, quia sicut
343 † ille, qui habet facultatem propria auctoritate capiendi possessionem (si sibi non præiudicauit sed per protestationem seu aliàs illam retinuit) potest etiam lite pendente possessionem ingredi, & non attentat, vt post Capit. & Alex. diximus infrà in prima Ampliat. princ. num. 4. vers. secundo,
344 nisi: ita etiam † dicendum videtur, de subrogato, cui per gratiosam subrogationem etiã quoad possessionem Papa videtur dare facultatem illam propria auctoritate capiendi, vt per Sarnen. de triennal. poss. q. 14. numer. 9. & 11. vers. nec obstat, quòd sit subrogatus: Tertia, & efficacior est
345 ratio, quia scilicet † ingreditur auctoritate Papæ, quæ tollit vitium litigiosi, & effectum clem. 2. vt lite pendent. vt dixit Mohed. decis. 292. fuit du-
346 bium, ad med. cùm enim princeps † sit supra ius (sicut ille non attentat, vt dicemus infrà hoc eodem cap. in 12. limit. princ. per tot.) ita nec is qui habet causam ab eo, puta, quia sit ab eo inuestitus, vt ibi quoque admonuimus: Et quia infrà multa dicturi sumus, de literarum expeditione super huiusmodi subrogatione, vt illa facilius
347 applicentur, Regulam intellige † procedere in gratiosè subrogato, qui literas suæ subrogationis expediuerit secundum ea, quæ dicemus proximè in septima limit. numer. 376. quamuis enim Mohed. in dicta decis. 292. videatur aliter sensisse, hodie tamen necessariò præsupponenda est literarum expeditio per ea, quę ibidem dicemus:
348 & ratio est, quia per clausulam † quòd literæ possint expediri in forma gratiosę subrogationis non dicitur inducta subrogatio antequam sint literæ expeditæ, vt est decis. in recolle. Put. tertia, incip. virtute clausulæ: vt lit. pend. Retenta igitur regula (vt subrogatus gratiosè, qui literas expediuit, capiens possessionem lite pendente non dicatur attentare) illam,

AMPLIA,

349 Primò, vt procedat, etiã † si literæ super clausula gratiosæ subrogationis (quæ erat in supplicatione resignationis) fuissent expeditæ, & illarum vigore capta possessio post mortem resignãtis, atque etiam post sententiam latam contra interesse putantes, & executoriales cuidam intruso intimatas, vt erat casus dictæ decis. Paleot. 119.
350 Secundò, vt subrogatio † prædicta excludat attentata non solùm respectu litis pendentis tẽpore impetrationis illius, sed etiam litis subsequentis: Exemplum Ioannes resignauit canonicatum in fauorem Rafaëlis cum subrogatione gratiosa etiam quoad possessionem, per obitum Ioannis, qui in possessione decesserat, fuit prouisus Franciscus, qui cum peteret à capitulo sibi tradi possessionem, & capitulum denegaret, Franciscus à denegatione appellauit, & eius vigore capitulo inhibuit, & insuper contra capitulum protestatus est, ne dicto Rafaëli possessionem canonicatus traderet: Successiuè Rafaël (vt præfertur) subrogatus (lite huiusmodi inter Franciscum, & capitulum pendente) vigore suæ resignationis, ac subrogationis possessionem canonicatus adeptus est: Dubitatum fuit in vna Gerunden. canonicatus coram Grato. 26. Maij. 1564. an talis possessio esset attentata, Quod, licet prima facie dicendum videretur, & quod subrogatio excusaret ab his quæ potuissent fieri pendente lite gratiam præcedenti, secus si lis fuisset postmodum introducta, cum dispositio regulariter non trahatur ad futura, ad not. in capitul. fin. de rescript. & in clem. literas. eodem titul. Domini tamen ibi dixerunt, quòd subrogatio quoad possessionem excludit attentata respectu litis tam præcedentis, quàm subsequentis.
351 Tertiò, vt procedat † etiam si duabus subrogationibus concurrentibus in fauorem diuersorum concessis, possessio lite pendente fuerit capta per eum, qui erat posterior in data: quia nec hoc casu dicitur attentare, etiam si clausula primæ subrogationis esset, & tempore anterior, & esset cum decreto irritanti: ponè, quòd ante subrogationem per obitum collitigantis obtentam defunctus beneficium resignasset, & resignatarius in supplicatione habuisset clausulam, per quam gratiosè subrogaretur, etiam quoad possessionem resignantis, etiam cum decreto irritãti: quoniam si collitigans subrogatus non obstãte subrogatione, & decreto resignatarij huiusmodi, lite pendente possessionem capiat, non dicitur attentare: quia subrogatio resignatarij eũ non iuuat si illius vigore possessionem non accepit, antequam collitigans vigore suæ subroga-
352 tionis illam accepisset: cum talis cessio † nihil operetur, nisi possessio actu apprehendatur: nam per talẽ subrogationem solum censetur data facultas possessionẽ capiendi. Sarnen. de Triennal. q. 14. num. 8. & 10. vers. nec obstat quòd sit subrogatus: Minúsque attenditur prædictum decretũ,
353 quia † non respicit beneficium vacaturum sed vacans, iuxta distinctionem Cassad. deci. 2. incip. decis. num. 4. de restit. spol. vt hæc omnia fuerunt dicta per dominos in vna Perusin. plebis de confinio corã Caputaquen. 4. Nouembr. 1558. in qua ita etiam fuisse aliàs tẽtũ in alia Reginẽ. abbatiæ coram Capizucco. 12. Octobris. 1551. allegabatur.

Sub limita eandem regulam huius octauę limitationis,

354 Primò, vt illa † procedat in subrogato à Papa, secus si simus in subrogato ab Ordinario, & [illegible] ideo

ideo (si lite inter duos præsentatos pendente)
alter moriatur,& superstes in locum defuncti fue
rit per Ordinarium subrogatus, & per eum lite
sic pendente in possessionem immissus,cum tam
per quosdam patronos, quàm per nouiter præ-
sentatum ab eis prætenderetur fuisse attẽtatum,
talis possessio non fuit valida reputata, sed esse
sequestrandam tenuerunt nouissimè domini in
vna Posuanien.parrochialis coram Serafino 14.
Ianuarij 1572. quod ex eo etiam suaderi potest,
355 quia si Ordinarius † regulariter in locum prędefuncti non potest alterum lite pendente subrogare,vt per Franc.in c.si hi contra quos.in secundo notab.vt lit.pend.in 6. multo minus poterit
356 † lite pendente immittendo in possessionem alteri præiudicare, cum plurimum videatur interesse,quòd possessio remaneat vacans, vt considerabat aliàs in simili Rota decisio.10. alias 411.
357 ad fi.vt lit.pend.in no. & ratio diuersitatis † inter vnam,& alteram subrogationem illa videtur posse considerari,quæ aliàs datur inter subrogationem rigorosam, quæ fit per Iudicem, & gratiosam,quæ fit per Papam:quia scilicet Iudex nõ potest dare possessionem,nisi illi,cui de iure competit,& quando quis per Iudicem est subrogandus debet discuti de iure illius in cuius locũ quis vult subrogari, & illo comperto Iudex subrogat,& immittit in possessionem, quod non cadit in subrogatione gratiosa, vt eleganter declarat Mohed.decis.327.incip.fuit resolutum: vnde sicut Iudex, ita & Episcopus (qui non est nisi Iudex ordinarius.tot.tit.de offic. ordin.) ex quo non potest dare possessionem,nisi cui de iure cõpetit,si aliquem subroget,etiam quoad possessionẽ,& ille lite pendẽte capiat possessionem,nõ potest effugere vitium attentatorũ, ex defectu potestatis,quæ cessat hoc casu in ordinario.

358 Secundò,vt non † procedat in subrogatione rigorosa,sed in subrogato gratiosè (prout verè loquitur regula) plures enim sunt inter vnam,
359 & alteram differentiæ, & inter † cætera quòd subrogato possessio non datur nisi cum causæ cognitione, & discusso iure defuncti, vt post decis. Rot.10.alias 411.in fi.vt lite pendent.in no.tradit Mohed. dicta decisio. 327. Quod tamen ex his quæ nouissimè fuerunt dicta in vna Abulen. portionis coram Binarino 21. Aprilis 1572. sub
360 limitandum † videtur,vt non procedat quando mandatum de subrogando ex aliqua causa prædictam causæ cognitionem non requireret, putà,quia examen de persona prouisi erat iam antea factum,& quamuis ille in prouisione haberet clausulam gratiosæ subrogationis,litteræ tamen fuissent iuxta stilum (prętersim post sacrum Concilium Tridentinum) expeditæ in forma mandati de subrogando,& in forma dignum: quoniam (si vigore talium litterarum ille caperet lite pendente possessionem) non diceretur attentare,prout tentum fuit in dicta causa, quæ attẽtis litteris prouisi apostolici, quibus cauebatur,quòd Andreas præuio examine prouideretur,& amoto exinde quolibet detentore mitteretur in possessionem, & quod licet in supplicatione haberet clausulam gratiosę subrogationis, litteræ tamen fuerant expeditæ in forma mandati de subrogando,& quod iam ille fuerat antea examinatus,dum dubitaretur (an sua possessio esset attentata) domini tenuerunt illum excusandum fore ab attentatis.

361 Tertiò,vt non † procedat, quando ille (in cuius locum fit subrogatio) aut nunquam possedisset,aut tempore subrogationis desiisset possidere:quamuis enim aliàs domini in vna Augustana sancti Germani coram Caputaquen. 10. Martij 1561. postquam declarauerunt,quòd cessionarius capiens possessionem lite pendente nõ diceretur intrusus stante subrogatione, dubitandum reliquerint,quid si cædens tempore subrogationis desiisset possidere: limitatio tamen videtur omnino tenẽda,tũ quia cessat ratio, quòd possessio lite pẽdente capta videatur cõtinuata, non aũt de nouo acquisita,de qua suprà in prin. nu.341.& seq.& quòd cessante possessione in defuncto,consequenter cessat principium & continuatio in subrogato. Tum quia videmus in simi-
362 li,quòd statutũ † trãsferẽs possessionẽ defuncti in hæredẽ,nõ vendicat sibi locum ad res,quas defunctus tempore mortis non possidebat, vt per Tiraq.in tracta.le mort saisit.in quarta parte,declar.1.in princ.& per tot.& in cõstituto,per quod
363 † nõ transfertur possessio, quando constituens tempore constituti non possideret,idẽ Tiraq.de constit.poss.in 3.parte,limit.16.& alibi passim.
364 Quartò sublimitandum † videtur, nisi ipsemet subrogatus causam iactationis, & iactationum commisisset: quia commissa per eum causa (si possessionem caperet) diceretur attentare:quia via (quam ipse elegit iudicialem) sibi patere debet,l.si mulier.§.fi.ff. quod met. causa: hinc videmus,quòd is, qui aliàs poterat propria auctoritate possessionem capere (vt de domino,qui aliàs posset propria auctoritate emphyteutam expellere,& de spoliato, qui itidem potest incontinenti propria auctoritate possessionem recuperare, diximus infrà hoc eodem cap.
365 in 1.ampl.princ.) si causa fuerit cõmissa nõ † potest vltra dicta facultate vti,& consequenter cessat ratio regulæ pręsentis illationis,de qua suprà, nu.344.quòd subrogatus non diceret attentare, quia scilicet censebatur Papa sibi facultatem dedisse possessionem propria auctoritate capiendi: Quod suadetur, quia idem videmus contingere in eo, qui obtinuerit breue ad capiendam possessionem citra vitium spolij, & attentatorum: nam licet regulariter possit lite pendente possessionem capere, & non attentet, vt dicemus proximè in 13.limit.numer. 394. hoc tamen
366 videtur limitãdum,nisi † is,qui obtinuerat breue causam iactationis super illius subreptione commisisset, vt dicemus ibidem numer. 419. & ex hac limitatione potest colligi conciliatio, & resolutio eius, quod contra regulam præsentis octauæ limit.in vna Tirasonen. canonicatus coram Acchill. 9. Iunij 1550.per Nouatum adnotatum reperiisse refert nouissimè Mandos.super regul.de subrog.collitig.q.8.sub nume.6.versi.cõ
367 trariũ,videlicet,quòd † subrogatus non potest lite pendente capere possessionem,quoniam (nisi saluemus dictum Nouati, vt procedat, quando subrogatus causam commisit) illud esset contra omnes alias decisiones, & rationes suprà allegatas,nume.340.& re vera in casu Nouati agebatur secundum terminos præsentis limitationis, vt colligitur ex his, quæ refert idem Man-

doſ.ibi,dum refert ita eum adnotaſſe, videlicet
cõcluſerunt domini ſubrogatum commiſſa cau-
ſa ſibi mouiſſe controuerſiam, & ideo non po-
tuiſſe lite pendente capere poſſeſſionem; qua
conſideratione admiſſa non ſolum deciſio No-
uati à contrarietate ſaluabitur, verum etiam po
terit allegari in terminis pro præſenti quarta
limit.

368 Quintò neceſſario intellige † præmiſſa pro-
cedere in eo, qui habet ſubrogationẽ gratioſam
validam; ſecus ſi inualidam, & ſubreptitiam,
369 puta, quia † illa eſſet in præiudicium tertij colli
tigantis, iuxta ea quæ ponit Sarnen. de ſubrog.
370 collitig. quæſt.8. Vel in ea † nõ fuiſſet facta men
tio regreſſus, quem alius habebat ad beneficium
ſuper quo collitigans obtinuit ſubrogationem,
ita vt Papa potuerit intelligere, an dictus regreſ-
ſus habuerit effectum, necne: ad not. per Ge-
min. in cap. quàm ſit. §. primo. in primo notab. de
elect. in 6. Vel ex aliquo alio capite ſubrogatio
appareat inualida: quoniam hoc caſu poſſeſſio
eius vigore lite pendente capta diceretur atten-
tata, cum quælibet diſpoſitio intelligatur actu
valido, & ideo in vna Nolan. abbatiæ coram Iu-
nio. 20. Octobris 1557. inter Cardinalem Sara-
cenum (qui per obitum collitigantis obtinue-
rat ſubrogationem) & Proſperum Ieſualdum
(qui per obitum eiuſdem collitigantis habebat
ad dictam Abbatiam regreſſum) fuit dictum,
quod cum Cardinalis vigore ſuæ ſubrogationis
lite pendente poſſeſſionem adeptus fuiſſet, &
Proſper inſtaret pro illius reuocatione tãquam
attentata, licebat Proſpero (implorando offi-
cium Iudicis) dare contra Cardinalem de atten-
tatis: nec fuit eo caſu Cardinalis ab eis excuſa-
tus, quoniam (vt rectè deducebant informan-
tes pro Proſpero) ſubrogatio Cardinalis erat
inualida ex pluribus, & præſertim quia non
fuerat facta ſufficiens mentio regreſſus prædi-
cti: Immo dum alia vice. 29. Octobris eiuſdem
anni fuiſſet iterum propoſita, domini idem ſen-
ſerunt, ſubdentes, quòd licet ſoleat dici, & ſer-
uari, quòd ſubrogatus in litem, & ad poſſeſſio-
nem non attentat, tamen illo caſu erat dubitan-
dum propter regreſſum Proſperi habentem de-
cretum irritans, deſtruens quicquid ſequitur,
cui non apparebat in ſubrogatione Cardinalis
fuiſſe derogatum: Et ad præmiſſa de ſubroga-
tione ſubreptitia, & de derogatione facit, quod
ſimiliter fuit dictum in alia Peruſin. ſanctæ Cru-
cis pro Mario Podiano contra Petrum Ioan-
nem Florentinum coram Sarmiento. 28. Maij
371 1568. quòd ſi quis † obtineat beneficium regu-
lare, tanquam ſæculare (etiam ſi habeat in ſup-
plicatione clauſulam gratioſæ ſubrogationis tan
quam ad beneficium ſæculare) & illius vigore li-
te pendente poſſeſſionem caperet, diceretur in-
truſus, niſi dictæ regularitati fuiſſet ſufficiẽter de
rogatum, prout fuiſſe derogatum in caſu illo cõ
cluſerunt deinde domini. 8. Nouembris 1568.
eodem proponente: Quæ ex eo etiam compro-
372 bari poſſe videntur, quia ſubrogatio † videtur
verificanda, vt colligitur ex his quæ nouiſſimè
fuerunt dicta in alia Virdonen. decanatus coram
D. meo Oradino. 15. Iunij 1571. in qua (cum ad
excludenda attentata daretur de ſubrogatione
gratioſa, & ex aduerſo replicaretur, quòd illa nõ
erat verificata, ſuper huiuſmodi verificatione fue
runt multa allegata, & tandem reſolutum eam ſa
tis verificari, & excludere attentata.

373 Sextò videtur ſublimitanda, vt non † proce-
dat quando ſubrogatus caperet poſſeſſionem
non ſolùm lite pendente, verùm etiam poſt inhi-
bitionem contra eum exequutam: quia vis, &
374 efficacia † inhibitionis ea eſt, vt multoties ea,
quæ regulariter non eſſent attentata ſubiician-
tur vitio attentatorum, vt per multa exẽpla de-
duximus infrà capitu. 20. de attent. poſt inhib. in
375 prima ampliat. princ. cum dicatur † inhibitioni
eſſe implicitum decretum irritans. Caſſad. deciſ.
ſecunda, num. 6. de reſtit. ſpol. & in iſtis terminis,
immo etiam fortioribus videntur id tenuiſſe do-
mini in vna Tolletana canonicatus coram Ve-
ſtano prima Februarij 1555. in qua ſubrogatus
gratioſè etiam quoad poſſeſſionem, ſi poſt inhi-
bitionem capiat poſſeſſionem etiam vigore Bre
uis de capiendo poſſeſſionem citra vitium ſpo-
lij, & atttentatorum. Nihilominus poſſeſſio cen-
ſeretur attentata, vt ibi.

376 Septimò, & vltmò ſub limita, vt non † proce
dat quando nullo modo litteræ fuiſſent expedi-
tæ, & ſine literis fuiſſet capta poſſeſſio lite pen-
dente: quoniam illa non eſt bona, vt fuit reſo-
lutum in vna Spoletana prioratus coram Qui-
roga. 4. Decembris 1557. & fa. quæ diximus ſuprà
377 nume. 347. & ſeq. eodem modo clauſula † gra-
tioſæ ſubrogationis obtenta in noua prouiſio-
ne, etiam quoad poſſeſſionem non excuſat ab
attentatis, quando ſuper dicta noua prouiſio-
ne litteræ non fuerunt expeditæ, nec illarum
vigore capta poſſeſſio, ſed vigore inſtitutionis
de præſentato per ordinarium appellatione pẽ-
dente factæ, vt fuit nouiſſimè tentum in vna Lu-
cana parrochialis Campagnoli coram Binarino
8. Iunij 1571. Quam limitationem Amplia, Pri-
378 mò vt talis † poſſeſſio non ſolùm ſit vitioſa, &
attentata, verùm etiam illam capiens incidat
in pœnas extrauagantis fe. re. Iulij III. etiam
ſi nullos fructus percepiſſet, vt fuit reſolutum
in dicta Spoletana Prioratus: Et ex hac amplia-
tione colligitur vna declaratio, quæ neceſſa-
riò venit danda ad celebrem deciſio. Mohed. 292.
379 fuit dubium: dum in ea abſolutè † videtur
affirmari, quòd ſubrogatus capiens lite penden-
te, & ſine litteris poſſeſſionem excuſetur ab at-
tentatis, vt ſcilicet illa procedat, & locum ſibi
380 vendicaret, antequam † emanauerit dicta ex-
trauagans Iulij, ſecus hodie poſt publicationem
dictæ conſtitutionis, quæ (licet ſit odioſa, & re-
ſtringenda, vt fuit dictum in vna Eugubina
Prioratus coram Paleotto. 28. Iunij 1556. vt eſt
deciſio. in recoll. in 16. incip. obiiciebatur, vide-
tur tamen vſu recepta, & hodie obſeruari, cùm
illa diſcoloret titulum inductum per ſupplica-
tionem nouæ prouiſionis, vt eſt deciſ. in recol-
lect. Caputaquen. 1395. Secundò amplia, vt pro
381 cedat † etiam ſi qui in noua prouiſione habuiſ-
ſet clauſulam, quod litteræ poſſent expediri in
forma gratioſę ſubrogationis, & litteras expedi-
uiſſet, ſed non in forma ſubrogationis gratioſæ,
ſed prouiſionis: quia ſi cum illis lite pendente
poſſeſſionem capiat, non excuſatur ab attenta-
tis, vt fuit deciſum in vna Aſtoricen. archidiaco-
natus coram D. meo Oradino. 13. Iunij 1557.
Quod

382 Quod tamen limitandum † videtur, nisi ille postea expediuisset litteras super subrogatione in forma perinde valere: quoniam huiusmodi litteræ perinde valere, sufficiunt ad excusanda attentata, vt fuit tentum in vna Gerunden. canonicatus coram Grato. 6. Nouembris. 1564. Hanc
383 autem ampliat. † declara, vt facultas ista expediẽdi litteras virtute dictæ clausulæ dicatur personalis, & non transire in resignatarios, & successores, nisi primus, qui illam obtinuit declarasset animum suum, se velle litteras de super expedire: & licet aliàs eueniente casu in vna Corduben. præstimonij coram Aldobrandino. 28. Maij 1565. & in alia Salamantina beneficij coram D. meo Oradino. 5. Iulij. 1568. domini noluerint resolutionem capere, sed quia decis. videbantur inuicem quodammodo pugnare, causa fuit dilata ad Calendas, pro parte tamen negatiua allegabantur not. per Bart. in l. idem Pomponius. §. fi. ff. de rei vend. & in l. inter stipulãtem. §. stichus. ff. de verb. oblig. & quæ ponit Sarnen. super regula de annal. quęst. 70. & in terminis decis. Mohed. 239. incip. super Salamãtina. Quæ opi. sanè non videtur reiicienda, cum regula sit, quòd successor non potest sui authoris animũ declarare per supradicta, prout etiam in eandem sententiam videntur inclinasse domini in alia Vrbeuetan. monasterij coram Caputaquen. 23. Februarij. 1562. Tertiò amplia hanc vltimam sublimitatio
384 nem, vt procedat etiam † si vigore litterarum super clausula subrogationis expeditarum, sed ante consensum præstitum per resignantem fuerit capta possessio: quia licet consensus postmodum superueniat, non tamen per hoc excusatur, quo minus possessio sit attentata, vt fuit conclusum in dicta Astorien. archidiaconatus coram Oradino 20. Februarij 1568. vbi respondetur etiam ad decis. Put. 18. possessio, vt lit. penden. de breui superuenienti, & demum idem etiam firmatum est in alia positione coram eodẽ 31. Maij eiusdem anni in eadem causa.

Nonò regulam præsentis primæ illationis li-
385 mita, vt non † procedat, quando iudicium esset institutum pro adipiscenda possessione, & non adest certus contradictor: quia si relaxetur mandatum de immittẽdo in possessionẽ, tale mandatum non dicitur facere litem, nec possessio postmodum capta dicitur attentata, vt fuit tentum aliàs in vna Romana domus pro magno Duce Florentiæ coram Paleoto sub die 17. Aprilis 1559.

386 Decimò nisi † cõstet de lite calumniosa, quia tunc capiens possessionem lite pendente non dicitur intrusus, & consequenter non dicitur attentare, vt sensit Rota in vna Burgen. canonicatus coram D. meo Oradino, sub die 18. Decembris 1562. fa. quæ latius dicta sunt infrà hoc eodem c. de attentatis lite penden. limit. quarta princip. numer. 1. & seq.

387 Vndecimò limita, nisi † capiens possessionẽ lite pendente illam habuerit de manu tertij, quia non diceretur attentare, vt est decis. Egid. 749. licet. in fin. vers. & tamen si pars: vbi formaliter dicit, quòd si lite pendente pars acquireret aliquid à tertio, non foret innouatum: quia innouatio dicitur respectu iuris, vel possessionis partis, contra quam, non respectu partis impetrantis: & ideo fuit aliàs dictum in vna Pacen. fructuum coram D. meo Oradino 16. Maij 1569.
388 quòd potest quis lite † pendente capere possessionem de manu tertij, qui habuerit ius in re ante litem, vel possessionem non vitiosam: pro qua facit, quod fuit alias tẽtum per dominos in vna Legionen. Archidiaconatus coram Reuma
389 no. 17. Nouembris. 1553. quòd collitigans † possit capere possessionem à tertio, etiam lite pendente (prout erat in eo casu) in quo (vt colligitur ex deductis ibi per informantes) Ioan. Baptista habuerat possessionem à capitulo, & sic à tertio. Quam limitationem necessariò decla-
390 ra, vt procedat † quando iste collitigans lite pẽdente adipiscitur possessionem, vel aliquod ius à tertio extraiudicialiter, secus si iudicialiter, vt fuit æqua, & notabilis, & noua distinctio dominorum in vna Nursina Prioratus corã Sarmiento 2. Martij 1562. in qua (prætermissis aliis, quæ ibi dicuntur) ad propositum de quo agitur subiiciuntur infrà scripta: Aut attentans est collitigans, & adipiscitur possessionem extraiudicialiter à tertio, vel aliquod ius, & tunc factum non reuocatur per viam attentati, & ita procedant plura allegata pro Episcopo, vt Egid. decisione 102. & 749. Aut collitigans nanciscitur possessionem à tertio vigore iudicij pendentis inter Episcopum, & alium collitigantem, vt in hoc casu (in quo præsupponitur, quòd pendente appellatione interposita à Iulio, Episcopus vigore sententiæ, seu mandati de immittendo in sententia decreti acceperit possessionem à Ludouico) & tunc videtur attentatum, propter regulã, quæ habet, quòd pendente appellatione nihil est innouandum: & fa. decis. 2. vt lite pendent. in no. & decis. Mohed. 314. & durum esset, quòd (reuocata in dubium sententia) ea, quæ ab ipsa dependent, sortirentur effectum: & non obstat decisio Bisigne. quarta, de iudi. quia ibi sententia exequitur contra victum, contra quem est lata, & non est suspensa, hic verò est suspensa: & ex hac distinctione respondetur ad omnia allegata pro Episcopo: placuit tamen dominis (quia materia est difficilis, & implicita, quòd dubium restringatur ad hunc vltimum casum, & demum ita etiam tenuerunt in alia propositione eiusdem causæ (secundum dubium ita restrictum) sub die vigesima secunda Maij eiusdem anni 1562. in qua simi-
391 liter considerati † fuerunt duo casus: Primus, quando collitigans capit possessionem de manu tertij sine ministerio actorum litis, & tunc non attentat, & ita dixerunt procedere ex aduerso allegatæ pro attentante decisiones: Egid. 749. in fine, versicul. secundò quia hoc casu. Acchil. de attent. decisio. 6. Peregr. Fab. decis. 96. circa med. & Mohed. decis. 344. in fi. Secundus casus est, quando collitigans capit possessionem de manu tertij vigore actorum ad lites, & tunc attentat, & ita dixerunt procedere allegata pro Iulio videlicet doctri. Bald. in l. qui à latronibus. §. 1. vers. sed nos loquimur, de testam. quẽ sequitur Imol. in l. si quis filio. §. hi autem. ff. de iniust. testam. quem refert, & sequitur Felyn. in cap. cũ super. colum. 1. vers. nisi innouatio. de re iud. Et ad declarationem prædictorum nota, quòd execu-
392 tor † qui vigore breuis caperet possessionẽ nomine Cameræ absque vitio attentatorum restituendam

tuendam Titio, cum litteras expeditas præsen-
tauerit non dicitur merè tertius, & ideo quam-
uis tempore captæ possessionis lis non pẽderet,
si tamẽ tempore factæ restitutionis lis super sub
reptione breuis penderet, ista acquisitio de ma-
nu executoris censetur attentata: quinimmo si
ipse executor vellet denuo huiusmodi lite pen-
dente possessionem capere diceretur omnino at
tentare, cùm non sit merè tertius, sed capiat pos
sessionem, vt collitiganti restituat, vt fuit dictum
notabiliter in vna Auersana beneficiorum coram
Quiroga. 9. Decembris 1556.
393 Duodecimò nisi † possessio) quãuis lite pen-
dente) tamen aduersario tacẽte fuerit capta: Exẽ
plum si Capitulum lite pendente immittat ali-
quem in possessionem, & diu tacuit, deinde velit
contra eum dare de attentatis, asserendo, quòd
ille se intrusit lite pendente: quia hoc non potest,
& sibi dicitur præiudicasse, vt fuit dictum in vna
Pacen. fructuum coram eodem Oradino dicta
die 16. Maij. 1569.
394 Decimotertiò, & vltimò limita, nisi † posses-
sio sit capta (lite quidem pendente, sed nomine
Cameræ Apostolicæ vigore Breuis) quia tunc
395 non esset attentata: solent † enim sæpe in curia
(attẽta alicuius beneficij litigiosi reseruatione)
dari litteræ tam in forma Breuis, quàm sub plũ-
bo, cum clausula citra vitium spolij, & attenta-
torum, vt per Stafil. de liter. grat. & iusti. in vltim.
part. de rescript. in form. Breuis, & per Sarnen.
in tracta. Breuium. sub nume. 14. versic. per Breue
etiam frequenter, vbi sub numer. 15. subdit se id
sępe vidisse, licet secundum eum sit malè factum,
396 & possunt huiusmodi † litteræ impetrari etiam
postquam super beneficio est commissa causa,
& secuta inhibitio (licet illarum vigore posses-
sio post inhibitionem capi non possit) nisi fuerit
in breui inhibitioni sufficienter derogatum, vt
colligitur ex his, quæ habentur in recoll. Paleott.
decis. 303. incip. prætendebatur: in vna Legionen.
præstimoniorum 2. Decembris 1560. Et ratio
huius limitationis illa esse potest: quia princeps
397 † (cùm sit supra ius) pòtest vitium attentatorũ
ex litis pendentia resultans tollere, vt pro Egid.
decis. 749. & in recoll. Mohed. decis. 43. post mul-
tas: sub rubr. de iur. quęsit. seu de maior. & obed.
in vna Placentin. Castri Sarmatis. 26. Ianuarij.
1545. & melius decis. 86. Sanctissimus. ad med.
sub rubric. de restit. spol. & dicemus latius infrà
hoc eodem capit. in 12. limit. princip. attentata
enim quoad hunc effectum videntur esse de iure
ciuili, vt declarauimus suprà in prima parte, in
præfatio. num. 66. Et facit quoniam, & aliàs vi-
398 demus, quòd princeps † potest etiam tollere rẽ
iudicatam, & ius ex sententia proueniens (cum,
& illa sit de iure ciuili, vt post docto. in l. fi. præ-
sertim Iaso. C. si contra ius vel vtil. pub. & Dec.
in cap. quæ in ecclesiarum, de constit. tradit Mo-
hed. dicta decisio. 43. quinetiam potest princeps
399 † ex certa scientia ciuilem, ac etiam naturalem
possessionem, & insuper vitium spolij tollere,
arg. eorum, quæ ponit Felyn. in cap. postulasti.
col. fin. vers. & ista limitatio. de rescript. vnde si
potest spolium tollere, multò magis potest fa-
cere, ne spolium incipiat ab initio, cum multa
impediantur fieri, quæ facta tenent, ad regulã l.
patre furioso. ff. de his, qui sunt sui, vel alie. Iur.
400 cum simil. Sic, & aliàs princeps † potest tollere
remedium c. reintegranda, vt per Ruy. in cons.
48. videretur. sub nume. 30. lib. 4. & magis ad pro
401 positum potest etiam princeps † purgare ipsa
attentata, vt latius declarauimus infrà in 3. par-
te, cap. 29. de purg. attent. num. 47. vers. purgatio
verò per principem. Quamuis autem princeps
402 valeat præmissa facere, in dubio tamen † non
præsumitur velle alium spoliare etiam si appo-
suerit clausulam motus proprij, & clausulam nõ
obstante concessione alteri facta, & clausulam
amoto exinde quolibet detentore, vt per Mo-
hed. decis. 97. incip. motu proprio, sub rubr. de
403 restit. spol. cũ generale sit, quòd princeps † non
debeat tollere ea, quæ alicui acquiruntur iure ci
uili, ratione tamen naturali munito. Abb. in cap.
per tuàs. col. 10. de arbit. & post Rip. in 2. libr. re-
spons. cap. 19. habetur in decis. Pedemontan. 2.
num. 13. prout est ius ad reuocandum attentata,
vt diximus suprà in 1. parte, in præfatione. num.
62. Et quoniam in materia huius possessionis vi-
gore breuis lite pendente captæ multa veniunt
ex docto. dicenda (ommissis disputationibus,
& breuitati consulendo) potest in proposito
formari
404 Regula, quòd capiens † lite pendente posses
sionem vigore Breuis habentis clausulam citra
vitium spolij, & attentatorum non dicatur atten
tare, quæ suadetur per supradicta.

Regula, quod capiens possessionem lite pendẽte vigore Breuis habentis clausulam citra vitium spolij, & attentatorum, non attentat.

Ampliatur.

405 Primò, vt procedat, etiam † si possessio non
fuisset capta vigore Breuis, sed Breue postmodũ
superueniret, quoniam illa possessio, quæ pri-
ma facie videbatur attẽtata, reputatur bona, &
substinetur ex superuenientia Breuis, si ille ho-
die Breui vtitur, quasi tunc videatur sibi mutare
causam possessionis superueniẽte Breui, & titulo
valido. arg. not. per Soci. in l. 3. §. ex pluribus. ff.
de acquir. poss. & in consi. 131. in præsenti. num. 4.
lib. 1. & sicut tenuta nulliter capta substinetur, &
confirmatur, si illa esset de nouo danda, ita, &
hæc possessio substinetur: quia de nouo cũ Breui
esset danda, prout per prædicta fuit hoc resolutũ
in vna Maioricen. canonicatus coram Thoma de
Tanis 17. Ianuarij 1545. & est in recoll. Put. decis.
18. incip. possessio capta, vt lite penden. Quæ am-
406 pliatio licet notabilis sit, dubitabilis † tamen
reddi posse videtur ex his, quę aliàs vniuersaliter
dixerũt domini in vna Iuuenacen. iurisdictionis
coram Grato 1. Aprilis 1566. in qua (cum Episco-
pus post inhibitionem ante concilium tridenti-
num attentasset, & postmodum confirmato per
pontificem dicto concilio (per quod in fauorem
Episcoporum suos subditos visitare, & corrigere
volentium derogabatur etiam litis pendẽtiis, &
etiam quibuscunque inhibitionibus) daretur cõ
tra eum de attentatis ante concilum: à quibus
licet ille se tueri niteretur ex superuenientia con
cilij, (vt præfertur) inhibitionibus derogantis)
Domini tamen resoluerunt contra Episcopũ, ex
quo concilium nõ poterat referri ad præterita.
cap. fin. de cõstit. cum simil. Vnde sicut ibi super
ueniẽtia concilij, ita neque hic in casu nostro
superuenientia Breuis deberet excusare ab attẽ
407 tatis, nisi soluas † considerãdo rationem diuer-
sitatis inter vnum, & alterum casum: quia hic
sumus in possessione capta, & actu gesto lite pen-
de ite,

Quæ Ampliatur quatuor, Limitatur decem, & Declaratur sex modis.

dente,ibi sumus in gestis,& attentatis post inhibitionem,quæ multoties facit actum transire in attentatum, qui simpliciter factus lite pendente non esset attentatus, vt aliàs diximus, & specialiter deduximus infrà c.20.de attent. post inhib. in 1. ampliat.princip. per tot.& ferè in propriis terminis facit, quia ratio,& simile illud de tenuta nulliter capta (quo moti sunt domini ibi) non procedit quotiescũque tenuta fuisset capta non simpliciter lite pendente,verum etiam post inhibitionem: quoniam tunc etiam si illa esset confirmanda non excusatur ab attentatis,vt declarauimus in dicto cap.20.de attent.post inhib. in 17.Ampliat.princip.Ex qua solutione videtur colligenda necessaria declaratio ad præsentem
408 ampliat.de superuenientia Breuis, † vt procedat,& substineat possessionem captã lite simpliciter pendente,secus si illa capta esset post,& cõtra inhibitionem, quia illa non substineretur ex superuenientia Breuis, sicut nec tenuta contra inhibitionem: Quæ declaratio ex his comprobari potest quæ dicemus proximè in 7.sublimitatione.num.421.quòd quando est inhibitum possessio nec etiam virtute dicti Breuis valide capi potest,nisi sit inhibitionibus derogatum.

409 Secundò amplia, vt † prædicta clausula citra vitium spolij,& attentatorum excuset ab attentatis non solum quando opponitur per principẽ,verum etiam si sit apposita per priuatos de consensu scilicet ambarũ partium,inter quas deinde lis est suborta,& si apponatur operatur exclusionem attentatorum,vt fuit aliàs appositain quadam concordia in vna Messanen. baroniarũ corã D.meo Oradino,in qua cum sub die 5. Nouembris 1565. prætenderetur quãdam adeptionem possessionis (de qua ibi) fuisse attentatam, Domini dixerunt non constare de attentatis ex rationibus allegatis,inter quas præcipuum fundamentum fiebat in dicta clausula in concordia apposita.

410 Tertiò,vt † procedat,etiam si Breue videretur conditionale ob clausulam in eo existentem, quod quatenus possessio esset apud Camerã daretur illi possessio, qui breue obtinuit: quia per hoc(si ille caperet possessionem) non diceretur attentasse,vt fuit dictum in vna Legionen.archidiaconatus de aiala coram Reumano 8. Nouembris 1553.

411 Quartò,vt procedat † etiam quãdo talis clausula non esset expressa in commissione, sed relatiua ad breue, in quo talis clausula habebatur, puta si breue huiusmodi esset directum Auditori Cameræ,& ille decernat monitorium cõtra intrusum in forma,illúmque declaret,& contra eũ decernat mandatum executiuum,& deinde præsentetur commissio in Rota, vt Auditor procedat,prout potuisset Auditor Cameræ, & in Rota fuerit pronuntiatum contra eundem intrusum,& decretum mandatum de immittendo in possessionem in fauorem illius, qui breue obtinuerat:nam(cum aliàs dubitaretur an talis possessio per eum capta esset bona) domini in vna Hispalen.canonicatus coram Grato 31. Ianuarij. 1564. in partem affirmatiuam inclinasse videntur.

Sublimita eandem regulam huius 13.limit.
412 Primò,quando † in Breui esset apposita certa forma,& illa non fuisset seruata(puta si Breue sit directum Auditori Cameræ, & in eo dictum, quod coram eo deberet produci,& exequi,possessio enim illius vigore capta nõ diceretur bona tali forma minime seruata, quinimmo si in eo plures essent nominati,& vnus eorum illud producendo formam seruaret,illius productio alterum non iuuat,vt fuit tentum in vna Archipresbiteratus Sanctę Priscæ coram D.meo Oradino, 11.Martij.1560.

413 Secundò, quãdo † Breue esset subreptitium: nam si in eo non sit facta mẽtio litis, quæ est super eodem beneficio, & regressus ad illud alteri competentis(quamuis illius vigore sit capta possessio)illa tamen dicitur attentata, vt tenuerunt domini in vna Nolana Abbatiæ inter Cardinalẽ Saracenum,& D.Io.Michaëlem Gesualdum sub die 19. Decembris 1558.& est decis.in recoll.Paleott.115.Ioan.Michaël.in princi.& facit optimè, quòd fuit etiam resolutũ in alia Bracharen. Monasterij Sancti Romani coram Iunio.20.Aprilis 1556.in qua cum dubitaretur an possessio capta lite pendẽte vigore vltimi Breuis(in quo mandabãtur exequi nõnullę præcedẽtes litteræ in forma Breuis in quibus aderat clausula citra vitiũ spolij & attentatorum,& super quibus, & illorũ subreptione erat iam commissa causa) esset attẽtata,vel potius capiens prætextu dicti Breuis excusaretur ab attentatis,domini tenuerunt pro attentatis:ea ratione moti,quia Papa ignorauit litem pendere super aliis Breuibus, quæ mandabat exequi: Comprobari hoc potest etiã ex his, quę diximus suprà numer.368.quod etiam subrogatio gratiosa non excusat ab attentatis capientem possessionem lite pendente, quando illa est subreptitia.

414 Tertiò,quando † esset commissa causa super subreptione,& obreptione Breuis: quoniam lite huiusmodi pendente nõ potest virtute dicti Breuis amplius capi possessio citra vitium attẽtatorum,vt fuit tentum in dicta Tolletana Canonicatus coram Vestano inter Didacũ Lassum contra Franciscum de Pesquera 1.Februarij 1555.& in dicta Bracharen.Sancti Romani.20.Aprilis 1556.& similiter in alia Auersana beneficiorum coram Quiroga.9. Decembris 1556.necnon in alia Romana spolij coram D.meo Oradino 29. Nouembris 1561. Quam limitationem Amplia Primò,
415 vt † lite huiusmodi pendente non solùm prohibeatur pars possessionem capere,sed,& ipsemet executor in breui deputatus(licet ante litẽ possessionem cepisset) si de nouo post litem prædictam possessionem caperet diceretur attentare, vt fuit notabiliter dictum per dominos in dicta Auersana beneficiorum.Secundò, vt non solùm adeptio possessionis per huiusmodi litem sit pro
416 hibita, verùm etiam † restitutio faciẽda illi, qui Breue obtinuerat, in quo(iuxta stilum) mandatur,quòd(præsentatis per eum executori literis expeditis super beneficio] executor debeat illi possessionẽ restituere: quamuis enim executor hoc casu videatur mere tertius respectu litis pendentis super subreptione dicti Breuis, & consequenter,quòd recipiens possessionem ab eo[tãquam recipiẽs de manu tertij,qui non sit in lite] non dicatur attentare,secũdum ea,quæ diximus suprà in 1.parte.cap.3.de attent.à tertio.nume.55.

Nihilominus

Nihilominus huiusmodi restitutionem cẽseri attentatam dixerunt domini in eadem Auersana beneficiorum: subdentes, quòd executor hoc casu non est omnino tertius cum capiat possessionem, vt illam restituat parti Breue obtinenti.

417 Quartò sublimita, quando † is, qui breue obtinuerat possessionem lite pendente non per manus executoris in eo deputati, sed propria autoritate cœpisset: quia diceretur attentasse, prout in his terminis fuit conclusum per dominos in dicta Toletana canonicatus corã Vestano. 1. Februarij. 1555. nec mirum, quia capiendo propria autoritate videtur contrauenire formæ, & priuilegio, vt possessio sit citra vitium attentatorum, & Breuis, quod dat, quod immittatur in possessionem per manus executoris: priuilegio autem

418 † abutens, & illi contrauenięns cadit ab illius commodo, & censetur illi renuntiare, ad no. in c. accedentibus, & ibi Inno. in cap. de terra. de priuileg. & in l. 2. C. de iur. domin. impetr. & ibi scribent. & consequenter huiusmodi possessio destituta vi, & efficacia dictæ clausulæ citra vitium attentatorum merito remanet atentata.

Quintò, puto non inutiliter posse limitari, vt

419 non † procedat, quando ipsemet, qui obtinuit Breue causam iactationis super subreptione dicti Breuis committat: quoniã si ille deinde hac lite per eum introducta possessionem caperet, nõ excusaretur ab attentatis, & licet hoc simpliciter allegaretur per informantes in dicta Toletana canonicatus, potest tamẽ probabiliter ex pluribus cõprobari: & primò, quia id in simili videmus,

420 quod is, qui habet facultatem possessionẽ propria autoritate capiendi, si iudicem adiuerit, nõ potest vltra dicta facultate regulariter vti: Capit. decis. 119. numer. 9. cum aliis adductis infrà hoc eodem cap. in 1. ampliat. princ. nume. 2. ergo idẽ dicendum in eo, qui obtẽto Breui habet facultatem etiam lite pendente absque metu attentatorum possessionem capiendi, vt illa amplius vti non valeat, postquam committendo causam super dicto Breui iudicem adiuerit. Secundò, quia idem videmus cõtingere in gratiose subrogato,

421 qui † licet aliàs regulariter possit lite pendente possessionem capere, commissa tamen per eum causa, id videtur sibi denegari, vt admonuimus suprà num. 364. versic. limitandum videtur. Ter-

422 tiò sicut dispositio † clem. 2. vt lit. pend. & illius priuilegium, quod litis pendentia non inducatur, nisi per citationem legitimè executam, non operatur respectu illius, qui causam commisit, vt abundè deduximus suprà hoc eodem capite in præfatione. nu. 36. ita priuilegiũ istius clausulę citra vitium attentatorũ debet operari respectu illius, qui obtento Breui super illius subreptione causam iactationis commisit. Quartò, quia Papa

423 † dum permittit, quod lite pendẽte possit capi possessio, verisimiliter intellexit de lite, quæ erat tempore Breuis. arg. l. si ita. ff. de aur. & arg. & non de lite, quam ignorabat, nec scire poterat cum adhuc non esset in rerum natura: cum generale sit, quod concessio non extenditur ad ignorata: qua ratione (quod Papa non censeatur intellexisse de lite quam ignorabat) ad concludendum pro attentatis aliàs moti sunt domini in dicta Bracharen. monasterij Sancti Romani corã Iunio. 20. Aprilis 1556.

424 Sextò sublimita, vt regula procedat † in literis in forma Breuis, secus in literis, quæ haberent vim Breuis, prout sunt hodie litteræ missiuæ Illustrissimi, ac Reuerẽdissimi Cardinalis Sancti Sixti, & consueuerũt esse modernis temporibus literæ aliorum Summi Pontificis nepotum, & ideo (si illarum vigore lite pendente caperetur possessio) nõ videretur excusanda ab attentatis, & quamuis partem affirmatiuam suadere posset, quia illæ virtualiter censentur esse litteræ ipsius principis, qui cum sit supra ius non attentat, vt

425 aliàs sæpè dictum est: cum intrans † possessionẽ autoritate principis non dicatur attentare, cum quoad possessionem capiendam, autoritas principis non dicatur minus posse, quàm autoritas præsidis pro tribunali sedentis, quæ solet capientem possessionem excusare. l. qui vniuersas. §. itẽ cum prætor, & l. iustè possidet. ff. de acquirend. poss. secundum Bald. in consi. 345. ad euidentiã. col. 2. libr. 1. Crau. consi. 5. nũmer. 7. lib. 1. & consi. 460. nume. 19. vers. non obstat quòd recuperatio sit facta lite pendente: Et quia in eo, qui adit principem, vel deputatum à principe, & ab eo literas obtinet non videtur posse considerari aliquis dolus, aut contemptus, qui potissimum solent attẽdi in attentatis, vt diximus suprà in 1. parte in prę fatione. numer. 107. Nihilominus negatiua contraria opin. verior videtur, quod immo tales literæ nõ excusent ab attentatis, prout videtur fuisse resolutum per dominos in vna Mathelicana Iurisdictionis coram Robusterio 25. Maij 1565. Quæ ea etiam ratione mihi satis concludenter

426 probatur, quia licet † vis, & efficacia similium literarum tota pendere videatur à tenore, & forma facultatum dictis Nepotibus concessarum, arg. cap. porrò. de priuileg. cum simil. quia tamen (vt plurimum) huiusmodi facultates solent per pontifices limitatè concedi in concernentibus iustitiam, secus si gratiam respiciant (cum illa sibi reseruare, & alteri non concedere Papa soleat) potest non immeritò dici (quòd prætextu talium litterarum, quia non excusetur ab atten-

427 tàtis) considerando, quòd facultas † capiendi possessionem lite pẽdente respicit potius gratiã, quàm iustitiam, quæ dictat (quòd possessor sua possessione non sit lite pendente priuãdus. cap. 1. vt lit. pend. cum aliis latissimè deductis infrà hoc eodem cap. in 1. declarat. princip. & similiter, qđ lite pendente nihil debet innouari, toto tit. vt lit. penden. nihil innou. cum ista innouatio (licet sit prohibita à iure ciuili, tamen naturali quoq; ratione dictante est interdicta, vt declarauimus suprà in 1. parte, in præfatio. num. 62. Vnde quatenus per dictam clausulam citra vitium attentatorũ tolluntur attentata, & remouentur in consequentiã pœnæ, quas attentantes incurrunt (de quibus infrà in 3. parte cap. vlti. de pœn. attent.) res ipsa dicitur potius sapere gratiam, quàm iustitiam: & propterea ex defectu potestatis huiusmodi literæ non possent excusare ab attentatis: Et ex hac ratione videtur etiam tolli omnia, quę suprà in contrarium considerantur: Quod si

428 illi † in facultatibus haberent, vt vigore suarum literarum vim Breuis obtinentium possent etiã ea explicare, quæ gratiã cõcernerent, secus esset dicendum per supradicta: Quod sanè intelligen-

429 dũ est † (dũmodo in eis clarè appareret] quòd

scribens

scribens voluisset(non obstante litis pendentia)
posse capi possessionem,quia si constat de volun-
tate,& præsupponitur facultas,non videtur vltra
dubitandum secundum Ruyn.in cons.76. primo
est videndum.nu.6.& seqq.lib.5.aliàs secus dicen
430 dum esset:cum in dubio princeps † nõ præsuma
tur velle alium spoliare,etiam si apposuerit clau
sulas motus proprij,non obstante concessione,&
amoto exinde quolibet detentore.Mohed.decis.
97.de restit.spol.
431 Septimò,vt non † procedat, quando is qui
Breue obtinuit fuisset per iudicẽ inhibitus : quia
inhibitio videtur illius executioni esse impedi-
432 mento,cum illa † siue iusta,siue iniusta sit timẽ
da.Rot.decis.26. aliàs 307.nota quòd audientia.
de appell.in anti. vt fuit tentum per dominos in
pluribus causis,in quibus præsupponebatur inhi
bitio, vt in dicta Bracharen. monasterij coram
Iunio 20 Aprilis.1556. & dicta Auersana benefi-
ciorum coram Quiroga. nona Decembris. 1556.
& in alia Romana spolij coram Domino meo
Oradino. 29. Nouembris. 1561. & etiam in suprà
allegata Toletana Canonicatus , & præbendæ
coram Vestano prima Februarij.1555. & aliàs
in multis similibus causis,in quibus præsuppo-
433 sita inhibitione concluditur pro attentatis:
Quod amplia , vt procedat etiam si † inhibitio
emanasset vigore commissionis super iactationi-
bus , & molestationibus per aduersarium illius,
qui breue obtinuerat impetratæ,vt senserunt do-
mini in vna Burgen. canonicatus coram D. meo
Oradino 19.Ianuarij.1560.in qua(cum executor,
Breuis ob talem inhibitionem recusasset posses-
sionem capere) & propterea instaretur pro mo-
deratione inhibitionis, domini dixerunt in casu
illo non esse moderandam inhibitionem, quoniã
licet inhibitio emanasset vigore cõmissionis im-
petratæ litteris nõ expeditis(quæ pro parte eius,
qui Breue obtinuerat fuerat in hoc reformata,
quòd præfixo sibi termino ad docendũ de littera
rum expeditione,quo elapso,& eo non docto ad
moderationem inhibitionis (prout iuris fuerit)
procederet , & in tertio de expeditione nihil
fuerit doctum)quia tamen in reformatione ade-
rat clausula prout iuris fuerit,& de iure, quando
agitur possessorio non requiritur litterarum ex-
peditio,consequenter talis termini præfixio fieri
non potuit, minúsq; inhibitio erat moderanda:
ex qua resolutione potest colligi prędicta amplia
tio,scilicet, quòd inhibitio afficit etiam si non e-
manauerit vigore commissionis super subreptio
ne Breuis,sed generaliter super iactationibus:&
434 insuper colligi,etiam Secunda ampliatio,quòd
illa † inhibitio non est moderanda, prout in casu
illo domini tenuerunt.
435 Octauò potest vtiliter sublimitari † in eo, qui
obtinuit Breue cũ dicta clausula citra vitiũ at-
tentatorum(prout hactenus locuti sumus)secus
in eo,qui in supplicatione, & gratia haberet clau
sulam,quòd litterę possent expediri in forma gra
tiosæ subrogationis, etiam quoad possessionem
citra vitium spolij , & attentatorum , prout erat
gratia facta conclauistis tempore Pauli quarti:
nam (si litteris desuper non expeditis quis lite
pendente possessionem caperet) puta vigore al-
terius tituli ab ordinario,seu aliàs habiti(sub præ
textu supradictæ gratiæ non excusaretur ab at-
436 tentatis)quia illa † clausula citra vitium,&c.est
coniuncta cum clausula subrogationis, quæ cum
nihil operetur nisi desuper litteris expeditis , vt
diximus suprà in octaua limit.huius illatio.in sep
tima sublimit. regul.ibi positæ. numero 376. se-
quitur, quòd nec clausula citra vitium attenta-
torum possit aliquid operari : quoniam accesso-
rium debet sequi naturam principalis.reg. acces-
sorium de reg.iur.in 6.cum simil. Quæ limitatio
437 multò magis † procederet, si ille per cuius obi-
tũ fuit obtẽta prædicta subrogatio, tẽpore obi-
tus non esset in possessione beneficij , sed alius,
quia per dictam clausulam non censetur papam
voluisse illum, qui antea possidebat spoliare, sed
tantum eos , qui post obitum se intrusissent , vt
fuit tandem resolutum in vna Corduben. præsti-
monij coram Aldobrandino.28. Maij. 1565. post
quam in aliis duabus præcedentibus positioni-
bus causa fuerat diu disputata absque eo , quòd
fuisset capta resolutio.
Nonò(retentis terminis præcedentis limita-
tionis, quando scilicet, quis habet facultatem
expediendi litteras cum dicta clausula gratiosæ
438 subrogationis citra vitium,&c.) vt non † proce
dat in cessionario illius , qui dictam gratiam ha-
bebat:quoniam si ille desuper litteras non expe-
diuit, nec se habuisse animum illas expediendi
declarauerit,& deinde alteri cesserit , non potest
successor , & cessionarius iuuari beneficio illius
clausulæ:sicut dicitur de clausula subrogationis,
etiam quoad possessionem,cuius beneficio(præ-
sertim ad excludenda attentata)successor gaude
re non potest,vt est decis.in recoll. Mohed.239.&
fa.quæ ponit Sarnen.de triennal.q.14. & quæ di-
ximus suprà.nu.383.in 7.sublimit. in materia sub
rogationis.
439 Decimò sublimita , vt procedat † in eo , qui
obtinuit Breue,secus in eius successore ,quia ius
Breuis dicitur expirare per obitum obtinentis,
& ideo si is , qui Breue obtinuit moriatur ante-
quam eius vigore esset capta possessio per execu
torem nomine Cameræ, sed illam executor post
illius obitum capiat , & deinde alius prouisus de
eodem beneficio similiter possessionem adipisca
tur,& postmodum is(qui in locum defuncti sub-
rogationem obtinuerat) velit niti possessione ca
pta per executorem nomine Cameræ, & petat se
ad illam restitui,talis possessio non videtur resti-
440 tuibilis:quia executor eo tẽpore capiens † pos
sessionem nihil Cameræ acquisiuit, cum iam per
obitum impetrantis ius Breuis expirasset,vt fuit
dictum in vna Oxomen. Archipresbiteratus co-
ram Robusterio 10.Octobris 1567. Quod ex eo
etiam comprobatur, quòd fuit tentum in alia
Plouacen. Archipræsbiteratus coram eodem 2.
Aprilis 1568. in qua (cum ille , qui Breue impe-
trauerat cum clausula citra vitium spolij & at-
tẽtatorum nõ aliter capta nomine Camerę pos-
sessione beneficium resignasset reseruatis sibi fru
ctibus , & regressu , & deinde aliud Breue obti-
neat , quòd sibi fructus consignentur , & posses-
sio resignatario, & cõtra resignatarium daretur
de attentatis , & dubitaretur an ad excludenda
attentata posset ille se tueri vigore primi Breuis,
in quo in fauorẽ resignantis aderat clausula citra
vitium attentatorum) Domini dictis Breuibus
non obstantibus tenuerunt pro Ioanne, qui erat

ille, qui passus fuerat attentata, & consequenter ex his clarè apparet, quòd Breue concessum in fauoré resignantis nó iuuat resignatarium quia (vt ibidem fuit dictum) illud ius ex Breui proueniens erat personale, & resignans per resignationem statim illud ammisit. arg. l. quia tale. ff. solut. matr.

Declaratur nunc eadem regula huius 13. limit

441 Primò quòd † in executione huiusmodi Breuis de capiendo possessionem nomine Cameræ absque vitio attentatorum nó requiritur partis citatio, vt est decis. in recoll. Guid. bon. 95. incip. in vna Casalen. de rescript.

442 Secundò quòd † cum huiusmodi Breuia concedi soleant attenta reseruatione beneficij, de quo agitur, licet Papa in Breui narraret beneficium esse reseruatum, per hoc tamen ex huiusmodi narratiua non censeretur probata sufficiéter reseruatio, vt est decis. in recoll. Caputaquen. p. 37. incip. cum reseruatio: vbi id in pluribus causis fuisse tentum attestatur.

443 Tertiò quòd † executor, qui nomine Cameræ cæpit possessionem restituendam ei, qui sibi literas expeditas præsentauerit, non potest tradere possessionem alteri, quàm ei cuius intuitu cæpit possessionem, vt senserunt domini in vna Burgi Sancti Sepulchri, coram Robusterio 21. Nouébris. 1565.

444 Quartò quòd † in iis casibus, in quibus, possessio (etiam capta vigore Breuis) esset attentata (prout in singulis limitationibus de quibus suprà) possessio non sit relinquenda in manibus commissarij, & executoris, sed restituenda ei, qui est passus attentata, prout in vna Oueten. Archidiaconatus coram Cotta 14. Maij. 1563. in qua cum Breue de capiendo possessionem nomine Cameræ esset fundatum in vacatione Archidiaconatus per priuationem Pizzarri, & demum ille obtinuisset sententiam priuationis reuocari, & dubitaretur an Pizzarro esset dicta possessio restituenda, vel in manibus dicti executoris relinquenda, Domini dixerunt illi esse restituendam, quia stante sententia prædicta apparebat de iniustitia priuationis, & sic cessabat intentio Breuis, & consequenter remansisset possessio apud commissarium sine causa, & Pizzarrus spoliatus.

445 Quintò, vtiliter, quòd † licet Breue, & narrata in eo sint verificanda. Hæc tamen verificatio non diligentissimè, & ad vnguem fieri necesse est,

446 & propterea si in eo † narretur, quòd ille (per cuius obitum beneficium vacauit) illud obtinebat, & possidebat, absque eo quòd probaretur ius, sufficeret probare illius possessionem, vt fuit resolutum in vna Corduben. præpositurę coram D. meo Oradino 9. Iunij. 1559. & iterum eodem proponente 3. Iulij eiusdem anni. Et similiter li-

447 cet de reseruatione † beneficij non sit ab initio doctum, sed post captam possessionem, non per hoc diceretur attentata, vt est in recol. Paleott, decisio. 305. incip. prætendebatur, & tenuerunt etiam aliàs domini in dicta Corduben. præpositurę. 3. Iulij. 1559. & eodem anno in alia Corduben. dimidiæ portionis coram Domin. de Rubeis.

448 Sextò quod † virtute Breuis capta possessio tunc excusatur à vitio attentatorum, quando in Breui est nominatim apposita clausula citra vitium attentatorum, secus si per Breue aliquid lite pendente cócederetur, per quòd tacitè pars prætenderet, quòd papa voluerit etiam facultatem concedere capiendi possessionem lite pendéte, & ideo si sit concessum Breue Capitulo, & canonicis lite pendente, vt illi sint exempti ab Episcopo, & illius iurisdictione, & canonici (prętendétes sibi id licuisse) vigore dicti Breuis adepti fuerint quasi possessionem exercédi iurisdictionem per se absque Episcopo, & peterent se in ea manu teneri, & pars aduersa prætenderet talem possessionem esse vitiosam, ex quo ante litem motã canonici iurisdictionem cóiunctim cum Episcopo exercebant, Domini in vna Burgen. iurisdictionis coram Domino de Rubeis. 27. Aprilis. 1562. dixerunt, quòd (quia possessio prædicta fuerat capta lite pendente) non erat manutenenda, nec poterat vigore dicti Breuis excusari, & facit, quòd aliàs senserunt Domini in alia Regien. canonicatus coram Paleotto contra comitem Annibalem foglianum, de anno à Natiuitate Domini Iesu Christi 1558. quod Breue non excusat quãdo indiget discussione.

Illatio Secunda, de non transferenda in alium lite pendente possessione.

SECVNDO ex eadem regula INFERTVR, quòd sicut possessio lite pendente acquiri (vt su-

449 prà) ita † nec in alium transferri (etiam per viam permutationis) potest, vt est decis. Rot. 3. aliàs 56. si lite, vt lit. pend. in no. & decis. 3. aliàs 400. nota si lite. eo. tit. in antiq. & inter decis. Delphin. Fran. Marc. quæst. 172. numero tertio. & hodie est decis. in recoll. Put. 4. ille, qui dolo & cæ. sub rubr. de fruct. damn. & interes. vbi refert in vna Perusiua bonorum fuisse tentum talem trãsferentem, etiam ad fructus condemnandum fore. Ad quod dictum de prohibita testatione possessionis etiam facit, quod aliàs dicitur, quòd capitulum facta electione Episcopi lite super ea pendente non potest in Archiepiscopum transferre ius eligendi, aut potestatem prouidendi Ecclesiæ in euentum, quòd electus succumbat, secundum Alex. consil. 106. perspectis numero 8. lib. 2.

Hoc tamé dictum de prohibita translatione

450 possessionis lite pendente, Limita, nisi † Executor hoc faceret vigore Breuis, in quo appareret de voluntate principis volentis, etiam lite pendente possessionem in alium transferri, quia vbi constat de voluntate, de potestate non est dubitandum (inquit) not. Ruyn. consi. 76. primò est videndum num. 6. & sub num. 10. vers. & ex præmissis. lib. 5. & faciunt etiam ea omnia, quæ diximus suprà proximè. num. 394. in 11. limit. primæ illationis de adeptione possessionis vigore Breuis facta, quæ possent etiam ad translationem possessionis pro maiori parte adaptari, sed breuitatis gratia non repetuntur.

Illatio Tertia de non alienando rem litigiosam

TERTIO ex ex eadé regula proficiscitur illud

451 vulgare qđ ALIENATIO REI † LITIGIOSÆ. lite pédéte fieri nó potest, & facta nó tenet, vt in rubr. & in tot. tit. ff. C. & ĩ authé. de litigios. præsertim in l. fin. C. eo. tit. & venit officio iudicis reuocanda. Afflict. deci. 396. in causa comitis. numer. 10. Ita, vt neque res: neque actio litigiosa in alium

in alium, in genere, vel in specie transferri possit. Mil. in verb. litigiosa res, vel actio. fol. 212. & Alexan. in consi. 45. visa. num. 5. lib. 3. Guid. Papa decis. 337. pro declaratione. num. 4. quem refert, & sequitur nouissimè Misinger. in cõs. siue respõso 52. sextæ decadis, incip. facti species. num. 34. & quoad alienationẽ multa cumulat Paris. in cons. 108. de bono iure. num. 4. lib. 1. Dec. consi. 492. testatur, num. 8. lib. 3. in tantum, quòd nec etiã per
452 præcariũ † in cõtractu alienationis rei litigiosę appositum transferatur possessio, vt est decis. Afflict. 331. quædam diana. numero 2. quam etiam secutus est nouissimè Menocch. in 2. respons. causæ finariensis in 4. articulo. nume. 56. & iterum replicauit in consi. 2. magni ponderis. nu. 291. libr. 1. & ratio esse potest vltra præiudicium, quòd per alienationem infertur parti, quia talis alienatio
453 † lite pẽdente facta præsumitur dolo facta, secũdum Paris. in consi. 138. duo in ista causa. num. 28. lib. 4. fa. quæ ad hoc propositum de dolo ponit Aug. Bero. in consi. 120. concludo. numer. 33. lib. 1. & quæ post Cephal. in consi. 64. numer. 19. tradit nouissimè Bursat. in cons. 100. verba. nu. 23. libr. 1. & ista potest esse in præsenti illatione

Regula, quæ infrascriptis modis Ampliatur.

454 Primò vt nec fauore † piæ causæ alienatio rei litigiosæ substineatur, quamuis enim fauor piæ causæ multa operetur, de quibus abũdè per Tiraquell. in tracta. de priuileg. piæ causæ, in proposito tamen pia causa nullũ videtur habere priuilegium, vt patet ex l. fin. ff. de litig. quinimmo non solùm, quando res litigiosa dedicatur in sacrum alienans punitur pœna solita, verũ etiã sibi augetur pœna, quia tũc tenetur ad duplũ, vt est tex. ad litteram in dicta l. fin. ff. de litigio.

455 Secundò vt res † litigiosa nec etiam regulariter donari possit. tex. est in d. l. fin. C. de litig. ibi verũ etiã donationibus porrigenda, & tradit Boer. decis. 33. c. 2. & post eũ etiam Menocch. in d. 2. respons. causæ finar. in 4. articulo. nu. 56.

456 Tertiò vt nec etiam † pignorari, seu hypothecari possit. Mil. in verb. litigiosa res sicut. f. 212. & tradit per tex. in d. l. fin. C. de litig. & l. fi. de reb. alien. non alienan. Alciat. in consi. 61. incip. ad argumentum. nu. 3. lib. 8.

457 Quartò vt ista prohibitio † de nõ alienãdo rẽ litigiosam duret, est si sit lata sentẽtia absolutoria ab obseruatione iudicij, si credimus Mil. qui id dixit in repert. ĩ verb. litigiosum beneficiũ
458 esse nõ desinit. fol. 212. ver ũ, quia † Inn. in c. causã quę. de testib. & Bart. in l. litigator. C. de fruct. & litiũ expens. ab eo citati, aliter dicere vidẽtur, & Inno. (quẽ etiã allegat) in cap. consuluit, de offi. dele. generaliter, & indistinctè dicit, qđ per absolutionẽ, ab obseruatione iudicij pereũt omnia acta iudicij, de hoc dicto Mil. valdè videtur dubitandum, præsertim, quia ista ampliatio in effectu non est diuersa ab illa, quam proximè posituri sumus infrà. nu. 504. vbi tractabimus, an vitium litigiosi perempta instantia duret.

459 Quintò amplia, vt etiã † super re litigiosa, & lite pendẽte alienata possit executio fieri etiã contra tertiũ, vt tradit Ruyn. in cons. 34. visis. nu. 12. lib. 5. & est decis. in recoll. Mohed. 12. in eadem, sub tit. de execut. rei iudic. vbi refert ita fuisse resolutum in vna Rom. Vineæ. 20. Decembris 1537.
460 & ampliãdo subdit, quòd tale † brachiũ seculare potest contra succedentẽ habẽtem causam à litigante exequi etiam absque nouo iudicio, de quo latius nouissimè per Io. Bapt. de Asin. in sua praxi Iudic. §. 31. cap. 2. in 24. ampliat. regulæ ibi per eũ positæ per totã, vbi tres diuersos casus circa hoc post Bart. & Paul. de Castr. cõsiderat, prout etiã facit Ioã. de Neuizza. in cõsi. 20. clemẽtissimè. n. 13. & multis seqq. quibus adde nouissimè Pet. Ant. Angussol. in cõs. 49. cũ fiscus. in princ. & per tot. li. 2. ex cuius dictis cõclusio prædicta am
461 pliari potest, vt nec † etiã fiscus (qui solet aliàs esse in multis priuilegiatus) rem litigiosam alienare validè possit, & iterum in consi. 51. dubitari non potest. nu. 5. eodem lib. 2. Quamuis autẽ pos
462 sit hæc executio sine nouo iudicio fieri, nõ † tamẽ sine citatione huius tertij fieri posset, vt elegãter declarat Natta. in cõs. 350. Augustin⁹. n. 4. li. 2.

463 Sextò vt regula procedat etiã † in beneficialibus, quia titulus de litigiosis habet locum etiã in beneficialibus, secundum Franc. in cap. 1. in glo. litigantibus, vt lit. pend. in 6. & ideo si beneficiũ, super quo litigatur alteri resignetur an hoc casu vitiũ litigiosi transeat in resignatariũ habentem causam à litigante. Rot. aliàs in vna Vicen. de Papiros noluit aliquid firmare ob multas decisiones, & authoritates sibi inuicẽ in hoc articulo repugnãtes, Quòd enim trãseat videtur decis. Bisignet. 1. vt lit. pẽd. Cassad. 8. super reg. Mohed. 207. Sarnen. de triennal. q. & ideo videmus, quòd solet procedi contra intrusos lite pẽdente. In cõtrarium verò videtur decis. in recoll. Io. Paul. 59. Crescent. 255. Mohed. 210. aliàs 240. prout hæc omnia refert Paleott. decis. 218. dubitaui, vbi & illud addit, quosdam ex dominis senioribus attestatos fuisse, quòd Rota super hoc semper variauit.

LIMITATVR regula suprà posita, vt legit in d. l. fin. C. de litig. pluribus modis, &

464 Primò nisi † res litigiosa daretur in dotẽ, vt d. l. fi. ibi exceptis, &c. glo. in l. ante diuisionẽ, & ibi Bald. C. de iure dot. Ang. in authen. de litigios.
465 in princ. vbi ampliãdo † declarat hoc procedere siue dos cõstituatur, siue restituat, refert, & sequitur Nattã. in consi. 401. duo pro fisco. nu. 1. lib. 2.

466 Secũdò quãdo † daretur nomine donationis ante nuptias, vt ibidem.

467 Tertiò nisi † trãsferretur per viam trãsactionis, vel in alterum ex litigantibus, vel etiam in tertium, secundum glo. in d. l. fin. in verb. transactionis, & sequitur Natta. in d. consi. 401. num. 2. lib. 2. Pro qua limit. fa. quod fuit dictum in vna Messanen. Baroniarum corã D. meo. Oradino 5. Nouẽbris 1565. in qua feudum, qđ erat litigiosum fuit per mortem vnius litis cõsortis translatũ in aliũ consortem, qui tanquã hæres cæpit illius possessionem lite pẽdẽte: & petebatur hanc intrusionem reuocari, vt attentatã: Domini tenuerũt nõ cõstare de attẽtatis per allegata pro Beatrice, ꝓ qua inter cæteras rationes allegabat etiã ista, qđ alienatio, & translatio prædicta potuit licitè fieri in litis cõsortẽ, per doctri. Pet. de bella pert. in l. cẽsemus, col. 1. vers. dico enim. C. de litigios. & ad-
468 ditur etiã ratio, quia per hãc † trãslationẽ nihil deperit aduersario, quia si obtinuerit, ita potest facere executionẽ in re litigiosa nũc qñ est apud

hunc ſuperſtitem,ſicut potuiſſet facere ſi fuiſſet
apud litis conſortẽ prædefunctum: vnde ex hoc
poſſet formari alia limitatio, vt alienatio rei liti-
gioſæ fieri poſſit in fauorem litis conſortis.
469 Quartò niſi † res litigioſa diuiſionis titulo inter
ipſos hæredes factæ trãsferretur, vt ibidẽ in tex.
verſ. diuiſiones &c. & in auth. de litigioſ. poſt prin.
verſ. quand. nu. &c. qđ clarius exponentes docto.
470 ibi, & alibi dicunt, qđ res † litigioſa põt transſ
ferri cũ vniuerſitate, vt per Mil. in verb. litigioſa
res, vel actio. fol. 212. & facit regula l. in modicis.
ff. de cõtrah. empt. & c. ex litteris de iur. patrona.
quòd multa licet trãsferre cum vniuerſitate quę
aliàs non liceret. Ad quam limit. vide quæ po-
ſuimus infrà in 7. limit. princip. regulæ princip.
de attent. lit. pend. vbi de hoc actu diuiſionis rei
litigioſæ plenius tetigimus, & poſt docto. decla-
rauimus.
471 Quintò, vt hæc † prohibitio alienationis non
habet locum, quando lis fuiſſet iniuſtè, & calum-
nioſè mota: quia tunc non inducit vitium litigio-
ſi: Caſſad. deciſ. 7. de dol. & contum. vbi etiam po
472 nit coniecturas talis calumnioſæ litis: Idem † ſi
lis, & proceſſus eſſet nullus, quia non dicitur face
re vitium litigioſi: Ad quam limit. vide alia, quæ
de hac lite doloſa, & calumnioſa dicemus simili-
ter infrà in quarta limit. princip. regulæ princip.
de attent. lit. pend. & de lite nulla diximus ibidẽ
in tertia limit. princip. per tot.
473 Sextò, vt lis † non impediat alienationem ne
ceſſariam, quæ fit per confiſcationem: Lanfranc.
474 deciſ. 86. incip. litigioſi vitium præſertim † quã
do alienatio neceſſaria haberet cauſam de præte
rito, & dicemus poſt Imol. Bart. & Alex. infrà in
octaua limit. princip. de attent. lit. pend.
475 Septimò quando † Iudicium eſſet motum co
ram incompetenti Iudice, tunc enim poteſt fieri
alienatio rei, vt eſt in pulchro caſu deciſ. Afflict.
85. diu. numer. 3. & 4. vbi loquitur de quadam per
mutatione, & priuilegio conceſſo occaſione di-
ctæ rei permutatæ lite pendente coram iudice in
competenti mota, & dicit, quòd dictum priui-
legium obſtat agenti ad reuocationem dictæ
permutationis, & priuilegij, & ita per dominos
conſiliarios fuiſſe notatum, & ſic patet ibi, quòd
alienatio per viam permutationis, de qua ibi va-
476 let: Quamuis † hoc dictum Afflict. nõ videatur
omnino tutum per ea, quæ diximus ſuprà in ter
tia ampliat. regulæ ibi poſitæ, quòd per citatio-
nem inducatur vera litis pendentia, nu. 49. dic
vt ibi.
477 Octauò quando † eſſet renunciatum liti, tũc
enim purgatur vitium litigioſi, ſecundum Mil.
in verb. litigioſum beneficium. fol. 212. tradunt do
cto. in l. cum mota. C. de tranſact. & expreſſè po-
478 nunt omnes in l. ſecunda. C. de edend. dum vo-
lunt, quòd perempta † inſtantia per renunciatio
nem vitiũ litigioſi amplius nõ duret, vt per Ale.
Iaſ. Dec. Rip. & alios recentiores repetentes ibi,
& dicit ſimiliter Natta in conſi. 350. Auguſtinus.
num. 3. lib. 2. poſt Ang. quòd perempta inſtantia
partium conſenſu ceſſat vitium litigioſi, nec habe
rent locum pœnæ de quibus in l. fin. C. de litig. &
dicemus etiam infrà in 6. limi. princip. regulæ de
attent. lit. pend.
479 Nonò quando † occaſione alicuius rei contra
aliquem agitur criminaliter, cum per talem litẽ
criminalem non inducatur vitium litigioſi, vt
poſt Bald. in cap. Eccleſia Sanctæ Mariæ. el pri-
mo, vt lit. pend. tradit Maranth. in ſpecul. in 4. par
te princip. in prima diſtinct. Iudiciorum. numer.
34. cum eo caſu perſona potius, quàm res videa-
tur effici litigioſa: glo. in cap. 2. in verb. finita, vt
lit. pend. in 6. Sarnen. in reg. de ſubrogand. colli-
tig. q. 7. poſt princ. & propterea dixit aliàs Alex.
apud Bar. in l. prima, in verbo mixta. C. de litigio.
poſt Bal. in l. non ſolùm. in lectu. anti. de in integ.
reſtit. quòd ſi ego accuſatus de tali crimine ex
480 quo bona veniunt cõfiſcanda accuſatione † pẽ
dente illa alieno, res alienatæ non incidunt in
vitium litigioſi: Et faciunt, quæ tradit nouiſſimè
Io. Bapt. Ferret. in conſi. 12. tota controuerſia.
numer. 17. & conſi. ſeq. lib. primo. vbi poſt Sar-
nen. vbi ſuprà (inquit) quòd iſta eſt vera, & com-
munis reſolutio docto. quem refert, & ſequitur
nouiſſimè etiam Menocch. in conſil. 79. non eſt
leuis. num. 27. lib. primo. (vbi poſt eum, & alios)
deducit qualiter non dicitur contrahi vitium liti
gioſi, ex eo, quia lis ſit ſuper inhabilitate per-
ſonæ quæ ratione ſui delicti reputaretur indigna,
vt poſſit retinere emphiteuſim, de qua agebatur,
ibi.
481 Decimò quando † ageretur actione perſona
li: tunc enim non impediretur alienatio, Rot. de-
ciſ. 3. aliàs. 56. ſi lite. ad fin. vt lit. pend. in no. & ſtat
482 regula, quòd non † res, ſed actio efficitur liti-
gioſa per litis conteſtationem, ſecũdum Roma.
in conſi. 270. pro deciſione. verſ. ſecundò viden-
dum, vbi teſtatur hanc eſſe commu. opi. vt etiam
ſenſit Alex. apud Bar. in l. fin. in ver. iuxta. C. de
litig. poſt Inno. Ang. & Bald. de quibus ibi per
eum: & poſt ſpecul. in §. nouiſſimè, de appel-
lat. tradit etiam Lancell. Corrad. de prætore. §. 2.
de off. prætor. in cauſa ciuil. in cap. de appellat.
ſub num. 21. verſi. ſextò, quando agitur: De cuius
tamen dicti veritate vide ex recentioribus, per
Alciat. in conſi. 11. pro more, num. 34. lib. primo,
quamuis enim nouiſſimè Aug. Bero. ſeu mauis
Iulius Scarlatinus Regienſis, inter conſil. Bero.
conſi. 177. plura. num. 18. lib. primo, dixerit, quòd
per motionem litis perſonalis res non efficitur
litigioſa ſecundum veram, & communem opi.
de qua ibi ille teſtatur: Aduertendum tamen mo
neo, quòd nouiſſimè etiam Didac. practi. quæſt.
cap. 15. num. 6. hunc articulum latè pertractauit,
& relatis dictis Roma. & aliorum quamplurium
authoritatibus, opinionibus, & illis hinc inde diſ
cuſſis, tandem concludere videtur, quòd ſicut
omnes conueniunt, nec vlla eſt inter iuris vtriuſ-
que interpretes contentio, quòd per citationẽ
483 † in actione reali res efficitur litigioſa vt per eũ
in princ. dicto numero 6. ita etiã ad finem huius
484 articuli reſidet in hoc, quòd quando † actione
perſonali petitur in effectu dominium, vel vtile,
vel directum, tunc etiam res efficiatur litigioſa,
& quòd hæc opi. videtur verior, & vtilior ſecun-
dum eum, & temerarium eſſet ab ea in iudiciis
diſcedere, ſecundum Iaſ. quem allegat in conſi.
43. col. fin. lib. primo.
Vndecimò arg. l. cum pater. §. quindecim. ff. de
leg. 3. animaduerti quandoque aliquos regulam
485 ſuprà poſitam limitare voluiſſe, vt non † proce
dat, quan

dat,quando res litigiosa fuisset semel alienata,& non fuisset reuocata, nam si iterum alienaretur, videtur,quòd amplius ex priuilegio attentatorũ non possit petireuocari, ex quo per hoc videtur facta perpetuo alienabilis,sicut dicunt docto. in dicto §. quindecim, quòd res prohibita alienari si semel alienetur censetur facta perpetuò alienabilis:sicut etiam dicunt aliàs docto.de mero imperio, quòd de sui natura non est delegabile,& tamen si incipiat delegari censetur factum delegabile,vt post Bart.in dicto. §. quindecim.tradit Tiraquell.in tracta.de vtroque retractu. §.32. in glo.prima.numero 6.& 8.Quorum opi.quamuis ex eo etiam melius comprobari posse videretur, quod post alios dicebat Alciat.in cons.19.statuta.numero octauo libro secundo,quòd alterata natura feudi (puta per statutum) nihil impedit,quin quacũque alienatione transferri possit:
486 Nihilominus veritati † adhærendo præsens limitatio(licet prima facie videatur certo modo applaudens)nullatenus tamen est tenenda,sicut enim attentata lite pendente in prima instantia (si non fuerunt petita reuocari in ea) possunt nihilominus peti reuocari in secunda,non obstante,quòd in prima fuisset conclusum in causa, vt dicemus infrà in 9.ampliat.princip.regulæ de attent.lit.pend.ita res litigiosa semel alienata(si nõ fuit reuocata)poterit quandocunque reuocari, considerato maximè priuilegio ipsorum attentatorum respectu eius, qui passus est attentata,
487 quòd in quacunque † parte iudicij potest illorum petere reuocationem,Mil.in verb.attentata post appellationem in partibus. fol. 30. & odio, quo iura maximè prosequuntur attentantes, de quo per doct. in cap. cordi. de appell. in 6.& nos sæpe alibi in hoc tracta.diximus.

Duodecimò notabiliter limita ex intentione Alex.apud.Bart.in leg.final.in verb.transferri.C.
488 de litigios.vt non † procedat,quando res litigiosæ essent tempore perituræ, quia tunc alienari possent,per alienationes.ff.famil.hærcis.quòd notandum esse admonet Alex.ibi:Quod ex eo comprobari potest,quod aliàs dicitur pendente iudicio vniuersali petitionis hæreditatis non posse possessorem hæreditatis intentare iudicium particulare contra occupatores particularium rerũ, vel debitorum hæreditatis,nisi res essent tempore perituræ,vt in l.si bonæ fidei, & l.si quis libertatem.ff.de petit.hæred.

Decimò tertio ex eodem Alex. ibidem limita, (& hæc limitatio ad mobilia videtur re-
489 stringenda) vt non † procedat respectu sequestratoris,si enim lite pendente fructus (puta rei litigiosæ) sequestrentur,non impeditur sub prætextu litis pendentiæ sequester illos vẽdere, cum illorum precium succedat hoc casu loco rei:bon. tex. secundum eum, in l. fin. ff. de requir. reis, vbi etiam in id citat Bart.in leg. interesse ff. de acqui. possess. & Bald. singulariter in leg. si oleum.ff. de dol.& alia quamplura ad hoc propositum.

490 Decimo quartò limita nisi † lis fuisset mota per falsum procuratorem: quoniam (cum talis motio litis rem non faciat litigiosam)consequenter non impeditur tanquam rei litigiosæ alienatio,vt expressè in materia, de qua agimus considerat Osasc.in decis. Pedemont. 144. ex actis. numero octauo.Pro qua limit.licet ille solùm videatur allegare hanc rationem, quòd non entis nullæ sunt qualitates, & arg. à contrario sensu sumptum,ex l.prima. §. si inter.in fine, ff.de litigiosis,& Affict.decis.85.diu.numero quarto(qui tamen non loquitur de lite nulla ratione personę procuratoris,sed iudicis,de quo nos diximus suprà proximè numero 475.in.7.limit.) Magis tamen concludenter allegari potest id, quod diximus suprà in prima parte,cap. tertio de attent. à tertio in secunda sublimit.vltimæ limitationis regulæ ibi positæ.numero 475.dum post Cassad.decis.40.introducta super reg.deduximus,quòd lis introducta per assertum procuratorem regulariter (nisi etiam sit subsecuta inhibitio non facit attentata, & non impedit, quominus ordinarius possit de beneficio sic(vt præfertur) litigioso prouidere, vnde ita etiam ad propositum limitationis per Osasc. consideratæ potest dici, quòd non habeat impedire alienationem.

491 Decimoquintò limita, vt non † procedat, quando lis esset super possessione, quia per eam res non efficitur litigiosa,quominus possit alienari,sed sola possessio,glo. in cap. 1. vbi etiã Abbas numer. quinto,& alij de confir.vtil.vel inutil.Cassad.decis.6. numero secundo,de rescript. Mil.in verb.litigiosa res.fol. 123.de quo aliquid etiã per Port.Imol.in consi.162.cum in prædij. nume. 16. libro quarto.& per Bapt.Villalob.in collect. cõmu.opi.littera L.numero 131.vers.litis pendentia super possessione:& post Cassad. dicta decis.6.sequitur ex recentioribus Mãdos.super reg. de subrog.collig. quæst.13. numero quarto: vbi præterea ad hoc allegat Calderi.in consilio 1.de præbẽ. Panorm.in cap.Ecclesia Sanctæ Mariæ. numero septimo, vt lit.pendent.Fely.in rubr.de rescript. columñ.3.& in cap.dilecti.numero octauo,de except.& Curt.Iunior in consi.165.numero quinto, attestantem hanc esse communem opin.quibus adde Sarnen.de triennal.quæst.53. numero octauo.& post eum,& Mil.vbi suprà,& Cald. in consi. quinto,de præben.& Oldrad.consi.299. Pet.Rebuff.de pacific.possess.sub numero 166. & Osasc. in decis.Pedemont.144.ex actis.nume.10.& Natta consi.145.vertente.numero 16.libr. primo, qui alios in id allegat,& subdit, quòd hoc regulare
492 est,quòd hoc vbi † non est quæstio super re,sed super iure aliquo rei connexo,tunc res ipsa nunquam efficitur litigiosa,quin possit alienari, vt videtur casus secundum eum in l.quanquam.§.Iulianus.ff.de aqua pluu.arcend.& ista est vera, & commu.opi.de qua post Cassad.decis.4.in princ. vt lit.pend.& Cyn. Bar.& Bal. in l.secunda. C. de litigios.Inno.& Butrig.in cap.cum M.Ferrarien. de constit.Io.And.& Abb. in dicto cap. Ecclesia Sanctæ Mariæ,& in cap. fin.vt lit. pend. testatur Io.Bapt.Ferret.in consi.12.tota controuersia.numero quarto, libro primo: Quamuis autem res
493 ipsa hoc casu non censeatur prohibita alienari, ipsa † tamen possessio, & ius ad ipsam recuperãdã,& ius spolij vtique lite pẽdẽte super spolio nõ posset cedi,aut alienari: quia tale remediũ censetur effectũ litigiosum,& intrat dispositio.l. fi. C. de litigios.vt fuit tẽtũ in vna Reatina castri apostę corã Binarino.12. Decẽbris. 1573. Nisi cedẽs
494 † docuisset de bono iure ĩ ꝓprietate, tũc enim posset videri,an remediũ possessorium accederet

petitorio, quod non erat litigiosum, vt fuit ibidem per dominos consideratum, & dictum, vt vi
495 deretur. Item & alio † casu videtur, quòd nõ obstante, quòd possessio sit litigiosa, possit tamen quis eam acquirere citra vitium attentatorum, quando scilicet caperetur per eum, qui fuisset gratiosè subrogatus, etiam quoad possessionem: Exemplum, prouisus de canonicatu, tãquam de vacanti per obitum petit à capitulo possessioné, & cũ fuisset sibi denegata, fuit à denegatione appellatũ, & cõmissa causa appellationis, & eius vigore inhibitum, & consequenter fuit ipsa possessio effecta litigiosa, si deinde resignatarius, qui in resignatione fuerat etiam gratiosè subrogatus (etiam quoad possessionem) possessionem canonicatus adipiscatur, non videtur attentare, quia subrogatio gratiosa quoad possessionem excludit attentata, non solùm respectu litis pendentis ante gratiam subrogationis, verùm etiam litis subsequentis, vt fuit tentum in vna Geranden. canonicatus coram Grato. 26. Maij. 1564.

496 Decimosextò, vt non † procedat, quando super re adhuc non est datus libellus, quia cum ad hoc vt res dicatur facta litigiosa de forma requiratur libellus secundum Bald. in authen. litigiosa. C. de litigios. & ibi Azzo. in summa, quos refert & sequitur Natta in consil. secundo, circa primum. numero primo. lib. 1. sequitur, quòd non dato libello non censeatur prohibita rei alienatio.

Decimoseptimò ex his, quæ ponit idem Natta in dicto consil. 2. sub num. 2. vers. præterea quo
497 modo sequestrum &c. colligitur alia notabilis limitatio, vt non † procedat, quando iudicium incipit à sequestro, quia per sequestrationem rei nõ dicitur res effici litigiosa, vt ibi per eum.

Decimooctauò, & notabiliter ex eodem ibi
498 limita, vt non † procedat, quando non est quæstio de ipsa re, sed contenditur de opere facto in ipsa re, vt post glo. in leg. quanquam. §. primo, & ibi Imol. ff. de aqua pluuia. arcend. & Bart. in leg. prima. §. primo, de litigiosis, & Abba. in cap. Ecclesia, vt lite pendente. tradit in pulchro casu ille ibid.

499 Decimononò, quando † lis esset super hypotheca, quia tunc res ipsa non efficitur litigiosa. l. prima. C. de litigios. leg. prima. ff. eod. tit. clarius habetur in authen. de litigiosis. §. ad hæc autem. ibi, litigiosi vocabulo hypothecas separari decernimus, & est decis. Afflict. 331. quædam, & alia Senatus Pedemon. 144. ex actis. numero sexto, & tradit etiam Natta. in dicto consil. 2. num. 2. vers. præterea quomodo.

500 Vigesimò limita, nisi † lis, & cõtrouersia esset coram arbitris, quia huiusmodi lis non dicitur facere rem litigiosam, vt post Bald. & Salyc. in l. prima. C. commu. diuidund. tradit etiam idẽ Natta. in dicto consil. secundo. numero quarto. De
501 qua † tamen limitatione subsistendum videtur per ea, quæ latè diximus infrà cap. 15. de attent. pend. compromisso: vbi hũc articulum ad partes disputauimus, an pendente compromisso coram arbitris dicatur attentari, & tandem firmauimus conclusionem affirmatiuam ibi. numer. 121. & numer. 129. quòd coram arbitris dentur attentata, & arbitri possint illa reuocare: Substineri tamen
502 hæc † limitatio potest, & verè, quando quæstio esset coram arbitratore, tunc enim res non diceretur litigiosa, & alienatio non esset interdicta, quod etiam animaduertit Natta. ibi. numer. 7. & nos etiam admonuimus in dicto cap. 15. in fin. numero 14. licet secuti non fuerimus, vt patet ibidem. num. 136. & sequentibus.

503 Vigesimoprimò, quando † iudiciũ fuisset super beneficio, vel alia re ad instantiam curialis vigore Eugenianæ, institutũ, quoniã cũ tale iudicium non faciat litem, aut rem litigiosam, vt fuit resolutum in vna Spoletan. beneficiorum coram Accorambono. 8. Nouembris 1553. consequenter cessabit dispositio l. fin. C. de litigios. & talis res tanquam non litigiosa poterit alienari.

504 Vigesimosecundò, & vltimò limita, nisi † alienatio rei litigiosæ fieret perempta instantia, tunc enim (quamuis vitium litigiosi, secundum aliquos) duret, nihilominus alienatio valet, & tenet, ad no. per Bart. in leg. fin. C. de litigios. post
505 princ. Verùm (quia articulus iste, an vitium † litigiosi duret perempta instantia, maximi potest esse effectus in contingentia facti, & sæpè practicari, & quandoque etiam de hoc maximè dubitari animaduerti) operæ precium duxi illum plenius attingere: Et quamuis aliàs docto. in l. 2. C. de edendo, post Bart. ibi, & in leg. litigator. C. de fructib. & lit. expensis, reassumentes secundum membrum distinctionis Bar. ibi, de actis ordinariis Iudicij causam respicientibus, & non instantiam, ponant hanc quæstionem, & non parum dubitent an vitium litigiosi reale sit, vel potius personale. Nihilominus (omnium, qui in dictis locis, & etiam alibi hunc articulum pertractauerunt dicta colligendo) Sciendum est, quòd plures in hoc articulo colliguntur fuisse opiniones.

506 Prima quòd vitium † litigiosi (etiam perempta instantia) duret, quę ex infrà scriptis fundari põt, & Primò, quia non est dubiũ, qđ per citationem, ac etiã litis cõtestationé (quæ hoc casu ab omnibus præsupponitur) litis pendentia dicitur inducta, est quoad effectũ attentatorum, secundũ ea quæ diximus latè suprà nu. 28. & nume. 151. quæ litis pendentia similiter causat hoc vitiũ litigiosi: Vnde effectus iste proueniens à citatione, vel à litis contestatione (cùm iam sit in esse deductus, & consumatus) etiam quòd lis, & instantia (quæ erant ipsius causa) cessauerint per peremptioné, effectus tamen consumati non cessant, vt notum est, & tradit latè Tiraquell. in tract. cessante causa in 12. limit. in princip. Secundò hæc opinio nititur authoritate Bar. in l. litigator. numero tertio. C. de fruct. & lit. expens. vbi formaliter innuit, quòd alibi determinatũ est, quòd vitium litigiosi inductum per litis contestationem durat etiam perempta instantia: Hanc sententiam tenuerunt quidam (vt refert Inno. in cap. causam, quæ. post princ. de testibus: & videtur sequi Purpuratus in dicta l. 2. numero 90. C. de eden. vbi non solũ hãc rationem subdit, quia iam est effectus consumatus, verùm etiam, & aliam post Bald. ibi, & in leg. pen. ad fin. C. de arbit. & in l. properandum. §. 2. col. fin. vers. tertiò quæro. C. de iudic. & in tit. de pace constant. in vers. vel tempore, quia licet perempta sit instantia, durat tamen vigor actionis. Idem tenet etiam Gozad. in dicta l. 2. numero 29. inquiens, quòd quando instantia perit nõ renuntiatione, sed lapsu temporis, tunc non tollitur

effectus litigiosi: Idem etiam secutus videtur Io. de Vico Mercato in dicta l.2. sub nu.53. vers. quidam autem sunt effectus, vbi inquit, quòd effectus, qui licet respiciant ordinatoria iudicij, non tamen respiciunt instantiam, vt interruptio præscriptionis, vel alienatio rei litigiosæ, durant etiã perempta instantia, ibique videtur etiam testari de commu. opi. dum statim subdit, Hanc comm. opi. quòd effectus, qui non respiciunt instãtiam durent etiam in alio iudicio declara. &c. quam etiam tacitè sensisse videtur Sarnẽ. de annal. pos. q.44. col. fi. vers. sed vt prædictorum, vbi loquens de lite finita per sententiam inquit, quòd licet lis per sententiam finiatur, effectus tamen litis, vt quòd quis sit malæ fidei, quòd res sit litigiosa, & quòd sit interrupta præscriptio, durat per annos triginta, donec sententia potest mandari executioni, & sensit etiam Aug. Bero. in consilio 1. plura. numero 15. libro 3. dum (inquit) quòd acta ordinatoria iudicij licet pereant perempta instantia, illorum tamen effectus non perit, Quod etiã aliqui ex dominis aliàs sensisse videntur, vt patet ex decis. in recoll. Gambar. 21. incip. decernũtur. dum dicunt, quòd per lapsum instantiæ non tollitur vitium litigiosi, quamuis in resolutione casus (de quo ibi) id omnino sequuti minimè videantur.

507 Secunda opinio est, quòd vitium † litigiosi per peremptionem instantiæ sit sublatum, & cõsequenter, quòd alienatio de re, super qua litigabatur facta valeat: hanc opin. tenet Salyc. in l. properandum. §. & siquidem. sub numer.15. vers. tertiò quæro. C. de iudic. & Alex. in dicta l. secunda. numer.19. & similiter Dec. sub numero 59. & ibi etiam Rip. sub numer.28. cum quibus etiam sentire (licet subobscurè) videtur etiam Iason in dicta l. secunda. sub num.19. vers. secundò limita, & nouissimè eandem amplexus est Senatus Pedemont. vt est decis. illius 144. ex actis. numer.9. vbi pariter tenet, quòd siue lapsu temporis (prout ad præsens nos loquimur) siue renuntiatione, siue sententia superioris instantia sit perempta, alienatio valeat, & post Iaso. Dec. & Rip. vbi suprà: eandem opinio. sequitur nouissimè Hier. Gab. in cons.52. puto. num.8. libro primo. Cuius opinionis Primò illud præcipuum est fundamentum, quod ponit Saly. vbi suprà, quia scilicet authent. de litigios. & l. fin. eod. titulo, ad impediendam, & annullandam alienationem exigunt litem pendere, vt ibi si quis lite pendente, &c. instantia autem perempta lis non dicitur vltra pendere secundum eum, ergo &c. Secundò text. in l. prima. C. de præscript. long. temp. & ibi not. docto. vbi expressè patet, quòd contractus factus post factam, & commissam quæstionem valet, & tenet.

Tertiò videtur etiam fuisse opinio, quòd vi-
508 tium † litigiosi duret perempta instantia, quoad effectus litigiosi respicientes personas ipsorum litigantium, non autem quoad tertium, quo minus ille possit de re, super qua litigabatur contrahere. Hanc sensit Barto. in dicta l. secunda, & ibi Alex. atque etiam Iaso. in locis suprà citatis, dum considerant diuersitatem inter effectus litigiosi concernentes litigantes, & concernentes ipsam rem, & ex Bart. ibi clarius hanc opi. posuit (licet eam non sequatur) Rip. ibi. sub nume.28. & eam sensisse videntur Curt. Senior in cons.72. Magnifice. sub nume.9. vers. ad aliud, quòd res, & Paris. in consilio 104. in præsenti. numero 155. libro primo, dum voluerunt, quòd vitium liti-
509 giosi tertio non obstet: Sed hæc † opinio sicuti emanauit metu contrarij de dicta l. prima. C. de præscrip. long. temp. ita eam expressè reprobant docto. præsertim Dec. & Rip. in dicta l. secunda. Nec immeritò cum expressè appareat in dicta l. prima, quòd alienatio (de qua ibi, post motam, & omissam quæstionem facta) necessariò per alterum ex litigantibus facta fuisse præsupponitur, & propterea.

510 Quarta demum est † opinio, similiter distinctione opiniones concordans, videlicet, quòd (cùm plures sint effectus vitij litigiosi, etiam de iure antiquo videlicet, & Primus quòd impediatur alienatio, Secundus, quòd interrumpatur præscriptio, Tertius, quòd si possessor caderet à possessione non possit eam recuperare, Quartus annullatio actus, & instrumenti, & Quintus incursus certarum pœnarum (qui duo vltimi effectus fuerunt introducti de iure nouo. per l. fin. C. de litigios.) prout de his omnibus habetur latiùs apud Barto. in l. prima, ad fin. ff. de litigios. & per Angel. in authent. de litigios.) ad propositum nostrum vitium litigiosi, quo ad primum effectum ipsius alienationis non duret post peremptam instantiam, sed quoad interrumpendam præscriptionem, & ceteros effectus benè duret: Quæ opinio satis concludenter videtur probare in dicta leg. prima, in qua apparet, quòd alienatio valet, atque etiam, quoad effectus interruptionis durat: Hanc opi. posuit Barto. expressè in dicta leg. fin. C. de litigios. & in dict. leg. fin. eodem titu. & eam secutus videtur Paris. apud Barto. in leg. litigator. in verb. instantia. C. de fruct. & lit. expẽ. dum pro declaratione huius materiæ remittit se ad Bart. in dicta l. fin. & nouissimè eandem secuta est etiam Rota in vna coram Chisanen. vt in recollect. eiusdem decis.82. in qua formaliter adnotauit, Vitium litigiosi an duret etiam perempta instantia, fuit dictum, quòd si quærimus quo ad præscriptionem, & durat, aut quoad alienationem, & extinguitur. ita Bar. in l.1. C. de litigio. Ias. & Dec. in l.2. C. de edend. & quamuis Rip. ibidem teneat contrarium, placuit tamẽ Rotæ Bar. opin. hæc ille.

Quid dicendum? ommissis pro nunc aliis effectibus, qui ex vitio litigiosi procedunt (de quibus diximus proximè post Bar. in d. l.1. ff. de litigios. cum illorum discrepatio parum ad materiã (de qua agimus) conferre possit, retento principali articulo, an alienatio rei litigiosæ post peremptam instantiam facta valeat, vel potiùs vti attẽtata veniat reuocãda (prout in regula suprà in hac tertia illatiõe posita præsupponitur): Pro
511 vera † huius articuli resolutione (quantũ attinet ad propositũ nostrũ) iudicio meo necessariò est cõsidetanda, & diligenter ponderãda, ratio ipsa quare scilicet attẽtata reuocentur: Quæ (vt alibi
512 etiã adnotauimus) duplex † esse videtur, vna scilicet contemptus iudicis, & illius iurisdictionis, altera verò præiudicium, quod attentãdo alteri parti infertur, & ideo aliàs dicebat Egid. decis. 49. agens, quòd in attentatis plus põderatur cõtemptus iudicis, quã ius agentis: Et Oldrad. in

conſ.169.pro fundaméto,poſt princ.& iterum in conſ.206.in cauſa Carnotéſi.poſt princ.quòd in attentatis reuocandis contempta prætoris maie
513 ſtas vindicatur:Sic etiã edictũ†ne lite pendente aliquid innouetur intelligitur, quando aliquid innouatur,aut petitur in præiudiciũ partis.Rot. deciſ.25.aliàs 310.ſi reus. verſ.ſed poſito.nume.3. de reſcrip.in no.& dicemus latiùs infrà in prima declar.princip.regulæ princ.de attent. lit.pend. Quæ rationes ſicut in attẽtatorum reuocatione (quæ fit ad inſtantiam partis)ambæ concurrere debent,vt dicemus etiam infrà in tertia parte,c. 27.de iudic.& per quem attent.reuocentur.verſ. circa ſecundam inſpectionem: Ita in præſenti articulo videtur,quòd prima facie ambæ conſiderari poſſint: Et quo ad primam ſatis ex eo apparet, quia iudex cauſæ etiam poſt peremptam inſtantiam remanet iudex, quia ſi ſumus in prima inſtantia per abſolutoriã latam ab obſeruatione iudicij,iudex ſiue ſit Ordinarius, ſiue delegatus non perdit iuriſdictionem,vt no.expreſſè Inno. in cap.conſuluit.num.2.de offic.deleg.ſi verò inſtantia perimitur in ſecunda inſtantia lapſu fatalium, tunc iudex appellationis remanet iudex, & poteſt ad executionem ſententiæ (quæ per deſertionem in rem tranſiuit iudicatam)deuenire, etiam ipſo appellante vlterius non citato,vt per Franc.in c.perſonas.numer.24. de appellatio. & dicemus latiùs infrà cap.12. de attenta.appellat. pend.in prima ampliat.nu.40.Vnde ſi ſtante iudicis iuriſdictione poſſeſſor etiam poſt peremptam inſtantiam rem alienat,videtur iudicem,& illius iuriſdictionem alienando contemnere, & conſequẽter intrat prima ratio reuocationis: & tanto magis, quia per ſententiam abſolutoriam ab obſeruatione iudicij res non deſinit eſſe litigioſa,ſecundum Mil. in verb. litigioſum beneficium.fol.212.& diximus ſuprà, numer. 226.in eo articulo an, & quando lis per ſententiam dicatur finire: Quo verò ad ſecundam rationem de partis præiudicio parum videtur habere dubitationis,quia ſcilicet illud idem præiudiciũ, quod parti infertur per alienationem factam etiam lite pendẽte(quod eſt,quia difficilior fit ſibi recuperatio,ex quo res ad manus noui poſſeſſoris deuenit)conſideratur etiam, quando res poſt peremptam inſtãtiam alienatur: Quamuis autem prædictæ rationes,vt ſuprà conſideratæ,reuocationem alienationis(de qua agimus)ſatis efficaciter
514 ſuadere poſſint:Mihi tamen†magis placet opin.Bart.& dominorum per Chiſſanen. (vt ſuprà relata, quòd quoad alienationem regulariter perempta inſtantia non duret vitiũ litigioſi, etiam quoad perſonas ipſorum litigãtium,ſecutus in hoc vltimo Dec.in dicta l.ſecunda. nume. 59.nec ſit alienatio huiuſmodi tanquam attentata reuocanda:Et ratio,quæ me mouet eſt,tum quia hoc caſu ceſſat ratio, tam præiudicij partis, quàm contemptus iudicis,vt apparebit ex dicendis infrà.ſub nume.515.in reſponſione ad contraria,tum etiam,quia non videtur dubium, quòd ſi actor, qui egit contra poſſeſſorem permittat perimi inſtantiã,iſta peremptio cauſatur ex negligentia ipſius actoris,vnde nõ debet ille econtra l.itaque fullo.ff. de furtis. ex ſua negligentia conſequi hoc commodum, vt reo ſit prohibitũ commertium rei ſuæ,quòd aliàs eſt de iure gentium.l.ex hoc iure.ff.de iure natur.gent. & ciuil. & tanto minus, quanto, quia ſi ſumus in inſtantia perempta per abſolutionẽ ab obſeruatione iudicij in prima inſtãtia lata, eſt in facultate eiuſdem actoris iuxta l.properandum.§.&ſiquidem, & ibi not.C.de iudic. refectis expenſis de nouo iudicium inſtituere, & iterum illaqueare reum, & poſſeſſorem, ne lite pendente rem alienare poſſit: Quòd ſi perempta eſſet inſtantia per deſertionem,tunc poſſet iudicium reparare, & reſtaurare ſaltem perviam reſtitutionis in integrũ, ſi habuit iuſtam aliquam cauſam, qua pendente ſimiliter poſſeſſor alienare prohiberetur, & ſi alienaret regulariter attentaret, iuxta ea,quæ dicemus latiùs infrà cap.18.de attent. pend. reſtit. in integrum: Quod ſi præſupponeretur nullam iuſtam cauſam ad obtinẽdam reſtitutionẽ eum habere,abſurdum videtur, quòd ſine iuſta cã,& ſtante ſua negligentia reus poſt peremptam inſtantiam priuetur facultate de re ſua diſponẽdi, contra l.in re mandata.C.mandati:ita vt nõ cõmiſſa per actorem cauſa reſtitutionis in integrũ ille rem alienaret huiuſmodi alienatio ad inſtantiam dicti actoris veniret tanquã attentata reuocanda:dixi ad inſtantiã actoris propter ea, quæ dicemus infrà,nu.523.in 2. limit. de reuocatione ex officio mero Iudicis eo caſu facienda. Et te-
515 nendo eam ad ſingula†fundamenta ſuprà in vna quaque opinione adducta reſpondetur, & ad

Primum primæ opinionis, quòd effectus litigioſi tanquam conſumatus etiam poſt peremptam inſtantiam durat reſpondetur, quòd talis effectus poteſt dici conſumatus temporaliter, quoniam cauſa effectus litigioſi eſt ipſa lis, vt conſiderabat Saly.in dicta l. properandum. §.& ſiquidem, ſub numer.51. C.de iudic.vt diximus ſuprà in primò fundamento ſecundę opinionis: iſta autem cauſa non eſt perpetua,ſed temporalis,cum referatur ad litis pendentiam, & ſit limitata ad durationem litis, ergo limitatum debet producere effectum,iur.vulgar. aliàs perempta inſtantia vel partis renuntiatione.vel etiam ſententia ſuperioris vitium litigioſi, & illius effectus tanquam conſumatus adhuc durare deberet,quod eſt falſum,vt dicunt omnes in dicta l.2. C.de edendo,& de ſententia ſuperioris expreſſè loquitur Oſaſc.in dicta deciſ. Pedemont.144.ex actis.ſub num.9.

Ad ſecundum de authoritate Bart. in l.litigator.C.de fruct.& lit. expen. reſpondetur, quòd Bart.ibi loquitur quoad effectum malæ fidei, & præſcriptionis,non autem quoad alienationem, de qua agimus: & nos quoque cum Bart.tenemus quoad effectum præſcriptionis durare vitium litigioſi, vt ſuprà admonuimus.

Primum verò fundamentum ſecundæ opin. cum firmet,& corroboret noſtram,& Bart.opinionem non indiget reſponſione.

Secundum verò de l.prima.C.de præſcriptio. longi temp.quatenus loquitur de præſcriptione interrupta,non obſtat per ſupradicta, quatenus verò loquitur de alienatione firmat ſuprà poſitã concluſionem.

Fundamentum autem tertiæ opini. & diſtinctionis inter perſonas litigantium, & tertium (cum nos in hac quarta opi.ampliando concluſerimus vitium litigioſi perempta inſtãtia,etiam quoad

quoad litigantes sublatum fore secundum opi. Dec.per tex.in d.l.prima) ruit hæc consideratio, & distinctio.

Ad ea autem, quæ vltimo loco considerabamus,& Primò, quo ad primam rationem, quæ militat in reuocatione attẽtatorum videlicet de contemptu Iudicis,& eius iurisdictionis respondetur, quòd licet perempta instantia,& lata sententia absolutoria ab obseruatione iudicij in prima instantia Iudex non perdat iurisdictionem, nec desinat esse Iudex, tamen per alienationem non videtur aliquo modo contemni, quia nihil fit contra eius præceptum, seu in præiudicium suæ iurisdictionis, sed vtitur possessor facultate sibi à iure concessa, vt de re sua possit disponere, cum quilibet sit suæ rei moderator, & arbiter.l. in re mandata. C.mandat. Illud autem dictum Mil.ex aduerso allegatum est sanè intelligendum de sententia absolutoria ab obseruatione iudicij lata ex alia causa, quàm ob peremptam instãtiã, puta ob libellum ineptum, vel ob defectum personæ procuratoris, & similium, vt ibidem admonuimus: Quo verò ad secundam de præiudicio partis respondetur, quòd licet adsit præiudiciũ, tamen (quia illud culpa, & facto suo fuit causatum) est ipsi actori imputandum: sicut dicimus,
516 quòd si accusator† infra tempus statutum accusationem prosequi neglexerit sibi imputatur, & grauissimè punitur.l. prima. C. vt intra certum tempus: vt tradit Gomes super reg.de triennal. qu.28.in epilogo casuum negligentiæ. casu 201. vbi contra negligentes 214.casus considerat. Et tanto magis, quia hoc præiudicium (si actor velit) poterit esse modici temporis, cum per iudicium nouiter instituendum tale præiudiciũ facile reparari possit, sicut videmus, quòd præiudicium, quod facile reparari potest non habetur à iure in cõsideratione, & ideo licet prohibere alicui, ne possit in aliqua causa appellare (prout cõtingit in possessorio) proculdubio sit præiudiciũ:
517 illud† tamen non habetur in consideratione, ex quo reparari potest in iudicio petitorio, vt tradunt doct.præsertim Ripa: in l.4.§.condemnatũ. nu.21.ff.de re iud.& est decis.Pedemont.25.num. 23.& tradit latissimè Contard.in repet.l.vnicæ. C.si de momentan.poss.in prima limit.princip.

Erit ergo conclusio per supradicta, quòd alie-
518 natio† rei litigiosæ facta postquam instantia est perempta, etiam quoad personas litigantium dicatur valida, nec veniat tanquam attentata reuocanda,& consequenter, quòd hæc vigesimaprima,& vltima limitatio regulariter sit vera, & tenenda: Quam etiam vno modo ampliari pos-
519 se crediderim, vt procedat etiam † si Iudex in causa inhibuisset: quamuis enim inhibitio sit maximi momenti, cum siue iusta sit, siue iniusta timenta sit. Rot.decis.26.aliàs 307.nota quòd audientia.in fin.de appellat.in antiq.& faciat illicitum, quod aliàs fuisset facienti licitum, secundũ ea, quæ latiùs dicemus infrà capit.20. de attent. post inhibit.in prima ampliat.& per totam: Ni-
520 hilominus (quia & ipsa inhibitio † videtur certis terminis coarctari,& litem, seu appellationẽ concomitari,& eò vsque durare quousque causa,& articulus appellationis pendet, vt admonuimus in dicto cap.29.de attent.post inhibit.in quarta declaratione principali, quia perempta instantia lis non dicitur amplius esse, vt post Bar. & Saly.diximus suprà in primo fundamento secundæ opinionis.nu.507.& etiã suprà in materia quãdo lis dicatur pendere.nu.287.vers.circa vlti-
521 mũ) consequẽs est, vt nec etiam effectus† inhibitionis perempta instantia duret. Quod tũc præcipuè procedere absque difficultate dicendũ es-
522 set, quãdo Iudex† protulisset in causa absolutoriã ab obseruatione iudicij, tunc enim absoluendo videretur etiã, quoad suã inhibitionẽ partes absoluere, inhibitionẽque tacitè reuocare, quæ tacita reuocatio eneruat vim,& effectũ inhibitionis, vt diximus dicto c.20.de attent.post inhibit. in 2.limit.princ. Eandẽ quoque conclusionẽ duobus modis intelligi posse,& debere arbitror.
523 Primò, vt procedat† in actore non possessore (cuius negligentia instantia est perempta) quia si reus conuentus, & possessor post peremptam instantiam rem litigiosam alienet, non attentat, vt proximè concludendo diximus, secus autem esset dicendum, si essemus in actore possessore sua negligentia instantiam labi permittente, & post peremptam instantiam rem alienante: pone enim, quòd per eum sit commissa causa iactationis,& iactationum, ita vt comprehẽdat etiam petitorium (quòd quando fieri dicatur declarauimus infrà in secũda limitatione principali huius cap.de attent.lit.pend.numer.23.) tunc videtur, quòd eius alienatio non valeat, & etiam perempta instantia sit reuocanda: quamuis enim regulariter inter actorem, & reum sit seruanda æqualitas, ad no.in l.non debet.ff. de regu.iur.& propterea, quòd suprà firmauimus in reo possessore perempta instantia alienante, videretur concludendum etiam in actore possessore (vt suprà) alienante: Nihilominus, quia militat hoc casu diuersa ratio, non mirum si diuersa quoque resultat iuris dispositio, quoniam cum alienatio (vt diximus) dicatur esse in præiudicium partis (quia difficilior sibi sit recuperatio) Reus,& possessor alienans quoad peremptionem instantiæ caret culpa, Actor verò,& possessor alienans dicitur esse in culpa, quia sua negligentia permisit labi instantiam:& propterea sicut ratione carentiæ culpæ reus est excusandus, ita actor possessor ratione culpæ, quia possidens iudicium intentauit,& in eo prosequendo negligentiã adhibuit,& demum in præiudicium rei alienauit, debet condemnari ad huiusmodi reuocationem, Et præsertim, quia si aliud diceretur, posset actor facile prohibitionem legis, de non alienando rẽ litigiosam eludere, permittendo instantiam perimi quòd est in eius potestate, non autem ipsius rei: Nec aliquid mouet, quòd æqualitas inter eos sit seruanda, quoniã,& aliàs videmus, quòd actor mouens litem est ex aliqua causa deterioris conditionis, quàm reus, cui mouetur iudiciũ, etiam in materia nostra attentatorum: exemplũ in citatione, quæ si sit tantummodo decreta contra reum,& non sit legitimè executa per eã non inducitur litis pendentia ad effectum, vt si reus rem alienet, aut alium actũ faciat dicatur attentare, secus autem est respectu actoris, quia quoad eum per decretum duntaxat citationis inducitur talis litis pendentia, vt etiam si citatio non fuerit executa dicatur attentare, vt declarauim⁹ suprà in hoc cap.nume.36.& hanc limitationem

de acto

de actore possessore sua culpa permittente instantiam perire: videntur sensisse domini in vna Florentina pecuniaria coram Prospero. sub die 10. Ianuarij 1542. vt est in recollect. Put. decis. 10. incip. lis finita. sub rubr. vt lit. pend. Secundò eadem conclusio intelligenda videtur, & limitan-
524 da, vt procedat quando † instātia est perempta per absolutoriam latam ab obseruatione iudicij in prima instantia (prout hactenus ferè semper locuti sumus) quòd si per desertionem appellationis, & lapsum fatalium secunda instantia perimeretur secus esset dicendum, ex quo diuersa in hoc vltimo casu potest ratio considerari, nam Iudex in primo casu (licet remaneat Iudex, etiam post absolutoriam ab obseruatione iudicij) tamen per alienationem non videtur aliquo modo lædi, aut contemni, ex quo sibi tunc nihil remanet in causa faciendum: quando autem instantia perimitur per desertionem appellationis, tunc Iudex non solùm remanet Iudex, sed & restat sibi aliquid in causa faciendum, cùm enim sententia per desertionem in rem transiuerit iudicatam potest Iudex à quo, vel ad quem secundum casus diuersitatem ad sententiæ executionem deuenire, etiā ipso appellante vlterius non citato. Franc. in c. personas. num. 24. in fin. de appellatio. Boer. decis. 206. cùm aliis allegatis infrà cap. 12. de attent. appell. pend. in prima amplia. princ. in prima ampliat. secundæ regulæ ibi positæ: quinimmo dixerunt quidam, quod respectu huiusmodi executionis etiam post sententiam, quæ transiuit in rem iudicatam remanet litis pendentiæ effectus, vt post alios latè per Gomes super reg. de annal. q. 44. per tot. præsertim vers. tertiò ista opi. cōcludens, quòd quamuis per sententiam lis dicatur finiri, vt & nos diximus suprà num. 213. tamen respectu huius executionis remanent tales litis reliquiæ, quòd si post sententiam quis possederit per annum (dum fit executio) non potest dici pacificus possessor, ex quo executio videtur substinere litem: Vnde ita potest dici in casu, in quo Iudex per desertionem appellationis debet sententiam executioni demandare, vt respectu huius executionis remaneant tales litis reliquiæ, vt impediant alienationem, & propterea (si dum Iudex vult exequi sententiam, reus & possessor rem litigiosam propria authoritate alienauerit) negari non potest, quin Iudex hoc casu contemni, & lædi dicatur, cuius cōtemptus ratione dari reuocationem attentatorum suprà demonstrauimus: & propterea huiusmodi alienatio post peremptā instantiam per desertionem appellationis factam esset tanquam attentata ex officio Iudicis (cuius fuit læsa Maiestas) reuocanda: nam ad instantiam partis non esset huiusmodi reuocatio permittenda: quia per desertionem appellationis sua culpa, & negligentia inductam (præsertim si de desertione constaret notoriè ex actis) videtur etiam notoriè constare de illius nō iure, quo casu ad instantiam partis regulariter non fit reuocatio, sed benè ex officio Iudicis, vt latè deduximus, ac declarauimus infrà in tertia parte, capi. 24. de reo, & exceptionibus sibi contra attenta. competen. q. 1. Tertiò suprādictam conclusio-
525 nem necessariò intellige † de alienatione rei, super qua litigabatur facta post peremptionem instantiæ (& ita propriè loquuntur docto.) non autem de alienatione, quæ fieret lite adhuc pendente, & ante peremptionem instantiæ: quia eo casu alienatio omnino esset attentata. l. fi. & tot. tit. C. de litigios. secundum ea, quæ suprà in prin. huius illationis posuimus. nume. 451. Nec ex superuenienti peremptione potest talis alienatio conualescere, exemplo eius quòd regulariter dicimus, quòd ea, quæ appellatione pendente fuerunt attentata per appellationis desertionem nō conualescunt, & possunt tanquam attentata reuocari: vt diximus infrà cap. 12. de attent. appell. pend. in prima ampliat. princip. num. 2.

Declaratvr nunc prædicta regula in hac tertia princip. illatione posita nonnullis modis, &

526 Primò quòd † si agatur super re, & beneficio res intelligitur facta litigiosa tam super proprietate, quàm super possessione, vt est decis. Cassad. 9. nume. 3. de caus. poss. & propriet. de quo tamen latiùs dicemus infrà in secunda limitatione principali reg. princip. de attent. lit. pend.

527 Secundò quòd vitium † litigiosi obest ipsis litigantibus, non autem tertio quin possit super re illa contrahere, vt post Bar. in l. 1. ff. de litigios. & Ang. in authen. de litigios. colū. 1. tradit Curt. senior in consi. 72. Magnifice. sub num. 9. vers. ad aliud, quòd res fuerit litigiosa: & Osasc. in decis. Pedemont. 144. ex actis. sub numer. 7. versicu. in secundis. in fin. vbi (inquit) quòd hoc datur pro cautela.

528 Tertiò declara, quòd † licet res litigiosa non possit regulariter alienari, vt suprà, potest tamen possessor in ea acquirere ius, id est, dominiū, sed non publicianam, secundum Mil. in verbo litigiosa res licet. fol. 216. ad quod facit id, quod no. Bald. in l. 2. col. fin. C. ne lit. penden. quem refert, & sequitur Alex. apud Bart. in l. 1. in verb. litigiosa. C. de litigio. vbi voluit, quòd vitium litigiosi impedit alienationem, nō autem acquisitionem in possidente.

Illatio quarta de prouisione beneficij litigiosi per executorem expectanti non facienda.

Quartò hinc etiam prouenit, quòd aliàs ha-
529 betur apud docto. quòd prouisio † facta expectanti ab executore apostolico de beneficio super quo erat lis, tanquam vacanti per mortem rei, qui lite pendente decessit, non valeat, vt est decis. Rot. Bisignett. 20. vtrum. numer. 2. & decis.
530 Egid. 667. auditor. Quod † limitari seu declarari potest, quòd licet regulariter prouisio lite pendente facta non valeat, vt suprà, prouisio tamen & impetratio beneficij facta lite pendente super eodem beneficio valida est, si nullus litigantium ius in eo habebat, vt dicit formaliter Egid. decis. 210. Impetratio, quinimmo ex hoc illud
531 etiam notabilius infertur, quòd si Nuntius † habebat in facultatibus, quòd possit disponere de beneficiis, etiam si litigiosa, & c. non per hoc poterit cōferre beneficium, quod litigaretur in Curia, nisi vacaret per viam resignationis, quia illa verba etiam si litigiosa intelliguntur respectu resignationis, vt est decis. in recollect. Put. 56. nuntius. sub rubr. de præben. in vna Salamantin. beneficij coram Reumano. 3. Decembris 1546. & decis. eiusdem 7. nuntius. sub rubr. de offi. deleg. & vicar.

Illatio

Illatio quinta de præsentatione per patronum,& in-
stitutione per ordinarium lite pendente non facienda,&
possessione per præsentatum non capienda.

Quintò ex eadem regula (quod lite penden-
te nihil est innouandum) INFERTVR, quòd
532 similiter ea pendente, Nec PATRONVS † PRAE-
SENTARE, Nec ORDINARIVS instituere, Nec
PRAESENTATVS CAPERE possessionem possit:
Quæ illatio (vt patet) tria continet dicta: Pri-
mum de patrono præsentante, Secundum de Or
dinario instituente, Tertium de præsentato pos-
sessionem capiente.

533 Quoad † primum (licet articulus iste aliqui-
bus hodie fortasse videri possit facilis,& expedi-
tus, attenta dispositione cap. 1. vt lit. pend. in 6.
prohibentis expressè, vt si (aliquibus apud sedē
apostolicam, vel alibi litigantibus super electio-
nibus de se in discordia celebratis) aliquem ip-
sorum mori, vel iuri suo renunciare, aut à prose-
cutione ipsius contigerit quoquo modo exclu-
di ad electionem aliam (lite super electione su-
perstitis electi pendente) nullatenus procedа-
tur, aliàs attentata contra hoc electio ipso iure
viribus nō subsistat, cum illius dispositio secun-
dum cómunes traditiones (de quibus infrà pro-
ximè.num.575.) etiam in præsentationibus sibi
locū vendicet: Nihilominus quàm sit hæc con-
clusio controuersi iuris euidenter apparet ex di
uersis scribentium opi. qui variis distinctionibus
contrarium quandoque tueri conati sunt, vt per
docto. in capi. auaritiæ. de electio. in 6.& in dicto
cap. 1. vt lit. pend. eod. libr.& in capit. ex literis,&
cap. consultationibus. de iur. patron.& per Lap.
tam in dicto capi. 1. quàm in alleg. 22. an sufficiat.
nume. 3.& allegat. 136. per totam, præsertim sub
num. 8.& per Roch. de Curt. in tracta. de iur. pa-
tron. in verb. honorificum. q. 23.& in verb. com-
petens similiter. q. 23. & latius per Lamberti. in
tractat. de iur. patrona. libr. 2. in prima parte. q. 6.
articu 12. per tot. Quinimmo, & Rota ipsa (li-
cet in multis causis tenuerit, quòd patronus lite
pendente præsentare non possit, vt per Sarnen.
de subrog. collitig. q. 13. per tot. (quandoque ta-
men visa est subsistere, vt in vna Aretin. Cap-
pellaniæ coram D. meo Oradino 6. Iulij. 1568.
in qua (cum prætenderetur possessionem per
vnum ex præsentatis post institutionem Ordi-
narij lite pendente captam esse attentatam) do-
mini ad literam dixerunt, quòd viderentur re-
solutiones in aliis causis factæ, quia aliqui dice-
bant fuisse resolutum, quòd pendente contro-
uersia inter plures præsentatos quis esset insti-
tuendus, non est inducta talis lis, vt vnus impe-
diatur capere possessionem. Aliqui dicebant id
non procedere, quando esset appellatum à sen-
tentia Vicarij instituentis: Minúsque dubitaba-
tur de sententia, quia inclinabant, quòd requi-
ratur processus: Hæc illi: Resolutionémque hu-
ius articuli perdifficilem esse ex his omnibus,
quæ mox subiiciemus omnibus omnino consta
bit: Verùm quia (vt mihi ex iis coniicere licet)
omnes videntur admittere, quòd præsupposita
534 litis pendentia sit regulariter † prohibita Præ-
sentatio, institutio, ac possessionis adeptio, de
quibus agimus: cum omnes (excepto Lamber-
tino in loco suprà allegato) firmare videantur
quod dictum c. 1. vt lit. pend. in 6. procedat etiam
in præsentationibus, vt per docto. ibi, præsertim
Gemi. col. 4. vers. nec obstat si dicatur, vbi dicit,
quòd aliter sentire esset iudaizare, stādo solū ver
bis illius tex. qui tantū loquitur de electione, vbi
etiā subdit post Lap. ita etiam debere seruari in
practica: & tradit etiā Cal. in cōs. primo, vt li. pen.
& est decis. in recollect. Sarné. 31. incip. c. primū,&
alia in recollect. Guidobo. 104. dixerūt. sub rubr.
vt lit. pend. Totaque difficultas,& inter eos diuer
sitas eò redigi videtur, qn̄ scilicet lis hoc casu pē-
535 dere dicatur, cū aliqui † senserint, quòd cōtrouer
sia inter præsentatos nō facit litē, quæ impediat,
vt senserūt domini in dicta Aret. cappellaniæ: A-
536 liqui † quòd immo requiratur iudicialis discus-
sio,& causæ cognitio, de qua per gl. in c. fi. in verb.
inanes. de elect. in 6. cuius dispositio (licet loqua-
tur in electione) habet tamē locū etiā in præsen-
537 tatione, vt ibidē in glo. prima: aliqui † verò sense
rint, quòd petitio præsentatorū instātiū pro insti
tutione,& productio suarū præsentationū corā
Ordinario facta nō faciat possessionē interim ab
altero captā esse attentatā, nisi fuissent aliàs litē
contestati, vt fuit de mente Dominorum in vna
Calaguritana beneficij corā A. Augustino. 25. Ia-
nuarij. 1554. Idcirco ante omnia præmittēdū est,
quādo ad effectum, (de quo agimus) lis dicatur
pendere,& licet suprà in principio huius secun-
dæ patris. nu. 10. sex modis litem incipere, & pen
dere dixerimus, quia tamen in duobus ex eis (vi
delicet per solam causæ commissionem, item &
per appellationem extraiudicialē) vniuersaliter
firmauimus, quòd regulariter per eos lis nō di-
catur introduci,& alij duo videlicet per subro-
gationē gratiosam, Item,& per admissionē tertij
nō videntur ad litē, de qua nunc tractamus pos-
se cōmodè applicari (cū hic agi videatur dunta-
xat de lite inter præsentantes, vel inter præsenta
tos) solū remanere vidētur reliqui duo modi de
quibus ibi, videlicet per citationē, item,& per li-
tis contestationem: ad quod vltimum (quod vi-
138 deatur † requiri contestatio litis ad hoc, vt patro
nus præsentare non possit) videtur in terminis
decis. Rot. 1. aliàs 140. possessor. de iure patro. in
no. & quamuis aliàs Domini in vna Astoricen.
sanctæ Christianæ coram Grato. 9. Martij 1569.
videantur,& alium modum introducendi litem
ad propositum, de quo agimus sensisse, & consi-
539 derasse, videlicet per † edicti propositionem, de
qua in capit. fi. de elect. in 6. Si tamen rectè consi-
540 deretur, vix potest † admitti, quòd per dictam
edicti propositionem litis pendentia inducatur
ad effectum, vt patronus præsentare prohibea-
tur, tum quia per eam vocantur volentes se op-
ponere, vt in text. ibi, vt si qui sint, qui se velint
opponere compareant,& c.& quando non est lis
super titulo beneficij, sed proceditur per oppo-
sitiones non inducitur litis pendentia ad effe-
ctum, de quo agimus, vt dicemus proximè in 1. li
mit. numero 588. Tum quia dato, quòd per eam
lis induceretur, quatenus tamen vocatio (de qua
ibi fieret nominatim contra coelectum, & com-
præsentatum, vel certum oppositorem, dicēdum
esset non tam per edicti propositionem, quàm
per citationem litem fore inductam, cum illa vo
catio nominatim facta nihil aliud sit, quàm cita-
tio,& sic non esset modus litem introducendi à
prædictis diuersus, & separatus: Hoc vno præ-
missio,

Quadruplex huius q. inspectio.

misso, pro faciliori propositi articuli resolutio-
ne quadruplex hic cadit inspectio. Prima quan-
do lis esset inter plures patronos super iure præ
sentandi: Secunda quando iudicium esset in-
ter plures à diuersis patronis in discordia præsen
tatos: Tertia quando lis esset inter vnũ ex patro-
nis & vnum ex præsentatis. Quarta quãdo lis es-
set inter Ordinariũ, & patronum seu præsentatũ.
Circa primam (licet doctores in capitu. 2. de
restit. in integr. (prout eos refert nouissimè Io-
an. Baptista Ferrett. in consilio 192. videtur nu-
541 me. 15. lib. 1.) senserint, quòd † sicut quando quæ-
stio est inter electores super iure eligendi, potest
deueniri ad aliam electionem, ita etiam quan-
do quæstio est inter compatronos super iure pa
tronatus possit deueniri ad aliam præsentatio-
nem: ea ratione, quia quando lis pendet inter
electores, vel compatronos super iure eligendi,
vel præsentandi, & non super beneficio ius de-
ductum inter eos in litigium non alienatur, nec
transfertur in electum, vel præsentatum, sed re-
manet penes electores, seu compatronos litigã
tes, & ideo non prohibetur à iure electio, vel præ
sentatio ad beneficium, de quo non est quæstio:
& quòd propterea dictum capit. primum, vt lit.
pend. in 6. non censetur corrigere capit. cum ve-
542 nissent. de restit. in integ. breuiter tamen † dicen
dum videtur, quòd regulariter (si lite super iure
patronatus pendente) præsentatus cedat, vel
decedat patronus, qui illum præsentauerat aliũ
præsentare non valeat, tum ex illa generali pro-
hibitione, de qua in Rubro, & nigro, vt lit. pend.
nihil innouetur, tum ex text. in c. ex literis. à con
trario sensu ibi antequam super iure patronatus
inter Abbatissam, & militem controuersia es-
set suborta de iur. patro. & in cap. cum venissent.
de in integ. restit. & vtrobique glo. & scribentes,
& pro hac opinio. est decis. Rot. prima aliàs 140.
possessor de iur. patro. in no. quam sequitur Ste-
fan. Aufrer. (qui alios in id citat) in addit. ad de-
cis. Capp. Tolos. 107. ad med. vers. vnde lite pen-
dente, & Iacob. Henric. in cons. 3. quidã ciues. nu-
mer. 56. libr. 3. & eandem tenet Cassador. decis. 3.
solent. num. 2. & 5. vt lit. pendent. qui loquitur de
derogatione iuris patronatus attẽtata lite, & cõ
sequenter, quando litigatur super eo, & eandem
videtur tenere Hostien. in dicto cap. cum venis-
sent, dum distinguit inter præsentationem, & ele
ctionem, vt pendente lite electio permittatur,
præsentatio verò censeatur prohibita (licet hæc
differentia tanquam iure, & ratione concluden-
ti cares à doctoribus reiici videatur, vt p Rocch.
de curt. in tracta. de iur. patronat. in verbo com-
petens. q. 23. vers. quinta fuit opi.) & quòd quan-
543 do ius patronatus † est litigiosum, beneficium
possit valide impetrari, etiam nõ facta illius men
tione, aut derogatione ex eo, quia Ordinario,
aut patrono nullum fit præiudicium (cum pro-
pter litem ille præsentare, & iste instituere non
possit) est decis in recollect. Simonettæ 33. in-
cip. in vna Glasquen. coram Cassadoro. Nec ab
hac opi. dissidere in effectu videtur Ferret. in di-
cto consil. 192. numer. 15. cum ipse videatur loqui
in patrono possessore, dum dicit (maximè pos-
sessores) quo casu, & nos quoque præsentatio-
nem permitti dicemus proximè. num. 646. Quæ
conclusio duobus modis limitanda videtur.
544 Primò, vt non † procedat quando lis super iu
re patronatus non esset principaliter, & nomina-
tim mota, sed accessoriè, & in tacitam quandam
consequentiam introducta, scilicet, super re, cui
competit, & quodammodo est annexum ius
præsentandi, & ius patronatus, puta quando ali-
quod castrum, vel villa haberet ius præsentandi
ad aliquam ecclesiam: nam si super villa, aut ca-
stro lis moueatur, non per hoc præsentatio dici-
tur impedita: quamuis enim ius præsentandi vi-
deatur hoc casu accessorium ad castrum, & liti-
gioso facto principali videretur dicendum etiam
accessorium fore litigiosum, ad reg. accessorium.
de reg. iur. in 6. & consequenter præsentationem
545 impediri: nihilominus per litem † motam super
villa, aut castro dominus illius potest (etiam hac
lite pendente) præsentare, vt est in terminis di-
cta decis. 1. aliàs 140. de iur. patro. in no. cum qua
concordat decis. Egid. 701. si possessor. vbi sub-
dit, quòd non debet quis prætextu litis motæ à
sua possessione desistere: immo si ille impedi-
retur fieret contra eum in hoc innouatio, & at-
tentatio: quem retulit, & in proposito suo secu-
tus est etiam Fely. in cap. cum Bertoldus. col. fin.
sub nume. 29. ad fi. vers. quartò per id quod. de re
iudi. Quinimmo ex eisdem decis. potest hoc di-
ctum ampliari, vt procedat etiam si emptor, ac
possessor castri, vel comitatus nunquam antea
præsentasset: quia comitatus, & castrum ipsum
censentur quasi possessionem præsentandi sem-
per retinuisse, vt post Inno. in cap. cum super. de
caus. poss. & propr. & in cap. litteris. de restit. spol.
dicunt domini, & Egid. vbi suprà post princip.
546 Secundò, & notabiliter limita, vt non † proce
dat dicta conclusio in patrono, qui ante litem
motã esset in quasi possessione præsentandi, quia
poterit etiam lite pendente præsentare, vt tra-
dunt docto. in c. consultationibus, & in c. ex litte-
ris. de iur. patr. & ibi glo. magna, quæ dicit, quòd
hoc multis placuit, inter quos fuit Tãcred. Vinc.
& Goffred. & alij relati per Lap. alleg. 136. curio-
se. nu. 7. & communiter hoc docto. sentire attesta
tus est Abbas in dicto c. ex litteris. sub nu. 6. Nec
sine ratione, quia præsupposita quasi possessione
præsentandi ante litem non debet illa quis lite
pendente regulariter priuari, cap. 1. vt lit. pend. cũ
aliis latius adductis infrà hoc eod. cap. in 4. decla
rat. princip. in princip. & per tot. sed potius per-
mitti, quòd sibi liceat suam possessionem conti-
nuare, vnde continuando non diceretur regulari
ter attentare, iuxta ea, quæ latius dicemus hoc
eod. c. in prima limit. prin. Pro qua limitatione fa
cit, quòd aliàs senserũt domini in vna Tuden. par
rochialis. de Tabuchia coram Grato. 29. Nouem
547 bris 1567. quod præsentatus † capiens possessio-
nem lite inter patronos pendente vigore institu
tionis à Nuntio Sedis Apostolicæ factæ, dicatur
attentasse, nisi præsupponeretur patronum, qui
illũ præsentauerat fuisse in quasi possessione præ-
sentandi: Hæc autem secunda limitatio necessa-
548 riò sublimitanda videtur, Nisi † lis esset super ip
sa quasi possessione præsentandi, quæ conclusio
(licet in se vera, sit & tenenda) non defuerunt ta-
549 men, qui cõtrarium † tenuerint, & ideò vt illius
veritas clariùs appareat dicẽdũ est, quòd Triplex
est in ea opi. Prima affirmatiua, quòd patronus
550 † possessor etiam lite pendẽte super possessione
præsen

præsentandi possit licitè præsentare, quam ponit,& tuetur Lap.alleg.136.numer. 8. asserens ita etiam sensisse Hostien.& Ioan.And.in c.cum venissent.de restit.in integr.& istam esse veritatem, & hanc tanquam veram opinionem ipso audiente tenuisse legendo Io.de Calderinis in dicto capitu.cum venissent.eandem videtur tenere Egid. decisio.701.si possessor.ad med.vbi(quicquid alij dicant)tuetur,quòd sola litis motio non inualidat talem præsentationem,nisi ex alio capite resultet præsumptio malæ fidei in præsentāte:Quæ opin.ex infrascriptis,suaderi potest. Primò quia (vt sentiunt omnes supradicti)lite pendente nō est quis commodo possessionis priuandus.capit. 1.vt lite pendent.cum simil.adductis infrà hoc eodem cap.in quarta declarat.princ. vbi ampliando demonstrauimus id procedere etiam si possessio esset contra ius,& destituta titulo, & constaret notoriè de non iure possidentis, & quis esset ipso iure illa priuatus,vt in 1.3.7.& 8.ampliat.reg. ibi positæ.Secundò quia(si sola motio litis super possessione impediret patroni præsentationem) aperiretur via fraudibus:quia quilibet super dicta possessione quæstionem confingeret,& facile esset cuilibet extraneo (& qui nullum ius habet)dicere se patronum, & in possessione iuris patronatus,& possessionem,& proprietatem deducere in iudicium, & à sententia contra se lata appellando per plures annos negocium differre, quod est inconueniens,& contra omnia iura, vt dicit Lap.ibi num.8.& seq.

551 Tertiò addi potest,quia(sicut lis † mota super possessione non impedit proprietatis alienationem.Cassad.decis.6.num.9.de rescript.cum aliis adductis suprà in tertia illat. numer.491.in 15.limit.reg.ibi positæ)ita videtur,quòd non debeat impedire præsentationem,quæ videtur prouenire ab ipso iure præsentandi, & proprietate iuris patronatus. Secunda potest esse opi. negatiua,
552 quòd immo patronus † hoc casu præsentare nō possit,si lis sit super possessione:Hanc tenet gloss. in dicto c.ex literis.in glo.mag.circa fi.ibi,& hoc credo verius,& ibi Abbas numer. 8.& gloss.in c. hæc quippe. in verb.debeant.ad med. vers. quòd intellige verum.3.quæstio. 6. & Rota expressè in dicta decis.1. aliàs 140. possessor.de iur.patro.in no.& Stefan.Aufrer.in addit.ad dictam decis.Tolos.197.ad med.versi.vnde lite pendente,maximè super possessione, &c.&(post Inno.in dicto c.con sultationibus)eandem tenere videtur Alex.(seu quisquis ille est,qui inter cons.Alex.huic sententiæ se subscripsit)in cons.75.visis.nu.46.lib.4.& sequitur etiā Iacob. Henric.in dicto consi.3. ciues. nu.56.lib.3. Quæ similiter ex infrascriptis suade-
553 tur.Primò quia ad hoc,vt possessio † Iuris patronatus sit bona plura requiruntur,& inter cætera, quòd adsit bona fides,vt docet Calderi.in cons. 12.incip.quę requirantur.de iur.patro.Per litē autem super possessione inducitur mala fides,vt dicit Rota dicta decis.1.meritò,&c. Secundò quia ad hoc,vt patronus possessor possit lite super iure præsentandi pendente pręsentare, debet illius possessio esse quieta,& non reclamata, vt sentiūt gloss.& omnes in dicto ca.cum venissent,& dicto capit.ex litteris,& ponit(alios allegans) Aufre. vbi suprà: vnde cum per litem motam super possessione illa desierit esse quieta,& sic potius reclamata,sequitur,quòd illa nō sit hoc casu attendenda. Tertiò quia sicut lis super possessione impedit illius vsum,& trāslationem, vt diximus in dicta tertia illat. in loco suprà citato. numero 493.ita debet impedire actū pręsentationis,quia præsentando vteretur possessione,quæ est iam effecta litigiosa, & ex hoc tollitur tertium fundamentum primæ opin.Tertia demum videtur fuis-
554 se opi. quòd (licet patronus † hoc præsentare valeat,superior tamen non debeat præsentatum instituere,sed illius institutio differatur in euentum causę.Hanc ponit gloss.dicto cap.ex litteris. de iur.patr.eandem refert etiam gloss. in dicto capitu.cum euenissent.& sentit etiam glos. in dicto capit hæc quippe.3. quæst.6.& posuit etiam referendo Abbas in dicto capitu. ex litteris. sub numer.6. & post Innocen.sensit etiam Alexand. in dicto cons.75.sub num.46.& refert inter alias opi.Rocchus de curte vbi suprà,in verb. competens.quęst.13.in 2.& 3.opi.ibi relatis: Et ratio est, quia(vt omnes sentiunt) possessor si succumbat tenetur restituere omnes fructus, quos percepit post litem contestatam,capitu. grauis.de restit. spol.cum simil.sed si institueretur is,qui lite pendente fuit præsentatus, & præsentator succumberet in proprietate, non posset illum fructum præsentationis restituere, quia legitimè institutus remoueri non debet,& ideo propter hanc impossibilitatem debet differri institutio secundum eos: Verum quia fundamentum huius opin.potius respicit casum(quare scilicet Episcopus instituere nou possit)quàm assignet aliquam rationem quare scilicet patronus hac lite pendente præsentare possit, propterea à secunda
555 † supraposita opi.non videtur recedendum: Et tenendo hanc,Non obstant alia allegata in contrarium,quoniam respōdetur,& ad primū quòd regula illa quòd lite pendente quis non debet commodo possessionis priuari, non procedit, quando vterque prætenderet se possidere,& agetur interdicto retinendæ,& sic mota lite super possessione,vt declarauimus in dicta quarta declarat.princ.in 9.limit.regul.ibi positæ post Capit.decis.96.num.11.Nam & aliàs videmus,quòd licet quis prætextu continuationis possessionis possit regulariter se excusare ab attentatis,iuxta ea,quæ fusius dicemus infrà hoc eod.capit. in prima limit.princ.id tamen non procedit, quando lis esset super ipsa possessione,vt est decis.Rotæ 7.aliàs 116.nota quòd vbi Episcopus, de senten.excomm.in anti. vt ibidem declarauimus in vltima limit. regulæ ibi positæ. Ad secundum Respondetur, quòd cùm quilibet præsumitur bonus, & delictum, & fraus non præsumatur.l. merito.ff.pro socio: cum simil.non est credendum,quòd quis temerè velit litem super possessione mouere,præsertim considerando,quòd temerè litigans tenetur ad expensas,damna, & interesse,ad not.in l. properandum.C. de iud.& §. primo,& tot.tit.instit. de pœn. temer.litig. vnde saltem metu pœnæ præsumendum est,quòd quis se ab huiusmodi lite abstinebit, præsertim præsupposito iuramento calumniæ, quod hodie solet pręstari.cap.primo.de iuram.calum.in 6.cum nemo præsumatur immemor salutis æternæ.l. fi. C.ad l.Iul.repet.vt etiam considerabat Rocchus vbi suprà in verb.competens.quæstio.23.in fi.Ad

tertium verò respondetur, vt suprà in tertio fundamento huius opi. Ex quibus sequitur, quòd in hac prima inspectione dicta sublimitatio firmari possit, scilicet, quòd licet lite pendente super iure præsentandi possit patronus, qui sit in quasi possessione pręsentare, id tamē intelligatur, nisi ēt ipsa possessio sit in iudiciū deducta per supradicta.

556 Circa secundam inspectionem (quando † scilicet lis esset non inter patronos, sed inter pręsentatos) breuiter subordinando ea omnia, quę diffusè videntur ponere docto. sunt in proposito plures casus considerandi.

557 Primus casus sit, quando † essemus in duobus pręsentatis à patronis clericis, & tunc si lite inter eos pēdēte alter cedat, vel decedat, non possunt patroni alium præsentare, & intrat dispositio dicti cap. primi, vt lite pendent. in 6. quæ (licet loquatur de electione, & aliqua visa fuerit dissensio inter docto. an habeat locum in præsentatione facta à patronis laicis (vt ex infrà dicendis apparebat) communis tamen est omniū opi. & ab eo nullus descrepat, vt testatur Lamberti. in dicto tracta. de iur. patro. in 12. artic. 6. q.

558 Primæ part. 2. lib. in princ. quòd omnino † procedat, & vendicet sibi locum in præsentatione facta à patronis Ecclesiasticis, cum illa habeat vim electionis. Abbas in cap. cum autem. in tertio notab. & in ca. pastoralis. in vltimo not. de iur. patr. & tradit remissiuè Lambert. vbi suprà: quibus adde Cassad. decis. 4. num. 3. de iur. patr.

559 Secundus casus sit, quando † sumus in pręsentatis à patronis laicis, & lite inter eos pendente ac altero ex eis cedente vel decedente patronus velit alium post quadrimestre tempus in locum illius præsentare: quoniam similiter hoc casu negatiuè concluditur, quòd patronus non possit, quia cum de iure ille habeat tātum quatuor mēses ad pręsentandum. cap. cum propter. de iur. patro. cum simil. vtique illis elapsis omnino pręsentare prohibetur: & in hoc concordant omnes, & nemo discrepat, vt pariter testatur Lambert. vbi suprà, nume. 2. vers. secunda conclusio.

560 Tertius casus sit, quādo † Patronus laicus vellet infra quadrimestre tempus (lite inter pręsentatos pendente) alium pręsentare: & sicut superiores duos casus faciles sūt, & de plano procedūt ita perdifficilis est iste, & maximè docto. torquere videtur, vt patet ex his quę fusissimè ponit idem Lamber. vbi suprà post Rocch. de curte, & alios per eum ibi citatos: Pro cuius casus, & articuli resolutione (eorū dicta subordinando) Tres in hoc colliguntur opiniones.

561 Prima, quòd Patronus † laicus lite inter præsentatos pendente possit alium intra quadrimestre tempus præsentare: Hanc opi. posuit Card. in cap. pastoralis. q. vltima, de iur. patro. eandem in casu suo tenuit Rocch. vbi suprà. in verb. honorificum. q. 23. vers. ego aliàs aduocādo contrariū tenebam, & similiter huius fuit sententię Lamberti. in dicto tracta. de iur. patr. in prima parte libri secundi, in 12. art. 6. q. num. 11. vers. quid dicendum in hoc passu? concludens dictum cap. primum vt lit. pend. in 6. nullo modo habere locum in pręsentationibus: Fundatur hęc opi. ex infrascriptis, &

562 Primò quia (cum patrono † hoc casu sit à iure indultum, vt intra quatuor menses variare, & accumulando alium pręsentare. cap. cum autem. & cap. cum propter. de iur. patron.) vtique si alium pręsentat vtitur iure suo, vt dicebat Card. in di. ca. pastoralis. in fi. vnde, quod fit lege permittēte pœnā non meretur. l. gracchus. C. ad l. Iul. de adul. cū simil. prout multę diceretur incurri pœnę si huiusmodi pręsentatio præsupponeretur attentata, de quibus infrà in tertia parte, capit. vlt. de pœn. attent. per tot. Secundò secundum Rocchū vbi suprà, ob generalitatem dicti cap. cum antē, quę videtur dare variationē patrono infra quatuor menses indiffinitè, & indistinctè. Vnde etiā generaliter (& sic etiam lite pendente) potest intelligi l. prima. §. generaliter. ff. de legat. pręstan. cum simil. Tertiò quia attentata regulariter non dantur nisi concurrente partis pręiudicio, aut cōtemptu Iudicis, vt adnotauimus suprà in prima parte, in pręfatione. nu. 26. & 27. In huiusmodi autem pręsentatione lite pendente per Patronum laicum intra quadrimestre tempus facta cessat vtrumque, ergo debent etiam cessare attētata. c. cum cessante. de appell. cum simil. de contemptu patet, quia patronus nihil facit contra prohitionem Iudicis, sed vtitur (vt dictum est) iure suo, at

563 tento, quòd pręsentatio † non dicitur actus iudicialis, vt est de mēte Lap. alleg. 22. an sufficiat. sub num. 2. de pręiudicio similiter patet, quia (vt inquit) Abbas in dicto cap. cum autem. sub nu. 4. vers. item licet patronus. de iure patronatus pōt patronus in pręiudicium primi pręsentati alium accumulare. mouebatur Rocch. vbi suprà per illud, quod generaliter dicit Abb. in dicto c. quòd

564 autem. in 2. notab. num. 3. quòd patronus † pōt variare vsque ad institutionem Episcopi, ergo ēt quòd lis pendeat inter pręsentatos variare poterit quandocunque vsque ad institutionem. Quin-

565 tò quia ratio † variationis patrono laico hoc casu intra quatuor menses permissę, ea videtur, vt scilicet ille possit corrigere errorem si quem (primum pręsentando) commisit, secundum Card. in dicto cap. cum autem, & Io. And. in cap. cum vos. in vltima col. de off. ordin. quę ratio correctionis (cū ita militet lite pendēte, sicut lite nō pendente) meritò etiam pręsupposita lite debet Patronus posse variando alium pręsentare. Sextò suaderetur hęc opinio ratione, quam aliàs considerabat Felyn. in apostil. ad reg. de subrog. collitig. quam refert Sarnen. super eadē regula. q. 13. post princ. vers. solùm huic conclusioni. quia scilicet, si diceremus patronum hoc casu non posse pręsentare, sequeretur incōueniens, quòd altero ex pręsentatis collitigantibus decedente, superstes qui fortasse habebat malam causam (ex eo quia non haberet concurrentem compręsentatum) posset obtinere in illa lite iniustè, & tanto magis, si pręsupponeretur defunctum fuisse legitimum possessorem: nā ex hoc superstiti iniustè in causa obtinēti daretur vitiosus ingressus, quod iura maximè abhorrēt, cap. eum qui: de eo qui mit. in poss. lib. 6. Septimò vltra eos pro hac opinione allegari potest tex. in c. pastoralis. de iur. patr. vbi patet,

566 quòd patronus (etiam † pendente appellatione) pręsentare potest. Vnde multò magis id sibi licere debet lite simpliciter pendente, ex quo ap-

567 pellatio † videt maioris efficacię, respectu attentatorum, quàm lis: Siquidem per appellationem

568 † non solùm inducitur pendētia causę, sicut per litem, verum etiam inducitur suspensio, quę ligat manus,

manus,& Iudicis,& partium,vt illa pendente nihil valeant innouare.c.non solùm, de appell.in 6. cum simil.intantum,vt si post huiusmodi suspen-
569 sionem Iudex † à quo procederet,processus sit nullus.Egid.decis.707.cũ aliis infrà cap.12. de attent.appell.pend.in præfatione.num.68.Quinimo
570 mo appellatio † dicitur esse tantæ potentiæ, vt non solùm suspẽdere verùm etiam extinguere dicatur sententiam.ad no.in l.1.in fi.ff.ad Turpillia. vt diximus latius in dicto capit.12.in præfatione. numer.72. Et propterea videmus, quòd actus,
571 † qui alias non esset attentatus,si sit interposita appellatio transit in attentatum,vt patet in processu facto post recusationem Iudicis,qui (secundum aliquorum opinionem) quamuis lis pendeat super recusatione, validus reputatur, nisi vltra etiam fuerit appellatum,vt retulimus infrà capit.6.de attent.post recus.Iud.in principio.numero 2.

Secunda sit opinio negatiua,quòd patronus
572 † in casu, de quo agitur præsentare non possit: Hanc tenet Calderi.in cons.1.an Capitulum sub rubr.vt lite pend.per tot.& Geminia.in cap.1.in vltimo notab.vt lite pend.in 6.& ibidem Franc. in glosa in verb.statuimus, & Lap.(sibi parum constans)alleg.22.incip.an sufficiat, & etiam in dicto capitul.primo,concludens ibi, quòd lite pendente inter præsentatos siue infra quadrimestre tempus, siue post,patronus laicus non possit accumulare, prout Lap. ita dicentem referunt tam Geminia.in dicto capitu.primo, quàm Lambert.in dicto tracta.de iur.patro.in loco suprà alleg.num. 9. Eandem opinionem post Calderi.& Lap.in dicta alleg. 22. ponit etiam Mil.in verbo patronus etiam laicus lite pendente.fol. 253.& Paris.in cons.47.videtur.nu. 13. lib. 4.& ista est communis opinio,de qua testatur Sarnen. de subrog.collitig.quæst.13.post princip. Immo dicitur etiam esse magis communis, vt attestatur Rocch.de curte in dicto tracta.de iur.patro.in verb.honorificum.numero 53.quæstio.23.in fine: prout etiam de communi attestatur Mandos.in addit. ad dictam decis. Lap.22.in verbo renunciantem:Et quamuis Lamberti.vbi suprà (postquam circa hoc nimis forsan euagauit)non fuerit veritus hanc attestationem de communi in dubium refricare, vt per eum ibi numer.18.ab ea tamen nullatenus recedendum videtur,cùm eam Rota non solùm tempore Sarnen.sed etiam antiquitus tempore Sixti, & Alexandri fuerit secuta, vt refert Sarnen. vbi suprà in finalibus verbis, & extat eiusdem Sarnen. circa hoc decisio in recollect. suis 31. incip. capitulum primum in vna Barchinonen. beneficij sancti Christofori coram Marcello. 27. Nouembris 1538. & etiam modernis temporibus eandem tenuerunt domini in vna Compostellana de barona coram Montisflasconen.16.Februarij 1554. vt est decisio in recollect. Guidobon.104.incip. dixerunt domini.sub rubr.vt lit.pend. Fundatur hæc opinio ex pluribus,& Primò quia d.cap.primum (quo lite pendente expressè prohibetur electio)
573 habet † locum etiam in præsentationibus, vt dicunt doctores omnes ibi, & admonuimus suprà in principio huius illationis.sub numer. 533. nec dicitur constitutionem illam compræhendere præsentationem per modum extensionis,sed potius ex identitate rationis ibi includi, vt eleganter deducit Calderi.in dicto consilio 1. Secundò quia sicut posse, quod habebant olim electores
574 post mortem primi,hodie impeditur † propter litis pendentiam,ita & posse patronorum alium præsentandi intra quadrimestre tempus erit impeditum ob litis pendentiam ex identitate rationis, secundum Calderi. ibi, quem refert, & sequitur Geminia.in dicto capit.1.in vltimo notabili.

Tertiò quia per præsentationem secundi videtur inferri præiudicium superstiti, quia vltimò præsentatus posset esse potentior primò, & sic superstiti daretur durior aduersarius, quod videtur absurdum.arg.notat.in rubric.& tot.tit.C.ne liceat potentio.& ex hoc resultaret ẽt aliud præiudicium superstitis collitigantis, quia (vt cum potentiori contendere valeret) multo maiores quoque cogeretur subire expensas: Nec videtur bona responsio,quam huic obiectioni tacitè videtur dare Card.in dicto cap. pastoralis.(prout eum refert Lamberti.vbi suprà.sub num.10. vers. qui etiam mouetur.) scilicet non esse hoc præiudicium expensarum attendendum,quia debuit, & potuit superstes hanc accumulationem,& præsentationem per patronum faciendam præuidere:Vnde si quas expensas fecit videtur illas voluntariè fecisse,nec potest de patrono conqueri, cum ille præsentando dicatur vsus iure suo:quoniam replicari potest negando,quòd primo præsentatus debuerit hoc præuidere, cũ ille habeat regulam pro se quòd lite pendente nihil debet in
575 nouari, cum dubium † non dicatur id, de quo est regula.Bar.in l.quoties.ff.si quis caution. cui tanquam carrocio Bononiensi nos inniti debere admonet gloss.in l.omnis diffinitio.de reg.iur. vt per multa deducit Tiraq.in tracta.de vtroque retract.§.1.glos.9.num.209.& tanto magis, quia si hodie(vt ex præmissis clarè constat) articulus iste non est absolutus(an lite pendente liceat patrono laico alium præsentare)ratione huius dubij primò præsentatus(si quas fecerit expensas) videtur omnino excusandus.

Tertia demum colligitur opinio (quam distinguendo ponit Rocch.vbi suprà.quæst.23. cir-
576 ca med.)quòd † Aut lite pendente vno ex præsentatis decedente præsentatur per patronum laicum alius tertius, & procedat supradicta secunda negatiua opinio: Aut præsentatur superstes, & tunc talis præsentatio non obstante litis pendentia valeat,quasi tunc cesset ratio prohibitionis,de qua in dicto cap.1.vt lite pend.in 6.& hoc casu procedant omnia, quæ dicta sunt suprà in prima opinione: Pro qua distinctione facit vl-
577 tra Rocch.etiam illa ratio,quòd sicut ea,† quæ fiunt appellatione pendente non dicuntur attentata, quando tendunt in faciliorem exitum ipsius appellationis.capitu.cum teneamur, & ibi Franc.in 2.notab.de appellat.c.tua, & ibi Abb. numer.2.extra de spons.duorum, ita nec etiam ista præsentatio facta in fauorem superstitis debet censeri attentata, cum illa tendat nedum in faciliorem exitum ipsius litis,verùm etiam in illius extinctionem, vt admonuimus etiam suprà in prima parte, capitul.3. de attentatis à tertio, nume.128. Verùm(quia hæc tertia opinio non videtur vniuersalis, & quatenus respicit præsen-

tationem tertij videtur concordare cum secunda negatiua opinione suprà posita, & quatenus loquitur de prę sentatione superstitis potest commodè pro limitatione regulæ infrà ponendæ accommodari, propterea si altera prædictarum o-
579 pinionum est tenenda, à secunda † suprà posita (quam communem esse diximus) nullatenus recedendum esse censeo: Et tenendo eam ad allegata in contrarium pro prima opinione Respondetur, & ad Primum, quòd immo litis pendentia solet impedire quem vti iure suo, & facit illicitum, quod antea erat licitum, vt per plura exempla deduximus infrà hoc eodem capite, in prima ampliatione principali per totam. Ad secundum quòd cum vna lex declaretur per aliam. l. sed si lege. ff. de petit. hæred. cum simil. generalitas cap. cum autem de iur. patron. declaratur per alia iura, quæ prohibent lite pendente aliquid innouari, vt expressè respondent omnes tenentes secundam opinionem: Ad tertium, quòd dato, quòd non adsit contemptus iudicis, neque præiudicium primi præsentati (quoad hunc effectum, vt sua prima præsentatio non sortiatur effectum, vt videbatur considerare Abb. in dicto capit. cum autem.) versatur tamē præiudicium primi præsentati, quoad expensas, quas ille subiisset, & quoad dignitatem si ille (postquam diutius tā quam rector illius beneficij, ad quod fuerat præsentatus in iudicio comparuisset) postmodum ob factam à patrono secundam præsentationem
580 succubuisset: Nec est bona † consideratio facta per Cardinal. in dicto capit. pastoralis, quòd ille potuit, & debuit hanc accumulationem præuidere: quoniam hoc non est admittendum, vt suprà proximè. sub numer. 574. responsum fuit. Ad
581 quartum, quòd dictum † Abb. in dicto cap. cum autem, quòd patronus potest variare vsque ad institutionem &c. debet declarari nisi superueniat litis pendentia, quia cum illa impediat id quod antea erat licitum, vt proximè diximus, superueniente tali impedimento variatio quoque videtur impedita. Ad quintum, quòd licet ratio correctionis erroris militet etiam respectu patroni (etiam lite pendente) præiudicium tamen, quod propterea inferretur primo præsentato videtur excludere hanc correctionem lite pendente, cùm (vt dictum est) ista sit regula, vt donec lis pendet aliquid non sit innouandum, præsertim, quando actus tenderet in præiudiciū alterius, cùm tunc talis actus censeatur attentatus, iuxta ea quæ posuimus infrà hoc eodem capite, in prima declaratione principali. Ad sextum respondetur, vt per Sarnen. in eadem quæstio. 13. quòd non debet præsumi illum iniustè obtinere posse, quia collitigans superstes propter subrogationem (quam obtinere potest) iuuabitur bono iure mortui collitigantis, & sic cessabit vitiosus ingressus. Ad septimum, & vltimum respondetur, quòd licet in dicto capit. pastoralis. permittatur præsentatio appellatione penden-
582 te, considerandum tamen † est, quòd cùm ibi non fuerit processum in forma iudicij (cùm non adsint tres illæ personæ, quæ solent formare iudicium, videlicet Iudex, Actor, & reus. cap. forus, de verb. signif.) appellatio de qua ibi fuit extraiudicialis, quæ nisi fuerit commissa, aut saltem oblata probatio causæ in ea expressæ, non dicitur inducere litis pendentiam, vt firmauimus suprà in hoc eodem capite in præfatione. nu. 200. ex quo sequitur, quòd præsentatio de qua ibi, nec etiam lite pendente facta censeatur. Ex quibus omnibus apparet communem sententiam fundatam, & à contrariis etiam defensam.

Verùm quia conclusio in ea firmata non est perpetua, sed ex præmissis, & ex dictis in variis locis per scribentes nonnullæ limitationes ad eam applicari possunt, propterea pro faciliori totius huius materiæ intelligentia est constituenda.

583 Regula generalis, quòd Patronus † lite pendente regulariter præsentare non potest, quam ita generaliter concipimus, vt omnes casus (qui præsentem illationem respiciunt) compræhendat: Quæ regula ex his omnibus firmari potest, quæ suprà pro secunda opinione fuerunt adducta: Quibus adde, quòd idem fuit etiam nostris temporibus tentū in vna Astoricen. sanctę Christinę coram Grato. 9. Martij 1569. in qua (quia partes omnia confundebant) domini firmarunt duas conclusiones. Prima fuit, quòd cap. 1. vt lit. pend. in 6. habeat locum in duobus præsentatis in discordia à patronis litigantibus super prę sentatione. Secunda fuit, quòd litigantibus duobus prę sentatis in discordia patroni non possunt accumulare: Quam regulam

AMPLIA,

584 Primò vt non solùm † procedat in patronis clericis, & ecclesiasticis, verùm etiam si simus in patronis laicis, per ea omnia, quæ dicta sunt suprà in tertio casu secundæ inspectionis in 2. opinione. nume. 572.

Secundò vt idem vendicet sibi locum etiam
585 si † simus infra quadrimestre tēpus (intra quod aliàs patrono laico licet variare, & accumulare iuxta dispositionem c. cum autē. de iur. patr.) secundum ea, quę firmauimus vbi suprà in dicta secunda opinione, dicto num. 572. & seq.

586 Tertiò vt patronus † prohibeatur lite pendente (vt suprà) præsentare non solum quando alter ex prę sentatis decederet, verùm etiam si beneficiū renunciauerit, per tex. in dicto cap. primo (vbi omnes id sentiunt) vt lit. pend. in 6. & in terminis fuit id resolutum per dominos in dicta Astoricen. sanctæ Christinę coram Grato.

587 Quartò quòd lite † pendente non solùm prohibeatur is prę sentare, qui habet ius patronatus, vel aliàs ius prę sentandi ad aliquam ecclesiam, verùm etiam is, qui habet ius deseruiri faciendi alicui ecclesię per aliquem (etiam ad eius nutum amouibilem) & ideò si monasterium prętendat beneficium sibi vnitum, Didacus autem prętendat illud ad se spectare, & sic lite super proprietate inter eos introducta, & ea pendente, Prior monasterij monachum ad deseruiendum illi beneficio deputauerit (qui vigore deputationis, & nominationis possessionem illius acceperit) talis deputatio, & possessionis adeptio attētata dicenda sunt, vt fuit resolutū in vna Vlixbonen. parochialis de Toia, coram D. de Rubeis. 15. Nouembris 1563. in qua (licet ad excusanda attentata allegaretur quòd c. 1. & 2. vt lit. pend. in 6. (quod loquitur de lite inter electos, vel (vt docto. concludunt per supradicta) inter prę sentatos aut super iure prę sentandi) non poterat habere locum in casu illo, in quo agebatur de facultate deseruiri faciendi per

di per aliquem ad nutum amouibilem quod erat quid diuersum à præsentatione,& iure præsentādi:domini tamen tenuerunt pro attentatis:cùm lis esset super dominio dictæ parrochialis:nec immerito,quia cócurrebat,& præiudicium partis, & contemptus Iudicis,quæ(vt aliàs diximus)potissimum in attentatis considerantur,de contemptu de se patet,de præiudicio autē apparet,quia illa deputatio,& nominatio ad effectum deseruiri faciēdi est effectus proueniés à dominio,quod per prædictam vnionem monasterium sibi acquisitum prætendebat,vnde cum similiter Didacus dominium, & proprietatem eiusdem beneficij prætenderet vigore coadiutoriæ ad se pertinere, apertè colligitur eius præiudicium,

LIMITA eandem regulam,

588 Primò vt † præsentatio, de qua agitur non censeatur prohibita,quando lis non penderet super titulo beneficij, sed aliàs per oppositiones, quæ fierent præsentatis ne instituerentur : quia
589 per talem litem † non censeretur factum beneficium litigiosum, & patronus non impediretur denuo præsentare : quamuis enim aliàs domini in dicta Astoricen. sanctæ Christinæ videantur sensisse,quòd propositio edicti,de qua in c.fin.de elect.in 6.(vbi etiam agitur de huiusmodi oppositionibus) dicatur litem facere : In alia tamen Aretina de Ragusin.coram D.meo Oradino.24. Aprilis 1559.clarè,& expressè contrarium tenuerunt, videlicet, quòd si lis sit inter eum,qui fuit præsentatus à patrono,& eum qui prætendens se possessorem opposuit se præsentato(etiam iudicialiter)ne ille instituatur,patronus hoc casu nó est impeditus præsentare: Pro qua limitatione faciunt ea quæ diximus suprà in prima parte cap. 3.de attent.à tertio.num.120.quòd quando non est quæstio principaliter cuius sit beneficium,sed incidenter(prout est quando sumus in huiusmodi oppositionibus)nec etiam Ordinarius prohibetur conferre. Quæ limitatio procedere videtur,etiam si in isto iudicio institutionis faciendæ vel ne,fuissent producta iura concernentia titulum ipsius beneficij,putà instrumenta suarū præsentationum, vt fuit dictum in dicta Aretin. de Ragusin. cum qua concordat, quod similiter fuit dictū in alia Calaguritana beneficij corā A. Augusti.25.Ianuarij 1554.præsertim si fuissent producta in parte,& partibus,vt in dicta Aretin.

590 Secundò vt non † procedat,quādo patronus vellet lite pendente superstitem præsentare (secundum opinionem Rocch.de curte in dicto tractā.de iur.patron.in verbo honorificum.q.23. de qua suprà in tertia opinione.num.576.) cùm tunc videatur cessare ratio dicti c.1.vt lit.penden.in 6.
591 quamuis hęc † limitatio satis videatur reddi posse dubitabilis ex his, quæ nouissimè dixerunt domini in vna Posuanien.parrochialis coram Serafino.14. Ianuarij 1572.quod lite inter duos præsentatos pendente (si alter decedat, alter verò fuerit ab Ordinario in locum prædefuncti subrogatus,& in possessionem beneficij immissus) talis possessio tanquam attentata veniet sequestrāda:vnde sicut ibi prouisio facta per Ordinarium in fauorem superstitis,non videtur bona, ita etiā in casu nostro debet censeri inualida præsentatio de superstite per patronum lite pendente facta,cum videatur militare eadem ratio:Nisi for-
592 tè † diuersitatis rationem cōsideres,quòd ideò ibi prouisio Ordinarij irritatur, quia scilicet ille prætermissa præsentatione per patronum facienda,& illa non expectata ad huiusmodi superstitis subrogationem deuenit, nam si Ordinarius ad præsentationem patroni in fauorem superstitis factam illum instituisset, aliud fortè fuisset per dominos ibi resolutum.

593 Tertiò quando † lis esset inter patronos super iure præsentandi,& alter eorum(qui lite pendente vellet præsentare) esset in quasi possessione præsentandi: quia(cùm tunc præsentando diceretur suam quasi possessionem cōtinuare)præsentatio ab eo facta non posset regulariter dici attētata, nisi etiam esset lis super ipsa quasi possessione,vt latius diximus suprà in hac illat. vers. circa primam.num.541.& num.546.

594 Quartò quando † lis fuisset mota per procuratorem alterius pſentati cū cautione de rato admissi,& quamuis principalis citationē per procuratorem obtentam(dum viueret) tacitè ratā habuerit,citatio tamen per procuratorem non fuisset in actis reproducta,nisi post mortem principalis præsentati : quamuis enim aliàs domini in vna Nucerina beneficij de fossato coram Sarmiento 5.Decembris 1565. simpliciter dixissent, quòd stantibus citatione,ratificatione, & reproductione prædictis,diceretur constare de lite, & beneficium fuisse effectum litigiosum: in alia tamen eiusdem causæ positione coram eodem 18. Aprilis 1567.(in qua dubitarunt an constaret de lite ad effectum clausulæ derogationis iuris patronatus in totum, quatenus litigiosum) videntur de hoc substitisse,& dixerunt velle videre an lis per præmissa inducta fuerit in prędiudicium patronorum,ita vt beneficium tāquam litigiosum non obstante iure patronatus potuerit conferri, & consequenter de mēte dominorum ibi potest præsens limitatio admitti,quòd patrono nó censeatur præiudicatum,quominus possit præsentare,quando lis esset inducta per citationem obtentam ab asserto procuratore,& reproductam post obitum principalis: Quòd eo magis suadetur,quia & aliàs citatio obtēta per assertum procuratorem non dicitur regulariter facere litem respectu Ordinarij,vt propterea illius impediatur collatio secundum ea,quę latius diximus suprà in prima parte,cap.3.de attent.à tertio.num. 110.& seq.quę cùm procedant in collatione Ordinarij ex identitate rationis possunt etiam ad pręsentationem patroni extēdi,prout de vno ad aliud videntur etiam docto. extendere in dicto c. 1.& etiam in c.2.vt lit.pend.in 6.

595 Quintò limitari potest vt † nó procedat, quādo in loco esset statutum, quòd patronus etiam lite pendente posset præsentare,vt ad excludenda attentata pręsupponebatur aliàs in facto in vna Astoricen.sancti Augustini coram Sarmiento.10.Decembris.1563. super quo licet nihil fuerit ibi per dominos resolutum (quia de statuto, quòd allegabatur nullatenus constabat)de mente tamen dominorum videbatur esse,quòd si de eo constitisset vtique cessare debuissent attentata:nec sine ratione,quia cum attentata sint de iure ciuili, vt latius declarauimus suprà in 1.parte, in præfatione,num.50.non est incōueniens quòd
596 per † statutum possit super eis disponi,ad not.

in l.omnes populi.ff.de iustit.& iur. cùm & aliàs
597 videamus, quòd per † statutũ in certis casibus potest tolli appellatio, vt per docto. in dicta l.omnes populi.& per Bald. in l.fin.in 2. col.vers. nunquid statutum. C.de sent.& facit, quia (sicut Princeps potest tollere, & disponere super attentatis, vt diximus suprà in dicta prefatione. nu. 44. ita etiã (cum statuẽtes, quoad ea, in quibus habent statuendi facultatem videantur Principi æquiparari) vt post alios tradit Rolan.cons.86. Illustris domine, num.16.& seq.lib.1. dicendum est præsentationem patrono (etiam lite pendente) permitti posse per statutum, ex qua limitatione potest alia resultare, & hæc erit
598 Sexta limitatio, vt idem † dicendum sit si in loco vigeret consuetudo, quòd patroni (etiam lite pendente) presentare valerent, Tum quia magna solet esse vis consuetudinis, ad not.in l. de quibus.ff.de legib.& dicitur esse potentior statuto. Calcan.cons.3.col. 2. Crau. in tract. de antiquitat.tempor.in princ.num.42.& post eos Roland.in cõs.67. dominus Iacobus.nu.34.lib.3. Tũ
599 quia consuetudo † potest facere, vt actus (qui de sui natura esset attentatus) non censeatur attentatus, vtputà, si post interpositam appellationem fuerit capta beneficij possessio, quia licet illa regulariter cẽsenda sit attentata vt in rubro, & nigro nil inno. appell. pend. Attamen preposita consuetudine (quòd etiã interposita appellatione liceret capere beneficij possessionẽ, ne ob diuturnam vacationẽ beneficia aliquod detrimentũ páterentur) huiusmodi possessio ab attentatorũ vitio excusaretur, vt admonuimus infrà ca.12. de attent.appellat.pend.in 48.limit.princip.
600 Septimò limita, vt non † procedat, quando presentatio per patronum fieret post appellationem extraiudicialem (& sic quando lis pretenderetur inducta per huiusmod extraiudicialem appellationem) quia cum illa regulariter non inducat litis pendentiam ad effectum attentatorum, nisi causa fuerit cõmissa, aut probata fuerit causa in ea expressa, prout latiùs declarauimus in hac prefatione.num.200. presentatio hoc casu à patrono facta non potest dici attentatorum vitio subiecta, & pro hac limitatione vltra predictam rationem videtur in terminis textus in c. pastoralis. de iur.patro. secundũ intellectum de quo suprà proximè num.582.

Octauò, & vltimò limitari potest, vt regula
601 † non procedit in omnibus illis casibus, in quibus Ordinario lite pendente non est prohibita collatio: quia nec illis debet esse patrono prohibita presentatio, cum videatur militare eadẽ ratio, putà quando lis esset calumniosa, vel lis esset finita, & in aliis omnibus casibus, de quibus abundè diximus suprà in prima parte, cap.3. de attent.à tertio, in vltima limitatione reg. ibi posite.num.90.& multis sequentibus, que breuitatis causa hic non repetuntur.
602 Circa tertiam inspectionem quando † scilicet lis esset inter aliquem ex patronis, & vnum ex presentatis, an per hoc dicatur beneficium effectum litigiosum, ita vt patroni prohibeantur alium presentare? duplex potest esse opin. Pri-
603 ma † affirmatiua, quòd patronus hoc casu possit alium intra quadrimestre tempus presentare: Hanc conclusionem ponit in terminis Franc. in cap.si hi contra quos, sub nume.5. vers.ex quibus infertur, & inferius vers. aliquando est questio inter electum, vt lit.pen. in 6.& nouissimè et post Franc.ibi Io.Bapt.Ferrett.in cons.192. videtur.nume.14.lib.1. Qui ea videntur ratione moti, quia scilicet per huiusmodi litem beneficium nõ videatur effectum litigiosum. Secunda potest es
604 se opi. † negatiua, quòd patronus hoc casu presentare minimè possit, & (quamuis ex doctoribus non reperiam, qui specificè hunc casum ponat) suaderi tamen potest. Primò ex hoc, quia si in casibus simplicibus (quando lis est inter solos patronos) & similiter inter solos præsentatos vtrobique negatiuè concluditur, vt in superioribus inspectionibus.nu.542.& nu.557.& nu. 558. & nu.572. idem videtur dicendum, quando lis est inter patronum, & præsentatum, & sic in casu mixto, qui regulariter sub casu simplici solet comprehendi, ad not.in l.2.ff.de verbor.oblig.& in l. vim passã.§.1.ff.de adult.cum simil. Secundò quia cũ in ista materia valeat arg.de electione ad præsentationem (quod patet quia c.1. vt lite pend. in 6. loquens in electione procedit etiam in præsentatione, vt post docto.diximus suprà num.573.) casus iste in materia electionis videtur resolutus, cũ adsit super hoc decis.in recoll.Peregr.96.incip.vtrum sit procedendum.ad fi.in vna Salamantina Abbatiæ coram eodem.7.Februarij 1547. vbi fuit resolutum, quòd (si capitulum lite inter eum, & electũ pendente alium eligat) talis electio sit attentata: Vnde idem videtur concludendum lite inter patronum, & præsentatũ pendente, vt si patronus alium præsentet talis præsentatio sit attẽ
605 tata: Et tenendo † hanc ad allegata in contrarium pro prima opi.& ad authoritatem Franc.&
606 Ferrett. Responderi † potest pluribus modis, & Primò, quod illi ad hoc nullam neque legem, nec concludentem rationem allegãt, & erubescimus sine lege loqui. l.illam. C.de collat. cùm simil. Secundò quod lis ista in effectu non videtur esse nisi super iure præsentandi, quia dum patronus litigat cum eo, qui est præsentatus ab alio, nihil aliud videtur in effectu agere, quàm eum excludere tanquam malè præsentatum, & ab eo qui non habeat bonum ius præsentandi, vnde sicut quando lis simpliciter est super iure præsentandi inter patronos, nõ potest lite pendente alius præsentari, vt diximus suprà ĩ prima inspectione. nu. 542. ita etiam debet esse in hac lite, quæ in effectu non est nisi super iure præsentandi. Nisi præsupponeretur patronum hoc casu esse in quasi possessione præsentandi, quia tunc præsentare posset, vt ibidem firmauimus.numer.546. & rectè procederet opinio Franc.& Ferrett. quæ hoc casu bene substineri potest: Et hanc in veritate credendum est fuisse illorum mentem, præsertim ipsius Ferrett. ibi, dum subdit illa verba, patronos maximè possessores, & dum in fine talem rationem assignat, quæ videtur concludere, quòd inter eos ageretur super iure præsentandi, dũ inquit, quòd per presentationem ius, quod erat apud litigantes non alienatur, & non transfertur lite pendente in alium. Tertiò & melius, quòd Franc. in loco ex aduerso allegato loquitur de lite per oppositiones pendente, nam verè loquitur de prouiso à capitulo, quòd se opponebat prouiso à Papa, & executori ei dato: Vnde non mirum si tali lite

tali lite pendente non impeditur præsentatio, cũ & nos suprà nũ.540. firmauerimus, quòd per huiusmodi oppositiones non inducitur talis lis, quę præsentationem impediat, & cùm Franc. ibi in vers. ex quibus loquatur, de huiusmodi lite etiã in ver. aliquando, &c. dicendum est, quòd loquatur, de eadem lite, cùm dicat tali lite, &c.

607 Circa quartam inspectionem, quando † scilicet lis esset inter Ordinarium, & cõfirmatorem, qui habebat instituere præsentatum ex vna, & patronum, aut ab eo præsentatum ex altera (putà, quia Ordinarius prætẽdat ius patronatus minus bonum esse) an hac lite pendente possit pręsentare? Et quamuis hanc quæstionem in specie non viderim, & prima facie videatur dicen-
608 dum, quòd † Ordinarius possit, de huiusmodi beneficio (etiam lite pendente) alteri prouidere (quæ prouisio, vt de se patet, excluderet patroni præsentationem) iuxta doctri. Innoc. in c. dudum. sub num. 4. in verb. dispensatum, de electio. quem refert, & etiam sequitur Vital. in tracta. de clausul. in clausula, Nil noua. accusatione pendente. numero 7. vbi vult, quòd Ordinarius
609 † possit de beneficio prouidere, ꝙ per aliquem indebitè retineri prætendit, etiam si is, ad quem pertinet collatio sit ille, qui mouet litem, putà, quòd quis iniustè detineat duas curatas. Ergo eodẽ modo debet posse de beneficio prouidere, cuius ius patronatus prætendat non esse legitimum, & indebitè præsentari: Contrarium tamen
610 verius † videtur, præsertim præsupposito, quòd patronus esset aliàs in quasi possessione præsentandi, Tum quia litis motio non debet alicui ius suum auferre, & possessionis commodo quem priuare, cap. primo, vt lit. pend. & dicemus infrà, hoc eodem cap. in quarta declaratione princip. per tot. Tũ quia sic omnia iura patronatus possent facilè per Ordinarios deludi huiusmodi lites introducentes, præsertim, quia videmus, quòd iura non indistinctè permittũt Ordinario, vt Ecclesias, quæ sunt de iure patronatus ordinent, sed certis ex causis, puta ob patronorum discordiam, vel negligentiam, vt in cap. primo, in capit. cum te, & capi. cum propter, de iur. patro. Vnde cum his causis cessantibus Episcopus non ordinet huiusmodi Ecclesias, sequitur, quòd patroni per hoc à præsentatione non excludantur: Et ad
611 authoritatem † Innoc. Respond. retorquendo, nam (sicut ibi ille dicit) motio litis per Ordinarium facta non prohibet eum de beneficio prouidere, quia motio litis non aufert sibi ius suum, ita etiam (cùm hic ista motio litis non auferat patrono ius suum, ex quo lis (vt dictum est) non impediat quem illa pendente vti possessionis cõmodo) concludi potest, quòd hac lite pendente patronus (qui sit in quasi possessione præsentãdi) licitè valeat præsentare per supradicta.

612 Quoad secũdũ dictũ, quòd Ordinarius † prohibeatur lite pendente præsentatum instituere non est hic multum insistendum: cum enim suprà in capit. 3. de attent. à tertio. numero 92. fusè declarauerimus quando, & quibus casibus possit Ordinarius beneficium lite pendente vacans cõferre, satis etiam ex ibi dictis liquere potest in quibus casibus Ordinarius instituere lite pendente præsentatum possit, cum in effectu institutio hoc casu censeatur esse beneficij collatio. arg. c. fi. de instit. cum simil. & propterea quo ad hoc secundum dictum sufficiat lectorem ad ibi dicta remittere: Quibus adde, quòd si pendẽte coram Ordinario controuersia quis ex præsentatis sit instituendus. Legatus de latere vnum instituat, & ille capiat possessionem, talis institutio, & possessio censetur nulla, & attẽtata, vt fuit resolutum in vna Parmẽ. Cappellaniæ corã Put. 15. Iunij. 1544. vt est decis. in recoll. suis 40. incip. processus. sub rubr. de iudic.

Quoad Tertiũ, & vltimũ huius illationis dictum de præsentato capiente lite pendente possessionem beneficij, ad quod fuerit per patronũ
613 præsentatus, dicendũ est, quòd regulariter † talis possessio debet censeri attentata: Et hoc hodie videtur expeditũ, cùm fuerit id pluries per dominos tentum, vt est decis. in recol. Guid. bon. 104. dixerunt sub rubrica, vt lite pendẽ. prout in vna Neapolitana Cappellaniæ coram D. meo Oradino, de mense Decembris. 1562. in qua fuit
614 dictum, quòd si † lis inter duos præsentatos sit instructa, & feratur sententia pro vno, & ille instituatur, & possessionem capiat, Rota habuit talem possessionem pro attentata, idque in aliis causis quoque fuisse tentum, Et in alia Tolletana Cappellaniæ coram eodem 9. Iulij 1567. & in alia Compostellan. de Baronæ coram Chisanen. 16. Februarij. 1554. & nouissimè etiam in similibus terminis pro attentatis fuit etiam tentũ in alia Lucana parrochialis Campagnoli coram Binarino. 8. Iunij. 1571. & nouissimè in alia Calaguritana beneficij sanctorũ Iacobi, & Andreæ coram Blanchetto. 7. Maij. 1574. Et ista potest esse

615 Regula, quòd præsentatus † lite pẽdente possessionem citra vitium attentatorum capere nõ potest: quæ non solùm nititur generali illa propositione, quòd lite pendente nihil debet innouari, verũ etiam, & alia speciali, quæ habet, quod lite pendente quis non debet capere possessionẽ, de qua latè diximus suprà, in prima illat. princ. num. 298.

AMPLIATVR supradicta Regula,

616 Primò, vt huiusmodi † possessio censeatur attentata non solùm si fuerit capta vigore institutionis per Ordinarium, de præsentato facta, verùm etiam si fuerit capta vigore literarum super noua prouisione per præsentatum obtenta expeditarum, vt fuit aliàs dictum in vna Valentina sancti Iacobi coram Vestano. 7. Maij. 1554.
617 Idem si possessio † capta fuisset vigore institutionis factæ à Legato de latere, lite coram Ordinario pendente, quia diceretur attentata, ex quo Legatus non potest se intromittere de beneficiis litigiosis, quorum prouisio soli Papæ reseruatur, cap. 2. vt lit. pend. in 6. vt est decis. Acchil. sub die 16. Februarij. 1554. incip. fuit dubium an lis inter duos, &c. quæ allegabatur, & dabatur (licet inter recollectas Acchil. ego nõ repererim) per informantes in vna Astoricen. parrochialis sancti Augustini coram Sarmiento. 10. Decẽbris. 1563. Sed pro ea (quatenus loquitur de Legato de latere) est in terminis decis. in recoll. Put. 40. processus. sub rubr. de iudic. in vna Parmen. Cappellaniæ coram eo. 15. Iunij. 1544.
618 Secundò, vt procedat † etiã si Ordinarius immitteret in possessionem superstitem, quem in

locum defuncti subrogauerat, quia talis immissio, & possessionis adeptio fuit aliàs reputata inualida, & attentata, & apud Rotam esse sequestrãdam nouissimè in vna Posuanien. parrochialis coram Serafino.14. Ianuarij.1572. quamuis (vt etiam admonuimus suprà) id potius credendũ sit prouenisse ex eo, quia Ordinarius prætermissa præsentatione patroni ad subrogationem superstitis deuenerat, quàm ex litis pendentia.

619 Tertiò, vt procedat † non solùm si sit lis inter præsentatos, verum etiã si lis esset inter ipsos patronos. Et ideo si presentatus lite inter patronos pendente fuerit à Nuncio Sedis apostolicæ institutus, & illius vigore possessionem capiat, talis possessio censetur attẽtata, vt inclinauerunt domini in vna Tuden. parrochialis, de Tabuchia coram Grato. 29. Nouembris 1567. Vel etiam si lis esset inter vnum ex patronis, & vnum ex præsentatis, per ea, quæ dicta sunt in tertia inspectione, nu.602.

620 Quartò, vt censeatur † attentata possessio nõ solùm quando lis penderet, quia lis esset contestata, verum etiam si sit capta post oppositionem ipsi præsentato factam, quia nec tunc Iudex potest illi possessionem tradere, vt allegantur decisiones Vestani. 227. libro 2. & 266. libr. 3. Verùm, quia per huiusmodi oppositiones regulariter litem non introduci diximus suprà, nume.540. de

621 hac ampliatione † non parum videtur dubitandum, nisi eam substineamus (præsupponendo, quòd oppositiones fuerint factæ per certum cõtradictorem, & demum cùm causæ cognitione fuerit per Ordinariũ facta præsentati institutio) quoniam (cùm hoc casu talis institutio dicatur habere vim diffinitiuę sententiæ, vt per Lamberti. in tracta. de iur. patro. in 4. articulo. 11. quæstionis secundę partis libri secundi. nu. 4. ita vt etiam à tali sententia institutionis possit appellari, vt per eundem ibidem in 5. articulo dictæ quæstionis) sequitur, quòd etiam iudicium, & litis pendentia pręcedens debeat causare attentata, prout solent resultare in aliis litibus, & iudiciis super quibus fertur diffinitiua sententia.

LIMITATVR eadem Regula,

622 Primò, vt non † procedat, quando quis esset pręsentatus à patrono, qui esset in quasi possessione præsentandi, quia cùm tunc (præsupposita quasi possessione) patronus licitè præsentet, & suam possessionem continuet, consequenter videtur etiam cessare consideratio attentatorũ, ex vulgari illa propositione, quòd continuans non attentet: Et pro hac limitatione plurimum facit id, quod dixerunt domini in dicta Tuden. de Tabuchia coram Grato, in qua (licet inclinarent pro attentatis, vt suprà, dictum est) reseruauerunt tamen nisi præsupponeretur patronum in casu, de quo ibi fuisse in quasi possessio-

623 ne præsentandi: Verùm (licet † hæc ratio continuationis benè militet, quoad actum pręsentationis respectu patroni, qui præsupponitur in quasi possessione præsentandi, respectu tamen ipsius præsentati (qui non potest, dici quòd sit in quasi possessione capiendi possessionem) cessare omnino videtur consideratio continuationis, & consequenter, quòd adeptio possessionis præsentati non excusetur ab attentatis, sub prætextu continuationis ipsius. præsentantis: Nisi

624 † dicamus, quòd præsupposito, quod patronus etiam lite pendente præsentauerit secundum ea, quæ diximus suprà, in hac illatione. nu.546. adeptio quoque possessionis (tanquam consecutiua ad præsentationem, & institutionem) faciat cessare attentata, vt post Lamberti. & alios admonuimus etiam infrà, hoc eodem capite, de atten. lit. pend. in quinta limit. princ. nu. 6.

625 Secundò, vt nõ procedat quando † inter pręsentatos non fuisset lis contestata, & propterea non diceretur attentata possessio capta per institutum (postquam ipse, & alius ab aliis patronis præsentatus coram Ordinario comparuissent, & quilibet institutionẽ de se fieri petiisset, & etiam iura (hoc est) instrumenta suarum pręsentationum produxissent (dummodo litem aliàs non fuissent contestati, vt fuit dictum in vna Calaguritana beneficij (in qua tale factum præsupponebatur) coram A. Augustino 25. Ianuarij.1554.

626 Tertiò, fallit quando † præsentatus, & institutus ab Ordinario immitteretur in possessionem ab eodem Ordinario, coram quo lis pendebat, quia tunc non diceretur attẽtata possessio, prout esset si fuisset immissus ab alio Iudice, vt aliàs allegabatur in terminis, & dabatur per informãtes in dicta Astoricen. parrochialis sancti Augustini coram Sarmiento 10. Decembris.1563. suprà allegata decisio Acchill. sub die 16. Februarij. 1554. incipit fuit dubium: in qua postquam ille annotauit, quòd domini omnes dixerũt per litem inter præsentatos (quis eorum esset instituendus) coram Ordinario introductam beneficium fuisse effectum litigiosum, & cap. primum vt lit. pend. in 6. habere locum, etiam in duobus præsentatis, & possessionem ab instituto captam esse attentatam, subdiderunt formaliter. Et hæc procedunt, quando possessio capta fuit vigore prouisionis alterius, quàm Ordinarij, corã quo lis pendebat, sed quando possessio esset vigore institutionis illius Iudicis coram quo litigabatur fuit dictum, quòd secus esset: vnde domini ibi clarè hanc limitationem sentiunt, Quam possumus etiam ea ratione comprobare, quia (vt sæpè aliàs dictum est) attentata potissimum causantur, & fundantur in partis præiudicio, & Iudicis contemptu, vt suprà in prima parte in præfatione. numero 26. & 27. quæ hoc casu videntur cessare: nam (præsupposito, quòd pars ab huiusmodi institutione non appellauerit) videtur acquieuisse, & consequenter non potest allegare præiudicium, & similiter iudex, qui sententiam institutionis protulit, & in illius executionem præsentatum immisit in possessionem, non potest dici aliquo modo contemni, immo sibi in omnibus obtemperatur, cum illius sententia executioni demandatur: Verùm (si rectius con-

627 sideretur) de hac † limitatione plurimum subsistendum videtur, quia, Aut Ordinarius, coram quo inter præsentatos super institutione litigabatur processit summariè, extraiudicialiter, & sine causæ cognitione, & tunc per huiusmodi processum non potest dici lis introducta, vt not. doct. in c. fi. de elect. in 6. quod ex eo etiam apparet, quia talis institutio dicitur habere vim interlocutoriæ, ita vt etiam si ab ea fuerit appellatum, nihilominus institutus potest validè ea pẽ-

dente possessionem capere, vt per Lamberti.in tracta.de iur.patro.in 5.articulo 11.quæstionis secundę partis secundi libri,& adnotauimus etiam infrà,capit.12.de attent. appell.pend.in 46.limit. princip. Aut Ordinarius certo contradictore cõparente processit cum causę cognitione ad institutionem, & tunc (quia illa habet vim sententiæ diffinitiuæ) si institutus post institutionem intra decem dies (qui solent dari ad appellandum) possessionem acceperit, vtique diceretur attentare.ca.non solùm.de appell. in 6.cum aliis adductis infrà,capitu.11.de attent.pend.temp.ad appell.numero 14.& seq. Si verò præsupponatur ab institutione fuisse appellatum, tunc quia censebitur appellatum à diffinitiua, vel vim diffinitiuæ habente, necessariò intrat consideratio attentatorum, dicto capitu.non solùm, & in rubr. & tot.titul.ff.nil nou.appell.pend. Aut si præsupponeremus, quòd nullo modo fuisset appellatum, & possessionem per institutum fuisse captam post lapsum termini ad appellandum (quo casu forsan posset præsens limitatio aliquo modo verificari) & tunc in rei veritate dicẽdum est quòd attentata cessent, non tam.ex eo, quia immissio in possessionem fuerit facta à Iudice coram quo lis pendebat, quàm ex eo, quia cessat omnino ratio præiudicij partis, & contemptus Iudicis, de quibus suprà.

628 Quartò limitari potest, vt nõ† procedat quãdo extaret statutum, quòd præsentatus (etiam lite pendente) immitteretur in possessionem per ea omnia, quæ diximus suprà, nu.595.in quinta limit.ex quibus ibi successiuè dictis, nu.598.potest etiam alia &

629 Quinta colligi limitatio, vt non† procedat quando extaret consuetudo, quòd similiter institutus posset lite pendente possessionem capere per supradicta.

630 Quid autem iuris sit† appellatione pendente, an possit ad præsentationem deueniri, dicemus infrà c.12.de attent. appell.pend. in 37.limit. princip.

Illatio sexta.

Illatio sexta de alia electione lite super prima pendente minimè facienda.

Electio secunda lite super prima pẽdẽte fieri non potest remissiuè.

Sextò, ex eadem Regula infertur, quòd lite inter duos electos super validitate electionis pẽdente, si alter moriatur, aut resignet non potest ad aliam electionem deueniri, aliàs attentata cõtra hoc electio ipso iure viribus non subsistit, vt cauetur expressè in ca.primo, vt lite pend.in 6.& ibi notant omnes scribentes. Verùm: quia articulus iste non videtur admodum expeditus, multásque ob diuersas docto.super hoc opinio.videtur pati difficultates: licet multa pro illius resolutione dicenda veniant, præsertim vt hæ diuersæ docto.sententiæ ad concordiam reducãtur, quia tamen de illius veritate latiùs diximus infrà, hoc eodem capitul.de attent.lite pendent.in 22.limitat.principali regulæ ibi positæ per totam, ne bis idem repetamus sufficiat lectorem ad ibi dicta remittere.

Illatio septima.

Illatio septima, De inualida rescripti lite pendente impetratione, litis mentione non facta.

SVMMARIVM.

631 *Impetratio rescripti, vel priuilegij de litis pendentia mentione non facta non valet.*

632 *Beneficium impetrans tenetur facere mentionẽ de lite desuper pendente.*

633 *Commissio causæ appellationis nõ valet non facta mẽtione, quòd pendebat terminus apostolorum petendorum.*

634 *Rescriptum debet facere mẽtionem de appellatione interposita,*

635 *Tam propria, quàm aduersarij,*

636 *Tam iudiciali, quàm extraiudiciali.*

637 *Vnio beneficij censetur subreptitia, & nulla non facta mentione de lite, quæ super beneficio vertebatur.*

638 *Cessio beneficij litigiosi non valet, nisi fuerit mẽtio facta de lite.*

639 *Dispensatio ad ordines suscipiendos obtenta per filium presbiteri lite pendente (nõ facta illius mentione) non dicitur valida.*

640 *Etiam si lis pẽderet duntaxat per commissionem causæ, & citationem ad instantiam actoris decretam, & nondum contra reum executam.*

641 *Lis ad effectum reddendi rescriptum subreptitium cẽsetur pendere per solam commissionem secundum aliquos.*

642 *Commu.est opi.quòd tunc facienda est mentio de lite, quando est lis contestata.*

643 *Concessio etiam motu proprio facta non valet, si nõ est facta mentio litis secundum aliquos.*

644 *Commu.tamen videtur in contrarium.*

645 *Mentio litis non censetur esse sufficiens per clausulam generalem obstante litis pendentia.*

646 *Nisi fiat etiam mentio de processu, & statu causæ.*

647 *In expressione intrusionis factæ lite pendente non sufficiunt clausulæ generales, sed debet specifica de illa fieri mentio, remissiuè.*

648 *Clausula cuius litis statutũ, & merita &c. sufficit ad substinẽdum commissionem à vitio subreptionis ob non factam litis mentionem.*

649 *Adiuncti quoque impetratio requirit litis, & status causæ mentionem.*

650 *Simplicitas impetrantis nõ excusat ab omissione mentionis litis pendentiæ.*

651 *Lis quando est nulla, & processus quoque nullus, non est de ea facienda mentio.*

652 *Processus nullus non interrumpit præscriptionem.*

653 *Commu.opi.quod de rescripto nullo non est mentio facienda.*

654 *Lis pẽdens vigore recursus aduersus sentẽtias præfecti prætorio non est in impetratione exprimenda.*

655 *Litis finitæ, & sopitæ non est mentio facienda.*

656 *Mentio litis non est facienda, quãdo sumus in causa matrimoniali, secundum aliquos.*

657 *Litis mentio omissa non vitiat rescriptum, quãdo Papa tacitè sensisset litẽ adesse, puta si apposuerit clausulam citra vitium attentatorum, quæ litem præsupponunt.*

658 *Nec quando lis est super vna re, rescriptum autem impetratur super alia re in effectu diuersa.*

659 *Subreptio ob non factam litis mentionem nõ vitiat ipso iure, sed ope exceptionis.*

660 *Nisi etiam in ipsa impetratione sit obreptio.*

661 *Taciturnitas litis pendentiæ nõ reddit rescriptum subreptitium, quando illius expressio non mouisset Papam ad denegandum.*

662 *Tertius non tenetur facere mẽtionem de lite super eadem re inter alios pendente.*

SEPTIMO, & vltimò ex eadem regula Inferri videtur, quòd lite pendente prohibitum est sup

est supplicare principi, aut impetrare rescriptũ, vel priuilegium non facta Mentione, de pendentia Litis, vt l.2.& tot.tit.C.vt lit.pend.& aliter facta impetratio rescripti, & literarum non valet: Quam conclusionem licet latè, & eleganter, quo ad hunc effectum particularem reddendi rescriptum subreptitium, tractet Menoch.in tracta.de arbit.Iud.lib.2.centuria 3.casu 202.per totũ.Nos tamẽ ex eo, & aliis ea duntaxat hic subiiciemus, quæ particulariter materiam attentatorum aliquo modo tangere videntur, in cæteris ad eum lectorem remittẽdo: Sit itaque in præsenti septima illatione,

Regula, quòd rescriptũ lite pendẽte impetratũ non valet non facta mentione litis. Quæ Ampliatur quinque modis limitatur septẽ, & declaratur duobus.

631 Regula, quòd lite pendente † non licet principi supplicare, aut rescriptum ab eo impetrare, nisi facta de lite mentione, vt est decis.Rot.Fastoli causa 35.dub.94.incip. eodem die, & tradit Franc.in capi.vt debitus.numero 34.de appell.& est decis.Egid.46.exceptio: vbi inquit, quòd cõtra rescriptum Papæ, potest opponi exceptio litis pendentiæ in partibus, si de ea non est facta mentio, & bene facit decis.Afflict. 98. pulchrum, & 220.in causa.numer.14. & seq. prout eum allegat, & sequitur Prob. in addit.ad Ioan. Monach. in rubr.vt lit.pend.in 6. vers.vlterius: Mil.in verb. si est impetrata.Paris.consilio 74.gratia.numero 15.lib.4. hinc dicebat Petr.de Anchar.in cons.17. viso processu, & Fely.in c.exceptionem.colum.9. num.32.de except.quos refert, & sequitur Blanc. in tracta. de compromiss. in 4.q.principali.num. 123.quod per exceptionem litis pendentiæ impeditur Iudicis impetratio, & causæ delegatio,
632 & pro hac illatione facit in simili † quia impetrans beneficium tenetur facere mentionem, de lite, desuper pendente.Cassad.decis.18.num.6.de
633 præben.† Et quòd commissio causæ appellationis non facta mentione, quòd pendebat terminus apostolorum petendorum non valet: Boër.
634 decis.256.numer.5.† idem quando non est facta in impetratione, mentio, de appellatione interposita.Mil.in verb.gratia dicitur, & vers.sequent. fol.154.quod dictum, de appellatione latè, & eleganter prosequitur Ant.Gab.in tracta.com.conclus.libr.2.de Iud.conclus.4.numer. 7.vbi nume. 8.ampliat, vt non sit necesse ad inualidandũ processum fuisse oppositum, de subreptione, & insu-
635 per, quòd debet fieri mẽtio de appellatione † tã propria, quàm partis aduersæ, vt ibi num.9. tam
636 de iudiciali † quã de extraiudiciali, tam si sit appellatum ad Papam, quàm si ad inferiorem, vt ibi numer.11.tam per appellantem, quàm per appel-
637 latum, vt ibidem nume.12. Sic videmus, † quòd vnio facta, de aliquo beneficio non facta mentione de lite, quę desuper pẽdebat, habetur pro subreptitia, & nulla, prout fuit dictum in vna Britoricen.monasterij camaldulen.12. Martij.1550.coram Fabio, vt est decis.in recollec.Guid.bon.103.
638 Vnio.sub Rubrica de vnion.† Sic & cessio beneficij litigiosi non valet, nisi facta litis mentione
639 † etiam si lis tantum penderet per commissionem causæ, & citationem ad instantiam actoris decretam, & nondum contra reum executam, vt post Stafil.de lit.grat.& iust.fol.144.& Sarnen.in cõpendio sig.nu.64.fuit tentũ in vna Britoricen. & est decis.in recollect. Guid.bon.154.voluerunt
640 domini: sub rub.de litigios. Eodem modo † dispensatio obtenta per filium presbiteri, lite pendente (nõ facta mentione litis) ad ordines suscipiendos non censetur valida, vt senserunt Domini in vna Bononien. parrochialis, de ponticulo, coram D.meo Oradino 16.Decembris 1566. De qua conclusione, licet latè, & eleganter apud Fely.in cap. super literis.numero 28. versiculo sexta conclusio, & in capitulo, cæterum.numero secundo, & sequent.extra de rescript.vltra eum tamen,

Ampliari posse videtur,

Primò, quòd ad effectum, vt quis teneatur facere mentionem, de lite, aliàs impetratio non valeat, non requiritur, quòd sit decreta citatio, per quam lis dicitur pendere, secundum ea, quæ latè diximus suprà, nume.28.sed sufficit causam fuisse
641 tempore impetrationis commissam, † si credimus Mil.(qui id dixit) in verb.litis pendentia inducitur.fol.212.& in verb. gratia si dicatur impetrata.fol.153.& tradit expressè Fely. in c.causam, quæ.el 2.num.18.de testibus, vbi relatis super hoc opinionibus, subdit, quòd fortè ista opin. est de iure verior: quod nouissimè ponit etiam Anto. Gabriël.in tracta.commu.conclu.libro 2.de Iud. conclu.4.nu.26.post Are.in dicto c.causam, quę. (licèt, & ipse super hoc referat opiniones) quibus adde Aug.Bero.in cons.146.in causa.numer. 21.lib.3.quod tamen non videtur absolutè tenen-
642 dum, † contrariũ enim, quòd mentio de lite nõ sit facienda, nisi quando lis est contestata, tenet Curt.Iun.in cons.174.Sacratissime, nu.4.& licet dicat hoc habere aliquam difficultatem, istam tamen testatur esse communem opinionem, videlicet requiri litem contestatam esse, quod etiam aduertit Gabriël: vbi suprà, sub nu.25.
643 Secũdò, vt procedat etiam † si motu proprio sit facta concessio.Mil.in verb. gratia, si dicatur impetrata.fol.153.Paris.cons.74.gratia.numer.17. lib.4.& melius per Ruyn.cõs. 80.quamuis, nu.4. in fin.lib.5.vbi particulariter mouetur hac ratione, quia lite pendente nihil debet innouari: Quãuis idem Ruyn.in cons.76.primo est videndum, numer.5.libr.5. aliter tenuisse videatur. Ad quod dictũ de motu proprio vide aliquid per Rebuff. in sua prax.benefic.super regul.de iur. quæsit.nõ tollen.gloss.6.nu.9.fol.201. Ad idem vide staphil. omnino, de lit.grat. & iustit.fol.85. vers. secundò principaliter, qui videtur tenere hanc ampliationem, licet alleget aliquos tenentes contrarium: Hanc ampliationem ponit etiam Menoch.vbi suprà, nu.12. qui vltra Ruyn.in dicto cons. 80.in id citat etiam Crauet. in responso pro repub. sauiliani.nume.51.& Roland.cons.31.in fi, libr.2.quam etiam tenet Io.Cephal.cons.133. numer.111.libr.1. & Gabriël.dicta conclusione 4.numero 20.licet ibidem in vers.contrarium sentit, &c. aliquos in oppositum alleget, præsertim Brun. in cons.21.
644 col.fin.vers.non obstat, si dicatur † attestantem communem opinionem esse contra hãc ampliationem.

Tertiò, Quod non sufficiat fieri mentionẽ de
645 lite † sub generali illa clausula non obstãte litis
646 pendentia, nisi fiat etiã mentio † de processu, & statu causæ, ad no.in c.inter monasterium, de re iudic.& notat Salycet.in l.secunda.C.vt lite pendente.quos refert Ruyn. consilio 76. primo est videndum, numero sexto, libro quinto, & consilio 229.visa.numero 8.libro primo, & in consi.61. in lite

in lite.num.2.libr.5.vbi dicit,quòd debet expreſ-
ſiſſimè fieri mentio de lite: Menoch. latè vbi ſu-
prà.numer.29. & ſeq.& Ant. Gabr. vbi ſuprà di-
cta concluſione 4. numero 4. & Auguſtin. Bero.
conſ.1.plura.numer.10.libro 3.vbi ſimiliter dixit,
quòd ſufficit facere mētionem in genere,de pro-
ceſſu, ac de principalibus actibus, & articulis.
647 † Quādo autem eſſemus in expreſſione intru-
ſionis non ſufficit expreſſio per clauſulas genera
les ſed ſpecifica debet de illa fieri mentio,vt ad-
notauimus infrà in tertia parte. ca.vltimo,de pœ
nis attent.in 18.pœna.dic, vt ibi. Declara tamen
hoc,quòd licet requiratur expreſſa mentio de li-
te,non tamen requiritur,vt exprimatur qualiter
cauſa ſit inſtructa,ſed ad ſuſtinendum commiſ-
ſionem à vitio ſubreptionis,ſufficit, quòd appo-
648 natur † clauſula ſolita,videlicet,cuius litis ſtatū,
& merita,&c. vt eſt deciſ. in recollect.Acchill.de
Graſſ. 65. commiſſio in qua: ſub rubr. de com-
miſſio.

Quartò,vt procedat etiam ſi in reſcripto pe-
649 teretur tantum dari † Iudici adiunctum,& col-
legam,vt poſt glo. Panor.& alios in capi.coram,
de offi.deleg. (reprobata opi.Bald. & Archidia.
ibi) tradit Menoc. (cuius opi. mihi placet) vbi
ſuprà,nu.6.

Quintò etiā ſi cōmiſſio mentionis litis fuiſſet
650 facta per ſimplicitatem † vel ignorantiam ſecū-
dum eundem ibi,nu.11.Gabr.vbi ſuprà,nu.27.vbi
quàm plures allegat,& inter cæteros Iaſ. dicentē
ſe hoc dictum alibi non legiſſe.

Limitari ſimiliter poteſt prædicta regula,
651 Primò,vt non procedat † quando lis,& pro-
ceſſus eſſet nullus, quia tunc non tenetur de eo
facere mentionem,vt eſt deciſ.Afflict.in pulchro
caſu 366.in pleno conſilio.numer.9.& ſeq.Ruyn.
dicto conſ.76.numer.8.lib.5.& in conſ. 8.quia. in
princ.& per tot.libr. 4. & Curt. Iun.in conſ.174.
ſacratiſſimè.numer.5.Nam & aliàs in ſimili vide-
652 mus,quòd † proceſſus nullus, non interrumpit
præſcriptionem, vt per Ruyn. conſ. 47.in cauſa.
numero 8.lib.4.& ſequitur (alios allegans) Mā-
doſ.ſuper reg.de ſubrog.collitig.q.9.nu.6.vbi ad
propoſitum.nu.7.poſt Curt.Iun.in cōſ.126.incip.
653 præſupponitur in facto.ſub nu.8.atteſtantē † hāc
eſſe commu.opi.tradit, quòd de reſcripto nullo,
non eſt facienda mētio:ad quam limit. fa. multa,
quæ ponit Menoch.vbi ſuprà.nu. 81.& Gabr. vbi
ſuprà.nu.14.& melius nu.32. qui præter prælle-
gatos,etiam alios citat.

Secūdò,quādo eſſemus in recurſu petito ad-
654 uerſus ſentētiam † præfecti prætorio,& lite eius
occaſione mota:nam de illa non tenetur quis in
impetratione facere mētionem,vt nouiſſimè per
Franc.Marc.in deciſ.delphin.q.624.nu.7.

655 Tertiò, Quando † lis fuiſſet ſopita,vel ſuſpē-
ſa,nam impetratio reſcripti valet,etiam ſi de lite
non ſit facta mentio,vt de primo,eſt conſ.Ancha
ran.16.viſo proceſſu.colu. prima, de ſecundo eſt
conſ.Curt.Iun.174.col.2.quos in vtroque refert,
& ſequitur Crauet.conſ.182.Videtur.nu.4.libr.1.
quos ſequitur Menoch.vbi ſuprà. nu.15.& 16.Vel
cauſa eſſet finita,quia ſententia in ea lata tranſi-
tum feciſſet in rem iudicatam,vt poſt Pariſ.conſ.
30.col.5.libr.4.tradit idem Ant. Gabr.dicta con-
cluſ.4.nu.41.

656 Quartò limita † vt nō procedat in cauſa ma-
trimoniali:quia iura diſponētia, quòd debeat fie-
ri mentio de lite,& ſtatu cauſæ limitantur,vt nō
habeant locum in cauſa matrimoniali, ſi credi-
mus Andr.Barbat. qui id poſt Lap.dixit in conſ.
46.Turonenſis delegatus.nu.7.lib.2.

657 Quintò poteſt limitari † vt nō procedat,quā
do Princeps tacitè ſenſiſſet extare litē,puta quā-
do in gratia appoſuiſſet clauſulā ſine vitio atten-
tatorum,quoniam cùm attentata regulariter li-
tem præſupponant.Caſſad. deciſ.6.ſuper reg.per
appoſitionem dictæ clauſulæ cēſetur etiam facta
mētio litis pendentis ad ſuſtinēdum reſcriptū,
vt tenuerunt Domini in vna Florentin.pecunia-
ria coram Guid.bon. ſub die 10.Februarij 1553.&
alia Oxomen.Archipresbiteratus coram Robu-
ſterio 31.Iunij.1567.

658 Sextò, quando lis † penderet ſuper vna re,&
reſcriptum impetraretur ſuper re diuerſa,quo-
niam ſententia lata vigore ſecundi reſcripti cen-
ſetur valida:& ideo ſi lite pendente ſuper adiudi-
catione cuiuſdam adminiſtrationis bonorū qui-
buſdā monachis per Papam cōceſſorum,per ad-
uerſarium (non facta mentione dictæ litis) com-
mittatur cauſa ſuper ſubreptione cōceſſionis Pa
pæ,& deſuper feratur ſentētia declaratoria ſub-
reptionis,dum in vna Valentin. monaſterij regū
corā Serafino 26.Ianuarij attenta,huiuſmodi di-
uerſitate cauſarum daretur de inualiditate dictæ
ſententiæ,quia reſcriptum fuerat impetratū non
facta mentione litis,& ſimiliter ſentētia lata fuit
pendente prima lite,Domini tenuerunt pro vali-
ditate ſententiæ.

659 Septimò,vt non procedat † quando ſi lis fuiſ
ſet expreſſa non mouiſſet Papam ad denegandū,
quoniam hoc caſu taciturnitas litis pēdentię nō
reddit gratiam ſubreptitiam, vt poſt docto.in c.
ſuper literis,& in cap.ad audientiam, de reſcript.
tradit Io.Bapt.Ferret.in conſ.229. Reuerendiſſi-
mè.nu.4.lib.1.

Declarari etiam præmiſſa poſſunt.

Primò,vt regulariter talis ſubreptio ob nō fa
660 ctam mentionem litis non vitiet † ipſo iure,ſed
661 opus eſt exceptiōe,niſi in impetratione † ſit etiā
obreptio.Mil. & ibi addit. in verbo reſcriptū per
quod cauſa,& in verb.reſcriptum ad litem,& per
Ruyn.in conſ.91.in lite.in princ.& nu.2.lib.5.licet
contrarium teneat Gab.vbi ſuprà.nu.8.

Secundò,vt procedat in reſcripto nō facta li-
662 tis mētiōe impetrato à parte † ſecus ſi à tertio.
Ruyn.dicto conſ.61.nu.19.lib.5.Menoch.ibidem.
nu.22.& poſt Ruyn.in dicto conſ. 61. etiam Ant.
Gabriël.vbi ſuprà.nu.38.

Et per præmiſſa ſatis apparet verā eſſe regu-
lā,quam ſuprà poſuimus, quòd regulariter om-
nis actus lite pendente factus,dicitur attentatus,
& nullus, præſertim hi omnes, de quibus ſuprà
particulariter vidimus, videlicet Adeptio,& trāſ
latio poſſeſſionis.Alienatio rei litigioſæ, Proui-
ſio, de beneficio,Pręſentatio patroni,Inſtitutio
Ordinarij,Proceſſus, & Impetratio reſcripti fa-
cta lite pendente,intelligendo tamē prout ſuprà
in ſingulis diximus.

Ampliatio Prima.

SVMMARIVM.

1 *LITIS pendentia facit illicitum,quòd antea erat licitum.*

Dominus

2 *Dominus qui poterat propria authoritate emphiteutã expellere, & ingredi possessionem, si Iudicem adiuerit, lite pendente non potest vltra vti dicta facultate.*

3 *Nisi velit ingredi ex noua causa, vel,*

4 *Nisi in principio litis per protestationem huiusmodi facultatem sibi reseruauerit, vel,*

5 *Nisi esset commissa causa, tantum super molestationibus & manutentione.*

6 *Spoliatus habet facultatem in continenti recuperandi possessionem, secundum commu. opi.*

7 *Spoliatus committens causam spolij nõ potest amplius lite pendente etiam in continenti recuperare.*

8 *Nisi in precibus, ac causæ cõmissione huiusmodi facultatem sibi reseruauerit.*

9 *Recuperans in continenti, dicitur continuare.*

10 *Continuans non attentat etiam si faciat per modum recuperationis, remissiuè.*

11 *Precarij reuocatio, quæ ante litem motam fuisset licita, lite pendente est illicita.*

12 *Aedificium demolire nec etiam domino lite pendente licet.*

13 *Obligatus ad centum cum facultate, quod pro illis possit dare tot terras, si patiatur litem super centum contestari non potest lite pendẽte amplius vti dicta facultate.*

14 *Regressum habens ad beneficium licet illius vigore videatur habere facultatẽ propria authoritate ingrediendi possessionem, si tamẽ fuerit desuper lis introducta, non posset vltra vti dicta facultate, lite pendente, alias videretur attentasse.*

15 *Abbas potest Monachum ad nutum suum amouere.*

16 *Inquisitione pendente contra Abbatem, cui Monachus adhæreat, non potest dictus Abbas dictum Monachum amouere.*

17 *Matrimonium contrahere sicut ante litem cuilibet liberè licet, ita per litis pendentiam (quoad validitatẽ matrimonij) non fit illicitum.*

18 *Contrahens secundum Matrimonium lite pendente super validitate primi (licet non attentet) punitur tamen pœna extraordinaria.*

19 *Authoritate propria, qui poterat suam possessionem defendere, si lite pendente, atque etiam post Rotalem inhibitionem iuit ad consilium regium pro manutẽtione suæ possessionis non attentat.*

NVNC prosequendo materiam attentatorum Lite pendente. Sciendum est, quòd Regula prædicta nonnullas recipit Ampliationes, Limitationes, & Declarationes.

AMPLIATVR igitur ista regula,

Primò, vt procedat etiam si actus, qui fit lite pendente esset aliàs facienti licitus lite non
1 introducta † nam lis introducta facit illum illi-
2 citum, & attentatum, Exemplum, † potest dominus in certis casibus emphiteutam propria authoritate expellere, & propria authoritate ingredi possessionem, vt per Iaso. in l. secunda. sub numero centesimoquinto, versiculo, & tenendo hanc partem, post Aret. in consi. vigesimoprimo. diligens, & alios de quibus ibi per eum. C. de iur. emphiteot. & tamen si pro expellẽdo emphiteota Iudicem adiuerit, & coram eo illum pro expulsione conuenerit, non poterit vlterius lite pendente vti facultate illa ingrediendi rem propria authoritate, quia via, quam elegit sibi pateat, vt per Iaso. in dicta l. secunda, numero 114. cui adde decis. Capi. 119. numero nono, & Alexã. consilio 105. magnifice prætor. num. 25. post Bald. & alios per eum allegatos. libr. 3. & Ruyn. consi. 57. circa. per totum. libr. 4. & quæ post Alex consil. 130. nume. 15. lib. 4. & Dec. in cons. 116. colum. 4. vers. tertiò, nõ obstat: tradit Hubert. Zuccard. in repetit. l. fin. numer. 122. vers. sit tamen cautus. C. de edict. diu. adr. toll. & Hier. Grat. in consi. 90. commissis. numero 3. libr. 1. & Augustin. Bero. in consilio 54. concludendum. numer. 12. libro 3. & sensit etiam Natta. in consilio 430. in causa. numero 23. libr. 2. Quamuis contrarium in hoc videatur sentire Paris. cons. 172. in causa. numer. 8. & seq. lib. Quam tamen ampliationem in hoc, primo exemplo li-
3 mita tribus modis. Primò † nisi dominus velit ingredi possessionem ex noua causa, puta ex cessatione solutionis pensionis, vt per Alexã. in dicto
4 cons. 105. Secundò, † nisi in principio Iudicij per protestationem dominus reseruauerit sibi illam facultatem propria authoritate ingrediendi, vt post Iaso. in dicta l. 2. sub numero 114. versic. istud limita, sentit Capit. dicta decis. 119. numero 9. & tradit Alexan. in consili. 130. in causa. strazarolorum. nume. 15. libr. 4. & Bero. dicto consili. 54. numer. 15. Quamuis, & in hoc contrarium videatur sentire Ruyn. in dicto consili. 57. circa. sub numerũ 3. libro 4. Tertiò † ex his, quæ habentur in re-
5 collect. Sarnen. decis. 1. incip. attentare non dicitur, potest limitari, vt non procedat, quando lis tantum penderet, quia commissa esset causa super molestationibus, & manutentione, quia hoc casu habens facultatem propria authoritate capiendi possessionem, nõ dicitur attentare, vt fuisse tẽtum refert in vna Farfen. coram Vestano. 25. Nouembris 1531.

Aliud exemplum huius ampliationis esse po-
6 test, nam † spoliatus habet à iure hanc facultatẽ, vt in continenti, & quanto citius potest, liceat sibi recuperare possessionem, vt l. 3. §. cum igitur. ff. de vi & vi armat. & est communis opinio, de qua testatur Abb. consil. 62. in controuersia orta. col. 3. numero 8. libro 2. Quòd si pro recuperatione
7 contra spoliantem † instituerit iudicium cõmittendo causam, non poterit lite pendente vlterius vigore dictæ facultatis recuperare possessionem
8 † nisi in præcibus, & commissione causæ illam sibi reseruauerit, vt concludit in pulchro casu Dec. consili. 460. Viso. numero 19. libr. 3. & tradit etiam Natta. in dicto cons. 430. in causa. numero 24. libr. 2. Quæ ampliatio in hoc exemplo, ex eo
9 etiam videtur admodum notabilis † quò dis, qui incontinẽti recuperat dicitur continuare, vt per Dec. post alios: in dicto consilio 460. Viso. numero vigesimo, libro tertio, & Regula sit, quòd
10 continuans non attentat † etiam si continuaret per modum recuperationis, de quo dicemus infrà in sexta ampliat. primæ limit. princ. numero 24.

11 Aliud etiam potest esse exemplũ † in reuocatione præcarij facta lite pendente ab eo, qui ante litem constituerat, se præcario nomine alterius possidere, quia licet aliàs talis reuocatio sibi fuisset licita, tamẽ post litem motam fuit iudicatum, quòd esset tanquam attenta reuocanda, de quo per Affict. decis. 131. quidam. nu. 1.

Aliud exemplum esse potest, quia licitum est
12 † domino, & possessori ædificium demolire, &

rudera

rudera,& ornamenta ad reparationem,& ornamentum alterius sui loci trãsferre.ad l. cætera.§. itẽ quærit.ff.de legat.1.l.2.C.de ædif.priua.& tamen postquam super aliqua re est lis introducta, & illa pendente hoc sibi amplius non licet, vt in pulchro casu consuluit: Aug. Bero.in consil.118. cum Alfonsus per totum. præsertim numer.4.& 28.lib.3.

15 Aliud exemplũ in Abbate † qui potest Monachum ad nutum amouere:nam si Abbas inqui-
16 ratur, & inquisitioni monachus adhæreat † non potest inquisitione pendente Abbas illum amouere, Rot. decis. 1. aliàs prima,incipien. primò quòd: de restitu.spoliat.in antiq.Egid.decis.256. monachus, & nouissimè Ant.de Mattheis in repet.l.naturaliter.§. nihil commune. ff. de acqui. poss.nume.64.in 29.Fallen.quem refert,& sequitur etiam Menocch.de recup.poss. Remed.17.q. 19.num.52.

13 Aliud quoque potest exemplum poni † in eo, qui esset obligatus ad dandum centum, & ex cõuentione partium haberet facultatem pro illis centũ dandi aliud,puta terras,quoniã hoc casu, cum simus in dispositione hominis,si debitor patiatur,super petitione facta de centum litem cõtestari,vtique hac lite pendente, non poterit vltra terras dare, & consequenter ob litem introductam perdit facultatem,quam antea habebat, vt est doctrin. Bart.in l.item veniunt.§.idem rectè.num.2.ff.de pet.hæred.

14 Aliud etiam exemplum esse potest in eo†qui habet regressum ad aliquod beneficium:Quamuis enim ex forma regressus, videatur habere facultatem regrediendi, & possessionem propria authoritate capiendi,& videretur dicendũ quod litis pendentia non induceret spolium attentatũ quando intrans possessionem lite pendẽte haberet talem facultatẽ.arg.eorum quæ post Bal.in l. qui legati,in fin. C.vt in possess.leg.& nota.in l.1. C.vnde vi, & l.3.§.non igitur.ff.de vi, & vi arma. Barto.in creditores.col.pen.C. de pignor. ponit Alex.in consi.131.in causa.col.fi.libr.4.Nihilominus eueniente casu in vna Roma.beneficiati sancti Petri, primò coram Cotta 10.Iulij 1568. (in qua quidam habens regressum licet illum apud acta nõ iustificasset,tamẽ illius vigore cœpit possessionem,& dubitaretur an esset attentata) Domini inclinauerunt pro attentatis,& ita fuit etiã deinde pronunciatum,vt apparet ex his,quę fuerunt deducta alia vice dum eadem causa per eũdem proposita fuit 3. Decembris 1568.in qua dubitabatur, an lata dicta sententia esset locus sequestro iuxta clemen.ad cõpescẽdas de sequest. poss.& fruct. Idéque demũ in eadẽ causa firmarunt.sub die 2. Maij.1569.d.Serafino proponẽte.

Ex quibus exemplis patet verã esse hanc primam ampliationem, videlicet, vt lite pendente dicatur innouare,etiam is, qui faceret actũ, qui sibi aliàs suo iure competebat,nam pendentia litis videtur illicitum facere, quod aliàs erat licitum,vt patet ex supradictis.

17 Quam tamen limita,vt non procedat†in actu matrimonij cõtrahendi, qui sicut ante litem cuilibet liberè est licitus, ad cap.gemma, extra de sponsal.ita per litis pendentiam (quoad validitatem matrimonij) non fit illicitus,&ideo si lite pẽdente super validitate primi matrimonij,ego cõtraho secundum,etiam contra prohibitionẽ Iudicis,& deinde pronuntietur primum inualidũ valet secundũ, vt in cap.2.de matr. contrac.contra interd. eccles.Vnde si secundum valet,apparet,quod litis pendentia non fecit actum illum illicitum: Et quamuis text.in dicto capit.2.& in c. cum in apostolica,de sponsal. & in dicto c.tenor. de re iudic.dicant talem cõtrahentem condigna pœna plectendum , aduertendum tamẽ est:quia non est talis pœna,quę denotet illum actum esse illicitum, & attentatum, cuius attentati pœna solet inter cæteras esse nullitas,& reuocatio act⁹, vt patet ex his,quæ latiùs ponemus infrà cap.12. de attent.appellatione pend.in 17. ampliat.princip.& dicemus infrà latiùs in 3.parte,capit.31. de
18 pœn.attent.in prima pœna.nu. 7. † sed est pœna extraordinaria imposita ibi propter Iudicis contemptum,vnde patet, quòd respectu attentatorum actus matrimonij ibi est licitus, & consequenter probatur præsens limitatio: DECLARA tamen hanc ampliationem, vt non procedat in
19 casu † quem aliàs considerauit Rota, videlicet, quãdo is qui poterat,propria authoritate defendere possessionem suam,post inhibitionem Rotalẽ fuit ad cõsiliũ Regiũ pro manutẽtione suę possessionis, quia hoc casu non voluerunt domini eum attentasse,ea ratione, quia licet posset propria authoritate defendere, tamẽ vrbanius egit, vt per ea,quæ ponit Paris.in cõs.vltimo.in 4.vol. est hodie decis.in recollect. Acchill. de grass.34. attentare noluerunt domini: sub rubr.de attent. ex qua decis.apertè colligitur differentia inter eum qui vult defendere suam possessionem, & eum qui vult possessionem ingredi,prout loquitur supradicta decis.Capit.119.

AMPLIATIO SECVNDA.

SVMMARIVM.

1 SCANDALA,*& rixæ vt tollãtur,multa tollerãtur.*
2 *Sequestrum etiam factum ad tollenda scandala,dicitur Attentatum si fiat lite pendente.*
3 *Etiam si fiat vigore Breuis apostolici.*
4 *Præceptum si fiat lite pendente de non accedendo ad rẽ de qua agitur,de eius reuocatione,est in primis cognoscendum.*
5 *Auocatio possessionis (si lite pendẽte per Iudicem fiat) debet ante omnia in possessorio summario de eius relaxatione cognosci.*
6 *Statuta, & constitutiones lite pendente facta dicuntur attentata,etiam si dicuntur facta ad tollenda scandala.*

SECVNDÒ.Ampliatur quòd licet aliàs multa permittantur † ad hoc, vt rixæ & scanda-
1 la tollãtur de quibus per Fely. (qui triginta tria specialia in hoc ponit)in cap.2.de præscript.quẽ refert,& sequitur nouissimè Petr.de Benintend. in decis.Rotæ bononien.79.mota. sub nume.70. & ex recentioribus. Menocch.in cons.51.cum rerum.numer.44.lib.1. vbi alios allegat.Nihilominus si actus fiat ad tollenda scandala, putà si lite inter aliquos pendente Ordinarius ad tollen-
2 da scandala, velit sequestrare † rem super qua est lis, tale sequestrum non valet, & tanquam attentatum veniet reuocandum,vt pot. Lap.allegat.78.vacauerat.num.10.& Paris.cons.41.optimum.numer.28.libr.primo, pro quo facit decis. Afflict.98.pulchrum:dum loquitur de sequestro apposito , non lite, sed appellatione pendente,

de quo, & nos infrà capitu.12. de attentat. appellat. pend. suo loco dicemus in duodecima limit. princ. Quod dictum de sequestro potest amplia-
3 ri, † vt procedat etiam si fieret vigore breuis apostolici, secundum terminos, in quibus loquitur Parif. dicto consilio 41. vt colligitur ibi. num. 22. & propterea dicebat ad propositum istud Aug. Bero. in consili. 45. in causa. in princi. libr. 3. post Paul. de Cast. in consil. 3. incip. in causa, lib. 2.
4 quòd si lite pendente † emanauerit præceptum à Iudice de non accedendo ad rem, vel fuerit auocata possessio, antequam procedatur in causa principali, vel possessorio plenario, debet
5 discuti † de isto possessorio summario, & reuocari tale mandatum, & relaxari auocata possessio, & eum per suam interlocutoriã debet postmodum Iudex in possessione tueri, quem fuisse in possessione tempore litis motæ sibi constiterit, quamuis contrarium videatur sensisse, in consil. 116. pendente libro 3. vt admonuimus, in dicta duodecima limit. ibi vide. Hæc autem, quæ in hac ampliat. dicta sunt, de scandalo non videntur vniuersaliter ad omne scandalum, sed duntaxat ad actum sequestrationis referenda, propter ea, quæ dicemus infrà, hoc eodem cap. 4. in tertiadecima limit. princ. Vel ẽt ad actum constitutionis, aut statuti. Nam si lite pendente, alter litigantium aliqua condat statuta quæ tendant in præiudicium collitigantis, & prætendat illa excusata ab attentatis, sub prætextu, quòd fuerint facta ad tollenda scandala, huiusmodi allegatio nõ videtur admittenda, prout non fuit admissa in vna Cæsaraugustana de Caspe coram Groppe-
6 rio. 4. Februarij. 1569. † in qua fuit resolutum allegata statuta fore attentata.

AMPLIATIO TERTIA.

SVMMARIVM.

1 *Impugnans litem si quid contra eum, illa pendente innouetur, potest pro illorum reuocatione se in lite fundare, secundum aliquos.*

Contrarium videtur verius, vt num. 4.

2 *Impugnare qui aliquid nixus est, non debet ex eo regulariter commodum sentire.*

3 *C. ex eo. de reg. iur. in 6. procedit de iure communi, non autem stante regula de subrogan. collitigant.*

5 *Impugnans litis pendentiam non potest opponere de subreptione rescripti, quasi de illa litis pendentia mentionem non fecerit.*

6 *Litem impugnans non potest in ea se fundare, quando super impugnatione secuta est declaratio.*

1 TERTIÒ Amplia. vt procedat ẽt † si quis litẽ antea impugnasset, nã si ad docendum de nullitate actorũ attentatorũ lite pendente velit postmodũ se in lite fundare, vtique põt, vt not. Ruyn. in consi. 75. circa. nu. 4. lib. 4. post Compostel. Pet. de Anch. Fely. & oẽs in c. capitulũ. extra
4 de rescript. per l. diximus. in prin. ff. de excus. tut. quod procedit ẽt si quis in impugnatione succubuisset, vt post Bar. & Alex. tradit Ruyn. ibi. Hu-
2 ius autem ampliationis vis in eo consistit, † quia regulariter ex eo quòd quis nixus est impugnare nõ debet aliquod cõmodũ sentire, cap. ex eo, de reg. iur. in 6. ca. cùm olim. de censi. & latissimè per Fely. in d. c. capitulum S. Crucis. nu. 22. de rescript. & nouissimè, ac ẽt latissimè ꝑ Ant. Gabr. in tract. cõmu. conclu. lib. 6. de reg. iur. conclusi. 1. vbi regulam prædictam, multis ampliationibus, ac limitationibus exornat. Cui & ad præsentis quoque ampliationis corroborationẽ adde in simili, quòd collitigans, qui per obitũ collitigãtis obtinuit subrogationẽ, põt se fundare, & vti iure collitigantis; ẽt si illud antea impugnasset, vt considerabant aliàs Dñi in vna Tirasonen. Cappellaniæ corã Quiroga. 6. Nouembris, 1556. dicẽtes regulã d. c. ex eo. de regul. iur. in 6. procedere
3 † de iure cõi, non aũt stante regula de subrogandis, quæ virtualiter præsupponit impugnationẽ
4 propter litẽ. † De qua ampliat. subsistendũ videtur ex his, quæ dicemus inf. in d. c. 12. de attẽt. appel. pend. in 41. limitat. princ. vbi concluditur gesta pendente appellatione impugnata non dici attentata. Nisi consideres rationem diuersitatis, quia ibi impugnatur appellatio, negando fuisse appellatũ, hic vero impugnatur lis, non quia negetur lis mota, sed ex aliqua alia cã iniustè mota, quæ cõsideratio licet aliqualẽ rõnem diuersitatis inter litẽ, & appellationẽ constituere videatur, adhuc tamẽ de hac ampliatione videtur subsistendum ex his, quæ in simili post Pet. de Anc. in consi. 16. viso processu, & Card. in consi. 67. ad fin. & in consi. 94. & Bald. in l. ex placito. col. 4. C. de rerum permut. tradit Fely. in c. cãm, quę. el 2.
5 nũ. 19. de testibus † dum vult, quòd ille, qui impugnauit litis pendentiam non possit opponere de subreptione rescripti, quasi de illa pendentia nõ fecerit mentionem, & consequenter ex hoc apparet, quòd impugnans litem non debet gaudere priuilegio pendentiæ litis: Quod secutus est nouissimè etiam Ant. Gabr. commu. conclu. lib. 2. de Iudic. conclu. 4. num. 43. post Anch. vbi sup. & Fely. in c. 1. col. 12. versi. fallit sextò, de rescrip. & in terminis, quòd is, qui conatus est iudicium declinare, & illud impugnauit, non possit illius pendentiam ad impediendam executionem allegare, tradit Iaco. Heuric. in consil. 38. quoniam, sub num. 18. vers. præterea de illa litis pendentia. lib. 3. Si tñ ampliationem teneas illam declara, vt im-
6 pugnans, ita demum possit se in lite fundare † si super impugnatione nulla fuerit secuta declaratio, vt post Fely. Petr. de Anchar. aliósque in princip. allegatos declarat, & hoc communiter teneri attestatur per docto. Augu. Bero. in consil. 54. concludendum. sub num. 17. versi. vel secundò, & melius lib. 3.

AMPLIATIO QVARTA.

SVMMARIVM.

1 *Alienatio rei litigiosæ non valet etiamsi sit facta post sentẽtiã absolutoriam latã ab obseruatione Iudicij.*

QVARTÒ, ampliatur, vt procedat etiam
1 si actus puta † alienationis rei, de qua est lis, fiat post latam sententiam absolutoriam ab obseruatione Iudicij, vt dictum est suprà in præfatione, in materia alienatiõis rei litigiosæ in quarta ampliatione. num. 457.

AMPLIATIO QVINTA.

SVMMARIVM.

1 *Attentata reuocantur etiam post mortem attentantis. Etiam in successore in beneficio, vt num. 3.*

2 *Verbum attentare sonat in delictum.*

QVINTÒ, videtur posse ampliari, vt ta-
1 lia attentata reuocentur † etiam post mor-
2 tem attentatis, cùm enim attentare † sonet in delictum. Egid. decis. 18. oneratio, & delicta regulariter morte extinguantur, vt in rubr. & tot. tit. C.

tit.C.ne ex delict.defunct. videbatur dicendum, Attentatorum reuocationem post mortem attentantis locum non habere, cuius tamen contrarium tradit Mil.in verb.attentata lite pendente.versicu.1.fol.29.Quæ ampliatio adhuc amplia
3 ri potest, vt procedat † etiam in successore in beneficio, vt colligitur ex his, quæ fuerunt tenta per dominos in vna Calaguritana translationis coram Sarmiento 23. Ianuarij. 1570.in qua dixerunt quòd per tria prima capita (quæ per partem in dicta causa allegabantur) non excludebatur, quin translatio illa fuisset attentata, & pro secundo capite ibi allegatũ fuerat per partem, quòd cùm illi clerici (qui fecerant lite pendente illam translationem omnes essent mortui, & alij in eorum locum suffecti (qui non fuerunt in dicta lite) respectu clericorum, de nouo suffectorum non poterat esse locus attentatis, quod tamen fundamentum domini reiecerunt & magis ad propositum huius ampliationis facit quod fuit tentum in alia Ariminen. nullitatis, & attentatorum coram Acorambono 27. Aprilis 1556. quòd resignatarius tenetur ad purganda attentata per resignantem, non obstante quòd ad excludendam purgationem allegaretur, quòd in beneficialibus non datur successio, sed nouum ius creatur, & quòd successor, qui in nullo deliquerat, non debebat in aliquo puniri.

Ampliatio Sexta.

SVMMARIVM.

1 *Attentata lite pendente reuocantur etiam si passus attentata nihil probet de iure suo.*

2 *Nisi econuerso constaret de non iure illius qui attentata passus est.*

Sextò, Vt procedat etiam si is contra quem
1 lite pendente attentatur † nihil probet de iure suo, quia sola litis pendentia absque alia probatione Iuris ipsius litigantis (in cuius præiudicium attentatur) impedit aliquid fieri, aut impetrari, & siquid fiat tanquam attentatum reuocabitur, & impetratio non valebit. Franc.
2 in cap.1.nu.5.vt lit.pend.in 6. Quod limita † nisi è conuerso constaret de non iure ipsius, contra quem attentatur, vt per Franc. ibidem: de quo tamen dicemus infrà in tertia parte, capit.24.de reo, & exceptionibus contr. attent. competen. q.prima.num.2.& per totam, vbi plenius tractabitur de exceptione ista non iuris petentis attentata reuocari.

Ampliatio Septima.

SVMMARIVM.

1 *Spoliatus contra quem est præsumptio iuris non restituitur.*

2 *Spoliatus lite pendente restituitur ex priuilegio attentatorum, etiam si contra eũ esset præsumptio iuris.*

3 *Præterquam in beneficialibus.*

Septimò, Vt procedat etiam si contra petentem se restitui tanquam lite pendẽte spoliatum esset præsumptio iuris: licet enim regu-
1 lariter † spoliatus, contra quem est præsumptio iuris non restituatur, ad notat.in capitu.ad decimas.de restit.spolia.in sexto.si tamen sit aliquis
2 † spoliatus lite pendente, talis præsumptio non impedit restitutionem via attentatorum faciendam, ad not.in capitu.si constiterit, & ibi Areti. de accusat.& per Franc.in cap. bonæ. de appell. & post eos tradit Rip.in l.naturaliter.§.nihil cõmune.num.77.vers.9.fallit.ff.de acqui.possessio.
3 † quod tamen post alios de quibus ibi per eum, intelligit non procedere in beneficialibus.

Ampliatio Octava.

SVMMARIVM.

1 *Attentata non veniunt de iure reuocanda, sed sunt ipso iure nulla remissiuè.*

Octavò amplia, vt attentata de quibus agimus, non solùm veniant reuocanda,
1 † verùm etiam sint ipso iure nulla: ad tex.in cap. 1.in fin.vt lit.pendent.in 6.de qua attentatorum nullitate latiùs dicemus infrà capit.12. de attent. appel.pendent.in 17.ampliat.princip.per totam. Ea enim quæ de attentatis appellatione pendente, ibi diximus, etiam in attentatis lite pendente locum sibi vendicare non est ambigendum, declarando tamen, vt ibi.

Ampliatio Nona.

SVMMARIVM.

1 *Attentata lite pendente in prima instantia possunt peti reuocari etiam in secunda instantia.*

2 *Conclusio in causa, in prima instantia non præcludit viã attentatorum reuocationi. secundum veriorem opinionem remissiuè.*

3 *Reuocatio attentatorum potest peti etiam post tres cõformes in negocio principali latas.*

1 Nonò, vt attentata lite penden.† in prima instantia possint reuocari etiam in secunda instantia, vt expressè annotauit Aug. Ber.in cons.51.in hac causa.nu.7. libr.3.& nos latius etiã demonstrauimus infrà in 3.parte, c.23.quando, & intra quæ temp.attent.reuoc.sit pend. num.33.&
2 nu.41.dum firmauimus † quòd conclusio in causa in prima instantia non præcludit viam attentatorum reuocationi secundum veriorem opi-
3 nioné.Quinimo † non solũ in secunda instantia, verum etiã post tres conformes potest peti reuocatio attentatorũ, si attẽtans, per tres cõformes in negotio principali succubuisset, vt colligitur ex his quæ fuerunt dicta in vna Tirason.iurisdict. siue attentatorũ corã Robusterio.xj. Febr.1566. & adnotauimus ibidem in 5. limitatione. nu.57.

Ampliatio Decima.

SVMMARIVM.

1 *Innouare lite pendẽte nec etiam in aliquo minimo licet.*

2 *Negatiua oratio vniuersalis (dum negat omnem potentiam) efficit, vt etiã in aliquo minimo verificetur.*

3 *Oratio negatiua indefinitè, & vniuersaliter concepta de proprietate sermonis omnes casus, & omnes personas compræhendit remissiuè.*

4 *Possessio etiam momentanea lite pendente capta restitui debet pro purgatione attentatorum.*

Decimò, regula suprà posita ampliari potest, vt lit.pend.ne dũ in magno sit prohibi-
1 ta innouatio † verũ etiam, vt nec in aliquo minimo liceat innouare, ea potissimum ratione, quia cum rubri.vt lit. pend.nihil innouetur sit conce-
2 pta per dictionem nihil, vniuersalẽ negatiuã, † dũ negat omnem potẽtiam, efficit, vt etiã in aliquo minimo verificetur, vt in propriis terminis nostris post Soci.Sen.in consi.21.col.3.versic.& pro prædicta.lib.1.(ita declarantem l.vlt. C.de noua. in illis verbis nihil innouari) tradit nouissimè Menocch.in consi.35.cùm hæc non leuis.numer. 14.libro 1.Pro qua facit quod aliàs dicitur, quòd oratio negatiua indefinitè, & vniuersaliter con-

cepta de proprietate sermonis omnes casus, & omnes personas cõprehẽdit, vt post Deci. Tiraq. Alciat. & Roland. ibi citatos latiùs diximus infrà cap.12.de attentat.appel.penden.in præfatio. num. 75. Quæ Ampliatio ex eo etiam cõprobari
4 posse videtur, † quòd post Dominos diximus suprà in præfatio. huius cap.nu. 313. quòd possessio lite pendente capta etiam si fuisset momentanea debet pro purgatione attentatorum restitui illi qui passus est attentata, antequam in negocio principali procedatur.

AMPLIATIO VNDECIMA.

SVMMARIVM.

1 *Conatus quandoque in attentatis punitur, licet non sit secutus effectus, & infrà num.15.*

2 *Possessionẽ lit.pend.capere volens, & faciens ad id præparamenta (licet illam non capiat) an debeat nihilominus aliqua ex pœnis attentatorum puniri, & concluditur affirmatiuè, vt infrà num.16.*

Dummodo arbitrio boni viri fuerint talia, ex quibus possessor moueri potuerit ad se muniendum, vt num.16.

3 *Percutere volens clericum, & faciens quantum in se est, nõ dicitur excõmunicatus nisi illum percusserit.*

4 *Cogitationis regulariter nulla est pœna.*

5 *Statutum puniens capientem possessionem beneficij sine licentia non compræhendit eũ, qui accessit vsque ad ostiũ beneficij, & deinde absque eo, quod possessionẽ ceperit, retrocessit metu armatorũ, qui intus erãt.*

6 *Affectus punitur, licet non sequatur effectus.*

7 *Et hoc ponitur pro regula.*

8 *Regulæ est inhærendum, & ab ea non discedendum, remissiuè.*

9 *Edictum ne lite pendente aliquid innouetur, procedit vbi innouatur aliquid in præiudicium tertij.*

10 *Verba dispositionis cui conueniunt conuenit etiã dispositio, & è contra.*

11 *Attentare. Hoc verbum de sui proprietate verificatur, etiam si delictum non sit perfectum, & quis non peruenerit ad actum.*

12 *Innouatio lite pendente, etiam in minimo est prohibita.*

13 *Præparamenta ad aliquid faciendũ licet videantur esse conatus, possunt tamen per se considerata dici delictum, seu pars delicti, & debent puniri.*

14 *Arma portans causa occidendi, quamuis non occiderit, tamen punitur de delatione armorum.*

17 *Conatus punitur quando non habet effectum, quia quis fuit impeditus impedimento facti.*

VNDECIMÒ, videtur posse ampliari, vt in tantum attentata sint odiosa, vt quandoque in eis sit aliqualiter puniendus affectus etiã si non sit secutus effectus, & consequenter, quòd licet quis attentatum non perfecerit, sed attentare attentauerit, nihilominus sit aliqua pœna puniendus: Pone enim quòd Titio, & Meuio possessore super aliquo castro litigantibus Titius extraiudicialiter iactauerit se velle Meuium lite pendente spoliare, & aliquod etiam ad hoc præparamentum ostenderit, ita vt Meuius post quàm hoc resciuit cõuocatis amicis ita se in possessione castri muniuerit, vt Titium venientem repellere posset, qua in re quàm plures fecerit impensas, & tandem Titius visa difficultate capiendi possessionem ab hac prouincia animum reuocauerit, & nihilominus Meuius (asserens per hoc eum lite pendente innouasse) prætendat sibi reficienda fore damna & interesse, quæ ob hanc causam passus est: probabiliter hoc casu dubitari potest quis eorum iustiorem causam foueat. Et quamuis in fauorem Titij multum faciant infrascripta, & primò quia Titius non capiendo possessionem, delictum non consumauit, ergo non debet tanquam attentans puniri:
3 sicut in simili dicimus † quòd si quis faciat quantum in se est, vt clericum percutiat, si tamen non percusserit non incidit in excommunicationem c. si quis suadente diabolo, vt post gloss. in cap. in audientia. de sent. excom. & alios per eum alleg. firmat Fely. in tracta. quando conat. puniat.
4 sub nu.10. vers. & hinc est. Secundò, † quia regulariter cogitationis nulla est pœna, vnde si Titius cogitauit lite pendente Meuium spoliare, per hoc non videtur puniendus. l. cogitatio. ff. de pœ.
5 cùm simil. † Tertiò, & melius, quia videmus in simili, immo in fortioribus terminis, quòd si stet statutum, quòd accedens ad capiendum possessionem beneficij sine certa licentia puniatur, non punitur ille, qui sine licentia accessit vsque & propè ecclesiam, & timore armatorum, qui inibi erant, retrocessit, vt post Bald. in sua disputa. Accusatus de vi turbatiua. in fin. tradit Fely. in dicto tract. num.16. In contrarium tamẽ, quòd Titius veniat puniendus faciunt infrà scripta,
6 & † Primò, quia regulariter affectus punitur licet non sit secutus effectus. ad l. is qui cùm telo.
7 C. de Sicariis, † & hanc propositionem pro re-
8 gula ponit Fely. in dicto tract. in princ. † à regula autem non est discedendum, vt per multa deducit Tiraq. de vtroque retract. §.1. gl.9. nu.209.
9 Secundò, quia † edictum ne quid lite pendente innouetur vendicat sibi locum, quando aliquid innouatur in præiudicium partis, vt post Rot. dec. 25. aliàs 310. si reus. versic. sed posito. de rescrip. in no. diximus hoc capit. in 1. declarat. prin. in prin. sed hic ex iactationibus, & præparamentis Titij fuit illatum præiudicium Meuio, qui subiit dictas
10 expensas, ergo, &c. Tertiò cui † verba alicuius dispositionis conueniunt illi conuenit et dispositio & è contra. l.4. §. toties. ff. de dam. inf. Attentati autem verbum conuenit casui nostro, quia pro
11 prietas huius verbi † Attentare est, vt verificetur, etiam si delictum non sit perfectum, & quis non peruenerit ad actum, vt est doctri. Bart. in l. si quis non dicam rapere. C. de epis. & cler. ergo Titius dicẽdus est attẽtasse, et si ad actũ adeptionis possessionis nõ peruenerit. Quartò, quia satis potest dici Titium faciendo præparamenta
12 innouasse: † cũ innouatio etiã in aliquo minimo sit hoc casu prohibita, vt annotauimus in suprà
13 proxima ampliatione: Quintò, † quia licet illa præparamenta videantur conatus ad capiendũ possessionem, & ad attentandum: possunt tamen (etiã de per se considerata) dici innouationes, & attentata, & cõsequenter delictum de per se, vel saltem pars delicti, quo casu punitur: sicut dici-
14 mus † de eo, qui portat arma causa occidendi alium: nam licet delatio armorum videatur conatus, & præparamentũ ad homicidium, nihilominus, etiam si homicidium non sit secutum, debet de delatione armorũ puniri, quia delatio cõsideratur tanquam delictum, vel pars delicti, non autem tanquã conatus, vnde ita etiam iactationes, & præparamenta, de quibus suprà, consideranda sunt tanquã innouationes, de per se, & tãquam

quam tales puniendę (si nō omnibus illis pœnis, quæ solent militare contra attentantem, videlicet pœna nullitatis actus: pœna restitutionis rei in pristinum statum: pœna restitutionis fructuū, quos percepit, & similibus, de quibus pœnis sigillatim disseruimus infrà in 3. parte, capit. vlt. de pœn. attent. in 1. 2. & 3. pœna. numer. 7. & num. 12. & nume. 15.) debet saltem vendicare sibi locum pœna refectionis damnorum, & interesse: quam inter alias pœnas contra attentantes connume-
15 rauimus ibidem in 5. pœna: † & ideo concludendum videtur, quòd quamuis adeptio possessionis non sit secuta, & huiusmodi iactationis, & actus faciendi præparamenta non videantur posse per Iudicem efficaciter reuocari, & solitis at-
16 tentatorum pœnis puniri, † si tamen præparamēta, & iactationes fuissent tales, ex quibus arbitrio boni viri, possessor potuerit probabiliter moueri ad ita se muniendum, dictásque expensas faciēdum, vtique Titium ad resarcienda huiusmodi damna condemnandum fore, quamuis attentatum quo ad possessionem non consumauerit, sed duntaxat attentare attentauerit. Et tenēdo hāc ad contraria: Responderi potest, & ad primū præsertim ad simile de volente clericum percutere, quod sunt diuersi termini, quia illa voluntas de per se non consideratur, neque tanquam delictū, neque tanquam pars delicti, prout considerantur ista præparamenta, vt dictum est sup. in 5. fun
17 damento 2. opi. nu. 13. Præsertim † quia Titius destitit à capiendo possessionem, & à consumando delictum propter impedimentum facti, quia scilicet Meuius se muniuit: quo casu quādo propter impedimentum facti delictum non consumatur, punitur conatus, licet non sit secutus effectus, vt post Card. in cle. 1. col. fi. de eo, qui mittit. in possess. rei seruand. causa: tradit notanter Felyn. vbi sup. nu. 3. vers. fallit primò: Ad secundum quòd in casu nostro non sumus in simplicibus terminis cogitationis, quia cogitatio processit ad actum faciendi præparamenta. Ad tertium quod nihil obest, immo concordat, quoniam neque hic Titius punitur, tanquam attentauerit capiendo possessionem, videlicet pœna nullitatis, & aliis pœnis de quibus suprà proximè, sed punitur tantum pœna restitutionis damnorum, & interesse, quæ videntur causata ab innouatione, & præparamentis Titij, ob quæ Meuius probabiliter fuit coactus subire dictas expensas, ac pati illa damna, ac interesse.

Ampliatio Duodecima.

Summarium.

1 *Actus factus lite pendente dicitur attentatus, etiam si fiat in executionem monitorij cum inhibitione, cuius vigore lis est introducta.*

2 *Tertius si fuit admissus ad causam, & lite huiusmodi pendente capitulum tradiderit possessionem canonicatus ei, ad cuius instantiam fuerat factum monitorium capitulo, vt illi possessionem traderet, talis possessio dicitur attentata.*

1 Duodecimò amplia † vt actus factus lite pendente dicatur attentatus, etiam si dicatur factus in executionem monitorij cum inhibitione, cuius vigore lis est introducta. Exemplum (cùm quidam prætenderet sibi deberi canonicatum, obtinuit monitorium ab ordinario contra capitulum ipsius Ecclesiæ, omnésque alios ad parendum præcibus primariis per eum super dicto canonicatu obtentis, & ad tradendum sibi illius possessionem cum expressa inhibitione, ne alicui alteri possessionem tradere auderet, præterquam dicto instanti, nam si (reproducto monitorio) procurator capituli compareat, & insuper vigore clausulæ omnésque a-
2 lios, &c. † tertius etiā pro suo interesse fuerit admissus ad causam, & capitulum lite sic pēdēte illi, qui obtinuerat monitorium cum dicta inhibitione possessionem tradiderit) dubitatum fuit in vna Colonien. canonicatus coram Cotta 2. Iunij 1572. an talis possessio diceretur esse attentata, & quamuis ad excludenda attentata allegaretur, quòd dicta possessio erat conformis monitorio, & inhibitioni, & capitulum tradendo possessionem paruerat præcepto superioris, & faceret in executionem dicti monitorij, & consequenter non poterat verè dici, quòd attentauerit, ex quo attentata præsupponunt dolum, Rot. decis. 5. aliàs 25. de restitu. spol. in no. qui non videtur posse considerari dū exhibetur obedientia, Domini tamen tenuerunt possessionem esse attentatam, quia fuit data lite pendente etiam quo ad illum tertium secundum Regulam in Rubro, & nigro, vt lite pendente nihil innoua. & licet domini ibi expressè non respondeant ad illud de dolo, potest tamen arg. tolli, quia stante, quòd capitulum tradendo possessionem præiudicium inferebat illi tertio vtique non cessat dolus: Præterea (vt in facto ibi præsupponebatur) capitulum non dederat possessionem vigore monitorij, sed ex propria auctoritate.

Limitatio Prima.

Summarium.

1 *Actus facti per modum continuationis non dicuntur attentati.*

2 *Continuans non attentat. & Ratio assignatur. numer. 5.*

3 *Litis ampliatur. 15. modis, vt nume. 7. 8. 10. 13. 15. 31. 36. 39. 40. 49. 48. 57. 59. & nu. 75. motæ prætextu non debet quis sua possessione desistere.*

Limitatur sex modis, vt num. 67. 69. 73. 78. 87. & numero 90.

Immo si illud faceret desiperet.

4 *Eligendi quasi possessionem Continuans regulariter non attentat secundum commu. opin.*

6 *Continuans non spoliat.*

7 *Attentare dicitur, qui prohibet ne quis suam possessionem continuet.*

8 *Continuans suam possessionem (etiam si vsus illius esset principaliter contra ius in iudicio deductum) non dicitur attentare.*

9 *Nisi esset contra ius, id est, capta lite pendēte, quia tunc nullum dicitur habere iuris adminiculum.*

10 *Inhibitio non operatur, vt suam possessionem quis continuare non possit.*

11 *Nisi essemus in possessione acquisita per clausulam constituti.*

12 *Vel esset aliàs possessio turbida.*

13 *Continuatio possessionis etiam vigore clausulæ, constituti excusat ab attentatis.*

14 *Nisi lis sit super inualiditate contractus, cui fuit appositum constitutum, & secuta inhibitio.*

15 *Continuatio possessionis non solùm facta ab eadem persona, verùm etiam si fiat cum mutatione personæ excusat ab attentatis. Licet aliqui contr. vt nu. 22.*

16 *Hæres vniuersalis potest possessionem bonorum defun-*

cti absque vitio attentatorum lite pendente apprae hendere. Ratio assignatur. num. 8. & 19.

17 Instantia causae cum toto iure defuncti transit in haeredem, prout erat apud defunctum.

20 Subrogatio gratiosa etiam quoad possessionem operatur, vt possessio dicatur continuata à praedecessore in subrogatum legis, & principis ministerio.

21 Successor etiam singularis potest allegare continuationem possessionis sui autoris.

23 Continuatio possessio nõ dicitur quãdo fit mutatio personae penitus diuersae, & quae authorẽ nõ repraesentat.

24 Possessione beneficij nomine camerae capta, si is (qui obtinuit deinde beneficium) post inhibitionem aliquos actus faciat, non potest illos ab attentatis excusare sub praetextu, quòd continuauerit possessionem prius nomine camerae captam.

25 Recuperans incontinenti possessionem dicitur continuare, & non attentat.

Immo etiam ex interuallo in casu de quo num. 30.

26 Spoliatus ingrediens lite pendente possessionem à qua fuerat eiectus, dicitur attentare.

27 Recuperatio possessionis infra quãtum tempus fieri debeat ad hoc, vt dicatur incontinenti facta, relinquitur arbitrio boni viri.

28 Incontinenti factum dicitur quandoque, etiam id, quod fit intra decem annos.

An autem hoc medio tempore requirantur praeparamẽta relinquitur arbitrio Iudicis considerata qualitate rei, & personarum actiuè, & passiuè, vt nu. 29.

30 Haeres pendente iudicio petitionis haereditatis, potest agere contra tertium rem particularem haereditatis occupantem, & illam ab eo recuperare.

31 Cõtinuare suam possessionem dicitur quis etiam si opus esset expellere volentem ingredi.

Nisi essemus in rebus mobilibus, vt num. 34.

32 Spoliare non dicitur, qui pro defensione rei suae alium expellit.

33 Possessionẽ ciuilẽ tantũ habens, aut naturalem tantum, quando expellere possit volẽtem ingredi remissiuè.

35 Detentionis non autem possessionis probatio requiritur in attentatis.

36 Continuare qui poterat propria authoritate suam possessionem, non dicitur attentare si post inhibitionem iuit ad consilium Regium pro illius manutentione.

37 Pro suae possessionis manutentione licet etiam lite pendente adire alium Iudicem.

38 Dummodo Iudex non excedat terminos manutentionis.

39 Reficiens dicitur continuare, & ideo non attentat, etiam post praeceptum, & inhibitionem sibi factam.

40 Instrumentalis possessio praecedens operatur, vt actus sub sequentes tanquam facti in cõtinuationem illius non censeantur attentati.

41 Dummodo instrumentalis fuerit bona, & per eam fuerit acquisita possessio.

42 Secus si per eam nihil fuisset acquisitum, putà alio existente in possessione.

43 Vel si postquam acquisiuit illam ammisit, putà quia fuerit eiectus.

44 Vel si capiens deinde Iudicem adierit, & ab eo monitorium obtinerit, vt fructus sibi restituantur, & huius litis occasione fuerit inhibitus, nam actus postmodum gestos non potest ab attentatis excusare sub praetextu continuationis.

43 Possessor instrumentalis adiens Iudicem tanquam meticulosus videtur illam possessionem instrumẽtalem ammittere, & habere se pro eiecto.

46 Possessio generica, puta noualiũ in genere (in quo quis ante litem fuit) sufficit ad inducendam continuationem respectu noualium in specie, & si dictorum noualium in specie fuerit lite pendente capta possessio dicetur potius continuatiua, quàm attentata.

47 Nisi noualium in specie alter esset in actuali quasi possessione.

48 Ad inducendam continuationem possessionis (vt excludantur attentata) sufficit etiam praesumpta praecedens possessio.

Nisi ipsemet causam committat. num. 50.

51 Vel aduersarius probaret suam quasi possessionem (etiam priuatiuè) quo ad eum pro quo erat praesumptio de iure communi. num. 52.

Idem si esset quaestio super ipsa quasi possessione. nu. 54.

Vel allegaretur non propria sed possessio Tertij. nu. 55.

Nisi essemus in Tertio qui alium repraesentaret, vt in haerede, & subrogato num. 56.

51 Episcopus praesumitur esse in quasi possessione corrigendi de iure communi.

53 Episcopus in qualibet parte, suae dioecesis potest erigere tribunal, Ita vt concurrat cum aliis inferioribus habentibus iurisdictionem.

57 Ex possessione rei principalis censetur etiam quis esse in possessione annexorum, & ideo siquid in annexis lite pendente fiat non dicitur attentari, sed continuari.

Nisi constaret quòd alius esset in possessione annexorum. num. 58.

59 Transferens detentionem rei super qua litigatur mediante locatione in conductorem, non dicitur attentare, sed continuare possessionem.

Etiam si conductor esset vir nobilis, & locatore potentior.

60 Rubr. & tit. C. ne liceat potent. & de alienat. Iud. mutand. causa fact. declaratur tribus modis.

Primò requiritur vt sit facta in potẽtiorem. nu. 61. Secũdò vt sit trãslata possessio, aut proprietas. nu. 62.

Tertiò vt adsit dolus, vt ibidem.

63 Ad verificandam continuationem possessionis totius rei sufficeret habuisse possessionem medietatis pro indiuiso ante litem.

64 Possidens rem pro indiuiso non potest continuare suam possessionem in medietate, sed dicitur continuare in tota re.

65 Ciuilis possessio sufficit ad introducendum continuationem ad effectum excludendi attentata.

66 Ciuiliter possidens si lite pendente capiat naturalem vacantem, non dicitur attentare, sed continuare.

67 Statutum mandans pro noua possessione solui gabellã, non habet locum, quando ciuiliter possidens capit naturalem.

68 Locator si commissa per conductorem contra eum causa capiat hac lite pendente possessionẽ non attentat.

69 Continuatio possessionis lite pendente censetur prohibita quando Papa causam ad se aduocauit.

Dummodo per continuationem fiat praeiudicium negocio principali, aliàs secus.

70 Continuatio possessionis, vt lite pendente sit licita debet fieri eo modo, quo fiebat ante litem, secus si sit in praeiudicium partis.

71 Possessionem instrumentalem canonicatus siquis primo coeperit, & deinde lite pendente iterum illam capiat cum perceptione fructuum, & distributionum quotidianarum non dicitur vti possessione diuerso modo sed continuatiuè.

72 Possessor verus ille dicitur qui percipit fructus.

73 Existens in possessione eligendi de iure speciali non potest lite

testi lite pendente suam possessionem cõtinuare, aliàs diceretur attentare.

Contrarium allegatur num. 76.

74 *Archiepiscopus habet præsumptionẽ pro se circa ius visitandi Ecclesias suffraganeorũ, & præsumitur esse in quasi possessione visitandi.*

75 *Suffraganei si probauerint quasi possessionem exemptionis respectu Archiepiscopi, & lite inter eos pendẽte Archiepiscopus voluerit illos visitare dicitur attentare.*

77 *Capitulum de iure communi non habet ius exercendi iurisdictionem sine Episcopo.*

78 *Possessio vt lite pendente continuari possit, debet de ca constare etiam de tempore ante litem.*

79 *Nec ad excusandum ab attentatis sufficeret possessio turbida, & de qua dubitaretur, & nu. 81.*

Licet aliqui contra, vt nu. 80.

82 *Turbida possessio non suffragatur ad excludendum attentata sub prætextu continuationis.*

83 *Nõ dicitur turbida possessio quæ fuit capta eo ipso die, quo fuit petita reductio laudi, cuius vigore fuerat facta immissio in possessionem.*

84 *Sequestri relaxatio, fructuúmq; sequestratorum consignatio facta post inhibitionem Rotalem in fauorem eius, qui ante inhibitionem vigore laudi fuerat immissus in possessionem non dicitur attentata.*

85 *Possessio, vt excludat attentata debet concludenter probari.*

86 *Possessio probata per testes nulliter examinatos nõ sufficit ad hoc vt si quid lite pendente fiat, illud prætextu continuationis excusetur ab attentatis.*

87 *Innouari potest in præiudicium possessionis nouæ.*

88 *Possessio de recenti non excusat ab attentatis sub prætextu continuationis.*

89 *Tenuta si fuerit data, & statim illius occasione lis introducta non potest habens tenutam prætendere posse eam licitè lite pendente continuare.*

90 *Perfidia vbi notaretur in attentante, reuocantur attẽtata nõ obstante prætensa possessionis cõtinuatione.*

91 *Et dicitur nouum, & notabile remedium ad reuocanda attentata, licet cessent alia remedia.*

LIMITATVR nũc ista regula principalis, quòd actus facti lite pendente regulariter sint attentati quampluribus modis, & PRIMO
1 vt non † procedat quando tales actus fierent per modum CONTINVATIONIS, & Ideo (si quis existens in possessione alicuius rei) illam per modum continuationis exerceat, non dicitur innouare, & ratio est, quia regulariter lite pendente, non debet quis commodo possessionis priuari, ad c. 1. vt lit. penden. cum simil. Cuius dicti, & rationis materia (licet & hic commodè collocari posset) quia tamen, & in hac principali conclusione (quòd continuans non àttentat, & illa, quòd lite pendente, non debet quis commodo possessionis priuari) pro plena materiæ pertractatione sunt diuersæ, ac distinctæ ponendæ regulæ cũ suis ampliationibus, & limitationibus, ideo (ne materiæ confundantur) tractabimus, hîc solùm materiam, & regulam continuationis possessionis, reseruantes aliam pro quarta, & vltima declaratione ad hanc regulam principalem: Vnde redeundo ad principalem regulam huius primæ limitationis ex ea apud doctores illud tritum, & vulgare dictum, & quasi adagium semper allegari videtur, quòd continuans, non attentat. Quod quomodo procedat, & sit intelligẽdũ (si illud per modũ regulæ cũ suis ampliationibus, & limitationibus explicemus) facillimè cuique apparebit. Sit igitur in hac prima limitatio.

2 REGVLA ista, quòd continuans † non attentat. Quæ probatur per not. per glo. magistram ad med. in cap. non solùm. de appell. in 6. & in Clem. 2. vt lit. penden. & post eam Mil. in verb. innouare, & in verb. lit. pendente: pro qua est decis. Rot. 10. aliàs 89. Not. quòd vbi post. de appell. in antiq. & decis. 43. aliàs 321. si appellatus. de appell. in no. & decision. 44. aliàs 344. licet in causa. eo. tit. in no.
3 vbi subditur, quòd prætextu litis † motæ non debet quis à sua possessione desistere. Immo, si illud faceret, desiperet: Egid. decis. 701. Si possessor: Lãfranc. decis. 447. possidens: Capit. decis. 72. sub numer. 2. Franc. in c. cũ teneamur, in primo not. de appel. Paris. cõs. 41. nu. 38. li. 1. Goz. cõs. 75. Bellõ. cõs. 18. ppẽsis n. 24. & seq. & nouissimè Menoc. de recup. poss. Remed. 17. nume. 49. q. 17. (vbi nullum ex præallegatis citat, sed ex recentioribus solum Bertrand. in cons. 31. num. 2. in 1. parte lib. 1.) & Aũg. Bero. in cons. 87. in causa. numer. 5. lib. 1. & nouissimè Natta cõs. 606. approbo. nume. 13. lib. 3. apud quos omnes (ne lectorem allegationũ mole grauare velle videamur) alios innumeros in hoc dicto concordantes videre cuilibet in promptu erit, In tantum, vt nulli sit dubitandum hanc esse communem opinionẽ, de qua testatur Paul. de Cast. in cons. 346. forma ampliori. col. 1. circa
4 med. lib. 1. prout † (loquens de eo, qui erat in quasi possessione eligendi) de ea testatur etiã Prob. apud Io. Monach. in c. 1. vt lit. pend. in 6. & quod ab hac opinione nemo discrepat. testatur etiam Ant. Gab. (multos in id allegans) comm. cõclus.
5 lib. 5. conclus. 6. in princ. † Et huius regulæ non solũ illa est ratio quam considerat Paul. de Cast. in d. cons. 346. quia scilicet si continuans in perceptione fructuum in lite succũbat, tenetur eos restituere, iuxta ea, quæ plenissimè dicemus infrà in c. vlt. de pœnis attent. in tertia pœna, verum, & alia (videlicet) quia possessionis commodo lite pendente quis priuari non debet, vt in c. 1. ext. vt lite pend. De cuius rationis dicto, & eius veritate latè dicemus infrà in dicta vltima declaratione: Cui regulæ in simili concordat alia proposi-
6 tio, † Quod continuans non spoliat. Rot. decis. 11. aliàs 259. si rector. de restit. spoliat. in no. & post eam. Dec. cons. 460. viso. nu. 20. lib. 3.

Regula quod cõtinuans non attentat. Que xvi. modis ampliatur, & Limitatur 6.

AMPLIATVR nũc ista regula multipliciter, & Primò vt non solum continuatio non sit atten-
7 tata, † quinimmo prohibitio, vel impedimentum (ne quis possit suam possessionem continuare) esset attentatum, vt no. glo. in dicto c. non solum, & Mil. vbi suprà, & tradit Paris. cons. vltim. lib. 4. n. 14. vbi dicit illam glo. cõmuniter approbari, quòd & post Bertrãd. in cons. 51. nu. 3. & cõs. 253. nu. 1. in 1. par. lib. 2. & cons. 12. lib. 6. affirmauit nouissimè Menoch. de recup. poss. Remed. 17. nu. 50. q. 17. & tenet etiã Aug. Bero. in cons. 119. in causa. nu. 2. & nu. 10. lib. 3.

8 Secundò † etiã si vsus possessionis esset principaliter contra ius in iudicium deductũ. Franc. per illum text. in c. significante. in 4. not. & melius ibi in glo. 1. num. 9. de appell. & post cũ Ant. Gab. commun. conclus. lib. 5. de acq. poss. concl 6. num. 9. & tradit post Cardin. in Clem. 2. in 2. op

posit.de appell.& gl.in cap.non solum,de appell.
in 6.& Imol.in c.bonæ,eod.tit.& in cap.venerabi
lis,de censibus, & allegata per Moder. in c.cum
teneamur,de appell.Paris.cons.39.non possunt.nu
mer.6.lib.1.Ruin.cons.57. circa.sub num. 3. lib.4.
Dec.cons.97.in casu,in princip.lib.1.Hanc tamen
9 † ampliationem intellige,nisi possessio esset con-
tra ius,idest capta lite pendente,quia hoc casu si
post captã(vt præfertur)possessionẽ per aliquod
temporis spacium in ea permanserit,illámq; con
tinuauerit,huiusmodi continuatio illum non iu-
uat ad effectum,vt excusetur ab attentatis, secun
dum terminos regulæ huius primæ limitationis,
quia nullum dicitur habere iuris adminiculum,
de quo latius dicemus infrà in 2. declaratione
quartæ declarationis regulæ principalis attenta-
torum lite pendente.
10 Tertiò amplia,etiam † si quis fuerit inhibitus:
nam etiam post inhibitionem continuando, non
dicitur attentare,vt probatur in c.1.ext. vt lit.pẽ
den.& tradit Paris.d.cons.39. nu.8. vbi alios alle-
gat. per no.in c.causam quæ, & in c. cum dilecta.
de rescrip.& in c.cum olim,de offic.deleg.& tra-
dit ex recentioribus Io. de Neuizza.in cons.82.
pro Hieron.nu.35.iunctis his , quæ ibidem ponit
numero 12.& post Paris.vbi suprà.& Dec.in cons.
103.in causa possessionis : ponit etiam nouissimè
Mandos.super regul.de subrogan. Collitigant.q.
8.nu.5.& in tract.de inhibib.quæst.23. per totam.
Atque etiam Ant.Gab. vbi sup. numero 8. vers.1.
amplia.vbi in id allegat etiam Bertrand. cons.4.
col.1.& seq.vol.3.in no.& cons.31.col.1. vol.1.in an
tiq.& est in recoll.Paleott.decis.264. extabat, ad
11 fin.Nisi † in casu de quo in proxima ampliatio-
ne,in quo post inhibitionem prætextu continua-
12 tionis non excusaretur ab attentatis, & nisi † al
legata possessio esset turbida,& in dubium reuo-
cata,vt latius infrà proximè,in 4. sublimit. num.
71.vers.immo magis dixerunt aliqui.
Quartò,vt procedat non solùm,quãdo sumus
13 in continuatione veræ , & actualis † possessionis
verùm etiam quando essemus in continuatione
possessionis,quæ haberetur per clausulam consti
tuti possessorij,vt colligitur ex not.per Paris.cõs.
172.in causa.sub numer.12.libro quarto.Quod ta
14 men limita †, vt non procedat , quando lis esset
super validitate , seu inualiditate contractus, in
quo fuerit tale constitutum appositum,quia(hac
lite pendente,& post inhibitionem in ea factam)
in vim dicti constituti possessionem continuare
quis non potest absque vitio attentatorum,vt est
in recoll. Cottæ.decis. 168. Pro qua limit.fa.quæ
dicimus infrà in d.4.limi.nume.71.vers.immo ma
gis.Et melius quod fuit per Dominos dictum in
vna Fulginaten. bonor. & spolij attentati coram
Caputaquen.11. Februarij 1558. in qua(cum du-
bitaretur,an donatarius, qui commissa causa su-
per validitate donationis, & lata sentẽtia in eius
fauorem,& interposita per eius aduersarium ap-
pellatione possessionem est ingressus) diceretur
attentasse,& ad excusanda attẽtata allegaretur,
quòd ipse vigore clausulæ constituti (per quam
& ciuilem,& naturalem habebat possessionem)
ingrediendo videretur potius continuasse,quàm
de nouo acquisiuisse)Domini tamẽ dixerunt,qđ
(ex quo cõmissio erat super validitate donatio-
nis)talis possessio fuit attentata per cõs. Soci.78.
nu.7.ad fi.vers.cõfirmatur ista opinio.lib.3.Quod
etiam firmauerunt Domini in eadem , eodem
proponente,sub die 20.Iunij.1558.
Quintò vt procedat non solùm quando talis
15 continuatio fit ab eadem persona,† verùm etiã
quando fit cum mutatione personæ(quæ tamen
repręsentet illum de cuius possessionis continua-
16 tione tractaret.Hinc videmus,quòd hæres † vni-
uersalis potest possessionem bonorum defuncti
absque vitio attentatorũ appræhendere,ad text.
in aut.nunc si hæres , & ibi Bald. col. 1. vers.nota
istam. C. de litig. & in corpore , vnde sumitur,in
aut.de litigio.in princip.vers.& hoc adiiciendum
17 est:quia instantia cum toto iure defuncti † tran-
sit in hæredem,prout erat penes defunctum. l.hę
res absens,& l.e.si petitor.ff.de iudic. c.quia G.&
ibi Abb.Fely.& alij de iudic. & post Soci.in cons.
31.col.4.in princ.lib.1.tradit Marant.in Specul. in
5.parte,numer. 12.fol.69.Qua ratione attẽta fuit
aliàs in terminis nostris per Dominos in vna Mes
sanẽ.Baroniarum coram D.meo Oradino.5. No
uembris.1565.decisum , non constare de attenta
tis ob id,quòd is,qui(vti hæres) cæperat in casu
illo possessionem dicitur continuare possessionẽ
18 defuncti,non autem attentare.† Quæ conclusio
potest etiam ea ratione comprobari,quia (cum
per mortem possessoris dicatur fieri possessio va-
cans)regulariter vacans possessio potest etiam li
te pendente citra vitium attentatorum capi , vt
diximus suprà in prima illatione huius regulæ
19 principalis.num.329. † Et ex eo est, quia cũ per-
sona hæredis(qui nunquam fuit in lite) possit di-
ci tertius,consequenter sequitur , vt non dicatur
attentare,iuxta ea,quę latius diximus suprà cap.
3.de attentatis à tertio.numero 6.Et suadetur e-
tiam hæc quinta ampliatio ex decis. Egid.529. Si
Titius.vbi lite pendente inter duos commendata
rios diuersarum præceptoriarũ super iuribus al-
terius præceptorię(si alter moriatur & sibi Seius
subrogetur,& in possessionem dictorum iuriũ in-
ducatur)talis inductio(licet lite pendente facta)
non reuocatur per viam attentati , quia videtur
potius continuatio , quàm noua inductio, cùm
præceptoria nunquam possessionem ammiserit,
vnde ex d.dec.satis colligitur hęc ampliatio,vt ta
lis continuatio procedat citra vitium attentati,
etiam si fiat mutata persona. Quod ex eo etiam
20 cõprobari potest, quia subrogatio gratiosa etiã
quoad possessionem operatur, vt possessio dica-
tur continuata à prædecessore in subrogatum le
gis,& principis ministerio,non autem denuo ac-
quisita,vt fuit aliàs tentum per Dominos in vna
Perusina parrochialis Sanctæ Crucis,sub die 24.
Decembris 1558. & est decisio in recolle. Paleott.
118.iuxta,& in alia Gebenen. parochialis coram
A. Augustino sub die 27. Februarij. 1553.vt re-
fert Paleott.ibi,post Mohed.in decis.per eum al-
legatis. Quæ conclusio suadetur etiã ex his, quæ
dixerunt Domini in alia Cremonen.præpositurę
coram Caputaquen. 4. Decembris. 1560. in quã
21 voluerunt , quòd successor † etiam singularis,
possit allegare continuationem possessionis sui
autoris,non solùm si ad eam fuit gratiosè subro-
gatus(quod non videtur habere dubium,per ea,
quę dicta sunt suprà in 1.illat.numero 339.& seqq.
in materia subrogati) verum etiam si non cõsta-
ret de subrogatione,prout retulerũt ibi fuisse tẽ-
tum in

tum in vna Asculan.coram A. Augustino, & eodem Caputaquen. de mense Maij 1556. & de mēse Nouemb. 1557. vbi etiam D. meus Oradinus in voto suo super illa causa (vltra Alciat.regul.2. præsump.21. limit.2.& 5.) addit ad idem etiam Claud.in l.Pomponius.§.fi.ff.de acquir.poss.Bal. in l.Celsus.nu.6.ff.de vsucap.& Alex.cons.32.col. fi.li.3.Quod etiā senserunt Domini in vna Vicen. S.Felicis coram Caputaquen.21. April.1559. in qua de dicta Asculan. mentionem faciunt. Et li-
22 cet † præmissa videantur posse in dubium reuocari ex his,quę ponit Natta in cōs.399.postquā. numero 2.lib.2. (dum conatur deducere, quòd facta cessione, & mutata persona non possit habere locum continuatio) cessat tamen omnis difficultas intelligendo præsentem ampliationem (vt suprà dictum est) in eo, qui fuit gratiosè subrogatus, prout etiam ille in fine dicti consilij re-
23 ctè animaduertit. Secus autem † esset dicēdum, si persona mutata,& quæ ad inducendam exclusionem attentatorum vigore continuationis vellet niti possessione alterius personæ diuersæ,& in qua non adesset prædicta repræsentatio,& subrogatio,prout(si capta possessione alicuius benefi-
24 cij noīe Cameræ apostolicæ is, † q̨ deinde obtinuerit illud beneficium faciens quosdam actus possessorios(postquā fuerat inhibitus) velit (ad excusanda attentata) allegare, quòd illos fecit per modum continuationis possessionis nomine cameræ aliàs captæ,tales enim actus esse attētatos,nec excusari prætextu assertæ cōtinuationis tenuit aliàs maior pars dominorum in vna Parmen.parrochialis Sancti Siluestri coram Iunio. 20.Aprilis.1556.

25 Sextò amplia,vt procedat,etiam si talis continuatio fieret per modum recuperationis: Continuare enim dicitur, qui possessionem in continenti recuperat, & per consequens non dicitur attētare,vt est decis.Rotæ Fastol.causa 20. in primo dubio,& post eam Dec.cons.460.viso.n.20. lib.3.Pari.cons.1.numer.143.& cons.41.optimum. nume.38.& 39.li.1.aliàs enim (si quis præsupponatur à possessione eiectus, & lite pendente pos-
26 sessionē ingrediatur) regulariter † diceretur attentare,etiam,quòd prius possederit,vt fuit tentum in vna Theatina Archipresbiteratus coram Caputaquen. 10. Octobris.1560. vt est in recoll. eiusdem primo,decisio.229.incip. cum lis. Quæ continuatio per modum recuperationis,licet de-
27 beat fieri incontinenti, quantum tamen † temporis exigatur relinquitur arbitrio boni viri, vt inquit Paris.cons.24. præsupponitur. numero 16. & seqq. libr.primo, & quandoque incontinenti
28 † dicitur fieri,licet fiat infra decem annos,vt idē Paris.d.cons.24. nu.15. & Gozzad. cons. suo primo.num.31.Quod etiam post Bald.& alios quos allegat,firmat Alciat.in cons.45. lecta instructione,nume.11.lib.1.& iterum cons.104.non obstan-
29 tibus.in princ.An autem † intra tempus ante recuperationem requirantur præparamenta, seu potius protestatio,& quod in hoc debeat considerari qualitas rei, & personarum actiuè, & passiuè,tradit not.Ruin.cons.42. quoniam scio, nu. 16.& seq.lib.4. quem refert, & cum commendatione sequitur nouissimè Menoch.in cons.2. magni ponderis.num.180. lib.1. & quòd hæc omnia relinquantur arbitrio iudicis tradit nouissimè, & (relatis pluribus opinio.) firmat idem Menoch. in tractatu de arbit.iud. libr.2. cent.1. casu 11.per totum post Bart.Bald.Angel.Alex.Bellamer.Bertrand.Ruin. Marsil. & Tiraq. in locis per eum alleg. Quæ Ampliatio adhuc ampliari potest, vt
30 † non solùm procedat quādo recuperatio fieret incontinenti,verùm etiam si ex interuallo in casu infrà scripto,puta quando intentato contra aliquem Iudicio vniuersali petitionis hæreditatis, reus,& possessor(hac lite pendente) vellet agere coram alio iudice pro recuperatione alicuius rei particularis contra tertium, qui dictam rem particularem possideret: hoc enim casu (si feratur sententia in fauorem possessoris, illéque rē recuperet,talis sententia,ac recuperatio non censetur attentata,nec venit reuocanda,vt fuit aliàs resolutum in vna Mantuana corā Io. Paulo, vt est in recoll.Gambar.decis.41.incip.Mantuana.

31 Septimò etiam si † pro continuanda sua possessione opus esset expellere volentem ingredi
32 (nam † qui pro defensione rei suæ aliquem expellit non dicitur spoliare,sed possessionem suam defendere)vt post Io. Andr.in addit. ad Spec. in titu. de petitor. & possess. §. 1. in fin. not. Mil.in verb. spoliare non dicitur, fol.367. vnde sicut expellens in isto casu non dicitur aliū spoliare, ita nec(ad propositum nostrum) dicetur attentare possessor, si expellat volentem ingredi lite pendente,cum hoc casu inter spolium, & attētatum non videatur diuersa ratio. Generaliter autem
33 quomodo possessor † habens naturalem tātum, vel ciuilem tantum possit expellere volentem ingredi, vide apud eundem Mil. in verb.possessor, potest illum, &c. fol. 279. Quamuis autem pro continuanda possessione liceat repellere volentem ingredi(quando sumus in rebus stabilibus)
34 non tamen † liceret (quando essemus in rebus mortalibus)lite pendente illas auferre ab eo,qui illas detinebat,etiam per eum,qui in illis prætenderet interesse,& se dominum: quia tunc diceretur attētare,nec excusaretur sub prętextu,quòd dicta asportatio fuerit facta animo continuandi suam possessionem ciuilem, vt fuit resolutum in vna Amerin. attentatorum coram Finetto.14. Nouembris.1569. & ex multis, quæ in dicta causa allegabantur(ad quæ decis.se refert) illa erat
35 potissima ratio,quia scilicet in † attentatis,& pro illorum reuocatione, non requiritur probatio possessionis, sed sufficit detentio. Rota decis.11. aliàs 56.nota quòd si aliquis,de caus.poss. & proprie.in antiq. & dictum est latius infrà in 3. par.c. 26.de probatio.attētatorum,vers.Regula in hoc primo extremo.Quę detētio in casu illo erat penes pupillas,quæ passę fuerūt attentata: Quibus potest addi ratio,quia scilicet continuatio(vt excludat attentata)debet fieri eo modo, quo ante litē,vt dicemus infrà in 2. lim. huius reg. Ablatio aūt,& asportatio est vsus diuersus, vt de se patet.

36 Octauò Amplia,vt procedat etiam si † is, qui poterat propria authoritate defendere,& continuare suam possessionem iuisset (postquam etiā fuisset inhibitus) ad consilium Regium pro manutentione suæ possessionis, nam non attentare eum dixerūt Domini in vna coram Prospero, vt est decis.in recoll.Achill.de Grass.34.attētare noluerunt,sub tit.de attent.quam refert (licet omnino probare non videatur)Mandos.in tract.cōmissio.in

posit.de appell.& gl.in cap.non solum,de appell.
in 6.& Imol.in c.bonæ,eod.tit.& in cap.venerabi
lis,de censibus, & allegata per Moder. in c.cum
teneamur,de appell.Paris.cons.39.non possunt.nu
mer.6.lib.1.Ruin.cons.57. circa.sub num. 3. lib.4.
Dec.cons.97.in casu,in princip.lib.1.Hanc tamen
9 † ampliationem intellige,nisi possessio esset con-
tra ius,idest capta lite pendente,quia hoc casu si
post captã (vt præfertur) possessionẽ per aliquod
temporis spacium in ea permanserit,illámq; con
tinuauerit,huiusmodi continuatio illum non iu-
uat ad effectum,vt excusetur ab attentatis, secun
dum terminos regulæ huius primæ limitationis,
quia nullum dicitur habere iuris adminiculum,
de quo latius dicemus infrà in 2. declaratione
quartæ declarationis regulæ principalis attenta-
torum lite pendente.

10 Tertiò amplia,etiam † si quis fuerit inhibitus:
nam etiam post inhibitionem continuando, non
dicitur attentare,vt probatur in c.1.ext. vt lit.pẽ
den.& tradit Paris.d.cons.39. nu.8. vbi alios alle-
gat. per no.in c.causam quæ, & in c. cum dilecta.
de rescrip.& in c.cum olim,de offic.deleg.& tra-
dit ex recentioribus Io. de Neuizza.in cons.82.
pro Hieron.nu.35.iunctis his, quæ ibidem ponit
numero 12.& post Paris.vbi suprà.& Dec.in cons.
103.in causa possessionis: ponit etiam nouissimè
Mandos.super regul.de subrogan. Collitigant.q.
8.nu.5.& in tract.de inhibib.quæst.23. per totam.
Atque etiam Ant.Gab. vbi sup. numero 8. vers.1.
amplia.vbi in id allegat etiam Bertrand. cons.4.
col.1.& seq.vol.3.in no.& cons.31.col.1. vol.1.in an
tiq.& est in recoll.Paleott.decis.264. extabat, ad
11 fin.Nisi † in casu de quo in proxima ampliatio-
ne,in quo post inhibitionem prætextu continua-
12 tionis non excusaretur ab attentatis, & nisi † al
legata possessio esset turbida,& in dubium reuo-
cata,vt latius infrà proximè,in 4. sublimit. num.
71.vers.immo magis dixerunt aliqui.

Quartò,vt procedat non solùm,quãdo sumus
13 in continuatione veræ, & actualis † possessionis
verùm etiam quando essemus in continuatione
possessionis,quæ haberetur per clausulam consti
tuti possessorij,vt colligitur ex not.per Paris.cõs.
172.in causa.sub numer.12.libro quarto.Quod ta
14 men limita †, vt non procedat, quando lis esset
super validitate, seu inualiditate contractus, in
quo fuerit tale constitutum appositum,quia (hac
lite pendente,& post inhibitionem in ea factam)
in vim dicti constituti possessionem continuare
quis non potest absque vitio attentatorum,vt est
in recoll. Cottæ.decis. 168. Pro qua limit.fa.quæ
dicimus infrà in d.4.limi.nume.71.vers.immo ma
gis.Et melius quod fuit per Dominos dictum in
vna Fulginaten. bonor. & spolij attentati coram
Caputaquen.11. Februarij 1558. in qua (cum du-
bitaretur,an donatarius, qui commissa causa su-
per validitate donationis, & lata sẽtẽtia in eius
fauorem,& interposita per eius aduersarium ap-
pellatione possessionem est ingressus) diceretur
attentasse,& ad excusanda attẽtata allegaretur,
quòd ipse vigore clausulæ constituti (per quam
& ciuilem,& naturalem habebat possessionem)
ingrediendo videretur potius continuasse,quàm
de nouo acquisiuisse) Domini tamẽ dixerunt,qđ
(ex quo cõmissio erat super validitate donatio-
nis) talis possessio fuit attentata per cõs. Soci.78.
nu.7.ad fi.vers.cõfirmatur ista opinio.lib.3.Quod
etiam firmauerunt Domini in eadem, eodem
proponente,sub die 20.Iunij.1558.

Quintò vt procedat non solùm quando talis
15 continuatio fit ab eadem persona,† verùm etiã
quando fit cum mutatione personæ (quæ tamen
repræsentet illum de cuius possessionis continua-
16 tione tractaret.Hinc videmus,quòd hæres † vni-
uersalis potest possessionem bonorum defuncti
absque vitio attentatorũ appræhendere,ad text.
in aut.nunc si hæres, & ibi Bald. col. 1. vers.nota
istam. C. de litig.& in corpore, vnde sumitur,in
aut.de litigio.in princip.vers.& hoc adiiciendum
17 est:quia instantia cum toto iure defuncti † tran-
sit in hæredem,prout erat penes defunctum. l.hę
res absens,& le.si petitor.ff.de iudic. c.quia G.&
ibi Abb.Fely.& alij de iudic. & post Soci.in cons.
31.col.4.in princ.lib.1.tradit Marant.in Specul. in
5.parte,numer. 12.fol.69.Qua ratione attẽta fuit
aliàs in terminis nostris per Dominos in vna Mes
sanẽ.Baroniarum coram D.meo Oradino.5. No
uembris.1565.decisum, non constare de attenta
tis ob id,quòd is,qui (vti hæres) cæperat in casu
illo possessionem dicitur continuare possessionẽ
18 defuncti,non autem attentare.† Quæ conclusio
potest etiam ea ratione comprobari,quia (cum
per mortem possessoris dicatur fieri possessio va-
cans) regulariter vacans possessio potest etiam li
te pendente citra vitium attentatorum capi, vt
diximus suprà in prima illatione huius regulæ
19 principalis.num.329. † Et ex eo est, quia cũ per-
sona hæredis (qui nunquam fuit in lite) possit di-
ci tertius,consequenter sequitur, vt non dicatur
attentare,iuxta ea,quę latius diximus suprà cap.
3.de attentatis à tertio.numero 6.Et suadetur e-
tiam hæc quinta ampliatio ex decis. Egid.529. Si
Titius.vbi lite pendente inter duos commendata
rios diuersarum præceptoriarũ super iuribus al-
terius præceptorię (si alter moriatur & sibi Seius
subrogetur,& in possessionem dictorum iuriũ in-
ducatur) talis inductio (licet lite pendente facta)
non reuocatur per viam attentati, quia videtur
potius continuatio, quàm noua inductio, cùm
præceptoria nunquam possessionem ammiserit,
vnde ex d.dec.satis colligitur hęc ampliatio,vt ta
lis continuatio procedat citra vitium attentati,
etiam si fiat mutata persona. Quod ex eo etiam
20 cõprobari potest, quia subrogatio gratiosa etiã
quoad possessionem operatur, vt possessio dica-
tur continuata à prædecessore in subrogatum le
gis,& principis ministerio,non autem denuo ac-
quisita,vt fuit aliàs tentum per Dominos in vna
Perusina parrochialis Sanctæ Crucis,sub die 24.
Decembris 1558. & est decisio in recolle. Paleott.
118.iuxta,& in alia Gebenen. parochialis coram
A. Augustino sub die 27. Februarij. 1553. vt re-
fert Paleott.ibi,post Mohed.in decis.per eum al-
legatis. Quæ conclusio suadetur etiã ex his, quæ
dixerunt Domini in alia Cremonen.præpositurę
coram Caputaquen. 4. Decembris. 1560. in qua
21 voluerunt, quòd successor † etiam singularis,
possit allegare continuationem possessionis sui
autoris,non solùm si ad eam fuit gratiosè subro-
gatus (quod non videtur habere dubium,per ea,
quę dicta sunt suprà in 1.illat.numero 339.& seqq.
in materia subrogati) verum etiam si non cõsta-
ret de subrogatione,prout retulerũt ibi fuisse tẽ-
tum in

tum in vna Asculan. coram A. Augustino, & eodem Caputaquen. de mense Maij 1556. & de mēse Nouemb. 1557. vbi etiam D. meus Oradinus in voto suo super illa causa(vltra Alciat. regul. 2. præsump. 21. limit. 2. & 5.) addit ad idem etiam Claud. in l. Pomponius. §. si. ff. de acquir. poss. Bal. in l. Celsus. nu. 6. ff. de vsucap. & Alex. cons. 32. col. fi. li. 3. Quod etiā senserunt Domini in vna Vicen. S. Felicis coram Caputaquen. 21. April. 1559. in qua de dicta Asculan. mentionem faciunt. Et li-
22 cet † præmissa videantur posse in dubium reuocari ex his, quę ponit Natta in cōs. 399. post quā. numero 2. lib. 2. (dum conatur deducere, quòd facta cessione, & mutata persona non possit habere locum continuatio) cessat tamen omnis difficultas intelligendo præsentem ampliationem (vt suprà dictum est) in eo, qui fuit gratiosè subrogatus, prout etiam ille in fine dicti consilij re-
23 ctè animaduertit. Secus autem † esset dicēdum, si persona mutata, & quæ ad inducendam exclusionem attentatorum vigore continuationis vellet niti possessione alterius personæ diuersæ, & in qua non adesset prædicta repræsentatio, & subrogatio, prout(si capta possessione alicuius benefi-
24 cij noīe Cameræ apostolicæ is, † q̄ deinde obtinuerit illud beneficium faciens quosdam actus possessorios(postquā fuerat inhibitus) velit (ad excusanda attentata) allegare, quòd illos fecit per modum continuationis possessionis nomine cameræ aliàs captæ, tales enim actus esse attētatos, nec excusari prætextu assertæ cōtinuationis tenuit aliàs maior pars dominorum in vna Parmen. parrochialis Sancti Siluestri coram Iunio. 20. Aprilis. 1556.
25 Sextò amplia, vt procedat, etiam si talis continuatio fieret per modum recuperationis: Continuare enim dicitur, qui possessionem in continenti recuperat, & per consequens non dicitur attētare, vt est decis. Rotæ Fastol. causa 20. in primo dubio, & post eam Dec. cons. 460. viso. n. 20. lib. 3. Pari. cons. 1. numer. 143. & cons. 41. optimum. nume. 38. & 39. li. 1. aliàs enim (si quis præsupponatur à possessione eiectus, & lite pendente pos-
26 sessionē ingrediatur) regulariter † diceretur attentare, etiam, quòd prius possederit, vt fuit tentum in vna Theatina Archipresbiteratus coram Caputaquen. 10. Octobris. 1560. vt est in recoll. eiusdem primo, decisio. 229. incip. cum lis. Quæ continuatio per modum recuperationis, licet de-
27 beat fieri incontinenti, quantum tamen † temporis exigatur relinquitur arbitrio boni viri, vt inquit Paris. cons. 24. præsupponitur. numero 16. & seqq. libr. primo, & quandoque incontinenti
28 † dicitur fieri, licet fiat infra decem annos, vt idē Paris. d. cons. 24. nu. 15. & Gozzad. cons. suo primo. num. 31. Quod etiam post Bald. & alios quos allegat, firmat Alciat. in cons. 45. lecta instructione, nume. 11. lib. 1. & iterum cons. 104. non obstan-
29 tibus. in princ. An autem † intra tempus ante recuperationem requirantur præparamenta, seu potius protestatio, & quod in hoc debeat considerari qualitas rei, & personarum actiuè, & passiuè, tradit not. Ruin. cons. 42. quoniam scio, nu. 16. & seq. lib. 4. quem refert, & cum commendatione sequitur nouissimè Menoch. in cons. 2. magni ponderis. num. 180. lib. 1. & quòd hæc omnia relinquantur arbitrio iudicis tradit nouissimè, & (relatis pluribus opinio.) firmat idem Menoch. in tractatu de arbit. iud. libr. 2. cent. 1. casu 11. per totum post Bart. Bald. Angel. Alex. Bellamer. Bertrand. Ruin. Marsil. & Tiraq. in locis per eum alleg. Quæ Ampliatio adhuc ampliari potest, vt
30 † non solùm procedat quādo recuperatio fieret incontinenti, verùm etiam si ex interuallo in casu infrà scripto, puta quando intentato contra aliquem Iudicio vniuersali petitionis hæreditatis, reus, & possessor(hac lite pendente) vellet agere coram alio iudice pro recuperatione alicuius rei particularis contra tertium, qui dictam rem particularem possideret: hoc enim casu (si feratur sententia in fauorem possessoris, illéque rē recuperet, talis sententia, ac recuperatio non censetur attentata, nec venit reuocanda, vt fuit aliàs resolutum in vna Mantuana corā Io. Paulo, vt est in recoll. Gambar. decis. 41. incip. Mantuana.
31 Septimò etiam si † pro continuanda sua possessione opus esset expellere volentem ingredi
32 (nam † qui pro defensione rei suæ aliquem expellit non dicitur spoliare, sed possessionem suam defendere) vt post Io. Andr. in addit. ad Spec. in titu. de petitor. & possess. §. 1. in fin. not. Mil. in verb. spoliare non dicitur, fol. 367. vnde sicut expellens in isto casu non dicitur aliū spoliare, ita nec(ad propositum nostrum) dicetur attentare possessor, si expellat volentem ingredi lite pendente, cum hoc casu inter spolium, & attētatum non videatur diuersa ratio. Generaliter autem
33 quomodo possessor † habens naturalem tātum, vel ciuilem tantum possit expellere volentem ingredi, vide apud eundem Mil. in verb. possessor, potest illum, &c. fol. 279. Quamuis autem pro continuanda possessione liceat repellere volentem ingredi(quando sumus in rebus stabilibus)
34 non tamen † liceret (quando essemus in rebus mortalibus) lite pendente illas auferre ab eo, qui illas detinebat, etiam per eum, qui in illis prætenderet interesse, & se dominum: quia tunc diceretur attētare, nec excusaretur sub prętextu, quòd dicta asportatio fuerit facta animo continuandi suam possessionem ciuilem, vt fuit resolutum in vna Amerin. attentatorum coram Finetto. 14. Nouembris. 1569. & ex multis, quæ in dicta causa allegabantur(ad quæ decis. se refert) illa erat
35 potissima ratio, quia scilicet in † attentatis, & pro illorum reuocatione, non requiritur probatio possessionis, sed sufficit detentio. Rota decis. 11. aliàs 56. nota quòd si aliquis, de caus. poss. & proprie. in antiq. & dictum est latius infrà in 3. par. c. 26. de probatio. attētatorum, vers. Regula in hoc primo extremo. Quę detētio in casu illo erat penes pupillas, quæ passę fuerūt attentata: Quibus potest addi ratio, quia scilicet continuatio(vt excludat attentata) debet fieri eo modo, quo ante litē, vt dicemus infrà in 2. lim. huius reg. Ablatio aūt, & asportatio est vsus diuersus, vt de se patet.
36 Octauò Amplia, vt procedat etiam si † is, qui poterat propria authoritate defendere, & continuare suam possessionem iuisset (postquam etiā fuisset inhibitus) ad consilium Regium pro manutentione suæ possessionis, nam non attentare eum dixerūt Domini in vna coram Prospero, vt est decis. in recoll. Achill. de Grass. 34. attētare noluerunt, sub tit. de attent. quam refert (licet omnino probare non videatur) Mandos. in tract. cōmissio. in

missio.in 14.formul.cōmissionis attentat.in verb. reuocandi, quęst.4.cuius Ampliationis vis in hoc consistit, quia litis pendentia (& multò magis inhibitio) videbatur facere actum illicitū, qui aliàs fuisset agenti licitus, vt suprà, hoc eodem capit. in 1.Ampliat.princip. per totum, & infrà capitul. 20.de attent.post inhib.in prima ampliat.per to-
37 tam.Et pro ista Ampliat.fa.quia pro † conseruatione, & manutentione suæ possessionis licet etiā ad alium iudicē accedere, ad no.in c. cum teneamur, de appell. Paris. consil.172. quòd est vltim.
38 lib.4.Si autem † consilium regium, aut alius iudex vltra manutentionem possessionis aliud faciat (puta sequestrando, & ad manus Curiæ domini iustitiæ rem, de qua agitur appræhendendo) & sic modus excedatur, tunc ea omnia dicūtur esse attentata, vt fuit resolutum in vna Cæsar Augustana iuris eligēdi coram D.meo Oradino 7. Febr. 1561. secundum quam resolutionem fuit deinde idem tētum in alia Vercellen. iactationis parrochialis de Aldea coram Paleot. sub die 27. Iunij 1561.vt est in recoll.eiusdem Paleot. decis. 372.incip.dubium erat.
39 Nonò Amplia, vt procedat etiam si † huiusmodi continuatio fieret per modū refectionis, quia reficiens etiam post præceptum sibi factum, non dicitur innouare, vt consuluit Alcia.in causa propria in cons.100.incip. Alciati causa, in fi. numer. 8.lib.quinto.
40 Decimò Amplia, vt etiam † possessio instrumētalis ante litem sufficiat ad excusandum ab attē-
41 tatis actus qui fierent deinde lite pendente †, si per talem instrumētalem fuit acquisita possessio, vt fuit dictum per Dominos in vna Vrbeuetan. parrochialis Castri ficulis coram Acorambono, sub die 5.Maij 1557. in qua (cum ante litem motam Cardinalis Crispus, vigore sui regressus, cœpisset instrumentalem possessionem, & deinde lite mota prætenderetur illum (eiiciendo Capellanum Fœlicis aduersarij, nonnullos alios actus faciendo) attentasse, & ad excusanda attētata allegaret, quòd illos fecerat per modum continuationis) Domini dixerunt, quòd si per illam instrumentalem Cardinalis acquisiuit possessionem, tunc cessant attētata, aliàs (si eo tempore Fœlix fuisset in possessione) ita vt (alio possidente, per instrumentalem Cardinalis nihil acquisiuisset, vel etiam quia non esset locus regressui) tunc fuerunt pro attentatis. Quod etiam firmatum fuit in alia Ilerden.sacristiæ corā Fantutio sub die 9. Decemb. 1555. quòd videlicet possessio instrumentalis (de qua ibi) esset bona, & alia capta illinc ad nonnullos annos esset continuatiua. Quod etiā fuit resolutum in alia Roma.Canonicatus S.Mariæ Rotundæ coram Cotta, 19.Nouēbris 1563.quòd cùm prima possessio (quæ erat instrumentalis) esset bona, & capitulariter tradita secunda possessio præsumatur cōtinuatiua, & nō attentata, non obstāte, quòd esset capta appella-
42 tione pendente, † secus tamen esset, si per instrumentalem nihil acquisiuisset, puta quia fuisset capta alio existente in possessione, vt erat in facto in vna Theatina Archipresbiteratus coram Ca-
43 putaquen.25. Octobr. 1560. † Item secus si per illam instrumētalem acquisiuisset possessionem, sed acquirens illam ammisisset: quia fuit expulsus, nam tunc stante interruptione non potest allegari continuatio.l. naturaliter. ff. de vsucap. vt tenuerunt Domini in dicta Theatina coram Caputaquen. 25. Octob. 1560. Hæc autem quæ de instrumentali possessione dicta sunt, videtur pos-
44 se non inutiliter limitari, vt † non procedāt, quādo (postquam illa fuisse capta) capiens Iudicem adiuerit, & absque eo quod dixerit illum adire, vt vrbanius ageret simpliciter petierit, & obtinuerit ab eo monitorium contra possessorem, vt euacuatet, & fructus restitueret, nā si postea fuerit inhibitus, & post inhibitionem aliquos actus possessorios fecerit, & velit eos ab attentatis excusare sub prætextu continuationis non videtur
45 id admittendum, eo quia † adeundo simpliciter iudicem (tanquam meticulosus) possessionem illam instrumentalem dicitur ammisisse, & habuisse se pro eiecto.leg.1.§.in operis, & ibi glo.& l.de pupillo.§.meminisse.ff.de no.oper.nunc. Ias. in leg.2.numero 115.C.de iur.emphit. quæ ammissio excludit continuationem.l.naturaliter. ff. de vsucap.quo argumento in contingentia facti vtebantur excellentes Aduocati in vna Meten.parrochialis de Racuria coram Chissanen.18. Ianuarij 1555. in qua licet quoad processum, & alios actus (præter possessorios) Domini tenuerint ꝓ attētatis, & quoad possessionē dixerint, quòd videretur, motiuum tamen videtur satis stringere, & probabiliter, ac verè posse pro limitatione præmissorum accommodari.
46 Vndecimò videtur posse ampliari, vt † ad excusandū attentata prætextu continuationis, nō solùm sufficiat probare in specie possessionē rei, super qua prætenditur fuisse attentatum, verum etiam si probaretur possessio generica, & ex illa vellet, quis inferre ad continuationem possessionis aliarum rerum sub illo genere contentarum: Exemplum si capitulum alicuius Ecclesiæ sit in quasi possessione exigendi decimas noualium in genere, & deinde Papa, decimas noualium futurorum alteri (puta Comiti) concedat, & hac occasione inter capitulum, & Comitem orta lite, Capitulū (probata sua possessione in genere) obtineat mandatum de manutenendo, cuius vigore exigat decimas noualium post concessionem Comitis ad culturam redactorum, & Comes prętendat talem exactionem fore attentatam (quia lite pendente nihil erat innouandum) attento, quòd Capitulum respectu nouorum noualium nullam potest in specie prætendere possessionē, Capitulum verò ad excusanda attentata alleget, quòd (cum esset in quasi possessione noualium) quicquid exegit fecit in continuationem suæ antiquæ possessionis, & aliàs cum casus euenisset de facto in vna Hispalen.decimarum coram Serafino 26.Februa.1567. Domini dixerunt articulum attentatorum esse in obscuro, & de attētatis nō cōstare, cum gesta à Capitulo fuerint facta virtute mandati de manutenendo dati à Rota, & consequenter illa possessio antiqua, & noualium in genere fuit sufficiens ad excludenda attentata in noualibus nouis, & in specie: in quorum possessione verè nunquam potuerat esse Capitulum:
47 Quòd limita, nisi † huius possessionis in specie, alius esset in quasi possessione, vt cōsideratur etiā infrà proximè in xiij. ampliatione, de annexis, in fi.num.58.
48 Duodecimò potest ampliari, vt † ad inducēdā hanc con

hanc continuationem sufficiat etiam præsumpta possessio de iure communi, vt colligitur ex his, quæ ponit Rota. decis. 10. aliàs 89. nota quòd
49 vbi. vers. & ratio, ibi quia vbi de iure † communi præsumitur possidere non videtur attentare, &c. de appellat. in anti. ex qua decis. fuit aliàs resolutum in vna Boianen. Iurisdictionis inter Archiepiscopum Beneuentanum ex vna, & Episcopum Boianen. ex altera coram Capizucco sub die 21. Iunij. 1555. quòd (licet præfatus Episcopus prætenderet se exemptum à visitatione dicti Archiepiscopi, & desuper causam iactationis commisisset, quia tamen dictus Metropolitanus (qui per alium visitabat) fuit visitare prohibitus, & visitator contra prohibẽtes cẽsuras fulminauit (licet dictus Episcopus prætenderet ea omnia fuisse tanquam attentata reuocanda) Rota tamẽ dixit nõ constare de attẽtatis, attento, ꝙ Metropolitanꝰ præsumebatur de iure esse in possessione visitandi, & Episcopus non docuerat se esse in quasi possessione libertatis. Illud autem, quod dictũ est, quòd is, qui præsumeretur de iure communi possidere (si quid lite pendente fecerit) potest prætextu continuationis, se ab attentatis excusare, vt in Metropolitano, & aliis qui respectu inferiorum dicuntur habere fundatam intentionẽ
50 de iure communi videtur notabiliter limitandum. Primò † vt non procedat, quando ipsemet ordinarius commisisset causam superioritatis, & iurisdictionis, quia (si quid faceret postquam causam commisit, & lite pendente) diceretur attentare, vt dixerunt Domini in vna Iuuenacen. iurisdictionis corã Grato, die 1. Aprilis 1566. in qua (cum Episcopus prætenderet Archipresbiterum Terlisij esse sibi subiectum & posse eum, & clericos, suæ ecclesiæ visitare, & corrigere, ille verò ècontra diceret se exemptum. & pro parte Episcopi fuisset commissa causa in Rota (qua pẽdẽte quosdam clericos carcerasset, & alia etiã fecisset in præiudicium litis pendentis) & daretur cõtra eum pro parte Archipresbiteri de attentatis, à quibus ille se tueri nitebatur ex eo, quia (licet quasi possessio corrigendi per eum nõ fuerit
51 probata, † tamen de iure communi præsumebatur ad fundandã eius intentionem. c. 1. & c. irrefragabili, & to. tit. de offic. ord.) Domini tamen tenuerũt constare de attentatis, ob regulam, quia facta fuerant lite pendente, & ad præsumptã possessionẽ de iure communi dixerunt, quòd ius cõmune non obstat, quia tuetur eum, non tamen vt attẽtet, postquam ipse causam commisit. Quæ consideratio (vltra eos) coadiuuari ex eo potest, quòd diximus suprà hoc eodem cap. 4. in prima ampliatione, quòd litis pendentia facit illicitum quòd fuisset aliàs facienti licitum, præsertim in exemplis de domino directo, & de spoliato, qui si contra emphiteutam, & contra spoliantem alter, causam committant, non possunt amplius lite pendẽte, propria auctoritate rẽ ingredi prout antea potuissent. Quod ex eo etiam comprobari potest, quod in similibus terminis concluditur in subrogato, qui licet possit (etiam lite pendente) possessionem licitè capere, id tamen sibi denegatur, si ipsemet causam commisisset, vt diximus suprà in præfatione huius cap. 4. in prima illatio. numero 364. vers. quartò limitandum videtur, & similiter in eo, qui obtento Breui, cum clausula citra vitium attentatorum, licet regulariter absque dicto vitio possit possessionẽ capere, id tamẽ sibi vltra non conceditur postquam ipsemet causam super subreptione Breuis commisisset, vt diximus etiam in dicta præfatione, in prima illat. numero 419. vers. quintò puto non inutiliter. Se-
52 cundò limita, vt non procedat, † quando contra hanc præsumptam quasi possessionem de iure cõmuni Episcopo competentem is (qui passus est attentata) probaret suam quasi possessionem ante litẽ (etiã priuatiuè quoad Episcopum) tunc enim huiusmodi præsumpta possessio sub prætextu continuationis non excusaret attẽtata, vt senserunt Domini in vna Abulen. iurisdictionis corã D. de Rubeis. 4. Iulij. 1565. in qua (cum Episcopus causam super iurisdictione contra Archipresbiterum commisisset, & lite pendente Vicarium in loco (vbi Archipresbiter prætendebat habere iurisdictionem) deputasset, & insuper notariis, (ne ad audientiam Archipresbiteri accederent prohibuisset, & pro parte Archipresbiteri daretur de attentatis, & instaretur pro reuocatione dicti Vicarij, & prohibitionis prædictæ. Et pro parte Epi
53 scopi allegaretur † quòd de iure cõmuni ille habet intentionem fundatã, vt liberè possit in qualibet parte suæ diœcesis erigere tribunal. c. 1. de offic. ord. c. cum Episcopus, eo. ti. in 6. (ita vt concurrat, etiam cum aliis inferioribus habentibus iurisdictionem, ad no. in c. pastoralis, de offi. ord. & in c. cum ab ecclesiarum. eo. ti. Hostien. in c. fi. de offic. Archid. & post alios Franc. in d. cap. cum Episcopus, numer. 3. Pro parte verò Archipresbiteri pro verificatione attentatorum fuissent examinati testes super illius quasi possessione, & fuisset semel dubitatum antea sub die 8. Iunij. 1565. an constaret de attentatis, & Domini loco resolutionis iterum dubitauerint, an testes probarent possessionem Archipresbiteri priuatiuè quoad Episcopum, demum dicta 4. Iulij tenuerunt probari possessionem, etiam priuatiuè quoad Episcopum, & sic tacitè senserunt constare de attentatis. Præsertim (dum in fine dixerunt) considerandam esse præfixionem termini ad docendum de attentatis, quam Episcopus allegabat, quasi præfixio excluderet Archipresbiterũ ab attentatis, non aũt quòd non constaret de illis: Ex quibus sequitur, quòd præsumpta possessio non suffragatur, quando per aduersarium probaretur de sua contraria possessione, & re vera in dicta Abulen. non poterat nisi pro attentatis concludi. Tum quia regulare est quòd probatio possessionis ante litem (facta per eum, qui passus est attentata) excludit continuationem, vt dicit Rota. d. decis. 10. aliàs 89. de appell. in ant. Tũ quia in dicta Abulen. Episcopus met causam commiserat. Vnde intrat etiam præcedens limitatio, prout demũ contra Episcopum fuit resolutũ sub die 27. Nouẽb. 1566. eodem proponente, etiam postquam latissimè fuit vltimò loco disputatum, an iurisdictio, de qua ibi fuisset in iudicium deducta, tam priuatiuè, quam cumulatiuè inter eosdem Episcopũ, & Archipresbiterũ, & optimè faciunt decis. quas allegauimus infrà. nu. 74. & seqq. Tertiò limita,
54 nisi † esset quæstio super ipsa possessione, quia tunc præsumpta possessio, nõ sufficeret ad effectũ continuationis, prout verè sentit dicta decis. Rotæ 10. aliàs 89. nota, quòd vbi de appell. in anti. & melius

& melius, & clarius id habetur decis. 7. aliàs 116. nota, quòd vbi Episcopus, ibi secus esset si super possessione, &c. de sent. excom. in antiq. Quæ limi tatio comprobari potest ex eo, quod in simili di citur, quòd licet patronus, qui est in quasi posses- sione præsentandi, possit etiam lite pendente prę sentare, vt deduximus suprà hoc cap. 4. in præfa- tione in 5. illatione, in 2. limi. regulæ ibi positæ, nu mero 546. id tamen sibi minimè licet, si sit quæ- stio super ipsa possessione, vt ibidem. versicul. hæc autem secunda limitatio. numero 550. Quartò li-
55 mita, vt † procedat quando allegatur propria possessio, secus si allegatur possessio tertij, quo- niam licet possessio præsumatur cõtinuata, quan do quis allegat propriã possessionem, hoc tamẽ non procedit si allegatur possessio tertij, vt dixit formaliter Put. decis. 11. possessio, sub rubrica de caus. poss. & propriet. ita fuisse decisum in vna Parmen. Capellæ corã A. Augustino 28. Octo. 1547. auctoritate Bar. in l. 2. C. de excep. & Paris. cons. 47. in fi. lib. 4. & Anchar. cons. 97. col. pen.
56 vers. præterea. Quæ limitatio intelligenda † est in merè tertio, secus si essemus in tertio alium re præsentante, vt in hærede, vel subrogato, per ea, quæ diximus suprà in v. Ampliat. huius primæ li- mitatio. num. 16.

57 Decimotertiò Amplia, vt † ex possessione rei principalis censeatur etiam continuari posses sio in annexis, & accessoriis (licet quis in dictis an nexis verè, & actualiter, nõ fuerit in possessione, vt possit dici eam continuare, nisi habito respe- ctu ad possessionem rei principalis, Exemplum, si quis vigore literarum Apostolicarum adeptus fuerit possessionẽ Canonicatus, & præbendæ cũ iuribus, & pertinentiis suis, & annexis, & ita fue- rit per Capitulum admissus, dato sibi stallo in choro, & loco in Capitulo) & deinde orta diffe- rentia inter admissum, & Capitulum super di cto Canonicatu, & fructuum illius perceptione, commissa causa in Rota, & secuta etiam inhibi- tione contra prouisum, & tempore perceptionis distributionum quotidianarum (Capitulo recu- sante illas sibi dare) prouisus habito recursu ad Auditorem Cameræ, & docto de sua possessione, & admissione ad canonicatum, (& consequenter etiam ad distributiones quotidianas) ab eo ob tineat mandatum de manutenẽdo, cuius vigore perceperit dictas distributiones: Capitulum aũt prætenderet eum attentasse, ille verò ad excusan da attentata allegaret, quòd fecerat in continua tione suæ principalis possessionis, quam habebat in canonicatu, & dubitaretur an prouisus obti- nendo dictum mandatum de manutenendo, & il lud exequendo diceretur attentasse, eueniente casu in vna Camerinen. attentatorum coram Al dobrandino. 6. Martij 1554. inclinauerũt Domini pro non attentatis, & demum 17. Maij eiusdẽ an- ni eodem proponente, fuit tentum pro non attẽ- tatis, quia prouisus fecerat animo continuandi possessionem, quam habebat in distributionibus quotidianis, nam cum in literis concederetur Canonicatus, & præbenda cum iuribus, & per- tinentiis suis, & cum annexis, & Capitulum postea immittat eum in possessionem iuxta for- mam litterarum, censetur immittere, etiam quo- ad distributiones tanquam in annexis, & acces- soriis, & allegabatur doctri. Anch. in c. fine pos- sessione. col. 16. ad fi. vers. si ergo Canonicus, de re. iur. in 6. Ferret. in cons. 14. numero quarto, & 5. qui aliàs allegat, & in simili Dec. in cons. 271. sub num. 17. vers. & licet dux, & vers. secundò potest responderi. Quod tamen necessariò intellexerũt,
58 nisi † constaret, quòd alius esset in quasi possessio ne harum distributionum respectu eiusdem Ca- nonicatus, ea ratione, quia si apparet de vera al- terius possessione, vtique ista tacita possessio in annexis resultans ex possessione rei principalis non induceret continuationem, cum appareat per alium esse interruptam, nec excusaret ab at- tentatis. iuxta decis. Rottæ 10. aliàs 89. nota, q. de appell. in antiq. & quamuis Domini ibi resolue- rint pro non attentatis, quia tamen prouisus (li- cet possessionem suam continuauerit per dictum mandatum) videtur fuisse in aliqua culpa, cũ tale mandatum debuisset obtinere à Rota, vbi cau- sa pendebat, fuit per modum prouisionis ordina- tum, quòd prouisus illi mandato cederet, retenta tamen distributionum possessione, & articulo ex pensarum dilato in aliud tempus.

59 Decimoquartò Amplia, vt † talis continua- tio possessionis citra vitium attentatorum non solùm fieri possit fructus percipiendo, & alios actus possessorios exercendo, verum etiam rem super qua litigatur alteri locando, & sic etiam de tentionem in conductorem transferendo, ea ra- tione quia rem locare dicitur actus possessorius ad l. quod meo, & l. quamuis. §. per colonum, & ibi not. ff. de acquir. possess. & ita fuit tentum in vna Rauennaten. bonorum, coram Gropperio, decima Decembris. 1563. in qua fuit dictũ, quòd locatio (de qua ibi dubitabatur) non erat atten- tata, quia in facto præsupponebatur, quòd loca- tores essent in possessione ante locationem, & i- deo censentur locasse continuando possessionẽ, per consil. Paris. vltimum, libro quarto. Quæ am- pliatio ex his, quæ ibi in facto præsupponeban- tur adhuc ampliari posse videtur, vt procedat e- tiam si talis locatio fuisset facta viro nobili, & ip- so locatore potentiori: quia non per hoc esset di- cenda magis inualida, aut attentata, quasi tunc haberet locum titulus. C. ne liceat potentiori- bus, & titul. de alienat. iud. mutãd. caus. fact. tum
60 † quia dispositio dictorum titulorum longè est diuersa à titulo de litigiosis, & à materia nostra attentatorum, vt declarat gloss. in cap. primo, in verb. fuerint, & ibi quoque Abb. in secundo no-
61 tab. de alien. iud. mut. causa fact. Tum quia † ad hoc, vt illa iura sibi locum vendicent requiritur, vt sit facta in potentiorem alienatio dominij, vel saltem possessionis, quod non cadit in locatione, cùm per eam nec possessio, nec proprietas in cõ- ductorem transferatur. l. certè. §. is, qui rem. ff. de precar. l. prima. C. commun. de vsucap. cũ simil. In eum igitur, non potest dici facta alienatio, qui non possidet suo, sed nomine conductoris, vt tra dit Abbas in d. cap. 1. sub numero primo, de alie.
62 iud. mut. causa fact. Præsertim † quia l. 1. C. ne lic. potent. procedit quando quis dolosè, & in frau- dem rem de qua agitur in alium transfert, vt de- clarat post alios Menocch. de recuperand. posses. in primo remed. quæst. 33. sub numer. 381. ad fin. & Roland. in consil. 38. de duobus. numero 26. libro secundo. qui dolus in locatore hoc casu, non vide tur posse considerari, cùm vtatur iure suo, & lege

permitten

permittente ad l. Gracchus, de adulter. cũ simil.

63 Decimoquintò Amplia, † vt pro verificatione huiusmodi continuationis etiam ad effectum excludendi attentata respectu totius rei sufficiat habere medietatem illius rei super qua litigatur pro indiuiso, & ideo si mortuo consocio, & litis consorte superstes, sub prætextu deuolutionis, consolidationis, reintegrationis, aut alia ex causa dicat totam rem ad se pertinere, & lite (vt præfertur) pendente aliquem actum possessorium faciat, non dicitur attentare, sed potius suam antiquam possessioné continuare, & ratio est, quia

64 † possidens pro indiuiso non potest continuare suam medietatem, nisi in tota re, ad no. per Bartol. & post alios ibi Iaso. in l. serui electione. §. labeo, numero 17. & 18. ff. de leg. primo, vnde licet quis non esset dominus nisi pro medietate pro indiuiso, ista tamen indiuisibilitas (vt ita dixerim) causat possessionem respectu omnium, & singularum partium ipsius rei, & consequenter (licet de nouo acquiratur ius in proprietate alterius medietatis) tamen actus possessorij facti per superstitem mortuo consorte, si referantur ad possessionem antiquam (quæ erat respectu totius) erunt continuatiui, & non de nouo acquisitiui. Et propterea ex hac ratione dixerunt aliàs Domini non constare de attentatis in vna Massanen. Baroniarum corã Domino meo Oradino, 5. Nouembris 1565. in qua (cùm Beatrix, & Georgius essent domini pro indiuiso cuiusdam Baroniæ, & lite desuper pendente, inter eos ex vna, & alios ex altera, moriatur Georgius, & Beatrix, eo defuncto cœpisset possessionem, & fecisset nonnullos actus possessorios (præsertim petendo à rege inuestituram) & pars aduersa allegaret dictos possessorios actus fuisse attentatos, & per eos Beatricem se intrusisse, & instaret pro reuocatione huiusmodi intrusionis, & attẽtatorum, Domini dixerunt non constare, de attentatis, ex quo Beatrix suam possessionem dicitur continuasse per superius allegata per informantes pro Beatrice, ad quę domini ibi, se retulerunt.

65 Decimosextò amplia, vt ad hanc † continuationem introducendam ad effectum excludenti attentata, sufficiat etiam sola ciuilis posses-

66 sio ante litem, & ideò † ciuiliter possidens capiat lite pendente naturalem vacantem non dicitur attentare, sed suam possessionem cõtinuare (quia talis adeptio non dicitur noua acquisitio, sed potius continuatio,) vt est text. (& ibi not. omnes, præsertim Abb. in vltimo notab. numero septimo) in capit. cum venissent, extrà, de

67 restitution. spoliat. inferentes † propterea, quòd statutum mandans, quòd pro noua possessione soluatur gabella, non procedit in acquirente, (vt præfertur) naturalem possessionem. cuius tex. & Abbat. auctoritate in terminis nostris, quòd is non dicatur attentare, sed suam possessioné continuare concludit Paris. conf. 172. in causa, nu. 12. libro 4. quem sequitur ex recentioribus Mandos. in tractatu, de inhibition. quæstio. 23. atque etiam nouissimè videtur secuta Rota, secuta est in vna Bononien. prætesorum attentatorum coram Cotta. 16. Ianuarij. 1570. in qua fuit tentum

68 † quòd si locator commissa per conductorem causa iactationis contra eum hac lite pendente capiat possessionem rei locatę, non dicitur attentare, considerata priori possessione, quam habebat ante litem, vt etiam admonuimus infrà hoc eodem capitulo, in quinta limitat. principali, in princip.

LIMITATVR prædicta regula,

69 Primò, vt non procedat, † quando Papa causam ad se aduocasset, vt post Franc. in cap. vt nostrum. col. 3. sub nu. 5. vers. in eadem glo. de appellat. tradit Paris. in conf. 39. non possunt. sub nu. 7. lib. primo, vbi allegat etiam Innoc. Dec. & decis. Rot. 4. aliàs 76. de testi. in no. & post Paris. vbi suprà, tradit Anton. Gabriel. commun. conclus. lib. 5. de acquiren. possess. conclus. 6. nu. 14. & seq. vbi id declarat procedere quando per continuationem possessionis fieret præiudiciũ negotio principali, aliàs secus, & procedere in auocatione, nõ autem in commissione appellationis, vt latiùs per eum.

70 Secundò, quando † vteretur possessione non eo modo, quo ante litem, sed diuerso, nam ex quo text. in d. c. cum teneamur, de appella. & doctor. præsertim Franc. in primo not. dicunt non attentare eum, qui vtitur eo modo, quo ante litem vtebatur, satis à contrario sensu colligitur, quòd si diuerso modo vteretur esset attẽtatum. argum. l. 1. ff. de offic. eius, & l. cum prætor. ff. de iudic. cum simil. & not. expressè gloss. magistra. in c. non solùm. in glos. mag. ad med. versicul. dic tamé. de appellatio. in sexto, & ibi omnes, quam communiter à docto. approbari attestatur August. Bero consil. 118. cum Alphonsus, numero 7. 8. & 24. libro 3. vbi plura ad hanc limitat. eleganter ponit, & dixit notabiliter Alexand. apud Bartol. in l. prima, in verbo litigiosa. ff. de litig. post alios, quos allegat, quòd etiam lite pendente potest quis vti sua possessione, dummodo licitè vta-

71 tur, secus si illicitè ad præiudicium partis. † Non diceretur tamen vti diuerso modo, quo prius ille, qui antea accepit possessionem instrumentalem Canonicatus, si lata deinde pro eo sententia (à qua pars appellauit) pendente appellatione, iterum possessionem Canonicatus accepit cum perceptione fructuum, & distributionum quotidianarum, vt fuit in effectu resolutum in dicta Romana Canonicatus Sanctæ Mariæ Rotundæ coram Cotta. 9. Nouembris. 1563. in qua (cùm ad excludendum, ne secunda possessio appellatione pendente capta esset continuatiua, ex aduerso per Aduocatos allegarentur multa, & pręsertim, quòd secunda possessio erat diuersa à prima, cùm illa esset debilis, & inanis, hæc autem plenior, & multum ab illa dissimilis, ad text. in l. Titia, in princip. ff. de solut. l. litibus. C. de agric.

72 & censit. lib. 11. attento, quòd † ille est proprius, & verus possessor, qui fructus percipit. gloss. in l. si quis, in verb. finiat. & ibi Bal. colum. tertia. C. fin. regund. Dec. in conf. 56. in causa, nu. 3. & 6. & melius. conf. seq. col. 2. post prin. & conf. 125. in causa, col. 1. Aymo. in conf. 107. Antonius. col. 2. Et quòd licet permittatur lite pendente possessionis continuatio (vt in regula suprapposita) nõ tamẽ permittitur variari, & alterari (quod fieri videtur per acquisitioné possessionis plenæ, & efficacis) quasi hoc casu quis non possit dici, quòd vtatur possessione eo modo, quo prius, sed alio pleniori) & videatur potius acquisitio noui iuris, & no-

uæ,& validæ possessionis, quàm cõtinuatio.) Ni-
hilominus Domini hac ratione minimè attenta,
concluserunt, quòd stante prima possessione bo-
na (vt in facto præsupponebatur) licet esset in-
strumentalis, ac sine fructibus, secunda esset con-
tinuatiua, & consequenter esset cẽsenda eadem,
& non diuersa à prima.

73 Tertiò, † quando essemus in eo, qui esset in
quasi possessione eligendi, de iure speciali, non
autem de iure communi, quia is lite pendente,
(si vellet continuare) attentaret, secundum Pau-
lum de Castro, in consilio 403. illa quæ. numer. 2.
libro primo, quem refert Prob. in addit. ad Ioan.
Monac. in capitul. primo, vt lite penden. in sexto.
Pro qua limitat. facit, quod aliàs fuit resolutum
per dominos in vna Bisonen. iurisdictionis co-
74 ram Capizuccho, de anno 1555. Quòd † cùm
Archiepiscopus habeat præsumptionem pro se
circa ius visitandi ecclesias Suffraganeorum, &
præsumatur esse in possessione visitandi, si lite
super iure visitandi pendente continuet visita-
75 re non attentat, † nisi Suffraganei probauerint
quasi possessionem exemptionis, vt est decis. in
recollect. Caputaquen. in prima parte 125. inci-
pien. cum Archiepiscopus, & alia eiusdem 250.
incipien. cum Archiepiscopus in vna Bononien.
76 Iurisdictionis. 21. Iunij 1555. Quæ limitatio † vide-
tur in dubium posse refricari ex his, quæ ponit
Paleot. decis. 284. cùm aliàs in vna Burgen. Iuris-
dictionis. 16. Octobris 1558. vbi capitulum præté-
debat se esse exemptum ab Episcopo per Breue,
& ex eodem Breui, sibi competere ius quædam
exercendi (& cõsequenter illud erat de iure spe-
ciali) & voluerunt domini, quòd si Capitulum
ante litem erat in quasi possessione illa exercen-
di non dicatur attentasse suam quasi possessionẽ
cõtinuando. Nisi dicas, quòd Breue, non inducit
ius speciale vniuersaliter, attento, quòd nonnul-
la ex his, quæ in breui (in casu illo) cõtinebãtur,
competebant Capitulo, de iure communi, vt in
casu illius decis. visi sunt etiã domini cõsiderasse.
Quæ tamẽ saluatio, nec ex præmissa cõsideratio-
ne saluari posse videtur, sed potius in totum à di-
cta resolutione per Paleot. in supradicto loco re-
lata recedendum fore (prout ab illa in effectu re-
cessisse, etiam videntur domini) attento, quòd in
eadem Burgen. iurisdictionis (Domino de Ru-
beis proponente) primum sub die vigesima-
septima Aprilis. 1562. fuit tentum, quòd Capitu-
lo instanti pro mandato, de manutenendo, il-
lud non esset dandum, ex eo, quia possessio
capituli exercendi iurisdictionem sine Episco-
po fuerat capta lite pendente, & deinde dum in
eadem dubitaretur an possessio capituli (etiam
inspecto iure communi) posset excusari ab at-
tentatis ad effectum obtinendi prædictum man-
datum, de manutenendo, Domini (eodem D. de
Rubeis proponente) sub die prima Iunij. 1562.
dixerunt cõstare de attentatis, inspecto iure cõ-
77 muni, quia nec † hoc casu Capitulum habet iu-
risdictionem simul cum Episcopo, & consequen-
ter, cùm possessio Capituli eo casu esset de iure
speciali, & illa ibi non attendatur ad effectum
manutentionis, sequitur, quòd nec etiam ad ef-
fectum continuationis de qua agimus, possessio
competens de iure speciali sit attendenda, quia
tam manutẽtio, quàm continuatio excusans ab
attentatis præsupponunt possessionem non vitio
sam, vt suprà dictum est, num. 9. & infrà, in tertia
parte. c. 31. de pœnis atten. in 6. pœn. ad fi.

78 Quartò limita, vt procedat † in eo (de cuius
possessione ante litẽ motam constat) secus si nõ
constet verè, aut præsumptiuè, quia scilicet de iu
re communi præsumeretur possidere: ad not. per
Rot. decis. 10. aliàs 89. nota, quòd vbi. de appell.
in antiq. & quæ tradit Io. Crot. in consili. 101. vi-
so puncto. num. 12. & eleganter per Nattã in cõs.
706. approbo. num. 10. & seq. libro 3. si enim con-
tra talem allegantem cõtinuationem suæ posses-
sionis (ad effectum effugiendi attẽtata) probetur
aduersarium esse in possessione, tunc dicitur at-
tentare, vt est dicta decis. Rotæ 10. aliàs 89. nota,
quòd vbi. de appell. in antiq. ibi nisi probetur a-
lium possidere: ad quod facit dicta decis. Capu-
taquen. 125. in 1. parte, licet post princip. & quæ
ponit Franc. in cap. significante, col. 3. nume. 10. &
seq. vers. sed quando constaret. de appell. vbi sen-
tit, quòd etiam si esset quæstio principaliter de
possessione, & aliquid attentetur contra eum (de
cuius meliori possessione cõstat) per eius aduer
sarium, tunc tale attentatum (etiã prætextu suæ
possessionis) non excusatur, sed reuocatur, etiã
per iudicem delegatum, etiam si tale attẽtatum
dicatur factum ante litem coram eo contestatã,
vt post Hostien. & alios latiùs ibi per eum: Immo
79 magis † dixerunt aliqui, quòd etiam si non pro-
baretur aduersarium esse in possessione, sed dubi
taretur vter esset in possessione, & consequenter
essemus in possessione turbida, is qui faceret a-
ctum post appellationem interpositam prętextu
continuationis non excusaretur ab attẽtatis, sed
illa deberẽt reuocari, & ita dixit Alex. (qui licet
loquatur de gestis appellatione pendente, idem
tamẽ ad propositum nostrum potest dici de ge-
stis lite pendente, cùm non videatur diuersa ra-
tio) in cons. 99. Visis. num. 3. libro 5. quem refert,
& sequitur Dec. in cons. 103. in causa, num. 2. lib. 1.
Quãuis Alex. in dicto cons. non videatur habere
80 hanc responsionẽ pro tuta. Et contrariũ † quòd
quando est dubium quis prius possessionem cœ-
perit, attẽtatorum reuocatio non sit faciẽda, ni-
si petens attẽtata reuocari probet. de priori pos-
sessione, sensit Stefan. Bertrand. in consili. 49. viso
processu. sub num. 1. vers. & si fortasse. libro 1. Hæc
81 † tamen Alex. opi. videtur omnino amplectenda,
attento maximè, quia in hanc sententiam videan
tur aliàs inclinasse Domini in vna Bononien.
attentatorum coram Fantutio 27. Iunij 1561.
in qua (cùm comes Nicolaus de Calderinis ha-
beret possessionem bonorum sibi donatorum
ciuilem, per clausulam constituti, & naturalem
per appręhensionem post obitum donantis, &
illarum vigore obtinuisset mandatum de manu-
tenendo ab Auditore Cameræ (cùm Marcus
Antonius de Rubeis eius aduersarius à decreto
dicti mandati appellasset, & intra legitima tem-
pora causam appellationis commisisset in Rota
& eius vigore inhibuisset, & post inhibitionem
Nicolaus vigore dicti mandati fuisset immissus
in possessionem, & per aduersarium diceretur
immissionem esse attentatam, ille verò prætex-
tu continuationis, vellet eam ab attentatis ex-
cusare) Domini (licet noluerint capere resolutio
nem) inclinauerunt tamen pro attentatis, secũ-
dum

dum regulam, quæ habet, quòd inhibitio facit attentata. Et ad id de continuatione responde-
82 bant illud procedere † quando possessio non esset turbida, & reuocata in dubium, prout erat ibi. Pro qua opin. facit etiam dicta decis. in recol. Cottæ. 168. quòd possessio ciuilis habita vigore clausulæ constituti non suffragatur ad effectum continuationis, quando reuocatur in dubium validitas instrumenti, in quo est appositum constitutum: & faciunt etiam ea, quæ posuimus suprà, in fine 12. ampliationis præsentis primæ limitat. nume. 54. versic. 3. limita: Turbida autem pos-
83 sessio † non diceretur si (lato laudo cõtra quosdam fratres in fauorem quorundam de canonicis) eo die, quo fratres petierunt reductionem laudi, canonici ingressi sint possessionem bonorum, de quibus agebatur, quæ erat penes quendam cõductorem habentem causam à fratribus (etiam colonos expellendo) quoniam per talem immissionem factam à nuncio publico cẽsentur domini de canonicis acquisiuisse plenam possessionem, & propterea (si per fratres deinde commissa causa reductionis in Rota, & obtenta illius vigore inhibitione, & contra Dominos de Canonicis legitimè exequuta) Domini de Canoni-
84 cis petant, † & obtineant à iudice in partibus relaxari sequestrum super fructibus dictorum bonorum factum ad instantiam dicti conductoris, sibíque illos consignari, licet talis relaxatio, & continuatio videretur attentata tanquam facta post inhibitionem Rotalem (quia tamen prima possessio erat plena, & non turbida) Domini tenuerunt pro non attentatis in vna Bononien. bonorum coram Domino de Rubeis 15. Iunij
85 1565. † Quòd autem dictum est præcedẽtem possessionem excludere attentata prætextu continuationis, intellige procedere, quando de huiusmodi præcedenti possessione concludenter con-
86 stet † secus si de illa appareret per testes nulliter examinatos, vt fuit tẽtum in vna Segobien. præstimoniorum corã Gropperio. 12. Ianuarij 1568. in qua (cùm is, qui antequã esset inhibitus obtinuerat mãdatũ, de manutenẽdo ab Auditore Cameræ examinatis desuper duobus testibus parte non citata, & (postquam fuerat in Rota citatus) vigore dicti mandati perceperat fructus præstimoniorum, Immo executor in dicto mãdato deputatus alium delegauerat, & per aduersarium prætenderetur, quòd dicta perceptio, & delegatio essent reuocanda per viam attentati, ille verò ad excusanda attentata allegaret continuationẽ possessionis) Domini tamẽ dixerunt, quòd possessio quæ allegabatur tanquam continuatiua esset apta excludere attentata, tamen de ea per dictos testes non constabat, quia fuerant nulliter examinati, & non probabant concludenter.

87 Quintò, vt † nõ procedat in possessione noua, quia in præiudicium nouę possessionis potest aliquid innouari, Imol. in c. laudabilem, extra, vt lite penden. per text. in c. tenor, extra de re iud. & in c. veniẽs, extra de regu. & propterea si appare-
88 ret, quòd quis re vera nõ esset in possessione † nisi de recenti, hic prætextu continuationis huius possessionis non excusaretur ab attentatis, vt cõsuluit Aug. Bero. in consi. 110. an à sententia. in fin.
89 nu. 39. & seq. lib. 3. dum voluit, quòd † si alicui fuisset data tenuta, & statim occasione dictæ tenutæ fuerit lis introducta, non potest hac lite pendente habens tenutam sub prætextu continuationis ab attentatis excusari.

90 Sextò, & notabiliter limita, vt regula † nõ procedat quotiescunque in attentãte, & sub prætextu continuationis ab attentatis se excusare volente, notaretur perfidia: quoniam hoc casu propter perfidiam, fit reuocatio talium attẽtatorũ, vt est casus secundum vnum intellect. in ca. cum M. Ferrariensis, extra de constit. vbi Abb. sub nu. 32. versicul. in gloss. fin. & vers. & not. singulariter hoc dictum, iuncto vers. superiori. incip. Nec debet fieri reuocatio propter pendẽtiam litis, post Innoc. ibi (inquit) quòd quando in attẽtãte notatur perfidia (non obstante prætẽsa continuatione) attẽtata reuocantur, prout erat in illis canonicis, in casu illius decretalis, qui cum tenerentur nouis supernumerariis canonicis per ipsos antea electis præbendas assignare, & sibi de illis prouidere, illi præbendas, & possessiones vacantes transtulerunt in semetipsos, & notabiliter
91 ibi subdit, & nota † singulariter hoc dictum, est enim nouum remedium reuocãdi attentata, lite pendente, vbi scilicet notatur perfidia in attentante, licet cessent alia iuris remedia.

Limitatio Secvnda.

SVMMARIVM.

1 *DIVERSA causa vbi consideratur ab ea, in qua prætenditur fuisse attentatum non censetur attentari.*
2 *Litis pendentia non obstat illi iudicio, cui non obstat sententia.*
3 *Iudicium pendens contra aliquem super arresto, non impedit, quominus possit contra eundem formiter iudicio ordinario agi.*
4 *Attentata non extenduntur ad causas diuersas, aut personas diuersas.*
5 *Continentiæ causæ quæ dicantur remissiuè.*
6 *Dispositio l. nulli. C. de Iud. in quo differat à dispositione l. vbi cœptum. ff. de iud. remissiuè.*
7 *Causa tripliciter considerari potest, quia, Aut est diuersa, Aut eadem, Aut diuersa quidem, sed aliqualiter connexa.*
8 *Diuersa vbi est causa, ibi regulariter cessat consideratio attentatorum.*
9 *Collatio beneficij facta lite tantum super possessione pendente, non dicitur attentata.*
10 *Possessio capta pendente iudicio possessorio non dicitur attentata.*
11 *Fructus propria auctoritate vigore facultatis sibi competentis percipiens non dicitur attentare, si lis tantum super beneficio, & iure regrediendi ad illud pendebat.*
12 *Commissio causæ super regressu, ob non solutionem pẽsionis non facit beneficium litigiosum.*
13 *Lis in possessorio dicitur facere litem etiã respectu petitorij, quando agitur de verificatione supplicationis, in qua esset facta mentio litis, de qua hic.*
14 *Pendentia litis super criminalibus non facit collationem ordinarij interim factam esse attentatam.*
15 *Lis super possessorio regulariter non facit rẽ litigiosam.*
16 *Attentata sine lite regulariter non dantur.*
17 *Lis super proprietate, ac beneficio regulariter facit litigiosam etiam possessionem.*

18 Cõmittens causam super possessorio Auditori Cameræ post inhibitionem emanatam vigore commissionis super beneficio antea in Rota præsentatæ, dicitur attentare.
19 Pacificus possessor videtur quis etiam si sit lis mota super beneficio, secundum aliquos.
20 Committens causam iactationis, & iactationum, in dubio censetur committere tam petitorium, quàm possessorium.
21 Nisi adsit dictio taxatiua tantum, &
22 Iste est stilus Rotæ.
23 Lis pendens super cessione bonorum non facit esse attentatam executionem sententiæ interim factam.
24 Inopiæ iudicio pendente super expensis reseruatis in fine litis, si ob id, quòd non fuerat paritum iudicato feratur declaratoria ob non paritionem, illa non dicitur attentata.
25 Lite pendente super extensione consensus, & inhibitione quarundam scripturarum ad dictam extẽsionem facientium procedi potest ad expeditionem causæ principalis.
26 Absolutionis à iuramento coram ecclesiastico causa pendente, potest iudex laicus in negotio principali procedere.
27 Præsertim si agatur vigore obligationis in forma Cameræ.
28 Legatarij possunt agere ad legata etiam pendente iudicio super petitione hæreditatis.
29 Cautione tamen præstita de restituendo in euentum succumbentiæ.
30 Criminale iudicium non facit rem litigiosam, vt illa nõ possit alienari.
31 Lis super hypothecarei non facit rem litigiosam.
32 Personalis actio litigiosam rem regulariter non facit, sed tantum ipsam actionem, secundum communem opinio.
33 Assignatio, de duabus quartis partibus de fructibus suarum portionum facta portionarios, contra quos agebatur super excrescentia fructuum dictarum portionum, vt inde alia portio erigeretur, nõ dicitur attentata.
34 Citatione vna facta super obseruatione contractus, & deinde alia super inobseruantia eiusdem contractus illius resolutiua, dicuntur inductæ diuersæ lites, ita vt solutio interim facta non censeatur facta lite pendente super inobseruantia resolutiua cõtractus.
35 Litis pendentia super inobseruantia, non impedit, quin lite pendente possit adimpleri, & illius obseruãtia validat iudicium.
36 Lis pendere non dicitur per oppositionem, ne aliquis per Episcopum instituatur, sed ad officialem remittatur.
37 Etiam si opponens iura produxit, & terminum ad respondendum à iudice obtinuerit.
38 Lite pendente coram vno potest coram alio iudice agi, quando iudicia tendunt ad diuersos fines, ita vt exceptio reiiudicatæ in vno, in alio non obstet.
39 Nullitatis causa non impedit processum in causa principali, quando sunt inter se diuersæ.
40 Lis cum Capitulo censetur diuersa à lite cum singularibus personis ipsius Capituli.
41 Intimatio collationis facta Capitulo per executorem, facit litem etiam quoad personam particularem Capituli ibidem præsentem, quamuis viderentur causæ diuersæ.
42 Agens contra vsufructuarium, vt declaretur eum ab omni suo iure cecidisse, non potest pendente hoc iudicio ordinario, redire ad viam extraordinariam, quia licet sint diuersæ causæ, tamen electione vnius altera tollitur.
43 Causa vbi est eadem, & inter easdem personas proculdubio regulariter dicitur attentari per actum factum à partibus.
44 Iudicium regulariter, vbi cœptum est, ibi finiri debet.
45 Processus secundi iudicis valet non obstante pendentia litis super eadem re coram alio iudice.
46 Præsertim si ageretur ex causa necessitatis.
47 Vel citatus haberet priuilegium,
48 Vel essemus in crimine hæresis,
49 Vel primus iudex esset negligens in iustitia administranda.
50 Vel essemus in executiuis, & nu. 76.
51 Vel dominus temporalis ipsis litigantibus inhibuisset, ne coram primo iudice litigarent.
52 Processus primi iudicis dicitur nullus, quando secundus iudex, qui de eadem causa incepit cognoscere esset superior, & facit actum motu proprio.
53 Iudex secundus procedens ad instantiam partis solùm inualidat processum primi iudicis inferioris à tempore scientiæ, non autem ante notitiam.
54 Iudex laicus debet supersedere in causa coram eo mota, si sciat eandem prius coram ecclesiastico fuisse introductam.
55 Processus Ordinarij non valet si sciebat causam in curia pendere.
56 Appellationis à grauamine causa commissa vna cum toto negotio principali, si pronuntietur malè appellatum, negotium principale remanet apud iudicem appellationis ex stilo dominorum.
57 Negotium principale commissum in appellatione à grauamine censetur commissum in euentum grauaminis, & hoc multi imperiti ignorant, secundum aliquos.
58 Iudex coram quo secundo loco fuit comparitum nõ potest in causa procedere si per primum iudicẽ coram quo causa pendebat fuisset inhibitum.
59 Processus factus super eadem re per secundum iudicem (postquam pars opposuit de litis pendentia coram primo) est nullus.
60 Exceptionem litis pendentiæ coram alio iudice esse impeditiuam processus coram alio, non est dubium.
61 Examen testium factum per vnum iudicem delegatum Apostolicum in partibus vigore Breuis non dicitur attentatum, quamuis eadem causa penderet vigore specialis commissionis in Rota.
62 Iudex de partibus licet non possit inhibere iudici in curia, si tamen pars extra curiam non excipiat de lite pendente in curia processus valet.
63 Subreptio regulariter non vitiat rescriptum, nisi à parte opponatur.
64 Iusta est appellatio si non admittatur exceptio litis pẽdentiæ.
65 Appellare quis debet à processu per secundum iudicem facto, nec sufficit sola oppositio de litis pendentia coram primo, secundum communem opinionem.
66 Appellatio à non admissione exceptionis litis coram primo iudice pendentis iusta reputatur.
67 Exceptio litis pendentiæ impedit non solùm processum, verùm etiam impetrationem secundi iudicis.

68 Immo

68 *Immo impedit etiam compromissum,& illius petitionem.*
69 *Etiam si actor esset paratus renunciare instantiæ inchoatæ,&*
70 *Etiam si iudicium esset summarium.*
71 *Exceptio litis pendentiæ post capturam à carcerato opposita quoad effectum attentatorum,idem operatur,ac si ab initio fuisset opposita.*
72 *Processus secundi iudicis valet etiam post oppositionem partis quando lis de qua opponit fuisset dolosè, & in fraudem instituta.*
73 *Exceptio litis pendentiæ coram primo iudice, non in forma iudicij,sed per defectus,& contumacias institutæ non inualidat processum secundi.*
74 *Oppositio de huiusmodi litis pendentia,tunc operatur quando res iudicata obstaret actioni.*
75 *Exceptio litis pendentiæ coram primo, debet opponi ante litem contestatam coram secundo iudice. ibidem.*
76 *Exceptio litis pendentiæ coram primo iudice non potest opponi in executiuis.*
77 *Contumax coram primo iudice non potest allegare litis pendentiam coram eo apud alium iudicem.*
78 *Exceptio litis pendentiæ opponi potest,quando verè lis pendet contra opponentem secus si pendet contra suum fideiussorem,vel econtra.*
79 *Actor qui lite coram primo iudice introducta ab eo recedens comparuit coram alio non potest iuuari litis pendentia coram primo.*
80 *Impugnans litem non potest in ea se fundare.*
81 *Facta magis voluntatem declarant,quàm verba.*
82 *Appellationem impugnans non potest in ea se fundare.*
83 *Alienatio necessaria(puta per diuisionem)improbatur respectu prouocantis ad diuisionem.*
84 *Clausula rato manente pacto non iuuat inobseruãtem.*
85 *Appellans censetur appellationi renunciare,si aliquid innouauerit appellatione pendente.*
86 *Attentans si fuerit spoliatus non restituitur.*
87 *Connexitas causarum vbi consideratur, ibi etiam attentata considerari possunt.*
88 *Exceptio litis pendentiæ non obstat iurisdictioni, nisi res iudicata obstet actioni.*
89 *Connexa,incidens,dependens, & emergens causa,quæ dicatur remissiuè.*
90 *Lite in petitorio,& possessorio in Rota pendente,si alter ex collitigantibus agat coram Auditore Cameræ contra colonos rei de qua agitur,an talis processus sit attentatus.*
Et dicitur attentatus nu. 91.
92 *Auditor Rotæ videtur magis delegatus,quàm ordinarius præsertim in sententiando.*
93 *Par in parem non habet imperium.*
94 *Nisi præuenerit,quia tunc potest inhibere alteri.*

SECVNDÒ principaliter dicta regula,(quòd actus facti lite pendente regulariter sint attentati,) Limitatur non procedere, quando esset
1 set † Causa Diuersa,& actus gestus, qui prætenditur attentatus,non respicit, aut tangit causam illam,quæ in iudicio pendet. Trita est enim iuris regula,quòd ex diuersis non fit illatio.l.Papinianus exuli.ff.de minor.l.fina.ff.de calumniat.cum
2 vulg.& regulariter † illi iudicio cui non obest sententia,nec etiam litis pendentia obest.l. sed si ante.ff.de excep.per quam Rip.resp.capitulo se-
3 cundo,sub titulo de except. respondit, † quòd pendente iudicio super arresto cõtra debitorem per implorationem officij iudicis obtento,potest cõtra eundem debitorem procedi super debito principali,intentãdo actionem,& iudicium formiter,& in propriis terminis nostris,quòd at-
4 tentata non extendantur † ad causas diuersas, aut ad diuersas personas,eleganter deducit Rui. cons.75.quantum.num.9.& sequen.libr.5.& not. Anton.Corsett.in singul.suis in verb.appellatio. incip.regula est, versicul. limita quinto. Verum, quia ista limitatio ita simpliciter posita potius videretur materiam inuoluere, quàm aperire,& lectoris animum posset dubitantem relinquere,
5 ideo, vt clarè pateat (ommisso † quibus modis
6 dicantur continentia causæ, & in quibus † differant dispositio l.vbi cœptum.ff.de iudic.à dispositione l.nulli. C. de iudic. de quo eleganter per Afflict. decision.354. in causa, vsque ad numer. nonum,& per Menoc.in tracta.de arbit.iud. lib. secundo,centuria quarta,casu 371.per totum:vbi latè, & eleganter tractat & declarat materiam dict.l.nulli.) Sciẽdum est, quòd ad propositum nostrum,prout ex dictis doctorum in diuersis lo-
7 cis colligitur,causa † tripliciter considerari potest.Aut enim est penitus diuersa, Aut est eadem causa,Aut diuersa quidem,sed tamen causæ,quę pendet aliquo modo connexa.

Quo ad primum, quando causa, quæ pendet,& illa,in qua dicitur attentatũ sunt penitus diuersæ (quæ diuersitas quomodo accipiatur, vide infrà,capitulo 12. de attentat. appellatione pendente, in secunda Limitat. princip. numero
8 quarto,& sequent.) Sit regula,† quòd talis actus considerata huiusmodi diuersitate, non dicitur attentatus,vt fuit aliàs decisum per Dominos in vna Romana attentatorum inter Episcopum Viterbien.& Vincentium Rutilium coram Vestano de anno 1554.die septima Maij.Exemplum lite pendente inter aliquos non super iure, aut
9 beneficio,† sed super possessione alicuius beneficij,Ordinarius aut per mortem collitigantis,aut aliàs illud beneficium confert,an collatio sit attentata,& quamuis si lis penderet super beneficio Ordinarius conferendo contra prohibitionem capit.si hi contra quos, vt lit.pendent.in 6. diceretur attentare, vt dictum est suprà, in prima parte,capitulo tertio,de attentat.à tertio. in vndecima limitat.numero 92. Quia tamen actus collationis per quam transfertur ius & datur titulus beneficij,respicit ius, & proprietatem,quæ nihil habet commune cum possessione, iuribus vulg.Idcirco non dicitur attentare,cùm sola possessio dicatur eo casu facta litigiosa, vt est decis. Cassad.4.Maior pars,numero primo, in titul.vt lite pendente.quem refert,& sequitur nouissimè Menocch.in tractat. de arbit.Iud.libro secundo, centuria 3. casu 202. numero 18. remittens se ad latiùs dicta per Dec.in consilio 483. numero decimo,& Rip.in l. naturaliter. §. nihil commune, numero decimotertio,& 14.ff.de acquir. poss.& tradit Sarnen.de Triennal.quæstio.quinquagesimatertia, numero octauo, & Rebuff. de pacif. poss. numero 166. Ex qua propositione, quòd proprietas nihil habeat cõmune, cum possessione,& illud ad propositum nostrum decisum est apud dominos decis.10.aliàs 417. si pro spoliato, nu.2.vers.sed ponè retento, de caus. poss. & propriet.in no. quòd si in prima instantia spoliatus

ſuſpendat peti torium,& in poſſeſſorio obtineat
pro ſe ſententiam, quæ tranſiuerit in rem iudi-
10 catam, & deinde, ita (vt præfertur) † pendente
petitorio, ille ſine executore ingreſſus fuerit poſ-
ſeſſionem, talis adeptio poſſeſſionis non reuoca-
tur per viam attentati, quia ſcilicet pendentia
petitorij differt à poſſeſſione, vbi dicunt in fi-
ne, quòd ita fuit ſententiatum: Ex eadem ratio-
ne emanauit alia deciſio, quæ eſt in recollect.
Acchill. de Graſſ. 186. lite pendente ſuper benefi-
cio. ſub rubric. de lite, in vna Cordubien. penſio-
11 nis coram Fabio † quòd lite pendente ſuper be-
neficio, & iure regrediendi ad illud non dica-
tur attentaſſe is, qui propria authoritate fructus
perceperat vigore facultatis, quam habebat, vt
poſſet propria authoritate fructus percipere, ex
quo lis tantum erat ſuper beneficio, & iure re-
grediendi, non autem ſuper poſſeſſorio, ſeu fa-
cultate fructus percipiendi, ad quod facit, quod
habetur in recollect. Put. 2. deciſ. 68. quod com-
12 miſſio cauſæ † ſuper regreſſu ob non ſolutionem
penſionis, non facit beneficium litigioſum. Illud
autem hoc loco prætermittendum nõ eſt, quòd
licet Concluſio ſuprapoſita, quòd lis in poſſeſſo-
rio non faciat litem in petitorio regulariter vera
ſit, in vno tamen caſu illam non procedere dicen
13 dum eſt, videlicet quando † eſſemus in verifica-
tione alicuius Supplicationis (putà reſeruatio-
nis penſionis ex cauſa ceſſionis) in qua eſſet fa-
cta mentio litis ſub his verbis, videlicet Marti-
nus cædit omni iuri ſibi ſuper beneficio, vel ad
illud quomodolibet competenti, nec non liti, &
cauſæ deſuper inter eos, ſeu alios quoſcunque
quomodolibet pendenti, quoniam illud ver-
bum litis, licet relatum ad illud verbum (deſu-
per) deſignet litem ſuper beneficio, & ſic peti-
torio, ad ſubſtinendam tamen reſeruationem
penſionis ſufficit, quòd lis penderet tantum in
poſſeſſorio, & per eam illa narratiua litis cẽſetur
verificata, vt fuit reſolutum in vna Ciuitaten.
penſionis coram A. Auguſtino. 3. Martij. 1553.
Sicut, & ſimpliciter præfata ordinarij collatio
(licet lite pendente facta) non diceretur atten-
tata, ſi lis inter aliquos non pendebat ſuper be-
14 neficio, ſed ſuper † criminalibus ab altero ex li-
tigantibus, ſeu etiam inuicem obiectis ſecũdum
Pariſ. conſil. 47. videtur nu. 42. lib. 4. Et vltra pre-
15 miſſa, quòd per litem motam † in poſſeſſorio
regulariter non fiat res ipſa litigioſa eſt deciſio
Caſſad. 6. Palatium. numero 2. de reſcript. Mil. in
verb. litigioſa res. in fin. foli. 213. cum aliis addu-
ctis ſuprà in 3. illatione. numero 491. in 15. limi-
tatione regulæ ibi poſitæ: Quo caſu ſi ſuper re
(ſuper qua non dicitur lis pendere) aliquid fiat,
non dicitur attentatum, conſiderata cauſarum
16 diuerſitate: quia ad hoc † vt dentur attentata, de
bet adeſſe lis, ſine qua nõ cadũt, vt dicebat aliàs
Caſſad. deciſio. 6. ſuper reg. Cancel. incip. volue-
runt domini. num. 2. Quamuis hoc non videatur
17 conuerti, nam econtra † lis mota ſuper proprie-
tate, & ſuper beneficio facit litigioſam etiam
poſſeſſionem, vt eſt alia deciſio Caſſad. 9. inci-
pien. Rota in antiquis. numer. 3. de cauſ. poſſeſ. &
propr. vbi eleganter ponit, quando quid dica-
tur fieri litigioſum, cuius authoritate in vna Ca-
meracen. Archidiaconatus 7. Maij. 1554. fuit di-
18 ctum, quòd ſi commiſſa † cauſa in Rota ſuper
beneficio, & facta inhibitione aduerſarius com-
mitti faciat cauſam ſuper poſſeſſorio Auditori
Cameræ, ille dicatur attentaſſe, quia etiam poſ-
ſeſſorium, quod continetur in ventre petitorij
dicebatur pendere in Rota, vt eſt recollect. Ca-
putaquen. parte ſecunda. deciſio. 46. incip. atten-
tare dicitur. Quod tamen videntur aliter, quan-
doque ſenſiſſe domini, dum dicunt, quòd lite
19 mota ſuper beneficio † nihilominus poſſeſſor ſi
ante erat pacificus dicitur adhuc eſſe in pacifica
poſſeſſione, vt eſt deciſio. Rot. 3. aliàs 36. not. de
cauſ. poſſeſ. propr. in antiq. & deciſion. 3. aliàs 61.
ſufficit: de præben. in no. Niſi dicas Rotam in-
telligere quo ad effectum interrumpendi paci-
ficam poſſeſſionem, puta ad effectum regulæ
triennalis, ſecus quo ad effectum attentatorum,
vt ſi poſſeſſor conuentus ſuper beneficio aliquid
innouet circa poſſeſſionem non dicatur attenta-
re, quia hoc eſſet abſurdum, & contra omnes
regulas, quæ dantur in hac materia attentato-
rum, & poſſeſſor inuitaretur ad attẽtandum cir-
ca poſſeſſionem, & per conſequens ad delin-
quendum, cum attentare ſit delinquere, & ſo-
net in malam partem, ſecundum Egid. deciſion.
18. oneratio, quod non eſt dicendum. argum. l. re-
legatorum. ff. de interdict. cum ſimil. Quia non
ſequitur beneficium eſt inter aliquos litigioſum,
ergo poſſeſſor non eſt pacificus, vt aliàs dicebat
Mohed. in recollect. ſuis deciſion. 205. & ſi ſub ru-
bric. de allegat. Lap. ad fin. In dubio autem ſtan-
te commiſſione cum iſta clauſula placeat S.V.
20 cauſam, & cauſas † Iactationis, & moleſtatio-
nis circa poſſeſſionem dictorum canonicatus, &
præbendæ, &c. & alia clauſula, quòd Orato-
ris plurimum intereſt ab huiuſmodi moleſtatio-
nibus liberari, An cenſeatur commiſſa cauſa tam
ſuper petitorio, quàm ſuper poſſeſſorio, & cen-
ſeri ſuper vtroque commiſſam tradit Caſſador.
dicta deciſio. 6. Palatium, de reſcript. & poſt eum
& alios per eum citatos ex recentioribus Me-
nocch. de recuper. poſſ. Remed. 15. quæſtio. 27. nu-
mero 363. & ita etiam fuit nouiſſimè determina-
tum in vna Burgen. Canonicatus coram D. meo
Oradino. ſub die 18. Martij. 1560. cenſeri cauſam
commiſſam ſuper vtroque, niſi in illa clauſula cir
21 ca poſſeſſionem adſit etiam † dictio taxatiua tã-
22 tum, & quòd ita † ſeruat Rota, quicquid ſen-
tiat aliàs communis opinio, de qua mentionem
facit Caſſado. dicta deciſio. 9. vt atteſtatur etiam
Mandoſ. ſuper reg. de ſubrog. collitig. q. 14. num.
6. cum qua deciſi. concordat etiam in recollect.
Cottæ. deciſ. 10. Aliud poteſt eſſe exemplum hu-
ius diuerſitatis cauſarum: tu obtinuiſti contra
me ſententiam pro tuo credito, ego pauperta-
te laborans inſtitui contra te iudicium ceſſio-
23 nis bonorum, & ad hoc te citaui, † an lite pen-
dente ſuper ceſſione bonorum facienda, necne
tu poſſis contra me exequi ſententiam? & quia
cauſa crediti tui diuerſa penitus eſt à cauſa ceſ-
ſionis meæ, dictum eſt executionem valere, vt
eſt deciſio Cappell. Toloſ. 28. item fuit, &c. &
24 † quòd ob pendentiam iudicij inopiæ non dica-
tur attentari ſi procedatur in negotio principa-
li, facit quod fuit tentum in vna Toletan. Cano-
nicatus coram D. meo Oradino. 4. Februa. 1555.
in qua (cùm fuiſſet præſentata commiſſio) quod
parito iudicato, quoad poſſeſſionem fructus, &
expenſæ

expensæ reseruarentur in fine litis, & pendente iudicio inopiæ (quia de paritione quoad possessionem non sufficienter constabat) iudex ob non paritionem illum declarauerit excommunicatum, & dubitaretur, an ille veniret excusandus ab incursu excommunicationis, ex eo præsertim, quia illa declaratoria fuerat lata pendente iudicio inopiæ) Domini tenuerunt
25 non esse excusandum: Similiter † si lite pendente super validitate resignationis beneficij occasione consensus forsan non sufficienter extensi, cuius occasione altera pars mouerit litem contra tertium, super exhibitione nonnullarum scripturarum ad dictam extensionem facientia, & petat interim in causa principali supersederi, & non deueniri ad illius expeditionem pendente lite super exhibitione dictarum scripturarum, Domini in vna Queten. Archidiaconatus de Tineo coram eodem Oradino. 6. Februarij 1555. tenuerunt quòd non obstante litis pendētia causa principalis expediretur. Commissio quoque super nullitate executorialium non facere litem super beneficio dixerunt Domini in vna Illerden. Canonicat. & pręben. coram Caputaquen. 10. Octobris 1561. Similiter pone, quòd lite pen-
26 dente, coram Iudice Ecclesiastico † super absolutione à iuramento, Iudex laicus velit procedere super negocio principali, & cùm illud sit diuersum à causa absolutionis processum valere non obstante litis pendentia, tenuit consilium Neapolitanum, vt per Afflictum decisio. 30.
27 fuit dubitatum: † quam in materia obligationis in forma Cameræ, secutus est Galles. in tractatu de oblig. Cameral. in 3. parte principali. quæstio. 5. sub capitu. de vi instrumenti. numer. 25. fol. 145. Sicut etiam si lite pendente super petitione hæ-
28 reditatis † legatarij velint agere contra hæredē
29 ad legata (data tamen † cautione de restituendo in euentum succumbentiæ) nam vtique possunt, & per consequens considerata actionum, & litium diuersitate non dicerentur attentare, vt tradit Crauett. in consil. 164. nobilis. nu. secun-
30 do. libr. primo. Similiter si agitur † criminaliter contra aliquem super aliqua re, res non efficitur litigiosa, & propterea poterit alienari. Maranth. in Specul. suo in 4. parte princi. in prima distinct. Iudiciorum. numer. 34. & dictum est suprà in tertia illatione principali huius regulæ princip. in nona limita. regulæ ibi positæ. numer. 479. Ea-
31 dem est ratio si lis sit † super hypotheca. Afflict. decisi. 331. Quædam. numer. 6. & dictum est etiam in dicta 3. illatio. numer. 499. versicu. 19. quando.
32 Aut ageretur † actione personali, tunc enim stat regula, quòd non res, sed actio efficitur litigiosa, & ista est communis opinio, de qua testatur Roma. consilio 270. Pro decisione. versic. secundo videndum, & latius diximus in dicta tertia illatio. numer. 481. versic. decimò, quando. Quibus proximum est quod aliàs decisum est apud dominos in vna Calaguritana de leganis. 13. Maij 1547.
33 quòd lis † dicitur pendere si opponens se contra filium patrimonialem instat, quòd non fiat institutio per Episcopum, sed quòd remittatur ad eius officialem, vt est decisio in recollect. Put. 2. lis non dicitur. in titu. vt lite pendent. Eodem modo cum in vna Cæsar augustan. de mauri coram Montisflasconen. 4. Februarij 1555. dubitaretur
34 an constaret de attentatis, ex eo † quia lite per Martinum contra beneficiatos introducta super excrescentia fructuum (quam sibi Martinus pro titulo beneficij assignari debere prætendebat) dicti beneficiati in fraudē d. Martini (vt ipse prætendebat) duas quartas partes suorum beneficiorum duobus quibusdam tertiis (lite adhuc pendente) assignauerant, quæ assignatio fuerat tanquam attentata per sententiam ordinarij declarata, & instaretur in curia pro confirmatione dictæ sententiæ: & pro attentatis allegaretur, quòd dicti beneficiati lite pendēte non poterant alienare, & cædere illas quartas, quia rei litigiosæ alienatio prohibetur. l. fin. C. de litig. cum aliis latius adductis suprà in tertia illatio. princ. per totam, & quòd dicti quartanarij quāuis essent tertij, tamen quia habebant causam à parte, quæ erat in lite, censebantur attentasse, iuxta ea quæ latè etiam posuimus suprà in 1. parte. c. 3. de atten tatis à tertio. nume. 16. Domini tamen tenuerunt pro non attentatis: & quamuis in resolutione nō fuerit expressa aliqua ratio (ex voto tamen Domini mei Oradini ibi) satis colligitur, quòd fuit diuersitas ista, de qua agimus, si quidem cum lis penderet super fructibus excrescentibus, & assignatio fuerit facta de re diuersa, idest de duabus quartis deducendis ex propriis beneficiatorum portionibus cessant attentata, & tolluntur omnia in contrarium adducta. Ex hac diuersitatis causarum consideratione, Illud etiam prouc-
35 nit, † quòd citatione vna facta 4. Decēbris 1560. super obseruatione instrumenti, & alia facta 25. Februarij 1562. super inobseruantia eiusdem instrumenti quæ illud resoluebat, dicuntur adeo inductæ diuersæ lites, vt resolutiones factæ medio tempore, non dicantur factæ lite pendente super inobseruantia resolutiua contractus, vt fuit dictum in vna Suanen. affictus. Coram Caputaquen. 29. Aprilis. 1566. & huius diuersitatis effectus ille erat in casu de quo ibi, quia solutiones prædictæ factæ lite pendente super obseruatione instrumenti videbantur factæ de consensu actoris, quod non erat si dicerentur fuisse factæ lite pendente super inobseruantia, qui consensus eo casu multum operabatur, & ratio differentiæ es-
36 se potest † quia litis pendentia super obseruantia non impedit, quin lite pendente possit adimpleri, & superueniens implementum validet Iudicium, vt post Alciat. in l. cum proponas. la 2. numer. 11. C. de pact, diximus infrà hoc capitu. in 11. limita princip. Quod non videtur admittendum quando lis introducitur super inobseruantia & resolutione contractus. Sicut etiam dicimus, quòd si patroni prætendentes beneficium vacasse, ad illud Titium præsentauerint & petierint coram Ordinario ipsum institui, & deinde habita de his notitia, Meuius prætendēsse beneficij possessorē corā eodē Ordinario se opposuerit multa allegādo ad impediendā in-
37 stitutionē Titij, quāuis † coram eodē Ordinario fuerint producta iura pro parte Meuij, & datus terminus ad respondendum Titio, nō tamen per hoc beneficiū dicitur factū litigiosum, ita vt patroni nō possint vltra (quasi lit. pend.) pręsentare, vt tenuerunt aliàs domini in vna Aretin. de Ra-

gusin.coram D.meo Oradino sub die 24. Aprilis 1559. moti ea ratione, quia tota lis fuit, an Titius esset instituendus, non autem super titulo beneficij, Et vniuersaliter quòd quando
38 iudicia † tendunt ad diuersos fines (ita quòd exceptio rei iudicatæ in vno iudicio non obstat in alio) lite coram vno iudice pendente possit validè procedi coram alio, tradit nouissimè Ant. Gabriël.commun.conclusi.libro secundo de Iudic.conclus.prima,nume.35.versic.13.limita. post Soci.in consi.38.colum.4.libr.primo, & Ias.consil.9.colum.3.libr.1.in 2.respons.ad motiua Vicarij. Quibus adde Bursat.seu mauis Barto.Bertarol.(qui sibi subscripsit) in consil. 74. mirabitur. numer. 120.libro primo. Sicut etiam dicimus,
39 quòd † nullitatis causa, ita demum impedit processum in causa principali si est præiudicialis ad illam si sint diuersæ, vt est in recollect. Chissan. decisio. 163.& quòd nullitates primi Iudicij non impediunt secundum Iudicium diuersum in summa, & in aliis, vt est in recollect. Cottæ.decisio. 209. Hanc autem regulam suprapositam, quòd stante diuersitate causarum actus non dicatur attentatus,

LIMITA dupliciter, &

Primò, vno notabili modo, qui colligitur ex decisio. Achill.de Graff.185.lis inter capitulum. sub rubric.de lite: considerando hunc casum: li-
40 cet enim lis † quæ est cum capitulo non dicatur esse cum singularibus personis capituli, & sic diuersa sit censenda causa capituli, & singularium personarum ipsius, vt dicit idem ibi in princip.post Corn.consilio 203.& Soci.consilio 95.libro 3.si tamen persona de capitulo, cui fuerit facta per capitulum collatio beneficij (de quo est lis) fuerit præsens, quando executor Apostolicus intimauit collationem de eodem beneficio per
41 eum alteri factam, per talem præsentiam † lis effectualiter dicitur esse etiam cum illo canonico: & talis quæ facit locum regulæ de subrogandis, vt ibi per eum, versicu.in eadem: & sic supposita lite darentur etiam inter eos attentata, etiam quòd causa de sui natura esset diuersa, & sic erit bona limitatio.

Secundo modo videtur posse limitari, quando causæ ex diuerso modo agendi dicerentur
42 diuersæ, sed tamen † electione vnius modi alter tolleretur, & vt putà si contra vsufructuarium agatur primò, & petatur declarari eum à iure suo cecidisse, & demum hoc ordinario iudicio pendente perreditum ad viam extraiudicialem, petatur à Iudice sibi dari familiam, quæ associet eum, volentem ingredi propria authoritate, quia hæc secunda petitio non est de iure admittenda: quamuis enim videatur diuersus modus agendi, tamen electione vnius alter tollitur, vt per multa eleganter deducit Ruyn.in consil.57.circa.nume.3.libr.4.reprobando in hoc Alexand.qui contrarium firmiter asserebat: in consi.131.in causa.lib.4.eandem opin. cũ Ruyn.tenuit etiam Augu.Bero.consil.54.concludendum.

Quo ad secundum, quando causa esset eadem inter easdem personas, super eadem re est distinguendum, Aut sumus in gestis lite pendente per ipsas partes litigantes in præiudicium litis & contemptum Iurisdictionis, secundum ea, quæ diximus suprà in princip. in præfatione, in descriptione attentati.numero 26.& 27.& ca-
43 sus iste videtur carere omni dubitatione, † nam absque dubio remedium hoc habet locum in attentatis ab ipsis partibus, vt dicit Franc.in capit. bonæ,colum.3.versic.& ex his, sub numer. 10.de appell.post gloss.in capit.non solùm,eod.tit.libr. 6. Aut tractamus de gestis per Iudicem, id est de processu facto per aliquem Iudicem lite prius super eadem re inter easdem partes coram alio pendente, & casus iste, an processus secundi Iudicis sit nullus, non modicam difficultatem cõtinere videtur: quamuis enim legamus apud
44 Iuris consultum, quòd † vbi cæptum est Iudicium, ibi quoque finiri debet, ad l. vbi cæptum. ff.de Iudic.quam multis exornat nouissimè Anto.Gabriël.in tracta.commu.conclus.libr. secundo.de Iudic.conclusi.prima, per totam, vbi multis modis ampliat, ac declarat: ad propositum tamen nostrum conclusiuè procedendo in contrarium est formanda

45 REGVLA, videlicet † quòd processus secũdi Iudicis valet, non obstante pendentia litis coram alio, quam ponunt canonistæ, præsertim Anto.de Butr.post Innocen.& Compostel. in capit.cùm M. Ferrariensis,numer.59.de constit.per text.in l.si pariter.ff.de liber.cau.l.3.ff.de quib.reb.ad eund.Iud.eatur.l.si is à quo.ff.de rei vendic.& est decis.Rot.4.alias.76.post quàm lite
46 ra.de testi.in no.in addit. † Præsertim si ex causa necessitatis ageretur coram secundo Iudice:
47 † Vel citatus haberet super hoc priuilegiũ. † Vel
48 essemus in crimine hæresis. † Vel primus esset
49 negligens in administrãda Iustitia: † Vel coram primo Iudice non posset quis consequi Iustitiæ
50 complementum: † Vel essemus in executiuis: quoniam in his omnibus causis potest quis lite coram primo Iudice pendente coram secundo validè conueniri, vt declarat singula præmissa sigillatim tangens nouissimè Ant.Gabr.commu. conclusi.lib.2.de Iudic.conclu.prima.numer. 14.
51 17.19.27.29.& 33. † Vel dominus temporalis ipsorum litigantium illis inhibuisset, ne coram primo Iudice litigarent: quia hoc casu non obstante dicta l.vbi cæptum. valet processus secundi Iudicis, vt not. Staphil.de liter.grat.& Iustit. fol.171.versi.audiui tamen,in fi.

LIMITATVR dicta Regula,

52 Primò, quãdo † ex dictis duobus Iudicibus alter esset superior, putà Papa, siue eius delegatus, alter inferior, putà loci Ordinarius: Vel alter Iudex Ecclesiasticus, alter secularis, & superior motu proprio cognoscat seu deleget cognoscendam causam, tunc quasi censeatur per appositionem manus causam ad se aduocasse, processus Iudicis inferioris est nullus, & inualidus, vt post Innocen.(qui tamen in hoc variasse visus est) tradit Ant.de Butr.in d.cap.cum M. numer.61.de constit.quoniam aduocatio huiusmodi etiam tacita operatur hunc effectum, secundum ea, quæ latius infrà dicturi sumus.capit. decimo.de attentat.post auocat.caus.numer.10.
53 † Quòd si ad instantiam partis superior procedat, aut deleget processus inualidabitur solùm à tempore scientiæ, non autem ante notitiam, vt concludit idem Anto.vbi sup.& post alios Paris.consi.40. quamuis.numer. 6.libr. 4.cùm aliis adductis

adductis dicto capitu. decimo. in secunda limit.
regulæ ibi positæ. Quibus adde quod dixit Alexand.
in consi.63. in causa. numero 3.libro 3. post
54 alios de quibus ibi per eum,vbi voluit, † quòd
si lite aliqua coram Iudice Ecclesiastico penden
te Iudex secularis illud sciat, debet supersedere
in causa, quæ postea coram eo mota sit: Et
quod etiam dixit Mil. in verb. Iudex Ordina-
55 rius potest in causa.fol. 186. videlicet † quòd
non valet processus factus per ordinarium si scie
bat litem in curia pendere: Pro qua limitatione
plurimum facit, quod dicit Rot. decis.3. aliàs
vndecima, fuit dubitatum.in 3. addit.versicu.sed
pone.de appell.in no.& post eam Franc.in cap.vt
56 debitus.num.45.de appel.quòd commissa † per
Papam causa appellationis à grauamine vnà
cum toto negocio principali, si Iudex ad quem
pronunciet malè appellatum,licet causa hoc ca
su esset remittenda ad Iudicem à quo,iuxta cap.
vt debitus,de appell.& c.cordi.eod.titu.in 6.(ex
quo commissio causæ appellationis à grauami-
57 ne cum clausula negocij principalis † intelligitur
tantum commissa in euentum grauaminis,
vt post Felyn.& alios per eum allegatos tradit
Petr.de Benintend.in decis. Bononien.decisio.5.
petebatur.numer.3. vbi subdit, quòd hoc multi
imperiti aduocati ignorant) Nihilominus iste secundus
Iudex cognoscet de causa negocij principalis,
& non primus, & hoc secundum stilum
dominorum,cùm de iure forsan esset dicendum
contrarium: Pro qua conclusione & stilo, est
hodie in recollect. Acchil.de Graff. decisio 70.
commissa:sub rubri.de commissio.& decisio.72.
quicquid sit:in fin.eod.titu.vbi inquit,quòd Rota
tenet hanc pro firma conclusione, quòd Iudex
hoc casu potest procedere in negocio principali,
etiam non constito de appellatione: Vnde
decisio Rotæ Bononien. in curia non deseruiret.

58 Secundò limita, vt non procedat † quando
per primum Iudicem fuisset inhibitum,quia tūc
coram secundo non posset eadem causa agi,aliàs
diceretur attentari,vt est decis.in recollect. Caputaquen.
2.decis.51.Nec mirum, inhibitio. n.facit
illicitum,quod aliàs fuisset licitum,vt per mul
ta exempla deduximus infrà in hac secunda par
te.cap.20.de attent.post inhibitio. in prima ampliat.
reg.ibi positæ.de qua limit.aliquid etiam di
cemus infrà,in fine huius limit.

Tertiò limitatur, quando essemus in duobus
59 Iudicibus paribus,& altera pars † opponat coram
secundo de pendentia litis coram primo:
quia facta oppositione processus est nullus, vt
dicit An.de But.d.c.cū M.nu.59.& propterea dixit
etiam Soci.in consi.38.pro decisione. numer.
60 7.libr.primo,quòd non est dubium † quòd exce
ptio litis pendentiæ coram alio est impeditiua
causæ,& litis, coram alio postea intentatæ, &
sentit etiam dicta decisio Rotæ 4.aliàs 76.post
quàm.de testibus.in no. & nouissimè multis authoritatibus
(quas apud eum vide) hoc dictum
comprobat Ant.Gabriel.in tracta.commu.conclusi.
libr.2.de iudic.conclusio.prima.numer. 20.
versic.quartò limita.Et ad propositum nostrum,
quòd non solùm sit nullus, sed tanquam attentatus
debeat reuocari, est decisio Afflict. 354.
in causa.numer.19. Aliàs enim non facta oppositione
valeret processus secundum terminos regulæ
suprapositæ,vt dicit Franc.in capitu. vt debitus.
sub num.51.vers.tertia,& vltima conclusio.
de appell.& ita fuit nouissimè resolutum in vna
Calaguritana dimidiæ portionis coram Lancillotto.
16.Iunij 1567.in qua cum eadem causa appellationis
penderet corā duobus delegatis apostolicis,
videlicet in partibus vigore Breuis, & in
Rota vigore specialis commissionis, & dubita-
61 retur an † examen testium factum per delegatū
in partibus lite pendente in Rota esset nullum,
& attentatum, Domini tenuerunt non esse nullum,
neque attentatum, moti ea ratione, quia
potuit causa pendere coram duobus delegatis
apostolicis, & debebat opponi exceptio litis
pendentiæ de qua nos loquimur. Quod etiam
comprobatur ex his quæ nouissimè fuerunt dictæ
in vna Calaguritan.processionum coram Blā
62 chetto.4.Maij 1573.† quòd licet Iudex de partibus
non possit inhibere Iudici de curia, si tamen
pars extra curiam non excipiat de lite pendente
in curia,processus valet.Sicut etiam,& aliàs dici-
63 mus in rescriptis ad lites subreptionem † regulariter
non vitiare, nisi à parte opponatur.not.
Mil.& ibi Henric.Ferrād. in addit.in verb.rescriptum,
per quod causa, & in verb.rescriptum
ad lites,tradunt docto.præsertim Felyn.in capit.
cæterum.numer.24.de rescript.post Inno. Compostell.
Anto. de Butr. Card. Imo. Dom. & Panorm.
ibi: Huic tamen limitationi vltra prædicta
est necessario adhibenda infrascripta declaratio:
nam licet docto.suprà allegati simpliciter
teneant, quòd ad inualidandum processum secundi
iudicis requiratur oppositio partis, tamē
specificè non declarant, an vltra oppositionem
aliud præterea requiratur, prout facit Innoc. in
capit.cum M.Ferrarien.ad fi.de constit. vbi sim-
64 pliciter † dicit quòd si opponēs litis pendentiā
ob id etiam appellaret, iusta esset appellatio,
quod videtur etiam sequi ibidem Fely. sub nu.
25. Et alij fuerunt in alia sententia, quòd immo
vltra oppositionem sit necessaria etiam appella-
65 tio, & ommissis disputationibus † ista est communis
opinio,de qua testatur Ruyn.cōsi. 61.in li
te.num.36.lib.5.& Curt.Iun.in consil.175. contra
ea.nume.2.vbi & ipse de hac communi opinione
testatur, & aliquid etiam habes per Paris.consi.
49.ad primum.num.25.lib.4.Nec mirum,quia si
à non admissione exceptionis huiusmodi litis pē
66 dētiæ coram primo iudice pars appellaret † iusta
esset,& legitima eius appellatio.ad l.3.ff.quib.
reb.ad eund.iud.eat.& l.si pariter.ff.de liber.cau.
vt tradit Ant.de But.in dicto cap.cum M.nu. 59.
de constit.& est decis.Afflict.354.in causa. in principio.
Quam limitationem,

Amplia,Primò, vt exceptio litis pendentiæ
67 post oppositionem impediat † non solùm processum
per Iudicem, sed etiam ipsius Iudicis
impetrationem, si ageretur de delegando causam,
vt post Petr.de Anchara.in consilio 17. viso.
& alios per eum allegatos, tradit Blanc. in tracta.
de compromiss.in 4. quæstio. princ. numero
123.vbi non solùm videtur præmisso modo am-
68 pliare hanc materiam † verùm etiam & Secundò
vt impediat etiam cōpromissum,& illius peti
69 tionē. Tertiò,vt procedat † etiā si actor paratus
70 esset renuntiare instantiæ inchoatæ † Quartò,vt
id similiter

id similiter obtineat, si Iudicium esset summarium, quorum omnium secundum eum, ea videtur esse ratio, qua nititur regula nostra vniuersalis, quia scilicet lite pendente nihil debet
71 innouari.† Quintò, vt huiusmodi oppositio inualidet processum secundi Iudicis, etiam si non à principio, sed ex post facto fuerit facta, quando scilicet secũdus Iudex incipit à captura, quia si carceratus non opponit litis pendentiam coram primo, non potest sibi imputari, & opposita post idem operatur, ac si ab initio fuisset opposita, etiam quo ad effectum attentatorum, vt eleganter considerat Soci. consi.199. in causa. num. 9. vsque ad fi. lib.2.

Svblimita hanc tertiam limitationem.

72 Primò, vt non procedat † quando lis (de cuius pendentia pars opponit coram secundo Iudice) fuisset dolosè, calumniosè, & in fraudem instituta, quia tunc non obstante dicta oppositione valeret processus secundi Iudicis, vt est decisio Boër.161. & videtur, nume.4. pro qua (tenendo cum eo) quòd causa absolutionis à iuramento, & causa negotij principalis possit dici eadem (de quo tamen videtur dubitandum per ea, quæ suprà dicta sunt, numer.26. & quæ ponit Paris. in cons.172. in causa. in fi. libr. 4. facit quod ponit Afflict. decisio.31. Episcopus Nucerinus. numer. primo.

73 Secundò, Sublimita, † vt non procedat, quando coram primo Iudice non fuisset processum in forma Iudicij, sed per defectus, & contumacias, quia tunc oppositio huiusmodi litis pendentiæ non inualidat processum secundi Iudicis, vt est dicta decisio Boër.161. numer.4. vbi in fine dicit, quòd ita fuit conclusum, & latum arrestum de anno 1521. die 8. Ianuarij: & ita esse tenendum.

74 Tertiò, præmissa intellige vera † vt tunc oppositio litis pendentiæ supra dictos effectus operetur, quando res iudicata obstaret actioni, vt post Iaso. in l. nulli. C. de Iudi. & alios per eum citatos tradit idem Blanc. vbi suprà versicu. & aduerte.

Quartò, intellige supradicta de oppositione,
75 † vt illa fieri debeat ante litem contestatam, vt post Bald. in pluribus locis per eum citatis, & Calcan. in consi. 102. colum. fin. tradunt nouissimè An. Gabriël. in dicta conclus. prima de Iud. nume.36. in 14. limitat. & Ioann. Bapti. de Asin. in sua praxi Iudic. §.13. capit.2. in 4. ampliat. regulæ per eum ibi positæ.

Quintò, similiter præmissa de oppositione
76 intellige † vt non procedant in executiuis, in quibus super eadem re possunt plura, & diuersa remedia intentari, nec potest opponi de litis pendentia, secundum Ias. in consil.28. reuerende. colum. fina. libr.1. quem refert, & sequitur Ioan. de Neuizza. in consi.4. incip. de vultu dei, nume. 13. col. fin. in fi.

77 Sextò, intellige, † vt hanc litis pendentiam coram primo Iudice, allegare minimè possit ille, qui coram eodem Iudice fuisset contumax, is enim non potest allegare pendẽtiam litis, quam per contumaciam spreuit, vt tradit Bart. in d.l. vbi cæptum. ff. de Iud. & fusius & magis vniuersaliter diximus in hoc eod. capit. in 18. limit. princip. per totam.

Septimò illud de oppositione intellige verùm
78 † quando opponitur de lite, quæ verè pendet contra opponentem, secus si opponatur de lite mota contra eius fideiussorem, vel è contra, vt declarat in terminis istis Paul. de Castr. consilio 87. in causa. colum.1. sub num.1. versic. nec obstat prima ratio. lib.1.

Octauò necessariò præmissa de oppositio-
79 ne intelligenda, & declaranda videntur, † vt non vendicent sibi locum, in eo, qui (lite coram primo Iudice pendente) aduersarium corã secundo traxit, & deinde sub prætextu, quòd continentiæ causæ diuidi non deberent, opponeret contra eum de litis pendentia corã primo, & instaret, quòd causa ad primum Iudicem remitteretur, quia non videtur, quòd de hac litis pendentia hoc casu dare possit. Quod ex pluribus suadetur. Primò quia si contumax non allegat litis pendentiam, quam per contumatiam spreuit, ergo (arg. sumpto à paritate, vel etiam maioritate rationis) multo minus debet posse allegare, is qui à primo Iudice recedens (ex quo illum contempsit) diceretur attentasse, si quidem per recessum à Iudice dicitur sibi fieri contumelia, vt inquit Iurisconsultus in l. litigatores, in princ. ff. de arbit. & vbi cadit Iudicis contemptus videntur considerari attentata: vt admonuimus suprà in prima parte, in præfatione in descriptione attentatis. numer. 26. & in attentatis contempta prætoris dignitas vindicari dicitur, vt per Oldrad. in consilio 206. in causa Carnocen. post princ. Præsertim quia hoc casu recedens à primo Iudice non solùm videtur esse in dolo (prout est ille, qui est contumax, & est etiam regulariter attentans. Rot. decis. quinta. aliàs 25. ex quibus, de restit. spol. in no.) verum etiam esse magis dolosus, ex quo, postquam semel coram primo in iurisdictionem consensit ab eo temerè recessit, quia turpius eiicitur, quàm non admittitur hospes, & multa impediuntur fieri, quæ facta tenent. ad no. in l. patre furioso. ff. de his, qui sunt sui, vel ali. iur. Secun-
80 dò facit, quia † impugnans litem non potest se in ea fundare: vt per Felyn. in capitu. causam quæ. el 2. numer.19. de testib. & tradit latius Ant. Gabriël. commun. conclus. libr.2. de Iud. conclus.4. numer.43. quibus adde Iacob. Henric. in consil.38. quoniam. sub numer. 18. vers. præterea de illa litis pendentia. lib.3. vbi in terminis tenet, quod is qui litem impugnauit, non potest illius pendentiam allegare, is autem, qui à primo Iudice recessit, facto ipso litem impugnauit, ergo non potest (allegando eam) in illa se fundare
81 † cum facta magis voluntatem declarent, quàm verba. l. si tamen. §. ei qui seruum. ff. de edil. edic. cum aliis ad id congestis per Tiraquel. in tracta. de vtroque retr. titu. secundo. in gloss. finis, sub numero septuagesimoquinto. Tertiò huic
82 proximè facit, id quod aliàs dicitur † quòd is, qui appellationem impugnauit, non potest se in ea fundare, vt post Specul. & alios ibidem al leg. diximus infrà in hac secunda parte. capit. 12. de attentat. appel. penden. in quadragesima prima limit. principali, per tot.

83 Quartò, sicut alienatio † necessaria (quæ fit per diuisionem, & quæ etiam lite pendente fieri permittitur iuxta ea, quæ latius dicemus infrà in

frà in octaua limitat.princ. in princ.& per tot.)
improbatur reſpectu prouocantis ad diuiſionē,
vt poſt Ioan.Cephal.in conſil.64.menſe Aprilis.
num.9.lib.primo.diximus ibidem ſub numer. 4.
ſic comparitio coram ſecundo Iudice licet per-
mittatur,vt in regula ſupraposita.num.39. ita vt
litis pendētia coram primo hoc caſu regulariter
non obſtet,nec reddat nullum proceſſum)id ta-
mén admitti non debet reſpectu prouocantis,&
à primo Iudice recedentis, quia quo ad eum lis
erit habenda in conſideratione,vt ſibi taliter ob
ſtet,vt non poſſit ſe in ea fundare , ſicut obſtat
illi, qui ad diuiſionem prouocauit per ſuprà di-
84 cta.Quintò id in ſimili ſuadetur† quia ſicut pars,
quæ non ſeruat promiſſa in contractu,ſed ab eis
in obſeruando recedit,non poteſt iuuari clauſu-
la rato manente pacto,quæ erat appoſita in con-
tractu, vt poſt gloſſ.in l.qui fidem.ff. de tranſac.
& alios per eum alleg.tradit Afflict.deciſio. 220.
in cauſa.numer.5.& poſt Barto.in d.l. qui fidem.
numer.10.Paul.de Caſtr.numer.6.& Iaſ.numer.
6.nouiſſimè idem tenet Pet.Ant.Auguſ.in conſi.
21.promiſſio.numer.quinto.libr.ſecundo.ita pro
babiliter dici poteſt quòd recedens à lite nō poſ
ſit ſe in pendentia litis fundare. Sextò ſimiliter
85 facit quia † ſicut appellans ſi appellatione pendē
te,aliquid attentet cenſetur ſuæ appellationi re-
nunciare.cap.an ſit:ſecundum intellectum,extra
de appellat.Vel priuatur beneficio appellationis
ſecundum alium intellectum, de quibus latiùs
diximus infrà in tertia parte. capitu.31. de pœn.
atten.in 13.& 14.pœna,ita & in caſu propoſito (ſi
lite pendente coram primo recedens ab eo, &
coram ſecundo procedens poteſt dici attentaſ-
ſe,per ea quæ diximus ſuprà.numer.79. in primo
fundamento)debet cenſeri,& beneficio litis pen
dentiæ renuntiaſſe,vel beneficio litis pendentiæ
priuatus,ita vt in vtrunque euentum non ſit ſi-
bi permittendum, vt vltra poſſit ſe in dicta litis
pendentia fundare. Septimò pariter in ſimili
86 comprobatur,quoniam attentans † regulariter
ſi fuerit ſpoliatus,non reſtituitur,& conſequen-
ter priuatur beneficio, & priuilegio ſpolij, vt
poſt Caſſad.deciſio.tertia petens.in fin.de reſtit.
ſpolia.& deciſi.9.incip.Rota.in antiquis,de cauſ.
poſſ.& prop.latiùs diximus infrà in tertia parte.
capitu.31.de pœn.attent.in ſexta pœna.Vnde eo-
dem modo (tenendo quòd iſte de quo agitur
per receſſum à primo Iudice dicatur ſaltem ad
effectum,de quo nunc agimus attentaſſe) cenſe-
ri debet priuilegio(quod ex litis pendentia re-
ſultat)renuntiaſſe,ita vt non poſſit illam vltra al-
legare,aut ſe in ea fundare. Præſertim, ſub præ-
textu, quòd continentiæ cauſæ diuidi non de-
beant,cum ille fuerit primus, qui illas diuiſerit,
nec debeat quis ex culpa,& improbitate ſua cō-
ſequi commodum,ad not.in l.itaque fullo.ff.de
furt. quòd hic eſſet, ſi poſtquam partem aduer-
ſam coram diuerſis Iudicibus magnis ſumpti-
bus,ac laboribus vexauerit, ſibi pro libito vo-
luntatis concederetur,vt dimiſſo Iudice, coram
quo ſecundo loco ſpōte comparuerat ad primū
Iudicem aliàs à ſe derelictum reuerteretur, in
præiudicium partis,cuius plurimum forſan inter
eſt,vt cauſa coram ſecundo incepta ad finem de
bitum perducatur.

Quo ad tertium, quando cauſa non eſt ve-
rè eadem,ſed eſt ſeparata quidem, & diuerſa,in-
uicem tamen connexa,& in hoc ſimiliter ſit regu
87 la,quòd † ſtante huiuſmodi annexione,actus lite
pendente facti dicantur attentati, vt poſt Bald.
& Abb.ponit Deci.in conſ.33.viſo. ſub numer. 4.
col.3.circa med.libr.primo. Crauett.d.conſi. 181.
Iudex.numer.5.libr.primo.& ita nouiſſimè ex au
thoritate Decij in dicto conſi.33.fuit deciſum in
vna Nurſina ſpolij coram D.meo Oradino 26.Iu
88 nij 1559.Quam declara vno modo videlicet,† vt
tunc cauſæ intelligantur connexæ, quando ſen-
tentia lata in vna parit exceptionem rei iudica-
tæ in alia,quia exceptio litis pendentiæ non ob-
ſtat iuriſdictioni, niſi exceptio rei iudicatæ ob-
ſtet actioni,vt eſt deciſ.Capit.122.in fine.nume.9.
poſt Bald.& alios de quibus ibi,& tradunt etiam
Dec.& Crauett.in dictis conſ. quod etiam ſenſit
Guid.Pap.in conſ.114.quia in cauſa.nume.3. poſt
Ioan.Ferrar.in pract.ſua Papien.in tit. de forma
reſpon.rei. in gloſſ. verb.litis pendentiæ.& Ale-
xand.in conſ.105.magnifice prætor.num.24.libr.
3.& Blanc.poſt Iaſ.& alios de quibus ibi.in dicto
numer.123.verſ.& aduerte. Quid autem iuris ſit,
quando huiuſmodi diuerſitas cauſarum conſide
ratur reſpectu attentatorum, quæ fiunt appella-
tione pendente,infrà ſuo loco latè dicemus,cap.
12.de attent.appellation.pendente.in 2.limit.prin
89 cip.regulæ ibi poſitæ:Connexa † autem quando
dicatur cauſa vide apud Nattam,in conſ.135.ma-
gnifice,poſt princip.lib.1.& latè,& eleganter no-
uiſſimè per Menocc. de arbit.iud.lib.2. centuria
1.caſu 95.nu.6. & ſeq.cui adde ex recentioribus
Hier.Gabriel.conſ.38.ſententia lata.num.6.lib.1.
vbi poſt Imol.conſ.139.declarat id arbitrio iudi-
cis committi,prout etiam quando cauſa dicatur
dependens,incidens,& emergens,vide apud eun
dem Menoc.d.tracta.lib.1.q.45.num.6.& ſeq. Ve-
rùm quia in præcedenti capite.nume.45.quando
ſcilicet cauſa eſt eadem pro regula firmauimus,
quòd proceſſus ſecundi iudicis valeat, poſſet ſi-
90 militer dubitari, † quòd ſi lite principali ſuper
petitorio,ac poſſeſſorio alicuius beneficij in Ro-
ta pendēte alter ex collitigantibus in cauſa con-
nexa compareat coram Auditore Cameræ,putà
pro Monitorio contra colonos bonorum bene-
ficij, vt ipſi comparenti reſpondeant de fructi-
bus,an talis proceſſus ante oppoſitionem litis pē
dentiæ in Rota ſit validus;& quamuis ex regula
ſuprà poſita d.nu.45.videret à maioritate ratio-
nis dicendū,q ſi id procedit quādo eſt vna,& ea-
dem cauſa,tanto magis quando eſt ſolùm con-
91 nexa,† Domini tamen in vna Firmana S. Seba-
ſtiani coram Gropperio.5.Decembris 1595. in ſu
pradictis terminis ſimpliciter tenuerunt eſſe at-
tentatum,& ideo ordinarunt ibi,quòd ille com-
parens cæderet attentatis,ac reficeret expenſas:
Quæ reſolutio prædictis non videtur admodum
cohærere,niſi cōſideres,Vel quòd ibi non ſumus
in Iudicibus paribus,quia Auditor Cameræ li-
cet & ipſe habeat iuriſdictionem à Papa, tamen
92 videtur magis Ordinarius,Auditor † autem Ro
tæ eſt magis delegatus præſertim in ſententiādo.
Rot.deciſ.16.aliàs 342.dubitatur,de re iud.in no.
Et ſic intret prima limit.de qua ſuprà nu. 52. Vel
dicamus,quòd ibi præſupponebatur,quòd cōpa

rens

rens fuisset antea inhibitus, & propterea vis, & efficacia inhibitionis (quæ multum operatur, vt adnotauimus in cap.20.de attentatis post inhibit. in 1.ampl.princ.per tot.) operetur etiã eo casu inualiditatem processus Auditoris Cameræ, & secundi iudicis. Qua ratione attenta ad regulam prædictam (præsupposito quòd Auditor Cameræ, & Auditor Rotæ in iurisdictione sint pares, cũ vterq; videtur delegatus à Papa) potest alia quoque adhiberi limitatio, vt processus secundi Iudicis (quando illi sint pares) non solùm sit inualidus postquam pars corã eo opposuit de litis pendentia coram primo, verùm etiã quando primus parti, quæ coram secundo cõpareret (prout erat casus in dicta firmana) vel etiã ipsi Auditori Ca-
93 meræ antea inhibuisset: † quamuis enim dicatur quòd par in parem non habet imperium. l.ille à quo.§.tempestiuum.ff.ad Trebell. tamen quan-
94 do † vnus præuenit (prout erat in casu illo) potest alteri inhibere, vt post Alex.in cons.9.libr.4. tradit Augu.Bero.in cons.117.ex vltima.nume.4. libr.3.vt adnotauimus etiam infrà cap.20. de attent.post inhib.in præfatio.q.3.nu. 99. vers.quinta prædictæ affinis, &c.

LIMITATIO TERTIA.

SVMMARIVM.

1 *Lite inualida pendente non habet locum remedium attentatorum.*
2 *Iudicis contemptus non consideratur, quando lis est nulla & inualida, secundum commu.opin.*
3 *Litis inualidæ nulla est facienda mentio in præcibus.*
4 *Alienatio rei facta lite pendente coram iudice incõpetenti valet, secundum aliquos.*
5 *Subreptitium rescriptum videtur facere litem, etiam quo ad regulam de subrog.*

TERTIÒ principaliter limitatur Regula, vt non procedat quando actus fierent lite quidem de facto pendente, sed quæ de iure est nulla,
1 stante enim litis † nullitate non habet locum remedium attẽtatorũ, vt est decis. Afflic.366.in pleno consilio.num.12.& seq. cessat hoc casu tale remedium, cùm non adsit aliquis iudicis contem-
2 ptus, cuius virtute vt aliàs sæpè dictum † est, attẽtata veniant reuocanda, vt est commu. opin. de qua testatur Paris.cons.41.optimum, num.36.lib. 1.Quæ limitatio comprobari potest ex his, quæ extra hanc materiam cõgesta sunt per doct.præsertim modernos in l.4.§.condemnatum.ff.de re iud. hoc vno ad propositum nostrũ addito, quòd lis nulla in tantum nullum operatur effectum, vt
3 † de ea nulla sit in præcibus facienda mentio, vt tradit Curt.Iun.in cons.174.sacratissimè.nume.5. & Ruin.cons.8.quia.nu.2.& per to.lib. 4. vbi multos ad hoc propositum allegat, pro qua limitatione facit decis. Affli.85.diu.nu. 3.& 4.dum vult,
4 † quòd alienatio facta lite pendente coram iudice incompetenti valeat, & sic non attentatum, quamuis (vt remissiuè diximus sup. in 3.illat.huius regul.princ.nu. 475. in materia litigiosi. in 7. limit.regulæ ibi positæ) huiusmodi Affli. decis. non sit absque difficultate, dic vt ibi. Hæc autẽ, quæ dicta sunt de lite nulla non procederent, si
5 lis esset introducta vigore rescripti subreptitij, † si quidem regulariter etiã ad effectum reg. de subrogandis, videtur facere litem, & processum eius vigore factum valere, vt tradit Mandos. super reg.de subrog.q.9.num.8.post Fely.de quo ibi de commu.opi.attestantem.

LIMITATIO IIII.

SVMMARIVM.

1 *Lis calumniosè & dolosè introducta non videtur facere attentata, & ideo.*
2 *Sententia, & processus factus per secũdum iudicem, lite coram primo calumniosè introducta valet.*
3 *Possessionem capiens lite pendente, non dicitur intrusus, quando constat, quod lis esset calumniosa.*
4 *Calumniæ præsumptio facit vt pendente restitutione in integrum validè fiat executio sententiæ.*
5 *Statutum cogens ad compromittendum, non attenditur, quando compromissum calumniosè peteretur.*
6 *Processus secundi iudicis valet, etiam si primus coram quo calumniosè erat lis introducta, inhibuisset.*

1 QVARTÒ principaliter limitatur, quãdo lis fuisset calumniosè, in fraudem, † aut dolosè instituta: Actus enim illa pendẽte facti nõ dicuntur attentati, vt de alienatione rei litigiosæ est decis. Bisignett.2.incip.cum quædam.num.2. in fi.de rer.permut. vbi voluit, quòd motio iniusta litis non inducat vitium litigiosi, & alia Cassad.7.conclusit, numer.1.de dol.& contum. quas post Sarnen.super reg.de annali.q.45. tenet etiã Mandos.super reg.de subrogand. collitig. quæst.
2 11.nu.6.† & de processu, & sententia facto per secundum iudicem lite coram alio iam (calumniosè tamen) introducta quòd valeant, & est decis. Boër.161.& Christi, per tot.præsertim.num.4.vbi inquit, quòd ita fuit iudicatũ, & factum arrestũ: facit decis. Afflict.31. Episcopus Nucerinus, per tot.vbi lite calũniosè in vltima die termini solutionis super absolutione à iuramento coram iudice ecclesiastico introducta, valet processus per iudicem laicum factus, & condemnatio subse-
3 cuta, & quòd ita fuit iudicatum, † & quòd capiens possessionem lite pendente, si constet, quòd lis sit calumniosa non dicatur intrusus & consequenter nõ attentet, sentit Rota in vna Burgen. canonicatus coram D. meo Oradino, sub die 18. Decembris 1562. Pro qua limitatione (omissis multis, quę in detestationem calumniarum adducilatè possent) ad propositum de quo agimus fa-
4 cit, quod in simili dicitur, † pendente restitutione in integrum posse fieri, & non impediri executionem, quando esset præsumptio, quòd esset calumniosè petita, vt per Lap. alleg. 53.an oporteat.numer.8. & Paris.cons. 100. contractus. sub num.3.lib.1.& dicetur latius infrà suo loco.capit. 18.de attenta.restitu.in integr.pend. in 1.limitat. regulæ ibi positæ.nume.54.& magis ad propositum, facit decis. Boër.2.nu.27.in 1.parte, qui post alios, de quibus ibi dicit, quòd valet electio per capitulum lite in fraudem inter electos mota: nã
5 & alias statutum † quod cogit ad compromittẽdum non habet locum, quando compromissum calumniosè petitur, vt post multos ibi allegatos fuit resolutum in vna Senogalien.coram Caputaquen. 25. Nouembris, 1560. & est in recollect. ipsius prima parte, decis.224.incipien.statutum, & supradicta de actibus gestis lite calumniosa pendente, vt

6 dente,vt valeant.† Amplia vt procedant etiam si primus iudex inhibuisset,vt notanter dicit Boer.dicta decis.161. vers.tum secũdo:de quo latius etiam infrà cap.20.de atten.post inhib.in 7.limit. princip.per tot.

LIMITATIO V.

SVMMARIVM.

1 ATTENTARE *non dicitur faciens actum accessoriũ eorum,quæ gesta erant ante lite motam.*

2 *Possessionem ciuilem ante litem habens,capiens lite pẽdente naturalem non dicitur attentare.*

3 *Locator capiens possessionem rei locatæ postquam conductor contra eum causam commisit non dicitur attentare.*

4 *Consecutiuus actus eti am lite,vel appellatione pendente fieri potest, & quis dicatur actus consecutiuus, num.8.*

5 *Denuntiatio excommunicati fieri potest etiã pendente appellatione secundum aliquos.*

6 *Gratia quando præcedit litis pendentiam, & lis non est super gratia, lis non impedit executionem gratiæ.*

7 *Possessio capta vigore resignationis, & gratiosæ subrogationis in ea contentæ pendente appellatione à denegatione possessionis non dicitur attentata.*

8 *Præbendæ collatio dicitur actus consecutiuus ad receptionem in canonicum,& in fratrem,& econtrà.*

9 *Traditio possessionis dicitur actus consecutiuus ad electionem præcedentem.*

10 *Possessionis adeptio facta(pendente appellatione) per electum,& confirmatum, aut per præsentatum, & institutum valet tanquam effectus consecutiuus iuris præcedentis.*

Nisi fuisset facta inhibitio.num.11.

1 QVINTÒ Limitatur† vt non procedat quãdo actus esset accessorius eorũ, quæ gesta erant ant e litem.Exemplum in eo, qui ante litem motam † habebat ciuilem possessionem,&lite pendente acquisiuit naturalem, nam talis acquisitio(cum videatur accessoria ad ciuilem)non dicitur attentata,vt est tex.in c.cum venissent, &ibi not. Abb. de restitu. spoliat.&per multa post alios tradit Paris.consilio 172. in causa.numero 12.libro quarto.quem sequitur etiam nouissimè Mandos.in tracta.de inhibit. quæstio. 23.& fuit etiam nouissimè tentũ in vna Bononiẽ. prætensorum attentatorum coram Cotta.16. Ianuarij.1570.in qua † is,qui locauerat quædã bona cum pacto expresso, quòd finita locatione conductor dimitteret possessionem, & liceret locatori propria authoritate illam capere(& cõsequenter retinendo penes se ciuilem transtulerat tantum naturalem in conductorem) si commissa causa iactationis per cõductorem, locator lite pendente capiat naturalem possessionem nõ dicitur attentare propter anteriorem possessionem, quam apud se habebat per dictum consil. Paris.Et pro ista limitatione facit quod diximus infrà cap.12.de attentat.appellation. penden. limitat.40.princip.post Franc.in c.bonæ. qu.13.in fine.de appellat.quòd† actus consecutiuus ad actum à quo appellatur(etiam pendente appellatione fieri potest, & quòd denuntiatio excommunicati, cum sit actus accessorius necessarius & consecutiuus ad excommunicationem, ideo etiam pendente appellatione ab excommunicatione fieri potest,secundum Franc.in cap.pastoralis.§.verum,nume.1.de appellat. Quibus adde,

6 quæ ponit Egid.in cons.35.in prin.† quòd quando gratia præcedit litis pendentiam, & lis non est super gratia,tunc nõ impeditur executio gratiæ propter talem litem,quia effectus trahitur ad tempus suæ causæ, quo argu. vtebantur aliàs excellentes aduocati in vna Gerunden. canonicatus coram Grato 26.Maij.1564. in qua dubitatur

7 † an possessio capta vigore resignationis, & gratiosæ subrogationis in ea contentæ pendente appellatione per alium interposita à denegatione possessionis esset attentata,& pro negatiua allegabatur, quòd (cum lis non esset super resignatione,& super gratia talis pendentia nõ poterat impedire executionem gratiæ,& possessionis adeptionem,& pro negatiua tenuerunt domini ibi: quamuis in decisione non faciat specialem mentionem de hac ratione,sed de ea solùm, quia subrogatio excludit attentata. Actus autẽ consecu-

8 tiuus esset,puta † collatio præbendæ actui receptionis in fratrem,& canonicum,& ècontra,vt dicit glo.in c.dilectus. in verb.vacaret. de præben.

9 Sic & † actus traditionis possessionis diceretur actus consecutiuus ad electionem præcedentem, vt post Franc.diximus in d. limit. 40. post princ. quod est etiam de mente Lambert.in tract.de iure patro.in 3.artic. 6. q.princ.secundæ part. lib.1. nu.6.& iterum in 5.art.11.q.princ.secundæ partis.

10 lib.1.nu.2.in fi.vbi voluit † quòd adeptio possessionis facta(etiã pendente appellatione)per electũ,& confirmatũ,aut præsentatum, & institutũ, valeat,ex eo,quia talis possessio sit effectus consecutiuus iuris præcedentis. Hæc autem limitat. præsertim in hoc exemplo traditionis possessionis necessariò limitanda videtur, vt non procedat,quando vltra litis pendentiam fuisset etiam facta inhibitio, quia inhibitio multa operatur, quæ non operatur sola litis pendentia, vt deduximus latè.infrà cap.20.de attent.post inhibit.in prima ampliat. princ. & in terminis ita fuit aliàs decisum per dominos in vna Camerinen. aggregationis in canonicos coram Iunio. 29. Martij. 1557. in qua fuit dictum, quòd si Episcopus (qui duos canonicos creauerat)fuit inhibitus(vt erat in facto)& postea canonicos immisit in possessionem,talis possessio censetur attentata.

LIMITATIO VI.

SVMMARIVM.

1 *Attentatum non dicitur,quod fit post litem finitam.*

2 *Alienatio rei litigiosæ valet, postquam lis erat renuntiatione finita.*

3 *Renuntiatione purgatur vitium litigiosi.*

4 *Intrusus non dicitur capiens possessionẽ post resignationem,per quam lis erat extincta.*

5 *Prouisio ordinarij facta de beneficio, quod erat in lite (super qua per 18.annos nihil fuerat factum) valet.*

6 *Tempore lis extingui censetur, quando (puta per 20. annos) fuit ab ea cessatum.*

7 *Lis in causis fiscalibus non extinguitur, etiam si per 30. annos in ea nihil sit factum.*

8 *Ordinarij prouisio valet, quando lis erat transactione sopita.*

9 *Litis finitæ,& sopitæ mentio non est facienda.*

10 *Lis finitur per sententiam,quæ transiuit in rem iudicatam remissiuè.*

1 SEXTÒ limitatur, nisi actus fieret post litem finitam,Renunciatione,Tẽpore,Trãsactione,

aut per sententiam, quæ in rē transiuit iudicatā,
2 vt de primo † loquens de alienatione facta postquam liti est renuntiatum. not. Mil. in verb. litigiosum, & Crauett. post alios in cōsi. 182. videtur. numero 4. lib. 1. vbi volunt, quòd per renuntiationē
3 † purgetur vitium litigiosi, facit quòd fuit dictū per dominos in vna Burgen. Canonicatus corā D. meo Oradino. sub die 18. Decēbris. 1562. quòd
4 † capiens possessionem post renunciationem beneficij, super quo litigabatur, & per quam lis erat extincta, non dicitur intrusus, nec attentasse. De secundo est decis. Cassad. 5. vt lit. pend. dum vult
5 † prouisionem ab Ordinario factam de beneficio litigioso valere, si in ea lite per longum tempus (puta decem, & octo annorum) nihil fuisset factum, adeo quòd poterat præsumi habita pro derelicta. pro quibus facit, quod aliàs fuit decisum
6 in Rota eum, qui per 20. annos fuit in possessione non dici attentasse, si illam cæpit post tres sententias, & executoriales obtentas, licet in intimatione executorialium debitos terminos non seruauerit, & ob nō seruationē terminorū lis adhuc videretur quodammodo pēdere, vt est decis. in recollect. Acchill. de Grass. 33. attentata dixerunt, sub rubr. de attētat. & Guid. bon. 156. Calaguritana, sub rub. de attent. Quæ omnia de tēpore limi-
7 ta † nō procedere in causis fiscalib⁹: in his enim etiā si per 30. annos sit cessatū à prosecutione, nihilominus attētata considerari dicūtur, vt est de sio Rot. Bonon. Pet. de Benintend. 77. mota lite. nu. 8. & seqq. De tertio habes per Paris. cōsi. 47. vi
8 detur. n. 43. lib. 4. dum † similiter vult prouisionē Ordinarij valere, quando lis fuisset trāsactione sopita, pro quo facit quod cōsuluit Ancha. cōs. 16. viso processu. vol. 1. quem refert, & sequitur Crauett. d. cons. 182. nu. 4. dum tenent de lite sopita
9 † non esse necessarium facere mentionem in impetratione rescripti, vt dictū est suprà in 7. illatione. in 3. limit. regulæ ibi positæ. nu. 655. & per transactionem finiri litē est decis. in recollect. Thom. de Tanis. 5. incip. nō potest. De vltimo autē, quòd lis, & vitium litigiosi dicatur finire per sententiā
10 † quæ transiuit in rem iudicatam satis cōstat ex his, quæ posuimus suprà in præfat. huius secundæ partis. nu. 213. dum tractādo, quibus modis lis dicatur tolli, & finiri inter cæteros modos etiam hunc per sententiam connumerauimus: generaliter autem quòd lite finita nō soleant reuocari attētata dixerunt domini in vna Pacen. fructuum coram Oradino. 20. Oct. 1570.

Limitatio VII.

Summarium.

1 *Litigiosa res. nec etiam titulo diuisionis in alium transferri potest secundum aliquos.*
2 *Diuisio rei litigiosæ inter fratres fieri potest, secundum commu. opinio.*
3 *Alienatio necessaria permittitur etiam sine consensu domini directi.*
4 *Diuisio rei litigiosæ, vt valeat debet esse necessaria, secus si voluntaria prout est respectu prouocantis, debet fieri cum vniuersitate, & per æquales portiones.*

Septimò limita nisi essemus in actu diuisionis rei litigiosæ inter fratres, etiam lite pēdente facto, quamuis enim Alciat. in consil. 138. perstringendo. numer. sexto. libro nono, affirma
1 uerit rem litigiosam, † nec etiam titulo diuisionis posse in alium transferri, quia tamen in id nihil pænitus allegat, contrarium videtur verius,
2 vt tradit † de communi opinione, attestans Stepha. Aufrer. in addit. ad decis. Tolos. 75. incip. si ex diuisione, versic. & ad hoc allegatur, per tex. in l. fi. vers. exceptis. C. de litigios. & in §. 1. in auth. de litigios. ea ratione, quia huiusmodi diuisio fit alienatio non voluntaria, sed necessaria, & propterea
3 hoc casu permittitur etiam † sine consensu domini, quando essemus in diuisione rei emphyteoticæ, quòd etiam quoad hunc effectū, quòd ex quo diuisio est alienatio necessaria non debeat solui laudemiū, tradit, & multos in id citat Io. Cephal. in consil. 195. Vincentius Bossius. numero 19. & 20. lib. 2. intelligendo tamē de diuisione inter emphyteutas, secus si inter extraneos, vel si tota vni adiudicetur, & latius per eum ibi. numer. 25. & 26. & quòd alienatio per viam diuisionis possit fieri, tam de re emphyteotica, quàm etiam feudali, tradit post alios Portius Imolen. in con-
4 sil. 65. ex facto. numero 28. & seqq. lib. 2. † Hæc autem limitatio est notabiliter tribus modis declaranda, vt colligitur ex his quæ latè, & eleganter circa hanc materiam diuisionis rei litigiosæ tradit Ioann. Cephal. in consil. 64. mense Aprilis. numero sexto, & multi seqq. lib. 1. videlicet, & Primò, vt ista diuisio fiat ex causa necessaria, non autem ex causa voluntaria, prout videtur esse respectu prouocantis ad diuisionem, vt per eum ibi. numero nono. Secundò, vt fiat cum vniuersitate, vt ibi numer. 13. Tertiò, quòd diuisio fiat per æquales portiones, non autem vt tota vni assignetur, vt per eum ibi. numero 16. post Aufrer. vbi suprà. Et ea autem ratione quòd diuisio sit alienatio necessaria potest magis generaliter colligi ad regulam.

Limitatio VIII.

Summarium.

1 *Necessarius actus etiam lite pendente fieri permittitur.*
2 *Confiscatio rei litigiosæ (tanquam alienatio necessaria) etiam lite pendente fit. num. 2.*
3 *Inuestitura feudi cum illius possessione, post mortem litis consortis per eum, qui in feudo succedebat consorti prædefuncto (etiam si fuerit lite pendente impetrata) non dicitur attentata, sed facta ex causa necessaria.*
4 *Præsertim quando huiusmodi alienatio necessaria haberet causam de præterito.*
5 *Lite super rei vendicatione contra emptorem, & possessorem introducta illa pendente potest consanguineus venditoris agere ad retractum eiusdem rei.*
6 *Vitium litigiosi non pertinet ad alienationes necessarias, quæ habent causam de præterito.*
7 *Mandatum executiuum relaxatum contra collitigantē non potest exequi contra eum, qui ex datione in solutum ex causa necessaria possessionem rei super qua litigabatur, fuerat adeptus.*
8 *Alienatio dicitur voluntaria non autem necessaria, nisi probetur quòd debitum (pro quo fit alienatio) fuerit contractum ante litem.*

Vel

9 *Vel constet, quòd alienatio sit iudicialis cum decreto iudicis.*

10 *Alienatio quæ dicatur voluntaria, quæ necessaria remissiuè.*

11 *Quod fit ex necessitate, non dicitur fieri in fraudem.*

13 *Necessitatis causa multa conceduntur, quæ aliàs non concederentur remissiuè.*

1 OCTAVA limitatio, videlicet † nisi actus, qui fieret lite pendente esset necessarius (puta
2 alienatio rei litigiosæ † per confiscationem) nã talis actus (etiam quòd sit in præiudicium litis) tamen valet, & ita limitatur tot. tit. de litigio. secundum Lanfranc. decis. 86. litigiosi vitiũ, & not. etiam per Barto. in l. damni infecti. §. si dominus. ff. de dam. inf. & Ange. in auth. de litigio. §. 1. prout allegabantur in vna Messanen. Baroniarũ Coram D. meo Oradino. 5. Nouemb. 1565. in qua (cũ
3 prætenderetur † adeptionem possessionis feudi post mortem litis consortis factam, & inuestituram eiusdem feudi lite pendende impetratã, esse attentatas) Domini tenuerunt nõ constare de attentatis, ex rationibus allegatis pro Beatrice, inter quas erat ista, quia illa adeptio possessionis erat necessaria ad effectum adeundi, & consequendi hæreditatem, sicut etiam translatio iuriũ facta per mortem defuncti, quæ pariter erat actus necessarius, non voluntarius, & pariter petitio inuestituræ, cum aliàs si intrà annũ non fuisset petita iuxta pragmaticas feudum fuisset am
4 missum. Quod maximè procederet † quando huiusmodi alienatio haberet causam de præteri
5 to, puta quãdo † emptor rei (super qua haberet locum retractus) fuisset conuentus à tertio rei vendicatione super eadem re, nam hac lite pendẽte, si consanguineus venditoris agat ad retractũ petens sibi rem restitui & venditionis instrumentũ fieri, vtiq; non obstante dicta litis pendentia
6 hoc obtinebit, ex quo † vitiũ litigiosi nõ pertinet ad alienationes necessarias, quæ habent causam de præterito, vt videtur tex. ad literam in l. alienationes. ff. famil. hercis. & ibi no. Bald. & Flor. & post eos & alios quam plures per eum allegatos tradit Tiraq. de vtroque retr. §. 36. in gloss. fin. nu. 2. quibus adde Aemilian. in cons. 51. in præmisso. numer. 20. & pro hac limi. & optimè fa. quod fuit resolutũ in vna Senogalien. prætensi spolij domus coram A. Aug. 19. Nouemb. 1557. in qua (dũ
7 dubitaretur † an mandatum executiuum relaxatũ contra collitigantem possit exequi contra eũ, qui ex datione insolutum possessionem domus litigiosæ fuerat consequutus ipso aliter nõ citato) Domini dixerunt, quòd si datio insolutũ fuit ex causa necessaria requirebatur citatio, & si per executionem fuisset spoliatus veniret restituẽdus, & consequenter sua possessio nõ habetur ibi pro attentata, quia aliàs non haberet locum restitutio. Cassad. decis. 3. de rest. spol. & diximus latiùs in trac. vlt. de pœnis attẽt. in 6. pœna. Quamuis in eadẽ causa in alia positione per eundem A. Aug. sub die 15. Decemb. 1557. facta, fuerit deinde resolutũ, quòd illa datio in solutũ (de qua ibi) fuerit non necessaria, sed voluntaria: Immo ad propositũ præsentis limitationis (præsertim eius, quod proximè diximus de alienatione ex causa de præterito) multa considerarunt domini ibi iuxta notas D. mei Oradini, quæ ad declarationẽ materiæ hîc subiicere non inutile visum fuit. Dubium ergo erat ibi tale. An alienatio facta Romano asserto creditori cum Iudicis decreto, cuius copia datur (decretum aũt erat extraiudiciale) per Gasparem assertum debitorẽ carceratum dicatur necessaria, vel voluntaria ad effectum de quo agitur (effectus aũt erat an is in quem erat facta alienatio per dationẽ in solutum lite pendente esset intrusus) & domini formaliter dixerunt. Quod
8 † alienatio esset voluntaria, nisi Romanus probauerit, quòd debitũ fuerit contractum ante li-
9 te, & † nisi constet, quòd dicta alienatio sit iudicialis. In causæ tamen disputatione fuit dictum quòd aut sumus in alienatione extraiudiciali, & tunc necessaria dicitur, quando habet originẽ ante, vel procedit ex facto testatoris, & ita procedant multa allegata (inter quæ erãt decis. Afflict. 191. Deci. in cõs. 60. co. 2. versic. licet secus esset in datione in solutum necessaria. Alex. in cons. 52. viso. in fi. nume. 4. lib. 1. Gozad. cons. 90. numero 15. vers. 8. quando. in fi.) Aut alienatio est facta iudicialiter, & tunc non inspicitur aliud, quàm ipsum decretum, & quòd alienatio fiat iudicialiter, ita sensit Alber. in 2. parte statutorum. q. 2. in prin. Afflict. decis. 354. & in isto casu mouebatur dubium, quia instrumentum videtur dicere, quòd Gaspar erat in carceribus, propter hoc debitum, & non poterat inde exire, & quòd non habebat alia bona, & quòd (secundum aliquos) notarius attestabatur de aliqua parte debiti se esse rogatum. Fuit etiam dictum, quòd in vltima voluntate debitum hæredis facit causam necessariam, quia eo viuente alienatio tenet, per latè tradita per Pratic. Papien. in for. libelli, de actione reali. in versi. iustis, ac legitimis titulis. numero 32. sed fuit replicatum, quòd hoc procederet si tractaretur, de excusanda alienatione, quam hæres diceretur incurrisse, sed hîc dicebatur, quòd hæres prius ceciderat, & cùm ammisisset dominium non poterat alienare etiam vita durante. Hæc illi, Ex qui-
10 bus † sufficienter colligi potest, quæ dicatur alienatio necessaria ad propositum vitij litigiosi. Ratio aũt huius limitationis esse potest, quia (cum attentata non committantur sine dolo, & fraude ad not. per Rot. decis. 5. aliàs 25. ex quibus. de re
11 sti. spol. in no. † & id, quod fit ex necessitate non dicatur fieri in fraudem, secundum Gozzad. in consil. 97. num. 15.) meritò videntur hoc casu ces-
12 sare attentata. † Præsentémque limitationem, quòd alienatio rei litigiosæ in fiscũ fieri possit, tenet (expressè limitando. leg. fi. C. de litigios.) Ale. apud Bar. in dicta l. fi. in verb. alienari. per tex. in l. si constante. §. fi. & ibi Imol. ff. solu. matrimo. Quæ
13 Limitatio posset † etiam multis cõprobari quæ alibi per docto. congeruntur, dum dicunt, quòd multa necessitatis causa conceduntur, quæ aliàs non concederentur, cùm necessitas (vt adagio vsurpatur) legem non habebat, ad quod multa cõgerit more suo Tiraq. in tractatu de vtroque retract. §. 26. glo. 1. num. 18.

LIMITATIO IX.

SVMMARIVM.

1 *Bona suspecti de fuga, aut dilapidatione sequestrantur.*

2 *Suspectus de fuga potest etiam lite pendente capi.*
3 *Etiam propria authoritate.*
4 *Et sine licentia, & commissione Iudicis.*

NONÒ limita, nisi quis sit suspectus de fuga, seu dilapidatione, quia etiam lite pendente contra eum innouatur non solùm, quia
1 quando non est soluendo † sequestrãtur sibi bona, ad not. in c. fi. de sequestr. poss. & fruct. & tradit eleganter Stepha. Aufrer. in addi. ad decisio. Tolos. 477. post Bart. in l. Imperatores, perillum tex. ff. de appel. & dicemus infr. latius. ca. 12. de attent. appel. pend. limit. 12. numero 11. & fuit tentũ per Dominos in vna Firmana hæreditatis corã
2 D. meo Oradino. 6. Iunij. 1572. † Verum etiam quia deuenitur contra eum ad capturam † etiã
3 propria authoritate cuiuslibet priuati † & sine
4 aliqua Iudicis cõmissione, ad tex. in l. ait prętor. §. si debitorem, & ibi docto. ff. quæ in fraud. credit. not. Ias. in l. si ab arbitro. ff. qui satis. c og. & in sti. de actio. in princ. colum. 11. & 12. & in leg. 1. vbi etiam plenè Alex. ff. de iurisd. omn. iud. Fel y. in c. 1. col. 6. nume. 26. de Iudic. & per doct. in l. vinũ. ff. si cer. pet. & ante eos Ang. in repetitione l. nemo carcerem, versi. item quæro, quid si lite pendente. C. de exact. trib. lib. 10. & post eum Alex. in consi. 105. incip. magnifice prætor. col. fi. numero 25. lib. 3. & Franc. in c. cum teneamur. col. 3. numero 10. de appel. quos sequitur Maranth. in suo specul. aur. in q. 2. tertiæ partis, sextæ partis principal. num. 166. & Pet. Duen. reg. 42. nume. 9. post gloss. in l. fin. in verb. fideiussionis. C. de feriis. Quibus adde Misinger. Sing. obseruat. centuria secũda, decis. 65. incip. suspectus, & quę posuimus infrà hoc cap. 4. in 4. declaratione prin. in prima limit. regulæ ibi positæ. nu. 19. quòd lite pendéte, quis non debet commodo possessionis priuari,

LIMITATIO X.

SVMMARIVM.

1 *Exceptio litis pendentiæ non admittitur in stilo compulsorialium.*
2 *Compulsoriales possunt decerni, & concedi etiam lite, & dilatione pendente.*
3 *Non tamen die feriato in honorem Dei.*

DECIMÒ, limita regulam non procedere in stilo compulsorialium, nam super eo non admit
1 titur † exceptio litis pendentiæ, vt nouissimè per Franc. Marc. in q. Delphin. decis. 313. numero
2 tertio. Pro quo stilo, & quòd huiusmodi † cõpulsoriales possint decerni, & concedi lite, atq; etiã dilatione pendente, fuit pluries in Rota resolutum, vt est decis. in recollect. Put. 3. incip. pendente termino, & decis. 12. incip. dilatione concessa, sub rubr. de dilat. quibus concord. decis. in recollect. Thom. de Tanis. 60. cõpulsoriales, & Accorambo. 30. pendente. sub rubr. de dilat. Nec pos-
3 sunt † decerni in diebus feriatis in honorẽ Dei, vt de die Dominico fuit resolutum in vna Dertusen. mansi. coram Sarmiento. 8. Nouemb. 1566. nam de rigore iuris dicuntur nullæ, licet talis nullitas videatur sanari posse, vt senserunt etiam Domini ibi.

LIMITATIO XI.

SVMMARIVM.

1 *Actus, qui sunt præter, vel secundum naturam Iudicij dummodo non sint contra, lite pendente fieri possunt citra vitium attentatorum.*
2 *Cessio bonorum fieri potest ante & post sententiam.*
3 *Appellatione pendente, si fiat cessio bonorum valet.*
4 *Cessio bonorum permittitur non solum laicis, sed clericis, vniuersitatibus, & collegijs etiam ecclesiasticis.*
5 *Cautio de iudicio sisti, & similes, etiam lite, & appellatione pendente absque vitio attentatorum præstantur.*
6 *Calculatoris electio etiam lite pendente permititur.*
7 *Restitutio scripturarum originalium etiam lite pendẽte regulariter fieri potest.*
8 *Facta tamen obligatione de reportando.*
9 *Dimissa tamen copia collationata.*
10 *Deputatio œconomi pro fructibus conseruandis, etiam lite pendente absque metu attentatorum fieri permittitur.*
11 *Executio instrumenti liquidi potest fieri etiam pendente lite occasione compensationis commissæ cũ clausula, prout iuris fuerit.*
12 *Iura extracta ex registro reposito in Archiuio lite pẽdẽte an faciant fidem.*
13 *Liber notarij repositus in Archiuio lite pendente an faciat fidem, sicut si fuisset repositus ante litem.*
14 *Superueniens implementum validat iudicium.*
15 *Agens ex contractu potest etiam lite pendente adimplere.*
16 *Partitæ extractæ lite pendente ex libris mercatoris absque compulsore dicuntur esse in forma probanti, & extractio valida.*
17 *Nisi vltra extractionem scripturarum factam in partibus lite in Rota pendente fuerit per ordinariũ loci adiecta à tergo instrumenti fides legalitatis notarij defuncti & recognitio manus eiusdem.*
18 *Alimenta & expensas cogitur quandoque etiam lite pendẽte, vna pars alteri præstare, prout regulariter*
20 *Abbas Monacho,*
Maritus vxori,
Frater sorori,
Pater filio, & generaliter,
Diues collitiganti pauperi.
Quod receptissimum est & procedit etiã si simus in prima instantia, vt num. 19.
21 *Maritus cogitur præstare alimenta vxori lite pendẽte.*
Etiam si haberet aliunde vnde viuere posset. numero 22.
23 *Mulier quando dicatur habere aliunde, vnde viuere possit remissiuè.*
Et etiam si haberet patrem diuitem. nu. 24.
Nisi dos mulieris esset incerta, & c. nu. 25.
Nisi vxor propria authoritate diuertisset à viro numero 26.
27 *Pater alimenta lite pendente filio secum litiganti præstita repetere non potest.*
28 *Monachus vnius Monasterij electus ad dignitatem alterius monasterij si spoliatur, nec alimenta, nec litis expensas consequitur.*
29 *Nisi supplicet Papæ.*
30 *Alimenta & expensæ vt suprà dictis casibus lite pendente præstentur debet constare de quasi possessione filiationis, monachatus, & similium.*
31 *Alimenta lite pendente sunt præstanda, quando agens alendus est ex bonis ad quæ agit.*
32 *Diuitijs superuenientibus non currunt vltra alimenta lite pendente decreta.*

VNDEC

VNDECIMÒ.limita non procedere in actu,
1 qui eſſet à iure permiſſus † ſecundum,vel
præter naturam iudicij,dummodo non ſit con-
2 tra,† prout eſt ceſſio bonorum , quæ poteſt fie-
ri,& ante,& poſt ſententiam , vt not.glo.in ver-
bo condemnati.in l.1.C.de his qui bon. ced. poſ.
& fa.deci.Cappel.Toloſ.249.& tradit Guid.Pap.
in conſil.124.circa.numero tertio.vbi tuetur hāc
3 partem,† quòd etiam appellatione pendente fa
cta ceſſio valeat,quem refert, & ſequitur, & plu-
ribus comprobat nouiſſimè Matthęus Brun. in
tract.de ceſſio.bonorum.quæ.32.per totam.Quæ
4 ceſſio † permittitur non ſolum laicis , vt tot.tit.
ff.& C.de ceſſ.bono.verùm etiam clericis, ad no.
in c.Odoardus,de ſolutio.quinimmo permittitur
etiam vniuerſitatibus,& collegiis,etiam eccleſia
ſticis, vt not. in §. ſi quis autem adiecisset.in au-
then.vt determ.ſit numer. cler. & per illum tex.
eleganter ponit Stephan.Aufrer.in addit.ad de-
5 ciſ.Toloſ.136. in fi.† Item cautiones quas in iudi
cio præſtare partes coguntur , vt tot.titul.ff. qui
ſatiſ.cog.ff.rem ra.hab.& ff.de iud.ſiſt.& ſimil.hu
iuſmodi enim cautiones non ſolùm citra vitium
attentati præſtantur lite pendente, verùm etiam
appellatione pendente ,vt dicemus latius infrà
cap.12.de attenta.appellatione penden.limita.15.
6 princip.numero primo.† Item electio calculato
ris,qui de communi conſenſu etiam lite penden
te poteſt eligi ſecundum Alexand.in conſil.21.cō
7 ſideratis,numero 12,libro ſexto.† Item reſtitutio
ſcripturarum originalium , quæ conceditur etiā
8 aduerſario inuito, facta tamen † obligatione de
9 reportando,& dimiſſa † copia auſcultata , vt eſt
deciſ.Rot.8.aliàs 741.nota,quòd ſi aliquis.de fid.
10 inſtrum.in antiq.† Itē deputatio œconomi pro
conſeruandis fructibus,& ideo lite pendēte inter
Epiſcopum,& patronum ſuper iure patronatus,
poterit Epiſcopus dictum œconomū etiam lite
pendente deputare,ad not.in c.cùm vos.de offic.
ordin.& in c.eam te.de iur.patron.& per dicta iu
ra expreſſe id ponit Io.Bert.in tract. de Epiſcop.
11 in 2.parte,lib.4.q.27.nume.66. † Item executio
alicuius inſtrumenti liquidi facta pendente lite
occaſione compenſationis de illiquido vigore
commiſſionis habentis clauſulam , prout iuris
fuerit : cùm enim de iure illiquidi ad liquidum
non admittatur compenſatio , conſequens eſt,
quòd executio prædicta non dicatur contra,ſed
ſecundum naturam iudicij ſuper compenſatio-
ne,cum dicta clauſula,prout iuris fuerit inſtituti
& ſicut ante motum iudicium fieri poterat , ita
etiam ſi eo pendente fiat non dicatur attentatū,
vt fuit reſolutum in vna Romana vineæ coram
A.Auguſtino,prima Iulij 1551.& eſt in recoll. Ca-
putaquen.in prima parte, deciſion.135.in cipien.
12 ſi præſentata.† Item excuſſio , oblatio rei, & ſo-
lutio prætij lite pendente fieri poſſunt , & ex il-
larum ſuperuenientia iudicium conualidatur, vt
eleganter tradit Io.Ceph.in conſ.112.cum magni
ficus.numero 19.& ſeqq.libro primo. Et ex eadē
ratione reſpondit nouiſſimè Menocc. in conſ.35.
duę ſunt.numero 32.libro primo.eum qui promi
ſerat ſe commentarios per eum æditos non im-
mutaturum,non poſſe dici innouaſſe, ſi lite pen-
dente conſuluerit peritos, qui dictos commen-
tarios tanquam bonos approbauerint,& ſua ſub
criptione confirmauerint:cùm hoc etiam antea
ſibi liceret,vt latius ibi per eum:Huc quoque re-
ferri poteſt id de quo aliàs fuit apud Dominos
dubitatum in vna Ilerden.de acor. coram Veſta
12 no,de anno 1554.die 8.Maij.† An ſtante repoſitio
ne regiſtri in Archiuio lite pendente facta ſit ad-
hibenda fides iuribus ex dicto regiſtro extractis,
quamuis tunc dixerint non eſſe adhibendam fi-
dem,& dicta reſolutio, non tam in pendentia li-
tis fundari videatur , quàm in eo , quòd iura non
erant legitimè recognita , vt colligitur ex infor-
mationibus aduocatorum in dicta cauſa,nihilo-
minus cum eadem cauſa fuiſſet denuo propoſi-
ta,die 25.Iunij eiuſdem anni ſub iſto dubio (An
ex recognitione compulſoris,notarij,& teſtium,
& relatione collatoris &c.liber anni 1475.Sic ſuf-
ficienter recognitus tanquam vnus de Archiuio,
& collatio Dominici ſit in forma probanti non
obſtante eius repoſitione lite pendente in Archi
13 uio facta) Domini fuerunt pro libro † & conſe-
quenter eo caſu dicta litis pendentia non fuit ha-
bita in conſideratione,nec fecit attentata.Quod
fortaſſe non aliunde prouenire dici poteſt , niſi
quia ille actus repoſitionis(ſi non eſt ſecundum)
non tamen eſt contra,ſed potius præter naturam
iudicij , & intrare poteſt præſens 11.limit. Inde
14 etiā prouenit,† quòd licet is , qui pro parte ſua
non adimpleuit regulariter agere non poſſit,ſi ta
men pendente iudicio ſuperueniat implementū
iudicium conualidatur,vt declarat Alciat.in l.cū
proponas,la 2.numero 1. C. de pact. & ideo Do-
mini in vna Romana Caſalis coram Aldobrandi
15 no 24.Nouēbris 1564.expreſſè tenuerint † quòd
agens ex contractu poſſit etiam lite pendente a-
dimplere,& meritò cum huiuſmodi adimplemē-
tum licet non ſit ſecundum formam iudicij,ſaltē
non eſt contra, immo poſſet dici , ꝙ eſſet potius
ſecundum formam iudicij, cum illud validet , vt
dictum eſt.Quibus proximum eſt quod aliàs fuit
dictum in vna Romana domus coram Cotta.24.
16 Maij.1564.in qua † (cum lite pendente fuiſſent
ex libris cuiuſdam mercatoris extractæ quædā
partitæ abſque compulſore,& dubitaretur an eſ-
ſent in forma probanti,& pro negatiua inter cæ-
tera allegaretur , quòd lite pendente huiuſmodi
extractio , & innouatio fieri non potuerat toto,
tit.vt lite pēdente nihil innouetur , pręſertim abſ
que literis compulſorialibus à iudice ipſius cau-
ſæ obtentis, & aliis requiſitis ad not. in capitulo
primo , & penult. de fid.inſtrum.Maior pars in-
clinauit,quòd eſſent in forma probanti , & con-
ſequenter talis extractio etiam lite pendente fa-
17 cta cenſetur valida:ſi tamen † vltra extractionē
ſcripturarum factam in partibus lite pendente
in Rota fuerit per ordinarium adiecta à tergo in
ſtrumenti fides legalitatis notarij defuncti,& re-
cognitio manus eiuſdem aliter videretur dicen-
dum,videlicet,quòd talis recognitio tanquam fa
cta lite pendente ſit nulla,vt dixerunt Domini in
vna Beneuentana Iſchiæ,coram Domino meo
Oradino 10.Martij.1563.vbi id etiam fuiſſe dictū
antea in vna Parmen.ſtatus coram Decano,& in
alia Ro.duorum milium atteſtati ſunt,Reſolu-
tio autem in dicta Ro. duorum milium verè fuit
proponente D. de Rubeis 12. Februarij 1563. in

qua Domini dixerunt quòd quoad recognitio-
nem manus dubitabant, quia legalitas fuerat fa-
18 cta lite pendente: Item † præstatio alimentorũ
& expensarum, quæ, & quas cogitur etiam lite
pendente quandoque vna pars alteri inopi præ-
stare, de quo per Mil. in verb. expensæ, fol. 132.
Rot. decis. 1. aliàs 143. nota quòd accusatio. de ac
cusatio. in antiq. Egid. decis. 256. Monachus. Gui-
do Pap. q. 561. si quis: Boer. decis. 303. numer. 4. &
325. numero tertio. Afflic. decis. 10. vxor. & decis.
11. soror. & decis. 152. fuit dubitatum. per tot. &
Franc. Marc. in q. Delph. decis. 150. quæsitũ: Cra-
uett. cons. 164. nobilis: libro 1. & Didac. pratic. q.
capitulo sextò. numero octauo. fol. 40. & Io. Ce-
phal. in cons. 127. proponitur. num. sexto, & seqq.
libro primo, & decis. in recollect. Guid. bon. 36. du
bitatum fuit: sub tit. de alim. & expens. lit. in vna
Tiburdin. inter Illustrem Dominam Vrsinam, &
Dominam Victoriam Marchionissam, sub die. 30.
Octobris. 1553. & cæteris copiosius per Io. Bapt.
de Asin. in sua praxi iudic. §. 32. cap. 2. in 23. amplia
tione, vsque ad 3. inclusiuè: quibus adde Aemil.
cons. 126. quæritur per tot. & nouissimè Hier. Ga-
briel. in cons. 29. Lucius Organtinus, vers. vltima
19 quæstio. sub num. 19. col. fi. vbi † id receptum esse
dicit, & etiam in prima instantia sibi locum ven-
dicare. apud quos, & alios per eos relatos, vide-
re etiam poteris, quòd lite pendente, cogitur
20 † Abbas monacho: Maritus vxori: Frater sorori:
Pater filio, & generaliter diues collitiganti inopi
expensas, & alimenta in multis casibus præstare,
licet contrarium, circa alimenta præstanda per
patrem filio, & maritum vxori, videatur tenuis-
se Cappell. Tolos. decisio 77. an filio, vbi tamen
Stephan. Aufrer. in addit. non minus latè, quàm
eleganter videtur hanc materiam declarare, &
21 vltra eum præmissa (quantum ad illud de † mari
to, & vxore
22 AMPLIA, Vt procedat † etiam si vxor habe-
23 ret aliunde vnde viueret, (quòd † quando fit tra
dit nouissimè Menocch. in cons. 8. duæ, num. 22.
lib. 1. post alios quos ibi in id allegat) vt per Af-
flict. dicta decisio. 10. Cuius auctoritate id etiam
firmauit Io. Bapt. Ferret. in consil. 34. in præsenti,
24 num. 2. & per totum. libr. 1. vbi id etiam † ampliat
procedere quando pater mulieris esset diues, &
maritus inops, vt latè & eleganter ibi deducit, &
hanc materiam pertractat, & Declara, vt proce-
25 dat, † quando dos mulieris esset certa, vt fuit ten
tum in vna Romana dotis 10. mil. scut. alimento-
rum coram Do. meo Oradino, die 5. Maij. 1564.
26 † & Limita non procedere, quando vxor propria
antoritate diuertit à viro, vt est decis. in recolle.
Thom. de Tanis 11. incip. vxor, quę propria. quod
per plura deducit nouissimè Port. Imol. in consil.
160. in negotio. libr. 3. & quantum ad illud de pa-
27 tre & filio, Amplia, † vt pater alimenta sic penden
te lite præstita repetere non possit, vt per Didac.
28 in dicto loco, in fine. † Illud verò de Monacho
Amplia, vt procedat etiam si Monachi electi sint
inter se in discordia, vt fuit dictum in vna Me-
ten. coram Ioanne Paulo, vt est decis. in recolle.
Crescent. 175. de iudic. Et limita, vt non proce-
dat, quando Monachus vnius monasterij electus
ad dignitatem alterius monasterij spoliaretur,
quia tunc sibi, nec alimenta, nec expensæ litis de
29 bentur, † nisi supplicet Papæ, vt fuit tentum in
vna Columbren. monasterij, vigesimaseptima Fe
bruarij. 1542. vt est decis. in recollect. Pute. 2. ex-
pensæ litis. in titul. de expens. cui concordat alia
Put. decisione decimatertia. alimenta. in titul. de
iudic. Et præmissa omnia declara procedere, Pri
30 mò, † quando constat de quasi possessione filia-
tionis, aut Monachatus, aliàs secus, vt eleganter
& copiosè declarat nouissimè Hieronym. Gabr.
in consilio vigesimoquinto. Iulia tanquam filia.
numero secundo. & numero decimoseptimo. &
per totum. lib. 1. & est in recollect. Thom. de Tan.
decisio. 111. incip. fratres sancti Saluatoris. Quod
etiam fuit aliàs dictum in vna Roman. bonorum
de Zambeccariis, coram A. Augustino 22. Martij.
1557. in qua sub his verbis fuit resolutum, Quòd
eo casu præstentur alimenta, quia filia, & hæ-
res patris, agit ad bona paterna, & habet senten
tiam pro se. Nisi illa dicatur nulla, per l. si institu-
ta. §. 1. ff. de inoffic. testam. Bisignett. de iudic. de-
cisio. 2. Aym. consil. 164. Secundò, vt procedant,
31 quando † agens alendus est ex bonis, ad quæ a-
git, vt fuit consideratio Petr. Ant. Angus. in consi.
32 4. incip. & si textus. num. 1. libr. 3. † per tot. Tertiò,
dummodo non superueniant diuitiæ, quoniam il
lis superuenientibus, non currunt vltra alimenta
lite pendente decreta, vt fuit tentum in vna Ro-
mana status & alimentorum, coram Capizucco,
7. Nouembris. 1554.

LIMITATIO XII.

SVMMARIVM.

1 *ACTVS factus à principe lite pendente, non dicitur attentatus.*
Et principis appellatione hoc casu licet non veniat quilibet superior alterius, putà Abbas respectu Monachi, vt num. 13. 14.
Legatus tamen de latere principis appellatione contineretur, vt num. 15.
Item & alij inferiores domini, qui saltem de facto non recognoscunt superiorem, vt nu. 16.
2 *Declaratio per superiorem fieri potest etiam lite pendente.*
3 *Princeps faciens gratiam collitiganti non dicitur attentare.*
4 *Princeps dicitur esse supra ius.*
5 *Possessionis trãslatio etiam lite pendente de vno in aliũ collitigantem fieri potest citra vitium attentati, si princeps hoc exprimat.*
6 *Voluntas principis vbi apparet de illius potestate non est dubitandum.*
7 *Auctoritas Papæ tollit vitium litigiosi.*
8 *Possessio capta lite pendente substinetur, si Breue superueniat cum clausula citra vitium attentatorum.*
9 *Voluntas principis, licet non sit expressa in suis litteris, si tamen colligeretur, ex actu cum eo gesto ad excusanda attentata sufficeret.*
10 *Lite super feudo, & Baronia pendente (si prætendens per mortem litis consortis, se effectum dominum totius feudi) obtineat à principe inuestituram, & illius vigore possessionem capiat, non dicitur attentare, quia dicitur possessionem à principe inuestiente accepisse.*
11 *Episcopus, & capitulum si fuerint in quasi possessione*
exercendi

exercendi iurisdictionem coniunctim, & Canonici per Breue Pōtificis fuerint exempti à iurisdictione Episcopi, & lite pendente adepti fuerint possessionē exercendi iurisdictionem sine Episcopo, talis possessio non censetur bona, neque manutenenda.

12 *Inhibitio, quæ solet opponi in litteris gratiæ ad vacatura, non ligat manus Papæ sed inferiorum.*

14 *Abbas licet regulariter possit Monachum ad nutum à prioratu remouere, id tamen sibi non licet lite pendente.*

1 DVODECIMÒ limita † nisi actus fieret à principe, hinc videmus quòd si princeps li-
2 te pendente aliquid declarauerit † talis declaratio per superiorem facta valet. Mil. in verb. decla-
3 ratio potest fieri. fol. 85. quinimò † potest etiam alteri collitiganti facere gratiam, nec per hoc di-
4 citur attentare, † cùm sit supra ius, vt est decis. Rot. 25. aliàs 310. si reus. in fin. de rescript. in no. & Egid. decis. 749. licet, in fin. Dec. consi. 461. nu. 19. & præfatorū auctoritate est in recoll. Paleot. decis. 147. agebat in vna Nolan. monasterij: quin-
5 immo † potest lite pendente per principem vigore suarum litterarum fieri translatio possessionis de vno in alium collitigantem citra vitium
6 attentati, si hoc exprimat, † quia si de voluntate apparet, de potestate non est dubitādum, vt hac ratione motus, tenet Ruin. cons. 76. primò est videndum. num. 6. & sub nume. 10. versi. & ex præ-
7 missis lib. 5. cùm sola † auctoritas Papæ tollat vitium litigiosi. Mohed. decis. 292. fuit dubitatum. & ideo videmus quottidie practicari, quòd in curia datur Breue ad capiendum possessionem beneficij reseruati cum clausula citra vitium spolij & attentatorum. Circa quod est hodie not. decis. in recollect. Put. 18. possessio, vt lite pendente, vbi voluerunt Domini, quòd immo etiam si sit capta possessio lite pendente etiam sine aliquo
8 breui † si tamen Breue cum clausula citra vitium attentatorum superueniat illa possessio (quæ videbatur vitiosa) vigore dicti breuis superuenientis substinetur, vt dictum est suprà latiùs, hoc eodem capitu. 5. in præfatio. in prima illatione. num. 405. & multis seqq. Quod videtur posse ampliari, vt non solùm procedat quando huiusmodi principis voluntas est in suis litteris expressa,
9 Verùm † etiam quando illa ex actu gesto cū prin-
10 cipe colligeretur, exemplum, si quis † lite super feudo, & Baronia pendente prætendens per mortem vnius ex suis litis consortibus se esse effectū dominum totius feudi, illius inuestituram petat, & obtineat à Principe, ac illius vigore possessionem capiat non per hòc dicitur attentare, quia dicitur possessionem à principe inuestiente accepisse, vt fuit resolutum in vna Messanen. Baroniarum coram D. meo Oradino 5. Nouembris. 1565. in qua (cùm pars aduersa instaret pro reuocatione dictæ intrusionis, & prætensi attentati (Domini tenuerunt non constare de attentatis: Hæc tamen voluntas principis non diceretur
11 colligi si † præsupposito, quòd ante litem Episcopus, & Capitulum fuissent in quasi possessione exercendi Iurisdictionem coniunctim, & quòd per Breue pontificis Capitulum, & Canonici fuissent exēpti à Iurisdictione Episcopi, & (lite postmodum introducta inter Canonicos, & Episcopum) Canonici adepti fuerint quasi possessionē exercendi iurisdictionem sine Episcopo, & tali possessione per eos probata instaretur pro illius manutentione: quia cūm fuerit capta lite pendēte non est manutenenda, vt fuit pluries decisum per dominos, & retulimus infrà capit. 31. de pœnis attentat. in 6. pœna, in fin. vt fuit tentum in vna Burgen. Iurisdictionis coram D. de Rubeis. 27. April. 1562. vbi ad propositum præsentis limitationis dixerunt, quòd Breue prædictum canonicis non suffragabatur, quia clarè non dicebatur in eo, quòd capitulum posset adipisci possessionem, sed solùm eximit canonicos à iurisdictione, vnde nō sequitur, ergo datur integra iurisdictio Capitulo, & illam potuit per se, & lite pendente capere: quinimmo contraria videtur posse colligi mēs Papę, ex quo in dicto Breui præsupponebantur deputati iudices, & executores, qui deberent in fauorem capituli cōtenta in Breui executioni demandare. Et fa. quod aliàs so-
12 let dici, quòd † inhibitio quæ solet apponi in litteris gratiæ ad vacatura non ligat manus Papæ, sed inferiorum, vt ipsi intra mensem acceptationis non possint prouidere, vt not. Put. in recolle. suis decisi. 29. stante nullitate, ad fin. sub. rubri. de
13 concessio. prəben. Hæc tamen † limitatio est sanè intelligenda prout loquitur in principe, secus esset si essemus in alio superiori, putà in aliquo Ab-
14 bate, is enim licet regulariter possit Monachum ad nutum à prioratu aliquo amouere, & consequenter eum spoliare, id tamen sibi non licet lite, vel inquisitione contra eum pendente, cui Monachus adhæreat, vt est decisi. Rot. prima, aliàs prima de restitu. spol. in antiq. & latiùs diximus suprà in 1. ampliat. huius regulæ, in 4. exemplo, vbi in id etiam alios citauimus. Et principē hoc
15 casu intelligere poteris † etiam legatum de latere, ad text. sing. in cap. si Abbatem, de elect. in 6. & no. Andr. Barbat. in cons. 44. secundum ea. nu.
16 2. Quinimmò † etiam inferiores domini, (qui tamen saltem de facto non recognoscunt superiorem) hoc loco principes censendi sunt, cum tales dicantur posse facere ea omnia, quæ possunt principes, vt per Franc. in rubrica de appell. col. 4. & latiùs reassumpsit ex recentioribus Aemilia. in consilio 84. circa dubium. numer. secundo & sequentibus.

LIMITATIO XIII.

SVMMARIVM.

1 *REMEDIVM attentatorum cessat ratione scandali, seu periculi in populo.*

2 *Corpus mortui, iterum exhumari lite pendente, etiam ex priuilegio attentatorum, ratione scandali non potest.*

3 *Restitutio spoliati non fit vbi periculum, vel scandalum imminet.*

4 *Consuetudo Anglorum habet, quod debitore defuncto creditores instare possunt, ne corpus tradatur sepulturæ, donec eis sit satisfactum.*

5 *Appellatio creditoris, ne corpus defuncti debitoris sepeliatur antequam sit sibi satisfactum admittitur in Anglia.*

6 *Creditores etiam de iure communi (secundum aliquos) possunt impedire, ne cadauer mortui debitoris sepeliatur, si erat obligatus, vigore instrumenti guarentigiati.*
7 *An autem appellare possint. commu. opi. quod non.*
8 *Exhumatio corporis humani lite pendente prohibetur fieri, potius ex æquitate, quàm de rigore.*
9 *Prohibitio ne corpus humanum exhumetur, non durat perpetuo, sed donec plenè non constat corpus esse restituendum.*
10 *Scandali allegatio non sufficit nisi illud probetur.*

DECIMO TERTIÒ, limita vt non procedat in his, quæ si reuocentur ex priuilegio
1 attentatorum† causarent scandalum in populo,
2 vel aliud periculum, vt in exhumatione† corporis humani. Rot. decis. 8. aliàs 854. cum partes, vt lit. pend. in antiq. quæ est repetita ad verbum per Bisignet. decis. 30. postquam. nu. 5. versi. dum partes: de appell. secundum impressionem antiquam (nam in modernis cũ additionibus Papazzoni est prima, aliàs 302. nota. numer. 2. de caus. poss. & propriet. in antiq.) quam refert, & sequitur, ac multis comprobat Grammatic. decis. 82. incidit. nume. 3. & per totam. eandem opin. tenet Franc. in c. dilecti, el 3. numer. 5. versic. secundo limita, de appellat. & nouissimè post Hippollit. de Marsil. singu. 199. incip. in iure ciuili, tradit Menocch. de recuperan. possess. remed. 17. numer. 36. versi. quæro octauò, & Vestr. in praxi. ro. cu. li. 8. capit. 4. de attentat. sub numer. 16. & auctoritate dictæ decis. 8. aliàs 854. vt lite penden. in ant. aliàs senserunt Domini, quòd licet regulariter attentata lite pendente sint purganda, quandoque tamen potest ex causa à regula recedi, & plures per eos ibi fuerunt causæ consideratæ & inter cæteras quãdo pugatio esset incommoda propter exhumationes, quæ per partem allegabantur, vt cõsiderabant in vna Calaguritana translationis coram Sarmiento. 23. Ianuarij 1570. Quod etiam senserunt quando purgatio attentatorũ esset difficilis, vt fuit dictum in alia Hispalen. professionis coram D. de Rubeis 14. Octob. 1560. in qua dubitatum fuit, an Monialis (quæ prætendebatur, quòd exeundo lite pendente monasterium, attentasset) deberet attentata purgare redeũdo ad monasterium, cum id in facto perdifficile reputaretur. Ad quod dictum de scandalo, & periculo facit optimè, quòd aliàs in simili in spo-
3 lio dicitur, quòd si immineret periculum, † seu scandalum non sit restitutio, & ideo in vna Columbren. Abbatissatus Monasterij 4. Nouẽbris. 1545. coram Io. Paulo Abbatissa illius Monasterij (licet obtinuerit tres sententias conformes super spolio) tamen non fuit restituta, ex hoc, quia ratione impudicitiæ, de quo contra eam dabatur imminebat periculum, & scandalum totius monasterij, vt est decis. in recollect. Mohed. 214. Columbren. sub rub. de restit. spoliat. Quam limitationẽ declara. Primò non procedere de con-
4 suetudine† Anglorum secundum opin. Vinc. & Tancred. relatam per Archid. in c. fin. vers. nominationes. sub numer. 15. 2. q. 6. per tex. in cap. qua fronte. in parte indecisa, quam hodie non habemus, de appella. vbi dicunt, quòd si quis sit debitor, & eo mortuo creditores instent, ne corpus tradetur sepulturæ, donec sit eis satisfactum, vel
5 cautum, aliàs appellent, † talis appellatio admittitur ibi à Papa, & ea pendente, non datur ei aliter sepultura, quòd licet (vt patet) causet scandalum, tamen tolleratur in Anglia, secundum dictos doctores. Pro qua consuetudine facit, quòd dicit Ang. in Authent. vt defunct. seu funer. eorũ non iniur. à cred. in princ. numer. 1. versi. nota hic
6 casum, † quòd quando debitor esset obligatus vigore instrumenti, guarentigiati, potest à creditoribus impediri, ne cadauer eius sepeliatur, vt refert Petr. Due. in reg. 397. sub numer. 8. in primo priuilegio, vbi tamen paulò superius contra hoc dictum Ang. & præsertim quòd quoad impediẽdam sepulturam non detur appellatio, multa ponit, quæ apud eum, vide, & melius nouissimè per Viuium commu. opin. libr. 2. opin. 78. incip. creditor, vbi multa in hac materia ponit, & post Grãmatic. & Hippol. de Marsil. vbi suprà attestatur
7 communem esse opin. quòd† talis appellatio nõ est admittenda. Secundò declara, vt id de exhu-
8 matione corporis humani† procedat de æquitate (vt dicunt Vestr. & alij suprà allegati) secus sit
9 de rigore iuris. † Tertiò (& hoc est notandum) vt ista restitutio corporis humani, & consequenter reuocatio attentati non sit simpliciter, & absolutè in perpetuum prohibita, sed donec constet plenè corpus fuisse restituendum, vt patet in dictis decis. præsertim hæc vltima declaratio ex dicta decis. 1. aliàs 302. de caus. possess. & propriet.
10 in anti. Quartò, † vt non sufficiat scandala simpliciter allegare, sed illa debeant etiam probari, aliàs si de scandalis non constaret fieret reuocatio attentatorum. Prout restitutionem spolij attentati (non obstantibus scandalis, quæ allegabantur) faciendam esse, ex eo, quia de illis non constabat senserunt nouissimè Domini in vna Calaguritana translationis coram Blanchetto. 26. Iunij. 1573.

LIMITATIO XIIII.

SVMMARIVM.

1 *COMPROMISSVM fieri lite pendente potest citra vitium attentati.*
2 *Consensus iudicis, coram quo lis pendebat non requiritur, si lite pendente fiat compromissum.*
3 *Compromisso ex necessitate statuti faciendo obstat exceptio litis pendentiæ.*
4 *Exceptio litis pendentiæ obstat compromisso faciendo, si compromissum est aliàs necessarium.*

DECIMOQVARTÒ fallit in actu com-
1 promissi† qui etiam pendente lite fieri potest citra vitium attentati: quamuis enim Alex. apud Bart. in l. 1. in verb. transferri. C. de litigios. post Bald. in l. 1. C. commu. diuid. visus fuerit dubitare, an de re litigiosa, possit fieri compromissum, veritas tamen est, quòd potest, vt est decis. Lanfranc. 177. super articulis, & valet absque eo
2 quòd† requiratur consensus iudicis, coram quo primo litigabatur secundum Io. Bapt. generum Barto. in tract. de arbitr. lib. 6. cap. 6. vbi specialiter mouit hanc quæstionem, & resoluit, vt suprà:
3 Quam limitationem sublimita, † vt non procedat,

dat, quando essemus in compromisso necessario vigore statuti faciendo, hoc enim casu si opponatur exceptio † litis pendentiæ impeditur compromissum, vt post Petr. de Anchar. in consil. 17. viso processu. & Socin. in consil. 38. pro decisione. col. 3. versi. primò, hoc probatur. lib. 1. tradit Blanc. in tractat. de compromiss. in quarta quæstio. princip. num. 123.

4

LIMITATIO XV.

SUMMARIUM.

1 *REMEDIUM attentatorũ non habet locũ, quando quis attentatis, & eorum priuilegio renunciasset.*
Etiam si renunciatio fuerit tacita, vt nume. 3. & seqq. vsque ad num. 10.
2 *Pactum & renunciatio de non agendo spolio obstat spoliato deinde agere volenti*
4 *Obligatio in forma Cameræ videtur in ventre habere tacitam renunciationem priuilegio attentatorum, & numer. 7.*
Nisi fuerit adiecta instrumento compromissi, quia executio facta vigore laudi desuper lati, pendente reductione ab eo petita, nihilominus dicitur attentata, vt num. 5.
Et est hoc speciale in compromisso, vt num. 9
Præsertim si vigore commissionis super reductione laudi emanasset inhibitio rotalis, vt nu. 6.
8 *Auditor Cameræ vigore suarum facultatum potest nedum procedere in causa, lite coram alio pendente, verum etiam tanquam verus executor obligationũ in forma Cameræ potest quascunque causas etiam vigore commissionis, de obligatione camerali mẽtionem non facientis, à quibuscunque iudicibus ad se aduocare.*
10 *Compromisso etiam sub obligatione in forma Cameræ facto censetur id actum, vt laudo parendum sit, nisi aduersus illud fuerit petita reductio.*
11 *Renunciare dicitur attentatis, qui cum aduersario concordauit cum expressione quod brachium seculare contra eum relaxatum remaneat in suo robore, & aliis clausulis, de quibus hic, ita vt executio illius vigore facta pendente lite super nullitate cõcordiæ, etiã subsequuta inhibitione, non dicatur attentata.*
12 *Passus attentata censetur tacitè illis renunciare si patiatur aliquid aduersario suo cõcedi quod videatur excludere illorum reuocationem.*
13 *Attentans si impetret commissionẽ, quod præstita cautione cætera stent sine præiudicio legitimæ executionis, & aduersarius acquiescat videtur attentatis renunciatum.*
Idem, quando attentans admitteretur ad probandum de bono iure, vt num. 14.
Nisi passus attentata ignorasset sibi ius competere super illorum reuocatione, vt num. 15. &
Nisi ipse de attentatis dedisset, & desuper causam commisisset antequam pateretur de bono iure attentantis cognosci, vt num. 17.
16 *Renunciatio regulariter non extenditur ad ignorata.*
18 *Renunciasse attentatis non diceretur si commissa super illis causa passus attentata præsentauerit commissionem continentem negotium principalem in casu de quo hic.*
19 *Decis. 8. aliàs 382. de caus. posses. & proprie. in no. (quod suspendens petitorium si ad illud rediit, & in eo obtineat, non potest amplius variare, & suspendendo petitorium ad possessorium reuerti (hodie secũdum Dominos non est in obseruantia.*
20 *Tacita renunciatio excludit attentatorum reuocationem.*
Limitatur primo, vt non excludat reuocationem, quæ fieret ex officio Iudicis nobili, vt num. 21.
Limitatur Secundo quando quis lite coram primo pendente in alium Iudicem consentiret, vt num. 24.
22 *Iudex ex officio reuocare potest attentata etiam si ad instantiam partis reuocari non possent.*
23 *Reuocationem attentatorum licet is, de cuius non iure constat regulariter petere non possit, iudex tamen ex officio facere potest.*

1 DECIMOQUINTÒ limitatur † nisi quis attentatis, & eorum priuilegio renũciasset: cum enim quilibet suo iuri renunciare regulariter valeat. l. fina. C. de pact. etiam huic iuri facta
2 renunciatio præiudicabit: sicut dicimus † quòd renunciatio facta per spoliatum, de non agendo spolio contra spoliatorem obstat spoliato, deinde agere volenti, vt est decisi. Rot. 16. aliàs 393. Si A. num. 4. de restit. spoliat. in no. & decis. 18. aliàs 401. si agenti. eod. titu. in no. Io. Cephal. post alios in consi. 235. Petrus. num. 27. libr. 2. & consil. 262. in facto. nume. 79. libr. 2. post Paris. consil. 113. num. 6. lib. 1. Quod non solùm procedere dicendum est si specialiter, & expressè sit renũciatum
3 (de quo non videtur dubium) verùm † etiam si sub generalibus verbis tacitè talis renũciatio includatur, cuius rei plura possunt esse exempla:
4 Primum sit quando † quis se obligasset in ampliori forma Cameræ: Nam in ventre, & extensione huiusmodi obligationis virtualiter adest renunciatio (de qua agitur) cum talis obligatus consentiat, quòd iudicium in vno loco cœptum valeat in alio finiri, & ad libitum creditoris posse in omnibus locis conueniri, & arestari, non obstante iure, quo dicitur, quòd vbi iudicium cæptum est ibi terminari debeat, vt clarè patet ex ipsismet formulariis talis obligationis, præsertim apud Galles. in tract. de obli. Camer. in princi. & in formula per eum nouiter introducta, & propterea de facto aliàs consultus respondi exequutionem factam vigore brachij secularis à curia Roma. vigore talis obligationis relaxati valere non obstante quòd super instrumento in quo erat talis obligatio fuisset cæptum agi in partibus, & ad nonnullos actus deuentũ, citra tamen conclusionem. Et quamuis aliquibus forsan videri posset contrarium esse dicendum ex eo, quia etiam præsupposita obligatione camerali vidėtur quãdoque considerari attentata, prout quando fuisset factum compromissum, & conuentum de stãdo his, quæ fuissent per arbitros laudata, & determinata, & pro præmissorum obseruatione fuisset adiecta obligatio in ampliori forma Cameræ quoniam si lato laudo, pars, quæ prætendit se enormiter læsam, petat illius reductionẽ, qua pẽdente altera pars dict. laudi & dictæ obligationis
5 executionem obtineat, & actualiter faciat, † talis executio dicitur attentata, vt fuit pluries resolutum per dominos, vt in vna Auinionen. laudi coram Fantutio. 7. Octobris 1555. & in alia Faentina bonorum coram Cotta. 11. Maij. 1565.
6 Præsertim † si vigore commissionis super dicta reductione emanasset inhibitio Rotalis, vt fuit decisum

decisum in alia Roma.attentatorum coram D.
meo Oradino.13.Februarij 1568. Quæ attentata
eo casu non haberent locum, si ratione huiusmo
di obligationis in forma Cameræ censeretur re-
nunciatum attentatis secundum terminos præ-
sentis limitationis. Nihilominus à dicta conclu-
7 sione non est recedendum, sed tenendum, † quòd
per huiusmodi obligationem censeatur attenta
tis regulariter renunciatum, cùm talis renuncia-
tio videatur esse in ventre dictę obligationis per
supradicta, præsertim attētis facultatibus ipsius
8 Auditoris Cameræ, † quarum vigore potest ne
dum procedere in causa etiam lite coram alio
pendente, verùm etiam tanquam verus execu-
tor dictarum obligationum potest quascunque
causas etiam vigore commissionis (de obliga-
tione camerali mentionem non facientis) à qui
buscunque iudicibus ad se aduocare, & ad vlte-
riorem illius executionem procedere, quod e-
tiam videntur sensisse Domini in vna Hispalen.
pensionis, & attentatorum coram Serafino 24.
Maij.1568 in qua cum dubitaretur an processus
factus per Auditorem Cameræ lite pendente in
Rota esset attentatus (licet tenuerint pro atten
tatis; ex eo, quia facultates Auditoris Came-
ræ fundatæ in obligatione Camerali non habe-
bant locum in casu illo, in quo talis obligatio ces
sare videbatur) tacitè tamen sentire videntur,
quòd si eo casu obligatio Cameralis adfuisset,
processus non fuisset attentatus. Et tenēdo eam
ad illud de attentatis, quæ considerantur etiam
quoad executionem factam vigore compromis-
si habentis dictam obligationem, responderi po
9 test, quòd † speciale sit in compromisso, & ratio
10 specialitatis sit, quia † in compromisso, & obliga
tione etiam in forma Cameræ desuper adiecta
censetur id actum, vt laudo parendum sit, illud-
que exequendum esse, nisi aduersus illud fuerit
petita reductio, vt eleganter declarat Ant.Galle.
de obliga.Camer.in quarta particula dictæ obli
gationis, q. .num.5 & seqq.

Secundum potest esse exemplum huius tacitę
11 renunciationis † quando actor, qui obtinuerat
executoriales, & brachiū seculare post inceptam
executionem, cum aduersario suo cōcordauerit
cum certis conuentis capitulis, & inter cætera,
quòd executio, & brachium seculare remaneant
in sua vi, & vigore, & sit in manu, & posse ipsius
actoris omnibus istis remediis vti, & quòd ad-
uersarius non possit iuuari ad veniendum cōtra
pręmissa vlla exceptione, vel remedio de iure per
misso, immo quòd à se remouet totum, & quod-
libet ius, quòd sibi competere posset quouis mo
do, &c. si enim post factam concordiam reus cō-
mittat causam nullitatis dictæ concordiæ in Ro
ta, & vigore commissionis fuerit inhibitum, &
post inhibitionem actor denuo brachium sæcula
re exequeretur, talis executio (quāuis facta lite
pendente, & inhibitione subsecuta) non est vi-
tio attentatorum subiecta propter præcedētem
concordiam, & clausulas in ea appositas, ex qui-
bus consensus rei, & renunciatio colligitur, vt
post multa videtur fuisse resolutum in vna Oue-
ten. nullitatis inter Capitulum Oueten. & Chri-
stophorum Pizzarrum coram D. meo Oradino,
17. Nouembris 1574.

12 Tertium potest esse exemplum in eo, qui † cū
posset petere reuocationem attētatorum (illam
negligendo) pateretur aliquid aduersario suo con-
cedi, quòd videatur respicere, & excludere hanc
13 reuocationem, prout si patiatur, † quòd is qui
dicebatur exequendo attentasse, impetret com-
missionem, quòd præstita cautione cætera stent
sine præiudicio legitimæ executionis, & huic
commissioni ille acquieuerit, vt sensit Rota in
vna Vercellen. moderationis inhibitionis coram
Paleotto, vt patet in recollect. suis, decis. 57. pro-
14 posui. sub die 18. Martij. 1557. Vel etiam † quan-
do attentans fuisset admissus ad probandum de
suo bono iure, illudque probauerit, quasi per hoc
videatur tacitè priuilegio attentatorum renun-
ciasse. Sicut dicitur de eo qui obtinuit senten-
tiam in fauorem, quæ in rem transiuit iudica-
tam, quòd si patiatur de iuribus primæ senten-
tiæ cognosci absque eo, quòd opponat exce-
ptionem rei iudicatæ, censetur adeo sibi præiu-
dicasse, vt si feratur secundo sententia contra
eum, illa valeat, & teneat non obstante re iudi-
cata, etiam si sit lata ab eodem Iudice, vt post
Innocen. in capitulo cum dilecta. in gloss. in verb.
& furtiuè, ante fin. de rescript. & Ludouic. Ro-
man. in consilio 174. amplissime doctor, ad fin. &
Aretin. in consilio 73. diligenter. column. 2. versi-
cul. præterea ex quo Ioannes, &c. & Aegid. Bel-
lam. decisio. 84. executoria impetrata, & alios
innumeros per eum allegatos, tradit latè Felyn.
in cap. inter monasterium. colum. 12. nume. 29. &
seqq. versic. limita octauo. ext. de re iudic. vbi plu
ribus exemplis non solùm in materia rei iudica
tæ, sed etiam probationum, exceptionum, & nul-
litatum deducit qualiter ex huiusmodi patien-
tia infertur patienti præiudicium.

Hæc tamen quæ de tacita renuntiatione dicta
sunt, duobus modis necessariò intelligenda vi-
dentur.

15 Primò, vt procedant † in eo, qui haberet no-
titiā qualiter sibi ius cōpetit super huiusmodi at
tētatorum reuocatione, secus si de illis notitiam
non præsupponeretur habere, quia hoc casu nō
est dicendum inductam fore renuntiationem,
16 cùm regulare sit, † quòd renuntiatio non exten-
ditur ad ignorata, l. tres fratres. ff. de pact. cum
aliis adductis per Socin. in consilio 103. in casu,
colum. 2. & 3. lib. tertio, & consil. 25. colum. penul.
lib. 4. & post eum Paris. consilio 12. transactio. nu.
78. libr. secundo, & in specie in materia nostra at
tentatorum senserunt Domini in vna Lucana,
Parochialis Campagnoli coram Binarino 8. Iu-
nij. 1571. in qua, cum ad impediendum reuocatio
nem attentatorum, allegaretur pro parte atten-
tantis, quòd per duas instantias fuerat disputa-
tum, & cognitum de negocio principali, absque
eo, quòd vnquam fuisset datum de attentatis, ex
quo videbatur illorum reuocationi renūtiatum,
iuxta decisio. in recoll. Crescent. 140. & per alte-
ram partem, huic fundamēto replicaretur, quòd
eo casu non intrabat eo, quia præsupponebatur,
quòd agens nunc ad illorum reuocationem, ius
super illis sibi competere antea ignoraret. Et
consequenter non erat dicendum propterea fuis
se attentatis renuntiatum, Domini tenuerunt
pro attentatis. Subdentes, quòd non obstabant
ea, quæ ex aduerso per attentantem allegaban-
tur, quia illa in iure non subsistebant.

17 Secundò intellige, vt non procedant, quando passus attentata pateretur de bono iure attentantis cognosci, postquam ipse de attentatis dedisset, & causam desuper commisisset, vt videtur fuisse de mente Dominorum in vna Astoricen. Coram Domino meo Oradino. 4. Martij. 1555. in qua (postquam ille dederat de attentatis, & fuerat sibi præfixus terminus, ad secundam ad docendum de illis, & fuerat etiam appellans à breuitate termini repositum) ipsemet præsentauit commissionem, & iura produxit respicientia negotium principale, & cum dubitaretur, an per hoc censeretur ita attentatis renuntiasse, vt non posset ex illorum priuilegio impedire cognitionem negotij principalis, nisi purgatis attentatis, Domini ibi simpliciter tenentes pro attentatis, tacitè quoque sensisse videntur, quòd per præmissa illis non cen-
18 seatur renuntiatum: prout † nec etiam huiusmodi tacita renuntiatio inducta diceretur, si passus attentata (commissa super illis causa, & desuper aliquantulum litigato) præsentauerit, deinde commissionem concernentem negotium principale cum facultate, quòd Auditor procederet cum clausula sine retardatione solutionis pensionis, vel sine arbitrio suo, & Iudex processerit per aliquod tempus super negotio principali, & in eo duas sententias in fauorem reportauerit, & propterea dubitari posset, an per hoc passus attentata censeatur sibi præiudicasse, ita vt causam attentatorum reassumere non posset, quamuis hoc videretur dicẽdum exemplo eius, quòd legitur decisio. 8. aliàs 382. fuit dubitatum. de causa possess. & proprie. in no. quòd suspendens petitorium si ad illud rediit, & in eo obtinuerit, non potest amplius variare, & suspendendo petitorium ad possessorium reuerti: Domini tamen in vna Taruisana pensionis coram Domino meo Oradino. 14. Martij. 1557. tenuerunt nihilominus purganda esse attentata, non obstante dicta decisio. 8.
19 † quam Domini dixerunt non esse in obseruantia.

Ex his autem omnibus quæ in supradictis exemplis dicta sunt potest hæc conclusio fir-
20 mari, † quòd etiam tacita renuntiatio excludat attentatorum reuocationem, (& consequenter præsens limitatio regulariter admitti) Quæ tamen duobus modis videtur posse limitari.

21 Primò, vt † non procedat in reuocatione attentatorum ex officio Iudicis absque partis instantia facienda, quamuis enim præsens limitatio quoad partes renuntiantes videatur de plano procedere, quoad iudicem tamen (cuius fuit per attentantem læsa maiestas) non videtur esse sine difficultate, quoniam licet pars, quæ renuntiauit non possit instare pro attentatorum reuocatione obstante sibi renuntiatione per suprà dicta. Iudici tamen non videtur denegandum quin ex suo puro, & mero officio nobili pro sui iuris, & dignitatis conseruatione illa reuocare
22 possit, cùm non sit nouum, quòd † iudex potest attentata ex officio reuocare, quæ ad instantiam partis reuocari non valerent: Nam & aliàs vide-
23 mus, † quòd (licet is, de cuius non iure constat non possit regulariter petere reuocationem attentatorum, Iudex tamen ex officio illa reuocat, vt per Franc. in c. bonæ. num. 15. de appellat. & ita sæpissimè in Rota obseruatum fuisse testatur, Guid. bon. in recollect. suis. decisi. 105. incip. fuit tentum. sub rubr. vt lite pendente, & in quàm pluribus aliis casibus, de quibus diximus latiùs infrà in tertia parte, capi. 27. de iudic. & per quem attentata reuocentur, versi. circa primam inspectionem.

24 Secundò, vt non procedat † quando quis lite coram vno pendente, in alium iudicem consentiret, quia tunc videtur tacitè renunciari litis pendentiæ coram primo, & illius priuilegio, ob dictum consensum, qui regulariter excusat & excludit attentata, vt dicemus in sequenti limitatione, quæ est huic proxima, & consimilis.

Limitatio XVI.

Summarium.

1 Actus *factus lite pendente non reuocatur tanquam attentatus, si dicatur factus de consensu aduersarij.*

2 *Consensus etiam tacitus excusat ab attentatis.*

Et duplex huius dicti ratio assignatur, vt numero 4. & 6.

Limitatur duobus modis, vt num. 15. & 16.

3 *Possessio tradita per capitulum præsente illo canonico, qui litigabat tacente, & non contradicente non venit tanquam attentata reuocanda.*

5 *Dolus non dicitur committi contra consentientem.*

7 *Consensu tollitur omnis nullitas.*

8 *Processus factus à iudice pendente relatione causæ per eum ad superiorem facta valet, secundum aliquos, licet de hoc subsistendum videatur, vt hic remissiuè.*

9 *Capitulum si immittat aliquem in possessionem, & diu taceat, sub prætextu, quod tunc lis penderet, non potest contra eum dare de attentatis.*

10 *Possessio præsumitur capta volente, & non contradicente possessore, si postquàm illam adeptus est vigore executorialium lapsi fuerint viginti anni.*

11 *Comparens coram secundo Iudice, & petens ab eo inhibitionem moderari censetur in illius iurisdictionem consentire, ita vt non possit dare de attentatis.*

Etiam si fuerit protestatus sine præiudicio litis pendentiæ coram primo, vt in casu de quo numero 12.

13 *Passus attentata non censentur consensisse in secundum Iudicem, aut attentatis renunciasse per solam appellationem interpositam ad alium Iudicem.*

Nisi vltra appellationem ad alios actus deuenerit coram secundo Iudice absque repetitis protestationibus, vt num. 14.

15 *Comparens coram Iudice sibi incompetenti potest ante litis contestationem iurisdictionem, & consensum reuocare.*

1 Decimosexto limitatur, vt regula non procedat, † quando actus, (qui prætendi

tenditur lite pendente attentatus (fuisset factus,
de consensu partis, quæ instaret pro reuocatio-
2 ne attentatorum: quia † talis consensus (etiam
tacitus) excusaret ab attentatis: & ideo licet ca-
piens possessionem vigore executorialium non
seruatis quatuor terminis dicatur attentare, vt
est decis. in recoll. Mohed. 180. vacante. sub ru-
3 bri. vt lite pend. tamen si dicta † possessio fuerit
per capitulum tradita præsente illo canonico,
qui litigabat tacente, & non contradicente, non
venit tanquam attentata reuocanda, vt est de-
cisio in recollect. Crescen. 17. super eodem. sub ru
bric. vt lit. pend. in qua ista potissimum ratio vi-
detur fuisse in consideratione, quia scilicet præ-
sens, & tacens actui (quem poterat contradicen-
do impedire) censetur illi consentire: quam de-
cis. retulit, & secutus est nouissimè, etiam Man-
dos. in tracta. commissionum. in 14. formula. com
missionis attentatorum, in verb. reuocandi, q. 2.
versic. negatiuam tenuerunt Domini. Huius au-
4 tem limitationis † duplex assignari potest ratio.
5 Prima, † quia contra consentientem non dicitur
committi dolus, vt in regula scienti. de regul.
iur. in 6. cum dicitur fieri simil. Sicut nec etiam
volenti iniuria. l. 1. §. vsque adeo. ff. de iniuriis, in
attentatis autem requiritur dolus. Rot. deci-
sio. 5. aliàs 25. ex quibus. de restitutio. spoliato. in
no. vt diximus latiùs suprà in prima parte, ca-
pitul. primo. de attentatis à parte. numero 75.
6 † Secunda potest esse ratio, quam considerabat
Manfred. libro primo de attentat. appellatio.
pendente, in nona parte. numero 6. quia scili-
7 cet † consensu tollitur omnis nullitas. leg. 2. C.
commun. vtriusque iud. & sic destruitur genus,
& cum eo omnis species. Bartol. in leg. hoc lega-
tum. §. interemptum. ff. de legat. 2. & consequen
ter etiam speciem attentatorum, cum illa di-
cantur esse regulariter ipso iure nulla, vt decla-
rauimus infrà capitulo 12. de attentatis appel-
latio. penden. in decimaseptima ampliatio. prin-
cip. per tot. Hanc opinionem secundum eun-
dem vbi suprà, & in libro 2. de attentatis con-
clusi. 118. senserunt Hostien. in capitul. constitu-
tus. versicu. dicunt quidam, & versicul. dicas
igitur, & ibi etiam Cardinalis. sub numero 4. &
Abbas sub numero 11. extra, de appellationi. &
Vitalis in tract. de clausulis, in clausula nil noua-
ri relatio. pend. nu. 15. dum fuerunt in ea opinio-
8 ne, quòd † processus factus à iudice (pendente re
latione causæ per ipsum ad superiorē facta) qui
aliàs esset attentatus, de consensu partium vali-
dari possit. Quamuis autem circa hoc de vali-
ditate processus relatione pendente de consensu
partium facti subsistendum videatur per ea, quæ
dicemus infrà cap. 8. de attent. relat. pend. in ter-
tia ampliat. regulæ, ibi positæ, à præsenti tamen
limitatione non est propterea recedēdum: cùm
in pluribus casibus ratione consensus petentis
reuocari attentata illa fuisse excusata appareat,
prout fuit aliàs dictū in vna Pacen. fructuū corā
D. meo Oradino, sub die 16. Maij. 1569. quòd si
9 † capitulū immittat aliquem in possessionem, &
diu taceat, & deinde velit contra eum dare de
attentatis, asserendo, quòd lite pendente se in-
truserit, hoc facere non potest, & dicitur sibi prę
iudicasse. Quod etiam firmatum fuit iterum,
dum eadem causa per eūdem proposita fuit sub
die 20. Octobris. 1570. Et similiter, quòd fuit a-
liàs dictum in vna Pampilonen. de Alueda corā
Peregri. 14. Maij. 1547. quòd capiens possessio-
nem vigore executorialium vacuam, aut plenā
sine contradictione, & violentia (si fluxerint post
ea viginti anni) non potest talis possessio tanquā
attentata reuocari, etiam quòd fuerit capta lite
pendente, ea ratione, quia præsumitur capta vo-
lente, & non contradicente possessore, vt est in
recoll. Peregri. decisi. 93. aliàs 51. incip. in causa
Pampilonen. Quod etiam dixerunt domini in v-
na Sabinen. decursus aquarum, & attentatorum
coram D. meo Oradino. 19. Martij. 1561. in qua
cum dubitaretur inter cætera, an gesta corā Ca-
merario (lite prius coram Auditore Camerę pē
dente) dicerentur attētata, tenuerunt sub his ver
bis, Quòd gesta postquam ille coram Camera-
11 rio † comparuit, & petiit inhibitionem mode-
rari non sunt reuocanda, quia per hunc actum
positiuum consensit in iurisdictionem Camera-
rij, & sic non potest dare de attentatis. Et ad pro
positum præsentis limitationis diceretur quis
consensisse si lite pro parte Episcopi, in curia Ro
mana pendente contra fratres Sancti Martini su
per molendino, etiam inhibitione subsecuta, ii-
dem fratres in Curia Neapolitana super refectio
ne dicti molendini conuenerint Comitem Sar-
nen. & procurator Episcopi lata sententia in cu-
ria Neapolitana contra Comitem opponat se il
12 lius executioni † cum protestatione, & clausula
sine præiuditio litis pendentię in curia Romana,
& deinde fratres vigore dictæ sentētiæ reædifica
uerint d. molēdinū: Episcopo autem prętendēte,
quod talis reædificatio sit attentata, Fratres ad
excusanda attentata allegent, quòd procurator
Episcopi non obstante dicta protestatione sibi
præiudicauit, & censetur consensisse in iudicem
Neapolitanum, ita vt hoc casu dicantur non ad-
esse attentata, & licet aliàs eueniente casu in vna
Sarnen. Molendini coram D. de Rubeis. 29. No-
uembris. 1560. per dominos ob varietatem opi. ni
hil fuerit resolutum, ex his tamen, quæ fuerunt i-
bi per D. meum Oradinum adnotata vidētur di-
cta attentata excusanda, tū quia causa, quæ prin
cipaliter pendebat Romæ super dicto molendi-
no videtur diuersa ab ea, quæ super executione
sententiæ contra Comitem latæ pendebat Nea-
poli (cui potuit tanquam tertius Episcopus se
opponere) tum quia intentato per fratres inter-
dicto retinendæ, articulus an reædificatio sit at-
tentata videtur omnino pendere à victoria in di
cto interdicto obtinenda, iuxta decis. Capic. 72.
de qua etiam diximus infrà cap. 24. de reo, & ex-
cept. contra attentata compet. quæst. ad decis. q.
19. Put. Nec obstat dicta protestatio, tū quia non
fuit repetita in singulis actibus, Ad decis. put. 41.
44. de iudiciis. tum quia ab vlteriori processu
procurator Episcopi debuit appellare. Tum e-
tiam, quia protestatio sub illa forma præseruat,
vt liti in curia Ro. pendenti non censeatur renun
ciatum, sed non operatur quo minus ille procu-
rator censeatur consentire in Iudicem Neapoli-
tanum cuius consensus ratione excusantur attē
tata, sed debuisset in protestatione dicere citra
consensum in iurisdictionem, vt eleganter hæc
omnia fuerunt deducta & allegata, tam per Ex-
cellentiss. pro fratribus informantes, quàm in vo
to D.

to D. mei Oradini in dicta causa. Non diceretur
13 † tamen quis consensisse, aut renuntiasse attenta tis per appellationem interpositam ad alium Iudicem. Exemplum, si quis lite vigore specialis cõmissionis in curia, & in Rota introducta fuerit ab eius aduersario Neapoli conuentus, & quamuis in iudicio Neapolitano multoties fuerit protestatus, quòd nullo modo in Iudicem consentire intendebat, si tamen lata postmodum contra eum sententia, ipse ad sacrum consilium appellauit, & demum etiam sacrum cõsilium (confirmando priorem sentẽtiam) aduersarium suũ, in possessionem rei (de qua agebatur) immittat, talis immissio venit tanquam attentata reuocanda (quasi fuerit facta lite vt præfertur in curia pẽdente) & ratio est, quia per appellationem prædictam non censetur ille litis pendentiæ, & consequenter etiam attentatis renuntiasse, vt senserunt Domini in vna Tarentina coram Capizu-
14 cho. 12. Octobris 1554. verùm si † postea vltra appellationem ad consilium Regium interpositam, alium actum absque repetitis protestationibus in curia Neapolitana fecerit, & præsertim si protestatus fuerit ad vlteriora nõ procedi donec de huiusmodi causa fieret verbũ in sacro cõsilio, de quo facto, fuerit deinde per Iudicẽ ad vlteriora etiam ad sententiæ prolationem processum, per prædicta diceretur sibi adeo præiudicasse, vt (quamuis prædicta fuerint gesta lite in curia pendente, & post inhibitionem à curia emanatam, & possent prætendi omnia debere tanquam attẽtata reuocari) cùm tamen casus euenisset de facto in eadem Tarentina prætensorum attentatorum coram Chissanen. 31. Ianuarij 1556. fuit tentũ pro non attentatis. Hęc autem limitatio, videtur duobus modis sublimitanda.

15 Primò † nisi quis consensisset in iudicẽ qui esset sibi incompetens, & consensum reuocasset, ante litis contestationem: cùm enim semper ille qui etiam expressè promisit se velle (etiam corã incompetenti iudice posse conueniri) possit iurisdictionem reuocare, saltem vsque quo lis contestetur ad no. in l. si cõuenerit. ff. de iurisd. om. iud. & declarat Aug. Bero. in consil. 9. vltra allegationes, num. 26. libr. 3. sequitur quòd facta huiusmodi reuocatione non posset vltra contra eum de
16 renunciatione dari. Secundò, vt licet hoc casu præsupposito consensu attentata regulariter nõ veniãt ad instantiam consentientis (& qui attentata passus est) reuocanda, ex officio tamen iudicis nobili, posset iudex (cuius fuit læsa maiestas) illa reuocare, vt diximus, & firmauimus in præcedenti 15. limitatione. ad fi. num. 21. quoniam, & in præsenti limitat. militat eadem ratio.

LIMITATIO DECIMASEPTIMA.

SVMMARIVM.

1 *Matrimonium secundum contractum lite pendente super validitate primi valet, quando primum declaratur nullum.*
2 *Litis pendentia super matrimonio non reddit matrimonium litigiosum.*
3 *Contrahens matrimonium secundum lite super validitate primi pendente, licet non attentet, punitur tamen pœna extraordinaria.*
4 *Lite, vel appellatione pendente super validitate primi non licẽt impunè ad secundum matrimoniũ trãsire.*
5 *Legitimatio filiorum per subsequens matrimonium dicitur valida, etiam si filij fuissent concepti lite pendente.*
6 *Sequestranda est mulier lite pendente super validitate primi matrimonij.*
7 *Nisi matrimonium esset iam consumatum, & vir esset in quasi possessione mulieris.*

DECIMOSEPTIMÒ. Fallit in actu matrimonij secundi: qui si fiat lite pendente super validitate primi matrimonij valet, non ob-
1 stante litis pendentia, † quando scilicet primum matrimonium declaratur nullum, vt est elegans text. in c. cum in apostolica, & ibi not. specialiter Abb. in summario, & in 2. not. extra de sponsal. & tradit per illum text. Ruin. in consilio 150. gratissimum. numero 20. libr. 5. & post Bald. in l. appellatione. C. de appellation. & Ioan. Monach. in capitu. cupientes, de elect. in 6. Vital. de clausul. in clausul. nil nou. appellat. penden. sub numero 4. & per text. in dicto capitu. cùm in apostolica. idem firmat Bald. inter consilia matrimonialia, vol. 1. consi. 30. incipien. quędam mulier, num. 13. cuius limitationis ea etiam potest reddi ra-
2 tio, † quia scilicet litis pendentia super matrimonio non reddit matrimonium litigiosum, vt docet Bald. in l. Deo nobis, num. 5. C. de episc. & cleric. quem post Barbat. in consi. 46. col. 2. nume. 5. libr. 2. refert, & in effectu sequi videtur Menoc. de arbit. iud. libr. 2. centuria 3. casu 202. numer. 2. Quòd si primum declaretur validum, vtique secundum matrimonium irritaretur, non quia esset contractum lite pendente, sed quia quis non potest vno & eodem tempore duas habere vxores. Quamuis autem contrahens matrimonium, (vt præfertur) lite pendente non dicatur attenta-
3 re, & consequenter actus non reuocetur, † incidit tamen in pœnam extraordinariam, de qua in dicto capit. cum in apostolica, & in cap. tenor. de re iudic. vbi Abb. numer. 9. præsertim, quòd coniugibus inhibetur, ne inuicem reddant debitum, aut alios actus matrimoniales attentent, vt sentit etiam Ruyn. vbi suprà: & expressè Imol. per eum alleg. in consil. 125. incipien. in causa, quæ vertitur, cui subscripsit, & multis comprobauit Angel. de Castr. de quo in primo volu. consil. matrimonial. cõs. 31. incipien. quia ego Angelus. A quorum opin. nec etiam videtur dissentire Andr. Barbat. in consi. 9. viso. numer. 4. & seq. libr. 2. & sequitur Deci. in consi. 163. in causa. sub numer. 7. colum. 4. in versi. tertiò respondetur. Et ita debet in-
4 telligi † quòd alias simpliciter dicũt docto. quòd lite, vel appellatione pendente super validitate primi matrimonij, non licet ad secundum matrimonium transire, prout videtur text. & ibi not. expressè Ab. in cap. tua. nume. 3. extra de sponsa. duorum, videlicet, quòd non licet impunè ad secundum transire, non autem, quòd matrimoniũ in se non sit validum, si primum declaratur nullum, vt dictum est. Quam limitationem amplian do intellige, vt non solum procedat respectu actus ipsius matrimonij, sed etiam respectu effectuum ab ipso matrimonio prouenientium, pro-
5 ut est legitimatio filiorũ, † quæ fit per subsequẽs matrimonium: talis enim legitimatio dicitur valida, etiam si dicti filij essent concepti lite pendente, vt tradit Port. Imol. in conclus. 35. vers. nono, &c. libr. 4. post Paris. consi. 13. libr. 2. numer. 24. & consil. 15. colum. prima. num. 3. eodem libro, &

faciunt, quæ ponit Bald.in præall.loco inter cõſ.
matrim.conſ.3.nume.11.vbi cum principaliter diſ
putaret,an filij nati ex matrimonio(lite penden-
te ſuper primo)contracto eſſent legitimi,conclu
dit ſecundum matrimonium valere,& prolem le
6 gitimam fore:Et inſuper eandem declara † vt in
terim pendente lite mulier ſit ſequeſtranda, vt
fuit tentum in vna Regien. matrimonij coram
Piccholomineo per plures ac validas rationes,
de quibus poſt Geminia. in conſilio 76. & Deci.
in conſil.163.eſt deciſ.in recolle&. Creſcent. 185.
incipien. ſequeſtranda eſt mulier, ſub rubric.de
ſponſalibus,ſequeſtr.poſſeſſ.& lite pendent. pro
qua faciunt,quæ ponunt Ioann. de Imo.in dicto
conſil.31.in quibus concludunt mulierem hoc ca
ſu ſequeſtrandam eſſe. Quæ tamen ex intentio-
7 ne Putei,3.deciſ.249.videntur intelligenda † niſi
vir eſſet in mulieris poſſeſſione,& matrimonium
eſſet iam contractum,& conſumatum,quia tunc
non videtur mulier ſequeſtranda. Idémque appa
ret ex recolle. Acchill.deciſ.356. incip. ſequeſtra-
tioni.ſub rubr.de ſponſalib.Quod contra opinio
nem Ant.de But.in d.c.laudabilẽ,latè affirmauit
And.Barbat.in conſ.9.viſo in princ.& præſertim.
num.18.vbi teſtatur de commu.opi.libr.2.Simpli
citer autem quòd vxor ad inſtantiam viri, nõ ſit
ſequeſtranda,dum tractatur,an exceptio conſan
guinitatis obſtet latè tuetur nouiſſimè Por.Imo
len.in conſ.156.contigit,per tot.lib.3.

Limitatio XVIII.

SVMMARIVM.

1 *CONTVMAX non poteſt allegare litis pendentiã, quam per contumaciam ſpreuit.*
2 *Secundum commu.opi.*
3 *Aretinus condemnatus in Marchia vbi fuit cõtumax, ſi denuo inquiratur contra eum Aretij, non poteſt allegare litis pendentiam in Marchia.*
4 *Contumax comparens, & reficiens expenſas, poteſt allegare litis pendentiam, &*
5 *Purgare contumaciam.*

DECIMOOCTAVÒ limitatur, vt non pro-
1 cedat in contumace:is enim † non poteſt
allegare litis pendentiam,quam per contumaciã
ſpreuit,vt tradit Bart.in l.vbi cœptum.verſ. item
aduerte.ff.de iudic.& in l.quamuis,nume.8.ff.de
damn.infec.& in l.ſepulchri, numer.2.ff.de ſepul.
viol.& vtrobique eum videtur ſequi Alexand.ad
quod multa allegat Fely.in c.ex tenore, num.26.
& ſeq.de reſcrip.& no.etiam in c. cum M. Ferra-
rienſis.ſub numer.25.in fi.de conſtit. & plura ad-
ducit Auguſt.Ariminen.in addit.ad Ang.in trac.
de Malefic.in verb. hæc eſt quædam inquiſitio,
numer.86.Et licet Ang.in allegata l.quamuis.fue
rit in contraria ſententia,iſta tamen videtur eſſe
2 † communis opinio,de qua teſtatur Abb.in cap.
propoſuiſti.num.12.de for.compet. vbi ſimiliter
ipſe antiquos idem tenentes in id citat. Quibus
adde etiam Thom.Gram.deciſ.26. Michaël hæ-
breus,num.10.& nouiſſimè non minus copioſè,
quàm eleganter Ant.Gabriël.cõmu.cõcluſ.lib.2.
de iudi.concluſ.1.nu.21.& ſeq.vbi plures vltra præ
allegatos in id citat, quibus adde Tiraquell. qui
etiam aliquos ex prædictis allegat in tractat. de
vtroque retr.§.8.gloſſ.2.ſub numer.8.in fine, ver-
ſic.nã & alias,& poſt alios Ioann. de Neuizzã. in
conſil.18.incipien.Cumanus,ſub numer.15. vbi in
ter cæteros in id allegat Alexand. in l.2. colum.
2.ff.de re iudic.dicentem hoc dictum eſſe ſignan
dum,quia in contingentiam facti faciet honorẽ,
& tradit etiam Auguſt.Bero.in conſil.54. conclu
dendum.numer.140.libr.3.atque idem poſt Ne-
uizzan. vbi ſuprà ſequitur nouiſſimè Burſatt. in
conſilio 74.mirabitur,num.34.lib.primo, & poſt
aliquos ex ſuprà citatis, Galleſ.de obligat. ca-
mer.quæſt.3.tertiæ particulæ. ſub numer. 7.in fi.
Apud quos omnes fit hæc concluſio, quòd con-
tumax non poteſt dare de pendentia illius iudi-
3 cij,in quo fuit contumax: Et ideò † ſi Aretinus
fuerit inquiſitus in Marchia, & ibi fuerit contu-
max,ſi denuo inquiratur contra eum Aretij non
poteſt allegare pendentiam litis in Marchia, ex
quo fuit ibi contumax:Et quamuis dicti doct.ni
hil explicitè ponant de reuocatione attentato-
rum,tamen ex ratione dictæ concluſionis, idem
concludi poteſt in materia attentatorum, vt ſi a
liquis prætendat aduerſarium aliquid attentaſ-
ſe lite pendente(in qua ipſe fuerat contumax)nõ
ſit audiendus:quia ſicut non poteſt litis penden
tiam allegare ad effectum declinandi forum, vel
ſe excuſandi,ita multo minus poterit hanc litis
pendentiam ad effectum,vt aduerſarius ſuus di-
catur incidiſſe in delictum,cùm attentans dica-
tur delinquere,vt aliàs dictum eſt.Hæc tamen li-
4 mitatio eſt intelligenda † niſi talis contumax cõ
paruerit, & expenſas refecerit. ad l.ſancimus. C.
de iudi.vt not. Doctor.ſuprà allegati:præſertim
Angel.d.nume.86.& poſt eum Thom. Gramma.
dicta deciſ.26.num.10.de quo tamen plenius per
Felyn.dicto num.26.& per Anto.Gabriël.vbi ſu-
5 prà nume.24.& ſeq.† vbi plenè tangit, an liceat
hoc caſu contumaciam purgare.

Limitatio XIX.

SVMMARIVM.

1 *LITERARVM expeditio ſuper gratia conceſſa ante litem,etiam lite pendente fieri poteſt.*
2 *Quod ampliatur procedere etiam ſi lis eſſet particulariter ſuper hoc, an literæ poſſint expediri, vt nu. 2. licet de hac ampliatione ſubſiſtendum videatur, vt nu.3. Niſi reſtringatur vno modo, vt nu.4.*
3 *Limitatur primo, niſi iudex inhibuiſſet, vt nume.7.*
Limitatur ſecundo, niſi expeditio fuiſſet facta per ſaltus, & indirectè, & non via ordinaria, vt num. 8.
5 *Iudex procedens ad vlteriora videtur reiicere exceptionem coram eo propoſitam.*
6 *Princeps reſcribens contra ius, ſi ſit certificatus de ipſo facto videtur quoad hoc illud ius tollere.*

1 DECIMONONÒ.limita † vt non procedat
in actu expeditionis litterarum ſuper ali-
qua gratia conceſſa ante litem motam, quia lit-
teræ expediri etiam lite pendente poſſunt,quin-
2 immo † etiam, ſi particulariter eſſet in dubium
reuocatum, an litteræ expediri liceret,poſſunt
expediri, etiam non expectata dubij reſolutio-
ne abſque vitio attentatorum, vt fuit tentum in
vna Hiſpalen. & eſt deciſ.in recollect. Thomæ
de Tanis 62.incip.in vna Hiſpalen. Quod etiam
ſenſiſſe videtur Rota in alia Peruſin.Sanctæ Cru
cis coram Paleotto, vt patet in recollect.eiuſdẽ
Paleott.

Paleott.dec if.118.incip.in vna Perusin. Sed Circa † hanc limitationem præsertim circa secundã illius partem,quando est in dubium reuocatum an litteræ valeant expediri non parum subsistendum videtur,ne maiori forsan authoritate , quã ratione nitatur : siquidem hoc videtur esse contra omnes regulas attentatorum,cum omnia iura clament,quòd lite pendente omnia debent cõseruari in eodem statu,& nihil debet innouari,ut latiùs diximus suprà hoc eodem cap.4.in præfatione,numer. 295.& seq. in positione præsentis regulæ principalis de atten.lite pendent.Nec aliquid mouet ratio considerata per Dominos ibi, quòd lite pẽdente potest etiam impetrari ius nouum, (quòd & nos regulariter posse fieri diximus in seq.limitat.numer.6.) quoniam sicut impetratio iuris noui lite pendente nõ permittitur quando tendit in præiudicium partis , vt in sequen.limit.num.20.& seq.ita & expeditio litterarum tendens in præiudicium partis non debet posse fieri.Quod autem expeditio litterarum facta dum lis pẽdet,parti expeditionẽ impugnanti præiudicium afferat clarè de se patet, quia , si solùm disputatur an litteræ possint expediri eo ipso , quòd litteræ expediuntur, videtur in causa succumbere. Quòd si quis eius auctoritati tantum deferre voluerit,vt eam etiam in secundo capite tenendam duxerit,† ego eam ad vnum tantum casum restringendam esse,& in eo verificari posse crediderim,quando scilicet lis super expeditione pendet coram eo,qui ratione officij haberet literas expedire.Nam si is absque eo,quòd desuper sententiam ferat literas expediat (quasi re ipsa,& facto ipso animum suum propalet , & tacitè sententiam ferat)talis expeditio non reputabitur attentata,argumento eius,quod aliàs dicitur,† quòd si iudex opposita exceptione absq; eo,quòd desuper expressè pronunciet procedat ad vlteriora, videtur illam reiicere, & processus valet,vt no.Docto.in l.prolatam. C. de senten.& in c.cum M. de constit.& etiamin cap. ex parte. de appell.sicut etiam videmus† quòd princeps rescribens contra ius si sit certificatus de ipso facto,videtur quoad hoc ius illud tollere.gloss.in c. statutum.in verb. literarũ.de rescrip. in 6. & per Iacob. Henric.in consilio 38.quoniam,numer.11. lib.3.Ita etiam si talis Iudex expediat videtur reiicere ea,quæ pro non expeditione allegabantur, & expeditio censebitur valida.Quod si quis non ita ad hunc casum restrictè, sed vniuersaliter intelligendam censeat etiam quando lis super expeditione non penderet coram eo,qui habet expedire,sed coram alio,putà si lis esset coram clerico Cameræ,actus autem expeditionis eius esset faciendus per alium putà notarium Cameræ, tunc ego necessario duobus modis limitandam esse putarẽ.† Primò vt non procedat quando iudex inhibuisset,quia inhibitio facit illicitũ, quod aliàs fuisset facienti licitum,vt infrà capitu.20.de atten.post inhibit.in prima ampliat. princip. regulæ ibi positæ,per tot. † Secundò vt procedat, quando expeditio fuisset legitimè , & per suos gradus, & via ordinaria facta, secus si per saltus, & malas artes:putà,si dum pendet lis, an aliquis consensus possit apponi coram Clerico Cameræ ille per notarium fuisset appositus à tergo bullæ absque eo,quòd bellam recepisset de manu Summistæ,prout est ordinarium,nam hoc casu talis expeditio esset dicenda attentata,& inualida,nõ solùm,quia fuit facta lite pendente,verùm etiam quia ex improbitate sua nemo debet actionem, & commodum consequi prout aliàs eueniente casu allegabatur in vna Parmen. pensionis,inter Illust.ac Reuer.D.meum D.Fabium de Pinna V. S.referendarium, ex vna , & Capitaneum Nicolaum de Passarinis partibus ex altera,quæ adhuc est sub iudice.

(Margin numbers in the left column, beside the † marks, in order: 3, 4, 5, 6, 7, 8.)

Limitatio Vigesima.

Svmmarivm.

1 *IMPETRATIO, & acquisitio iuris noui etiam lite pendente facta dicitur valida regulariter.*

Tam in possessorio, quàm in petitorio, vt infra, nume.6.

2 *Vitium attentati reddit actum nullum, remissiuè.*

3 *Impetrans nouam prouisionem, si neutri, vel aliam gratiam lite pendente non dicitur attentare.*

Præsertim quando impetratio nullum ius tribueret impetranti, vt infra sub nume.13.

4 *Regula illa vt lite pendente nihil innouetur tendit ad hoc, vt nihil fiat in præiudicium iuris aduersarij, nõ autem prohibet quin possit corroborare ius suum.*

5 *Cessio facta alicui litiganti per tertium lite pendente, valet, & tenet.*

7 *Lite pendente potest quis à principe impetrare beneficium cessionis bonorum, & illo vti.*

8 *Princeps lite pendente potest declarationem facere*

9 *Ius superueniens post rescriptum impetratum, immo etiam post litem contestatam regulariter prodest.*

10 *Præsertim si est ex causa de præterito Et ideo lite pendente potest fieri excussio, Oblatio rei debitæ, & solutio pretij.*

11 *Mandatum superueniens lite pendente censetur etiam reualidationem iudicij, & actorum inducere.*

12 *Minor factus lite pendente maior potest petere restitutionem in integrum, ex quo tempore cœptæ litis erat minor.*

14 *Priuilegium à communi domino lite pendente impetrari non potest.*

15 *Secus si à tertio, & ratio diuersitatis assignatur.*

16 *Laicus si lite pendente efficiatur clericus per primam tonsuram, causa nihilominus debet continuari coram Iudice laico: declarando, vt infrà, num.19.*

17 *Priuilegium lite pendente impetratum valet, si emanauerit motu proprio, & ex certa scientia principis, etiam communis domini.*

18 *Mentio litis facta in priuilegio impetrato lite pendente facit illud censeri validum.*

19 *Priuilegium putà fori lite pendente reo superueniens citra eius factum voluntarium eximit eum à iurisdictione Iudicis coram quo causa erat inchoata.*

20 *Ius lite pendente impetratum aut superueniens, censetur attentatum, quando tendit in præiudicium iuris, vel possessionis alterius partis.*

21 *Edictum, ne lite pendente aliquid innouetur, intelligitur quando aliquid fit in præiudicium partis.*

22 *Inuestitura / Legitimatio / Dispositio, & qualibet / Concessio — lite pendente facta si est alteri præiudicialis non valet.*

Nisi de præiudicio sit facta mentio, vt numer.24.

Vel concedens sciret litem pendere, vt nume.25.

Vel concessio fieret lite finita, vt nume.26.

23 *Literæ pœnitentiariæ obtentæ lite pẽdente per eum, qui*

à non suo Episcopo, nec de eius licentia susceperat primam tonsuram sibi non suffragantur ad inducendam capacitatem canonicatus in præiudicium collitigantis.

27 *Titulus lite pendente superueniens non suffragatur secundum aliquos.*

28 *Contrarium videtur verius.*

VIGESIMÒ fallit in actu impetrationis & acquisitionis Iuris noui, quoniam lite pen
1 dente huiusmodi † impetratio, ac superueniētia iuris noui dicitur valida, & cōsequenter per eam
2 non dicitur quis attentare: aliàs † vitium attentati redderet actum nullum, iuxta ea, quæ dicentur infrà latiùs cap.12. de attentat. appel. pendente, in 17. Ampliat. princip. num. 4. & per totam: Hinc ad propositum dicebat aliàs Stafil. in tracta. de lit. grat. & Iustit. fol. 86. vers. vtrum autem, & iterum fol. 148. vers. postremo circa istam materiam. post Egid. decis. 102. si possessio. & decisio.
3 662. si ex gratia, † quòd si aliquis impetret lite pendente nouam prouisionem, si neutri, vel aliā gratiam non dicitur attentare. Quod etiam post Egid. vbi suprà, & Oldra. in consil. 299. secuta est aliàs Rota, vt apparet in recollect. Thom. de Taniē. decis. 72. incip. in vna Hispalen. Et dicebat aliàs Mandell. de Alba. in consilio 20. cùm de interpretatione. nume. 14. lib. 1. post Bald. in l. 2. col.
4 fin. C. ne liceat. potent. † quòd regula ista, vt lite pendente nihil innouetur, tendit ad hoc videlicet, vt nihil fiat in præiudicium iuris quod habet aduersarius, non autem prohibet quin possit corroborare ius suum, quod etiam secutus est nouissimè Grauatius apud Vestr. in praxi. ro. cu. libro 4. capitu. 1. numer. 6. & similiter Ant. Gabr. in tracta. commu. conclu. lib. 2. de Iudic. conclusi. 4. numer. 37. & Pet. Rebuff. in sua praxi beneficiali in tit. de rescripto. si neutri. numer. 29. Quibus adde Rot. decisi. 19. aliàs 176. commissio. in fin.
5 quæ ad literam dicit † quòd cessio facta alicui litiganti per tertium lite pendente valet & tenet. Et quamuis longa sit apud doctores disceptatio, an, & quando ius lite pendente impetratum, vel superueniens sit validum, vel inualidum, & attendendum, varias in hoc doctores accomodauerint distinctiones, an scilicet, loquamur in actore, vel reo, an verò quo ad illam causam tantum, vel etiam ea finitia, de quibus omnibus habetur latè per Canonistas. in c. fin. vt lit. pend. & in capit. causam quæ, el 2. de testibus, & per Bart. in l. non potest. ff. de Iudic. & aliquid per Capit. decisi. 86. in causa. numer. 20. & seq. Ne tamen videamur trāsplantare materias ea tātum hic attingemus, quæ ad propositam materiam pertinere dignoscuntur. Itaque cæteris ommissis ista potest esse in hac vigesima limitatione,

REGVLA, quòd lite pendente possit quis
6 tam † in possessorio, quàm in petitorio nouum Ius citra vitium attentatorum acquirere. Quæ probatur ex supradictis decis. & in simili, quia potest litigans lite pendente impetrare à Prin-
7 cipe beneficium † cæssionis bonorum, & illo vti, vt est decisi. Afflict. 379. in quadam causa. Simili-
8 ter per Principem † potest etiam lite pendente fieri declaratio, vt dicit Mil. in verb. declaratio
9 fieri potest. fol. 85. † Sic & ius superueniens post impetratum rescriptum, immo, & post litem cōtestatam impetranti prodest, secundum eundem Mil. in verb. Ius superueniens. fol. 196. & propte-
10 rea † lite pendente potest fieri excussio, quæ tā quam ex iure superuenienti ex causa de præterito iudicium conualidat, vt post Guid. Pap. decis. 422. nume. 10. (qui dicit ita se pluries vidisse iudicari) tradit Io. Cephal. in consi. 112. cùm magnificus. nume. 19. lib. 1. vbi num. 20. & seq. addit quòd pendente iudicio potest etiā rei oblatio fieri, ac similiter solutio pretij, & quòd tale ius superueniens ex causa de præterito iudicium cōualidet, affirmauit etiam Port. Imol. post alios in consil. 171. & si. numer. 29. libr. 4. & Petr. Anto. Angussol. in consi. 60. quo ad primum. nu. 2. libr. 2. & etiam Ioan. Bapt. Ferrett. in consil. 57. in primo. numer. 1. libr. 1. de quo tamen vide nouissimè, & latissimè per Ant. Gabriël. in tracta. commun. conclus. lib. 2. de iudic. conclusi. 2. & 3. per totam: vbi cumulat, & materiam eleganter declarat, & inter cætera ad propositum huius regulæ in dicta 3. conclus. numer. 16. deducit, qualiter lite pendente potest
11 fieri, & superuenire † mandatum, & talis superuenientia mandati intantum attēditur, quòd ex ea regulariter resultat ratificatio, & reualidatio
12 Iudicij, & actorum, † & eodem modo minor potest (factus maior lite pendente) petere restitutionem in integrum, ex quo tempore cœptæ litis erat minor, secundum Afflict. decisio. 210. multæ sunt. per totam: præsertim numer. 4. Quæ omnia cùm procedant, quando impetratio tribuit ius
13 impetranti, † multo magis procederent, si actus, & impetratio (quæ prætenditur lite pendente facta) nullum ius tribueret impetranti, vt post Bal. in capit. 1. §. sancimus: quo temp. mil. inuestit. pet. debet. Corset. in sing. in verb. appellatio incip. regula: versic. limita quintò. considerat nouissimè Menoch. in consi. 35. cùm hæc. numer. 32. libr. 1. vbi ponit exemplum de eo, qui promiserat suos iam editos commentarios non immutaturū, nec aliquid eis additurum, an si lite pendente consuluerit quàm plures peritos (qui dictos commentarios tanquam bonos approbauerunt, & sua subscriptione confirmauerunt) dicatur aliquid innouasse. Et ex quo talis subscriptio nullum ius tribuebat, concludit non censeri per hoc innouatū, vt latius ibi per eum.

LIMITATVR prædicta Regula,

Primò vt non procedat in priuilegio impe-
14 trato, & obtento † à communi domino, vel prælato, vt ex intentione Innoc. à Ioan. Andr. relati dicunt omnes præsertim Abb. in dicto cap. fi. sub numer. 9. versi. concludendo omnia pertinentia ad materiam, & Egid. decis. 749. licet, & Rota decis. 25. aliàs 310. si reus, & possessor: sub numero 3. versic. ad quod respondebatur, de rescrip. in no. vbi etiam de dicto Innocentij faciunt mentionem: quia tale priuilegium non censetur validum, ex quo non creditur communem dominum, vel prælatum litis pendentiæ voluisse ali-
15 quod præiudicium inferre, † secus si tale priuilegium impetretur à non communi domino, sed ab altero tertio, in quo non militat prædicta ratio, vt dicunt omnes suprà dicti. Quibus adde Mil. in verb. lite pendente licet. fol. 213. & Egid. Bellam. in consilio 18. incipien. Ecce. colum. 3. in princ. & nouissimè Ant. Gabr. in tracta. commu. conclusi. libr. 2. de Iudic. consi. 4. numer. 40. Quæ limitatio potest dici, quòd non solùm procedat in pri

in priuilegio impetrato (vt suprà dictum est) verùm etiam in priuilegio superuenienti, exemplum
16 plum † si laicus lite pendente efficiatur clericus per primam tonsuram, causa nihilominus debet continuari, coram Iudice laico, & consequenter non permittitur innouatio, vt post Specul. in tit. de reo. §. 1. versi. sed quid si est criminalis, & Pet. de Anchara. in capi. ea, quæ. in 13. quæstio. de reg. iur. in 6. tradit Steph. Aufrer. in addit. ad decisi. Tolos. 147. incip. item anno: Præmissa autem limitatio sublimitanda venit, tribus modis,
17 Primò nisi † priuilegium lite pendente emanatum fuisset concessum motu proprio, & ex certa Principis scientia, quia hoc casu tale priuilegium censetur validum, vt expressè dicunt doctores, præsertim Abbas in dicto capit. fi. sub numer. 9. extra vt lite penden. & Felyn. in d. cap. causam, quæ. colum. fin. sub. numer. 18. versi. sed istam gloss. & quamuis in contrarium soleat allegari text. in l. qui autem. ff. si quis caut. illi tamen responderi potest altero ex quatuor modis, quos remissiuè ponit Felyn. in d. capitu. causam. nume.
18 7. secundò intellige hanc limitationem, † nisi in priuilegio esset facta mentio de pendentia litis, vt dicunt Abbas, & omnes in dicto capi. fina. secundum ea, quę generaliter etiam diximus suprà hoc capit. 4. in præfatione, in septima, & vltima illatione. numero 631. vbi posuimus, quòd regulariter, non facta litis mentione, principi, validè supplicare non licet: Tertiò vltra Abba. Sublimita, quæ suprà dicta sunt, quòd priuilegium superueniens lite pendente non sit attendendum,
19 vt non procedant † quando priuilegium putà fori lite pendente superueniret reo citra eius factum voluntarium, quia hoc casu tale priuilegiū illum eximeret à iurisdictione Iudicis corā quo prius erat causa inchoata, vt est decisio Lanfran. 70. incip. priuilegium, post Bartol. in l. 1. ff. de pœnis. & Ang. in l. si quis postea. ff. de Iudic. & ista erit bona declaratio ad illud, quod de superuenienti priuilegio fori, diximus suprà. numero 16. post Aufrer. in addit. ad dictam decis. Cappell. Tollos. 147.
20 Secundò Regulam limita, vt non † procedat quando ius impetratum, aut superueniens lite pendente tenderet in præiudicium Iuris, vel possessionis alterius partis, quia tunc censeretur attentatum, & caderet sub edicto ne lite pendente aliquid innouetur, vt expressè declarat Innoc. in capit. dudum. numer. 13. versi. sicut enim pendente lite. de elect. & Egid. dicta decis. 7. 49. licet, ad med. versic. breuiter distinguo, quem sequitur Ioan. Bapt. Ferret. in consi. 229. Reuerendissime. numer. 2. & seq. libr. 2. quod etiam sensit Staphil. dicto fol. 86. versicu. secundò principaliter. post Specul. in titu. de dispens. §. qualiter autem. versi. diximus ergo, & Rota dict. decis. 25. aliàs 310. si reus: sub numer. 2. de rescrip. in no. dum
21 vult, † quòd edictum ne lite pendente aliquid innouetur, intelligatur, quando aliquid petitur in præiudicium partis, vt diximus suprà in prima parte, in descriptione attentati. nume. 27. in verbo præiudicium, & dicemus infrà in prima declaratione princip. præsentis regulæ, princip. de attenta. lit. pend. nume. 1. & per tot. Ad quam limitationem faciunt multa, quæ ponit Anto. Gabriël. commu. conclusi. libr. 2. de Iud. conclu. 4. in princ. dum vniuersaliter veram esse hanc conclusionem affirmat, quòd concessio alteri præiudicialis lite pendente obtenta nihil debet operari: vbi præter Staph. vbi suprà, allegat etiam Bald. & Panor. in diuersis locis, & ex recentioribus Brun. in consilio 46. circa fi. versic. quartò non competit. Et similiter faciunt, quæ ponit idē ibi. numer. 34. dum loquitur de gratia non præiu
22 diciali. Hinc potest dici † quòd inuestitura alteri præiudicialis, Item legitimatio, Item dispensatio obtenta lite pendente non valeant, vt docet idem ibi. numero 21. 23. & 24. cui quantum ad illud de inuestitura lite pendente obtenta, quòd illa sit nulla ipso iure, & attentata, adde nouissimè Menoch. in consi. 2. magni ponderis. numer. 290. lib. 1. & in consil. 79. non est leuis. numer. 5. libro 1. post Castrensem in consil. 117. in causa appellationis, aliàs consil. 73. libr. 2. in nouis, & Felyn. consil. 32. numer. 13. & ad illud de dispensatione, adde quod fuit dictum in vna Ceneten. canonicatus coram Cotta. 4. Decemb. 1562.
23 quòd † litteræ Pœnitentiariæ obtentæ lite pendente per eum, qui à non suo episcopo, nec de eius licentia susceperat primam tonsuram sibi non debent suffragari ad inducendam capacitatē canonicatus in præiudicium collitigantis. Pręmissa tamen sublimita, Primò † nisi in conces-
24 sione expressè de præiudicio sit facta mentio, vt post Paris. consil. 30. colum. penult. vers. præterea
25 esto. lib. 4. ponit idem Gabr. vbi sup. num. 36. † Secundò nisi concedens haberet notitiam, & scientiam, qualiter desuper lis pendebat, vt loquens de inuestitura tradit Menoch. in dicto consil. 79.
26 nume. 24. Tertiò † nisi concessio fieret lite finita per sententiam, & rem iudicatam saltem ratione duarum conformium, quia tunc videtur cessare ratio præiudicij, vt per eundem, ibi numer. 21. & secundum terminos huius secundæ limitationis est intelligeudum, id quod simpliciter dixit aliàs Natta. in consi. 233. Baptista. in fin. libr. 1. quòd priuilegium lite pendente impetratum non valeat, ex eo quia lite pendente, nihil sit innouandum, vt scilicet loquatur de impetratione in præiudicium partis, aliàs contradiceret his, quæ suprà, nume. 9. in constituenda regula deduximus.
Tertiò, Nisi Ius lite pendente superueniens
27 respiceret titulum † super re, de qua litigatur, quia titulus superueniens lite pendente non suffragatur, si credimus Alexand. qui id formaliter
28 dixit. in consil. 45. visa. num. 5. libr. 3. † Quod tamen non videtur verum, cùm ex his, quæ suprà diximus in princ. huius limit. post Egid. Staph. & alios, noua prouisio, & gratia si neutri (quæ titulum ipsum respiciunt) etiam lite pendente, validè impetrari possint.

Limitatio XXI.

Summarium.

1 *Actus, qui lite pendente de nouo fieri non posset, tamen per modum declarationis factus regulariter valet.*
2 *Princeps dicitur supra ius, & non attentat.*
Declarans nihil de nouo dat.

4 *Declarans non dicitur contrauenire.*
5 *Legatus licet extra prouinciam excommunicare non possit, potest tamen à se excõmunicatum declarare.*
6 *Inferior licet de facto superioris non cognoscat, illud tamen declarare potest.*
7 *Episcopus licet exemptos non excommunicet, potest tamen eos declarare, & violantem sequestrum appositum per Iudicem curiæ Romanæ cecidisse à iure suo licet de causa in curia pendente se intromittere non valeat.*
8 *Declaratio dicitur inesse actui declarato, & consecutiua ad ipsum actum.*
9 *Declaratio retrotrahitur ad tempus principalis dispositionis.*
10 *Constitutio declaratoria recipit omnes limitationes, & declarationes, quas recipiebat cõstitutio declarata.*
11 *Taxatio expensarum dicitur potius declaratio sententiæ, quàm actus nouus.*
12 *Iudex potest etiam appellatione pendente suam sententiam declarare.*
13 *Articuli antiqui etiam dilatione pendente declarari possunt.*
14 *Declaratio, quæ non sit consona verbis, quibus adhibetur, dicitur potius nouus actus, quàm declaratio.*
15 *Declarans quid respiciens substantiam actus, dicitur actum potius de nouo facere, quàm declarare.*
16 *Declarans quid in præiudicium tertij dicitur attentare.*
17 *Appellatione pendente non potest per partem fieri declaratio eius, quòd obscurè dixit in prima instantia.*

VIGESIMOPRIMO potest prædicta principalis Regula limitari, vt non procedat,
1 quando actus fuisset, † sed per modum declarationis factus. Quamuis enim actus ipse de nouo lite pendente citra vitium attentati, regulariter fieri non potuisset, illius tamen declarationem etiam lite pendente fieri posse, affirmauit nouissimè Ant.Gabr.commu.conclu.lib.2.de iudic.conclus.4.num.44.vers.vndecimò limita, sola fretus authoritate Bellam.in consil.19.in causa.colum.2.vers.aliàs verò magna pars dominorum: subdens, præmissa procedere, quando declaratio esset consona verbis, cùm aliàs diceretur potius noua dispositio, quàm declaratio, vt latiùs ibi per eum. Circa quam limitationem animaduertendum videtur, quòd fundamentum, quo ipse nititur, non videtur multum stringere: Siquidem Bellamer.in dicto consilio 19.non loquitur vniuersaliter de qualibet, & cuiuscunq; declaratione, sed appositè de declaratoria per principẽ facta, quæ procul dubio etiam lite pendente validè fieri dicitur, vt diximus particulariter suprà hoc eodem capitu.in 12.limit. princip. & dicitur valere, non tam quia sit declaratio, quàm quia
2 emanat à Principe, † qui cùm sit supra ius non dicitur attẽtare, vt latiùs ibi adnotauimus. Quamuis autem præsens limitatio, (vt ex præmissis patet) videatur authoritate destituta, non est tamen propterea reiicienda, sed tanquam vera regulariter amplectanda, Quæ (licèt ille ibi non ponat) ex infrascriptis tamen rationibus, per eum alibi, & ad alium propositum consideratis efficaciter comprobatur, &
3 Primò ex propositione illa vulgari, † quòd declarans, nihil de nouo facit. ad l.hæredes palam.§.sed si notam.ff. de testamen. cum infinitis propè iuribus, & auctoritatibus in id adductis, per eum Anto. Gabriël. commun. conclus.libro 6.de reg.iur.conclus.3.in prin. Vnde si declarans non dicitur de nouo facere, consequenter non dicitur innouare.

Secundò quia sicut is, qui prohibetur aliquem
4 actum facere, si illum declaret † non dicitur con
5 trauenire prohibitioni, vt patet in legato † qui egressus prouinciam, licet prohibeatur excommunicare, potest tamen excommunicationem à
6 se latam declarare. Et in Iudice inferiore † qui licet de facto superioris cognoscere prohibeatur, illud tamen declarare potest: & in episcopo,
7 † qui exemptos non excõmunicat, sed bene excommunicatos declarat, vt eleganter hęc omnia deducit, & multis comprobat idem Gabriël vbi suprà.nume.41.42.43.& 44.vbi post glo. Imol.& Card.in clemen.1.in verb.cecidisse.de seq.poss.& fruct.firmat Ordinariũ, qui de lite in curia pendente non potest se intromittere, posse tamẽ declarare violentem sequestrum appositum à Iudice curiæ Rom.cecidisse à iure suo. Ita ad propositum nostrum dici potest, quòd licet quis per edictum, vt lite pendente, nihil innouetur prohibeatur actum de nouo facere, si tamen illum declaret, non dicatur prohibitioni contrauenire, & consequenter attentare.

Tertiò quia declaratio inest actui declarato,
8 & consequenter videtur esse accessoria, † & consecutiua ad ipsum actum, Et propterea vide-
9 mus † quòd declaratio retrotrahitur ad tempus principalis dispositionis, & retrotrahitur ad prę-terita, vt per eundem ibi.nume.9.& 10.qui innumeris autoritatibus id comprobat. Quibus adde in proposito Brun.de statut.& cõstit.in verb. declarare, post Socin.in consilio 23.colum. 8. qui
10 propterea inferũt † quòd constitutio declaratoria recipit omnes limitationes, & declarationes, quas recipiebat constitutio declarata: si igitur declaratio est quid accessorium, & consecutiuum ad actum (ex quo sibi, vt diximus inest) ergo lite pendente citra vitium attentati, debet permitti, iuxta ea, quæ diximus suprà in 5.limitatione principali.num.1.& per tot.dum firmauimus in consecutiuis non dari attentata.

Quartò (& magis in terminis) quia videmus, quòd si Iudex appellatione pendente faciat actũ
11 per modum declarationis, † putà taxando expensas, (quarum taxationem sibi in sententia reseruauerat) non dicitur attentare, ea potissimũ ratione, quia taxando non dicitur aliquid de nouo facere, sed sententiam declarare, iuxta ea quę latiùs dicemus infrà, capitu.9.de attenta.appell. pendent.in 11.limit.princ.regulę ibi positæ.num. 1.Ergo patet ibi expressè, quòd declarans non dicitur attentare.

12 Quintò, quia magis vniuersaliter † quòd Iudex appellatione pendente possit suam sententiã declarare, tradit Guid. Pap.in sing. 349. & iterum in tracta.de appell.quæstio.116.quem & nos citauimus in supradicta 11.limitatione.sub numero 6.& etiam retulit, & secutus est Ant.Gabr.vbi suprà.numer.55.Vnde si talis declaratio permittitur appellatione pendente, idem concludi potest licere lite pendente. Ex quibus omnibus satis efficaciter præsens limitatio fulcita videri potest, & ca

test,& ea retenta, quia nec illa est perpetua, sed nonnullis limitationibus venit restringenda, secundum præmissa est in ea constituenda

Regula, quòd actus factus per modum declarationis lite pendente regulariter non dicatur attentatum per omnia suprà dicta. Quæ
13 † vltra suprà dicta ex eo etiam comprobari potest, quòd aliàs in simili dicebat Andr. Barb. in cons. 7. visis. col. 1. vers. tertiò facit. libr. 3. post Oldra. in cons. 166. quòd dilatione pendente ad faciendum articulos possunt antiqui articuli declarari: cum ex declaratione nouum quid fieri non dicatur.

Limitatur regula supra posita,

Primò, ex intentione eiusdem, vbi suprà dicta conclus. 4. de iudi. numer. 44. post Felyn. in c. cum olim. col. 3. de re iudic. & Dec. in l. edita. nu.
14 49. C. de edend. vt non procedat, † quãdo declaratio non esset consona verbis, quibus adhiberetur declaratio, quia tunc cum secundum eos potius sit noua dispositio, quàm declaratio, non mirum, si tanquam, quid nouum posset meritò dici innouatum, & attentatum.

Secũdò, ex eadem ratione limitari potest, vt non procedat, quando declaratio esset facta nõ
15 circa circũstantias † sed circa substantiam ipsius actus: quia tunc declarans dicitur de nouo facere, vt post Ang. Ioan. de Anan. Petr. de Anch. Ias. & alios quã plures id firmat idem vbi suprà, nu. 61. Quòd si declarans hoc casu dicitur de nouo facere, innouare quoque meritò dici potest.

16 Tertiò, potest limitari † nisi talis declaratio tenderet in præiudicium tertij: sicut enim Regula, quæ habet, quòd declarans nihil de nouo facit, limitatur, vt non habeat locum, quando declaratio tenderet in præiudicium tertij, vt elegãter declarat idem ibi. nu. 62. & num. 69. & melius num. 70. vbi ad propositum dicit: post Specul. in titu. de actio. & petit. §. sequitur. versic. sed quando, & Bald. & Angel. in l. idem Pomponius. §. fin.
17 ff. de rei vend. † quòd in causa appellationis non potest per partem fieri declaratio eius, quod obscurè dixit in prima instantia in præiudicium alterius partis, ita concludi potest, quòd Regula suprà posita sit restringenda, nisi declaratio, de qua agimus, tenderet in præiudicium partis per suprà dicta.

Limit. XXII.

Summarium.

1 *Lite pendente super prima electione potest deueniri ad secundam & referuntur super hoc opi.*
2 *Electores possunt lite super prima electione pendente deuenire regulariter ad secundam, & ratio assignatur.*
3 *Et ista est veritas, secundum Lap.*
4 *Lis neque super petitorio, ac iure eligendi, nec super possessorio, & quasi possessione eligendi impedit, vt interim ad secundam electionem non deueniatur.*
5 *Dummodo eligens sit in quasi possessione eligẽdi, & de ea fidem faciat.*
6 *Lite pendente etiam inter canonicè electum, & prouisum à sede Apostolica, electores possunt alium eligere.*
7 *Lite inter duos electos pendente altero mortuo non potest alius eligi.*
8 *Eligere non possunt electores lite pendente, quando volunt eligere de iure speciali, & non de iure communi.*
9 *Electio facta non ratione sui iuris conseruandi, sed ad impugnationem alterius, lite pendente fieri posse non videtur.*
10 *Electio secunda per accessionem votorum lite pendente, non videtur permitti.*
11 *Lis inter electores, & vnum electum facit attentatã electionem lite sic pendente factam, secundum aliquos: licet contrarium videatur verius.*
12 *Confirmatio electionis lite pendente nullatenus fieri potest.*
13 *Electores debent esse in quasi possessione eligendi, vt lite pendente eligere possint, secundum communem opinionem.*
14 *Eligendi quasi possessio sola non sufficit ad hoc, vt quis lite pendente eligere possit, nisi de ea doceatur, &*
15 *Fiat intra tempus, intra quod debebat fieri electio, &*
16 *Competat sibi de iure communi, & non sit possessio reclamata, ibique declaratur, quid sit reclamata possessio, & conciliatur contrarium.*

Vigesimosecundò regulam principalem limita, vt non procedat in actu electio-
1 nis, † quia lite pendente super prima electione potest deueniri ad secundam: ad no. per docto. præsertim Inno. in cap. ex parte. in glo. inhibere. numero 6. de arbitris, & in capitu. cum venissent. de restit. in integr. Et quamuis, vt dicebat aliàs Lap. allegat. 136. curiosè. numer. 2. vulgaris sit ista quæstio, an lite pendente, is qui est in quasi possessione eligendi possit eligere, & aliqui voluerint, quòd quando vterque prætendit se esse in possessione eligendi, vterque eligere possit, aliqui verò crediderint (& malè) quòd hoc casu neuter eligat, sed quod immo iudex vtrique inhibere possit, ne eligant, vt refert Innoc. in dicto capi. cum venissent. colum. fin. in fi. in gloss. in verb. nec confirmandam, & præ cæteris eleganter per Lap. vbi suprà, qui videtur in vtranque partem articulum disputare, & doctorum opiniones ponere, præsertim illam, quam multis placuisse refert, vt distinguamus, quòd aut lis est super possessione eligendi, & hoc casu pendente huiusmodi lite non possit deueniri ad aliam electionem, aut non est super possessione, sed super proprietate, & iure eligendi, & tunc secus. Veritati tamen inhærendo, & conclusiuè procedendo, ac ea, quæ circa hoc per docto. ponuntur per viam regulæ, ac limitationum breuiter subordinando, potest in præsenti limitatione poni

Regula generaliter concepta, quod lite
2 pendente, potest per electores † deueniri ad aliam electionem, vt concludere videtur Innoc. in dicto capit. ex parte. in gloss. inhibere. præsertim numer. 6. de arbitris. & Lap. in dicta allegat. 136.
3 præsertim numer. 8. vbi subdit, † quòd ista est veritas, quibus adde Boër. decis. 2. beneficia electiua. numero 26. qui (licet prædictos non alleget) ita tamen concludit post docto. in dicto ca. cum venissent: & quæ post Innoc. Vital. & Franc. diximus suprà in prima parte. capi. 3. de attent. à tertio. numer. 129. versic. septimò, quando lis esset, & quæ posuimus infrà, capit. 12. de attent. appellat. pend. in quinta limit. princip. per totam. vbi cer-

tos casus enumerauimus in quibus electio etiam
appellatione pendente fieri potest, præsertim
numer.4. & ex recentioribus Ioan.Bapt.Ferret.
in cons.192.videtur.numer.15.libro 1.vbi post do-
cto.in dicto c.cum venissent, ponit etiam ratio-
nem quare lite inter electores pendente, potest
ad aliam electionem deueniri:quia scilicet quan-
do lis pendet inter electores super iure eligendi,
& non super beneficio,ius deductum inter eos in
litem non alienatur,nec transfertur in electum,
sed remanet penes electores litigantes, & ideo
non prohibetur de iure electio ad beneficium de
quo non est quæstio.quam regulam.

Amplia,

Primò, vt non solùm procedat,si sit lis super
proprietate, & iure eligendi (prout loquuntur
4 Innocen.& Boër.vbi suprà) verùm etiam † si es-
set lis super quasi possessione eligendi, quia ea
non obstante poterit procedi ad secundam ele-
ctionem, vt concludit, & eleganter hanc par-
tem tuetur Lap.vbi suprà.numero 8.versicul.ve-
ritas videtur: Et in hoc notabilis est hæc Am-
pliatio, quia aliqui contrarium senserunt,pro-
ut sunt ex antiquis ij, qui distinctionem, de qua
suprà,tenebant,quos ibi refellit Lap. Quæ Am-
5 pliatio est sanè intelligenda † dummodo eligens
sit in quasi possessione eligendi, & de ea fidem
faciat,secundum Lap.ibi, & dicemus infrà, la-
tius,in secunda declaratione huius regulæ, nu-
mero 14.

6 Secundò, vt procedat † etiam si lis esset inter
canonicè electum,& prouisum, per sedem Apo-
stolicam:nam mortuo canonicè electo, possunt
electores non obstante dicta litis pendentia,li-
berè ad aliam electionē procedere, vt post alios
concludit Boër.dicta decis.2.nume.28.

Limita,eandem regulam,

Primò, vt non procedat quando lis esset in-
7 ter duos electos,de validitate electionis,† quia si
alter moriatur,aut resignet, non potest ad aliam
electionem deueniri lite super electione supersti-
tis pendente,& attentata contra hoc electio ip-
so iure viribus non subsistit:vt inquit formaliter
text.in capitul.primo, vt lite pendent. in 6.& ibi
do.præsertim Prob.in addit.ad Ioan.Monach.in
princ.

Secundò,vt non procedat quando eligentes
8 vellent eligere non de iure communi,† sed de iu-
re speciali, puta ob malam electionem alterius:
quia hoc casu lite pendente eligere non possunt,
vt post Paul.de Castro,in simili de collatione. in
cons.403.col.1.lib.1.considerat Prob.vbi suprà in
final.verbis.

Tertiò, limita nisi secunda electio fieret per
9 eligentes non ratione sui iuris conseruandi † sed
ad impugnationem alterius: quia hoc esset re-
præhensibile,vt eleganter considerat Innocen.in
dicto cap.ex parte.sub nu.5.de arbitr.

Quartò limitari potest,vt colligitur ex inten
tione Inno.in ca.auditis.sub nu.2.vers.sed tamen
10 credunt isti:de elect. vt non † procedat in secun-
da electione, quæ lite pendente fieret per acces-
sum votorum, quia non videtur, quòd lite inter
electos super electionis validitate pendente,hu-
iusmodi vota accedere possint,secundū eum ibi,
qui alios refert.

Quintò (ex his, quæ dixit aliàs Rota in vna
Salamantina Abbatiæ coram Peregri.7.Februa
11 rij.1547.† quòd si capitulum lite pendente in-
ter eum, & electum alium eligat, dicatur ele-
ctio attentata, de quo videtur decis.in recollect.
eiusdem 96.aliàs 113.incip. vtrum sit proceden-
dum. ad fin.) potest formari alia limitatio,vide-
licet,vt non procedat, quando lis penderet in-
ter electores, & electum, prout præsupponeba-
tur factum in illo casu: Et differentia erit inter
hanc,& primam limitationem, quia ibi lis est in-
ter electos:id autem, quod dictum est in regula,
quòd potest lite pendente deueniri ad aliam ele-
ctionem substinebitur, quando lis est inter ipsos
electores, Præsens verò limitatio restringetur ad
casum à præmissis diuersum, quando scilicet lis
esset inter electores, & vnum electum, & hoc ad
substinēdam dictam dominorum resolutionem:
quamuis re vera nō videatur considerabilis dif-
ferentiæ ratio, inter vnum casum,& alterum: &
ideo de hac limitatione subsistendum videtur.
Præsertim,quia contrarium videtur de iure ve-
rius,quòd immo (lite inter electores,& electum
pendente) alia electio non impediatur,vt tenet
expressè Franc. in c. si hi contra quos. columna
fin.sub numero 5. versicul. ex quibus infertur,&
versic.aliquando est quæsti. vt lite pendent.in 6.
quem in materia præsentationis sequitur Fer-
ret.in consilio 192.viso. numero 14.libr. 1.Nisi in-
telligas,prout latius super hoc eodem capitu.in
præfatione in quinta illatione, numero 606.dic,
vt ibi.

Declara eadem regulam,

Primò,quòd licet possit lite pendente fieri
12 electio, secundum præmissa: electionis † tamen
confirmatio nullatenus est facienda,vt dicunt fe
rè omnes in supradictis locis,& specificè Lap.di-
cta allegat.136.sub nu. 8.in fi. & Boër.dicta decis.
2.nu.26.

Secundò,necessariò,& vtiliter declara,quòd
ad hoc,vt secunda electio lite pendente facien-
13 da dicatur valida † debent eligentes esse in qua-
si possessione eligendi secundum Lap.vbi suprà.
sub numero 8.vers. est ergo: Et ista est commun.
opin.de qua testatur Philipp. Prob. in addit. ad
Ioan.Monach.in dicto capitu.1.vt lite pendente.
14 in 6. in 1. addit. post princip. † Hanc autem de-
clarationem adhuc clarius declara, vt sola quasi
possessio eligendi non sufficiat nisi cum ea con-
currant infrascripta, & Primò, quod de hac pos-
15 sessione,vel quasi doceatur & fiat fides.† Secun-
dò,quod fiat fides intra illud tempus,infra quod
electio fieri debet, vt hæc duo requisita colli-
guntur ex his, quæ ponit Lap. vbi suprà, sub nu-
16 mer. 8. & 9. Tertiò, † adde quòd huiusmodi
possessio debet esse, & competere eligentibus
de iure communi, secus si de iure speciali, pu-
ta ob malam alterius electionem, vt dicit Prob.
vbi suprà, in vltima addit. in fin. & diximus su-
prà,in 2.limit.numero octauo, Quartò,quod ta-
lis possessio non sit reclamata, sed quieta, & cum
bona fide, vt tradit eleganter Stepha. Aufrer.in
addit.ad decisio.Tolos.167.an si obtinens.ad fin.
addit.arg.not.per gloss.in verb.debeant.in capi.
quia propter. de electio.& in capit.nihil.in verb.
administretur, & in capitul. in Genesi.in verb.
quasi possessione.eod.titul. dum considerant in
electionibus hanc quietam quasi possessionem
eligendi:

eligendi: Et aduerte, quòd licet per hoc vltimum videatur certo modo confundi prima ampliatio, quam suprà post Lap. posuimus: concordari tamen posse videntur, vt dicamus, quòd si aliquis sit in quieta possessione eligendi, & sibi super huiusmodi possessione lis moueatur, possit vtique hac prima lite pendente eligere, & continuare suam possessionem, & ita procedat dicta prima ampliatio, & opinio Lap. quòd si post hãc primam litem alius quidam diuersus moueat aliam litem, etiam super possessione eligendi, tũc pendente hac secunda lite non possit eligere, ex quo tempore secundæ litis, non est in quieta possessione eligendi, sed reclamata per primam litẽ motam, & sic deficiat hæc quarta qualitas, & ita procedat hæc declaratio, & opi. Aufrerij.

LIMITAT. XXIII.

SVMMARIVM.

1 *IVDEX in causa criminali procedens, pendente lite in causa ciuili non dicitur attentare.*

2 *Causa ciuilis & criminalis potest eodem libello intentari, secundum aliquos.*

Contrarium videtur verius. nu. 3.

4 *L. 1. C. quãdo ciuil. actio. crimin. præiud. quomodo procedat.*

5 *Ciuili causa pendente potest intentari criminalis.*

Præsertim si proueniũt ex diuersis factis & fontibus, licet aliqui contrarium senserint. nu. 6.

Ampliatur primò, vt criminalis quandoque faciat silere ciuilem nu. 7. siue criminalis ciuilem absorbeat siue non. nu. 9. secundum aliquos.

Etiamsi simus in casu priuilegiato, puta in causa spolij, secundum aliquos. nu. 10.

Contrarium verius videtur in spolio. nu. 11.

Nisi iudicium criminale instituatur à tertio, quia tunc non facit silere ciuile. nu. 15.

Item nisi Iudex criminalis procedat per inquisitionẽ. num. 19.

Item nisi causa esset finita per rem iudicatam. numero 20.

Ampliatur secundò, vt pars possit etiam fisco adhærere. nu. 14.

Limitatur primò quando superueniens criminalis esset præiudicialis ciuili. nu. 21.

Limitatur secundò quando pro eodem facto potest vtraque via intentari. quia electa ciuili non potest intentari criminalis, nu. 24.

8 *Testes in causa ciuili examinati si arguantur de falso cognitio falsi facit, vt in causa ciuili non procedatur.*

12 *Spolij causa dum cognoscitur inhibẽdum est iudici causæ criminalis, quando reus non est confessus, neque conuictus.*

13 *Causa criminalis non præiudicat ciuili, quia processus in causa non impedit iudicium spolij attentati.*

16 *L. prima cum sua materia. C. quando ciuil. act. crim. præiud. procedit solùm in vna, & eadem persona, non in diuersis.*

17 *Patroni non prohibentur pro suo interesse, & ad substinendam suam præsentationem comparere in causa ciuili, etiam si fuerint inhibiti a iudice causæ criminalis pendentis inter præsentatum ab eis, & aliũ prouisum de eodem beneficio.*

18 *Fiscus dicitur tertius.*

22 *Præiudicialis dicitur causa quæ agitur de statu hominis inquisiti de crimine hæresis.*

23 *Commissa causa super iure eligendi in Rota si Archiepiscopus contra Priorem, & Canonicos committat per Breue causam criminalem, & iudex criminalis inter cætera pronuntiet. Quòd Prior & Canonici sunt inuasores, & occupatores iurium Episcopaliũ (& consequenter iuris eligendi) talis sententia dicitur attentata, quia est in præiudicium eius quod pendet in Rota super iure eligendi.*

1 VIGESIMOTERTIÒ. Limita, † vt nõ procedat in processu per ordinarium in causa criminali facto quia pendente iudicio ciuili potest criminaliter per iudicem ordinarium procedi, nec is dicitur attentare, ad l. fina. C. de fide instrument. vt tradit post alios per eum allegatos in propriis terminis nostris attentatorum Alciat. cons. 48. incipien. in hac attentatorum causa, nu. 3. lib. 6. quod etiam sensit Egid. dec. 400. incipien.
2 ciuilis, & criminalis, vbi & illud addit † quòd possunt eodem libello intentari, quamuis circa hoc
3 de libello † contrarium videatur verius, vt post Bar. in l. interdum. §. qui furem. ff. de furtis. & Bal. in l. quod euitandi. C. de condit. ob turp. caus. & alios quamplures per eum allegatos, declarat Natta in consilio 407. pro defensione, numero
4 14. libro secundo, cùm non sit nouum † quòd causa ciuili pendente possit criminalis intentari, quod quomodo procedat habetur per scribentes in l. prim. C. quando ciuilis actio crimin. præiudicet, & eleganter apud Egid. Bossium in sua praxi criminali, in titulo de pluribus violentiis, numero 113. & clarius etiam per Clarum sentent. libro 5. §. final. (quæ est practica crimina-
5 lis, quæsti. 2. per tot.) † Præsertim quando causa ciuilis, & criminalis proueniret ex diuersis factis, & fontibus secundum Nattam in consi. 138. Magnifici, num. 4. & num. 25. libr. primo. Licet aliqui prout nouissimè Bursat. in cons. 33. viso. nu. 35. lib.
6 1. † contrarium sentire videantur, dum dicunt, quòd in iudicio criminali debet ante omnia cognosci de exceptione litis pendentiæ in iudicio ciuili aliàs nulliter procedatur secundum eum post Felyn. & alios, quos ibi allegat. Quinimmo (præsentem limitationem ampliando) dici potest, quòd talis processus criminalis non solùm non impeditur per pendentiam causæ ciuilis,
7 † verùm etiam superueniens causa criminalis, quandoque impedit processum in causa ciuili, & facit eam silere, puta si testes in ea examinati ar-
8 guantur de falso. Nam † cognitio falsi facit vt interim in causa ciuili nõ procedatur, vt post Barbat. in cons. 43. col. 8. lib. 1. tradit idem Boss. in tit. de foro competenti, nu. 124. & not. omnes per illum text. in l. final. C. de ordin. iudic. vbi Salyc. de commun. opin. testari videtur, quòd criminalis
9 faciat cessare ciuilem: † siue illam absorbeat, siue non, licet de hac attestatione subsistendum videatur, ex his quæ ponit Put. 1. deci. 99. agebat, vbi dicit, quòd non potest discerni, quę non sit in hoc commun. opin. quicquid Salyc. dixerit. Quæ ampliatio adhuc videtur secundum aliquos am-
10 pliari posse. Primò, vt † procedat etiã si simus in causa priuilegiata, puta spolij, quando pręsertim iudicium criminale falsitatis prædictæ opponeretur per viam exceptionis, vt tradit Sigismun.

Lofred.

Lofred. in consilio 6. dubitabatur, per tot. vbi eleganter, & latè deducere conatur qualiter superueniēs causa criminalis impediat processum
11 in causa ciuili, & spolij, † quamuis circa hoc de spolio aliter sensisse videantur aliàs Domini in vna Neritonen. spolij Abbatiæ coram Aldobrā-
12 dino. 19. Martij. 1567. in qua voluerūt † quòd dum de causa spolij cognoscitur inhibendum sit iudici causæ criminalis quando scilicet reus non fuisset, neque confessus, neque conuictus, & ad propositum nostrum attentatorum id clarius dixerunt Domini in alia Romana canonicatus coram Sarmiento. 4. Iulij. 1565. in qua (secundum
13 notas Oradini) ad literam dixerunt, † quòd causa criminalis non præiudicat ciuili, quia processus in ea non impedit iudicium spolij attentati.
14 Secundò, † vt si causa criminalis fuerit instituta ad instātiam fisci, pars possit adhærere ipsi fisco, vt senserunt Domini in vna Eluen. Archidiaconatus coram Acorambono de anno 1553. Quod autem dictum est, quòd criminalis facit silere causam ciuilem, Et quòd pendente criminali super testium falsitate ciuile iudicium suspēdatur,
15 Limita. Primò, † nisi iudicium criminale hoc casu instituatur à tertio: tunc enim non facit silere ciuile, vt post Cynum in l. 1. nu. 17. quęst. fin. C. qui accusare non possunt, tradit Pet. Andr. Angusol. in cons. 6. nullo iure, nu. 9. lib. 1. pro qua limitatio
16 ne facit, quia † lex prima cum sua materia. C. quando ciuil. actio criminal. præiudicet. dicitur procedere solùm in vna, & eadem persona, non in diuersis secundum Bossium in dicto titul. de foro competenti, nu. 323. Et propterea fuit aliàs dictum in vna Pampilonen. de Sanguesca coram Sarmiento 14. Februarij. 1569. quòd licet (pendente causa ciuili in Rota super beneficio inter prouisum per obitum, & præsentatum à patronis) prouisus iudicium criminale super simonia contra præsentatum instituerit, & vigore commissionis in causa criminali fecerit etiam patro-
17 nis inhiberi, † non per hoc prohibentur patroni (si antea fuerunt in lite) illam prosequi pro suo interesse ad substinendam præsentationem, & ius patronatus eorum, si verò in lite nō fuissent, non prohibētur comparere, & petere se ad illam pro suo interesse admitti, cùm hoc casu diuersitas personarum consideretur per supradicta. Et in terminis hoc de tertio, videntur inter alia fundamenta cōsiderasse etiam aliàs Domini in vna Narnien. licet secuti omnino non videātur, cum in ea inclinauerint, quòd causa criminalis, de qua ibi esset præiudicialis ciuili, non obstante, quòd
18 ibi pręsupponeretur, quòd criminalis esset † mota à fisco, & sic à tertio, vt colligitur ex his, quæ ponit Put. 1. decis. 99. incipien. agebat Alexā. Se-
19 cundò, limita † vt non procedat quando iudex criminalis ex officio, & per viam inquisitionis procederet, quia nec tunc iudicium criminale faceret ciuile silere, vt per Bald. in l. 1. numer. 6. versi. quia regula. C. de appellat. vt post eum, & Alexan. apud Bartol. in l. 2. §. ex hoc edicto. ff. bonor. raptor. & Angel. in tractat. de malefic. in verb. & ad quærelam, nu. 89. tradit idem Angusol. in dict. cons. 6. nu. 9. & 10. & post Bal. in dict. l. 1. idem etiā tenet Natta in cons. 138. Magnific. nu. 12. lib. 1. Tertiò, ex his, quę fuerunt aliàs dicta in vna Parmen. parrochialis coram Domino de Rubeis. 12. Iulij
20 1562. videtur limitari posse, † vt nō procedat quādo causa criminalis esset finita per rem iudicatā, quia tunc etiam non obstante inhibitione vigore commissionis dictæ causæ criminalis emanata (prout erat ibi in facto) non retardatur processus in causa ciuili.

LIMITATVR nunc conclusio præsentis limitationis.

21 Primò, † vt non procedat quando criminalis superueniens ita præiudicaret ciuili, vt sententia in iudicio criminali lata pareret exceptionem rei iudicatæ in causa ciuili, vel econtra. l. final. & ibi not. omnes. C. de ordin. iudic. ad quam multa eleganter, ponit, & considerat Put. 1. decis. 99. in-
22 cipien. agebat Alex. & inter cætera, † quòd tunc etiam præiudicialis diceretur causa, quādo ageretur de statu hominis, prout erat ibi, cum ageretur de crimine hæresis. Et ideo in vna Cęsaraugustana iuris eligendi coram Sarmiēto 27. Maij.
23 1566. fuit aliàs dictum, quòd † commissa causa super iure eligendi in Rota, si Archiepiscopus contra priorem, & Canonicos committat per Breue causam criminalem, & iudex criminalis pronuntiet inter cętera, quòd prior, & Canonici sunt inuasores, & occupatores iurium Episcopalium, (& consequenter iuris eligendi) talis processus, & sententia dicitur attentata, quia est in præiudicium eius, quod pendet in Rota super iure eligendi, & hoc casu, ciuilis in Rota præiudicat criminali, quia sententia lata in Rota in fauorem Prioris, & Canonicorum pareret exceptionem rei iudicatæ in causa criminali, ad doctri. Bart. in dicta l. 2. §. hoc edicto. ff. vi bonor. rapt.
24 Secundò, † vt non procedat, quando pro eodem facto potest intentari vtraque via, tam ciuilis, quàm criminalis, quoniam intentata ciuili nō potest ea pendēte vltra intentari criminalis, quia vna proposita, electione sua seipsum excludit ab altera, vt post Bald. in l. 1. C. de appellat. & Bart. in l. 1. C. quand. ciuil. act. crimin. præiud. & in l. interdum. ff. de public. iudic. tradit Natta in dicto cōsil. 138. Magnifici, nu. 6. lib. 1. Prout hoc etiam allegabatur aliàs contra Archiepiscopum in suprà allegata Cæsaraugustana iuris eligendi coram Sarmiento, vt ille super eodem facto non posset mouere iudicium criminale, nisi expedita causa ciuili, quæ in Rota pendebat, quod tacitè videntur etiam Domini ibi admisisse.

LIMIT. XXIIII.

SVMMARIVM.

1 *CONFIRMATIO actus, qui lite pendente prætenditur attentatus si à Principe ex certa scientia, causa cognita, & citata parte fuerit confirmatus, non potest vltra reuocari, remissiuè.*

2 *Quod dictum de confirmatione commune est ad omnia alia attentatorum genera.*

VIGESIMO quartò potes, & vtiliter limitare,
1 vt † non procedat, quādo actus (qui prætenditur ob litis pendentiā attentatus) fuisset per Principem ex certa sciētia, cum causæ cognitione, ac partis citatione cōfirmatus: talis enim cō-

firmatio

firmatio impedit hoc casu attentatorum reuocationem, vt post multa hinc inde allegata firmauimus infrà, c.12. de attentatis appel. penden. in 51. limitat. princip. per tot. præsertim nu. 44. & nu. 61. quoniam omnia, quæ diximus ibi in attentatis appellatione pendente proculdubio vendicant sibi locum etiam in attentatis lite pendente
2 † quinimmo præsens limitatio cõmunis esse potest, & debet ad omnia alia genera attẽtatorum, quæ aliàs, puta post recusationem iudicis, post auocationem causæ, & post inhibitionẽ, seu aliàs quomodocunque fuissent commissa: cùm ratio huius limitationis, non natura, aut qualitas attẽtatorum sit, sed vis, & efficacia ipsius cõfirmationis, quæ in omnibus est eadem.

Limit. XXV.

Svmmarivm.

1 *Execvtio pro collectis fit etiam lite desuper pẽdente.*
Nisi essemus in casu, in quo non constaret eum esse debitorem, vt infrà, nu. 3. &
Nisi agatur de collectis præteritis, vt infrà, numero 5. &
Nisi exactor modum excederet, quoniam respectu excessus ad solutionem non cogitur lite super hoc pendente, vt infrà, nu 6.
2 *Collectarum causa est eius naturæ, vt in ea executiuè procedatur, & à præceptis executiuis incipi possit.*
4 *Descriptio de aliquo facta in æstimo videtur illũ constituere debitorem, nisi infra decem dies appellet.*

Vigesimo quintò fallit, vbi agitur de exa-
1 ctione collectarum: † in his enim etiam lite pendente fit executio, ad no. in §. coges, in auth. de mand. princ. & per illum text. Bald. in consilio
2 138. Petrinus, numero 3. libro 1. & ratio est, † quia in his proceditur executiuè, & incipitur à præceptis executiuis secundum Bald. in cons. 238. ad veritatem, in princip. & num. 5. lib. 1. quem refert, & sequitur Festasius in tract. de æstim. & collect. in 3. parte princ. nu. 7. vbi etiam in id allegat Crauet. in cons. 3. col. 2. prout eundem etiam allegat nouissimè Osasc. in decis. Pedem. 86. quæsitum fuit. sub nu. 4. & seq. vbi prætereà in id etiam Roland. citat in cons. 32. nu. 5. libr. 1. & elegãter materiam præsentis limitationis prosequitur: quam ex intentione Osasc. ibi nu. 6. & seq. Limita infrascriptis modis,

3 Primò, † vt huiusmodi executio lite pendente facienda procedat, quando sumus in eo quem constat esse talis collectæ debitorem, secus si de hoc non constaret, vt post Angel. ita distinguentem in l. fin. C. vbi quis de curia, vel cohort. tradit idem ibi dicto num. 6. & 7. & ideo si quis esset descriptus in æstimo (quia per hoc constat eũ esse debitorẽ) poterit etiã lit. pendent. contra eũ fieri executio, vt post Rom. in cons. 161. & Bald. atque alios per eũ allegatos concludit idẽ ibi. sub nu. 7.
4 † Talis enim descriptio videtur constituere eum debitorem, nisi infra decem dies à tali descriptione appellet, vt post Ias. in cons. 25. lib. 3. Dec. cons. 21. lib. 1. Barbat. in cons. 37. libr. 2. tradit nouissimè Egid. Tomat. in trac. de colle. post prin. fol. 10. sub nu. 6. vers. & tantam vim obtinet descriptio: Quibus adde Maran. in specul. in 3. parte sextæ partis prin. q. 2. nu. 196. vers. an autẽ teneatur iudex deferre, vbi etiam ad hoc allegat Alex. in cons. 101. col. 9. circa fi. lib. 1.

5 Secũdò, † vt executio de qua suprà fiat etiã lite pendente, quando scilicet agitur de exactione collectarũ præsentiũ, & quæ si tunc nõ exigerentur, immineret aliquod damnũ publicũ, secus si ageretur de collectis iam præteritis, vt notabiliter considerat Osasc. vbi suprà. nu. 8. post Aret. in cõs. 96. aliàs 97. in causa, & puncto, col. fi. arg. no. in l. de alimentis. C. de transact. de quo, & nos aliquid diximus infrà. c. 12. de attent. appel. penden. in 24. limit. princip. ad fin.

6 Tertiò, † videntur præmissa limitanda, vt non procedãt quãdo lis pẽderet super hoc, quòd diceretur exactorem plus solito subditũ grauare: quoniam hac lit. pendente debitor non cogeretur ad integram solutionem, sed tãtum iuxta solitum, ad text. in l. 1. ibi pristinam professionem agnoscant. C. de censibus: & in dicto §. coges. in auth. de mand. prin. & sensit etiã Egid. Tomat. in dicto tract. de collec. fol. 375. num. 2. vers. vniuersitas, vt fiat. Et ratio videtur esse in promptu, quia in eo, in quo exactor excedit, ille nõ est debitor, & consequenter subintrat ratio, & distinctio de qua suprà in 1. limi. Præsertim, quia excessus non est eiusdẽ naturæ, & qualitatis, cuius est res ipsa principalis, quod satis ex eo colligitur, quod licet ab executione non appelletur, ab illius tamen excessu bene admittitur appellatio, iuxta ea, quæ latius diximus infrà. c. 12. de atten. appell. pend. in 52. limit. princ. nu. 11. & seq.

Limitat. XXVI.

Svmmarivm.

1 *Lite pendẽte super petitione hæreditatis potest possessor illius agere contra debitores, & occupatores bonorum hæreditatis.*
Ampliatur etiam si res non essent tempore perituræ, nume. 6.
Item vt & cõtra hæredem iudicio particulari agi possit. num. 7.
Limitatur nisi pars opponat de litis pendentia in iudicio vniuersali, nu. 8.
Item nisi iudex iudicij particularis fuisset per alterum inhibitus, nu. 9.
2 *Iudicium vniuersale an faciat silere particulare, remissiuè.*
3 *Processus, & sententia lata in iudicio particulari valet, non obstante, quòd fuerit lata pendente iudicio vniuersali*
4 *Debitores possunt cogi ad soluendum possessori castri, Rectoriæ, seu præbendæ etiam lite inter aliquos super iurisdictione castri, rectoriæ, seu præbendæ pẽdente.*
5 *Nisi illis sit interdicta administratio, aut debitoribus solutio.*

Vigesimo sextò limita, vt regula non pro-
1 cedat † quando lis esset introducta super iudicio vniuersali puta petitione hæreditatis, quomodo hac lite pendente, potest possessor intentare iudicium particulare contra eos, qui sunt debitores hæreditatis, aut res hæreditarias occupant, vt est text. in l. si bonæ fidei. ff. de petit. hæ-
2 red. Quamuis enim nõ videatur expeditum † an iudicia vniuersalia tanquam præiudicialia faciãt silere particularia, de quo per Bartol. in l. si quis libertatem. ff. de petit. hæredit. & in dicta l. si bonę fidei, eodem titul. & in l. si post, ff. de exceptio. & per Bald. in l. final. C. de petition. hæredit. & reassumit Iaso. in §. præiudiciales, numero 5. & seq.

sequen. institut. de action. ad propositum tamen
3 nostrum † si attentato iudicio vniuersali, & eo pendente moueatur particulare, & facto in eo processu desuper feratur sententia, pendentia iudicij vniuersalis non facit, vt talis processus, & sententia dicantur attentata, prout casu euenientе fuit resolutum in vna Mantuana, de qua est in recollect. Gambar. decis. 41. incipien. Mantuana, Quæ conclusio non solùm deseruiet quando essemus in hærede, & quando mouetur quæstio super hæreditate,
4 † verùm etiam in aliis similibus iudiciis, putà quando ageretur inter duos dominos super iurisdictione alicuius castri, vel inter duos Prælatos de iurisdictione, aut rectoria alicuius ecclesiæ, vel alicuius præbendæ: nam hac lite pendente possent illi agere iudicio particulari contra debitores castri, rectoriæ, seu præbendæ,
5 nisi † aut illis sit interdicta administratio, aut debitoribus, ne soluãt, vt post Innocen. in c. quia in cunctis. in fin. gloss. mag. de concession. præbend. sentit Barto. in dicta l. si quis libertatem, in fin. & Bald. in l. emptorem, col. 3. versi. ponè quidam tanquam Prælatus. C. lo cati, vt refert, & aliis comprobat Ias. vbi suprà, nu. 9. & seq.

Quæ limitatio ex dicta decisio. Gambar. po-
6 test vno modo ampliari, vt procedat † etiam si essemus in rebus, quæ non essent tempore peri-
7 turæ. Item & secundò ampliari potest, † vt non solùm hæres, & possessor hæreditatis possit agere iudicio particulari, vt suprà contra alios, verùm etiam contra eum iudicio particulari agi possit etiam pendente iudicio vniuersali petitionis hæreditatis, & ideo hoc casu legatarij iudicio petitionis hæreditatis pendente non prohibentur ab hærede petere, & consequi sua legata. Crau. consilio 184. nobilis, numer. 2. libro primo. Ruin. consili. 75. quantum, sub numero secundo. libro 1.

8 Et similiter duobus modis limitari. Primò, nisi pars in iudicio particulari opponat de litis pendentia in iudicio vniuersali, conclusio enim procedit parte non opponente secundum dominos
9 ibi. † Secundò, quando iudex iudicij particularis fuisset per alterum inhibitus, quia processus post inhibitionem diceretur attentatus, vt ibidẽ domini considerabant, & conuenit his, quæ diximus infrà, capit. 20. de attent. post inhibit. in 1. ampliat. princip. regulæ ibi positæ, quòd inhibitio facit illicitum, quod fuisset aliàs facienti licitum.

Limit. XXVII.

Summarium.

1 *Actus factus lite pendente ab eo, qui ignorabat litem pendere non est attentatus.*
Ampliatur etiam si subsecuta fuisset inhibitio. numero 12.
Item etiam si quis litem ratificasset, quia non censetur attentatum ratificasse, nisi illius plenam notitiam habuerit. nu. 15.
Etiam si aliqualem notitiam habuisset nu. 18.
2 *Citatus sufficienter quis nõ dicitur, nisi ad eius notitiã deuenerit citatio.*
3 *Certus de lite amplius certiorari non debet.*
4 *In attentante duo potissimum considerantur, dolus, & iudicis contemptus.*
5 *Dolus non cadit in ignorante.*
6 *Ignorantia iuris excusat à dolo.*
7 *Ignorans non dicitur contemnere.*
8 *Iudex à quo procedens post appellationẽ (cuius nõ habuit notitiam) non attentat remissiuè.*
9 *Inhibitio ignorata non facit attentata.*
10 *Idem in auocatione causæ per superiorẽ facta, & per inferiorem ignorata.*
11 *Litis pendentia ignorata non facit attentata.*
13 *Decretum irritans ligat etiam ignorantes.*
Præterquam respectu pœnæ. nu. 14.
16 *Ratificatio non extenditur ad actum dolo initum.*
17 *Ratificatio non extenditur ad ignorata.*
19 *Scientiam alicuius rei quis habere non dicitur nisi habeat notitiam omnium qualitatum ipsius rei.*
Præsertim quãdo agitur de amissione iuris, aut de faciendo aliquem incidere in pœnam, nu. 20.

Vigesimo septimò limitãda videtur regu-
1 la suprà posita † quando actus, qui prætenditur lite pendente attẽtatus fuisset factus ignoranter ab eo qui non habebat notitiam litis pẽdentiæ, quæ limitatio licet per doc. specificè non ponatur probabilis tamen est, & suadetur ex in-
2 frascriptis. Primò, quia clarè videmus † quòd iura ad effectum attentatorum exigunt & requirunt, & habent potissimum in consideratione, quòd adsit hæc notitia, vt patet in clem. 2. vt lite pendent. ibi ad citati notitiam, &c. aliàs si reus non habuisset sufficientem notitiam non diceretur legitimè citatus, nec esset inducta litis pendentia, vt plenius diximus in hoc capit. in præfatio. numero 90. & sequent. Item ex eo apparet, quod ideo quoad actorem dicitur lis pendere etiam ad effectum attentatorum per decretum citationis, etiam si non fuerit citatio executa cõ-
3 tra reum, quia † scilicet cum iam certus sit de lite amplius certiorari nõ debet. Rot. decis. 6. aliàs 75. quod dicitur, vt lite pendente. in no. cum aliis
4 adductis vbi suprà. numero 36. Secundò, † in attentante duo cõsiderantur, videlicet dolus. Rot. decis. 5. aliàs 25. ex quibus. de rest. spol. in no. & cõtemptus superioris. Rot. decis. 2. aliàs 14. fuit dubitatum, de resti. spol. in no. Oldr. consilio 206. in causa carnocen. in fin. vbi dicit, quòd in reuocãdis attentatis contempta Prætoris dignitas vin-
5 dicatur. † Dolum autem in ignorãte cessare clarũ est. l. nemo videtur dolo facere. & l. qui in ius. §. nemo videtur, & ibi Dec. & alij. ff. de regul. iur.
6 † cùm etiam iuris ignorantia excuset à dolo. l. sed si lege. §. scire. ff. de petit. hæredit. cum simil. & similiter contemptum cessare dicendum est,
7 quia † ignorans non dicitur contemnere, & propterea non debet puniri, vt post Abbat. in capit. cum sit, in fin. & Egid. decis. 541. ignorans constitutionẽ. tradit ex recentioribus Menoch. in cons. 74. dubitari, numer. 12. libro primo. Tertiò, quo-
8 niam idem † videmus in simili contingere in appellatione ignorata, & cuius iudex à quo non habuit notitiam, quia si procedat non dicitur attentare. Rot. decis. 38. aliàs 309. attentata, de appellat. in no. & diximus latè infrà, capit. 12. de attenta. appellat. penden. in 15. ampliat. princip. in 2. limit. regulæ ibi positæ, nume. vigesimo. Quar-
9 tò, quia † idem iuris videtur esse in inhibitione, de qua quis non habuit notitiam, vt non faciat attentata, vt latiùs diximus infrà capit. 20. de attentat. post inhibit. in 24. limitat. princip. regul.

posi

positæ nume.17.versi.tertia opi.& olim.25.Prout
10 † idem contingit in auocatione causæ à iudice
per superiorem facta, & per inferiorem ignora-
ta,vt dicemus infrà capit.10.de attent.post auo-
cat.caus.in 2.lim.reg.ibi positæ.

Ex quibus firmari non immeritò potest suprà
11 dicta conclusio,quòd † litis pendentia ignorata
non faciat attentata, & quamuis aliàs domi-
ni in vna Calaguritana translationis coram Sar-
miento,23.Ianuarij 1570. videantur sensisse con-
trarium,dum dixerunt translationem, de qua
ibi fuisse attentatam,quia tria prima capita,quæ
ibi allegabantur non excludebant attentata, &
inter illa tria primo loco allegabatur per par-
tem quòd non habuerat notitiam litis penden-
tiæ in Rota,est tamen aduertendum, quòd do-
mini dicentes, quòd ex capite ignorantiæ non
excludebantur ibi attentata,nō dixerunt id,quia
hoc de iure procedat,cùm contrarium sit verius
per supradicta,sed quia in facto allegabatur igno
rantia,quæ non fuerat probata.Immò erat præ-
sumptio in contrarium, cùm ipsamet pars, quæ
attentauerat,antea commisisset causam in Ro-
ta,quamuis palliare ignorantiam sub prætextu
inter cætera, quòd in dicta commissione plura
continebantur,nec credebant fuisse compræhen
sam causam dictæ translationis, quòd non admi
serunt domini,cùm iam antea in eadem resoluis-
sent,quòd commissio erat etiam super transla-
tione,&propterea à dicta limitatione nullatenus
videtur recedendum.Quam amplia,
12 Primò,† vt procedat etiam in attentatis post
inhibitionem,& vis huius ampliationis consistit
in hoc, quia cùm inhibitio habeat implicitum
decretum irritans,& è contra decretum irritans
inhibitionem:Cassad.deci.2.incip.decisio tertia,
13 numero 6.de restitu.spoliat.sicut † decretum li-
gat etiam ignorantes,capitu.primo, de concess.
præben.cùm aliis congestis per Anton. Gabri.
commun.conclusion.libro 6.de clausul. conclus.
14 3.in princip.quia † tamen respectu pœnæ decre-
tum huiusmodi non ligat ignorantes, ita etiam
ligare debet inhibitio,vt declarat idem Gabriel.
vbi suprà,numer. 8.& si ignorans aliquid faciens
contra inhibitionem,non vnam, sed quàm plu-
res pœnas incurreret,de quibus latè,ac distinctè
tractauimus infrà in 3.parte,cap.vltimo, de pœ-
nis attentat.per totum.meritò,&c.
15 Secundò, vt procedat † etiam si quis litem e-
ius nomine introductam ratificasset,quia si dum
ratificauit non habuit notitiam præcedentis at-
tentati per eum,(cuius gesta ratificat) commissi
non teneretur ad attentata, secundum ea, quæ
posuit Aymo.consilio 160.in hac causa.numero
16 4.libro primo,dùm vult † quòd ratificatio non
extenditur ad actum dolo initum,& consequen-
ter,nec ad actum attentatum,cùm in eo adsit do
lus,aliàs non diceretur attentatus, vt diximus
17 aliàs suprà,cum & aliàs generale sit † quòd rati-
ficatio non extenditur ad ignorata,secundum
Bald.in l.obseruare.§.proficisci.quæstion.4.ff.de
offic.proconsf.& leg.Paris.consilio 100. sub num.
71.libro 1.cùm ignorans non possit dici quòd ra-
tificet,aut consentiat.l.si per errorem.ff.de iuris
dictio.omni.iud.Paulus de Castro,& Ias.in l. Iu-
lianus,numero 3.ff.qui satisdar. Ruin.in consilio
91.numero 10. libro primo. Aymo.consilio 192.
numero 12.& 14.& tradit etiam Oldrad.consilio
329.has allegationes.numer.8.Quod adhuc am-
18 pliari potest, † vt procedat etiam si aliqualem
19 habuerit scientiam, cùm non dicatur quis † ha-
bere alicuius rei scientiam nisi habeat etiā scien
tiam omnium qualitatum ipsius rei, ad not. per
gloss.in c. concertationi,in ver.sciuerit,& ibi scri
ben.de appellat.in 6.& latè tradit post alios Ti-
raquell.de vtroque retract.§.36.gloss.2.numero
20 30.Præsertim † quando sumus in casu in quo tra
ctatur,quòd ex ratificatione quis ammittat ali-
quod ius,vel incidat in delictum.Rot.decis.21.a-
liàs 771.dic quòd,de dol.&contum.in antiq.Mo-
hed.decis.160.fuit resolutum.Put. de probat.de-
cis.6.incipien.scientia,Ruin.in consil.66.numer.
66.libr. 3. prout est quando sumus in attentatis.
Egid.decis.18.oneratio,cum similibus.

Limitatio XXVIII.

Summarium.

1 *EXECVTIO pro liquidis, etiam remanente litis pendentia super illiquidis fieri potest.*
Et talis executio non dicitur attentata.num.2.
Limitatur nisi ea, quæ dicuntur liquida dicantur male calculata,& à parte allegetur error calculi,& parata sit docere de errore per calculationem denuo faciendam,num 5.
3 *Pendente lite vigore commissionis, quod quis admittatur ad compensationem prout iuris fuerit, si id de cuius compensatione agitur non sit liquidum,potest instrumenti liquidi fieri executio.*
4 *Debitum principale si sit liquidum, cambia autem, & recambia sint illiquida,potest pro debito principali licitè fieri executio.*
6 *Error calculi nocere non debet, quin illum allegans audiatur,& terminus ad docendum de illius errore sibi assignetur.*

1 VIGESIMO octauò limitari potest † quan-
do lis fuisset eodem tempore introducta
super pluribus rebus,quarum aliquæ, vel ab ini-
tio,essent liquidæ,vel etiam lite pendēte fuerint
liquidatæ, quoniam (licet ex regula prædicta,
quòd nihil sit lite pendente innouandum videre
tur dicendum,quòd donec omnia fuerint liqui-
data,& decisa non posset aliquid immutari) po-
test tamen pro liquidis(etiam lite pendente)fie-
ri exactio, & executio remanentibus sub iudice
illiquidis, vt not.in l. qui solum.ff.de legat.ij.&
per illum text.tradit specialiter Bald.in consilio
152.ad euidentiam.colum.fi.libr.3. vbi vult,quòd
propter pendentiam litis super illiquidis nō dif-
2 fertur executio quoad liquida. Et † quòd talis
executio non dicatur attentata videtur fuisse re
solutum in vna Roma. Vineæ coram A.August.
3 prima Iulij 1551.in qua † cùm fuisset præsentata
commissio,quòd fieret compensatio (in casu de
quo ibi) cum clausula prout iuris fuerit, & pen-
dente lite fuisset facta executio cuiusdam instru
menti liquidi,& prætenderetur attentata,ad ex-
cusanda attentata allegabatur, quòd cum de iu-
re illiquidi ad liquidum non detur compensatio.
l.fin. C.de compensatio. & id super cuius com-
pensatione agebatur esset illiquidum, stante di-
cta clausula prout iuris fuerit,talis executio non
dicitur contra,sed potius præter naturam iudi-

cij,& litis pendentiæ,ita vt ficut ante præfenta-
tionem commiffionis fieri potuiffet, ita & fi fiat
eo iudicio pendente non debet dici attentata,vt
fuit in dicta caufa refolutum,& eft decif.in recol
lect.Caputaquen.1.decifi.135.incipien. præfenta-
ta. Pro quo facit etiam, quòd fuit aliàs conclu-
fum in vna Mantuana Zuccarorum coram D.
meo Oradino.9.Iunij.1561.videlicet dandam ef-
fe executionem fententiarum, de quibus ibi in
4 iis rebus,quæ funt liquidæ.† Prout erat ibi con-
demnatio in fumma principali, & quoad cam-
bia,& recambia(quæ in facto non præfuppone-
bantur liquida) procederetur in caufa: & quòd
pariter fuit dictum in alia Cæfarauguftana liqui
dationis pēfionis coram Serafino.22. Maij.1573.
dandam effe executionem pro fumma liquida
in cafu de quo ibi. Vno tamen cafu huiufmodi
5 executio pro liquidis effet retardanda† quando
fcilicet ifta liquida effent malè calculata,&à par
te allegaretur error calculi,& parata effet doce-
re de errore per calculationem denuo facien-
6 dam,† quia error calculi fibi nocere debet, quin
illum allegans audiatur, & fibi terminus ad do-
cēdum de illius errore affignetur,vt per Fulgof.
in confi.142.Titius.verfic.Rurfus:&pofteum To
bias Monius in confil.63.vifis.27.& feqq. vbi ita
expreffè limitat,& declarat præallegatum conf.
Bald.152.lib.3.

Limitatio XXIX.

SVMMARIVM.

1 CONSENSVS refignationi poteft etiam lite pen-
dente præftari,fi refignatio fuit facta ante litē mo-
tam.
Idem in confenfu præftando per Cardinalem fuper pro-
uifione beneficij vacan. per obitum fui familiaris.
num 2.
3 Confenfus retrotrahitur ad diem datæ.

VIGESIMO nonò, videtur regula fuprà po
1 fita limitari poffe vt non procedat† in actu
præftationis confenfus refignationi ante litem
2 motam factæ, Vel etiam † in confenfu per Car-
dinalem præftando fuper prouifione beneficij
per obitum fui familiaris vacantis,quia talis cō-
fenfus poteft etiam lite pendente præftari, vt ha
betur per Sarnen.fuper reg.de impetr.benef.va-
can.per obitum familiar. Cardin.q.10.per tot.&
præfertim in fin.& fuit dictum in vna Gerunden.
rectoriæ coram D.meo Oradino.24. Febr.1556.
& in alia Aftoricen. Archidiaconatus coram eo-
dem 20. Februa. 1568. & iterum eadem 31. Maij
eiufdem anni,& ratio effe poteft, quia regulari-
ter confenfus retrotrahitur ad diem datæ fuppli
cationis,Caffad.decif.2.de renuntiatio. nume.8.
Vnde cùm data fupplicationis præcedat litem,
3 fequitur, quòd† confenfus, qui retrotrahitur ad
diem datæ cenfeatur & ipfe litem præcedere, &
confequenter non poffe fubiici vitio attentato-
rum,quæ regulariter fine lite non dantur. Caffa.
decifio.6.num.2.fuper regu.

Limitatio XXX.

SVMMARIVM.

1 LITE via executiua introducta poteft ea pendente a-
gi,vel ordinariè, vel alia etiam via executiua fibi
competenti.
2 Iudicium vbi cæptum eft ibi regulariter finiri debet.
3 Iudicio vno pendente poteft aliud, quandoque intētari.
4 Plures vias executiuas habens vna intentata poteft
tranfire ad aliam.
5 Idem fi velit ab executiuo tranfire ad iudicium ordi-
narium.
6 Iudicio fuper dominio fummariè, & incidenter introdu
cto(putà actione confefforia) poteft eo pendente de
fuper procedi ordinariè fuper rei vendicatione.
Quod procedit etiam in criminalibus,vt num.feq.
7 Crimine per viam exceptionis oppofito poteft nihilomi-
nus fuper eo procedi per viam accufationis.
8 Ordinario Iudicio intentato,an poffit eo pendente inten
tari executiuum,videtur maior difficultas,quàm fi
conuoletur ab executiuo ad ordinarium.
Aliqui diftinguunt an illud de expreffo partium confen
fu fuerit introductum necne num.9.
Ita,vt & domini, fecundum diuerfitatem cafuum vi-
deantur etiam diuerfa fenfiffe.num.10.
11 Lite ordinariè inftituta fuper contrauentione alicuius
inftrumenti non prohibetur quis vigore eiufdem in
ftrumenti agere executiuè ad illius obferuantiam.
12 Ordinario iudicio inchoato de iure non licet conuolare
ad executiuum.

TRIGESIMO ò,& vltimò, Pariter limitari po-
teft,quoniam lite pendente vna via intenta-
ta poteft alia via procedi, putà fi fit cæptum agi
1 via † executiua, & hoc iudicio pendente actor
velit fuper eadem re, & contra eandem perfonā
agere ordinariè, vel etiam executiuè aliqua alia
via:quamuis enim ex regula fuprà pofita, quòd
lite pendente nihil eft innouandum,videretur di
cendum, quòd per mentionem fecundæ litis vi-
deretur aliquid contra pendentiam primæ inno
2 uari,cùm † regulariter vbi cæptum eft iudicium
ibidem terminari debeat.l. vbi cæptum eft.ff.de
3 iudic.Nihilominus † poteft quandoque vno iu-
dicio pendente licitè aliud intentari, putà fi ha-
4 bens plures† vias executiuas vna intētata,& pē-
dente velit aliam intentare,ad no.per Barto.in l.
confentaneum.in penul.q.C.quomodo, & quan
5 do iudex.† Vel fi intentato iudicio executiuo a-
ctor velit tranfire ad iudicium ordinarium, vt
per Bart.vbi fuprà, & poft eum,& Archid. fuper
rubr.de eo,qui immittitur in poffeffionem,&c.
tradit Paul.de Caftr.in conf.87.in caufa,quę ver
titur.fub num.1.verfi.tertia ratio eft.lib.1.per l.fi
iudex.ff.de variis,& extraord.cognit. & l.fi quis
à liberis.ff.de liber.agnofcen.& not. per doctor.
6 in l.edita.C.de eden.Nam & aliàs† intentato iu-
dicio fummariè,& incidenter (putà fuper domi
nio in confefforia per modum exceptionis) po-
teft eo pendente procedi ordinariè fuper rei vē-
7 dicatione:& fimiliter quando effemus in crimi-
nalibus oppofito crimine per viam exceptionis
poteft fuper eodem crimine procedi per viam
accufationis,vt ponit vtrunque Natta in confil.
138.Magnifici.nume.25.lib.1.& licet quando quis
intentato vno iudicio executiuo vult tranfire
ad aliud executiuum, vel ad ordinarium res vi-
8 deatur de plano procedere per fuprà dicta,† ma-
ior tamen difficultas effe videtur, an poft inten-
tatum iudicium ordinarium liceat aggredi viam
executiuam, vt animaduertit etiam Gallef.in
tracta.de oblig.Cameral.in 2.q. ad tertiam parti
9 culam,numer. 4.fol.59.vbi refert,etiam † diftin-
ctionem

ctionem Roma.in conſi.133.An ſcilicet iudicium
ordinarium fuerit inchoatum de expreſſo par-
tium conſenſu, necne (licet omnino ſequi non vi
deatur) Ex quibus colligi poteſt articulum iſtũ
non eſſe admodum expeditum, quòd ex eo etiã
maximè depræhendere licet quòd, & domini
10 † quandoque ſecundum caſuum diuerſitatem
diuerſas quoque videantur in hoc feciſſe, reſolu-
tiones, & propterea licet in vna Comana obſer-
uationis concordię coram Domi.meo Orad.23.
11 Iunij.1561.dixerint † quod lite ordinaria penden
te ſuper contrauentione alicuius inſtrumenti
non prohibetur quis vigore eiuſdem inſtrumen-
ti executiuè agere ad illius obſeruantiam: in a-
lia tamen Romana pecuniaria coram Caputa-
quen.9.Octobris 1562.dixerunt, quòd non lice-
12 bat Altouitis mutare iudicium: † quia de iure
inchoato iudicio ordinario, non licet conuola-
re ad excecutiuum: verum quia articulus iſte
propriè non reſpicit materiam ipſam attenta-
torum, ſufficiat præmiſſa lectorem admonuiſſe
& ſpecialiter, quòd lite vna quandoque penden-
te poteſt alia licitè intentari, & conſequenter ci-
tra vitium attentatorum.arg.l. Grachus.C.ad l.
iul.de adulte.

Et ſicut præfata regula, quòd, actus lite pen-
dente, ſunt facti attentati, ampliatur, & limita-
tur certis modis, de quibus ſuprà ita Declaratur
nonnullis neceſſariis, & vtilibus modis.

Declaratio I.

Summarium.

1 *Attentata debent eſſe in præiudicium litis, ac partis.*

2 *Edictum, vt lite pendente nihil innouetur, intelligitur, quando, id quod innouatur eſt præiudicium, & melius infrà.nu.5.& 6.*

3 *Poſſeſſor poteſt ante, & poſt litem, quædam noua facere ſuper re litigioſa, dummodo non ſint in præiudicium.*

4 *Attentata debent eſſe contra litem, ſecus ſi ſint ſecundum, vel præter litem.*

Primo igitur declaratur, vt talis actus, qui di
1 citur attentatus † debeat eſſe in prȩiudicium
2 litis, ac partis: † Edictum enim ne lite pendente
aliquid innouetur intelligitur quando aliquid
innouatur, aut petitur in præiudicium partis,
3 † cum poſſeſſor poſsit ante, & poſt litis conteſta
tionem in re litigioſa quædam noua facere, dum
modo non vergant in præiudicium aduerſarij,
vt dicunt Domini deciſi.25.aliàs 310.ſi reus, verſi,
ſed poſito.nume.3.de reſcript.in no.& ideo dice
bat poſt dictam deciſio.Mil.in ver. appellatione.
fol.14.quòd quæ non præiudicant aduerſario
4 poſſunt attentari: † Et, quòd attentata debeant
eſſe contra litem, & in eius præiudicium, ſecus
ſi ſint ſecundum, aut præter litem. not. Ioan.Mo
nach.in rubr.vt lit.penden.in 6.& pro not.tradit
Anto.Corſett.in ſingu.ſuis in verb.appellatio, in
5 cip.regula eſt.in 6.limit.verſic. adde, etiam: † &
ex eadem ratione, quia ſcilicet actus non eſſet in
præiudicium litis ad excuſandum aliquem ab
attentatis, arguit Aegid.conſil.18.incip. Ecce,
quòd facta.colum.1.verſi.ſecũdo probatur, dum
dicit, quòd edictum, vt lit.pend. nihil innouetur
maximè procedit, ſi alteri partiũ præſertim ap-
pellanti aliquod præiudicium inferatur, & me-
lius ibi in 2.col.ver.nec obſtat edictum illud, vbi
vult, quòd edictum prædictum intelligatur, vel
de præiudicio, quòd directo inferetur alteri par
tium ſuper eo, ſuper quo eſt appellatum, vel ſe-
cundò, vt intelligatur de præiudicio circa condẽ
nationẽ, abſolutionẽ, vel proceſſum, aut poſſeſ-
ſionem, non autem de prȩiudicio iuris in litem
deducti, ſaluo vitio litigioſi, & impetrationis à
6 communi domino faciendæ: Et propterea † fuit
aliàs tentum non extare attentata in vna Ge-
runden.moleſtationum corã D.meo Oradino,
9.Martij.1554.in qua cum quidam obtinuiſſet in
dultum de percipiendis fructibus in abſentia, &
eccleſię beneficiati haberẽt antiquius indultum,
vt percipientes fructus in abſentia tenerẽtur ad
ſolutionem quinque librarum ſingulis annis, &
ſuper ſolutione dictarum quinque librarum prę
teritarum eſſet inter eos introducta lis corã or-
dinario, & illa ſic pendente beneficiati extraiu-
dicialiter procuratori abſentis intimauerint eo-
rum indultũ de ſoluendo quinque libras, & in-
ſuper prohibuerint, ne ille nomine abſentis exi-
geret iura ſepulturarum, niſi ſolutis dictis quin-
que libris, ob quam prohibitionem abſens (præ
tendens ſibi illatum damnum, quia ſui procura-
tores deſtiterant ab exactione, & ſeruitio) dice-
bat hæc omnia per beneficiatos, & eorum com-
munitatem geſta eſſe tanquam attentata reuo-
canda Domini tenuerunt, quòd non eſſent attẽ-
tata, quia non fuerat aliquid factum in præiudi-
cium litis dictarum quinque librarum. Et faciũt
multa, quæ remiſsiuè poſuimus ſuprà hoc eodẽ
ca.in 2.ſublimitatione.20.limitat, princip. num.
20.& ſequen.

Declaratio II.

Summarium.

1 *Litis pendentia & actus interim facti non trahuntur, neque ad commodum, neque ad incommodum tertij regulariter.*

2 *Exemplum in duobus reis, & de principali, & fideiuſſore.*

Secundo.declara, vt actus, qui fiunt lite pẽ-
dente, ſiue liciti, ſiue illiciti, & ipſamet litis
1 pendentia, & eius effectus † non trahatur ad com
2 modum, ſeu incommodum tertij: † exemplum
in duobus reis debendi. Item in principali, & fi-
deiuſſore, de quo per Franc.in c.cum teneamur.
colum.pen. de appellat.& diximus latius ſuprà
in prima parte, cap.3.de attent.à tertio, verſic.de
clara nunc, nu.147.& ſeqq.

Declaratio III.

Summarium.

1 *Episcopi iuriſdictio lite pendente eſt ſuſpenſa, quoad eius ſubditum cum eo litigantem.*

Tertio.Materiam hanc litis pendentiæ de
1 clara, vt † ſi ſit lis inter ſubditum, & Epiſcopũ,
2 ſeu alium ſuperiorem, lite pendente † ſubditus di
citur eſſe exemptus ab Epiſcopo, & Epiſcopi iu-
riſdictio dicitur eſſe ſuſpenſa, vt eſt deciſ. Caſſad.
6.licet inferior.nu.1.& ſeq.de priuileg.de quo la
tius infrà, in 12.limitat.ſequen.quartæ declara-
tionis princip.num.44.

DECLARATIO IIII.

SVMMARIVM.

1 POSSESSIONIS commodo non debet quis lite pendente priuari, & ideo lite pend. super validitate concordiæ potest ea pendente pars niti, & iuuari capitulis dictæ concordiæ. Nec vasallus est lite pẽdente possessione priuandus, etiam si contra eum agatur super commisso feudi. vt num.18.

2 Clausula sine retardatione solutionis, pensionis solet apponi in commissionibus nullitatis pensionum.

3 Possessor lite pendente non est possessione priuandus, etiam si illa sit contra ius.

4 Dummodo non sit contra ius, id est capta lite pendente.

5 Ius quando dicatur assistere, vel resistere possessioni, remissiuè.

6 Possessione etiam de iure speciali competenti non debet quis lite pendente priuari.

7 Possessione etiam destituta titulo, & quam quis sola cõsuetudine absque priuilegio comprobauit lite pendente exui non debet.

8 Possessione, quis lite pendente non est priuandus etiam si non facta huiusmodi priuatione in altera partium immineret certo modo peccatum.

9 Animę fauore capitur præsumptio in deteriorem partẽ. Et etiam pœnalia extenduntur ad casus similes.

10 Sequestranda nõ est mulier, quæ est cum viro, licet alius prętendat esse suam vxorem

11 Accusatione pendente prohibetur, quis missas celebrare ratione peccati, Quod intellige,

12 Vel quando non erat in quasi possessione celebrandi,

13 Vel quando erat publicè diffamatus.

14 Priuilegium principis non valet, ne quis faciat ea, quæ ante litem facere solebat.

15 Appellatione quoque pendente, non debet quis commodo possessionis priuari.

16 Possessio non debet litiganti auferri, etiam si notoriè cõstaret, de non iure possessoris.

17 Notoriè Ius non habens potest aliàs etiam non citatus à Iudice possessione spoliari.

18 Possessor non est lite pendente amouendus à possessione etiam si prætendatur eum ipso iure priuatum.

19 Suspecto de dilapidatione fructus sequestrantur.

20 Vel inuẽtariantur. Aut ad manus tertij deponuntur.

21 Suspitio dilapidationis facit, vt quandoque interdicatur administratio beneficij.

22 Paupertatis magnæ ratione, etiam quòd adsit suspitio dilapidationis effugitur sequestrum.

23 Fame ne quis moriatur, cessat sequestratio.

24 Suspectus de fuga priuatur etiam lite pendente cõmodo possessionis. Immò etiam carceratur. vt nu.25.

26 Fiscus potest rem (super qua inter eum, & priuatum litigatur) ad manus suas ponere.

27 Nisi ille priuatus esset legitimus contradictor.

28 Officialis delinquens in officio (inquisitione contra eum pendente) priuatur possessione officij.

29 Officio semel legitimè priuatus non potest amplius illud officium exercere.

30 Exemplum in notorio, milite, equite, & doctore priuatis.

31 Etiam ex principis rescripto, secundum aliquos.

32 Notarius accusatus, quòd falsum testamentum confecerit, potest illud ex sua imbreuiatura interim in publicam formam extrahere.

33 Simoniacus pendente inquisitione suspenditur ab administratione spiritualium.

34 Tutor suspectus allegatus post litem contestatam, amplius non administrat.

35 Princeps si causam ad se aduocauit, interim possessor non potest vti sua possessione.

36 Nec impetrare aliquam prouisionem pro manutentione suæ possessionis,

37 Iudex ad tollenda scandala potest ad se aduocare possessionem, etiam lite pendente.

38 Iudex possessionem sequestrat, quando vterque agit interdicto retinendæ.

39 Coniuges (si matrimonium de iure non valebat) post cõclusionem in causa prohiberi possunt, ne inuicẽ reddant debitum.

40 Abbas Monachum (quem ad nutum ante poterat amouere) inquisitione pendente, cui Monachus adhæret vltra amouere non potest.

41 Subditus litigans cum suo prælato, & superiore lite pẽdente dicitur esse exemptus ab eius Iurisdictione nõ solùm in illa causa, verum etiam vniuersaliter.

42 Signatura solet ad quærelam prælati exemptionẽ,) quã habet subditus cum eo litigans) ad certum tempus restringere. Et durat etiam pendente causa restitutionis in integrum aduersus rem iudicatam. Nisi esset facta executio ibidem.

43 Debitor ciuitatis, & ex causa vectigalium pendente lite non potest adipisci in ciuitate aliquem honorem.

44 Conclusio, quòd quis non est possessionis commodo lite pẽdente priuãdus intelligitur sine causæ cognitione.

45 Possessione lite pendente capta, potest, quis, & debet etiam lite pendente per remedium attentatorum priuari.

46 Intrusus etiam, quòd ab intimatione executorialium appellauerit, tenetur parere Iudicato, & fit contra eum executio, ex quo non habetur pro possessore.

47 Reus, & possessor (etiam si constet de non iure suo) potest contra actorem dare obiectus.

48 Nisi possessionem lite pendente acceperit.

49 Attentata possessio non est manutenenda.

50 Improba, aut vitiosa possessio nullum debet habere iuris adminiculum.

51 Iudex lite pendente nõ potest sine causæ cognitione possessorem possessionis commodo priuare.

52 An autem hoc liceat parti remissiuè.

QVARTO & vltimo. Declara hanc materiã Vno notabili, & necessario modo videlicet, quod sicut possessor lite pendente non debet aliquid innouare, ita econtra non debet contra eũ
1 aliquid innouari, †cùm nõ debeat quis possessionis commodo lite pendente priuari. Hinc dicimus, quòd si sit mota lis super nullitate, & inualiditate alicuius concordię, & transactionis potest (interim pendente iudicio nullitatis) altera pars iuuare se, & niti capitulis dictæ concordiæ, vt allegabatur ad hoc consi. Ioann. de Amicis. 150. in vna Messanen. Baroniarum coram Domi. meo Oradino 5. Nouembris. 1565. in qua (cum ad excludenda attentata allegaretur pro Beatrice, ꝙ licuit sibi (etiam lite pendente) capere possessionem; quia in capitulis concordiæ aliàs initæ expresse cauebatur, quòd eueniente casu mortis, liceret ingredi possessionem absque vitio attentatorum, & ex aduerso replicaretur, quòd illa non poterit niti, & se fundare in dicta clausula, quia super nullitate, & inualiditate concordiæ lis pendebat. Domini (tacitè admittentes dictam rationem pro Beatrice allegatam) dixerunt non constare de attentatis per allegata pro ea. Quæ declaratio licet potuisset etiam commodè annecti primæ

primæ limitationi huius regulæ tanquam sit il-
lius limitationis ratio, Nihilominus, cum hęc de
claratio contineat latam materiam, & satis etiã
de per se longam consulto in hunc locum pro vl
tima declaratione reiecimus, cũ etiam in ea sit
ponenda Regula cum suis limitationibus, & Am
pliationibus, & declarationibus, sit igitur

REGVLA, quòd lite pendente non debet, quis
possessionis commodo priuari. ca.1. extra vt lite
pend. cum concord. adductis ibi per gl. in verb.
crucem. c.1. & ibi Franc. in 2. notab. num. 2. & in c.
cum teneamur. in j. not. de appella. Rot. decis. 24.
aliàs 615. de dol. & contum. in antiq. Cassad. deci.
9. incip. Rota. de caus. poss. & propriet. nume. 14.
Guid. Papæ decis. 366. possidens. vbi dicit eã esse,
& de Iure, & de stilo omnium curiarum veram,
& latè Capit. decis. 189. per totam. præsertim nu.
3. Ruyn. in cons. 75. Quantum. nu. 2. lib. 5. & nouis-
simè Mandos. in tracta. commissio. formu. 14. cõ
missionis attentatorum: in verb. in possessionẽ,
& Burlat. in cons. 49. Illustrissimus. num. 12. libr. 1.
vbi voluit, quòd lite pendente Vasallus non est
possessione priuandus, etiam si agatur super cõ-
misso feudi. apud quos vide alios tenentes hanc
2 regulam: Super qua est fundatus stylus † illius
clausulæ, quæ per Reuerendos Dominos referen
darios solet in commissionibus nullitatis pensio
num apponi, videlicet sine retardatione solutio
nis pensionis, secundum Cassad. decisio. 10. casus
occurrit, sub num. 7. de rescript. de cuius clausu-
læ stylo habetur apud Staphil. in tracta. de liter.
grat. & iust. in secunda parte. fol. 150. vers. quando
verò vtraque pars, & latius per Hiero. gig. post
præallegat. in tracta. de pension. q. 35. num. 9. & q.
85. in princ. & q. 95. sub num. 5.

AMPLIATVR prædicta Regula,

3 Primò, vt procedat etiam si illa possessio † es-
set contra ius, vt tenet Abbas, qui hoc dicit notã
dum in dicto cap. 1. vt lit. pend. nume. 4. sequitur
Deci. cõs. 97. in casu. nu. 1. & post Dec. in cõs. 103. &
alios per eũ allegat. tradit Ant. Gabr. cõmu. con
clus. lib. 5. de acqui. poss. conclus. 6. num. 2. & seqq.
vbi hoc ampliat, & nonnullis modis declarat, vt
per eum, & ad idem facit notabile dictum Inno.
in c. cum venissent. col. 3. sub num. 6. ver. item no-
ta. in fi. de restit. in integr. quòd lite pendente ille
qui erat in possessione in ea tuendus est, nec quæ
ritur ibi de bona fide, & quæ ponit Ruyn. in cõsi.
57. circa. sub nu. 3. lib. 4. & quæ diximus suprà, in se
ptima ampliat. huius reg. princip. num. 2. & regu
la illa vulgaris, quòd etiam fur & prædo sunt tuẽ
di in sua possessione, ad quam in proposito pri-
uationis de qua nos agimus vide Paris. consil. 41.
optimum. nu. 18. & seq. lib. 1. Nisi tamen esset cõ-
4 tra ius † idest capta lite pendente, vt dicemus in-
frà in secunda declaratione huius regulæ, nume.
5 40. † Quando autem ius dicatur assistere posses-
sioni, not. Franc. in ca. bonæ. nume. 44. vers. vlti-
mo. de appell.

Secundo Amplia, vt procedat etiam si posses
6 sio illa alicui competeret † de iure speciali, puta
ex priuilegio. Deci. post Abba. dicto cons. 97. in
casu. num. 1. & in cons. 103. in causa, in princip. lib.
primo. Io. Crot. in cons. 101. viso puncto. post prin
cip. & Ant. Gabr. vbi suprà. num. 3. & seq. vbi hoc
declarat.

7 Tertio etiam † si possessio esset destituta titu-
lo, puta priuilegio, nam, & possessione, quã quis
sola consuetudine absque priuilegio comproba
uit lite penden. exui non debet, secundum Abb.
post Inno. in dicto cap. 1. num. 8. qui hãc testatur
esse communem opinionem: An autem requira-
tur consuetudo præscripta, vel ne, vide per Abb.
ibi post Hostien. qui videtur tenere, quòd sic. li-
cet Inno. tenuerit contrarium.

Quarto secundum aliquos videtur posse am-
8 pliari, vt procedat † etiam si non facta huiusmo-
di priuatione immineat in altera partium pecca
tum: nam licet ratione peccati effugiendi aliàs
iura in multis regulas ordinarias relaxari per-
9 mittãt, prout est illa † quòd fauore animæ, & pec
cati capitur præsumptio in deteriorem partem,
contra regulam l. meritò. ff. pro soc. tunc enim
etiam pœnalia extenduntur ad casus similes, vt
per Ioã. Andr. & Moder. in c. ex tenore. extrà qui
fil. sint legit. refert Gomes. super reg. cancell. reg.
28. post princ. fol. 17. ad quod etiam vide, quæ al-
legat Dec. in l. factum. §. in pœnalibus. nume. 17.
ad fin. de reg. iur. In ista tamẽ materia potius per
mittitur certo modo peccatum, quàm quòd re-
gula nostra offendatur, vt tenet Abb. per illũ tex.
in cap. 2. extrà, vt lit. pend. vbi id dicit singulare,
& ibi etiam Imol. in primo notab. ad quod facit,
quod sensit Rota in vna Neapolitana prætensi
Matrimonij, coram Puteo 16. & iterum 27. Maij.
10 1549. vbi voluerunt domini † non esse sequestran
dam mulierem, quæ est cum alio viro, licet alter
prætendat esse eius vxorem, cum alius nõ sit spo
liandus, donec non sit declaratum, vt patet in re
collect. Put. decis. 7. sequestranda: in titu. de spon-
sal. quamuis contra hoc videatur tex. in ca. accu
11 satum, & seq. de simon. vbi † accusatione penden-
te prohibetur, quis celebrare missas ratione pec
12 cati Nisi dicas, † quòd ibi non erat in possessio-
13 ne celebrandi † vel cum glo. ibi, quòd loquitur in
eo, qui est publicè diffamatus, de quo vide infrà
limit. 5. huius regul. nu. 33. die, vt ibi.

Quinto, vt talis priuatio non sit facienda, ne-
dum per Iudicem, secundum ea quæ ponit post
alios Bero. in cons. 45. in causa, num. 4. libr. 3. Aut
partem regulariter lite pendẽte, verum etiam,
14 † nec per priuilegium particulariter à Principe
impetratum, ne quis faciat ea, quæ antea facere
solebat, quia tale priuilegium potius pręsumitur
falsum, seu obreptitium, quàm, quòd inducat pri
uationem, vt tenet Abb. in dicto c. 1. num. 6.

Sexto Amplia, vt procedat nõ solùm lite pen-
dente in prima, verùm etiam in secunda instan-
15 tia, † & sic appellatione pendente, vt per Card. in
clement. secunda, in 2. opposit. vt lit. pend. & Ro-
ma. cons. 37. Viso puncto. in fin. & post eos Dec. in
cons. 97. in casu, & cons. 103. in causa, in princ. libr.
1. In qua ampliatione, quæ habet, quòd etiam ap
pellatione pendente, quis non est priuandus pos
sessione, multa particulariter dicenda essent, sed
hæc congruentius infrà cap. 12. de attentat. appel
latione pendent. in 26. limita. principali expli-
cabimus.

Septimo Ampliari potest, vt procedat etiam
16 si notoriè constaret † de non iure possessoris: quã
17 uis enim talis † etiam non citatus possit à Iudice
spoliari, vt post Roma. in consil. 499. in præmissa
col. 2. & Dec. in cons. 191. col. 3. & alios per eum al
legatos, tradit Zuccard. in l. fin. nu. 131. C. de edict.
diu. Adr. tol. Hoc tamen fallit lite pendente, quia

tunc spoliari non potest, vt dicit Zuccard.ibi in
id allegans Alex.in cons.99.num.45.lib.5.
18 Octauo videtur posse ampliari † vt procedat
etiam si essemus in casu in quo, quis esset priua-
tus ipso iure, puta si prætendatur quòd vasallus
ipso iure à feudo ceciderit: nam lite super hoc pē
dente non debet eiici à possessione, & possessio-
nis cõmodo, priuari, vt post multos per eum al-
legatos tradit nouissimè, Bursat.in cons.49. illu-
strissimus.num.13.lib.1.

Limitatvr nunc prædicta regula, quòd
quis pendente lite non sit possessione priuãdus.
Primo, vt non procedat, quando possessor es
19 set † suspectus de dilapidatione, quia tunc fructus
sequestratur, & sic in consequentiam commodo
possessionis, priuatur, vt no.gl. in dicto c.primo.
20 in verb.crucem.in fi.vt lit.pend. † seu inuentariã
tur, aut ad manus tertij deponuntur, vt est decis.
Guid.Pap.366.posidens in fin. & post eum Ant.
Gabriel.commu.conclus.lib.5.conclus.6.num.6.
de acquirend.possess.ad quod facit decis. Afflicti
188.si conuenitur. num. 7.dum generaliter dicit,
quòd vbi est timor dilapidationis, fructus seque
strantur, & quòd dicebat aliàs Mil.in verb.contu
21 maci quandoque.fol.77. † quòd propter suspitio
nẽ dilapidationis interdicitur administratio be-
neficij: pro quo est text.in cap.fin.in fin.de accu-
sat.& faciũt ea, quæ infrà latius dicemus in duo-
decima limitat.princip.regulæ cap.12.de attent.
appellat.pend.num.11.vers.secundus casus. Quæ
tamen limitatio potest sublimitari, vt non ha-
beat locum ista sequestratio etiam stante huius-
22 modi suspitione † quando possessor esset multũ
23 pauper, † quia ne quis fame moriatur non fit se-
questratio secundum Ang.in l.si fideiussor.§.fi.ff.
qui satisd.cog.& post eum Stephan.aufrer.in ad-
dit.ad decis.Tolos.477.circa medium.

Secundo similiter dicta regula non procedit,
24 vbi possessor esset † suspectus de fuga, quia hoc ca
su non solum priuatur commodo possessionis,
25 † sed etiã carceratur lite pendente, vt per Franc.
in d.c.cũ teneamur.nume.12.ad quod vide Ang.
post gl.in l.fi.C.de fer.in repetit.l.nemo carcerẽ.
C.de exact.lib.10.circa med.vers. itẽ quæro quid
si lite pendente, qui dicit ita de facto seruari, quẽ
refert, & sequitur Alex.in cons.105.magnifice pr
tor.num.25.libr.3.& diximus etiam suprà in 9.li-
mit.princip.hoc eodem cap.4.
26 Tertio fallit † in fisco; nam si lis sit inter fiscũ,
& priuatum, potest Fiscus rem contentiosam ad
manus suas ponere, & sic priuare priuatum sua
27 possessione † quando scilicet ille priuatus non es
set contra Fiscum legitimus contradictor, ita li-
mitat, & declarat Guid.Pap.decis.366.posidens
ad med.
28 Quarto fallit † in officiali, qui deliquit in offi-
cio, nam lite, & inquisitione contra eum penden
te suspenditur ab officio, vt est decis. Tolos.370.
& ibi stephan.Aufrer.in addit. & melior decisio
Delphin.Franc.marc.quæstio.654.Et non solum
priuatur possessione, in qua erat, verũ etiã futu-
rã possessione, quam potuisset forsan sperare se
29 quandoque recuperaturum: † quia semel legiti-
mè priuatus non potest amplius illud officium
exercere, vt est decis.Capic.121.numer.17.& not.
Dec.in c.vt nostrum.num.4.de appell.vbi loqui
30 tur † de notario, milite, equite, de doctore priua-
31 tis, quod procedit † etiam, si ex principis rescri-
pto id sibi concederetur, vt not. Franc.Marc.in
decis.delphin.390.num.2.& Capic.dicto num.17.
Suprà dicta tamen videntur reddi dubia ex his,
quæ ponit Afflict. decisi.165. quidam hæres, dum
32 vult † quòd notarius accusatus, quòd falsum te-
stamentum fecerit, pendente accusatione potest
illud testamentum ex sua imbreuiatura in publi-
cam formam extrahere, ex quo sequitur quòd is
non priuatur quasi in possessione sui officij pen-
dente accusatione, etiam, quòd circa officiũ suũ
deliquerit, nisi dicas, quòd licet quoad extractio
nem instrumenti iam rogati non priuetur quasi
possessione officij tamen priuari debet quoad in
strumenta denuo facienda, secundum terminos
huius quartæ limitationis.
33 Quinto Fallit in simoniaco, † qui (etiam pen-
dente inquisitione super crimine simoniæ, suspẽ-
ditur ab administratione spiritualium secundũ
glos.in summa.3.q.1.de cuius glo.& dicti veritate
vide per Franc.Marc.in decis.delphina.quæ.497.
num.14.& decis.654.num.6.ad quod vide etiam
Ant.Corset.in sing.suis in verb.appellatio incip.
regula est limit.6.vbi vult: quòd in ca. accusatum
de simoni.de quo suprà in 4. ampliat.ideo quis
possessione priuetur, quia cõcurrit atrocitas cri
minis, Item, & diffamatio publica, vt latius per
eum: Quòd & post eum voluit nouissimè Me-
nocch.de recupet.possess.remed.17.num.42.ver.
quæro duodecimo.
34 Sexto fallit † in tutore, qui sit suspectus allega-
tus: is enim pendente lite, videlicet post contesta
tionem non administrat, vt est decisi. Affli.357.in
causa nume.5.vbi dicit, quòd ita fuit obtentum
Perusiæ, & ita fore iudicandum; ad quòd facit,
quæ ponit Franc.Marc.in dicta deci.654.in prin-
cip.vbi tractat eleganter materiam hanc officia
lium, in officio delinquentium; de quo etiam ali-
quid diximus infrà cap.5.de attent. inquisitione,
seu accusatione pendente, limit.9.numer.19.vbi
etiam alios casus, in quibus ex causa, quis vide-
tur priuari sua possessione per suspensionem iu-
risdictionis, ac administrationis annotauimus,
de quibus ibi à num.15.vsque ad num.21.
35 Septimo. Quando † Papa expressè ad se cau-
sam auocasset: tunc enim lite pendente possessor
non posset vti sua possessione, vt post Franc.in c.
vt nostrum.col.4.vers.in eadem glo.in fin.de ap-
pell.& Rot.in decis.4.aliàs 76.postquam aliàs de
testi.in no.& post Inno.& Dec.ibi per eum alle-
gatos tradit eleganter Paris.in cons.39.incip.nou
possunt.sub nume.7.& 12.libr.primo, & sicut non
36 potest hoc casu vti sua possessione † ita nec alio
iure pro manutenenda sua possessione sibi com-
petenti: nam licet possessor etiam lite pendente
citra vitium attentatorum posit adire alium Iu
dicem, atque etiam consilium Regium, & impe-
trare prouisionem ad solam defensionẽ suæ pos-
sessionis ad no.in cap. cum teneamur. de appell.
& per Paris.in cons.172.libr.4.& est in recollectis
Acchill.de grass.decis.34.incip.attentare nolue-
runt: sub rub.de attentatis. Hoc tamen fallit quo
tiescunque Papa apposuit manus, & causam auo
cauit: præsertim si dicti Iudices vltra manutẽtio-
nem possessionis aliquid aliud fecerint, & termi-
nos manutentionis excesserint: Nam stante auo
catione, quicquid per eos fuerit factum, debet tã

quam

quam attentatum reuocari, vt fuit resolutum in
vna Cæsaraugustana iuris eligendi coram Do.
meo Oradino sub die 7. Februarij 1561.
37 Octauo. Quãdo in casibus à iure permissis† Iu
dex ad tollenda scandala possessionẽ ad se auo-
casset, iuxta notata in l. si vsus fructus. §. sed si in-
ter duos. ff. de vsufruct. vbi Barto. & in l. æquissi-
mum. ff. de vsufruct. specul. in titu. de caus. poss. &
propriet. & Bald. in l. nullus. C. de summ. trinit. &
fid. cathol. Abb. in c. ex litteris extra de rescript.
Guid. Pap. decis. 578. si agatur: Alexand. cons. 76.
ponderatis in fi. li. 4. & cõs. 7. visa li. 5. & per Curt.
sen. consi. 61. super articu. cũ aliis per eũ cõgestis.
Nono. Quando vterque ageret interdicto re
38 tinendæ; tunc enim videtur† quòd iudex seque-
stret possessionem, & per consequens litigantes
priuantur illius commodo, ad no. per Bart. in l. si
disceptetur in tertia lectura. ff. vbi pupil. educar.
deb. ad quod est decis. Capic. 96. nu. 11.
Decimo limitatur in casu c. laudabilem extra
vt lit. pẽd. & c. tenor. de re iudi. & c. tua: vbi Abb.
39 nume. 3. de spons. duorum. † vbi si matrimonium
de iure non valebat, & tamẽ maritus erat in quasi
possessione copulæ carnalis, potest lite penden-
te prohiberi, ne inuicem reddant debitum post
conclusionem in causa, & sic priuantur commo-
do possessionis secundum dictum Ant. in dicto c.
laudabilem. quem refert, & pro singulari celebrat
Roman. sing. 411. lite pendente, vbi dicit, quòd dũ
quæreret hunc casum in locis extraneis non in-
uenit, nisi apud dictum Ant. vbi suprà: quem pro
limitatione ad regulam, quòd appellatione pen-
dente nihil est innouandum, ponit Pet. duen. reg.
42. limit. 1. sed re vera cadit magis pro limitatio-
ne ad hanc, quam ad illam regulam.
40 Vndecimo limita † in Abbate, qui licet ante
inquisitionem contra eum formatam (cui Mo-
nachus adhærebat) potuisset ad nutum Mo-
nachum illum amouere, post tamen inquisitio-
nem motam id sibi amplius non licet, vt est decis.
Rot. 1. aliàs 1. de restitut. spoliat. in antiq. & decisi.
Egid. 256. monachus; & sic Abbas hoc casu per
pendentiam inquisitionis priuatur quasi posses-
sione amouendi.
Duodecimo similiter limitatur, vt non pro-
41 cedat Regula generaliter † in Episcopo, & alio
quouis superiore, qui cũ aliquo suo subdito liti-
garet; tunc enim nõ solum quo ad illam causam
dicitur esse superioris iurisdictio suspensa (& con
sequenter superior priuatus sua quasi possessio-
ne iurisdictionis) verum etiam solet signatura e-
tiam vniuersaliter eximere subditum durante li-
te à superioris iurisdictione: quamuis si superior
de hoc conquæratur, exemptio, vt præfertur sim
42 pliciter durante lite concessa, † soleat per signatu
ram ad certum tempus restringi, vt tradit elegã-
ter Cass. decisi. 6. licet inferior. de priuileg. quòd
etiam post Stafil. dixit Ant. Gabri. cõmu. cõclus.
lib. 2. de iudic. conclus. 4. nu. 31. vers. secundo limi-
tatur. Quæ exemptio durat etiam si lata senten-
tia (quæ transiuerit in rem iudicatam) exemptus
aduersus illam obtinuerit commissionem resti-
tionis in integrum, nam etiam pendente iudicio
restitutionis dicitur exemptus, dummodo con-
tra eum non esset iam facta executio, vt declara-
uerunt aliàs Domini in vna Barchinonen. exem-
ptionis coram Capizuccho 27. Octobris 1553.

Quòd multo magis procederet si contra supe-
riorem criminaliter procederetur: tunc enim &
iurisdictio, & administratio interdicitur, vt diximus
mus infrà cap. 5. de attentat. inquisitione, seu ac-
cusatione pendente in 6. limit. nu. 15.
43 Decimotertio fallit etiam† in debitore ciuita-
tis: & ex causa vectigalium: quia si is sit postula-
tus debitor illius quantitatis, in qua Ciuitati te
netur, pendẽte hoc iudicio (licet regulariter quis
non sit commodo possessionis priuandus) tamẽ
non poterit interim aliquem honorem in ciuita
te adipisci. ad l. 5. C. de debit. Ciuit. libr. 11. & in l.
rescripto. §. debitores, & ibi gl. adducit concord.
ff. de muner. & hon. & tradit Vital. de Clausul. in
claus. nil nouar. accusat. pendente. sub nu. 4. vers.
item idem Angel.
Declaratur etiam prædicta Regula,
Primo, vt intelligatur, quòd quis commodo
44 possessionis priuari non debet, † videlicet, sine
causæ cognitione, & ita loquitur Abb. in dicto c.
primo in summario, & alij docto. ibi, & no. Paris.
cons. 47. videtur. num. 9. lib. 4. nam cum causæ co
gnitione possessorẽ posse priuari aperti iuris est.
45 Secundo, vt procedat in possessione à iure nõ
improbata † id est non capta lite pendẽte; tunc
enim posset illa priuari, scilicet remedio reuoca-
tionis attentatorum, vt not. Abb. in ca. 2. num. 4.
vt lit. pend. per ca. tenor. de re iudi. & Nota, quia
illa expositio, idest nõ capta lite pẽdente, nõ est
sine ministerio: nam si alia ratione sit contra ius,
quã quia sit attentata, vtique possessor non esset
ea priuandus, iuxta ea, quæ dicta sunt suprà in
prima ampliat. huius regulæ. nume. 5. ex qua con
sideratione colligitur limitatio ad regulam, quã
suprà posuimus in prima limit. reg. princip. vide
licet: quòd continuans non attentet, vt non pro-
cedat in continuante possessionem captam lite
pendente, nam licet in aliis possessionibus etiam
contra ius procedat illud dictum de continuatio
ne; vt in dicta reg. in secunda ampliatione: in pos
sessione tamen, quæ laborat hoc vitio attenta-
torum, non videtur posse procedere: absurdum
enim esset, quòd si quis lite pendẽte caperet pos-
sessionem, & in ea fuisset per aliquod tẽpus (for-
san ob impotentiam aduersarij) ratione illius tẽ
poris posset allegare continuationem ad excu-
sanda attentata: cum ipse primum attentando in
legis prohibitionem inciderit, cum frustra auxi-
lium legis, & c. l. vulgar. & pro hac declaratione
est in recollect. Crescent. decision. 2:6. intrusus:
46 sub rubr. de re iudi. vbi fuit tentum † quòd non
obstante, quòd intrusus lite pendente appellaue
rit ab intimatione executorialium sibi facta, fit
contra eum executio, & tenetur parere iudicato,
& relaxare possessionem: ea ratione, quia eius
possessio erat vitiosa, & attentata, & non habe-
47 tur pro possessore: Facit etiam in simili, † quia li-
cet regulariter reus, & possessor etiã si de illius
non iure clare constat, possit contra actorẽ dare
obiectus. Rot. decis. 7. aliàs 419. nota an reus. de
48 except. in antiq. † id tamen non procedit, quãdo
reus possessionem adeptus fuisset lite pendente.
Rot. decis. 5. aliàs. 433. nunquid reo, vt lite penden
te, in antiq. & decis. 1. nunquid reo. eod. titu. apud
49 Bisignett. Roma. cons. 499. num. 7. † Hinc etiam
fuit pluries per Dominos resolutum, quòd atten
tanti nõ est concedendum mandatum de manu

tenendo, vt diximus infrà in tertia parte ca. 31. de pœnis attentat. in 6. pœna ad fin. Et generaliter,
50 † quòd improba, & vitiosa possessio, non habeat aliquod iuris adminiculum, aut iuris effectum. l. improba. C. de acquir. possess. Sozi. cons. 67. num. 10. lib. 3. Deci. cons. 467. num. 17. & in fi. Sarnen. de annal. poss. quæstio. 13. & 64. & Roma. dicto cons. 499. nu. 7.

Tertio, vt præmissa Regula procedat in Iudi
51 ce † qui lite pendente nō debet aliquem sine cau sæ cognitione possessionis commodo priuare.
52 † an autem liceat hoc parti, notat Abbas in c. 2. nu. 4. vt lit. pendē. & videtur tenere, quòd sic, per c. literas. de restit. spoliat. & c. requisitioni. de sen tent. excom. dic, vt per eum.

Et per hæc sit expedita materia ista attentatorū lit. pend. per regulam suprapositā Ampliatā, duodecim, Limitatā, triginta, & declaratam quatuor modis principalibus, cū suis sublimicationibus, & aliis necessariis declarationibus.

Et quoniam non solum causa ciuiliter, verum etiam criminaliter, puta per inquisitionē, seu accusationem pendēte regulariter actus medio tē pore facti dicūtur attētati, ideo pro faciliori materiæ declaratione, etiam de attētatis inquisitione, seu accusatione pendente subnectemus.

Cap. V. De Attent. Accusatione, seu inquisitione penden.

Summarium.

1 Inquisitione, *seu accusatione pēdente, nihil debet innouari.*
2 *Accusato regulariter non adimitur suorum bonorum administratio accusatione pendente.*
3 *Controuersia cum fisco pendente, non debet possessione quis priuari, aut eius bona in fiscum incorporari.*
4 *Accusato de aliquo crimine lite pendente debentur alimenta.*
5 *Alienatio rei facta per accusatum non incidit in vitiū litigiosi.*
6 *Inquisitus potest pendente inquisitione super priuatione beneficij constituere procuratorem ad resignandum, & illud resignare.*
7 *Et hoc datur pro cautela.*
8 *Facultate, quam habet Abbas amouendi monachū ad nutum vti non potest pendente inquisitione contra eum, cui monachus adhæreat.*
9 *Immò si amoueatur, potest monachus tanquam spoliatus petere se restitui.*
10 *Resignatio per inquisitum facta non tenet, quando resignans sciuisset impetrationem beneficij à Papa medio tempore fuisse factam.*
11 *Resignatio facta inquisitione pendente ab eo, qui verisimiliter sciebat se esse priuandum, non valet.*
12 *Resignatio per inquisitum facta non valet, quando contra eum agebatur ad priuationem beneficij ob non promotionem ad sacros ordines.*
13 *Resignatio beneficij per inquisitum fieri non potest, postquam est conclusum in causa.*
14 *Resignatio ex causa permutationis accusatione pendente fieri non potest. Declarando vt ibidē post Rebuff.*
15 *Dominus iurisdictionem habens si inquiratur potest sibi interdici administratio, & suspendi iurisdictio.*
Etiam contra eius filium, si ille interim sit mortuus. vt num. 6.
17 *Officiali dum syndicatur, interdicitur administratio.*
18 *Notarius accusatus de falso, pendente accusatione non potest officium tabellionatus exercere, secundum aliquos.*
19 *Tutor vti suspectus accusatus ante litem contestatam administrat, post litem verò cōtestatam remouetur ab administratione.*
20 *Prælatus inquisitus, & diffamatus super suspitione dilapidationis, vel remouetur ab administratione, vel ei datur coadiutor.*
21 *Descriptio bonorum, etiam accusatione pendente fieri potest.*
22 *Immò ex causa solent etiam bona vendi, & pretium deponi.*
23 *Sequestratio bonorum mobilium inquisiti fieri potest, etiam accusatione pendente, vbi est timor barattationis.*
24 *Inquisitus non potest ferre testimonium inquisitione pendente.*
25 *Inquisitus potest constitui procurator, sed exercitium procurationis sibi interdicitur.*
26 *Dispensare cum inquisito potest superior etiam inquisitione pendente.*
27 *Inquisitus, & de crimine diffamatus non potest impetrare beneficium, nisi facta mentione inquisitionis.*
28 *Prouisio de beneficio facta in fauorem inquisiti non valet, nisi de inquisitione sit facta mentio.*
29 *Etiam si lapsi essent decem anni.*
30 *Eligi, quis potest ad beneficium etiam iudicio criminali pendente, quando proceditur per viam accusationis, vel denuntiationis, quæ infamiam necessario non præsupponunt.*
31 *Inquisitus non potest nouos honores temporales assumere, licet veteres retineat.*
32 *Nisi accusator ab accusatione desistat, &*
33 *Nisi sit lapsus annus, Præterquam in Episcopatu, & quando Iudex breuius tempus præfixisset.*
34 *Administratio inquisito adimitur, quādo sumus in crimine, in quo quis ipso iure priuatur, vt hæresis, & læsæ maiestatis.*
35 *Hæretici beneficia impetrari etiam, ante declaratoriam, & conferri possunt, secundum aliquos, & infrà nu me. seq.*
36 *Beneficia suspecti de hæresi etiam alteri collata, si ille abiurauerit sibi restituuntur.*
37 *Alienatio irretractabilis (vt est manumissio serui) inquisitio etiam pendente inquisitione est interdicta.*
38 *Inquisitus in Marchia, si ibi fuit contumax, potest hac inquisitione pendente etiam in loco originis, validè contra eum inquiri.*

Inquisitione quoque, vel accusatione pē
1 dente eadem fermè Regula firmāda est † quòd nihil innouari potest, tùm ex identitate, immò magis maioritate rationis, tum quia id etiam iure cautum est: vt in cap. olim, & ibi no. glo. in verbo post inceptū iudicium. extra de accus. & in §. 1. instit. de hæred. institu. vbi not. docto. præsertim Sylu. Adobrand. in scoliis, & quāuis ea, quæ dicta sunt in materia attentatorū lite pend. pro maiori parte possint etiā sibi locū vendicare, in materia inquisitionis, seu accusationis pendentis, infrascripta tamen magis specialiter præsentem rubricam respicere videntur, Sit igitur

Regula

Regula, quòd pẽdente inquiſitione, vel accuſatione nihil eſt innouãdũ, vt dicebat aliàs Lud. Roma. in l. poſt cõtractũ. ff. de donat. Et ex ea infert,
2 quòd regulariter pẽdẽte accuſatione† nõ adimitur accuſato ſuorũ bonorũ adminiſtratio, ad tex. in l. aufertur. §. in reatu. ff. de iure fiſci. & dicebat Ang. in l. defẽſionis facultas. C. de iure fiſc. lib. 10. †quòd(pẽdẽte cõtrouerſia cũ fiſco ſuper aliquibus bonis, nemo debet ſua poſſeſsiõe priuari, nec eius bona in fiſcũ incorporari, vt tradit Boer. deciſ. 277. num. 13. vbi ſimiliter inquit, quòd accuſato nõ adimitur bonorũ adminiſtratio: de quo aliquid etiam per Vital. in tracta. clauſ. in clauſula nil nouari accuſatione pẽdẽte. in princ. & nu. 27. & num. 30. & ꝓpterea videmus, qđ accuſato de
4 aliquo crimine† accuſatione pẽdẽte debẽtur alimẽta. l. fin. C. de ordi. cognit. & eſt deciſ. Rot. 1. aliàs 143. nota quòd accuſato. de accuſat. in antiq. & dixit clarius Alex. apud Bart. in l. 1. in ver. mixta. C. de litigioſ. poſt Bald. in l. nõ ſolũ. in lectu. antiq. de in integ. reſtit. quòd ſi ego ſum accuſatus de tali crimine, ex quo bona veniũt publicãda, & pẽdẽte accuſatione illa alieno, tales res a-
5 lienatæ† non incidũt in vitiũ litigioſi, licet fiſcus poſtmodũ debeat illa reuocare, iuxta notata in l. poſt contractũ. de donat. Ex eodẽ quoq; fonte
6 prouenit id qđ aliàs dicit† qđ inquiſitus põt etiã pẽdente inquiſitione ſuper priuatione beneficij cõſtituere procuratorẽ ad reſignãdũ, & illud reſignare, vt eſt deciſ. Rot. Biſignet. in tit. de re iu. deciſ. 5. incip. accuſatus coram Ordinario. & tradit Boer. deciſ. 205. tractatus. ſub num. 7. poſt dictam deciſ. Biſignett. & Gemin. conſ. 105. verſ. quo ad primũ, & Thom. de Ferrar. in ſing. ſuo 44. & Philipp. Probũ in addit. ad Io. Monach. in c. ad apoſtolicæ, nu. 10. incip. clemens. de re iudi. in 6. ſub-
7 dẽs† quòd iſtud datur pro cautela, & poſt Felyn. in c. inquiſitionis. de accuſatio. ponit idẽ ibidem: quòd etiã tradit Stefan. aufrer. in addit. ad deciſ. Toloſ. 436. ad med. Et quòd criminoſus per crimẽ quod ſibi obiicitur etiã iudicio pẽdente non priuet iure ſuo, quin poſſit interim beneficiũ reſignare: tenuerũt domini in vna Parmẽ. parrochialis corã D. de Rubeis 12. Iunij. 1562. quòd etiam poſt glo. in verb. finita. in c. 2. vt lite pẽdente in 6. tradit Rebuff. in ſua praxi benefic. ſuper reg. de infirm. reſignant. glo. 12. num. 19. fol. 399.

LIMITA prędictã regulã pluribus modis, &

Primo, vt non procedat in facultate, quã regu-
8 lariter habet † Abbas in Monachũ ſuũ, vt poſsit eum ad nutũ à beneficio amouere: ſi enim cõtra Abbatem fiat inquiſitio, & Monachus illi adhæreat, pẽdente huiuſmodi inquiſitione, nõ poterit Abbas amplius eũ amouere, vt eſt deciſi. Rot. 1. aliàs 1. incip. primo nota qđ. de reſtit. ſpoliat. ĩ an-
9 tiq. & Egid. deci. 256. monachus: Quinimmò† ſi hoc caſu monachus ſpolietur poteſt petere ſe reſtitui tanquam ſpoliatus. Rot. deciſ. 23. aliàs 359. no. quòd monachus de reſtitu. ſpoliat. in antiq. vt tradit nouiſsimè Ant. de Matth. in repet. l. naturaliter. §. nihil cõmune. in 2. 9. Fallen. num. 64. ff. de acquiren. poſſeſſ. quẽ ſequitur etiã Menocch. de recuper. poſſeſſ. remed. 17. q. 19. num. 52.

Secundo limitatur(& hæc, & tres ſequẽtes reſpiciunt particulariter illud de reſignatione accuſatione pẽdẽte facienda, vt nõ procedat, quã-
10 do reſignãs† ſciuiſſet impetrationẽ de beneficio à Papa fuiſſe medio tẽpore factã, propter clauſulã decreti irritantis in impetratione appoſiti, ſecundũ Ant. de But. in cõſ. 43. incip. in Chriſti. ver. aggredior ſecundũ principalẽ, quẽ refert, & ſequitur Boer. dicta deci. 205. nu. 8. & ratio poteſt eſſe
11 †quia reſignatio facta inquiſitione pendente ab eo, qui veriſimiliter ſciebat ſe priuãdum eſſe, nõ valet, vt poſt Io. de Anan. in ca. 3. de colluſ. deteg. & Andr. Barba. in cõſ. 11. col. 13. lib. 1. tradit Boer. deciſ. 2. incip. beneficia. nu. 5.

Tertio Niſi contra eum, qui inquiſitione pen-
12 dente reſignauit,† ageretur ad priuationem beneficij, ob non promotionem ad ſacros ordines, ad c. licet canon. & c. cõmiſſa de elect. in 6. vt tradit Boer. ibidem nu. 8. qui licet poſt Fely. in ca. in noſtra. in 37. correlar. ver. fallit quinto. & in c. cæterum. col. pen. verſ. octauo reſtrictio. de reſcrip. alleget dictam deciſ. 5. Biſignett. in tit. de re iudi. in rei tamen veritate illa parum facit: cũ loquatur indiſtinctè de quolibet crimine: ipſa tamen limitatio poteſt teneri ea ratione: quia quando quis incurrit priuationem beneficij ipſo iure, prout eſt ob non promotionem, dicto cap. licet, cano. tunc etiam accuſatione pendente interdicitur ſibi adminiſtratio, & conſequenter reſignatio beneficij, vt dicemus latius infrà in limitatione 18. num. 34.

Quarto Vt talis actus reſignationis accuſatio-
13 ne pendente fieri non poſsit† poſtquam eſt concluſum in cã. arg. tex. in l. q. pœnæ. ff. de manu. vt tradit in terminis poſt Bal. Inn. Io. Monac. Prob. Io. Andr. Roma. Fel. & alios, de quibus ibi latius per eum Boer. deciſ. 206. incip. & quia. in princ.

Quinto quando reſignatio accuſatione pen-
14 dente fieret† ex cauſa permutationis, vt tradit Domi. de ſancto Gemi. in conſ. 105. verſ. ad ſecundũ dico: quem refert & ſequitur Boer. dicta deci. 205. ſub nu. 6. verſ. & nota permutationem, & tradit etiam Staphil. in tractatu de litteris gratię, & iuſtitiæ, in prima parte, fol. 64. ver. & perſupradicta dici poteſt, quos refert, & etiam ſequitur Rebuff. in Praxi benefic. ſuper reg. de infirm. reſig. gloſ. 12. num. 19. vbi & illud addit, quòd talis reſignatio valebit niſi in illius impetratione fuerit adiecta clauſula iſta. Et cum decreto, quòd reſignatio illius cædat in fauorem impetrantis, quæ (ſecundum eum) ſolet concedi poſt primam priuationis ſententiam, antea verò non.

Sexto Fallit quando inquiritur, vel accuſatur
15 is, qui habet† iuriſdictionem, & ſubditos, quia ad hoc, vt ſuper quærelis abſque metu, & timore poſsit procedi, poteſt ſuſpendi iuriſdictio, & interdici adminiſtratio, vt per multa, per eũ allegata concludit Tho. Gramat. in conſi. 19. per ſindicos Vrſimarſi in princip. & per totũ. vbi illud
16 ampliat, vt procedat† etiam contra filium, & ſucceſſorem in feudo illius, qui fuerat inquiſitus.
17 Septimo Fallit in† officiali, qui venit ſindicandus ex eo, quòd deliquit in officio, nam tunc ſibi interdicitur adminiſtratio, vt poſt Lucam de pẽna in l. Iudices. C. de dignit. libro 12. tradit idem Grammat. in dicto conſil. 10. num. 2. & 3 vbi illud etiam ampliat, vt procedat tã in officiali perpetuo, quàm temporali: Cui quantum ad hanc limitationem adde deciſio. Toloſa. 370. & Stefan. Aufrer. in addit. qui optimè declarat quomodo id procedat, de quo diximus etiam ſuprà ca.

quarto

quarto de attent.lite pend. in 4.declarat.princi.
num.28.& ſeqq.

1 Octauo non procedit†in notario accuſato de
falſo,vt tradit idem Gramat.ibi ſub nume3..poſt
Barto.in l.ea.ff.ad l.Iul.repetund.& in conſ.ſuo
incip.ſer Ioannes;ſed hæc limitatio videtur red-
di ſatis dubia ex his,quæ ponit Afflict. deciſ.165.
quidam hæres;niſi reſpondeas,vt diximus ſuprà
de attent.lit.penden.dicta quarta declarat. prin
cip.num.32.

19 Nono.Fallit †in tutore,qui vti ſuſpectus accu
ſatur,quia pendente Inquiſitione,etiam ob ſuſpi
tionem perdit adminiſttationem,& conſequen-
ter contra eum innouatur:ad l.eum,quem.C.de
ſuſpect.tutorib.quòd,& ſimpliciter poſt Roma.
in conſ.297.poſuit etiam Gramat.in dicto conſ.
10.num.3.De hoc tamen dic,quòd ante litem cõ
teſtatam talis tutor adminiſtrat,poſt litem verò
conteſtatam remouetur ab adminiſtratione : vt
fuit not . dictum Ange.in l.quòd ſi forte.§.ſunt
quidam.ff.de ſolut. vbi dicit,ita ſe Peruſiæ obti-
nuiſſe,vt refert,& ſequitur Afflic.deciſ.357.in cau
ſa.num.5.& ſeq.

Decima huic proxima dari poteſt limitatio,
20 vt non procedat†in prælato inquiſito,& conſe-
quenter diffamato:licet enim prælatus ob ſolã
ſuſpitionem regulariter non perdat adminiſtra-
tionem, tamen ſi aliquo modo conſtaret de ſu-
ſpitione dilapidationis, etiam per ſummariã in-
formationem , ſed vltra pendentiam accuſatio-
nis extaret contra prælatum aliqua veriſimilis
coniectura ſuſpitionis,tunc etiam contra eũ In-
quiſitione pendente innouatur,vel per remotio
nem ab adminiſtratione,vel per dationem coad
iutoris, vt hæc omnia de prælato latè proſequi-
tur(licet nõ admodum diſtinctè) Vital.in tract.
clauſ.in clauſula, nil nou. accuſatione pendente
num.6.9.11.12.& 13 Quod dictum de prælato ſim
pliciter abſque dicta diſtinctione poſuit, etiam
Gramat.in dicto conſ.10.ſub num.2.

21 Vndecimò.Fallit † in deſcriptione bonorum
ad finem duntaxat,vt habeatur illorum notitia,
quia talis deſcriptio,ex quo nemini affert præiu
dicium fieri poteſt, etiam accuſatione pẽdente,
ad tex.in l.ſi.vbi Bart.ff.de requirendis reis, & in
l.1.ff. de ventr. in poſſeſsio. mittend. & l.fi.ff.de
bon.auct.Iud.poſsid.Vital.vbi ſuprà, ſub nume.
20.& tradit Bald.in l.defenſio.C.de iure fiſci. lib.
1.Barto. in l. poſt contractum .ff. de donation. &
quamuis annotatio bonorum contra contuma-
ces iuxta l.1.ff.de requir.reis.hodie non ſit in vſu,
deſcriptio tamẽ,& annotatio , de qua in l.ſi quis
intra prouinciam.C.de bon.proſcript.hodie ſer
uatur per totam Italiam,vt poſt alios tradit Iul.
Clar.in ſua pratic.Crimin.q.44. verſi.ſed hodie:
Quinimmo ibidem in fi.ſubdit, quòd quãdo eſt
periculum , ne bona propter moram fiant dete-
22 riora, vel pereant, †ſolent etiam vendi preciũ, &
deponi.

23 Duodecimo in actu†ſequeſtrationis rerũ mo
biliũ ipſius inquiſiti,qui(vbicũq; extaret timor)
vt dicũt(barratationis)etiã accuſatione pẽden
te fieri permittitur,ad tex.in l.Imperatores.ff.de
appellatio.tradit latius Archidiac.in c.quia res.
11.q.1.Vital.vbi ſuprà,ſub num.2.

24 Decimotertio.Fallit in actu†teſtimonij feren-
di,quia inquiſitus pẽdente inquiſitione ab eo re
pellitur,ad tex.& ibi no. per docto. in l.teſtimo-
nium.ff.de teſtibus.

25 Decimoquarto.Fallit in actu†procurationis:
quãuis enim accuſatus poſſet nõ obſtãte pendẽ-
tia accuſationis procurator cõſtitui,ad tex. in l.
reũ C.de accuſatio. Actus tamen , & exercitium
ipſum procurationis ſibi pendente accuſatione
interdicitur,ad tex.in l.reũ.C.de procurator.vbi
Bal.dixit,quòd tantũ operatur pẽdẽtia accuſa-
tionis,quãtũ ſententia condẽnatoria,ad effectũ
interdicendi huiuſmodi effectũ procurationis:
quẽ refert,& ſequitur Vital.vbi ſuprà num.5. per
tex.in l.reus delatus.ff.de muner.& honor.& in
c.olim.de accuſat.& no.gl.in c.ſecundo.8.q.4.

26 Decimoquinto.fallit in actu† diſpenſationis,
q̃a ſuperior etiã pend.lite ſuper crimine,põt cũ
diffamato diſpenſare,& conſequenter diſpenſan
do innouatur,vt ſentit Innoc.in c.dudum.nu.13.
de electio.quem refert,& ſequitur Vital. vbi ſu-
prà,nu.7.verſ.& dicebat Innoc.per tex.in c.at ſi
clerici,de iudic. Dummodo diſpenſatio non ſit
in præiudiciũ alterius,vt declarat Innoc.ibi.

27 Decimoſexto.fallit in actu†impetrationis be
neficij eccleſiaſtici facto per inquiſitũ , & de ali-
quo crimine diffamatũ, quia non facta mẽtione
28 inquiſitionis,nec impetratio valet,† nec illius vi
29 gore ſubſecuta prouiſio,† etiã ſi eſſent lapſi decẽ
anni,vt cõſuluit elegãter Gaſp. Cald.in conſ.20.
incip.pẽdente inquiſitione,in tit.de præbendis.
quãuis autẽ inquiſitus,& diffamatus beneficium
impetrare non poſsit,ſi tamen contra eum pro-
cederetur per viam accuſationis , vel denuncia-
tionis(quæ infamiam neceſſariò non præſuppo-
30 nũt)ad beneficiũ†eligi,etiã inquiſitus poſſet,vt
notant docto.in c.omnipotens,præſertim Abb.
ſub nu.4. ext.de accuſat.& hoc magis conſonat
rationi ſecundum Vital.vbi ſuprà,ſub nume.6.

31 Decimoſeptimo.fallit in impetratione † noui
honoris tẽporalis(veteres enim retinet ad l.au-
fert.§.ſi quis.ff.de iure fiſci)per Accuſatũ penden
te accuſatione facta : quia non valet,regulariter
enim poſtulatus de crimine nouos honores nõ
aſſumit(& conſequẽter contra eum innouatur)
ſecundum Angel.in l.1.C.de reis poſtulat. lib.10.
notat gl.in c.ij.8.quæſt.4. Quam limitationẽ ſu-
31 blimita.Primò niſi poſt accuſationem † accuſa-
tor deſiſtat,hoc enim caſu nõ prohibetur ad no
uos honores aſſumi:ad tex.in l.reſcrip.§.ſi quis.
ff.de muner.& honor.

33 †Secundo niſi ſit lapſus annus,quia poſt annũ
aſſumi põt, ad tex.in l.reus.ff.de mune.& honor.
Quæ duę ſublimitationes etiã ad præcedentem
16.limitationem deſeruire poſſunt,duabus tamẽ
declarationibus adhibitis.Primo ad illud de la-
pſu anni , vt non procedat in adeptione Epiſco-
patus,q̃a in eo ſufficit lapſus triũ mẽſiũ.§.ſi quis
aũt electũ.in auth.de ſanctiſsimis Epiſco.in gl.in
c.tantis.diſ.61.gl.in c.quoniã frequẽter.§.ſi verò
aliter,in ver.canonibus,vt lite nõ cõte.Secundo
vt nõ ꝓcedat,quãdo iudex breuius ſpaciũ pręfi-
xiſſet:gl.in d.c.tãtis,& in dicto verbo canonibus.

34 Decimooctauo.fallit,quãdo eſſemus†in crimi
ne hæreſis, vel læſæ maieſt.aut ſimili, in quo quis
ipſo iure priuatur,In his enim inquiſito interdi-
cit adminiſtratio,ita,vt alienatio rerũ ꝑ eũ facta
nõ valeat ad no.in l.Imperatores,ff.de iu.fiſ, &
hoc caſu non ſolũ innouatur, quia inquiſitus nõ
poteſt

pōt administrare, sed etiam contra eum potest
35 innouari,† quia eius beneficia(loquendo de hæretico)possunt impetrari ante declarationem,& conferri,vt videtur decis.in recol. Paleot.364.incip.hæc causa.vbi in id allegat gl. in c. commissa, in ver.institutio,de elec.in 6.Philipp.Prob.in c. alma,nume.octauo,de sententia excom. in 6.Frāc. in capitulo cum secundum, numero septimo.de hæret.in 6.Card.in clem.1.vt lite pendente. qu.8. Fely.in c.cū nō ab homine,nu.6.de iudi. Diaz.in prax.cri.in ver.hæreticus,Pet.Rebuf.in prax.beneficiali,in 3.parte principali,n.4.fol.355. subdēs, quòd ita cōcluserunt domini,in vna Mutinē.cappellæ sub die 16.Iunij,coram eo:Cui decisioni(licet aduersari videatur,quod habetur in alia corā Fabio,de qua in recoll.Acchill.de grass.decis.161.
36 hæreticus.sub rub.de hæret.In qua fuit † tentū, quòd si capitulum alicuius ecclesiæ beneficia alicuius carcerati ob suspitionem hæresis tertio cōtulerit,& carceratus mediāte abiuratione fuerit relaxatus,talis collatio non valet, & qđ sunt sibi sua beneficia restituenda,concordari tamen posse videntur,vt hac vltima procedat non in hæretico,sed in suspecto tantum de hæresi abiurante, limitatio aūt ꝓcedat in verè hæretico,inter quæ est magna differētia,præsertim præsupposita abiuratione, quæ tanquam purgatio canonica sibi cōcedit, c.1.& to.ti.de purgat. can. vt etiā videt cōsiderasse Acchil. ibi in fi. Illud aūt, qđ ét ante declaratoriā beneficia conferri possint,non videt omnino tutum,cū etiā hæreticorū bona, quāuis sint ipso iure cōfiscata,tamē in eis requirit declaratoria,vt tradit nouissimè Minsing. sing. obseruat.cēturia 2.decis.43.incip.licet hæreticus: Et latius etiā nouissimè prosequitur Bursat.in cōs.14. præsupponitur.nu.18. lib.1.& signanter sub num. 19.vbi de hac beneficiorum priuatione loquitur.
37 Decimonono limita qñ essemus † in alienatiōe irretractabili,quāuis enim nō essemus in crimine in qua dominiū, & administratio perdit ipso iure,vt est regulariter de iure cōmuni, ad tex. in l. aufertur.§.si qs in reatu.ff.de iur. fisci.Nihilominꝰ si alienatio est irretractabilis(vt est manumissio serui)ea ipsi inquisito prohibetur, & cōsequēter contra eū innouatur,ad tex.in l. q pœnæ.ff.de manumiss.& notat etiam Vital vbi suprà,sub n.3.
38 Vigesimò,limita † vt nō ꝓcedat in cōtumace,& ideo si Aretinus sit inquisitus in Marchia, & ibi fuerit cōtumax,si contra illū denuo Aretij inquirat,nō potest cōtra hāc secūdā inquisitionem,& processum allegare pēdentiā primę inquisitionis in qua fuit cōtumax,vt post Bar.in l.sepulchri.ff. de sepul. viol. tradit Ang. & ibi Aug. in addit.in trac.malefic.in ver. hæc est quędā inquisitio. nu. 86.vers.quæro Aretinus. & diximus suprà cap.4. de attē.lite pen.in 18.limit.princ.n.3. post Thom. Gram.decis.26.Michael hæbreus.nu.10.

Cap. VI. De Attent. Post recusationem Iudicis.

SVMMARIVM.

1 *PROCESSVS per Iudicem recusatum factus post recusationem,an sit ipso iure nullus.*

Diuersæ referuntur opi.numer.2.Prima,quòd valeat,nisi appelletur,secundum opi.Inno.quam sequitur Rota,& dicitur communis: Secunda, quòd sit ipso iure nullus,& ista est magis cōmunis, & secundū hanc ponitur Regula.num.4.

3 *Stilus Rotæ extra curiam non videtur attendendus secundum aliquos.*

5 *Recusatio non dicitur legitima, si opponitur per assertum procuratorem,non docto de mandato.*

Etiam si post oppositionem de mādato doceatur.num.6.

7 *Rota licet soleat admittere,quòd sufficiat docere postea de mandato,id tamen intelligendum videtur,nisi de defectu mandati fuerit oppositum.*

8 *Recusatio æquiparatur appellationi in hoc, quòd nihil noui fiat.*

9 *Excommunicatio lata recusatione pendēte, ita est nulla, ac si appellatione pendente fuisset lata.*

10 *Suspitione Iudicis pendente cessat omne exercitium iurisdictionis.*

11 *Duelli Iudex,& dominus si tanquam suspectus recusetur,& deinde sententiam ferat, sententia est nulla.*

12 *Iudex nō solū ordinarius,aut delegatus ad totā causam, verū etiā mixtꝰ executor,si recuset nulliter procedit.*

13 *Cōpulsoris tāquā suspecti recusati processus dicit nullꝰ.*

14 *Intrusio nō dicit probari ex ꝓcessu cōpulsoris recusati.*

15 *Etiā si partes per cōparitiones corā eo absque protestatione factas viderēt in eius iurisdictionē cōsensisse.*

16 *Dummodo recusatio licet fuerit ex causa antiqua,de nouo tamen ad eius notitiam deuenerit.*

17 *Recusati Iudicis processus est nullus,etiam si appellans non fuerit appellationem prosecutus.*

18 *Processus Iudicis recusati est nullus etiam si causa in recusatione expressa non sit probata,dūmodo sit talis, quæ si fuisset probata reputaretur legitima.*

19 *Iudex recusatus procedendo post recusationem, & appellationem dicitur grauare.*

Et processus ipsius est nullus.nu.20.

21 *Recusatio operatur,vt nec Iudex recusatus, nec etiā sui coniudices procedere possint.*

Nisi illis esset data iurisdictio insolidum.num.22.

23 *Iudex recusatus nulliter procedit, etiam si aliàs esset persona valde religiosa,& timoratæ vitæ.*

24 *Iudex recusatus reijciens recusationē tanquam ex causa notoriè falsa,etiam post recusationem validè procedit:& hic tripliciter declaratur id, quod aliàs dicitur,in notorijs recusationem posse reijci, remissiuè,vt num.25.26.27.*

28 *Recusationi Iudicis expressè vel tacitè(putà corā eo cōparendo)si quis renunciet,Iudex validè procedit,*

Nisi comparendo protestetur se in eum non consentire, secundum aliquos,vt num. 9.

30 *Protestatio reseruat ius docendi de suspicione,suis loco & tempore.*

31 *Clausula recusatione remota,operatur,vt Iudex etiam recusatus validè procedat.*

32 *Causa commissa cum clausula appellatione remota,nō censetur cōmissa cum clausula recusatione remota.*

33 *Commissio causæ,cum clausula,suspitione remota,intelligitur de friuola.*

34 *Papa,aut Princeps recusari non potest.*

35 *Iudex qui recusari non potest, etiam post recusationem validè procedit.*

36 *Cardinales an recusari valeant,&*
Sinodus,
Vniuersitas ac
Parlamentum totum,remissiuè.

37 *Recusato capite alicuius regni tanquam suspecto,omnes alij Iudices Ciuitatum eiusdem regni censentur recusati.Et superiore suspecto, etiā illius officiales sunt suspecti,vt num.38.*

Ordin

39 Ordinarius an recuſari poſſit, remiſſiuè.
40 Iudex non poteſt recuſari ex eo ſolum, quia Pater eius ſit in illa cauſa aduocatus.
41 Collegium totum an cenſeatur recuſatum ſi tres de collegio (quib⁹ collegiũ cauſam cõmiſerat) ſunt recuſati.
42 Delegatio cauſæ an fieri poſſit per Iudicem ordinarium recuſatum.
43 Suſpectus in cognoſcẽdo nõ dicitᷣ ſuſpect⁹ in denegãdo.
44 Sententia, ac proceſſus arbitri recuſati valet etiam de iure canonico.
Competit tamen contra eam doli exceptio, vt nu. 45.
46 Recuſatio facta per aſſertum procuratorem, puta per iuramentum perhorreſcẽtiæ, nõ inualidat proceſſum, quouſque dominus illam non ratificauerit.
47 Ratificationis intimatio requiritur.
48 Rota tenet proceſſunt Iudicis recuſati valere, quouſque non appelletur
49 Recuſatio etiam legitima non eſt admittẽda, quãdo cauſa eſt inſtructa, & pars eſt monita ad ſententiam.
Declarando duobus modis, vt num. 51. & 52.
Niſi cauſæ ſuſpitionis fuiſſent de nouo exortæ, vt numero 50.
53 Sententia per Iudicem recuſatum lata licet ſit nulla, ſi tamen fuerit iuſta poterit confirmari.
54 Appellare põt Iudex recuſatus à ſentẽtia recuſationis, ſi poteſt prætendere aliquod conſiderabile intereſſe.
55 Cauſa ſpecialis licet in recuſatione non ſit exprimẽda, ſi tamen fuit aliqua ſpecialis expreſſa illa eſt attendenda.
56 Cauſa recuſationis generaliter expreſſa poteſt probari per iuramentum.
57 Recuſationis rõne recurrendũ eſt ad ſuperiorẽ iudicem.
58 Superior Iudex in materia recuſationis ille dicitur qui eſt ſuperior in eodem genere iuriſdictionis.
59 Tertius etiam comparens pro ſuo intereſſe iudicem recuſare poteſt.
60 Iudex quandoque recuſari poteſt etiam ſi fuiſſet in eum conſenſum.
61 Procurator ſi in curia conſentiat in aliquem pro Iudice remiſſoriæ, poteſt nihilominus principalis in partibus illum recuſare.

QVIA non ſolùm lite, ſed etiam inquiſitione pendente, quandoqu e ſolent Iudices tanquam ſuſpecti recuſari, vt in ca. cùm ſpeciali, vbi Franc. q. 13. de appel. c. quia ſuſpecti. 3. q. 5. & recuſatione propoſita, vltra litis, ſeu accuſationis pendẽtiam ob quam actus poſt eã facti regulariter dicuntur attentati, vt ſuprà dictum eſt, particulariter etiam, vbi talis pendentia non efficeret aliquem actum incidere in attẽtatum, ipſa tamen recuſatio illud efficeret: propterea inter alia: quæ ante ſententiam conſiderata faciunt actus incidere in vitium attẽtatorum merito ſubiecimus hic Rubricam de attentatis RECVSATIONE PENDENTE: Quæ, vt colligitur ex his: quæ in hac materia ſparſim per doctores ponuntur, non indifferenter, & indiſtinctè ad omnes actus, qui per Iudicem, aut partes fieri poſſunt, referuntur, ſed determinatè actus qui à Iudice poſt recuſationẽ fiunt (prout eſt proceſſus, & ſententia) reſpiciunt: Idcirco, ommiſſis multis, quæ pro exornatione huius materiæ Iudicis ſuſpecti dici poſſent, propius ad ea, quæ præſentem tractatum concernunt, deſcendendo pro intro-
1 ductione regulæ infrà ponẽdæ: † Quæritur an geſta per Iudicem poſt recuſationem, & illa pendẽte ſint valida, vel potius ipſo iure nulla? Iſta quæſtio latè examinari poſſet, cùm varij variè tenuerint, & quinque opi. circa eam refert Franc. in dicto. c. cum ſpeciali. col. 4. num. 47. ver. vltimò quęritur, de appel. quarum aliquas licet nõ admodũ ordinatè ponit Vital. in tracta. clauſ. in clauſula: nil nouar. recuſat. Iud. pend. per totum. folio 110. & latius nouiſſimè Oſaſc. in deciſ. pedemont. 84. ſtante, in princ. & vſque ad numer. 6. Verùm breuitati, & veritati inhærendo, & proſequendo ordinem præmiſſum per viam regulæ, & limitationum, ſubiiciemus regulam ſecundum veriorem,
2 & magis communẽ opinionẽ. † Nam licet Frãc. in dicto c. cum ſpeciali. ſub dicto nu. 47. col. pen. atteſtatus fuerit communem opinionem eſſe cũ Inno. ibi, qui tenuit proceſſum non eſſe ipſo iure nullum poſt recuſationem, niſi appelletur, & hãc Inno. & Franc. opi. magis communem (licet ſub dubio forte) dixerit Io. de Neuizza. in cõſ. 36. cor mundum ſub numero. 8. in fin. illámque ſemper Rotam ſecutam fuiſſe dixerit (licet incidenter) Paleott. vt in recollect. ſuis deciſio 157. propoſui in vna Fauentina ſub die 7. Aprilis 1559. de qua extat etiam in recollect. Caputaquen. in prima parte: deciſ. 32. incip. proceſſus, quæ idem ſentit: cum qua concordat alia eiuſdem Caputaquen. 1545. fuit tentum in prima parte, & expreſſius in recollect. Acchill. deciſ. 318. proceſſus: ſub rubr. de recuſat. Iudi. vbi amplius ſubdit, quòd proceſſus per Iudicem recuſatum parte non appellante, in Rota paſſim habetur pro valido, & tenetur, quòd de Iure canonico valeat ſecundum opi. Inno. Cuius opi. in hoc, quòd ꝓceſſus, & ſententia lata per Iudicem recuſatum poſtquã ab eo fuit appellatũ ſint nulla, ſæpius etiã ſecuti ſunt Domini, & ſecũdum eam fuit nouiſſimè deciſum per eos in vna Teatina bonorum coram R. P. & D. ac Fratre meo Cantutio 24. Ianuarij. 1575. in qua vltra ſuprà dicta allegabatur etiam alia deciſ. A. Auguſt. primo deciſ. 1. ſub Rubrica de recuſat. Iud. & ita etiam fuiſſe aliàs tentum in alia Burgen. iuris vo tandi 2. Nouembris 1522. Quinimmo voluerunt aliqui prout Ioan. Baptiſta Ferrett. in conſili. 66. dico. nume. 3. lib. 1. quòd proceſſus factus poſt recuſationem, immò, & poſt appellationem à non admiſſione recuſationis non ſit nullus, neç attentatus, niſi aut Iudex ad quem inhibuerit, vel coram eo fuerit probata veritas cauſæ recuſationis, & interim reuocatio attentatorum pendeat à futuro euentu, ſicut dicitur de attentatis poſt interlocutoriam. De alia tamen contraria, etiam magis communi opinione teſtati ſunt recentiores, vt infrà patebit, quòd immo ſit ipſo iure nullus, adeo quòd nos regulam propoſituri opinionem tanquam magis communem à recentioribus atteſtatam ſequemur, præſertim, quia Paleottus ibidem in fine videtur tenere, quòd proceſſus ſit nullus: & re vera dum dixit Rotam ſecutã fuiſſe opi. Inno. in multis cauſis, de quibus ibi, intelligit potius quoad effectum, quòd ſufficiat in recuſatione exprimere talem cauſam, quæ ſi vera eſſet foret admittenda, quã ad effectũ, & finẽ, vt ſciamus, an proceſſus ſit ipſo iure nullus, nec ne: aliæ verò omnes ſuprà allegatæ tanquam locales, & ad ſacrum Rotæ auditorium reſtrictę nõ videntur vniuerſaliter, & extra Rotã extẽdendæ
3 cùm † ſtylus Rotæ regulariter extra curiã non ſit atten

attendendus:secundum Alciat. in consi.25.nõ videtur.nu.5.lib.5.Prefertim,quia pro limitat.regulæ infrà ponēdę accõmodari poterũt. Sit igitur

4 REGVLA † quòd gesta,processus, & sentētia per Iudicē recusatũ post recusationē lata sint ipso iure nulla,nõ solũ de iure ciuili (de quo non videtur dubitandũ,cũ de illo iure recusatio operetur absq; aliqua allegatiõe, aut probatione,vt per glo.in l.apertissimi.in verb.executores.C.de Iudic.& tradit Franc. post Bal. in dicto c.cũ speciali.q.21.& iterũ col. antepenu.vers. quarta opi. quā legistarũ opi.in Camera imperiali per Assessores fuisse confirmatā nouissimè attestatur Mising.sing.obseruat.cēturia 2.decis.52.incip.quod cõmissarij,& magis cõmunē esse post alios affirmauit nouissimè Bursat.in consi.21. Illustrissimi. num.20.lib.1.& post Bar.in l.quia poterat,sequitur Aemilian.in consil.29.diuino.nu.10.) Verùm etiā de iure canonico,& sic indistinctè,prout indistinctè loquūtur doctores: quāuis enim Osasc. in dicta decis.84.sub num.5. vers. quapropter.asseruerit distinctionem prædictam magis cõmuniter teneri, eius tamen attestatio videtur valde periculosa,cum magis communem opin. esse in contrarium satis appareat ex numero docto.iuxta proximè allegandorum etiam de magis communi opin.absque aliqua distinctione, & contra Inno.attestantium:Hanc opi. absque distinctione tenet glo.in cap.Iudex.in verb.opponat.in fi. de offi.deleg.in 6.& in c.quotiens.2.q.6.& capit. quia suspecti.3.quæstio.5.& post eam Hostien.in dicto capi.cum speciali,& in summa,de appell.§. quis sit effectus:Lap.alleg.sua prima.Petr.de Anchar.in dicto capitul.Iudex.per illum text. & ibi etiam Gemin.& inter doctores Iuris ciuilis principaliter Bartol.in l. quia poterat. numero 3. ff. ad trebel.quem secuti sunt Roma.in consili.220. col.secunda,& Paul.de Castro, consilio 121.in secundo vol.Alex.consilio 89.diligenter.nu.2. libr. primo.Dec.consilio 175.in causa.sub nume.3.vbi dicit hanc esse veriorem opinionem cum Bart. in dicta l.quia poterat,& post eum,& aliquos ex præallegatis Io. Cephal.in consilio 241.in causa. sub numero 19.libro secundo.Paris.in consili.98. asserta.nume.7.libr.3. & finaliter hanc esse communem opinionem testatur Ruyn. consilio 6.de validitate.numer.5.libro 4.& Cassan.consilio 30. viso. numero 21. & etiam Maranth. in specul.in 17.distinct.Iudic.numero 4.eadem tenet,& multis authoritatibus comprobat Anton. Gabriel. commun.conclus. libro 2.de Iudic.conclus.5.vbi post Alex.vbi suprà,& Iaso.in consi.21.colum. fi. vers.breuiter dico,lib.1. & Bertrand.in consi.130. col.2.in fin.vers.fuit prætereà,libro 2. attestantes hanc esse commu.atque etiam magis cõmu.opinio.subdit,quòd etiam ipse hanc tanquam magis commu.opin.sequendam esse existimat.Quibus adde Alciat.cons.111.incip.Lantgrauij. num. 33.lib.5.qui pariter testatur hāc esse magis commu.opin.Legistarum:& Pet.Rebuff.idē tenētem in tracta.de recusatio.art.6.glos.vnica. num.2.Et nouissimè post Alexand.in dicto cons.89.& Bertran.cons.115.licet multum,nu.2.lib. 2.& in consi. 122.ex processu.nu.4.eod.lib.2.est decis.in recoll. Put.40.licet.in titul. de Iudic.facit, quod habetur in recollect.Thom.de Than.decisio. 101.processus:vbi post Alexand.in l.non solùm.§.morte, de no.oper. nunc. (attestantem hanc esse communem) eandem opinio.secutam fuisse Rotam asserit:Eandem opin. post multos etiam de magis communi.opin.attestantes, atque etiam nõnullas modernę Rotæ decisiones,secutus est nouissimè etiam Bursat.in dicto consili. 21.Illustrissimi,numero 2.lib.primo.Et dixerunt domini in vna Placentina decimarum coram Chissanen. 16.Decembris 1558.quòd quando recusatio est legitima, facta post recusationem nullius sunt
5 momenti : Legitima † autem non diceretur si fuisset proposita per procuratorem assertum nõ docto de mandato, & per partem de hoc fuerit oppositum, Rebuff. de recusat. articul. 1.gloss.1.
6 numero 2. nam etiam † si post oppositionem,de mandato doceretur, processus dicitur nullus, vt fuit dictum in eadem coram eodem, 27. Ia-
7 nuarij,1559. ea ratione, † quia licet domini admittant,quòd sufficiat postea docere de mandato,Rot.decisi.19.aliàs 248. de procur.in ant.hoc tamen non procedit, quando tunc fuit oppositum de defectu mandati.Alexand. consilio 146. libr.5.Mohed.decis. 240. Ratio huius regulæ est, quia licet multi sint casus, in quibus appellatio, & recusatio non æquiparantur, de quibus per Franc.in capit.super eo.el 2.numero 17.& seq.de
8 appell.† tamen,quo ad hoc, quòd nihil noui fiat æquiparantur,ita, vt sicut appellatione pendente nihil debet innouari,vt infrà dicemus.capi.12. de attent. appellatione pendente:ita ad propositum nostrum , nec recusatione pendente aliquid est innouandum: Hanc æquiparationem facit glos.in capitu.quotiens,el 1.2.quæsti.6.& sequitur Franc. in rubr. de appell.in princip. & sequuntur omnes suprà allegati, & est commun. opinio, de qua post alios testatur nouissimè Baptista Villalob. in collect. commun. opin. litera R.numero 10.& ex recentioribus etiam Bursat. in dicto consilio 21.nume. 21.ver.recusatio enim. libro 1.vbi quamplures in id congerit.Et ideo di-
9 cebat Lap. dicta allegat. 1. † quòd excommunicatio lata recusatione pendente, ita est nulla, sicut si lata esset appellatione pendēte. c.per tuas. de sentent.excom.Idem in hoc de excommunicatione, tenet Ioan.Andr.in c.legitima.numer.3. de appellat.in 6. vt refert Franc.in dicta Rubric. in princip.Ad quod facit, quod dicit Mil.in verb.
10 Iurisdictio sicut,† quòd pendente suspitione cessat omne exercitium iurisdictionis.

AMPLIA,hanc regulam notabiliter.

Primò, vt non solùm procedat in foro con-
11 tentioso, & in palatiis, † verùm etiam in materia duelli,nam si dominus,& iudex duelli recusatus tanquam suspectus post recusationem sententiā proferat erit sententia nulla,vt per Paris. cons.31. omissa,nu.88.lib.1.

Secundò Amplia,vt non solùm procedat in iudicibus ordinariis,seu delegatis ad totam cau-
12 sam, † verùm etiam in mixtis executoribus, etiā in articulo causæ deputatis : prout potest poni
13 exemplum † in iudice compulsore, qui si vti suspectus recusetur, & post recusationem procedat,processus dicitur nullus, vt fuit cētum in vna Baren.pensionis coram Caputaquen. 26. Octobris.1562. vt est in recollect.eiusdem parte 1.decis.85.incip.decisio : & propterea in alia Cremonē.Præpositur æ coram D.meo Oradino.18.Feb.

14 1555.fuit dictum † non constare ibi de intrusione ex processu compulsoris recusati. Quod potest
15 ampliari † etiam si per comparitiones coram eo nulla præcedēte protestatione factas pars in eius
16 iurisdictionē cōsenserit: † nam si deinde ex causa, licet antiqua, de nouo tamē ad eius notitiam superueniente, compulsorem recusauerit, & ille post recusationem procedat, processus dicitur nullus, vt fuit (secundum hos terminos) tentum in vna Burgen. iurisdictionis coram Decano. 21. Nouembris 1552. vt est decis. in recollec. Caputaquen. parte 1. decis. 202. incip. licet quis.

Tertiò Amplia, vt processus factus per iudicem recusatū post appellationē sit adeo nullus,
17 † vt licet recusans non fuerit prosecutus appellationem, nihilominus reputetur inualidus, vt est in recolle. Achil. de Graff. deci. 320. processus, sub rub. de recusat. iud. & Veral. 1. deci. 149. Sequitur Bursat. dicto consil. 21. nu. 36. & secuti sunt etiam Domini in dicta Tehatina bonorum coram D. & fratre meo Cantutio. 24. Ianuarij 1575.

18 Quartò, vt procedat † etiam si causa in recusatione expressa non fuisset probata, sed esset talis, quæ si probaretur esset legitima, vt fuit opi. Innocen. & Franc. in dicto c. cum speciali: & est in recollect. Veral. 1. decis. 35. & Paleott. decis. 158. Præsertim si vltra allegationem suspitionis sit
19 etiam interposita appellatio, † cum iudex recusatus procedendo post appellationem dicatur grauare, vt post alios tradit Bursat. in dicto cons.
20 21. nu. 3. & † illius processus est nullus, vt fuit tentum in vna Regié. emissionis professionis coram Capizucco 27. Nouembris 1553.

Quintò Amplia, vt post recusationem non solùm iudex ipse, qui fuit recusatus impediatur
21 in causa procedere, † verùm etiam, & sui coniudices, vt per text. in c. si contra vnum. §. vbi verò. de offic. deleg. in 6. tradit eleganter Stefan. Bertrand. in cons. 122. ex processu. sub numer. 4. libro
22 2. Hanc tamen ampliat. limita, † nisi dictis coniudicibus esset data iurisdictio insolidum, ita vt vnus solus posset procedere, quoniam si hoc casu alter eorum recusetur, & recusatus vna cum altero non recusato procedat, processus valet, vt post docto. in c. cum super. de re iudic. & ibi Fely. colum. 2. & Dec. columna 3. tenuerunt domini in vna Meliten. præeminentiarum coram Rosanen. vt est decisio in recollect. Acchill. 319. & 320. incipi. quando sunt duo, sub rubric. de recusat. Iudic.

Sextò Amplia, vt quæ dicta sunt, quòd processus post recusationem sit nullus, procedant,
23 etiam si is, qui recusatur esset aliàs persona valde religiosa, & timoratæ vitæ, vt post Nattam, in cons. 174. nu. 9. lib. 1. tradit nouissimè Bursat. in dicto cons. 21. sub nu. 22. lib. 1.

LIMITATVR, similiter prædicta Regula nonnullis modis, in quibus iudex recusatus procedendo non attentat, &

24 Primò, quando iudex recusationem † reiicit tanquam ex causa notoriè falsa, & frustratoria. Mil. in verbo iurisdictio, sicut, foli. 194. & tenet Franc. post Innocen. & Panor. in dict. c. cum speciali q. 3. numer. 23. & Lap. in dict. sua prima alleg. sub numer. 2. Quod & post multos per eum allegatos tenet nouissimè etiam Bursat. in dict. consilio 21. numer. 25. libr. 1. vbi etiam numer. 23. eleganter declarat quomodo intelligatur id, quod
25 aliàs dicitur, † in notoriis posse recusationem reiici, vt scilicet procedat, quando notorium est facti permanentis, secus si transeuntis. Item
26 † vt procedat in criminalibus, secus in ciuilibus,
27 † Item vbi à iure est certa pœna determinata, secus si sit incerta, dubia, vel arbitraria, vt latius ibi per eum.

28 Secundò, Quando recusans † expressè (de quo non videtur dubium) aut tacitè recusationi propositæ renunciasset, puta coram iudice recusato comparendo, & litigando, argum. capit. gratum, de offic. deleg. Panorm. in dicto c. cum speciali, & post eum Franc. sub nume. 47. colum. antepen. versicul. secundò aduerte, quibus adde Alexand. in consilio 183. viso processu, numero 5. libr. 2. & consil. 12. videretur. nume. 4. lib. 6. Quod
29 sublimita vno modo, videlicet † nisi comparens protestatus fuerit nolle in eum consentire, vt per Franc. post Innocen. in suprà dicto loco: hanc sublimitationem tenet etiam Rota, vt apud Paleott. in recollect. suis decis. 157. proposui in vna Fauentina 7. Aprilis 1559. post Franc. vbi suprà,
30 & Mohed. decisio. 44. Protestatio † enim reseruat aliàs ius docendi, de suspitione suis loco, & tempore, vt per Bursat. post alios in dicto consilio 21. numero 30. Quæ sublimitatio hodie forsan non videtur omnino vera, vt colligitur ex his, quæ habentur in recollect. Put. decisi. 41. licet processus. in titu. de iud. & alia decis. eiusdem Put. 43. processus licet, eodem titul. in quibus in eadem causa Placentina castri Sarmatis. 14. Decembris. 1542. fuit tentum, quòd si postquam, quis protestatus fuerat, quòd per quemcunque actum non intendebat in iudicem consentire, ad plures actus procedatur, valet processus. Nisi dicas concordando huiusmodi decisiones, quòd protestatio requiratur in quolibet actu, & ita procedat sublimitatio ista, secus si omissa in quolibet actu protestatione procedatur in causa, quia tunc talis processus erit validus, & ita procedat decis. Put.

Tertia, potest considerari limitatio, videli-
31 cet, quando causa esset commissa, † cùm clausula recusatione remota: nam licet commissa cau-
32 sa, cum clausula appellatione remota † non censeatur cōmissa recusatione remota, vt per Frãc. in c. postremo, nume. 2. & seq. de appell. quem refert, & sequitur Lancell. Corrad. de offic. præt. in caus. ciuil. §. 2. in capi. de exceptio. sub numero 7. vers. secundò amplia. Nihilominus, quando in casibus, in quibus causa posset committi, cum dicta clausula recusatione remota (de quibus per Franc. in d. c. postremo, & per eundem in rubric. de appel. numer. 27. & nouissimè per Bapt. Villalob. in collect. commun. opin. litera P. numer. 21. vbi vult, quòd secundum communem opi. Papa possit causam committere, de plenitudine potestatis sine facultate recusandi) reperiretur commissa, cum dicta clausula: potest teneri, quòd tunc etiam pendente recusatione iudex procedere validè possit: argum. in simili, de causa commissa cum clausula appellatione remota: nam si de facto appelletur, potest iudex regulariter non obstante appellatione procedere ad executionem, vt per Franc. in cap. pastoralis, nume. 5. vers. quarto, de appe. vnde ita etiã dici potest in recusatione

satione. Hanc tamen limitationē intellige, quod si causa sit commissa suspitione remota, intelligatur non de omni suspitione,† sed de friuola, vt post Specul. Aut. de But. Ias. & alios, tradit Natta consil. 247. viso num. 5. lib. 1.

Quartò, vt non procedat, quando sumus in iudice, qui non potest recusari, vt est exempli gratia† Papa, & Princeps, vt no. per Franc. in dicto c. cum speciali, quæstione. 11. num. 32. vt de Papa tradit Ruin. consil. 30. quamuis. num. 11. libr. 5. nam hoc casu† videtur, quòd si contra eum proponatur recusatio, nihilominus illa pendente poterit citra vitium attentatorum valide procedere, & quamuis, neque hanc, neque superiorem specificè apud Doctores legerim, tamē vtraque videtur vera, & huius ratio esse potest: quia si remotio recusationis facta per rescriptum Principis suprà dictum effectum operatur, non minus debet illum operari, quando talis recusatio remouetur à lege. Qui autem sint illi, qui prohibētur à lege recusari, vide latè per Franc. dicto c. cum speciali, num. 29. q. 8. & seq. cui adde in proposito no. decis. Boer. 369. per totā, vbi ponit,† an Cardinalis, Sinodus, Vniuersitas, & totum Parlamentum recusari possint, & eleganter nouissimè per Port. Imol. in consil. 91. inter Illustrissimū, numero 14. & per tot. libro 2. vbi tuetur, † quòd suspecto allegato capite (prout erat in casu suo, Dux Albæ Prorex in regno Neapolitano) omnes ciuitates Neapolitanæ, quæ sub ipso sunt censeri tanquam suspectas allegatas, & à iudicando abstinere debere, & quòd † vbi superior est suspectus, eius quoque officiales sint suspecti, respondit Brun. in consilio 31. num. 9. prout refert, & declarat Menocch. in 2. respon. causæ Finarien. numero 90. & 91. Et idem etiam Menocch. post Deci. Rip. Bero. Port. & alios quos ibi allegat in consilio 94. incipien. Qui famæ, nume. 11. libro 1. † Ordinarius autē an possit vti suspectus præsertim in criminalibus recusari latè, & eleganter disputat nouissimè Osasc. in decis. Pedemon. 15. incipit an Ordinarius, per totam. Quid autem † si filius sit iudex, & pater eius sit causæ aduocatus, an hæc sit iusta causa recusandi illum iudicem? & Mandell. de Alba. in consilio 92. in priore, numero 2. libro 1. negatiuè concludit, Pro quo facit, quod aliàs dicitur, quod filio legitimo potest conferri beneficium per eius patrem, si sit Vicarius, & per hoc collatio non dicitur inualida, vt post Deci. in consilio 129. tradit Villalob. in collect. commun. opin. littera F. numero 128. Similiter † an ex eo, quod tres de collegio allegātur suspecti censeatur totum collegium recusatum, tradit eleganter post alios Bero. in consilio 16. in causa. lib. 3. ibique numero 23. declarat quomodo intelligatur id, quod propter caput collegij potest totum collegium recusari.

42 Quintò limita, vt non procedat † in actu delegationis causæ, qui potest à iudice recusato, etiam post recusationem fieri, dummodo simus in iudice ordinario, cum distinctione tamen, de qua per Doctor. in c. si quis contra clericum. de foro competen. & per Maranth. in specul. in 4. parte princip. in 5. distincti. nume. 41. post Franc. & alios in dicto c. cum speciali, num. 15. & Bapt. Villalob. in collect. commun. opin. littera E. nu. 101. vers. Episcopus, & † quòd suspectus in cognoscendo non sit suspectus in delegando, post Doct. in l. qui iurisdictioni. ff. de iurisd. omn. iud. præsertim Deci. num. 6. tradit nouissimè Menoc. in 2. respons. causæ Finarien. num. 91. vbi crebriori docto. calculo hoc approbari testatur. licet contrarium aliàs videatur sensisse Stefan. Bertrand. in consil. 115. licet. sub numero 3. & iterum in consil. 122. ex processu. sub numer. 4. libr. 2. vbi videtur velle, quòd talis delegatio non possit fieri per recusatum, nisi de consensu partis.

44 Sextò limita, & notabiliter †, vt non procedat in processu, & sententia arbitri recusati, quia etiam post recusationem valent, etiam de iure canonico, vt post alios hoc dictum ponit pro singulari Io. Bapt. gener Bartoli, in tractat. de arbit. libr. 9. cap. 7. col. fin. in fi. licet contra eum, qui se fundarit in tali sententia † competat doli exceptio, vt ibi per eum: qui rationem etiam assignat: quia scilicet in compromissis agitur ex stipulatu, non ex sententia, secus in iudicijs, in quibus cum agatur non ex stipulatu, sed ex sententia, cum iudicis iurisdictio per recusationem fuerit suspensa, sequitur, quòd sententia non possit dici valida.

Septimò limitari potest, vt non procedat in recusatione facta † per assertum procuratorem (puta per iuramentum perhorrescentiæ) quousque dominus, tale iuramentum non ratificauerit: quamuis enim huiusmodi iuramentum ratificari possit, gesta tamen ante ratificationem tenent, nec sunt tanquam attentata reuocanda, vt est decis. in recollect. Put. 26. iuramentum: sub rubr. de iudic. vbi, & illud ampliat, vt etiam si dominus ratificauerit, gesta tamen per iudicem etiam post ratificationem valeant, † quousque ratificatio non fuerit intimata: prout, & aliàs vidimus, quòd ad causanda attentata etiam in alijs casibus intimatio requiritur, vt in appellatione interposita coram honestis viris, diximus infrà cap. 12. de attent. appell. pend. in 15. ampliat. princip. numero 21. & quamuis Put. ibi loquatur tantum de recusatione per iuramentum perhorrescentiæ, idem tamen dici potest, & in alia recusatione per assertum procuratorem facta, vt quousque dominus illam non ratificauit, ac ratificationem non intimauit, iudex absque metu attentatorum procedere valeat, cum non adsit diuersa ratio. & fa. quæ diximus suprà nu. 5. & seq.

48 Octauò limitari potest,† vt non procedat in sacro Rotæ auditorio, in quo passim habetur pro valido processus per iudicem recusatū, parte non appellante factus, vt attestatur Acchill. dicta decis. 318. processus. sub rubr. de recusatio. iudic. & ita procedere possunt etiam aliæ decis. suprà in princip. nume. 2. allegatæ in contrarium vers. verum breuitati: Quamuis Acchill. attestatio non vndique tuta forsan videri possit, cum & contrariam sententiam quandoque Rotam secutam fuisse ibidem suprà ex Put. & Thom. de Thanis retulerimus.

Nonò limita, vt non procedat, quando causa fuisset instructa, & pars monita ad sententiam: † quia tunc recusatio, etiam legitima non est admittenda, vt post Franc. in dicto c. cum speciali. in 2. conclusione, & alios per eum allegatos tra

dit Io. Bap. Ferret. in cons. 66. dicto nu. 4. & sequē.
50 lib. 1. vbi tamen id limitat † nisi causæ suspitio-
nis fuissent de nouo exortæ, & de nouo ad noti-
tiam deuenerint, quod etiam sublimitat elegan-
51 ter, † vt procedat quando essemus in his, quæ es-
sent commissa arbitrio iudicis, secus si iudex ha-
52 beret procedere de iure, † quia tunc, cum re-
cusans habeat in promptu remedium appella-
tionis nō admitteretur eius recusatio, per doctri.
Gemi. in c. iudex, in fin. de offic. deleg. in 6. quem
defendit ibi Ferret. etiam ab impugnatione De-
ci. contrarium in hoc vltimo casu sentientis.

Declara præmissa. Primò quòd quamuis
processus, & sententia post legitimam recusatio
53 nem sint nulla, † si tamen sententia fuerit iusta,
potest confirmari, vt est communis opinio, de
qua post Imol. & Io. An. in c. 1. de confir. vtili vel
inutili: & Alexand. in consilio 67. viso. lib. 6. testa-
tur Philipp. Prob. in addit. ad Io. Monach. in c. iu-
dex, sub numero 3. de offic. deleg. in 6. quem re-
fert nouissimè Villalob. in collect. cōmun. opin.
littera R. numero 11. & est in recollect. Chissan.
54 decis. 77. Secundò † declara, quòd à sententia
recusationis, si iudex recusatus potest prætende-
re aliquod considerabile interesse poterit appel
lare, vt eleganter hanc partem tuetur Mandell.
de Alba in consilio 92. in priore, numero 4. & seq.
55 libro 1. Tertiò † declara, quòd licet in recusatio-
ne non requiratur expressio specialis ipsius cau-
56 sæ recusationis, sed sufficiat generalis, † & possit
per iuramentum probari, vt per Bero. in dicto
consilio 16. in causa, numero 4. libro 3. si tamen
aliqua causa specialis fuit expressa, illa debet at-
tendi, vt eleganter per eundem ibi, numero 16. &
57 seq. Quartò, † quòd licèt ratione recusationis
58 iudicis sit recurrendum ad superiorem † ille ta-
men dicitur superior, qui maior est in illo gene-
re iurisdictionis, in quo erit iudex recusatus, &
propterea licèt Papa sit maior, & superior omni
bus ordinarijs. c. cuncta per mundum 6. quæstio.
3. & consequenter etiam delegatus ab eo. c. sane,
de offic. deleg. cū si. nihilominus in terris in qui-
bus Papa in temporalibus non est dominus, sed
alius puta Magnus Dux Hætrur. si ordinarius in
causa profana recusetur, debet recurri non ad
Papam, sed ad Ducem, tanquam ad superiorem
hoc casu in causa profana, vt declarat eleganter
August. Bero. in consilio 117. ex vltima, numero
59 7. libro 3. Quintò declara † vt etiam tertius com
parens pro suo interesse iudicem recusare possit,
vt post Franc. in c. postremo, col. fin. de appellat.
tradit Lancell. de offic. prætor in caus. ciuili. §. 2.
cap. de exceptione, sub numer. 7. vers. quintò
60 ampliari potest. Sextò † declara, vt quādoque
iudex possit recusari etiam si in eum fuerit con-
sensum, & ideo si procurator in curia consentiat
in aliquem pro iudice remissoriæ potest princi-
palis in partibus illum recusare, dummodo non
etiam ipse dominus coram eo processerit, vt fuit
tentum in vna Gerunden. coram Capizucho, 16.
Decembris 1555.

Cap. VII. De attentat. dilatione pendente.

SVMMARIVM.

1 *DILATIONE pēdente officium iudicis conquiescit, & nihil debet innouari.*

2 *Processus habitus post dilationem est ipso iure nullus.*

3 *Iudex ad diffinitiuam procedens dilatione pendente nulliter procedit.*

4 *Terminum, & dilationem à iudice à quo præfixum nō potest ea pendente iudex ad quem prorogare, aut abbreuiare.*

5 *Dilatione pendente, quæ nulliter gesta sunt, nec de partium consensu validari possunt.*

6 *Nullum est, quod fit pendente dilatione iuris, sicut pendente dilatione hominis.*

7 *Dilatione, etiam conuentionali pendente nihil validè fieri potest.*

8 *Arbiter dilatione pendente procedere non potest.*

9 *Iudex dilationis tempore rectè procedit, si illam reuocet.*

10 *Etiam si eodem contextu, quis sit citatus ad videndum reuocari dilationem, & ad audiendum sententiam.*

11 *Idem si de cōsensu partium fuerit reuocata, respectu gerendorum.*

12 *Dilatione pendente potest iudex exercere actum in executionem dilationis datæ.*

13 *Causa dilationis finita iudex valide procedit.*

14 *Iudex etiam dilatione pendente potest aliquid facere in fauorem eius, cui fuit data dilatio.*

15 *Dilationem obtinens potest etiam ea pendente comparere, nec prohibetur innouari per eum.*

16 *Etiam si adsit in causa tertius, qui det de iure exclusiuo iuris illius.*

17 *Suspitio emergens post assignatam dilationem, facit, vt etiam ea pendente debitor capi possit.*

18 *Dilatione pendente procedi potest ad reuocationem eorum, quæ contra ius fuissent innouata.*

19 *Dilatio data ratione eius, quod esset de se nullum, facit, vt interim gesta valeant, cum, & ipsa dilatio fuerit nulla.*

20 *Processus super alio, quàm super eo super quo fuit data dilatio, valet etiam illa pendente, Puta quādo articuli antiqui declarantur, Vel essemus in his quæ non essent præiudicialia, quia dilatione pendente officium iudicis conquiescit in his quæ essent præiudicialia illis super quibus dilatio pendet.*

21 *Remissoriæ termino pendente possunt concedi compulsoriales.*

22 *Dilatio vnica data ad plures actus successiuos compatibiles operatur, vt illi etiam pendente dilatione explicari possint.*

23 *Termino præfixo vigore nouæ commissionis potest nihilominus virtute primæ commissionis procedi, nec termini sunt reiterandi.*

24 *Debitor debitoris fisci, potest etiam dilatione pendente ad solutionem cogi.*

25 *Tertio in causa existente non prohibetur iudex dilatione inter primos litigantes assignata, & pendente de iure illius tertij iudicare.*

26 *Renunciatum si est dilationi etiam tacitè, iudex ea pendente valide procedit.*

27 *Renunciare creditur dilationi, qui facta sibi protestatione per partem, vel præfixo termino per iudicem vt ad prosecutionem remissoriæ procedat fuit in ea negligens.*

28 *Dilatione pendente valide iudex procedit, quādo in ea decernenda sibi reseruauit facultatem procedendi.*

29 *Facultas procedendi dilatione pendente, tunc iudex sibi reseruat, vbi viget calumniæ suspitio.*

30 *Dilatio data ad probandum ea, quæ sunt de articulis iuris non impedit ea pendente posse procedi.*

31 *Citatus ad comparendum, & ad respondendum inquisitioni*

sitioni infra tres dies, potest pendente hac dilatione carcerari.

32 *Delegatus ad exequendam rem issoriam non solùm potest dilatione pendente procedere, immo extra dilationem procedens processus esset nullus.*

33 *Nisi dilatio fuisset prorogata, quia tunc valet. Etiã si prorogationis notitiam non habuerat. nu. 34*

SICVT suprà proximè diximus, quòd vltra prohibitionem, ne quid innouetur, quæ ex litis, vel inquisitionis pendentia resultat, recusatio quoque proposita specialiter prohibet, ne quid ea pendente noui fiat, ita & dilatio à iudice concessa habet in se tacitè hanc prohibitionem, vt ea pendente non possit, nec debeat aliquid innouari: est enim Iuris Regula, quòd dilatione pendente iudicis officium conquiescit. l. siue pars. C. de dilat. c. significante, de appell. vbi Franc. numero 15. in glo. in verb. peruenire diem. dicit illum tex. semper ad hoc allegari: & quamuis iste articulus an & quando, quid, & quomodo dilatione pendẽte possit fieri sit admodum vtilis, & scitu necessarius: Nihilominus, (quia illum Franc. in dicto c. significante. etiam secundum ordinem à nobis propositum per viam regulæ, & limitationum eleganter, & distinctè explicauit, & ex recentioribus omnium elegantissimè eundem prosecutus est Anton. Gabr. commun. conclus. libro 2. de dilat. conclus. 1. per totam, latius illum non examinabimus, sed tantum sub compendio regulam, & limitationes ab eis propositas referemus, vt Lector summatim de his omnibus, quæ circa hanc materiam attentatorum dilatione pẽdente occurrunt dicenda, aliqualiter instruatur & in cæteris ad supradictos in dictis locis reiiciatur, additis non nullis præsertim allegationibus, quæ per eos ibi non ponuntur. Sit igitur,

1 REGVLA, † quòd dilatione pendente iudicis officium conquiescit, & nihil debet innouari. Franc. in dicto c. significante, numero 15. & est decis. Rot. 37. aliàs 406. no. quòd si iudex, numero 2. de appell. in antiq. quæ comprobari potest, ex eo, quod dicit aliàs Mil. in verbo. iurisdictio sicut,

2 fol. 194. † quòd processus habitus post dilationem est ipso iure nullus, sicut post appellationẽ, vel recusationem, Idem tradit Probus in additio. ad Io. Monach. in rubr. vt lit. penden. in 6. & et decis. in recollect. Thom. de Thanis, 108. incip.

3 in eadem: Et ex eo etiam, quod aliàs dicitur †, quod iudex procedens ad diffinitiuam dilatione pendẽte nulliter procedit, vt not. Paris consilio 106. Bonifacius, numero 14. libro 4. Et ex hac regula

4 infertur, † quòd si iudex à quo præfigat appellanti terminum, ac dilationem ad aliquid faciendum, iudex ad quem illo pendente, non potest illam prorogare, aut abbreuiare regulariter, de quo per Fran. post alios, in c. personas, nu. 16. de appell. Quàm regulam

AMPLIA,

Primò, vt in tantum gesta dilatione pendente

5 te sint nulla, vt † nec de partium consensu ratificari valeant post factum, secundum Franc. ibi post Bald. & Cyn. in dicta l. siue pars.

Secundò Adde tu, quòd regula non solùm procedit in dilatione hominis, prout videtur semper loqui Franc. in dicto cap. significante. † Verum

6 etiam in dilatione iuris: sicut enim, quod fit pendente dilatione hominis est nullum, ita quod fit pendente dilatione iuris, vt dicebat aliàs Lap. alleg. 2. sub numer. 7. & Rota dicta decis. 37. aliàs 406. no. quòd si iudex, numero 2. de appell. in antiq.

7 Tertio vt procedat † etiam in dilatione conuentionali, in ea enim absolutum est, quod antequàm expiret dies inter partes conuenta, male agitur. l. cedere diem, de verb. sign. cum simil. quam ampliationem nota propter ea, quæ dicemus infrà in 7. & 13. limitatione huius regulæ.

8 Quarto Amplia, † vt regula non solùm procedat in dilatione data à iudice, verum etiam in dilatione data ab arbitro, nam dilatione pendente, etiam officium arbitri conquiescit, vt expressè no. Io. Bapt. gener Bartoli, in tract. de arbit. lib. 9. cap. 12. in fi.

LIMITATVR nunc dicta Regula 15. modis per Franc. ibi.

9 Primo nisi iudex expressè dilationem † reuocet, vt per eum ibi. numero 16. cui adde Mil. in verbo. dilatio donec, fol. 88. & post alios per eum allegatos. Grat. in consilio 77. duo principaliter,

10 numer. 17. lib. 2. vbi ampliat, † vt procedat etiam si eodem contextu esset quis citatus ad videndũ reuocari dilationem, & ad audiendum sententiã, nam sententia sic postmodum lata valida reputatur, vt ibi per eum: Quod etiam affirmauit in consil. 78. viso. eo. lib. per tot.

11 Secundo nisi dilatio reuocetur † de consensu partium, idem Franc. ibi. nume. 20. quod intellige tu respectu gerendorum post reuocationem dilationis, vt illa valeant, non autem respectu gestorum ante reuocationem dilationis, quia illa etiam de consensu partium non ratificantur, vt dictum est suprà in 1. ampliatione.

12 Tertio nisi iudex velit exercere actũ † in executionem dilationis datæ, idem ibi, sub nume. 20. vers. tertiò limita.

13 Quarto nisi sit finita † causa dilationis, idem ibi post Barto. & alios in l. à filia. §. alumno. ff. ad trebellian. quibus adde decis. Egid. 622. processus, in fi. & nouissimè Bero. in cons. 106. quatuor. nu. 6. lib. 3.

14 Quinto nisi iudex aliquid faciat † in fauorẽ eius, cui fuit data dilatio, quod bene notandum dicit Frãc. ibi sub n. 20. vers. quintò limita, & tradit etiam Grat. in dicto consil. 77. num. 21. & Bero. in consil. 116. pendente, num. 5. lib. 3.

15 Sextò vt non procedat respectu † illius, qui habuit dilationem: nam is etiam ea pendente potest cõparere, & acta facere in iudicio, nec enim prohibetur innouari per eum, qui habuit dilationem, dicit formaliter idem ibi sub num. 20. versic. sexto limita: pro quo facit in recollect. Guid. bon. decis. 71. incip. Didacus, sub rub. de iudic. vbi voluerunt domini, quòd Didacus, qui obtinuit

16 sententiam contra Martinum, † si in secunda instantia veniat tertius pro suo interesse, & det de iure suo exclusiuo iuris Didaci, & Didacus obtinuerit super hoc dilationẽ ad partes, quod poterit etiam pendente hac dilatione petere confirmatoriam contra Martinum: & ex hac decis. potest colligi ampliatio ad hanc sextam limitationem, vt procedat etiam si in causa adsit tertius,

qui det de iure exclusiuo iuris illius, qui dilatione pendente vellet in causa procedi.

17 Septimo nisi pendente dilatione † emergat suspitio, quia talis suspectus etiam dilatione pẽdente capi potest, idem ibi. nume. 21. vbi videtur ampliare etiam si esset debitor in diem, vel sub conditione, & nondum aduenerit dies, aut fuerit purificata conditio, & sic videtur regulam intelligere non solùm de dilatione iudiciaria, sed etiam de dilatione competenti ex contractu.

18 Octauo nisi ea pendente aliquid † innouaretur contra ius: tunc enim ad reuocationem talium attentatorum posset iudex procedere, etiã pendente dilatione, Franc. ibi num. 22. post Imol. & Panor. Quibus adde Lap. alleg. 82. in causa, numero 6. quem etiam in id citat, & sequitur nouissimè Mandos. in tract. commissio. in 14. form. cõmissionis attentat. in verbo. reuocandi, qu. 5. in fin.

Nono limita nisi dilatio fuisset data ratione
19 eius, † quòd esset de se nullum, quia (cum similiter dilatio esset nulla) processus valeret, idem ibi. sub nu. 22. vers. nono limita.

20 Decimo nisi processus esset super alio, † quã super eò, & respectu eius super quo fuit data dilatio, puta si iudex pendente vna dilatione ad aliquid faciendum, velit aliam dare ad alium actum successiuum explicandum: quia hoc potest, idem ibi numero 22. vers. decimo limita. Et
21 propterea videmus † quòd pendente termino remissoriæ possunt concedi compulsoriales, vt est decis. in recollect. Put. 3. incip. pendente termino: in titulo de dilat. & idem post Franc. in dicto cap. significante, tenuit Rota in vna Gerunden. Canonicatus sancti Felicis. 30. Octobr. 1547. vt est decis. in eisdem recollect. Put. 12. dilatione concessa, in tit. de dilationibus, vbi similiter generaliter voluit, quòd dilatione concessa appræhenso in curia, potest Auditor concedere compulsoriales, & facere alios actus non repugnantes dilationi. Quibus concordat in recollect. Thom. de Than. decis. 66. incipit conpulsoriales, & alia Acorambo. 30. incipit. pendente: sub rubr. de dilat. Sic etiàm pendente dilatione ad faciendum articulos in causa possunt antiqui articuli declarari, cum ex declaratione nouum quid fieri non dicatur, vt post Oldrad. in consilio 166. tradit And. Barbat. in consilio 7. visis. colum. 1. versic. tertio facit. libro 3. Inde aliàs generaliter dicitur, quod iudicis officium conquiescit, in his scilicet, quę preiudicialia essent illis super quibus dilatio pendet, vt post alios tradit Augustin. Bero. in consilio 36. in causa. numer. 6. libr. 3.

Vndecimo. Quia (vt dicit idem numero 22. versic. vltimo limita) poterit vna dilatio assigna-
22 ri, † ad plures actus successiuos, siue diuersos, quando sunt compatibiles, vt ibi latiùs per eum, & Grat. dicto consilio 77. numero 18. & seqq. libro 2.

Duodecimo limitari potest, vt non procedat
23 in dilatione, & termino præfixo † vigore nouæ commissionis ad probandum dispensationem, vel promotionem: quia ea pendente potest nihilominus procedi virtute primæ commissionis, nec erunt propter pendentiàm dilationis termini reiterandi, vt est decis. Egid. (qui ita formaliter loquitur) 324. pendente. Nisi cõsideres quòd licet ille vlterius allegando rationem non procedat, tamẽ eius decisionis ratio esse potest, quia scilicèt processus est super alio, & alio etiam respectu, quàm sit data dilatio, & sic commodè dicta decisio Egid. poterit (si non pro diuersa limitatione) saltem adaptari ad dicta suprà, in 10. limitatione.

Decimo tertio si intelligeremus hanc regulam non solùm in dilatione iudiciaria, sed etiam conuentionali, & ex contractu descendenti, prout videtur tacitè sentire Franc. ibidem, numero 2 (vt dictum est suprà in 7. limit.) poteris etiam dare limitationem in qua, quis dilatione pendente co
24 gitur ad solutionem, & sic innouatur, † videlicet in debitore debitoris fisci, puta Titius est debitor meus, & ego fisci, licèt Titius quoad me habeat dilationem, nihilominus si fiscus non valens àme consequi, velit exigere à Titio, quod mihi debebat, potest, & Titius etiam pendente dilatione, cogitur ad solutionem, vt est decis. Lanfranc. 418. debitor.

Decimo quarto vltra Franc. vbi suprà limita nisi decreta dilatio sit inter duos, & in causa ad-
25 sit etiam † tertius collitigans, quoniam iudex non prohibetur hoc casu etiam dilatione pendente de iure tertij collitigantis iudicare, vt animaduertit nouissimè Herc. Seuerolus in tractat. de remission. capitulo 27. versiculo attamen de iure tertij.

Decima quinta ex eodem ibidem, versiculo, & quod diximus. colligitur limitatio, vt non pro-
26 cedat, quando tacitè fuisset dilationi † renunciatum, quod tunc euenire admonet, quando ei
27 † qui dilationem obtinuit, vel facta fuit protestatio, quod ad prosecutionem remissoriæ procedat, vel ad id fuerit per iudicem terminus præfixus: nam si ille in hoc negligens fuerit censetur dilationi renunciasse, secundum eum.

Sextus decimus quoque casus, in quo dilatione pendente proceditur per eundem ibi consi-
28 deratur, † quando scilicet iudex dilationem decreuit retenta sibi potestate quandocunque interim iudicandi, quod à Patribus tunc in Ro-
29 ta fieri etiam ipse attestatur, † quãdo contra dilationem petentem aliqua viget calumniæ suspitio, vt eleganter per eundem ibi, circa finem.

30 Decimo septimo, limitari potest, † quando dilatio fuisset data ad probandum aliquid, quod esset de articulis iuris, & de quo iudex ex inspectione librorum poterat se informare, quoniam ea pendente potest iudex procedere, & sententiam ferre, vt est de mente Grat. in consilio 77. duo principaliter. sub numero 2. versiculo præterea dico, libro 2. post glo. Barto. & Bald. in l. cum Pater. §. curatoris. ff. de legat. 2. & Ias. in libro 2. de re iud.

Decimo octauo limitari potest, vt non proce-
31 dat † in termino, & dilatione, quæ solet regulariter apponi, & præfigi in prima citatione, quæ fit ad comparendum, & respondendum inquisitioni, quoniam pendente hac dilatione iudex poterit capi facere reũ inquisitum, vt tradit latè, & eleganter pro limit. ac declaratiõe d. l. siue pars Boss. in tit. de captura, nu. 10. vbi inquit, quòd ita seruatur, & ẽt rationem assignat, quia scilicet talis dilatio

dilatio in effectu non videtur data, vt veniat infra tres dies, sed vt respondeat inquisitioni, quā dilationem ad respondēdum etiam dum erit in carcere citatus, & demum carceratus habebit, quòd etiam post Bossi. ibi secutus est Iul. Clar. in sua pract. crim. q. 31. in fi. vers. vltimo quæro.

Decimonono potest limitari, vt nō procedat in dilatione remissoriæ, quoniā ea pendente si quis ordinariè velit agere ad pēsiones, vtique hoc casu remissoria non retardat processum, vt fuit dictum in vna Caputaquen. pensionis corā Paleotto 20. Decembris 1560. secus si ageretur executiuè, vt ibi dictum fuit.

Declarari etiam debet prædicta Regula, vt quòd dicitur, quòd iudex pendente dilatione, nihil debet innouare, neque in causa procedere intelligat ciuiliter, & sano modo in iudice principali ipsius causæ, secus de iudice ab eo delega-
32 to † puta ad exequendam remissoriam in partibus: is enim iudex, nedum prohibetur exequi pēdente dilatione, quinimmo extra dilationem in
33 validè ꝓcedit, † nisi terminus sit ꝓrogatus, qua
34 prorogatione facta validè procedit † etiā si ipse nō haberet notitiam huiusmodi prorogationis, vt de his est decis. in recollect. Guid. bon. 75. dixerunt domini: sub rubri. de iudic. in vna Portusen. Canonicatus 21. Nouembris 1562.

Cap. VIII. De Attent. Relatione pendente.

SVMMARIVM.

1 *RELATIO, recusatio, & appellatio æquiparantur quoad effectum suspēdendi iurisdictionē, & vt nihil possit innouari.*
2 *Relatio causæ ad superiorem ex multis causis fieri potest, quia Quædam est*
3 *Ex natura causæ puta quia sit de maioribus causis, & decisioni principi reseruatis, Quædam*
4 *Ex forma commissionis, puta si in rescripto dicatur, Audiat, & referat, & Quædam*
5 *Ex voluntate iudicis.*
6 *Relatione pendente regulariter nihil debet innouari per iudicem: & ratio assignatur.*
7 *Processus, & sententia Iudicis post relationem causæ dicuntur ipso iure nulla.*
8 *Appellare non est necessarium à processu facto pendē te relatione: licet Bart. contrarium senserit.*
9 *Appellari etiam à sententia nulla potest, & non est sine effectu operandi.*
10 *Principe mortuo (cui erat facta causæ relatio) non per hoc iudex potest relatione hac pendente in causa procedere.*
11 *Relatio dicitur fieri non personæ principis, sed dignitati quæ nunquam moritur.*
12 *Processus factus per iudicem post præsentationem relationis non potest etiam de partium consensu validari.*
13 *Citatio partis in relatione facienda non est necessaria.*
14 *Iudex reuocans relationem causæ à se factam, post reuocationē validè procedit, tribus in hac reuocatione concurrentibus.*
15 *Primum, quòd sit facta ab ordinario, secus si à delegato.*
16 *Secundum, quòd sit facta de consensu partium.*
17 *Tertium, quòd sit facta antequam relatio fuerit principi præsentata.*

EX Rub. ext. de appell. recusat. & relation. (vbi hæc tria tanquam æquiparata ponūtur) satis cuique patere potest veram esse propositionem illam, qua pas-
1 sim doctores vtuntur, † videlicet appellationē, recusationē, & relationem, quo ad suspēsionem Iurisdictionis inter se in tantum æquiparari, vt sicut appellatione pendente, nihil est innouandū, l. 1. & tot. tit. ff. nil nouar. appell. pend. ita nec recusatione, aut relatione pendente, vt not. Host. & Io. And. in c. legitima, in gl. in ver. assignata, de appel. in 6. & no. omnes prȩsertim Franc. in rub. ext. de appel. post princ. & in c. cum speciali, sub n. 47. eo. tit. & per Alex. cons. 238. ponderatis, nu. 13. lib. 6. & eleganter per Vāt. in tract. de nullit. in ti. de null. ex defectu iurisd. ord. num. 143. & seqq. Et quamuis in d. rub. primo dicatur de appellationibus, deinde de recusationibus, & postremo de relationibus. Nihilominus, quia nos instituimus pro faciliori intelligentia huius materiæ attentatorum diuidere actus, qui solent, & possūt præcedere sententiam ab his, qui sententiam subsequuntur, propterea, & suprà posuimus Rubricā de attentatis recusatione pendente, & hic subiicimus hanc de attentatis relatione pend. (præsertim cū in lib. quoq; Codicis particulariter ponatur rubrica ista de relatione) de Attētatis postmodū appellatione pēdēte latiùs suo loco tractaturi infrà cap. 12. Et ꝓ huius materiȩ in
2 telligētia pmittendū est, † ꝙ relatio ad superiorem ex multis cāis fieri pōt, & quāuis Marant. in specul. in 3. par. sextȩ partis princ. q. 1. n. 7. ponat quinq; species relatiōis, & Frāc. in c. intimasti. in gl. onus, vers. in eadē, sub nu. 5. de appell. non videatur exp̄ssè ponere, nisi duas, tamen ad propositum nostrum tres possunt considerari. Prima
3 relationis species est † ex natura ipsius causæ, vt quia sit de maioribus causis decisioni principis reseruatis, vt in c. vt debitus. de appel. c. maiores,
4 de bapti. † Secunda, ex forma cōmissionis, putà si principis rescripto cautum sit, vt iudex causam cognoscat, & referat, vel vsque ad sententiā exclusiuè, vt in c. constitutus. de appe. vt vtramque po
5 nit vterque in dictis locis. † Tertia esse potest ex voluntate iudicis, qui cū ex se difficultates, quæ in causa sibi oriri videbantur, resoluere non valeret, super resolutione consulat principem, & sic ad eum causam referat, de qua in l. j. & ibi Bar. & alij. C. de relat. & in c. intimasti. de appellat. & ponit Marant. dicto loco, num. 7. nam alias duas species ab eo consideratas consultò omittimus, cùm altera videatur localis, & quæ in regno est in vsu, non faciens multum ad materiam hanc attentatorum, & alteram de relatione faciēda per sapientem, ad cuius consilium causa sit remissa, pro faciliori intelligentia sub speciali rubrica: attent. pend. consilio sapientis, in cap. sequenti ponere posuimus. His breuiter præmissis
6 REGVLA sit, † quòd gesta per iudicem (nā quoad ipsas partes non videntur in hoc casu ex hoc capite attentata cōsiderari, cū si quid faciāt qđ sibi non liceat, nō tā ex relationis, quā ex ipsius litis, & cāæ, quæ refertur, pendentia incidit in vitium attentati) relatione cāȩ per eū ad principem factæ, & relationis præsentatione subsecuta nō valeāt, quod intellige generaliter de re-

latione tā ex natura causæ, quā ex forma com-
missionis,quā etiam ex volūtate sua facta. Et ra-
tio huius regulæ est, nam in omnibus causis si
procedat processus tanquam factus absque iu-
risdictione est meritò nullus,quia in primis duo
bus casibus, cum sibi & natura causæ , & forma
rescripti expressè obstent , defectus iurisdictio-
nis euidenter apparet.in tertia autem licet ab
initio habuerit iurisdictionem, illam tamen per
relationem à se abdicauit per modum suspensio
nis,quousque princeps non responderit,cum re
latio quoad suspensionem appellationi æquipa
retur,vt dictum est suprà in princ.huius rubr.&
quòd suspēdat Iurisdictionem,est tex.in c.licet,
de offic.deleg.Hanc regulam tenent Host.Ioan.
And.Franc.& alij allegati suprà, in prin.& Rui.
consf.77.ad ea.in princ.lib.5. & consf.172.circa n.
7.& sequen.lib.4. vbi inquit,quòd relatione fa-
cta officium iudicis conquiescit,& nihil interim
fieri debet.

AMPLIA.

Primò,vt in tantum Iudex pendente relatio
ne, & facta principi relationis præsentatione
malè procedat,vt eius † processus , & sententia
7 sint ipso iure nulla, vt est tex. in dicto c.licèt:de
offi.dele.& quamuis.Bar.in l.ad principem. per
illum text.ff.de appel.& Ang.ibi,& in l.1.§.quæ-
situm,eo.titu.tenuerint processum valere,& re-
quiri appellationem ab eo,per tex.in l.1.C.de re
lat.& eādem opinionem cum Bar. teneat decis.
Tolos.480.& ibi Stef.Auf.in addit.ad med.vers.
8 plus operatur.† Franc.tamen in dicto c.intima-
sti.col.fi.sub nu.10.vers.tu aduerte(inquit) Bar.
in hoc non bene locutum,& contrarium esse te-
nendum,prout firmat idem ibi post Host.Spec.
Io.And.& alios per eum adductos,vbi etiam re
spondet ad d.l.1.de relat.nam quod possit inter
poni appellatio non est sufficiens arg.quòd pro
9 cessus valeat,† cū etiam à sententia nulla possit
appellari,vt ibi per eum.per c.dilecto. eo.tit.de
appell. & ex appellatione à sententia nulla, ali-
quis etiam resultat effectus,de quo vide elegan-
ter per Alex.in l.2. nu.21. De bon. possess.contra
tab.& nos dicemus latiùs infrà.c. 12.de attent.
appellatione pen.in 6.Ampliat.princ.nu.2.
10 Secūdò Amplia,vt procedat † etiam si prin-
ceps,cui iudex causam retulerat , & cui relatio
fuerat præsentata, antequā consuluerit,moria-
tur,nā licet videretur dicendum iudicem proce
dētem hoc casu esse excusandum, cum mortuo
principe non possit amplius ab eo expectare cō
sultationem,quæ(in relatione ex voluntate fa-
cta)fuit causa finalis, quare relationem fecerit,
qua cessante secūdum regulas vulgares deberet
cessare effectus ille suspensiuus iurisdictionis,
qui ex relatione resultat,Nihilominus dicitur il
lius processum fore nullum,vt no.Bald.in rubr.
C.de relat.& post eū Franc.in dicto c.intimasti,
col.fi.ad fi.& ratio est,quia debet expectari con
11 sultatio successoris, cum relatio sit facta † non
personæ,sed dignitati,quæ non moritur.c.si gra
tiosè,de rescrip.ex quo patet respōsio ad cōtra-
rium: Quæ ampliatio multo magis procedit in
relatione facta ex natura causæ, aut ex forma
rescripti, obstante iurisdictionis defectu, vt di-
ctum est.

Tertiò,vt talis processus factus post præsenta
12 tionem relationis non possit validari † de par-
tium consensu,quamuis enim aliqui senserint de
consensu partiū talem processum valere, vt post
Card.& Abba.in c.constitutus,de app.& Vital.
in tract.de claus.in clausula,nil noua. app. pend.
d.nu.25.cōsiderabat(licet ad aliud propositum)
Manfr.lib.1.de atten.app.pen.in 9.par.nu.9.Con
trarium tamen videtur verius,& hoc expressè te
net Franc.in d.cap.intimasti.col.fin.sub num.10.
versic.& intelligo omnia supradicta, & col.pen.
vers.quintò quæritur.num.9.per text.in c.bonæ,
el 2.de postu.præl.ver.nec nocebat.quibus adde
Stef.Aufrer.idem tenentem per illum tex.in ad-
ditio.ad dictam decis. Tolos.480.ad med. versi.
plus operatur etiā.pro qua facit in simili, quod
aliàs dicitur de processu facto per iudicem recu
satione pendente,vt nec partium consensu vali-
dari possit,de quo suprà c.7.de attent.dilat.pen-
den.in 1.ampliat.num.5.Quod etiam ex alio sua-
13 detur† quia pars ipsa, & ipsius partis consensus
in huiusmodi relatione parum,aut nihil videtur
attendi,cùm in relatione non sit necessaria par-
tis citatio.vt est decis.in recollec.Guid.bon.109.
fuit tentum,sub rubr.de relat.

14 LIMITA prædictā Regulam vno modo † ni-
si iudex relationem suam reuocauerit, nam post
reuocationem,validè procedit,& quia ista limi.
simpliciter tradita non videtur vera. Et pro ea
sustinenda varij varia considerauerint, pro opi-
nionum concordia ex omniū dictis, ita probabi
liter dici potest,quòd illa sit vera,dūmodo con-
currant copulatiuè tria,quæ ex dictis doct.colli-
15 guntur. Primū, † quòd sit facta à iudice ordina-
rio,secus si à delegato,& ita procedat l.ad prin-
cipem,& dictum Bar. ibi. ff.de appell. Secundū,
16 quòd † sit facta de consensu partium,& ita proce
dat opinio Imol.in d.ca. intimasti. relata ibi per
17 Franc.q.5. Tertium, † quòd talis reuocatio fiat
ab ordinario de partium consensu antequam ta
men sit præsentata principali ipsa relatio , & ita
procedat tex.in d. cap.bonæ. vt tradit Franc. in
d.c.intimasti.d. quæst.5.& col.fi. vers.hoc tamen
limitari posset,vbi in effectu, ita virtualiter con-
cludere videtur, aliàs enim (nisi illam his decla-
rationibus adiuuemus) vix sustineri posset.

CAP. IX. DE ATTENTAT. Consilio Sapientis penden.

SVMMARIVM.

1 *REMISSIO causæ ad consilium sapientis suspēdit iudicis iurisdictionem.*

2 *Consilio sapientis pendente,etiam instantia causæ suspenditur,secundum aliquos.*

3 *Relatio facienda per consilium sapientis æquiparatur recusationi,& appellationi.*

4 *Sententia,& alia gesta per iudicem postquam remisit causam ad consilium sapientis,& illo non expectato sunt nulla.*

5 *Pronunciatio, quod causa sit remittenda ad consilium sapientis, idem operatur,ac si esset facta remissio, quoad suspensionem Iurisdictionis.*

6 *Protestari non debet is,qui huiusmodi remissionem obtinuit,quod per eum non stat , sed absque protestatione iudex si procedit,nulliter procedit.*

7 *Consilium sapientis à iudice petitum pro maiori animi sui satisfactione nō suspendit iurisdictionem,& nō est expectandum.*

Secus

Secus si sit petitum ex forma alicuius statuti.n. 8.

9 *Sapientis cōsilium calumniosè, & malitiosè petitum, atque à iudice obtentum non debet retardare processum.*

10 *Dispositio loquens de consilio sapientis, recipit interpretationem, nisi calumniosè petatur.*

11 *Processus iudicis, qui causam ad consilium sapientis remisit valet, si remissionem reuocauit.*

12 *Reuocatio remissionis ad consilium sapientis potest fieri per iudicem, etiam inuitis partibus.*

13 *Etiam si remissio fuisset facta de consensu partium.*

14 *Consilium sapientis petitum super articulo, qui non habet probabilem iuris dubitationem potest contēni.*

15 *Petitio sola, quòd causa remittatur ad consilium sapientis non connumeratur inter actus suspensiuos iurisdictionis.*

CVM inter cęteros actus suspensiuos iurisdictionis iudicis computetur
1 etiam iste,† quando iudex remittit causam ad consilium sapientis: ad no. in l. fi. vbi Bal. C. de relat. & Bart. ac Bal. in locis citatis per Marāt. in specu. in 3. parte sextæ partis princip. q. 1. nu. 10. Quod ex eo etiam suaderi videtur, quòd per huiusmodi consilij pen-
2 dentiam,† etiam ipsius causæ instantiam suspendi aliqui affirmauerunt, de quo post alios nouissimè per Ioan. Bapt. Asin. in sua praxi Iudic. §. 2.
3 cap. 11. numero 23. & seqq. † Cumque relatio facienda per consilium sapientis æquiparetur recusationi, & appellationi, vt per Alex. consi. 238. ponderatis. nu. 13. li. 6. non est mirum si gesta per iudicem isto consilio pendente sunt attentata. Formanda est igitur in proposito

4 REGVLA † quòd sententia, & alia gesta per iudicem postquam causam remisit ad cōsilium sapientis, & illo aliter non expectato sunt nulla, vt post Bald. tenet Franc. in c. vt debitus. sub numer. 43. de appel. & Alexand. in dicto cons. 238. & tradit Lancell. Corrad. de offi. Prætor. in caus. ciuil. §. 2. in cap. de exceptione, sub num. 8. vers. his peractis, vbi in id citat etiam Paul. de Castr. in cons. 87. & Soci. in cons. 10. num. 11. li. 4. subdēs, quòd etiam de iure communi nullitas processus inducitur si consilio spreto procedatur: Præsertim cum paria sint causam esse relatam ad principem, (quo casu talia gesta sunt nulla, vt supra dictum est cap. suprà proximo. numero 6.) & esse consilio sapientis commissam, vt vtroq; casu iudicis officium conquiescat, & nihil noui interim fieri debeat, vt tradit eleganter, & abundè post Bar. & alios Ruin. cons. 77. ad ea, in prin. lib. 5. & in cons. 72. circa. nu. 8. & seqq. lib. 4. Quæ.

AMPLIARI potest,

Primò, vt non solùm procedat, quando causa
5 est commissa, verùm etiam † quando est pronūciatum illam committendam esse, vt tradit Rui. ibidem.

6 Secundò, vt prædicta procedant † etiam si is qui petiit ad consilium sapientis causam remitti non fuerit protestatus, quòd per eum nō stat, nam etiam absque protestatione ista instantia sibi non currit, & interim officium iudicis conquiescit. idem Ruin. ibidem.

LIMITA eandem.

Primò, vt non procedat in consilio à iudice
7 petito de iure cōmuni, † puta pro maiori animi sui satisfactione, quia illud non tenetur expectare, vt tradit Franc. in d. c. vt debitus. sub n. 43. facit, quod scribit Ang. in l. ad principem. per illū tex. de appel. iudicē iudicare posse nō expectato cōsilio sapiētis, refert, & sequitur Menoc. de arbit. iud. li. 1. q. 23. n. 40. Ad quod multa elegāter ògerit Burs. in cōs. 90. an iudex, nu. 35. & seq. .1. præsertim. nu. 46. vbi in hoc de cōmuni opi. testari videtur, Sed procedat regula in consilio,
8 † quod ex forma alicuius statuti esset necessario, & pro forma adhibendū, vt ibidē per Franc. & Burs. vbi sup. nu. 44.

Secundò. Ex dictis per Ruyn. in cons. 6. visis.
9 nu. 4. li. 4. potest colligi alia limitatio, † quando scilicet hoc consiliū calūniosè, & malitiosè peteretur, & ad effectum differendi: tūc enim iudex minimè teneretur illud dare, etiam stante statuto, quòd teneatur ad dādum, ex quo satis colligi potest, quòd si non potest cogi ad dādū (si facta petitione huiusmodi cōsilij procedat, processus erit validus, sed verè hæc limitatio nō videtur respicere regulā, quæ loquitur nō de cōsilio sapientis tantummodo petito, sed de causa iā ad dictum consiliū remissa, & de gestis postea per iudicem: Nisi præsupponamus hoc consiliū malitiosè petitum, fuisse etiam per iudicem concessum, quo casu licet Ruyn. dicto cons. 7. nihil specificè ponat, limitatio tamen in se vera esset, nā sicut lis calūniosè instituta non inducit litis pēdentiā ad effectū attentatorū, vt dictū est suprà in 4. limitatione princ. regulę princ. cap. 4. de attent. lit. penden. num. 1. & restitutio in integrum non impedit executionem, nec suspendit iurisdictionem iudicis, quando calumniosè est petita, vt est decis. Afflict. 356. fuit dubitatum. sub numero tertio, & Lap. allegat. 53. an oporteat, numero 8. & dicemus lātius infrà. cap. 18. de attent. restit. in integr. penden. in 1. limit. numero 55. Ita & consilium Sapientis calumniosè petitum, & obtentum non debet suspendere iurisdictionem iudicis, argum. sumendo à simili: Et fa. quia aliàs
10 videmus, † quòd dispositio loquens de consilio sapientis recipit interpretationem hanc nisi scilicet calumniosè petatur, secundum Ang. in leg. post rem. ff. de transactio. & allegat Calcan. cōs. 83. quia in causa. col. 3. num. 5. & quæ ponit etiam Aemilia. in cōs. 40. diuino, nu. 8. & melius in cōs. 69. magnifici, num. 12. & 13. qua suspensione cessante clarè patet, quòd etiam attentata cessant, vt pluries dictum est.

11 Tertiò potes limitare, vt nō procedat, † quādo iudex suam interlocutoriam (qua pronuntiauerat causam esse remittendam ad consilium sapientis) reuocasset: si enim procedat, postquam reuocauit eius processus validus erit dicendus, cùm per reuocationem, (vt patet) sit sublata suspēsio iurisdictionis ex dicta remissione procedens: Hæc autem reuocatio proculdubio iudici regulariter permittitur. l. ad principem. ff. de ap-
12 pellat. † quinimmo potest id facere etiam inui-
13 tis partibus: & quòd magis est † etiam si ipsa remissio fuisset facta de consensu partium, vt not. doctor. in dicta l. ad Principem, & in l. ex illo. vbi Bald. C. de appel. & post eos Franc. in c. cum cessante, col. 5. num. 13. vers. quartò limita eodem titu. de appel.

14 Quartò limita, † nisi consilium peteretur super articulo, qui non habet probabilē iuris dubitationem

bitationem quia tunc contemni pôteſt, & ſentẽtia ſubſecuta valet, vt poſt Bart. Bal. & alios per eum allegatos, præſertim Alex. in conſi.72. viſa. col.fin. verſ. fortificantur. lib.2. & conſil.145. col. fi. lib.5. & plenius per Iaſ. in l.1. in prin. col.5. verſ. ſeptimo. ff. de nou. oper. nunciat. tradit Ioan. Cephal. in conſ.201. exiſtimo. num.3. libr.2.

DECLARA eandem regulam vno modo,
15 † quòd ſi ſit petitum tantum huiuſmodi conſilium, & non fuerit neque datum, neque pronunciatum eſſe dandum, ſi procedatur, licèt aliàs huiuſmodi conſilio pendente regulariter, nec iudex, nec pars poſſit litem inchoatam proſequi, tamen valet proceſſus, & cenſetur illi petitioni renunciatum, vt per Ruin. d. conſ.77. & conſ.172. Pro quo facit, quod dicit Alex. d. conſ.238. nu.18. quòd ſola petitio talis cõſilij nõ reperitur cõnumerari inter actus ſuſpenſiuos iuriſdictionis.

CAP. X. DE ATTENTAT. Poſt Auocationem cauſę.

SVMMARIVM.

1 *TTENTATA poſt auocationem cauſæ dicũtur magis attentata, quàm ſi fierent relatione, vel appellatione pendente, & infrà num.7. vbi ratio aſſignatur.*

2 *Appellatio non impedit executionem actus præambuli. Auocatio verò ſic.*

3 *Auocatio impedit, vt nec etiam de conſenſu partium iudex procedere valeat.*

4 *Manus appoſitio ſuperioris operatur, vt inferior non poſſit ſe in illa cauſa intromittere.*

5 *Cauſa negocij principalis, quæ non iuſtificata appellatione à grauamine erat remittenda, propter appoſitionem manus Papæ, remanet in Curia, præſertim de ſtilo dominorum.*

6 *Appoſitio manus ſuperioris habet vim decreti annullatiui, & derogationis, & plus operatur quàm reſeruatio.*

7 *Auocatio cũ dependeat à ſola voluntate ſuperioris ſiue iuſta, ſiue iniuſta operatur effectũ ſuum: appellatio autem niſi ſit iuſta non ſuſpendit.*

8 *Auocatio impedit poſſeſſorem vti ſua poſſeſſione.*

9 *Auocatio etiam tacita reſultans ex eo, quòd ſuperior appoſuit cognoſcere cauſam, cauſat attentata.*

10 *Inhibère cenſetur ſuperior, iudici inferiori, & partibus quando de cauſa cognoſcere incipiens tacitè cauſam ad ſe auocat.*

11 *Tacita auocatio non operatur, quo ad tertium.*

12 *Tacita auocatio ſolùm operatur quo ad illam cauſam, quam ſuperior cognoſcere incepit, non autem vniuerſaliter, quo ad omnes cauſas.*

13 *Auocatio expreſſa operatur effectum ſuum tam quoad perſonas expreſſas in cõmiſſione reformata, & reformante, quàm quoad compræhenſas vigore clauſulæ omnesque alios, &c.*

14 *Etiam ſi vigore commiſſionis reformatæ prætẽderetur fuiſſe perpetuatam iuriſdictionem, nu 14.*

15 *Appellans ad Papam ommiſſo medio cenſetur ita ſe ſubmiſiſſe protectioni ſedis Apoſtolicæ, vt inferiorum manus, puta metropolitani ſint ligatæ.*

16 *Clauſula quatenus cauſa non ſit inſtructa ſolita apponi in auocationibus operatur, vt ſi tempore executæ citationis cùm inhibitione cauſa erat inſtructa, iudex procedens non dicatur attentare, ſecundum aliquos, licet alij contrà, vt ibidem.*

17 *Termini malè ſeruati non faciunt, vt cauſa non dicatur inſtructa.*

18 *Clauſula (& cùm opportuna auocatione, quatenus cauſa in partibus non ſit inſtructa) in commiſſione appoſita, facit, vt cẽſeatur tributa Iuriſdictio, etiam ſi impetrãs non probet cauſam nõ fore inſtructam.*

19 *Inſtructa dicitur cauſa, quando de ea liquet.*

20 *Liquere de cauſa dicitur, quando eſt concluſum in cauſa, & renunciatum probationibus, dummodo pars fuerit citata.*

21 *Iudex, aut partes ſi non habent notitiam auocationis, ſi quid faciant regulariter non dicuntur attentare.*

22 *Legatus de latere reuocans ſi quid faciat, antequam reuocationis habeat notitiam, cenſetur validum.*

23 *Vicarij ab Epiſcopo reuocati geſta valent ante reuocationis notitiam.*

24 *Collatio beneficij facta à vicario Epiſcopi eo tempore defuncti valet, ſi mortis non habuit notitiam.*

25 *Auocatoria commiſſio regulariter nõ ligat ignorãtes, Etiam ſi in ſecundis literis eſſet clauſula, quòd deberet reuocari quicquid fuerit attentatum à die datæ ſecundarum literarum. nu.26.*

27 *Auocatio facta cum decreto irritãti operatur etiã cõtra ignorantes.*

28 *Decretum habet in ſe implicitam inhibitionem.*

29 *Decretum irritans diſcolorat titulum, & poſſeſſionem.*

30 *Decretum inferioris non ligat ignorantes. Secundum magis commu. opi.*

31 *Poſſeſſio capta ab eo, qui poterat propria auctoritate illam capere nõ dicitur attentata, ſi fuerit capta, poſt quã Papa motu proprio cauſam ad ſe auocauerat.*

32 *Diſpoſitio c. vt noſtrum, de appell. non habet locum in eo, qui poterat propria auctoritate poſſeſſionem capere.*

33 *Proceſſus factus poſt auocationem cauſæ etiam ad partis inſtãtiam factam valet, ſi pars noluit vti reſcripto auocatorio. Etiam ſi iudex habuiſſet notitiã auocationis. n.34.*

35 *Curia videtur indiſtinctè tenere proceſſum per inferiorem factum poſt auocationem inualidum eſſe.*

36 *Compulſor procedens poſtquam cauſa à iudice, qui compulſoriales decreuerat, fuit auocata, validè procedit.*

37 *Iudex poſt auocationem poteſt ex cauſa, puta ad tollẽda ſcandala, ſe in cauſa intromittere.*

38 *Auocatio ſi eſt nulla non attentatur, puta ſi ſit facta occaſione recuſationis iudicis ordinarij poſt litẽ cõteſt.*

39 *Superior in materia auocationis cenſetur is, qui eſt ſuperior in eodem genere iuriſdictionis.*

40 *Auocatio in dubio non cenſetur pèr ſuperiorem facta, Niſi de prima commiſſione fiat mentio. n.41.*

42 *Mentio litis per clauſulam generalem non ſufficit in cõmiſſione auocatoria.*

43 *Niſi fiat mentio etiam de proceſſu, Vel*

44 *Niſi fuiſſet facta motu proprio.*

45 *Auocatio facta cenſetur quando cauſa, quæ corã vno pendebat alteri committitur.*

GESTA poſt auocationem cauſę per ſuperiorem ad ſe factam, non ſolùm dicuntur eſſe ſimpliciter attentata, prout hactenus locuti ſumus, ſed magis attentata † quã
1 ea, quæ fiunt appellatione, vel relatione pendente, caſus eſt in c. paſtoralis, de offi. deleg. ſecundũ Præpoſit. in c. vt noſtrũ, in 2. not. de app. & ibi Sicul. Bal.

2 cul.Bald.Dec.& omnes per illum tex.† appellatio enim non impedit executionem actus præa mbuli,vt in c.constitutus.de appell.Auocatio verò sic,vt per Præposit.in dicto capitu.vt nostrum.& Inno.in c.cum M.de const.col.3. sub nume.20.& tradit Stef.Aufr.in addit.ad decis.Tolos.480.col. 2.vers.dicit tamen Præpositus:De relatione verò casus est in c.bonæ:vers.nec nocebat: de postul. prælat.vbi stante huiusmodi auocatione non po
3 test iudex † etiã de partium consensu procedere, prout potest relatione pendente,vt dicebat Stef. in addit.ad dictã decis.480.versic.plus operatur. post Bart.in l.ad principem.ff.de appell.De cuius tamen veritate,vide, quæ diximus sup.in c.7. de attent.relatione pendente,nume.12.Adeo quòd congruè formanda est in proposito.

Regvla,quòd gesta post auocationem causæ per superiorem ad se factam sunt nulla, & attentata,d.c.vt nostrum,de appell. &c. pastoralis,
4 de offi.deleg.ad quod facit,quia † quando superior apponit manus,inferior non potest se intromittere,vt est decis.in recol. Mohed.129. Parrochialis.sub tit.de præben.& in terminis nostris attentatorum,quòd accessus,& recursus ad aliũ iudicẽ postquam Papa causam principalẽ,& articulum possessionis ab ea dependentem ad se aduocauit,sit attentatus ea ratione,quia per appositionem manus Papę sit impedita potestas aliorum:fuit tentum in vna Cæsaraugustana iuris eligendi,& attentatorũ coram D.meo Oradino. 7.
5 Febr.1561.Hinc per auocationem,† & appositionem manus Papæ causa negocij principalis(quæ nõ iustificata appellatione à grauamine de iure erat remittenda ad iudicem ad quem.iuxta c. vt debitus,de appell.)remanet in Curia cognoscenda,præsertim de stilo dominorum, vt est decis.3. aliàs 11.fuit dubitatum, de appell.in no.ad med. ad quod plura etiam ponit Io. de Neuiz. in cõs. 44.incip.cõditoris,sub n.10.vbi post Fely.subdit hoc esse magnũ verbũ,& nouissimè etiã Menoc.
6 in cons.83.respondebo,n.31.li.1.vbi subdit,† quòd talis manus appositio habet vim decreti annullatiui,& derogationis,& plus operatur, quã reseruatio,& alios in id citat.Prout etiam eandẽ conclusionem sequitur ex recentioribus Hier. Gab. in cõs.166.Dertusen.Eccles.n.6.li.1.vbi subdit qđ super negotio cui Papa manum apponit etiam sine inhibitione,ligãtur manus inferiorum. Quã

Ampliа,

Primò,vt ista sint magis attentata,quàm alia: vt suprà proximè dictum est: cuius ratio illa est, quia appellatio non operatur effectum, vt gesta illa pendente regulariter sint nulla,& attentata,nisi sit legitima, & iusta, cùm in iure consistat, vt dicemus suo loco infrà in capitu. 12.de attentat.appellat.penden.in 6.& in 50.limit.prin
7 cip. Auocatio autem † cùm consistat in facto (quia pendet à sola voluntate superioris) siue iusta,siue iniusta operatur effectum suum,vt dicit Sicul.in dicto capitul.vt nostrum,& alij suprà allegati.
8 Secundò vt etiam impediat possessorem illa pẽdente vti sua possessione,vt per Paris.consilio 39. non possunt.sub numer.7.& 11.libr. 1. vt diximus suprà cap.4.de attent.lite penden.in 4.declarat. princ.numer.35.in 7.limit.Quamuis aliàs lite pendente,quis non sit priuandus sua possessione, vt in regula suprà posita in dicta 4. declarat. princ. & soleat semper dici, quòd continuans,non attentat,vt in reg.suprà posita:in dicto capitu.4.de attentat.lite penden.in 1.limit.principal. numer. 2.quæ Regula non habet locum stante auocatione,vt ibi no.nume.69.
9 Tertiò,vt præmissa procedant † etiam si auocatio sit tacita resultans ex eo,quòd superior apposuit cognoscere causam,vt tradit Inno.in cap. cùm M.col.fin.in fi.de constit. per tex.in ca.licet. de offic.deleg.& Ant.in dicto cap.cum M.col.33. & ibi etiam Sicul.& Domi.in cap. fin.in fi. de offic.ordin.in 6.quos alleg.Stefan. Aufrer.in addi. ad dictam decis.Tolos.versicu. & ideo, sicut Papa per simplicem cognitionem, & ex recentioribus Petr. Andr. Angusol.in consil.14.cùm Antonius,numer.8.libr.1.& Hier. Gigas. in tract.de pension.q.69.in princ.& num.4. vbi id ampliando dicit: quòd nec etiam Legatus de latere potest se hoc casu intromittere,Immo magis dixerunt Domini in dicta decisio.3. aliàs 11.fuit dubitatum,in 3.addit.vers.sed pone committitur. de
10 appel.in no.† quòd Papa per huiusmodi auocationem videtur,& primò iudici,& ipsis partibus inhibere, & post Inno.& Ant.in dicto c.cum M. tradit etiam Soci.in cons.39.capio primũ, nu.24. libr.4.Verùm quia in hoc puncto aliqui videntur aliter sensisse,inter quos est Arch.3.q.6.c.multum stupeo,Pro opinionum concordia,hæc ampliatio(quæ regulariter videtur tenenda)quibusdam declarationibus adiuuare est necessariũ,De
11 clara igitur † primò,vt ista tacita auocatio operetur effectus suos solùm quoad ipsas partes litigantes,secus quoad tertium, qui in causa posset comparere,ita Inn.seipsum declarat in dict.c. cũ M.in fi. Si enim esset expressa auocatio etiam quoad tertium operaretur secũdum Præposit.in dicto c.vt nostrum, col.1.& sequitur Stef.in addit.ad dictã decis. Tolos.480. ad med.vers. dicit
12 tamen Præpositus. Secundò vt † operetur effectum suum suspẽsiuum,solùm quoad illã causam tantum non vniuersaliter quoad omnes causas. Nam si Episcopus,vel alius superior incipiat cognoscere de causa quæ pendebat coram suo Vicario,seu Auditore,quibus commiserat vniuersitatem causarũ,censetur auocare iurisdictionẽ ad se solùm in illa causa,non autem quoad vniuersitatẽ causarũ. Nam licet expressè posset etiam in totum,Tacita tamen auocatio non operatur,nisi quoad illã causam, vt dicitur in addit.ad dictã decis.Tolos.vers.& ideo etiam quilibet. post Innoc.in d.c.cum M.& Domi.in c.fi. de offi. ordin. in 6.& Bald.in l.solet.§.sicut.ff.de. offic. procons. & doct.in c.si quem,de procur.lib.6.
13 Quartò † vt auocatio expressã operetur effectum suum non solùm quoad personas in commissione,tã reformata, quàm reformante nominatas,verùm etiam,quoad personas comprehensas sub generali clausula omnésque alios,&c.non solùm,vt contra eos post auocationem non possit aliquid validè fieri citra vitium attẽtatorum, iuxta terminos regulæ suprapositæ,verũ etiã qđ nec ipsi si aliquid fecerint contra inhibitionem emanatam à primo iudice vigore commissionis reformatæ, dicantur attentasse, & ideò cùm in vna Anconitan. attentatorum coram Caputaquen. 2. Iunij, 1567.præsupponeretur Illustrem D,Iulianum

D.Iulianum de Cæsarinis commisisse causam iactationum contra Episcopum Vicanum,omnésque alios in Rota, & per Episcopum illa (præinserta) fuisse reformatam,& à Rota auocatam, & Auditori Cameræ commissam, & post auocationem D. Iulianum vigore primæ commissionis reformatæ inhibuisse in partibus dominis de Scalamontibus, qui non obstante dicta inhibitione fecerunt executionem sententiæ in eorum fauorem aliàs in partibus latæ,& dubitaretur,an illa esset attentata, & pro attentatis allegaretur regula quòd quicquid fit post inhibitionem est attentatum,cùm illa siue iusta,siue iniusta sit timenda. Rota decis.26.alias 307. Nota quòd audientia,de appell.in antiq.& quòd commissio auocatoria, non poterat iuuare dominos de Scalamontibus cùm rescripta sint stricti iuris,nec referantur ad personas in eis non compræhensas. l.1.C.de diuers.rescript.cùm simil. Maior tamen pars inclinauit pro nõ attentatis, quia Auditor post dictam auocationem inhibuit sine iurisdictione,stante quòd in commissione auocatoria aderat clausula cum annexis &c.Sicut enim causa Scalamontium comprehensorum in illa clausula omnésque alios &c.erat annexa, & ad causam principalem motam contra Episcopum, ita auocatio Episcopi censetur facta etiam quoad eos, qui vigore dictæ clausulæ accessoriæ comprehendebantur in dicta cõmisione, ad no. per Deci.in c.Pastoralis.§.fin.in fin.de rescript.& per Franc.in c.in multis,sub num.6.vers.& hanc partem,de rescript.in 6.& est de mente Abbat.in c. sedes.sub numer.4. de rescript. quia rescriptum impetratum ab vno prodest regulariter etiam aliis.Crau.in consilio 45.numer.2.Quam ampliationem adhuc ex his,quæ in alia propositione eiusdem causę 27.Iunij 1567.per eundem facta,per
14 dominos dicta sunt † Amplia,vt procedat etiam si iurisdictio vigore primæ commissionis reformatæ prætenderetur perpetuata ante dictam reformationem per decretum citationis,quia nihilominus etiã præsupposita perpetuatione maior pars tenuit pro non attẽtatis,ea ratione, quia iurisdictio fuerat perpetuata habitu nõ in actu,per notat.per Socin.de citatio.in 5.articulo.

15 Quintò amplia,† vt inferiorũ manus censeantur ligatæ,ita vt si quid faciant censeantur attentare,non solùm quando Papa expressè,aut tacitè causam ad se aduocauit,verùm etiam quãdo aliquis sentiens se per aliquam sententiam inferioris grauatum ab ea ad sanctissimum appellando se protectioni suæ, & sedis Apostolicæ submisit, iuxta tex.in ca.solicitudinem, & c.dilecti & c.ad audientiam, de appell. & propterea si ommisso medio aliquis ad sanctissimum appellauerit, & Metropolitanus super dicta causa tanquam per appellationem ad eum deuolutam sentẽtiam ferat,talis sententia dicitur attentata,vt fuit resolutum in vna Pampilonen.erectionis coram Caputaquen.14.Maij 1568. quia hoc casu alius non potest de ea cognoscere.dicto capit.solicitudinem. Rot.decis.31.aliàs 264.nota vtrùm appellans, de appellat.in antiq.Franc.in c.vt debitus. colum.3. de appellat.

LIMITA eandem regulam,

Primò nisi in auocatione esset apposita clausula, quæ solet QVATENVS CAVSA NON
16 SIT INSTVCTA.† stante enim dicta clausula si tempore executæ citationis, cum inhibitione vigore dictæ commissionis emanatæ, causa esset instructa,iudex primus procedens non attentat, vt est decis.in recollect.Caputaquen.parte 2. decis.41.incip.attẽtare,sub die vltima Aprilis,1540. & alia in recollect.Mohed.75.consueuit.sub rubr. vt lit.penden.in vna Vercellen. bonorum coram Rauellaten.in qua cùm fuisset inhibitum 1. Septembris:& pronunciatum 5. eiusdem, sententia fuit habita pro bona. Quamuis contrarium videatur sensisse Put.decis.9.licet.sub rubri. vt lite pen.in vna Clunen. beneficij Sanctæ Catherinæ coram A.Augustino,in qua 28. Martij.1547.asserit fuisse tẽtum,quòd stante clausula supradicta, si tempore impetratę,& præsentatæ commissionis causa non fuisset instructa, sed bene fuisset instructa tempore executæ citationis cum inhibitione: iudex obstante dicta inhibitione non debuit vltra procedere cum satis fuerit tẽpore pręsentatæ commissionis causam nõ fuisse instructã, Cui concordat alia decis.Acchill.de grass.in vna Cæsaraugustana præeminẽtiarum,sub die 7. Nouemb.1548.vt est decis.in recollec.eiusdem 61.cõmissio causæ,sub rubr.de commissio. De qua vltima resolutione subsistẽdum videtur, ne maiori forsan autoritate,quàm veritate nitatur, vt admonuimus etiam infrà in 2.par.cap.10. de atten. post inhibit.in 13.ampliat.regulæ ibi positę,num. 3.Si enim in primo iudice præsupponimus ignorantiam huius auocationis,si procedat,nihil est, quod sibi imputari possit secundum ea, quæ latiùs dicemus in proxima limitatione, Quòd si præsupponeretur scientia,& quòd ex arte, & festinanter causam instruxerit, æqua esset supradicta Putei decisio,aliàs si prius fuisset etiam per aliquas horas executa inhibitio quàm facta citatio ad sententiam,causa non diceretur instructa, & iudex procedendo attentaret,cũ per inhibitionem sint sibi manus ligatæ, vt consuluit August. Bero.in consil.114.circa.nume.6.lib.3.Quam limitationem Amplia,vt procedat etiam,si in instru-
17 ctione causæ adesset aliqua nullitas, † putà quia termini essent malè seruati,nam per hoc non dicitur causa minus instructa, quo minus primus iudex possit validè pronuntiare,vt est decis.in recollect.Crescent.113.si Papa:sub rubr.de iudiciis, quam refert, & sequitur nouissimè etiam Mandos.in tracta.de inhib.quæst.32.sub nume.4. Eandem etiam limitationem Declara,vt si actor obtinuerit in curia cõmitti causam cum ista clausu-
18 la,† ET CVM OPPORTVNA AVOCATIONE QVATENVS CAVSA IN PARTIBVS NON SIT INSTRVCTA.Quamuis actor non probet causam nõ fore instructam, nihilominus iurisdictio tributa censetur,secus est,si non sit dictum cum opportuna auocatione & simpliciter petatur causam in partibus pendentem auocari,vt est decis.in recollect. Crescent. 126.commis-
19 sio.sub rubric.de iudic.† Instructa autem causa dicitur quando de ea liquet: Liquere autem dicitur,quando est conclusum in causa, aut renunciatum probationibus, vt est decis.in recollect. Thom.de Tanis.44. incip. erat causa aduocatoria.ad fi.& dixit Crescen.in d.decis.113.si Papa,de iudic.quòd satis causa dicitur instructa, quando iudex tempore auocationis poterat pronunciare,ad glo.

e,ad glo.in c.cupientes.§.si verò.de elect.in 6.& .instructam.ff.de verb.sign.& quòd causa instructa dicatur,quando est conclusum in causa, vel potest concludi,vel est renunciatum probationibus,vel potest sententia ferri pro vna parte, fuit tentum post Staphil.de liter.grat. & iustit. fol. 159.colum.2.aliàs in vna Pampilonen. beneficij coram Capizuccho.2. Iunij 1553. vt est in recollect. Caputaquen.parte prima, decis.304.incipien.causa tunc dicitur instructa: Idem quod instructa causa non dicatur donec potest probari, & non est in causa conclusum tenet Ferrett.consil.99.pro parte,in princip.lib.1.& quòd non di-
20 catur de causa † liquere,nisi post conclusionem in causa,tradit gloss.in capit. significauerunt,& ibi Felyn.nume.3.de testib.quam allegat, & multis etiam auctoritatibus comprobat Sigismun. Loffred.in cons.32.quondam.sub nu.18.eandemque communiter approbari testatur Blan.in tract.de compromiss. in quinta quæsti.principal. sub numer. 4.versic.aduerte in præmissis,ad fin. & nisi pars de cuius præiudicio agitur fuerit citata,vt tradit nouissimè Ioan. Bapt.de Asin.in sua praxi iudic.§.7.capitu.5.versicu.11.igitur.numero 2.

21 Secundò limita,vt non procedat,† quando Iudex,aut partes non habuisset notitiam auocationis:tunc enim si ille procedat,aut partes continuent suam possessionem(& hoc secundum ea, quæ suprà dicta sunt in secũda ampliat.huius regulæ)non dicerentur attentare, & talia gesta valerent,vt de gestis per Iudicem ante notitiam reuocationis tradit Paris.cons.40.quamuis.nu.6. libr.4.& est decis.Delphin.Franc. Marc.qu.976.
22 vbi loquitur de gestis† per legatũ de latere post reuocationem ante illius notitiam:ad quod vide etiam aliquid per Boer.decis.346. num.11.& seq.
23 vbi ibidem loquitur de legato, † & Vicario Episcopi reuocato:facit,quod tradit Fely.in c.cęterum.nume.25.de rescript.post Calder.in cons.4. de offi.deleg.quòd tenent gesta per legatum reuocatum à Papa in publico cõcistorio ante illius notitiam:& est decis.in recollect. Chissanen.138. incip. Vicarius Episcopi,vbi per dictum consili. Calder.ita fuisse tentũ refert in vna Iacen.canonicatus coram Ant.Aug.de mense Ianuarij 1546. Et in materia,quòd gesta valeant ante notitiam reuocationis tam in Vicario,quàm in Legato(in aliis etiam casibus)vide omnino per Deci.in cõsilio 295. in causa istorum de Formagliatiis,numer.8.quod consilium aliàs canonizatum fuisse per Dominos in vna Honaburgen.coram Simonetta,allegabant aliàs informando quidam,asserentes quòd ita fuit repertum fuisse adnotatum per Tarquinium de Sancta Cruce ad Franc.in c. vt nostrũ.de appel.& per Rebuff.in sua praxi beneficiali(vbi alios allegat)in titu.de simon.in re-
24 signatione.nume.4.& seq.fol.380.† & in simili, quòd collatio beneficij facta à Vicario Episcopi post mortem Episcopi ante eius scientiam,valeat fuit tentum in vna Lucẽ.Canonicatus coram A. Augustino.sub die 27. Ianuarij 1546. vt est decis. recollect.Put.3.collatio Vicarij:sub rubr.de offi. deleg.& Vicarij.Quo verò ad partes continuantes,licet non reperiam doctorem hoc in terminis dicentem,tamen hoc satis suadet ratio,& regula l.si mãdassem,& quæ notant ibi doctores.ff.
25 mãdat.Generaliter autem† quòd cõmissio auocatoria nõ liget ignorantes est decis.in recollec. Achil.de grass.64.commissio auocatoriæ.sub tit. de commiss.Hanc tamen limitationem Amplia,
26 † vt procedat etiam si in secundis literis adesset clausula,quòd deberet reuocari quicquid à tempore datæ secundarum litterarum fuerit innouatum:quia per illas nunquam intelligitur reuocata iurisdictio à primo Iudice illas ignorãte,& valebit processus ipsius,& sentẽtia,vt per tex.(quẽ dicit notab.& menti tenendum) in ca.audita.de resti.spoliat.tradit Franc.in cap.super eo.el 2.de appell.de quo tamen videtur subsistendum propter ea,quæ proximè dicemus.num.seq.Et quia hæc secunda limitatio vniuersaliter non procedit eam SVBLIMITA tribus modis. Primò vt non procedat, qnando auocatio fuisset facta
27 † cum decreto irritandi,tunc enim operatur effectum suum, etiam contra ignorantes, vt gesta sint nulla,& attentata, de quo (vltra regulam, quod decretum afficit etiam ignorantes,de qua in c.primo.de concess.præbend.)traditur per Inno.in c.primò,vt lit.pend.& in c.cum contingat. de rescript.& faciũt no.per docto.in clem.vnica, de concess.præbend.vt refert,& sequitur Stefan. Aufrer.in addit.ad dictam deci.Tolos.versi.adde quod dicit.post Præpos.in dicto c.vt nostrũ.col. pen.& fi.& p Ant. Gabr.q innumeras in id autoritates citat in tracta. commu.conclus.libr.6.de clausul.conclus.tertia,in princip. Ad quod facit,
28 quod aliàs dicitur† quòd decretum habet in se implicitam inhibitionem, vt est deci.Cassad.secunda incip.decis.tertia.num.6.de restit.spoliat.
29 & est tantæ potentiæ† quòd discolorat titulum, & possessionem,vt est decisi.in recollect. Guid. bon.106. Episcopus Vicanus.sub rubr.de restit. spoliat. & alia in recollect. Chissan. 46.& tradit nouissimè post alios de quibus ibi Menoch.in cõsilio 83.respondebo.num.8.libr.primo.Præmissa autem sanè intelligenda videntur de decreto ap-
30 posito per Principẽ † secus si sit ab inferiore appositum:quia tunc secundum magis commune opin.non ligat ignorantes, vt fuit dictum in vna nullius de mense Maij 1533.coram Io. Clerici,& est in recollect. Samen.decis.6.incip.decretũ irritans,vbi in fi.de hac magis commu.opin.attestatur. Secundò quando fuisset facta motu proprio,& ex certa scientia Principis,non ad instantiam partis, vt per Stefan.aufrer.vbi suprà,versi. aut auocatio.post Inno.in dicto capit.primò,& Imol.in c.cæterum.col.8.de rescript.Quæ tamen non videtur admodum tuta,cum cõtrarium tenuerint Inno.Sicul.& Ant.vt per Stefan.aufrer. ibi,& quamuis aliàs Gemin.fuerit in ea opi. qd commissio auocatoria non liget ignorantes (vt suprà dictum est)tamen,quando esset facta motu proprio magis commu.opi.est contra Gemin. quòd tunc etiam ignorantes afficiat, vt testatur Achill.de Grass.dicta decis.64.commissio auocatoria.ad fin.de commissio.De qua post Rip.in c. cum M.num.96.de constit.testatur etiam Villalob. in collect.commu.opi.littera A.numer.158.
31 & seq.versi.auocatio causæ. † Hanc tamen limitationem sublimita,vt nõ procedat in eo,qui poterat propria authoritate possessionem capere: quia hoc casu(etiam si Papa motu proprio auocauerit causam ad se, & insuper inhibuerit, ne

quid desuper signaretur (adeptio possessionis
postmodũ facta non videtur attentata,ita in vna
spoletana spolij Episcopatus inter Illustrissimos
Cardinales Farnesium, & Perusin.inclinauerunt
domini coram D.meo Oradino.sub die 24.Fe-
32 bruarij 1556. quia cap. vt nostrum de appel.non
habet locum in eo, qui propria authoritate po-
test capere possessionem secundum eos, & iterũ
coram eodem in eadem die nona Martij 1556.
vbi ad c.vt nostrum, quatuor responsiones fue-
runt accommodatę,de quibus ibi, quòd iterum
firmatum fuisse videtur in alia propositione sub
33 die 24.Ianuarij 1555.Tertiò limita † quando auo
catio fuisset facta ad instantiam partis: nam tũc
parte,non vtente rescripto, per quod fuit facta
34 auocatio † (etiam si iudex habeat auocationis
notitiam)potest tamen valide procedere quous
que pars nõ vtitur dicta auocatione: parte enim
vtente non posset amplius procedere, vt no.do-
cto.in dicto cap.cæterum,& Archid.& Domin.in
dicto cap.primo.Bald.in l.prima. C.vt lite pend.
& in l.falsus.C.de furt.Sicul.in cap.audita.de re-
stit.spoliat.column. pen. & fin.& in dicto c.cum
M.vt eos allegat Stefan.ibidem circa fi. Quãuis
35 vt dicebat Sicul.in dicto c.cum M.† Curia has
limitationes non reciperet,cũ indistinctè teneat
processum per inferiorem post auocationem fa
ctum nullum esse.
36 Tertiò limita regulã †vt non procedat in pro
cessu facto post auocationem per iudicẽ subde-
legatum à primo Iudice ante auocationẽ, vt pu
ta ad exequẽdas litteras compulsoriales:si enim
post decretas litteras causa auocatur, & Iudex
compulsor procedat, processus dicitur validus,
ita fuit dictum in vna Salamantina Canonicatus
coram Baren.vt est decis.in recollect.Guid.bon.
77.tentum fuit.sub rubr.de Iudi.
Quartò potest limitari,vt non procedat si Iu-
dex ex noua causa intromittat se in negocio spe
37 cialiter alteri delegato,quia † ex noua causa,pu
ta ad tollenda scandala potest se intromittere,vt
post Abba.in cap. studuisti.de offic. deleg.tradit
Mandel.de alba.in consil.78. quamuis.in princi.
lib.primo.
38 Quintò limitari potest,vt nõ procedat† quã-
do auocatio fuisset facta occasione recusationis
Ordinarij tanquam suspecti post litem contesta
tam propositæ,Cum enim, quando coram Or-
dinario lis est contestata, non possit ratione re-
cusationis causa ab eo auocari,& alteri commit
ti,vt post specul.in tit.de recusat.§.recusari,& §.
fit autem recusatio.& Bald.in l.apertissimi.C.de
Iudi,& in l.fin.col.prima.C.de sentent.tradit ele
ganter Aug.Bero.in consi.117.ex vltima.nume.5.
libr.3.consequenter infertur, quòd auocatio sit
nulla,& inualida, ergo non debet posse causare
attentata,sicut diximus.de lite nulla suprà cap.
4.de attent.lit.pend.in tertia limit.princip.& de
appellatione nulla infrà cap.12.de attent.appell.
pend.limit.6.& quinquagesima, quæ non faciũt
attentata:Quinimmo ex hoc posset non inutili-
ter magis vniuersaliter hæc limitatio concipi,vt
regula suprapposita non procedat,quãdo auoca-
tio esset ex aliqua causa nulla per omnia supra-
dicta.
Sextò vt non procedat quãdo Papa apposuit
manum committendo causam nullitatis alicu-
ius pensionis,cũ clausula sine retardatione solu-
tionis pensionis,quoniam executor datus in li-
teris reseruationis pensionis, poterit etiam lite
pendente compellere ad solutionem non obstã
te dicta manus appositione, vt firmat Gigas.in
tracta.de pensio.q.69.num.4.Nisi hoc casu fuis-
set per Iudicem inhibitum, vt ille ibidem decla-
rat.Quinimmo etiam sine ista clausula penden-
tia nullitatis,vigore specialis rescripti non impe
diret,quominus postea etiam via executiua ad
pensiones agi possit,vt fuit tentũ in vna Adrien.
pensionis coram D.meo Oradino 29.Maij 1562.
De cuius tamen veritate aliquid diximus infrà
cap.17.de attent.nullit.pend.in 13. sublimitat.pri
mæ limit.regulæ ibi positæ.
Declara nunc regulam suprapositam.
Primò,vt quòd dictum est de superiore auo-
39 cante † intelligatur de superiore in eadem spe-
cie iurisdictionis,vt considerat eleganter Dec.in
dicto cap.vt nostrum:post princ.de appel.
40 Secundò Quod † in dubio auocatio non cen
seatur per superiorem fieri:& inde dicitur,quòd
Papa non censetur in dubio causam vellę auoca
re à primis Iudicibus.Paris.cons.40.ad primum.
nume.22.libr.4.& nouissimè Rebuff.in praxi be-
41 neficiali.de simonia in resignatione.num.37.†ni-
si de prima commissione sit facta mentio,idem
Paris.ibidem : Quinimmo quando fit auocatio
42 † non sufficit mentio litis per clausulam genera-
43 lem non obstante litis pendentia, nisi fiat men-
tio de processu,& statu causæ,secundum Saly.in
44 l.2.C.vt lit.penden.†Vel quod auocatio sit facta
motu proprio secundum Ruyn. in consilio 76.
45 primo est videndum num.6.lib.5.† Bene tamen
censeretur facta auocatio si causa, quæ vni erat
commissa alteri committatur,vt per Mil.in verb.
rescriptum per quòd,&paulo post in eodem ver
bo.fol.394.

Cap. XI. De Attent. Pendent. tempore ad appellandum.

SVMMARIVM.

1 *TERMINO ad appellandum pendente si quid fiat dicitur attentatum.*
2 *Terminus ad appellandum est decem dierum,nec potest prorogari,aut abreuiari,per Iudicem.*
Etiam de consensu partium ,etiam per viam compromissi.num.3.
Nisi per statutum,aut consuetudinem,aut ratione scandali,aut alterius vtilitatis.num.4.
5 *Decem dierum terminus ad appellandum regulariter currit à die sententiæ.*
6 *Et de momento ad momentum, secundum communem opinionem.*
7 *Nisi in grauamine successiuo.*
8 *Carceratus dicitur esse infra hos decem dies,etiam si sint lapsi.30.anni.*
9 *Terminus ad appellandum currit quandoque à die notitiæ.*
10 *Decem dies ad appellandum currunt domino à die notitiæ procuratoris.*
Nisi procurator esset non soluendo.num.11.

12 *Contumax*

12 *Contumax fictus appellat infra 10. d es à die scientiæ.*

13 *Attentatum post decem dies à die sententiæ, intra tamen decem dies à die notitiæ regulariter reuocatur per viam iniustitiæ.*

14 *Gesta pendente tempore ad appellandum regulariter sunt attentata, prout gesta appellatione pendente.*

15 *Paria sunt esse appellatum, vel esse infra tempus ad appellandum secundum commu. opi.*

Limitatur respectu tertij vt infrà num 44.

16 *Et est etiam de stilo magnæ curiæ Neapolitanæ.*

17 *Impetratio beneficij tanquam vacantis per priuationem non valet si fiat pendente tempore ad appellandum.*

18 *Publicatio absolutionis ab excommunicatione hoc tempore facta est tanquam attentata reuocanda secundum aliquos.*

Contrarium est verius. num. 19.

20 *Regula prædicta de iure procedit etiam in criminalibus.*

21 *Bannitus pendente tempore ad appellandum non potest impunè offendi, secundum veriorem & magis commu. opi. Non procedit autem de consuetudine parlamenti, & aliarum curiarum delphinatus, & status Mediolani, & de generali etiam consuetudine secundum commu. opi. vt infrà num. seq.*

22 *Nisi essemus in confesso, ac conuicto.*

Etiam præsumptiuè, vt ibidem.

23 *Pendente tempore vigore restitutionis ad appellandum obtentæ, si quid fiat dicitur attentari.*

24 *Restitutus ad prosequendam appellationem desertam potest petere reuocari etiam ea quæ infra terminum ad appellandum fuissent attentata.*

25 *Condemnatus non dicitur infamis pendēte tempore ad appellandum, Potest testari & eius bona transeunt ad eius hæredes.*

26 *Sententia in notoriis mandatur executioni etiam pendente hoc tempore ad appellandum.*

27 *Sententiæ in possessorio latæ fit executio etiam infra decem dies datos ad appellandum.*

28 *Nisi fuisset in ea ommissus ordo iuris.*

29 *Nisi loquamur de iure canonico.*

30 *Interlocutoria sententia exequi potest etiam infra tempus appellandum.*

31 *Etiam si haberet vim diffinitiuæ, & Vel*

32 *Esset connexa causæ principali.*

33 *Nisi essemus in interlocutoria, puta de aliquo torquendo.*

34 *Excommunicationis sententia infra tempus ad appellandum lata non reuocatur via attentati: secundum commu. opin.*

35 *Denunciatio autem excommunicationis, an valeat remissiuè.*

36 *Sententia non solùm excommunicationis, sed omnis alia, quæ secum trahit executionē operatur, vt gesta pendente tempore ad appellandum non sint attentata.*

37 *Relaxatio possessionis sequestratæ videtur trahere secum executionem.*

38 *Commissio de exequendo similiter trahit secum executionem.*

39 *Appellatio vbi est prohibita ibi pendente tempore decem dierum, si quid fiat non dicitur attentari.*

40 *Gesta per falsum procuratorem infra tempus ad appellandum à sententia grauamiuis extraiudiciali non sunt attentata.*

41 *Innouatio legalis potest pendente tempore ad appellandum fieri.*

42 *Gesta pendente termino ad appellandum sunt valida, si postea non appelletur secundum commu. opi.*

Licet aliqui contra, vt num. 43.

45 *Condemnatus in sententia, si infra decem dies, ad appellandum producat testes, non attentat, nec censetur futuræ appellationi renunciare.*

46 *Compromissum factum infra tempus ad appellandum non excusat à lapsu fatalium, & desertionis causæ.*

47 *Secus si fiat post interpositam appellationem.*

48 *Tertio, qui non fuit in lite, vt currant decem dies ad appellandum, non sufficit scientia litis sed requiritur scientia sententiæ.*

49 *Terminus decem dierum ad appellandum, vt currat, non sufficit habere notitiam sententiæ, & eam simpliciter fuisse latam, nisi etiam sciamus illius tenorem, & eam sic fuisse latam remissiuè.*

VIDIMVS hucusque de actibus, qui solent
vt plurimum expediri ante sententiam (li-
cet & post sententiam quoque fieri posse non in-
ficiemur) Quibus pendentibus gesta dicuntur
transire in vitium attentatorum, sequitur nunc
iuxta ordinem in princ. huius secundę partis pro
positum, videre de his, quæ fiunt post sententiā,
inter quos immediatè sequitur ad propositum
nostrum terminus decem dierum, qui datur ad
1 appellandum †: nam & eo pendente, si quid fiat
attentatum regulariter esse non ambigitur, quia
propter vim imminentis appellationis oriuntur
attentata, vt dixerunt aliàs Domini in vna Nea-
politana attentatorum coram Sarmiento 29.
2 Maij 1564. Qui terminus sicuti clarum est, † quòd
est decem dierum, vt in authent. hodie. C. de ap-
pell. capit. non solùm. de appell. in 6. cum simil. Et
quòd nō potest prorogari, neque abbreuiari per
Iudicem, vt per Franc. in capit. cum sit Romana.
3 numer. 7. & seq. de appellat. † etiam de consensu
partium, vt est decis. Lanfranc. 475. decemdium,
& alia Misinger. singu. obser. centuria 2. decis. 68.
incip. decemdium, vbi, & illud subdit quòd nec
etiam per viam compromissi, id partibus facere
licet, & iterum centuria tertia, decisio. 11. incip.
non solùm, & tradit etiam nouissimè Ioann. Ba-
4 pti. Asin. in sua praxi Iudic. §. 2. ca. 9. in princ. † ni-
si per Statutum, aut consuetudinem, & nisi ratio
ne scandali, aut alterius vtilitatis talis proroga-
tio, aut abbreuiatio fiat, vt per Franc. in supradi-
cto loco, Ita satis dubium est, quando incipiat
currere, an à die sententiæ, an verò à die notitiæ:
5 † licet enim regulariter currat à die sententiæ
6 † & de momento ad momentum, vt per Mil. in
verb. appel. debet. fol. 11. & est elegans decis. To-
los. 101. & traditur etiam per Franc. in capitu. ex
ratione. numer. 2. & seqq. & in capitu. bonæ. num.
19. de appella. & ista sit communis opinio: de qua
testatur Alexā. seu potius collegium Patauinum
inter consil. Alexand. 87. Nos doctores. numer. 1.
libro 6. & tradit Minsinger. vbi suprà centuria se-
7 cunda deci. 2. incip. decem dies. † nisi simus in gra
aamine successiuo, puta, & in carceratione:
8 † (Carceratus enim semper dicitur esse infra hos
decem dies, etiam si sint lapsi 30. anni secundum
Franc. in cap. super eo. el 2. numer. 4. de appell.)
9 † Quandoque tamen currunt etiam à die no-
titiæ, vt est elegans decis. Rot. 22. aliàs 137. appel-
latus. de appell. in no. & decis. Capic. 139. per to-
tam, vbi ponit, quando appellari possit, tam per
dominum, quàm per procuratorem à die noti-

tiæ, & an ſententia ſit intimanda: & alia etiam
deciſ.Lanfranc.235.decemdium,vbi amplius vult
10 † quòd dicti decem dies currant domino à die
notitiæ procuratoris,quando Iudicium fuit agi-
tatum per procuratorem: quod tamen non vi-
11 detur procedere,† quando procurator non eſſet
ſoluendo: quia tunc dominus intra decem dies
à die ſcientię,poteſt appellare,vt eſt deciſ.Afflict.
12 345.fuit dubitatum.numer.4. Prout eſt,† quan-
do quis eſt fictus contumax,puta citatus per edi
ctum,aut ad domum, & abſens indefenſus: nam
& hi infra decem dies à die ſcientiæ poſſunt,non
petere reſtitutionem ad appellandum, ſed appel
lare,vt per Mil.in verb. appellatio debet interpo
ni.fol.11.pro quo eſt deciſ. Rot.16.aliàs 364.cum
iura.de dol.& contum. in no. & deciſi. 46.aliàs
499.nota ſi feratur:de appell.in antiq. Quamuis
in contrarium in eo caſu(quando procurator nō
eſt ſoluendo)ſit de deciſ. Toloſ.101.in fi.vbi vult,
quòd domino non ſubueniatur per appellatio-
nem, ſed per reſtitutionem in integrum: Quic-
quid tamen ſit de hoc dubio(ſuper quo ſufficiat
hæc pauca remiſſiuè tetigiſſe,de quo dicemus e-
tiam magis diſtinctè infrà in capitu.12.de attent.
appellat.pendent.limitat. quinquageſima princ.
numer.45.& ſeqq.)ad propoſitum noſtrum dum
tractamus de reuocatione eorum, quæ attentan
tur pendente iſto termino ad appellandum, in-
telligendum eſt de termino decem dierum à die
13 ſententiæ,non autem à die notitiæ, † ſi enim ali-
quid attentatur poſt decem dies à die ſententiæ,
intra tamen decem dies à die notitiæ, regulari-
ter illud non via attentatorum reuocatur, ſed
via iniuſtitiæ,vt eſt deciſ. Rot.28.aliàs 187.licet.
de appellat.in no. vbi dicit ita eſſe intelligendum
dict.capit.non ſolùm.de appel.in 6.& tradit Mil.
in verbo.attentata pendente tempore.fol.29.&
Moderni in ſua praxi Rom.Cu.lib.8.cap.4.vt lit.
pend.& de attenta.ſub numer.9.verſ.generaliter
verò:Sit itaque
14 REGVLA † quòd geſta pendente tempore
decem dierum à die ſententiæ(qui dantur ad ap
pellandum) ſunt attentata, & via attentatorum
reuocāda,perinde ac ſi fuiſſent geſta appellatio-
15 ne pendente.† Paria enim ſunt eſſe appellatum,
vel eſſe infra decem dies ad appellandum,etiam,
quo ad attentata reuocanda, vt eſt text.in dicto
cap.non ſolùm.in princ.& gloſſ.magiſtra in l.ex
iudiciorum.ff.de accuſatio. quam ſingularem di
cit Ant. Corſett.in ſing.ſuis in verbo appellatio.
incip.item operatur, & communiter approbari
tradit nouiſſimè Franc. Marc.in deciſ. Delphin.
quæſt.760. & gloſſ.in leg.1.ff.nil nouar. appellat.
penden.& nouiſſimè etiam Viuius commu.opin.
libr.2.opinio.30.incip.attentata.in ſecunda am-
pliat.& poſt dictam gloſſ. Alexand.in conſil.99.
Viſis.libr.5.& tradit Mil.in verbo,attentata pen-
dente tempore.fol. 29. & in verbo appellationis
tempus, & ibi addit.fol.12. Pro qua etiam deciſ.
Guid.Pap.74.in cauſis ciuilibus, & Capic.deciſ.
16 167.numer.2. vbi inquit † quòd hoc etiam eſt de
ſtilo magnæ Curię Neapolitanę,vt intra hos de-
cem dies ſententia, aut decretum magni Conſi-
lij,non mandetur executioni,& tradit Lap.alleg.
2.nume.7.& Franc. Marc.deciſ.271.in fin. Ruyn.
conſilio 75.quantum.numer.2.libro 5.& conſilio
372.circa.numer.10.libr.4. & Maranth.in ſpecul.
quæſtion.2.tertiæ partis ſextæ partis princip.nu-
mer.162.poſt Alexand.in leg.3. ſi ſeruus.ff.de ac-
quir.poſſeſſ.& Bald.& alios,de quibus per ſupra-
dictos docto.& Ioann. Crot.in conſil.7.in cauſa.
numer.23.colum.quarta,& Didac.practic.quæſt.
capitu.23.numer.2. verſicul. tertia interpretatio,
vbi poſt alios pariter teſtatur, gloſſ. in dicta leg.
ex Iudiciorum communiter teneri: & nouiſſimè
per Ioan Baptiſt.de Aſin. (qui quamplures vltra
præallegatos in id citat) in ſua praxi Iudic.§.31.
capitu.2.in tertia limitat.princip.per tot.& Grat.
in conſil.16.viſis.numer.6.libro 2. Et pro regula
(quando ſumus in caſu, in quo licuerit appella-
re) eſt hodie deciſ.in recollect. A Auguſtini ter-
tia quæ incip.cum Andreas,& ita etiam fuit ten-
tum in vna Tolletana Cappellaniæ coram D.
meo Oradino.ſub die 9. Iulij 1567.quòd præſen-
tatio, inſtitutio, & poſſeſſio capta infra hos de-
cem dies ſint attentata, & dixit Put.in recollect.
17 ſuis 2.deciſ.98.† quòd impetratio beneficij,tan-
quam vacantis per priuationem non valet,ſi ſit
facta pendente tempore ad appellandum, quòd
ipſum in eiſdem terminis firmauit Chiſſanen.de-
ciſ.prima incip.in termino ad appellandum, vbi
refert ita etiam aliàs fuiſſe tentum in alia Barchi
nonen.coram Marcello,& motus hac regula cō-
ſuluit aliàs And. Barbat.in conſili.7.viſis dubiis.
column.fin. verſicu.ad octauum.numer.13.libr.3.
quod ſi quis fuit ab excommunicatione abſolu-
tus,& pendente tempore ad appellādum ab hac
18 abſolutione,ille fuerit per Iudicem † publicatus
abſolutus,talis publicatio debet tanquam atten
tata reuocari: Quod dictum licet prima fronte
19 videatur poſſe admitti† in rei tamen veritate,
nullo modo videtur tenendum, quoniam ſi pen-
dente hoc tempore poteſt ferri excommunica-
tio,vt infrà in 4.limita.numer.37.& inſuper pen-
dente etiam appellatione poteſt proferri abſo-
lutio ab excommunicatione, vt infrà capit.12.de
attentat.appellat.pendent.in 23.limitat.princip.
non video quare publicatio abſolutionis (quæ
eſt fauorabilis,vt diximus in dicta 23.limit.) non
poſſit fieri pendente tempore ad appellandum,
cum abſolutio fiat etiam poſt appellationem in-
terpoſitam,quòd eſt magis.

AMPLATVR prædicta REGVLA,

Primò,Vt non ſolùm procedat in cauſis ciuili
20 bus † verùm etiam in criminalibus, vt eſt deciſi.
Guid.Pap.74.in cauſis,& alia Franc.Marc.q.907.
21 nume.2.† & propterea bannitus pendente tem-
pore ad appellandum non poteſt impunè offen-
di,vt eſt verior,& magis commun.opinio,de qua
teſtatur Blan.in ſua practic.crimin. fol.100.num.
111.in capitu.in quo tractat, an ignorantia excu-
ſet à delicto,vbi plures,& authoritates,& iura ad
hoc adducit,idemque poſt eum tenuit etiam de
commun.opinio.atteſtans Iul. Clar.receptarum
ſententiarum lib.5.in §.homicidium col.38.verſi.
ſucceſſiuè quæro.fol.31. Ita vt mirum videri poſ-
ſit, quòd nouiſſimè Viuius commun.opin. lib.2.
opin.30.incip.attentata,in ſecunda ampliat.verſ.
ſecus in criminalibus:atteſtatus fuerit ex eodem
Blanc.dicto num.111.magis commu. & veriorem
opi.eſſe,quòd Bannitus pendēte tempore ad ap
pellandum poſſit impunè offendi,cum contrariū
expreſſè firmet Blanc.in libro meo vt ſuprà dictū
eſt.Quod tamen limita duobus modis. Primò,vt
non

non procedat hoc de consuetudine parlamenti, & aliarum Curiarum delphinatus, vt idem ibidem, & per Franc. Marc. dicta decis. 907. & etiam de consuetudine status Mediolani, vt dicit idem
22 Clarius, vbi suprà. Secundò † nisi essemus in cõfesso, & conuicto, tunc enim dicti decem dies non expectantur Guid Papa dicta decisi. 74. Et pro hac ampliatione, & hac secunda illius limitatione fa. dicta decisi. A. Augustini tertia quæ incip. cum Andreas, vbi voluit, quòd collatio facta de beneficio illius, qui fuerat condemnatus pendẽte hoc tempore non valeat, si talis condemnatus potuit appellare, prout non potuisset appellare in casu suo, ex eo quia ille erat confessus, & conuictus saltem præsumptiuè, ex quo ille carceres fregerat: Vnde ex illa decisi. potest colligi etiam Ampliatio ad hanc secundam limitationem, vt procedat enim si quis sit conuictus, aut confessus præsumptiuè: Declara etiam hanc ampliationem, vt quamuis illa de iure sit vera, & communis: de consuetudine, tamen minimè obseruatur, vt habetur per Iul. Clar. in sua practic. criminal. quæstione nonagesimasexta in princip. vbi, & de communi opin. supradicta, itaque de illius inobseruantia attestatur.

Secundò, vt non solùm procedat in tempore decem dierum, qui dantur à iure ad appellandũ:
23 dicta authen. hodie. cum simil. † sed etiam in tempore vigore restitutionis in integrum ad appellandum concesso, vt tradit notanter Mil. in verb. attentata pendente causa. fol. 29.

Tertiò, videtur posse ampliari, vt procedat etiam si sententia ob non prosecutionem transiuerit in rem iudicatam, dummodo quis ad prose-
24 quendam appellationem fuerit restitutus: † nam is potest petere reuocari etiam illa attẽtata, quę fuerunt gesta infra hos decem dies, vt videtur decis. Egid. 217. Exceptio licet cõtrarium videri posset, cum restitutio ad prosequendam appellationem, quàm ante.

Quartò, vt in tantum paria sint esse infra tem
25 pus ad appellandum, & esse appellatum, † vt pẽdente hoc tempore condemnatus non dicatur infamis, possit testari, & bona transeant ad eius hæredes, secundum Corsett. in sing. suis in verb. appellatio. incip. item operatur, ibi addit. apud eum latiùs, & plenius circa hoc vltimum habes apud Guid. Pap. in tracta. de appel. quæstion. 120. col. 9. versi. sed quid se decedat, vbi per quinque col. prosequitur, an hæres hoc casu possit apppellare, & an mortuo reo infra tempus ad appellandum sententia sit mandanda executioni quoad bona confiscata, & diuersas circa hoc opinio. recenset.

Limitatur eadem regula,
26 Primò, vt non † procedat in notoriis: in his enim pendente huiusmodi termino sententia mãdatur executioni: quia cum in his regulariter appellari non possit frustra executio differretur. Mil. in verb. executio sententiæ super notorio. fol. 130. & in verb. notorium operatur quod sententia. fol. 239. Vbi tamen limitat vno modo, vt ibi per eum remissiuè: ad quòd vide etiam Oldrad. consili. 18. quem refert, & sequitur Firman. in repert. in verb. appellatione pendente. numer. 14. Hanc limit. expressè etiam post Ant. de But. in tracta. de notor. artic. 4. de effect. notor. num. 16. ponit ex recentioribus Ioan. Bapt. de Asin. in sua praxi Iudic. §. 31. capit. 2. in tertia limitat. princip. ad med.
27 Secundò. Quando sumus † in possessorio, nam sentẽtia in eo lata potest exequi etiam infra hos decem dies: quamuis enim Grat. in consilio 163. requisitus. sub numer. 51. versicul. vigesimoquarto libro secundo aliter senserit: contrarium tamen videtur verius, vt per Paris. post alios de quibus ibi per eum in consilio centesimooctauo. de bono iure. numer. vigesimotertio libro primo, & ita aliàs tenuerunt Domini in vna Auximana tenimenti coram Iunio vigesimonono Nouembris millesimo quingentesimo quinquagesimoseptimo. Quam secundam limitationem sublimita.
28 † Primò nisi hoc casu in possessorio esset ommissus ordo iuris: tunc enim sententia non mandatur executioni, vt est de mente Baldi, in consilio trecentesimosexagesimosexto, quanquam. num. quarto lib. tertio. Cum & aliàs regulare sit quòd etiam in possessorio premittitur appellatio, quãdo debitus ordo iuris fuerit ommissus, ad no. per Bartol. in leg. 2. numer. quinto. ff. de appellat. & executio interim facta dicitur attentata, Alciat. consilio trigesimoseptimo requisitus. numer. 18. libro sexto. Grat. consilio 163. numer. 46. libro 2. & Bero. consil. 51. in hac causa. numer. 6. & consil.
29 110. numer. 12. libro 3. † Secundò, vt non procedat de Iure canonico quo iure regulariter datur appellatio secundum commu. opin. Afflict. decis. 269. nume. 2.
30 Tertiò, vt non procedat in sententia † interlocutoria: gesta enim post eam infra decem dies regulariter non sunt attentata, & iudex interim potest procedere, vt per Franc. in capit. super eo, el primo. numer. septimo. de appellat. post gloss. in l. à procedente. C. de dilat. & in cap. fin. in verb. appellatum. de appellat. in 6. & Bald. in leg. ita demum. C. de procur. specul. de appellat. §. restat. in fin. tradit ex recentioribus August. Bero. consil. 106. quatuor. num. septimo, lib. 3. quam limitationem Amplia duobus modis. Primo, vt procedat
31 † etiam si talis interlocutoria haberet vim diffinitiuæ: licet enim, quando sumus in diffinitiua paria sint esse appellatum, vel esse infra tempus ad appellandum. glos. in leg. ex iudiciorum. ff. de accusatio. vt suprà dictum est, & regulariter interlocutoria habens vim diffinitiuæ reguletur, vt diffinitiua, vt per Alexand. consilio 182. in principi. libro sexto. Nihilominus quando sumus in interlocutoria vim diffinitiuæ habente non sunt paria esse appellatum, & esse infra tempus ad appellandum. Franc. in dicto capitul. super eo. sub
32 numer. septimo. † Secundò, etiam si articulus super quo lata fuit interlocutoria esset connexus causæ principali, vt ponit idem in dicto capitul. super eo. sub numer. septimo. Sublimita eandem vno modo, vt non procedat in criminalibus. In
33 his enim etiam si sumus in interlocutoria, † puta, quòd aliquis sit torquendus de iure non debet fieri executio pendente hoc tempore ad appellandum, vt est decis. delphina. Franc. marc. 907. licet malè de cõsuetudine seruetur, vt dicit idem ibidem.
34 Quartò fallit in sententia † excommunicationis: nam illa pendente, hoc tempore lata non reuocatur via attentati, vt est gloss. in. capitu. vene-

rabilibus.§.porrò.in verb.appellatum.de senten. excommunicationis in 6.& no. Mil.in verb.sententia excommunicationis lata.& in verb.attentata pendente tempore.folio 29. Pro quo facit, quod dicit Rot.decis.28.aliàs 187.licet.de appellat.in no.dum refert,quòd quidam domini dicebant dictum capitu. non solùm, non habere locum in excommunicatione hoc tempore pendente promulgata,& ista videtur communis opinio,de qua post Domi.in consil.99.columnn.prima testatur Didac.practic.quæstion. capitul.23. sub num.secundo,in fin.& in terminis, quòd huiusmodi excommunicatio valeat,est decisi. Rot. Si aliàs 379.si committatur.colum.secunda,versicu.sed quicquid sit omnes domini de appellat. in no.vbi tenent, quòd prolatio sententiæ valeat
35 † licet denunciationem(de qua ibi) dicant non valere:de quo latiùs infrà capitu.9. de attent.appellat.pendent. limitat.21. princip. numer.quin-
36 to,&per totam.†Hæc autem quarta limitatio,videtur ex his,quæ ponit post alios August. Bero. in consil.45.in causa.numer. vigesimoquinto.lib. tertio.magis vniuersaliter ad alios etiam casus (in quibus sententia traheret secum executionem)posse extendi dum voluit,quòd si Iudex lite pendente auocaret ad se possessionem ad tollenda scandala, & per partes fuerit facta instantia,quòd sumpta informatione,quis tempore litis motæ esset in possessione,& (prout solet fieri in possessorio summario) per suam interlocutoriam declarare illum possessorem, ac auocatam possessionem relaxaret, Iudexque ita interloquendo declarauerit alterum declarando possessorem,& possessioné relaxando, ac possessor declaratus possessioné acceperit pendéte hoc tempore ad appellandú,talis possessionis adeptio,ac relaxatio non sunt vti attentata reuocáda, ea po
37 tissimú ratione † quia illa sententia secum traxerat executionem.arg.eorum, quæ diximus proximè de excommunicatione:Quod comprobat
38 idem ibi etiam†exemplo commissionis de exequendo, &sententiæ interlocutoriæ, quæ cum trahant secum executionem non admittunt appellationem:vnde ex ipsius intentione videretur hæc limitatio reformanda, vt Regula non procedat in his casibus,in quibus sententia secum traheret executionem,quæ extensio,ac reformatio satis videtur admitti posse:quoniam cum per huiusmodi sequestrationem, & auocationem possessionis à Iudice absque partium consensu facta, possessio non perdatur,ad no.per Bart.& docto. in l.licet.ff.deposit.(statim atque per relaxationem à Iudice factam est sublatum impedimentú, quo impediebatur possessor suam cótinuare possessionem) possessor dicendus est continuare, non autem de nouo acquirere possessionem,merito non obstante,quòd ista relaxatio,& subsecuta possessionis continuatio fiat pendente hoc tempore ad appellandum,non potest dici attentata,cum continuans non attentet, vt diximus suprà capitu.1.de attenta.lite pendente,in prima limit.princ.

Quintò vniuersaliter potest limitari, vt non
39 procedat in omnibus casibus † in quibus est prohibita appellatio.arg.eorum,quæ diximus suprà in prima,& secunda limit.Si enim vera est illa ratio,quòd ideo in notorio,& possessorio gesta infra hos decem dies non sunt attétata,quia in his frustra differtur executio sententiæ,ex quo in eis non appellatur, hæc eadem ratio vendicat sibi vniuersaliter locum in omnibus casibus, in quibus prohibetur appellatio: Inde aliàs videmus quòd si Carceratus fractis carceribus aufugiat, si condemnetur,non potest regulariter appellare,quia habetur pro confesso,& conuicto,& si interim pendente hoc tempore decem dierum sua beneficia tanquam vacantia per priuationé conferantur,talis collatio dicitur valida ex hoc solo capite,quia appellatio erat eo casu prohibita,vt videtur decis.in recollect.A. Augustini 3.quæ incip.cum Andreas.ad med.

40 Sextò limita,†vt nó procedat in gestis per falsum procuratorem post sententiam, vel grauamen extraiudiciale infra tempus ad appellandú, quia illa non esse attentata tenuerunt domini in vna Gerunden.coram A.Augustino, vt est decis. in recollect.Acchil.de Graff.28.attétata post sententiam.sub tit.de attentat.

41 Septimò Fallit † in innouatione legali, quæ pendente hoc tempore ad appellandum fieri potest,exemplum in condemnato, qui hoc medio tempore,& interim est infamis, & consequenter contra eum procedit innouatio ista legalis:licet secus sit,quando est interposita appellatio, secúdum Vital.in dicto tractat.claus.in claus.nil nouar. appellatione pendente. numer.12.fol.92.de cuius dicto valde videtur dubitandum, propter ea, quæ diximus suprà in vltima ampliat.huius regu.numero vigesimooctauo.& infrà capit.seq. de attent.pendente appellatione in princ.in secúdo exemplo primæ rationis, de qua ibi.num.47. & seqq.

42 Octauò regula non procedit † quando postmodum appellatio non fuisset interposita in tempore,quoniam túc cessant attentata,& gesta pédente termino ad appellandum non reuocarentur,vt tradit in terminis, & benè notandum dicit Domin.in capi.venerabilibus.§.porrò,ad fin. post glo.ibi versicu.secundo nota.de sentent.excommu.in 6.& est communis opin.de qua testatur Franc.ibidem.sub num.sexto,versic.sed communis opini.& sequitur Felyn.in capitul.quoad consulationem.nu. trigesimooctauo. de re iudic. quem secutus videtur Didac.practic.quæsti.cap. vigesimotertio.sub nu.secundo,vers.illud tamen obiter,& videtur fuisse resolutum in vna Burgé. decimarum de scalante coram Deza.20. Aprilis 1553.in qua Iudex tertia Decembris tulit sententiam,& eadem die decreuit mandatum executiuum, cumque deinde decimaquinta eiusdé mensis(& sic nó in tempore) appellatum fuisset, & prætenderetur dictum mandatum (tanquam decretum infra decem dies ad appellandum) esse attentatum, domini tamen eo casu tenuerunt nulla extare attentata:Pro quo facit,quod similiter fuit decisum in alia Neapolitan.attentatorú coram Fantutio 13.Iunij 1561.in qua (cum 22.Decembris 1554.fuisset lata sententia,& 24.eiusdem decretum mandatum executiuum,& 27.Decembris millesimo quingentesimo quinquagesimoquinto (quo die fuit facta executio) fuisset interposita appellatio,& dubitaretur, an decretú mandati executiui esset attentatum, & ad illud excusandum allegaretur, quòd appellatio non

fuit in

fuit in tempore, quia per annum post, quia tamē accipiendo annum à natiuitate (prout est ibi de stilo notariorum) appellatio erat in tēpore, domini dixerunt mandatum, & alia gesta pendente termino ad appellandum esse attentata, tacitè sentientes, quòd si verè appellatio non fuisset in tempore cessassent attentata, secundum hanc limit. Ex quibus subsistendū videtur de eo, quod legitur in decis. Mohed. 150. Papa contulit. sub ru
43 brica de præben. † quòd ꝓuisio facta per Papā infra hos decem dies non cōualescit, etiam si verè postea non appelletur, & videtur etiam decis. Chisanen. prima, incip. in termino ad appellandum ad fi. vbi refert, quòd collatio facta a b ordinario pendente termino ad appellandum à sententia priuatoria est nulla, in casu, quo sententia potuerit interponi, licet non fuerit interposita.

Nonò limita id quod suprà pro regula firmatum est, quòd paria sint esse appellatum, & esse
44 infra tempus ad appellandum, † vt nō procedat respectu tertij, quoniam si (non interposita adhuc per eum appellatione, sed pendente hoc tēpore ad appellandum) fiat executio sentētiæ, & tertius ex eo solo, quòd fuerit facta pendēte hoc termino prætendat quoad se esse attētatam, executio non censebitur quoad illum attentata, vt senserunt domini in vna Ariminen. bonorum coram Grato 13. Maij 1569. in qua licet ad deducenda attentata tertius (qui non fuerat in causa) allegaret executionem fuisse hoc tempore factam, & consequenter secundum regulam esse attentatā: domini tamen tenuerunt pro non attentatis.

Declara regulam suprapositam,

Primò vt is, qui reportauit sententiam cōtra
45 possit hoc tempore pendēte † producere testes, nec per hoc videtur ipse attentare, aut appellationi futuræ renūtiare, vt est decis. Rot. Bisignett. decis. 30. nu. 15. vtrum postquam.

Secundò declara, quòd licet regulariter paria sint esse appellatum, vel esse intra tempus ad appellandum. dicto c. non solùm. de appell. in 6. (vt suprà dictum est) hoc tamen non procedit re
46 spectu cōpromissi, interim facti † quia si fiat post appellationem interpositam, vtique excusat, vt
47 non currant fatalia, † quòd si fiat intra illos decē dies, non excusat, & si non appelletur causa fit deserta, vt est decis. Guid. Pap. 115. compromissum. no. Mil. in verb. appellationis prosequendæ. fol. 11. & in verb. terminus prosequendæ appellationis. fol. 373.

Tertiò declara, vt isti decem dies (qui dantur
48 ad appellandum) currant à die scientiæ † quando sumus in tertio appellāte, etiam si iste tertius habuerit scientiam litis motæ: quamuis enim ad hoc, vt sententia lata sibi noceat, sufficiat sciētia litis motæ, ad hoc tamen, vt sibi currat tempus ad appellandum, non sufficit scientia litis, sed requiritur scientia sententiæ, vt eleganter hanc cōclusionem tuetur Io. Cephal. in cons. 106. videbatur. numer. quarto, & per totum libro primo. vbi loquitur de vēditore appellante à sententia contra emptorem lata, & iterum in consilio 279. tempus decem dierum. nu. quinto & seqq. libro 2.

49 Quartò, & vtiliter declara, † vt ad hoc, vt currant isti decem dies ad appellandum à die sentētiæ, non sufficit habere scientiam sententiæ, & eā latam esse, nisi etiam habeatur notitia eam sic latā esse, vt post alios declarauimus infrà cap. seq. in quinquagesima limit. princ. nume. 149. vbi latè tractauimus materiam hāc, quòd regulariter appellari debet infra decem dies. nume. 135. & seqq. dic, vt ibi.

Cap. XII. De Attent. Et innouatis appellatione pendente.

Praefationis

Summarium

1 *Vtilis ac maximè practicabilis est materia attentatorum appellatione pendente.*
2 *Appellatio quid sit, & eius diffinitio, seu descriptio.*
3 *Appellatio quando dicatur pendere.*
4 *Appellationem deuolutam esse, vel introductam, vel inchoatam inter se differunt.*
5 *Deuoluta appellatio dicitur, quando est legitimè interposita, & parti intimata.*
6 *Introducta appellatio dicitur, quando est in auditorio principis introducta.*
7 *Inchoata appellatio dicitur, quando pars est citata secūdum aliquos.*
8 *Appellatio quoad effectum attentatorum tunc pendere dicitur, quādo illa legitimè interposita est iudici, & parti intimata.*
9 *Appellatio regulariter est intimanda, ad hoc vt causet attentata.*
10 *Defectus intimationis appellationis vitiat, quantū tangit præiudicium ipsius appellationis.*
11 *Appellatio eximit appellantem à iurisdictione Iudicis à quo.*
12 *Etiā si non sit superiori præsentata, aut causa cōmissa.*
13 *Argumentū hoc, & consequentia valet: Appellatio suspendit, ergo reuocantur tanquam attentata, omnia gesta post eam.*
14 *Finis appellationis multis modis contingere potest.*
Renunciatione, vt nu. 15.
Per sententiam, vt nu. 23.
Morte, vt nu. 24.
Per desertionem, vt nu. 26.
16 *Tacita renunciatio tollit appellationem.*
17 *Appellans cōparens coram Iudice à quo censetur regulariter appellationi renunciare.*
18 *Compromissum faciens appellatione pendente, si super eo fuerit laudatum videtur renunciare appellationi, secundum aliquos.*
19 *Expressa renunciatio appellationi interpositæ valet.*
20 *Pactum de non appellādo si fuerit factum attētata appellatione pendente non reuocantur.*
21 *Obligatio de stando vnicæ sententiæ valet.*
Etiam si feratur sententia canonizatoria iuris de nouo producti, quādo sumus in secunda instantia, vt n. 22.
23 *Appellatio dicitur finiri per sententiam.*
24 *Itē morte appellātis, quādo sumus in causa criminali, & ob crimen intentatum bona non veniunt confiscanda.*
Aliàs etiam mortuo reo, quoad bona causa dicitur durare, vt nu. 25.
26 *Ob desertionem, & lapsum fatalium appellatio finitur regulariter, & nu. 28. Quod*
Ampliatur duobus modis. vt nu. 29. & 30.
Limitatur sex modis, vt nu. 34. 35. 36. 37. 38. & 41.
Declaratur tribus modis, vt nu. 46. 48. & 31.
27 *Iudex nouem modis videtur posse illaqueare appellan*

tem, vt per lapsum termini ab eo præfixi appellatio fiat deserta remissiuè.

29 Iudex si habito termino proseruato, & antequam pro parte appellantis fuerit facta instantia pro declaratione termini, sint lapsi quatuor anni, & deinde ad instantiam appellati terminus fuerit resolutus pro interlocutoria, sententia dicitur transisse in rē iudi.

30 Fatalia currunt etiam si sententia nō fuerit subscripta.

31 Compromissum factum in arbitros suspendit cursum fatalium, secus si in arbitratores, vt nu 34.

Etiam, si in compromisso fuisset tantum deductum negotiū principale, nō etiā causa appellationis, vt nu.33.

32 Tempus compromissi in calculo fatalium subducitur.

35 Conuentione partium cursus fatalium suspenditur.

36 Remissoria per appellatū obtenta fatalia non currunt.

37 Causa attentatorū pendente fataliū cursus impeditur.

38 Causa in cōsistorio principis pendente appellatione non fit deserta ob lapsum fatalium.

Etiam si princeps nulliter pronunciasset, vt nume.39.

40 Quia per pronunciationem nullam non tollitur manus appositio principis.

Quod verum, quando stat per occupationes principis, secus si adesset negligentia appellantis, vt num.41.

42 Appellatio an fiat deserta, si steterit per Iudicem, quominus causa intra tempus fatalium expediatur remissiuè.

43 Iudicem semel iuterpellari pro expeditione causæ, an sufficiat.

Et multiplex interpellatio requiritur, vt numero 44. remissiuè,

45 Impedimento legitimo, si fuerit appellans detentus appellatio non censetur deserta.

46 Appellans in hispania si ob bella tarde venerit ad cōmittendum causam, ita vt à die appellationis sit lapsum biennium, appellatio non est deserta, quia biennium hoc casu cōputatur à die commissionis.

47 Fatalia regulariter incipiunt currere (quādo sumus in curia) à die interpositæ appellationis.

48 Extra curiam verò, & in partibus à die quo verisimilite potuit appellans cōmitti facere causam in curia.

49 Annus licet secundum opinionem Speculat incipiat currere à die secundi termini iuris, tenetur tamen appellans intra annum aliquam digentiam facere.

Nec sufficeret præsentatio commissionis, vt nu.50.

51 Sedis vacātis tēpus deducitur in computatione temporis fatalium.

52 Appellatio, ob non petitionem apostolorum fit deserta.

53 Deserta quoque efficitur appellatio ob non reditionem pro apostolis.

Nisi Iudex requisitus de apostolis de eis aliter nō responderit, nisi, quod audiebat. nu.54.

Itē nisi (absque eo quod pro apostolis redierit) causā cōmiserit, & eius vigore obtinuerit inhiberi. nu.55.

Ita vt executio facta post huiusmodi inhibitionem dicatur attentata, vt nu.56.

57 Cedula appellationis, si intra tempus legitimum (postquam fuerat viua voce appellatum) non detur appellatio censetur deserta.

Etiam si fuissent dati reuerentiales, vt nu.58.

59 Causa si nō fuerit cōmissa intra decē dies cēsetē deserta.

60 Apostolis reuerentialibus datis censetur in curia, etiā datus terminus per Iudicem decem dierum ad committendum causam.

61 Deserta regulariter dicitur appellatio, ob nō cōmissionē causæ intra decē dies datis reuerētialib⁹ in curia.

Ampliatur vno modo, vt nu 62.

Limitatur quinq; modis, vt nu.64.71.72.73.74.

62 Appellationis ab interlocutoria, si causa fuerit commissa, cum clausula vnà cum toto negotio principali, & deinde feratur diffinitiua, à qua licet fuerit appellatum nūquam tamē causa fuerit commissa, censetē deserta, nec substinetur vigore dictæ clausulæ.

63 Clausula vnà cū toto negocio principali apposita in cōmissione appellationis, ab interlocutoria, nihil operatur, quando Papa causam negotij principalis alteri commisit.

64 Diligentiæ appellantis, vt intra decem dies causa committeretur excusant à desertione.

65 Fides præsentationis commissionis facta per D. regentem cancellariæ in calce commissionis appellationis regulariter excusat à desertione.

Ampliatur primo etiam si fides diligentiæ prædictæ esset apposita in copia commissionis, vt nu.66.

Ampliatur 2. etiā si fides prædicta esset in vltima die decendij, vt nu.67.

Limitatur primo nisi appellās (etiā habens fidem diligentiæ) stetisset p viginti septē dies, quibus cōmissionē nō redemisset à bācho Cursorū, vt nu.68. dūmodo nō incidisset casus tempore feriarum, vt nu.69.

Limitatur 3. nisi appellans doceret de legitimo impedimento, vt nu.70.

71 Appellatus si intra secundum terminū iuris obtineat appellāti dari reuerentiales cum intimatione si appellās intra decēdies ab intimatione causam appellationis nō cōmiserit, per hoc non censetur deserta.

72 Præsentatio commissionis vndecima die post appellationem excusat à desertione, si prius commissio fuerat in manibus cursorum.

73 Desertio appellationis excusatur ob iustum impedimētum appellantis.

74 Appellatio licet de iuris subtilitate esset deserta, quandoque tamē ob qualitatē, & grauitatem causæ, nō censetur deserta & appellans super ea auditur.

75 Gesta pendente appellatione, regulariter veniunt tamquam attentata reuocanda.

76 Clausula vniuersalis negatiuè concepta de proprietate sermonis omnes casus, & personas complectitur.

77 Negatiua locutio semper maiorem vim habet quàm affirmatiua.

78 Appellatione pendente nihil esse innouandū omnia iura clamant.

79 Institutio, & adeptio possessionis facta appellatione pendente à Rota habetur pro attentata.

80 Ratio quare appellatione pēdente, nihil est innouandū, multiplex est. Prima quia

81 Appellatio conseruat statum appellantis, Secūda quia

82 Appellatio suspendit sententiam, & iurisdictionem Iudicis à quo, Tertia quia

83 Appellatio extinguit iudicatū, & dicitur Tiriaca aduersus venenum sententiæ iudicis à quo.

84 Episcopus, seu alius depositus appellās potest interim excommunicare, & aliàs officium suum exercere.

85 Nec interim dicitur depositus pendente appellatione.

86 Sententia lata ab Episcopo deposito, qui appellauit dicitur valida.

87 Obediētia tolli nō debet Episcopo deposito, quia appellauit.

88 Excommunicatus post appellationem ab eo interpositam non tenetur desistere à diuinis.

89 Condemnatus quandiu pendet appellatio, non dicitur condemnatus, & potest testamentum condere.

90 Bānitus nō pōt pendente appellatione impunè offendi.

91 Vsurarius condemnatus, cum publicatione omnium bonorum si appellauit non potest contra eum pendente Appellatione fieri executio.

92 Infamis non dicitur condemnatus, qui appellauit, sed retinet

retinet iura ciuis Romani, & testamemti factionē actiuam, & passiuam.

93 *Crimen per mortem condemnati, censetur adeo extinctum, vt eius cadauer puniri non possit.*

Nisi essemus in casu, in quo hominis memoria damnari possit, vt nu. 94.

95 *Canonicus per sententiā irrogantē infamiam condēnatus potest eligere pendente ipsius appellatione, &*

96 *Testimonium ferre.*

97 *Arrestatus si ab eo appellauit, potest interim recedere, & ad superiorem recurrere.*

98 *Appellatio conseruat statum appellātis, etiam si illa deseratur.*

99 *Excōmunicatus à sententia excommunicationis appellans interim est excommunicatus.*

100 *Et dicitur esse speciale in excōmunicatione, quia secū trahit executionem.*

101 *Nisi sententia excōmunicationis fuerit conditionalis.*

102 *Sententia excōmunicationis, quæ solet proferri in curia, nisi infra tres dicitur conditionalis.*

103 *Nisi hæc dictio facit dispositionem conditionalem.*

104 *Suspensus dicitur ille, qui appellauit à sententia suspēsionis.*

105 *Absolutus dicitur quis, nō obstāte, quòd ab absolutione ab excōmunicatione aduersarius appellauerit.*

106 *A sententia absolutionis ab excommunicatione non datur appellatio.*

107 *Consuetudine stante quòd perdens corpus ex sentētia perdat etiam bona, condemnatus appellans, appellatione pendente dicitur incapax, & perdit testamenti factionem.*

108 *Appellatio suspēdit sententiā, ita vt interim nō possit illius fieri executio.*

109 *Nec Iudex in causa procedere.*

Quod procedit siue admissa siue reiecta sit. num. 110.

Et etiam respectu tertij. nu. 111.

112 *Excōmunicatus appellans potest interim priuari fructibus, & denunciari remissiuè.*

113 *Confirmatio extra iudicium facta, & alia extraiudicialia per appellationem non suspenduntur.*

114 *Appellatio extinguit pronunciatum: quatenus præterita, suspendit quatenus futura respicit.*

115 *Appellatio extinguit etiam præsumptionem, quæ solet esse pro sententia, secundum commu. opi.*

116 *Sententia (postquam est appellatum) dicitur iniusta.*

Et eatenus dicitur per appellationem extingui, vt nullum operetur effectum. nu. 117.

118 *Appellatio est magis fauorabilis, quàm sententia.*

119 *Appellatio extinguit solum quoad ea, quæ facta sunt post litem contestatam.*

120 *Appellatio reducit causam ad statum in quo erat tempore litis contestatæ, secundum communem opinionem.*

121 *Statutum loquens de causis pendentibus, non vendicat sibi locum in causis pendentibus in 2. instātia per appellationem.*

1 AMPLA est, vtilis, † & maximè practicabilis materia ista *Attentatorum appellatione Pendente*, ideo diligentius, & plenius attingenda: arg. l. legaui. ff. de liber. leg. vt etiā cōsiderauit Frāc. in rub. extra de appellatio. & Vital. in tract. de clausul. in clausula nil noua. appell. penden. vbi inquit quòd continet amplam, & quotidianam materiam: cuius amplitudinem, cum nullo commodiori modo perstringi posse videatur, quàm per viam regulæ, & limitationum, ita nos eam explicabimus. Verum antequam ad regulam ponendam deueniamus ad huius rub. propositum, non ab re erit duo præmittere, prout illa duobus verbis cōcluditur. Primò videlicet quid sit appellatio. Secundo quando dicatur pendere.

Quo ad primum, licet multæ datæ sint per doctores vtriusq; iuris appellationis diffinitiones, vt per Bart. in l. 1. in princ. ff. de appell. & Panor. & alios in rub. extra eodem tit. tamē omissis disputationibus super dictarum diffinitionum veritate, ne videamur extra propositā tractatus nostri materiam longius diuagari, † Appellatio (secundum diffinitionē Franc. in rub. de appell. col. 2
1. quæ magis placet) est prouocatio ad maiorem Iudicē, ratione grauaminis illati, vel inferendi: quam etiam refert, sequitur, & declarat Marant. in specul. suo in 2. parte, sextæ partis principalis, in 3. actu, n. 1. & seq. Et de ista prouocatione secūdum terminos huius diffinitionis infrà in discursu semper accipiemus appellationem in materia nostra.

3 Quo ad secundum, † quando scilicet appellatio dicatur pendere, licet hæc quæstio specificè à doctoribus non ponatur, eadem tamē potest cousideratio adhiberi, quæ fuit facta suprà cap. 4. de attentatis lite pendente in princ. videlicet vt consideremus principium ipsius appellationis, & eiusdem finē. His enim cognitis, & eius pendentia satis intelligetur. Duplex igitur circa hoc cadit inspectio.

PRIMA est quando appellatio dicatur incipere, in qua pro faciliori intelligentia, illud omnino considerandum est, quòd aliàs habetur in
4 iure circa appellationem † tres terminos inter se satis diuersos, Videlicet appellationem deuolutam, appellationem introductam, & appel-
5 lationem inchoatam † Deuoluta dicitur appellatio, quando est legitimè interposita, & parti intimata, de quo per Ant. capitul. veniens, de re iudi. & in c. si duobus, de appell. in 6. & ponit remissiuè Mil. post Rot. decis. 19. & decision. 164. in verb. deuolutio causæ. folio 87. licet corruptè videatur allegare cum dicta decis. non fa. nisi fortasse voluerit allegare decision. 23. aliàs 139. si in causa, de appell. in no. in qua habetur, quòd tunc causa dicitur deuoluta, quando est legitimè interposita, & parti intimata, iuxta formam
6 clem. causam. de elect. † Introducta dicitur quando est in auditorio principis intimata, puta Vicecancellario, qui in hoc tenet auditorum Papę. l. in offerendis. C. de appell. & leg. fi. §. in his. C. de temp. appell. secundum Mil. in verb. introducta,
7 folio 170. † Inchoata autem dicitur quādo pars est citata ad leg. final. §. 1. C. de tempor. appel. secundum Mil. in dicto loco: de quo tamen dicto Mil. aliqualiter subsistendum videtur, ex his, quæ ponit Rota decision. 66. aliàs 488. si Papa, de appell. in no. vbi vult, quòd is, qui arripit iter ad impetrandam commissionem appellationis, satis dicitur inchoasse appellationē, quo casu impossibile est considerari partis citationem, cum nondum causa præsupponatur cōmissa: Quamuis autem aliàs Rota decis. 13. aliàs 322. de re iud. in no. in fi. in illis verbis, præsertim si causa appellationis non fuit commissa, nec dicatur pendere. & cæ. satis videatur tacite sentire, quòd

quòd principium pendentiæ appellationis sit, quando causa est commissa: breuiter tamen in hoc ita dici potest, quòd quo ad effectum attentatorum, appellatio non dicatur pendere, ex eo solo quòd illa sit, aut deuoluta, aut introducta, vel illius causa commissa, aut etiam inchoata, (secundum terminos dictæ decisionis 66. aliàs
8 488. si Papa, de appell. in no. † Sed bene quando illa (postquam fuit legitimè interposita) est iudici, aut parti intimata, ita, & taliter, quòd illius pendentia non videtur causare effectum attentatorum, nisi præsupposita tam in iudice, quã in parte illius notitia, præsertim consideratis casibus, in quibus in absentia iudicis, aut partis potest appellari, de quibus per doct. in c. si iustus metus. de appell. Et in terminis nostris, qđ licet, quo ad validitatẽ appellationis, nõ sit necessaria intimatio iudici, nihilomin⁹, quo ad attẽtata requirat, est decis. Rot. 38. aliàs 309. Attẽtata de appel. in no. qa nõ p̃supposita intimatiõe, aut notitia appellationis non est qđ iudici, aut parti imputari possit: & post d. decis. tradit Frãc. in c. bonæ. col. antepe. vers. nona conclusio, & in c. si iustus metus. nu. 41. de appel. pro quo facit, qđ ponit Lap. alleg. 39. an valeat. n. 10. & Marãt in spec. suo in 3. par. sextæ par. princ. q. 7. n. 391. Et præmissa de intimatione facienda non solũ procedunt respectu iudicis à quo, verùm etiam partis appel
9 latæ: nam generale est † qđ regulariter appellatio, vt inducat effectum attentatorũ est intimãda, vt dicemus latiùs in 2. limit. 15. ampliat. princ. regulæ, quam mox posituri sumus in hoc 12. cap. de attentatis appellatione pendente, numero 2. & in specie videtur decis. Egid. 273. defectus. dum
10 vult † quòd defectus intimationis appellationis vitiat, quantum tangit præiudicium ipsius appellationis, prout esset, si gesta per ipsum post appellationem non intimatam dicerentur attentata: Ex quibus satis patet non posse facile admitti, id quod sentiebant domini in dicta decisione 13. aliàs 322. quòd appellatio per commissionem causæ dicatur pendere: Et vltra præmissa contra fa. quæ ponit Lap. alleg. 2. sub numero quinto. vers. ad hoc, dum vult, quòd appellatio suspen-
11 dit, † & eximit appellantem à iurisdictione iudi-
12 cis, à quo, † etiam si appellatio non sit superiori præsentata, aut causa commissa: Vnde si hoc casu operatur effectum suspensiuum, si non sit cõmissa, ergo necessario, & consequenter operatur reuocationem attentatorum (etiam ante cõmissionem) dummodo pars habeat illius notitiam,
13 per supradicta, quia † valet arg. appellatio suspẽdit, ergo reuocantur attentata, & eo sæpius vtitur Franc. & formaliter in c. bonæ, nu. 36. de appell. & per hoc satis patet quando appellatio ad effectum attentatorũ dicatur incipere, quæ erat prima inspectio secundum ea, quæ suprà proposuimus.

SECVNDA nunc sequitur inspectio, quando
14 scilicet appellatio dicatur finiri, & terminari. † Finis autem appellationis pluribus modis contingere potest.
15 Primò † renunciatione, non solùm † tacita,
16 puta per comparitionem † coram iudice à quo,
17 ad not. per doct. in c. gratum, de offic. delega. & c. cum venissent, de testibus, & in l. ad solutionem. C. de re iudica. & per Franc. in cap. cum te-
18 neamur. in vltimo notabili, de appell. † Vel per compromissum (super quo fuerit laudatum) factum appellatione pendente, vt sentit Alexan. in consil. 63. in causa, sub numero 5. libr. 3. Verùm
19 etiam † expressa, quæ potest esse tam appellationi interpositæ, puta quando per transactionem receditur à lite, ad not. per doct. in leg. postquam liti. C. de pact. & diximus suprà latiùs in hac secunda parte, capitul. 4. de attent. lite pẽdẽte, in præfatione, numer. 243. & multis seqq. quã etiam appellationi interponendæ, puta si fuerit
20 † factum pactum, de non apppellando, quo casu ad propositum nostrum attentata non reuocantur, vt animaduertit Guid. Papæ, in tract. de
21 appell. quæst. 106. † Vel quando fit obligatio de stando vnicæ sententiæ, quæ conuentio de iure valet, ad text. in l. fin. C. de tẽporib. appell. vt est decisio Rot. 2. aliàs 287. licet appellationi. de renunciatio. in no. & no. Franc. in c. interposita. §. illa denique, numero secundo, de appell. Fely. in capitulo ex parte. el 2. numero sexto de rescript. & in capitulo si diligenti, numero septimo de for. compet. Paris. consi. 34. numero 25. li. primo. & quòd eo casu non liceat appellare, tenuerunt Domini in vna Pampilonen. Prioratus. 8. Nouembris 1555. coram Chisanen. Ex qua (prout ex facto, quòd ibi præsupponebatur potest colli-
22 gi) hoc dictũ † ampliari potest, vt (si huiusmodi obligatio facta fuerit in secunda instantia) illa operetur, non solùm si feratur sententia cõfirmatoria primæ, verum etiam si secunda sententia sit canonizatoria iuris de nouo in secunda instãtia producti.

23 Secundo Appellatio dicitur † finiri per sentẽtiam, & sic quando super appellatione est pronuntiatum, vt est tex. in l. 1. ff. nil nouari appellatione pendente, ibi de appellatione erit pronunciatum &c. Et faciunt, quæ latiùs suprà diximus in dicto capitulo quarto, in præfatione, numero ducentesimo decimotertio, quòd per sententiam regulariter lis finitur.

24 Tertiò etiam † morte appellantis dicitur appellatio finiri quando sumus in causa criminali, & crimen contra appellantem intentatum non est tale quòd etiam bona veniant confiscanda, quia tunc etiam si pendente appellatione appellans moriatur (licet respectu personæ, & criminis intentati appellatio dicatur finita) quo
25 † tamen ad causam bonorũ adhuc dicitur durare, ad not. in rubr. & tot. titul. C. si penden. appellat, mors interuenerit: & fa. quòd diximus in dicta præfatione, num. 263. quod lis etiam morte finitur, per quam consequenter etiam ipsa appellatio finiri diceretur, quando essemus in secũda instantia.

26 Quartò appellatio finiri dicitur † ob desertionem & lapsum fatalium: Verum quia iste lapsus fatalium multis modis contingere potest, circa quos, & singulos eorum (ad demonstrandum qualiter appellatio finiatur, & illius desertio inducatur) plura veniunt dicenda & declaranda. Primo proponemus, quæ generaliter materiam huius lapsus fatalium respiciunt, deinde ea, quę particulares fataliũ modos concernunt subiiciemus, in cæteris lectorem ad Franc. remittentes

tentes,in c.personas.in glo. 2. numero 3.& seqq.
27 verſ.circa primum ſcias,ext. de appell. † vbi nouem modos videtur ponere,quos habet iudex à quo ad illaqueandum ipſum appellantem,vt per lapſum termini ab eo præfixi appellatio fiat deſerta,Sit itaque

28 Regula,† quòd appellatio per lapſum fatalium dicitur finiri,& ſit deſerta.leg.fin.& tot.tit. C.de tempor.appell.not.doct.in cap.cum ſit Romana,& in c.ex ratione de appell.& declarat eleganter Veſtr.in praxi Ro.Cu.lib.7.capi. vltimo. numero 8.verſ.ſed poſtquam diximus, Quã Regulam

29 Amplia Primò, † vt fatalia currant, & ob illorum lapſum appellatio cenſeatur deſerta,etiã ſi intra fatalia fuiſſet per iudicem habitus terminus pro ſeruato, & deinde antequam pro parte appellantis fuiſſet facta inſtantia , quòd terminus aperiretur,& declararetur,ac diffinitiuè pronuntiaretur lapſi eſſent quatuor anni, nulla facta fatalium prorogatione,& demum ad inſtantiam appellati terminus fuerit reſolutus & ſubſcriptus pro interlocutoria,quia tam de rigore, quàm de æquitate , ſententia à qua fuit vt præfertur appellatum dicitur tranſiuiſſe in rem iudicatam, vt fuit tentum in vna Segobien. de aldea coram Acorambono 27. Aprilis 1556. Se-
30 cundò † vt tempus fatalium currat etiam ſi ſententia non fuerit ſubſcripta , vt fuit tentum in vna Calaguritana admiſſionis coram Robuſterio 29.Ianuarij 1565.

31 Limita eandem Regulam, Primò † quando interim fuiſſet factum compromiſſum in arbitros,ad no.in authen.ſi tamen.C.de tempor. appell.& in clem.quandiu,de appella. & ſentit Caſſad.deciſ.9.incip.an eſſet deſerta, numer.7.de ap
32 pel. Nam † tempus compromiſſi in calculo fatalium ſubduceretur,vt declarat etiã Veſtr. vbi ſuprà numero 17. vbi id etiam vno modo am-
33 pliat, vt ſcilicet procedat hæc limitatio ,† etiã ſi in compromiſſo fuiſſet tantum deductum negotium principale non etiam appellationis cauſa,poſt Franc.in dicto c.ex ratione,col.7.verſicu. quarto quęritur,de appell. Quam limitationem
34 ſublimita, vt non † procedat quando compromiſſum fuiſſet factum in arbitratores,tunc enim compromiſſo non obſtante appellationis tempora currunt,vt poſt Ancharan.in conſi. 284. incip.habebis,declarat Grauat.apud Veſt.vbi ſu-
35 prà.num.4. Secundò † limita,vt non procedat, quando inter partes fuiſſet conuentum, quòd per aliquod tempus fatalium curſus ſuſpenderetur,vt poſt Franc.in dicto cap.ex ratione,col.12. verſ.ſed iuxta prædicta: & colu. 14. verſi.ſed aduerte primo.declarat Veſtr. vbi ſuprà.ſub numer.18.

36 Tertiò † ex eodem ibi ſub dicto numero 18.limita non procedere, quando appellatus remiſſoriam obtinuiſſet, quia cum tunc dilatione remiſſoriæ pendente officium iudicis conquieſcat l.ſiue pars.C.de dilationibus,cum ſimil.pendente tempore remiſſoriæ fatalia nõ currunt, vt videtur inclinare Caſſad.dicta deciſione nona,de appell.

37 † Quartò fatalium tẽpus nõ curreret , quando medio tempore incidiſſet cauſa attentatorũ: nam illorum priuilegio ſtatutum eſt vt pendente articulo attentatorum,fatalia nõ currãt in negotio principali.Rota deciſ.15.aliàs 102.fatalia. de appell.in no.cum aliis latiùs adductis infrà in tertia parte capitulo 30.de priuileg. attentatorum.in 10.priuilegio,vbi per opportunas Ampliationes,ac limitationes plenè præſentem conclu-
38 ſionem explicauimus. Quintò † vt etiam ſi lapſa ſint fatalia appellatio tamen non dicatur deſerta cauſa in conſiſtorio principis pendente,ad no.per docto.præſertim Felyn.in cap. venerabilis.de iudic.& videtur deciſ.Caputaquen. 1. 130. quòd Ampliari poteſt vt procedat non ſolùm ſi
39 princeps in cauſa non pronuntiat,† verùm etiã ſi nulliter pronuntiauerit, quia per pronuntia-
40 tionem † nullam non tollitur manus principis appoſitio,vt declarauerunt Domini in vna Parmen. caſtri Iuliani coram Caputaquen. 17. Nouembris.1560.vt eſt deciſio in recollect. eiuſdem 225.incipien.pendente. Et ſimiliter declara,
41 † vt tunc non currant fatalia,quando ſtat per occupationes principis , ſecus ſi adeſſet negligentia appellantis,vt poſt doctor.in auth. ſed lis. C. de tempor.appellat. tradit nõ minus latè,quàm eleganter Sigiſmund.Loffred.in conſ.14. in cau-
42 ſa,numero 72.Quid autem † ſi ſteterit per iudicem ad quem,quominus cauſa intra tempus fatalium expediretur, an appellatio hoc caſu cen-
43 ſeatur deſerta ? & an ſufficiat † ſemel iudicem pro expeditione interpellari , vel potius multiplex requiratur interpellatio ? habes eleganter poſt alios apud Oſaſc.in deciſ. Pedemon.12.appellans.per tot.præſertim nume. 7. vbi conclu-
44 dit † quòd requiritur multiplex interpellatio.

45 † Sextò generaliter limita, vt non ꝓcedat quãdo appellãs intra tempus fataliũ fuiſſet legitimo impedimento detentus, quominus appellationem fuerit proſequutus, vt poſt Innocen. Imol.atque etiam Ant.de Butr.ibi tradit Franc. in dicto capitulo ex ratione,numero trigeſimo quinto,de appell.& ponunt etiam Veſtr.& Gra-
46 uat.apud eum,vbi ſuprà,Et propterea † ſi appellans in Hiſpania ob bella tardè venerit ad committendum cauſam, ita vt à die interpoſitæ appellationis non autem à die commiſſæ cauſæ ſuper appellatione lapſum eſſet biennium (ſtante dicto bellorum impedimento) appellatio non cenſetur deſerta , & biennium computatur hoc caſu à die commiſſionis non autem à die appellationis , vt eſt in recollect. Caputaquen.ſecunda, deciſione tertia incipien.appellans.

47 Declara eandem regulam primo † quòd tempus horum fatalium regulariter incipit currere à die appellationis, non autem à die præſentatæ commiſſionis, & dati iudicis , quando ſumus in curia,quia ſi labatur biennium à die appellationis licèt non à die commiſſionis appellatio cenſetur deſerta,per text.in clem.ſicut.& ibi notant omnes de appell.& tradit Proſp. Carauit.in Rit. mag.cur. Ritu 169. num. octauo,vt fuit tandem reſolutum poſt iteratas aduocatorum informationes in vna Burgen. præſtimoniorum coram Aldobrandino 15.Maij 1564. in qua maior pars tenuit pro deſertione,non obſtante , quòd in alia propoſitione 5. Maij eiuſdem anni Domini(conſideratis nonnullis circumſtantiis) viderentur fuiſſe pro non deſertione. Quod etiam

(in appel

(in appellante in curia) dicebatur ibi fuisse aliàs decisum in alia Oueten.coram Io. Paulo,& videtur esse decis. Put.2. decis.58. In appellatione
48 † auté in partibus interposita currit à die, quo verisimiliter potuit appellans committi facere causam appellationis in curia, & ita limitatur dicta clemen. sicut, vt est decis. Putei 10.incip. tempus,sub rubr.de appell. & eiusdem decision. 151.& 154.& fa. suprà allegata decisione Caputaquen.primo decisione 3.incip.appellans. Secun-
49 do declara, quòd licet † annus secundum opin. Speculat. incipiat currere à die secundi termini iuris, tamen appellans tenetur facere intra
50 annum aliquam diligentiam, † nec sufficit præsentatio commissionis: Fastolus dub.37. Cassa. de appell.decis.6.sub numer.8. Achill.de appell. decisio.11.aliàs appellatio censetur deserta, vt tenuerunt domini in vna Roma. duorum millium
51 coram D.meo Oradino 22.Octobris 1565.† Tertio quòd in computatione temporis ad effectũ videndi, an appellatio sit deserta ob lapsum fatalium est deducendum tempus Sedis vacantis, vt fuit resolutum in vna Bracharen.S.Eufemiæ coram Grato 20.Decembris 1568. & est decis. Caputaquen.1.365.& Paleott.decis.38.

Quoniã verò appellationem finiri, & fatalia expirare diuersimode contingere potest, sciẽdum est, quòd nedum per lapsum fatalium hoc est anni, vel (secundum diuersitatem casuum) biennij, sed etiam aliis modis appellationi finis imponi pótest,&

52 Primò per † non petitionem apostolorum, tenetur enim appellans post interpositam appellationem,& in ipso actu apostolos, & litteras dimissorias petere, quòd si neglexerit appellatio efficitur deserta, & illius effectus expirat, ad not.in l.eos.§.apostolos,& in leg.præses.C.de appellat.

53 Secundò † ob non reditionem pro apostolis tenetur enim similiter appellans (postquam de illis sibi respõderi petiit,& fuit sibi datus terminus, vel iuris, vel alius arbitrio iudicis) intra terminum redire pro apostolis, aliàs appellatio diceretur deserta,& censeretur finiri, ad tex.in clé. quamuis, de appell.& in c.ab eo, & ibi notãt omnes eodem tit.in 6. & hoc debet facere intra triginta dies, qui de iure cómuni est terminus ad id præfixus, vt in dictis iuribus, licèt aliud sit de consuetudine in aliquibus locis, vt in curia magnæ vicariæ, in qua dantur dies quinquaginta, vt per Carauit.Ritu 160.in prin.& per tot.Quod & si regulariter verum sit, quandoque tamen deserta non censeretur appellatio,& Primò quando
54 iudex † requisitus pro apostolis, dixerit, quòd ille audiebat,& nihil vltra responderit,& appellãs amplius pro illis non redierit, vt eueniente casu fuit notabiliter per Dominos aliàs dictũ in vna Toletan. capellaniæ coram D. meo Oradino 16. Iunij.1567.in qua tenuerunt, quòd appellatio sustineretur cõsiderando quòd aut Iudex dicẽdo, quòd audiebat habetur pro tacente,& tunc censetur denegasse,& appellans non tenetur redire, aut non habetur pro tacente, & tunc (cum non dederit terminum iuris) censetur denegasse, d. clem.quamuis,§.fi.vbi Card.quæstio.2.Secundò
55 † appellatio excusaretur à desertione si appellãs à diffinitiua habito termino iuris absque eo qđ amplius pro apostolis redierit causam appellationis intra dictũ terminum commiserit, & eius vigore obtinuerit inhiberi, quamuis enim aliàs ob non reditionem pro apostolis causa dicatur deserta.c.ab eo.de appell.in 6.quando tamen intra terminum causa appellationis committitur
56 non dicitur deserta, † immo si post inhibitionem illius vigore emanatã appellatus obtineat (etiã vigore specialis cõmissionis super prætensa re iudicata) fieri executionem, & possessionẽ capiat, talis possessio,& executio censetur attentata, vt fuit tentum in vna Nucerina attentatorum corã Lancillo.17.Maij.1568.

57 Tertiò † appellatio à diffinitiua interposita deserta censeretur, si postquam fuerit viua voce appellatum intra tempus legitimum decem dierum cedula appellationis in scriptis non fuerit
58 data, † etiam si fuissent dati reuerentiales, quicquid dicat Rot.decis.54.aliàs 385.si appelletur, de appell.in nouis, vt fuit resolutum in vna Gerunden.Camerariæ corã Rossanen.24.Febr. 1548.vt est decis.in recollect.Putei.5.appellatio interposita.sub rubr.de appell.

59 Quartò † finiretur appellatio,& diceretur deserta, si datis apostolis reuerentialibus causa appellationis intra decem dies non fuisset commis-
60 sa, † quia datis reuerẽtialibus in curia censetur etiam per iudicem datus terminus decem dierũ ad committendum causam.Rot. decisione 66. aliàs 478.si Papa, de appellationibus, in no. Cassad.decisi.4.de appell.Crescen.decision.25.tempus, sub rub. de appell.& sic hoc casu etiam ob non commissionem causæ intra decem dies induceretur desertio, Verùm quia hoc dictum licet in se verum sit, tamen non videtur perpetuum, breuitati inhærendo potest in eo constitui

61 Regula † quòd datis reuerentialibus in curia ob non commissionem causę appellationis intra decem dies appellatio fiat deserta, quę probatur per supradicta. Quæ

Ampliari posse videtur vno modo, vt pro-
62 cedat etiam si lata fuerit prius sententia interlocutoria,& ab ea interposita appellatio,& commissa causa cum clausula vna cum toto negotio principali, & deinde feratur sententia diffinitiua, à qua licèt fuerit appellatũ, nunquam tamen reperiretur causa appellationis commissa, quia dicitur causa deserta, nec subtinet vigore clausulæ vnà cum toto negotio principali, de qua in commissione causæ appellationis ab interlocutoria, vt fuit dictum in vna Taruisina legitimita-
63 tis coram D.meo Oradino 1.Febr.1557.† quia illa clausula nõ operatur ex quo Papa causam negotij principalis alteri commisit.Nec obstat capitulum super eo, de appellationibus, in sexto, quia vt ibi dixerunt Domini, illa causa poterat expediri absque cognitione, & cõmissione negotij principalis.

Limita prædictam conclusionem,
64 Primò, vt non procedat †, quando appellans (licet causam vt suprà non commiserit) fecit tamen intra dictum terminum diligentias, vt causa committeretur apud D. Regentem cancellariæ, vel alium signatorem, quia si vel illis non repertis, vel forte ob aliqua impedimenta commissionem appellationis expedire non possint satis erit

satis erit in termino porrexisse commissionem,
65 & protestari de diligentia. Immo † solet appellans ad maiorem cautelam pro fide præsentationis in termino accipere ab ipso signaturæ præfecto, vel D. Regente cancellariæ fidem manu sua in calce commissionis de die illius præsentationis. Qua diligentia adhibita desertio euitatur, vt docet Cassad. decis. 4. de appellat. numero secundo, & latiùs Vestr. in praxi Ro. cu. lib. 7. cap. vltimo. sub numero quinto, quam limitationem am
66 plia, Primo, vt procedat, † etiam si diligentia appellantis, & fides manu domini Regentis esset posita non in commissione ipsa originali, sed in eius copia, prout quandoque fieri solet, & aliàs factum fuit, & per dominos ad excusandum desertionem admissum in vna Parmen. pensionis inter R. P. & D. meum D. Abbatem de Pinna, ex vna, & Capitaneum Nicolaum ex altera coram Serafino nono Iulij 1570. in qua licet allegaretur quòd appellatio erat deserta, ex quo datis reuerentialibus 18. Iunij commissio causæ appellationis fuerat præsentata 4. sequentis mensis Iulij. Domini tamen tenuerunt pro non desertione, ex quo de diligentia manu D. Regentis consta-
67 bat, ex copia commissionis. Secundò † etiam si fides diligentiæ prædictæ esset in vltima die decendij, & propterea dum aliàs dubitaretur in vna Hildessenen. vicariæ coram Quiroga 12. Februarij 1557. an stante sententia lata 1. die Iunij, & reuerentialibus 9. eiusdem, appellatio diceretur deserta attento, quòd nō fuerat commissa infrà decem dies, sed habebat tantum diligentias manu D. Regentis, sub die 19. eiusdem, & præsentationem 37. Iulij, & terminum ad dicendum contra 26. Octobris eiusdem anni. Domini fuerunt pro non desertione, eo quia materia incidit in tempore feriarum, & non fuerant lapsi, nisi 38. dies. aliàs fuissent pro desertione, vt annotauit in dicta causa D. meus Oradinus. Quam limitationem sublimita vno modo ex intentione Putei decis. 6. incip. appellatio fuit habita pro deserta. sub rubr.
68 de appellat. † quando scilicet appellans stetit per viginti septem dies, quibus commissionem appellationis non redemit à banco cursorum, quoniā eo casu appellatio dicitur deserta etiam si in tēpore habuisset fidem diligentiæ manu D. Regentis, vt fuit tentum in vna Gienen. scolastriæ coram Peregrino 15. Februarij 1546. vt in dicta decis. Putei. 6. quod & aliàs fuit tentum in alia Vlixbonen. coram Reumano 19. Octobris 1551. vt est decis. in recoll. Guido bon. 39. incipien. fuit tentum. Declarando tamen præsentem limitatio-
69 nem † nisi casus incidisset tempore feriarum, se-
70 cundum ea, quæ proximè dicta sunt, & nisi † appellans doceret de aliquo legitimo impedimento, vt considerabant aliàs Domini in alia Burgen. seruitij coram Aldobrandino 4. Iulij 1575. in qua nisi docto de impedimentis fuerunt pro desertione ex quo commissio appellationis steterit per dies 52. quibus non fuerat iudici præsentata.

71 Secundò limita † vt non procedat quando interposita appellatione iudex dederit appellanti terminum iuris, & deinde sibi postmodum redeūti pro apostolis dederit alium terminum iuris, & appellatus intra secundum terminum iuris obtinuerit dari reuerentiales, cum intimatione qua facta licet appellans intra decem dies ab intimatione causam appellationis non commiserit, per hoc tamen eius appellatio non dicitur deserta, vt fuit per Dominos resolutum in vna Astoricen. Parrochialis coram Dezza, 17. Maij 1553. & iterum in eisdem terminis in alia Oueten. Abbatissatus, coram domino meo Oradino 10. April. 1559.

72 Tertiò † quando causa (si non intra dictos decem dies) saltem die sequenti fuerit commissa, & ideo appellatio non diceretur deserta, si vndecima die post interpositam appellationem fuerit commissio præsentata Iudici ad quem, dummodo prius fuerit in manibus cursorum, vt est decis. in recollect. Simonettæ quarta. incip. in vna Roscen. coram Triuultio, sub rubrica, de appellationibus.

73 Quartò † si appellans fuerit aliquo iusto impedimento detentus, quo minus causam appellationis intra dictum tempus commiserit, regulare enim est, quòd stante iusto impedimento appellans excusetur à desertione, vt not. doctores, præsertim Franc. in cap. ex ratione. numer. 31. de appellatio. & propterea aliàs in vna Burgen. seruitij corā Aldobrandino 4. Iulij 1565. fuit dictum, quòd si commissio appellationis steterit per dies 52. quibus nō fuerit præsentata iudici, debet censeri deserta, nisi doceretur de legitimis impedimentis.

74 Quintò limita, † vt quandoque ob qualitatem & grauitatem causæ (non obstante, quòd contra appellantem, ex eo quia debito tempore causam non commisit, esset inducta desertio) nihilominus ille audiatur. Nam licet aliqua causa de iuris subtilitate esset deserta (prout si appellatio sit interposita nona Iulij, & decimanona eiusdem dati reuerentiales, & commissio, quamuis habeat fidem præsentationis manus domini Regentis 28. Iulij, ad banchum tamen cursorum non venit nisi prima Martij sequentis anni.) Nihilominus quandoque Domini ex causa non obstante desertione, appellantē audire solent, prout fuit factum in vna Palentina matrimonij coram Aldobrandino 27. Maij. 1566. in qua, cùm supradictus casus euenisset, fuit dictum, quòd licèt de iuris subtilitate causa videretur deserta, attamen quòd ob qualitatem & grauitatem causæ appellans audiretur.

Ex quibus omnibus satis constare potest, quando appellatio dicatur pēdere, cùm eius extrema, videlicet, quomodo incipiat, & quomodo finiatur, sint cognita: Nunc deueniendo ad principale propositum attentatorum appellatione pendente, materiam ipsam pro commodiori tractatione (cùm ampla & lata sit) per viam regulæ & limitationum perstringemus. Sit igitur

75 REGVLA principalis, † quòd gesta pendente appellatione dicuntur attentata & innouata, & reuocanda veniunt. Regula assumitur ex rub. & toto tit. ff. nil noua appell. penden. & C. vt
76 lit. pend. Quæ † cùm sint indefinitè, sed negatiuè conceptæ vniuersaliter de proprietate sermonis omnes casus, & personas complectuntur, vt considerat Decius in consilio tertio, &

diligenter,columna quarta,numero quarto,& la
tiùs Tiraquel. in l.boues.§. hoc sermone.in 7.li-
mit.numero quarto.ff.de verborum significatio.
77 vbi ostendit semper maiorem vim habere † locu
tionem negatiuam,& prohibitiuam, quàm affir-
matiuam:quod etiam affirmauit Roland.à Val-
le,in tract.de lucro dotis.q.31.numero septimo,&
Alciat.cõsilio sexto multa,numero decimosepti-
mo libro quarto. Vnde aliàs dicebat Dec.in con-
silio 200.in causa, in princ.libro primo. Quòd re
gula communis est, quòd attentata appellatione
78 pendente veniunt reuocanda † & quod omnia iu
ra clamant appellatione pendente nihil esse inno
uandum, vt dicit idem Dec.in consilio 97.in ca-
su,numero primo,libro primo, quòd dictum re-
fert,& sequitur etiam Aug. Bero.in consilio 116.
pendente, numero decimo, libr. 3.& quòd ista sit
communis vtriusque iuris regula,testatur etiam
nouissimè Viuius:commun. opin.lib.2.opi.30.in-
cip.attentata, in princ.& vulgatam hanc esse re-
gulam tradit etiam nouissimè Misinger. consil.8.
primæ decadis,numero decimotertio, qui alios
in id allegat.Pro qua regula multa allegat Alex.
& ibi apostillantes apud eum in consilio 99.visis.
numero tertio, libro quinto, & nouissimè etiam
Io.Bapt.de Asin.in sua praxi Iudic.§.31. cap.2.in
2.limit.princ.per to.& Grat.in consi.103.in præsen
ti.numero nono,libro 1.& consilio vigesimosex-
to,& si causa sit.numero 11.libro secundo,& Por.
Imolen.in consilio 66. nemini dubium, numero
vigesimotertio libro secundo,& nouissimè etiam
Menoch.in consilio secundo incip.magni,nume-
ro 150.libro primo,& Aemilian.consilio 77.diui-
no,in princ & ideo tenuit Rot.in pluribus causis,
quòd quando lis est introducta intra duos præsen
tatos,& fertur sententia,pro vno à qua appella-
79 tur,si fiat postmodum † institutio,& capiatur pos
sessio,quòd talis possessio à Rota habetur pro at-
tentata, vt fuit dictum in vna Toletana Cappella
niæ coram D.meo Oradino 9. Iulij 1577. Quam
regulam iuribus, & auctoritatibus comprobare
superfluum est,cum hæc apud omnes etiam idio
tas sit trita,& quasi pro adagio vsurpata conclu-
sio.Illius autem ratio prætermittenda nullo mo-
do est,cum ex illius declaratione non modica re
sultet vtilitas.Et quamuis tex.in l.1.ff.nil noua.ap
pell.penden.ibi integer enim status,& c.videatur
ponere solùm hanc rationem,quia scilicet appel
80 latio conseruat statum appellantis,Triplex † ta-
men ratio huius regulæ ex dictis doctorum in di-
uersis locis colligi posse videtur:Prima cum Iure
81 consulto in dicta l.1. quia † appellatio conseruat
82 statum appellantis: Secunda † quia appellatio su
spendit sententiam, & iurisdictionem iudicis à
83 quo.† Tertia quia appellatio extinguit iudica-
tum,& dicitur tiriaca aduersus venenum,id est ad
uersus sententiam iudicis à quo,vt post Bald.in l.
C.si de momen.poss.tradit Prosper.Carauit.Ritu
256.numero secundo. Et quia prima ratio licet sit
in se vera,tamen non est perpetua,& aliquas reci
pit declarationes, secunda autem, & tertia sim-
pliciter intellectæ videntur inter se contrariæ,nisi
distinctione concilientur, idcirco (vt omnis hæc
materia gestorum appellatione pendente diluci-
dius,& facilius apprehendi possit) has singulas ra
tiones declarabimus singulis applicando,quæ ad
materiam nostram facere videbuntur.

Quo ad primam rationem,quòd ideo appel-
latione pendente nihil sit innouandum, quia sci-
licet appellatio conseruat appellantem in statu,
in quo erat ante sententiam, videtur tex. in alleg.
l.1.ff.nil noua.appel. penden. & in l.sciendum,ibi
omnia in eodem statu. ff. de appellat. recip.& in
leg.appellatione. C. de appell. ex quibus potest
colligi.

REGVLA quòd appellatio conseruat statum
appellantis, ita vt appellans possit omnia expli-
care,quæ poterat ante sententiam,quæ regula po
test multipliciter exemplificari.

84 Primò † in Episcopo, seu alio deposito,qui à
depositionis sententia appellant, nam interim ea
pendente excommunicare, & aliàs officium suũ
exercere potest, vt not. Abb.in c.2.numer. sexto,
& ibi Apostill.extr. vt lit. penden. & Mil.in vers.
prælatus sententialiter, & no. etiam Franc. post
alios,in c.cum teneamur.numero 8.& in c.ad hæc
quoniam, in princ. & in c.sæpè, de appell.vbi lo-
quitur generaliter de hac materia : & specialiter
in glo.in verbo rata,numero trigesimosecundo,
85 dicit,† quòd interim talis depositus,qui appella-
uit,non dicitur depositus,& no. latè,& eleganter
Dec.consilio ducentesimodecimoquarto,in cau
sa cathedrali ferè per totum:præsertim in versic.
his non obstãtibus,vbi plures illationes adducit,
& fa.quæ ponit idem Dec.in c. dilecti. numero 5.
86 extra de appel.dum vult,† quòd valeat sententia
lata ab Episcopo suspẽso, qui appellauit,& quòd
87 interim,pendente appellatione,† non potest sibi
tolli obedientia. Pro qua facit, quod dicit aliàs
88 Paris.† quòd excommunicatus post appellatio-
nem ab eo interpositam non tenetur desistere à
diuinis,in consilio vigesimooctauo,ad resolutio-
nem,nu.30.lib.4.

89 Secundò in bannito qui appellauit † cõdem-
natus enim quandiu pendet appellatio,non dici-
tur condemnatus,& potest condere testamentũ,
vt per Franc. (vbi multa similia adducit) in rubr.
de appell.sub numero 20.& seq. Firma.in suo au-
reo repert.in verb.appellatione pendente:versic.
90 9.& vers.50.Et insuper stante statuto,† quòd ban
nitus possit impunè offendi, si ille appellauerit,
non poterit offendi,vt no.Bar.post Dyn.in l.3.§.si
seruus.ff. de acquir.possess.vt est communis op.de
qua latiùs infrà,in 4.amplia.prin.numero tertio,
& faciunt,quæ de Bannito diximus suprà cap.præ
cedenti,in 1.ampliat. numer. vigesimoprimo. Sic
91 etiam † si aliquis tanquam vsurarius,condemna-
tus cum publicatione omnium bonorum appel-
lauerit,non potest contra eum pendente appella
tione executio fieri, vt post Afflict.super constit.
regn.in constitu.incip.vsurariorum. libro primo
numer.13.tradit nouissimè Io.Bap.de Asin.in sua
praxi.iudic.§.31.c.2. in 2.limit.princip.sub nume-
ro 3.& faciunt,quæ post Bald.& alios per eum al-
legat,ponit Nic. Boer.in consilio suo 1.videtur di
92 cendum,numero secundo, dum vult,† quòd cõ-
demnatus, qui appellauit pendente appellatio-
ne, non dicatur infamis, sed retineat iura ciuis
Romani, & testamenti factionem actiuam, &
passiuam. Et si pendente appellatione, mors
93 interuenerit,crimen † censetur adeo per mortem
extinctum, vt eius cadauer puniri nõ possit,quod
notandum

notandum contra iudices imperitos,qui faciũt suspendi,& cõburi cadauera reorum:dicit Guid. Papæ,in tract.de appell.q.120. col.9. versic.quid
94 si reus moriatur,&c.† Præterquam si essemus in casu,in quo hominis memoria damnari posset, per eum ibidem.
95 Tertiò † in canonico,qui per sententiam irrogantem infamiam fuit depositus:nam appel-
96 latione ipsius pendẽte potest eligere,† ac testimoniũ ferre,vt per Fran.in c.sæpè,nu.35.& seq.
97 Quartò in eo,qui fuit arrestat⁹,† qui,si arrestum non teneat, sed ab eo appellet, pendente appellatione,potest non obstante arrestatione, recedere,& recurrere ad superiorem,& interim occasione arresti, nihil potest contra eum fieri, vt post Bart.in l.de pupillo. §.sed quia.ff.de no. oper.nunc.est not.decis.Guid.Pap.436.cum materia.num.304. vbi subdit,quod ita seruat Curia parlamenti,quod replicauit idem Guid.Papæ,in tract. de appell.qu.87.vbi præter Bart.vbi suprà etiam alios allegat:à quibus omnibus supradictis poterit quilibet habere innumeras aliàs illationes pro verificatione huius regulæ.Quòd appellatio conseruat regulariter illæsum statum ipsius appellantis.Quam Amplia
98 Primò,vt procedat † etiam si talis appellatio deferatur,vt no.Mil.in verb.excommunicatio facta per prælatum,& Franc.in dicto c.sæpè,num. 35.de appel.

Limitatur eadem regula

Primò, vt non procedat in appellatione ab
99 excommunicatione, † quia ea pẽdente,nihilo-
100 minus ille remanet excommunicatus, † & est hoc speciale in excommunicatione, secundum Franc.in c.ad hæc quoniam.in princip.& in c.sæpè,num.32.de appel. & in rub.eo.tit. numer.3.& tradit etiam Guid.Papæ,in tra.de appel.q.110.cuius rationem ponit remissiuè idem Franc.in c.pastoralis.§.verùm,quia,numero quinto,de appel. Idem tradit Io.And.in c.is cui,numer. 4.de sent. excommu.in 6.vbi etiam ponit rationem, quia scilicet secum trahit exequutionem.Quam limitationem sublimita notabiliter, vt procedat in appellatione à sententia excommunicationis
101 purè lata,†secus si sub conditione,nam in secũdo casu si ante euentum conditionis excommunicatus appellet,appellatio conseruat statum ip-
102 sius,vt interim nõ sit excommunicatus. †Quod maximè est notandum in Curia Romana,vbi ferè semper solent excommunicationis sententiæ proferri sub ista forma, nisi ad primam,vel nisi infra tres, vt tradit no. Franc. in c.præterea,numero quarto.in vltimo not.de appell.& ante eũ posuit Ioan.And.in d.c.is cui, de sentent.excom
103 mu.in 6.numero quarto,† quia dictio nisi apposita in sententiis facit dispositionem conditionalem:Dec.in c.præterea,in 1.not.per illum tex.de appel.pro qua est alleg. Lap.73.prælatus.numero quarto,& facit optimè dec. Rot.19.aliàs 444. extra Rotam in final. verbis. de dol.& contum.in no.

Secundò limitatur,vt nõ procedat in appel-
104 latione à sententia suspensionis,† quia & ea pẽdente ille remanet suspensus, secundum Mil.in verb.appellatio sicut.
105 Tertiò limitatur,† vt non procedat in appellatione ab absolutione, ab excommunicatione, nam interim ille remanet absolutus non obstante appellatione aduersarij, vt tradit Franc.in c. qua fronte.q.4.sub numero trigesimoquinto.de appell.& c.pastoralis.§.verùm,quia per illũ tex. in vlt.q.eod.tit. Quod ex eo etiam comprobari
106 potest quoniam † cùm à sententia absolutionis non detur appellatio, vt tradit Guid.Papæ, in tract.de ap.q.110. vers.sed an à sententia.post Innocen.in cap.ab excommunicato.de rescrip. ergo appellatio hoc casu interposita non potest suspendere absolutionem,nec facere attentata. c.non solùm.ibi præterquam in casibus à iure prohibitis.de appel.in 6.
107 Quartò,vt non procedat, †quando extaret consuetudo,quod perdens corpus ex sententia, perdat etiam bona, quia tunc etiam pendente appellatione quis dicitur incapax, & perdit testamenti factionem,vt post glo.in l.qui à latronibus.§.fi.de testam. tradit Nicol.Boer.in d.cons. 1.numero sexto, vers.in contrarium facit,& ista est veritas, &c.refert tamen ibi Bart.aliter contra dictam gloss.sentientem, sed ille ita residere videtur præsupposita dicta consuetudine, prout erat in casu suo.

Qvo Ad Secvndam rationem huius re-
108 gulæ principalis,quæ est,† quòd appellatio suspendit sententiam,(& ideo neq; illa exequutioni demãdari,aut aliquid innouari potest appellatione pendente,) Dicendum est,quòd etiam hęc ratio est vera,& bona,& illa probatur in c.veniẽtes.ibi sententias appellatione suspensas,extr.de iureiuran.&in c.1.ibi appellatione suspensa,de re iud.cum simil. & eam frequentissimè tenent in variis locis doctores,vt Rot.decis.65.aliàs 461.si appelletur.ad med. de appel.in no. sicut etiam
109 Aegid.decis. 707.si ille.vbi vult, † quòd in tantum appellatio suspendat iurisdictionem iudicis à quo,vt talis suspensio operetur hunc effectum, quòd iudex non potest vlterius procedere in causa, & si procedat processus est nullus, Lap.al leg.2.sub numero quinto, versicu.ad hæc.Mil.in verb.appellatio legitima.fol.16. Alexand consilio trigesimoquinto,viso,numer. secundo,libro quarto,Gratus consilio quinquagesimo, reuerendissime,numero trigesimosexto,lib.1.& Stef. Bertrãd.cons.202. nihil,num.3.lib.1.& etiam Paris.cons.28.ad resolutionem: numero 22.& seq.li. 4.& est decis.Senat.Pedemon.5.certa die,num.1. & nouissimè etiã Bursat.in consil.21.Illustrissimi.
110 numer.13.libr 1.vbi † id procedere affirmat, siue admissa, siue reiecta fuerit appellatio, quòd ipsum etiam affirmauit Lancel. Corrad.de Prætore.§.2.de offic. præto.in caus. ciuil.in c.de appel. numero secundo, iunctis his quæ ponit ibidem, numero vigesimoprimo.Quæ conclusio ampliari potest, vt effectus huius suspensionis non solùm intelligatur respectu ipsorum collitigantiũ,
111 † verùm etiam respectu tertij, quando ille vellet fundare se in sententia quæ fuerit suspensa per appellationem,quoniam & ipse tertius,hoc casu diceretur attentare,vt declarauimus suprà in 1.parte.cap.3. de attent.à tertio, in 7. limit.regulæ ibi positæ,numero quinquagesimoseptimo,& seqq. Et ad præmissa possent accommodari omnes limitationes, quas suprà proximè posuimus, de

appellatione ab excommunicatione à ſuſpenſio
ne,& ab abſolutione ab excōmunicatione,quia
ſicut in his caſibus ſtatus appellantis non con-
112 ſeruatur, vt ibi dictum eſt, † ſic nec hoc caſu ſen
tentia ſuſpenditur per appellationem, quo mi-
nus excommunicatus interim non ſit excommu
nicatus,& non poſſit priuari fructibus,& denun-
tiari,vt dicemus infrà in 21.22.& 23.limit. Regulę
principalis latiùs,& in hac materia ſuſpenſio-
nis, nota vnum , quòd licet per appellationem
113 ſuſpendatur ſententia,† Confirmatio tamen ex
tra iudicium facta,& alia extraiudicialia per ap
pellationem non ſuſpenduntur ſecundum Mil.in
verbo appellatio legitima.

114 QVOAD tertiam rationem, † quia ſcilicet
appellatio extinguat pronunciatum. Quæ vide-
tur probari in l.1.in fi.ff.ad Turpil. Eſt aduerten-
dum, quòd(vltra contratietatem , quæ eſt inter
hanc,& proximè præcedentem,cum vt patet ad
ſenſum, valde quidem diuerſum ſit, aliquid ſu-
ſpendi,& in totum extingui,aut reſcindi) docto-
res quoque aliqui videntur in hoc particulariter
eſſe inter ſe contrarij, cum aliqui ſimpliciter te-
neant extingui, vt eſt deciſ. Afflict. 295. magnifi-
cus,numero 3. in fin.& etiam Caſſad.in pulchro
caſu deciſ.12. incipien.obtinui, numero quarto,
ſuper reg.cancel.fol.19. & Iaſ.in l. ſi quis aduer-
ſus,numero ſecundo,in 5.differentia.C.de præc.
imper.offer.quem refert,& ſequitur Io. Bapt.de
Aſin.in praxi iudic.§.31.cap.2.in 2.limit.prin.ſub
num.3.& Stef. Bertran.in dicto conſil.202.nihil.
numero tertio,li.1.Aliqui verò ſimpliciter dicāt
non extingui , inter quos eſt Pariſ.conſ.80.num.
46.libr.1.& ideo,vt contrarietates ceſſent,adhi-
benda eſt illa conſideratio, quā facit Bal.in rub.
C.de appell.& in l.tale pactum- §.qui prouoca-
uit,col.2.verſ.ego dico.ff. de pactis, & poſt eum
alij relati à Dec.in rubr. extr.de appell.numer.7.
& Maſuer. in ſua praxi iudic.in tit.de appella.in
princip.verſiculo,& nota quòd appellatio,& Af
flict.deciſ.188.ſi conuenitur. numero 5.& Couar.
cap.23.pract.quæſt.numer.1. vbi not.diſtinguen-
do dicunt,quòd appellatio,quatenus reſpicit fu
tura, ſuſpendit pronunciatum , & ita, poterunt
procedere dicta ſuprà proximè in ſecunda ratio
ne,& opi.Pariſ.in dicto conſilio 80.quatenus au-
tē reſpicit præterita,vtique extinguit,& ita pro-
cedunt dicta in hac vltima ratione, & hæc diſtin
ctio videtur ſecundum communes traditiones
approbata,vt teſtatur nouiſſimè Lancellot.Con
rad.in tractat. de Prætor. §.2.de offic. prætor.in
cauſ.ciui.in c.de appel.numero vigeſimoprimo,
vbi & alios in id allegat. Quæ videntur tantæ po
tentiæ , vt non ſolùm appellatio dicatur extin-
115 guere pronunciatum & ſentētiam, † verùm etiā
præſumptionem , quæ ſolet eſſe pro ſententia,
quòd ſit recta,quoniam pendente appellatione,
vtique non præſumitur pro ſententia,vt eſt com
mun.opi.de qua poſt alios per eum allegatos te
ſtatur nouiſſimè Oſaſc.in deciſ. Pedemon.13.ſæ-
pius.numero quarto,& iſtam diſtinctionem cō-
muniter teneri poſt alios atteſtatus eſt Villalob.
in recollect.commun.opin.litera A.numero 112.
verſicu.appellatio inſpecto. Quod & poſt Oſaſc.
vbi ſuprà affirmauit nouiſſimè etiam Burſat.in
conſilio ſexageſimoſexto,proponitur.ſub nume
ro ſecundo,lib.primo. Immo magis dixit Guid.
Papæ in trac.de appel.q. 120.col.ſeptima,verſic.
quæro appellatur à ſentētia criminali: &c.quod
116 † ſententia(poſtquam eſt appellatum dicitur in
iuſta,& poſt Zaſ.in l.1.ff.de re iud.dixit etiam no
uiſſimè Miſinger.in conſilio quadrageſimopri-
117 mo,caſus propoſitus,numero ſeptimo.† quòd
ſententia eatenus per appellationem cenſetur
extingui,vt nullum operetur effectum, & ſimili
ter Io. Bapt. Ferret.in conſilio quinquageſimo-
primo.in cauſa.numero vigeſimotertio,libro pri
118 mo,poſt alios per eum allegatos † quòd appel-
latio eſt magis fauorabilis quàm ſententia,quia
pro appellatione magis præſumitur.

Declara tamen, quòd iſta extinctio non ope
119 ratur † niſi quoad ea,quæ facta ſunt poſt litis cō
120 teſtationem † quia quo ad illum ſtatum cau-
ſam reducit , vt tradit Abbas,& poſt eum alij in
c.ad audientiam, el 2.(vbi quandoque diximus)
numero octauo, extra de reſcrip.Caſſad.dec.12.
obtinui. numero quarto,ſuper reg. canc.& eſt
communis opinio,de qua poſt Bald.& doct.in l.
ita demum. C.de procur. teſtatur Maranth.in
ſpecul.in quarta parte princ.diſtinctio.6. nume-
ro decimoſexto, & ponit Dec. in c. 1.extr.de ex-
cep.& latiùs poſt Pau.de Caſt. Alexand.& alios,
idem Dec.in rubr.ext. de appell.numero ſepti-
mo,& nouiſſimè Oſaſc. in deciſio.ſenatus Pede-
mont.deciſ.5.certa die,ſub numero primo.Miſin
ger.centuria 1.quamuis poſt princip.& poſt Ma-
ranth. vbi ſuprà de commun. atteſtatur etiam
Baptiſt. Villalob.in collect.commun.opi.litera
A.numero centeſimonono,verſic.appellatio re-
ducit.vbi ex hoc infert,& alios citat,quod etiam
affirmauit Phanuc.in tract.de iureiur.in litem,in
3.parte in 3.membro,numero nono,poſt doctor.
in l.ita demum.C.de procur.Roman.in conſilio
381.& Aim.Crauet.in conſ. 220.numero ſexto,li-
bro primo,& pariter Lancellot.Corad.poſt Cra
uet.vbi ſuprà,in tracta.ſuo.de Prætore,§.2.de of
fic.prætor.in cauſ.ciuil.cap.de appellat.numero
21. Similiter circa hanc extinctionem animad-
uertendum eſt,quòd illa non habetur in conſide
121 ratione † ſi fiat ſtatutū , quo expreſſè caueatur,
quòd illud vēdicet ſibi locum etiam in cauſis pē
dentibus,quamuis enim ſi in aliqua cauſa ſit la-
ta ſententia,& ab ea interpoſita appellatio,vide
retur dicendum, quòd ſtatutum haberet locum
etiam in iſta cauſa, quæ per appellationem pen-
det, attento quòd licet per ſententiam dicatur
lis finiri. Rot.deciſ.10. aliàs 411.ſi lite,vt lit.pend.
in no.quia tamen ſententiam extinguit appella-
tio,vt hic,lis non videbatur finita,ſed adhuc pen
dere,& ſtatuto locum eſſe. Contrarium tamen
eſt verius quòd immo,quo ad effectum prædicti
ſtatuti appellatio non dicitur extinguere ſenten
tiam, & propterea ſtatutum ſolùm procedit in
cauſis ſimpliciter in prima inſtātia pendentibus,
non autem per appellationem , & iſte eſt vnus
nota.caſus,in quo appellatio non ſuſpendit,ne-
que extinguit ſententiam, & poſt Ang.in §.ſu-
per hoc:in authent.vt in med.litis. ſacr.iuſſ.non
fiant.tradit Dec.in c.fin.ſub numero vndecimo,
verſ.& notandum eſt, ext.de conſtit.quem ſecu-
ti ſunt aliàs domini in vna Rom.ſpolij coram A
corambono. 7. Febr. 1547.vt eſt in recollect.Pe-
regri.

regri.decisio.113.aliàs 37.incip.in causa Roman. spolij. Sed redeundo ad principalem nostram materiam.

Principalis Regula in hac materia appellationis sit, quòd gesta pẽdente appellatione dicuntur attentata, & non valent, & sunt reuocanda secundum ea, quæ circa eorum validitatem, seu inualiditatem dicemus infrà, in decima septima ampliatione ad hanc regulam, numero 4. Quę regula quam plures recipit ampliationes, limitationes, & declarationes.

Ampliatio Prima.

Summarium.

1 *Appellatione deserta, an attentata regulariter reuocari possint, duplex cadit inspectio, Prima de gestis post appellationem ante desertionem, Secunda de gestis post desertionem appellationis.*

2 *Gesta post appellationem ante illius desertionem, regulariter dicuntur attentata, & etiam deserta appellatione veniunt reuocanda.*

3 *Attentata per desertionẽ appellationis nõ conualescũt.*

4 *Extraiudiciali etiam appellatione deserta attentata reuocantur, si sint post, & contra appellationem.*

5 *Attentata appellatione deserta reuocantur etiam si sit deserta per lapsum termini hominis.*

6 *Excommunicatio lata post appellationem legitimam illa deserta non conualescit.*

7 *Attentata deserta appellatione reuocantur etiã si super desertione offerantur probationes incontinenti.*

8 *Deserta appellatione, attentata non reuocantur, quando notoriè ex actis constat de desertione.*

9 *Processus factus post appellationem per iudicem recusatum venit reuocandus etiam si de desertione notoriè constaret ex actis.*

10 *Attentata pendente appellatione interlocutoria (illa postmodum deserta) non reuocantur.*

11 *Etiam si talis interlocutoria haberet vim diffinitiuæ, secundum aliquos.*

12 *Attentata per appellantem ab interlocutoria, reuocantur etiam illa deserta.*

13 *Deserta appellatione per lapsum 30. dierum, de quibus in statutis delphinalibus, attentata medio tempore non reuocantur de stilo parlamenti delphinatus.*

14 *Executio directa facta pendente appellatione, illa postmodum deserta non reuocatur.*

15 *Directa executio dicitur illa per quam traditur possessio, vel soluitur id, quod est iudicatum.*

16 *Executio indirecta dicitur illa, qua mediãte potest postperueniri ad traditionem rei, vel solutionẽ iudicati, prout est excommunicatio, ex eo, quia quis non paret iudicato.*

17 *Attentata appellatione pendente, & illa deserta nõ reuocantur, si ante desertionẽ passus attentata de illis non dedit, nec super eis causam commisit.*

18 *Attentata passus post rem iudicatam non potest de illis dare.*

19 *Attentatorũ natura dicitur esse magis suspensiua, quã ipsa petitorij, seu possessorij suspensio.*

20 *Attentatorum reuocatio, quibus casibus deserta appellatione permittitur, intelligitur concedi per viam iustitiæ, & nullitatis ordinariè procedendo, non autem ex priuilegio attentatorum, secundũ commu. opi.*

Et ratio assignatur, quia scilicet hoc priuilegium requirit continuam assistentiam iuris communis, & numer. 32.

Et ibidem Limitatur vno modo, nisi actus qui prætenditur attentatus veniret confirmandus.

21 *Paria sunt, non esse appellatum, & appellationem esse desertam.*

22 *Appellatio in dubio non præsumitur deserta, & interpretatio semper facienda est pro non desertione. Declarando vt infrà num. 26.*

23 *Commissio appellationis si non fuit præsentata infra terminum dictorum 10. dierum, sed probetur ante lapsum illorum fuisse in banco cursorum, non dicitur deserta.*

24 *Appellans, si habito termino iuris causam commisit, absque eo, quòd redierit pro apostolis nõ censetur appellatio deserta.*

25 *Sententia si contineat plura capita & ab vno fuerit appellatum, si sententia tempore appellationis non erat publicata, quòd ad alia capita non censetur transisse in rem iudicatam, cum in dubio pro non desertione.*

27 *Gesta post desertam appellationem regulariter nõ sũt attentata.*

28 *Possessionem ingrediens deserta appellatione non attentat.*

29 *Desertione finitur appellatio remissiuè.*

30 *Pendentia appellationis causat attentata, & ad inducendum vitium litigiosi exigitur litem pendere.*

31 *Alienatio rei litigiosæ facta, postquam desertione fuit perempta instantia, an valeat remissiuè.*

32 *Gesta post desertionem appellationis regulariter non sunt attentata, & ratio assignatur, quia scilicet plures sunt effectus appellationis, quidam qui momento perficitur, vt est deuolutio, quidam qui requirit continuã assistentiam appellationis tanquam causę, vt est reuocatio attentatorum, vt nu. seq.*

33 *Executio facta post desertionem appellationis non censetur attentata.*

34 *Executio potest fieri etiam appellante vlterius non citato, quando fit post desertionem appellationis.*

35 *Appellatione deserta potest fieri executio sententiæ, et si super desertione non pronuntietur.*

36 *Dummodo simus in iudice ordinario.*

37 *Secus in delegato.*

38 *Deserta appellatione etiam per lapsum termini hominis potest validè fieri executio.*

39 *Tã in appellatione à diffinitiua, quã ab interlocutoria.*

40 *Tam per iudicem ordinarium, quàm delegatum.*

41 *Iudex potest breuius tẽpus quàm sit in iure expressum appellanti ad prosequendũ appellationẽ præfigere.*

42 *Executio sententiæ fieri potest, etiam si appellans intra terminum fecit causam committi, si commissio stetit in bancho cursorum per tres menses, absque eo, quod fuerit præsentata.*

43 *Executio facta deserta appellatione dicitur attentata, si appellans iusto impedimento fuit impeditus, vt non potuerit appellationem prosequi.*

44 *Reparatio contra desertionem concessa ex mera iustitia retrotrahitur, & quicquid est innouatum, similiter reparatur.*

45 *Reparatio contra desertionem est concedenda, stante legitimo impedimento.*

46 *Desertio appellationis, si non constat ex actis, & appellans alleget iustum impedimentum, licet illud non probet plenè, sed offerat desuper probationes, & aliquid offuscans præsumptionem desertionis, attenta-*

ta interim per appellatum venirent reuocanda.
47 *Præsumptio desertionis, quæ sit dubia, non videtur, quod possit tollere priuilegiũ attentatorum, quod est clarum.*
48 *Notorium nõ operatur suos effectus, quãdo allegatur aliquid, quod habeat illud offuscare.*
49 *Impedimenta legitima ad excusandam deserti onem plura sunt remissiuè.*
50 *Inopia appellantis dicitur esse legitimũ impedimentũ excusans à desertione.*
51 *Statuto stante, quòd appellans soluat quinque, aliàs appellatio sit deserta, si quis illa ob paupertatem non soluerit, appellatio non sit deserta.*
52 *Quod est singulare, & memoria dignum, & Guil. de Cun. liberauit ex hoc quendam à pœna furcarum.*
53 *Inopia excusat etiam appellantem in criminalibus.*
54 *Pauper qui sua culpa incidit in paupertatem non excusatur.*
55 *Inopia licet excuset appellantem à prosequendo appellationem, non tamen excusat ab appellando.*
56 *Nisi ab appellando in scriptis, vbi requiritur impensa, quia tunc excusatur.*
57 *Inopia ita excusat, vt in primo anno currant fatalia, in 2. vero, & 3 anno, vt licet currant, tamen detur restitutio in integrum secundum commu. opi.*
58 *Impedimentum, vt excuset, non sufficit illud verè habere, nisi etiam allegetur, quo ad effectum appellandi.*
59 *Quo vero ad effectum prosequendi appellationem, sufficit, quod constet de impedimento licet de illo non protestetur.*
60 *Hanc opi. tanquam æquiorem seruat Rota, licet cõtraria videatur communis.*
61 *Impedimentum allegare non sufficit, nisi etiam probetur factam esse diligentiam illud remouendo.*
62 *Nisi fuerit notorium, quod omnis diligentia fuisset frustratoria.*
63 *Impedimentum probari potest per iuramentum.*
64 *Quatuor concurrentibus, de quibus hic, videlicet,*
65 *Quod non detur nisi semel.*
66 *Quod detur per iudicem.*
67 *Quod detur ei qui alias non sit periurus.*
68 *Quod possit probari contrarium.*

PRIMA igitur Ampliatio sit, vt Regula procedat non solùm quando appellatio fuerit per appellantem prosecuta, verùm etiam si fuerit deserta, nam per desertionem non censetur quis renunciare iuri attentatorum sibi quæsito contra attentata post ipsam appellationem, secundum Mil. in verb. appellationem deferens. folio decimo. In qua ampliatione, vt di-
1 stinctè procedamus † duplex cadit inspectio. Prima, vt videamus de gestis post appellationem ante desertionem. Secunda de gestis post appellationem, sed desertam: siquidem prout diuersis temporibus considerantur, ita diuersam in iure recipiunt determinationem, vt infrà patebit.

Circa primam, quamuis aliàs Rot. decisio. septuagesimasexta, aliàs 464. not. quòd de appellat. in antiqu. simpliciter videatur tenere, quòd post desertionem attentata non reuocentur, & alia decisio. vigesima. aliàs centesimatrigesima, si post de appellatio. in no. etiam simpliciter sentire videatur, quòd processus factus post appellationem sit nullus, etiam si appellationi tacitè renuncietur, quod fit per desertionem, & alia decis. 1. aliàs 1. attẽtata de appell. in no. in hac materia distinguere videatur, & consequenter huiusmodi decisiones inter se dissentire videãtur, ad concordiam tamen reducuntur, ex his, quæ dicemus infrà in prima limitatione, & in prima etiam declaratione huius regulæ. numero 9. & num. 20. Omissis igitur disputationibus veritati inhærendo, & cõclusiuè procedendo.

2 REGVLA sit, † quòd gesta post appellationem ante desertionem dicuntur attentata, & etiam deserta postmodum appellatione possunt peti reuocari: Si enim appellans deserta appellatione velit docere de legitima causa appellationis solùm ad hunc finem, vt attentata reuocentur, hoc sibi licet, & quoad hoc durat officium Iudicis ad quem, vt est tex. in cap. cum venissent, & ibi Anton. de Butr. extra de eo, qui mittitur in possessione. quem refert, & sequitur Mil. in verb. attentata. versiculo secundo, &c. & tradit per illum tex. Franc. in c. sæpè. in gloss. in verb. rata. numero trigesimoseptimo, & seqq. in cap. ad audientiam. in final. verbis, & in c. consuluit el 2. in fin. numero decimo, de appel. post Rot. decis. 20. aliàs 130. si post inhibitionem. de appellat. in no. & Lap. alleg. 1. & Anton. de Butr. & Imol. in dicto cap. cum venissent. & alios, de quibus ibi per eũ. Idem no. Mil. in ver. appellationem deferens. folio decimo, & in ver. excõmunicatio facta post. folio centesimodecimonono, quibus adde Lan-
3 fran. decis. 385. & si. † vbi similiter vult, quòd per desertionem appellationis attentata non conualescant, & fa. quæ ponit Lap. alleg. 2. numero decimo. Et hoc videtur etiam fuisse de mente Dominorum in vna Legionen. attentatorum coram Grato 21. Maij 1578. in qua fuerunt purgata quædam attentata, carcerationes, & bonorum subhastationes, quæ pendente appel. fuerant facta, non obstante, quod appellatio ob non prosecutionem diceretur postmodum deserta, & fecisse transitum in rem iudicatam, & licet aliqui videantur contrarium sensisse, prout Rebuf. in trac. de appel. art. 5. gl. vnic. numero decimoquinto, prout eum refert, & tacitè sequi videtur Carauit. Ritu. 264. sub numer. octauo, vbi dixit, quòd in tantum deserta appellatione iudex nullã habet iurisdictionẽ, vt nec de nullitate cognoscere nec super attentatis prouidere possit: intelligendi tamen videntur, vt eorum opinio procedat, aut præsupposito, quòd de desertione constaret ex actis, aut de stilo parlamenti secundũ ea, quæ dicemus infrà in prima, & tertia limit. huius regulæ, aliàs illorum dictum vix substineri posset.

AMPLIATVR prædicta Regula,

Primò, vt non solùm procedat in appellatio-
4 ne iudiciali † verùm etiam in gestis post appellationem extraiudicialem, dummodo illa nõ solũ sint post, verùm etiam contra appellationem, vt tradit Franc. in c. bonæ. nu. 39. vers. sexta conclusio. de appel. vbi de hoc disputat, & finaliter ita videtur concludere. Et quãuis idẽ Frãc. in c. sæpè. in gl. in verb. rata, visus sit, de hoc dubitasse, tamẽ ibi se remittit ad latiùs per eum dicta in d. c. bonæ, vbi hanc ampliationem tenere videtur.

Secundò, vt procedat non solùm, quando ap-
5 pellatio est deserta per lapsum termini iuris † verùm etiam hominis. Quod dictũ licet doctores specificè

ſpecificè non ponāt in geſtis poſt appellationem ante deſertionem,cum tamen illud ponāt in materia geſtorum poſt appellationem,ac deſertionem ,dum dicunt,quòd deſerta appellatione, etiā per lapſum termini hominis ſententia poteſt mandari executioni,vt per Franc.in c.perſonas, per illum tex.in vlt.not.& in c.cum ſit Romana. in 3.not.de appell.poſt Federic.de Sen.in cōſ.27. punctus talis eſt, probabiliter poteſt etiam hic poni arg.ſumendo à ſimili l. non poſſunt.ff. de leg.cum ſimil.præſertim cum non videatur poſſe aſſignari ratio diuerſitatis.

Tertiò etiā ſi ſimus in excommunicatione : nā licèt aliàs excōicatio in iſta materia appellationis videatur admodum priuilegiata,vt dicemus infrà in 8.ampliat.huius regulæ princ.nume.1.nihilominus quo ad hunc punctum appellationis
9 deſertæ nullum habet priuilegium † & etiam excōicatio lata poſt appellationem legitimā illa deſerta non conualeſcit, vt not. Mil.In verb.excōmunicatio facta.fol.119.poſt Ant. de But.in c. ſæpè,in glo.rata,de appell.

Quartò,vt procedat non ſolùm quando deſer
7 tio eſſet difficilis probationis † verùm etiam ſi in continenti offerrentur probationes ſuper deſertione,&huius ampliationis vis in hoc cōſiſtit, quia licèt probatio, quæ offertur in continenti ſæpè in iure conſideretur,perinde,ac ſi de re(cuius probatio offertur)plenè conſtaret ad no. per Abb.in c.ſciſcitata,de reſt.in integ.& latius per Dec.in c.an ſit.nu.2.in 3.not. de appellatione. & quando de deſertione conſtat ex actis attentata non reuocantur,vt dicemus infrà in 1.limit.huius regulæ.n.8.ſatis videtur regula ampliari,cum habeat locum etiam ſi ſuper deſertione offeratur probatio incontinenti,cum hoc caſu attentata non reuocentur:quia debet eſſe deſertio probata,non aūt probanda,vt eſt deciſ.Rot.1.aliàs 1.attentata. n.4. de appella.in no.quā videtur ſequi Gui.Pap.deciſ.213.ſtatuta n.6.& Veſtr.in ſua prax. R o.cu.lib.8.cap. pen.vt lit.pen. & de attentatis. verſ.generaliter verò.

Limitatvr prædicta Regula pluribus modis Primo , vt habeat locum,quando de deſer
8 tione appellationis notoriè ex actis non conſtaret † ſecus ſi de illa notoriè ex actis conſtaret, tunc.n.talia attentata non reuocantur,& ita procedat deciſ.Rot.1.aliàs.1.attentata.de appella.in no. à princ. vſque ad numer.3.per tria, aut quatuor fundamenta,de quibus ibi,quam ſecuti ſunt domini in vna Pacen. fructuum coram D. meo Oradino 20.Octobr.1570.vbi licèt abſolutè,& indiſtinctè videantur dicere,quòd deſerta appellatione attentata non reuocātur per dictam deciſ. 1.tamen intellexiſſe eos credendum eſt, quando de deſertione conſtat ex actis, cum quilibet intelligatur ſecundum legem quam allegat, iux. doctr.Bart.in l.non ſolum.§.liberationis.ff.de liber.legat.idem in hoc capite videtur ſequi Guid. Pap. d.deciſ.213. numero 6.& in conſ.66.in facto præſupponitur.numero 5. verſ. ad quartum dubium, & in tract.de appel.q.12.Vital.in tract. de clauſul.in clauſ.nil nouar.appell.penden.ſub nu. 22.in fi.Oldrad.in conſ.295.orta.col.fi. ad fi.verſ. tertiò dicit.Corſet.in repert.in verb.attentata,& ſecundum hanc limit.videntur aliàs tenuiſſe domini in vna Palentina de portillo coram Aldobrādino 17.Aprilis 1564.in qua dum dubitaretur, an collatio facta poſt appellationem interpoſitā die 1.Octobris 1556.diceretur attentata, & reuocanda,attento quòd ex actis cōſtabat,quòd cauſa dictæ appellationis non fuerat commiſſa, niſi de menſe Martij.1558.& ſic poſt 18.menſes,nec etiam apparebat,quòd debitè fuiſſent prorogata fatalia,Domini tenuerunt talia attentata nō eſſe conſideranda,quia appellatio erat multipliciter deſerta,&ideo intrant allegata,videlicet dicta deciſ.1. quæ per aduocatos allegabatur. & Veſtr. in ſupradicto loco,& poſt Rot.vbi ſuprà. & Egi. deciſ.420.tradit etiam Vant.in tract.de nullit.in tit.quoties,& intra quod tempus.num. 48. Quā limitationem ego adhuc ſublimitarem, vt non
9 procedat in † proceſſu facto per iudicem recuſatum poſt appellationem,cum.n.huiuſmodi proceſſus ſit adeo nullus,vt licèt recuſans non fuerit proſecutus appellationem, nihilominus dicatur eſſe inualidus,vt eſt in recoll.Achil. de Graſ. deciſ.320.proceſſus.ſub rub.de recuſ.iud.& Veral.1.deciſ.149.poteſt probabiliter dici,qđ etiam ſi de deſertione conſtaret notoriè ex actis, ꝑ hoc recuſans non ſit repellendus, quo minus inſtare poſſit pro dicti proceſſus reuocatione,quia licèt deſertio notoria videatur tollere ius ex appellatione proueniens,non tamen tollit aliquo modo id,quod fundatur in recuſatione.

Secundo,vt Regula procedat in appellatio-
10 ne interpoſita à diffinitiua, ſecus † quando ſumus in appellatione ab interloquutoria ,attentata enim ea pendente, illa poſtmodum deſerta, non reuocantur,vt ſenſit remiſſiuè Franc.in c.dilecti,numero 9.& ſeq.de appellatione.& videtur eſſe deciſ.Rotæ,in d.deciſ.1.de appellatio. in no, numero 6.verſiculo dic circa iſtum articulum: circa quam differentiam vide aliquid in materia per Lap.alleg.1.numero 6. verſiculo nec obſtat, & per Mil.in ver. attentata poſt appellationem, fol. 29.quam limitationem ſpecificè in contingentia facti tenuit etiam Guid.Papæ in conſilio. 123.circa materiam,numero 3.Iunctis his,quæ ibi ſuprà ponit,numero 1.vbi eam videtur tenere,
11 † etiam ſi ſententia illa interlocutoria haberet vim diffinitiuæ,prout erat in caſu ſuo, vt ibi per eum clarè deducitur. Tu tamen aduerte, quia Franc.in c.interpoſita.§.illa denique. quæſtione 9.ſub numero 15.de appellatione.loquens de appellatione ab interlocutoria, videtur conſiderare caſum,in quo etiam poſt deſertam appellationem ab interlocutoria datur reuocatio attentatorum,videlicet,quando ſumus in appellato,qui etiam deſerta appellatione poteſt illam proſequi propter intereſſe attentatorum, puta ſi appellans aliquid attentauit, Vnde ex hoc poſſumus ſublimitare prædicta vno modo,videlicet vt non procedat in attentatis per ipſum appellan-
12 tem,quia † etiam deſerta appellatione etiam ab interlocutoria reuocātur; appellatus.n. videtur poſſe petere reuocationem eorum, quæ fuiſſent per appellantem attentata, etiam ipſa appellatione per ipſum non proſequuta,ſeù deſerta, vt ſentit Franc.dicta q.9.
13 Tertio vt non procedat † de ſtilo Curiæ parlamenti Delfinatus, in quo deſerta appellatione

per lapsum 30.dierũ, de quibus in statutis delfin. attentata medio tempore nõ reuocantur,& hoc in odium tardantium suas appellationes prosequi,vt est decisio Guid.Pap.213.statuta,quod etiã replicauit in tract. suo de appellatio. quæstio. 11.quem sequitur Franc.Marc.in decis.delfin.qu. 283.ad med.

14 Quarto, vt non habeat locum † in executione directa,quæ fuerit facta pendente appellatione,nam illa postmodũ deserta,talis executio nõ reuocatur,vt tradit Mil.in vers. exequutio facta pendente.fol.130.post Io. And.in c.licèt,in glo. pendente.n.30.de sent.excom.in 6.qui declarat, quæ dicatur directa, & quæ indirecta executio,
15 † directa sit illa per quam traditur possessio, vel
16 soluitur id,quod est iudicatum,† indirecta sit illa,qua mediãte potest perueniri ad traditionem, vel solutionem iudicati,prout est excõmunicatio ex eo,quia quis non paret iudicato,vt ibi latius per eum.

17 Quinto † quando is, qui poterat petere reuocationem attentatorum,de illis no dedit,neque super eis commisit cãm ante desertionem, quia superueniente desertione nõ potest amplius petere illorum reuocationem,quia videtur illis renunciasse,& in trat dec.Crescen. 140.non potest. sub rub. vt lit.pen.† quod post rem iudicatam,
18 nõ potest dari de attentatis,ita fuit tentũ in vna Neapolit. capellaniæ de Squillegijs coram D. meo Oradino,de mense Decemb.1562.in qua licet per attentãtem allegaretur supradicta decis. Crescen.& aliæ decisiones vulgares,quod attentata impediunt cursum fatalium & diceretur ẽt, quod hæc inter se sunt inuicem contraria,quia si nunquam currunt fatalia,ergo nunquam daretur res iudicata, & propterea informantes pro attentante,vellẽt distinguere, vt tunc fatalia nõ currãt,quando is,contra quẽ est attentatũ, protestatus est,quod in causa attentatorũ prius procedatur,quã in negocio principali,quasi nõ facta hac protestatione,si feratur snía in negocio principali,ommissis attentatis illa sit valida. Nihilominus hæc distinctio non placuit Dominis, sed alia,videlicet,quod Aut is ante desertionem nõ dedit de attentatis,& tunc res iudicata ex desertione superueniẽs impediat reuocationem, Aut de illis dedit,& tunc non impediat,etiam si non
19 fuerit protestatus,quia † sufficit sola natura ipsorum attentatorum, quæ est magis suspensiua, quàm ipsa petitorij,seu possessorij suspensio,vt latius in d.decis.Orad.& facit decis. Io. Pauli.3. incip.Bellicen.parrochialis,vbi sentit,quòd appellãs non sit post bienniũ audiendus in negotio attentatorum,& consequenter post quam deserta appellatione sententia transiuerit in rem iudicatam. Declara præmissa omnia,

20 Primo † vt in quibus casibus diximus attentata post appellationem etiam illa deserta reuocari,non intelligatur de reuocatione priuilegiata ꝑ modũ attẽtati,de qua dicemus infrà suo loco,sed de reuocatione ꝑ viã iniustitiæ,& nullitatis ordinariè, vt declarat Frãc. in c.sæpè.in gl.ĩ ver.rata, sub n.30.de appell.& ratio est, quia priuilegiũ reuocationis attentatorũ requirit continuã assistẽtiã ipsius appellationis tãquã causę,vt elegãter declarat Egid.decis.520.incip. conclusio.vers.exemplum in casu nostro, cum per desertionem cesset appellatio,quæ erat causa suspẽsionis,& priuilegij reuocationis,non mirũ si cessat etiam reuocatio attentatorum ex via priuilegiata,& ita procedat d.decis. 20.aliàs 130. & detur alia 76.aliàs 464.de quibus suprà in princ.& ista est cõmunis,quod licèt attentata etiam deserta appellatione reuocentur,ordinariè tamen & dato libello sunt reuocãda:de qua testatur Pet. de Beninten.decis.40.dubitatum fuit.in fi.& post eum Viuius commu.opi.li.2.opi.30.incip. attentata in 3.ampliat.& secundum hanc declarationem fuit aliàs hoc tentũ in vna Bracharen.monasterij coram Iunio.14.Martij.1558.secundum notata ibi per D.meum Oradinum.Hæc tamen declaratio videtur posse adhuc declarari,seu limitari ex mente dominorum in vna Palentiña de cordillo coram Aldobrãdino 17.Aprilis 1564.vt non procedat,quando actus,qui prætenditur attentatus appellatione pendente,& qui petitus est in 2.instantia per viam nullitatis reuocari de iure veniret confirmandus,& semel in prima instãtia fuisset sententiatum non esse reuocandum, quia hoc casu licet inter dominos ibi fuerit aliqua diuersitas, tamen etiam tenentes pro nullitate sentiebant,non esse attendendam, quia scilicet gesta per iudicem de partibus veniebant confirmanda,quasi quando constat de bono iure illius,qui prætenditur attentasse appellatione pendente deserta demum appellatione, necetiã per viam nullitatis attentata sint reuocanda, quamuis aũt non reuocentur per modum attentati inutilis tamen non est huiusmodi reuocatio: deserta enim appellatiõe videbatur,quòd nullo modo deberent huiusmodi attentata reuocari,
21 † tum quia sublato principali, cẽsetur & accessorium tolli,tum quia paria sunt non esse appellatum,& appellationem esse desertam, vt per dominos in d.decisio.1.aliàs 1.attentata,de appellatione in no. Quibus in hoc vltimo concordat etiam decis. Affli.78.in causa,nume.2. Guid. Pap. cons.124.post princ.

22 Secundo declara † vt in dubio sit semper facienda interpretatio pro non desertione, vt per Pau.de Cast.in l.1.ff.si quis caut. & Cassa.deci.4. & 8.de appellatione.& post Paul.vbi suprà,& pręposit.ac Dec.in locis per eum allegatis, tradit Io.de Neuizz.in consilio 41. sciunt, sub numero 35.& Hier.Grat.in consilio 163.requisitus.numero 12.lib.2.& post Paul. vbi suprà.Felyn. & Dec. per eum allegatos.Augustin.Bero.in cons.1. plura in præsenti,numero 7.libro 3.& Io.Bapt. Ferret.in cons.98.super articulo, numero 6.libr.1.& Carau.Ritu.264.numero 14.& est no.decisio.in recoll.Guid.bon. 40. voluerunt domini,in final. ver.sub rub.de appellatione.& decisio Simonett. 4.incipit in vna Romã.coram Triultio,sub rub. de appellatione post Paul.vbi suprà, & propterea quamuis commissio appellationis nõ sit pręsentata iudici infra illos decem dies,qui censentur appellanti dati,quando eius appellationi de
23 fertur,† sed probatur commissionem fuisse ante lapsum dicti ṫpis in banco cursorum, causa non dicitur deserta, sed per talem impetrationem prosequuta:ita fuit determinatum in vna Roma. fideiussionis, vt est decisio in recoll. Crescen.25. de

de appell.quod etiam fuit tentum in vna Hispalen.dimidiæ portionis coram Acoràb.16.Octob. 1553.& facit alia decis.in tecoll.eiusdem Crescen.
24 75.appellāti,de appell.vbi dicitur † quòd si appellās habito termino iuris cām fecitcōmitti absque eo, qđ redierit amplius pro apostolis,cū dubitaretur de desertiōe, maior pars tenuit pro nō desertiōe.Prout etiam ex hac propositiōe, idem tenuit Rot.in vna Castranē.canonicatus coram
25 Paleo.sub die 20.Feb.1559.† qđ si sñia contineat plura capita,& ab vno fuerit appellatum, licet, quo ad aliud dicēdū esset,sententiam trāsitum fecisse in rem iudicatam,si tamen tempore appellationis sententia non erat subscripta,nec publicata,domini fuerūt pro nō re iudicata, & ꝓ non desertiōe,vt est decis.in recoll.Caputaq.1.decis. 38.incip.licèt quandoque. Quibus concordat in pulchro casu alia eiusdem in 1. parte.267. incip. fuit dubitatum in vna Astoricen. parrochialis coram Didaco.17.Iulij.1553.& alia eiusdem 2. decis.3.incip.appellauit. post Pau.de Cast.vbi suprà, & ita etiam fuit tentum in vna Aretin. spolij coram Iunio 9.Maij.1558. ex qua resolutione duo videntur posse colligi notatu digna. Primum in eo,quod fuit ibi dictum,supradictam decis. Cassad.non semper seruari.Secundum,quod deser-
26 tionem, vel non desertionem appellationis eo casu metiri visi sunt domini ex depositionibus nonnullorum testium super bono iure in dicta causa examinatorum,ita scilicèt quòd si dicti testes il lud probent,appellatio non censeatur deserta, aliàs secus,ex qua dominorum consideratione posset forsan non inutiliter colligi declaratio ad id,quod proximè dictum est,quod in dubio interpretatio facienda est pro non desertione,vt scilicet procedat quando constat,aut adest fumus de bono iure in causa principali.
27 Circa secundam inspectionem † de gestis post desertionem,potest poni Regula, quòd talia nō sint attentata,pro qua faciunt rationes, & motiua, quæ faciunt domini in dicta decis.1.de appell.in no.Ex quibus nouissimè facta est alia decis.Rotæ in vna Bituntina coram Maceraten.5. Martij.1543.de qua est decisio in recolle. Put. decis.3.deserta,de appellatio.vbi voluerunt domi-
28 ni, quòd quis deserta appellatione non attentat ingrediendo possessionem,cui concordat alia decis.eiusdem Put.sub rub.vt lit.pend.decis.1.incip. deserta in princ.quod etiam per dictā decis.Rotæ firmauit Alciat.cons. 48.in hac attentatorum causa,in princ.lib.6.& facit quod diximus suprà in princ. huius cap.12.in præfatio. numero 26.&
29 seqq.† quòd per desertionem finitur appellatio. Vnde ea finita non potest amplius eius pendentia considerari,quæ solet causare vitium attentatorum ad rubr. & tot.tit nil nouar. appellatio.
30 pend. quoniam tex.in authen.de litig.† ad inducendum vitium litigiosi,exigit litem pendere, vt dixit Saly. in l. properandum.§.& siquidem.sub num.15.vers.tertio quæro.C.de iudic.& quamuis posset vniuersaliter hic quæri, de omnibus, quæ per iudicem,aut etiam per partes post desertam appellationem fierent,an dicantur attētata,nihilominus, quoniam doctores dum loquuntur de gestis post desertionem, vt plurimum loquuntur de exequutione sententiæ,à qua fuerit appel-

latio interposita,vt ea deserta citra vitium atten
31 tatorum possit executioni demandari.† & de alienatione rei super qua litigabatur, an post peremptam instantiam absque vitio attentatorum fieri possit latè tractauimus suprà, capit.4.de attent.lit.pen.in 3.illatione regulæ ibi positæ,numero 504.& seqq.ibique particulariter numero 512. & seq.firmauimus,quod talis alienatio fieri non valeat absque iudicis contemptu, & consequenter,absque vitio attentatorum,idcirco ommissis aliis actibus,qui perpartes fieri possent,cum iste de executione sit præcipuus, adhærendo dictis doctor.sit in proposito
32 Regula,† quòd deserta appellatione gesta
33 post illius desertionem non sunt attentata † & ideo sentētia potest mandari exequutioni, vt est tex.& ibi no.Franc.in vlt.not.in c.cum sit Romana.de appellatio.& est decis.Aegi.520,conclusio, post princi.vbi rationem etiam huius conclusionis assignat, quia scilicet effectus appellationis possunt esse plures,Quidam enim est effectus, cuius perfecta productio est momentanea, prout est deuolutio,& isto casu, licet per desertionem cesset eius causa,scilicèt appellatio, non tamen cessat effectus,& causa remanet deuoluta ad curiam,etiam si appellatio sit deserta. Quidam verò est effectus,qui requirit continuam assistentiā ipsius appellationis, ꝓut est suspensio sententiæ ad effectum attentatorum, & reuocationis illorum ex priuilegio ipsorum,& iste effectus cessat cessante appellatione, quæ erat illius causa, per desertionem,quia,vt secundum eum tenet paiatium priuilegium attentatorum requirit continuam assistentiam ipsius appellationis tanquam causæ, vnde non mirum, si gesta post desertionē appellationis non sunt attentata,ex quo cessat effectus suspensionis,& continuæ assistentiæ ipsius appellationis,quæ causabat attentata, & tradit etiam Boer.decis.206.numero 11.& seq.& Franc. Marc.decis.283.nume.1 & 2 & decis. Tholos.84.& ibi Stefan.Aufrer.in addit.qui ponit, per quem iudicem sit facienda talis exequutio,prout facit etiam Maranth.in specul.in 3.parte sexta partis princip.q.2.num.188.

Ampliatur prædicta regula,
34 Primo †,vt procedatur ad talem exequutionem,etiam ipso appellante vlterius non citato, vt not.Franc.in dicto c.personas,numer. 24.in fi. & in c.dilecti,sub num.4.de appell.& ponit Gui. Papæ in tract.de appell.q.110.versiculo item potest,& est decis.Boer.206.nume.11.& seq.& Franc. Marc.dicta decis.283.& tenet Maranth.vbi suprà numero 191.& nouissimè per Ioan.Bapt.de Asin. in sua praxi iudic.§.7.cap.5.vers.11.igi tur.num.2. sub vers.hæc autem limitatio,vbi plures in id citat,quibus adde Pet.de Calephat.inter consilia matrimon.lib.1.consilio 76.in causa.nu.4. quamuis contrariū in hoc videatur sentire Lanfranc. decis.465.incip.iudex.
35 Secundo † etiam si super desertione non sit pronunciatum,vt est decisio Guid.Papæ 213.statuta,numero 1.& decisio.436.numero 33.qu.16.& etiam in tract.de appell.q.18.& Boer.dicta decis. 206.nume.11.& tradit Lud.Gozzad.cons.85.vide tur.nume.26.& Maranth.dicto numero 188.& qđ Iudex à quo possit suam sententiā exequi absque eo,quod

eo,quod super desertione sit pronunciatum, fuit aliàs tentum in vna Canturien. monasterij corã Tholomeo, die.1. Aprilis 1538. vt est in recolle. Mohed.decisio.36.Auditor Rotæ sub rub. de re
36 iud. Intelligendo tamen † quòd hoc procedat
37 in iudice ordinario † secus in delegato,secundũ distinctionem, quam ibi tenuit maior pars dominorum,secundum quam est etiam notabiliter declaranda hæc secunda ampliatio.

38 Tertio,vt procedat † tam si sit deserta per la-
39 psum termini iuris,quàm hominis,† tam in appellatione à diffinitiua,quàm ab interlocutoria,
40 † tam lata ab ordinario,quàm à iudice delegato,vt tradit Franc.in d.c. personas. in vlt.not.& in d.c.an sit.in 3.not.de appellatio. potest enim
41 † etiã iudex à quo breuius tempus ad prosequẽdum appellationem,quã sit sit in iure expressum appellanti præfigere: & si intra illud non fuerit prosecutus,appellatio censetur deserta,vt tradit etiam Aug.Bero.in cons. 14.in præsenti, numero 7.lib.3.

42 Quarto potest ampliari † vt talis exequutio (ex quo locus est rei iudicatæ) fieri possit etiã si appellãs intra terminũ fecerit cõmitti causam,& eius commissio venerit ad banchum Cursorum & ibi steterit per tres menses cum dimidio, ex quo enim appellans fuit negligens in faciendo præsentari commissionem,locus est contra eum rei iudicatæ,ita fuit aliàs tentum in vna Vlixbonen. corã Reumano, vt est in recoll. Guid.bon. decis.39.incip.fuit tentum.

LIMITATVR eadem Regula,

43 Primo † nisi appellans docuerit de iusto impedimento,quo fuerit detentus, tunc enim illa exequutio veniret per viam attentati reuocanda, vt tradit Franc. post Inno. Ant.de Butr.& Imol.ibi in c.ex ratione. nume. 35. de appella.&
44 præsertim † si contra talem desertionem fuerit
45 concessa reparatio ex mera iustitia † prout est concedenda stante legitimo impedimento, quia tunc retrotrahitur,& quicquid esset innouatum, reparatur,vt dicit Bald.in consilio 338. reparatio appellationis.in princ.libro 3.secus si reparatio conceditur ex gratia,vt ibi per eum.Quod sublimita vno modo,vt non procedat,quando allegaretur iustũ impedimentum,videlicèt inopia.in 2. & 3.anno,vt latius in sequenti regula, declarat.2, numero 57.

46 Secũdo ego limitarem,vt nõ procedat † quãdo post desertionem fuerit per appellatum aliquid attentatum,& de desertione non constaret notoriè ex actis,& appellãs alleget,vel iustum impedimentum,vel aliquid offuscãs præsumptã desertionẽ ꝑ lapsum tp̃is,puta quod ipse cõparuit, sed notarius non redegit apud acta, & sup illius, ac etiam attentatorũ verificatiõe offerat in continenti probationes aliquas,nã licèt de allegatis ꝑ eum adhuc nõ sit plenè doctũ secundũ terminos præcedentis limitationis,tamen cõcurrentibus aliis præsuppositis(vt suprà proximè) puta rẽ talia attẽtata esse reuocãda.Pone.n.quod appellat⁹ post desertionẽ spoliauerit appellantẽ,cui petẽti huiusmodi spoliũ attentatum in primis,& ante oĩa reuocari,opponat per appellatũ de desertione secundũ terminos regulæ nostræ, & appellãs replicãdo neget desertionẽ,vel quia cõparuit infra annũ,licèt notarius nõ annotauerit,vel annotatio est deperdita, vel aliquo fuit impedimẽto detentus,& super his offerat aliquales probationes, & donec plenè probet(in quo forsan multum tp̃is esset conterendũ) instat pro reuocatione huius attẽtati,cum nimis durũ videatur, quod appellãs careat hoc medio tẽpore possessione,ego crederẽ,quòd si de desertione notoriè non cõstaret ex actis (puta quia esset lapsum biẽniũ) tale spoliũ attẽtatũ esset reuocãdũ,motus rõne qua in simili vtũtur domini d.decis.1.dũ distinguũt aut notoriè de desertione cõstat,aut nõ, & quãuis ipsi loquãtur de gestis ante desertionẽ, & satis diuersa ratio videatur in illis esse,attẽto qđ, quãdo illa fuerũt gesta,appellatio verè pẽdebat, q̃ pẽdẽtia in gestis post desertionẽ videtur cessare:nihilomin⁹,quia admodũ rigorosum videtur, quod,quousque de desertione nõ constat,appellans commodo suæ possessionis sit priuãdus,cõtra not.per Franc.post alios in c.1.& in c.cum teneamur,de appel.videtur qđ sit faciẽda restitutio,& ad rationis diuersitatem potest responderi quod quousque de desertione per appellatũ nõ est doctum , videtur quodam modo appellatio pendere:quia,vt dicit Franc.in c.ex ratione, sub numer.85. post Bald.de quo ibi per eum:interim appellatio est dubia:† & propterea hæc præsum
47 ptio super desertione, quæ videtur dubia, non videtur posse tollere priuilegium attentatorum, quod videtur clarum.Præsertim quando, vt diximus per appellantem allegatur aliquid offuscãs præsumptionem desertionis:Sicut aliàs dicimus
48 † quod notorium non operatur suos effectus, quando allegatur aliquid,quod habeat offuscare. Mil.in verb.possessorio recuperandæ agenti obstat.fol.285.de quo latius infrà in nona limitatione principali huius regulæ de attentatis appella
49 tione pendente numer.5.& licet plura considerari possint legitima impedimenta ad no.per glo. in c.venerabilibus:in verb.impedimento:de sen. excom.in 6.& in l.2.& seqq.ff.si quis caut.de quibus latè, & eleganter per Franc.in c.ex ratione. col.2.in glo.prima.vers. circa primum.numer.8. de appellatione, vbi sex genera impedimentorum considerat:Nihilominus quia doctores particulariter sæpius mentionem faciunt de inopia appellantis,ita vt si propter inopiam defecerit, excusetur, quamplura de inopiæ impedimento per viam regulæ,& limitationum subiungemus. sit igitur

50 REGVLA,† quòd Inopia est iustum impedimentum ad excusandum appellantem, vt est decisio Boer.247.sub numero 16. vbi dicit, quòd tunc non potest fieri executio, & Guid. Pap.decisio 213.statuta.numero 3.& decisio.456.numero 21.quæstione 14.& tradit eleganter Ruyn. cons. 81.Quæritur.in principio,& per totum, & Aug. Bero. in consilio 6. & si plura.numero 7.libro 3. & Iacob.Henric.in consilio 13.casus talis est.numero 1.libro 2. vbi alios allegat. Et propterea
51 † si stet statutũ:quòd appellans soluat quinque pro centenario,aliàs appellatio sit deserta , quis appellans dictam gabellam non soluerit ob paupertatem,eius appellatio per hoc nõ dicitur deserta

ferta secundum Bald.in l.2.§.si quis in iudicio. ff. si quis cautio.vbi refert Guil.de cun. in l.eos. §. super his.C.de appell.dicere ex hoc se liberasse
52 vnum pauperem à pœna furcarum † quod est memoria dignum,& pro sing. ponit Mathesil. not. vlt.& Cremens.sing.121.ad quod post prædictos multa etiam allegat nouissimè,& eleganter Contard.in repetitio.l.diffamari.limit.9. nu.131.C. de ingen.& manumiss.quam regulam

AMPLIA

53 Primo,vt procedat † etiam in criminalibus, & in istis terminis in pulchro casu loquitur Boer.in dicta decis.247.sub num.16.&

LIMITA

54 Primo , vt non procedat † in paupere , qui ex sua culpa incidit in paupertatem, vt post Fely. in c.quæ in Ecclesiarum.numer. 43.de constit.& alios per eum alleg.tradit Contard.vbi suprà, numero 134.

DECLARA eandem

55 Primo,vt † quod dicitur inopiam excusare appellantem intelligatur à prosequutione appellationis,non autem ab appellatione , vt dicit Frãc. in cap. ex ratione. de appella. & est decisio Delphin.Franc.Marc.q.587.nume.2.& alia nouissime Minsing.sing.obseruat. centur. secunda decis.58. incip.paupertas & decis.97. incip. quemadmodum centuria 4.vbi hoc declarat procedere,quã do agitur de appellatione viua voce interponen
56 da † secus de appellatione in scriptis , quoniam cum tunc aliqua requiratur impensa, paupertas excusaret , vt ibi concludit post Inno.in dicto c. ex ratione,& Guid.Pap.decis.436.nume.21. & in tracta.de appellat.q.15.
57 Secundo † vt inopia in primo anno ita, & taliter excuset,vt impediat cursum fatalium : in secundo vero , & tertio anno excuset quidem ,sed non,vt impediat cursum fatalium , sed solùm , vt appellanti propter inopiam impedito detur restitutio in integrum aduersus lapsum fatalium,& ad prosequendam appellationem,vt est communis opi.de qua testatur Paris.consilio 30.in causa num.87.& seq.lib.4. Quæ declaratio est valde in materia attentatorum attendenda,& considerãda:nam quando inopia impedit cursum fataliũ, prout est in primo anno,tunc executio,& alia gesta post annum(quo tempore regulariter si non fuisset inopia appellatio esset deserta , & illa non dicerentur attentata,vt in regula) Nihilominus essent dicenda attentata : quia si inopia impedit cursum fatalium,ergo appellatio cẽsetur pendere:cuius pendentia,vt dictum est,inducit vitium attentatorum : Quando vero non impedit cursum fatalium,sed operatur concessionem restitutionis in integrum , non sunt attentata, cum verè appellatio amplius non pendeat.Vnde ex hac declaratione,quæ datur ad regulam , quod inopia excusat, &c.potest colligi limitatio , seu declaratio ad limitationem,quam proximè posuimus in Regula,quod gesta post desertionem sint attentata, quando appellans fuit legitimo impedimento detentus,vt ibi annotauimus numero 45.
58 Tertio declaratur † vt non sufficiat re vera habere impedimentum,ad hoc , vt quis possit appellare,nisi etiam illud alleget,& ideo in vna Nouarien,canonicatus,& præbendæ. 4 . Martij.1541. coram Rauellaten .fuit tentum,quod is, qui verè habuerat impedimentum infirmitatis , si sententia contra eum lata transierit in rem iudicatam,non potest appellare , quia debuit infirmitatem allegare,vt in recollect. Mohed. decis.78. Nicolaus.sub rubr de appell. Sed quo ad excusãdum aliquem à prosecutione appellationis iam interpositæ non videtur requiri allegatio,& pro-
59 testatio, sed † sufficit, quod constet de impedimento,etiam absque protestatione,vt fuit dictũ in vna Segobien.beneficij corã Vestano 29.Maij 1551.per no.per Ias.in l. properandum. §. sin autẽ vterque.C.de Iudiciis.vt est deci.in recollect. Caputaquen.parte prima.decisi. 123.incip.Rota tenet Quod fuit iterum resolutum in vna Conchen.Cappellaniæ coram Decano 5.Maij 1553.vt est in recollect. Caputaquen. parte prima . decis. 32. incip.Rota tenet ,vbi amplius additur, quod
60 licèt contraria opi.sit communis , ista tamen, quam tenet Rot.est æquior.

Quarto declara,quod ad hoc,vt quis possit obtinere restitutionem in integrũ ad prosequendã
61 appellationem † non sufficiat paupertatem , vel aliud impedimentum allegare,nisi probet etiam se fecisse diligentiam pro illud remouendo , vt fuit resolutum in vna Lucana Abbatiæ corã Thoma de Tanis 15 Martij 1546.vt in recollect.Put. decis.8. paupertas.sub rubr.de restit. in integr. vbi licèt nihil allegetur,plura tamen ad id videre poteris,quæ allegat Contard.vbi suprà,numero 127.
62 vbi tamen hoc limitat vno modo, videlicet † nisi notorium esset , quod omnis diligentia fuisset frustratoria post Boer.decis.40.num.7.
63 Quinto †,vt impedimentum etiam per iuramẽtum probari possit, vt est decis. Rot.3. aliàs 302. no.q̃d vbi de iur.in antiq. & facit decis. 25. aliàs 155.si certus.ad fi.de appellatio.in no.& nouissime Minsinger. decis.57.noti iuris centuria quarta numer.2 Quod tamen intellige,& declara quatuor modis,de quibus eleganter per Contard.vbi su-
64 prà nume.122 .& seq .videlicet † quòd iuramen
65 tum non detur , nisi semel † detur per Iudicem,
66 † & ei qui aliàs nõ sit periurus † & quòd pos-
67 sit probari contrarium.

AMPLIATIO SECVNDA.

SVMMARIVM

1 *ATTENTATA appellatione pendente reuocantur etiam si sit appellationi renuntiatum*
2 *Paria sunt non appellare, appellationem non prosequi, & appellationi renunciare.*
3 *Attentata post renunciationem appellationis reuocantur siue expressa,siue tacita fuerit renunciatio.*
4 *Appellans comparens coram Iudice à quo censetur tacitè appellationi renunciare, etiam si procurator dominus litis effectus quandoque fuerit pro estatus.*
5 *Nisi compareat petens per eum reuocari attentata.*
6 *Attentata reuocantur etiam postquam quis renunciauit appellationi etiam extraiudiciali.*
7 *Attentata non reuocantur post renunciationem, quando sumus*

do sumus in appellatione ab interlocutoria.

8 *Renunciari appellationi neque tacitè neque expressè potest regulariter in criminalibus*

9 *Excōmunicatio lata post legitimam appellationem, non reuocatur, quando dictæ appellationi est renunciatum.*

10 *Nisi renunciatio fuerit tacita.*

11 *Excōmunicatus comparens coram Iudice à quo non censetur renunciare appellationi: sed quicquid facit, facere metu censurarum.*

12 *Attentata illa, quæ prætenduntur fuisse facta, postquàm quis appellationi renunciauit, non reuocantur vti attentata.*

13 *Reuocatio attentatorum appellatione pendente, postquam appellationi est renunciatum, licèt in pluribus casibus fiat, non tamen sit per viam priuilegiatam attentatorum, sed per viam nullitatis.*

14 *Appellationi interponendæ potest non solùm expressè renunciari, verùm etiam tacitè.*

15 *Obligatio de stando sententiæ alicuius habet vim tacitæ renunciationis appellationis.*

16 *Lapsus decem dierum, qui dantur ad appellandum, inducit tacitam renunciationem appellationis.*

17 *Prosecutio appellationis post terminum ad appellandū interpositæ non facit attentata.*

18 *Sententia lata super appellatione interposita post decē dies datos ad appellandum, etiam si de facto talis appellatio fuisset per partes prosecuta, non valet.*

1 SECVNDA AMPLIATIO Sit † vt Regula procedat etiā si appellationi sit renūciatum: nam renuncians potest nihilominus agere ad reuocationem attentatorum, vt tradit Franc. in c. ad audientiam. in fi. & in c. bonæ. numero 39. versicu. sexta conclusio. de appellatio. & est decisio Tholos. & ibi Stefan. aufrer. in addit. decision. 163. versiculo tertio fallit, & decis. Boer. 256. numero. 2. & no. Mil. in verb. appellationem deserens. fol. 10. Et ista sit

REGVLA, pro qua vltra supradicta fa. in simi-
2 li † quia paria sunt non appellare, appellationem non prosequi, & appellationi renunciare, vt est decisio Rot. prima, aliàs prima de appell. in no. Vnde sicut deserta appellatione potest nihilominus agi ad reuocationem attentatorum, vt diximus suprà proximè in prima ampliatione, numero 2. ita dicendum est, si sit appellationi renūciatum, Quam

Amplia.

3 Primò † Vt procedat non solum si expressè quis appellationi renunciet, verum etiam si tacitè, vt est dicta decis. Boer. 256. numer. 2. & Lanfranc. decis. 385. & si per comparitionem: vbi loquitur de
4 renunciatione † quæ resultat tacitè ex comparitione facta per appellantem coram Iudice à quo. iuxta no. in c. gratum. de offi. deleg. præterquàm in excōmunicatione. iuxta ea, quæ proximè dice-
5 mus in tertia limit. huius regulæ, nume. 9. † nā per huiusmodi comparitionem inducitur renunciatio appellationis, & sententia dicitur transire in rem iudicatam, non obstante quod in comparendo procurator dominus litis effectus quādoque protestatus fuerit, vt fuit aliàs dictum in vna Ro. pecuniaria corā Acorābono 15. Nouenbris 1555. in qua inclinabant pro re iudicata. Quinimmo si appellans compareat coram Iudice à quo petēs attentata reuocari, per talem cōparitionem non censeretur appellationi renunciasse, vt sensit Cassan. conf. 68. visis processibus nume. 75. Ex quibus satis constare potest, quā sit periculosum id quod aliàs dixit Alciat. in cons. 16. incip. licuerit. num. 14. lib. 7. dum voluit processum ad vlteriora factū per Iudicem à quo post appellationem valere, & non esse innouatum. ex eo quod appellans comparendo coram eo censetur suæ appellationi renunciasse.

6 Secundo † Vt procedat etiam in appellatione extraiudiciali, vt notat, & disputat, & tandem firmat Franc. in dicto c. bonæ. nume. 39. vers. sexta conclusio. de appell. licet Ant. & Imol. fuerint in contraria sententia, vt ibi per eum.

LIMITA eandem regulam,

7 Primò † vt non procedat in appellatione à sententia interlocutoria, vt per Lap. alleg. prima. sub num. 12. & alleg. secunda. numero 10. vbi de hoc.

8 Secundo potest limitari † vt non procedat in criminalibus, cum in eis regulariter, neque tacite, neque expresse possit quis appellationi renuntiare, vt est decis. Boer. 247. sub num. 16.

9 Tertio † vt non procedat in excōmunicatione lata post, & contra appellationem, cui sit postmodum renunciatum, quia licèt etiam ipsa excōmunicatio (quantumuis aliàs priuilegiata, vt per Deci. in cons. 214. in causa: dum ponit rationes dubitandi, & dicemus latiùs infrà in octaua ampliatione) lata post legitimam appellationem sit nulla, & veniat via attentatorum reuocanda, ad præsentiam, & ibi Franc. in princ. de appell. & tradit Deci. in dicto consilio 214. sub numer. 5. vers. his enim non obstantibus. lib. 2. & Paris. consil. 28. ad resolutionem. num. 28 & seq. libr. 4. Nihilominus quādo huiusmodi appellationi est renunciatum, talis reuocatio non datur, vt tradit notabiliter Egid. decis. 670. si contra: vbi vult, quòd si via attentatorum petatur absolutio, & sic reuocatio excōmunicationis latæ post, & contra legitimam appellationem, talis absolutio non datur, quando appellationi esset renunciatum, & sic præsupposita renunciatione, actus excōmunicationis non retractatur via attentati, & fallit Regula, quam suprà posuimus in hac secunda ampliatio-
10 ne principali. † Hanc tamen limitationem intelligere nos oportet non procedere, quando essemus in renunciatione tacita, quæ resultat ex comparitione coram Iudice à quo, iuxta not. in c. gratum. de off. deleg. & diximus suprà proximè in prima ampliat. num. 4. † quoniam excōmunicatus
11 etiam comparens coram Iudice à quo non censetur appellationi renunciare, sed quicquid facit, puta si petat prorogari terminum, censetur facere metu censurarum: qui metus non patitur sumi præsumptionem renunciationis, ita fuit dictum in vna Lucana caritatiui subsidij coram Fabio 16. Octobris 1551. vt est decisio in recoll. Guid. bon. 33. voluerunt sub rubr. de appell. cum qua concordat decis. Acchill. de Grass. 20. sub rubri. de appellat. quæ est in eadem causa Lucana. Pro qua declaratione plurimum facit id, quod ponit Cassan. cons. 68. visis. numero 74. vbi vult, quòd is qui appellauit, si compareat coram Iudice à quo timens ab eo excōmunicari, non censetur appellationi renunciare. Vnde ex eo potest hæc declaratio

tio ampliari, vt procedat nõ solùm quando cõ-
paret post excõmunicationem iam latam, verũ
etiam ferendam.

Quartò limita, vt nõ procedat in gestis post
renunciationem: quamuis enim ea, quæ sunt
attentata post appellationem, ante renunciatio
nem etiam, postquam est appellationi renuncia-
tum, possint tanquam attentata peti, reuocari,
12 vt suprà in Regula huius ampliationis † ea tamẽ
quæ dicerentur facta postquam appellationi est
renunciatum, non essent tanquam attentata re-
uocanda, vt fuit dictum in vna Anconitana attẽ-
tatorũ corã D. meo Oradino die 26. Iunij 1566.
in qua licet fuerit resolutum, quòd executio fa-
cta post appellationem, & prætensam renuncia-
tionem de qua ibi fuerint attentata, id tamẽ pro
uenit, quia in casu illo non constabat de renun-
ciatione: quinimmo senserunt ibi domini: quod
stante renunciatione appellationis executio fuis
set bona, & cõsequẽter facit pro ista limitatione.

Declara eandem.

13 Primò, † vt quibus casibus diximus reuocatio
nem peti, postquam sit appellationi renunciatũ,
intelligatur non de reuocatione priuilegiata per
viam attentatorum, sed per viam nullitatis ordi-
nariæ, & iniustitiæ, & ita loquitur Franc. in dict. c.
bonæ. num. 39. & melius in c. sæpè. sub numer. 30.
in glo. in verb. rata ad fi. de appell. & Egid. dicta
decis. 670. si contra ad fi. & Lanfranc. dicta decis.
385. & Lap. dicta alleg. prima. num. 10.

Secundò puto necessariò esse declarandã, vt
intelligatur de renunciatione facta appellationi
iam interpositæ, & postquam est attentatum, nõ
autẽ de renũciatione appellationis interponen-
14 dæ † quæ & expressè potest fieri, vt est tex. in l. fi.
15 §. fi. in fi. C. de temp. appell. & etiam tacitè † pu-
ta quãdo quis obligat se velle stare sentẽtiæ ali-
cuius: talis enim obligatio habet vim renuncia-
tionis appellationi factæ, vt no. Mil. in verb. ap-
pellare non potest, qui & diximus latiùs suprà
16 hoc eodem, cap. in præfatione. nu. 20. Vel quan-
do intra decem dies nõ appellatur: nam hoc ca-
su per lapsum termini censetur appellationi in-
terponendæ renunciasse, & sententiam trãsitum
17 fecisse in rem iudicatam † in tãtùm, quòd etiam
si appellatio post decẽ dies interposita proseque
retur à partibus, nihilominus gesta ea pendente
non subiicerentur vitio attentatorum, quia pro-
secutio huiusmodi appellationis non impedit,
quin sententia censeatur transiuisse in rem iudi-
18 catam, † immo si super tali appellatione feratur
sententia, illa non tenet, vt post Bal. Saly. & alios
tradit nouissimè Osasc. deci. Pedemontan. 7. lata
sententia. num. 6. & dicemus latiùs infrà hoc eo-
dem. ca. in quinquagesima limitatione principa-
li huius regulæ in 5. ampliat. ibi posita ad regu-
lam de qua ibi: & quamuis doctores hanc decla-
rationem non ponant, suadetur tamẽ efficaci ra
tione: Renunciatio enim facta appellationi in-
terponendæ facit, quòd nõ dicatur induci appel-
lationis aliqua pendẽtia, sine qua nõ potest præ-
tendi, quòd aliquid sit attentatum ad rub. & tot.
titu. ff. nil nouar. appellat. pend. etiam si de facto
fuerit prosecuta: quia sicut talis prosecutio non
inducit validitatem sentẽtiæ desuper latæ (vt di-
ctum est) ita nec debet inducere inualiditatem
gorum, quæ illa sic pendẽte, facta sunt: Vnde me-
rito Regula huius secundæ ampliationis nõ ve-
rificatur in renunciatione facta appellationi in-
terponendæ.

Ampliatio Tertia.

Summarium.

1 *ATTENTATORVM appellatione pendente reuocatio, sit etiam si contra petentem reuocationẽ esset ius commune.*

2 *Immo etiam si appellatio sit iuri contraria secundum aliquos.*

Tertio Ampliatur Regula principalis,
1 † vt procedat, etiam si contra petẽtem re-
uocationem attentatorũ appellatione penden-
te, esset ius commune, vt post Antoni. de Butr. &
Panor. in c. bonæ. colu. fin. extra. de appell. tradit
Alex. in consilio 99. visis. numero quinto, libro 5.
& Firman. in suo aureo repert. in verb. appella-
tione pendente. versicu. 21. facit, quod dixit aliàs
Paulus de Castro, in l. 3. C. de appellat. quòd Iu-
dex non debet aliquid innouare, etiam si appel-
lans esset in terminis Rubr. & tot. tit. C. si de mo-
ment. poss. (quo casu contra appellantem dici-
tur esse ius commune) & propterea appellatio-
nem noluerit admittere, quem in hoc secuti sunt
Ias. in consilio 187. circa primum. columna 6. ver-
siculo quarto accedat, libro 2. & etiam nouissi-
mè Roland. de Valle in consilio 77. viso. numero
tertio, libro secundo. Ad idem Cassan. consilio
tertio, viso processu. numero vigesimosecundo,
2 vbi dixit post alios de quibus ibi † quòd etiam si
appellatio sit iuri contraria, pendente appella-
tione nihil est innouandum. Quamuis Paul. de
Castro, in hoc nouissimè reprehendat Osascus in
decisio. Pedemontana vigesimaquinta. sub nu.
20. ver. hinc liquido apparet.

Ampliatio Quarta.

Summarium.

1 *APPELLATIONE etiam in criminalibus pendente sententia non mandatur executioni.*

2 *Iudex omni ingenio, quo potest, debet differre executionem in criminalibus.*

3 *Bannitus qui appellauit pendente appellatione, nõ potest impunè offendi secundum commu. opi.*

4 *Executio sententiæ criminalis regulariter fieri nõ potest appellatione pendente.*

5 *Condemnatus tãquam vsurarius cum publicatione, & confiscatione bonorum, si appellauerit, non potest interim contra eum fieri executio.*

6 *Fiscus non reperitur priuilegiatus, quo ad hoc, vt appellatione pendenre, liceat sibi innouare, sed debet vti iure communi.*

7 *Executio in criminalibus retardatur ob interpositam appellationem, etiam si fuisset interposita à tertio.*

8 *Etiam ipso condemnato inuito.*

9 *Appellatio etiam deserta propter inopiam, retardat executionem in criminalibus.*

10 *Appellatio in criminalibus interposita, etiam si videretur iniusta, executionem suspendit. Nisi sit pe-*

riculum in mora.

11 *Executio si fiat appellatione pendente tenetur nō solū Iudex, sed etiam eius subditi, commissarij, & seruientes, ita vt nec illius iussus eos excuset ab attentatis.*

12 *Confessus & cōuictus (si appellet) nō retardatur executio secundum commu.opi. Et peccaret Iudex si illam admitteret secundum aliquos.*

13 *Confessio sola etiā extorta, dummodo perseuerata (licet quis non fuerit conuictus) sufficit, vt nō obstāte appellatione, deueniatur ad executionem secundum communem obseruantiam.*

14 *Inhibitio emanata vigore appellationis per cōfessum, & cōuictum interpositæ non retardat executionem secundum aliquos.*

15 *Confessus potest condemnari, etiam si processus aliàs esset nullus.*

16 *Periculum vbi est in mora, appellatio in criminalibus non retardat executionem.*

17 *Iudex ratione periculi, potest exequi, & deinde processum scribere.*

18 *Executio non retardatur per appellationem interpositam à Iudice, à quo non potest appellari.*

19 *Appellatio in criminalibus interposita non retardat executionem in magna curia Neapolitana.*

Nisi essemus in appellatione à decreto de aliquem torquendo, vt num.20.

21 *Appellatio à carceratione non suspendit executionem, ex quo appellans, etiam appellatione interposita in carceribus detinetur.*

22 *Et retinetur in carceribus Iudicis à quo.*

1 QVARTA Ampliatio sit † vt Regula procedat non solùm in ciuilibus, verum etiam in criminalibus, & propterea pendente appellatione etiam in criminalibus sententia nō potest mādari executioni, vt probatur in l. nō tantū.ff. de appella. vt no. Bald. in l. qui vltimo.ff. de pœn.
2 cùm, & hoc sit condecens, † vt Iudex omni ingenio quo potest, debeat differre executionem in criminalibus, vt post Inno. in c. pastoralis. de offi. deleg. tradit Vital. de clausu. in clausula nil nouar. appel. pend. sub num.19. vers. item etiam di-
3 cit Inno. † & propterea bannitus, qui appellauit pendente appellatione, nō potest impunè offendi, & ista est commun.opi. vt post Soci. in l. 3. §. si seruus de acquir. possess. & ibidem Ias. ac etiam Villalob. in collect. commu.opi. litera B. num.4. tradit Iul. Clar. lib.5. sentent. recep. col.38. fol.31. versic. successiuè quæro. Et quia doctores in hac materia gestorum appellatione pendente in criminalibus solùm videntur facere mentionem, & habere in consideratione, an pendente appellatione possit fieri executio: idcirco illorum dictis inhærendo in hac quarta ampliatione sit
4 Regula negatiua, † quòd talis executio fieri non possit appellatione pendente, pro qua vltra prædicta, est decisi. Guid. Pap. 74. in causis, & in tracta. de appel. q.120. post princ. & iterum ibidē. col.5. vers. item sicut in ciuili nihil est innouandū & no. specificè modern. Florenti. in §. primo. instit. de hęred. instit. & tradit Franc. in c. cum sit. §.
5 præterea in primo not. de appe. † & propterea si quis tanquam vsurarius fuerit cōdemnatus etiā cum publicatione, & confiscatione omnium bonorum, & appellauerit, non potest appellatione pendēte contra eum deueniri ad executionem, vt post Afflict. super constit. Regn. super constit. vsurariorum, libro 1. numer.13. tradit Io. Bapt. de Asin. in sua praxi Iudic. §.31. capi. 2. limit. 2. princ.
6 sub num.3. † inferens ex hoc, quòd titulus nil nouari appellatione pendente habet locum etiam contra fiscum, qui, cum in hoc nō reperiatur priuilegiatus, debet vti iure communi: ad no. in l. placuit. ff. de iur. Fisci.

AMPLIATVR,

7 Primò, vt † procedat etiā si à tertio appellatio
8 esset interposita † etiam ipso cōdemnato inuito, vt per Franc. in dict. c. cum sit Romana. §. præterea, in primo not.

9 Secundò, † etiam si appellatio propter inopiam esset deserta, vt est decis. Boer. 247. sub numero 16.

10 Tertiò, † etiam si appellatio videretur iniusta: quia nec tunc executio est facienda, nisi sit periculum in mora, vt est decis. Boer. 153. num.6.

11 Quartò amplia, & notabiliter, † vt nō solùm Iudex ipse, qui committit huiusmodi executionem, hoc casu teneatur, verum etiam eius subditi, commissarij, & seruientes, ita, vt iussus Iudicis eos non excuset, vt eleganter considerat Masuer. in sua praxi iudic. in titu. de appellat. in vltima. colu. versi. item de attentatis tenetur Iudex.

LIMITATVR eadem regula,

12 Primò, † nisi is, qui appellasset, esset cōfessus, & conuictus: tunc enim non obstante appellatione, & illa pendente, potest contra eum fieri executio, vt colligitur ex dict. dec. Guid. Pap. 74. in fin. verbis, & melius in dicto tractat. de appell. q.120. col.5. vers. sed aduertas, vbi notanter subdit, quòd Iudex hoc casu peccaret si appellationē admitteret, & videtur decis. Cappell. Tholos. & ibi eleganter Stephan. Aufrer. in addit. decisio.176. & ponunt etiam Afflict. & Ioann. Baptist. de Asin. in locis suprà proximè citatis, & post alios etiam de commun.opin. attestantes tradit Viuius commu.opi. libr.2. opi.15. incip. appellans cōuictus, & cęteris latiùs Iul. Clar. in sua practic. crimin. q.94. colum.1. & 2. vbi testatur post alios hanc esse commu.opi. non solùm in illis quinque criminibus expressis in l. 2. C. quorum appel. non recip. verum etiam in omnibus aliis, atque ibidē ponit, vtrum copulatiuè requiratur vtrumque videlicet, quòd sit confessus, ac conuictus, vel
13 sufficiat alterum, † & quòd de communi obseruantia sufficiat sola cōfessio etiam extorta, dum modo perseuerata, & quòd secundū magis commu.opi. in hoc non sit differentia inter ius canonicum, & ciuile, vt latiùs hęc omnia per eum ibi, quòd etiam affirmauit post alios de comm.opi. attestantes Viuius vbi suprà, opi.16. incip. appellans confessus, & iterum, libro 2. opi.15. incip. appellans conuictus. Quę limitatio videtur proce-
14 dere, † etiam si Iudici à quo per Iudicem ad quē sit inhibitum secundum Guido. Pap. vbi suprà, quamuis contrarium in hoc vltimo sentiat Aufrer. in addit. ad dictā decis. Tholos. quam refert, & sequi videtur Iul. Clar. in sua practic. crimin. q. 94. col.2. ad fi. Et pro hac limitatione facit, quòd
15 aliàs dicitur, † quòd confessus potest condemnari, etiam si processus aliàs esset nullus, secundum Mil. in verbo confitens crimen in Iudicio. folio 68.

16 Secundò, vt † non procedat, quando periculum est in mora, vt est decis. Boer. 153. nu.5. & seq.

nam

17 † nam ratione periculi poteſt Iudex exequi,& deinde proceſſum ſcribere. Boer. deciſi. 259. nu. 5. Et eſt aliàs generale,& vulgare, quòd quando eſt periculum in mora, multa permittũtur, quæ regulariter non concederentur, de quibus in variis locis abundè per doctores, præſertim Deci. in c. cum dilecta. col. fin. verſ. & hoc verum. de confir. vtil. vel inutil. & per Catell. Cott. in memoral. in verb. par in parem.

18 Tertiò, † Quãdo ſumus in appellatione interpoſita à Iudice, à quo nõ poteſt appellari. vt tradit idem Boer. in dicto loco: generale enim eſt quod executio non ſuſpẽditur per appellationẽ interpoſitam in caſibus à iure prohibitis, vt eſt deciſ. Tholoſ. 500. & ibi Aufrer. in addit. & dicemus infrà, in quinquageſima tertia, & vltima limitatione Regulæ principalis. numero 1. & per totam.

19 Quartò, † vt non procedat in magna Curia Neapolitana: in qua ex priuilegio appellatio in criminalibus non retardat executionem, vt eſt

20 deciſ. Capit. 137. numero 17. Quod tamen † videtur limitandum, vt non procedat, quando eſſemus in decreto de aliquem torquẽdo, quia ſi appelletur etiã in Regno debet ſuperſederi, vt cõcludit, & cautius eſſe, & ita communiter ſeruari tradit nouiſſimè Carauit. Ritu 259. ſub nume. 10.

21 Quintò, † Quãdo ſumus in appellatiõe à carceratione, & à ſententia, quòd quis detineatur in carceribus, nam etiam pendẽte appellatione is detinetur in carceribus, & ſic ſucceſſiua quędã executio ſententię fit contra appellantẽ non obſtante ſua appellatione, ſecundum Bald. in leg. 2. ver. ſed incidenter. C. de Epiſcopal. audient. Specul. in tit. de appell. §. nouiſſimè. col. prima. verſi. tertius. Bar. in l. ab executione. C. quorum appe. non recipiant. Alexand. apud Bart. in l. prima. ff. de cuſto. reorum, quos refert, & ſequitur Maranth. in tertia parte ſextę partis principalis. q. 2. numero 178. verſic. decimo limita. Quibus adde, Guid. Pap. deciſ. 235. & deciſ. 238. & deciſ. 436. nume. 38. & in tracta. de appellat. q. 30. in quibus lo-

22 cis ponit etiam, † quòd appellans debet detineri in carceribus Iudicis à quo: ad quod dictum, & etiam ad limitationem, vide eleganter deciſi. Franc. marc. in qq. Delfin. qu. 915. Pro qua facit, quod aliàs dixit Alcia. conſ. 16. incip. licuerit. ſub numer. 14. verſ. ſecundo, quia. libr. 7. dum voluit, quòd appellãs etiam poſt appellationem ſit detinendus in carceribus, vbi id etiam ea ratione comprobat: quia ſcilicet, talis detentio tendit ad expeditionẽ cauſæ, ex quo aliàs potuiſſet ille aufugere, & ſic impedire faciliorẽ exitum appellationis, item: quia talis detentio ſicut erat licita pendente primo iudicio, & prima inſtantia, ita debet licere etiam poſt appellationem, vt latiùs ibi per eum.

AMPLIATIO QVINTA.

SVMMARIVM.

1 *IVDEX qui appellationem non admiſit, quaſi clarum eſſet, quòd illi non erat deferendum, nec debet ipſe in appellatione non recepta aliquid innouare.*

2 *Appellatione pendente nihil innouandum, etiam ſi illa videatur expreſsè iuri contraria ſecundum aliquos.*

3 *Iudex à quo ſi noluerit recipere appellationem, putà, qu a prætendebat cauſam eſſe inappellabilem, nihilominus non debet aliquid innouare.*

4 *Innouatio appellatione pendente inhibetur ſaltem à iure, licet non fuerit à iudice recepta.*

5 *Appellatio an teneat ſi dubitetur, interim omnia debent eſſe in ſuſpenſo.*

6 *Iuriſdictio iudicis à quo ſemper tota ſuſpenditur, ſiue admiſſa, ſiue reiecta fuerit appellatio.*

7 *Appellatio etiam admiſſa cum clauſula ſi, & inquantum facit attentata.*

8 *Appellatio omni caſu cenſetur permiſſa, niſi expreſsè reperiatur prohibita.*

9 *Allegans in aliquo caſu non poſſe appellari, id probare debet.*

10 *Appellatio etiam in crimine læſæ maieſtatis procedit, ſecundum communem opinionem.*

11 *Appellationi in dubio ſemper eſt deferendum propter reuerentiam ſuperioris.*

12 *Iudex admittens appellationem quæ non fuiſſet admittenda, excuſatur à pœna.*

13 *Appellationem reijcere non debet Iudex, niſi cauſa cognita.*

14 *Appellatio nemini eſt deneganda, etiam diabolo.*

15 *Iudices appellationi deferẽtes, certas pœnas incurrunt remiſſiuè.*

16 *Appellatio (quando ſumus in caſibus, in quibus regulariter appellatio eſt prohibita) in dubio cenſetur prohibita, & non permiſſa.*

17 *Idem reſpectu fiſci in regno Neapolitano in cauſis abſolutorijs.*

QVINTA Ampliatio ſit, vt procedat non ſolùm, quando appellatio fuit per Iudicem admiſſa, quaſi clarum eſſet, vel ſaltem dubium, quòd eſſet admittenda, verũ etiam quando quaſi clarum eſſet, quòd ſibi non eſſet deferendum

1 illam non admiſit, † nam, & hoc caſu, quando Iudex appellationem nõ admiſit, nihil debet ipſe in appellatione non recepta innouare, vt tradit Franc. poſt Barto. Bald. & alios, de quibus ibi in c. conſtitutus. nu. 18. & ſequ. de appell. pro qua facit, quod aliàs poſt Bal. in c. primo. §. ſancimus. ſub nume. 2. in titu. quo tempore mil. inueſt. pet. tradit Caſſan. conſ. 30. viſo proceſſu. numero 22.

2 † quòd pendente appellatione nihil eſt innouandum, etiam ſi appellatio ſit expreſſè iuri contraria: quod & ante eum referendo itidem Bal. poſuit etiam Franc. in c. cùm teneamur. numero 9. de appell. & facit, quod ponit Ruyn. conſilio 75. quantum. nu. 2. lib. 5. Quamuis Bald. in libro meo totum contrarium concludat, cùm dicat nil innouandum, niſi appellatio ſit iuri contraria. Et no. quòd non ſine miniſterio dictum eſt: quòd non poteſt in ipſa appellatione innouare: quia (vt dicũt præfati doctores) Iudex hoc caſu licet poſſit procedere non obſtante appellatione: Innouare tamen in ipſa appellatione, id eſt pronũciare appellationem fore admittendam, nec ne, hoc non poteſt: ſi enim certum eſſet appellationem eſſe iniuſtam, tunc Iudex ſententiã exequitur, vt tradit Specul. in tit. de appel. §. nunc dicamus. num. 8. verſ. item appellatione pendente: & ſic ad propoſitum noſtrũ datur caſus in quo etiã appellatione nõ admiſſa cõſeruatur regula principalis, vt illa pendẽte non innouetur, & ita pro-

furorem gentilium adhuc
Peccatore suo, versans pertinacem ac
crudelem insaniam corde suo
gestans. P. discipulum suum

cedat ista ampliatio.Immo amplius dicit Paul.
de Castr.in l.3.C.de appel. quem refert,& sequi-
tur Ias.in cons.187.circa primũ.colu.6.vers.quar-
to accedat.lib.2.& etiam Rolan. à Valle in cons.
3 77.viso.num.3.lib.2. † quòd posito, quòd Iudex
à quo noluerit recipere appellationem, quia di-
cat, quòd non potuit appellare, quia causa erat
inappellabilis,puta in casu l. primæ,& toto titu.
C.si de moment.possess.Nihilominus non debet
aliquid innouare, & quòd innouata indistinctè
reuocantur,quando appellatio de iure tenet,li-
4 cet nõ fuerit recepta,† quoniam talis innouatio
inhibetur saltem à iure, tam per dictam l.tertiã,
quàm per tot.tit.nil nou.appellat.pend.vt latiùs
per Roland. in dicto loco,quamuis hoc dictum
Pauli de Castr.non admittat nouissimè Osascus:
in decisio.Pedemonta.25.sub num. 20.Ad id au-
tem, quod in hac limitatione dictum est, facit,
quod dicebat aliàs Io.And.in ca.si à Iudice post
prin. de appel.in 6.in nouell.post Archid.de quo
5 ibi † quòd quando dubium est,an teneat appel-
latio omnia sunt in suspenso, & quod nouissimè
post Franc.& alios per eum allegatos affirmauit
Bursat.in cons.21.Illustrissimi.num.13. lib.primo,
6 † quòd siue admissa siue reiecta fuerit appella-
tio semper tota iurisdictio Iudicis à quo per ap-
pellationem suspenditur,ita vt nõ possit amplius
in dicta causa se intromittere,&propterea appel
latio interposita facit attentata nõ solùm quan-
do fuit simpliciter per Iudicem admissa, verùm
7 etiam,† quando illam admisit cum clausula si,&
inquantum, vt fuit dictum in vna Aretina spo-
lij coram D.meo Oradino 10. Martij 1559. Cùm
8 & aliàs generale sit† quòd in omni casu appella-
tio cẽsetur permissa,nisi expressè reperiatur pro
hibita.glos.sing.in l.qui restituere. ff.de rei vend.
quam no.Bald.in dicta l.prima.C.si de moment.
possess.nume.10.& latiùs Franc.in rub. extra de
appel.col.quarta.vers.tertio præmitten. vbi sub-
9 dit,† quòd qui dicit in aliquo casu non posse ap-
pellari,tenetur id probare,cùm habeat regulam
contra se, quòd ipsum post glo. in dicta l.qui re-
stituere, & alios per eum allegatos,tradit Soci.
consi.39.capio primum.in princ.libro 4.& Hier.
Grat.in cons.63.requisitus.numero 12.libro 2.&
post glo.in dicta l.qui restituere, quam commu-
10 niter teneri præsupponit, & † etiã in crimine læ-
sæ maiestatis procedere, tradit Viuius commu.
opi.libr.2.opi.29.incip.appellatio admittitur.Et
11 ob reuerentiam,† superioris semper in dubio est
appellationi deferẽdum,vt dicũt omnes,præser-
tim Franc.in c.vt debitus.sub numer. 43. vers.in
eadem glo.de appel.Lap.alleg.2.num. 5.& Ioan-
nes Cephal.in cons.105.dominus.nume. 46.lib.1.
Io.de neuizza.in cons.44.conditoris.numero 9.
& latiùs Andr.Tiraquell.in tractatu le mort sai-
sit,le vif.in 6.parte princ. declar. 6. numero 9.&
sequ.vbi in id multa congerit more suo: Quibus
adde,quæ nouissimè etiam tradit Pet.de Benin-
tend.in decis.Bononien.decis.1. quæsitum. num.
3.in fin. & ex recentioribus Lancell. Corrad.de
Prætor. §.secun.de offic.Prætor. in caus.ciuil.de
sentent.numer.6.& 7. & latè etiam,& eleganter
Ias.in consil.187.circa primum.colu.2.vers.septi-
mo facit.libro 2. & post eum Moderni in annot.
ad Aegidian.sub nume.168. & latè Io.Cephal.in
cons.187.in causa.numer.1.lib.2.vbi hoc ampliat,
12 † vt etiam si Iudex admiserit appellationem nõ
admittendã sit à pœna excusandus, post Deci.in
13 cons.49.colum.2.vers.quarto suadetur, † & insu-
per,quòd Iudex nõ debet nisi causa cognita ap-
pellationem reiicere,post Franc.in cap.cum spe-
ciali.§.porrò.col.4. de appell. Facit etiam,quod
14 aliàs dicitur,† quòd appellatio nemini est dene-
ganda,etiam Diabolo, vt est decis.Rot.16. aliàs
354.cum Iura.numer.3. de dol. & contum.in no.
& tradit Paris.cons.28.ad resolutionem.nume.11.
15 lib.4.† Immo solent Iura Iudicibus appellationi
non deferentibus certas pœnas infligere:de qui-
bus tam in ciuilibus, quàm in criminalibus, tam
de Iure ciuili,quã canonico,eleganter per Boer.
decis.153.nume.4.& seq. & aliquid per Maranth.
q.2.tertiæ partis sextæ partis principalis.numer.
199.& aliquid etiam per Lancel. Corrad. vbi su-
prà.num.6.Hęc autem conclusio,quòd in dubio
appellatio sit permissa,& quòd illi sit deferendũ,
est intelligenda, vt procedat, quando sumus in
casibus,in quibus appellatio regulariter est per-
16 missa,secus in illis,in quibus regulariter est pro-
hibita,vt est in possessorio,& ab executiõe, quia
hoc vltimo casu, licet regula prohibitiua in ali-
quibus casibus non procedat,in dubio tamẽ de-
bet censeri prohibita, secundum regulam, non
autem permissa secundum fallentias,vt post De-
ci. considerabat Alciat.in consilio 68. guberna-
17 torem.sub numero 8.libro 6. Item † intellige re-
spectu fisci in Regno Neapolitano,cuius appella
tio ab absolutoriis regulariter non est permissa,
vt per Carauit.Ritu.258.in princ.& per tot.

AMPLIATIO VI.

SVMMARIVM.

1 *APPELLATIO etiã ab actu,& sententia nul-
la facit attentata.*

2 *Appellari etiam potest ab actu nullo,& triplex ex ea
resultat effectus.*

3 *Reuocatio attentatorum pendente nullitate per viam
appellationis intentatæ,tunc fit postquam fuerit iu
stificata appellatio.*

SEXTA Ampliatio sit, vt Regula procedat
non solùm in appellatione interposita ab a-
1 ctu,& à sententia valida, † verùm etiam si inter-
ponatur ab actu,& sententia nulla: non est enim
2 nouum,aut inconueniens, † quòd ab actu nullo
appelletur,vt per Franc.in c.dilecto.qu.7.de ap-
pellat.& post Ioan.Andr. Inno.& Hostien. ibi &
docto.in l.si expressim.ff.de appellatio.no.etiam
Vital.in tractat.de claus.in clausula nil noua.re-
lat.penden.numero 15.& tradit Alexand.in con-
sil.130.ponderatis ad fi.libro 3.& in l.2.C.de poss.
bon.cont.tab.vbi etiam ponit quis sit eius effe-
ctus,talis enim nullitas proposita per viam ap-
pellationis operatur priuilegiũ attentatorũ,&
impedit executionẽ fieri,vt per Franc.eleganter
in dict.c.dilecto.numer.21.22.31.32.& seq. & post
eum idem tradit Vant.in tracta.de nullit.in titu.
quot & quibus modis nullitas proponi possit.
nume.34.per tex.in c.exhibita, vbi Imola de Iu-
dic.& in capi.super quæstionum.in fi.de offi.de-
leg.

leg.quod & post Franc. dicto numero 21. posuit Manfred.lib.2.practic.quæst.super atten.conclu. 51.Quibus adde Iacob.Henric. in consili. 31.cum venerabilis.in 2.dubio.nume. 8.& seq.libro 3.vbi elegãter prosequitur qualiter appellatio, etiam à sentẽtia nulla triplicem operatur effectum, videlicet,quod facit attentata, impedit executionem,& rescindit sententiam.† Quod videtur in-
3 telligendum,vt reuocatio fiat per viam attentatorum,postquam fuerit iustificata appellatio,vt post Gemi.in c. non putamus.colu.2.circa med. de consuetud.ponit idem Manfred. libro 2.practic.conclus.super attentatis.conclu.209.Et aliis etiam nonnullis modis præmissa declaranda videntur,de quibus fusius diximus infrà, capitulo decimoseptimo, de attentat. nullitat. pendent. in secund.sublimit. primæ limit.princip.Regulæ ibi positæ.

AMPLIATIO SEPTIMA.

SVMMARIVM.

1 *ACTVS etiam ad tollenda scandala pendente appellatione factus dicitur attentatus.*

2 *Sequestrum factum à Iudice,à quo in causa profana ob timorẽ armorum,& ad vitanda scandala dicitur attentatum.*

3 *Secus in causa beneficiali.*

1 SEPTIMA Ampliatio sit, vt Regula procedat, † etiam si actus, qui fieret appellatione pendente,tenderet ad tollenda scandala:nam licet multa fieri permittantur ad tollenda scandala,quæ aliàs non licerent.ad l. æquissimum.ff.de vsufruct.l.fin.de offi.procur. Cæsar. Bald.in l.fin. in quarta col. C.de edict.diui Adr. toll.& tradit abundè Stephan. Aufrer.in addit.ad decis.Tholos.477.aliquis lite pendente,& latissimè per Fely.in c.2.num.2.& multis seq. de præscriptio.Nihilominus etiam hoc casu tanquam attẽtatum,
2 ille actus deberet reuocari. † Exemplũ,si Iudex interposita appellatione ab eo in causa profana, & possessorij illa pendente ad euitandum scandalum ,& timorem armorum, possessionem sequestret , tale sequestrum dicitur attentatum,si credimus in hoc Afflict. decis.98. pulchrum est
3 dubium.num.2.& per totam.† quamuis secus sit si sumus in causa beneficiali, secundum eundem Afflict.deci.152.fuit dubitatum.sub nu.6.Ad quã limit.fa.ea quæ posuimus latius in materia attẽtatorum lite pendente,suprà cap.4.de attent.lit. pend.in secunda ampliat.princip.per tot.Quando autem sequestrum simpliciter,non autem ad tollenda scandala appellatione pendente factũ, & in sententia etiam decretum sit attentatum, necne, videbimus infrà,hoc eodem cap.in decimaquarta limitatione Regulæ princ.

AMPLIATIO VIII.

SVMMARIVM.

1 *EXCOMMVNICATIO licet aliàs , etiam in materia appellationis, videatur priuilegiata,si tamen feratur post legitimam appellationem,dicitur nulla.*

2 *Censuræ dicuntur nullæ,& attentatæ si ferantur post appellationem.*

3 *Etiam ab interlocutoria.*

4 *Excommunicatio lata post appellationẽ ab interlocutoria,est nulla,etiam si veritas causæ appellationis non probetur.*

5 *Excommunicatio post appellationem lata est nulla, etiam ipso iure,& solum venit per modum attentati,quatenus de facto processit etiam de facto reuocanda.*

6 *Purgari non diceretur excommunicatio attentata per absolutionem datam per Iudicem, ad quem ad suũ beneplacitum , sed requiritur absolutio per viam sententiæ cum impositione perpetui silentij.*

7 *Excommunicatus post appellationem non est interim excommunicatus.*

8 *Nisi in excommunicatione post appellationem iudicialem,item*

9 *Nisi appellatio sit deserta.*

10 *Denunciatio excommunicationis post appellationẽ facta non valet.*

11 *Excommunicatio post appellationem lata non dicitur attentata,si feratur à Iudice dato cum clausula appellatione remota.*

12 *Appellatio,licet præcedentem excommunicationem non suspendat ipsam tamen declaratoriam suspendit.*

13 *Excommunicatio semper in dubio præsumitur præcessisse appellationem.*

14 *Iudex si dixerit excommunico te si appellas,si quis parat se ad appellandum , quid in dubio præsumitur præcessisse,excommunicatione , an potius appellatio,remissiuè.*

OCTAVA Ampliatio sit, vt procedat etiã in actu excommunicationis post appella-
1 tionem interpositam facto, † nam licet aliàs excommunicatio in hac materia appellationis videatur priuilegiata, prout est illud, quod excommunicatio per appellationem non suspenditur, vt per Franc.in c.ad hæc quoniam.in prin.de appell.& diximus suprà in hoc eodẽ cap. in præfat, nu.99.Nihilominus etiam ipsa excommunicatio si feratur post appellationem legitimam est nulla.cap.ad præsentiam, & ibi no. Franc.de appell.& per eundem in c.sæpè.in glo. in verb.rata. nume.3.& in c.peruenit,in 3.not.eod. tit.& tradit Lap.alleg.prima.num.2.& post Ang. in cons.188. & Franc.in dicto c.solet.de sent.excom. in 6.tradit etiam Maranth.in Specul.in tertia parte, sextæ partis principalis.quæsti.2.num.170.& est decis.Rot.20.aliàs 130.si post.de appell.in no.& no-
2 uissimè, † quòd censuræ dicantur nullæ,& atten-
3 tatæ si ferãtur post appellationem, † etiam ab interlocutoria,& tanquam attentatæ sint reuocandæ,tenuit Rota in vna Vercellen.attentatorum, vt patet in recollect. Paleot. decisi. 42.incip. nihil etiam.sub die 24. Ianuarij 1558. iuncta alia decis.eiusdem 33.incip. Alexander Ceruola.sub die tertia Decembris 1557. in eadem causa,& alia eiusdem Paleott. 358.incip.fuerat.sub die secunda Iunij 1561.in vna Cæsaraugustana dotis, vbi fuit tẽtũm excommunicationem latam post appellationem esse attentatam,& prius purgandam, quàm de negocio principali videatur,& ista fit in hac octaua Ampliatione
REGVLA,quam
AMPLIA,
4 Primò, vt procedat, † etiã si veritas causæ ap-

Sanctissimo Jacobo veritatem docente quidam Erroris cultor Hermogenes discipulum suum missit

pellationis non probetur, nam licet detur pro regula necessaria in materia attentatorum appellatione pendente præterquam à diffinitiua, quod nunquam illa reuocantur, nisi iustificetur causa appellationis, vt est text.in ca.significantibus, & ibi hoc formaliter no.Franc.in vltim.not. de appella.& per illum text.Franc. in c.super eo. el primo.in fi.eo.tit. Nihilominus si ante diffinitiuam appelletur, & deinde fertur excommunicatio illa est nulla, vt in regula, etiã si causa appellationis aliter nõ iustificetur, aut probetur, vt est tex.in c.dilectus.de appell.& per illum tex.tradit Franc.in c.bonæ.nu.35.vers.2.conclusio.de appe. post Imol.& alios de quibus ibi.

5 Secundò, & notabiliter Amplia, † vt talis excõmunicatio sit nulla etiã ipso iure, & veniat solùm per modũ attentati, quatenus de facto processit, etiam de facto reuocanda, vt tradit Paris. cons.28.ad resolutionem. num.28. & seq.libro 4.

6 † Nec pro purgatione huiusmodi excõmunicationis, sufficit absolutio data per Iudicẽ ad quẽ ad suum beneplacitum, sed requiritur absolutio per viam sentẽtiæ cum impositione perpetui silentij, vt est in recollect.Paleott. decis.358.fuerat in vna Cæsaraugustana dotis 2. Iunij 1558. ad quod faciũt, quæ latiùs dicemus infrà, hoc eodẽ cap.17.ampliatione principali huius regulæ.nu. 5.& num.25.

7 Tertiò, † vt talis excõmunicatus post appellationẽ non sit interim excõmunicatus: licet enim excõmunicatio habeat secum executionem, vt no.in ca.ad hæc quoniam.de appel.nihilominus quando fertur post appellationem non trahit secum executionem, & propterea interim non est excõmunicatus, vt not.Franc.in ca.pastoralis.§. verùm, quia.num.6.& seq.de appel.Hanc tamen

8 ampliationem limita, † primo, vt nõ procedat in excommunicatione lata post appellationẽ iudicialem, tunc enim is interim videtur excõmunicatus secundum Franc. in dicto §. verũ: quia per tex.in c.solet.in fi.de senten.excõmu.in 6.qui facit differẽtiam inter appellationem iudicialem, & extraiudicialem, licet cõtrarium in hoc videatur sentire Maranth.(qui id simpliciter dicit) in q.secunda tertiæ partis sextæ partis principalis nu.17.per text.in c.dilecti.de appel. & idem sentit Deci.in conf.214.in causa cathedralis.sub numero 5.vers.his enim non obstantibus.libr.2.qui cõsuluit in casu appellationis extraiudicialis. Se

9 cundò, † nisi appellatio sit deserta, vt tradit idem Franc.ibidem per c.licet.de senten.excõmu.in 6. quamuis contrariũ aliàs senserit Mil. in verb.excõmunicatio facta post.fol.119.vt diximus suprà, hoc eodem c.in prima Ampliat. principali.nu.6.

Quartò Regula ampliatur, vt sicut excom-

10 municatio non tenet, vt diximus, ita † nec denũciatio excommunicationis post appellationẽ facta tenet, vt no.idẽ Franc.in c.peruenit.in tertio not.de appel.

LIMITA eandem Regulam,

11 Primò, vt nõ procedat, † quãdo Iudex in suis facultatibus haberet, quòd posset procedere appellatione remota, talis enim clausula operatur inter cætera hunc effectum, vt non obstante appellatione excõmunicatio valeat, vt est tex.in c. pastoralis, & ibi not.Panor. & alij, & singularem esse limit.dicit Franc.ibi.numer.7.vers.septimo operatur.de appel.

Secundò limita, vt non procedat in appellatione à sententia Iudicis declaratoria: licet enim appellatio nõ suspendat sententiam excõmuni-

12 cationis † ipsam tamen declaratoriam suspendit. Deci.in c.peruenit.el primo.sub nume.2.col.prima in fi.de appe.post glo.in c.cupientes.§.quòd si per viginti. in verb. priuatus. de elect. in 6. & Bald.in c.ad nostram.de appe.& Panorm.Lap.& Card.in locis per eum citatis, quibus adde Maranth.vbi suprà.nu.169. qui in id allegat Felyn.in c.cum non ab homine.col.fin.de Iudi.de quo latiùs dicemus infrà, hoc eodem capit. in 21.limit. princip.in tertia sublimitatione.nu.21. ver.tertio quando quis.

Declara præmissa vno modo, vt si contingat dubitari, quid præcesserit, an appellatio ab excommunicatione futura, seũ potius excommu-

13 nicatio, † quòd semper præsumatur excommunicacionem præcessisse appellationẽ, vt est decis. Rot.29.aliàs 37.no.quod vbi.de senten.excommunic.in antiq.& latiùs per Fely.in capitu.apostolicæ.num.18.de except.vbi multta in hac ma-

14 teria ponit. † Quid autem dicendum, si Iudex dixerit excommunico te, si appellas, an statim, quòd quis parat se ad appellandum, dicatur taliter excommunicatus, vt excõmunicatio præsumatur præcessisse, seu potius appellatio, vide per doctores in c.præterea, el tertio, vbi Fran.quæst. quinta, de appellat.vbi latè, & videntur concludere, quòd in foro poli præsumatur excommunicationem præcessisse, in foro verò fori secus, per text.in capitulo cum tu, de testibus, dic, vt per eos.

AMPLIATIO NONA.

SVMMARIVM.

1 *APPELLATIO interposita etiam circa ea quæ sunt voluntariæ iurisdictionis, censetur causare attentata.*

NONA Ampliatio sit, vt non solùm procedat in appellatione interposita à sententia

1 lata per Iudicem contentiosæ iurisdictionis, † verùm etiam interposita ab actu per Iudicem gesto circa ea quæ sunt voluntariæ iurisdictionis, vt tradit Alexand.in l.prima, per illum text.C.de bon.poss.contra tab. in primo not. numer.secũdo, & post Bald. in eadem l. prima, tradit Vital. in tractatu de clausu.in claus.nil nouar.appellat. pend.sub numero vigesimosecundo, in fin.& not. etiam Guid.Pap.in tractatu de appellatio. quæstione 94.

AMPLIATIO X.

SVMMARIVM.

1 *APPELLATIO etiam à sententia lata in duello operatur, vt processus postmodum factus sit nullus.*

1 Decima, † vt procedat etiam in materia duelli, nam si à sententia lata in duello appelletur, processus postmodum factus est nullus, tanquã per

pendente appellatione factus, vt per Paris. qui in hac materia duelli consuluit in consil. 31. omnissa. numer. 37. lib. 1.

AMPLIATIO XI.

SVMMARIVM.

1 *APPELLATIONE interposita per vnum ex pluribus condemnatis, illa pendente non potest fieri executio contra alios, qui non appellauerunt.*

2 *Appellatio interposita per vnum ex consortibus eiusdem litis iuuat consortem.*

3 *Prorogatio fatalium facta per vnum ex consortibus excusat consortem à desertione.*

4 *Executio sententiæ facta post appellationem vnius ex consortibus dicitur attentata, & venit reuocanda etiam respectu aliorum consortium.*

5 *Rescriptum ab vno impetratum ratione communionis prodest aliis.*

6 *Appellatio interposita per vnum intantum suspendit etiam quoad consortes, vt illi nec nouum iudicium intentare possint coram Iudice à quo, secundum aliquos.*

7 *Appellatio consortis non iuuat alios, quando appellans appellationi renunciasset.*

8 *Consors licet quis sit eiusdem litis, si tamen haberet alium & diuersum procuratorem, appellatio consortis eum non iuuaret.*

9 *Consortes eiusdem litis si singuli appellauerunt ex appellatione alterius non iuuantur, & ideo prosecutio vnius non substinet appellationem eorum qui non sunt prosecuti.*

10 *Consortis appellatio non prodest quando alij sententiæ acquieuissent.*

11 *Idem quando latæ essent plures sententiæ, & non vna contra plures.*

12 *Appellatio consortis non iuuat, quando causæ defensionis essent distinctæ.*

13 *Vnus ex pluribus si appellauit etiam nomine aliorum, notarius autem in ipso actu interpositionis appellationis nominauit solum ipsum appellantem an appellatio substineatur etiam respectu aliorum?*

14 *Appellatio vnius qui fuit pluribus condemnatus, in qua vnum tantum nominauit non potest prosequi respectu non nominatorum, & si sint capitula diuersa sententia transit in rem iudicatam quoad non nominatos in appellatione.*

VNDECIMA AMPLIATIO sit, vt pro
1 cedat etiam si † appellatio fuerit interposita per vnum ex pluribus condemnatis, nam illa pendente non potest fieri executio contra alios, qui non appellauerunt secundum Ioan. de Imol. in l. qui separatim. §. fin. de appell. Barto. in l. quoties. C. si plures vna senten. & in l. fin. C. si vnus ex pluribus, & alios relatos per Firma. in suo repert. in verb. appellatione pendente. vers. 15. facit quod habetur in recollect. Thom. de Tanis decis. 22. incip. procurator, vbi voluerunt domini
2 † quòd sicut appellatio interposita per vnum ex consortibus eiusdem litis iuuat consortem, ita &
3 † prorogatio fatalium facta per vnum ex consortibus iuuat consortem ad excusandum eum à desertione: Quinimmo in tantum appellatio interposita per vnum ex consortibus, iuuat alios consortes, vt si post dictam appellationem aduersa-
4 rius sententiam exequatur † talis executio in totum etiam respectu consortium dicitur attentata, & venit reuocanda, vt fuit decisum in vna Anconitana attentatorum coram D. meo Oradino sub die 26. Iunij 1566. & sensit Guid. Pap. in tractatu de appell. quæstio. 120. colum. 8. vers. sed an ap-
5 pellatione interposita. † Cum regulare sit, quòd etiam rescriptum impetratum ab vno ratione communionis causæ prodest etiam aliis. l. 1. C. de diuers. rescript. & per illum tex. & alia per eum allegat. tradit Aymo consilio 45. quidam. nume. 2. lib. 1. & no. docto. in capit. pastoralis. §. quoniam. & in cap. sedes. de rescript. & hanc ampliat. tradit nouissimè Mising. in cons. 8. primę decadis, incip. ad decisionem. numer. 15. & seq. ex cuius dictis ibi præsertim numer. 17. vers. nec obstat, videtur posse colligi vna

6 Ampliatio ad prædictam conclusionem † vt intantum appellatio interposita per vnum faciat attentata quoad consortes, vt si consortes post interpositam ab vno ex eis appellationem, & secutam illius vigore inhibitionem comparuerint coram Iudice à quo, & quasi nouum iudicium instituerint, talis processus sit attentatus, & reuocandus, quia appellatione pendente nihil est innouandum, & consequenter secundum eum ibi, nec nouum iudicium deducendum est super eo de quo appellatio pendet, per regulam l. vbi cæptum. ff. de iudic. & l. nulli. C. eo. tit. Verum hoc Misinger. dictum, & præsens Ampliatio licet prima fronte admitti posse videatur, quia tamen suprà in cap. 4. de attentatis lite pendente, in secunda limit. princip. num. 43. vers. quoad secundum: firmauimus regulam, quòd etiam super eadem re inter easdem personas coram diuersis iudicibus processus secundi Iudicis regulariter valet, subsistendum videtur de hac ampliatione, cùm inter pendentiam litis, & pendentiam appellationis non videatur considerabilis ratio diuersitatis, Nisi forsan consideremus quòd ex quo post appellationem præsupponitur, ibi fuisse inhibitũ, & inhibitio alias licitum facit illicitũ, vt per multa demonstrauimus infrà capit. vigesimo. de attentatis post inhibit. in prima Ampliat. hoc casu etiam processus factus per Iudicem à quo post inhibitionem etiam ad instantiam consortium sit inualidus, vt etiam hoc de inhibitione considerauimus post Caputaquen. in dicta limit. secunda, numero 58.

AMPLIA

7 Primò vt non procedat, quando appellans † renunciasset suæ appellationi, ad no. per Bald. in l. secunda. C. de consort. eiusdem litis.

8 Secundò vt non procedat † quando consors haberet alium, & diuersum procuratorem à procuratore appellantis, per decis. Crescen. 21. de quibus duabus limitationibus fuit etiam habita ratio, & consideratæ fuerunt à dominis in dicta decis. corã Oradino in dicta Anconitana attentatorum, sed in casu illo, nec renunciatio aderat, nec procurator diuersus, ideo non fuerunt admissæ.

Tertiò limita, vt quamuis appellatio per vnum interposita, & prosecuta iuuet alios, secundum

regulam l.fin.C.si vnus ex pluribus, & cap. vna
9 sententia.de appell.† id tamen locum non habet quando omnes quidem interposuerunt appellationem,& aliqui appellationem sunt prosecuti, aliqui verò deseruerunt, nam electa via propriæ appellationis, videntur appellationi collitigantium renunciasse,& consequenter vnius prosecutio alios non prosequentes non iuuat, vt tradit Guid.Pap.d.quæstio.colum.octaua, versic.secundo fallit,& fuit resolutum in vna Perusin. apothecarum coram A. Augustino 12. Decembris 1552. vt est decis.in recollect. Caputaquen. in prima parte 123.incip.c.vna sententia.

10 Quartò limita † vt non procedat quando alij acquieuissent sententiæ, vt tradit Guid.Pap.vbi suprà dicta quæstio.120.vers. Sed fallit primo, etiam si tacitè, vt ibidem vers.quinto fallit.

11 Quintò quãdo † essent latę plures sententiæ, & non vna contra plures. vt per eundem ibi vers. quarto fallit.

12 Sextò quando † causæ defensionis essent distinctę, vt per eum ibidem vers.tertio fallit. Et ad propositum huius limitat. nõ parum facit, quod fuit tentum in vna Tirasonen. prætensorum attentatorum coram Montiflasconen.23. Ianuarij 1555. In qua cũ vniuersitas, quę prętẽdebat habere ius patronatus, litigaret super eo, & insuper cappellani ab ea præsẽtati venissent ad causam, & instarent pro manutentione suæ possessionis, & demum fuisset lata sententia contra dictam vniuersitatem, ac etiam cappellanos, à qua vniuersitas non appellauerat, sed tantum cappellani, & dubitaretur an appellatio cappellanorum iuuaret vniuersitatem, domini dixerunt, quòd si causa cappellanorum erat super mãdato de manutenendo, vel aliàs diuidua, appellatio proderat vniuersitati.

13 Declara nunc eandem 11.ampliat. † quòd si in libello appellationis vnus ex pluribus appellauit, & nominauit etiam consortes, notarius tamen ipso actu interpositionis appellations nominauit solummodo ipsum appellantem, appellatio nihilominus sustinetur tanquam facta nomine omnium, vt inclinauerunt domini in vna Oxemen. beneficiorum 17. Martij 1564. coram Grato, & dubitabatur ibi de hoc ad effectum an gesta post hanc appellationem respectu aliorum censerentur attentata, licet hoc ibi nõ fuerit tũc decisum.

14 Quid † autem econtra si vnus fuerit pluribus condemnatus, & in appellatione vnum tantum nominauerit, an aduersus non nominatum possit prosequi dictam appellationem, vel potius in fauorem non nominati in appellatione dicatur sententia transire in rem iudicatam?& si sunt capitula sẽtẽtiæ separata: sententiã trãsire in rem iudicatam tenet Paris.in cons.66. videtur per totum.lib.primo.

AMPLIATIO XII.

SVMMARIVM.

1 *ADHAESIO facta appellationi per alium interpositæ quoad attentata, idem operatur, quod appellatio.*

2 *Tertius non comprehenditur sub prohibitione tituli, nil nouar.appell.pend. nisi vellet innouare, fundando se in iure causæ principalis à qua fuit appellatum.*

3 *Adhærentis, & eius cui fit adhæsio, eadem fit dispositio.*

4 *Adhærens appellationi per adhæsionem dicitur se facere partem.*

5 *Statutum prohibens appellationem censetur prohibere etiam adhæsionem.*

6 *Adhæsio debet fieri intra decem dies, qui dantur ad appellandum.*

7 *Et per eum cuius interest.*

8 *Et debet ordinario intimari, sicut appellatio.*

9 *Adhæsio non permittitur, si inter alios sunt causæ distinctæ, & non sit idem negocium.*

10 *Adhæsio quoad attentata operatur etiam si appellationi cui fuit facta adhæsio, fuisset renunciatum.*

11 *Renunciatio appellationi factæ non tollit adhæsionem.*

12 *Nisi appellatio esset aliàs nulla.*

13 *Adhæsionis effectus non dicitur tolli per desertionem appellationis.*

14 *Adhærens non potest esse testis in causa, cui adhæsit.*

15 *Etiam si appellatio sit deserta.*

16 *Adhærentes in alia materia qui dicantur remissiuè.*

DVODECIMO vt procedat non solùm respectu illius, qui appellauit, verùm etiam
1 respectu † illius qui adhæsit appellationi per alium intetpositæ, vt sensit Bald.in l.qui à latronibus.§.primo de testa.& in l.1.C.si à non compet. Iudice,& post Bald.in dicto §.1.Vital.de claus. sub claus.nil noua.appell.pend.num.2. quem refert,& sequitur Manfred.lib.2.practi.conclus. super attent.conclus.114. Quibus adde Imol.in dicta l.qui à latronibus.§.1.col. antepen. quem refert,& sequitur Fely. in c.super eo. sub num.3.de
2 offi.deleg.volentes † quòd licet titulus nil noua. appell.pend.non habeat locum, quoad tertium, id tamen non procedit, quando tertius vellet aliquid innouare, fundando se in iure causæ principalis à qua fuit appellatum, quos nouissimè sequitur Mennoch.de recuperãd.possessione, Remed.17.numero 44.& 45. versic. quæro decimo quarto. Quod probabiliter suaderi potest, idem
3 † enim disponitur de adhærente, quod de principali, cui quis adhæret. Mil.in verbo, testis esse
4 non potest. † & adhærens appellationi per adhæsionem dicitur se facere partem. cap.statuimus. & c.cupientes.de elect. in 6. & per dicta iura est decis.Rot.52.aliàs 381.fuit dubitatum. de appel-
5 lat.in no. † & statutum prohibens appellationem, vt videtur prohibere adhæsionem, vt post alios de quibus ibi per eum, tradit Brun.in tracta.de statut.in verb.appellatio.fol.11. colum.secunda, vers.statutum prohibens, & ibidẽ in verb. appellatus potest inhærere, & Guid. Pap.decis.
6 436.nume.86. Et ideo videmus, quòd talis † adhæsio debet fieri intra decem dies, quibus potuis
7 set appellari † & per eum cuius interest, & debet
8 † ordinario intimari, sicut solet disponi in appellatione, vt per Mil.in verb.excommunicatus, & in verb.appellationi ab alio, & est decis. Rot.5. aliàs 226. Adhęrentes de sentent.excommun.in
9 no. Et propterea † si inter aliquos sint causæ distinctæ, & non sit idem negocium, talis adhæsio non permittitur, vt fuit dictum in vna Romana Vineæ 27. Februarij 1538. coram Mohed, vt est in recollect.eius decis.14. incip.eadem causa, de appell. Vnde non est congruum, vt idem dicamus, etiam quoad adhærentem circa attenta-

ta: Quæ

ta: Quę ampliatio potest adhuc ampliari, vt
10 † procedat etiam si appellationi (cui ego adhęsi)
11 appellans renunciasset, quia per talem † renun-
12 ciationem adhæsio non tollitur, nisi † appellatio esset aliàs nulla, vt post Bald. in auth. hodie ante fin. C. de appell. tradit Felyn. in c. cum super. nume. 6. extra de re iudi. & post Bald. vbi suprà, tradit etiam Natta consil. 99. viso processu, sub nu-
13 mer. 1. libr. primo. † Sic nec per desertionem appellationis effectus adhæsionis dicitur tolli, vt di cta decis. 52. aliàs 381. fuit dubitatum. de appell.
14 in no. vbi dicitur † quòd adhærens, qui ob id pro
15 hibetur testificari in causa † etiam si appellatio
16 sit deserta non potest esse testis. Qui autem † dicantur esse adhærentes etiam in alia materia tradunt docto. in c. ad apostolicæ. de re. iud. in 6. & dicuntur illi qui sunt vnius voluntatis, cuius est principalis, vt post Ang. in cons. 226. colum. quinta, & alios per eum allegatos tradit nouissimè Misinger. in consilio 21. 3. decadis, incip. cum anno. numer. 24.

AMPLIATIO XIII.

SVMMARIVM.

1 *ATTENTATA appellatione pendente reuocantur etiam ad petitionem excommunicati.*

2 *Nisi essemus in appellatione extraiudiciali.*

1 DECIMATERTIA sit, vt talia attentata pendente appellatione reuocentur † etiam ad petitionem excommunicati secundum Ioan. de Imol. & Philipp. in cap. bonæ. sub numero vigesimotertio, versicu. quinto de appellat. & est decisio Rot. 2. aliàs 14. fuit dubitatũ. in addit. sub numer. tertio. de restitu. spoliat. in no. quam refert post Deci. in consilio 200. in casu. numero 2. Rip. in l. naturaliter. §. nihil commune. numero 68. in vltima ampliatione, & iterum sub numer. 87. in 14. Fallentia, versicu. septimo intellige. ff. de acquirend. possess. de quo tamen latius dicemus infrà in tertia parte, capitu. vigesimoquarto, de reo, & except. sibi competen. contra attenta. quęstio. 3. numero nono & seq. Quod limita, vt non
2 procedat † quando appellatio esset extraiudicialis, vt tradunt supradicti in dicto loco, per no. per Ioan. Andr. in capit. pia. de senten. excommunicat. in 6. & Imol. in cap. inter. eodem titu. & ponit Firman. in repert. suo, in verb. excommunicatus. vers. secundo.

AMPLIATIO XIIII.

SVMMARIVM.

1 *APPELLATIO per tertium pro suo interesse interposita, quoad eum causat attentata.*

2 *Executio sententiæ impeditur per appellationem à tertio pro suo interesse interpositam.*

3 *Appellatio tertij impedit executionem, etiam si Iudex ipsi appellationi non detulisset.*

4 *Tertius veniens ad causam pro suo interesse, potest quandoque appellare etiam in casu, in quo si fuisset citatus ad causam non potuisset appellare.*

5 *Et talis appellatio operatur effectum suspensiuum, & consequenter attentata.*

6 *Tertius appellare potest, etiam si sententia esset lata vigore commissionis habentis clausulam appellatione remota.*

7 *Clausula appellatione remota tertium non capit.*

8 *Tertius potest appellare, etiam si principales ipsi à sententia appellassent.*

9 *Vel appellationi renunciassent.*

10 *Executio sententiæ fit etiam pendente appellatione per tertium interposita, quando sibi datur cautio de restituenda re in euentum quòd obtineat.*

11 *Intrusus lite pendente non potest effugere executionem contra eum etiam si præstet cautionem de rem restituendo, iuxta l. is à quo. ff. de rei vendicatio.*

12 *Appellatio per tertium interposita non impedit quominus possessio sequestretur.*

13 *Tertius sciens causam agi, & non comparens, si à sententia in causa lata appellet, appellatio non impedit executionem.*

14 *Appellatio tertij non impedit executionem, quando tẽpore petitæ executionis possessio non fuisset vacua secundum aliquos.*

15 *Secus si fuisset vacua.*

16 *Immo quando est vacua etiam per comparitionem tertij impeditur executio secundum communiorem opinionem.*

17 *Intrusus appellans ab intimatione executorialium non retardat executionem.*

Idem si appellaret à sententia lata in fauorem superstitis, causam prosequentis contra interesse putantes, vt numer. 21.

18 *Executoriales capiunt intrusos.*

19 *Possessio intrusi dicitur vitiosa, & attentata, & non habetur in consideratione.*

20 *Intrusus secundum aliquos, (sed malè) non priuatur facultate appellandi.*

22 *Tertius non potest appellare si veniat in tertia instantia, & sit admissus in statu, & terminis, quibus causa erat.*

23 *Appellatio tertij conditionalis quatenus contra eum sententia subscribatur non valet, nec faceret attentata.*

24 *Appellatio tertij, vt executionem impediat, debet ille incontinenti probare, & in promptu docere de aliquo iure suo.*

25 *Executio quando non impeditur per appellationem tertij debet tamen fieri sine præiudicio iurium ipsius.*

26 *Appellatio tertij non iuuat eum contra quem est lata, nisi sit eius nomine, & intra decem dies interposita.*

27 *Executio facta intra decem dies, qui dantur ad appellandum, non dicitur attentata respectu tertij, qui postea appellauit.*

28 *Appellatio illius, qui agebat contra intrusum interposita à sententia lata in fauorem tertij non retardat executionem contra intrusum, qui non appellauerat.*

DECIMA Quarta principalis Ampliatio sit vt regula nil nouari appellatione pendẽte, non solùm procedat in appellatione per ip-
1 sos litigãtes † sed etiam per Tertium pro suo interesse interposita, ita, vt actus gesti post hanc appellationem tertij (puta executio sententiæ) sint attentata, & ipso iure nulla, vt tradit eleganter Paris. consilio 107. quæritur, numer. 123. & sec. lib. 3. & Ruy. consi. 209. de pluribus. numer. 26. lib.
2 1. † Hinc est, quòd huiusmodi appellatio impedit executionem: ad no. in cap. veniens: & ibi omnes de

nes de testibus,& in c.super eo,de offic.deleg. & in l. à sententia. ff.de appellation.& Barto.& alij in l.à diuo Pio.§.si super rebus.ff. de re iud. & in l.pen.& ibi Bald. de pet. hæred. & quod impediat executionem est decis.Rot.4.aliàs 390.si feratur.de seq.poss.& fruct. in no.& decis.11. aliàs 349.nota quòd si feratur.de sent.& re iud.in antiq.& post dictas decis.no. Mil.in verb.appellare potest tertius, fol. 14.& quòd ista sit regula, quòd executionem impediat per supradicta iura est decis.Boër.79.breuiter. vbi in princ.dicit breuiter pone regulam, quòd tertius appellans impedit executionem.Vnde in hac impediatione non immerito secundum præmissa est constituenda.

REGVLA,quam

AMPLIA

3 Primò vt procedat † etiam si tali appellationi iudex non detulisset,vt tradit Paris. in dict. consilio 107.libro 3.& Ruyn.dicto consilio 209. libro 1.

Secundò notabiliter ampliari potest,vt procedat etiam si iste tertius vellet appellare in casu, in quo si ipse fuisset ad causam citatus non potuisset appellare, puta si agitur inter aliquos iudicio possessorio,& in eo feratur sententia, vti que licet partes, quæ fuerunt in iudicio regulariter ab ista sententia in possessorio lata, puta in terminis l.fin.C.de edict.diu. Adri.toll. appella-
4 re non valeant, † Tertius tamen qui non fuerit in causa potest à dicta sententia appellare,vt do-
5 cet Zuccard.in d.l.fin.numero 446.† & talis appellatio operatur etiam effectum suspensiuum (& consequenter attentata, vt aliàs sæpè diximus) vt in indiuiduo considerat post Bald. de quo ibi per eum nouissimè Menocch.in tract.de adipiscenda possessione,remed.4.quæstio. centesima,numer.849.

6 Tertiò Amplia † vt procedat etiam si sententia à qua tertius vult appellare esset lata vigore commissionis, habentis clausulam appellatione remota:quia non obstante dicta clausula ter-
7 tius poterit appellare: † cum dicta clausula tertium non capiat:ad not.in cap.super eo,de offic. deleg. vt est communis opinio, de qua testatur Didac.practic.quæst.cap.15.sub nume.4.fol.106. vers.quartò si ad amussim, & nos diximus infrà hoc eodem cap.in 2.declaratione octauæ limitationis princ.nume.44.

8 Quartò amplia † vt iste tertius possit à sententia inter alios lata appellare pro suo interesse,etiam si principales ipsi à sententia non appel-
9 lassent, vel † appellationi renunciassent, vt post Bart.in l.à sententia. §. idem rescripsit.ff.de appell.tradit Natta,in consil. 99.viso.sub numer.1. libr.primo.

LIMITA,eandem regulam,

Primò nisi is,pro quo est facienda executio præstet cautionem de restituendo rem ipsi ter-
10 tio in euentum,quòd vincat:quia hoc casu † etiã appellatione pendente fiet executio,& per consequens non erit attentata.ad l.is à quo fundus, vbi Barto.& omnes.ff.de rei vend.& Felyn.in dicto cap.veniens,in 3.cõclus.quos refert,& sequitur Boër.in d.decis.79.numer.2.Quod non procedit ecõtra si iste tertius,qui vellet prꝑstare cau-
11 tionem esset † intrusus lite pendente, quia hoc casu contra eum fieret executio, nec adiuuaretur etiam volens præstare cautionem,de qua suprà,vt est decis.in recollect. Crescen. 237.cautio. de re iud. Et generaliter de executione contra hunc tertium facienda latè per Osasc.decis.Pedemon.38.obtenta.per tot.

12 Secundò vt talis † appellatio tertij non impediat actum sequestrationis possessionis, vt est decis.Rot.4.aliàs 390.si feratur,de sequestr.poss. & fruct.in no. & decis.11.aliàs 349. no. quòd.de senten.& re iudi.in antiq.& Mil.expressè vbi suprà,& dicemus infrà hoc eodem capitu. in 12. limitatione principali,in quarta ampliatione,numer.8.

13 Tertiò quando † iste tertius sciuisset causam agi,& non comparuisset, nam si à sententia præsertim contra præsentem lata, ipse pro suo interesse appellet, hoc casu non videtur impedire executionem sententiæ, vt post Barto. Imol. & Angel.in d.l.à sententia, & Felyn.in cap. cum super(vbi plenè hanc materiam tertij pro suo interesse comparentis tractat)de re iudicata, & Panorm.in consilio 3.quæst.10.lib.2.tradit Boër. in dicta decis.79.numer.4.& sequitur nouissimè Petr.Ant.Angusol.in consi.49.cum fiscus.num. 4.in fin.libr.2.

Quartò adde,quòd nouissimè ex additione modern. Bonon.ad decis. Rot.2. aliàs 33. quando committitur,de rescript.in no.in addit.num. 43.colligitur alius casus,in quo per talem appel
14 lationem non impeditur executio, † videlicet quando tempore petitæ executionis possessio
15 non erat vacua † si enim fuisset vacua impediretur executio,ne ipsi appellanti daretur durior aduersarius, vt ibi per eos:qui ita in vna Conchen.parochialis de motiglia per dominos tempore suo fuisse decisum referunt,& quamuis simpliciter loquantur quando possessio non erat vacua, verè tamen exemplificari potest in casu in quo is,qui fuerat per sententiam condemnatus possideret, tunc enim possessio non est vacua,& appellatio tertij non impedit executionem,vt eleganter considerat Pet. Ant. Angusol. in consil.o 15.quamuis,colum.fin.ad fin.libro 3.& declarauit etiam Felyn.in cap. veniens el 2.in 3. cõclusione principali, versic.2.declara.numer.9. extra de testib. Ad quod dictum, quòd quan-
16 do possessio est vacua † per comparitionem tertij impediatur executio,fa.quę ponit nouissimè Misinger.sing.obser.centuria 3. decisio.73.incip. in eadem, vbi etiam de communiori opin. hoc casu attestari videtur,prout etiam de communi opinione attestatur Angusol. in dicto consilio 15.nume.6.versic.secundus casus,& dicta colum. final.ad med.

Quintò limita nisi iste tertius,qui appellauit quia ab intimatione executorialium sibi facta
17 fuisset † intrusus lite pendente: quoniam hoc casu eius appellatio non retardat executionem,
18 ex eo quia † executoriales capiunt intrusos,&
19 eius possessio † dicitur vitiosa, & attentata, & non habetur in consideratione, vt est in recollect. Crescen.decis. 216.intrusus, sub rub. de
20 re iud. † ex qua decisione satis deprehendi potest,quàm bene senserit Didac.practic.quæstio. cap.15.

capit.15.sub numer.7.vers.illud verò libenter addiderim, folio 113.dum voluit, qu òd litis pendentia, & vitium litigiosi non priuat quem facultate appellandi, etiam si lite pendente nactus sit possessionem rei litigiosæ: præsertim attentis his, quæ posuimus infrà in 3.parte capitu.31.de pœnis attentat.in decimatertia pœna, vbi firmauimus regulariter attentantem in pœnam priuari remedio appellationis. Nec adiuuaretur talis intrusus, etiam volens præstare cautionem, de qua surpà in 1. limit. numero 11. vt est decis.eiusdem Crescen.237. cautio, sub. rub. de re iud.

21 Idem † etiam dicendum esset si talis intrusus appellasset à sententia lata in fauorem superstitis, litem mortuo collitigante contra interesse putantes prosequentis, quoniam hac appellatione pendente, si iudex relaxet brachium seculare non subiicitur vitio attentatorum, vt adnotauimus suprà in 1.parte capit.3.de attent.à tert.in 3. ampliat. decimæ limitationis regulæ ibi positæ, num.75.

22 Sextò limita † nisi iste tertius veniens ad causam in 3.instantia fuisset admissus in statu, & terminis, in quibus causa erat: licet enim quoad ipsum sententia postmodum lata posset dici prima, tamen propter admissionem in statu, &c. etiam quo ad eum dicitur tertia, & ab ea nō potest appellare, ad rubric.C.ne liceat tertio prou. vt est in recoll. Put.decis.59. tertius. sub rubr.de iud. vbi reprobatur dictum Felyn.in ca. cum super, in final. verbis, de re iud. volentis eum posse appellare: cum igitur hoc casu appellatio non detur, ergo gesta post hanc appellationem non sunt attentata, vt dicemus infrà in quinquagesimatertia limit.princip.dum vniuersaliter firmatur, quod regulariter vbi prohibetur appellatio cessant attentata.

23 Septimò limita, vt non procedat † quando tertius conditionaliter appellasset, puta si appellasset quatenus contra eum sententia subcribatur, vel fuerit subscripta, etiam addita clausula omni meliori modo, quia tunc videtur, quòd appellatio non valeat, & cessare hoc casu attentata, vt dixerunt aliàs aliqui ex dominis in vna Bracharen. monasterij coram Iunio 15. Decembris 1557. Nec sine ratione, attento, quòd appellatio conditionalis regulariter est nulla, nec facit attẽtata, vt declarauimus infrà in quinquagesima limit.huius cap.vers.Quinta causa.

Declara Regulam huius ampliationis,

24 Primò vt ad hoc † vt appellatio tertij impediat executionem debeat tertius incontinenti probare, & in prōptu docere de aliquo iure suo vt colligitur ex dicta decis. Boër.79. in prin. vel aliàs ex iusta causa appellare, vt post alios tradit etiam Didac. dicto cap.15. in princ. numer.1. Quam declarationem declara, vt casu, quo ex hoc, quod non constaret de iure huius tertij es-

25 set facienda executio † fiat tamen sine præiudicio iurium huius tertij.c.cum super, vbi omnes de re iudic.& not.Boër.d.decis.in princ.

26 Secundò vt † appellatio per tertium interposita, & victoria per eum in causa appellationis opposita non iuuet eum, contra quem est lata sententia, nisi appellatio fuerit etiam ipsius nomine interposita, & intra decem dies, qui dantur ad appellandum, vt post Paul.de Castr.in l. ab executione.§.alio. nume.2.vers.secundo casu. & vers.idem dico, & numer.3.vers.idem puto. C. de appell. tradit eleganter nouissimè Pet. Ant. Angusol.in dicto consilio 15. quamuis. numer.3. libr.3.

Tertiò quòd licet tertius possit appellare, & appellatio per eum interposita regulariter fa-

27 ciat attentata, vt suprà in regula, si † tamen executio fieret intra decem dies, qui dantur ad appellandum non potest tertius prætendere quòd illa sit attentata sicut posset principalis, qui fuit in causa, vt senserunt domini in vna Ariminen. bonorum coram Grato 13. Maij 1569. in qua cum ad deducendum attentata allegaretur inter cætera, quòd executio sententiæ fuerit facta intra tempus intra quod tertius potuisset appellare, domini tamen tenuerunt pro non attentatis.

28 Quid autem † si non tertius appellet, sed vnus ex primis collitigantibus à sententia lata in fauorem istius tertij, qui venit ad causam, puta Capitulum litem introduxit contra intrusum, & ea pendente Ventura venerit ad causam, & obtinuerit committi causam tam contra capitulum, quàm contra dictum intrusum, & capitulũ obtinuerit sententiam in fauorem, & fuerit decretum sequestrum, à qua Ventura appellauit, & in secunda instantia obtinuit sententiam in fauorem reuocatoriam primæ, à qua secunda sententia capitulum appellauit, & hac appellatione pendente, Ventura petat executionem contra intrusos, contra quos quia non appellauerũt sua sententia transiuit in rem iudicatam, illósque declarari, Capitulum verò repugnet, quòd stante sua appellatione non debent intrusi per executionem faciendam cogi ad dimittendam possessionem, & fructus, præsertim stante sequestro quia appellatione pendente nihil est innouandum, cum casus iste euenisset in vna Burgi S. Sepulchri beneficiorum coram D. meo Oradino 15. Februarij 1555. Domini tenuerunt, quòd interim intrusus declaretur pro expensis, & fructibus, & propterea dimittat beneficium, & sic patet, quòd in hoc casu etiam appellatione pendente non attentatur.

AMPLIATIO XV.

SVMMARIVM.

1 *APPELLATIO regulariter est interponenda coram iudice à quo.*

2 *Aliàs est nulla.*

3 *Nisi adsit iusta causa.*

4 *Appellatio, seu protestatio coram honestis viris cum causa à iure admittitur.*

5 *Curia Romana non consueuit reiicere appellationes coram honestis viris interpositas.*

6 *Protestatio huiusmodi coram honestis viris vim appellationis habere dicitur.*

7 *Iudex quando non reperitur sufficit facere diligentiam in domo ipsius, & petere apostolos à Notario, & dimittere cedulam appellationis.*

8 *Copia iudicis, vbi haberi non potest, necesse est quòd appellatio fiat coram honestis viris.*

Vel saltem

9 *Vel saltem vno honesto viro & tabellione.*
10 *Attentata considerantur etiam pendente appellatione coram honestis viris interposita.*
11 *Appellatio coram honestis viris operatur effectum deuolutiuum & suspensiuum.*
12 *Appellans coram honestis viris, etiam antequam appellationem iudici vel parti intimauerit, est ab eius iurisdictione exemptus.*
13 *Consequentia tenet, appellatio operatur effectum suspensiuum, ergo & attentata.*
14 *Honesti viri quoad effectum interponendæ appellationis coram eis dicuntur etiam laici.*
15 *Appellatio in defectum Iudicis potest interponi coram vno honesto viro.*
16 *Dummodo hoc casu fiat in præsentia saltem duorum testium.*
Vel notario.
18 *Appellatio coram honestis viris sine iusta causa facta, non valet, & gesta ea sic de facto pendente, non dicerentur attentata.*
19 *Appellatio inualida regulariter non facit attentata.*
20 *Appellatio coram honestis viris interposita, si non sit iudici & parti intimata, non facit attentata.*
21 *Intimatio appellationis, licet non requiratur quoad effectum deuolutiuum, necessaria tamẽ est quoad suspensiuum, & attentata.*
22 *Iudici, aut parti pendente appellatione attentatibus, nihil videtur imputandum si appellatio non fuit sibi intimata.*
23 *Appellatio si per vnam partem fuit interposita ad pontificem, per alteram ad inferiorem, licet appellatio totius causæ sit deuoluta ad pontificem, processus tamen per inferiorem ignorantem talem deuolutionem creditur validus.*
24 *Ignorans non dicitur contemnere.*
25 *Appellatio in absentia iudicis facta, satis est quòd sibi intimetur.*
26 *Intimatio appellationis facta ipsi parti, & non iudici, non inualidat processum ipsius iudicis.*
27 *Etiam si procedat ad instantiam partis.*
28 *Nisi iudex aut pars essent iam certi de appellatione, &c.*
Nisi per eos staret, quominus sibi fieret intimatio, vt infra num. 40.
29 *Appellationem interpositam esse, sufficit, quòd qualitercunque ad appellati notitiam deueniat.*
30 *Exceptio declinatoria fori nota iudici operatur effectum suum, etiam si non allegetur.*
31 *Iudex certificatus de impedimento citati ad sententiam, & non comparentis, si pronunciet, sententia est nulla.*
32 *Procuratoris reuocatio regulariter est intimanda.*
33 *Reuocatio procuratoris, nota ci (in cuius fauorem procurator habebat facere resignationem) operatur, vt resignatio per procuratorem reuocatum facta non valeat.*
34 *Sententia non est intimanda parti, quæ habuit illius notitiam.*
35 *Denunciatio litis non fit per emptorem venditori, quando manifestè constat de lite mota.*
36 *Gratia si neutri licet tanquam ius nouum sit regulariter intimanda, sufficit tamen illius productio, & aduersarij cõparitio, quia ex his præsumitur notitia.*
37 *Procurator tenetur denuntiare domino sententiam contra se latam, si ex causa ipse non vult appellare.*
38 *Denunciatio sententiæ contra dominum latæ, non est per procuratorem facienda, si dominus aliunde certior factus est de sententia.*
39 *Scientia idem operatur, quod denunciatio.*
41 *Appellatio extraiudicialis, & generalis, & quæ nõ est contra certam personam, est intimanda.*
42 *Appellatio coram excommunicato interposita non cantat attentata.*
43 *Etiam si aliàs reputaretur honesta persona.*
44 *Excommunicatus non dicitur vir honestus.*
45 *Honesta persona, quæ dicatur, relinquitur arbitrio iudicis.*
46 *Excommunicatus dicitur turpis persona.*
47 *Appellatio coram honestis viris debet fieri congruo tempore, idest infra illos decem dies, infra quos debuisset coram iudice appellari.*
48 *Appellatio coram honestis viris debet continere causas iustas.*
49 *Iusta causa dicitur, si subsit metus.*
50 *Item si non potest haberi copia iudicis à quo.*
51 *Atque etiam iudicis ad quem secundum aliquos, qui vtrunque copulatiuè requirunt.*
52 *Item si interueniat aliquod aliud legitimum impedimentum.*

DECIMA quinta Ampliatio sit, vt procedat non solùm in appellatione interposita coram Iudice à quo, seu ad quem, verùm etiam in protestatione, seu appellatione interposita
1 coram honestis viris: quamuis enim † regulariter appellatio sit interponenda coram iudice à quo, ad text. in cap. vt debitus, de appellatio. in c. aliàs. §. biduum. 2. quæstio. 6. gloss. in cap. suggestum, in vlt. oppo. de appell. & in cap. appellatio. eodem titu. in 6. & in clem. 1. in verb. maiori. eo.
2 titu. & ibi Imol. in princip. † aliàs appellatio sit
3 nulla † si non adsit iusta causa, secundum Innocen. in cap. si iustus metus, de appell. quem sequitur Bald. in l. apertissimi. C. de iud. Panorm. in dicto cap. suggestum. Geminian. in d. cap. appellatio, Lap. alleg. 36. colum. 2. Ang. in consilio 126. visis omnibus, & Rot. decis. 50. aliàs 366. si appelletur à diffinitiua, de appell. in no. prout refert, & sequitur Grammat. in decis. 36. incip. Solon. numer. 76. & seq. & Ioan. Cephal. in consi. 185. in causa. numer. 5. libr. 2. & est commun. opin. de qua testatur Socin. in consilio 39. capio primum, sub
4 numer. 32. lib. 4. Nihilominus † talis protestatio, seu appellatio cum causa à iure admittitur, vt
5 patet in dicto cap. si iustus, de appell. † & Curia Romana non consueuit reiicere tales appellationes, vt dicit Specu. in titu. de appell. §. qualiter. quem refert, & sequitur Lap. alleg. 39. nume. 3. & & ibi Mandos. alios citat, cum sæpè (Iudice, qui diffiniuit impedito) coram honesta persona legitimè appelletur, vt est decis. Cassad. 3. incip. sæpe
6 impedito. de appell. in princip. † & huiusmodi protestatio vim appellationis habere dicitur, vt est decis. Tolos. & ibi Aufrer. in addit. decis. 428.
7 Et quod aliàs quando † Iudex non reperitur, sufficiat facere diligentiam in domo Auditoris, & petere apostolos à Notario, & dimittere appellationis cedulam, fuit tentum in vna Canonicatus sancti Andreæ, & præbendæ coram Rauellaten. de mense Martij 1545. vt est in recollect.
8 Put. decis. 17. quando iudex, de appell. † quia quãdo non potest haberi copia iudicis, necesse est,
9 quòd fiat coram honestis viris, saltem vno honesto viro, & tabellione, secundum communem opin. de

opin.de qua testatur Præpos.in dicto ca.si iustus, nume.8.de appell.vt refert Toletan.de Villalob. in collect.commu.opin.in verb.appellatio.num. 123.& post Ruyn.in cons.6.de validitate.nu.8.lib. 4.& cons.85.pœna.num.4.lib.5.no.Mando.super reg.de annal.quæst.40.nu.4.Attentata enim etiā quo ad gesta post hanc protestationem, seu appellationem à iure considerātur, vt patet ex his, quæ ponit idem Franc.in dicto c.si iustus metus. col.penult.quæst.14.vers.vltimo quæritur, de appell.post Rot.decis.38.aliàs 309.Attentata, de ap pel.in no.& Ant.de Butr.Imol.& alios de quibus ibi per eum,& expressè hoc ponit Innocen. in c. dilectus.post glo.innotuerat.de appell.quem refert,& sequitur Franc.in c.bonæ,num.24.vers. nona conclusio.de appel. Vnde non immerito potest poni

10 Regula,†quòd gesta post hanc protestationē, seu appellationem coram honestis viris interpositam sint attentata,& reuocanda: Quæ vltra supradictas auctoritates, etiam ratione compro-
11 batur†nam talis protestatio,seu appellatio, non est dubium, quòd operatur effectum deuoluti-
12 uum,& suspensiuum:quod ex eo patet† quòd talis appellans etiam antequam appellationem iudici, vel parti intimauerit est ab eius iurisdictione exemptus,& sic quoad eum est eius iurisdictio suspensa,vt fuit notabile dictum Innocē.in dicto c.dilectus,in fi.de appella.vt refert Franc.in d.ca. si iustus metus.quæst.vltim.ergo necessario sequitur, quòd operetur etiam effectum attentatorū,
13 tenet enim hæc†consequentia appellatio operatur effectum suspensiuum, ergo, & attentata, & ea sæpè in hac materia vtuntur doctores, vt est videre apud Franc.in c.bonæ.num.36.q.14. versi. tertia conclu.de appell.Quam Regulam

Amplia

14 Primo, vt† procedat etiam si honesti viri, de quibus fit mentio essent laici, secundum Bald.in di.c.si iustus.quem refert,& sequitur,& dicit esse tenendum menti Franc.ibi q.9.

15 Secundo etiam si esset interposita † coram
16 vno honesto viro,† dummodo si interponatur coram vno fiat in præsentia aliorum,saltem duorum testium,vt per Abba.in dict.capi.si iustus. &
17 Franc.in dicta q.9.†Vel notario secundum Toletan.vbi sup.nu.123.

Limita,

18 Primo,vt regula non procedat,† quando talis appellatio iusta causa careret:cum enim text. in d.c.si iustus.& omnes doctores ibi requirant pro forma huius appellationis existentiam iustæ causæ,illa cessante,huiusmodi appellatio, seu protestatio esset nulla,& inualida,vt tenet Innoc.in di. ca.si iustus.& etiam Lap.dicta alleg.39.an valeat. num.2.Vnde si quid illa sic de facto pendente fieret,non reuocaretur,tanquam attentatum: Ge-
19 nerale enim est in hac materia†quòd quādo appellatio est inualida, vel quia est interposita in casibus à iure prohibitis,vel quia nō seruata forma attentata post eam regulariter non reuocantur,vt eleganter per Stefan. Aufrer.in addit. ad decis.Tolo.500.quæ est vltima,& per Paris.consi. 108.de bono iure,num.22.lib.1.Marant.in spec.q. 2.tertiæ partis 6.partis princip.nu.173.de quo latius infrà hoc eodem cap.in quinquagesima limitatione princip.huius reg.num.1.&3.& etiam limit.quinquagesimatertia. nume.1.& seqq.& per totam latius dicetur.

20 Secundo limita†quando talis protestatio seu
21 appellatio non esset intimata iudici,& parti: † licet, enim quo ad effectum deuolutiuum non requiratur intimatio(& ita intelligitur dictum Innoc.in d.c.dilectus,vt per Franc.in c.bonæ. num. 42.vers. nona conclusio.de appell.) bene tamen requiritur quo ad effectum attentatorum, vt est decis.Rot.38.aliàs 309.attentata,de appel. in no. & tradit specialiter Franc.in di.c.si iustus,in vlti. q.num.41.post Rot.vbi suprà,& Ioan.And. in c.si duobus.de appell.Imol.& Paul.in clem.causam. de apppellat.Specul.de appellat.§.qualiter. vers. item sit cautus.& in §.nouissimè.sub num.2.vers. duodecimus,& Imol.& Ant.de Butri.in d.c.si iustus.Lap.alleg.39.an valeat.nu.10.Marant.in specul.in 3.parte sextæ partis princi.q.7.num.391.& post Lap.vbi suprà nouissimè Misinger. sing. obser.centuria 4.decis.44.incip.disponit,cum non
22 facta intimatione† non sit quid imputetur iudici,aut parti,si quid attentauerit,ad not.in cap.si duobus de appella.per cuius tex.rationem sensit
23 Bero.in cons.6.& si plura.sub num.4.lib.3.†quòd si vtraque pars à sententia appellauit vna ad summum Pontificem, altera ad inferiorem, quāuis appellatio totius causæ deuoluta dicatur ad Papā,processus tamen factus per inferiorem ignorantem,talem appellationem,ac deuolutionem creditur validus: Et huius dicti ratio ea videtur
24 posse assignari†quia ignorans non dicitur contemnere, & ob id non debet puniri, vt post Abbat.in c.cum sit.in fin.de appell.& Aegid.decisi. 540.si ignorans.tradit nouissimè,Menocch.in cō sil.74.dubitari.num.12.libr.1. Et aliàs in simili regulare sit,quòd sententia si non intimetur nō nocet,vt eleganter post multas auctoritates deducit Io.Cephal.in cons.241.in causa.nu.52. & seqq. lib.2.Aliàs enim videmus,quòd quamuis regulariter coram iudice sit appellandum,vt in c.suggestum,& ibi no.Dec.nu.4.vbi dicit Franc.esse cōmunem opinionem de appel.& dictum est suprà
25 in princ.huius ampliat.† Si tamen fiat in absentia iudicis satis est,quòd sibi intimetur, vt tenet idem Dec.ibi etiam ad contraria respondens. & si iudex,aut pars non delinquit,non debet puniri.Rot.decis.3.aliàs 149.si inter.de caus. possess.& propr.in no.& facit etiam decis.Cassad.3.quæ incipit sæpè.nu.6.in fi.de appell. Quam limitatio-
26 nem Amplia,vt procedat† etiam si non facta intimatione appel.ipsi iudici fuisset tantū ipsi parti
27 intimata,nam si iudex ipse† etiā ad instantiam partis procedat,processus valet,vt cōcludit Frā. post alios,quos allegat in dicto c. si iustus.nu. 50. vbi respondet etiam his,quæ per Lap.& alios in contrarium adducebātur, & Sublimita eandem
28 duobus modis.Primo nisi † de appellatione iudex,& pars essent iam certi, Franc.ibi col.vltim. vers.vlterius dubitatur.nu.46.& (licet ille non alleget) est deci.Rot.18.aliàs 127.valet. de appel.in
29 no.quæ vult † quòd sufficiat qualitercunque ad notitiam appellati deueniat fore appellatum, ad quod facit,quod aliàs dicebat Corn.in cons. 203.
30 in hac.littera G.libr.2.† quòd quando exceptio declinatoria fori est nota iudici operatur effectum suum,etiam si non allegetur per partem, ea ratione, quia iudex iam certus est. Et quòd aliàs

31 dicitur†quòd ſi citatus ad ſententiam legitimè
impeditus non comparet, & iudex certificatus
de impedimento ſententiam nihilominus ferat, il
la ſententia eſt nulla, vt in vna Cremonen. dena-
riorũ coram Io.Paul. vigeſimo Aprilis 1545. fuit
reſolutum, vt eſt recoll. Put. deciſio 4. reſtitutio
32 de reſtit. in integ.†Sic etiam licet reuocatio, pro
33 curatoris ſit regulariter intimanda, tamen† quã-
do is (in cuius fauorem procurator habebat fa-
cere reſignationem) ſciuit reuocationem, talis
ſcientia ſufficit, & facit, vt quo ad eum reſigna-
tio per dictum procuratorem reuocatum facta
non valeat, vt eſt in recollect. Guid. Bon. deciſ. 91.
fuit dubitatum, verſ. dixerunt domini, ſub rubr.
34 de renunc.† Similiter etiam quando pars habet
notitiam ſententiæ latæ, non eſt ſibi ſententia vl-
terius intimanda, vt poſt Socin. in conſ. 120. nu.
16. libr. 3. & alios per eum alleg. tradit nouiſsimè
Iacob. Menocch. in tractat. de arbit. iud. lib. 1. qu.
35 ſexageſimaſexta. num. 3. Pariter†licet denuncia-
tio litis motæ ſit per emptorem venditori faciẽ-
da ad hoc vt ille de euictione teneatur, attamen
ſi manifeſtè conſtat de lite mota non eſt neceſſa
ria denunciatio, vt poſt Rip. in ca. cum. M. Ferra-
rien. nume. 166. de conſtit. & Socin. Iun. in conſil.
120. nume. 16. libr. 3. tradit nouiſsimè Menocch. in
36 conſi. 100. incip. quæ nunc. num. 181. lib. 1.† Eodẽ
modo ſi quis obtinuerit gratiam, ſi neutri, licet
regulariter illa tanquam ius nouum ſit parti in-
timanda, tamẽ ſi procurator aduerſarij poſt pro
ductionem dictæ gratiæ ſi neutri, pluries compa-
ruit actiuè, & paſsiuè in iudicio, ſufficit ſola pro-
ductio abſq; intimatione, quia præſumitur huiuſ
modi gratiæ notitiam habuiſſe, vt eſt in recollec.
Creſcen. deciſ. 202. gratia ſi neutri: ſub rubr. de di-
37 lat. præben. & de iudic.† Sic etiam quamuis pro
curator teneatur denunciare domino ſententiã
contra ſe latam à qua ipſe ex aliqua iuſta cauſa
non appellat, ad hoc, vt ipſe dominus ſi velit poſ
38 ſit appellare,† ſi tamen dominus aliunde certior
fuerit factus id non requiritur, vt poſt gloſ. in ca.
non iniuſtè, in gl. fin. extrà de procu. tenet Andr.
Tiraquel. in tracta. de vtroque retract. in §. trigeſi
moſexto, glo. 2. nume. vigeſimoquarto, vbi etiam
39 generaliter hanc concluſionem firmat,† quòd
idem operetur ſcientia, quod denunciatio, poſt
Dyn. Ioan. And. Barto. & alios, de quibus ibi per
eum: Secundo ſublimita hanc primam limita.
40 Quando†per eos ſtaret, quo minus ſibi fieret in
timatio, puta quòd nollent audire, vt per eundẽ
Franc. in dicto loco, dicta colum. vltima.
41 Tertio regulam limita, quando†appellatio eſ-
ſet extraiudicialis, & generalis, & non contra cer
tam perſonam, tunc enim non requiritur intima
tio, & attentata veniunt reuocanda abſque alia
intimatione, vt tradit Franc. per illum tex. qui id
dicit eſſe clariſsimum, in c. bonæ. num. quadrage
ſimoſecundo, verſ. nona concluſio, de appell. Fa-
ciunt quæ dicemus latius infrà in 18. ampliatio-
ne præſentis regulæ princ. nu. 1. & ſeqq.
42 Quarto, vt non†procedat in appellatione in-
43 terpoſita coram eo,†qui aliàs reputaretur hone
ſta perſona, ſed tamen eſſet excommunicatus:
44 †is enim cum non tolleretur ab eccleſia, non po
teſt dici vir honeſtus, ſecundum Dec. in dicto c.
ſi iuſtus metus, num. 4. de appella. quem ſequitur
nouiſsimè Menocch. in tracta. de arbitr. iud. libr.
ſecundo, centuria prima. caſu 69. nu. 9. vbi in id
alleg. etiam Ant. de Butri. in ca. dilectus. de pur-
gat. canon. & in ſpecie Soci. Senio. in cõſ. 45. col.
2. verſ. quis autem dubitat. lib. primo. ſubdens ad
declarationẽ materiæ huius ampliationis, quòd
45 quæ dicatur†honeſta perſona in caſu iſto relin-
46 quitur arbitrio iudicis, †& quòd excommunica
tus dicatur turpis perſona, tradit Nicol. Boer. in
conſ. 4. incip. ſi quis animo. nu. 61.

DECLARA eandem regulam,

47 Primo, vt†talis appellatio ad hoc, vt operetur
effectus ſuos, & per conſequens etiam hunc effe-
ctum attentatorũ, debeat eſſe facta congruo tẽ-
pore, id eſt infra illos decem dies, infra quos de-
buiſſet appellari coram iudice, vt per Franc. ibi
column. quarta, verſicu. & aduerte primo.
48 Secundo, † vt contineat cauſas iuſtas, vt per
49 eundem ibidem.† Iuſta autem cauſa dicitur ſi
ſubſit metus ipſius iudicis, vt eſt tex. in dicto ca.
ſi iuſtus, & per illum text. Rot. deciſ. 50. aliàs 366.
50 ſi appelletur. poſt princip. de appella. in no.†Itẽ
ſi non poteſt haberi copia iudicis à quo, vt l. ſe-
cunda. §. dies. ff. quando appellan. ſit. & capit. bi-
duum. ſecunda quæſtio. ſexta, & Rot. dicta deciſ.
51 quinquageſima, aliàs 366.† Nec etiam iudicis ad
quem ſecundum Ruyn. conſ. ſexto, de validitate.
libr. 4. vbi dixit, quòd non valet talis appellatio
coram honeſtis viris, niſi deficiat copia iudicis à
quo, & ad quem. Quod nota, quia alij non po-
52 nunt, quòd hoc copulatiuè requiratur. Item† ſi
interueniat aliquod aliud legitimum impedimẽ
tum, vt per Franc. in dicto capit. ſi iuſtus. numero
6. & 7. quæſt. 3.

AMPLIA. DECIMASEXTA.

SVMMARIVM.

1 *APPELLATIO etiam tacita, & præſumpta videtur cauſare attentata.*
2 *Itineris arreptio, & miſſio nuntij ad Papam habet vim appellationis.*
3 *Iter arripiens ad curiam gaudet priuilegio Eugenianæ.*
4 *Itineris arreptio ad inferiorem à Papa, qui tamen poſſit per viam querelæ adiri, videtur habere vim appellationis ſecundum aliquos.*
5 *Nuncij miſſio ad Papam, videtur habere vim appellationis, ſi miſſio ſit ex cauſa appellationis.*
6 *Secus ſi ex alia cauſa, quia tunc ſolus nuncius miſſus dicitur eſſe ſub protectione Papæ.*
7 *Clauſula appellatione remota non tollit ſuſpenſionem, quæ reſultat ex itineris arreptione.*
8 *Arreptio itineris facta ex alia cauſa, quàm grauaminis, non habet vim appellationis.*
9 *Niſi coniunctim fuiſſet facta tam ex cauſa appellationis, quàm ex alia, atque principalior eſſet cauſa appellationis. Item*
10 *Niſi arreptio, & miſſio fuiſſent ad impetrandum reſtitutionem in integrum aduerſus ſententiam, quam inferior concedere non poterat.*
11 *Appellatio ordinariè coram iudice eſt interponenda, quando eius copia habetur.*
12 *Itineris arreptio non habet vim appellationis, quando potuit habere copiam iudicis.*
13 *Niſi in iter arripiente ſubeſſet iuſtus metus: Vel*
14 *Niſi eſſet tanta occupatio, vt non poſſet appellationem ſcribere, aut formare.*

Appella

15 *Appellatio resultans ex arreptione itineris, vt causet attentata, debet iudici, & parti intimari.*
16 *Itineris arreptio non habet vim appellationis, quando appellanti fuit præfixus terminus ad recipiendum apostolos, vel ad se præsentandum apostolico conspectui, quibus casibus requiritur realis præsentia.*
17 *Itineris arreptio vbi fit, debet in ea seruari omnia, quæ possunt secundum naturam appellationis.*
Et debet fieri cũ protestatione, quòd interim nihil innouetur. num. 18.

DECIMA sexta Ampliatio fit, vt Regula, quæ habet, quòd nihil debet innouari appellatione pendente procedat non solum in appellatione vera, & actualiter interposita, verùm etiam
1 † in appellatione tacita, & præsumpta, prout est illa, quæ resultat ex arreptione itineris, seu missione nuncij ad Papam: de qua in c. meminimus, & in c. dilecti, el secundo. de appellat. tradit ex recentioribus Port. Imolen. in consi. 188. ex facto. nume. duodecimo, libro quarto. & propterea in hac ampliatione breuiter potest poni Regula, quòd gesta post iter arreptum ad Papam, & sic post tacitam, & præsumptam appellationẽ sunt attentata, & reuocanda, vt tradit Mil. in verb. ap-
2 pellationis vim obtinet, fol. decimosexto. † quia talis arreptio vim habet appellatiõis, vt videtur tex. in c. cum causam: de offic. deleg. & in ca. cum olim. de dol. & contum. & in ca. audita, de restit. spoliat: secundum Imol. in cap. vt debitus, de ap-
3 pellat. Ad quod facit † quod aliàs dicitur, quòd iter arripiens ad curiam gaudet priuilegio Eugenianæ, & aduersarius eius tenetur sibi ad fructus perceptos, vt in recollect. Put. decis. decimaseptima, arripiens iter. sub rubri. de iudi. vnde etiam quoad attentata vim appellationis regulariter obtinere debet, & ista potest esse in proposito.

REGVLA secundum communem opinionẽ, de qua per Franc. in dicto cap. vt debitus. nume. trigesimo, & 33. & seq. vers. alij verò tenent. vbi licet plures videatur ponere opiniones, tamen ita communiter ibi residere doctores attestatur.

Quam Regulam

AMPLIA,

4 Primo, vt procedat † etiam in arreptione itineris facta ad inferiorem à Papa, qui tamen possit per viam querelæ adiri, vt tradit Mil. in d. verb. appellationis vim obtinet, fol. 16. post Anton. de Butr. in d. c. dilecti. nume. sexto, versi. ex his infertur. dum ampliationem simpliciter tenet, quòd procedat etiam in inferiori à Papa, qui per viam querelæ adiri possit, vt ibi per eum.

5 Secundo, † vt procedat non solùm in arreptione itineris facta in propria persona, verum etiam per interpositam personam, puta per missionem nuncij, vt patet in d. ca. meminimus. & ca. dilecti. & ex no. ibi per doct. dum indifferenter, & alternatiuè loquuntur de itineris arreptione, & nun-
6 cij missione. Quod tamen non procederet † quã do ex alia causa, quàm appellationis mitteretur nuncius ad Papam, quia tunc solus nuncius missus dicitur esse sub protectione Papæ, vt per Frã. in di. cap. vt debitus. nume. vigesimonono, in gl. 4. in princip.

Tertio, vt procedat etiam si iudex, qui pronũciauit, haberet in facultatibus, quòd posset pro-
7 cedere appellatione remota, † quia cùm per dictam clausulam non tollatur suspensio, quę fit ex huiusmodi itineris arreptione, vt notat expresse Dec. per illum text. in dicto capit. meminimus in 3. not. numer. tertio, sequitur necessario, quòd stante huiusmodi effectu suspensiuo ex ista tacita appellatione resultante non obstante dicta clausula, remaneat adhuc etiam effectus attentatorum, ad not. per Franc. in c. bonæ. nu. 36. quæst. 14. vers. tertia conclusio. de appell.

LIMITA eadem regulam,

8 Primo quando † talis itineris arreptio esset facta ex alia causa, quàm grauaminis, & appellationis: tunc enim non haberet vim appellationis, & per consequens dicendum esset, quòd non essent cõsideranda attentata, vt sentiunt doctores præsertim Franc. in c. vt debitus: in gl. quarta. nume. trigesimosecundo. col. 12. in prin. & expresse Mil. in dicto verbo appellationis vim obtinet. versic. secundo. Dec. in dicto cap. dilecti. nume. tertio, limitata enim causa arreptionis itineris limitatum quoque pareret effectum. ll. vulgar. Hanc ta-
9 men limitationem Sublimita, † Primo quando coniunctim, tam ex causa appellationis, quã ex alia causa iter ad superiorẽ quis arripuisset: tunc enim si principalior sit causa appellationis, arreptio haberet vim appellationis, secundum regulam, secus si illa tanquam principalior non consideretur, vt declarat Decius in dicto capit. dilecti.
10 nume. tertio. Secundo quãdo † quis iter arripuisset, vel misisset nuncium ad impetrandam restitutionem in integrum aduersus sententiam, quã inferior concedere non poterat, & sic ex alia causa, quàm appellationis: quia nihilominus ista missio, seu arreptio ex causa restitutionis habet vim suspensionis, & expectabitur nuncius, nec prius sententia mandabitur executioni, vt post Anto. in capi. vt debitus. tradit formaliter Mil. in verbo appellationis vim obtinet. vers. 2. in fi.

Secundo Regulam suprà positam limita, quando iter arripiens potuisset habere copiam
11 iudicis: tũc enim † cum coram iudice sit ordinariè appellandum, quando eius copia haberi potest, vt est communis opinio, de qua testatur Deci. in capitu. suggestum. numer. quarto, de appel-
12 lat. † talis arreptio itineris non haberet vim appellationis, & ita (quando copia iudicis haberi non potuit) loquuntur omnes doctores, Innocẽ. & Hostien. in dicto cap. vt debitus, vt ibi per Frã. nume. trigesimotertio, in gloss. quarta, versic. secundo casu, & expresse limitat Mil. in dicto verbo appellationis vim obtinet. versicu. secundo.
13 Quam tamen † Sublimita, nisi in arripiente sub
14 esset iustus metus, † Vel nisi esset tanta occupatio, vt non posset appellationem scribere, aut formare, vt per Mil. in supradicto loco.

15 Tertio, quando † huiusmodi tacita appellatio ex arreptione itineris resultans iudici, aut parti non est intimata: quia solùm post intimationem attentata reuocantur, secundum Franc. in dicto capit. vt debitus, in gloss. quarta, versic. alij verò. nume. trigesimotertio, quoniam non facta intimatione nihil esset, quod iudici, aut parti imputetur, vt dictum est in secunda limit. præcedentis ampliationis. nume. vigesimo, declarando, & limitando ex dictis ibi etiam hanc limitationem.

Quarto intellige, vt procedat quando appellanti fuisset præfixus terminus ad reuelandũ appellationem: tunc. n. itineris arreptio habetur
16 pro appellatione, & satisfacit illi termino, † secus si fuisset præfixus ad recipiendum apostolos, vel

ad ſe præſentandum apoſtolico conſpectui, quia tunc non ſufficit itineris arreptio, niſi ſequatur realis præſentia, vt poſt alios tradit Nicol. Boer. in conſil. quadrageſimotertio, videtur. num. decimotertio, & decimoquarto. Idémque quòd quando eſt præfixus terminus ad recipiendum apoſtolos, miſsio, vel itineris arreptio non ſufficiat fuit decifum per Senatum Pedemonta. (quã uis viſa fuerit rigoroſa reſolutio, vt inquit Oſaſc. in deciſi. Pedemonta. ſeptima. lata ſententia per totam, præſertim, colum. ſecunda, verſic. contraria opin. & col. fi. in fi.

Declara nunc eandem Regulam,

17 Primo, vt † in iſta itineris arreptione debeant ſeruari omnia, quæ poſſunt ſecundum naturam appellationis, & propterea debeat fieri intra decem dies, & corã ſuperiore debebit poſtea probari veritas cauſæ grauaminis, & illius tacitæ appellationis, & etiam iudici, aut parti intimari huiuſmodi arreptio, vt not. Franc. in dicto capitul. vt debitus. in gloſſ. quarta, verſi. alij verò. num. 33. vt proximè dictum eſt in tertia limitatione, & latius deducit Natta in conſil. 606. approbo. in prin. lib. 3.

18 Secundo declara † ſecundum aliquos, vt ad hoc, vt attẽtata poſt huiuſmodi itineris arreptionem reuocentur debeat iter arripiens proteſtari, ne interim aliquid noui fiat, vt poſt Iaſo. in l. 1. C. vt lite pendente. motum ex doctri. Bartol. in l. de pupillo. §. ſi quis. num. 28. ff. de no. oper. nunc. & poſt Abbat. in ca. in cauſis. num. quarto, de electio. tradit nouiſsimè Lancellot. Corrad. de prætor. §. 2. de offic. prætor. in caſibus ciuil. ca. de appell. num. 12.

Ampliatio XVII.

Summarium.

1 *Nullum quòd eſt, rumpi, aut reuocari non poteſt.*

2 *Dilatione, ſeu relatione pendente geſta, regulariter ſunt attentata.*

3 *Appellatio ab illo actu, qui fit dilatione, aut relatione pẽdẽte in quibuſdam caſibus requiritur remiſsiue.*

4 *Attentata appellatione pendente ſunt ipſo iure nulla, ſecundum commu. opi. de qua infrà. num. 8.*

5 *Excommunicatio lata poſt appellationem non valet.*

6 *Inhibitio, & prohibitio ſola, reddit actum nullum.*

7 *Iudice faciente contra prohibitionem hominis aliquid mandantis, actus eſt ipſo iure nullus.*

9 *Reuocatio attentatorum de facto fit, quatenus de facto processerunt.*

10 *Caſſari dicitur, quod de facto proceſſit.*

11 *Appellari dicitur etiam ab actu nullo.*

12 *Attentata ſunt adeo nulla, vt etiam deſerta appellatione, aut ſi ſit ei renunciatum non conualeſcant.*

13 *Attentata infra tempus ad appellandum ſunt nulla, & non conualeſcunt, etiam ſi poſtmodum non appelletur ſecundum aliquos, & etiam fuerint facta Iudicis auctoritate.*

14 *Attentata dicuntur eſſe ipſo iure nulla non ſolũ in attẽtatis appellatione pendente, verum etiam in omni alio genere attentatorum.*

15 *Declaratio nullitatis actus, qui prætenditur attentatus poteſt peti, etiam ſi ille per tres conformes via iniuſtitiæ fuiſſet antea reuocatus.*

16 *Appellatione ab interlocutoria pendente ſi quid attentetur, non dicitur eſſe ipſò Iure nullum.*

17 *Niſi ſit inhibitum, &*

18 *Niſi Iudex appellationi detuliſſet.*

19 *Clauſula appellatione remota facit, vt geſta poſt interpoſitam appellationem non ſint ipſo iure nulla.*

20 *Extraiudiciali appellatione pendente, attentata regulariter non ſunt ipſo iure nulla.*

Etiam ſi appellatio ſit deſerta, vel ei renunciatum. num 21.

Etiam ſi ſit interpoſita à iudice (extraiudicialiter tamen) procedente, vt num. 22.

23 *Cathedralium, & regularium Eccleſiarum cauſis ſi appellatio extraiudicialis interponitur, attentata, ea pendente dicuntur ipſo iure nulla.*

24 *Extraiudiciali appellatione pendẽte, attentata ſunt ipſo iure nulla: ſi natura cauſæ ex ſe abſque appellatione induceret actus nullitatem.*

25 *Excommunicatio eſt ipſo iure nulla etiam poſt appellationem extraiudicialem lata, & eſt ſpeciale in cenſuris. num 26.*

27 *Inhibitio facit, vt attentata pendente appellatione extraiudiciali ſint ipſo iure nulla.*

28 *Attentata, quæ conſiſtunt in Iure ſunt nulla ipſo iure; quæ verò conſiſtunt in facto, quatenus de facto proceſſerunt requirunt reuocationem.*

Decimaseptima Ampliatio ſit, vt in tãtum appellatione pẽdente ſit prohibita attentatio, & innouatio, vt ſi quid fiat non ſolũ veniat reuocandum, verũ etiam ſit ipſo iure nullũ. Quæ ampliatio eſt admodum vtilis, & attendenda, cum (vt notorium eſt) magnam iura conſtituant differentiam, an aliquid veniat retractandum, an verò ſit ipſo iure nullum: vt plenè per Tiraquel. in repet. l. nunquam. in verb. reuertatur. C. de reuocan. donat. Et quamuis hanc quæſtionem in terminis ponant doctores, & Franc. poſt eos. in c. conſuluit. el ſecundo, colum. fin. verſicu. vltimo quæritur. num. nono. de appel. & latè etiã (loquens in materia appellationis extraiudicialis) in c. bonæ. num. trigeſimotertio, ver. decimoquarto, & ſeqq. de appellat. Et in via diſputatiua vniuerſaliter, quòd immò attentata nõ ſint ipſo iure nulla, duplex ratio allegari poſsit. Prima ſcilicet, quòd cum iura dicãt attentata reuocanda, vt in ca. non ſolũ. de appel. in ſexto. cum ſimil. ergo videntur præſupponere eorum validitatem,

1 quia de iure quòd † nullum eſt rumpi, aut reuocari non poteſt. l. nam & ſi ſub conditione. ff. de in-

2 iuſt. rupt. & irrit. fact. teſtam. cum ſimil. † Secunda ratio, quia licet regulariter geſta dilatione, ſeu relatione pendente ſint attentata, vt ſuprà diximus ſuo loco, in cap. ſeptimo, & octauo, huius ſecundæ partis, ſi attentata eſſent nulla, non re-

3 quiritur † quòd ab illo actu; qui dilatione, aut relatione pendente fit appellaretur, prout videtur requiri, vt colligitur ex his quæ ponit (alios referendo) Franc. in c. intimaſti. col. fin. & in capit. ſignificante. verſ. vlti. limita. de appell. quia appellatio videtur præſupponere validitatem actus à quo appellatur.

Nihilominus concluſiuè procedendo, & omnia doctorum dicta ſubordinando poteſt poni

4 Regula † ꝙ attentata appellatione pendente ſint ipſo iure nulla, quæ regula probatur iure, Ratione, & Auctoritate, iure videlicet in c. ad audiẽ

5 tiam. & in c. dilecti. de appell. vbi apparet † quòd excom

excommunicatio lata post appellationem non valet, pro qua est decis. Rot. 63. aliàs 475. si ille de appell in nou. & in cap. non solũ. de appel. in 6. & melius in c. 1. in fi. vt lit. pendent. in sexto, ibi. aliàs attentata contra hoc electio ipso iure viribus nõ subsistat: Ratione autem duplici. Prima quia (vt dicunt aliàs doctores, & est decis. Cassad. secun-
6 da, de præben. nume. tertio.) †sola prohibitio, & inhibitio reddit actum nullum: vnde cũ rubr. nil nouar. appellatione penden. sit negatiuè, & prohibitiuè concepta, meritò potest dici, quòd inducat actus nullitatem. Secunda quia aliàs gene
7 rale est, quòd vbi iudex †facit contra prohibitionem, etiam hominis inhibentis, vel aliquid mandantis, actus est ipso iure nullus, vt post Aret. in consi. septuagesimoquinto, diligenter. col. secunda, in princi. tradit Roland. cons. septuagesimoseptimo, viso. num. 8. lib. 2. vt latius dicemus infrà c. 20. de atten. post inhibit. in 10. ampliat. ibi posita numer. 1. & per totam: Authoritate verò, quia hanc tenet glo. ordinaria, & magistra in dicto c. non solũ. Eandem tenet Lap. alleg. 1. nume. sexto, & alleg. 2. nume. 7. & 10. Rot. dicta decis. 63. aliàs. 475. si ille, de appellat. in no. Franc. in cap. ad audientiam. col. fi. de appell. & in c. 1. in 3. no. de appell. Paris. cons. 28. ad resolutionem. num. vigesimonono, libro quarto, idem Paris: post alios, de quibus ibi per eum in cons. 107. quæritur. nume. 126. lib. tertio, & Io. de Neuizzan. in cons. sexagesimoprimo, incip. bonitatem. nu. vigesimooctauo, & Cassan. cons. 30. viso. nume. vigesimo, & in simili de gestis recusatione pendente, quòd sint nulla, tenet eleganter Alexã. in cons. 89. diligen-
8 ter, num. 8. vers. quanto, lib. 1. †vbi etiam testatur esse communem opinionem, & sunt decis. Egid. octuagesimaquarta, executoria, & decis. 673. extra Rotam: & decis. 707. si ille: in quibus semper concludit attentata, & actus gestos appellatione pendente esse ipso iure nullos. Ex quibus satis patet, quòd meritò Regula poni, (vt suprà) potest, videlicet attentata appellatione pendente esse ipso iure nulla, non obstantibus supradictis duabus rationibus. Quibus respondetur, & ad
9 primam †reuocationem attentatorum fieri de facto, quatenus etiam de facto processerunt, vt tenet Lap. in dicta alleg. secunda, sub num. decimo.
10 nã, & aliàs videmus, quòd †cassari dicitur, quod de facto processit, vt per Mil. in verb. cassatur, & in terminis attentatorum, tradit Alexand. in cõsil. octuagesimonono, diligenter. sub num. nono, vers. est verum. li. 1. Ad secundam rationem respõ
11 detur quòd non est nouum in iure, vt †etiam ab actu nullo appelletur, vt dicit idem Fran. in præalleg. ca. intimasti. & in c. significante. in loco suprà allegato, & diximus suprà latius hoc eodem capit. in sexta ampliatione principali præsentis regulæ.

AMPLIA Regulam in hac ampliatione, vt suprà positam.

12 Primo, † vt in tantum sint nulla, vt etiam deserta appellatione, aut si sit ei renunciatum, non conualescant, vt est decis. Aegid. 624. & decis. Lãfranc. 385. incip. & si, & tradit Lap. in dicta alleg. 1. & secunda. & Franc. in c. consuluit. el secundo. in fin. de appell.

13 Secundo Amplia, †vt procedat etiam si attẽtetur infra decem dies, qui dantur ad appellandum, & in rei veritate postea nõ appelletur: quia per hoc talia gesta non conualescunt, & propterea prouisio facta (etiam à Papa) infra hos decẽ dies non conualescit: quamuis postmodum non appelletur, ita fuit aliàs tentum in vna Barchinonen. Canonicatus, vt est in recollect. Mohed. decis. 150. Papa contulit, de præben. de quo tamen vide, quæ diximus suprà, cap. vndecimo, de attẽ. penden. tempor. ad appell. in quarta amplia. nu. 25. dic, vt ibi. Simpliciter autem quòd attentata infra tempus ad appellandum sint ipso iure nulla, etiam si fuissent iudicis auctoritate facta, tradit ex recẽtioribus Pet. Andr. Anguss. in consil. 3. considerato processu. nu. 17. lib. 4.

14 Tertio, vt quæ dicimus de attentatis appellatione pendente, quoad hunc effectum, † vt illa sint ipso iure nulla, procedant etiam in aliis attẽtatis, puta lite pendente. ad tex. in d. ca. primo. in fi. vt lit. pend. in 6. & in attentatis recusatione pẽdente, vt suprà proximè dictum est, & regulariter in omni genere attentatorum, vt de atten. lit. penden. patet in l. 2. & fin. C. de litigiosis, & tradit nouissimè Menoc. in cons. secundo, magni põderis. nu. 290. lib. 1.

25 Quarto & vtiliter Amplia, † vt ista declaratio nullitatis actus, qui prætenditur attentatus possit peti, & sit facienda etiam si per tres conformes per viam iniustitiæ talis actus fuisset reuocatus, vt fuit factum per dominos in vna Tirasonen. iurisdictionis siue attentatorum coram Robusterio, vndecimo Febru. 1566. in qua licet processus & sententia lata in partibus post inhibitionẽ Rotalem fuisset per tres conformes iu Rota reuocata, cum tamen pars prætenderet sua interesse, quòd nulla declararentur, fuit resolutum, quòd declararentur.

LIMITA eandem regulam,

16 Primò, vt †non procedat in attentatis appellatione pendente ab interlocutoria, illa enim non sunt nulla ipso iure, sed iustificata appellatione veniunt irritanda, vt patet in capi. significauit, & in c. significantibus, de appell. & ca. Rodulphus. de rescrip. & in capi. exhibita. de iudi. & est decis. Rot. 44. aliàs 344. licet in causa. de appell. in no. vt hæc omnia alleg. Franc. in d. ca. bonæ. num. 38.
17 vers. quinta conclusio. Quàm sublimita, † Primo quando vigore appellationis fuisset inhibitum.
18 †Secundo, quando iudex à quo appellationi detulisset, vt tradit Alex. in d. cons. 89. diligenter. nu. 6. lib. 1. vbi loquitur in appellatione à grauamine, & sic ab interlocutoria.
19 Secundo quando †iudex posset procedere appellatione remota, tunc enim si procedatur appellatione pendente attentata nõ sunt ipso iure nulla, sed annullanda. Franc. in ca. pastoralis. nu. 6. de appell.

Tertio fallit in attentatis pendente appella-
20 tione extraiudiciali †quæ non sunt nulla, sed veniunt annullãda. Sciendum autem est, quòd particulariter ponit hanc quæstionem post alios Franc. in dicto c. bonæ. num. 33. vers. quarto decimo quæritur, circa quam licet fuerint tres diuersæ opiniones, de quibus per Fran. ibi, quas apud eum vide, & multa disputando dici possent, tamen cõclusiuè procedendo, & solummodo eius dicta subordinando, in hac tertia limitatione potest poni

Regula,quòd attentata pendente appellatione extraiudiciali non sunt ipso iure nulla,sed veniunt annullanda,vt est decis. Rot. 44. aliàs 344. licet in causa.de appell.in no. quam allegat Frā. ibi:qui opinionem hanc de iure tenendam affirmat.Quam regulam

AMPLIA

21 Primo,vt procedat†etiam si appellatio sit deserta,aut ei renunciatum,vt per eundem Franc. in dicto c.bonæ.num.39.vers.sexta conclusio.

22 Secundo,vt procedat † etiam in appellatione interposita à iudice,sed extraiudicialiter procedente,quia non per hoc,(tanquam attentata pēdente appellatione iudiciali)sunt nulla,sed tanquam extraiudiciali veniunt annullanda,idē ibi. nu.43.vers.decima conclusio.

LIMITA eandem regulam

23 Primo,vt†non procedat in attentatis pendente appellatione etiam extraiudiciali in causis cathedralium,&regularium Ecclesiarū, vt per eundem ibi:vers.vltima fuit opinio,& ver.quarta cōclusio.nu.37.

24 Secundo,† nisi causa appellationis extraiudicialis ex se absque appellatione induceret actus nullitatem,vt per eundem ibidem vers.prima cōclusio.nu.34.

25 Tertio,nisi † simus in sententia censuræ,& ex-26cōmunicationis,quia illa est ipso iure nulla, † & est speciale in censura,vt per Franc.ibi:vers.secūda conclusio.nu.25.

27 Quarto,quando † ei à quo fuit extraiudicialiter appellatū,fuisset etiam inhibitum ,tunc enim attentata hac appellatione pendente sunt ipso iure nulla ob efficaciam inhibitionis,vt per eundem ibi.num.40.vers.septima conclusio. Ex quibus satis apparet declarata ista ampliatio regulæ principalis, quando attentata sint nulla, necne.

28 DECLARA eandem,†vt ea,quæ cōsistunt in iure sint nulla ipso iure,quæ verò consistunt in facto,quatenus de facto processerunt requirunt reuocationem.Alex.d.cons.89.sub nu.9.vers.est verum,& c.vt suprà dictum est.nu.10.

AMPLIATIO XVIII.

SVMMARIVM.

1 *APPELLATIO etiam generalis, & contra incertam personam facit attentata.*

2 *Excommunicatio generalis etiam contra incertam personam ligat.*

3 *Appellati nomen,& illius expressio in appellatione nō requiritur.*

4 *Expressio falsa,& erronea nominis ipsius appellati, nō vitiat appellationem.*

Dummodo per aliquas coniecturas constet aliquo modo de corpore appellati.vt nu.5.

DECIMA octaua Ampliatio potest dari, vt
1 procedat etiam si † appellatio sit generalis, & contra incertam personam : nam & hoc casu atentata reuocantur,vt hunc casum cōsiderabat aliàs Franc.in c.bonæ.sub num.42.de appella.de quo etiam diximus suprà in 1.parte capit.tertio. de attent.à tertio.nume.37.pro quo dicto est decis.Rot.23.aliàs 407.si expectans.num.2.de præ-
2 bē.in no.& facit in simili,quia etiā † excommunicatio generalis,etiam contra incertam personam valet,& ligat,vt per dominos,in decis.19. aliàs 444.extra Rotam,de dol.& contu.in no.vbi referunt Bald.& Petrum fratrem eius inter se in hoc puncto discordantes,& ratio huius amplia-
3 tionis esse potest: †quia in appellatione non requiritur expresio nominis appellati,ad l.3.in princ.ff.de appel.l.1.§.fi.vbi Bar.& Paul. de Cast. eod.tit.& est decis.in recollect. Guid.Bo.40.voluerunt domini.de appella.vbi hoc ampliant, vt procedat non solū quando in appellatione nul-
4 lum est nomen expressum, verum etiam † si falsum nomen sit expressum:nam propter erroneā, ac falsam expresionem nominis appellati, non minus valet appellatio,quam si verum nomē sit
5 expressum,†dummodo per aliquas coniecturas constet aliquo modo de corpore, vt per dominos in d.decis.

AMPLIATIO XIX.

SVMMARIVM.

1 *ATTENTATA medio tempore dum disputatur, an appellatio sit admittenda, vel ne veniunt reuocanda.*

2 *Appellatio an teneat si dubitetur omnia sunt in suspēso.*

3 *Iudex si terminum assignauit ad audiendum responsum super appellatione recipienda,interim eius officium conquiescit.*

4 *Disputatione super aliquo casu pendente,iura non permittunt,quòd interim partibus præiudicium fiat.*

5 *Tempus sex mensium ad expediendum compromissum à statuto concessum non currit, neque arbitro , neq; ipsis partibus,dum disputatur an cōpromissum sit factum.*

6 *Fatalia non currunt, donec disputatur, an appellatio sit nulla, vel valida.*

7 *Nec dum disputatur super nullitatibus.*

8 *Aut super attentatis.*

9 *Statutum loquens de bannito, non verificatur in eo de cuius banno disputatur.*

10 *Andreæ Barbat.opi.improbatur, qui intelligebat titulum appellatione pendente nihil innouari, procedere dummodo appellatio fuerit per iudicem recepta.*

DECIMA nona necessario danda est ampliatio,vt non solùm procedat quoad ea, quæ
1 fiunt post appellationem admissam,†verùm etiā quoad ea,quæ fierent medio tempore dum disputatur,an appellatio sit admittēda, vt est text. in l.vnica.in princi.ff.nil noua.appell.penden.ibi quoad deliberetur vtrum recipienda sit appellatio,an non sit:& per illum text.gl.in l.appellatione,in verb.deliberationis.C.de temp.appella.& ibi Bald.& post eum Iaso.in l.1.nu.1.in 1.no.C.de bono.poss.secund.tab.Et facit ad hoc,quod aliàs post Archid.(de quo ibi)dicebat Io.Andr.in c.si à iudice.post princ.de appel.in 6.in nouel. quòd
2 †quādo est dubium an teneat appellatio omnia
3 sunt in suspenso, † præsertim si iudex terminum aliquem asignauerit ad audiendum responsum, an appellatio sit admittenda vel ne,nam pendēte isto termino iudex nō potest procedere,quia eius officium conquiescit, vt fuit singulare dictū Bal.in l.appellatione.C.de appell.quod refert& singulariter menti tenendum dicit Fran.in c.per sonas,colum.fi.vers.in eadem gl.ibi.num.2.de ap-
4 pella.†Et ad præmissa plurimum facit,quia,&aliàs videmus,quòd dum super aliqua re disputatur,iura non permittunt, quòd pendente disce-

ptatio

ptatione partibus præiudicium fiat & propterea
5 † si statutum dictet, quòd causa per arbitrum ex pediatur intra sex menses, si contingat diu dispu tari, an compromissum in arbitrum fit factum, tempus sex mensium non currit, neque arbitro, neque ipsis partibus, vt tradit & ita se obtinuisse attestatur Io. Baptist. gener Bar. in tract. de arbi. lib. 33. ca. 2. nu. 8. & 9. vbi per multa deducit, quòd pendente dusputatione partibus habentibus ali quid intra certum tempus expedire nullum fit
6 sibi in tempore præiudicium. † Sic non currunt fatalia appellanti donec disceptatur an appellatio sit nulla, secundum Paul. de Cast. in consi. 231.
7 visis actis. nu. 2. lib. 1. Sic nec dum disputatur † su-
8 per nullitatibus, aut super † attentatis appellanti non infertur præiudicium, nec sibi currunt fatalia, vt dicemus infrà in 3. parte ca. 30. de priuileg. atten. in 10. priuileg. & tradunt (loquentes etiam de nullitate) doctor. præsertim Ias. nu. 8. in l. contra maiores. C. de inoffic. testam. & in c. ex ratio-
9 ne. de appel. Sic & in simili statu: † loquens de bã nito non verificatur in eo de cuius banno disputatur, vt post Bal. in l. 2. C. si pendente appellatione mors interue. in fi. tradit Bar. Soc. in cons. 122. præstantissime. nu. 4. libr. 1. Ex his autem quæ supra dicta sunt, satis apparet minus verum esse,
10 quod dixit aliàs † Barbat. in c. pastoralis. §. præterea. num. 6. & 7. de offic. deleg. prout eum refert Io. Baptist. de Asin. in sua praxi iudic. §. 31. ca. 2. in 2. limit. princi. sub nu. 3. vers. præterea, dum hanc conclusionem (quòd appellatione pendente nihil sit innouandum) intelligebat procedere dum modo appellatio fuerit per iudicem ad quem re cepta, quoniam contrarium est verius per supradicta, & quòd appellatio suspendat siue admissa, siue reiecta fuerit sensit nouissimè etiam Bursat. in cons. 21. illustrissimi. nu. 13. lib. 1.

Ampliatio XX.

Summarium.

1 *IVDICI volenti post appellationem interpositã sententiam exequi potest impunè resisti.*
2 *Iudex à quo post appellationem efficitur incompetens.*
3 *Iudex si spreta appellatione vult procedere ad executionem, & ad supplicium in causa criminali, potest sibi de facto resisti.*

Vigesima Ampliatio sit, vt in tantum appellatione pendente nihil sit innouandum,
1 † quòd si iudex à quo vellet sententiam exequi post appellationem interpositam, potest sibi impunè resisti, vt post Maranth. in tract. de ord. iud. disputatione 1. nu. 38. tradit nouissimè Rolandi. de Valle, in cons. 77. viso. nu. 6. libr. 2. per l. quoniã iudices. C. de appel. & no. per Inn. Abbat. & Fely. in c. si quando. de offi. deleg. Quibus adde Guid. Pap. in tract. de appel. q. 120. col. 7. vers. quid autẽ
2 si non obstante. † Et ratio est, vt ipsi dicunt, quia post appellationem, iudex à quo efficitur incompetens, ex quo negocium deuoluitur ad superiorem: Vnde sibi tanquam incompetenti impunè non paretur, secundum Bald. in l. addictos. C. de Episcop. audien. ad quod facit singulare dictum
3 Ang. in l. addictos. C. de appellat. † quòd si iudex spreta appellatione vellet procedere ad exequutionem sententiæ, & ad supplicium in causa criminali potest sibi resisti de facto: quod dictum Ange. dicit singulariter notandum Veronen. in cautel. 6. incip. potest adhiberi, & Felyn. in capit. quærenti. colum. penul. post prin. de offic. deleg. quod refert, & sequitur Catel. Cott. in memor. suis in verb. appellatio interposita, fol. 29. & ante eum idem posuit Vital. in tract. de claus. in clausul. nil noua. appellatione pendente. sub nume. 18. vers. & adde quòd. post Inno. in c. quærenti. de offic. deleg.

Ampliatio XXI.

Summarium.

1 *GESTA appellatione pendente dicuntur attentata etiam si sint facta ab eo ad quem via ordinaria procedendo appellatio fuisset deuoluta, & nu. 4.*
2 *Appellatio regulariter ab Episcopo, & aliis inferioribus deuoluitur ad metropolitanum.*
3 *Ad Papam appellari potest omisso medio.*
5 *Appellatione ad Papam interposita non potest alius de ea cognoscere.*

1 Vigesimo primo amplia, † vt actus factus appellatione ad Sanctissimum interposita, & pendente sit attentatus etiam si sit factus ab eo ad quem per gradus, & via ordinaria procedendo appellatio fuisset deuoluta, quãuis enim
2 † appellatio ab Episcopo & aliis inferioribus regulariter ad Metropolitanum deuoluatur. c. di-
3 lecti. el 3. extrà, de appell. quia tamen † potest ad Papam etiam omisso medio appellari, vt no. omnes in d. c. dilecti. præsertim Franci. nu. 12. & multis seqq. de appell. vbi latè hanc materiam de appellante omisso medio prosequitur, si quis à sententia ordinarij ad Sanctissimum appellauerit, & ea appellatione pendente Metropolitanus (tã quam super causa ad eum per appellationem deuoluta) sententiam proferat, talis sententia dicitur nulla, & inualida, vt est tex. in c. sollicitudinẽ, & ibi not. scribentes, præsertim Franc. nu. 7. vers.
4 tertio quæritur. de appel. Quinimmo † ad propositũ nostrum illa dicitur etiam attentata, vt fuit resolutum in vna Pãpilonen. erectionis corã Ca-
5 putaquen. 14. Maij 1568. ea ratione, quia † appellatione interposita ad Papam alius non potest de ea cognoscere. c. sollicitudinem. de appella. Rot. decis. 31. aliàs 264. nota etiam. de appel. in antiq. Fran. in c. vt debitus. col. 3. de appell.

Limitatio Prima.

Summarium.

1 *APPELLATIO ab interlocutoria eximit appellantem à iurisdictione iudicis à quo.*
2 *Appellatione ab interlocutoria pendente iudex si procedat non attentat.*
3 *Nisi sit inhibitus.*
4 *Sententia interlocutoria, quæ dicatur remissiuè.*
5 *Sententiarum triplex genus videlicet Diffinitiua, interlocutoria, & Mixta remissiuè.*
6 *Processus, & alia gesta pendente appellatione ab interlocutoria, regulariter non dicuntur attentata.*
7 *Iudex à quo pendente appellatione ab interlocutoria potest examinare testes absuturos.*
8 *Iudex examinando testes ad perpetuam rei memoriam non attentat.*
9 *Sententia diffinitiua, & possessio eius vigore capta pendẽte appellatione ab interlocutoria, antequam esset*

inhibitum non dicitur attentata, aut sequestranda.

10 *Executio facta pendente appellatione ab interlocutoria regulariter valet.*

11 *Iudex pendente appellatione à grauamine, potest reuocare grauamen & nu.12.*

13 *Reponere potest iudex appellantem à grauamine, & reponendo videtur grauamen reuocare.*

14 *Appellari à repositione quoq; partis aduersæ potest.*

15 *Reuocatio interlocutoriæ per iudicem à quo facta irritat, & annullat processum per iudicem ad quem medio tempore factum.*

16 *Iudex per appellantem à grauamine impetratus, si procedat, & demũ iudex à quo grauamen reuocet eius processus dicitur esse nullus.*

17 *Arbiter quoq; suam interlocutoriam reuocare potest.*

18 *Interlocutoria habens vim diffinitiuę reuocari non põt, nisi ab ea fuerit per partem appellatum.*

19 *Interlocutoria vim diffinitiuæ habens, quæ dicatur remissiuè.*

20 *Iudex appellationi ab interlocutoria deferens nõ potest post delationem illam reuocare.*

21 *Inhibitio operatur, vt iudex à quo post inhibitionem, interlocutoriam reuocari non possit secũdum aliquos.*

22 *Nisi quando inhibitio non esset legitima, Vel interlocutoria esset aliàs nulla.*

23 *Interlocutoria, quæ fuisset per iudicem, aut partem mandata executioni regulariter non reuocatur. Nisi reuocatio fiat de consensu partium, vt nume .24. Vel cum causæ cognitione. nu.25. Vel ipsa interlocutoria fuisset inualida. nu.26.*

27 *Extraiudicialis appell. ab aliqua interlocutoria, puta à processibus executoris regulariter nõ facit attẽtata.*

28 *Nisi in euentum causæ, in appellatione expressæ.*

29 *Et nisi per appellantem fuisset oblata probatio causæ et non fuisset admissus.*

30 *Et nisi in Appellatiõe extraiudiciali super electionibus Cathedralium & regularium ecclesiarum.*

31 *Causa in appellatione ab interlocutoria exprimi debet.*

32 *Etiam si sit notoria.*

33 *Nisi simus in interlocutoria, cuius iniquitas per allegationem iuris detegitur, puta à decreto sequestri.*

34 *In dubio nunquam pro veritate causæ in appellatione expressæ præsumitur.*

35 *Appellatione ab interlocutoria per probationem causæ in ea expressæ iustificata tunc, & non ante attentata ea pendente reuocantur.*

36 *Iustificatio appellationis dicitur suspendere iurisdictionem iudicis à cuius interlocutoria est appellatum.*

37 *Suspensio iurisdictionis, vbi datur, ibi & attentata considerantur.*

38 *Oblatio probationis causæ in appellatione ab interlocuteria expressæ si non fuit admissa sufficit quoad effectum causandi attentata.*

39 *Appellans à non admissione suarum exceptionum, licet illas non probet sufficit, quòd super illis incontinenti probationes offerat, quoad deuolutionem negotij, & reuocationem attentatorum.*

40 *Appellans ab interlocutoria, eo ipso quòd docet probationem oblatam iustificat suam appellationem.*

41 *Oblatio probationis causæ in appellatione ab interlocutoria expressæ an requiratur realis, vel sufficiat etiã verbalis remissiuè.*

42 *Causæ expressio in appellatiõe ab interlocutoria, illiúsque probatio, an sufficiat fieri per relationem ad acta, remiss.*

43 *Causæ si fuerint plures in appellatione expressæ vnam tantum iustificatione probari sufficit.*

44 *Iustificatio causæ in appellatio. expressæ potest fieri etiã coram iudice ad quem.*

45 *Causam in appellatione ab interlocutoria expressam sufficit esse probabilem ad effectum, vt sententia post eam lata sit ipso iure nulla.*

46 *Atentata pendente appellatione ab interlocutoria reuocantur etiam illa non iustificata, quando iudex ad quem inhibuisset.*

47 *Excommunicatio, & censuræ post appellationem ab interlocutoria latæ, etiam si veritas causæ appell. nõ probetur non valent.*

48 *Censuræ, vt dicantur nullæ sufficit solummodo probare, quòd fuerint promulgatæ appellatione pendente.*

49 *Appellatio in electione ecclesiarum Cathedralium, vel regularium, etiam non iustificata facit, vt quicquid post eam fit, irritum sit, & inane.*

50 *Appellationi ab interlocutoria si iudex detulit, etiam si appellatio non iustificetur causat attentata.*

51 *Appellatio ab interlocutoria facit attentata, quando illa habet vim diffinitiuæ, & .nu.56.*

52 *Interlocutoria habens vim diffinitiuæ, regulatur secundum naturam diffinitiuæ.*

53 *Iudex reuocare non potest interlocutoriam vim diffinitiuæ habentem.*

54 *Appellans ab interlocutoria habente vim diffinitiuæ tenetur seruare formam c cordi de appell. in 6.*

55 *Statutum prohibens appel. ab interlocutoria, nõ intelligitur de interlocutoria mixta & quæ habet vim diffinitiuæ.*

57 *Sententia interlocutoria vim diffinitiuæ habens, quæ dicatur, remissiuè.*

58 *Iudex à cuius interlocutoria est appellatum, si præfixit appellanti terminum ad prosequendum appella. vel ad audiendum responsum, non potest ea pendente vltra procedere.*

59 *Termini per iudicem præfixio habet vim dilationis, qua pendente officium iudicis conquiescit.*

60 *Iudex si per appellantem ab eius interlocutoria requisitus deneget apostolos, non potest pendente hac appellatione vltra procedere.*

61 *Etiam si aliàs potuisset, puta quia appellatio fuisset frustratoria.*

62 *Nisi appellans suæ appellationi renunciasset.*

63 *Comparens coram iudice à quo ad effectum docendi de grauamine non censetur appellationi renunciare.*

64 *Iudex impetratus per appellantẽ ab interlocutoria ante dationẽ apostolor. an valide procedat remissiuè.*

65 *Cancellaria non daret iudicem si sibi exprimeretur pendere terminum apostolorum.*

66 *Appellationi ab interlocutoria si iudex deferat non potest vltra procedere.*

67 *Iudex per delationem appellationi abdicat à se omnem iurisdictionem, & in superiorem transfundit.*

68 *Nec illam recuperat, etiam si grauamen reuocaret.*

69 *Etiam si appellatio esset sine causa, ita, vt nec suam delationem reuocare possit, vt nu.89. in fi.*

70 *Et esset interposita sine scriptis.*

71 *Et non essent petiti apostoli.*

72 *Et paratus esset reuocare grauamen secũdum aliquos.*

73 *Etiam de consensu partium.*

74 *Etiam si res esset integra, secundum aliquos, licet contraria opi. videatur æquior, & humanior secundum alios.*

75 *Etiam si tacitè appellationi detulisset.*

Puta dando acta pro apostolis. vt nu.76.

Vel nihil respondendo de apostolis. vt nu.77.

78 *Etiam si sibi non fuerit inhibitum.*

79 *Etiam si non ipse sed subdelegatus ab eo cum clausula (donec vices suas duxerit reuocandas) detulerit.*

80 *Etiam si simus in criminalibus, & in senteatia lata cõtra*

tra confessum, & conuictum.

81 *Iudex qui appellationi detulit, validè procedit, si per iudicem ad quem sibi causa remittitur.*

82 *Ordinarius iudex, & qui potest per viam quærelæ adiri, si post delationem ab interlocutoria per partes adeatur validè procedit.*

83 *Clausula si & inquantum in delatione appellationi apposita, operatur, vt si de iure appellationi erat deferendum censeatur delatum, aliàs secus.*

84 *Etiam si appellatio cum dicta clausula admissa, fuisset per principem alteri commissa.*

85 *Etiam si in commissione fuisset appositum decretum irritans.*

86 *Iudex post delationem, licet non possit procedere, potest tamen appellanti terminum ad prosequendum appell. præfigere.*

87 *Etiam ex aliquo interuallo, secundum aliquos.*

88 *Iudex vnus ex duobus qui tulerunt sententiam interlocutoriam si appellationi detulit, potest suam delationem reuocare, antequam alius deferat.*

89 *Nisi appellatio fuisset interposita ad sedem apostolicã, secundum aliquos.*

90 *Excommunicatio etiam post appella. ab interlocutoria est nulla.*

91 *Etiam si veritas causæ in appellatione expressa non probetur.*

92 *Appellatione ab interlocutoria pendente non potest iudex procedere ad actum irreparabilis grauaminis.*

93 *Sententia interlocutoria de aliquem torquendo si sit lata, & ab ea appelletur, non potest appell. pen. executioni demandari.*

94 *Etiam si iudex à quo non fuerit inhibitus, & infrà numero 98.*

95 *Tortura alicui inflicta non põt per diffinitiuã reparari.*

96 *Irreparabile grauamen, dicitur quando continet factũ.*

97 *Grauamen reparabile, sed cum magna difficultate censetur esse irreparabile.*

99 *Confessio facta in tortura post appellationem à decreto torturæ non valet.*

100 *Iudici volenti spreta appellatione, ad executionem procedere, potest impunè resisti.*

101 *Iudex à cuius interlocutoria fuit appellatum si sit inhibitus attentat.*

102 *Inhibitio facit illicitum, quod antea erat licitum.*

103 *Attentata dicuntur omnia de stilo Rotæ, quæ geruntur post inhibitionem.*

104 *Inhibitio de necessitate an requiratur ad hoc, vt processus factus per Iudicem post appellationem ab eius interlocutoria sit nullus.*

105 *Attentata post appellationem ab interlocutoria, vt reuocentur, non sufficit quòd iudex à quo sciat iudicẽ ad quem incepisse cognoscere de veritate causæ appellationis, secundum aliquos.*

106 *Sententia diffinitiua lata post appellationem antea ab interlocutoria interpositam valet secundũ aliquos.*

107 *Contrarium est verius.*

108 *Processus factus pendẽte appellatione à taxatione expensarum dicitur nullus.*

109 *Appellatione à taxatione expensarũ interposita, quicquid postea fit circa expensas dicitur attentatum.*

110 *Sententia siue decretum taxationis expensarum, potius videtur diffinitiuæ vim habere, quã interlocutoriæ.*

NVNC deueniendum est ad eiusdem Regulæ LIMITATIONES.

PRIMA igitur Limitatio Regulæ principalis sit, vt non habeat locum in appellatione à sen-
1 tentia interlocutoria † licet enim appellatio ab interloquutoria eximat appellantem à Iurisdictione Iudicis à quo, ca. ad audientiam, & c. dilectus. extr. de appell. c. tuas. de senten. excommu. c. licet. & eo. ti. lib. 6. Crauett. cons. 103. visis. num. 6. lib. primo. Nihilominus†
2 si iudex ea pendente procedat non videtur attentare, cum procedere
3 possit† quousque sit inhibitus, ad tex. in c. non solùm. de appell. in 6. & est decis. Guid. Pap. 437. nume. nono. versi. secundo quæro: Et quoniam materia huius limitationis sicuti de per se satis lata est, ita etiam satis vtilem, ac quotidianam, materiam continet, idcirco non ab re est illam plenius tractare, quanto tamen breuius fieri possit per viam Regulæ, & limitationum perstringendo. Sed antequam ad rem ipsam deueniamus
4 vnum necessariò præmittendum esset, † videlicet quæ dicatur sententia interlocutoria: super quo satis sit remittere lectorem, ad not. per Franc. in c. cum cessante. nume. trigesimosexto, & seqq. de appel. & Guid. Pap. decis. 12. præceptum. in fin. & Io. Bapt. gener Bart. in tracta. de arbitris. lib. nono, ca. decimoquinto, in princ. & decis. Tolos. 48. & ibi Stefan. aufrer. in addit. & Misinger, cons. 6. 1. decadis. nobilis. nu. 17. & seq. in quibus locis dũ
5 declarant † triplex esse genus sententiarum, videlicet Diffinitiuam, Interloquutoriam, & Mixtã, satis ex eis quisque colligere poterit, quæ sit sententia interloquutoria ad propositum huius primæ limitationis, in qua
6 REGVLA sit † quòd gesta, & processus factus pendente appellatione à sententia interlocutoria, regulariter non dicuntur attentata, nec veniunt per modum attentati reuocãda, nisi in certis casibus, de quibus infrà in limitationibus. Probatur regula expressè, in dicto c. non solũ. de appel. in 6. & est dicta decis. Guid. Pap. 436. nume. 9. vers. secundo quæro, & tradit latius Franc. in ca. super eo. num. sexto, & seqq. post Anto. de Butri. contra Panorm. ibi de appell. & post Lanfran. & alios tradit Io. de Neuizza. in cons. sexto, non declines. nu. decimoquinto, & Aug. Bero. in consil. 106. quatuor. num. 8. & seq. li. tertio, & post Soci. in regula, 21. tradit etiam Lancel. Corrad. de. Prætore. §. secundo. de offici. prætor. in caus. ciuil. in Cap. de appellation. sub nume. vigesimoprimo, vers. vigesim o quando & ex ista regula infertur.
7 Primo† quòd pendente appellatione ab interlocutoria Iudex à quo potest recipere, & examinare testes absfuturos, vt latè per Fely. in c. quoniã frequenter. nu. 19. & seqq. vt lit. non contest. & facit Rot. decis. 2. aliàs 59. nota de test. in antiq. Ad
8 ꝙ dictum vniuersaliter† quòd appellatione pendente iudex à quo examinando testes ad perpetuam rei memoriã non attentat. Vide Petr. Duẽ. in reg. 42. nu. 23. vbi allegat etiã Affli. super cõsti. regni. de quo dicto, latius infrà hoc eodem ca. in 38. limit. prin. & etiam in 43. limit. nu. 3. Hinc etiã,
9 & secundò infertur quòd † sententia diffinitiua, & possessio eius vigore capta pendente appellatione ab interlocutoria, ante quàm esset inhibitum, non dicitur attentata, aut sequestrãda, etiã si Iudex appellationis sententiam interlocutoriã primi iudicis, à qua fuerat appellatũ, reuocasset, vt est in recollect. A. Aug. decis. nona, incip. va
10 cante. Quod dictum† quod executio facta pendẽte appellatione ab interlocutoria regulariter valeat

valeat,tenet,& firmat Iaſo.in conſi.187.circa primum.col.tertia,verſ.quarto facit.lib.ſecundo.In de etiam,& Tertio infertur illud vulgare, & vniuerſale dictum,quod ponunt omnes doctores in
11 c.cum ceſſante.de appel.† Videlicet quòd Iudex poteſt pendente appellatione à grauamine reuocare grauamen.

Quæ illatio licet plene,& vniuerſaliter ſit tractata per Franc.in dicto cap.cum ceſſante.Cuius dicta retulit,& latè reaſſumpſit Lancell.Corrad. in tracta.de Prætor.§.2.de offic.Prætor.in cauſ.ciuil.in cap.de ſenten.nume.9.& ſeqq. tamen quia plura per eum ibi dicta non reſpiciunt actum reuocationis faciendæ per iudicem appellatione ab interlocutoria pendente, ſed generaliter, an, & quando Iudex poſsit ſententiam interlocutoriam reuocare,ne extra propoſitam materiam diuagari videamur,ea tantum hic ſubnectemus, quæ reuocationem pendente appellatione faciẽdam concernunt,tum ex dictis per Franc.& Deci.ibi,tum ex aliis etiam doctoribus ibi, & alibi: Sit itaque in hac illatione

Iudex poteſt pendente appellatione ab interlocutoria grauamẽ, & ſuam interlocutoriã reuocare, Quod ampliatur duobus,& limitatur quatuor modis.

12 Regula quòd† Iudex poteſt pendẽte appellatione à ſua interlocutoria grauamen, & ſuam interlocutoriam reuocare,ad tex.in dicto c.cum ceſſante.vbi Deci.in 8.not.& Franc.in 6.not. & in ca.ſi à Iudice.de appell.in 6.cum ſimili.& ex hac regula proceſsiſſe videtur ſtilus repoſitionum,
13 quæ conſueuerunt fieri in Curia:† nam ſi illato per Iudicẽ grauamine ab eo pars appellet, & Iudex appellantem reponat,videtur reponendo reuocare illatum grauamen:quòd ſi reponendo iu
14 dex alteram partem grauet† poteſt illa à repoſitione appellare: & de hac repoſitione loquitur Rot. deciſio. duodecima, aliàs 362.ſi auditor.de probati,in no.& in recollect. Caputaquen. parte 1.deciſ.265.incip.Iudex repoſuit.

Amplia nunc regulam huius illationis .Primo,vt non ſolum poſsit interlocutoriam reuo-
15 care,vt in regula,verum etiam† quòd illa reuocatio irritat,& annullat proceſſum per Iudicem ad
16 quem medio tempore factum: † nam ſi poſt appellationem appellans Iudicem impetrauerit, & Iudex impetratus procedat,talis proceſſus,ſubſecuta demum reuocatione interlocutoriæ, per primum Iudicem factus dicitur eſſe nullus,vt tradit poſt alios de quibus ibi per eum,Nico.Boer. deciſ.256.poſt princ.Secundo Amplia,vt non ſo-
17 lùm Iudex† ſed etiam arbiter ſuam interlocutoriam reuocare poſsit ſecundum Io. Bapt. gener. Bart.in tracta.de arbit.lib.nono,ca. decimoquinto.nume.14. Limita regulam huius illationis.
18 Primo niſi talis interlocutoria† haberet vim diffinitiuæ,vt per Franc.vbi ſuprà.num.6.verſ.ſed tamen limita.1.Quem refert Lanc.Corrad.vbi ſuprà,verſ.niſi interlocutoria.Quòd dictum ſublimita,vt non procedat quando à tali interlocutoria vim diffinitiuæ habente fuiſſet per partẽ appellatum,quoniam hoc caſu Iudex poterit illam reuocare:nam appellatio addit robur ad reuocãdum,vt eleganter poſt alios conſiderat Capit.deciſ. prima. inci.in cauſa.num. vigeſimoſeptimo, & num.29. Quæ† autem dicatur vim diffinitiuæ
19 habere,vltra allegata per Fran.ibi vide Ruyn. cõſil.78.in quæſtione. nume.3.lib.5.vbi etiam ille ſe remittit ad plenè no.per Ant.de Butr.in conſi.6. & alios de quibus ibi per eum. Et faciunt ad hãc limitationem,quæ nos dicemus infrà proximè, in ſecunda ſublimitatione huius primæ limitationis principalis. nume. quinquageſimoprimo, vbi particulariter poſuimus hanc limitationem.
20 Secundo niſi† Iudex appellationi huiuſmodi detuliſſet:quia poſt delationem non reuocat, vt ibidem per eum nu.14.qui plura allegat.ad quòd vide,quę latè diximus infrà,in quinta ſublimitatione huius primæ limitationis principalis. nu.66. & Lancell. Corrad.vbi ſuprà,in 6.limitat. Tertio
21 niſi † ſit inhibitum,vt per eum ibi nu.16.qui alios allegat.Cui adde Lanfranc.deciſ.459.inci. appellatione,& Corrad.vbi ſuprà,verſi.ſexto,ſi poſt receptã.de qua limitatione licet probabiliter poſſit dubitari,vt eleganter ibi per eum,tamen retinendo eam; vltra ea quæ conſiderantur ibi per
22 Franc.intellige, vt procedat† quando inhibitio eſſet legitima,aliàs Iudex etiam poſt inhibitionem poteſt ſententiam iuterlocutoriam reuocare,vt tradit Marant.in Speculo ſũo,in tertia parte ſextæ partis principalis.quæſt.ſecunda.nume. 196.Item intellige niſi illa interlocutoria eſſet aliàs nulla,quia ſtante illius nullitate non obſtante inhibitione poteſt reuocari, vt poſt alios tradit Capit.in dicta deciſ.prima.in cauſa.nume.30.
23 Quarto† quando interlocutoria fuiſſet per Iudicem,aut partem mandata executioni: tũc enim non reuocatur,vt per eum ibi.num.20. vbi tripliciter exemplificat,& ponit etiam Corrad.vbi ſu-
24 prà verſ.nono quando,† quòd tamẽ intellige niſi
25 fieret reuocatio,vel de conſenſu partium† vel cũ cauſæ cognitione,vt vltra Franc.ibi tradit Pariſ. in conſ.107.quæritur.nu.103.lib.3 & ex recentioribus Aug.Bero.in conſ.16.in cauſa.num.23.& ſeq. lib.3.Vbi num.25. hanc limitationem ſublimitat
26 † niſi ipſa interlocutoria fuiſſet inualida, & lata abſque cauſæ cognitione,tunc enim etiam quòd fuerit executa poteſt per iudicem reuocari. Cætera autem quæ vniuerſaliter hunc articulum reſpiciũt,an ſ.Iudex poſsit ſuã interlocutoriã reuocare,vide ibid.per Frã.qui non minus latè,quàm eleganter hanc materiã proſequitur,dic vt per eũ.

Redeundo nunc ad principalem Regulam huius Primæ Limitationis quæ eſt quòd geſta appellatione ab interlocutoria pendente regulariter non ſunt attentata,nec ſunt per viam attentatorum reuocanda per ſupradicta,illam

Geſta pẽdente appellatione ab interlocutoria nõ dicuntur attẽtata. Quod Ampliatũr vno modo,& Limitatur decẽ.

Amplia,

Primo,vt non ſolũ procedat in appellatione iudiciali à ſententia interlocutoria interpoſita:
27 † verum etiã in appellatione extraiudiciali: quo caſu non reuocantur attentata, niſi in euentum cauſæ appellationis, vt dicemus infrà hoc eodẽ cap.ſuo loco.in tertia limitatione regulæ principalis de atten.appellatione pend.num.4. & ideo attentata per executorem pendente appellatione extraiudiciali à proceſsibus ſuis interpoſita, non ſunt per modum attentati ante omnia reuo
28 cãda† niſi in euentum cauſæ,vt ſuprà, vt eſt Rot. deciſ.44.aliàs 344.licet de appella.in no.& facit alia deciſ.43.aliàs 321.ſi appellatus,eo.titu.de appell.in no.licet ſub dubio fortè loquatur, & not. Mil.in verb.attentatã,verſ.ſeptimo, vbi hanc ampliationem videtur dupliciter limitare. Primò
29 vt non habeat locum† quando fuiſſet per appel-

lantem

iantē oblata probatio causæ in appellatione ex-
30 pressæ,& non fuisset admissus. Secundo † in ap-
pellatione extraiudiciali super electionibus Ca-
thedralium,& regularium Ecclesiarum: de quo
dicemus nos infrà in tertia sublimitatione huius
Regulæ.num.49.
LIMITATVR nunc eadem Regula multipli
citer,&
Primo quando veritas causæ in appellatione
expressæ fuerit per appellantē probata,& sic iu-
31 stificata appellatione: clarū est enim † quòd cau-
sa regulariter in appellatione ab interlocutoria
debet exprimi.c.coram.de appell.in 6.clem.ap-
pellanti.eo.titu.Rot.decis.2.aliàs 7.si appelletur.
32 de appell.in no.† etiam si sit notoria, secundum
Anto.de Butr.in c.vestra.de cohabit.cler.& mul.
quem refert Mil.in verb. appellans à grauamine
33 tenetur.fol.18.† nisi simus in interlocutoria, cu-
ius iniquitas per allegationem iuris detegitur:
quia tunc non requiritur expressio causæ, puta
à decreto sequestri.quòd regulariter est prohibi
tum,vt est dicit decis.Cass. quinta,dubitatū fuit.
34 nu.2.& 4.de seq.possess.& fruct.Vnde cū † in du-
bio nunquam pro veritate causæ in appellatio-
ne expressæ præsumatur,vt tradit Rot. decis.44.
aliàs 344.licet.nu.5.de appel.in no.necessario re-
quiritur huiusmodi causæ probatio, & appella-
35 tionis iustificatio,† quo facto,& non ante atten-
tata post appellationem ab interlocutoria reuo
cantur.c.vt debitus.de appell.& per illum text.
Frāc.in c.super eo.el primo.in fi.eo.tit.& est tex.
clarus in c.non solum.de appell.in 6.Et hoc pro
Regula necessaria in materia attētatorum, tam
in interlocutoria iudiciali, quàm extraiudiciali
tenendum esse dicit Fran.in c.significantibus.nu
me.8.ver.vltimo tene menti.de appell. idémque
ponit in c.interposita.in princ.eo.tit.& est decis.
Rot.prima,aliàs prima. attentata in vltima ad-
dit.de appell.in no.& decis.35.aliàs 234.si Rector
de appell.in no.& decis.8.aliàs 81.nota.de appell.
36 in antiquis,Cuius dicti ratio illa esse potest † quia
per iustificationem appellationis iurisdictio Iu-
dicis à cuius interlocutoria est appellatum dici-
tur esse suspēsa,vt tradit Lap.alleg.prima, sub nu
37 me.6.in fi.Vnde stante † suspensione non est mi-
rùm,si subintrant attentata,quæ vbi suspensio iu
risdictionis datur,considerantur.ad not.per do-
cto.in c.non solum de appell.in 6.& no.Franc.in
c.pastoralis.col.tertia.nu.6.vers.sextò operatur.
de appell.& post Didac.c.23.practic.quæst. Hier.
Manfred.lib.2.practic.conclus.super attenta.con
clus.116.Et in ista prima limitatione ista sit Regu
la,quam Amplia, Primo,vt procedat non solùm
38 quando veritas est actualiter probata † verùm suf
ficiat probationem fuisse oblatam,& non fuisse
admissam,vt tradit Mil.in verb. attētata post ap
39 pellationem † puta si quis à non admissione sua-
rum exceptionum appellauerit, & obtulerit in-
continenti probationem suæ exceptionis: hoc e-
nim sufficit quoad deuolutionem negotij, & re-
uocationem attentatorum,vt tradit Franc.in c.
interposita.sub num.4.ver.septimo limita, de ap
pell.& est decis.Rot.44. aliàs 344. licet,ad fin.de
40 appel.in no.quoniam eo ipso † quòd appellans
docet probationem oblatam, iustificat suam ap
pellationem,secundum Mil. in verb. appellans à
41 grauamine.fol.16.† An autem requiratur realis
vel sufficiat etiam verbalis oblatio,vide per Mil.
vbi suprà proximè,post Ant.de Butr.in dicto ca.
interposita,& Io.And.in c.ex parte. extrà de te-
42 stibus. Secundò,vt procedat † etiam si causæ
huiusmodi expressio,& probatio fieret per rela-
tionem ad acta secundum Lanfranc.decis.208.in
appellatione.Hæc tamen ampliatio non est sine
dubio,cum multi cōtrariū tenuerint,vt no.idem
Lanfranc.ibi,præsertim per ea omnia, quę ponūt
Domini decis.2.aliàs 7.si appelletur,de appell.in
43 no.Tertio,vt procedat † etiā si plures causæ fuis-
sent in appellatione expressæ,& in iustificatione
vna tantum probata.c.significauit.& c. significā
te,& ibi Abb.& Deci.de appella.& est decis.Nic.
Boer.74.incip.dico quòd sic. nu.4.& seq. Quar-
tò,vt procedat etiā si huiusmodi iustificatio non
44 fieret coram Iudice,à quo † sed coram Iudice ad
quem,quia,& coram eo,potest causa appellatio
nis interlocutoria expressa iustificari,& ea iustifi
cata attentata venirent reuocanda,ad no.in c.in
terposita.vbi Franc.post princ.de appell.& tra-
dit Lud.Gozzad.in cons.22. circa num. decimo-
45 quinto.videtur posse ampliari,vt sufficiat † cau-
sam in appellatione expressam esse probabilem,
ad effectum,vt sententia post appellationem ab
interlocutoria,cum causæ expressione interposi
tam sit ipso iure nulla, tū quia ius est semper cer-
tum,tū quia in processu causæ poterit apparere
de iustitia,vel iniustitia illius causæ,vt post Frāc.
in c.sæpè.in gl.in verb.rata.de appel.fuit tentum
in vna Asten. occupationis sedis, sub die 12. Fe-
bruarij 1552.vt est in recollect. Caputaquen.1. de-
cis.118.incip.sententia lata. Sublimita nunc hanc
primam limitationem principalem. Primo, vt
quòd dicitur in regula huius limitationis, quòd
tunc gesta appellatione ab interlocutoria pendē
te sunt attentata, quando appellatio iustificata
46 sit † non procedat quando Iudex ad quem inhi-
buisset Iudici à quo: tunc enim etiam non iustifi-
cata appellatione gesta pendente appellatione
ab interlocutoria tanquam attentata veniunt re
uocanda,vt est tex.in dicto c.non solum.§.illa ve
rò.de appel.in 6.& dicemus latius infrà in Octa-
ua limitatione regulæ huius primæ limit. nume.
101.dum vniuersaliter traditur quòd facta inhibi
tione etiam post appellationem ab interlocuto
47 ria attentatur.Secundo,vt non † procedat in sen
tentia excommunicationis, & censurarum post
appellationem ab interlocutoria latarum, quia
illæ non valent,etiam quòd appellatio,& veritas
causæ in ea expressæ aliter non iustificetur, & so-
48 lum † incumbit onus probandi, quòd fuerint pro
mulgatæ appellatione pendente,vt not.Franc.in
c.bonæ.num.trigesimoquinto,vers. secunda con
clusio,vbi id dicit esse tenēdum menti, de appel.
per tex.in c.dilecti.vbi Imol.col.5.eodem tit. Ter
tio, vt non habeat locum in gestis post appella-
49 tionem interpositam † in electione Ecclesiarum
Cathedralium, vel regularium, quicquid enim
post dictam appellationem fit in huiusmodi ele-
ctionibus irritum est, & inane, etiam non iustifi-
cata aliter appellatione, vel oblata super iustifi-
catione probatione,ad no.in ca.si postquam.de
elect.in 6.& est decis.Rot.44.aliàs 344.licet.in fi.
de appel.in no. & per eam tradit Mil.in verb. at-
tentata post appellationem interpositam. Quæ
licet loquatur in appellatiōe extraiudiciali, mul
to ma

to magis procederet in appellatione ab interlo-
cutoria iudiciali, ob iudicij calorem, ad not. per
glo. & doct. in l. prima, in prin. ff. de verbo. obli-
gatio. Quarto sublimita, vt non procedat, quãdo
50 Iudex † appellationi ab interlocutoria detulis-
set: tunc enim etiam quòd non iustificetur appel
latio, non potest procedere, quia per delationẽ
abdicat à se iurisdictionem, meritò si procedit at
tentat, vt dicemus infrà in quinta limitatione re-
gulæ huius primæ limitationis principalis: num.
66. vbi generaliter concluditur quòd quando Iu
dex detulit (etiã quòd simus in interlocutoria)
procedendo attentat.

Secundo Regula huius primæ limit. quæ ha-
bet quòd gesta appellatione ab interlocutoria
51 pendente, non sunt attentata † sublimitatur nõ
procedere quãdo essemus in interlocutoria vim
52 Diffinitiuæ habente † quia illa regulatur secundũ
naturam diffinitiuæ, vt tradit post alios Alex. in
cons. 182. in princ. lib. sexto, & post Soci. in Regul.
21. tradit ex recentioribus Lancello. Corrad. de
Prætor. §. secundo, de offic. prætor. in caus. ciuil.
in cap. de appell. sub num. vigesimoprimo. versi.
vigesimo quando. Hinc est quòd sicut Iudex non
53 potest diffinitiuam sẽtẽtiam reuocare † ita nec
interlocutoriam vim diffinitiuę habentem. Frãc.
in ca. cum cessante. num. nono, ver. si verò quæri-
54 tur de interlocutoria: de appella. † & appellans
ab interlocutoria vim diffinitiuæ habente tene-
tur seruare formam cap. cordi. de appella. in 6. si-
cut appellans à diffinitiua Mil. in verb. appellans
ab interlocutoria vim diffinitiuæ habente. fol. de
cimotertio, & ibi additio, quæ allegat Mathesil
in notab. 39. incip. nota quòd ab interlocutoria.
Et statutum prohibens appellationem ab inter-
55 locutoria † nõ intelligitur de interlocutoria mix
ta, & quæ habet vim diffinitiuæ, vt post Barto. &
alios in l. titia. ff. de accusat. & Bal. & alios per eũ
alleg. tradit Alciat. in consil. duodecimo, roga-
tus. nu. 5. lib. 7. & quòd interlocutoria habens vim
diffinitiuæ reguletur, vt diffinitiua, per multa de-
ducit Andr. Barbat. in cons. 31. bene cuncta gerun
tur. nu. 3. li. 3. Quod etiam eleganter demonstrat
Natta. in cons. 92. motiuum. num. secundo, libr. 1.
Vnde licet in specie quoad materiam attentato
rum hanc limitationem doctores non ponant,
56 † potest tamen in hoc tractatu attentatorũ hæc
æquiparatio admitti, arg. ab identitate rationis,
& licet contra hanc æquiparationem (& conse-
quenter præsentem limitationem) repererim,
postmodum plurimum facere, quæ ponit Guid.
Pap. in cons. 124. circa materiã, vbi num. tertio, fir
mat attẽtata de quibus ibi, non reuocari post ap
pellationem, quę in casu suo erat interlocutoria,
etiam habens vim diffinitiuæ, vt ibi idem dedu-
cit, num. 1. Nihilominus substinendo hanc æqui-
parationem dicas quòd licet Guido Pap. ibi. nu.
1. loquatur de interlocutoria habente vim diffi-
nitiuæ, tamen num. tertio, dum dicit quòd atten
tata in casu suo non sunt reuocanda non fundat
principaliter se in hoc, quod illa sit interlocuto-
ria; sed in hoc quòd appellatio erat inualida, &
57 deserta. † Quæ autem dicatur interlocutoria ha-
bens vim diffinitiuæ, vide apud Franc. in dicto c.
cum cessante. vers. extra glo. num. 36. & seq. de ap
pell. & per Ruyn. in cons. 78. in quæstione. nume.
3. lib. 5. vbi se remittit ad plenè no. per Ant. de Bu
tri. in cõs. 6. & alios de quibus ibi per eum, & per
Deci. ibi. num. 15. vbi in id allegat Aret. in consil.
20. quæsti. prima, & in cons. 106. in præsenti dubi-
tatione, & nouissimè per Misinger. in consi. 6. no-
bilis. nu. 20. in prima decad. vbi etiam eleganter
declarat, quæ dicatur sententia diffinitiua.

Tertio, Regulã huius primæ limitationis sub
58 limita, † vt non habeat locum, quando Iudex à
cuius interlocutoria est appellatum appellanti
terminum aliquem, aut ad prosequendum appel
lationem, aut ad audiẽdum responsum præfixit:
tunc enim Iudex etiam quòd appellationi nõ de
tulisset, non potest appellatione ab interlocuto-
ria pendente procedere, vt est tex. & ibi glo. not.
(indistinctè loquens tam in appellatione à diffi-
nitiua, quàm ab interlocutoria) in verb. diem, in
c. personas. de appel. quam sequitur Panor. ibi, &
Franc. num. 19. & seqq. col. fi. vers. in eadem gl. ibi:
pro qua limitatione allegat etiam tex. & ibi Bal.
in l. appellatione. C. de appell. qui dicit, quòd est
singularis limitatio ad c. non solum. de appel. in
6. & per consequens ad regulam huius primæ li-
mitationis principalis, & ratio est, quã assignant
59 Panor. Franc. & Bal. in dictis locis † quia huius-
modi termini præfixio habet vim dilationis, di-
latione autem pendente Iudicis officium con-
quiescit. c. significante. de appel. & latius dictum
est sup. c. 7. de attent. dilatione pendẽte, per totũ.
60 Quartò sublimitatur, vt non procedat † quan
do Iudex, à cuius interlocutoria appellatur debi
tẽ requisitus nõ dedit apostolos, tunc enim post
huiusmodi requisitionem, & denegationem apo
stolorum nõ potest in causa procedere, & si pro
cedat irritus, & inualidus est processus, vt est tex.
in c. cordi, & in c. ab eo. de appell. in 6. licet enim
appellatione ab interlocutoria pendente regu-
lariter Iudex antequam inhibeatur procedere
possit sine periculo attentatorum. c. non solùm.
de appella. in 6. id tamen locum non obtinet fa-
cta huiusmodi requisitione, & denegatione apo-
61 stolorum, quo casu † etiam si aliàs potuisset pro-
cedere (puta, quia appellatio esset frustratoria)
vlterius non procedet, vt tradit notabiliter glo.
fi. in dicto c. ab eo, & in c. cordi, in verb. exhiberi.
de appell. in 6. cui adde decis. Lanfran. 448. licet
62 Iudex. Quam limitationem † declara nisi appel-
lans suæ appellationi renunciasset, vt dicit tex. in
dicto ca. ab eo, & gl. ibi, & Lanfran. in dicta decis.
puta per cõparitionem coram Iudice à quo. ad
63 no. in c. gratum. de offi. deleg. † nisi comparuisset
ad effectum docendi de grauamine, ad no. in c. si
à Iudice. de appel. in 6. Aduertendum tamen est,
quòd ista limitatio videtur reddi dubitabilis ex
no. per Rot. Bisign. decis. 30. num. 18. vers. à graua
mine. in fi. vbi vult, quòd si appelletur à grauami
ne viua voce, & non in scriptis, & petantur apo-
stoli, & Iudex non dando apostolos in causa pro
cedat dicitur processus valere: Nisi dicas decisio
nem procedere in appellante ab interlocutoria
interposita viua voce, & sine scriptis contra for-
mam dicti c. cordi. & ca. ab eo. & propterea non
debet videri mirum si non seruata forma dicto-
rum Iurium, non resultat effectus inualiditatis
processus: qui introducitur per dicta Iura, & ista
videtur etiã intentio Bisign. ibi in vers. secus cre-
derem, si esset ipso Iure nulla. Quid autẽ è cõtra
64 † si appellans ab interlocutoria ante dationem
aposto

apostolorum Iudicem impetret, & ille de facto
ꝓcedat, an huiusmodi processus factus appella-
tione pendente ante dationem apostolorum va
leat, videtur concludendum, quòd sic, vt est de-
cis. Bisign. 2. numero sexto. vers. vtrum si appelle-
tur à grauamine, vel ab interlocutoria, quam de
65 iure veram dicit ibi Bisign. licet † cancellaria non
daret Iudicem si sibi exprimeretur pendere ter-
minum apostolorum: de quorum omnium veri-
tate dicemus latiùs infra, in 13. capitul. de attent.
pend. termin. aposto. petend. numero quinto, &
per tot.

Iudex deferēs appellationi abdicat à se omnē iurisdictionē, & nō potest vltra procedere: Quod decē modis Ampliatur, & quinque limitatur.

Quintò sublimitatur, vt Regula non procedat
66 † quādo Iudex appellationi à sua interlocutoria
interpositæ detulisset: tunc enim obstante dela-
tione non potest vltra procedere, cū per delatio
nem abdicauerit à se omnem Iurisdictionem, &
breuiter in hac quinta sublimitatione ista fit Re
gvla, quòd Iudex postquam detulit appellatio
67 ni non potest vltra procedere † quia per delatio
nem censetur abdicare à se omnem Iurisdictio-
nem, & in superiorem transfundere, vt in c. cum
appellationibus, de appell. in 6. & tradit Ioānes
Andr. in c. cū cessante, & alij relati ibi per Franc.
68 numero 14. vers. quinto limita. de appell. nec il-
lam recuperaret si grauamen, & interlocutoriam
reuocaret, vt eleganter per Paris. cons. 106. Boni-
fatius. num. 6. & numero 25. libro 4. & nouissimè
Osasc. in decis. Pedemont. 131. decreto. nume. 10.
69 Quam Regulam Amplia, Primò † vt proce-
dat etiam si appellatio esset sine causa, vt tradit
Paris. in dicto cons. 106. cui adde Rolan. de Vall.
cons. 77. viso, sub numero 2. libro secundo. Secun
70 dò etiam † si esset interposita sine scriptis. Paris.
& Rolan. vbi suprà. quibus adde in recollect. Ac-
chill. de grass. decis. 2. appellatio. de appell. Tertiò
71 etiā † si non essent petiti apostoli, vt per Paris. &
Rolan. vbi suprà. Quartò vt post delationem
72 † non possit vltrà procedere, etiam si vellet reuo
73 care grauamen † etiam de consensu partium, vt
est decis. Rot. 8. aliàs 70. si Iudex. de appell. in no.
& decis. 49. aliàs 363. ex hoc, de appell. in no.
74 Quintò † etiā si res esset integra, vt no. in supra-
dictis decis. 8. & 49. & no. Mil. in verb. Iudex de-
ferendo, & vers. seq. folio 175. quamuis hanc, & su
periorem ampliationem Fran. in dicto capitulo
cum cessante, numero 14. versiculo secundo ad-
uerte videatur non tenere, & fortasse probabili-
ter ex rationibus per eū cōsideratis, & aliis quę
latiùs prosequitur Iacob. Henric. in consilio 34.
vtrū Iudex. libro 3. per tot. vbi elegāter hanc opi.
tuetur, quòd Iudex à quo (postquam detulit po
test re integra, vel de consensu partium procede
re, præsertim col. 2. vers. in contrarium, & col. pē.
numero 17. vbi subdit, quòd hæc opinio vide-
tur esse æquior, & humanior, & cæteris copio-
sius hanc materiam tractat, licet non admodum
75 ordinatè. Sextò † etiam si Iudex non expresse,
76 sed tacite appellationi detulisset, puta † dando
acta pro apostolis, vt dicit dicta decis. 8. aliàs
77 70. si Iudex, de appell. in no. † Vel etiam nihil re
spondēdo de apostolis, vt in pulchro casu tradit
Lap. alleg. 124. factū. vers. sed contrarium. Septi-
78 mò, † etiamsi per Iudicem ad quem sibi nō fue-
rit inhibitum: quia delatio sua absque alia inhi-
bitione sibi manus dicitur ligasse, secundum Ro.
lan. de Valle in dicto cons. 77. viso. sub numero 2.
li. 2. nam quoad effectū suspensiuū videntur æqui
parari, vel quod appellationi sit delatū, vel quòd
Iudici sit inhibitum, vt post Bart. in l. ex ius q. nu.
5. de appellat. recip. tradit nouissime Pet. Ant. An
gussol. in cons. 47. gerens. sub numero secundo, li
bro tertio. Octauo vt procedat non solùm si Iu-
79 dex ipse deferat † verum etiam si detulerit sub-
delegatus ab eo, cum clausula, donec vices suas
duxerit reuocandas, si ante reuocationē detulit,
vt est decis. Bisignett. 21. aliàs 30. numer. 21. incip.
an executore. in tit. de appellat. & dicemus etiā
infrà hoc cap. in sexta limit. princip. nu. 22.

Nonò, vt delatio operetur prędictū effectum
etiamsi simus in criminalibus, & in sententia la-
ta contra confessum, & cōuictum, quæ licet aliàs
executioni demandetur nō obstāte, quòd ab ea
fuerit appellatum ad notata per omnes in c. Ro
80 mana. §. si autem. de appellationibus in 6. si † ta-
men Iudex illi detulerit executio retardatur, vt
fuit notab. dictum Ang. in l. constitutiones. ff. de
appellationibus, & ante eum Bald. in l. 1. colu. 15.
C. de confessis, quos refert, & sequitur Aufr. in
addit. ad decis. Tholos. 176. ad med. vers. & de ma
teria. Decimò amplia, vt Iudex postquam appel
lationi, etiam friuolæ detulit, nec etiam suam de
lationem reuocare possit, vt post Gemin. in cap.
cum appellationibus. §. si verò Iudex. colu. 1. de
appel. in 6. tradit Pet. Ant. Angussol. in dicto cōs.
47. nu. 3. lib. 3. Limita nūc regulā in hac quinta
81 sublimitatione positā, Primò nisi † per Iudicem
ad quē causa remittatur, vt in dicto c. cū appella
tionibus, & tradūt domini in dicta decis. 8. & 49.
82 Secūdò quando † essemus in Iudice ordinario,
vel alio, qui possūt per viam querelæ adiri, quia si
ab eius interlocutoria appelletur, partes possunt
re integra, etiā hac appellatione pendēte coram
eo cōparere, & processus valet, vt sentiūt domi-
ni dicta decis. 49. circa fi. quos in hoc secuti sunt
Mil. in verb. Iudex deferēdo. fol. 175. & Frāc. in di-
cto c. cū cessante. nu. 14. vers. sed aduerte primo.
Tertiò quādo delatio nō esset facta simpliciter,
83 sed cū clausula solita si & in quātū, † quoniā hoc
casu si de iure non erat deferendum, nō censetur
delatum, vt tradit Ruyn. cons. 6. in lite. numero
27. libro 5. & no. Maranth. in specul. in q. 2. tertiæ
partis sextæ partis principalis. nume. 200. & no-
uissimè tradit Rolan. in dicto cons. 77. viso. num.
18. libro 2. post Bald. in l. edita. col. 17. C. de edēd.
Ang. in cons. 207. col. 3. vers. non obstat. Roma. in
cons. 501. col. 2. Perusin. in c. sępe. col. 2. de apppell.
(qui dicit hoc esse tenēdū menti: quia multi id nō
intelligunt) Fel. in c. cum contingat. col. 3 de offi.
deleg. Soci. in cons. 18. col. pen. libro 1. & Alciat. in
cons. 409. nu. 3. & nouissimè Moder. in annot. ad
Aegid. nu. 168. Ad idē est hodie bona decis. senat.
Pedemonta. quinta, incip. certa dic. n. 9. vers. nec
obstat clausula, vbi plerique ex suprà citatis alle
gātur. Quod etiam nouissimè secutus est Menoc
ch. de adipiscen. poss. remed. 4. quæ. 100. numero
868. post Nattam in cons. 566. numer. 5. libro 3. &
de recuperand. posses. in 9. remed. numer. 331. vbi
vltra præallegatos citat etiam Grat. cons. 26. nu.
211. libr. 2. & Plot. in l. si quando. num. 159. C. vnde
vi. Quibus adde quòd idē tenet Pet. Calephat. in
ter cons. matrimonial. libro 1. cōs. 76. in causa. nu
mero 17. & Alciat. in cons. 48. in hac attentatorū
causa. numero 4. libr. sexto, & post aliquos ex su

prà allegatis,ac etiam Soci. in conf. 47. numero sexto,li.4.tradit Lancell.Corrad.de Prætore.§.2. de offic.præt.in cauf.ciuili.in cap. de appellat.n. 10.Et ideo aliàs in Vna Aretin. Cappellaniæ coram Dom.meo Oradino.sub die 10.Martij.1539. fuit tentum, quòd si de iure appellationi erat deferendum , quamuis non simpliciter Iudex appellationem admittat, sed cum dicta clausula si, & in quantum, & terminum ad prosequendum præfigat, talis admissio operatur,vt spolium postea commissum dicatur attentatum.Quæ limitatio potest notabiliter ampliari ex his quę habétur in dicta decis. 5.Pedemonta.numer.9.vt pro-
84 cedant † etiamsi appellatio per Iudicē cū dicta clausula admissa,fuisset per principē, & superio-
85 rem commissa , & alteri delegata † etiam cum decreto irritanti , quòd quicquid secus factum fuerit,esset irritum, & inane, nam si illa appellatio,tanquā friuola,de iure non erat admittenda (quia illa non censetur admissa) nec etiam decretum hoc casu censebitur actus factus post dictā appellationem , & eius commissionem irritare: ea ratione,quia tale decretum tanquam accessorium ad appellationem,& interpositum, & adiectum dispositioni conditionali,non verificata cōditione non operatur effectus suos,vt latè,& eleganter in dicta decis.nu.9.& pluribus seqq.

86 Quartò quia † licet Iudex post delationē nō possit procedere ad vlteriores actus in lite, potest tamen etiam pendente appellatione præfigere appellanti terminum ad prosequēdam appel
87 lationem † etiam si non in continenti,sed ex aliquo interuallo id faciat,vt est decis.Rot.50. aliàs 356.si appelletur.de appell. in no. & per eam Mil. in verb.Iudex,qui detulit.fol. 175. licet aliqui tenuerint contrarium,vt per dominos ibi.

88 Quintò,quando † essemus in interlocutoria prolata à duobus Iudicibus,quorum vnus detulit,is enim si antequam alius deferat, velit suam delationem reuocare hoc facere potest, & non obstante tali delatione actus reuocationis valet, & tenet,vt fuit not. dictum Ang. & Bald.in leg. si cum dotem.§.eo tempore.ff.solut.matri.quos ibidem refert,& sequitur Alex.numer. 3.vbi etiā alios allegat,& inter cæteros Roma. ibi , hoc di-
89 ctum intelligentem † nisi talis appellatio(cui fuisset,vt præfertur,delatum) interposita fuisset ad sedē apostolicā.Quæ tamen Roma.opi.ab Alex. ibi non tenetur.

Sextò sublimitatur hæc prima limitatio regu-
90 læ princip.† vt non procedat in excommunicatione, quia licet Iudex pendēte appellatione ab interlocutoria posset regulariter ꝓcedere , vt in nostra regula,ad actum tamē excommunicationis ꝓcedere non potest:Regulare enim est,quòd excommunicatio prolata post appellationem legitimam est nulla, vt est tex.& ibi no. Franc.in capitulo ad præsentiam.in princ.de app.& aliquid etiam per Frāc.in c.sępe, in glo.in verb. rata.sub numero 3.eo.tit.& diximus latiùs suprà in 8.ampliatione princ.nu. 1. Amplia hāc limitationem
91 vt procedat † etiam si veritas causæ appellationis non probetur:quoniam etiam hoc casu ad inualidandam Excommunicationis sententiam solùm sufficit probare fuisse prolatam post appellationem:Franc.in c.bonæ.nu.35.vers.secunda conclusio,de appell.

92 Septimò,sublimitatur † vt nō procedat in grauamine & actu irreparabili , quia ad illum post appellationē ab interlocutoria Iudex procedere non potest,puta si sententia interlocutoria contineat grauamē irreparabile,& executionem ir-
93 retractabile,† prout est de aliquē torquendo:hoc
94 enim casu,statim † absque alia Inhibitione sunt ligatæ manus Iudicis à quo , vt tradit Maranth. in specul.quæ.2.tertiæ partis principalis.numero 201.Bald.in l. generaliter.§. sed iuramento.colu. 2. vers. sed quid si est talis interlocutoria. C.de reb.cred. & de iureiur. & tradit Pet.Duenas,in reg.52.limit.1.numero 1.vbi allegat rationē:quia
95 † scilicet per diffinitiuam non potest tortura inflicta reparari,vt in l.2.ff.de appell.recip.& tradit glo.in clem. 1. in verb. ipso Iure.de hęret. & post Bald.vbi suprà,tradūt apostilātes ad decis. Rot. 58.aliàs 412. si appelletur.de appell. in no. & latè ponit Carauit.Ritu.259.sub nu. 10. vbi hoc cau-
96 tius esse,& ita cōmuniter seruari attestatur.† Dicitur autem grauamen irreparabile,quando cōtinet factum, quia cum infectum fieri non possit habetur pro irreparabili,secundum eum post dicto.in l.quòd iussit. ff. de re iudi. Quod ampliari
97 potest. Primò,vt procedat etiam, quando † grauamen esset reparabile,sed cum magna difficultate:quoniam nec tunc Iudex potest procedere: ita Bart.in l.1.§.quæsitum.de appel.& in l.2.C.de appell.recip.quē sequitur Felyn.in c.accepimus. nu.5.de fid.instr.vt refert Pet. Duen.reg.52. in 13. limit.num.13.Quos etiam allegat nouissimè Menocc.de adipiscen.possess. remed.4.q. cētesima. numero 866.vt diximus de appell.in possess.pro hib.vel permissa,in 6.sublimit.regulæ ibi positæ: in qua quàm plura de huiusmodi irreparabili præiudicio tetigimus. Secundò , vt per appella-
98 tionem † hoc casu in tantum sint ligatæ manus Iudicis,vt non sit expectandum , quòd Iudex ad quem inhibeat vt per Maranth. vbi suprà .num. 21.Cui adde , quæ eleganter tradit Catell. Cott. in memor.in verb. appellatione interposita.post
99 Bald.in rubr.C.comminat.epistol. † loquentem de appellatione à tortura , vt confessio postmodum facta non valeat, quod pro sing. secutus est Veronen.cautel. 325.si quis timet, & Ias. in l.prima col.19.circa fi.ff.de offi.eius , & in leg.de pupillo.§.si quis riuos.ff.de no.oper.nunc.vt per eū
100 latiùs ibi. Tertiò, amplia,† vt hoc casu volenti procedere ad executionem spreta appellatione, possit etiā impunè resisti , vt fuit singulare dictū Ang.in leg.addictos. C.de appel.Quod pro sing. celebrat Veronen.caut.6.potes adhibere, & Felyn.in capitulo quærenti.col.pen. post princ. de offi.deleg.quos refert,& sequitur Catell.Cott.in memor. in dicto verb. appellatione interposita. nil inno.fol.39.

Octauò Regula huius primæ limitationis sub limitatur, vt non procedat , quando Iudici fuis-
101 set inhibitū:† tunc enim quicquid post inhibitionem huiusmodi innouatum est, per Iudicem appellationis ante omnia in pristinum statum est reducēdum, vt dicit formaliter tex. in dicto cap. non solum.§.illa verò, de appell.in 6.& tradit Deci.in cap.bonæ,numer.2.de confir.vtil. vel inutil. prout eum refert Io.Bap.de Afin.in sua praxi Iudic.§.31.capitulo 2.in secunda limit. princip. sub numero 4.quod etiam sensit Soc.in conf.45.visa. num.8.

102 numero 8. lib. 1. & ratio esse potest, † quia inhibitio facit illicitum, & impedit fieri, quod ante licuisset, vt dicemus per plura exẽpla infrà, cap. 20. de attẽ. post inhibitionem, in prima ampliat.
103 & propterea de stylo Rotæ est † quòd gesta post inhibitionem censentur attentata, etiam quòd appellatio non fuerit iustificata, vt fuit tentum in vna Valẽtin. della plebe, vt est in recollect. Acchill. de grass. decis. 27. incip. attentata de stylo, de attenta. vbi etiam assignat huius styli rationem: quia scilicet si sumus in Curia de facili potest adiri Princeps pro remedio, si verò sumus in partibus: quia non est aperienda via inferioribus, vt inhibitiones negligant. Hæc tamen limitatio de inhibitione non videtur fuisse aliàs tenta in vna Anconitana attentatorum pro Fiordelisiis contra congregationem græcorum coram Domino meo Oradino sub die 18. Decembris 1562. in qua pro parte græcorum præsupponebatur fuisse appellatum à grauaminibus ante diffinitiuam coram Auditore Cameræ, & ab eo obtentam inhibitionem vigore dictæ appellationis, & prætẽdebatur gesta post dictam inhibitionem fore attentata, quæ tamen Rota declarauit non esse attentata: Nisi dicas (vt ex facto ibi colligitur) quòd ideo illa inhibitio non est operata effectũ attentatorum, quia erat subreptitia, & impetrata tanquam vigore appellationis à diffinitiua, seu vim diffinitiuæ habente, quòd in facto erat falsum, subreptitia enim Inhibitio non videtur causare attentata, Paris. cons. 172. in causa. numero tertio, libro quarto. Rolan. à Valle. cons. 77. viso. numero 37. lib. 2. & dicemus latiùs infra cap. 20. de attent. post inhibit. in 12. limit. per totam.
104 An autem † Inhibitio de necessitate requiratur in appellatione ab Interlocutoria, ad hoc, vt Iudex à quo non possit procedere, videntur doctorum esse diuersæ opiniones, Franc. in dicto §. illa verò. col. 2. in fi. dixit, quòd requiritur, aut quòd sit facta inhibitio, aut quòd causa in appellatione expressa sit vera, ita intelligẽdo decis. Rot. 20. aliàs 130. si post. de appell. in no. simpliciter dicẽtẽ, quòd processus factus per Iudicẽ à quo post appellationem legitimam est nullus, quem vidẽtur sequi Pedemontani dicis. 5. certa die. num. 8. Alex. verò in cons. 99. visis. nume. 3. libr. quinto, tenet, quòd inhibitio requiratur: sed prima opi. videtur verior, quòd sufficiat, aut inhibitio, aut verificatio causæ, vt in dicta decis. quinta, vbi sub num. 7. vers. non obstant in cõtrarium adducta: post Franc. in c. nõ solùm. §. fin. col. pen. in princ. de appell. in 6. ad propositum huius limitationis,
105 id etiam notabiliter dicunt † quòd ad reuocandũ attẽtata post huiusmodi appellat. nõ sufficit, quòd Iudex à quo sciat Iudicẽ ad quẽ incepisse cognosere de veritate causę appellationis.
106 Nonò, sublimitatur, vt non procedat † in sententia diffinitiua à qua sit appellatum, lata tamen post appellationem antea interpositam ab interlocutoria. Vndelicet pẽdẽte huiusmodi appellatione ab interlocutoria Iudex regulariter possit procedere, ad sententiam tamen non potest ꝓcedere: quia si illã proferat reuocatur per viã attentati, si credimus Franc. qui hunc casum ponit in c. interposita, sub nume. 4. vers. octauo limita. de appell. & quãuis auctoritas Franc. pręsertim in hac materia non videretur negligenda, in
107 hoc tamẽ † ego ab initio plurimum subsistebã, quia gl. quã ipse allegat in clem. 1. in gl. magn. in fi. vers. sed secundum hoc, de dol. & contum. non videtur id clarè tenere, sed incidenter protulisse, & demum cõtra eius opi. tenendum esse censui, postquã reperij quòd ita fuit tentum coram A. Augustino, vt est in recollect. eius decis. nona, quæ incip. vacante, in qua fuit dictũ, quòd si post conclusum in causa Iudex det alium terminũ, & ab eo appelletur, & communittatur causa appellationis, & primus Iudex ante inhibitionem pronunciet, & insuper is in cuius fauorem fuit pronunciatum capiat possessionẽ, talis possessio non dicitur attentata, nec venit reuocanda, etiã si Iudex ad quem primam sententiã reuocasset: Vnde si ipsa possessio non dicitur attentata, multo minus erit censenda attentata ipsa sententia.

Decima sublimitatio ad hãc primã limit. principalẽ potest colligi ex dictis Aegid. Bellam. decis. 84. executoria, vt non procedat in appellatione interposita à taxatione expensarum: sentẽtia enim super taxatione expensarũ videᵗ interlocutoria, cũ negociũ nõ diffiniat, secũdũ docto. in c. cum cessante, vbi Franc. de appell. col. 15. vers. 17.
108 sententia. num. 53. de appell. & tamen † dicit formaliter Aegid. ibi, quòd executoria impetrata super executione triũ sententiarũ, & taxationis expensarũ tertiæ sentẽtiæ, pendẽte tamẽ appellatione à dicta taxatione, & processus inde secuti, quoad articulum causæ sunt nulli ipso Iure. Pro qua plurimũ facit, quod aliàs sensit Rota in vna Toletana matrimonij corã D. meo Oradino, sub
109 die 31. Martij. 1556. † quòd si appelletur à taxatione expẽsarũ quicquid postea fit circa expẽsas dicitur attentatũ: Verũ quia nõ videᵗ posse cõsiderari bona ratio diuersitatis inter interlocutoriã taxationis expẽsarũ, & alias interlocutorias, quãuis dictæ decisiones in se veræ sint, tamen de veritate huius limitationis valde subsistẽdũ censeo, præsertim de eo quòd in ea præsupponitur, quòd sentẽtia taxationis expensarũ sit interlocu-
110 toria, † cum immo videatur diffinitiua, tũ quia potest dici pars diffinitiuę sententię ex quo soleᵗ taxatio in diffinitiua reseruari, tũ quia satis videtur negociũ diffinire, cũ per eã soleat lis finiri, & nullus actus post eã sit faciẽdus, aut expectãdus, & nullã aliã sententiã post se expectet: quo casu interlocutoria dicitur habere vim diffinitiuę, vt post Imol. ibi, & Bart. in l. quòd iussit. de re iudi. no. Frãc. in dicto c. cũ cessante. col. 4. in prin. vers. si verò, quæritur de interlocutoria, nu. 8. & meliᵘˢ, col. 15. vers. 17. sententia, num. 53. sed sicut hæc decis. non placuit Aegid. vt idem dixit ibi in consiliis, & solũ processit ex auctoritate domini Viuariensis ita mihi videtur, quòd non possit adaptari pro limitatione ad regulã, tum quia decis. nõ fundatur in pendentia appellationis, sed in dispositione dicti cap. super literis, tum quia non video bonam rationẽ diuersitatis inter interlocutoriã taxationis expensarum, & aliàs interlocutorias.

Ex quibus satis apparet quomodo sit intelligenda Regula huius primæ limitation sprincipalis, cum illa non sit perpetua sed in omnibus supradictis casibus restringatur.

LIMITATIO II.

SVMMARIVM.

1 *ATTENTATA non dicuntur, gesta in vna cau*

sa,licet pendeat appellatio in alia,& diuersa causa inter easdem personas.

2 *Ex diuersis non fit illatio.*

3 *Appellationis causa an cẽseatur eadẽ, vel potius diuersa ab ea quæ pẽdebat in prima instantia,remissiuè.*

4 *Diuersa inter se illa dicuntur,quæ diuersitate factorum recipiunt separationem.*

5 *Diuersa quoque illa dicuntur,quæ non habent in aliquo impugnare,aut impedire negocium principale.*

6 *Appellatio à non admissione exceptionis,qua quis concludebat se non teneri,nisi inquantum facere poterat dicitur esse in causa diuersa à causa in qua prætendebatur debitor.*

7 *Appellatione interposita à reiectione exceptionis compẽsationis,potest nihilominus procedi in causa principali.*

8 *Hæres opponens exceptionem inuentarij si appelletur, appellatio dicitur esse in causa diuersa à negocio principali.*

9 *Appellatio à condemnatione expensarum in aliquo articulo ratione contumaciæ, dicitur esse similiter in causa diuersa.*

10 *Connexa,& coniuncta, illa dicuntur, quæ ex continentia factorum separationem non recipiunt.*

11 *Sententiæ tot sunt,quot sunt illius capita.*

12 *Appellatio interposita à sententia lata in vna causa, seu articulo,non suspendit Iurisdictionem Iudicis à quo in alia causa seu articulo.*

13 *Attentata regulariter nõ dicuntur gesta in vna causa, seu articulo pendente appellatione in alia causa,seu articulo.*

14 *Causa vna ab alia separata non suspenditur.*

15 *Appellatio non suspendit iurisdictionem,quoad ea,quæ non sunt in appellatione deducta.*

16 *Nec quoad personas in appellatione non cõpræhẽsas.*

17 *Arbiter per pronunciationem in vna causa,seu articulo nõ perdit Iurisdictionẽ in alia causa,seu articulo.*

18 *Appellatio,& litis pendentia in possessorio non suspẽdit,neque impedit executionem,in petitorio.*

19 *Nec econuerso secundum commu.opi.*

20 *Priuilegium, vt pendente causa attentatorum fatalia non currant,non extenditur ad causam diuersam.*

21 *Appellans à sententia quæ fuit in pluribus(ex diuersis tamen causis) cõdemnatus,si in appellatione vnius tantum nomen expressit,per non nominatos potest fieri executio,quasi in causa diuersa.*

22 *Etiam si Iudex appellationis ad instantiam appellantis inhibuisset,secundum communem opi.*

23 *Attentata dicuntur gesta appellatione pendente in articulis sibi inuicem connexis.*

24 *Appellatio vbi est interposita omnia illa,quæ tangũt articulum à quo est appellatum dicuntur attentata.*

25 *Appellatio ab excommunicatione contra eum lata,qui noluit articulis respondere,quia fuit occasione causæ principalis suspẽdit appellationẽ in tota causa.*

26 *Appellans à sententia,quatenus contra,si quoad medietatem obtineat,quoad aliã reus absoluatur,appellatio suspendit totam causam.*

27 *Connexitas causarum, quoad effectum attentatorum debet esse talis,vt sentẽtia in vna causa,seu capite lata pariat exceptionem rei iudicatæ in alia.*

28 *Appellatio etiã extraiudicialis facit attentata in cau*

3 *sis,& articulis,vt suprà connexis.*

29 *Etiam ante inhibitionem.*

0 *Gesta etiam in articulis connexis,pendente tempore ad appellandum non dicuntur attentata secundum aliquos.*

31 *Contrarium videtur verius.*

32 *Appellatio interposita à sententia Iudicis delegati in vna causa an suspendat Iurisdictionem,etiam in aliis causis.*

33 *Quid in ordinario?*

34 *Iudex à quo non potest procedere etiam in articulo separato, quando Iudex ad quem inhibuisset in tota causa secundum aliquos.*

35 *Contrarium fortasse verius videtur.*

36 *Inhibitio dubia non videtur causare attentata, quoad diuersos articulos,& quoad diuersas personas.*

37 *Delatio in vno articulo,etiam separato suspendit Iurisdictionem in tota causa secundum aliquos.*

38 *Oppositum videtur tenendum.*

39 *Gesta an causa principali pendente appellatione in articulo separato,iustificata demum appellatione,tã quam attentata reuocantur,secundum aliquos.*

40 *Licet id non videatur omnino tutum.*

41 *Appellatio etiam in causa diuersa interposita impedit executionem in alia causa quando per probationes in ea factas executio posset statim excludi.*

42 *Executio in possessorio impeditur per appellationem in petitorio,quando petitorium per exceptionẽ dominij in continenti probandam excluderet possessorium.*

SECVNDA principalis limitatio Regulæ principalis sit,vt non habeat locum,quando essem*
1 in diuersa causa:†Gesta enim in vna causa,seu articulo non dicuntur attentata,licet pendeat appellatio in alia causa,seu articulo.

Quæ limitatio licet prima facie videatur de plano ꝓcedere, & dubitatione prorsus carere: cũ
2 id sit generale,†quòd ex diuersis non fit illatio. l.Papinianus exuli.ff.de minor. cum simil. Quia tamen vna,& eadẽ sententia in aliqua causa,etiã inter eosdem lata, potest quoad diuersos respectus tanquam diuersa censeri, Hæc non modicã cõtinet difficultatem,vt infrà apparebit. Quod, vt clarius pateat,ad faciliorem infra dicendorũ intelligentiã (ommissa hoc loco illa disputatio-
3 ne an†causa appellationis cẽseatur eadẽ,vel potius diuersa ab ea,quæ pendebat in prima instãtia de qua post Cyn.& alios per Alex. in cõs. 96. num.5.lib.2.vbi dixit,quòd non est omnino vna, & eadẽ,nec penitus diuersa, sed est qd mixtũ,vt eosdẽ refert,& sequi videtur nouissimè Io. Bapt. Asinius in sua praxi Iudic.in prin.ca.4. num.3.)
4 Præmitte†quòd illa dicuntur inter se diuersa, quæ diuersitate factorum separationẽ recipiunt vt post Bart.& Bald.in l.prima. C. si vnus ex pluribus appell.& Bart.in l. Aurelius.§.idem quæsiit.in fi.ff.de liber.lega. & Roma.in conf.300. in casu proposito.in fi.no.Felyn.in capitul.significauerunt.colu.5. sub numero 9. vers. præterea non video.de except.& videtur tex.in le.ampliorem.
5 in princ.& ibi Bald.& Saly.C.de appell.†Et sunt illa, quæ non habent in aliquo impugnare, aut impedire negocium principale,secundum Alex. in conf.89.diligenter.numer. 10.libro primo,vbi ponit exemplum, si contra libellum actoris opponatur exceptio,quæ concernat moderationẽ
6 sententiæ ferendæ† puta si non neget se esse debitorem,sed dicat se non teneri,nisi in quantum facere potest, quia si à non admissione huius exceptionis appelletur, appellatio dicitur esse

in causa

in causa separata. Quod exemplum ponit etiam Franc. in c. super eo. el 1. in princip. de appell. Vbi,
7 & alia ponit. † Puta si sit reiecta exceptio cõpensationis, & à reiectione appelletur: nam potest
8 nihilominus procedi in causa principali, † vel si hæres opponat exceptionem inuentarij, & similiter
9 ob reiectionem appellet. † Vel appelletur à condemnatione expensarum in aliquo articulo ratione cõtumaciæ, quia cũ appellationes interpositæ in his, & similibus casibus non contradicãt, neque directo impugnẽt sententias in causa principali ferendas, vtique potest procedi in causa principali non obstante appellatione, tanquã
10 illa sit interposita in causa separata. † Et è cõuerso illa dicuntur coniuncta, & connexa: quæ ex continentia factorum separationem non recipiunt. ad l. primam. C. si vnus ex pluri. appell. cum aliis alleg. per Boer. seu mauis Signorol. de homodeis inter cons. Boer. in cons. 7. per totum, & Felyn. in dicto c. significauerunt. de except. & nouissimè per Menocch. in tracta. de arbit. Iudi. libro 2. centuria 1. casu 95. per totum, vbi latè, & eleganter declarat: quæ dicantur connexa, & quæ dicãtur separata, prout facit etiam Aemilian. in cons. 75. cum satis. numer. 12. & similiter Modern. in annotat. ad Aegid. num. 145. post Imol. in c. cum inter. col. pen. & fi. de re iudi. & Boer. decis. 63. nu. 4. & seq. Et propterea non solum diuersæ causæ censebũtur, quæ super diuersis rebus, inter diuersas personas, corã diuersis Iudicibus aguntur, verũ etiã si inter eosdẽ corã eisdẽ super diuersis tamẽ
11 causis, seu capitulis intẽtant. Inde dicitur † quòd tot sunt sententiæ quot sunt illius capita. l. etiam. §. ex causa. ff. de minor. glo. in verb. eadem. in ca. 2. extr. de ord. cognit. Barbat. cons. 10. col. pen. in fi. vers. & ideo dicimus. lib. primo. Paris. post alios in cons. 66. videtur. libro 1. Et idcirco ad propo-
12 situm huius nostræ materiæ † appellatio interposita à sententia lata in vna causa, seu capitulo sententiæ nõ suspendit Iurisdictionem Iudicis à quo in alia causa, seu articulo. cap. ad hæc. el 1. de appell. glo. in cap. Romana. §. cum verò. de appell. in 6. in qua materia, quamuis doctores fuerint plurimum inter se varij, & Abba. in dicto capitulo super eo, el primo. de appell. per plura fundamenta fuerit in hac opinione, quòd appellatione interposita in vno articulo, etiam separato à causa principali, si Iudex procedat dicatur attentare; Ant. tamen ibi, fuit in alia opinione, distinguendo inter articulum connexum, & articulum separatum à causa principali, vt in separatis non suspendatur, in connexis suspendatur, quam opi. de iure veriorẽ dicit, & defendit Frãc. ibi columna tertia, vers. sed aduerte, quia contrarium, & respondet omnibus motiuis Abba. quæ opi. & mihi magis placet, & ideo secundum Ant. & Franc. opinionem conclusiuè procedendo in ista secunda principali limitatione fit
13 REGVLA † quòd gesta in vna causa, seu articulo pendente appellatione in alia causa, seu articulo non dicuntur attentata. Huius ratio est, quia appellatio interposita in vna causa, seu articulo non suspendit iurisdictionem Iudicis in aliis separatis, & non deuoluit, nec minus impedit executionem. leg. final. vbi Cyn. Bald. & Saly. C. quando prou. non est necess. Bald. Io. Fab. & Saly. in dicta l. ampliorem, quos refert, & sequitur Nic. Boer. decis. 73. videtur. sub numero quarto. Et pro sing. notat Corsett. in sing. suo, in verb. appellatio, incip. regula est. vers. limita quinto, & est tex. vulgaris in dicto capitu. ad hæc. el primo, vbi Franc. in princip. de appell. & in ca. super eo, eo. tit. per quem generaliter dicit Deci. in consil.
14 33. viso. columna 3. vers. secus esse videtur † quòd de iure vna causa separata ab alia separata non suspenditur, & tradit Franc. in c. præterea. el primo, in secundo not. & capi. proposuit. in prin. de appell. Vnde non præsupposita suspensione, attentata non videntur considerari posse, vt sæpius suprà dictum est. Pro qua regula est decisio Rot. 31. aliàs 193. si ab excommunicatione. de appell. in no. in fi. & præallegata decision. Boer. 73. per tot. & facit, quod ponit Socin. in cõs. 45. visa. sub numero quinto, ver. quibus suppositis. libro
15 primo, vbi vult, † quòd per appellationem, de qua ibi, non fit suspẽsa Iurisdictio quoad ea, quæ
16 non sunt in appellatione deducta † nec quo ad personas in appellatione non compræhensas: & quod propterea gesta his casibus non sunt tanquam attentata reuocanda, & tradit copiosè, & eleganter Pari. cons. 66. videtur. libro primo, vbi videtur etiam testari de communi opinione, & Io. Monach. in rubr. vt lite pendente. in sexto, in princ. Aegid. Bellam. in cons. suo 18. incip. ecce quòd facta. colum. prima, vers. tene contrarium:
17 vbi inter cætera mouetur simili † de arbitro, qui per pronunciationem in vna causa, seu vno articulo non perdit Iurisdictionem in alia causa, seu articulo. leg. quilibet. §. si de pluribus, & le. quòd tamen. ff. de arbit. & secundum hanc regulã fuit aliàs resolutum in vna Bononien. pecuniaria coram Iunio. 14. Iunij. 1557. quòd quia summa vndecim millium librarum (de quibus ibi agebatur) non fuerat petita, sed alia diuersa, licet essemus inter easdem personas, tamen erant diuersæ causæ, & ex propterea non erat aliquid attentatum, si pro dicta summa vndecim millium librarum (quæ verè in illo Iudicio nõ fuerat petita) fuerint debitores ibi conuenti in foro mercatorum pendente appellatione in curia super alia summa diuersa. Pariter etiam ex hac Regula profici-
18 scitur illa vulgaris propositio, quæ habet † quòd appellatio, & litis pendentia in possessorio non suspendit, neque impedit executionem in petito-
19 rio, ad no. in leg. etiã. ff. de excep. rei iudic. † Nec è conuerso ad leg. cum fundum. §. cum qui. ff. de vi, & vi arm. cum hæc sint omnino diuersa. ad le. naturaliter. §. nihil cõmune. ff. de acquir. possess. vt tradit elganter Franc. in capitulo cum teneamur. columna quarta, versicul. secundus intellectus. de appell. & Aegi. Bellam. in dicto cons. 18. columna tertia. in fi. vbi testatur de communi opinione, & diximus etiam suprà capitulo de attent. lite pendente. limit. 2. numer. octauo & seqq. Et ex eadem etiã Regula prouenit id quòd pri-
20 uilegium † cõcessum causæ attentatorum, vt dũ illa cognoscũtur, in causa appellationis (qua pendẽte dicitur attentatũ) nõ currant fatalia, ad no. per Franc. in c. dilecti. sub nu. 1. de appell. & est decis. Rot. 15. aliàs 102. fatalia, de appell. no. & Lanfranc. decis. 476. appellans in fi. nõ extenditur ad diuersam causam, sed tantũ refert ad illã causam,

Appellatio inter posita in vna causa, seu articulo nõ facit attẽtata quoad aliã causam, seu articulũ diuersum.

Quod pluribus modis explicatur, & sex modis limitatur.

in qua fuit interposita appellatio, vt colligitur eleganter ex his, quæ tradit Ruin. in conf.75.quātum, numero octauo & seqq. libro quinto, & pro
21 pterea consuluit aliàs Aug. Bero. † quòd si vnus fuit in eadem sententia pluribus, condemnatus (ex diuersis tamen causis) & in appellatione à dicta sententia, vnius tantum ex aduersariis nomen expresserit, talis appellatio, quoad non nominatum non impedit, quominus ad eius instātiam citra vitium attentati possit fieri executio, ea potissimum ratione, quia appellatio est in vna causa, executio autem est in alia causa, vt latè, & eleganter deducit ille in cons. 113. visa, numero quarto, & per tot. lib. 3. vbi ampliando id firmat
22 procedere † etiamsi Iudex appellationis ad instātiā appellantis inhibuisset, vt ibi præsupponitur in princ. numer. 1. quia appellatio, & inhibitio solum prodest quoad eos, quorum nomina fuerūt in appellatione expressa secundum commu. opi. de qua ibi testatur, à qua nec in consulendo, nec in iudicando recedendum esse admonet. Ex eadem ratione, si inter partes litigaretur super diuersis prætensionibus, videlicet diuersis pecuniarum summis, super quibusdam iocalibus, & super quibusdam expensis, & tam summæ pecuniarum, quam iocalia, quàm etiam expensæ fuissent, distinctè, & separatim in singulis quantitatibus in sententia Rotali taxatæ, & pro eis relaxatum mandatum executiuum, & à dicta sententia fuerit appellatum, sub ista forma videlicet, appellauit ab excessiua taxatione iocalium, siue bonorum, & excessiua etiam expensarum taxatione, & commissa appellationis causa illius vigore, emanauerit inhibitio, & post inhibitionem vigore dicti mādati fuisset facta executio pro summis dictarum pecuniarum, & prætenderetur cōtra inhibitionem attentata, ex aduerso verò, ad excludenda attentata allegaretur, quòd appellatio erat interposita respectu iocalium, & expensarum, non autem respectu pecuniarum (& consequenter erat super diuersis rebus) nec poterat prætextu dictorum attentatorū retardari cognitio negotij principalis, Dominis in vna Ciuitatis castelli attentatorum coram Grato. 6. Nouēbris 1564. placuit. vt videretur negocium principale.

LIMITATVR Regula prædicta

Primò, vt non habeat locum in articulis
23 † qui quamuis inter se videantur distincti, tamē sunt inuicem CONNEXI, vt no. Ant. de Butr. in capitulo dilectus filius Io. Saracenus: de rescriptis, in vlt. not. ac etiam in vlt. columna, & ibidem Io. de Imol. quos (ita generaliter loquens) refert, & sequitur Alex. in dicto consilio 89. diligenter. sub numero nono, vers. vbi autem. & cætera, libro primo, quorum auctoritate ita nouissimè fuit tentum per dominos in vna Conchen.
24 de Belmonte coram Vestano, † quòd omnia illa quæ tangunt articulum, à quo est appellatum dicuntur esse attentata, vt est decis. in recollect. Acchil. de grass. 30. attentata, sub rubr. de attentata. cui concordat alia eiusdem 32. attentata. eo. tit. Pro qua limitatione videtur Rot. decis. 31. aliàs 193. si ab excommunicatione. de appell. in no. quam refert, & sequitur Mil. in verb. appellans à sententia excommunicationis, & Franc. in capitulo ad hæc. in primo not. de appell. quæ
25 voluit, † quòd si quis ex eo, quòd noluit articulis respondere declaratur excommunicatus, seu reintruditur, appellatio ab excommunicatione, seu reintrusione interposita, cuius vigore fuit inhibitum, licet videatur causa, & capitulum distinctum à causa principali: quia tamen occasione causæ principalis fuit interposita, suspendit Iurisdictionem in tota causa, & propterea processus in causa principali postea factus est nullus, vt latiùs in dicta decision. Et generaliter ad hoc dictum, quòd quando articuli sunt connexi tunc appellatio ab vno capitulo suspendat sententiam in omnibus capitulis, est decisio Nic. Boer. 73. numero sexto, in prima parte, vbi
26 post doctores ponit exemplum † si quis petierit fundum, & in sententia fuerit sibi medietas fundi adiudicata, & pro alia parte reus fuerit absolutus, & ab hac sententia, quatenus contra se ipse actor appellauerit, quòd huiusmodi appellatio totam causam suspendit, & deuoluit, in tantum, quòd nec pro illa parte, in qua non appellauit sententia potest mandari executioni: post Bart. in cons. 150. incip. cum prædicta examinarem, assignans rationem, quia connexa reputantur vnum, & idem indiuiduum ratione connexitatis, quod affirmat etiam Ias. in consil. 187. circa primum. columna septima. versiculo nono facit. libro primo. Et facit ad hoc propositum, quòd aliàs fuit tentum in vna Anconitana attentatorū
27 coram Sarmiento 27. Iunij. 1565. † quòd executio facta contra fideiussores obligatos vigore instrumenti facti ad parendum sententiæ, à qua fuerat per principales appellatum, ex eo diceretur attentata, quia huiusmodi instrumentum dependebat à sententia, à qua (vt præfertur fuerat appellatum: Et similiter, quòd fuit etiam dictum in alia Calaguritana fructuum coram Aldobrandino 20. Iunij 1572. in qua, cum præsupponeretur quòd capta possessione beneficij vigore Breuis, is qui prætendebat ius in beneficio fuisset deputatus æconomus, & propterea ad illorum restitutionem se in ampliori forma Cameræ obligauerat, cuius vigore contra eum ignorantem fuissent hic in curia relaxatæ censuræ, & brachium seculare, cuius vigore is, qui breue obtinuerat percepit ab eo omnes fructus aliàs sibi consignatos, & quos in horreo habeat, & deinde idem Petrus æconomus commiserit causam nullitatis dictarum censurarum, vnà cum toto negotio principali in Rota & obtinuerit inhiberi aduersario, qui non obstante inhibitione fecit sibi de aliis fructibus dictæ ecclesiæ à commissariis dicti Breuis responderi, & dubitaretur an constaret de attentatis, & ad excusanda attentata allegaretur, quòd essent causæ diuersæ, cum inhibitio respiceret fructus, qui tunc erant in horreo. Rota tamen tenuit constare de attentatis, non obstante allegata causarum diuersitate, quia hoc non erat verum, ex eo quia commissio erat generalis, & non limitata ad fructus depositatos, & erat causa vel eadem, vel admodum connexa.

Sed quia ista limitatio ita vniuersaliter, & indistinctè intellecta (quicquid Rota in dicta decision. 31. senserit) non videtur carere difficultate, ideo videtur necessario intelligenda, & declaranda vno

28 da vno modo † videlicet, vt procedat quando talis est connexitas, vt sententia in vno capitulo lata patiat exceptionẽ rei iudicatæ in alio, vt est doctri. Bal. in c. 1. circa fin. de controu. feud. apud pat. termin. vt tradit Deci. in consi. 33. sub nume. 4. col. 3. vers. & ad hoc benefacit lib. 1. post Abba. in consi. 99. & sentit idem Deci. in c. ad hæc. post princ. de appel. Pro qua declaratione (licet ille non ponat) facit decis. Rot. 1. aliàs 138. si appelletur. de offic. deleg. in no. & decisi. 65. aliàs 461. si appelletur. de appel. in no. in quibus domini voluerũt, quòd si ab aliquo grauamine appelletur, & iudex appellationis pronunciet malè appellatum, & benè processum, & causam remittat primo Iudici: à qua remissione pars appellauerit, & huiusmodi appellatione non obstante Iudex primus procedat, quòd eius ꝓcessus valet, quòd non esset verum secundum terminos dictę decis. 31. aliàs 193. quia etiam appellatio, quæ interponitur à remissione causæ interponitur occasione causæ, quæ pendebat coram Iudice, ad quem, & tamen non suspendit causam principalem, vt in dictis decisionibus. Pro qua declaratione, & opi. Deci. non parum facit, quod fuit dictum in vna Vercellen. canonicatus, seu attentatorum corã Reumano 29. Nouembris 1555. in qua cum prouisus apostolicus fuisset immissus verbaliter in possessionem canonicatus, & instaret coram executore apostolico pro reali, ac totali possessione & pro mandato, de manu tenendo, & de immittendo respectiuè, & nonnulli alij canonici prætenderent præbendam dicti canonicatus, ad se vigore consuetudinis, de optando spectare, & propterea à dicto decreto appellassent, & similiter capitulum pluries à decreto dicti mandati appellasset allegando, quòd talis prouisus non poterat immitti, ex quo fructus primi anni spectabant secundum eorum constitutiones ad capitulum, & quòd prouisus promiserat, & iurauerat illas seruare, & non obstantibus huiusmodi appellationibus executor processisset ad actualem immissionem, & capitulum instaret pro reuocatione immissionis tanquam attentatæ, & post appellationem factæ, Rota tenuit non esse attentata, eo quia (vt ex informationibus ibi colligitur, licet appellatio capituli videretur esse connexa cum causa, & appellatione aduersariorum, tamen considerato, quòd causa perceptionis fructuum primi anni & obseruationis constitutionis est separata à causa immissionis in possessionem, & ab appellatione per illos canonicos interposita, respectu capituli fuit dictũ quòd non erant attentata. Quod ex alio prouenire credendum non est, nisi quia inter has causas non est tanta connexitas, quæ sufficiat, & tanta (vt considerabat Deci.) quòd sententia lata in vna pariat exceptionem rei iudicatæ in alia, & propterea nõ fine ratione Deci. in dicto cons. 33. in fin. dum accommodat responsiones ad dictas decisiones, inter cætera dixit, quòd illa decisio fortasse hodie non est vera. Quod si ab ea propter eius auctoritatem, quis recedere nõ vellet, illa est omnino intelligenda in terminis, in quibus loquitur, videlicet quando Iudex appellationis interpositæ in aliquo articulo occasione negocij principalis primo Iudici inhibuisset, tũc enim processus primi Iudicis esset inualidus. Sed re vera hoc prouenire non tam ex vi connexitatis, de qua ad præsens agitur, quàm ex vi Inhibitionis, quæ multoties in aliquo casu apposita inualidat, id quod de sui natura fuisset validum, vt dicemus infra latiùs, capitu. 20. de attentatis post inhibitio. in prima ampliat. & per totam, & aliquid infrà in limitatione tertia proximè sequenti. numer. 34. Præsertim, quia quando adest illa sufficiens connexitas (de qua suprà post Deci.) etiam ante inhibitionem gesta post appellationem dicuntur esse attentata, vt sensit Rota in dicta Conchen. de Belmonte coram Vestano, vt est decis. in recollect. Acchil. de grass. 30. attentata, de attenta. Ex qua decisione quæ loquitur in appellatione extraiudiciali, duplex potest colligi ampliatio ad hanc primam limitationem.
29 † Prima, vt procedat etiam in appellatione extraiudiciali. Secunda, vt (quando gesta post appellationem ratione connexitatis tangunt articulum super quo est appellatum) etiam ante inhibitionem, dicantur attentata, vt in dicta decis. Declara tamen eandem secundum aliquos vno
30 modo, † vt quamuis gesta post appellationem in articulo causæ principali connexo dicantur attentata, vt suprà: Ea tamen quę gesta essent ante appellationem infra decem dies datos ad appellandum, non dicerentur attentata, nec venirent in primis, & ante omnia reuocanda, nisi iustificata postmodum appellatione, vt per Franc. in capitu. eo, el primo, columna 3. versicu. secundo aduerte, numer. 7. de appel. Ea ratione, quia quando appellatur ab aliquo articulo dicitur appellari ab interlocutoria, in appellatione autem ab interlocutoria, pendente tempore ad appellandum, potest iudex procedere absque vitio attentatorum, vt diximus suprà capitu. 11. de attentat. pendente tempore ad appellandum, limita-
31 tione tertia. nume. trigesimo. † Sed hæc ratio (licet sit vera in se) tamen non videtur constituere bonam differentiam inter gesta pendente appellatione, & pendente tempore ad appellandum, ex quo etiam pendente appellatione ab interlocutoria iudex à quo potest ante inhibitionẽ procedere, vt in ca. non solùm, de appell. in 6. & diximus suprà hoc eodem cap. in 1. limit. princ. num. 6. & seqq.

32 Secundò limi tatur, † vt non procedat quando sumus in appellatione interposita à sententia delegati: quia illa interposita in vna causa suspen
33 dit iurisdictionem, etiam in aliis causis, licet † secus sit in Ordinario, vt no. expressè gloss. in verb. ad tempus. in capitu. pastoralis, de appell. & per illam glossam id tenuerunt domini in decisi. 15. aliàs 163. no. quòd vbi. de appel. in antiq. vnde stante suspensione iurisdictionis subintrat consideratio attentatorum, vt sæpius dictum est: sed aduertendum est, quia licet Rotæ auctoritas magna semper fuerit, eam tamen in hoc casu expressè reprobat Franc. in ca. ad hæc, in vlt, not. de appel. post Gem. in ca. Romana. §. cum verò. de appell. in 6. quamuis ille perperam allegasse videatur numerum decisionum: quia decisi. 17. quam ipse allegat nõ videtur facere ad propositum, de quo agitur.

34 Tertiò limitatur † quando iudex ad quem vigore appellationis interpositæ in articulo, etiã separato inhibuisset in tota causa: tunc enim

processus post huiusmodi inhibitionem factus
est ipso iure nullus, si Alexan. credimus, qui id ad
verbum dixit in dicto consilio 89. diligenter. sub
nume. 9. versi. quantum verò ad capitula separa-
ta, libr. 1. pro qua limitatione licet ille solùm alle-
get no. in capit. super eo, de appel. plurimum ta-
men faciunt ea, quæ ponit Rota in materia ap-
pellationis à remissione causæ interpositæ, in
dicta decisi. 1. aliàs 138. si appelletur. de offic. de-
leg. in no. & decisi. 65. aliàs 461. si appelletur. de
appellat. in no. in quibus dicunt, quòd licet pro-
cessus factus à primo iudice valeat non obstante
appellatione à remissione, & sic ab articulo se-
parato, id tamen non procedet, vbi fuisset facta
inhibitio. Quod etiam est de mente Decij in ca.
ad hæc. de appel. & Ant. de Butr. & Imol. in dicto
35 capit. super eo. † Sed si credimus Franc. in dicto
capi. super eo, el 1. col. 2. versic. secundus casus, de
appellat. (cuius opinio mihi magis placet) Hæc
limitatio vix posset in practica verificari: quia si
iudex ad quem non potest inhibere nisi constet
negocium ad eum esse deuolutum. c. non solùm.
§. 1. de appell. in 6. & dicemus latiùs infrà capitu.
20. de attent. post inhib. in præfatio. q. 4. num. 112.
sub versic. circa secundam inspectionem, & per
appellationem ab vno articulo separato nego-
cium principale non dicitur deuolui, vt ipse de-
ducit, ergo nunquam iudex inhibebit, & per cō-
sequens hæc limitatio seruiret nobis de vento.
Quod si eam quis tenere voluerit, necessario de-
claranda est, vt procedat quando constat euidē-
ter, quòd inhibitio, quæ emanat vigore talis ap-
pellationis in vno articulo est facta super tota
causa, & compræhendit etiam alios articulos, &
personas separatas in quibus non est appellatū:
Secus si sit dubium, an talis inhibitio debeat ad
alios articulos, & ad alias diuersas personas ex-
36 tendi: † quia talis dubia inhibitio non operatur
effectum, de quo in hac limitatione, quoad se-
paratas, & diuersas personas, & articulos, vt con
suluit in pulchro casu Dec. in dicto consi. 33. viso.
per totum, præsertim column. 3. versicu. his præ-
missis.

37 Quartò quando † iudex à cuius sententia in
vno articulo etiam separato à causa principali,
est appellatum, appellationi detulisset, secun-
dum Ant. de Butr. in dicto c. super eo, vbi Franc.
col. 2. versicu. primus casus, dicit, quòd tunc cla-
rum est iurisdictionem esse in tota causa suspen-
sam, & eandem opinionem tenet Alexan. in di-
cto consi. versicu. quantum verò ad capitula se-
38 parata. † Tu verò considera, quòd hæc limita-
tio fortasse non est vera, quia ista diuersitas, &
separatio causarum, & articulorum præsuppo-
nit necessario, quòd in vna causa, seu articulo
sit interposita appellatio, in alio verò non, vt
optimè colligitur ex facto super quo eleganter
consuluit Paris. in dict. consi. 66. videtur. libro 1.
Vnde cum delatio præsupponat, tanquam sub-
iectum necessarium, appellationem, cui defer-
ri possit, ergo respectu illius causæ, vel articuli,
in quo nos præsupponimus non fuisset appella-
tum, necesse est etiam fateri, quòd iudex nullo
modo potuit deferre, cum deficiat hoc casu cau
sa materialis, vbi delatio possit se firmare, quia,
qualitas sine subiecto stare non potest. l. 2. ff. de
vsufruct. Barto. in leg. 1. in fin. eod. titu. cum simil.
vnde non præsupposita delatione, limitatio cor-
ruit.

Quintò, vt licet gesta in causa principali regu-
lariter valeant non obstante appellationis pen-
39 dentia in articulo separato interposita: † id ta-
men verum sit quousque non iustificatur appel-
latio: quia iustificata postmodum appellatione,
puta quia iudex pronunciauerit bene appella-
tum, & male processum, tunc omnia reuocabun
tur tanquam attentata, (attestando, de commu-
ni opinione) tradit Alexand. in dicto consilio 89.
versi. quantum verò, vbi hæc tria æquiparat, fuis-
se inhibitum, fuisse delatum, & fuisse iustifica-
tam appellationem. Pro qua limitatione adde
decisi. Rot. 65. aliàs 461. si appelletur. de appell.
in no. vbi notanter dicitur, quòd an talia gesta
valeant necne, pendet à futuro euentu, & pro-
nunciatione iudicis: sed sequuta pronunciatio-
ne quòd sit bene appellatum omnia reuocari
40 debent. † Sed & in hac limitatione est aduer-
tendum ad vnum, quòd licet doctores præfati
dicant, quòd iustificata postmodum appellatio-
ne antea gesta sunt nulla, tamen non declarant
in qua appellatione loquantur, an de appellatio
ne interposita in articulo connexo, seu potius se
parato, neque etiam ex verbis Rotæ in dicta de-
cis. id colligi potest: Franc. autem in dicto ca. su-
per eo. colum. 2. sub num. 7. versi. secundo aduer-
te, videtur sentire, quòd tunc hæc iustificatio o-
peretur hunc effectum, quando sumus in conne-
xis, secus in separatis, qui ex hoc reprobat opin.
Abba. ibi. Quo casu si connexitas consideretur,
reuocatio attentatorum non tam videtur tri-
buenda iustificationi appellationis, quàm huius-
modi connexitati, secundum ea quæ dicta sunt
suprà num. 23. & seqq.

Sextò, & vltimo limitatur, vt non procedat
41 † quādo appellatio interposita in vna causa pos-
set statim per probationes in alia (etiam diuer-
sa) causa, factas excludi. Exemplum in possesso-
rio, quòd posset per probationes in petitorio fa
ctas statim excludi: quoniam licet regulariter ap
pellatio in petitorio nō suspendat executionem
in possessorio, tanquam in causa diuersa, ad no.
in decis. 10. aliàs 417. si pro spoliato, nu. 2. de caus.
poss. & propriet. in no. hoc tamen non est verum,
quando petitorium per exceptionem dominij
incontinenti probandam excluderet possesso-
42 rium: † quia tunc appellatio in petitorio impedi
ret executionem in possessorio, & sic appellatio
operaretur effectum suum in causa diuersa, secū
dum communē opinionem, de qua testatur post
alios Egid. Bellam. in cons. 18. incip. ecce facta. co
lum. 3. in fi. quem refert, & sequitur Nic. Boer. de-
cis. 73. in fin.

LIMITATIO III.

SVMMARIVM.

1 *EXTRAIVDICIALE grauamen duobus modis reuocatur, videlicet per viam appellationis, & per viam quærelæ.*

2 *Appellatio extraiudicialis, dupliciter exerceri potest quia quandoque interponitur à parte, quandoque à iudice, extraiudicialiter tamen procedente.*

Appella

3 *Appellatione extraiudiciali pendente regulariter non attentatur.*

4 *Gesta pendente appellatione extraiudiciali non reuocantur, nisi in euentum causæ appellationis.*

5 *Et pendet à futuro euentu.*

6 *Attentata pendente appellatione extraiudiciali non reuocantur, nisi duo concurrant, videlicet quòd sint post, & contra appellationem, secundum commun. opin. & infra, num. 9.*

7 *Appellatio extraiudicialis non retardat missionem in possessionem.*

8 *Executio non impeditur per appellationem extraiudicialem, si appellans non facit fidem de præsentatione.*

10 *Attentata post, & contra appellationem extraiudicialem, reuocarentur etiam si actus diceretur factus auctoritate Papæ.*

11 *Item etiam si eius vigore non fuisset inhibitum.*

12 *Iudex auferens possessionem, post, & contra appellationem extraiudicialem dicitur attentare.*

13 *Actus post appellationem extraiudicialem, licet non sit contra, si tamen per eum induceretur inæqualitas prohibetur.*

14 *Appellatione extraiudiciali interposita, ne aduersario suo tradatur possessio illa pendente, nec sibi poterit possessio tradi.*

15 *Extraiudicialis appellatio iustificari debet, vel saltem iustificatio offerri.*

16 *Aliàs pro causa in ea expressa non præsumitur.*

17 *Appellatione extraiudiciali demum iustificata attentata medio tempore reuocantur, secundum communem opin.*

18 *Appellatio extraiudicialis est iustificanda, antequam iudici à quo inhibeatur.*

19 *Attentata per Episcopum visitatem post appellationem ab eo interpositam, qui dicebat se exemptum non reuocantur, nisi docto de exemptione.*

20 *Appellatio extraiudicialis in electionibus Cathedralium vel regularium ecclesiarum etiam non iustificata, videtur facere attentata.*

21 *Excommunicatio lata post extraiudicialem appellationem non ligat.*

22 *Immo est ipso iure nulla.*

23 *Appellatio extraiudicialis regulariter est intimanda, vt operetur effectum attentatorum, licet aliqui contra senserint.*

24 *Renunciatio facta liti est intimanda.*

25 *Et à die intimationis excusat ab expensis.*

26 *Subrogatio quoque est intimanda.*

27 *Reseruatio alicuius beneficij sine decreto non afficit ante eius notificationem.*

28 *Appellatio coram honestis viris interposita est similiter intimanda.*

29 *Mandatum tam principalis, quàm substituti procuratoris ad appellandum, nedum ipsa appellatio extraiudicialis est intimanda.*

30 *Generalis extraiudicialis appellatio, etiam intimata facit attentata.*

31 *Appellationis extraiudicialis intimatio non est facienda, quando iudex, aut pars illius habet notitiam.*

32 *Intimatio scienti non est facienda.*

33 *Appellatio extraiudicialis à capitulo Canonicorum, in quo canonicus aduersarius fuisset præsens, sufficit absque alia intimatione.*

34 *Comparens coram Iudice ad quem, & habens se pro legitimè citato, purgat defectum intimationis appellationis extraiudicialis.*

35 *Intimationes appellationum sunt inductæ in fauorem appellati.*

36 *Et ideo appellatus potest illis renunciare.*

37 *Intimatio appellationis extraiudicialis debet fieri infra mensem, aliàs est nulla, & gesta pendente appellatione nulliter intimata non veniunt retractanda, etiam si allegetur aliquod impedimentum ob quod intimatio non fuerit facta.*

38 *Extraiudicialis appellationis intimatio in causa beneficiali sufficit fieri in ecclesia.*

39 *Procuratoris ad resignandum, vel regressum, seu pensionem cassandum cõstituti reuocationis intimatio, sufficit, quod fiat in Cancellaria, vel in Camera Apostolica.*

40 *Appellationem extraiudicialem etiam non intimatam, si vult, potest appellatus prosequi.*

41 *Intimatio appellationis extraiudicialis non videtur habere vim inhibitionis.*

42 *Attentata post appellationem extraiudicialem in casibus, de quibus hic remissiuè, dicuntur ipso iure nulla.*

43 *Præsertim si inhibitio interuenisset.*

44 *Etiam si appellans suæ appellationi renunciasset.*

TERTIA Principalis ad regulam principalem limitatio sit, vt non procedat in APPELLATIONE Extraiudiciali, quia regulariter
gesta illa pendente non reuocantur, tanquam attentata, & breuiter ista sit regula. Ad quam antequam veniamus ad eorum quæ dicenda sunt
faciliorem intelligentiam præmittendum est:
quòd sicuti quando grauamen extraiudicialiter
1 infertur † duplex est remedium, vnum per viam
appellationis infra decem dies ab illato grauamine, aliud per viam quærelæ, etiam post decem
dies, ad text. in capitu. concertationi. de appellat.
in sexto. not. Franc. in capitu. primo. sub numero
2 10. de appellat. † Ita illud remedium appellationis potest dupliciter exerceri, quandoque enim
extraiudicialis appellatio interponitur à parte,
quandoque verò à iudice extraiudicialiter tamen
procedente, vt not. Franc. in dict. capitu. 1. nume.
4. de appellatio. & in capit. bonæ, numer. 16. eod.
titulo.

Gesta pendente appellatione extraiudiciali regulariter valēt, & nō sunt attentata.

3 Regula, igitur sit † quòd gesta appellatione extraiudiciali pendente valent, & non sunt nulla,
aut attentata: Quæ regula probatur ex illa vni-
4 uersali negatiua propositione, quæ habet † quòd
huiusmodi gesta non reuocantur, nisi in euentum causę appellationis, vt est decis. Rot. 44. aliàs
344. licet. de appellatio. in no. & per Mil. in verb.
attentata post appellationem, fol. 30. & ex alia,
5 quæ habet † quòd illorum reuocatio pendet à futuro euentu, vt decis. Rot. Fastol. in quinta causa,
dub. 19. & per hanc decis. Vestr. in praxi Ro. Cu.
lib. 8. capitu. penult. vt lite pendente, & de attentat. sub numer. 9. versicu. idem si post appellationem extraiudicialem, & est gloss. in capit. non solùm. de appel. in 6. quam ab omnibus ferè receptam esse testatur nouissimè Didac. practic. quæstion. cap. 23. numer. 5. vbi etiam allegat Præposit.
testantem hanc esse communem opinionem, &
6 alios, de quibus ibi per eum. † Et ex alia demum
propositione, quæ habet, quòd huiusmodi gesta
non sunt nulla, nisi duo interueniãt, scilicet, quòd
sint post, & sint contra appellationem. capit. cùm
nobis olim, de elect. & not. in capitul. ad audientiam,

Quod limitatur tribus modis, & declaratur duobus.

tiam,vbi Franc.in 2.not.&in c.fin.nu.4.& in cap.
constitutus,num.10.& in c.bonæ,num.29.de ap-
pel.& ibi Dec.numer.18. quem sequitur (etiam
post eum hanc communem esse opini.attestan-
do)nouissimè Grauat.in addit.ad Vestr.lib.3.cap.
7.num.5.vbi specialiter inquit, quòd huiusmodi
attentata non reuocantur,nisi sint post,& contra
talem appellationem.Quod etiam affirmauit So
ci.in consi.45.visa appellatione,num.5.libr.1.post
Inno. in d.ca.cum olim, cuius doctrinam in hoc
singularem appellat. Et pro huiusmodi regula
optimè facit quod voluit Corn.in l.3.num.5.C.de
appel.quòd lex illa,qua disponitur,quòd appella
tione pendente nihil debet innouari, non habet
locum in appellatione extraiudiciali. Et ex hac
7 regula proficiscitur, id quod dici solet† quòd ap-
pellatio extraiudicialis non retardat immissio-
nem in possessionem.Franc.per illum tex.in cap.
8 constitutis,in vlt.not.de appella.† Et illud quod
per extraiudicialem appellationem non impedi
tur executio,si appellans non facit fidem de præ
sentatione. Gozzad.post alios,de quibus ibi per
eum,in consi.85.verè.numer.25. Pro qua regula
non parum facit, quod suprà capitu.4.de attent.
lite pendente in præfatione,nume.187.latè dedu-
ximus,videlicet quòd regulariter per extraiudi-
cialem appellationem non inducitur litis pen-
dentia.

LIMITA Regulam huius limit.

9 Primò quando † huiusmodi actus,& gesta es-
sent non solùm post,verum etiam contra appel-
lationem extraiudicialem:quia hæc duo interue
nire debent,ad not per Franc.in cap.1.num.4.&
in c.constitutus,num.10.& in c.bonæ,num.20.de
appel.quem sequitur Marant.in suo speculo,in 3.
parte,sextæ partis princip.qu.2.nume.290.& no.
Dec.post Abba.in c.cum nobis.de elect.& in ca.
cum I.& A.de re iud.& in ca.1.colum.2.de appel.
& in consi.214.num.2.lib.2.& in di.c.bonæ.nu.18.
vbi etiam hanc dicit commu.opin.prout eum re
fert,& sequitur nouissimè Bap. Villalob.in col-
lect.commu.opin.in verb.attentata, num.156.ex
cuius dictis potest colligi ampliatio huius limita
10 tionis,& erit Prima,† vt procedat etiam si actus,
qui fit post, & contra appellationem extraiudi-
cialem diceretur factus auctoritate Papæ, prout
11 erat in casu suo.† Secunda sit ampliatio, vt pro-
cedat etiam si vigore talis extraiudicialis appel-
12 lationis non fuisset inhibitum, † & propterea si
iudex post, & contra huiusmodi appellationem
auferat possessionem appellati,etiam antequam
inhibitus fuerit,talis actus dicitur attentatus, vt
in vna Conchen.de Belmonte coram Vestano te
nuit Rota, vt est in recollect. Acchil.de grass.de-
cis.30.incip.attentata voluerunt domini.sub ru-
bric.de attent. Quæ prima limitatio sublimitari
13 potest,vt† non procedat in actu,qui licet non vi-
deatur contra appellationem extraiudicialem
(& consequenter videatur licere) per eum ta-
men induceretur inæqualitas inter appellantem,
14 & appellatum:† Exemplum in appellante extra-
iudicialiter ne aduersario suo tradatur possessio,
quia pendente hac appellatione, nec ipsi appel-
lati poterit tradi possessio:quāuis enim talis tra-
ditio si fieret ipsi appellanti,non videatur contra
appellationem, quæ solùm continet, ne aduersa-
rio tradatur,tamen,quia inducit inæqualitatem,
fieri non permittitur, vt fuit æqua consideratio
Rotæ aliàs in vna Segobiensi:coram A.Augusti-
no,vt est in recollect.Acchil.de grass.decisi.deci-
maoctaua.incip.effectus.sub rubric. de appella-
tio.

Secundò limitatur regula huius tertiæ limita-
tionis principalis,vt non procedat,quando veri-
ficaretur causa in appellatione expressa, & sic iu-
15 stificata appellatione:† debet enim huiusmodi
appellatio iustificari, vel saltem iustificatio offer
16 ri † aliàs pro causa in extraiudiciali appellatio-
ne expressa non præsumitur, vt est decis.Rot.44.
aliàs 344.licet.numer.tertio.de appellat.in no.&
decis.38.aliàs 309.attentata.eod.titu.in no.Natta
17 consi.606.approbo.num.12.lib.3. Iustificata† au-
tem appellatione gesta medio tempore reuocan
tur,vt not. Mil.in verb.attentata post appellatio
nem,& latiùs Didac.in d.c.24.pract.qq.numer.5.
vbi post alios testatur hanc esse communem o-
18 pinio.pro qua facit † quia in huiusmodi appella-
tione extraiudiciali debet appellatio iustificari,
antequam inhibeatur iudici à quo, vt tradit Mil.
in verb.appellatio extraiudicialis. fol.8.& quòd
post dominos decisi.35.aliàs 134.si rector.de ap-
pel.in no.notat idem Mil.in verbo.attentata per
19 Episcopum, ibi voluit notanter † quòd si ab E-
piscopo visitante aliquis appellet,& pro causa ap
pellationis allegetse esse exemptum priuilegio,
seu præscriptione, & hac appellatione pendente
Episcopus aliquid attentet, huiusmodi attenta-
ta non sunt reuocanda nisi aliqualiter doceat de
prætensa exemptione: Quod & tradit Franc.per
illum tex.in capitu.significantibus, in vlt.not.de
appel.vbi & dictam decis.& alias allegat,& firma
uit etiam Natta in consilio 606.approbo.nume.
8. libro tertio, & ego quandoque vidi de facto,
hoc disputari in vna Perusina exemptionis co-
ram Fantutio, Et quòd gesta post extraiudicia-
lem appellationem non sint attentata, nisi iu-
stificata demum appellatione, tenuerunt etiam
domini in vna Gerunden.coram A. Augustino
vt in recollect. Acchil.de grass.decisi. 28. atten-
tata post sententiam.sub rubr.de attent.Quæ ta-
20 men omnia sublimita † vt non procedant in ap-
pellatione extraiudiciali interposita super ele-
ctionibus ecclesiarum Cathedralium, vel super
ecclesiarum regularium electionibus, vt vtrun-
que ponit Mil.in verb.attentata post appellatio-
nem,fol.30.post Rot.decis.44.aliàs 344.licet.nu-
me.4.de appel.in no.per tex.in c.si postquam.de
election.

Tertiò fallit in excommunicatione: quia licet
(vt dictum est suprà in principio regulæ)gesta re
21 gulariter valeant,†excommunicatio tamen lata,
& promulgata post extraiudicialem appellatio-
nem nō ligat,& sic est inualida,vt est decis.Guid.
Pap.430.num.61.quod etiam replicauit in trac.
de appell.qu.30.& tradit Maranth.in suo speculo
in 3.parte,sextæ partis principalis,quæst.2.nume.
22 170.per text.in ca.dilecti,el 2.de appellat.†Quod
amplia,vt non solùm non liget, sed sit ipso iure
nulla,vt not.Franc.in c.1.in 2.not.de appell.quod
est notandum, propter ea, quæ dicemus proxi-
mè in secunda declaratione huius limitationis,
num.42.

DECLARA nunc hanc tertiam principalem
limitationem.

Primò

Primò, vt quibus casibus dictum est suprà pẽdentiam appellationis extraiudicialis operari re
23 uocationem attentatorum intelligatur † dũmodo talis appellatio sit iudici, & parti intimata, alioquin nihil esset, quod ipsi imputari posset si aliquid facerent: & quamuis Inno. indistinctè tenuerit in hac extraiudiciali appellatione intimationem non requiri in cap. dilectus. super ver. innotuerat. de appel. vt latè refert Franc. in c. bonæ. numer. 42. versi. nona conclusio, de appel. distinctio tamen Franc. ibi satis videtur conciliare opiniones, ideo secundum eam omissis disputationibus conclusiuè procedendo, sit in hac prima declaratione REGVLA quòd in huiusmodi casu appellationis intimatio est facienda, vt est decis. Rot. 38. aliàs 309. attentata, de appellatio. in no. & post eam Mil. in verb. attentata. vers. 8. & est etiam decis. Cassad. 3. sæpè. numer. 6. de appel. vbi plura in id allegat, & hoc ob iustam ignorantiæ
24 causam, ex qua † & illud in simili dicitur, quòd re
25 nunciatio facta liti est intimanda † & à die intimationis excusat ab expensis, secundum Aegid. de
26 cis. 14. renũcians: † atque id quòd subrogatio est intimanda: Aegid. decis. 495. incip. licet mors: fa
27 cit etiam, quòd aliàs dicitur † quòd reseruatio alicuius beneficij sine decreto non afficit ante eius notificationem. Cassad. decis. 1. nu. 3. de rerum per
28 mu. & illud etiam in materia nostra † quòd appellatio interposita coram honestis viris est similiter intimanda, vt no. tradit Lap. alleg. 39. num. 3. & dictum est suprà in 15. ampliat. prin. limit. 2. nu. 20.

AMPLIA hanc primam declarationem, vt nõ
29 solùm illa appellatio sit intimanda † verumetiam mandatum tam principalis, quàm substituti procuratoris, vt senserunt domini in vna Salamantina dellos sanctos coram A. Augustino 27. Aprilis 1551. vt in recollect. Guid. Bon. decisi. 41. incip. in vna.

LIMITA similiter hanc primam declaratio-
30 nem. Primò, † vt non procedat in appellatione extraiudiciali generali, quia illa non intimatur, & gesta post, & contra eam veniunt reuocanda, vt considerat eleganter Franc. in d. c. bonæ. num. 42. vers. nona conclusio. de appel. & ita procedat opinio Inno. in d. capit. dilectus, & arg. à speciali, quòd ipse faciebat, vt Franc. ibi refert. Secundò
31 quando iudex, aut pars † scirent appellationem interpositam, per regulam, quam ponit Mil. in
32 verb. scienti, † dum dicit quòd scienti intimatio non est facienda, & ea quæ latiùs deduximus suprà in decimaquinta ampliatione princip. regulæ princip. de attentatis appellatione pendente.
33 num. 28. & seqq. Tertiò, quando † appellaretur à capitulo canonicorum, in quo esset præsens aduersarius appellantis, talis enim appellatio sufficit secundum terminos clem. causam, de appellatio. absque alia intimatione, vt in recollect. Acchill. de grass. decis. 16. incip. tandem domini, de appellat. Quartò, nisi appellatus, cui non fuerat intimata huiusmodi extraiudicialis appella-
34 tio † comparuisset coram Iudice ad quem, & in responsione apud acta haberet se pro legitimè citato, vt fuit dictum in dicta Salamantina coram A. Augustino, vt patet in recollect. Guid bon. de-
35 cis. 41. incip. in vna. vbi ea assignatur ratio † quia scilicet, huiusmodi intimationes sint inductæ in
36 fauorem appellanti † qui potuit illis facile etiam renunciare. Declara nunc eandem declaratio-
37 nem. Primò, vt † ista intimatio debeat fieri infra mẽsem, ad no. in clem. Causam. de electione, quę habet locum etiam in appellatione extraiudiciali secundum Cardin. ibi. num. 4. versi. quæro nunquid. & notat Guid. PP. decis. 436. nume. 61. & si fiat post mensem intimatio dicitur adeo nulla, vt sententia pendente hac appellatione nulliter intimata non veniat retractanda, non obstante, quòd allegarentur aliqua impedimenta, quo minus intra mensem intimatio non fuisset facta, puta, quia sedes apostolica esset vacans, vel quod is cui erat facienda intimatio distabat à loco interpositæ appellationis, prout allegabantur in vna Posuaniẽ. psalteriæ coram Reumano 7. Iunij 1555. in qua fuit resolutum pro illius nullitate, & quòd sententia ea pendente lata non esset retractãda.
38 Secundò, declara † quòd sufficiat fieri in Ecclesia, quando sumus in causa beneficiali. ad no. per dominos decis. 10. aliàs 82. quòd in causa beneficiali. de appel. in no. & post eos Mil. in verb. appellatio, in causa. fol. 13. Sic etiam videmus aliàs, quòd quamuis reuocatio procuratoris sit intimanda, tamen si procurator constitutus ad resignãdum beneficium, vel causandum regressum, seu pensio
39 nem, reuocetur, sufficit † quòd intimatio talis reuocationis fiat in Cancellaria, vel in Camera apostolica, & ita fuisse sæpius resolutum, affirmat Achil. de grass. vt in recollect. ipsius decis. 250. pro reuocatione, de procur. Tertiò, quòd licet appel
40 latio non fuerit intimata, si tamen † appellatus voluerit, illam prosequi potest, vt post longam disputationem tandem cõcludit Rot. decis. prima, aliàs 38. fuit dubitatum. de elect. in no. quam sequitur Mil. in verb. appellatus potest. fol. 13. & moderni Bononienses in addit. ad dictam decis. pri-
41 mam. An autem † ista intimatio habeat vim inhibitionis, concludendum est, quòd non: vt expressè tradit Aegid. decis. 322. item quòd.

Secundò, declara hanc principalem limitatio
42 nem † vt quibus casibus suprà in sublimitationibus diximus pendente appellatione extraiudiciali attentari, huiusmodi attentata sint ipso iure nulla, non autem per sententiam annullanda, prout regulariter annullanda esse diximus suprà in tertia limitatione decimæseptimæ ampliationis principalis, regulæ princ. de attent. appel. penden. nu. 19. Hanc declarationem sentit Franc. in c. bonæ. num. 33. vers. quartodecimo, & nu. 43. versi. decima conclusio. de appell. & tenet etiam nouissimè Didac. dicto c. 23. practic. quęst. num. 5.
43 præsertim † si inhibitio interuenisset, secundum Aegid. decis. 623. Qua stante huiusmodi attenta-
44 ta dicuntur esse nulla, † etiam si appellans suę appellationi renuntiasset, nam per hoc attentata, non reuiuiscunt secundum eundem Aegid. decis. 624. processus.

LIMITATIO QVARTA.

SVMMARIVM.

1 *APPELLATIONE pendente attentata non dicuntur quæ tendunt in faciliorẽ exitũ appellationis.*
2 *Iurisdictio Iudicis à quo, non dicitur suspensa per appellationem, quoad ea quæ tendunt in faciliorem illius exitum.*

Iudex

3 *Iudex à quo potest appellatione pendente inhibendo prouidere, ne quis in sua possessione turbetur.*
4 *Iudex à quo in causa matrimonij potest partibus inhibere, ne alteri nubant.*
5 *Appellanti potest Iudex à quo etiam pendente appellatione terminum præfigere ad illam prosequendam.*
6 *Et similiter appellato ad comparendum coram Iudice ad quem.*
7 *Renunciatio appellationi non censetur induci ex hoc, quod ad instantiam appellantis, Iudex à quo terminum appellato præfixerit ad comparendum coram Iudicem ad quem, & de hac renunciatione infrà, numer. 9.*
8 *Iudex à quo, potest pendente appellatione reuocare grauamen.*
9 *Iudex à quo potest attentare omnia tendentia in faciliorem exitum appellationis.*
10 *Excommunicatus potest etiam pendente appellatione per Iudicem à quo absolui. limita, vt infrà, num. 29.*
11 *Tertio appellante à diffinitiua lata contra possessorem beneficij, potest nihilominus Iudex à quo sequestrare illius possessionem, vel etiam ordinarius, secundum aliquos.*
12 *Iudex à quo non potest se intromittere in appellatione ad Papam interposita.*
13 *Etiam si sit Cardinalis.*
14 *Nisi in his quæ tenderent in faciliorem expeditionem causæ.*
15 *Quod speciale est in Cardinali secundum aliquos.*
16 *Carceratus appellans etiam pendente appellatione, debet in carceribus detineri.*
17 *Detentio in carceribus videtur tendere in faciliorẽ exitum appellationis ipsius carcerati.*
18 *Relaxatio mandati facta pendente appellatione à repositione partis aduersæ non videtur attentata ex quo tendebat in faciliorem expeditionem causæ, in casu de quo hic.*
19 *Inhibitio non impedit, quo minus Iudex explicare possit, tendentia in faciliorem exitum appellationis.*
20 *Et multi in hoc errare videntur.*
21 *Delegatus Iudex potest etiam ipse appellatione pendente, appellanti terminum præfigere.*
22 *Nisi appellationi detulisset, & infrà num. 26.*
23 *Iudex etiam si appellationi detulit, potest partibus prohibere, ne quid innouent.*
24 *Et terminum præfigere.*
25 *Et absoluere ab excommunicatione secundum aliquos.*
27 *Appellante contradicente Iudex à quo potest expedire tendentia in faciliorem exitum appellationis, secundum aliquos.*
28 *Iudex à quo, potest tendentia in faciliorem exitum appellationis explicare dummodo de causa appellationis non cognoscat.*
29 *Absoluere ab excommunicatione non potest Iudex à quo si cognitio absolutionis fieri non potest, nisi cognito de iustitia causæ principalis.*

Tendẽtia in faciliorem exitũ appellationis etiam ea pendente fieri possunt citra vitium attentatorũ: Quod tribus modis ampliatur, vno limitatur, & altero declaratur.

QVARTA principalis limitatio Regulæ principalis est, (quã pro speciali limitat. ad hãc nostrã regulã ponit, sed breuiter attingit Pet. Duen. in regula 42. limit. 17.)
1 † vt non procedat in his quæ tendunt in faciliorẽ exitũ appellationis: ea enim non censentur attentata
2 † cum circa ea exequenda non dicatur suspensa Iurisdictio Iudicis à quo, vt est sing. tex. in c. cũ teneamur, & ibi Franc. notat in 2. notab. de appel.
3 † vbi Iudex à quo appellatione pendente, inhibendo prouidere potest, ne quis in sua possessione turbetur, vt post alios de quibus ibi declarat etiam August. Bero. in cons. 45. in causa. num. 2. lib. 3. & facit optimè tex. & ibi no. gloss. in verb. distinctus. in ca. 2. de matri. contra interdict. Ecclesiæ contract. & ibi Abba. in vlt. not. post Ioan. And. & tex. in cap. tua & ibi Abba. nume. 2. extra
4 de sponsa. duorum, † vbi Iudex appellatione in causa matrimonij interposita pendente potest inhibere partibus, ne alteri nubat. Hinc dicimus (& ad singulas sequentes illationes est aduertendum, quia licet potuissent singulæ poni pro singulis limitationibus, tamen quia omnes eadem ratione continentur, ne numerus limitationum in infinitum crescat, placuit omnes sub ista quarta limitatione complecti)
5 † quòd Iudex à quo potest appellatione pendente præfigere terminũ ad prosequendam appellationem appellanti ad cap. personas, & ibi Franc. in 2. not. & nume. 9. de appellat. & in dicto c. cum teneamur. sub nume. 21. & in c. ad aures. post princip. de appel. Et similiter appellatio ad comparendum coram Iudice
6 ad quem † etiam ad instantiam appellantis, qui per hoc non censetur suę appellationi renũciare, vt tradit. no. Mil. in verbo. appellans non dicitur.
7 fol. 9. † Ex eodem fonte manat, quod solet dici Iudicem à quo etiam pendẽte appellatione posse reuocare grauamen per eum illatum, vt per Franc. in c. cum cessante. sub nume. 14. & iterum
8 sub numer. 16. de appellat. † dum vtitur istis verbis, quòd Iudex à quo potest attentare omnia tendentia in faciliorem exitũ appellationis, quibus verbis etiã vsus est in dicto c. cum teneamur. in princ. Prout etiam, & hinc proficiscitur illud quod aliàs dicimus, quòd ex quo Iudex à quo potest tendẽtia in faciliorem exitum appellationis expedire, ideo si appellans coram eo proponat quærelam contra aduersarium, & illum citari petat, & iudex illã decernat, nec Iudex dicitur attẽ
9 tare † nec pars suæ appellationi renũciare. Franc. in dicto c. sollicitudinẽ. sub nu. 13. ad quod fa. quę ponit Vestr. in praxi Ro. cu. libr. 8. cap. pen. vt lit. penden. & de attenta. post princ. verf. verùm hæc prohibitio. numero 2. vbi quàm plura ex dictis exemplis etiam ponit, & vltra eum ad id de renunciatione faciunt quæ ponit Paris. consili. 54. in isto iudicio. numer. 2. lib. 3. Hinc procedit, & il-
10 lud † quòd Iudex à quo potest excommunicatum à se qui appellauit, absoluere, vt per docto. præsertim Franc. in dicto cap. qua fronte, secundum vnum intellectum relatum ibi per eum. nu. 9. & melius numer. 27. declarando, vt infrà in fin. præsentis limitationis. numer. 28. Facit etiam ad hanc limitationem decis. Rot. 4. aliàs 390. si feratur. de seq. poss. & fruct. in no. & decis. 11. aliàs 349. nota quòd si feratur. de re iudicat. in antiq. in
11 quibus dicitur † quòd si feratur diffinitiua contra possessorem beneficij, & tertius tanquam habens interesse ab ea appellet, non obstante huiusmodi appellatione potest Iudex sequestrare possessionem beneficij, iuxta clem. primam, de seq. posses. & fruct. ea ratione quia hoc videtur potius vtile quàm damnosum ipsi appellanti, qui in euentum victoriæ reperiet fructus per idoneã personam conseruatos. Quinimmo huiusmodi sequestrum videtur, quòd nõ solùm possit apponere Iudex, à quo fuit appellatum, verùm etiam ordinarius, & diœcesanus loci, in quo consistit beneficium

beneficium, vt per text. in dicta clem. 1. de seq. poss. & fruct. ad excusandum huiusmodi sequestrum ab attentatis allegabatur, in vna Aretin. parrochialis coram D. de Rubeis, 9. Ianuarij 1562. licèt in ea domini noluerint capere resolutionem, ne vel ordinarijs præiudicarent, qui per dictam clem. videntur ad hoc deputari, vel stylo dominorum, qui est vt hoc committatur ordinarijs per litteras in cancellaria expeditas vt testatur Bonif. de Vitalinis in d. clemen. 1. numero 48.

12 Ex prædicta etiam regula prouenit, & illa con-
13 clusio,† quod licèt Iudex etiam † Cardinalis nō possit se intromittere in appellatione ad Papam
14 interposita, potest † tamen se extraiudicialiter ingerere, puta examinando testes, & alia tendentia in faciliorem expeditionem causæ appellationis ad finem, vt causa magis instructa ad Papam remittatur, vt est tex. & ibi no. Franc. in 3. not. & in col. fin. in c. constitutus. de appellatio. Quod
15 tamen † speciale esse in Cardinali dicit Abb. ibi, vt refert Franc. ibi nume. 5. Quæ omnia, vt dicunt doct. in dictis locis, in eo potissimum fundātur, quod tēdāt in faciliorem exitum appellationis. Hac etiam motus propositione aliàs respondit Alciat. consilio 16. incip. licuerit. sub numero 14.
16 vers. secunda quia. libro 7. quòd † si carceratus appellet, debet etiam pendente appellatione in carceribus detineri, nec dicitur attētari † ex quo
17 talis detentio videtur tendere in expeditionem causæ, & faciliorē exitum appellationis, cū aliàs ille aufugere potuisset, adeo quod impediuisset cognitionem etiam in causa appellationis, illámque reddere elusoriam: vt ibi per eum latiùs, put in eadem propositione fundari posse crediderim id qđ fuit tentum in vna p̄stimoniorum coram
18 Verallo, 7. Octob. 1552. † quòd si iudex appellantem à decreto mandati reposuerit, & deinde per aliam partem fuerit à repositione appellatum, & ea expresse non rēposita in fauorem ipsius mandatum relaxauerit, tale mandatum non esse attentatum, tum quia reposuisse tacitè videtur, ex quo facto animum suum declarauit, ad no. per Rot. decis. 12. aliàs 392. si auditor de probat. in no. tum quia quamuis relaxatio dicti mandati videatur facta pendente appellatione à repositione interposita, quia tamen tendit in faciliorem appellationis exitum, qui erat ipsa relaxatio mandati non potest dici attentatum. vnde in hac 4. princ. lim. ista sit Regula, quam

Amplia

Primò, vt procedat, etiam si iudex ad quem ca
19 nonice † inhibuisset iudici à quo: quia nihilominus hæc explicare poterit, vt per Franc. in d. c. cū teneamur, col. fi. in princ. sub vers. secundus intellectus. de appel. quem refert, & sequitur Vestr. vbi
20 suprà, vbi illud etiam not. dicit, † qđ multos in hoc errare vidit, & cōtra hos errantes se obtinuisse testatur.

Secundò, vt regula procedat non solùm in iudi
21 ce ordinario † verum etiam in iudice delegato, nam & ipse potest appellatione pend. p̄figere appellanti terminum ad iter arripiēdum, & ad prosequēdam appellationem, vt no. Frāc. in c. ad au
22 res, de appel † nisi appellationi detulisset, vt in limitatione sequentis ampliationis, num. 26.

Tertiò etiam si iudex à quo detulisset appella
23 tioni † quia nihilominus potest partibus prohibere, ne quid innouēt in p̄iudiciū appellationis, & attentata reuocare. Abb. & Franc. in d. c. cum
24 teneamur. col. 4. in fi. † & terminum p̄figere. c.
25 personas, vbi Frāc. col. 4. de appell. † & absoluere ab excōicatione, idem Franc. in c. qua fronte. secundum vnū intellectum relatum ibi per eum. n. 9. & melius nu. 27. Quod etiā post gl. in ver. districtius, in c. ex literis, & ibi etiam Panor. ext. de matri. contra interd. Eccle. cōtr. pro singulari posuit Corset. in sing. suis. in ver. appellatio, incip. licèt iudex deferat. Limita hanc ampliationem, vt nō
26 procedāt præmissa in iudice delegato, † qui detulisset appellationi, nam licet ille regulariter possit huiusmodi explicare, vt suprà in 2. ampliat. nu. 21. si tamen detulisset non posset, vt per doct. in d. c. cum teneamur, præsertim Frā. in col. fi & sequitur Vestr. vbi suprà, vers. nec eo minus, quamuis idem Frāc. in c. ad aures. in fi. de appel. visus sit de hoc aliqualiter dubitare.

Limitatur nunc regula suprà posita vno, & notabili modo, vt illa procedat, quando ipse
27 appellans contētaretur † quod iudex à quo expediret tendentia in faciliorem exitum appellationis, secus si contradiceret, & ita procedat tex. in c. si à iudice. de appel. in 6. vt hanc limit. post Abb. ponit Frāc. in c. constitutus, col. fi. ad me. de appell. quod dictum videtur maximè notandū, cum restringere videatur totam hāc materiam ad consensum partis.

Declara eādem regulā, vt iudex à quo possit expedire tendentia in faciliorem exitum ap-
28 pellationis, † dummodo de causa appellationis non cognoscat, vt declarāt doct. præsertim Frāc. in d. c. cum teneamur. in princ. de appell. Et pōt poni exemplum in actu absolutionis ab excōicatione, quam suprà in princ. huius limit. princ. nu. 10. tanquā tendentem in faciliorem exitum appellationis per iudicem à quo fieri posse dixim⁹:
29 † si enim huiusmodi cognitio absolutionis non posset fieri, nisi etiam cognito de iustitia causæ principalis, vtique iudex à quo hoc facere nō posset, vt est casus in c. sollicitudinem. de appella. vbi Franc. col. 3. vers. in gl. 2. quod nota pro limitatione eorum quæ suprà posita sunt. nu. 10.

Limitatio Quinta

Summarium.

1 *Attentata non dicuntur gesta pendente appellatione si non sunt de processu, nec pertinent ad processum. vt est collatio beneficij.*

2 *Confirmatio electionis pendente appellatione facta non videtur attentata.*

3 *Processus: esse de processu, & pertinere ad processum id dicitur, quod non potest expediri per iudicem, nisi vt iudicem & per partem, nisi vt litigantem.*

4 *Electio facta pendente appellatione interposita ab aliquo, ne ille alium eligat valet quia electio non explicatur per eum, vt litigantem.*

5 *Collatio Papæ non fundantis se in facto iudicis, sed in eo quia beneficium legitimè vacaba', valet etiam si sit facta infrà tempus ad appellandum.*

1 Qvinta principalis limit. sit † vt non procedat in his, quæ nō sunt de processu & nō pertinet ad processum, vt est collatio alicuius be

neficij, vt est decis. Ro.3. aliàs 56. si lite, vt lit. pen-
den. in no. vbi ponunt exemplum, quòd si aliquis
petat à capitulo præbendam, & ante electionem
2 fuisset appellatum, & pendẽte appell. petatur† cõ
firmatio, si stante huiusmodi pendentia, capitulũ
præbendam alteri conferat, seu electio confirme
tur, vtrunque valet, & si dicatur quòd cassari de-
bet, quod sit appell. penden. verum est, secundum
Rotam ibi, in his, quæ spectant ad iudicem, seu
causæ processum, vt recipere testes, seu proferre
sententiam, secus in his, quæ non pertinẽt ad pro
cessum, prout est collatio. Quod etiam expressè
tradit Firman. in verb. appellatione pendente. in
1. vers. ad med. incip. itẽ verum in his quæ pertinẽt
ad processum post Bal. in addit. ad Spec. in cap.
incip. incipiunt quædam dicta extrauagãtia ad
materiã appellationis, col.12. vers. pendente ap-
pellatione, fol.387. & Vital. in tract. de clausul. in
clausula nil noua. appell. penden. sub numero 3.
fol.89. vbi post Ang. in l.1. ff. nil noua. appellatio.
3 pend. declarat † quando quid dicatur esse de pro
cessu, & pertinere ad processum, videlicet id qđ
non potest expediri per iudicẽ, nisi vt iudicem, &
4 per partem, nisi, vt litigantem, & dat exemplũ† in
eo, qui appellaret ab aliquo, ne alium eligat, nam
si pendente hac appellatione ille eligat, electio
valet, quia actus electionis nõ explicatur per eũ,
vt litigantẽ, sed quasi suo iure vtentem. Quibus
ad propositum huius limitationis adde, quod
idem sensit Egid. Bellam. in cons. 18. incip. Ecce
quod facta. col.3. in princ. Et pro hac limitatione
videtur esse in recoll. Mohed. decis. 150. Papa con
tulit. sub rub. de præben. ad fi. in vna Barchinonẽ.
5 Canonicatus, vbi actus† collationis factus à Pa-
pa: non fundante se in facto iudicis, sed in eo, quia
beneficium legitimè vacaret, fuit habitus pro bo
no nõ obstante ꝙ fuerit factus infra decem dies,
qui dantur ad appellandum, ea rõne, quia cũ pro
uisus non sit in lite, potest beneficium impetra-
re, nec dicitur attentare, nisi ad possessionem pro
cessisset, vt ibi latius, & ad præmissa plurimũ fa-
ciunt, quæ firmauimus suprà c.4. de atten. li. pẽd.
in 22. limit. princ. quòd regulariter lite pendente
super prima electione potest deueniri ad secun-
dam, vt ibi. præsertim num.2.

Limitatio Sexta.

Summarium.

1 *FRIVOLA appellatio, ac manifestè, & euidentur iniusta & inualida non facit attentata.*
2 *Appellatio irrationabilis non suspendit iurisdictionem.*
3 *Appellatio manifestè friuola, quæ dicatur remissiuè.*
4 *Et dicitur quæ nunquã potest prodesse secundũ aliquos.*
5 *Vel relinquitur arbitrio iudicis, secũdũ alios, & melius.*
6 *Friuola, huius dictionis vis remissiuè ponitur.*
7 *Appellatio, vt illa pendente nihil possit innouari, debet esse aliqua, vel saltem (secundum Bal.) aliquabilis.*
8 *Paria sunt aliquid non fieri, vel minus legitimè fieri, etiam quoad attentata.*
9 *Citatio nulla, & inualida non inducit litis pendentiam.*
10 *Præsumptio contra appellantem, quod eius appellatio sit frustratoria operatur, vt illa non faciat attẽtata.*
11 *Canonico appellante à præcepto de residẽdo, potest Episcopus appellatione pendente deputare Vicariũ cũ competenti portione, & non attentat.*
12 *Attentata non veniunt reuocanda, quando præsumetur contra appellantem*
13 *Appellatio à correctione, quia ei ius cõe resistit, & contra appellantem præsumitur, non facit attentata.*
14 *Iudex si videt, quod reus malitiosè proponat appellationẽ, vt executionem differat, põt tũc appellantem repellere.*
15 *Frustratoria appellatio causat attentata, quando secuta est inhibitio per iudicem ad quem secundum stilum modernæ Rotæ, de quo infrà nu.18.*
16 *Inhibitio vigore appellationis frustratoriæ manata, secundum decis. antiquas non facit attentata.*
17 *Inhibitio tunc operatur effectum attentatorum, quãdo est canonica.*
19 *Attentata prius debent reuocari, & postea de validitate inhibitionis disputari.*
20 *Friuola appellatio facit attentata, si iudex illi detulit.*
21 *Etiam si tacita sit delatio, &*
22 *Etiam si ipsius delegatus deferat.*
23 *Executio non est facienda, etiam si appellatio videretur iniusta quando sumus in criminalibus.*
24 *Nisi sit periculum in mora.*
25 *Et ita seruatur de stilo Franciæ.*
26 *Nisi essemus in iudice, à quo non liceret appellare.*
27 *Appellatio friuola, quæ de iure non fuisset admittenda, si de facto fuisset admissa, videtur facere attentata.*
28 *Præsertim appellato non contradicente.*
29 *Iudex ad quem si parte non cõtradicente appellationẽ non admittendam admisit, & corã eo fuerit processum, potest cognoscere, & pronunciare super appellatione, & de iustitia sententiæ.*
30 *Probatio, quæ non debuit admitti, admissa tamen valet.*
31 *Appellatio interposita à iudice dato cũ clausula, appellatione remota, si de facto per Papam fuerit admissa facit attentata.*
32 *Appellatio à superiore admissa operatur, vt sententia non debeat mandari executioni.*
33 *Causa attentatorum dicitur accessoria, & causa appellationis dicitur principalis.*
34 *Attentata dicuntur prouenire ex natura ipsius appellationis.*
35 *Causa attentatorum dicitur incidens.*
36 *Appellatio, quæ de iure non subsistebat si approbetur à parte, operatur suos effectus etiam quoad attẽtata. Nisi sit inualida, quia non fuit interposita intra 10. dies, vt infrà num.42.*
37 *Processus factus post friuolã appellationem, de facto tamen per iudicem ad quem, & per partem admissa, non valet.*
38 *Appellatio eo ipso, quod est approbata à parte, cẽsetur ad curiam deuoluta, & sibi delatum.*
39 *Appell. interposita in casu de iure prohibito, si superior eam admisit, & insuper inhibuit, facit attentata.*
40 *Appellatio friuola, etiam per iudicem admissa nõ facit attentata secundum aliquos.*
41 *Quod fieri debet, non aũt quod de facto fit, est attendẽdũ.*
43 *Attentata per appellantem reuocantur etiam si appellatio esset notoriè nulla.*
44 *Appellans non potest suam appellationem impugnare, & dicere eam frustratoriam.*
45 *Appell. debet esse nulla, & inualida à principio, & tẽpore interpositionis ad hoc, vt gesta ea pendente nõ dicantur attentata.*
46 *Secus si sit nulla ex post facto, puta quia pronuntiatur male appellatum.*
47 *Nullitas in appel. superueniens nõ tollit attentata, & illorum reuocationem antea factam.*
48 *Executio pendente appell. fieri nõ debet, quãdo dubiũ est, an appellatio sit notoriè friuola, & inualida.*

SExta principalis limit.sit, vt non procedat
† quando appellatio esset manifestè, & euidē
ter friuola iniusta, & inualida. ad tex. in c. cum ap
pellationibus friuolis, de appel. in 6. Spec. in §.
nunc dicamus. numero 8. vers. item appellatio-
ne pend. de appel. Abb. in c. consuluit. el 3. de ap-
pel. Franc. in c. vt debitus. n. 47. de appella. And.
Barb. in add. ad Bal. in ver. habet locum in c. 1. §.
sancimus. in tit. quo temp. Mil. inuest. pet. deb.
post Inn. in c. dilecti, de excep. Marāt. in spec. in
3. parte 6. partis princ. q. 2. numero 171. post Soc.
in cons. 39. col. 6. li. 4. Quibus adde Guid. Pa. dec.
213. statu ta. n. 6. & in trac. de appel. q. 12. post Inn.
& Bal. in c. pastoralis, de off. dele. & Stef. Aufr. in
add. ad decis. Tolos. 500. quæ est vltima, ad med.
& Ant. Corsett. in singul. suis in verb. appellatio,
incip. regula est, vers. lim. 2. & seq. & Vāt. in trac.
de nullit. in tit. quoties, & intra quod temp. n. 48.
& iterum in tit. de nullit. ex defectu iurisd. ord.
sub numer. 142. post Rot. decis. 75. aliàs 356. not.
quòd. de appel. in anti. & Egid. decis. 239. in causa
D. Guglielmi, & tradit Paris. in cons. 49. ad pri-
2 mum n. 21. li. 4. vbi inquit † quòd irrationabilis ap
pellatio non suspēdit iurisdictionem; vnde non
considerata suspensione, nec etiam subintrat cō
sideratio attentatorum, vt sæpe suprà diximus.
3 † Quæ aūt dicatur appellatio manifeste friuola,
tradit remissiue post Io. And. in clem. si ante, de
dol. & cōt. Rot. decis. 58. aliàs 417. si appelletur.
4 nu. 5. de appell. in no. † & dicitur friuola, quæ nū-
quam potest prodesse secundum Rebuf. in con-
5 cor. in rub. de friuol. appel. † vel forsan (& hoc
melius) relinquitur arbitrio iudicis ex sententia
Meno. in trac. de arb. iud. li. 2. cēt. 2. casu 197. per
6 totum, præsertim n. 7. † vbi egregie tractat, & de
clarat vim huius dictionis friuola, & ista sit
REGVLA, quæ probatur per suprà dicta, & ex
eo, quod subtiliter, & singulariter dixit Bal. in cō.
367. ad euidētiā. in princ. lib. 1. vbi formaliter in-
7 quit quod appell. pen. nihil † debet innouari, dū-
modo appellatio sit aliqua, vel saltē (vt ita dixe
rim, aliquabilis, nam si esset apparenter, & existē
ter nulla nō retardaret executionem, hęc Bal. &
huius sententiæ fuit ēt ex recētioribus Lancell.
Cōr. de prætor. §. 2. de offic. prætor. in caus. ciuil.
in c. de appell. sub nu. 21. vers. decimo nono quan
8 do appellatio. post Soc. in reg. 21. Et † pro regula
etiā facit, quia paria sunt aliquid non fieri, vel mi
nus legitime fieri, vt in proprijs terminis nostris
considerat Ias. in l. prę ses. nu. 4. ff. de re iud. quem
refert & sequitur etiam Io. Bap. de Asin. in sua
pra x. iudi. §. 31. c. 2. in 2. lim. prin. nu. 8. & similiter,
9 quod citatio † nulla, & inualida non inducit litis
pendentiā regulariter ad effectum attentatorū,
vt est deci. Afflic. 366. in pleno. numero 140. & di
ximus late suprà cap. 4. de attent. lit. pend. in prę
fatione. num. 82. & seq.
AMPLIA hanc regulam vno modo, vt non
solum procedat, quando euidenter constat ap-
10 pellationem esse friuolā, verum † etiam quando
præsumeretur contra appellantem, quod eius
appellatio esset frustratoria, & iste est vnus not.
casus, in quo licitè etiam appellatione pendente
fit innouatio secundum Franc. in c. peruenit. el
11 2. in gl. in ver. assignes. in fi. num. 8. de appell. † vbi
si canonicus appellauerit à præcepto de residen
do per Episcopum sibi facto, potest Episcopus
pendente appellatione deputare ibi vicarium
cum competenti portione, & talis deputatio
non dicitur attentatum ea ratione, quia dicta ap
pellatio præsumitur frustratoria. Et quamuis
Specu. Cardi. Marant. & Petr. Duen. in locis de
quibus infrà in 18. lim. princ. ponant particula-
riter hoc dictum de præcepto de residendo pro
fallentia ad regulam nostram princ. quòd nihil
sit appellatione pendente innouandum, mihi
tamen videtur quòd magis commode cadat pro
ampliatione huius 6. limit. quia illius dicti nulla
alia ratio videtur, nisi quia illa appellatio præ-
sumebatur frustratoria, vt colligitur ex verbis il
lius tex. ibi, cum autē frustratoriæ dilationis cā,
vt etiam dicemus in d. 13. lim. princip. & pro hac
12 ampliatione † quod quando præsumeretur con
tra appellantem, attentata non sint reuocanda,
faciunt, quæ ponit Alcia. cons. 3. in hac. numer. 2.
13 & seqq. li. 6. dum vult, quòd interposita appella-
tione à correctione, quia ei ius cōe resistit, & con
tra appellantem præsumitur, attentata non sint
reuocanda, & quod voluit post gl. in c. super eo,
de off. deleg. And. Barb. in cons. 18. incip. mihi vi-
detur. sub numero 11. vers. & adduco vlterius. li.
14 1. † quod si iudex videt, quod reus malitiosè pro
ponat appellationem, & executionem differat,
potest tunc appellantem repellere.
LIMITATVR nunc eadem regula,
Primo nisi iudici à quo fuit frustratoriè, &
15 friuolè appellatum † fuisset per iudicem ad quē
inhibitum, quoniam eo casu gesta post eam tan
quam attentata reuocantur. Franc. in d. c. vt de-
bitus. numero 47. vers. quid autē, & Stef. Aufrin
add. ad d. decis. Tolos. 500. ad med. & Guid. Pa.
in cons. 69. incip. pro declaratione, versiculo se-
cundo quia. numero 12. quem referunt, & in hoc
sequūtur Moder. in addi. ad decis. eiusdem Gui.
16 Pap. decis. 113. in verb. dic quod non. † Contra
quam limit. licèt videatur in terminis deci. Rot.
58. aliàs 412. si appelletur, de appel. in no. dum
concluditur in ea, quod inhibitio vigore frustra
toriæ appellationis nō potest operari effectum,
ex quo non potest dici canonica, cui concor.
alia deci. 75. aliàs 357. nota quod attentata de ap
pel. in antiq. propter verbum canonice positum
in c. non solùm. de appe. in 6. quas secuti sunt ple
17 rique doct. dum tenēt † quòd inhibitio tūc ope
retur effectū attentatorum, quando est canoni-
ca, vt est decis. Egid. 239. in causa. Fely. in c. super
quæstionum. §. fi. col. 1. de off. deleg. Marant. in 3.
parte 6. partis princip. q. 2. numero 196. Paris. qui
alios allegat, in cons. 108. de bono iure, nume. 6.
lib. 1. & in cons. 172. in causa. numero 15. libr. 4. &
etiam Vant. in trac. de nullit. ex defect. iurisd.
ord. n. 142. & Rolan. de Valle in cons. 77. viso. nu.
24. li. 2. & Bero. q. 124. quando appellatio. in prin
cip. Didac. pract. quæst. c. 24. numero 3. vers. ter-
18 tio præ ceteris. Sciendum tamen est † quòd Ro-
ta moderna etiam considerata d. decis. 58. aliàs
412. pluries indistinctè tenuit contrarium, quòd
immo gesta post inhibitionem debeant reuoca
ri, ne iudices sub isto clipeo inhibitionis iniustæ
eas contemnant, & diu litigetur, an inhibitio sit
iusta, vel iniusta, & pars grauata fatigetur inte-
rim laboribus, & expensis. Vnde prius debent

19 reuocari attentata,& postea de validitate inhi
bitionis disputari,vt fuit aliàs tentum in vna Le
gionen.coram M.Antonio, vt patet in recollec.
Accorambo.decis.53.incip. Rota.vbi supradicta
omnia formaliter ponit, de quo latius dicemus
infrà cap.20.de attent.post inhibitio. in 11. am-
pli.princip.regulæ ibi positæ.nu.3.&seqq.
20 Secundo limita† nisi iudex friuolæ appella-
tiôi detulisset,vt tradit Marât.vbi suprà d.n.171.
& And.Barb.in supradicto loco, vbi inquit titu-
lum nil nouari appellatione pend.limitandum,
quando appellatio esset friuola,si tamen ei non
sit delatum.Ad quod faciunt,quæ latiùs diximus
suprà in 5.sublimitatione primæ limit.huius re-
gulæ nostræ princip.nu.69.dum post Paris.& Ro
lan.de valle,illud dictum de delatione amplia-
uimus,vt procedat etiam si appellatio esset sine
causa,vt latius ibi.Quæ limitatio ampliari po-
test.Primo,vt procedat non solum si iudex ex-
21 presse deferat† verum etiam si tacitè,vt in supra
dicto loco n.75.Secundo vt procedat non solum
22 quando iudex ipse defert† verum etiam si de-
legatus ab eo cum clausula donec vices suas du
xerit reuocandas,deferat:quia si à subdelegato
etiam friuole appelletur,&ille(antequam iudex
reuocauerit vices suas)appellationi detulerit,si
postmodum delegatus reuocet vices suas,&pro
cedat,processus dicit inualidus,vt est decis.Rot.
Bisign.21.aliàs 30.nu.21.incip.an executore,per
tot.in tit.de appell.vt ibi annotauimus numero
23 79.Tertio videtur posse limitari†,vt non proce
dat in criminalibus,quia etiam si appellatio vi-
24 deretur iniusta non est facienda executio† ni
si sit periculum in mora,vt dicit Boer.decis.153.
25 Iudex,nu.6.vbi subdit,quod ita† de stilo Fran-
ciæ,& ordinationibus regijs seruatur† nisi esse
26 mus in iudice à quo non liceret appellare,vt
27 per eum.Quarto potest limitari†quando appel
latio,quæ de iure tanquam friuola non fuisset
28 admittenda,fuisset de facto†præsertim appella
to non contradicente admissa, nam hoc casu si
29 † coram iudice ad quem fuerit per partes pro-
cessum poterit ipse cognoscere,& pronunciare
super ipsa appellatiôe & de iustitia sententiæ,vt
tradit singulariter(post Inn.in c.cum dilecta,de
rescrip.& in c.cum Bertoldus.de re iud.quem se
quuntur Imol.& Butr.in d.c.cum dilecta,& post
Bal.Rom.Fely.& alios de quibus per eum) Lâfr.
decis.244.incip.& si appellatio admitti non de-
30 buerit,motus etiam simili ratione† de probatio
ne,quæ si non debuit admitti, admissa tamen va
let,post Bal.Alex.& alios alleg. per eum. Vnde
si iudex potest super causa pronunciare,non vi-
detur ratio concludens ,quare si dicta appella-
tione pendente,& vt præfertur admissa, aliquid
attentetur,Iudex ad quem non possit illud reuo
care.Quod dictum vltra eum confirmari potest
ex pluribus.Primo ex eo quod aliàs habemus,
31 quod si sit interposita† appellatio à iudice, qui
fuerat datus cû clausula appellatione remota,si
de facto appelletur(quamuis per iudicem à quo
stante d.clausula non esset admittenda) si tamê
de facto Papa de præmissis certificatus illam ad
mittat,operatur effectû ,vt post eam gesta subij
ciantur vitio attentatorum, ad text. in c. pasto-
ralis.§.præterea, vbi doct. præsertim Franc. nu.
6.vers.sexto operatur,post Inno.ibi de appella.
quod êt sensit Bal.in c.1.§.sancimus.nu.3.in titu.
quo tempore Mil.inuest.pet.deb.in vsibus feud.
& sensit etiam Inno.in c.cum in iure , sub n.3. de
32 off.deleg.dum† voluit quòd sentêtia à qua sit ap
pellatû si appellatio sit à superiore recepta non
33 debet mâdari executioni.†Secundo quia causa
appellationis dicitur esse principalis,attentato-
rum aût causa dicitur esse accessoria,vt est decis.
Rot.1.aliàs 1.attêtata de appel.in no.& non solû
34 dicûtur esse accessoria,verû êt† venire ex natura
ipsius appellationis,vt fuit not.dictû Inno.in c.
dilecti,el 3.de appel.quod refert&sequitur,&mê
ti tenendum esse admonet Franc.ibi in vlt. not.
& nu.1.q.1.Vnde si iudex per supradicta potest
cognoscere câm appellatiôis,poterit,&debebit
etiam cognoscere câm attentatorû, tanquâ q̃d
accessoriû, præsertim cû regulariter Iudex ha-
beat cognoscere causam cû suis incidentibus,&
35 emergêtibus†&causam attêtatorû dicatur inci
dês,vt in recoll.Mohed. decis.100. cômissio.sub
36 rub.de iud.& procu. Tertio quia† postquam ap
pellatus côparuit corâ iudice,ad quê, & absque
reclamatione ipsius fuit in câ processum,illa ap
pellatio,q̃ de iure nô subsistebat videtur p eum
approbata,& ob eius approbationê videtur,q̃d
debeat producere suos effectus,sicut aliæ appel
latiões,&côsequêter inualiditatê eorû,q̃ ea pê-
dête fuerint facta,vt est decis.Bisign.71.aliàs 30.
n.71.an sub executore de appel.nu.5. ibi præser-
tim pp côsensum partis appellatę in qua côclu-
37 dit† q̃d processus factus post friuolâ appellatio
nê,de facto tamê per iudicê ad quê , & per partê
admissam non valet,q̃d plurimû fa.ad hûc arti-
culû.Quarto pro hac opin.multû facit id quod
post Inno.singulariter dixit Frâc.per illû tex. in
38 c.sæpè,in 2.not.n.3.de appel.†quod eò ipso, q̃d
appellatio est approbata à parte cêsetur appel-
lationi delatû &causa ad curiâ deuoluta. Vnde si
præsupposita hac partis approbatiôe cêsetur ap
pellatiôi delatum,tûc pculdubio , si q̃d fiat post
hâc appellationê dicitur esse attêtatû,iuxta ea q̃
suprà diximus in 2.sublimi.huius lim. nu.20. dû
vniuersaliter diximus hâc limit. non procedere
vbi friuolę appellationi esset delatû.Quinto nô
parû facit,q singulariter tradit Card.in clem.1.
39 q.8.prope fi.de re.iudic.† vbi côcludit,q quâdo
appellatur in casu à iure,vel ab homine prohibi
to si superior admisit appellationem,&inhibuit
executio interim facta est irrita,& attêtata. Sex
to & melius hoc videt tex.in terminis in l. chiro
grafis.§.fi.ff.de administ.tut.vbi apparet, quòd
appellatio ex p missione principis recepta facit
attêtata,vt ibi fundus ablatus est,Et quid quan-
doque appellatio,quæ nô esset admittenda per
superiorê possit admitti tradit per illû tex.Gui.
Pa.in tract.de appella.q.120.col. 4.vers.& ad gl.
40 Præmissis tamen valde videtur obstare† decis.
Rot.58.aliàs 412.si appelletur.nu.3.de appella.in
no.dû dicit quòd si appellatio friuola per iudicê
fuerit admissa de facto,illud non est curandum
41 † quia non quid fit,sed quid fieri debet,est attê
dendû,cuius decis.verba refert, & sequi videtur
Vital.in tract.de claus.in clausula nil noua. ap-
pell.penden.nu.25 Nisi dicas quod hæc limitatio
procedit vbi cum admissione iudicis de facto
concurrit etiam tacitus consensus , & non con-
tradictio ipsius appellati,quod non erat in casu
dictæ

dictæ decis.58. Vel potest dici, quòd Rota moderna dictam decisionem non tenet, vt patet in recollect. A corambo. decis.53. incip. licet Rota. & diximus suprà numero 18. Quæ autem suprà dicta sunt, quod friuola, & inualida appellatio approbata per partem operatur effectus suos
42 propter illam partis approbationem † limita, vt nō procedat, quādo appellatio esset ex eo nulla, quia non fuisset interposita infra decem dies, qui dantur ad appellandum, cum eo casu approbatio, & prosecutio etiā per ambas partes facta nō habeatur in consideratione, vt adnotauimus infrà hoc eod. cap. in 50. lim. princ. vers. quinto amplia post alios, de quibus ibi.
43 Quinto limita † nisi appellans aliquid attentaret, talia enim attentata, quāuis appellatio sit notoriè nulla, venirent reuocanda, vt post Aug. in l.1.ff.nil nou.appella.pen.tradit Vital.de claus. in clausula nil nouar.appell.pend.num.6. Ea
44 ratione † quia non potest appellans suā appellationem impugnare, & dicere eam frustratoriā ad l.si seruus plurium.§.fi.ff.de leg.1.& per Innoc.in c.ex parte, col.2.de rescrip. Quæ omnia post. Ang. & Inn. vbi suprà ponit etiam Manfre. li.2.practicarum conclusionum super atten. conclu.103.licèt de Vital. nullam mētionem faciat.

Sextò intellige, vt Regula, quæ habet, quod attentata non reuocantur, quando appellatio
45 est nulla, friuola, & inualida † procedat in appellatione inualida à principio, & tempore interpo
46 sitionis †, secus in appellatione inualida, ex post facto per sententiam, puta quando Iudex ad quem pronunciat male appellatum, & bene
47 iudicatum, quia † nullitas, & inualiditas ista superueniens, non impedit effectum attentatorū, & ideo si pendente appellatione aliquid attentetur, & iudex illa reuocet, si postmodum iudex pronunciet male appellatum, & sic superueniat nullitas in appellatione, attentata tamen & illorum reuocatio per superuenientem nullitatem non tollitur: vt tradit Vital. de claus. in clausula nil nou. appellatione pendente, numero 9. & post eum, & Io. Monac. in cap. cupientes. §. de viginti, numer.144. tradit Manfred. vbi suprà, conclus.108.

Declara Regulam pręfatam vno modo, quod præmissa procedant, quando appellatio
48 est clarè, ac notoriè friuola, & illegitima, † secus quando esset dubium, an appellatio esset talis, quia quando est dubium non debet fieri pendēte appellatione executio, vt expressè declarat Ias. in l. præses. n.4. ff. de re iud. & post eū Io. Bap. de Asin. d. praxi iudic. §.31. c.2. limit.2. nu.8. in fi.

Limitatio VII.

Svmmarivm.

1 *Appellatio quæ tendit ad differendū reuocationem attentatorum non facit attentata, & ponitur exemplum.*

1 Septima sit principalis limitatio † vt non procedat in appellatione, quę tēderet ad differendum reuocationem attētatorum, Exemplū reus appellationem interposuit, cui actor nō detulit, deinde actor pendente huiusmodi appellatione reum spoliādo attentat, postmodū actor etiam appellati, ne aliquid contra eum innouetur, nam hoc casu (non obstante pendentia appellationis ab actore vltimo loco interpositæ) poterit iudex procedere ad reuocationē spolij, & aliorum, quæ contra appellationē rei fuissent attentata, vt notabiliter hunc casum considerat Franc. in c. an sit. sub numero 7. col.3. vers. secundus casus, ext. de appell. post Ioann. Andr. & Specul. in titu. de appellat. §. fi. vers. item quod appellās, dicēs ita intelligēdū esse dictum c. an sit. c. cōstitutus. & c. bonę memoriæ, de appel. quòd iste casus est clarissimus.

Limitatio VIII.

Svmmarivm.

1 *Clausula appellatione remota, operatur, vt appellatio postea interposita, regulariter non faciat attentata.*

2 *Appellatio ob clausulam appellatione remota, perdit effectum suspensiuum. Immo secundum aliquos, inconcussa dicitur esse conclusio, quòd per dictam clausulam tollantur omnes effectus ab ipsa appellatione proficiscentes.*

3 *Audientia denegata in agendo, & defendendo, censetur prohibita appellatio.*

4 *Appellatio remota censetur, vbi est remota contradictio, vel querela.*

5 *Clausula, appellatione remota, etiam si non fuerit apposita in commissione, sed in mādato de immittendo aliquē in possessionē, operatur effectū suspensiuum.*

6 *Appellatio per testatorem remota, an habeatur in consideratione.*

7 *Clausul. appe. remo. operatur, etiam si fuerit tacita, & subintellecta per relationem ad aliā commissionē.*

8 *Iudex datus cum clausu. appel. remota. si appellationi deferat, gesta ea pendente censentur attentata.*

9 *Inhibitio facta per iudicem ad quem iudici à quo, etiā dato cū clausula appellat. remota, facit attētata.*

10 *Appellatio reiecta à iudice dato cum clausula appellatione remota si sit ex certa scientia per superiorem admissa, causat attentata.*

11 *Executio post tres conformes fit non obstante quacunque nullitate opposita.*

12 *Nisi Papa aut alius princeps causam appellationis ex certa scientia committat.*

13 *Appellatio vbi interponitur ex causa in iure expressa, operatur suos effectus, non obstante clausula, appellatione remota, etiam quoad reuocationem attentatorum, num.14.*

15 *Clausula, appellatione remota, de facto apposita per inferiorem à principe, nō operatur, vt appellatio non faciat attentata.*

16 *Clausulam appel. remota, solus princeps potest apponere, cùm sit de reseruatis principi.*

17 *Inferior à principe clausulam appellatione remota apponere nō potest. Etiam legatus de latere, vt nu.18.*

19 *Clausulam appellatione remota, quis possit in rescriptis apponere, remissiuè.*

20 *Appellatio à diffinitiua facit attentata, etiam si in rescripto adsit clausula, appellatione remota, secundum aliquos.*

21 *Clausula appellatione remota, non tollit appellationē à diffinitiua, sed tantum ab interlocutoria, secundum aliquos.*

22 *Clausula prædicta non tollit appellationem, quando essemus in criminalibus, & adhuc non constaret*

de delicto.

23 *Appellatio quando permittitur censetur permissa, quo ad vtrumque effectum, tam deuolutiuam, quàm suspensiuum.*

24 *Iudex datus cum clausula appellatione remota, si manifestè grauat potest ab eo appellari.*

25 *Statutum tollens appellationem nunquam censetur illam tollere, quando iudex manifestè grauat.*

26 *Notoria iniustitia facit, vt quis etiam aduersus tres conformes audiatur.*

27 *Appellatio etiam in possessorio admittitur quando iudex manifestè grauat.*

28 *Exceptio notoriæ iniustitiæ cõtra agentem admittitur.*

29 *Et impedit litis ingressum.*

30 *Etiam coram arbitro.*

31 *Sententia apertè iniqua non est exequenda.*

32 *Clausula appellatione remo. non tollit appellationem, quando iudex manifestè grauat, etiam si sit apposita de consensu partium.*

33 *Licet aliqui contra.*

34 *Appellari potest etiam à iudice dato cum clausula appellatione remota, quando ille in pronũciando fuisset in dolo, vel lata culpa.*

Etiam si fuisset apposita de consensu partium, vt infrà num 37.

35 *Lata culpa dolo æquiparatur.*

36 *Reductio ad arbitrium boni viri peti potest non obstãte quacunque ampla, & plena renunciatione, quãdo arbiter licèt non fuerit in dolo, fuit tamen in lata culpa.*

38 *Clausula appellatione remota non operatur attentatorum effectum, quando non fuit apposita sciẽte principe, sed in vulgari, & vendibili rescripto conquestus, vel literarum contradictarum.*

39 *Clausula appellatione remota, cũ hodie apponatur potius de stilo generali, sonat potius in quandam monitionẽ, vt scilicet non deferatur appellationi frustratoriæ, quàm quòd in aliquo deroget iuri communi.*

40 *Clausula ap.re. tollit solum friuolas, non autem legitimas, & à iure permissas appellationes.*

41 *Clausula contradictores appellatione postposita cõpescendo, refertur ad contradictores de iure non autẽ de facto tantum.*

42 *Gratia si sit subreptitia, clausula ap.re. apposita in literis desuper expeditis non excusat ab attentatis.*

43 *Attentata post appellationẽ interpositam à iudice dato cum clausula appellatione remota licèt ex priuilegio attentatorum non reuocentur, possunt tamen reuocari per viam querelæ.*

44 *Vel per viam nullitatis.*

45 *Etiamsi nullitas deducatur vnà cum appellatione.*

46 *Clausula appellatione remota in rescripto apposita operatur quoad partes in rescripto compræhensas.*

47 *Non autem quo ad tertium.*

Clausula Appellatione Remota tollit effectũ suspẽsiũ, & attentata, Quod Ampliatur quatuor. Limitatur duodecim, & Declaratur duobus modis

OCTAVA Principalis limitatio fit † vt non procedat, quando causa fuisset commissa cum clausula appellatione Remota, quia licet aliàs attentata post appellationem ante omnia reuocentur per viam attentati, vt in regula principali dicti c. non solum, de appell. in 6. stante tamen dicta clausula gesta pendente appellatione à iudice à quo de facto interposita ex priuilegio attentatorum non reuocantur: ea
2 potissimum ratione, † quia appellatio ob dictã clausulam perdit effectum suspensiuũ iurisdictionis, vt notant doct. in c. pastoralis. §. præterea, de off. deleg. sine qua suspensione iurisdictionis attentata non videntur posse considerari, vt suprà sæpius dictum est, & tradunt doct. præsertim Franc. in c. bonæ, nu. 36. de appell. & in ista limitatione breuiter hæc sit

REGVLA Quam tenet Butr. in c. pastoralis, vltra med. in vers. tertius est effectus reuocationis attẽtatorum. de appell. & ibidem Panor. col. 4. vers. tertius est effectus, & ibi quoque Imol. col. 4. vers. item etiam operatur quo ad effectum reuocationis attentatorum, & alij, quos refert & sequitur idem Franc. in d. c. pastoralis, num. 6. vers. sexto operatur. de appellatio. quos sequitur Minsing, centuria 1. decis. 3. in c. quando cõmissa, & hanc inconcussam esse conclusionem, quod per huiusmodi clausulam, tã deuolutiuus, quàm suspensiuus appellationis effectus, atque oẽs alij effectus ab appellatione proficiscentes censeãtur sublati, tradit nouissimè Por. Imolen. in cõs. 59. ex facto numer. 2. lib. 2. & cons. 120. quæritur. numer. 2. lib. 3. & ita fuit per Dominos decisum in vna Romana de Matheis coram Robusterio. 31. Iunij 1567.

AMPLIATVR

Primo, vt non solùm procedat, quando esset sublata appellatio per hæc verba expressa, videlicet appellatione remota, verum etiam quãdo
3 per alia verba, † puta quòd denegaretur audientia in agendo, & defendendo, quia per talẽ denegationem audientiæ videtur prohibita appellatio, de quo per Franc. in rub. col. fi. vers. sed in cõ-
4 trarium. de appell. † vel sit remota contradictio vel quærela, quia remota contradictione, & remota quærela censetur remota appellatio, vt post Bal. in l. 1. §. 1. vers. sed an remota. ff. de offi. præfect. prætor. qui loquitur de quærela, & tex. in c. personas, de appellat. qui loquitur de contradictione, no. Dec. in d. c. personas. in quarto notab. num. 4.

Secundo Ampliatur, vt procedat non solùm quando dicta clausula est apposita in commissio-
5 ne causæ † verum etiam si sit in mandato de immittendo aliquem in possessionem: quia si vigore dicti mandati sit capta possessio non dicitur attentata, etiam si sit appellatum, quia talis appellatio stante dicta clausula non suspendit, vt fuit dictum in vna Tirasonen. executionis corã Thoma de Thanis sub die 15. Decẽb. 1544. & est in recollect. Putei deci. 26. attentata non dicitur. sub rub. vt lit. pend.
6 Tertio vt procedat † etiam si appellatio fuisset remota per testatorem, quia & illa videtur haberi in consideratione, vt sensit eleganter Lap. alleg. 53. an oporteat. sub nu. 9. in. fi.
7 Quarto videtur posse ampliari, vt † procedat etiam si huiusmodi clausula non fuisset expressè in commissione apposita, sed tacitè subintellecta, quoniam & eo casu eundẽ effectũ operari debere, non est ambigendum: Datur autem casus, quo clausula appellatione remota tacitè in rescripto subintelligitur, Pone enim quod licèt Iudex in prima instantia fuerit cum dicta clausula datus, ab eo tamen de facto fuerit appellatum, & appellatio, per principem admissa, & alteri commissa, quod fieri potest vt infrà, num. 10. vtique ista secũda commissio, ita censetur tacitè

in se habere clausulam appellatione remota, pro ut habebat commissio primæ instantiæ, vt post Ant. de But. in c. pastoralis. de offic. deleg. & Bal. in leg. si actor. C. de appel. eleganter considerat Aemilian. in cons. 68. in causa appellationis. numero septimo. Idem etiam dicendum est, si talis clausula virtualiter esset in commissione per relationem ad aliam commissioné, in qua aderat dicta clausula: quia eo casu etiã vis & potestas dictæ clausulæ censetur trãslata in Iudicem secundæ commissionis, vt fuit dictum in dicta Roman. de Mathæis coram Robusterio 31. Iunij 1567.

LIMITATVR eadem regula

8 Primò, nisi Iudex datus cum ista clausula† appellationi ab eo interpositæ detulisset, vt in c. cũ appellationibus, de appel. in 6. tradit Imola post docto. in dicto §. præterea dicti c. pastoralis. col. 3. in princ. de appellat. quem refert, & sequitur ibi Franc. col. 2. vers. quarto operatur. numer. 5. de appell. vbi inquit quòd ita est tenendum: cuius limitationis ea ratio esse potest, quia Iudex deferẽdo appellationi dicitur abdicare à se omné Iurisdictioné, vt latè diximus suprà hoc eodé cap. in quinta limit. primæ limit. princ. num. 66.

9 Secũdò, †nisi Iudici à quo per Iudicé ad qué fuisset inhibitum. arg. notat. in c. non solùm. de appellat. in 6. & tradunt expressè Inno. Imol. & Franc. in dicto c. pastoralis, d. vers. quarto operatur, & iterum in dicto versic. sexto operatur, & post Lanfran. in c. quoniam contra. in verb. interlocutoriæ. folio 31. tradit nouissimè Minsinger. centuria prima, decis. 3. incip. quando commissa, & non sine ratione: cum multa facta inhibitione sint illicita, quæ aliàs non præcedente inhibitione fuissent licita, vt latiùs dicemus infrà cap. vigesimo, de attentatis post inhibitionem, in prima ampliat. regulę ibi positæ. numero primo, & per totam.

10 Tertiò †nisi Papa, vel alius superior Iudex ex certa sciẽtia admisisset appellationem à Iudice inferiore cum dicta clausula dato non admissam: gesta enim postquã appellatio foret ex certa scientia recepta per Papam, tãquam attentata venirent reuocanda, vt est text. in dicto c. pastoralis. §. præterea, & ibi docto. de offi. deleg. & ponit etiam expressè Frãc. in dicto c. pastoralis, in dicto versi. sexto operatur. post Inno. ibi: Quibus adde notata per Bald. in c. primo. §. sancimus. numero 4. in titulo, quo tempore Mil. inuestit. pet. debet, in vsibus feud. Ad quõd plurimũ facit, quod aliàs post Alex. in cons. 77. col. 2. libr. 2. & Soc. in cons. 158. colum. prima, lib. 2. & plures alios per eũ allegatos, tradit nouissimè Antoni' Gabriel. in tracta. commu. conclus. libr. 2. de execut. rei iudi. conclusione prima. numer. 35. vers.

11 decimoquarto limita. vbi voluit, † quòd licet post tres conformes nõ possit appellari, sed fiat executio, nõ obstante quacumque nullitate op

12 posita, †id tamen nõ procedit, si Papa, aut alius supremus princeps causam appellationis committat ex certa scientia, vt latiùs ibi per eum, & fa. quæ latiùs diximus suprà hoc eodem cap. in sexta limitatione regulæ principalis. numer. 27. dum tractauimus, an friuola appellatio de iure non admittenda, de facto tamen admissa operetur effectum attentatorum.

Quartò limitatur ex intentione Franc. in dicto versicu. sexto operatur, ibi, & adde tertium,

13 †quando scilicet appellatur ex causa, quæ sit in Iure expressa: tunc enim cum appellatio operetur omnes eius effectus (& sic deuolutiuum, &

14 suspensiuum) † attentata non obstante dicta clausula, veniunt reuocanda, via, & priuilegio attentatorum: hoc enim casu in appellatione etiam à diffinitiua, debet exprimi causa, quãdo est apposita in cõmissione dicta clausula, secundum Franc. in c. consuluit. in fi. de appellatio. & in c. Romana. §. si autem. in fi. nume. 6. de appellation. in 6 & per Imol. in l. prima. §. interdum. ff. à quibus appellare non licet, & per Fely. in c. quoad consultationem. num. 29. de re iudicata. & si causa expressa est talis, in qua iure sit expressum, quòd possit appellari, attentata reuocabũtur secundum opinio. Franc. & Abb. ibi.

15 Quintò, quando dicta clausula appellatione remota† esset de facto apposita in commissione per inferiorem à principe, qui non posset illam apponere: quia (cum per talem inferiorem hæc clausula dari non possit, eius appositio nul

16 lum effectum operari potest, iuribus vulg †cum iste sit casus soli principi reseruatus, vt in l. prima. ff. à quibus appel. non lic. & in dicto cap. pa

17 storalis, † in tantum, quòd regulariter nullus inferior à principe potest causam committere cũ hac clausula, vt est communis opi. de qua testatur Sigismund. Loffred. in cons. 26. in causa mo-

18 ta. numero 11. † etiam si esset legatus de latere, secundum Spec. in titulo de legato. §. nunc ostẽdendum, versiculo decimoquarto. Idem voluit gl. magna in fi. in c. quoad trãslationem, de offic. deleg. vbi doctores idem sequuntur, & Bald. in l. ne quicquam. §. fi. in prin. ff. de offi. procõs. quos refert, & sequitur Franc. in rubr. de appellatio. columna sexta, numero vigesimotertio. Quæ tamen intelligenda sunt secundũ ea, quæ elegãter

19 no. Deci. in dicto c. pastoralis. nu. 2. † vbi egregiè declarat, quis possit hanc clausulam in rescriptis apponere.

20 Sextò †nisi essemus in appellatione à diffinitiua, secundum opinionem illorum, qui tenent

21 per hanc clausulam appellatione remota† non tolli appellationem à diffinitiua sentẽtia, sed ab interlocutoria: Id qua opinione fuit Specul. in ti. de senten. executione. §. primo. circa prin. vbi voluit ad propositũ materiæ nostrę, quòd quoad diffinitiuam talis clausula nihil operetur, & iudex teneatur appellationi deferre, & si faceret executionem illa statim reuocaretur: cuius opinio fuit etiam Lanfran. post alios de quibus ibi per eum in dicta decis. 463. incip. clausula appellatione remota.

22 Septimò †quando (si essemus in casu, in quo in aliquo delicto esset remota appellatio) non constaret adhuc de ipso delicto: si enim dum discutitur de tali delicto fertur sententia interlocutoria, talis clausula non impedit appellari, vt est decis. Lanfranc. 464. quæ incipit, quando in aliquo delicto remouetur appellatio: nam si hoc casu damus appellari posse non obstante dicta clausula, sequitur quòd huiusmodi appellatio operabitur effectum etiam suspensiuum, & per consequens cadit consideratio etiam attẽtatorum, † quando enim in aliquo casu permitti-

23

tur,appellatio censetur permitti nō solū quoad effectum deuolutiuum, verùm etiā suspensiuū, vt per multa deducit Ias.in consil.187.circa primum.col.6.vers.secundo facio aliam conclusionem.lib.2.

24 Octauo,vt non procedat † quando Iudex datus cum dicta clausula manifestè grauaret,nam stāte manifesto grauamine per huiusmodi clausulam non censetur quis prohibitus appellare, vt tradit Dec.in cons.49.præstantissime.num.2. lib.primo.post glo.in c. ex conquæstione.de restit.spoliat.& Ruyn.in cons.82.viso.numero 1.libro5.& post Decium dicto cons.49. & alios per eum allegatos,idē firmat Port. Imol.in cons.59. ex facto.nume.4.lib.2.& iterum cons.209.ex facto.numero 14.lib.4.& fuit etiam per maiorem partem dominorum resolutum in vna Romana bonorum de Mathæis,coram D.meo Oradino 11.Maij 1562.videlicet quòd stante notorio grauamine cessat clausula appellatione remota. Nam & aliàs in simili videmus,quòd si per legē

25 † aut statutum tollitur appellatio non censetur sublata,quando quis manifestè grauaretur,secūdum Bald.in l.1.C.si de moment.pos.fuer.appel. & in l. consentaneum. C. quomodo, & quando Iudic.& per Alexan.in cons.77.visis.numero 12. colum. fin. lib.3. & in cons.106.viso. numero 26. lib.3.cum cōcord.de quibus per eundem Alex. in l.4.§.condemnatum.ff.de re iud.& in l.de pupillo.§.qui opus.ff. de no.ope. nunc.quibus adde in recollect.Caputaquen. part. 2. decis.38.incip.lata sententia, vbi non solùm dicitur,quòd stante notoria iniustitia, hæc clausula nō opera

26 tur,†verùm etiam quod quis etiā aduersus tres conformes est audiendus,& facit etiam in recollect.Put.3.decis.414. & Natta.in cons.172.in cau-

27 sa.nu.6.lib.1.Fa.quod & aliàs dicitur†quòd etiā in possessorio appellatur,quādo constat de euidenti iniustitia,vt per Stefa. Aufr.in addit.ad decis.Tolos.500.in princ.addit. quod & post Abb. in c.ex conquæstione, numero quinto, & Alex. in cons.33.numero lib.1.posuerunt nouissimè moderni in annotation.ad Aegid.nume.66.& post glo.in dicto c.ex conquæstione,tradit Andr.Barbat.in cons.24.cum quæritur.num.12.lib.2.cum

28 & aliàs videamus † quòd exceptio notoriæ iniu

29 stitiæ contra agentem admittitur † & impedit

30 litis ingressum,† etiam coram arbitro,vt multa ad hoc cumulando,deducit nouissimè Blanc.in tractatu de compromiss.in 4. quæstion.princip. numero 97.

31 †Et sententiam apertè iniquam non esse exequendam, tenuit Rota in vna Regien. coram Aquen. vt est in recollect. A. Augustini. libro 3. decis.158.incip.Aquen. si ergo potest appellari, ergo quoad vtrumq; effectum, tam suspensiuū, quàm deuolutiuum,vt post Ias.proximè dictum est,& consequenter dicta clausula hoc casu non

32 impedit attentata,&illorū reuocationē.†Quod amplia, etiā si talis clausula fuisset apposita de consensu partium, nam hoc etiam casu si cōstat de manifesta iniquitate,poterit appellari secun-

33 dum Imol.in cons.76.†Quamuis Ruyn.in cons. 82.numer.2. sit valde dubius super hoc puncto, immo in casu suo ibi.nu.4. contrarium expressè teneat,quando sententia citra dolum contineret manifestam læsionem,propter duplex vinculum videlicet principis, & partium, vt ibi per eum latiùs.

34 Nonò huic proxima limitatio sit†vt nō procedat,quando Iudex datus in rescripto cum dicta clausula proferens sententiam fuisset in dolo, vel lata culpa,nam licet regulariter dicta clausula prohibeat appellationem,id tamen non ven-

35 dicat sibi locum,quando Iudex in dolo,†vel culpa,quæ dolo æquiparatur.leg.1.ff. si mensor.fal. mod. dix. vt fuit singulare dictum Bald. in c.vt debitus.col.2. de appellatio. quem refert,& sequitur.Fran.in dicto c.pastoralis. colum.5.vers. quarto decimo operatur. ext.de appell. & per multa hoc comprobat Hippo.de Marsil.in sing. 289.incip. dolus futurus. Ad quod facit,quod

36 aliàs dixit Bald. in l.pénul.C.de arbitris, †dum vult quòd reductio ad arbitrium boni viri peti potest non obstāte quacumque ampla,& plena renuntiatione,non solùm quādo arbiter fuit in dolo,verùm etiā si in lata culpa, vt refert Ruyn. in dicto cons.82. nume.30. vbi in id etiam alleg. Pet.de Ancharan.in disputatione sua incip.cum Clericus,licet postmodum.in fi.ver.non obstat. &cæt. idem Ruyn.in casu suo,& probabiliter id confutare videatur,Et similiter quòd licet regulariter in possessorio sit prohibita appellatio.l.1. C.si de moment.poss.permittitur tamē quando sententia fuisset lata per iniuriam, dolum, aut latam culpam Iudicis, vt per Bald.in consil.217. in fi.lib.2.& post eū Grat.in consilio 163.requisi-

37 tus.numero 48.libro 2.†Quam limit.amplia notabiliter,vt procedat etiam si in rescripto talis clausula fuisset apposita de cōsensu partiū,nam licet aliàs consensus partium operetur,quòd cēseatur remota eius appellatio quo ad omnē effectum,ex eo quia cēsentur partes appellationi renunciasse,vt fuit notabile dictum Bald. in l.2. ad fin. C. de appellat. quem (non obstan.quibusdā in contrarium per Imol. allegatis) refert,& sequitur idem Franc. in dicto c.pastoralis.versiculo quarto decimo.sub numer. 11.id tamen minimè procedit,quando Iudex fuisset in dolo,nam hoc casu(non obstante,quòd clausula sit apposita de consensu partium) poterit nihilominus appellari,secundum Bald.in alleg.c. vt debitus. col.2.de appel.& Franc.in dicto versiculo quarto decimo.à quibus in effectu non videtur dissidere etiam Ruyn. in dicto cons. 82. per totum, præsertim nume.4.& 5. dum conatur deducere, quòd in casu suo dolus neque re ipsa,neque præsumptus interuenerit.

38 Decimò limita regulā princ. † vt procedat in clausula appellatione remota apposita sciente principe,&maturo cōsilio,secus si sit apposita in vulgari,& vēdibili rescripto Cōquæstus: quia illa nō operatur effectū,vt attentata nō reuocarētur,vt fuit aliàs tentū per Rotā in vna Hispal.donatiui corā Peregrino,vt est in recol. A. Aug.decis.101.incip.peregrinus.& in recol. eiusdē Peregrini decis.71.aliàs 3.incip. licet clausula,& Put. 2.decis.328.& Chissan. decis.11. Pro qua plurimū fa.quod voluit Bal.in dic.c.pastoralis.§. præte-

39 rea.in prin.in prima oppo.de offi.deleg.†quòd cum hodie dicta clausula apponatur potius de stilo generali,quàm de ministerio speciali,sonat potius in quandā monitionem, videlicet,vt nō deferatur appellationi frustratoriæ, quàm quòd

in aliquo

in aliquo deroget Iuri communi, quod etiam dixit Mansuer. in sua praxi Iudicial. in tit. de appellat. col. 11. versic. item quando dicitur in literis.
40 Hinc solet dici † quòd talis clausula tollit solū friuolas non, autem legitimas appellationes. & à iure permissas, vt post alios tradit Imol. in c. vt debitus. nu. 9. in fi. de appel.

Vndecimò limita, quando essemus in appellatione interposita ab eo qui erat contradictor
41 de iure non autem de facto tantum, † quoniam clausula contradictores appellatione postposita compescendo refertur ad contradictores de facto non autem de iure. glo. & omnes & Panorm. numero nono, in c. pro illorum. de præbend. Staffil. de litter. grat. & Iust. cart. 98. Felyn. in c. super eo. numero octauo, de offic. deleg. Rebuff. in sua praxi benefic. in forma nou. prouis. in verbo contradictores, & contradictor de iure is diceretur, qui productis suis Iuribus vellet via Iuris audiri. Felyn. in dicto c. super eo. & in cap. causam quę. col. 12. vers. similiter dicit de rescrip. post Oldrad. in consilio 81. quòd processus. numero 7. & ita tandem fuit resolutum in vna Neapolitana Cappellaniæ coram Finetto. 10. Iunij 1569. in qua cum attentans ad excusanda attēta fundaret se, quia stante dicta clausula in litteris licuit sibi etiam pendente termino ad appellandum sententiā exequi, & dubitatum bis fuisset, an essent attentata, & 1. Ianuarij eiusdem anni, nihil resolutum fuisset, vltimo tamen fuit tentum pro attentatis.

Duodecimò, & vtiliter limita, vt non proce
42 dat † quando litteræ, & gratia vbi est apposita dicta clausula essent subreptitiæ, quia executio facta pendente appellatione à sententia vigore dictarum literarum lata, vel tempore ad appellandum non excusaretur ab attentatis, vt colligitur apertè ex his quæ dixerunt domini vna Neapolitana attentatorum coram Sarmiento die 29. Maij 1564. in qua licet antea sub die 20. Iunij 1561. fuisset dictum, quòd domini inclinabant quòd stante clausula appellatione remota non essent attentata, & propterea instaretur vltimo loco pro absolutoria ab attentatis, Domini dixerunt, quòd si Breue de quo ibi erat subreptitium impedit absolutionem ab attentatis, cum omnia corruant, & propter vim imminentis appellationis oriuntur attentata, vel nullitas.

Declaratvr nunc eadem limitatio principalis.

Primò, vt ea, quæ attentantur pendente huiusmodi appellatione, quæ per hanc clausu-
43 lam fuerat in rescripto remota † licet non reuocentur, ex priuilegio attentatorum, potuerunt tamen reuocari per viam quærelæ ordinariè agendo, secundum Hostien. in c. pastoralis. §. prętere a, & ibi docto. de offi. deleg. Abb. in c. vt debitus. columna septima. in princ. de appellat. & alios relatos per Franc. in dicto c. pastoralis. de
44 appellatio. nu. 6. vers. sexto operatur. † Vel per viam nullitatis principaliter de nullitate agendo, quia licet sit remora appellatio, potest nihilominus agi de nullitate, quæ retardat executionem, vt post Alexan. in consilio 7. numero 12. & 15. libro 3. & alios per eum alleg. nouissimè tradunt Modern. in annotation. ad Aegid. num. 68. etiam si nullitas deducatur vna cum appellatione, vt ibi. nu. 71. & appellatio sit deserta, vt ibi. numero 72.

45 Secūdò, quòd dicta clausula operetur † quo-
46 ad ipsas partes in rescripto cōprehēsas, † non autē quo ad terminum, is enim potest pro suo interesse appellare, ad tex. in c. super eo. de offic. dele. per quem ita post alios firmat Alex. in cōs. 84. in causa. nu. 6. lib. 3. & est cōmunis opinio, de qua testatur Dida. practic. quæst. cap. 15. sub nu. 4. fol. 106. vers. quarto si ad amussim. vbi multos in id citat, licet Alex. in dicto cons. non alleget, & est in recollect. Put. 2. decis. 147. & tradit etiam Felyn. in cons. 49. Reuerende, numero 9. & ex recentioribus tradit etiam Aemilia. in cons. 51. in præmisso. num. 4. post Bart. in l. 1. §. interdum. ff. à quibus appellare nō licet. Vnde ad propositū nostrum si Iudex datus cum dicta clausula sentētiam post appellationem ab eo per tertium pro suo interesse interpositam exequeretur, deberet tanquam attentata reuocari secundum ea, quæ suprà posuimus in 14. ampliat. princ. huius reg. princ. de attent. appellatione pendente.

LIMITATIO NONA.

SVMMARIVM.

1 *APPELLATIO in notoriis interposita, an faciat attentata?*

2 *Executio sententiæ fieri potest etiam pendente appellatione, quando sumus in notoriis.*

3 *Appellatio in notoriis interposita regulariter non suspendit Iurisdictionem.*

4 *Appellans in notorio confessionis, si in appellatione exprimat iustam causam, quæ habeat offuscare illud notorium, iurisdictio Iudicis à quo censetur suspensa, vt sententiam exequi non possit.*

5 *Notorium nō operatur effectus suos, si contra eum allegetur aliquid per quod notorium offuscetur.*

6 *Confessio in Iudicio non facit notoriū, quando illa ex aliqua causa offuscatur.*

7 *Via executiua non habet locum, quando instrumētum guarentigiatum aliquo modo est offuscatum.*

8 *Cōpromissum peti potest etiā super instrumento guarentigiato, quando illud ex aliqua causa offuscatur.*

9 *Iudex à quo etiā in notoriis appellatur, non procedit ad executionem, si per Iudicem ad quem fuit inhibitum.*

10 *Appellatio etiam in notoriis facit attentata, quando sumus in criminalibus, & Iudex in imponenda, vel arbitranda pœna modum excessit.*

11 *Appellatio in notorio confessionis inducit effectū etiā suspensiuum, quando notorium resultat tantū ex eo, quod quis sit confessus, non autem quia etiam sit conuictus.*

12 *Appellatio in notorio probationis, puta per famā operatur effectus suos.*

13 *Appellatio à declaratione notorij interponi potest.*

1 NONA Principalis limitatio sit † vt non procedat in factis notoriis, nā licet aliàs disputetur, an in notoriis liceat appellare tam in ciuilibus, quàm in criminalibus, de quo per docto. in cap. Romana. §. si autem. de appellatio. in 6. & l. 2. C. quorum appel. nō recip. & in c. cum speciali. §. porrò. de appellat. & in cap. cum sit Romana. §. præterea. de appellatio. Et Rota. decis.

decis.68.aliàs 761.sciendum.ad med. de appell.
2 in antiq.vbi sentit,quòd non appelletur.† Nihi-
lominus quando sumus in notoriis potest etiam
pendēte appellatione fieri executio,quia appel
3 latio hoc casu interposita regulariter † non su-
spendit iurisdictionem,nec impedit executionē,
vt tradit post Oldrad.in cons. 16.col.2. & Ludo.
Rom.cons.324.Maranth. in specul.in tertia par-
te sextæ part.princ.q.2.numero 175. & post eum
(nullo alio allegato)Manfred.in libro 2.practic.
conclus.super attentat.conclus.71. Quibus ad-
de specul.de appell.§. nouissimè. sub numero 2.
vers.septimus casus,& iterum numer. 12.versic.
& nota,quòd hodie,&melius in titulo de notor.
criminibus.§.1.numero 7.vers. quid si auditis.&
Guid.Pap.in tract. de appell. q.120.colu.4.vers.
sed aduertas.& Petr.Duen.(post Anto.de Butr.
Panorm. Bald.Deci. & alios de quibus ibi per
eum)in regula 42.incip.appellatione pendente.
numero 12.limit.12.& Stefan.Aufre.in addit. ad
decis.vlt.cap.Tolos.& nouissimè etiam Io.Cro.
in cons. 101. viso puncto.numero 9. & seq. col.2.
Et quamuis dicti docto. simpliciter ponant hāc
limitationem, quia tamen Nicol. de Milis in
suo repertorio in verb.notorium. versicu.noto-
rium an impediat appellationem,cum pluribus
versic.seqq.fol.239. eleganter pertractans mate-
riam huius notorij,nonnulla ponit, quæ faciūt
ad declarationem huius limitationis, idcirco
in hac limitatione potest poni regula, quòd in
notoriis regulariter appellatio non operetur ef
fectum suspensiuum, sed tantum deuolutiuum,
& propterea pendēte huiusmodi appellatione,
potest Iudex à quò ad executionem procedere,
& ista sit

Regvla, quæ probatur in dicto c.Roma-
na.§.si autem.de appellat.in 6.& alia superius al
legata.

Limitatvr

4 Primò,† vt non procedat in notorio cōfessio
nis,quando in appellatione in hoc casu interpo-
sita appellās expressit aliquam iustam causam,
quæ habeat offuscare illud notorium,puta se ti-
more tormentorū fuisse confessum,vel aliàs per
errorem,vt exemplificat gl.in dict. §.si autem.in
verb. mandetur,& post eam doct.ibi, & in c.cū
speciali.§.porrò, præsertim Frāc. ibi.col.3.nu.7.
vers.ex prædictis nota.& vers. quando autem in
criminalibus de appel.& in d.c.Romana.§.si au
tem.sub nu.5.vers.quando vero notorius expres
sa legitima causa.eod.titul.in 6.Mil.in dict.verb.
notoriū licet regulariter impediat.Stefan.Aufr.
in addit.ad decis. Tolos.decis. 500.quæ est vlti-
ma in pen.additione, in quibus locis doct. præ-
dicti tenent,quòd appellatio hoc casu suspendit
Iurisdictionem Iudicis à quo,vt nō possit senten
tiā exequi, pro qua fa. quòd & aliàs videmus,
5 quòd† quando allegatur aliquid per quod noto
rium offuscatur,notorium non operatur effect9
suos, puta si contra exceptionem proprietatis
notoriā agenti possessorio recuperandæ oppo-
sitam,aliquid allegetur,quod habeat notorium
dictæ exceptionis offuscare, nam licet dicta no
toria exceptio regulariter obstasset, stante ta-
men dicta offuscatione notorium perdit vires
suas,& amplius non obstat vt considerat elegā-
ter Nicol.de Mil.in verb.possessorio recuperan-
dæ agenti obstat.fol.285.Quibus adde quæ po-
nit Soci.in cōs.4.visis actis.lib.1. post gl.in c.qui
contra Iura. de reg.iur.in 6.& inc. cum olim.de
6 verb.sign.† quòd confessio in iudicio non facit
notoriū,quando illa ex aliqua causa offuscatur.
7 †Et similiter via executiua non habet locum,
quando instrumentum guarentigiatum aliquo
modo est offuscatū, vt post Bal.l.2.C.de excep.
rei Iud.& in l.1.ff. de leg.2.tradit Blanc.in tracta
tu de compromiss.in 4.q.princ.sub num.2.col.3.
vers.ex instrumento guarentigiato.circa finem.
8 inferens ibi, † quòd etiam super instrumento
guarentigiato potest peti fieri compromissum,
quando illud ex aliqua causa offuscatur.

9 Secundò,†Nisi Iudex ad quē iudici à quo(se
cundum terminos dicti §.si autem) inhibuisset,
vt per docto.in dicto §. si autem, & in dicto §.
porrò, pręsertim Franc.in dicta col.2.in fi.vers.
nisi Iudex ad quem faciat sibi inhibitoriam,&
Stefan.Aufr.in dicta addit.in vltimis verbis.

Tertiò notabiliter secūdū Mil.in dicto verb.
notorium,an impediat appellationes,post prin.
10 iuncto vers.in notorio autem confessionis,vt nō
procedat in notorio confessionis † quando su-
mus in criminalibus,&Iudex in imponenda pœ
na, vel à Iure determinata, vel etiam arbitraria
modum excesserit:nam hoc casu tenet appella-
tio,quoad omnem effectum,tam deuolutiuum,
quàm suspensiuum, qui suspensiuus impedit pē-
dente appellatione posse procedi,& facit esse lo
cum attentatis,ad no.per doctores in c.non so-
lùm.de appel.in sexto,& sæpè suprà dictum est.

11 Quartò†quando sumus in notorio confessio
nis in causa ciuili,& notorium resultat, dumta-
xat,quia reus confessus sit,non autem quia etiā
sit conuictus,nam hoc casu licet non sit sine ali-
quo dubio,cum aliqui dicāt, quòd nō audiatur
appellans, nisi expressa legitima causa, vt per
Franc. in dicto §. si autem.sub numero 5.tutius
tamē est tenere indistinctè appellationem habe
re omnem effectum, etiam suspensiuum secun-
dum Mil. in supradicto loco.vers. in ciuili autē.

12 Quintò, quando † essemus in notorio proba-
tionis,quia secundum Mil. in dicto loco,in ver-
sicu.in notorio autem probationis: planum est,
quòd appellans audiatur, & appellatio opera-
tur effectus suos:Sic &in notorio per famam po
test appellari,vt per Specul.in titu. de appellat.
§.in quibus.sub numer.13. versicul.decimo in de
lictis notoriis.per textum in capitu.cùm sit Ro-
mana.in fine,de appellationib. & Federi.Schen.
in tract.de appellat. numero 38. & Petr. Rebuff.
super constit.Reg.tom.3.in tract.de appel. artic.
7.gloss.2.num.22.quoniam, & hoc casu admitti-
tur appellatio.

13 Sextò potest limitari †vt non procedat in de-
claratione notorij : licet enim à notorio non
appelletur, & propterea dari non possint atten-
tata,vt in regula: quia tamen à declaratione no-
torij datur appellatio, vt post Specul. in titulo,
de recusatio.§.finali,versicul.hoc etiam nota. &
& Abbat.in consilio centesimo. colum. penulti.
versic.& si etiam.libro 1. & Felin. in cap. Rodul-
phus.columna penult. versi. & appellari potest.
de rescrip. & in ca.cùm non ab homine. col.pe-
nult.versi.& nota quòd licet.de iudic. tradit no-
uissimè Ant.Gabriel.commun.concl. libro sex-
to.de

to de reg. Iur. conclus. 3. numer. 60.) stante appellatione à declaratione notorij, si fiat executio, non minus erit attentata, quàm si simus in alio casu appellabili, ex quo data appellatione, regulariter resultat effectus suspensiuus, qui solet causare attentata, vt per Ias. in consil. 187. circa. col. 6. vers. facio aliam conclusionem. lib. 2. & aliàs dictum est.

LIMITATIO X.

SVMMARIVM.

1 *ATTENTATA pendente appellatione à sententia Iudicis, cuius fuit onerata conscientia, regulariter non reuocantur, & infrà nu. 9.*

2 *Appellari an possit à sententia lata secundum consciẽtiam iudicis.*

3 *Et non posse quoad vtrumque effectum aliqui tenuerunt.*

4 *Et retractationem talis sententiæ solum permitti per viam gratiæ, misericorditer officium Iudicis implorando.*

5 *Appellatio à sententia secundum conscientiam lata, deuoluit, non tamen suspendit secundum alios.*

6 *Causa magni præiudicij admittit appellationem etiam à sententia secundum conscientiam Iudicis lata: secus si sit modici præiudicij.*

7 *Conscientia triplex est, remissiuè.*

8 *Iudex qui secundum conscientiam procedere potest, etiã sine citatione valet procedere.*

10 *Appellatio à sententia secũdum conscientiam Iudicis lata non operatur effectum suspensiuum.*

11 *Conscientia Iudicis si simpliciter non oneretur, sed addatur qualitas respiciens iustitiam, puta ad iudiciũ tuæ conscientiæ, tunc ab eius sententia potest appellari.*

12 *Appellationi à sententia secundum conscientiam Iudicis lata, deferri debet, quando superiori apparet fuisse ex rationabili causa interpositam.*

13 *Appellatio in causa magni præiudicij operabitur effectus suos etiam interposita à sententia secundum conscientiam iudicis lata.*

14 *Iudex cuius fuit onerata conscientia postquam fuerit per Iudicem ad quem inhibitus, non potest vltra procedere.*

15 *Conscientia Iudicis ad hoc, vt ab eius sententia appellari non possit, debet esse cum iudicio discretionis.*

16 *Recursus ad superiorem haberi potest, vt corrigat id quod male secundum conscientiam fuit per Iudicẽ iudicatum, licet ab eius sententia appellari non possit.*

DECIMA limitatio principalis fit quando appellaretur à sententia Iudicis, cuius cõscientia, vel ex dispositione iuris communis, vel ex forma commissionis, aut rescripti fuisset onerata
1 † quia gesta, & attentata post dictam appellationem, non venient per viam attentati reuocanda: Quamuis enim non sit leue dubium apud
2 docto. an à sententia † lata secundum conscien-
3 tiam Iudicis possit appellari, † cùm aliqui tenuerint absolutè hoc casu appellari non posse, quoad vtrumque effectum tam suspensiuum, quàm
4 deuolutiuum † & retractationem talis sententiæ solùm permitti per viam gratiæ, misericorditer
9 officium Iudicis implorando, vt illam emendet, ne erronea conscientia noceat parti, in qua opi. videntur fuisse Imol. & Gemin. in cap. statutum. §. assessorem. de rescript. in sexto. Aliqui verò vo-
5 luerint appellari posse, † & quòd appellatio [illegible] casu licet non suspendat, tamen deuolua[illegible] ius opin. videtur fuisse originaliter gloss. in [illegible] men. prima. in verb. oneramus. de Iure patro. quam Paul. & Laur. & Cardin. ibi in effectu sequi
6 videntur: † Alij autem distinguant, quòd aut sumus in causa modici præiudicij, & non possit appellari, aut magni præiudicij, & tunc possit, prout considerabat Baldus in l. secunda. C. de rebus credi. Alij demum simpliciter & indistinctè dixerint appellari non posse, non declarando ad quem effectum, suspensiuúmne, an etiam deuolutiuum hæc prohibitio referatur, vt videtur decis. Rot. decimaoctaua, aliàs 443. fuit dubitatum. sub numero tertio & quarto, de concessio. præb. in no. & Ioan. Cephal. in consil. 89. affatim. numero decimoquarto. libro primo. post Fran. qui alios allegat in rubric. de appellatio. numero septimo. de quibus omnibus habetur latè per Geminia. Franc. Imol. & alios in dicto §. assessorem. & per gloss. & Cardin in dicta clemen. prima, de iure patron. quæstio. decimasexta. per Roman. consi. vigesimoseptimo, viso themate. post prin. vbi alios allegat, & consilio 261. super eo. ad fin. Paulus de Cast. in l. de pupillo. §. qui opus. ff. de no. oper. nunciat. Alexand. in l. in prouinciali. §. qui opus. de no. ope. nunc. Panorm. in cap. super his. num. 16. de accusat. Fely. in dicto capit. super his. columna 5. de accusa. & in cap. significasti, el primo, de homicid. & plenius in cap. primo. col. 20. versic. & si dicatur conscientiæ tuæ, de consti. Andr. Barbat. in cap. ne innitaris. vbi latè de con stitut. & in consil. 36. ad propositum. numero 7. &
7 sequen. lib. 2. † vbi triplicem esse conscientiam demonstrat, & nouissimè Iacob. Menoch. in tracta. de arbitr. iudic. libro primo, quæstio. 17. num. 14.
8 vbi & illud subdit, † quòd talis iudex potest etiam sine citatione procedere, quod fusius posuit nouissimè Ioan. Bapt. de Asin. in sua praxi iudic. §. 7. cap. v. versic. sextò limitatur. in prin. apud quos & alios per eos relatos, de harum opinionum varietate, & veritate videri potest.

Nihilominus sicut supradicta non procedũt sine difficultate, ita quòd attinet ad propositum
9 nostrũ, clarum est † quòd gesta post appellationẽ interpositam à sententia talis Iudicis non reuocãtur per viam attentatorum, sed solùm via ordinaria iustitiæ, vt in his terminis est decisio Aegid. 18. incip. oneratio conscientiæ. Et merito
10 † quandoquidem secundum omnes ferè suprà positas opiniones, conceditur, quòd huiusmodi appellatio non operatur effectum suspensiuum: Immo illorum quoque opi. qui simpliciter dicebant appellationem prohiberi, ab aliis declaratur, vt procedat quo ad effectum suspensiuum, secus quoad deuolutiuum, vt declarat expressè Mil. in verb. appellatio. versic. appellari non potest. fol. 15. Vnde si non præsupponitur suspensio Iurisdictionis, nec etiam cadit regulariter consideratio attentatorum, vt rectè ponderat Aegid. in dicta decisio. & suprà sæpius dictum est, quòd vbi suspensio non datur, nec dantur attentata. Et licet prædicta limitatio videatur regulariter tenenda: consideratis tamen nonnullis casibus qui ex

Gesta post appellationem interpositã à sententia illius, qui poterat procedere secũdum suã conscientiã nõ dicuntur attentata: Quod quatuor modis Limitatur & dubb[9] declaratur.

qui ex dictis doct.in suprà allegatis locis,secundum diuersitatem opi.elici possunt,nõnullę etiã huic propositioni possunt accommodari limitationes,Sit igitur

Regvla,quòd attentata non reuocantur, quando sumus in appellatione interposita à sententia Iudicis,qui secundum suam conscientiam pronunciare poterat,vt in dicta decis.Aegid.18. & præcipuè ea ratione,quia talis appellatio non inducit effectum suspensiuum per supradicta.

Limita

11 Primò,quando † non est simpliciter onerata Iudicis conscientia,sed cum hac clausula est appositum aliquod verbum, vel qualitas respiciẽs iustitiam,puta ad iudicium tuæ conscientiæ,vel simile: quia tunc debet seruari iustitia, & iuste procedi,& ab eo posset appellari,& eius sententia corrigi,ad tex. in c. qualiter.el 1. de accus.& per illum tex.tradit Franc.in c.statutum.§.assessorem. sub numero 5.vers. potest etiam limitari. de rescrip.in 6.

12 Secundò,quando superiori appareret † quòd appellatio hoc casu esset interposita ex aliqua rationabili causa:quia tunc debet sibi deferri secundum Card.in dicta clem.1.qu.16.de Iure patr.post Laur.in eodem loco.Vnde si defertur,ergo quicquid fieret post delationem videretur attentatum,ex vi delationis,iuxta ea,quæ latiùs diximus suprà hoc eodem cap.in quinta sublimitatione primæ limitationis princip. huius regulæ,de attenta.appellatione pendente.numer.66. & seqq.dum vniuersaliter deduximus,quòd per delationem Iudex abdicat à se omnem iurisdictionem.Vnde gesta per eum dicerentur gesta sine iurisdictione.

Tertiò(retenta opinio.Bal.in l.2.C.de rebus cred.quem refert,& sequitur Franc.in dicto §.assessorem,sub dicto numero 5.versicu.sed vide.& Mil.in dicto verb. appellari non potest. folio 15. vbi etiam allegat eundem Bald. in c. 1. in titulo

13 quando Mil.Vas. qui cõtumax est) † vt procedat quando sumus in causa modici præiudicij,secus si magni, quia tunc appellatio operabitur effectus suos.

Quartò,videtur posse limitari, vt procedat, nisi superior vigore dictæ appellationis Iudici à quo cum dicta clausula dato inhibuisset,vt colligitur ex mẽte Card.in dicta q.16.ad med.dum secutus Laur.ibi dicit properabit assignare portionem de qua ibi,antequam fiat inhibitio per

14 superiorem,quasi sentiat(& bene) † quòd Iudex etiam datus sub dicta forma nõ possit vltra procedere,postquàm fuisset inhibitus,cùm hoc nõ sit nouum (vt suprà sæpius diximus) quod multoties inhibitio operatur effectum attentatorũ in casu,in quo citra inhibitionem attentata non darentur,de quo dicemus etiam latiùs infrà suo loco.capit.20. de attentatis post inhibitionem, in 1.ampliat.nu.1.& seqq.

Declara præmissa,Primò,vt ad hoc,vt

15 non possit appellari, † talis cõscientia debeat esse cum iudicio discretionis,ad tex.sing.in c.2.de regul.in 6.& tradit Barbat.in dicto consilio 36. nu.7.lib.2.Secundò declara,vt licet appellari nõ

16 possit † potest tamen haberi recursus ad superiorem, vt corrigat id quod malè secũdum consciẽtiam,fuit iudicatum, vt post glo. in cle.1.de iur. patro.tradit idem Barbat.ibi.nu.9.

LIMITATIO XI.

SVMMARIVM.

1 *TAXATIO expensarum, etiam appellatione pendente citra vitium attentati fieri potest, secundum doctores,& infrà.nu.6.*

2 *Contrarium tamen videtur verius,& infrà.nu.7.*

3 *Etiam si Iudex in sententia taxationem reseruauerit.*

4 *Et taxatio huiusmodi reuocaretur per viam attentati.*

5 *Taxatio expensarum non debet fieri nisi post finitam causam appellationis.*

8 *Iudæis de iure communi debet seruari rigor Iuris.*

9 *Dispositio fauorabilis ad Iudæos nõ trahitur,sed odiosa*

10 *Expẽsarũ taxatio appellatiõe pẽdẽte fieri põt, (sic. vbi seruandus est rigor Iuris.*

11 *Taxatio expensarum in continenti post appellationem facta,non subijcitur vitio attentatorum.*

12 *Expensæ registri causæ etiam appellatione pendente taxantur.*

13 *Etiam contra hæredẽ defuncti in expensis cõdemnati.*

14 *Taxatio expensarum in causa attentatorum factarum fieri potest etiam pendente appellatione in causa principali.*

1 VNDECIMA princip. limitatio regulæ principalis sit,† vt nõ habeat locum in taxatione expensarum: quia Iudex à quo potest etiã pendẽte appellatione taxare expẽsas,in quibus condemnauit, quia tunc non dicitur innouare, sed potius declarare pronũciatum. Hanc limitationem specificè ponunt Maranth.in specul.suo in 3.parte sextę partis principalis.q.2.num.186. & Pet.duen.in reg.42. numer.18. motus vterque authoritate Lap.(qui simpliciter id dixit) in alleg.sua.82.incip.in causa matrimoniali.nu.8.& Felyn.in cons.13.incip.tertius condemnatus.nu. 2.eandem pro limitatione in hac materia ponit nouissimè etiam Manfred. in libr.2.partic.conclus.super attenta. conclus.73. vbi solùm allegat Lap.&Maranth.vbi suprà,quẽ simpliciter refert nouissimè Io.Bapt. de Asin. in sua prax.iudic.§. 32.cap.2.in 68. ampliat. sub numero 3.& iterum Manfr.conclus.119.vbi solum citat Guid.Papæ in tractatu de appellatio. numero 28.Animaduertendũ tamen est, quòd quamuis prædicti doct. hanc limitationem simpliciter, & absolutè (& quasi nullam habeat dubitationem) videantur

2 tenere,† In rei tamen veritate non modicam cõtinet difficultatem,quoniam contrarium senserunt Ant.de Butr.in c.pastoralis.§.verùm.col.4. vers.vltimo per hãc decretalẽ, & ibi quoq; Dec. col.fi.vers.postremo non omitto.extra de appe. quos refert,licet omnino non sequatur Anton. Gabriel.in loco infrà citando, & specificè contra eam est decis. Rot.43.aliàs 635. si dominus. de re iudic.in antiq.vbi voluerunt domini,quòd

3 pendente appellatione à diffinitiua † etiam si Iudex in sententia reseruauerit sibi taxationem expensarum,illam tamen facere non debet,nisi causa ad eum reducatur, vbi & illud subdunt, quòd ita seruat palatiũ, & melior decis.46.aliàs

4 831.nota,dic quòd si feratur.eo.tit.in antiq.† vbi amplius volunt,quòd huiusmodi taxatio reuocaretur per viam attentati. Ad idem est decis. Rot.25 aliàs 90.nota,quòd vbi Iudex.de re iud. in antiq.

in antiq. vbi dicitur, quòd quamuis de rigore taxari possent, tutius tamen est non taxare, quod etiam referendo dictam decis. tradit Stephan. Aufrer. in addit. ad decis. Tolosan. 465. Contra hanc limitationẽ est etiam alia decis. Aegid. Bel-
5 lam. 382. si succumbens, vbi voluit † quòd huiusmodi expensæ non debent taxari, nisi post finitã causam appellationis, motus ea ratione, quia semel fuit sententia appellatione suspensa, cõtra quam facit etiam, quod modernis temporibus senserunt domini in vna Cæsaraugustana dotis sub die 2. Iunij 1561. Coram Paleotto, vbi lata erat sentẽtia in partibus, & interposita appellatio, & commissa in curia, & ea pendente processit Iudex ad taxationem expensarum, & cum pars peteret procedi super negocio principali, & ad excusanda attentata allegaretur, quòd taxatio expensarum non causat attentata, Domini dixerunt prius esse cognoscendum de attentatis, tacitè sentientes, quòd taxatio illa esset attentata, vt patet in recollect. Paleott. decis. 358. incip. fuerat lata. Ex quibus deciss. satis apparet, quantum sit
6 dubitabilis hæc limitatio. † Si tamen eã retinere velis, ne res auctoritate carere videatur, adde quod vltra Lap. in dicta alleg. & Felyn. in dicto consilio, & alios suprà allegatos, est etiam in terminis dicta decis. Cappel. Tolos. 465. Itẽ fuit quæsitum an Iudex, & Guid. Pap. sing. 349. incipien. appellatio nõ impedit, quem refert, & sequitur Henric. Ferrand. in addit ad repert. Nicol. de Mil. in verb. appellatio manifestè friuola. fol. 14. & secundum hanc limitationem, quòd ita practicatur in curiis senescalcorum nemausensis, & carcassone testatur idem Aufr. in dicta addit. ad decis. 465. Capell. Tolos. & tradit nouissimè etiam Ant. Gabriell. commun. conclus. libro sexto, de reg. Iur. conclus. tertia. numero 54. vbi præter aliquos ex suprà allegatis in id citat etiam Præposit. in cap. pastoralis. §. verùm. colum. fin. vers. per istam literam. de appellatio. & Fely. in cap. significauerũt. col. 6. versic. quibus adde Rotam, de exceptio. & Rebuff. in l. quod iussit. in 2. notab. numer. 155. ff. de re iudicata, & nouissimè Mandos. in addit. ad dictam alleg. Lapi. 82. in verb. taxari expensę, vbi alios in id citat. quibus adde Prosper. Carauit. Ritu. 298. num. 24. vbi tamen id limitat non pro-
7 cedere quando fuisset inhibitum. † Sed in hac opinionum diuersitate conclusiuè procedendo, & veritati, & æquitati inhærendo hanc Vndecimam limitationem reformandam esse censeo, & in ea negatiuè regulam concipiendam, & certas sibi limitationes accommodandas, per quas, quæ in contrarium allegari possunt, facilè concordari valent: sit itaque

Expensarum taxatio appellatione pẽdente facta non cẽsetur attẽtata secundum veriorem opin. Quæ quatuor modis limitatur.

REGVLA, quòd nec etiam expensarũ taxatio appellatione pendente fieri potest per supradicta, Quam conclusionem relatis etiam dictis opin. finaliter firmat nouissimè Ioan. Bapt. de Asin. in sua prax. Iudic. §. 32. cap. 12. per tot. nume. 5. vers. verùm si rectè. Quam

LIMITA,

8 Primò, quando essemus in casu † in quo rigor esset seruandus, vel de iure communi, vt in Iudæis, glo. in c. 1. de Iudæ. quam sequitur, & comprobat Blanc. in tractatu de compromiss. in 3. q. prin. nume. 47. in verb. Hebræi. & similiter refert, & sequitur Soci. in cons. 63. in præsenti consultatione. numer. 17. libr. 1. & Aug. Bero. in cons. 28. in causa. nu mer. 41. libr. 3. & cæteris fusius Natta in cons. 620. circa. per tot. libr. 3. vbi de huius dicti ve-
9 ritate disseritur, † cum & aliàs ad eos non trahatur dispositio fauorabilis, sed bene si sit odiosa, vt tradit Brun. in tractatu de rebus dub. in prima parte in capitu. de dubia dispositione respectu illius personæ. col. 10. vers. hinc dicimus. fol. 7. vbi se remittit ad latius per eum dicta in tractatu de statut. excluden. fœmi. in 6. articulo princip. in primo membro. quæstio. 3. Vel rigor seruã-
10 dus esset ex forma rescripti, † & ita procedat decisio Rot. 25. aliàs 90. not. quòd. de re iudicat. in antiq.

11 Secundò, quando taxatio † fieret in continenti post appellationem, cum tunc non videatur aliquid de nouo Iudex facere, & ita procedat dicta decis. Tolos. 465. & ita credendum est, quòd intellexerint Lap. Maranth. & alij, qui simpliciter dicebant, taxationem expensarum fieri appellatione pendente, videlicet quòd fiat de rigore, prout in hac 2. limitatione, quæ multis comprobari posset, quæ cumulat Tiraq. in tracta. de retractu conuention. §. 1. gloss. 5. numer. 1. & multis seq. dum deducit, quòd ea, quæ incontinenti fiant dicuntur inesse.

12 Tertiò limita † in expensis regesti, quia illæ etiam pendente appellatione taxantur, & ita procedat dicta decis. Aegid. 382. Quod dictum ex
13 his, quæ ibi Aegi. ponit, amplia, vt procedat † etiam contra hæredem defuncti, & in expensis cõdemnati, vt latius.

14 Quartò limitari potest † vt non procedat in taxatione, quæ fieret in causa attentatorum, quamuis enim præsupponeremus appellationẽ super causa principali pẽdere, & videretur, quòd huiusmodi expensæ, tanquam causæ, quæ negocio principali esset accessoria (vt aliàs dictum est) deberent regulari secundum naturam causę principalis, & consequenter, quòd essent taxandæ post tres instantias secundum Rotam dicta decis. 46. aliàs 831. no. dic. de re iudic. in antiq. Nihilominus fauore attentatorum possunt taxari etiam ante prolationem sententiæ in causa principali, vt est decisio Rotæ 37. aliàs 454. nota si fiat. de re iudi. in antiq. vt adnotauimus etiam infrà in 3. parte, capit. 30. de priuileg. attenta. in 22. priuileg.

AMPLIATIO XII.

SVMMARIVM.

1 *SEQVESTRVM contra possessorem appellatione pendente, regulariter fieri non debet.*

2 *Sequestratio possessionis secundum formam clem. ad compescendas de sequestrat. possess. & fruct. etiam appellatione pendente fieri potest.*

3 *Possessionis sequestratio in causa profana post appellationem facta censetur attentata.*

4 *Etiam si fieret ad tollenda scandala, melius infrà, numero 22.*

5 *Sequestrum in causa beneficiali in sententia decretum exequi potest appellatione pendente, etiam si fuerit appellatum à sententia, & ab omnibus inde sequutis.*

6 *Appellatione pendente sequestrum in beneficialibus*

fieri potest etiam si non in ipsa sententia, sed p aulo post fuisset decretum, puta in sequenti audientia.

7 *Sequestri in sententia, decreti vigore etiam spiritualia sequestrari possunt.*

8 *Tertius appellans non impedit sequestrum in sententia decretum.*

9 *Sequestratio decreta in sententia fieri potest, etiam si ab ordinario secundũ formã dictæ clem. sequestrante iterum appelletur.*

10 *Nisi ipse appellationi detulerit.*

11 *Sequestrum fit appellatione pendente, etiam si non sit in sententia decretum, quando per possessorem fructus dissipantur.*

12 *Immo etiam si de dilapidatione dubitaretur.*

13 *Sequestrum in 1. instantia contra suspectum de dilapidatione non videtur concedendum, quando ille est soluendo.*

14 *Secus in 2. instantia, in qua hæc consideratio non adhibetur.*

15 *Timor dissipationis sufficit ad hoc, vt contra possessorẽ appellatione pendente fiat sequestrum.*

16 *Dissipatione, seu suspicione præsupposita deuenitur cõtra possessorem appellatione pẽdente ad interdictũ, ne bona stabilia alienet.*

17 *Iudex à quo contra suspectum de dissipatione, potest decernere sequestrum.*

18 *Ante tamẽ, quàm sit appellatio præsentata Iudici ad quem, & per superiorem recepta secundum cõmu. opiniõ.*

19 *Appellatione ab executione pendente fit sequestratio.*

20 *Præsertim si sumus in re mobili.*

21 *Etiã si possessor non sit suspectus, atque etiam si appellaretur ab excessu executionis.*

22 *Sequestrum ad tollenda scandala etiam appellatione pendente fieri potest, secundum aliquos.*

23 *Ex officio tamen Iudicis, non ad instantiam partis.*

24 *Vel saltem ad instantiam appellantis, non autem ipsius appellati.*

25 *Descriptio fructuum appellatione pendente an fieri possit.*

26 *Verior opinio videtur, quòd sic.*

DVODECIMA Principalis limitatio sit in actu sequestratiõis possessionis, quãuis enim
1 appellatione pẽdente, † regulariter cõtra possessorẽ appellantem nõ debeat fieri sequestrũ, cum integer debeat esse illius status, vt dicit Card. in dicta clem. 1. q. 22. vers. si verò proceditur, nihilominus ad propositum nostrum etiam pendente appellatione fieri potest in quibusdam casibus, nec dicitur attentari.

2 Primus est, † quando sumus in sequestratione secundum formam clem. ad compescendas, de seq. poss. & fruct. videlicet, quando in sententia lata in 1. instantia in causa beneficiali contra possessorem, est etiam decretum sequestrum iuxta dictam clem. & à tali sententia sit interposita appellatio, qua pendente, & illa non obstante fit huiusmodi actus sequestrationis, vt tradũt Card. & omnes docto. in dicta clem. aliàs enim si essemus in causa profana, vel non extaret suspitio
3 dilapidationis, vt in proximo casu dicemus, † si Iudex post interpositã appellationem deueniret ad sequestrationem possessionis, vtique tãquam attentatum veniret reuocandum, vt est deci. no.
4 Afflict. 98. pulchrum est dubium, † etiam si fieret ad tollenda scandala, vt tetigimus suprà, in 7. ampliatione reg. princip. numero 2. Sed præsupposita causa beneficiali, & quòd sequestrum sit decretũ in sententia actus sequestrationis factæ per ordinarium appellatione pendente valet, & non dicitur attentatũ, vt ponunt docto. in dicta clem. & est decis. eiusdem Afflict. loquẽtis in causa beneficiali. 152. fuit dubitatum. nu. 6. & alia deci. Cassad. quinta. dubitatum, per totam, præsertim. vers. sed maior pars dominorum. de seq. poss. & fructu. ex cuius dictis ad regulam hanc quæ in hac limitatione potest poni, videlicet, quòd huiusmodi sequestratio valeat, & non sit attentata, possunt colligi nonnullæ ampliationes.

AMPLIA Igitur,

5 Primò, vt procedat † etiam si sit appellatum à sententia diffinitiua, & ab omnibus inde secutis, quæ verba licet viderentur propriè referri ad decretum sequestri, & per consequens specialiter suspendere sequestrationem, de qua agimus. Nihilominus valet, & tenet talis sequestratio non obstante huiusmodi forma appellationis, in tantum, vt tale sequestrum violans puniatur, vt ibidem per eum.

Secundò, vt procedat non solũ, quando pro-
6 cessum est ad decretum in ipsa sentẽtia, † verùm etiã quando decerneretur paulo post puta in sequẽti audientia, vt sentit idem ibi ad fi. vers. præterea nunquã, ea ratione, vt credendum est, quia quæ in continenti fiunt, videntur inesse. l. lecta. ff. si cert. pet. cum infinitis propemodum adductis per Tiraq. de retract. conuentional. §. 1. gloss. 5. in princ. & per totam.

7 Tertiò, vltra eũ ibi amplia, † vt sequestrũ hoc casu intãtum valeat, vt vigore huius decreti possint sequestrari non solùm temporalia, sed etiam spiritualia, secundum Oldrad. cons. 161. quem refert, & sequitur Stephan. Aufr. in addit. ad decis. Tolos. 477. aliquis lite pendente. in finalibus verbis additionis.

8 Quartò, vt † hmõi sequestratiò non impediatur per appellationem interpositã à tertio prætendente interesse, vt est decis. Rot. 11. aliàs 349. no. quòd si feratur. de sent. & re iudicat. in antiq. & decis. 4. aliàs 390. si feratur, de seq. poss. & fruct. in no. & no. Mil. in verb. sequestrum poss. & fructuum. Quæ ampliatio aliquibus videri potest forsan superflua, & extra omnem dubitationem, ex quo si appellatio rei principalis nõ impedit, vt suprà firmauimus, multo minus appellatio tertij deberet impedire: motiua tamẽ, quæ pro cõtraria opiniõe allegari possunt, nec pauca sunt, nec leuia, quæ apud dominos ibi videre poteris.

9 Quinta, ac vltima ampliatio sit, † vt procedat etiã si ab ordinario sequestrãte secũdũ formã dictæ clem. interponatur appellatio, nam non obstante hac secunda appellatione, nihilominus valet sequestratio, vt tradit Card. in dicta clem. prima. 9. notab. & ibidem qu. 13. quem refert, & sequitur Maranth. in Specul. suo. qu. 2. tertię partis sextæ partis principalis. nu. 182. & eundem Card. in hoc simpliciter refert, & sequitur Pet. Duen. in
10 reg. 42. nu. 15. quod tamen intellige, † nisi ipse ordinarius appellationi detulerit, quia tunc non potest vltra se intromittere, vt post Paul. tradit Card. dicta q. 13.

11 Secundus † casus considerari potest, in quo actus sequestrationis fit pendente appellatione, etiã si nõ sit in sñia decretũ, quãdo per possessorem

Sequestrũ etiã appellatione pẽdente fit

quando per possessorem fructus dissiparét Quod amplia-tur qua-tuor modis.

rem fructus dissiparentur ad c.fin. de seq. poss.& fructuum,& ponit eleganter Stephan. Auf.in dicta addit.ad decis.477. post princ. post Bart.in l. Imperatores.per illum tex.in fi.de appellatio.& post Bart.in dicta l.Imperatores,& Specul.in titulo,de appellatio.§.nouissimè.in prin.& doct.in l.ab executore.C.quorũ appel.nõ recip. & Fran. in cap.cum teneamur.col.3.de appellatio.tradit Maranth.vbi suprà.num.177.Quibus adde Soci. regula 459. incip.sequestratio.in 1. limitatione, & Ant.Corset.in sing.suis,in verb.appellatio incip. regula est,limitatio prima, & post Specul. Lancel.Corad.de prætore.§.2.de offic.prætor.in caus.ciuil.in cap.de appellat. sub numero 2.vers. primo,cùm reus, & nouissimè in recollect. Put. decis.3.incip.sequestrum.de seq.poss.& fruct.vbi
12 similiter † dicit, sequestrum esse concedendum, quando dubitatur, de dilapidatione bonorum: ex quorum dictis ponendo, & in hoc secundo casu hoc dictũ pro regula, possunt similiter colligi ad eam infrascriptæ ampliationes.

Prima, vt procedatur ad huiusmodi sequestrum,etiam si possessor esset soluendo, quando
13 sumus in causa appellationis,† nam licet aliàs soleat in hac materia distingui, quando sumus in prima instantia, an ille sit, vel non sit soluendo,
14 † in secunda tamẽ instantia, & in causa appellationis nõ adhibeatur hæc distinctio, vt per Aufr. vbi suprà.

15 Secunda,vt non requiratur dissipatio, † sed sufficiat timor dissipationis, vt ibidem per Aufr. post Bart.per illum tex.in l.de pollicitationibus. ff.de pollicitat.& cano.in capi.1. vt lit.pendente, & Vital.de claus.nil nouar. appell. pendent.post princ.

16 Tertiò,vt † stante dissipatione, seu suspicione non solùm pendẽte appellatione deueniatur ad sequestrum,vt suprà, sed ad interdictum, ne possessor bona stabilia alienet, vt post Bar.in dicto loco tradit idem ibi.

17 Quartò, † quòd huiusmodi sequestratio fiat
18 etiam à Iudice à quo,† ante tamen quàm sit præsentata appellatio Iudici ad quem, & per superiorem recepta,vt tradit Card.in dicta clem.prima.quæstio. 15. & est communis opinio, de qua testatur Marant.vbi suprà.nu.177. contra Bar.in dicta l.imperatores.

Tertius casus per Cardin. in dicta quæstion.
19 22.consideratur, † quando sumus in appellatione ab executione,quia tunc fit sequestratio,præ-
20 sertim † si sumus in re mobili, non distincto an
21 possessor,† sit suspectus,vel nõ propter magnam præsumptionem, quæ est contra victum, qui à sententia non appellauit, sed tantum ab executione,vt ibi per eum latius.Quod amplia vt procedat etiam si appellaretur ab excessu executionis,vt annotauimus infrà, in 53. limitat. princip. nu.30.euitaretur tamen hoc casu sequestratio,si reus,& appellans idoneam offerret cautionem, & fideiussionem, vt post Imol.in l. Imperatores. §.idem rescripserunt. ff.de appellat. & alios per eum allegatos declarat ex recentioribus Aemilian.in cons.77.diuino.nu.4.7.8.& seq.

Quartus casus secudũ aliquos esse potest,in
22 quo pendente appellatione fit sequestrum, † videlicet ad tollenda scandala, & ne partes deueniãt ad arma.ad no.in l.æquissimũ.ff.de vsufruct. Iudex enim debet rixis, & scandalis obuiare, vt per multa,loquẽs de sequestro appellatione pẽdente faciendo,tradit Aug. Bero.in consilio 116. pendẽte appellatione in principio, & per tot.lib. 3.Quæ cõclusio aduersari videtur his,quæ posuimus suprà cap.1.de attent.lit.pend.in 2.ampliat. princip.dum ex eodẽ etiã Bero. (qui sibi forsan parũ constans videri potest) firmauimus, quòd nec ad tollenda scandala lite pendẽte fieri seque strũ potest: Nisi concordando opi. dicas, prout etiã ille in dicto cons.nu.6.sentit,quòd ad instantiam partis,sequestrũ huiusmodi fieri nõ possit, & ita procedãt,quæ dicta sunt in dicta 2.ampliat.
23 † ex officio autẽ Iudicis illud fiat, & procedant,
24 quæ hic supradicta sunt: † Vel quod fiant ad instantiam appellantis,secus ad instantiam appellati,vt sensit idem ibi.num. 4. Quæ distinctiones licet videantur posse admitti, illis tamen multũ obstat decis. Afflict. 98.pulchrum, nisi & illi has declarationes adhibeas.

25 Sed † an sicut diximus suprà regulariter extra hos casus non posse pendente appellatione deueniri ad actũ sequestrationis:ita etiam pendẽte appellatione prohibita cẽseatur descriptio fructuũ:pone enim, q lata sentẽtia contra possessorem in causa profana,& nõ præsupposito timore dissipationis,reus possessor appellauerit,& actor appellatione pendẽte (cũ nõ possit obtinere sequestrũ super fructibus,instet apud Iudicẽ,quod saltẽ fiat descriptio fructuũ,quos putat sibi in fine litis,de iure restituendos,& Iudex appellatione pendente decernat hanc descriptionẽ fieri debere,an talis descriptio,& decretũ debeant tanquã attentata reuocari: casus iste venit aliàs de facto in vna Perusina hæreditatis,& quãuis in fauorẽ possessoris,quod hmôi descriptio veniret, tanquam attẽtata reuocanda allegaretur nostra principalis regula, q omnia gesta pendente ap-
26 pellatione regulariter sunt attentata,† Mihi tamen in casu proposito contrarium visum est verius,considerata alia regula, de qua suprà, hoc eodem cap.in quarta limitatione prin.videlicet, quòd tendentia in faciliorem exitum appellationis non dicuntur attentata,prout videtur huiusmodi descriptio,per quam non videtur aliquod præiudicium inferri ipsi appellanti, & finita demum causa,sentẽtia habebit faciliorem exitum: quia actor releuabitur per huiusmodi descriptionem ab onere probandi per testes quantitatem fructuum recollectorum, & Iustitia facilius expediretur.Quod non solùm ratione præmissa sed & auctoritate comprobabam, siquidem huius opi. fuit Ant.de Butr.Barto. & aliquos suprà citauimus in capit.5.de attenta.accusat.seu inquisit.pendente.in limit.11.regulæ ibi positæ, numero 21.quòd cum procedat in criminali,facilius id dicendum videtur in causa ciuili, prout erat illa.

AMPLIATIO XIII.

SVMMARIVM.

1 *IVDEX à quo potest pendente appellatione diuersos terminos præfigere.*

2 *Præfixionis actus appellatione pendẽnte factus nõ est attentatus.*

Nisi pars huiusmodi præfixioni contradicat, vt numero 3.&

Dummodo Iudex appellationi deferat, vt nu.4.

Delatum appellationi per Iudicem non censetur si appellanti in primo termino Iuris pro apostolis redeũti dederit alium terminum Iuris.

6 *Iudex licet terminum, vt suprà præfigere possit, illum tamen etiam intra tempus termini prorogare non potest.*

1 DECIMATERTIA Principalis sit † vt appellatione pendẽte possit Iudex à quo præfigere diuersos terminos, puta ad iter arripiendum, ad præsentandum se superiori, ad prosequẽdum, aut ad docendum de prosecutione, & præsentatione, tex. est in c. personas, & in cap. cum sit Romana, & in c. repræhensibilis de appellatio. &

2 dicemus infrà in proxima limit. latius, † sic iste actus præfixionis, etiam factus appellatione pendente, non est attentatus, hanc limitationem ponit Maranth. in Specul. in 2. parte sextæ partis princ. quæstio. 2. nume. 194. post Specul. Barto. & Card. in locis, de quibus ibi per eum, & Vital. in tractatu de clausula nil nouar. appellatio. pendẽte. sub numer. 2. versic. item potest, & vers. seq. & Pet. Duen. vbi supradicta regula 42. numer. 5. & numer. 22. qui vltra Mat. allegat etiam in id Paris. cons. 108. numer. 52. libr. 4. Quod autem dictũ est Iudicem posse interposita appellatione termi num præfigere, puta ad prosequendum, Intellige

3 Primò, † nisi pars huiusmodi profixioni contradicat vt fuit opin. Federi. de Senis in cons. 28. punctus quæstionis. vers. posset enim, ibi cui non contradixit &c. & not. doct. in dict. cap. personas. præsertim Abb. numer. 11. & Dec. qui alios allegat. numer. 10. & per præmissa quòd Iudex à quo non possit huiusmodi terminum prefigere parte contradicente fuit nouissimè decisum in vna Mãtuana attentatorum coram Finetto 2. Decem-

4 bris 1569. Secundò † intellige vt procedat, quando Iudex defert appellationi, secus si non defert secundum Inno. in cap. fin. de accusat. prout eum refert Guid. Pap. in tractat. de appell. quæstio. 88.

5 † & ideo si Iudex det terminum Iuris, & in termino appellans rediens pro apostolis habuerit aliũ terminum Iuris intra quem appellatus obtineat dari reuerentiales cum termino decem dierum ad prosequendum in forma, & hoc fuerit appellanti intimatum, si appellans non redeat vltra pro apostolis, nec in termino causam cõmittat, non dicitur renũtiare appellationi, & potest causam vsque ad annum, & ex causa biennium prosequi, ex quo Iudex hoc casu non censetur ipsi appellationi detulisse, vt est in recollect. Guid. Bon. decis. 38. si dederit. de appellatio. quamuis hoc non videatur omnino tutum, cum aliqui cõtrarium sentiant, prout sunt Specul. & Card. relati per Guid. Pap. dicta quæstio. 88. in fi. Tertiò in

6 tellige † vt quamuis terminum præfigere possit, illum tamen prorogare etiam infra tempus termini non possit, vt post Inno. in cap. personas. de appell. animaduertit Guid. Pap. in tracta. de appel. quæst. 16. & quæstio. 39. Quoniam verò dicti docto. in eadem limitatione ponunt, quòd Iudex eo casu non censetur habere manus ligatas quo minus elapso termino suam sententiam exequatur, & sic non distinguunt actum præfixionis ab actu executionis, prout pro faciliori huiusmodi intelligentia iudicio meo faciendum fuisset, ideo considerando actum executionis, separatim ab actu præfixionis, de eo in sequenti limitatione particulariter dicemus.

AMPLIATIO XIIII.

SVMMARIVM.

2 *EXECVTIO appellatione pendente facta non dicitur attentata, si appellans intra terminum sibi præfixum, vel nõ est prosecutus, vel de prosecutione Iudicem non certificauit, & infrà num. 4.*

2 *Quod nesciunt legistæ, & literis aureis est scribendum secundum Roma.*

3 *Et videtur etiam esse communis opi.*

Quod limitatur nisi terminus fuisset præfixus parte contradicente, vt num. 8.

Etiam si pars, quæ instaret pro reuocatione attentatorũ aliàs in eadem causa vsa fuerit huiusmodi præfixione termini, & sub illius prætextu se aliàs ab attentatis excusauerit, vt num 9. Et 4.

Etiam si contradictio non fuerit in ipso actu præfixionis, sed longè pòst, vt num. 10.

Dummodo non fuerit facta contradictio post lapsum termini, vt num. 11.

5 *Iudex à quo si intra terminum præfixum non fuerit per appellantem de prosecutione certificatus, potest sententiam exequi etiam appellante aliter non citato.*

6 *Sententiæ executio per Iudicem à quo appellatione pẽdente fieri potest, quando appellans de prosecutione Iudicem non certificauit, etiam si fuerit iusto impedimento detentus.*

7 *Executio facta post appellationem, ex eo quia appellans de prosecutione Iudicem non certificauit, retractari potest per viam iustitiæ, licet non per modum attentati.*

DECIMAQVARTA igitur principalis limitatio sit, quando Iudex à quo præfixisset appellanti terminum ad prosequendam appellationem, & insuper ad certificandum ipsum de ꝓsecutione, & appellans infra terminum, Iudicem de prosecutione non certificasset, potest enim Iudex per Iura noua (vt diximus suprà in proxima limitatione) homini terminos prefigere, & est Ro

1 te decis. 25. aliàs 155. si certus. de appel. in no. † quo casu non facta prosecutione, vel illius certificatione potest Iudex etiam pendẽte appellatione sententiam exequi, & sic actus executionis hoc casu sit pendente appellatione citra vitium attentatorum ad no. in c. personas. c. cum sit Roma. & c. reprehẽsibilis, de appellation. & per dicta iura Rot. decis. 13. aliàs 94. si Iudex, de appellatio. in no. & per dictam decis. Mil. in verb. appellans in partibus. fol. 9. Specul. de appellatio. §. nouissimè. sub nu. 3. vers. decimus sextus casus. quem sequitur ex recentioribus Lancell. Corad. de prætore. §. 2. de offic. pretoris. in caus. ciuilib. cap. de appel. nu. 21. vers. Decimosexto Iudex. Et licet Roma. (qui

2 in sing. suo 192. incip. † hoc nesciunt legistæ. ponit hanc limitationem, mandans eam literis aureis scribi) in id solùm alleget cons. Feder. de Senis 27. aliàs 17. & Ant. de Butr. in c. ex insinuatione. de appellatio. Tu tamen vltra supradicta adde aliam decis. Rot. 40. aliàs 452. nota si Iudex in partibus, de appellatio. in antiq. cui concordat etiam dicta decis. 25. sub numer. 3. in vltima additione, vbi formaliter dicitur, quòd pro tanto inualuit consuetudo per Iudices à quibus appellatur, assignandi terminum ad fidem faciendum de prosecutione appellationis, vt sine pœna, & nota repræhensionis

Executio post appellationem nõ dicitur attentata, si appellãs intra terminũ præfixum illá nõ est prosecutus, vel de prosecutione Iudicẽ nõ certiorauit: Quod ampliatur duobus, & limitatur vno modo

præhensionis possint suas sententias exequi, si nõ
cõstat eis de prosecutione appellationis facta, vt
ibi latius per eos. eandẽ opinionẽ post Federic. in
dicto cons. 27. aliàs 17. & Barto. Veron. in caut. 96.
ponit Firman. in suo aureo repertorio, in verb.
appellatione pendente. col. 1. vers. verum nisi quã
do, & Vital. in tractatu de claus. in clausula nil. no
uar. appellation. pendent. sub numer. 2. vers. item
quia si sit, vbi solùm allegat dictum capitu. cum
sit Romana, & c. ad hæc. de appellation. eandem
quoque conclusionem (relata etiam prælata Ro
ma. cõmendatione) sequitur nouissimè Io. Bapt.
de Asin. in sua praxi Iudic. §. 31. capitu. 2. limit. 2.
princip. sub numer. 4. & 5. vbi etiam ad proposi-
3 tum subdit † quòd hanc limitationem, tanquam
communem sequitur etiam Alex. de neuo. cons.
39. inter cons. matrimon. diuersorum. numer. 58.
licet de Roma. mentionem non faciat. Et talis
4 executio † ad propositum nostrũ non reuocabi-
tur via attẽtati, vt in terminis no. Mil. in verb. exe
cutio sententiæ non impeditur, qui licet ad hoc,
nihil alleget, tamen pro hoc dicto allegari potest
notabilis decis. Lanfranc. decis. 30. incip. si appel-
lans non certificet, & nouissimè idem firmat Min
singer. sing. obser. cent. 2. decis. 85. incip. si appel-
lans, qui similiter dicit, quòd huiusmodi non re-
uocantur via attentati, sed beneficio iniustitiæ,
quod etiam annotauimus infrà in 3. parte, capit.
21. quibus & quomod. attent. reuoc. Et quamuis
Guid. Pap. in tracta. de appell. quæstio. 24. ad fin.
vers. sed si appellans. videatur fuisse in contraria
opin. quòd huiusmodi attentata veniãt reuocã
da, motus ea ratione, quia tex. in cap. non solùm.
de appellat. in 6. indistinctè de attentatis reuocã
dis loquens, est indistinctè intelligendus, non ta-
men est à conclusione suprà posita recedendum,
quinimo per præmissa potest in hac limitatione
poni regula, quòd stante effectu prosecutionis,
vel certificationis, de quo suprà, executio senten
tiæ fieri potest etiam pendente appellatione, &
non est attentata, Quam

AMPLIA

5 Primò, † vt possit exequi sententia etiam appel-
lante aliàs nõ citato. Rota dicta decis. 25. ad med.

Secundò, ex mente eiusdẽ decis. videtur posse
6 ampliari, vt † procedat etiamsi appellans iusto
impedimẽto detentus Iudicem de prosecutione
non certificasset, & erit maximè notab. hæc am-
pliatio, quia licet soleat iustum impedimentum
regulariter excusare. l. 2. & seq. ff. si quis caut. no.
glos. in c. venerabilibus. in verb. impedimento. de
senten. excommun. in 6. & iustum impedimentũ
etiam in dicta decis. ad fin. vers. quòd intellige si
consideretur ad effectum excusandi ipsum appel
lantem, attamen in casu proposito contrarium
videtur verius, & tenendum ex duobus, Primò,
quia licet in dicta decis. consideretur impedimen
tum, consideratur tamen tantum ad effectum ex
cusandi appellantem à desertione, non tamen
debet operari hunc effectum, vt faciat Iudicem
suam sententiam exequentẽ incidere in delictũ,
& in pœnam attentatorum, & ideo bene dicit di
cta decis. in vers. & pro tanto inualuit, quòd talis
exequutio fit sine aliqua pœna, quod vtique non
esset si iustum impedimentum in appellante fa-
ceret executionem esse attentatam, multæ enim
sunt à Iure contra attentantes introductæ pœnę,
de quibus infrà suo loco dicemus in 3. parte cap.
7 31. de pœna attentantis. † Præsertim quia si im-
peditus hoc casu non obtinet reuocationem exe
cutionis per viam attentati, dum tamen bonum
ius foueat potest illã obtinere per viam iustitiæ.
vt dicunt omnes docto. in supradictis locis.

8 LIMITA eandẽ conclusionem, Primò † nisi
terminus præsertim ad faciendam fidem de pro
secutione fuisset præfixus parte contradicente,
quoniam cũ præsupposita contradictione Iudex
à quo nõ possit talem præfixionem facere, vt tra
dunt docto. quos refert Dec. in c. personas. col.
3. vers. quartus casus. de appell. si Iudex à quo e-
tiam non aliter facta fide de prosecutione appel-
lationis deueniat ad executionem sentẽtiæ, dice
retur attentare, vt concludit Federi. de Senis in
cons. 18. sub nume. 2. ibi, quia non contradixit, &
Abbas in dicto c. personas. nume. 11. & Deci. etiã
nume. 10. & ita præsupposita contradictione fuit
resolutum in vna Mantuana attentatorum pri-
mo corã D. meo Oradino. sub die. 21. Iunij 1568.
& demum etiam coram Finetto. 2. Decembris
1569. ex qua consideratis his, quæ ibi in facto prę-
supponebantur, potest duplex colligi ampliatio,
9 Prima vt procedat † etiam si pars, quæ instaret
pro reuocatione attentatorum, aliàs in eadem
causa vsa fuerit huiusmodi præfixione termini,
& sub illius prętextu se ab attentatis excusauerit
& ob id videretur hoc intrare regula totius titu
li, quòd quisque iuris, quia (vt dixerunt domini
ibi, Rota non attendit gesta à partibus, quando
deest in eis potestas aliquid faciendi, præsertim,
quia pars aduersa (vt præsupponebatur in facto,
& fiebat desuper fundamentum per aduocatos,
& tacitè nisi sunt etiam domini admittere) non
cõtradixerat, nisi longè post lapsum termini præ
10 fixit. † Secunda, vt contradictio non requiratur
necessariò, in ipso actu præfixionis (prout viden-
tur loqui doctores in dicto c. personas, sed suffi-
ciat si fiat statim habita notitia prępfixionis, pro-
ut fuit in dicto casu. Quod si præsupposita scien-
tia præfixionis termini contradictio fieret post
lapsum termini, vtique non suffragaretur, prout
nec talis contradictio fuit habita in consideratio
ne in dicta causa, vt diximus proximè: Ex quo po
test colligi sublimitatio ad pręsentem limit. vt cõ
clusio quæ habet quod executio facta per Iudi-
cem, à quo, post lapsum termini ad certiorandũ
sit attentata, quando præfixio fuit facta parte cõ
11 tradicente, non procedat † quando contradictio
fieret lapso termino, quia tunc executio, non ef-
set attentata per supradicta.

LIMITATIO XV.

SVMMARIVM.

1 *CAVTIONES, & compellere litigantem ad ca-*
uendum, etiam appellatione pendente citra vitium
attentati fieri possunt.

2 *Patronus pendente appellatione præsentati ab eo, ab*
eius non admissione ab episcopo interposita, potest
alium præsentare.

3 *Appellans ne aliquis eligat, si poterat à tea eligere,*
potest etiam pendente appellatione.

4 *Patronus pendente inter præsentatum ab eo, & eum*
qui prætendebat se possessorem ne præsentatus in-
stituatur, potest alium præsentare.

5 *Reuocari quæ poterant ante sententiam reuocari etiam*
possunt appellatione pendente.

6 *Cessio bonorum sicut lite pendente, & ante sententiam fieri potest, ita, & post sententiam.*

7 *Processus in causa criminali pendente appellatione in causa ciuili non dicitur attentatus, & potest fieri, sicut poterat lite in 1. instantia pendente.*

8 *Carceratus etiam appellatione pendente est in carceribus detinendus.*

9 *Detentio in carceribus appellatione pendente fieri permittitur, quia etiam in prima instantia permittebatur.*

10 *Oblatio rei quæ aliàs in prima instantia licitè fieri poterat, in causa appellationis, non permittitur in casu de quo hic.*

11 *Confessionis beneficium, quod confitens in prima instantia consequebatur, in causa appellationis non habet locum.*

DECIMA quinta Principalis limitatio sit, vt regula nostra non habeat locum quoad illos actus qui poterant fieri antea pendente causa principali: quia iidem actus possunt etiam pendente appellatione fieri citra vitium attentati.

Quæcunque lite pédente fieri poterát eadem & appellatione pendéte fieri possunt. Quod pluribus exéplis demóstratur, & duobus modis Limitatur.

1 Prout est † compellere litigantem ad cauendum, ad l. posteaquam. §. Imperator, & ibi Bart. per illum text. in prima oppositione. ff. vt lega. nomi. caueatur, & per dictum §. Imperator. expressè ponit hanc limitationem Corset. in singul. suis, in verb. appellatio. incip. regula est. in 6. limitatione, & per dictum tex. qui secundum Dyn. non est alibi, & no. per Barto. ibi, idem tenet Vital. de claus. in clausula nil no. appel. penden. sub numer. 1. versic. item fallit, & iterum sub numer. 9. vers. vnum tamen, no. etiam idem Bart. in l. furti. §. primo, in princ. ff. de his, qui not infa. & Alexand. in rubr. ff. nil noua. appell. pendent. vt tradit Marant. in specul. suo dicta quæst. 2. tertiæ partis, sextæ partis principalis, nume. 164. môtus dictis auctoritatibus Bart. & Alex. qui re vera fuerunt ante eum. Firman. (licet de eo mentionem non faciat) in suo repertorio in verb. appellatione pendente. column. 1. vers. item nisi attentetur. Quibus adde tu, quæ ponit eleganter Franc. in c. cum speciali. §. porrò, colum. 2. de appell. in prima gloss. vbi dicit bene notandum esse hanc regulam: Et Aegid. Bellam. in consi. 18. incip. ecce, colum. 3. in princ. Hanc conclusionem ponit nouissimè etiam Manfred. libr. 2. pract. conclus. super attent. conclus. 61. quamuis ad hoc nihil alleget, nisi Vital. vbi suprà. sub d. numer. 1. versicu.

2 item fallit: Aliud † exemplum post Andr. Sicul. in c. pastoralis de iure patron. & Firman. vbi suprà, poni potest in præsentatione patroni, qui si primo vnum præsentauit, & is à non admissione Episcopi appellauit, potest patronus etiam pendente hac appellatione alium præsentare, sicut potuisset ante appellationem, vt per eos ibi. Quibus tacitis hoc idem tenet Marant. vbi suprà proximè. numer. 165. Quod exemplum comprobari potest ex eo, quod post alios per eum allegatos tradit Vital. de clausul. in clausula nil nouar. appellatio. pendent. sub numero 3. versicu. & scias,

3 † vbi vult, quòd si tu appellas, ne ego eligam, vtique non obstante hac appellatione, si antea poteram eligere, possum denuo etiam appellatione interposita. Et quod in simili dicitur de patrono,

4 qui si lis pendeat inter præsentatum ab eo, & eũ qui prætendebat se possessorem, ne præsentatus instituatur, potest alium iterum præsentare, vt fuit aliàs decisum in vna Aretin. de Ragusin. coram D. meo Oradino 24. Aprilis 1559. & ex his, quæ super hoc in materia appellationis latius diximus infrà hoc eod. cap. in 37. limit. princip. huius nostræ regulæ. † Aliud quoque sit exemplum in his, quæ poterant reuocari ante sententiam, quia possunt etiam appellatione pendente reuocari, secundum Bald. in l. si quis. C. de appell. vers. deinde nota, vt tradit Firman. ibi nume. 22. vers. item nisi in eo, quòd potest reuocari ante

5 (at "ius nostræ regulæ")

6 sententiam. Sic & potest poni † exemplum in cessione bonorum, quæ sicut lite pendente fieri potest, & ante sententiam ad no. per gloss. in l. 1. in verb. condemnati. C. de his qui bon. ced. poss. & diximus suprà in capitu. 4. de attent. lit. penden. in vndecima limit. princip. in princip. ita & post sententiam, secundum dictam gloss. & in terminis, quòd citra vitium attentatorum fiat, & quòd tanquam attentatum non sit reuocanda, in contingentia facti consuluit Guid. Pap. in consilio 124. circa. nume. 3. Hanc etiam limit. vniuersaliter videtur posuisse Lancell. Conrad. de off. prætor. in caus. ciuil. in cap. de appell. sub numer. 21. vers. decimooctauo, quando. post Soc. in reg. 21. & iterum ibidem. num. 22. vbi post Ias. in l. pen. de bonorum poss. sec. tab. numer. 3. subdit quòd quæcunque possunt attentari pendente lite, eadem possunt attentari pendente appellatione. tenuit nouissimè Alciat. cons. 48. incip. in hac attentatorum causa. nume. 2. lib. 6. vbi vult, quòd si cut lite in 1. instantia pendente potest crimina-

7 liter procedi, ita & pendente appellatione, † & quòd propterea talis processus non dicitur attétatus, præsertim quando sumus in iudice ordinario, vt latius ibi per eum: Et per hanc limit. idem Alciat. in consil. 16. incip. licuerit. sub numer. 14.

8 vers. secundo quia. libr. 7. respondit † quòd carceratus appellans etiam pendente appellatione est

9 in carceribus detinendus, † quia sicut ista detentio poterat fieri in primo iudicio, & in prima instantia, ita debet posse fieri in secunda instantia in causa appellationis, vt ibi per eum latius. Præmissa autem duobus modis videntur limitanda.

10 Primo † vt non procedat in oblatione rei, quam facere vellet in causa appellationis is, qui condénatus post iuramentum in lité contra eum præstitum appellauit. Quãuis enim oblatio rei aliàs lite pendente fieri possit, vt tetigimus suprà in secunda parte c. 4. de atten. lit. pendent. in 11. limit. princip. sub nu. 11. supradicto tamen casu oblatio rei in causa appellationis videtur deneganda, vt post glo. in simili, in l. si cum exceptione. ff. de eo quod met. causa. firmat Phanucc. in tract. de iurament. in lit. in 3. parte in 3. membro, sub num. 8. & seq. præsertim nu. 12. Nisi tamen vnica sententia fuerit quis condemnatus super re, & super pœna iuramenti in litem, vt ibidem per eum. sub nu

11 mer. 12. vers. considera quoque. † Secundo non procedunt in beneficio confessionis quo quis lite in prima instantia pendente partẽ pœnæ euitaret, pone enim quòd stet statu. quòd confitenti quarta pœnæ remittatur, an sicut confitens in prima instantia quartam pœnæ partem lucrabatur, ita etiam lucretur si confiteri velit in causa appellationis, & quamuis lite in prima instantia pendente id sibi omnino licuisset, in causa tamen appellationis ad tale confessionis beneficium nó admittitur

admittitur, vt post relatas varias doct. opin. ac distinctiones ex mente (vt ille inquit) omnium scribentium concludit idem Phanucc. vbi suprà. num.13. & seq. præsertim num.17.

LIMITATIO XVI.

SVMMARIVM.

1 *IVDEX appellatione pendente potest innouare in fauorem appellantis, secundum doctores.*
Contrarium tamen videtur verius, vt infrà nu.4. vbi docto. opin confutatur.

2 *Absoluere potest iudex à quo à se excõmunicatũ etiam pendente appellatione.*

3 *Sequestrum in beneficio apponi potest, etiã post appellationem per tertium interpositam, ex quo videtur respicere illius fauorem.*

5 *Contra appellationem nec etiam pro appellante est aliquid innouandum.*

6 *Appellatus si appellationi nõ contradicat, videtur eã approbare.*

7 *Possessio sicut appellatione pendente appellato dari nõ debet, ita nec appellanti.*

1 DECIMA sexta limitatio sit, † quia iudex pendente appellatione potest in fauoré appellantis innouare, ad quod allegatur Innoc. in c. quia propter. nu.13. de elect. quem sequitur Soc. cõs. 45. col.3. nu.6. li.1. vt simpliciter per has duas auctoritates hanc limitationẽ ponit Marant. vbi suprà in 3. parte 6. partis princ. q.2. numero 181. & simpliciter etiã nullo addito ponit etiã Pet. Dué. reg.42. nu.13. (licet de Mar. mentionem non faciat) eandem conclusionem sensit etiam Deci. in c. cum teneamur. in 1. notab. de appella. & post eum etiam Aug. Bero. in cons. 116. pendẽte. nu.4. libro 3. Hæc autem 16. limit. adeo ieiunè, absque iuribus, rationibus, & exemplis à dictis doctoribus proponitur, vt de eius veritate statim, atque se obtulit dubitandum esse existimauerim. Sed si eam quis tenere vellet, posset illam duobus modis comprobare, & exemplificare: videmus

In fauorẽ appellantis potest appellatione pendẽte innouari secundum aliquos, sed contrariũ videtur verius.

2 enim aliàs † quòd Iudex à quo potest pendente appellatione appellantem à se excommunicatum absoluere, vt per docto. in capitu. qua fronte. (secundum vnum intellectũ) præsertim Franc. ibi. numero 9. & melius numer. 27. de appellatio.

3 Item si sit lata sententia contra possessorem beneficij à qua tertius pro suo interesse appellauit, potest nihilominus pendente hac appellatione fieri sequestrum, iuxta clemen. ad compescendas. de sequest. poss. & fruct. vt est decis. 4. aliàs 390. si feratur. de sequest. possess. & fruct. in no. Quorum ratio illa videri potest (vt innuunt etiã domini in dicta decis.4.) quia respiciunt fauorem appellantis, & consequenter satisfaciunt ad comprobationem limitationis propositæ. Quæ tamen, & si ex præmissis videatur aliquo modo

4 suffulta † mihi tamen nullo modo placet, quoniã sicuti parum est à dictis docto. discussa, & examinata, ita plurimum videtur à veritate aliena: Innoc. enim in allegato cap. quia propter. in gloss. si opus, vbi loquitur de hac materia appellationis (si rectè inspiciatur) id non dicit. & Socin. in dicto consilio 45. incidenter, & quasi aliud agens illud dictum Innocen. reassumpsit, & Maranth. & Pet. Duen. sola Innoc. & Socin. auctoritate contenti id tetigerunt, Dec. verò, & Bero. licet id affirment per tex. in capitu. cum teneamur. de appell. tamen ille tex. secundum veriorẽ intellectũ loquitur de appellãte turbãte appellatũ. & ideo vbi latè disputant doct. an eo casu appellans censeatur suæ appellationi renunciasse, & consequenter nec illud nota. videtur omnino verum. Quinimmo tantum abest, vt Innocen. id ad quod ipsi eum citant, dixerit, vt potius senserit contrarium. Videlicet quòd potest innouari in fauorem appellati, dum vult quòd appellatus non obstante appellatione, quantumcunque iusta dimittere non debet, quin vtatur suo iure, & ad alia procedat, & ita etiam videntur Innocen. in d. capitu. quia propter, intelligere docto. prout est Socin. in reg. 459. incip. sequestratio, versicu.3. post Ang. in l. furti, colum. 2. ad fin. ff. de his, qui not. infa.

5 † dum volunt contra appellationem, nec etiam pro appellante esse aliquid innouandum. Præterea esto quòd Inno. id dixisset, & propter eius auctoritatem, quæ magna est, eius opinio esset sequenda, ille esset intelligendus, prout loquitur, videlicet in casu appellationis extraiudicialis, nõ autem vniuersaliter in qualibet appellatione, prout esset necessarium dicere, si teneremus pro vera hanc limitationem ad regulam, quam suprà vniuersaliter proposuimus, quod pendente appel. nihil est innouãdum. Insuper dicere, quòd iudex pendente appell. potest innouare in fauorem appellantis, videtur nimis generale dictum, & ex eo sequi posset absurdum, quia secundum hoc posset iudex sub prætextu fauoris ipsius appellãtis facere actum, qui verè transiret in attẽtatum, & cum dãno, & iactura alterius, pone enim, quòd iudex lite pendente inter Titium prætendentem se spoliatum, & Meuium possessorem, pronuntiet Titium non esse restituendum, à qua ipse appellauerit, & pendente hac appellatione velit deinde eidem Titio (Meuium spoliando) tradere possessionem, vtique secundum hanc limit. talis traditio possessionis, ex quo tendit in fauorem appellantis videretur excusanda à vitio attentatorum. Quod tamen nemo sanæ mentis affirmare posset, cum sit contra omnes regulas in materia attentatorum dari solitas, præsertim quia quan-

6 do est interposita appellatio † si appellatus non contradicat, videtur eam approbare, quod facere potest ad c. sæpè. de appell. & tradit Rot. decis. 32. aliàs 204. appellatus. de appellatio. in no. qua approbatione stante multo minus posset iudex facere actum, qui licet esset in fauorem appellantis, redundaret tamen in præiudicium appellati, ob solum fauorem appellantis. Qui fauor vti præcipuum fundamentum huius limitationis, videtur per dictos doct. considerari. Quæ opinio contra supradictos doctores, tanto magis visa est mihi verior, & tenenda, quòd pro ea reperij esse in recollect. Acchil. de grass. decis. dominorum, quæ admodum facit, dum in vna Segobien. coram A. Augustino fuisse tandem resolutum

7 † refert, quòd sicut appellatione pendente non potest, aut debet dari possessio rei de qua agitur ipsi appellato, ita nec ipsi appellanti, vt est in recollect. Acchill. decis. 18. effectus appellationis. sub rubric. de appellatio. Quæ licet loquatur de appellatione extraiudiciali, rationes tamen dominorum ibi, quæ sunt, ne fit inæqualis conditio inter eos, & quia vterque est in lite,

multo magis vendicant sibi locum in appellatione iudiciali: Vnde ex his patet, quòd hæc limitatio, nec ratione, nec auctoritate nititur, & propterea eam nullo modo admittendam censeo. Quod si aliquis supradictorum auctoritati tantum deferre voluerit, vt eam tenendam fore existimauerit, illam crediderim restringendam solùm ad ea, quæ respiciunt fauorem appellantis, & insimul tendunt in faciliorem exitum appellationis, vt sunt casus, quos suprà numero 2. & 3. pro confirmatione huius appellationis considerauimus, vt absolutio, & sequestrum, & similes, quæ ita sanè intelligenda sunt iuxta ea, quæ latius diximus suprà in 4. limitatione princ. num. 10. & 11. Sed re vera, si illam (vt præfertur) restringimus, non erit noua limitatio, & diuersa ab alijs suprà, & infrà positis, sed cadit sub illa 4. limitatione, dum latius tractauimus materiã eorũ quæ tendunt in faciliorem exitum appellationis, quæ etiam pendente appellatione fieri permittuntur, vt ibi latiùs.

LIMITATIO XVII.

SVMMARIVM.

1 *Appellatus turbans appellantem in sua possessione dicitur attentare.*

2 *Iudex à quo potest non obstante appellatione interposita se intromittere. & reformare possessionem appellantis, circa quam appellatus attentaret.*

1 DECIMA septima limitatio sit, † quãdo appellatus aliquid in præiudicium appellantis attentasset, puta, quia appellantem in sua pos-
2 sessione turbasset, † quia iudex à quo non obstante appellatione potest se intromittere, & reparare, & reformare possessionem, ad tex. in cap. cum teneamur, vbi omnes de appellatio. hanc limitationem ita simpliciter pònit Maranth. vbi suprà in 3. parte 6. partis princip. q. 2. numero 183. quem nullo addito, & eo tacito, transcripsit Pet. Duen. in dicta reg. 42. numer. 16. Tu vltra eos adde Card. post Laur. in clem. 1. in 9. notabili, versic. secundus casus est, de sequest. poss. & fruct. & And. Babat. in additione ad Baldum, in capitu. 1. §. sancimus. litera A. in tit. quo tempore mil. inuestit. pet. deb. post Innoc. in cap. quia propter, de elect. & Ang. in l. furti. ff. de his, qui not. infam. Sed re vera, & hęc limitatio cadit sub illa, quę habet, quod iudex potest omnia tendentia in faciliorem exitum appellationis expedire, quæ præcipuè fundantur in alleg. c. cum teneamur, & ibi specificè not. Fran. in 2. notab. de appellat. de qua abundè diximus suprà hoc eodem cap. in d. 4. limit. principali huius regulæ numer. 2. & seq.

LIMITATIO XVIII.

SVMMARIVM.

1 *APPELLATIO interposita à mandato de residendo, non facit attentata, vt interim in beneficio non possit deputari Vicarius.*

2 *Episcopus potest etiam pendente appellatione à mandato de residendo ibidem deputare vicarium, qui nutriatur de fructibus beneficij.*

3 *Nisi appellãs docuerit de priuilegio exemptionis, cuius ratione appellabat.*

4 *Attentata pendente appellatione in visitatione interposita non reuocantur, nisi docto de priuilegio exemptionis.*

5 *Appellatio à mandato de residendo præsumitur frustratoria.*

6 *Appellatio à visitatione Episcopi regulariter non admittitur.*

Gesta in visitatione etiam pendente appellatione regulariter non censentur attentata, vt num. 8.

Etiam si non fiant in ipso actu visitationis, sed illius occasione facta dicerentur, vt nu. 9.

7 *Fauore cultus diuini attentata non reuocantur, declarando, tamen vt actus debeat fieri in visitatione, vt num. 10.*

DECIMA octaua limitatio sit, vt non proce-
1 dat † appellatione interposita per canonicum, aut alium clericum à mandato de residen-
2 do sibi facto per ordinarium loci: † quia interim appellatione pendẽte per Episcopum potest ibi poni Vicarius, qui nutriatur de fructibus beneficij, & per consequens contra appellantem, satis per hanc deputationem videtur innouari, vt de hoc est text. in cap. peruenit. el 2. de appell. per quem solùm tex. hanc limitationem ponit Maranth. in dicta tertia parte, sextæ partis principalis, quæstio. 2. numer. 184. eandem nullo verbo addito, & ipso tacito ponit Pet. Duen. dicta reg. 42. nume. 19. Tu adde quod ante eos fuit Lau. quem refert, & sequitur Card. in dicta clemen. 1. in 9. notab. vers. quartus in appellante, de sequ. poss. & fruct. & Specul. qui remissiuè eam ponit in tit. de appell. §. nouissimè. sub numer. 2. in octauo casu, quem ibi ponit, & nouissimè Menoch. in tract. de arbitr. iud. libr. 2. centuria 1. casu 69. numero 11. & Manfred. libr. 2. pract. conclus. super attenta. conclus. 50. vbi post Pauin. in tract. de visitation. quæstio. 10. primæ part. numer. 7. ponit limit. (quam etiam sentiũt doct. in supradictis locis) videlicet
3 † nisi appellans docuerit de priuilegio exemptionis, cuius ratione appellabat, pro qua limitatio. est in terminis (licet ipsi de ea non faciant mentionem) decis. Rot. 35. aliàs 234. si rector, de
4 appell. in no. † in qua concluditur attentata pendente appellatione in visitatione interposita nõ reuocari, nisi docto de priuilegio exemptionis, quod secutus est etiam Alciat. cons. 68. incip. Gubernatorem. numer. 9. libr. 6. & etiam Ant. Gabriël. commu. conclus. lib. 5. de acquir. vel admit. possess. conclus. 6. num. 5. vers. 1. limita. Sed etiam hæc limitatio in rei veritate non videtur ponẽda pro limitatione diuersa à præcedentibus si attẽdimus rationem, quam ibi magis vniuersaliter
5 ponderant doct. quia † scilicet illa appellatio à mandato de residendo præsumebatur frustratoria, vt expressè colligitur ex verbis d. c. peruenit. ibi frustratoriè dilationis causa. Hanc autẽ limitationem quod quando appellatio est frustratoria gesta illa pendente non dicũtur attẽtata: nos latè posuimus suprà hoc eod. c. in 6. princ. limit. particulariter in 1. ampliat. regulę illius limit. nu. 11. posuimus hoc dictum, quòd isti doct. dant pro noua limitatione, vt ibi diximus post Franc. qui id expressè dicit in d. c. peruenit. in gl. in verb. assignes. in fin. & post Franc. ibi sequitur Ant. Gab.
6 vbi suprà nume. 7. † cùm & hoc sit aliàs generale, quòd à visitatione Episcopi non appellatur, ad text. in capit. ad nostram, & in c. reprehensibilis. de appell. & per dicta iura tradunt nouissimè moderni in annot. ad Egidia. numer. 211. post Oldrad. in cons. 89. colum. 1. & Alciat. d. cons. 68. nume. 9.

nume.9.libr.6.tom.2.Quod si alteram rationem attendas, quam ibi considerat glos. & sequuntur Franc. in fin. & etiam Praposit. & alij docto. ibi videlicet, quòd fauore ecclesiæ, & cultus diuini non fit ibi reuocatio attentatæ deputationis vicarij (licet prima videatur magis de mēte illius tex. ibi frustratoriè dilationis causa, &c.) ex hac tamē ratione posset magis vniuersaliter hæc limitatio intelligi, si vt scilicet fauore cultus diuini, & ecclesiæ nō fiat quandoque attentatorum reuocatio, declarando tamen, vt infrà in fi. præsentis limit. Quam limitationem senserunt nouissimè domini in vna Calaguritana trāslationis coram Sarmiento 23. Ianuarij 1570. Vel ex his quæ suprà ex d. decis. 35. aliàs 234. de appellat. in no. retulimus, potest hæc limitatio etiā generaliter intelligi, † vt gesta pendente appellatione ab his, quæ in visitatione decreta sunt interposita non sint, neque veniant tanquam attentata reuocanda, vt probatur in dicta decis. 35. & aliis suprà allegatis, & hodie habemus etiam tex. Sacri Concilij Trid. Sessio 24. c. 10. dum ab actibus visitationis tollit appellationem, & pro limitatione vtraque præcedens ratio assignari potest, prima fauore ecclesiæ, & cultus diuini: Secunda præsumptio frustratoriæ appellationis, de quibus suprà. Quæcunque tamen ratio sit, firma tenenda est ista limitatio, quod gesta huiusmodi appellatione pendente non sint attentata, & ita fuit nouissimè per maiorem partem dominorum tentum in vna Concordien. decanatus corā D. meo Oradino 16. Iunij 1570. in qua dum dubitaretur, an quædā præcepta, & sequestra facta per Episcopum asserentem se ratione visitationis fecisse postquam per Decanum fuerat appellatum, venirent vti attentata reuocanda, maior pars (vt formaliter legitur in votis D. mei Oradini) sentiebat, quòd nō essent reuocāda, quia aut certum est Episcopum processisse vt in visitatione, & tunc intrat illud fundamentum, quod à gestis per Episcopum in visitatione non datur appellatio, aut hoc non apparet, & tunc creditur Episcopo visitanti, quia hoc pertinet ad officium suum, & conuenit hæc interpretatio subiectæ materię visitatiōis. Ex qua decisione potest notabiliter hæc limitatio ampliari, vt non solùm procedat in his, quæ in actuali visitatione per ordinarium sunt gesta, † verùm etiam in his quę ratione visitationis per eum dicerentur fieri, à quibus si appelletur, & appellatione pendente ille executioni demandet, non dicuntur attentata, vt ibi, & est aduertendum, quòd illa ratio quam suprà tetigimus, † quod fauor cultus diuini impedit reuocationem attentatorum, non est generaliter ad omnes actus referenda, sed tantum ad eos, qui occasione visitationis fiunt, prout verè loquuntur glos. & doctor. in d. c. peruenit, & ideo cum in vna Cæsaraugustana de caspe coram Gropperio 4. Febr. 1569. dubitaretur, an quędam statuta lite pendēte per alteram ex partibus cōdita essent tanquā attentata declaranda, & reuocāda, licet pro negatiua pro potissimo fundamento allegaretur, quòd dicta statuta concernebant fauorē, & augmentum cultus diuini, Domini tamen tenuerūt esse attentata.

(Marginal numbers in left column: 7, 8, 9, 10)

LIMITATIO XIX.

SVMMARIVM.

1 *APPELLATIO inter posita per administratorē loci pij condemnati ad reddendas rationes non facit attentata.*

2 *Iudex potest exequi sententiā contra administratorem loci pij condemnati ad reddendas rationes non obstante appellatione per eum interposita.*

1 DECIMA nona, vt non procedat, † in appellatione interposita per administratorē loci pij condemnati ad reddendas rationes suæ administrationis, † quia pendente hac appellatione iudex à quo potest eum cogere ad reddēdas dictas rationes, & ita suam sententiam exequi, vt fuit dictū originale Ang. in §. iconomos, in fi. in authen. de sanctissimis Epis, cuius auctoritate moti hanc limitationem ponunt Marant. in dicta 3. parte sextæ partis princip. q. 2. numero 187. & Pet. Duen. d. reg. 42. num. vigesimoprimo, & post Ange. & Maranth. vbi suprà Manfred. in libro 2. practicarum conclusionum super attent. conclusione 112. Sed ante eos hoc dictum Ang. in hac materia allegauit Firma. in suo repert. in ver. appellatione pendente, versiculo vigesimoquinto, incip. appellatione pendente, potest executio. Appellatio administratoris loci pij cōdēnati non facit attentata. (2 beside "administrationis")

LIMITATIO XX.

SVMMARIVM.

1 *APPELLATIO interposita per officialem condemnatum in sindicatu non facit attentata.*

2 *Executio fieri potest contra officialem condemnatum in sindicatu non obstante sua appellatione.*

3 *Appellari non potest à sententia lata in sindicatu.*

4 *Nisi simus in sententia interlocutoria.*

5 *Ab interlocutoria potest appellari etiam in eo iudicio in quo à diffinitiua esset prohibita appellatio.*

1 VIGESIMA huic proxima limitatio sit, † vt non procedat regula in appellatione interposita per officialem in sindicatu cōdemnatum:
2 † quia ea pendente fit executio: Hanc limitationem ponit Marant. vbi suprà nu. 193. & Pet. Duē. d. reg. 42. nu. 20. nixus vterq; (non iure cōmuni) sed quibusdam regiis pragmaticis, de quibus ibi per eos, quibus adde, quòd hoc etiā de iure communi procedit, vt colligitur ex his, quæ ponit Manfre. in secundo libr. practicarū conclusionū super attent. conclus. 128. & sequ. & iterum conclus. 173. Vbi ad hoc propositum allegat Angel. & docto. in l. nulli. C. quorum appell. non recip. Specul. in titu. de appe. §. in quibus, versic. tertio. Parid. de Puteo in tractatu dę sindic. in verb. appellatio. in verb. sindicatus, & in verb. à sententia lata. folio 14. & foli. 17. & Iaso. in l. qui iurisdictioni, columna 3. ff. de iurisdict. omn. iud & ratio
3 potest esse, † quia à sententia lata super sindicatu non appellatur, vt vltra præallegatos, tradunt post alios, de quibus ibi Modern. in annotatio. ad Aegid. numer. 195. Quod tamen limitandum est secundum eos, vbi suprà, ex intentione Paris. de Puteo in dictis locis, vt procedat in senten-
4 tia diffinitiua. † Secus in appellatione ab interlocutoria, quia ab ea etiam officialis in sindicatu appellat, ad quod licet Marant. nihil alleget, potest tamē hoc dictū cōprobari ex eo, quod aliàs ha-
5 bemus, † quòd licet à sententia lata in possessorio non appelletur regular iter, vt leg. prima. C. si de momen.

momen. poss.nihilominus ab interlocutoria in iudicio possessorio lata bene appellatur, vt post Inno.in c.significauerunt, in verb.appellasse, de testibus, tradit Ang. in cons.46. statuto.col.fina. versic.præterea, quod dictum Angel.secuti sunt Nicell.in tract. de concord.gloss. sub numero 23. versic.quarto moderatur, & Stephan. Aufrer.in addit.ad decis.vlt. Capp.Tolos. & Dec.in ca.pastoralis.numer.4.de appel.& Blanc. in tracta.de compromiss.in 4.quæst.princip.numero 21.vers. quarto deducitur, & docto. alibi passim. Sed nec ista (si verum amamus) potest pro noua limitatione dari, & diuersa ab illa, quam pro cōmodiori loco infrà in vltimis limitationibus, videlicet limita. 53.latè posituri sumus, Videlicet, quod regula nostra non procedat in omnibus illis casibus, in quibus de iure non licet appellare, inter quos est iste de sindicatu, vt colligitur ex dicta l.nulli.

LIMITATIO XXI.

SVMMARIVM.

1 *APPELLATIONE ab excōmunicatione iam lata pendente, potest iudex denunciare illum excōmunicatum, priuare fructibus, & pariter eundem absoluere, secundum docto.*

2 *Est tamen circa hoc animaduertendum, vt hic.*

3 *Denunciatio excommunicati potest fieri etiam pendente appellatione ab excommunicatione.*

4 *Denūciatio, & declaratio, aliquem scilicet incidisse in excommunicationē facta appellatione pendente nō est vti attentata reuocanda secundum aliquos.*

5 *Licet aliqui contra, & minus verè.*

6 *Iudex potest pendente appellatione ab excommunicatione deuenire ad actum denunciationis, nec attentat.*

7 *Et duplex assignatur ratio.*

8 *Denunciatio est actus consecutiuus ad excommunicationem.*

9 *Denunciatio non est actus iurisdictionalis.*

10 *Delegatus quoque potest appellatione ab excommunicatione pendente denunciare illum excommunicatum, vt infra num. 28.*

11 *Nisi Appellationi detulerit, Vel*

12 *Superior appellationem receperit, & infrà numer. 29.*

13 *Aggrauatio quoque fieri potest per iudicem pendente appellatione ab excommunicatione, & non attentat secundum aliquos, & melius infrà. numer. 16.*

14 *Denunciatio per quam excommunicatus plus ligatur appellatione pendente fieri non potest, & infrà nu. 17. & est tutior & magis æqua opin.*

Licet aliqui contra senserint, vt infra nu. 17.

15 *Incendiarij, & alij de quibus in c. tua, de senten. excom mun per denunciationem in eo plus ligantur, quia non possunt absolui nisi à Papa.*

18 *Excommunicatio licet trahat secū executionem, vt statim ille sit excommunicatus, non tamen trahit cum illis qualitatibus, quæ plus grauarent.*

19 *Excommunicari quis etiam ignoranter potest.*

20 *Excommunicatus ignoranter si à die notitiæ appellet non potest pendente hac appellatione denunciari.*

21 *Appellatione à sententia qua quis declaratur incidisse in excommunicationem pendente potest fieri denunciatio.*

Nisi simus in notorio, vt infrà num. 25. Vel

In declaratoria quæ solet fieri in obligationibus in forma Cameræ, vt infrà num. 26.

22 *Appellatio datur à declaratoria excommunicationis iam incursæ licet ab excommunicatione non detur.*

23 *Excommunicare qui non potest, declarare tamen potest excommunicationem ab illo latam.*

24 *Appellans à declaratoria excommunicationis, debet interim appellatione pendente tam in iudicialibus, quàm extraiudicialibus actibus euitari, secundum aliquos.*

25 *Denunciatio fieri potest etiam quando appellatur à declaratoria excommunicationis quando factum est notorium.*

26 *Vel quando sumus in declaratoria, quæ fit vigore obligationis in forma Cameræ.*

Vel essemus in declaratoria lata vigore executorialiū, quia tunc appellatio non suspendit. vt num. 27.

28 *Iudex delegatus pendente appellatione denunciare excommunicatum non potest.*

29 *Denunciare excōicatum iudex non potest postquā superior appellationem admisisset.*

30 *Denunciatio fieri non posset, quando fuisset appellatum ab excommunicatione conditionali.*

31 *Appellatio ab excommunicatione conditionali illam suspendit, & interim ille non est excommunicatus.*

32 *Etiam si postea impleatur conditio.*

33 *Conditio non retrotrahitur in sententiis censurarum.*

34 *Excommunicatio probata non dicitur si est lata sub conditione nisi probetur etiam implementum.*

35 *Tempus appellandi à sententia excommunicationis sub conditione latæ, incipit currere nō à die prolationis, sed à die existentis conditionis.*

36 *Denunciatio excommunicati nec etiam pendente appellatione ab absolutione illius qui fuerat antea excommunicatus fieri potest.*

37 *Affixio cædulonum cōtra eum qui fuerat excommunicatus & deinde absolutus fieri non potest, quando ab absolutione fuisset appellatum.*

VIGESIMA prima principalis limitatio sit secundum docto. † vt non procedat in appel-
1 latione ab excommunicatione iam lata, quia ea pendente potest nihilominus iudex denunciare appellātem excommunicatū, priuare illū fructibus beneficiorum, illúmque absoluere, & sic isti tres actus citra vitiū attētatorū, tali appellatione pendente fieri posse affirmant post Abb. & Frāc. in c.pastoralis. §. verū, de appel. & Io. And. in c.venerabilibus. §. attamen, de sent.excom.in 6. Maranth. in specul. q.2.3. partis sextæ par. principalis, nu.167. & Pet. Duen. Reg.42. num. 8. vers.

Denunciari excommunicat⁹ quis potest etiam pendente appellatione. Quod duob⁹ modis Ampliatur, & septē Limitatur.

2 8. fallit, in prima par. regularū suarū. † Mihi tamē in hoc articul. aduertēdū omnino videtur. Quod dicti doct. confusè materiam huius limitationis pertractant, & fortasse etiam minus verè. Quia dicere quod regula nostra fallit in appellatione ab excommunicatione ex eo, quia ea pendente iudex denunciat, priuat, & absoluit, vt suprà, nihil aliud inferre videtur, nisi quòd natura ipsius appellationis sit in causa, quare iudex hæc possit facere, quod tamen non videtur vniuersaliter verum, quia si natura ipsius appellationis hunc effectum operaretur, vtique non solum suprà dicti tres actus appellatione pendente explicari possent, verùm etiam omnes alij: Quod tamen non est dicēdum: pone enim, quòd huiusmodi appellatione ab excommunicatione pendēte, excommunicatus spolietur per actoré sua possessione, nemo sanè diceret, tale spolium non

nō esse tāquā attentatū reuocādum,secundū terminos totius tit ituli,nil nouari appellatione pēdente,ex quo clarè cōstare pōt,quòd vis eorū, quæ in hāc limitatione dicūtur per docto.potius consistit in aliqua ratione particulari, cuiuslibet actus de quibus suprà (prout re vera ex infrà dicendis apparebit) quàm in natura ipsius appell. ab excommu. Et propterea pro pleniori intelligentia,commodius,ac dilucidius quilibet horū trium actuum potest deseruire pro particulari nostræ regulæ limitatione,ponendo in vna quaque illarum regulam cum suis necessariis limitationibus.Præsertim, quia in actu absolutionis docto. videntur confundere vnum casum cum alio,vt dicemus infrà, suo loco in 23.limitatione principali huius cap.Vnde reformando conclusionem,dic quòd regula nostra. Vigesimoprimo
3 limitatur, vt non procedat, † in actu denunciationis excommunicati, qui etiam pendente appellatione ab excommunicatione iam lata fieri potest per Iudicem, & non dicitur attentare,vt est text.in capitu.pastoralis.§.verùm, quia (vbi omnes,præsertim Franc.numero tertio,) de appellatione,& tradit Specul.de appellat.§.nouissimè,& post eum ex recentioribus Lancellotus Corrad.de Prætore.§.2.de offic.prætor.in causis ciuilibus,in capitu.de appellat. sub numero vigesimo,versiculo quinto quando excommunicatus, & quamuis hoc dictum videatur absolutum stante dispositione dicti c.verum,& his,quę per illum text.tenent domini in decisio.36.aliàs 426.si decanus. §.ex eodem facto. de procurator.in no.secundum antiquam impressionē,nam secundum modernam cum additio.Papazzo.est decis.59.aliàs 424.si à diffinitiua.§.ex eodem facto.de appel.in no. vbi voluerunt, quòd denun-
4 tiatio† & declaratio aliquem incidisse in excommunicationem, non est reuocanda per viam attentati,& per eundem tex. Mar.in speculo vbi su-
5 prà nume. 167.† Aduertendum tamen est,quòd contra hanc conclusionē videntur domini aliàs sensisse contrarium,in decis. enim 51. aliàs 379. si committatur.col.2. vers.quicquid sit omnes domini.de app.in no.vbi voluerunt,quòd licet prolatio sententiæ, & ipsa excommunicatio valeat, denunciatio tamen, & alia executoria sint per viam attentati reuocanda. Quæ vltima decis. sicut compilatori ibi non multum arridebat, ita nec mihi satis placet ex infrà dicendis, & propterea ex mente dominorum in d. decis. 426.forma
6 hanc vigesimam primam limitat.princip.†vt Iudex pend.appellatione ab excom.possit deueniře ad actum denuntiationis,& ista sit
7 Regvla, quæ vltra suprà allegata † duplici nititur ratione. Prima, quæ colligitur ex Fran.in
8 d.§.verum.numer.3.quia † denuntiatio est actus consecutiuus ad excommunicationem. Vnde ratione connexitatis attribuitur tanquam quid accessorium, & connexum ipsi excommunicationi, quæ sicut non impeditur per appellationem, ita nec illius accessorium,& consecutiuum:videlicet ipsa denunciatio, vt latiùs ibi per eum. Secunda ratio esse potest, quæ colligitur ex decisi.
9 Egid.411. denunciatio partis vocationem.†quia scilicet denuntiatio non est actus iurisdictionalis,quem specialiter quoad hanc rationem secutus est nouissimè Ioann. Baptist.de Asin. in sua praxi iudic. §.7.cap.5.limit.136.versi.136. citatio. numero secundo. Vnde si vera est ista ratio, non est mirum si Iudex denunciare non prohibetur: appellatio enim quo ad effectum attentatorum suspendit sententiam quo ad Iurisdictionem, vt est notorium,ad no.in ca.per tuas.de senten. excom.& cap.licet.eo.titulo in 6.Vnde si in denunciando Iudex non dicitur exercere actum Iurisdictionis,vt volebat Egid.non potest appellatio impedire,aut suspendere denunciationem.Quæ Regula

Ampliatvr

Primò,vt non solū ordinarius possit, vt præ-
10 fertur denunciare,† verùm,etiam delegatus, vt tradit Franc.in dicto §.verùm:quia.q. 7.numero
11 28.† nisi delegatus detulerit appellationi, † aut
12 superior appellationem receperit, quia his casibus,delegatus non posset denuntiare,vt post Innocen.tradit Franc.ibi.

Secundò, vt pendente appellatione ab ex-
13 cōmunicatione non solū possit fieri†denūtiatio, verùm etiam possit per iudicem deueniri ad aggrauationē,nec reuocentur per viam attentati, si credimus Mil.qui id dixit in suo reper. in verb. attentata post executionem. fol.vigesimonono. post Rotam dicta decisione 36. aliàs 426. §. ex eodem. de quo infrà in prima limitatione huius regulæ.

Limitatvr,

14 Primò,† nisi per denuntiationem excommunicatus in plus litigaretur, prout potest poni exem
15 plum†in casu c.tua.de sentent.excom. vbi incendiarij,& alij de quibus ibi,per denuntiationem, in eo plus ligantur: quia post denunciationem, & publicationem non possunt absolui, nisi à Papa, vt ibi: talis enim denuntiatio appellatione ab excommunicatione pendente fieri non posset,vt post Imol.not.Franc.in d.§.verum.numer. 25.quæstio.quarta,versic.quartò quæritur. Circa quam opinionem (licet ego eam tanquam veram tenendam putem)aduertendum tamen cen
16 seo,† quòd contrarium videtur aliàs sensisse Rote in dicta decisione trigesimasexta. aliàs 426. si decanus.§.ex eodem. dum voluit,quòd post appellationem ab excommunic.deueniri possit ad denuntiationem, & ad reaggrauationem citra vitium attentatorum, quod est etiam secutus Mil. vt suprà diximus in secunda ampliatione, & tamē clarè apparere videtur,quòd per reaggrauationem quis in plus ligatur. † Sed quic-
17 quid † Rota ibi senserit,tutior & magis æqua videtur opinio Imol. & Francisc. vbi suprà, quòd post appellationem contra excommunicatum, non possit fieri innouatio sibi præiudicialis,prout esset denunciatio quæ plus ligaret, vel reag-
18 grauatio, quia † licet excommunicatio trahat statim secum executionem, ita vt ille statim sit excommunicatus,vt dicunt domini ibi, tamen non trahit secum executionem cum istis qualitatibus, quòd ille non possit absolui nisi à Papa, &quòd vltra excommunicationem sit etiam aggrauatus, & reaggrauatus. Vnde respectu harum qualitatum,quæ sunt extrinsecæ, & nō comprehensæ, tanquam connexæ in ipsa excommunicatione, requiritur nouum factum Iudicis, prout est ipsa reaggrauatio, quod debet censeri innouatum appellatione penden.secundum terminos

terminos tot.tit.nil nouar.appellat. pend.& per hoc videtur tolli fundamētum dominorum ibi.

Secundò, limita nisi quis fuisset ignorāter ex
19 communicatus,† qui casus potest dari, vt in cap.
20 illud,& capit.penultim.de cleri.excom.† nam si talis à die notitiæ appellet, appellatione pendēte non potest fieri denunciatio, vt post Io. And. Imola Lap.& Gemin. pro notabili limitatione ponit Franc. in dicto §. verùm, quia.numero 26. quæst.5.

21 Tertiò,† quādo quis appellaret à declaratoria aliquem incidisse in excommunicationem à Iure, vel ab homine latam, quia hoc casu appellatio impedit denunciationem: hanc limitationem ponit tam Maranth. vbi suprà.nu.169. quàm Pet.Duen. dicta reg.42.nu.8. qui in id ambo allegant Fely.in c.cum non ab homine, column.fin. numer.12.de Iudi.post Roma.& alios de quibus ibi per Felyn. Tu adde duo, Primum, quòd ante hos omnes hanc limitationē originaliter posuit (licet ipsi non allegent) Franc.in dicto capi.pastoralis.§.verùm:quia.num.27.col.fin.q.6.de appellat.& est text.per eum allegatus. in ca.peruenit, el 1. de appellat.& idem tenet post Felyn.in dicto capitu.cum non ab homine. Capit.decis.1. in causa domini Comitis.nu.19.& ratio esse po-
22 test,† quia à declaratoria excōmunicationis in cursæ bene datur appellatio, licet ab excommunicatione non detur, vt post Franc.in dict. c.pastoralis, tradit nouissimè Ant. Gabriël.commu. conclus.libro 6.de reg.Iur.conclus.3.numero 59. vbi multas ad hoc authoritates cumulat, quas
23 apud eum vide. Cùm & aliàs,† qui non potest ex communicare, potest tamen excom.iam latam declarare, vt tradit idem ibi.nu.41. Secundo aduerte, quòd contra hanc limitationē videtur esse deci.Rot.2.aliàs 49.si feratur.de dolo,& cōtum. inno.in vltima addit. incipiente quid si appelletur à declaratione, vbi post Lapum in clem.vnica.de seq. possess. & fructuum, videntur domini
24 concludere,† quòd is qui à declaratoria appellauit, interim pendente appellatione debet tam in iudicialibus, quā in extraiudicialibus actibus euitari,& sic patet, quòd interim ille est excommunicatus,& per cōsequens quod etiā quando sumus in declaratoria, appellatio non suspendit excommunicationem,& illius effectum. Nisi dicas, quòd quamuis domini ibi dicant illum esse vitandum, tamen nihil dicunt, quòd Iudex possit deuenire ad actum denunciationis: vel quòd referūt solam opi.Lap.in dicta clem.non autem quòd illam firment.

Sublimitatur hæc tertia limitatio duob⁹ mo
25 dis. Et primo,† nisi factum esset notorium, quia hoc casu nō obstante appellatione fieret denuntiatio, hanc pro notabili, & vtili limitatione in hac materia dat Franc.in dicto §.verùm, quia.q. 6.numero 28.post Io. And. Lap. Imol. & Gemin.
26 de quibus ibi per eum. Secundò,† nisi essemus in declaratoria, quæ solet fieri in obligationibus in forma Cameræ, licet enim disputetur aliàs an à declaratione incursus excommunicationis, seu alterius pœnæ appellari possit, vt per Fely.in cap.Rodulfus, in pen.cart. versic. & appellari, de rescript.illud tamē certum est, quòd in declaratoria, quæ fit vigore obligationis in forma Cameræ omnis cessat difficultas, & fieri potest non obstante appellatione, vt tradit multæ lectionis, ac eruditionis vir,& insignis practicus, ac præceptor meus Ant. Massa. de Gales.in tractatu de obligatione Camerali in 3.parte, in capitu.quod inscripsit, reliqua de processu ipso.num. 43.versi. Illud verò est certum, folio 185. Cuius, & si apud me in omnibus semper, & præsertim in illa materia (quam doctè,& elegāter, & cæteris copiosius, tractauit) authoritas ferè irrefragabilis semper fuerit, ratio tamen quā ibi ponit (quod attinet ad hanc materiā nostram) videtur hanc limitationem in dubium refricare, dum inquit, quod huiusmodi declaratoria nō est verè declaratoria, sed denūciatoria, quoniā hoc est de quo agimus, an denunciatio sit hoc casu permissa.

27 Tertiò,† & vtiliter, nisi essemus in declaratoria lata vigore executorialium, & rei iudicatæ, nam appellatio ab huiusmodi declaratoria non suspendit, iuxta ea quæ ponit Felyn.in cap.ad probationem, de re Iudi.& Abb. in capit.fin.de iur. calum. & Gemin. consilio 99. Quibus moti ita post plenas aduocatorum informationes tenuerunt tandem Domini in vna Salamantina Canonicatus,& præben. coram Aldobrandino 28. Ianuarij 1564. in qua dubitabatur an optio Canonicatus, facta per eum qui à declaratoria vigore executorialium appellauerat esset valida tanquam facta ab excōmunicato, attento quòd cum per puram appellationem effectus declaratoriæ non esset suspensus, ille etiam pendente appellatione erat excommunicatus, & non poterat optare,& licet ibi articulus super validitate optionis non fuerit resolutus, firmatum tamen fuit, quòd appellatio à declaratoria lata vigore executorialium sententiam non suspendat.

Quartò hæc regula limitatur, vt colligitur
28 ex dictis per Franc.ibidem.numer.28.† quando essemus in Iudice delegato, & ille appellationi detulisset, quia tunc denunciare non posset secundum Innoc.à Franc. ibi relatum, per text.in cap.cum appellationibus, de appel.in 6.ad quod faciunt ea, quæ suprà, hoc eodem capit.in 5.sublimitatione, primæ limitationis principalis.numero 67.& seq.latè diximus, quod Iudex à quo postquam detulit appellationi habet ligatas manus.

29 Quintò, ex intentione eiusdem Franc.† ibi, quando essemus in Iudice delegato, & quamuis ille appellationi non detulerit, superior tamen appellationem admisisset, quia post admissionē à superiore factam, non poterit vltra ad denunciationem procedere. arg.cap.pastoralis.§.præterea.de offic.delegat.

Sextò puto hanc regulam posse vno notabili modo limitari, vt procedat in excommunica-
30 tione purè lata,† secus si sub conditione, quia hoc casu si à tali excommunicatione conditionali ante impletam conditionem appelletur, nō posset deueniri ad denunciationem: ea ratio-
31 ne,† quia talis appellatio suspendit excommunicationem,& interim ille non est excommunicatus, ergo non poterit denunciari. Quod autem ante impletam conditionem possit appellari, & quod appellatio suspendat, est tex. & ibi not.Franc.in 4.notab.in capitu.præterea, el 1.de
32 appellat.† & tradit etiam Iacob.Henric.in cons. 4.vtrum capitulares.num.1.lib.3. quod procedit etiam

etiam si postea impleatur conditio, ea ratione, quia tempore existentis conditionis sententia non potest ligare. Ex quo per appellationem
33 est suspensa † & in sententijs censurarum conditio non trahatur retro, vt dicit Bald. in dicto cap. præterea, & Franc. ibidem, in glo. 2. col. 2. vers. in in eadem glo. nu. 4. & idem ponit Lap. alleg. 73. prælatus. n. 4. quod ante eos posuit Io. And. in c. is cui. num. 4. de sententia excōmu. in 6. facit decis. Rot. 19. aliàs 444. extra Rotam. in finalibus verbis, de dolo, & contum. in no. dum volūt
34 post Inn. † quod si quis probet sententiam excōmunicationis latam sub conditione, & non probet implementum conditionis non dicitur probata excommunicatio † cum aliàs tempus ap-
35 pellandi à sententia excommunicationis sub cōditione lata incipiat currere non à die prolationis sicut in alijs sententijs, sed à die existentis cōditionis, vt fuit notabile dictum Baldi in dicto cap. pastoralis. §. præterea. nu. 10. de offic. delega. pro vt, & nos post recentiores admonuimus infrà in 50. limit. princip. in 10. ampliat. & in 10. limit. regulæ ibi positæ. Vnde in excommunicatione conditionali regula de qua suprà meritò non procederet.

Septimò videtur notabiliter posse limitari, vt
36 talis † denunciatio pendente appellatione minime fieri possit quando essemus in appellatione ab absolutione à sententia excommunicationis, vt colligitur ex his, quæ tenuerunt domini in vna Calaguritana, seu Oueten. prætensarum pensionum coram Reumano 29. Nouemb. 1554. in qua cum congregatio, & reformatores fuissent excōicati, & postmodū iudicialiter ab Auditore Cam. absoluti, & per Melchiorem aduersarium ab huiusmodi absolutione appellatum, qui Melchior cum prætenderet non fuisse seruatam formam absolutionis ob defectum omissæ cautio-
37 nis † (affigendo contra dictos informatores cædulones) illos excommunicatos denunciari procurasset: reformatores vero instarent pro remotione cædulonum, & tabellarum, in quibus erāt turpiter depicti appellatione pendente publicati, fuit finaliter tentum pro congregatione, & consequenter quod non potuit Melchior appellatione pendente eos ita denunciare excommunicatos, & ratio esse potest, quia cum ab absolutione ab excommunicatione regulariter non detur appellatio, & si de facto fuerit appellatū ille interim remanet absolutus, vt declarauimus suprà hoc eodem cap. in præfatione, num. 105. & seq. rationi, & æquitati repugnat, quòd possit tanquam excommunicatus ille denuntiari, qui verè est absolutus.

LIMITATIO XXII.

SVMMARIVM.

1 *EXCOMMVNICATVS potest fructibus, & distributionibus quotidianis priuari, etiam pendente eius appellatione ab excōmunicatione iam lata.*

2 *Excommunicatus ex quo diuisus est à communione Ecclesiæ, non debet fructibus Ecclesiæ alimentari.*

3 *Excommunicatus non facit fructus suos.*

4 *Excommunicatus priuatur fructibus appellatione pendente, illos non recuperat per viam attentati, etiā si obtineat pronunciari excommunicationem fuisse iniustam.*

5 *Bene tamen recuperat per viam quærelæ.*

6 *Excommunicatus iniustè fructus recuperat.*

VIGESIMO secundo principaliter regula nostra limitatur,
1 † vt non procedat in actu priuationis fructuum facto appellatione pendente contra excommunicatum, qui ab excommunicatione iam lata appellauit, quia non obstante tali appellatione, iudex potest illum fructibus, & distributionibus quotidianis priuare, vt est tex. in c. pastoralis. §. verum, vbi Abb. Imol. & Franc. num. 20. & seq. de appell. & post eos hoc pro limitatione in materia nostra ponit Marāt. in spe. q. 2. 3. partis, sextæ par. princ. nu. 168. & Pet. Due n. d. regul. 2. nume. 8. & ratio est secundum

Excōicatus etiā pendente appellatione potest fructibus, & distributionibus quotidianis priuari. Quod Ampliatur vno modo.

2 Marant. vbi suprà †: quia excommunicatus ex quo est diuisus à communione ecclesiæ, non debet fructibus ecclesiæ alimentari: pro quo facit
3 quod aliàs dicimus †, quòd excommunicatus nō facit fructus suos, vt post alios hodie est deci. in recoll. Put. 1. in tit. de sent. excom. incip. excōicatus, & alia in recollect. Tho. de Tan. 26. incip. in vna Brixien.

AMPLIA dictum huius limitationis,

Primò, & notabiliter, vt in tantum hæc priua-
4 tio teneat † vt si ille in processu causæ obtinuit pronunciati excommunicationem fuisse iniustam, fructus tamen deperditos per viam attentati non recuperat ea ratione, quia illa priuatio, & innouatio fuit legitimè facta, secundum Fran. in d. §. verum. num. 21. bene tamen recuperare po-
5 terit per † viam quærelæ, vt ibidem per eum, & ad hoc vltimum facit decis. Tho. de Tan. 26. incip. in
6 vna. vbi voluit, † quòd is, qui iniustè fuit excommunicatus fructus recuperet.

LIMITATIO XXIII.

SVMMARIVM.

1 *ABSOLVERE excommunicatum iudex potest non obstante, quod ab hoc fuerit appellatum, & infrà, nume. 3.*
Et talis appell. licet non suspendat absolutionem, operatur tamen, quod ipse appellans non potest aliquid innouare, vt nu. 7.

2 *Iudex à quo regulariter potest absoluere excommunicatum sua appellatione pendente, tum quia videtur reuocare grauamen, tum quia absolutio videtur tēdere in faciliorem exitum appellationis.*

3 *Excommunicatio etiam iniustè lata ligat.*

5 *Absolutio licet sit iniusta, tamen soluit.*

6 *Absolutionis actus est fauorabilis.*

8 *Absolutio ab excommunicatione, quæ non posset fieri nisi cognito de iniustitia causæ principalis per iudicem à quo appellatione pendente fieri non potest.*

9 *Absolutio ab excōicatione pendente appell. non est dāda, quando appellationi fuit renunciatum, & absolutio peteretur in modum reuocationis excōicationis per viam attentati.*

10 *Appellatione à sentētia suspensionis, vel interdicti pēdente, potest quis denuntiari, priuari fructibus, & absolui secundū ea, quæ dicta sunt in appellatione ab excommunicatione suprà 21. 22. & hac 23. limitatione.*

11 *Appellatio sicut non suspendit sententiam excōicationis, ita nec interdictum, aut suspensionem.*

12 *Excommunicatio, interdictum, & suspensio regulariter æquiparantur.*

13 *Interdictum, & suspensio possunt fieri quandoque sub modo, & ad aliquod tempus suspendi.*

Pendẽte appellatione poteſt quis abſolui ab excõicatione. Quod vno modo Ampliatur, & duob' Limitatur.

14 *Secus in excommunicatione.*

15 *Appellatio interpoſita,eo tempore,quo interdictũ eſt ſuſpenſum,dicitur interdictum ſuſpendere, & operari effectum ſuſpenſiuum.*

1 VIGESIMO tertio fallit† in actu abſolutionis ab excõmunicatione,quæ fit etiã pend. appel.vt ſuprà dictum eſt in princ.21.limit.& tradit poſt Spec.in §.nouiſſimè. de appel.Lancello: Corra.de Prætore.§.2.de offic.præt.in cauſ.ciui. c.de appe.ſub nu.21.verſ.10.quando.Circa quam limit.aduertendum puto, quòd licet Marant. in ſupradicto loco, nu.169.confuſè cum aliis actibus enumeret actum abſolutionis, idem tamen ibidem num.189.ponit hanc ſpecificè,& pro diuerſa limitatione,&bene,quia ſi nos intelligimus de abſolutione concedenda pẽdente appellatione à ſententia excommunicationis iam lata,prout ille loquitur d.num.166.vtique nulla erit ratio
2 forſan ſpecialitatis huius limitationis.†Quia iudex à quo id facere poterit, tũ ex generali ratione,quòd iudex poteſt reuocare grauamen, tum ex alia ratione: quia poteſt explicare ea omnia, quę tenderent in faciliorem exitum ipſius appellationis,vt non obſcurè ſenſit Franc.in d.ca. qua fronte.col.5.in pen.intellectu ad illum text. verſ. ſed certè Innoc.de appel. ſi verò intelligimus de abſolutione danda, non obſtante appellatione aduerſarij, qui nolebat excommunicatum abſolui,& quatenus abſolueretur appellabat, prout verè loquuntur doct.in d.c.qua fronte. tunc illorum dictum (licet ſit verum in ſe) tamen non faciebat ad limitationem, quam ponebant ipſi, qui loquuntur de appellatione ab excõmunicatione:ideò reformando (vt ſuprà) dic quòd regula noſtra generalis fallit

3 Vigeſimo tertio† in actu abſolutionis ab excommunicatione,qui fit per iudicem à quo, non obſtante, quòd præcedat legitima appellatio, puta, ſi quis ſit excommunicatus pro manifeſta offenſa,& ad hoc vt verè poſſit abſolui debeat impendere aliquam ſatisfactionem,& iudex intendat etiam non facta debita ſatisfactione illũ abſoluere, & antequam is abſoluatur, aduerſarius ab hoc grauamine legitimè appellet. Nam pendente hac appellatione, iudex à quo poteſt abſolutionem impertiri,& talis abſolutio valet,vt eſt tex.in d.c.qua fronte.& ibi Franc.col.5.verſic. ex prædictis omnibus tene menti. & iterum col.7. quæſt.4.& iſta ſit

REGVLA quã duplici ratione cõfirmat Frãc. ibi poſt dominos de Rot.deciſ.7.aliàs 399.ſi pronuntietur.de ſenten.excommu.in no. tum quia
4 †ſicut excommunicatio etiam iniuſtè lata, ta-
5 men ligat †etiam talis abſolutio,licet ſit iniuſta, tamen debet ſoluere,cum abſolutio, & excommunicatio paribus paſſibus ambulent,† tũ etiã
6 quia actus abſolutionis, tanquam fauorabilior eſt magis ſubſtinendus. l.Arrianus. ff. de actio. & oblig.cum ſimil.

Ampliari poteſt regula prædicta vt ſicut appellatio præcedens non ſuſpendit abſolutionẽ ſubſequentem, ita & multo minus appellatio ſubſequens ſuſpendit abſolutionem iam con-
7 ceſſam. Immo talis appellatio operatur etiã effectum ſuſpenſiuum,vt ea pendente non ſit innouandum,præſertim per appellantem,& ideo in vna Calaguritan. ſeu Oueten. prætenſarum penſionum,cum congregatio, & reformatores Ciſtercien.fuiſſent prius excommunicati,& deinde per Auditorem Cameræ abſoluti,& aduerſarius ab huiuſmodi abſolutionis ſententia appellaſſet, & pretendens per congregationem non fuiſſe præſtitam cautionem,de qua in dicta ſententia, cædulones affixiſſet, & pro parte cõgregationis inſtaretur pro remotione dictorum cedulonum,& tabellarum, coram Reumano, 29.Nouem.1554.fuit reſolutũ ꝓ congregatione.

LIMITA eandem regulam,

Primò quando præcedente legitima appellatione fuiſſet quis excommunicatus, & ſic nulliter,& vellet hanc excõicationem reuocari,pe-
8 tendo ſe abſolui,& denunciari non ligatum,† & cognitio huius abſolutionis non poſſet fieri,niſi cognito de iniuſtitia cauſæ principalis, tũc enim talis abſolutio dari non poteſt,vt videtur caſus quem conſiderat ibi Frãc.col.3.in gl.ſecunda,in c.ſollicitudinem,de appell.

9 Secundò†quando illi appellationi fuiſſet renunciatum, & peteretur huiuſmodi abſolutio remedio attentatorum, quaſi iſta abſolutio ſit reuocatio actus excommunicationis poſt,& cõtra legitimam appellationem, latæ, tunc enim datur,vt ſentit Aegid.deciſ.670. ſi contra, verſ. licet ſecus crederẽ in reuocatione attentatorũ.

10 Declara etiam † vt hæc omnia quę dicta ſunt in his tribus proximis limitationibus,dum locuti ſumus de actibus,qui citra vitium attentatorum fieri poſſunt pendente appellatione à ſententia excommunicationis,intelligenda ſint,vt procedant etiam penden.appellat. à ſententia
11 ſuſpenſionis,vel interdicti:† nam ſicut ſententia excõmunicationis non ſuſpenditur per appellationem, ita nec interdictum, aut ſuſpenſio.c.is cui,de ſenten.excommu.in 6.Mil.in verb.appel-
12 latio,ſicut .fol.8.† Vnde ſicut in hoc caſu æquiparantur, ita & in caſu dictarum trium limitationum videntur æquiparari probabiliter poſſe, cum non appareat diuerſa ratio: Illud tamen quoad ſuſpenſionem,&interdictum animaduertendum eſt,quòd quamuis appellatio ab interdicto,ſeu ſuſpenſione non retardet executionẽ,
13 vt dictum eſt†:quia tamen ſuſpenſio & interdictum poſſunt fieri ſub modo,&quandoque etiã ad aliquod tempus ſuſpẽdi,ad not.in c.dilectus,
14 vbi Franc.in 6.not.de appel.†(Quod non eſt in
15 excõmunicatione)†ſi tẽpore,quo interdictum & ſuſpenſionis ſententia ſunt ex cauſa ſuſpenſa, interponatur appellatio,per huiuſmodi appellationem dicitur ſuſpendi & interdictũ,& etiam ſententia ſuſpenſionis, vt not.Franc. in d.c.dilectus.in 8.not.Qui erit vnus caſus,in quo æquiparatio ſuprà facta non procederet.

LIMITATIO XXIIII.

SVMMARIVM.

1 *APPELLATIONE interpoſita à ſententia in fauorẽ matrimonij lata, aliquo caſu licet innouare.*

2 *Maritus tenetur præſtare alimenta vxori etiã pendente appellatione per eum interpoſita à ſententia in fauorem matrimonij lata.*

3 *Et hoc de æquitate.*

4 *Sententia ſuper matrimonio lata, tacitè videtur continere præſtationem alimentorum.*

5 *Appellatio non datur à ſententia ſuper præſtatione alimentorum.*

Præſert

6 *Præsertim quoad effectum suspensiuum.*

7 *Alimentorum futurorum causa non admittit appellationem, quo ad effectum suspensiuum, sed dũtaxat deuolutiuum.*

8 *Alimenta futura dicuntur etiam ea, quæ debentur à die motæ litis.*

9 *Collecta vbi imponitur an lite, seu appellatione pendẽte fiat executio distinguitur, vt hic remissiuè.*

10 *Vsufructu in prima instantia petito (si feratur sententia pro eo, à qua sit appellatum) cogitur tamẽ reus etiam appellatione pendente illum præstare.*

Ad solutionem alimentorum, & collectarum ẽt appellatione pendẽte quis cogitur

VIGESIMOQVARTO limita ex intentione Afflict. decis. 152. fuit dubitatum per totam,
1 † vt non procedat in præstatione alimentorum
2 facienda vxori,† quæ obtinuit sententiam in fauorem matrimonij per virum qui à dicta sententia appellauit: quamuis enim pendente prima instantia, maritus non præstiterit huiusmodi alimenta, & appellatione pendente nil sit
3 innouandum, secundum regulam nostram,† tamen de æquitate in fauorem mulieris hoc casu permittitur hæc innouatio: quia maritus cogitur alimenta præstare, maximè hac ratione cõ
4 siderata,† quòd sententia lata super matrimonio videtur tacitè continere præstationem ali-
5 mentorum † à qua non datur appellatio, vt per
6 eum ibi,† præsertim quoad effectum suspensiuum, vt est in recollect. Guid. bon. decis. 44. incip. sub die 17. Octobris. 1552. & iste secundum eũ ibi in fi. est vnus casus addendus alijs quos ponit Specul. de appellat. §. penul. in prin. in quibus appellatione pendente fit innouatio, & nõ dicitur attentari, ac tanquam attentatum reuocari, quod simpliciter (dictam decis. Afflict. allegans, secutus est Manfred. lib. 2. pract. conclusion. super atten. conclus. 57. & conclus. 157. Idem post Afflict. voluit Fabius Monteleon. in sua praxi arbitraria. in prima parte 6. qu. princ. dubio 13. numero 13. quem refert, & sequitur nouissimè Io. Bapt. de Asin. in sua praxi iudi. §. 31. cap.
7 2. in 2. limit. princip. numero 6.† Et quod in causa alimentorum futurorum non detur appellatio, quo ad effectum suspensiuum, sed solũ quo ad deuolutiuum, fuit resolutum in vna Romana status, & alimentorum coram Capizuccho 17. Octobris 1552. & iterum 5. Maij 1553. vt est decis. in recollect. Caputaquen. parte 1. 115. incip. cum
8 causa,† & futura dicuntur etiam ea, quæ debentur à die motæ litis, vt ibidem in decis. seq. 116. incip. licet priuilegium, & aliquid per Nat. in cons. 108. quoniam, post princip. lib. 1. Secus verò dicendum esset, si essemus in alimentis præteritis, in quibus appellatio recipitur, ad not. in l. de alimentis. C. de transact. & tradit post Specul. in tit. de appellat. §. in quibus. nume. 7. Petr. Duen. in regul. 265. numero 7. & etiam Aret. in consil. 96. col. fin. Cuius auctoritate nouissimè Osasc. in decis. Pedemon. 86. incip. quęsitum fuit. numero 8. in fin. (iuncto princip. vbi loquitur de appellatione) hanc distinctionem extendit
9 etiam ad collectas, sentiens † quòd etiam vbi agitur de collectis (impositis tamen occasione onerum præteritorum) non possit lite, seu appellatione pendente fieri executio, licet aliud sit in collectis ratione onerum præsentium, in quibus (cum immineat damnum publicum) cõtra eum, quem constat esse debitorem (puta quia sit descriptus in æstimo) etiam lite, vel appellatione pendente fit executio, vt latius ibi per eũ. Qui ibidem numero 6. vers. quid dicendũ. distinguit (& quidem necessario) inter eum quem constat esse debitorem collectarum, & eum, quem debitorem esse non constaret, & pro hac limitatione optime facit, quod fuit decisum per dominos in vna Legionen. decimarum coram Grato 4. Maij 1565. in qua cum ageretur de congrua portione dãda quibusdam rectoribus, & illa fuisset decreta, & ab huiusmodi fuisset appellatum, appellatione pendente etiam post inhibitionem facta dicti decreti executio, & instaretur pro illius reuocatione tanquam attentata, & dubitaretur an pendente lite attentatorũ illa portio taxata esset rectoribus soluenda, & pro negatiua allegaretur, quia natura causæ attentatorum est, vt suspendant omnem aliam cognitionem, pro affirmatiua verò diceretur, quod illa portio succedebat loco alimentorũ, quæ patiantur dilationem. Domini tenuerunt, quòd etiam pendente causa attentatorum non retardaretur solutio dictæ portionis, & alimentorum. Ad quod facit, quod dixit idem Afflict.
10 decis. 93. si fuit actum † quod si petatur in prima instantia vsus fructus dotis, & feratur sententia, à qua sit reclamatum cogitur reus, etiam pendente huiusmodi appellatione talem vsumfructum præstare.

LIMITATIO XXV.

SVMMARIVM.

1 *APPELLARI regulariter non potest à sententia lata in iudicio possessorio secundum communem opinionem.*

2 *Appellatio à sententia in iudicio possessorio lata regulariter non facit attentata, & infrà nume. 8. & num 9. Quod*
Ampliatur duobus modis vt numero 10. & numer. 12.
Limitatur quatuor modis, vt numero 14. 15. 16. & 18.

3 *Appellatio in possessorio non operatur effectum suspensiuum, sed solum deuolutiuum, & ideo non retardat executionem secundum opin. Bart.*
Quæ verissima dicitur nu 4.
Et secundum eam fuit decisum per totum consiliũ Regium Neapolitanum, num. 5.
Illaque est de stilo omnium curiarum Delphinatus, num. 6.
Ac demum magis communis opin. ac frequentiori calculo approbata dicitur. num. 7.

10 *Appellatio in omni possessorio tam recuperandæ, & adipiscendæ quàm retinendæ, atque etiam in Saluiano interdicto non facit attentata.*

11 *Saluiano interdicto intentato non datur appellatio, & in eo cessant attentata.*

12 *Pendente etiam tempore ad appellandum si fiat executio sententiæ in possessorio latæ non dicitur attẽtata.*
Nisi loquamur de iure canonico, vt num. 13.

14 *Possessorium si sit mixtum tunc appellatio à sentẽtia in eo lata facit attentata.*

15 *Sententia si sit euidenter iniusta, etiam in possessorio facit esse locum appellationi, quæ operatur effectũ*

ſuſpenſiuum,& impedit executionem.

16 *Iudex à quo in iudicio poſſeſſorio fuit appellatum, ſi ſit inhibitus, non poteſt poſt inhibitionem ſententiã exequi.*

17 *Iudex, cui eſt commiſſa cauſa cum clauſula appellatione remota, licet poſſit non obſtante appellatione ſententiam exequi, ſi tamen fuit inhibitus vltra non poteſt.*

18 *De iure canonico regulariter etiam in poſſeſſorio datur appellatio etiam ad effectum attentatorum. Quod*

Ampliatur quatuor modis, vt numero 21.22.23. & 24.

Sublimitatur totidem, vt numero 25. 26. 27. & 30.

19 *Executio facta poſt appellationem interpoſitam à ſententia in poſſeſſorio lata de iure canonico reuocatur per viam attentati.*

20 *Communis eſt opinio, quod de iure canonico etiam appellatione pendente in poſſeſſorio executio fieri non poteſt.*

21 *Reuocatio executionis factæ poſt appellationem in poſſeſſorio interpoſitam de iure canonico fit etiam ſi iudex ad quem non inhibuiſſet.*

Item non expectato, quòd diffinitiuè pronuntietur ſuper iuſtitia vel iniuſtitia appellationis, vt numero 22.

Item etiam ſi ſit facta pendente tempore ad appellandum num. 23.

Item non ſolum quando iudex à quo appellationi detulit, verum etiam ſi illam expreſſè reiecit, vt numero 24.

25 *Appellatio etiam de iure canonico nõ admittitur quãdo ſumus in notorio, & manifeſto raptore, aut famoſo latrone.*

Item in poſſeſſorio ſummario, & extraordinario, num. 26.

Item in poſſeſſorio intentato ſecundum terminos l.fin.C. de edict.diu. Adrian.tollend. vt num. 27. Quoniam hoc caſu etiam de iure canonico attentata non reuocantur nu. 28

Item in locis, in quibus hodie viget conſtitutio Aegidiana, nu. 30.

29 *Appellatio quando prohibetur cenſetur prohibita quo ad vtrumque effectum tam deuolutiuum, quam ſuſpenſiuum.*

31 *Executio facta pendente appellatione, & commiſſa cum clauſula ſoluta, ſine præiudicio legitimæ executionis quatenus Aegidianæ locus ſit, non dicitur attentata ſi fuerit locus Aegidianæ.*

VIGESIMOQVINTO Limita, vt non procedat in appellatione interpoſita à ſententia in
1 iudicio poſſeſſorio lata, quoniam † cum ab ea regulariter ſit prohibita appellatio per l.primã. C.ſi de momentan.poſſ.& cap.fin.§.de poſſeſſione.2.quæſt.6.vt eſt cõmun.opin. de qua teſtatur Dec.in conſil.28.& pro tenui.ſub num.5. fruſtra videntur conſiderari attentata: aliàs enim regulare eſt quod in omnibus caſibus, in quibus appellatio de iure prohibetur, appellatio non habet effectum ſuſpenſiuum, & iudex abſque metu attẽtatorum poteſt in cauſa procedere, ad text. & ibi not. omnes in cap. non ſolum. ibi præterquam in caſibus à iure prohibitis, de appellat. in 6.& tradit poſt alios quos allegat Roland. in conſil.77.viſo.numero 20.& ſeqq.libr.2. Et licet articulus iſte an attentata ſibi locum vendicẽt, quando ſumus in appellatione interpoſita à ſententia in poſſeſſorio lata, pro vera illius reſolutione non immerito expoſcere videretur, vt hic etiam plenè examinaretur, an & quando à ſententia in poſſeſſorio lata, tam de iure ciuili, quã canonico poſſit appellari, quia tamẽ maior pars eorum extra propoſitam attentatorum materiam videri poſſet, & nos ea omnia, quæ huius poſſeſſorij, & appellationis à ſententia in eo lata tractationem reſpiciunt latè complexi ſumus alio tractatulo (quandoque, & propediem forſan Deo annuente edendo) cui de appellatione in poſſeſſorio prohibita, vel permiſſa titulum inſcripſimus, hoc loco ea duntaxat quæ articulum attentatorum concernunt breuiter ſubijciemus, in cæteris ad ea quæ vniuerſaliter ad materiam appellationis in poſſeſſorio facientia ibidem poſuimus, lectorem reijcientes. Sit itaque

Appellatio in poſſeſſorio nõ facit attentata. Quod duobus modis Ampliatur, & quatuor Limitatur.

2 concluſio, † quòd appellatio interpoſita à ſententia in poſſeſſorio iudicio lata regulariter nõ
3 facit attentata, & ratio eſſe poteſt, † quia huiuſmodi appellatio non operatur effectum ſuſpenſiuum, ſed tantum deuolutiuum, & ideo non retardat executionem ſecundum opinionem Bartol.in l.2.numero 9.ff. de appellat. recip. quam
4 † veriſſimam eſſe dixit Abba.in conſil.55.in cauſa, verſicul. aliam limitationem, libro 2.& ſecun-
5 dum † eum fuiſſe deciſum per totum conſilium Regium teſtatur Afflict.deciſ.269.inferiores, illámque veriorem eſſe tradit Ripa. in cap.ſæpè,
6 numero 3.de reſtituen.ſpol.& eſſe † de ſtilo Curiæ Delfinatus atteſtatur etiam Guid.Papæ de-
7 ciſ.37.ſi appelletur, illámque † frequentiori calculo receptam eſſe aſſeruit Didac.practic. quæſtion.cap.23 ſub numero 7.verſicul.ſecunda concluſio, & magis communem eſſe, poſt alios etiã eſt atteſtatus Petr.de Benintend.in deciſ.Bononien.17.quæſitum.numero 5.& eam etiam alij in numeri ſecuti ſunt, quos dicto tractat.in ſecunda relatione ſecundæ opin. ſigillatim enumerauimus, & hic breuitatis cauſa conſulto prætermittimus. Qua opinio. retenta quòd talis appella-
8 tio effectum ſuſpenſiuum non operetur, † conſequenter ad propoſitum noſtrum ceſſat conſideratio attentatorum, quia vt aliàs diximus tenet conſequentia, appellatio non ſuſpendit, ergo nec dantur attentata, & e contra, vt per Franc. in c.bonæ, num.36.de appellat. Quam concluſionem in proprijs terminis noſtris attentatorum firmauit nouiſſimè Manfred.practic.concluſ.ſuper attentat. concluſ. 131. & licet auctoritates quas allegat non videantur ſpecialiter loqui quoad attentata, ſed generaliter de appellatione in poſſeſſorio prohibita, ratio tamen ſuprà poſita vera eſt, & omnino concludit ad attentata, & propterea non immerito poteſt in propoſito conſtitui

9 REGVLA negatiua, † quòd appellatio in poſſeſſorio non faciat attentata, & executio, & alia geſta ea pendente non veniant tanquam attentata reuocanda per ſupradicta. Quam

AMPLIA,

10 Primò † vt procedat in omni poſſeſſorio tam recuperandæ, quàm retinendæ, & adipiſcendæ, ſicut

sicut enim l.1. C. si de moment. poss. prohibens appellationem secundum commun. opinion. procedit in omni possessorio, vt tenuerunt domini in vna Roman. domus coram Caputaquē. 14. Octobris 1560. vt est decis. in recollect. eiusdem primo, 222. incip. Aegidiana, ita & in omni possessorio cessare attentata dicendum est, &
11 in specie, quod † quando est intentatum Saluianum interdictum, non detur appellatio, & cessent attentata, tenuit maior pars Dominorum in vna Roman. domorum in Burgho coram Sarmiento 12. Nouembris, 1568.

12 Secundo † vt executio sententiæ latæ in possessorio etiam si fiat pendente tempore ad appellandum, non veniat tanquam attentata reuocanda, Paris. cons. 108. de bono iu[illegible] numero 23. lib. 1. & diximus latius suprà cap. 11. numero
13 27. versic. secundo quando. Nisi † loquamur de iure canonico, quia tunc diceretur attentata, vt dicemus infrà proximè in 4. limitat. Possent & aliæ ampliationes accommodari, quæ accommodantur ad aliam conclusionem, quòd appellatio in possessorio est prohibita, puta, vt procedat etiam si simus in persona priuilegiata, & alijs casibus quos sigillatim vbi suprà posuimus, in quibus cum aliquid in specie de attentatis per doctor. non dicatur, consulto hic ommittimus.

Limitatur eadem regula pluribus modis, & quamuis pro limitationibus præsentis regulæ possent generaliter accommodari omnes istæ limitationes quæ dantur ad regulam, quod appellatio in possessorio sit prohibita, quia tamen doctor. in omnibus non ponunt aliquid quod specialiter materiam attētatorum respiciat, hic solum eas limitationes subijciemus, quę particulariter articulum attentatorum, de quo ad præsens agimus respiciunt. Limitatur igitur

14 Primo † quando possessorium esset mixtum, quia tunc appellatione pendente non posset fieri executio, & si fieret diceretur esse contra tit. nil nou. appell. penden. (& consequenter attentata) vt tradit Paul. de Castr. in consil. 43. videndum, num. 3. lib. 1. & Modern. in annot. ad Aegid. num. 129. & seqq.

15 Secundo † quando sententia in possessorio lata esset euidenter iniusta: quia tunc non solum doctor. generaliter dicunt dari appellationem, sed (ad propositum nostrum) in specie dicunt quod talis appellatio operatur effectum suspensiuum, & impedit executionem, vt post Alexād. in consilio 77. numero 15. lib. 2. & Ias. in consil. 60. numero 6. lib. 1. est decis. Pedemon. 25. sub nume. 22. versic. fallit autem, & post eam, & Bald. in cap. pastoralis. §. præterea, numero 5. de offic. delegat. & Stefan. Aufrer. in addit. ad decision. vltimam Cappell. Tolosan. tradit nouissimè Menoch. de adipiscen. poss. Remed. 4. numero 854.

16 Tertio † quando iudici, qui in possessorio pronunciauit fuisset per iudicem ad quem inhibitum, quia post inhibitionem non poterit amplius sententiam executioni demandare, vt considerabat Stefan. Aufrer. in addition. ad decision. vltim. Tolosan. ad med. versicul. & hoc nisi index: Quæ Limitatio in se verissima est, & ex
17 eo comprobari potest, † quòd in simili dicimus, quòd quamuis iudex cui fuit causa commissa cum clausula appellatione remota possit regulariter non obstante appellatione ad executionem suæ sententiæ deuenire, vt deduximus suprà hoc eodem cap. in octaua limitatione principali, numero 2. & 3. id tamen non habet locum quando iudici à quo fuisset inhibitum, vt post Franc. in cap. pastoralis, numero 5. de appellat. & alios ibidem allegatos diximus in dicta octaua limitatione numero nono. Sed re vera si rectè ponderetur ista limitatio non multum stringit ad propositum de quo agimus, nam facta inhibitione, attentata resultarent non tam vigore pendentiæ ipsius appellationis, quàm ex vi, & efficacia ipsius inhibitionis, quæ facit illicitum, quod aliàs fuisset licitum, vt per multa exempla deduximus infrà in secunda parte cap. 20. de attent. post inhibit. in prima Ampliat. princip. per totam.

18 Quarto limitatur, † vt regula prædicta non procedat de Iure canonico, quo Iure cum regulariter in possessorio quoad vtrumque effectum tam deuolutiuum, quàm suspensiuum permittatur appellatio, vt latissimè deduximus vbi suprà in relatione secūdę opi. de qua ibi, sequitur quod etiam considerentur attentata, & in proprijs ter
19 minis † quòd si hoc casu pendēte appellatione facta fuerit executio illa debeat per viam attentati reuocari, post Inno. in c. pastoralis, de offic. delegat. Bald. in cons. 379. sequitur. numer. 10. lib. primo. quòd etiam ex recentioribus post Inno. Gemin. Imol. & Alex. tradit Zuccard. in l. fi. numer. 442. & 446. vers. quæ omnia. C. de edict. diu. Adrian. toll. reprobata quadam Aret. opi. contrarium sentientis: Prō qua fa. etiā quod dixit Aug. Bero, q. 52. an Iudex. sub num. 8. vers. & hanc opi.
20 quòd † pendēte huiusmodi appellatione sententia de iure canonico non potest mandari executioni, & quod hoc communiter tenetur: Quæ Limitatio Ampliari nonnullis modis potest, & tres colliguntur ex his quæ ponit Ale. in cōs. 99.
21 visis processibus. lib. 5. Primò † vt ista retractatio, & renouatio fiat etiam si Iudex ad quem nō
22 inhibuisset. Secundò vt † fiat etiam non expectato, quod diffinitiuè pronuntietur super iustitia vel iniustitia ipsius appellationis. Tertio,
23 † vt procedat non solùm quando executio fuisset facta post appellationem interpositam, verum etiam si sit facta infra tempus datum ad appellandum, Quod etiam sensit Bald. in consilio 366. quanquam. numero 4. lib. 3. dum dixit, quòd etiam in possessorio infra tempus ad appellandum non potest sententia executioni demandari quando ordo Iuris, & Iudiciarius est prætermissus. Quartò, † vt procedat non solùm quan-
24 do Iudex appellationi detulit, verum etiam si appellationem expressè reiecerit, nam & hoc casu si fiat executio non valet, vt colligitur ex his quæ notabiliter ponit Paul. de Castro in l. 3. C. de appellat. quem refert, & sequitur Ias. in cons. 187. circa primum. col. sexta. ver. quarto accedat, lib. secundo, & nouissimè etiam Roland. cons. 77. viso. numero 3. lib. primo: qui voluerunt, quòd posito, quòd Iudex à quo noluerit recipere appellationem, quia dicat, quòd causa erat inappellabilis, puta in terminis tit. C. si de moment. pos. nihilominus non debet aliquid innouare, &

quod innouata indistinctè reuocantur, quando appellatio de Iure tenet, licet nõ fuerit recepta, quoniã talis innouatio inhibetur saltem à Iure, tam per d.l.3.quã per tot.tit.ff.nil nou.app.pẽd. Sublimitatur autem hæc quarta limitatio nonnullis modis, in quibus etiam de iure canonico appellatio non facit attentata, & Primo,
25 † quando essemus in notorio, & manifesto raptore, aut famoso Latrone, qui nec etiam attenta benignitate Iuris canonici possunt appellare, secundum Roma. in consilio centesimouigesimoquarto, in proposita: per tex. in capitu. cùm sit Romana. §. præterea, de appellatio. quem refert, & sequitur Aufrer. in addit. ad decis. vltimã Capp. Tholos. circa fi. & Ripa in capitulo sæpè.
26 numero tertio, de restit. spoliat. Secundo, † non procederet in possessorio summario, & extraordinario in quo nec etiam de Iure canonico permittitur appellatio, vt per Cagnol. in l. in pari. ff. de reg. Iur. & post alios latè tuetur Pet. de Benintend. decis. Rot. Bononien. 79. motu. numero 2. & seq. dummodo in eo Iudicio fuerit pars citata ea adhibita causæ cognitio, vt post alios tradit Alciat. in consilio 37. requisitus. sub numero 8.
27 libro sexto. Tertio quando, † essemus in possessorio adipiscendæ intentato secundum terminos. leg. fi. C. de edict. diu. Adria. toll. cum & hoc quoque casu etiam de Iure canonico denegetur appellatio. § si quis, vbi Archid. 2. q. sexta, & defendit Bero. q. 44. per totam, & ante eos fuit opi. Innoc. in capit. pastoralis. num. 3. vers. ad hoc. ibi quid si sine vlla iusta causa appelletur ne hæres immittatur in possessionem. extra de offic. de-
28 leg. & in propriis terminis nostris, † quòd attentata hoc casu non sint reuocanda expressè dixit nouissimè Manfred. libro secundo practic. conclus. super attent. consilio 140. remissiuè ad Zucard. in dicta leg. fin. C. de edict. diu. Adrian. toll. Qui licet contrarium tenere videatur, vt patet nume. 442. præsens tamen sublimitatio tenenda videtur, quia si in huiusmodi possessorio prohibetur appellatio per supradicta, ergo cessat consideratio attentatorum & illorum reuocatio. c. non solum, ibi in casibus à Iure prohibitis. de appellatione in sexto, cum & aliàs regulare sit,
29 q̃ vbi appellatio prohibetur censetur prohibita quoad vtrumque effectum tam deuolutiuum quàm suspensiuum, vt per Deci. in Rubrica de appell. nume. 5. & Rolan. in cons. 77. viso. numer. 16. lib. secundo, vbi autem appellatio non habet effectum suspensiuum ibi cessant attentata, vt
30 aliàs sæpè dictum est. Quarto † sublimita, vt nõ procedat hodie regula in locis in quibus est in viridi obseruantia Aegidiana constitutio, quia cum per illam expressè prohibeatur appellatio dicimus habere casum legis, vt considerabat Corn. in cons. 10. præsupposito, littera B. libro quarto, & consequenter cessat consideratio attentatorum, quæ vbi non datur appellatio, non dantur. c. non solum, de appell. in sexto, & dicemus latius hoc eodem cap. in 53. limit. princip.
31 per tot. & propterea † executio facta pendente appellatione in huiusmodi possessorio interposita, & commissa cum clausula solita sine præiudicio legitimæ executionis quatenus Aegidianæ locus sit non diceretur attentata, etiam si fuerit facta post inhibitionem vigore dictæ commissionis emanatam, vt fuit resolutum in vna Roma. de Magdalenis coram D. meo Oradino sub die 4. Martij 1569. Quæ sublimitatio, licet posset etiam alijs comprobari rationibus, & auctoritatibus, ne tamen bis idem videamur repetiisse, sufficiat tam in hac sublimitatione, quàm vniuersaliter in tota hac materia appellationis in Iudicio possessorio ad ea lectorẽ remittere, quæ latius in sæpius citato tractatulo prosequemur.

LIMITATIO XXXI.

SVMMARIVM.

1 *CONTINVANS etiam appellatione pendẽte, non dicitur attentare.*
2 *Lis, vel appellatio non debet quenquam sua possessione priuare.*
3 *Appellatione pendente non debet quis commodo possessionis priuari.*
4 *Episcopus, qui à sententia depositionis appellauit potest appellatione pendente suum officium exercere, excommunicare, & aliàs sua iurisdictione vti.*
5 *Clericus post legitimam appellationem, excommunicatus, potest pendente appellatione, absque aliqua irregularitate celebrare, & prosequi officium suũ in diuinis.*
6 *Continuans appellatione pendente non dicitur attentare, etiam si appellatio esset interposita à sententia quæ secum traheret executionem.*
7 *Præterquam in sententia excommunicationis.*
8 *Continuans pendente appellatione non dicitur attentare, etiam si appellatio prima facie videretur cõtra ius, & expressè iuri contraria secundum aliquos. Quamuis contrarium videatur verius.*

1 VIGESIMOSEXTO Limita, † vt non procedat in illis actibus, qui fierent per modum continuationis, quia continuans suam possessionem, etiam appellatione pendente non dicitur attentare, ad Rot. deci. 10. aliàs 89. Nota, quòd
2 vbi. de appellatione in antiq. † nec enim debet lis, aut appellatio quemquam sua possessione priuare, vt dicebat aliàs Rot. decis. 24. aliàs 615. nota, quod licet. de dol. & contum. in antiq. & post Paris. in cons. 39. non possunt nume. 3. li. 1. & alios per eum citatos, tradit etiam Mandos super tex de subrogan. collitig. q. 8. nu. 4. & in tracta. de inhibit. q. 23. per totam, quibus adde ex recentioribus Aemilianum cons. 72. viso processu. nume. 8.
3 & ratio est † quia appellatione pendente non debet quis commodo possessionis priuari, ad l. sciendum. §. penult. ff. qui satisd. cog. glo. in l. imperatores. §. fin. in verb. aduersario. ff. de appella. & per eam Ias. in cons. 187. circa primum. col. 7. ver.
4 quinto facit. lib. 2. inde est † quòd Episcopus, qui per diffinitiuam sententiam fuit depositus, si appellauit, potest liberè appellatione pendente suum officium exercere, excõmunicare, & aliàs sua Iurisdictione vti, vt per Franc. in c. cum teneamur. nume. 8. & in c. sæpè. nu. 35. & in c. ad hæc quoniã. in princ. de appell. Hinc etiam videmus
5 † quòd si clericus post legitimã appellationẽ excõmunicatur põt pendente appel. absque aliqua irregularitate celebrare & prosequi officiũ suum in diuinis. Franc. per illũ tex. in c. ad præsentiã. in princ.

Continuans appellatiõe pendẽte non attẽtat, q̃ vltra ampliationes & limitationes de quibus hic tenui siue, etiã alijs duobus modis Ampliatur.

princip.de appel.Paris. cons.28.ad resolutionē. num.3.lib.4.& secundum præmissa in hac limitatione potest poni

Regula, quòd appellatione pendente suam possessionem continuans non dicitur attentare. Quæ regula omnes illas recipit Ampliationes, ac limitationes: quas latè prosecuti fuimus suprà in hac 2.p.c.4. de attent.lit. pend.in 1. limit. n.7.& multis seq.vsque ad fi. Prout est illa quòd nedum continuare sit attentare, sed immo prohibere nequis lite pendente suam possessionem continuaret, esset attentare, vt ibi.nu.7. Item cōtinuare licet etiam si possessio esset contra Ius, vt ibidem.nu.8. Atque etiam si quis fuerit per Iudicem inhibitus, vt nu.10. siue etiam essemus in possessione, quæ habetur per clausulam constituti, vt nu.14. Vel etiam continuatio fieret cum mutatione personæ, vt nu.15. Vel fieret per modum recuperationis, vt nu. 15. Immo etiam si pro continuanda possessione opus esset expellere volentem ingredi, vt nu.31. Vel pro suæ possessionis manutentione iuisset quis etiam post inhibitionem ad consilium Regium, vt nu.36. Vel continuatio fieret per modum refectionis.nu.3. Paritérq; etiam si possessio esset instrumentalis, vt nu.40. Vel generica, vt nu.46. Vel præsumpta, vt nu.40. Vel ageretur de continuatione possessionis in accessoriis, & annexis, vt nu.57. Immò etiam si ex possessione medietatis pro indiuiso inferretur ad continuationem totius, vt nu.63. & vt sufficiat etiam ciuilis possessio, vt ibi.nu.65. Et similiter quòd non habet locum quando Papa causam ad se aduocasset, vt nu.69. Vel quis non vteretur eo modo quo prius, vt nu. 70. Vel essemus in possessione eligēdi de Iure speciali, vt num.73. Vel verèaut præsumptiuè non constaret de possessione ante litem, vt nu.78. Aut essemus in possessione noua, vt nu.87. Aut denique in attētāte notaretur perfidia, vt nu.90. Quæ ne bis eadē repetamus cū inter litem ac appellationem nō videatur diuersa ratio, sufficiat lectorē ad ibi dicta remittere, hoc duntaxat addito, quòd hæc regula in materia appellationis vltra ampliationes ibi positas, pōt etiā aliis duobus
5 ampliari. †Primò, vt procedat etiā in appellatione à snīa, quæ traheret secum executionē, nam & hoc casu cōtinuās nō attētat, & integer debet esse status appellātis, l.1.§. inter.ff.nil nou.appel. pen.l.furti.ff.de infa.& nō. etiā 8 q.fi.in summa,
6 †præterquā in sentētia excommunicationis, ad
7 no.in c.pastoralis.de appel.†Secundo, vt procedat etiā si appellatio prima facie videretur contra ius, & expressè iuri cōtraria, vt has duas ampliat.ponit Fran.in c.cum teneamur, in gl.2.n.7. & 9.post Bald.(quo ad secundam) in c.1.§.2.quo temp.Mil.inuestit.pet.deb.cui quantum ad hoc, addo quæ ponit Ruy.in cōs.75.quātum.nu.2.lib. 5.& Cassan.in cons.30.viso processu.num.22.sed tamen circa hanc vltimam animaduertendū videtur, quia in rei veritate Bal.in loco suprà citato id non videtur dicere, vt annotauimus etiam suprà hoc eodem cap.12.de attēt. appellatione pendente in quinta ampliat.nu.2.

LIMITATIO XXVII.

SVMMARIVM.

1 *ATTENTARI non videtur, quando innouatio fit à lege, vel lex permittit innouari.*
2 *Innouari non dicitur, quod fit legis auctoritate.*
3 *Actionis mutatio ac probatio etiam pendente appellatione fieri potest.*
4 *Appellatione pendente possunt partes non deductum deducere, & non probatum probare.*
5 *Nisi fuerit in prima instantia malitiosè omissum, Vel*
6 *Nisi in 1.instantia quis fuisset per iudicem cum competenti dilatione ad probandum admissus, & ille scienter probare omiserit.*
7 *Secundum magis commun opin.*
8 *Iudex ad quem non cognoscit nisi de his quæ cognouit iudex a quo.*
9 *Iudicium si in 1.instantia sit intentatum ex testamento, potest in secunda instantia mutari actio, & agi petitione hæreditatis ab intestato.*
10 *Qualitas alterans & augens pœnam omissam in primo iudicio potest etiam post latam sententiam addi & denuo super eo, & toto crimine iudiciū institui.*
11 *Probationes nouæ, sicut pendente appellatione fieri possunt, ita pendente restitutione in integrum.*
12 *Appellatio suspendit sen. etiam eiusque vires in totum, tam quoad appellantem, quàm quoad appellatum, & vtrique licet non deductum deducere, & non probatum probare.*
13 *Conclusio in causa in 1.instantia facta non nocet, quo minus in secunda instantia quis possit non deductum deducere.*

Attentari non dicitur quā do fit innouatio à lege: Quod quomodo fit intelligēdū declaratur.

1 VIGESIMO Septimò, Fallit †quando ista innouatio fit per legem, vel lex permittit innouari, vt hanc limitat.sub hac verborum conceptione ponit Vital.in tractatu de clausul.in clausula nil nouar.appellatione pend.in princ. in prima limit.& etiam Firman.similiter in suo repert.in verb.appellatione pendente(enumerando quamplures limit.)5.& 8. loco, hanc sub iisdem verbis ponit, motus vterque per l. per hanc.C.de temp.appel.&l.eos.§.si quis.C.de appel.quā etiam videtur tenuisse nouissimè Osasc. in decis.Pedemō.25.sub nu.20.vers.neque obest regula(vbi loquitur de executione, quæ fit à lege pendente appellatione in possessorio)& etiā
2 Bero.in cons.66.in causa.num.10.lib.3.†vbi vult, quòd non dicitur innouari, quòd fit Iuris auctoritate, & sub eadem verborum cōceptione post Soci.in regula, 21.idem tradit Laucel.Corrad. de prætore.§.2.de offic.prætor.in caus.ciuil.infrà capit.de appel.sub num.21.vers.vigesimoprimo fallit. Verum quia hæc limitatio ex nimia sui generalitate, non modicam videtur continere obscuritatem(innouationes enim, quæ in singulis limitationibus suprà, & infrà positis continētur, omnes sunt aliqua lege permissæ, & omnes sub ista complecterentur) ideo clarius lo-
3 quendo, dic, quòd regula suprà posita † fallit in actu mutationis actionis, ac probationis, circa
4 quam dicta l.per hanc. permittit innouari, †ex quo partes in causa appellationis, & illa interposita, ac pendente possunt non deductum dedu-
5 cere, & non probatū probare. Nisi tamen † fuerit malitiosè in prima instantia omissum, vt per And.Barba.post alios in consilio 35.in minimis.
6 numero 1.libro 3. Vel†nisi in 1.instantia fuisset quis per Iudicem cum competenti dilatione ad probandum admissus, & ille scienter omiserit probare in 1.instantia, quia tunc non audietur
7 in causa appellationis † secundum magis com-

mu.opin.de qua post glo.fin.in c.inter monaste
rium,de re iudic.testatur Osasc. in decis.Pede-
mont.14.quæritur.num.9.Circa quod dictum li
cet multa possent cumulari, quæ habentur, &
per docto.ibi,& in cap.fraternitatis. de testib.&
quæ etiam eleganter ponit Ioan. de Neuizza.in
consil.19.quòd valeat.sub numero 14.& seqq.ne
tamen extra propositam materiam attẽtatorũ
diuagari videamur,pro verificatione huius limi
tationis sufficiat generale illud assumptũ,quod
ex illis iuribus elicitur,quòd in causa appella-
tionis licet non deductum deducere,& non pro
batum probare, & consequenter fit innouatio
citra vitium attentatorum.Ad quod fa.quod ha
betur apud Afflict.decis.53. quidam. numero 2.
8 vbi voluit,†quòd licet Iudex ad quem non co-
gnoscat,nisi de his,quæ cognouit Iudex à quo,
9 ad no.per Barto.in l.1.C.si aduers.liber. †tamen
si in prima instantia sit actum ex testamento,po
test in causa appellationis mutari actio, & agi
petitione hæreditatis ab intestato. Ad quod fa-
cit etiam id quod habetur aliàs apud docto,
10 †quòd si in primo Iudicio sit omissa aliqua qua
litas,quæ alterabat,& augebat pœnam, potest
etiam post latam sententiã illa qualitas addi,&
denuo super ea,& toto crimine, sic qualificato
iudicium institui,ad no.per Bar.in l.senatus.nu.
4.& seq.ff.de accus.& in l.denuntiasse.§.quid ta-
men.ff.de adulteriis,& post eum Bald.& Ang.in
l.in delictis.§.si detracta. ff.de noxal. ponit Mil.
in verb.qualitas aggrauans. fol.337. Hinc etiam
dixit notab.Azo in summa.C. in integ.rest.po-
stul.ne quid no.fiat.in finalibus verbis, quòd ex
quo restitutio,& appellatio in hoc videtur æqui
11 parari†sicut appellatione pendente fit innoua-
tio huiusmodi à lege permissa,ita etiam pendẽ-
te restitutione in integrum permittuntur fieri
nouę probationes,confessiones,ac interrogatio
nes. Et dixit etiam nouissimè Minsinger.sing.
obseruat.centuria 2.decis.21.incip.in causa appel
12 lationis† quòd appellatio suspendit sententiã,
eiúsque vires in totum, quo ad appellantem,&
quo ad appellatum, vt sic vtrique licitum sit nõ
deducta deducere, & nõ probata probare:Quæ
limitatio,vt suprà declarata potest vno modo
Ampliari,vt in tantum appellatione pendente,
&commissa possit quis non deductum deducere,
13 vt quoad hunc effectum non obstet conclusio
in causa,quæ fuisset facta in prima instantia:quia
talis conclusio, in causa appellationis non no-
cet,vt per multa deducit nouissimè Io. Bapt.de
Asin.in sua praxi Iudic.§.23. cap.6. versiculo 13.
limitatur.in 13. limit.regulæ per eum ibi positæ
per totam.

LIMITATIO XXXVIII.

SVMMARIVM.

1 *EXECVTIO fieri potest appellatione pendente à sententia magni consilij Neapolitani.*
2 *Item à decreto affirmatiuo.*
3 *Cuius viginti exempla remissiuè ponuntur.*

Appellatio à decreto affirmatiuo,vel sẽtẽtia magni consilij Neapolitani nonretardat executioné.

1 VIGESIMO OCTAVO limita,†vt non pro
cedat in appellatione à sententia magni
2 consilij Neapolitani† seu à decreto affirmatiuo
in dicto consilio lato, quia secundum ritum ma
gnæ curiæ Vicariæ,pendente huiusmodi appel-
latione licitè potest fieri executio, vt est decis.
3 Afflict.261.est ritus,&c.per totam, † vbi enume-
rat viginti casus,&exempla dicti decreti affirma
tiui,& decis.256. fuit dubitatum,in prin. & decis.
231.dicit Regia pragmatica.num.2. Quod ponit
etiam Maranth.in 3.parte,sextæ partis principa-
cipalis.q.2.nu.174.

LIMITATIO XXIX.

SVMMARIVM.

1 *APPELLATIONE pendente à remissione causæ facta primo iudici, potest primus Iudex, citra vitium attentatorum procedere, & sententiam ferre.*
2 *Nisi tertius Iudex cui causa appellationis ab huiusmodi remissione fuisset commissa primo iudici inhibuisset.*

Appellatio à remissione causę nõ facit attẽtata.

1 VIGESIMO nono Regula fallit, † quando
essemus in appellatione à remissione causæ
facta per Iudicem ad quem, Iudici à quo fuerat à
grauamine appellatum, quia hac appellatione
pendente,potest Iudex à quo (cui fuit causa re-
missa) procedere,atque etiam sententiam ferre,
& processus,& sententia valida reputantur, nec
per modum attentati veniunt reuocanda, vt est
notabilis decisi. Rot. prima aliàs 138. si appella-
tur.de offi.delegat.in no.& post eam idem notat
Mil.in verbo,Iudex à quo appellatum est.fol.125.
cui adde aliam, & meliorem decis. 65. aliàs 461.
si appelletur,de appel.in no. Quæ tamen limita-
2 tio intelligi, & sublimitari debet, † vt non pro-
cedat,quando tertius Iudex (cui causa appella-
tionis à remissione est commissa)primo Iudici à
quo inhibuisset, quia stãte inhibitione eius pro-
cessus,& sententia non valerent, & vitio atten-
tatorum subiicerentur,vt expressè declaratur in
dd.decis.

LIMITATIO XXX.

SVMMARIVM.

1 *POSSESSIO capta pendente appellatione vigore Breuis,vel literarum apostolicarũ in quibus Princeps mandat etiam appellatione pendente aliquem ad possessionem reintegrari non dicitur attentata.*
2 *Principis voluntas vbi apparet, de illius potestate nõ est dubitandum.*
3 *Breue ad capiendum possessionem absque vitio attentatorum non debet esse subreptitium.*
4 *Et illius forma est seruanda.*
5 *Et sufficit quòd superueniat.*

Possessio capta appellatiõe pẽdente sed vigore Breuis non dicitur attentata.

1 TRIGESIMO,Regula nõ procedit † quo
tiescunq; Papa per Breue,& literas apo
stolicas mandasset etiam appellatione pendẽte
2 aliquem reintegrari ad possessionem:†quia si de
principis voluntate cõstat,de eius potestate nõ
est dubitandum, vt per Ruy.cons.76.primo est
videndum.nu.6.& iterum.sub nu.10.vers.ex pre
missis. li.5. Circa quã limit. de Breui,multa dici
3 possent,prout est illud †quòd Breue non debet
4 esse subreptitiũ,†&quòd eius forma est omnino
5 seruanda,†& quòd sufficit ad sustinẽdam posses-
sionem,lite, vel appellatione pendẽte captam,
Breue huiusmodi superueniri. Verum, quia de
his omnibus, & nõnullis aliis ad materiam Bre
uis,& huius limit. spectantibus latiùs diximus
suprà in c.4.de attenta.lit. pend.nu.394.& mul-
tis seqq.& hoc casu inter attẽtata lite,vel appel-
latione pendente, diuersa ratio non videtur pos
se considerari,ne bis idem repetamus,ad latiùs
ibi dicta, lectorem remittere sufficiat.

Limitatio

LIMITATIO XXXI.

SVMMARIVM.

1 *INNOVARI etiam appellatione pendente potest contra suspectum de fuga vel dilapidatione.*

2 *Sequestrari possunt etiam appellatione pendente bona illius qui est de fuga suspectus.*

3 *Suspectus de fuga etiam appellatione pendente capi potest.*

Appellatio nõ facit attentata quãdo cõtra appellantẽ superuenit suspicio fugę, vel dilapidationis.

1 TRIGESIMO Primo fallit regula† in appellatione interposita per eum contra quẽ post appellationem superuenit suspicio fugæ, vel dilapidationis bonorũ, aut fructuum, sicut enim quando extat huiusmodi suspitio lite pendente, potest contra eum innouari, quia non solũ eius bona sequestrantur, vt latiùs diximus suprà cap. 4. de attenta. lit. pend. in 4. declaratione principali limitatione 1. num. 19. verùm etiã cõtra eum deuenitur ad capturam, iuxta ea, quæ similiter diximus in dicto c. de attenta. lit. pend. limit. 9. principali. num. 1. & seqq. Ita appellatio
2 ne pendente, (cum militet eadem ratio) † non solùm deuenitur contra eum ad sequestrum, vt suprà diximus hoc eodem cap. in 12. limit. reg.
3 princip. num. 11. † verùm etiam ad capturam, vt fuit no. dictum Ange. in l. nemo carcerem. C. ex actor. tributo. li. 10. quòd reassumpsit Frimanus inter limitationes (quas ponit ad hãc regulam) in suo repert. in verb. appellatione pendente. versiculo 5. incip. item verùm nisi suspicio, & ex recentioribus Pet. Duen. reg. 42. numero 9. & Maranth. in speculo in 3. parte sextæ partis principalis q. 2. numer. 166. & Manfred. libr. 2. practic. conclus. super attenta. conclus. 62. post Ias. Alex. Franc. & alios quos etiam nos latiùs suprà cap. 4. de attentat. lit. penden. dicta limit. 9. num. 4. in id citauimus.

LIMITATIO XXXII.

SVMMARIVM.

1 *APPELLATIO interposita à sententia lata in iudicio personali non facit attentata, quoad hoc, vt impediat alienationem rei, de qua litigatur.*

2 *Alienatio rei litigiosæ fieri potest etiam appellatione pendente quando sententia lata est in iudicio, & actione personali.*

3 *Reus, & possessor appellatione pendente rem alienans condemnatur ac si possideret, & rem nõ alienasset.*

4 *§. super hoc, in authentic. vt nulli Iudicum declaratur, vt procedat respectu Iudicis non autem respectu partis.*

5 *Possessio appellatione pendente de vno in alium trãsferri non potest per Iudicem.*

6 *Actio cedi non potest pendente appellatione, etiam à sententia in iudicio personali interposita.*

7 *Innouare posse per partem quomodo sit intelligendum.*

8 *Scilicet alienando rem dũ pendet iudicium personale.*

9 *Alienatio rei litigiosæ fieri potest lite in actione personali pendente rem. ssiuè.*

Appellatio à sententia in iudicio psonali lata nõ facit attentata ita vt impediat alienationem rei.

1 TRIGESIMO secundo limita regulam† nõ procedere in appellatione interposita à sententia lata in iudicio personali, puta ex ẽpto:
2 †tũc enim si reus & possessor alienet rem, cuius occasione agitur, talis alienatio (quamuis appellatione pẽdente facta) valida tamen reputatur,
3 quia nihil videtur appellationi præiudicare, † ex quo reus condemnatur, ac si esset possessor, & rem non alienasset, vt fuit originale dictum Specul. in tit. de appell. §. nouissimè. vers. sextus casus, dum enumerando casus, in quibus appellatione pendente, potest attentari, sexto loco post Innoc. hanc ponit, & respondet non solũ regulæ nostræ, quòd appellatione pendente nihil debet
4 innouari, vt suprà, † verùm etiam respondet. §. super hoc, in authent. vt nulli Iudi. vbi prohibetur
5 † quòd Iudex appellatione pendente possit possessionem rei de vno in alterum transferre, vt scilicet procedat hæc prohibitio respectu Iudicis, secus respectu partis, quę in actione personali
6 †(licet non possit innouare, cedendo actionem ad effectum, vt Iudicium in cessionarium transferatur, vt per Affl ct. deci. 354. in causa numero 22.) potest tamen innouare rem alienando, vt in
7 hac limit. † & ita debet intelligi illud dictũ, quòd aliàs apud doct. pro alia diuersa limitatione datur ad hanc regulam, dum dicunt quòd appellatione pendente potest per partem innouari, vt post Specul. vbi suprà, & Bald. in l. furti, in princ. ff. de his qui not. infam. & Alexan. in l. 1. ff. nil nouar. appellatione pẽdente. ponit Firman. in suo repertorio in verb. appellatione pẽdẽte. in prin.
8 vers. 19. † videlicet quòd per partem potest innouari hoc casu, intelligendo de alienatione rei pendente appellatione à sententia in personali iudicio lata, non autem licet intelligere vniuersaliter, quòd per partem appellatione pendẽte possit innouari, quia hoc esset nimis absurdum, & & contra rubrum, & nigrum. nil nouar. appell. pend. & c. non solum. de appell. in 6. & ferè contra omnia Iura, quæ in hac materia attentatorũ reperiuntur. Vnde ad hunc solùm actum alienationis est illud dictum referendum ex causa, & ratione suprà posita, prout & hunc casum post Specul. & Paris. in c. dilecti. numer. 11 de except. ponit pro limit. ad regulam nostram etiam Pet. Duen. dicta reg. 42. num. 3. & Vital. de clausul. in clausula nil no. appel. pend. in prin. vers. item fallit, si agatur, & post Specul. & Vital. vbi suprà, & Abb at. in c. cũ M. col. pen. de constit. Manfred. lib. 2. practic. conclus. super attent. conclusio. 113. quod etiam post Specul. vbi suprà posuit Lancellot. Corrad. de prætor. in caus. ciuil. cap. de appellat. sub numero 21. vers. Sextò quando. Quæ limitatio vltra eos ex alio comprobari potest, quia regulariter pendente appellatione possunt ea omnia fieri, quæ poterant antea fieri, vt latè diximus suprà hoc eodem cap. in 15. limit. prin-
9 cip. huius regulæ principalis per totã. † Ante appellationem autem in prima instantia intentato Iudicio personali, talis alienatio fieri potest citra vitium attentatorum, vt est decis. Rot. 3. aliàs 56. si lite. ad fin. vt lit pen. in no. ex quo per actionem personalem, non ipsa res, sed actio dicitur effici litigiosa, secundum commu. opin. de qua testatur Roma. cons. 270. pro decisione, versiculo secundo, vidẽdum, de quo latiùs diximus suprà in hac 2. parte, cap. 4. de attent. lite pend. in 3. illatione princip. in 10. limit. regulæ ibi positæ. numer. 481.

LIMITATIO XXXIII.

SVMMARIVM.

1 *CONDEMNATVS de crimine appellans, si nõ potest dare fideiussores detinetur in carceribus.*

2 *Detentio in carceribus facta de eo, qui condemnatus de crimine appellauit, si nõ potest dare fideiussores, quamuis*

quamvis sit innouatio, tamen via attentatorum nõ reuocatur secundum docto.

3 *Quorum dictum hic reprobatur, & declaratur nu. seq*

4 *Appellans à captura, & à carceratione debet etiam appellatione pendente in carceribus detineri.*

5 *Et ita de stilo, & consuetudine seruatur.*

Licet aliqui contrarium senserint, vt nu. 6.

Contra appellantẽ de crimine cõdemnatũ si non potest dare fideiussores fit innouatio quia etiã pẽdente appellatione detinetur in carceribus: Quod quomodo procedat hic declaratur.

1 TRIGESIMO TERTIO Fallit † in eo, qui condemnatus de crimine appellat: nam si non potest dare fideiussores, debet detineri in carceribus, & sic pendente appellatione fit contra eum ista innouatio ad text. in l. eos. §. super his. C. de appellat. & glos. in verb. carcerari, in c.
2 arguta. 2. qu. 6. † vt hunc casum pro limitatione speciali huius nostræ regulæ posuit originaliter Specul. in tit. de appell. §. nouissimè. in princip. vers. tertius si condemnatus, quem secuti sunt ferè omnes, qui has limitationes subordinauerũt prout est Vita. in trac. de clau. in clausula nil nouar. appel. pend. in prin. vers. item fallit, quando condemnatus: similiter & Maranth. in Specul. in 3. parte sextæ partis princ. q. 2. nu. 186. vers. 10. limita, vbi in id alleg. etiam Bar. in l. ab executione. C. quorum appel. non recip. & Bald. in l. 2. C. de episcopal. aud. & Alex. apud Bart. in l. 1. ff. de custod. reorum, & eodem modo Pet. Duen. in dicta reg. 42. nu. 11. vers. 11. fallit per easdem auctoritates, quas Maranth. allegauit, licet de eo mentionem non faciat: & ex recentioribus Lancell. Conrad. de prætore. §. 2. de offi. prætor. in caus. ciuil. cap. de appell. sub nu. 21. vers. 3. si condem-
3 natus. † Hæc limitatio, licet ab omnibus sit repetita, mihi tamen non satis facit, & si esset vera, certe posset dici, quòd esset contra regulas, quæ dantur in hac materia attentatorum, quoniam si præsupponimus secundum terminos dictæ l. eos, quòd ille condemnatus tempore emissæ appellationis erat in carceribus, vtique per hanc detentionem nihil contra eum innouatur, secũdum ea quæ post Alciat. in cons. 16. incip. licuerit. sub nu. 4. lib. 7. diximus suprà hoc eodem c. 12. in limit. princip. nu. 16. quinimo si post appellationem relaxaretur à carcere, ista relaxatio respectu fisci, vel accusatoris potest dici innouatio, ex eo quia natura appellationis est, vt conseruet eum statũ, in quo appellans erat tempore appellationis, vt diximus latiùs suprà in præfatio. huius regulæ prin. de attenta. appellatione pendente post prin. nu. 81. & 84. & seqq. Præterea dato quòd appellatio hoc casu deberet operari relaxationem de sui natura (quod tamen est falsum) ista retentio in carceribus, quæ consideratur per dictam l. eos. §. super his. non tam prouenit vniuersaliter in quolibet condemnato appellante ex dispositione illius tex. quàm ex facto, & culpa ipsius condemnati, qui non semper, sed in hoc tantum casu detinetur in carceribus, quando scilicet, non reperit fideiussorem. Vnde ista limitatio ita vniuersaliter & simpliciter intellecta
4 non videtur posse admitti. † Et propterea eam intelligendam, & reformandam censeo, vt procedat in appellante à captura, & carceratione, quia is, non obstante appellatione debet detineri in carceribus, prout, & rectè, videtur considerasse Firmanus (quem nullus eorum allegat) in suo aureo repert. in verb. appellatione pendente. in princip. vers. 24. qui allegando docto. per eos suprà citatos, videtur ita illorum dictum intellexisse. Quòd si hanc limitationem restringimus ad appellantem à carceratione, hæc limitatio erit bona, & vera, siquidem contra appellantem hoc casu satis innouatur, cum status libertatis, in quo erat tempore appellationis sibi non conseruatur, sed immutatur, ad quam limit. ita restrictam bene fa. decis. Guid. Pap. 25. si quis in
5 carceretur, † vbi dicit ita de stilo, & consuetudine seruari, & decis. Franc. Marc. in qq. delphinal.
6 quæstione 915. Quamuis, † Mansuerus in sua praxi Iudic. in tit. de appel. columna decima sexta, vers. item si ille qui est incarceratus. folio 123. contrariũ tenere videatur: dicit. n. quòd si ille qui fuit incarceratus dicat se appellasse, dominus senescalcus dabit in mandatis quòd ille relaxetur, eo quòd fuit incarceratus in contemptum appellationis, licet id omnino non videatur firmare, cum & alium modum ibi ponat, quo illi possit prouideri.

LIMITATIO XXXIIII.

SVMMARIVM.

1 *HAERES conuictus de legato si appellauerit, cogitur etiam pendente appellatione cauere.*

2 *Quod dictum pro noua limit. ac diuersa ab aliis non videtur admittendum, vt hic.*

Hæres cõuictus de legato cogitur etiam pendente appellatione cauere: Quod quomodo in hac materia attentatorum procedat declaratur.

1 TRIGESIMO QVARTO Fallit ex intentione infrà scriptorum doctorum † in hærede conuicto de legato, qui si appellauerit cogitur etiã pendente appellatione cauere: hanc originaliter posuit Specul. in titulo de appell. §. nouissimè in prin. vers. secundus casus est, quam sequitur Vital. de clausul. in clausula nil nouar. appell. pend. post prin. vers. item fallit cum hæres, & Pet. Duen. dicta reg. 42. nu. 2. in 2. limit. & post Spec. vbi suprà. Lancell. Conrad. de prætor. §. 2. de offi. prætor. in caus. ciuil. cap. de appell. sub numero 21. vers. 2. quando hæres. omnes moti per tex. in l. postquam. §. Imperator. ff. vt leg. nom. cau. per quem tex. formatur alia prin. limitatio ad regulam nostram. Videlicet quòd ea quę poterãt fieri antea in prima instãtia, possunt etiam in 2. & pendente appellatione fieri, de qua diximus abundè suprà hoc eodem cap. in 15. limit.
2 in prin. & per totã. † Et propterea ego crederem quòd hæc limitatio non sit computanda pro diuersa ab illa, siquidẽ nulla est ratio specialitatis, vel in actu ipso cautionis, qui fit appellatione pendente, vel in natura ipsius appellationis, per hæredẽ hoc casu interpositæ, per quã debeam' à regula nostra recedere, & constituere nouam limitationem, cum apud omnes suprà allegatos sit tantum in consideratione, ratio, quæ exprimitur per iureconsultum in dicto §. Imperator, Videlicet, quòd id, quod ante sententiam poterat, debet etiam post appellationem licere: & ideo hæc limitatio congruentius sub illa reponenda est.

LIMITATIO XXXV.

SVMMARIVM.

1 *IVDEX à quo potest appellatione pendente super validitate primi matrimonij prohibere partibus, ne secundum matrimonium contrahant.*

2 *Appellatione super validitate primi matrimonij pendente, pôt secundũ matrimoniũ contrahi, remissiuè.*

3 *Tex. in c. ij. de matri. contra interd. Eccl. contract. declaratur.*

Trigesimo

Appellatione pẽdẽte potest Iudex à quo licitè prohibere partibus ne inuicẽ matrimonium cõtrahant.

TRIGESIMO QVINTO Secundum Specul.in dicto §.nouissimè.sub num. 2.vers. nonus casus.de appel.& Card.in clem.1.de seq. possess.& fruct.in 9.not.vers.quintus,& Vital.de clausul.in clausul.nil nouar. appellatione pen. sub numero secundo,vers.item etiam limita,& iterum.numer.5.& post eum,& Io.Monach.in c. cupientes.§.de viginti.num.133.de elect.in 6.Mãfred.in libro secundo practic. conclus.super attenta.conclus.67.fallit regula nostra in casu 2.extra de matrimonio contra interdictum Ecclesiæ contract.
1 †vbi appellatione pendente super validitate primi matrimonij, potest Iudex à quo prohibere partibus,ne secundum matrimonium contrahant, & hoc(dicunt omnes supradicti) ob fauorem matrimonij,& periculũ animę:quia imo ex illo textu elici potest,quòd non solùm pendente appellatione, actus ipse prohi-
2 bitionis per Iudicem factus teneat,† sed quòd, & ipse actus matrimonij per partes celebratus appellatione pendente,valeat,vt plenius tetigimus de hoc suprà in c. 4.de attentat. lite pend. limit.17.prin.nu.2.quæ hic repetenda non duximus,cùm inter pendentiam litis, & appellationis hoc casu non videatur posse dari diuersa ra-
3 tio.†Et quamuis posset dici,quòd ille actus prohibitionis per Iudicem appellatione pendente factus non deberet in proposito pro limitatione nostræ regulæ considerari,cum per illum textum pateat,quòd ille non attenditur,ex quo ibi deciditur matrimonium contra huiusmodi prohibitionem valere. Aduertendum tamen est, quòd licet prohibitio non irritet matrimoniũ, facit tamen contrauenientes incidere in pœnã arbitrariam,& de qua ibi.Vnde ex hoc satis sustinetur,& patet,quòd habetur in consideratione,vt diximus etiam in suprà dicto loco.num.3.

LIMITATIO XXXVI.

SVMMARIVM.

1 *IVDEX ignorans appellationem fuisse interpositã absque metu attentatorum procedere potest.*

2 *Intimatio appellationis requiritur ad reuocationem attentatorum appellatione pendente,remissiuè.*

Ignorata appellatio non facit attẽtata.

1 TRIGESIMO SEXTO Regula non procedit,†quando Iudex ignoraret appellationem esse interpositam,quia tũnc absque metu attentatorũ procedere potest,vt per solum tex. in c.si duobus.de appel. ponit hanc limitationẽ Spec.de appel.§.nouissimè.sub num.2.vers.duodecimus,& post eum Lancel.Cõrad.de prætor. §.2. de officio prætor.in caus.ciuil. cap. de appell.sub numero 2.versic.12.quia vbi & similiter Card.in clem.1.in 9.notab.colu. 2.vers.sextus casus.de sequest. poss. & fruct. Vital.in dicta clausula,nil nouar. appellatione pendente.sub nu.2. vers.item quia,vbi ordinarius, & pariter etiam Pet.Duen.in dicta reg. 42.nu.4.vers.quartò limita.Manfred.libro 2.practic.conclus.super attenta.conclus.217. Pro qua limit.adde,quòd est decis.Rot.38.aliàs 309.attentata. de appella.in no. & faciunt ea omnia,quę posuimus suprà hoc eodem cap.in 15. ampliat. princip.num. vigesimo,
2 & seq. † dum firmauimus ad reuocationem attentatorum requiri, appellationẽ Iudici fore intimatam per multa de quibus in dicto loco, & similiter suprà in hac 2.parte cap.4.de attentat. lit.pend. in 27.limitat.princip.per tot.declarando tamen, & intelligendo, vt in dictis locis quæ breuitatis causa hic non repetuntur.

LIMITATIO XXXVII.

SVMMARIVM.

1 *PATRONVS etiã pendẽte appellatione, ne alius præsentetur,potest alium præsentare,& non attẽtat secundum aliquos.*

2 *Attentata nõ reuocantur in materia Iuris patronatus secundum aliquos.*

3 *Sed minus verè,& ideo eorum opinio reprobatur,vt infrà num.4.*

5 *Patronus præsentare,& ordinarius instituere lite pẽdente regulariter non possunt.*

6 *Ratio assignatur,quare patronus lite pendente alium præsentare non potest,& huiusmodi appellatione pendente vtique potest.*

7 *Appellatio interposita per aliquem à patrono videtur extraiudicialis.*

8 *Extraiudicialis appellatio non inducit veram litis pẽdentiam ad effectum attẽtatorum secundum veriorem opi.remissiuè.*

Appellatio à patrono interposita, ne alius per eum præsentetur non impedit eum aliũ præsentare.

TRIGESIMO SEPTIMO limitatur regula, vt non procedat in appellatione interpo-
1 sita à patrono,ne scilicet ali' præsentetur:†quoniam non obstante hac appellatione,potest patronus valide alium pręsentare,vt hanc limit.ad hanc regulã specificè posuit Marant. post Abb. in c.pastoralis,in 2.notab.de iure patro.in dicta 3.parte sextæ partis princ. q.2.nu.165.quem simpliciter transcripsit Pet. Due.dicta reg.42.nu.7. & cum commendatione citauit Manfred.lib. 2. practic.cõclus.super attenta.cõclus.7. Inquiens
2 magis generaliter,†quòd in materia iuris patronatus non reuocantur attentata,vt copiosè per
3 Maranth.vbi suprà. † Sed re vera, nec limitatio per Maranth.posita hanc cõmendationem merebatur,cum(vt etiã ipse rectè cõsideraui) hæc limit.fit superflua,& cadat sub illa,quã nos etiã posuimus suprà pro 15.nu.2.in qua vltra allegata per Maranth.ibi firmauimus,quòd patronus nõ obstante appellatione, potest aliũ præsentare,quia hoc sibi licebat, etiã ante appellationẽ.
4 Nec ipsa cõmendatio,& concl.†Manfred.videtur posse simpliciter admitti,cũ etiã in materia Iuris patronatus,cadant attentata,vt cõstat ex his,quæ latius posuimus suprà in cap.4.de attenta.lit.pend.in præfatione.nu.532. & multis seqq. in quinta illatione,de qua ibi dixim' post alios, quòd lite pendẽte regulariter,nec patronus pręsentare,nec ordinarius instituere potest:Et quãuis ex hoc,& ex his, quæ ibi latiùs dicta sunt,videatur posse etiã præsens limitatio in dubiũ refricari,quia sicut patronus lite pendẽte præsentare nõ põt,ita nec debet etiã appellatione pen
6 dẽte posse præsentare:†si tamẽ rectè omnia cõsiderentur,inter casũ,& casum videtur esse diuersa ratio,quoniã ibi pręsupponimus verã litis pẽdẽ
7 tiã,†hic aũt per hmõi appellationẽ(quę videtur esse extraiudicialis,ne scilicet alius præsẽtetur) nõ videtur inducta vera litis pẽdẽtia ad effectũ
8 attentatorum,†cum secundũ veriorem opi. per extraiudicialẽ appellationẽ regulariter non inducatur vera litis pendẽtia,vt diximus suprà in hac secunda parte cap.4. de attent.lit.pend.in præfatione.nu.187. Vnde præsens limitatio,aut est su

est superflua, vt dictum est, aut ex hac ratione sustinenda est, licet prædicti doct. non ponant.

LIMITATIO XXXVIII.

SVMMARIVM.

1 *IVDEX à quo potest appellatione pendente examinare ad perpetuam rei memoriam testes senes, & valetudinarios citra vitium attentatorum.*

Nisi inhibitus, vt infrà, num. 7.

2 *Ordinarius potest testes senes, & valetudinarios in partibus examinare lite in curia pendente.*

3 *Testium per iudicem à quo appellatione pendente ad perpetuam rei memoriam examinatorum dictum ita demum videtur validum si post receptionem mortui sint, aut impediti.*

4 *Aliàs videtur quòd illorum examinatio sit repetẽda.*

5 *Iudex à quo post interpositam appellationem testes recipiens, regulariter dicitur attentare.*

6 *Ratio quare Iudex à quo potest senes, & valetudinarios, etiam pendente appellatione examinare, assignatur.*

Ad perpetuam rei memoriá testes etiam appellatione pendẽte examinari possunt.

TRIGESIMVS OCTAVVS casus est, in quo citra vitium attentatorum appellatione pendente potest actus expediri, †quando Iudex à quo ad perpetuam rei memoriam vult examinare testes senes, & valetudinarios, quia hoc potest, vt hunc casum pro limit. regulæ nostræ particulariter ponit Maranth. in Specul. in dicta 3. parte sextæ partis princ. q. 2. num. 195. versic. 22. limita, quẽ de verbo ad verbũ, & illo tacito trãscripsit Pet. Duen. dicta reg. 42. nu. 23. nixus vterque sola auctoritate Matthæi de Afflict. in constit. Neapol. lib. 2. cap. 32. incip. probationum incursibus. colu. 2. in fin. quibus adde nouissimè Roland. de Vall. in consi. 23. ex testibus. nume. 19. libr. tertio, qui & Afflict. in dicto loco, & alios in
2 id allegat, & facit in simili †quòd & aliàs lite pendente in curia potest Iudex Ordinarius in partibus recipere, & examinare huiusmodi testes, vt est dec. Rot. 3. aliàs 110. nota quòd causa. de test. in antiq. ex qua decis. in fin. verbis potest colligi
3 †sublimitatio; seu potius declaratio ad præsentem limitationem, vt talis receptio valida reputetur si illi testes post receptionẽ mortui essent, aut aliàs impediti, vt illorũ copia haberi nõ pos
4 sit, †secus si superuiuerent, quia tunc esset illorũ examinatio repetenda, vt in dicta decis. quæ licet loquatur in examine facto pendente lite in curia, idem tamen dicendum est si fieret pendẽte appellatione, tum quia ibi non apparet, an lis esset in prima, vel in 2. instantia, tum quia in vtroque casu militat eadem ratio: Sed hæc limi-
5 tatio (quamuis in se vera sit, †ex quo regulariter Iudex recipiendo testes post interpositã appellationem, videtur attentare. Rot. decis. 3. aliàs 56. si
6 lite, vt lit. pend. in no.) quia †tamen eius vera ratio illa est, quia nisi examinarentur ob periculũ mortis probatio perire posset, quæ ratio, quando periculum est in mora, communis est quam pluribus aliis propositionibus, in quibus etiam appellatione pendente possunt actus explicari, de quibus infrà specialem limitationẽm ponemus limit. 43. Ideo quasi congruentius id cadãt ea, quæ respiciunt assumptum limit. in illum locum consulto reiicimus. Quod si eam pro diuer
7 sa limitatione teneas † limita nisi Iudex à quo fuisset inhibitus, quoniam post inhibitionem hos testes examinare nõ potest, vt per Mandos. in tracta. de inhibit. q. 34. in fi.

LIMITATIO XXXIX.

SVMMARIVM.

1 *APPELLATIO à sententia arbitri, vel arbitratoris pendẽte non dicitur attẽtari secundũ aliquos.*

2 *Contrarium videtur verius.*

3 *Appellatio à sententia arbitri in effectu non videtur differre à reductione laudi.*

4 *Reductio ad arbit. boni viri est species appellationis.*

5 *Reductione ad arbitrium boni viri pendente, regulariter attentari dicitur.*

6 *Reclamatio laudi impedit interim innouari secundum Alex.*

Appellatio à sententia arbitri, seu arbitratoris nõ facit attentata secũdum aliquos quorum... reii...

TRIGESIMO NONO ex intentione Man-
1 fred. conclus. 72. lib. 2. practic. conclus. †limitatur regula in appellatione interposita à sentẽtia arbitri, seu arbitratoris, vbi in id alle. Alex.
2 in cons. 117. lib. 3. † De hac tamẽ limit. videtur plu
3 rimũ subsistendũ, †ex eo quia appellatio à sententia arbitri nihil in effectu videtur differre à
4 reductione laudi per arbitrium lati† cũ illa dicatur esse species appellationis. l. nõ distinguemus.
5 §. cum quidam. ff. de arbit. † pendente autem reductione dicitur attentari, vt deduximus infrà in hac eadem parte. cap. 16. de attent. pendente reductione ad arbitriũ bon. vir. nu. 16. vers. regula quæ probatur: Nec Alexan. in cons. per Manfred. citato (si rectè ponderetur) id affirmauit, immo idem Alexand. in cons. 43. quia subtiliter.
6 num. 9. libr. sexto. specificè dicit, †quòd huiusmodi reclamatio, & reductio impedit interim aliquid innouari.

LIMITATIO XL.

SVMMARIVM.

1 *APPELLATIONE pendente possunt fieri actus, qui sunt consecutiui ad alios actus factos ante appellationem.*

2 *Consecutiuus actus dicitur inuestitura, & traditio possessionis ad actum collationis, & electionis ante interpositam appellationem factum, & ideo appellatione pendente fieri potest, vt infrà nu. 5.*

3 *Contrariũ tamẽ videtur seruari in Rota, vt infrà nu. 11.*

Prima opi. limitatur nisi fuisset inhibitum, vt nu. 14. quando essemus in inferiore à Papa, vt num. 15.

4 *Denunciatio excommunicati dicitur actus consecutiuus ad excommunicationem præcedentem.*

Collatio præbendæ est actus consecutiuus ad receptionem in canonicum, & in fratrem antea factam.

6 *Electus, & confirmatus debet consequi possessionem non obstante appellatione ab electione, seu confirmatione interposita.*

7 *Denuntiatio excommunicati, etiam appellatione pendente fieri potest.*

8 *Præsentatus à cuius institutione fuit appellatum, si pendente hac appellatione possessionem capiat dicitur bona possessio secundum aliquos.*

9 *Iuramentum potest etiam appellatione pendẽte deferri quando in sententia fuit mandatum deferri, non obstante quòd à sententia fuerit appellatum.*

10 *Iuramentum sub cuius forma est lata sententia, videtur esse quidam actus consecutiuus, & prouueniens ab ipsa sententia.*

11 *Rota tenet, quòd si præsentatus, pro quo sit lata sententia, & ab ea appellatum pendente appellatione possessionem capiat, talis possessio dicitur attentata, & consequenter videtur contradicere his quæ ex Frã. diximus suprà num. 2.*

Nisi

12 *Nisi soluas distinguendo inter appellationem Iudicialem, & extraiudicialem, vt hic.*
13 *Vel quod stilus Rotæ non procedit simpliciter in actu consecutiuo, vt hic.*

Actus cõsecutiui etiam appellatione pendẽte citra vitium attentatorum fieri possunt.

QVADRAGESIMO Regula prædicta limitatur (& hæc, & sequẽtes, nec à Specul. nec à Vital. nec à Maranth. aut Petr. Duen. (qui omnes limitationes, quæ sunt in hac materia compilasse professi sunt) positæ videntur præter vltimã, quæ est generalis in omnibus casibus, in quibus appellatio est prohibita, quã
1 consulto pro vltima reseruauimus) † vt non procedat in actibus consecutiuis ad alios actus factos ante appellationem, quia etiam appellatio
2 ne pendente fieri possunt, † Et diceretur actus consecutiuus, puta inuestitura, & traditio possessionis ad actum collationis, & electionis ante
3 appellationem interpositam factum, † Vel denuntiatio excommunicati, ad excommunicatio
4 nem præcedentem, † Vel collatio præbendæ ad receptionem in canonicum, & in fratrem antea factam. Et ideo quo ad primum dicebat Franc.
5 in c. bonæ. qu. 13. in fin. numer. 32. de appel. † quòd si appellatur à collatione, seu electione, pendente appellatione potest deueniri ad actum inuestituræ, & traditionis possessionis, quasi ad actũ cõsecutiuum collationis, seu electionis, ad quod fa. text. & ibi no. Inno. in gloss. in verb. rationabilem. sub numer. 2. versic. nam sicut appellatio. & ibi quoque Abbas in vltimo notab. & Franc. pariter in vltimo not. numer. 3. capitu. constitutis.
6 de appel. dum ibi notant † quòd electus, & confirmatus debet consequi possessionem non obstante appellatione ab electione, seu confirmatione interposita, & quòd inductio in possessionem non sit nisi quædam executio collationis, seu electionis, & gratiæ præcedẽtis est decis. Rot. 16. aliàs 441. fuit dubitatum. nume. 1. & 2. de concess. præben. in no. & eam sequitur Felyn. in cap. tam te. num. 29. in fine. de rescript. Eodem modo quoad secundum dixit Franc. in ca. pastoralis. §.
7 verùm, quia. in 1. notab. nu. 3. de appel. † Quod ex quo denuntiatio est cõsecutiua, & accessoria ad excommunicationem, ideo etiã interposita appellatione potest fieri. Quod & nos ex hac, & aliis etiam rationibus firmauimus pro regula, suprà hoc eodem capitu. in 21. limit. princip. huius regulæ princip. num. 7. Quoad tertium est bona gloss. in c. dilectus. in versi. vacaret. extra, de præben. Et pro hac limit. fa. quod dixit Lambert. in tractat. de iure patron. fol. 317. in 5. articulo 11. qu. princip. secundæ partis, 2. libri, & in fine articuli
8 præcedentis. † Quod si præsentatus (à cuius institutione fuit appellatum) pendente hac appellatione beneficij possessionem capiat, talis possessio dicitur bona, de quo tamen latius dicemus infrà in limit. 49. princi. Quod si verum est, non aliunde prouenire credi potest, quam quia illa adeptio possessionis sit quidam actus consecutiuus ad institutionem, prout etiam sensit ille ibi, & iterum in dicto tractat. in 3. articulo 6. quæstio. princ. 2. part. 2. libr. numer. 6. vbi voluit, quòd appellatio non habet impedire, ne electus confirmatus habeat possessionẽ ea ratione, quia talis possessio est quid facti, & effectus consecutiuus Iuris præcedentis, & ad corroborationem huius limit. adde, quòd bene facit doctri. Barto.
9 quam Saly. & alij ibi sequuntur † quòd si Iudex in sententia mandauerit deferri iuramentum, quamuis ab illa sit appellatum, iuramentum tamen potest etiam pẽdente appellatione deferri, vt tradit Bart. in l. generaliter. in fin. princi. C. de reb. cred. si cert. pet. inquiẽs, quòd de hoc est ca-
10 sus ibi: vnde iuramentum eo casu, sub cuius forma est lata sententia, videtur esse quidam actus consecutiuus, & proueniens ab ipsa sententia: Et propterea non mirum si etiam appellatione pendente potest deferri. Quamuis autem Franc. auctoritas præsertim in hac materia plurimum valeat, illius tamen dictum videtur reddi satis dubitabile, ex eo quòd pluribus vicibus fuit per
11 dominos in Rota resolutũ, † quòd si lite pendente inter duos præsentatos feratur sententia pro vno (à qua per alterũ sit appellatũ) ille verò post appellationem instituatur, & capiat possessionẽ, talis possessio fuit semper habita pro attentata, vt fuit dictum in vna Neapolitana Cappellaniæ coram D. meo Oradino de mense Decembris
12 1562. † Nisi altero, de duobus modis respondeas, vel quòd decisi. & stilus dominorum procedit in appellatione iudiciali, limitatio autem nostra intelligitur in appellatione extraiudiciali, & ratio differentiæ sit, quia quando appellatur extraiudicialiter, puta ab electione, tunc prætextu huius appellationis non debet desisti per eligentẽ, quo minus vtatur Iure suo, & ad alia procedat, vt tradit Inno. in c. quia propter, in gl. si opus. de elect. quod secus videtur in iudiciali propter maiorẽ Iudicis auctoritatem, & Iudicij calorem, ad no. in l. 1. ff. de verborum oblig. ita re vera in appellatione extraiudiciali loquitur Franc. in dict. c. bo-
13 næ, † Vel secundo (& fortasse verius) quòd in casu in contrarium considerato non sumus in actu consecutiuo facto post appellationem (& sic in sola traditione, & adeptione possessionis) sed in ipso actu institutionis, & vtique adeptio possessionis eo casu non potest dici consecutiua, cum eodem tempore videlicet post appellationem, & antecedens, scilicet ipsa institutio, & consequens scilicet ipsa possessio explicentur, cuius contrariũ præsupponitur in hac limitatione, videlicet, quòd præcedat appellationem electio, vel collatio antecedens (& sic actus tribuens Ius) & deinde in consequentiam capiatur possessio, secus sit si antecedens (prout est in dicto casu institutio) fiat post appellationem: & sic opi. Franc. sustineri potest: Pro qua fa. quæ diximus vltra præmissa suprà in hac secunda parte, ca. quarto. de attent. lit. pend. limit. 5. princ. nu. 2. post Paris. in cons. 172. in causa. num. 12. lib. quarto. de possessione ciuili, & naturali, quæ licet loquantur de litis pendentia, etiam ad pendentiam appellationis adaptari possunt, cum non sit diuersa ratio. Hãc autem limitationẽ in eo, quod præsupponitur in ea quòd traditio possessionis tanquã actus consecutiuus possit fieri etiã pendente appellatione necessario
14 limitandam censeo, vt non procedat † quando vigore dictę appellationis fuisset inhibitum, tum quia inhibitio multa facit illicita, quæ aliàs licuissent, vt per multa exempla demonstrauimus in c. 20. de attẽtatis post inhibit. in prima ampliat. princ. Tum quia id in possessione capta lite pendente post inhibitionem fuit aliàs resolutum in

Rota in vna Camerinen.creationis canonicatuũ coram Iunio 29.Martij 1557.in qua cum Episcopus creasset duos canonicos, & super nullitate dictæ creationis fuisset contra cum commissa causa,& eius vigore inhibitum,& deinde Episcopus in executionem suæ creationis immisisset illos in possessionem, talis possessio fuit declarata attentata.Quam tamen limitationem intellige,
15 & sublimita vt procedat † quando talis inductio in possessionem post inhibitionem fieret per inferiorem,prout erat ibi ordinarius Camerinen. secus autem si fieret vigore litterarum apostolicarum,& ex causa necessaria, ex quo ob illarum reuerentiam tenetur quis illis parare,vt admonuimus in c.20.de attent.post inhibit.in 24.limita.princ.regulæ ibi positæ.

LIMITATIO XLI.

SVMMARIVM.

1 *APPELLANS negans fuisse appellatum,& diu appellationem impugnans non potest petere reuocationem eorum, quæ per appellantem prætendit fuisse attentata,& infrà num.4.*
2 *Impugnans appellationem non potest se in ea fundare per regulam ex eo.de reg.Iur.*
3 *Et ita se obtinuisse testatur Specul.*
5 *Nisi quis ab impugnatione destitisset.*
Dubia tamen hæc limitatio reddi videtur, vt hic.nu.6.
Nisi soluas,vt hic.num.7.

Appellatio impugnata nõ facit attentata.

QVADRAGESIMO PRIMO eadem regula limitatur,vt nõ procedat in appellatione impugnata. Videlicet † quando appellatus negaret
1 fuisse per appellantem appellatum,& diu appellationem impugnasset:nam si appellatus interim aliquid appellantem attentasse prætendat, non potest petere ea tanquam attentata reuoca-
2 ri,† & ratio videtur esse,quia non potest in eo se fundare,quod nixus est impugnare.c.ex eo.de regu.Iur.in 6.& propterea dixit Specul.in titu.de appel.§.nunc breuiter.num.2.versi.quid autem,
3 † se obtinuisse,quòd impugnans appellationem, & negans fuisse appellatum non auditur volens illam appellationem prosequi,& in terminis post Imol.in c.ex parte S.colum.5.versic.satis tamen videtur.de rescript.hoc dictum ponit Felyn.in c. capitulum.col.9.sub num.25.versi.limita quarto,
4 eo.tit.de rescript.inquiens† quòd appellatus nõ potest petere attentata reuocari, quæ gesta sunt
5 pendente appellatione per eum impugnata† nisi tamen(& ita est sublimitanda hæc limitatio) ab impugnatione destitisset, vt latiùs ibi, per eum.
6 Quæ tamen limita. videtur reddi dubitabilis ex his quæ posuimus suprà c.4.de attent.lit.pendẽ. in 3.ampliat.reg.princi.quòd attentari lite pendente dicitur etiam si lis fuerit per aduersarium
7 impugnata,† nisi consideres aliqualem rationem diuersitatis,vt ibi dictum est, & adde quòd nouissimè hanc limitationem post Specul. Imol.& alios,suprà allegatos,videtur sensisse Ant.Gabr. in tracta.commu.conclus.lib.6.de regu.Iur.conclus.1.num.3.versi.secundo infertur,apud quem, & aliæ sublimitationes colligi possent vltra eam, quam suprà ex Felin.retulimus, quam & specifice etiam ipse prosequitur ibi.num.50.& fi.

LIMITATIO XLII.

SVMMARIVM.

1 *ATTENTATA appellatione pendente non reuocantur, quando per partes fuit illis renunciatum: Vel actus qui prætenditur attentatus fuisset factus de consensu partis.*
2 *Etiam si simus in attentatis iam commissis.*
3 *Etiam si tacitè renunciasset,puta si attentans(appellato non contradicente)fuisset admissus ad docẽdum de suo bono iure in negocio principali.*
4 *Vel si patiatur aduersarium aliquid impetrare, quod respiciat negocium principale,& excludere reuocationem attentatorum.*
5 *Immo etiam si simus in attentatis committendis.*
6 *Etiam si tacitè,puta si simus*
7 *In obligatione in forma Cameræ.*
8 *Vel sit renunciatum omni iuri sibi competenti, & insuper fuerit dictum quòd Brachium seculare iam obtentum remaneat in suo robore,&c.*
9 *Vel sit facta promissio de stando vnicæ sententiæ.*
10 *Promissio de stando vnicæ sententiæ valet, & per eam censetur quis appellationi renunciare.*
11 *Promissio de stando sententiæ qualitercunque ferendæ valet,& impedit appellare.*
12 *Consensus partiũ vbicunque in aliquo actu considerari potest semper ille actus excusatur à vitio attentatorum.*
13 *Consensus partium regulariter videtur reddere licitum, & validum,quod aliàs fuisset illicitum, & inualidum.*
14 *Testium dictum non ritè examinatorum,aut post dicita testificata productorum,valet de consensu partium.*

QVADRAGESIMO SECVNDO Fallit regula,& notabiliter, † quando per partes Renunciatio facta attentatis facit cessare illorũ priuilegiũ.
1 fuisset attentatis,& illorum priuilegio renunciatum. Vel actus qui prætenditur attentatus diceretur factus,de consensu partis petentis reuocationem attentatorum, vt etiam diximus suprà in hac 2.parte.capitu.4.de attent.lit. pend.limit. 15.& 16.princip.Quæ limitatio quia potest intelligi,vel de attentatis iam commissis,& in esse de-
2 ductis,Vel de cætero committendis, † si loquimur de iam commissis, tunc dupliciter hæc renunciatio considerari,& fieri potest,aut expressè (de quo non videtur dubium, cùm quilibet
3 suo iuri renuntiari valeat. Iurib.vulg.) † vel tacitè,puta quando attentans appellato non contradicente fuisset admissus ad docendum de suo bono iure in negocio principali,quia tunc cessare videtur remedium attentatorum, secundum Paris.in consilio 41.optimum. numer.37.libro 1.
4 † Vel si patiatur aduersarium aliquid impetrare, quod respiciat negocium principale,& excludere reuocationem attentatorum,vt fuit latiùs di-
5 ctum in supradicta 15.limitat.† Si verò loquimur de attentatis committendis, tunc eadem consideratio adhiberi potest, quòd aut renũtiatio fit
6 expressè & valet per supradicta, † aut tacitè, & similiter valet,& facit cessare remedium hoc at-
7 tentatorum, † puta si simus in obligatione in
8 forma Cameræ,† vel sit renunciatum omni iuri sibi competenti, & insuper fuerit dictum quòd brachium seculare iam obtentum remaneat in suo robore,& c.nam si denuo illud brachium seculare exequatur, exequutio non potest dici attentata, vt latiùs fuit ibidem dictum. numer.7.
9 † Vel si sit facta promissio, de stando vnicæ sen-
10 tentiæ † (quæ obligatio valet, Rot.decis.2.aliàs 287.licet

11 287.licet appellationi.de renuntiat.in no.) † Vel conueniſſent partes,ſtare ſentẽtię qualitercumque ferendæ,cum huiuſmodi conuentiones valeant,& impediant appellari, ad no.per doctor. in le.tale pactum.§.qui prouocauit.ff.de pactis, & poſt eos in terminis attentatorum Manfred. libr.2.practic.concluſ.ſuper attenta.concluſ.179. Vnde cum hoc caſu non detur appellatio,ſi quid prætendatur attentatum hac appellatione (de facto forſan interpoſita) pendente poterit dari
12 de renuntiatione ob tacitum conſenſum † qui conſenſus partium vbicunque conſiderari poteſt in aliquo actu, ſemper ille actus excuſatur à vitio attentatorum, vt conſiderauit Rot.in deciſi.modernis,in dicta 16.limit.citatis, & expreſſè,ac vniuerſaliter id annotauit poſt Hoſtien.Panormit.& Card.in c.conſtitutus.de appel. idem
13 Manfred.ibidem concluſ.118.† cùm & aliàs regulare ſit,quòd partim conſenſus licitum, & validum reddit,quod erat illicitum, & inualidum,
14 † vt loquens de teſtibus nõ ritè examinatis, aut poſt didicita teſtificata productis,tradit Iaſ.poſt alios,in l.1.num.16.& ſeq.ff.de feriis.

LIMITATIO XLIII.

SVMMARIVM.

1 *APPELLATIONE pendente ſi quid fiat non dicitur attentatum, quando non eſſet periculum in mora.*
2 *Iudex à quo ſi appellatione pendente abſoluat excommunicatum conſtitutum in articulo mortis,talis abſolutio non dicitur attentata.*
3 *Teſtes ſenes,& valetudinarij poſſunt etiam pendente appellatione per iudicem à quo examinari.*
4 *Et poſſunt etiam tempore feriato.*
5 *Ratio eſt quia periculum eſt in mora.*
6 *Probationes tempore perituræ etiam pendente appellatione factæ,non reuocantur per viam attentati.*
7 *Iudex ad quem poteſt teſtes abfuturos,etiam appellatione pendente examinare.*
8 *Executio in criminalibus non retardatur ob pendentiã appellationis,quando periculum eſt in mora.*
9 *Etiamſi fuerit ex iuſta cauſa interpoſita.*
10 *Iudex (quando periculum eſt in mora) poteſt ſentẽtiam exequi,& deinde ſcribere proceſſum.*
11 *Collectarum debitor ſi appellet etiam pendente appellatione cogitur ad illarum ſolutionem.*
12 *Iuramentum ſub cuius forma,& præſtatione fuit lata ſententia,poteſt etiam pendente appellatione præſtari,ne ſcilicet probatio pereat.*
13 *Periculum vbi eſt in mora,receditur à regulis ordinariis remiſſiuè.*
14 *Celeritas vbi eſt neceſſaria, appellatio non admittitur.*

Vbi eſt periculũ in mora actus appell. tione pendẽte factus non dicitur attẽtatus, quod per [illegible] exẽ [illegible] tur.

1 QVADRAGESIMO tertio non habet locum regula noſtra princip.†quando eſſet periculum in mora, tunc enim etiam appellatione pendente(ſi quid fiat)non dicitur attentatum, vt hanc limit.expreſſè ſenſit Rip.in l.admonendi.num.193.ff.de iureiur.prout eum refert, & ſequitur nouiſſimè Ioan. Bapt.de Aſin.in ſua praxi iudic.§.31.c.2.in 2.limita.princip. numer.7.vbi
2 etiam alios in id allegat. Exemplum † ſi iudex à quo pendente appellatione excommunicatum in articulo mortis forſan conſtitutum abſoluat, talis abſolutio non dicitur attentata, vt expreſſè annotauit Franc.in c.qua fronte,in glo.in ver. decedat,colum.5.ad med.ſub nu.18.& ibi etiam cæteri doctor.extra,de appel.quod non alia potiſſimum ratione nititur,niſi quia periculum fuiſſet in mora,ſi dilata fuiſſet abſolutio, quouſque iudex ad quem abſoluiſſet,&ſub iſta limitatione congruentius cadit illud dictum,quod poſt Maranth.& Petr. Duen.tetigimus ſuprà limitat.38.
3 † Iudicem à quo poſſe teſtes valetudinarios, & ſenes etiam pendente appellatione examinare:
4 † ſicut enim ratio quare huiuſmodi perſonæ exa
5 minari poſſunt,etiam tempore feriato † eſt iſta, quia periculum eſt in mora,vt per Iaſ.poſt alios in l.1.§.1.nume.5.ff.de feriis,ita eadem dicendum eſt,quòd ſit ratio, quare appellatione pendente examinentur: declarando tamen vno modo,vt ibi.Ad quod facit,quod poſt Hyppol.de Marſil. ſing.87.& 258.& alios per eum allegatos, ponit
6 Manfred.in dicto 2.libr.concluſ.356.† dum concludit probationes tempore perituras factas ap pellatione pendente, non reuocari per viam attentati.Quod,& ſi in ſe verum ſit,cum in hac materia probationes(ne illæ pereant)multoties recedatur à regulis iuris communis, vt dicit Rot. deciſ.3.aliàs 110.nota quòd cauſa pendente, de teſtib.in antiq. Hippol. tamen in dicto ſingul. 87.nihil dicit, de hoc,& in ſing.258. licet,de hoc loquatur: auctoritates tamen,quas citat,potius
7 faciunt contra, cum dicant † iudicem ad quem poſſe teſtes abfuturos appellatione pendente examinare,& nihil dicant,de iudice à quo:Hanc limitationem etiam per plura exempla tenet nouiſſimè Menocch.de recuper.poſſ.remed.17.numero 40.verſ.quæro vndecimo, vbi etiam alleg. Hippol. in dicto ſingu. 258.licet eius exemplum de teſtium examinatione non ſatis probet,vt latiùs ibi per eum: Huc quoque pertinet id,quod
8 dixit aliàs Boer.deciſ.153.numer.3.† quòd in cri
9 minalibus,† etiam pendente appellatione, etiã ex iuſta cauſa interpoſita nõ retardatur execu
10 tio, quando periculum eſt in mora, † quo caſu (inquit idem Boer.deciſ.259.nume.5.) poteſt iudex exequi, & deinde ſcribere proceſſum. Aliud etiam præſentis limitationis exemplum afferri
11 poteſt,† videlicet in eo,qui conuentus (tãquam debitor, & deſcriptus in æſtimo) ad collectarum ſolutionem appellaret: quomodo ſi agatur ad ſolutionem collectarum præſentium, & quæ ſi non exigerentur immineret aliquod damnum publicum, vtique etiam pendente hac appellatione cogitur ille ad ſolutionem, vt poſt Ang.in l.fin.in fin.C.vbi quis decur.vel cohorta.& alios latè per eum allegatos eleganter proſequitur nouiſſimè Oſaſc.in deciſ.Pedemont. 86. quæſitũ fuit,per tot.& latiùs poſuimus ſuprà in hac ſecũda part.c.4.de attent.lit.penden.in 25.limit.prin. vbi nonnullas etiã limitationes adnotauimus, quæ huic quoq; exẽplo congruunt:dic,vt ibi. Ad quã limit. & illud redigi poteſt, quod ex Bart.& Saly c.in l.generaliter in fi.princip. C.de reb.cre.
12 ſi cert.pet.elicitur,† quod ideo iuramentum ſub cuius forma, & præſtatione fuit lata ſententia, poteſt præſtari etiam pendente appellatione, ne ſcilicet probatio pereat,& quamuis alia quoque reddi ratio poſſet, quam tetigimus ſuprà in 40.limit.tamen etiam iſta per docto.aſſignatur,

& facit plurimum ad verificationem limitationis, de qua agimus. Circa quam multa cumulari possent, in quibus † quando periculum est in
13 mora, receditur à regulis ordinariis, de quibus per doctor. præsertim Dec. in cap. dilecta. ad fin. versic. & hoc verum, de conf. vtil. vel inutil. & per Hippol. de Marsi. in l. 1. C. de prob. colū. 40. & ex recentioribus per Mandos. super regu. 31. quòd commissio causarum, quæstio. 3. nume. 2. & seqq. ne tamen extra propositam materiam diuagare videamur, consulto omittimus, his tantummodo contenti, quæ pendentiam appellationis particulariter respiciunt. Et ratio horum omniū
14 assignari potest, † quia ea, quæ celeritatem desiderant appellationem non admittunt, Specul. de appel. §. in quibus, versi. 8. Franc. in c. qua fronte, sub num. 18. de appel. & est decis. Thom. Grammat. 58. magnifica. num. 6. post Bart. & alios in l. fin. ff. de appell. recip. vnde si non datur appellatio, nec cadit hoc casu attentatorum consideratio, vt sæpè suprà dictum est.

LIMITATIO XLIIII.

SVMMARIVM.

1 *APPELLATIO interposita per vnum in parte, & partibus contra eum facientibus, non facit attentata quoad eum, qui non appellauit, nec causam commisit.*

2 *Appellatio interposita per vnum in parte, & partibus contra eum facientibus aduersarium non appellantem non iuuat.*

Appellatio interposita, & commissa in parte, & partibus &c. non facit attentata, quoad non appellantē.

QVADRAGESIMO quarto potest considerari limitatio † vt regula non procedat in appel-
1 latione interposita, & commissa per vnum in parte, & partibus, quatenus contra eum facienti bus, quia si is, qui non appellauit, nec causam cōmisit prætendat aliquid pendente appellatione fuisse attentatum, & instet pro reuocatione, videtur quòd non sit audiendus, quia si daretur reuocatio, vtique appellatio (vt præfertur limitatè interposita) esset alicuius effectus in fauorem e-
2 ius qui non appellauit, & eum iuuaret, † quod esse non debet, quia talis appellatio limitata partem non appellantem non iuuat, vt est doctr. gl. in l. ampliorem. in verb. iudicatis, de appel. quam refert, & aliis auctoritatibus comprobat nouissimè Osasc. in decis. Pedemont. 142. suprascriptæ, num. 27. & Franc. in c. si duobus, colum. 3. num. 9. vers. tertio quæritur, de appellat. cuius auctoritate, ita fuit aliàs tentum in vna Venetiarum monasterij, coram Nouato 24. Februarij 1548. vt est decis. in recoll. Put. 14. incip. commissio, sub rubr. de appel.

LIMITATIO XLV.

SVMMARIVM.

1 *APPELLATIO interposita post tres conformes, si in aliquo casu permittitur illa non facit attentata, nec impedit executionem.*

2 *Iudex cui fuit commissa causa appellationis post tres conformes non inhibet statim, sicut inhiberet aliàs si esset commissa simplex causa appellationis.*

Appellatio post tres conformes non facit attētata.

1 QVADRAGESIMO quinto † fallit regula in appellatione interposita post tres conformes, quamuis enim regulariter hoc casu non detur appellatio, vt in rubro, & nigro. C. ne liceat tertio prouoc. tamen si in aliquo casu datur appellatio, de quo per docto. ibi, & in clem. 1. de re iud. illa non impedit executionem, nec est locus remedio attentatorum, vt post Ioā. And. in c. ex parte, de testibus, & Io. de Imol. in dicta clemen. 1. in 6. notab. (qui ibi dicit esse casum) tradit Io. Crot. in consi. 101. viso. num. 11. & And. Barbat. in consi. 10. mihi videtur. column. 3. sub nume. 9. versic. præterea si dicatur. lib. 1. Quod & post Cardi. & Franc. in ca. tua, de appellat. annotauit etiam Manfred. dicto lib. 2. pract. conclusi. super attent. conclus. 166. Et pro limit. facit quod in simili vide
2 mus † quòd si appelletur post tres conformes, & causa appellationis committatur, tamen iudex appellationis non inhibet statim, sicut si esset aliàs simplex causa appellationis, vt est deci. Rot. 45. aliàs 346. si appelletur, de appel. in no. & secūdum hanc limitationē stante re iudicata ob tres conformes, fuit resolutum nō esse attentata, quæ fuissent gesta pendente appellatione ab vltima sententia interposita, in vna Bononien. bonorū in buscho coram Serafino 10. Iunij. 1569.

LIMITATIO XLVI.

SVMMARIVM.

1 *SCANDALVM vbi ex reuocatione attentatorū proueniret, tunc reuocatio cessat.*

2 *Exemplum in exhumatione corporis mortui appellatione pendente facta.*

1 QVADRAGESIMO sexto † limita, vt non procedat regula quotiescunque si fieret reuocatio eorum, quæ prætenduntur esse attentata pendente appellatione inde scandalumproue-
2 niret † vt potest poni exemplum in exhumatione corporis mortui appellatione pendente facta, vt sunt decisi. Rot. 8. aliàs 854. cum partes, vt lit. penden. in antiquis, & decisi. 1. aliàs 302. nota, de caus. possess. & propriet. in antiq. Quæ licet loquantur, de attentatis lite pendente ex identitate rationis, idem dici potest, quādo sumus in appellatione pendente, & specificè in materia appellationis eam ponit nouissimè Menoc. de recup. possess. remed. 17. nu. 36. vers. quæro octauo, ideo hanc limit. tene, & declara, prout latiùs diximus suprà in hac 2. parte, c. 4. de atten. lit. pend. limit. 13. princip. num. 4. & per totam.

Ratione scandali, non fit quandoque attētatorum reuocatio.

LIMITATIO XLVII.

SVMMARIVM.

1 *SENTENTIA lata per secundum iudicem pendēte appellatione à sententia lata per primum iudicē, etiam super eadem re, & inter easdem partes, valet, nec dicitur attentata, quando super eadem re fuit coram diuersis iudicibus (partibus non opponentibus) processum.*

2 *Appellatio etiam ab interlocutoria irritat sententiam ea pendente latam secundum aliquos.*

QVADRAGESIMO septimo ex not. per Antō. de Butr. post Compostel. in c. cum M. Fer- rarien. nume. 59. extra, de const. potest colligi ad
1 regulam, hæc not. limitatio † in qua pendente appellatione ab aliqua sententia potest ferri inter easdem partes, & super eadem re, alia & contraria sententia: Et talis secundæ sententiæ prolatio non subiicitur aliquo modo vitio attētatorum, quinimmo illam primam obtinens, potest se ex illa iuua

Sententia secūda lata pēdent. appel. à prima sententia, nō dicitur attentata in casu quo hic.

illa iuuare, si à secunda non fuerit appellatum, videlicet, quando partibus non opponentibus, fuit super eadem re per easdem partes corã diuersis iudicibus processum, nam si primus Iudex ferat sententiam,& ab illa appelletur,pendẽte hac appellatione,potest alius iudex proferre aliam sententiã,primę contrariam,& valet, nec dicitur attentare,vt per Compost.& Anton. vbi suprà.Quæ limitatio videtur admodũ notabilis
2 † cùm videamus aliàs,quòd sententia lata pendente appell.etiam ab interlocutoria dicitur attentata, & reuocanda,si credimus Frã.qui id dixit in c.interposita.sub nu.4.vers.8.limita, de appella.De cuius tamen dicti veritate latius diximus suprà in 9.sublim.1.limi.prin.huius regulæ. nu.106.Vnde si appellatio ab interlocutoria irritat sententiã postmodũ latã,multomagis debuisset irritare pendentia appellat.à diffinitiua.

LIMITATIO XLVIII.

SVMMARIVM.

1 *CONSVETVDO,vel statutum quòd lata sententia super aliquo beneficio,illa etiã pend.appell. mandetur executioni,& illam obtinens mittatur in possessionem,valet etiam ad excusanda attentata.*
2 *Dummodo talis consuetudo, & statutum sufficienter probetur,& nu.7.*
3 *Consuetudo potest tollere ea,quæ sunt de iure ciuili positiuo,prout videntur esse attentata.*
4 *Consuetudo potest dare, & tollere ab aliquo iurisdictionem.*
5 *Et quando est rationabilis tollit ea,quæ sunt iuris positiui.*
6 *Et aliàs consuetudo dicitur esse non leuis potestatis & multi,ac magni sunt illius effectus remissiuè.*

Cõsuetudo quandoque facit cessare attentata. Idẽ de statuto.

1 QVADRAGESIMO octauo nõ procedit regula suprà posita,†quando in loco vigeret consuetudo,vel statutum,quòd lata sententia super aliquo beneficio(à qua fuisset appellatum) ille in cuius fauorẽ fuisset lata etiã pend.appell. & illa nõ obstante esset immittẽdus in possessionẽ,vt ecclesiæ deseruiatur,& ne diutius vacet,vt de hoc in recollec.A.Aug.videtur esse decis.9. in cip.vacante,ad quod facit, quod fuit aliàs dictũ in vna Toletana Cappellaniæ corã D. meo Oradino,sub die 9.Iulij 1567. In qua ad excusandum attentata allegabatur prædicta consuetudo, & quãuis in casu, de quo ibi,non fuerit per domi-
2 nos admissa,†id tamen prouenit,quia per testes allegata consuetudo non probatur sufficienter: pręsupposita enim cõsuetudinis sufficiẽti probatione,etiam in illa Toletana,idem sentiebãt domini,quòd fuerat ante dictũ dicendũ in dicta de
3 cis.A.Aug.Pro qua facit,† quia & aliàs cõsuetudo,vt videmus potest tollere ea,quæ sunt inducta de iure ciuili positiuo,prout sunt attentata secundũ Manfre.post doct.in c.non solũ,de appell. in conclus.221.lib.2.pract.cõclu.super attenta.de quo nos latius diximus suprà in 1. part.in præfa
4 tione.nu.43.& iterũ nu.50.Hinc videmus,†quòd cõsuetudo põt dare,& tollere ab aliquo iurisdictionẽ,ad no.per gl.in verb.cõsuetudine.in c.Ro
5 mana.§.1.de appell.in 6.† & quando est rationabilis tollit ea,quæ sunt iuris positiui,vt no. doct. præsertim Abba.in c.si in gl.in verb.vilis.ext.de
6 consuetud. † & aliàs nõ est leuis potestatis ipsa cõsuetudo,& multi,& magni sunt illius effectus, de quibus habetur latè per And.Barbat.in cons. 40.lib.2.& in cõs.24.nu.8.& seqq.lib.4.& passim
7 per doct.De statuto verò videtur similiter idem posse dici ex his,quæ tenuerunt D. in vna Astoricen.S.Aug.corã Sarmiento 10. Decembris 1563. in qua allegabatur, quòd possessio capta pend. appell. non veniebat reuocanda tanquã attẽtata,quia statuto id permittebatur,quia(vt annotabat ibi Oradinus in suo voto) factũ constitutione permittente nõ dicitur attentatũ reuocabile.& quãuis domini ibi contrariũ senserint, illud tamen fuit prout expressè dixerunt, quia de statuto non apparebat, quasi tacitè sentientes, quòd si de statuto constaret contrarium fuisset firmandum.

LIMITATIO XLIX.

SVMMARIVM.

1 *APPELLATIONE interposita ab institutione de aliquo præsentato per ordinarium facta, si præsentatus & institutus capiat possessionem,dicitur bona secundum aliquos.*
2 *Contrarium tamen obtinuit in Rota,& ratio assignatur.nu.4.*
3 *Possessio capta per præsentatum regulariter cẽsetur attentata,si illam cœpit appellatione pendente.*
5 *Institutio præsentati facta extraiudicialiter ab ordinario habet vim sententiæ interlocutoriæ,si verò iudicialiter habet vim diffinitiuæ.*

Appellatio ab institutiõe præsentati non facit attentata secũdum aliquosquorum opi. reiicitur.

1 QVADRAGESIMO nono limita,† vt non procedat in appellatione interposita ab institutione de aliquo præsentato per ordinarium facta:si enim præsentatus,& institutus hac appellatione pend.capiat possessionẽ beneficij,possessio dicitur bona,quia talis appellatio non impedit appræhensionẽ possessionis beneficij, si credimus Lãber.qui id videtur dixisse in tract.de iure patro.in 5.arti.11.q.prin.2.part.2.lib.nu.2. ver. beneverũ,fol.337.Cuius auctoritas,licet nõ leuis
2 sit,præsertim in illa materia.† Quia tamen quando in cõtingentia facti fuit allegata in vna Neapolitana de Squillagiis corã D.meo Oradino de mẽse Decembris 1562. illa nõ fuit admissa,& per Dominos dictum, quòd eius lectura erat corrupta,prout senserãt etiam aliàs plerique ex dominis in vna Bituntina beneficiorũ corã R.de Rubeis,sub die lunæ 16.Iunij. 1561. ideo nec ego in proposito (de quo agimus) admittendam cen-
3 seo,† præsertim cũ habeamus claras resolutiones in hoc si in fauorem vnius ex præsentatis feratur sententia,à qua per alterũ sit appellatum, & ille pendẽte hac appellatione capiat possessionẽ,talis possessio cẽsetur attẽtata,vt latius diximus suprà,c.4.de atten.lite pend.in quinta illatione regulæ ibi positæ.nu.532.& multis seq.quibus adde,ita fuisse tentum in vna Lucan. parrochialis Caprioli corã Binario 8.Iunij 1571. Et re vera dum Lamberti.dicit institutum posse pendente appellatione ab institutione possessionẽ capere, loquitur quando institutio non habet vim diffinitiuæ, vt apertè colligitur ex his quæ

ponit idem ibi in articulo præcedenti, nũ.6.in fi.
4 †quo casu appellatio tanquam ab interlocutoria non debet facere attentata, vt pro regula fir mauimus suprà in 1.limit.princi.huius 12. ca.nu. 6. Et profectò doct. dum dicunt præsentatum pẽdente appellatione posse capere possessionem, loquuntur de appellatione extraiudiciali, vt colligitur, tam ex Lambert. vbi sup. quã ex no. per Franc. in d.c. constitutis. el 2. de appel. vbi tex. loquitur in appellatione extraiudiciali. Quod etiã apparet ex his quæ ponit Gemin. in ca. auaritiæ. colũ.5. vers. tertius quando fit. de elect. in 6. & ita etiam respondebatur ad doct. Abbat. in d.c. constitutis. cum allegaretur aliàs in vna Compostellan. coram Chissanen. 16. Februarij 1554. vt proce
5 dat, †quãdo ordinarius extraiudicialiter, & summariè instituit, quia tunc talis sententia super institutione censetur interlocutoria, & consequẽter appellatio ab ea interposita non facit possessionem postea captam esse attentatã, secus quã do ante institutionem lis pendebat super institutione facienda, & super beneficio, quia tunc sententia censeretur diffinitiua, quam distinctionem faciunt etiam doct. in dicto ca. auaritiæ, vt ibi per Gem. vbi suprà, & secuti eãdem sunt Domini in vna Astoricen. S. Aug. coram Sarmiento 10. Decembris, 1563.

LIMITATIO L.

SVMMARIVM.

1 *APPELLATIO quando est nulla, & inualida non facit attentata.*
2 *Quod tene fixum cordi dixit Vital. de quo hic.*
3 *Appellatione pendente nihil est innouandum.*
Dummodo Appellatio sit aliqua, vel saltem aliquabilis secundum Bald.
4 *Nullitas appellationis ex pluribus causis contingere potest, de quibus infrà proximè.*
Appellatio si non est friuola, & casus est appellabilis, potest tamẽ esse nulla, quia sit interposita per minus legitimam personam: & infrà num.41.
6 *Si per legitimã personam saltem non debito tempore. & infrà num.32.*
7 *Si debito tempore, non tamen coram iudice, & infrà num.171.*
8 *Si coram iudice, non tamen fuit expressa qualitas sententiæ, & personæ appellantis, & infrà nu.175.*
9 *Si expressio fuit ritè facta, saltem appellatio non fuit pura, sed conditionalis, vt infrà nu.179.*
10 *Si fuit pura, apostoli tamen non fuerunt legitimè petiti, vt infrà num.182.*
11 *Si apostoli fuerunt petiti, in aliquo tamen fuit ommissa forma statuti loci respectu iudicis ad quem, & infrà nu.192.*
12 *Si forma statuti fuit seruata, appellatio tamen fuit generalis ad omnes iudices, vt infrà nu.195.*
13 *Si appellatio non fuit generalis, ex eo saltem potest dici nulla, quia fuit appellatum ad inferiorem, & infrà nu.199.*
14 *Causa nullitatis ipsius appellationis illa primo allegari potest quòd fuerit interposita per minus legitimam personam.*
Persona ad appellandum minus legitima dicitur, puta seruus, filiusfamilias, Monachus, furiosus, excommunicatus, & alij, de quibus hic remissiuè.
16 *Audientia cui denegatur dicitur persona non legitima ad appellandum.*
17 *Secundum commu opin.*
Nisi fuerit denegata in agendo tantum, vt infrà nu. 19.
18 *Nulla dicũtur ipso iure gesta per eum cui à lege viua, vel mortua denegatur audientia.*
20 *Procurator reuocatus non censetur legitima persona ad appellandum.*
21 *Appellatio interposita per procuratorem vigore mandati, quod non erat bonum, neque sufficiens dicitur nulla.*
22 *Etiam si postea doceret, se habere aliud mandatum sufficiens.*
23 *Executio sententiæ aduersus quam fuit petita restitutio in integrum ad appellandum non reuocatur per viã attẽtati, etiã si ille fuerit postmodũ restitutus.*
24 *Decretum irritans licet liget etiam ignorantes in certis casibus, id tamen intelligitur quoad actus nullitatem non quoad aliàs pœnas.*
25 *Appellatio interposita per procuratorẽ, qui tamen suæ procurationis instrumentum parti non intimauit, an dicatur nulla.*
Et dicitur valida si ille verè erat procurator, vt infrà nu 28.
Etiam si præsumptiuè de mandato constaret, vt infrà nu.29.
26 *Defectus intimationis mandati videtur reddere appellationem nullam.*
27 *Intimatio mandati dicitur esse pars appellationis.*
30 *Appellatio licet sit interposita à procuratore eo tempore infra quod verè non potuit habere notitiã mãdati, nihilominus sustinetur, & si de bono iure appellantis constat, impedit sententiæ executionem.*
31 *Sindicus alicuius collegij an validè appellet, ita, vt eius appellatio faciat attentata?*
32 *Mandatum non requiritur speciale ad appellandũ, sed sufficit generale.*
33 *Etiam si procurator appellando posset aliquo casu facere dominum suum incidere in aliquam pœnam.*
34 *Statuto dictante, quòd indebitè appellans incidit in pœnã, potest nihilominus procurator generalis appellando facere dominum suum incidere in pœnam statuti.*
35 *Filius pro patre,*
Dominus pro vasallo,
Episcopus pro sua ciuitate, & subditis suis an appellare possint remissiuè.
36 *Terminus decem dierum datur à iure ad appellandum regulariter.*
37 *Appellatum fuisse non sufficit, nisi probetur fuisse intra decem dies appellatum.*
Aliàs appellatio dicitur nulla, vt infrà nu.44.
38 *Appellandi facultas non viuit vltra decem dies secundum Alex.*
39 *Terminus decem dierum, qui dantur ad appellandum, quomodo computentur.*
40 *Et dicuntur ab initio vtiles, & quo ad progressum continui.*
41 *Et computantur de momento ad momentum.*
42 *Secundum commu. opi.*
43 *Et incipiunt regulariter currere à prolatione, & recitatione sententiæ.*
45 *Acceptasse beneficium probare non sufficit, nisi etiam probetur acceptatum fuisse intra mensem, qui datur ad acceptandum.*
46 *Consanguinitatem probare non sufficit, nisi etiam gradus consanguinitatis probetur.*

Appella

47 *Appellatio regulariter intra decem dies interponi debet à d e re. itationis sententiæ de momento ad momentum computandos alias est de iure nulla.*
48 *Appellatio post decem dies interposita non dicitur esse secundum leges.*
49 *Immo dicitur nulla.*
50 *Adhæsio quæ fit quãdoque ipsi appellationi, vt valeat, debet etiam ipsa fieri intra decem dies.*
51 *Etiam si quis semel adhæsisset, & postquam illi adhæsioni renunciauerat, velit iterum adhærere, quia, & hanc secundam adhæsionem facere debet intra dictos decem dies.*
52 *Adhæsio facta appellationi extra decem dies, licet non valeat ad fauorem adhærentis, in eius tamen odiũ, & vt aliqua pœna astringatur bene valet.*
53 *Ratificatio quoque appellationis debet infra decẽ dies datos ad appellandum fieri, aliàs non valet.*
54 *Licet aliqui voluerint quòd valeat etiam extra dictũ tempus, dũmodo fiat intra decem dies à die scientiæ.*
55 *Appellationis ratificatio extra tempus decem dierũ facta valet in præiudicium ratificantis.*
56 *Supplicatio & querela etiam ipsa est infra decẽ dies principi offerenda, & in hoc æquiparantur, vt infrà, nu. 59.*
57 *Appellatio & supplicatio regulariter non ambulant paribus passibus.*
58 *Recursus, & supplicatio non censentur prohibita, quando appellatio prohibetur.*
60 *Supplicatio intra decem dies est offerenda ad effectũ consequendi commodum fideiussionis, eo casu præstandæ.*
61 *Supplicatio etiam extra decem dies offerri potest, quando per eam cogitur ad reuocandum grauamen extra iudicialiter illatum.*
62 *Querela, & supplicatio etiam extra decem dies offerri potest, quando agitur ad retractationem decius statuti, quod quis prætenderet in odium suum tanquam particularem personam fuisse factum.*
63 *Dummodo fiat intra annum.*
64 *Appellatio non solùm à diffinitiua, verùm etiam ab interlocutoria debet intra decem dies regulariter interponi.*
65 *Etiam si simus in interlocutoria puta à reiectione exceptionis.*
66 *Nisi post primam tacitam reiectionem fuerit denuo secunda facta instantia pro admissione, & iterum fuerit reiecta, quoniam hoc casu appellari potest etiamsi lapsi essent decem dies à prima tacita interlocutoria.*
67 *Appellatio ab aliquo actu per iudicẽ facto potest etiã extra decem dies interponi quando ille actus non habet vim sententiæ.*
68 *Quod dictum dicitur esse notandum, & non esse alibi secundum Mil.*
69 *Iudicis non omnis vox est sententia.*
70 *Sententia quando non transit in rem iudicatam potest etiam extra decem dies appellari.*
71 *Cautela, vt quis possit etiam extra decem dies appellare, illa datur, vt quis non appellet à grauamine sed illud reuocari petat, & à non reuocatione potest etiam post lapsum decem dierum appellare.*
72 *Appellatio post decem dies etiam de consensu partiũ interponi validè non potest.*
73 *Consensu partis videtur substineri appellatio, quæ aliàs esset nulla, quia friuola.*
74 *Appellatio extra decem dies interposita, etiã si fuerit (puta per adhærentem) prosecuta non conualescit.*
75 *Sententia lata super appellatione extra decem dies interposita est nulla, etiam si super tali appellatione ambæ partes sponte & scienter processissent.*
76 *Tempus prosequendi appellationem non currit, quamdiu ex expresso partium consensu pendet inter eos compromissum.*
77 *Compromissum inter partes factum non retardat cursum decem dierum ad appellandum, vt post illos validè possit appellari.*
78 *Licet aliàs casu eueniente in ciuitate Lucana fuerit seruatum contrarium.*
79 *Inopia, & iustum impedimentum licet excuset à prosecutione appellationis, non tamẽ excusat ab illius interpositione.*
80 *Dominus qui fuit absens in prolatione sententiæ tenetur regulariter appellare intra decem dies à recitatione sententiæ, si pro eo interfuit eius procurator, vel fuit verus contumax.*
81 *Quod dictum exclamat Imola, vt hic.*
82 *Illudque omnes tenent.*
83 *Contumacia procuratoris nocet domino.*
84 *Procurator potest nõ appellãdo præiudicare domino. Præterquã in causis arduis, puta matrimonialibus, vt infrà nu. 92.*
85 *Procuratoris contumacia non nocet domino, quando ille non est soluendo, remissiuè.*
86 *Et ita aliàs fuit decisum in contingentia facti.*
87 *Dominus, quando procurator qui non appellauit, non est soluendo auditur per viam restitutionis secundum aliquos.*
88 *Licet alij cõtrarium senserint, nisi dolus procuratoris (probetur.*
89 *Etiam si ille aliàs cõiter fuisset reputatus diligens.*
90 *Dominus licet habeat regressum contra procuratorẽ suum, qui non appellauit, quando est soluendo, fallit tamen quando etiam dominus habuisset notitiam sententiæ, & non appellasset.*
91 *Minúsque à tali sententia poterit appellare post decem dies, etiam si procurator non esset soluendo.*
93 *Terminus decem dierum ad appellandum currunt domino à die scientiæ ipsius procuratoris, nec vltra requiritur scientia domini.*
94 *Dominus an in dubio præsumatur habere scientiam, eorum, quæ per suum procuratorem geruntur.*
95 *Scientiam eorũ quæ per suum procuratorẽ facta sunt, non præsumitur dominus habere, quando si cõtra fecerit incideret in aliquam pœnam.*
96 *Interpretatio stricta est facienda, quando agitur de faciendo aliquem incidere in pœnam.*
97 *Probare fuisse appellatum infra decem dies nõ sufficit, etiam si fieret per confessionem appellati.* *Contrarium videtur verius, vt infra nu. 99.*
98 *Confessio partis plurimum attendi solet.*
100 *Præsumitur quis potius proprias quã alienus res velle curare, & quilibet præsumitur diligens, & sibi velle acquirere.*
101 *Ignorantia præsumitur in his, quæ sunt facti secus in his, quæ sunt iuris.*
102 *Appellatum fuisse intra decem dies probari non dicitur etiam si appellans paratus sit iurare, qualiter ille intra dictum tempus appellauit.*
103 *Probatio per iuramentum, licet in multis casibus admittatur, hoc tamen casu reiicitur.*
104 *Appellari intra decem dies à prolatione sententiæ, debet etiam à sententia conditionali, absque eo, quòd expectetur implementum dictæ conditionis.* *Præterquam in sententia censurarum, vt infra numero 108.*

105 Cōditionalis actus ante implementū nihil ponit in esse.

106 Etiam si simus in decreto irritanti, quod aliàs solet ignorantes ligare.

107 Sententia conditionalis etiam pendente conditione dicitur aggrauare.

109 Restitutus ad appellandum debet intra decē dies post restitutionem appellare, & isti decem dies incipiūt currere à die sententiæ latæ super restitutione ad appellandum.

110 Arbitri sententia, & ipsa emologatur, nisi infra decē dies ab ea reclametur.

Præsertim in arbitro statutario, vt inf. nu. 112.

111 Secus est in laudo arbitratoris, à quo etiam vsque ad 30. annos reclamatur.

113 Secundum commu. opi.

114 Intimatio appellationis coram honestis viris interpositæ, est etiam intra decem dies facienda.

115 Itineris arreptio, ac nuncij ad Papam missio, & illius intimatio est similiter intra decem dies facienda.

116 Paupertas non excusat ab appellando, sed à prosequendo remissiuè.

117 Nisi essemus in appellatione in scriptis,

118 Appellari post decem dies non potest etiā ab actu quē iudex etiam post decem dies faceret, si ille erat in executionem sententiæ antea latæ.

119 Condemnatus qui intra decem dies à sententia non appellauit, si post 10. dies citatur ad videndum se declarari condemnatum, ab hac etiam citatione, & monitione non potest appellare post lapsum decem dierum à prima sententia, licet de hoc videatur dubitandum, vt infrà. nu. proximo, in fi.

120 Pronunciatio si fiat de exequendo sententiam antea latam non potest ab ea appellari, si ab illa sententia non fuisset antea intra 10. dies appellatum.

121 Appellatio generalis ad competentem iudicem, vel alternatiua sustinetur.

122 Secundum commu. opi.

123 Iudicis tamen declaratio est intra 10. dies facienda.

124 Nisi appelletur ab eo, qui non cognoscit in superiorem nisi Papam, &

125 Nisi in appellatione adsit clausula videlicet, optione ram quo appellationem prosequi maluerit sibi retenta.

126 Fiscus quoque debet intra decem dies appellare, aliàs appellatio dicitur nulla.

127 Decem dies qui solent dari ad appellandum currunt etiam apposita nullitate.

128 Attentata post inhibitionem reuocantur etiam si emanauerit vigore appellationis post decem dies interpositæ.

Licet aliqui contrarium senserint, vt infrà. nu. 130.

129 Iudex à quo licet procedere regulariter possit, quando appellatio non est legitima, si tamen fuit inhibitus non potest.

131 Grauamen vbi est successiuum puta carceratio, & assignatio loci non tuti, potest etiam post decem dies ab illato grauamine validè appellari.

132 Grauamen quando est successiuum semper dicitur esse in fieri, & grauatus semper dicitur esse infra decē dies datos ad appellandum.

133 Nisi quis appellaret specificè à grauamine iam (puta per mensem) præterito quia tunc malè appellaret, cùm respectu præteriti non dicatur verè esse infra decem dies. item

134 Nisi Iudex vltra illationem grauaminis, etiam pronūciet carcerationem iustam, vel locum tutum, quia tunc debet intra decem dies à tali pronuncia appellare. item

135 Nisi verba dispositionis concedentis appellationem sint fundata in causa tractatus successiui, & reiterabilis, secus si ex causa momentanea. Item

136 Nisi condemnatus fecerit antea actum denotantem sententiam inferentem grauamen successiuum videri iustam.

137 Appellatio extraiudicialis, puta ab electionibus, postulationibus, prouisionibus, & similibus potest etiam post decem dies interponi ab illato grauamine.

Licet aliqui contra, vt infrà, nu. 139.

138 Dummodo sit intra decem dies à die sententiæ.

140 Nisi tamen grauamen à quo extraiudicialiter appellatur haberet vim sententiæ diffinitiuæ, vel interlocutoriæ.

141 Confirmatio electionis obtinet vim sentētiæ, & ab ea debet intra decem dies appellari.

142 Contumax fictus non arctatur ad appellandum intra decem à recitatione sententiæ, sed notitiæ, prout sunt,

Citatus ad domum, vt nu. 143.

Citatus per edictum. nu. 144.

Citatus in loco beneficij. nu 145.

Condemnatus per audientiam literarum contradictarum. 146.

Nisi totaliter condemnatus fuisset antea citatus personaliter, procuratoresque constituerit per quorum absentiam fuerit condemnatus, vt numero 147.

Quo casu per restitutionem in integrum talis audietur. 148.

149 Dominus quoque diceretur fictus contumax, si illius procurator, qui fuerat ad sententiam verus contumax non fuisset antea effectus dominus litis.

150 Citatus à Iure similiter dicitur fictus contumax ad suprà dictum effectum.

151 Citatio iuris non debet minus operari, quàm citatio hominis.

152 Ignorantia præsumitur in absentibus.

153 Ignorans semper est infra tempus appellandi.

154 Contumax fictus in casibus suprà enumeratis non appellat post decem dies, si citatus (vt suprà) habuerit scientiam citationis, & venire contempserit.

155 Fictus contumax ob contemptum iudicis efficitur verus contumax.

156 Scientia citationis ad sententiam in citato præsumitur, si vltra citationem factam ad domum, ipsa quoque sententia fuerit ad domum intimata.

157 De quo dicto facit festum Bald. de quo hic.

158 Scientia sententiæ debet esse talis, vt quis sciat eam latam, & sic latam.

159 Sententiæ fides est facienda per publicum instrumentum.

160 Intimatio sententiæ debet esse talis, vt per eam quis sciat eam latam, et etiam sic latam, quando fit intimatio per partem.

161 Secus si fiat auctoritate Iudicis, quia tunc sufficit tantum intimare sententiam esse contra se latam, licet tenor non inseratur.

162 Intimatio sententiæ non videtur necessaria, quando pars haberet sententiæ, & tenoris illius aliunde notitiam, remissiuè.

163 Contumax in dubio præsumitur fictus, non verus.

164 Appellatio interposita post decē dies valet si hoc statuto, aut consuetudine sit permissum.

Statutum

165 *Statutum, & cõsuetudo inducere potest, vt etiã post decem dies possit appellari.*
166 *Reductio ad arbitrium boni viri à laudo arbitratoris licet videatur species appellationis, potest tamẽ vsque ad 30. annos peti.*
167 *Secus in laudo, & sententia arbitri.*
168 *Tertius potest appellare post decem dies à die sententiæ, dummodo intra decem dies à die notitiæ.*
169 *Venditor à sententia contra emptorem lata potest appellare intra decem dies à die scientiæ.*
170 *Etiam si sciuerit causam agi.*
171 *Scientia litis non sufficit, sed requiritur scientia sententiæ, ad hoc vt currat tempus ad appellandum.*
172 *Tempus ad appellandum, vt currat, intelligitur, dummodo fuerit habita copia Iudicis, & appellans habuerit facultatem illum adeundi.*
173 *Et sufficit habuisse copiam, vel Iudicis à quo, vel ad quem.*
174 *Iudicis copia haberi dicitur cum ille in publico se ostendit.*
175 *Appellatio à delatione iuramenti etiam post decem dies interponi potest.*
176 *Appellatio à sententia excommunicationis conditionaliter lata, etiam post decem dies interponi potest.*
177 *Tempus appellandi à sententia excommunicationis conditionali non currit à die prolationis sententiæ, sed existentis conditionis.*
178 *Appellatio in dubio præsumitur interposita infra decem dies à die scientiæ secundum aliquos.*
179 *Quamuis hæc opi. videatur parum tuta.*
180 *Qualitas hæc intrinseca, quòd quis appellauerit infra decem dies est probanda.*
181 *Probatio vbi requiritur non sufficit præsumptio.*
182 *Appellatum fuisse infra decem dies nõ videtur in dubio præsumi.*
183 *Appellatio vbi permittitur à die scientiæ, gesta post sententiam ante interpositionem appellationis non veniunt tanquam attentata reuocanda, sed beneficio iustitiæ.*
184 *Appellatio debet interponi coram Iudice à quo, aliàs dicitur nulla.*
185 *Nisi adsit iusta causa.*
186 *Dummodo potuerit haberi copia Iudicis.*
187 *Alias sufficit appellare coram honestis viris.*
188 *Appellatione interposita debet in ea exprimi qualitas sententiæ à qua appellatur, & qualitas, & nomen appellantis.*
189 *Appellatio regulariter debet continere nomen appellantis, appellati, Iudicis à quo, & ad quem, super quo, & causam quare appellatur.*
190 *Nomen appellati si in appellatione omitteretur, nihilominus appellatio sustinetur.*
191 *Immo etiam si falsum nomen appellati fuisset expressum, appellatio sustinetur.*
192 *Appellatio regulariter debet esse pura.*
193 *Cõditionalis appellatio nihil ponit in esse. & ideo processus super ea ante impletam conditionem factus dicitur inualidus.*
194 *Appellatio nulla non facit attentata.*
195 *Apostoli si non fuerint petiti, appellatio dicitur nulla.*
196 *Et debent peti instanter, & instantissimè.*
197 *Nec sufficit sola petitio, sed dato per Iudicem termino Iuris aut alio, tenetur appellans pro illis intra terminum præfixum redire.*
198 *Alias si non redierit, censetur appellationi renunciasse.*
199 *Et ita fuit alias iudicatum.*
200 *Etiam si ab huiusmodi quoque termini præfixione appellasset, &*
201 *Etiam si Iudex ad quem in citatione per eum decreta narraret apostolos fuisse à Iudice à quo obletos.*
202 *Apostoli dicuntur esse pars, & de substantia appellationis.*
203 *Appellatio non dicitur nulla, quando etiam non petitis apostolis Iudex illi detulit.*
204 *Appellans nõ rediens pro apostolis non censetur appellationi renunciare, si in termino iuris causam appellationis committi fecerit.*
205 *Statuti forma in appellando ommissa appellatio dicitur nulla.*
206 *Appellatio vbi est interposita sine debita forma, attentata post eam non reuocantur.*
207 *Statuto dictante, quòd appellatio debeat interponi intra illam diem, qua profertur sententia, potest tamen non obstante statuto intra decem dies qui dantur de iure communi appellari, si ad principẽ appelletur.*
208 *Appellatio generalis dicitur nulla.*
209 *Appellatio debet fieri nominatim ad talem iudicem.*
210 *Nisi fuisset dictum ad competentes Iudices, secundũ commu. opi.*
211 *Et hoc casu debet infra decem dies nominatim Iudicẽ declarare, & appellatio intimari illi iudici, quẽ ex competentibus appellans elegerit.*
212 *Appellatio interposita ad maiorem Iudicem est nulla, & non secundum leges.*
213 *Inhibitio emanata vigore appellationis, quæ esset ex aliqua ex supradictis causis nulla, facit attentata.*
214 *Nisi nullitas proueniret ex ommissione formæ per statutum in apellando introductæ secũdum aliquos.*

QVINQVAGESIMA limitatio sit(& hæc ge
neraliter, & latior cæteris est, & diligentius
attendenda, quia multæ aliæ, quæ possent dari
pro diuersis limitationibus, ne numerus in infi-
1 nitum crescat, placuit sub ista complecti)† vt nõ
procedat, quando appellatio esset nulla, & inua-
lida, quia tunc gesta ea pendente non dicuntur
attentata, vt no. Franc. in capitulo vt debitus. nu
mero 47. de appell. Guid. Pap. decis. 213. statuta.
numero sexto. & decis. 436. in titulo de appell. n.
21. & in cons. 124. circa materiam. numero 3. vers.
ad secundum, & in tracta. de appell. q. 12. num. 18.
Vant. in tracta. de nullit. quãdo, & intra quæ tẽp.
numero quadragesimooctauo, & de nullit. ex de
fectu Iurisd. ordin. n. 142. Vit. de clausul. in clausu
la, nil nouar. appell. pend. nu. 4. vbi post Io. Mona
ch. in c. cupiẽtes. §. de viginti. de elect. in 6. inquit
2 formaliter† vnum tene fixũ cordi, quòd si petun
tur attentata reuocari, & pars opponat, & dicat
appellationem nullam, seu non tenere, & de hoc
possit incontinenti docere, tunc nulla debet fie-
ri reuocatio attentatorum: & vltra prædictos fa.
quòd subtiliter, & eleganter posuit aliàs Bald. in
cons. 367. ad euidentiam. in prin. libro 1. vbi forma
3 liter dixit† quòd appellatione pendente nihil de
bet innouari, dummodo appellatio sit aliqua, vel
(vt ita dixerim) aliquabilis: Quibus adde Stefan.
Aufr. in addit. ad decisione Tolos. vltimam cir-
ca med. Soci. in cons. 45. visa. sub nu. 13. vers. octa-
ua dubitatio. lib. 1. & post Soci. vbi suprà. Natta
in consil. 606. approbo. num. 3. lib. 3. & Paris. cons.
108. de bono iure. num. 26. lib. 1. Sed antequã vlte

rius in hac limitatione progrediamur, aduertẽdũ eſt, quòd nullitatem appellationis in propoſito accipimus, & de illa appellatione intelligim⁹, quæ eſt nulla, non ex eo, quia ſit prohibita à Iure, vel ab homine (quia hæc duo capita ob eorũ latitudines, particulares, & de per ſe deſiderant limitationes, & de prima dicem⁹ abundè in quinquageſima tertia limit. prin. & de ſecunda diximus ſuprà limit. 9. prin. per totam. Nec de illa, quæ eſt nulla, quia friuola, & fruſtratoria, quia, & hanc ex eadem ratione particulariter explicauimus ſuprà in limit. 6. prin. per totã. Sed de illa appellatione intelligimus, quæ præſuppoſito, quòd potuerit interponi, quamuis non ſit friuola, aut fruſtratoria, ex aliqua alia tamen cauſa eſt nulla:
4 †& ad propoſitum de quo agitur nouem videntur poſſe conſiderari caſus, ſiue cauſæ, ex quibus appellatio poteſt effici nulla (ex quarum ſingulis poterunt quaſi totidem exceptiones non inutiles in practica colligi ad impugnandas quando que prætenſas appellationes, & conſequenter ad excuſanda attentata) Quæ ſucceſſiuo ordine, quaſi per gradus aſcendentes materiam huius quinquageſimæ limitationis plenè, & integrè cõ

Nouẽ cõſiderãtur cauſæ ex quib⁹ appellatio redditur nulla.

5 plectentur, & ſunt iſtæ, † quia ſi appellatio non eſt friuola, & caſ⁹ eſt appellabilis poteſt eſſe nulla, quia ſit interpoſita per minus legitimam perſonam, & conſequenter nulla.
6 †Si fuerit interpoſita per legitimam perſo-
7 nam, non tamen debito tempore.† Si in tempo-
8 re, non coram Iudice.†Si coram Iudice, qui pronuntiauit, non fuit tamen expreſſa legitimè qualitas ſententiæ, & perſonæ appellantis. † Si ex-
9 preſſio fuit ritè facta, ſaltem non fuit pura, ſed cõ
10 ditionalis.† Si pura non tamen fuerunt petiti le
11 gitimè apoſtoli.†Si apoſtoli fuerunt petiti, in aliquo tamen fuit ommiſſa forma ſtatuti loci, reſpe
12 ctu Iudicis ad quem.†Si forma fuit ſeruata, fuit tamen appellatio generalis ad omnes Iudices.
13 †Si non fuit generalis, ex eo tamen, quod fuit appellatum ad inferiorem Iudicem, appellatio poteſt infringi, & meritò dici nulla: Hinc ad ſingularũ harũ cauſarũ declarationem deſcendamus.
14 Prima †Igitur cauſa nullitatis ipſius appellationis illa allegari poteſt, quòd appellatio fuit interpoſita per minus legitimam perſonam, & quòd talis appellatio ſit nulla, & non faciat attentata eſt deciſio Rot. 30. aliàs 190. quo ad reuocationem. de appell. in no. & tradit in terminis noſtris attentatorum nouiſſimè Port. Imolen. in conſil. 172. poſterioris. numero quarto, libro
15 quarto.†Minus autem legitima perſona in propoſito illa diceretur, quæ non poſſet eſſe in Iudicio, puta ſeruus, filius fam. monachus, furioſus, excommunicatus, & alij, quos eleganter enumerat Vant. in tract. de nullit. in tit. de nullit. ex defect. inhabil. ſeu mandati. compar. numero quinto, & ſeqq. & per totum quia ſi iſtis denegatur iudicium, ergo, & appellatio quæ eſt pars iudicij:
16 †Similiter & is diceretur minus legitima perſona, cui in aliquo caſu denegaretur audientia, & hoc caſu nõ darentur attentata, cũ nec is appellare poſſit, vt poſt Bart. Cæpoll. in conſ. 64. colu. prima, in fin. notat Manfred. dicto libro ſecundo practic. concluſ. ſuper attẽtat. cõcluſ. 188. de quo latiùs per Vant. in dicto tract. de nullit. ex inhabil. & defect. mand. numero 53. vbi poſt Alexan.
17 in leg. 1. §. ſublata. ff. de trebell. †teſtatur hanc eſſe
18 communem opi.†quòd geſta per eum, cui à lege viua, vel mortua denegatur audientia ſunt ipſo iure nulla. Præmiſſa tamen de denegata audientia ſunt ſanè intelligenda de eo cui ſit audientia denegata, tam in agendo, quàm in excipiendo, & ſe defendendo, tunc enim cenſetur prohi-
19 bita etiam appellatio † ſecus ſi tantum in agendo, vt eleganter declarat Franc. in rubr. de ap-
20 pel. numero ducenteſimoquinto.†Idem etiã dicitur ſi appellatio ſit interpoſita per procuratorem reuocatum, ad no. per Bart. in l. ambitioſa. C. de decret. ab ordi. facien. Crau. conſ. 54. nu. 5. li.
21 primo.†Vel vigore mandati, quòd non erat bo
22 num neque ſufficiens,†etiam ſi poſt modum doceat ſe habere aliud mandatum ſufficiens, vt fuit tentum in vna Meliten. corã Fabio ex no. per Roma. in conſ. 496. & Fely. in cap. cum ex officij. de præſcriptio, vt eſt deciſio in recollect. Acchil. de graſſ. 10. incip. appellatio aſſerentis. ſub rubrica, de appell. vbi inquit, quòd ita in dicta Meliten. fuit tandem tentum, & poſtmodum in multis aliis cauſis. Ex quo inferri videtur, quòd ſi huiuſmodi ſententia à qua non fuit legitimè appellatum ſit mandata executioni antequam fuerit doctum de bono, & ſufficienti mandato, talis executio non cenſeatur attentata, ſecundum regulam præſentis limitationis, Sed an producto poſtmodum bono mãdato illa executio veniat retractanda? Et non eſſe reuocandam dicendũ videtur, quia fuit legitimè facta, cum nulla fuerit legitima appellatione ſuſpenſa per regulam
23 leg. factum legitimè. de reg. iur. in 6. ſicut † enim & aliàs videmus, quòd executio ſententiæ aduerſus quam eſt petita reſtitutio in integrum ad appellandum non reuocatur per viam attentati etiam ſi fuerit reſtitutus, vt eſt deciſio Rotæ 62. aliàs 446. ſi lata. in princip. de appellat. in no. ita nec iſta reuocari debet, etiam ſi poſtea producatur bonum mandatum. Nec obſtat, quod de ſtilo dominorum ſuperueniens productio boni mandati ſoleat validare proceſſum antea cum huiuſmodi procuratore facto, quia termini ſunt diſpares, & militat diuerſa ratio, ſi quidem ibi ſumus in fauorabilibus, & agitur de validitate actus, pro qua eſt facienda interpretatio, hic autem ſũmus in odioſis in faciendo incidere in pœnas attentatorum eum, qui obtinuit fieri executionem, & Iudicem qui executus eſt, qui vltra pœnam nullitatis ipſius executionis, alias quoque pœnas incurrerent, puta refectionis expẽſarum, reſtitutionis fructuum, & ſimilium, quæ præſuppoſita executione attentata habent locũ contra attentantes, de quibus fuſius diximus infrà, in 3. parte capit. 31. de pęnis attentatorum, per tot. Et quod quoad actus validitatem, & incurſum pœnæ diuerſa militet ratio fa. quòd in caſu, e conuerſo aliàs dicitur, quòd licet conſti-
24 tutio habens decretum irritans, †liget etiã ignorantes ſi contrauenerint, tamen illud intelligitur, vt liget ad effectum, vt actus contra eum factus ſit nullus, non autem quoad pœnam, vt eleganter declarat Staſil. de liter. grat. & iuſtit. in §. octaua forma. ſub numero 8. foli. 112. ſecundum paruam impreſſionem. Quid autem ſi appel-

latio sit interposita per eum, qui verè erat procurator, sed procurationis instrumentum parti non intimauit, an appellatio valida censeatur?
26 & quamuis videretur dicendum† quòd defectus intimationis haberet reddere appellationem
27 nullam† ex quo intimatio huiusmodi dicitur esse pars appellationis. Egid. decisione 58. intimatio: nihilominus in vna Salamantina portionis
28 20. Ianuarij. 1547. † in contrariam sententiam inclinauerunt domini, videlicet, vt sufficiat eum
29 verè fuisse procuratorem† etiam si de mandato præsumptiuè constaret, ex eo, quia esset insertum in aliquo alio instrumento, vt est in recollect. Peregrin. Fabi. decisione secunda, alias 24. in
30 cip. in vna Salamãtina. Quid etiam† si verè erat procurator factus sub die 26. Aprilis, & appellauit prima die Maij, quo medio tempore verò similiter non potuerat habere notitiam mandati, an appellatio substineatur? & Domini in vna Gerund. parochialis de blaues coram Robusterio 15. Iunij 1565. senserunt, quòd is, pro quo fuerat appellatũ audiretur, & si de illius bono iure cõstaret impediretur executio, aliàs secus. Quid
31 †etiam de appellatione interposita per sindicũ alicuius collegij, an faciat attentata? & Domini in vna Maioricen. commutationis voluntatis coram Chissanen. 17. Maij. 1557. videntur tenuisse pro attentatis, licet deinde 28. eiusdẽ mensis nõ videantur, id absolutè firmasse.

Quamuis autem procurator, vt validè possit
32 appellare, debeat habere mandatum† non tamẽ requiritur speciale, sed sufficit generale ad lites
33 †etiam si procurator appellando posset aliquo
34 casu facere dominum incidere in pœnam† puta stante statuto, quòd indebitè appellans incidat in pœnam, vt fuit pulchra consideratio Aug. Bero. in consil. 114. circa numero nono, & seq. libro
35 tertio. An† autem filius pro patre, vel dominus pro vassallo, vel Episcopus pro sua ciuitate, & subditis suis possint appellationem interponere habes remissiuè apud Guid. Pap. in tract. de appell. quæst. 19. vigesima & vigesimaprima. Quòd si contingat appellationem per legitimã quidem personam fuisse interpositam, sed tamen non de-
36 bito tempore, videlicet intra decẽ dies†, qui dãtur ad appellandum, d. authen. hodie. C. de appell. cum simil. etiam hoc casu appellatio reputabitur nulla, & erit iuxta præmissum ordinem

Secunda causa nullitatis) certũ est enim,
37 †quòd non sufficit appellatum fuisse, nisi probetur fuisse appellatum intra dictos decẽ dies. Rot. decis. 30. aliàs 190. quoad reuocationem, de
38 appell. in no. †nam (vt dicit eleganter Alexan. in cons. 95. visis, sub numero septimo, libro secũdo) facultas ista appellandi non viuit vltra decem
39 dies: † Verùm quia isti decem dies, non semper, & vniformiter accipiuntur, operæ preciũ est, vt ante omnia intelligamus, quomodo computen-
40 tur: Sciendum est ergo† quòd isti decem dies dicũtur esse ab initio vtiles, & quoad progressum continui, secundum gloss. in cap. concertationi. in verb. sciuerit, de appellation. in 6. & not. per glo. & docto. omnes in capitul. biduum. 2. quæst. 6. & in l. prima. §. biduum. ff. quando appellan. sit. Felyn. in capitulo quoad consultationem, numero 37. de re iudic. Rot. decision. 2. aliàs 49. si feratur, in princip. de dolo, & contumac. in no. & decisione quadragesimasexta, alias 500. si feratur,
41 de appellat. in antiq. † & computatur de momẽto ad momentum, secundum gloss. in dicto cap.
42 concertationi, & doctor. in supradictis locis†, & est commun. opin. de qua testatur Alexand. (seu mauis collegium Patauinum) inter consil. Alexand. 87. nos doctores, numero primo, libro secũdo. Felyn. in dicto cap. quo ad consultationẽ. di-
43 cto numero 37. † Et regulariter incipiunt currere à prolatione, & recitatione sentẽtiæ, ad not. per doctores in authẽt. hodie. C. de appellation. & in dicto capitulo biduum. 2. quæstione sexta. & præsertim Paris. in addit. ad Bartol. in dicta authent. hodie qui latè hoc prosequitur, & Ioan. de Ana. (qui alios multos ad hoc citat) in consil. 93. viso processu, columna penultim. versicul. venio nunc ad inuestigandum, & post eum Andr. Tiraquell. de vtroque retract. §. 1. gloss. 11. numero 20.
44 † Adeo quòd regulariter infra dictum tempus appellatio interponi debet aliàs erit nulla, secundum Rot. dicta decisione 30. aliàs 190. quoad reuocationem, de appellat. in no. & decisione secũda. aliàs 125. sufficit, de concess. prębẽ. in no. & decisione 13. aliàs 94. de concess. præben. in antiq. in finalibus verbis. Mil. in verb. attentata, post appellationem si petuntur, versiculo 16. folio 30. Alexand. in d. consilio 87. & videtur text. in capitulo significauerunt, de testib. in capitulo Romana. §. si verò, de appellat. in 6. & ibi Io. And. & per dicta iura Specul. in titul. de appellationib. §. de officio. col. final. versic. item quæritur si constat per testes, quem refert Franc. in c. 1. numer. 11. de appell. & post eum Felyn. in cap. quoad consultationem. numero 35. de re iudi. vbi alleg. Compostell. dicentem se ita obtinuisse, atque etiam alle-
45 gat simile de acceptatione beneficij † quòd nec sufficit probare acceptationẽ beneficij, nisi probetur, quòd infra mensem fuerit facta, iuxta clemen. 1. de concess. præben. quamuis in hoc de acceptatione contrarium sit verius, vt constat ex dictis decisione 3. & 13. proximè allegatis, & post nonnullos ex suprà allegatis, tradit etiam Andr. Tiraquel. in tract. de vtroque retract. §. 1. glo. 16.
46 numer. octauo, firmans id ex hoc in simili† quod non sufficit probare consanguinitatem, nisi etiã probetur gradus ipsius consanguinitatis. Et quoniam conclusio ista (sicut est in se difficilis) ita etiam non est perpetua, quamuis multa circa eã dici, & disputando cumulari possent, eam tamẽ ommissis disputationibus, & diuersarum opinionum relationibus, pro faciliori intelligentia, per viam regulæ, & limitationum perstringemus: sit itaque

Appellatio vt valeat debet interponi intra decẽ dies. Quod Ampliatur decẽ & nouẽ modis, Limitatur etiã decẽ, & Declaratur duobus modis.

47 Regula, † quòd appellatio debet omnino interponi infra decem dies à recitatione sententiæ de momento ad momentum computandos, aliàs est de iure nulla, & non deuolueret. Rot. decis. 3. aliàs 11. fuit dubitatũ. in 2. addit. in princip. de appellat. in no. nec sufficit ꝓbare fuisse appellatũ, nisi ꝓbetur fuisse appellatũ infra decẽ dies per supradicta: quibus adde Sigismũd. Loffred. in cõs. 20. in causa mota. nũ. 13. Quæ regula probat
48 per omnia suprà proximè allegata† & præsertim quia appellatio post decem dies, non dicitur esse secundum leges, vt est glo. in l. pręsens. ff. de re
49 iud. † & dicitur esse nulla. Blanc. in tract. de

compro

compromiss. quæstione 4.numero 89. quod etiam posuit Minsinger. singul. obseru. centuria 3.decis.15.incip. circa appellationem. Quam regulam.

AMPLIA

50 Primò † vt idem procedat etiam in adhæsione facienda ipsi appellationi, adhærētes.n.debēt infra decem dies pro suo interesse adhærere, ad no.per glos.in verb.adhærentes, in cap.vt circa, de elect.in 6.& no.in capitul.non solent.2.q.6.vt per dicta iura tradit Saly.in authē.hodie.numero 4.C.de appell.Quibus adde Mil. in verb.excōmunicatus,& in verb.appellationi ab alio, folio 38.& etiam Rot.decis.5.aliàs 225. adhærentes. de sent.excom.in no.prout etiā hoc tetigimus hoc eodem cap.in 12.ampl.princip.numer.tertio.vbi latiùs de hac adhæsione tractauimus: quibus adde, quæ post nonnullos exsuprà citatis ad hoc allegat Andr. Tiraquell. in tractatu de vtroque retract.§.1.gloss.10. numero 86.& Socin. in consil.45.visa,sub numero 10. vers.quinta dubitatio.
51 libro primo, vbi numero secundo id ampliat, † vt procedat etiam si semel quis adhæsisset,& illi adhæsioni renunciasset,nam si vult iterum adhærere debet id intra decem dies facere.Declara ta-
52 men hanc ampliationem, † vt quòd diximus adhæsionem extra dictos dies factam non valere, intelligatur, quo ad fauorem adhærentis, quia ad hoc,vt sibi obsit, & aliqua pœna astringatur bene valet, vt post Io. Andr. eleganter tradit Oldrad.in consilio tricentesimouigesimooctauo ad idem:colum.fin.versicul.item constat, quòd constitutio, quod etiam posuit idem Oldrad.in consil.376.quòd articuli,col. vltima,in finalibus verbis.

53 Secundò † quòd sicut appellatio,ita, & appellationis ratificatio debet intra decē dies fieri,vt post Innocent. tradit Mil. in verb. ratificatio:versiculo secūdo,folio 338.prout & idem sensit Salyc.vbi suprà numero quarto.& in terminis consuluit super hoc Guid. Papæ. in consilio 124. circa materiam.sub numero septimo.versiculo ad sextum.post Hostien.Ioann.Monach.& alios per eum allegatos,& iterum in tract. suo de appellat.quæstione 76,atque etiam Socin. in dicto consilio 45.visa appellatione. sub numero 10.versicul.quinimmo probatur hæc conclusio. lib.primo & fa.regula l.bonorum.ff. rē rat. hab.& quæ ad illam cumulat Tiraq. in dicto tract. de vtroq; retractu.§.1.gloss.10.numero 85.post Corn.in cōsil.292.visis.columna secunda,libro tertio,qui loquitur in specie de ratificatione appellationis.
54 † Quamuis hæc ampliatio nonnullos habeat cōtradictores, quos citat Mil. vbi suprà volentes, quòd ratificatio fieri possit post decem dies à recitatione sententiæ, dummodo fiat infra decem dies à die scientiæ, dic, vt ibi. Nota tamen quòd si ratificatio fuerit facta extra tempus decē dierum intra quos appellatio erat interponenda,li-
55 cet illa appellantem non iuuet † in eius tamē prę iudicium,& pœnam, bene ratificatio attenderetur:quia ratificatio (etiam extra tempus actus) operatur in pręiudicium ratificātis,vt post alios tradit Augustin.Bero.in consi.25.visis.nume.24. libr.3.

56 Tertiò † vt idem etiam obseruetur in suppli-
57 catione,& querela principi offerenda †: quamuis enim supplicatio, & appellatio regulariter paribus passibus non ambulent,cum disposita in appellatione non vendicent sibi locum in sup-
58 plicatione,vt ex eo patet † quòd prohibita appellatione,recursus & supplicatio non censetur prohibita,vt eleganter per Paris.post alios in consilio 54.in isto.numer.39.libro tertio,& tradit Grā-
59 mat.in decisio.35.cum fuisset.nume.quarto.† In proposito tamē æquiparantur, quia, & ipsa supplicatio debet intra decē dies offerri, vt est tex.& ibi not.omnes in authent.quæ supplicatio. C. de præc.Imp.offeren.& not.glo.in capitulo significauerunt,in verb.decem dies, extra de testi. & ponit Guido Papæ, decisione 50.incipien.quia
60 hæc curia. Quod tamen intelligendum † primo videtur quoad effectum consequendi commodum fideiussionis eo casu præstādæ,vt post alios hunc intellectum ponit,& firmat Ias.in dicta authen.quæ supplicatio,numero octauo,& est communis opin.de qua testatur post Abba.in capitulo ex literis,de restitut.in integ.Sigismund. Loffred.in consil.14.in causa magnificæ. numero 71. quod etiam firmauit Carauit.Ritu.252.nume.15.
61 quæsti.7. vbi latè de hoc. Secundò † vt non procedat,quando grauamen esset illatum extraiudicialiter,tunc enim si pro illo reuocando eligat viam quærelæ, id potest etiam post decem dies facere.Fran.in capitulo 1.sub numero 10. in glo.
62 final.de appellat. † Tertiò quādo quis per viam quærelæ ageret ad retractationem alicuius statuti, quòd prætenderet fuisse factum in odium suum, tanquam particularem personam,quamuis enim non possit ab hoc appellari,nisi intra tēpus datum ad appellandum, attamen per viam quærelæ potest etiam post decem dies id peti,
63 † dummodo fiat intra annum,vt eleganter post Bar.Bald.Panorm.& alios per eum allegatos tradit Dec.in capitul.consuluit.el 3.num.4.& seq.& nu.7.extra de appell.

64 Quartò amplia † vt iste terminus decem dierum ad appellandum non solū procedat in appellatione à sententia diffinitiua, verum etiam à sententia interlocutoria,in qua similiter per lapsum ipsius est(quo ad partem)præclusa via valide appellandi,vt est text.in capitulo Romana.§. si verò.de appell.in 6. & in capitulo significauerunt,extra de testibus,& not. Saly. in dicta Authen.hodie.in princip. Quam ampliationem am-
65 plia † vt procedat etiā in interlocutoria tacita, puta à reiectione exceptionis per processum ad vlteriora,vel à relatione causæ,quæ dicitur quædam tacita interlocutoria,quoniam,& ab ea debet intra decem dies appellari, vt not. expressè Franc.in cap.intimasti,sub nu.8.versic.tu aduerte,quia prædicta,de appellat.

66 † Quòd dictum de tacita interlocutoria intellige notabiliter ex intentione Paul. de Castro in consilio tricentesimo trigesimo quarto, visa appellatione,numero sexto,libr. primo,nisi post primam petitionem, & instantiam per partē factam,(quæ per processum ad vlteriora tacitè fuerit reiecta)iterum pars instantiam super eadē admissione exceptionum,& articulorum fecerit:nā facta secunda instantia potest appellare ab ista secunda tacita interlocutoria, infra decem dies, quamuis iam essent lapsi decem dies incipiendo à tacita interlocutoria reiectionis primo loco factæ.

67 factæ.† Præmissa tamen ex intentione Mil.post Paul.Abb.& Anton.in c.dilectus el 2.de rescript.
68 †(qui dicit hoc esse notandum,& non esse alibi) duobus modis declaranda videntur. Primo, vt non procedat, quando actus, qui fit à iudice
69 non habet vim sententiæ.† quoniam non omnis
70 vox Iudicis est sententia.†Secundo quando sententia non transit in rem iudicatam, quoniam in
71 his duobus casibus per prædictos † admonetur grauatus,vt non appellet ab illato grauamine, sed petat illud reuocari,& si non reuocetur,tunc potest à non reuocatione appellari, & quamuis in his peragendis sit lapsum tempus decem dierum,nihilominus eius lapsus non excludit eum, quo minus possit appellare, vt latius ibi per eũ, qui in id allegat etiã Rot.decis.5.aliàs 29.fuit dubitatum,de appel.in no.

72 Quinto amplia,vt hæc regula procedat † etiã si de consensu partis fuisset appellatum post hos decem dies,vt not.Fely.post alios in c.quoad cõsultationem.nu.37.de re iud.quibus adde Guid. Pap.in tract.de appell.quæst.114.post Angel. in l. 1.§.dies.ff.de appell.cuius ampliationis vis in eo
73 maximè cõsistit,†quòd licet aliàs consensus partis plurimum operetur ad sustinendam appellationem,quæ ex aliquo capite(puta quia esset friuola,& frustratoria)diceretur nulla,vt latius deduximus suprà in 6.limit.prin.nu.27.vers. quarto limit.In hoc tamen casu non attenditur. Quinimmo conclusio huius ampliationis,etiam vltra
74 ampliatur, † vt procedat etiam si talis appellatio fuisset prosecuta,puta per eum,qui illi adhæsit,cum enim appellatio sit ab initio nulla, illius prosecutio per adhærentem facta, nihil releuat, secundum Saly.in dicta authent.hodie.sub num. 40.q.9.Immò magis hoc dictum vendicat sibi lo
75 cum†si etiam si super appellatione, (vt præfertur post decem dies interposita) ambæ partes sponte,& scienter processissent, & desuper lata esset sententia,nam sententia illa non dicitur valere,vt tradit exprese gl.in verb. desertã.ad fi.in clem. si appellationem,de appell.& per illam gl. Saly.in dicta authen.hodie.sub num.2.q.6.& ibi etiam Bald.sub nu.5.vers.quinto quæro,& Felyn. vbi suprà,& post eos Osasc.in decis.Pedemont.7. lata sententia.nu.6.& Misinger.sing.obser. centuria 3.decis.11.incip.non solùm.

Sexta potest esse ampliatio,vt regula procedat etiam si pendente hoc termino decem dierum fuerit tractatum, & factum super differen-
76 tia(de qua litigabatur)compromissum,† quamuis enim quandiu ex expresso partium consensu pendet compromissum,tempus prosequẽdæ appellationis non currat appellanti, ad text.in clemen.quãdiu.de appell.& in authent.si tamen.C. de temp.appell.Cassad.decis.9.num.7.de appell.
77 †Nihilominus compromissum hoc casu non retardat cursum decendij,quo minus si non sit appellatum sententia transeat in rem iudicatam,& præcludatur via volenti appellare, vt non possit vltra validè appellare,vt tradit notabiliter Guid. Pap.decis.115.incip.compromissum,quod latè,& eleganter per multa prosequitur Blanc. in tract. de compromiss.in sexta quæstio.princip.numer. vigesimoseptimo,versi. quarto intellige.vbi ta-
78 men post Paul.de Castr.subdit,†quòd eueniente casu in ciuitate Lucana fuit seruatum contrariũ,
79 † Sicut etiam dicimus, quòd inopia, & iustum impedimentum,licet excuset aliquem à prosecutione appellationis, non tamen excusat ab ipsa appellatione, vt dicit Franci.in ca.ex ratione, de appellat.& Franc.Marc.in qq.delphinal.quęstio. 587.de quo latius diximus suprà hoc eod.ca.in 1. ampliat.princip.nu.quinquagesimoquinto,vers. primo,vt quod dicitur.

Septimo notabiliter ampliatur,vt nõ solùm procedat regula,quando is contra quem fertur
80 sententia in prolatione fuit præsens,†verumetiã quando erat absens, si tamen pro eo interuenit eius procurator, vel fuit verus contumax:nam hoc casu dominus tenetur regulariter appellare infra decem dies à recitatione sententiæ, ad tex.
81 in l.1.§.fin.ff.quando appell.sit.† Quod dictum exclamat Imol.in ca.primo,extrà, vt lit.non contestat.vt refert Felyn. ibidem.num. duodecimo, versic.aduerte tamen dupliciter,vbi & illud sub-
82 dit†quòd hoc omnes tenent, quoniam hoc casu
83 videtur†quòd contumacia procuratoris noceat domino,& tradit nouissimè Minsing.singul. obseru.centuria secunda,decis.secunda,incipien.de
84 cem dies, † potest enim procurator non appellando intra decem dies præiudicare domino, vt post alios tradit Ioann.Cephal.in consil.centesimo octuagesimoquinto, in causa.nu.trigesimoquarto,lib.secundo.De cuius vltimi dicti veritate(licet multa dici,& hic congruè collocari possent) quia tamen satis supérque de eo habetur apud Felyn.in supradicto loco à nume.septimo vsque ad nume.decimumquintum,per tres integras col. ne illius dicta quodammodo transcribere cogamur,sufficiat lectorem ad illum remittere:hoc vno sibi addito,quòd post eum hãc ma
85 teriam † quòd contumacia procuratoris non obest domino, quando procurator non est soluendo tractat Afflict.decis.344.fuit dubitatum
86 per totam,præsertim in fi.vbi inquit, quòd in cõtingentia facti fuit decisum,quod domino liceat reclamare etiam post decem dies,ex quo procurator non erat soluendo,& hoc ea ratione, ne cõtingat aduersarium locupletari cum aliena iactura. Idem etiam sensit Guido Papæ in tractat. de appellation. quæstio. septuagesima septima,vbi idem dicit,si procurator colluserit cum aduersa
87 rio, & quòd †)quando procurator non est soluẽdo)audiendus sit dominus per viam restitutionis,tenuit etiam Ioan.Cephal.in dicto cons.centesimo octuagesimoquinto.nu. trigesimosexto, & fuit tentum in vna Romana bonorum, coram D. meo Oradino.29.Maij.millesimo quingentesimo sexagesimosecũdo,vt est in collect. Caputa quen.parte secunda,decis.octuagesimatertia, in-
88 cip.lata sententia.† quamuis contrarium videatur alias tentum,vt est in recollect.Crescent.secũda.decis.duodecima, dum vult, quòd nisi dolus
89 procuratoris probetur,† etiam si ille aliàs communiter fuisset reputatus diligens, & hodie non sit soluendo,nihilominus appellatio censetur deserta,quod tamen ex intentione Alexã.(qui eleganter hanc materiam attingit)in cons. nonagesimoquinto,visis.num.septimo,& seqq.lib.2. limi
90 tandum videtur, † nisi dominus etiam habuerit notitiam sententiæ,& non appellauerit, quia nõ

habet regressum contra procuratorem, etiam si
91 sit soluendo,†nec ab ea sententia poterit appel-
lare,dato etiam quòd procurator non sit soluen
do,cum hoc casu,cum negligentia,aut dolo pro
curatoris concurrat etiam culpa ipsius domini,
qui scienter non appellauit,vt ibi per eum. num.
10.quod etiam tenuit Guid.Pap.in dicto tracta.
de appellat.quæst.86.Item videtur limitandum,
92 †vt nõ procedat in causis arduis,prout sunt ma-
trimoniales, in quibus procurator si ommittat
appellare eius culpa in nõ appellando domino
non nocet,vt tradit And.Barb.in cons.46. incip.
93 Turonensis delegatus.sub nu.16.lib.2.† Et quòd
isti decẽ dies currant domino à die scientiæ pro-
curatoris, & quòd vltra non requiratur scientia
ipsius domini,est decis.Lanfranc.235.incip.decẽ-
dium. & generaliter de hac materia procurato-
ris habes bonam decis.Capit.139.in causa. num.
94 3.vers.tertius casus est.† Quid autem in dubio,
an dominus præsumatur habere scientiam eorũ,
95 quæ à suo procuratore gesta sunt?†& quòd non
præsumatur eum habere talem scientiam, quan-
do si contrafecerit, incideret in aliquam pœnã,
facit,quod post alios dicebat Alciat. in cons. 47.
96 Mantuani.num.3.lib.2.†quòd quando agitur de
faciendo incidere aliquem in pœnam,est facien-
da stricta interpretatio, & de hoc est recollect.
Crescent.decis.194.scientiam.sub rub.de procu-
rat.quod & ad materiam attentatorum adapta
ri potest,cum multæ sint pœnæ contra attentan-
tes introductæ de quibus infrà in 3.parte ca. vlti-
mo.de pœn.attent.nu.5.& per tot.

Octauo amplia (& hæc, & sequens respiciunt
secundam partem conclusionis, de qua suprà in
regula, videlicet,quòd non sufficit probare ap-
pellatum,nisi probetur etiam fuisse appellatum
97 infra decem dies,)†vt procedat etiam si per con
fessionem partis appellatæ constaret, quòd ap-
98 pellatio erat interposita, †quamuis enim aliàs
confessio partis plurimum attendi soleat,ad no.
in c.1.de confess.cũ simil.in hoc tamen casu non
habetur in cõsideratione quo ad hoc,vt dicatur
appellatum infra decem dies, sed debet (etiam
stante partis confessione) hoc secundum proba-
ri quoad reuocationem attentatorum,vt in ter-
minis nostris est decis.30.aliàs 190.quoad reuo-
cationem attentatorum.de appell.in no.& post
eam Mil.in verb.attentata.vers.16.incip.attenta-
ta post appellationem si petuntur.fol.trigesimo.
Quod etiam posuit ante eos Specul.de appella.
§.de officio.col.fin.circa fin. vers. item quæritur
si constat:Quam opi.in effectu videtur etiam te
nere Felyn.in dicto ca.quo ad consultationẽ.nu.
99 35.& 36.†Sed aduertendum videtur, ne contra-
ria opin. sit fortasse de iure verior, prout etiam
sensit Franc.in c.1.sub num.11.de appell. non au-
thoritate decis.Rot.quam ipse allegat. videlicet
39.aliàs 316.si possessor.de appel.in no.quia in rei
veritate illa decis. non per omnia id dicit quod
volebat Franc.vt etiam animaduertit Felyn. di-
cto nume.36.sed ex sequenti consideratione, præ
sertim cum & hanc opinionem contra illam de-
cis.vltra Franc.senserit(secundum aliquos) etiã
Aegid.decis.684.quamquam.& 505.conclusio.&
ratio,quæ mouere aliquem potest ad recedendũ
ab illa dominorum decisione,illa est, quia præ-
supposito, quòd in rei veritate appellatio sit in-
terposita post decem dies, Aut volumus, quòd
appellatus tempore huiusmodi cõfessionis igno
rauerit ex hoc capite se habere rem iudicatam,
Aut quòd illud sciuerit. Primum non videtur di-
100 cendum,quia † quilibet in rebus suis præsumi-
tur diligens,& sibi quantum potest velle prospi-
cere,& ad vtilitatem suam actum facere. glo.in l.
fluminũ.ff.de flumi.cum similibus,& nemo præ-
sumitur negligens in his quæ concernunt com-
modum suum, secundum Roma.in cons.481.nu.
9.arg.l.cum de indebito,de probat.cum simil.&
quilibet præsumitur sibi velle acquirere.Rot. de
cis.13.aliàs 94.nota quòd vbi aliquis,de concess.
præb.in antiq.Quoad secundum si præsupponi-
mus scientiam,tunc non est dicendum quòd ille
simpliciter confessus fuerit aduersariũ suum ap-
pellasse absque eo,quòd subiunxerit,quòd appel
lauit extra tempus,& inualidè ; quia aliàs præsu
meretur iactare suum,cõtra l. cum de indebito.
de probat.cum simil. Quod tanto magis dicen-
dum esset,si nõ per confessionem verbalem,sed
realem,puta per commissionem causæ huiusmo
di appellatiõis per appellatũ factæ appareret de
ipsius mente, quia si appellatio fuisset extra tem
pus,& consequenter appellatus haberet rem iu-
dicatam,non est credendum,quòd ipse voluisset
subire expẽsas,& labores,quæ sustinentur in ob-
tinendis huiusmodi commissionibus, præser-
tim contra propria commoda,cum quilibet præ
sumatur velle curare potius res proprias, quàm
alienas.c.qui vult.de pœnit.distin.3.Alciat.regu-
la prima.præsum.52.Nec mouent rationes domi
norum in dicta deci.& primò,quòd qui dicit ali-
quam solemnitatem intrinsecam debet illã pro-
bare:quia responderi potest,quòd in isto casu il-
la qualitas probatur præsumptiuè, tum ex præ-
sumptionibus proximè consideratis,tum etiam,
quia scientia in dubio non præsumitur deducen
do,vt per Fran.vbi suprà, & no. Aegid.decis.349.
sicut:Secunda quoque ratio parum vrget,cũ di-
cebant,quòd non sequitur consequentia,aliquis
appellauit,ergo infra decem dies, quoniam po-
test responderi,quòd hoc est verum, quando su-
mus in probatione,puta per testes,quia ipsi non
præsumũtur scire tempus sententiæ,vel appella-
tionis sed tantum deponunt de actu ipso appel-
lationis,sed quando sumus in probatione per cõ
fessionem partis secus dicendum est, ex quo in
parte concurrunt præsumptiones,de quibus su-
prà,quæ in alio genere probationum cessant,nec
dicat aliquis, quòd hæc opinio non est tenenda
ex eo,quia potissimũ fundari videtur,in eo quòd
appellatus præsumitur habere scientiam rei iudi
catæ,cui non censetur ita de facili velle renuncia
re,ex quo regula videtur in cõtrarium,quòd im-
mò ignorantia præsumitur.ad l.verius,ff.de pro-
bationibus, vt etiam in hac materia considera-
101 bat Franc.in dicto cap.1.num.vndecimo,† quia
id procedit in his,quæ sunt facti. Iura autem (&
consequenter quod ex eo, quòd non sit appel-
latum infra decem dies inde resultet res iudi-
cata) quilibet præsumitur scire, cum hoc sit de
iure,dicta autẽ hodie;& iura quilibet scire præ-
sumitur.l.leges sacratissimæ.C.de legibus. Alci.
reg.3.præsumptio.31.

102 Nono amplia,vt procedat† etiam si appellãs
paratus sit indicare,qualiter ipse intra decẽ dies

appellauit,quamuis enim multoties in rebus du
biis iuramentum admittatur, ad no.in c.præsen
tium.de testibus.& in c.si verò,& ibi glo.in verb.
propria.de senten.excommu.& latius per Guid.
Pap.in cons.221.fuit lata.nume.quarto,& seq. vbi
deducit,quòd in multis casibus,etiam in fortio-
ribus terminis,probatio fit per iuramentum, ad
quòd fa.quæ de probatione per iuramentum po
nit Rot.decis.19.aliàs 444.extra Rotam,sub nu.
secundo.ver.in vltimo dubio,de dol.& contum.
103 in no. In hoc †tamen casu non statur iuramen-
to appellantis,secundum Fely.in dicto c.quoad
cõsultationem.num.trigesimonono,vbi allegat
decis.Rot.68.de appell.in antiq.quæ tamen pa-
rum facit.

104 Decimo ampliatur,†vt procedat,etiam si sen
tentia esset conditionalis,& in euentum alicuius
conditionis concepta,quia nihilominus, absque
eo quòd expectetur implementum conditionis
debet appellari infra decem dies, à prolatione
105 sententiæ:Quamuis enim dici soleat, † quòd a-
ctus conditionalis nihil ponit in esse,& ante con
ditionis implementum non videatur considera-
ri,vt eleganter per multa exempla deducit Tira-
quel.de retract.§.primo.glo.secunda.nu. vigesi-
106 moprimo.&seqq.†quòd etiam ad clausulam de
creti irritantis(quæ etiam contra ignorantes o-
peratur) extenditur, cũ & illa si sit adiecta actui
conditionali ante impletam conditionem nihil
operetur,vt tradit latè, & eleganter Ant. Gabr.
cõmu.cõclu.li.6.de clausulis,conclus.3.n.46.ver.
sextus,& nouissimè Osasc.decis.Pedemon. deci.
quinta, certa die.nu.nono, & seq. Nihilominus
quoad actum appellationis interponendæ, con-
ditio apposita non suspendit dispositionem, quo
minus intra decem dies etiam à cõditionali sen-
tentia sit appellandum.ad l.primam. §. biduum.
ff.quando appell.sit:tradit Alexand. in l.nam &
postea.§.si minor.num.nono.ff.de iureiuran.vbi
107 etiam rationem assignat: †quia scilicet huius-
modi sententia,etiam pendente conditione dici
tur aggrauare, ex quo euenire potest conditio:
Quod etiam firmauit nouissimè Osasc.in decis.
Pedemont.146.stante.num.decimoseptimo, vbi
post Franc.in ca.præterea requisisti. num. nono.
de appell.idem tenet,vt etiam à sententia condi
108 tionali†(excepta sententia censurarum) sit in-
fra decem dies appellandum, vt id de sententia
censurarum posuimus infrà.num. centesimose-
xagesimonono.in 10.limitatione.

109 Vndecimo amplia,†vt procedat etiam in eo,
qui fuit restitutus ad appellandum,nam,& is de
bet infra decem dies post huiusmodi restitutio-
nem appellare,vt sentit Rot.decis.62. aliàs 446.
si lata.nume.secundo,vers.præterea licet quis.de
appellat.in no.& ita faciendum esse expresè ad
monet Vestr.in sua praxi ro.cu.lib.octauo.c.3.de
restit.in integrum. nu.18.& isti decem dies inci-
piunt currere à die sententiæ latæ super restitu-
tione in integrum ad appellandũ,vt tradit Gui.
Pap.in tractat.de appell.q.103.

110 Duodecimo amplia,†vt procedat etiã in sen-
tentia arbitri, quia & illa emologatur nisi infra
111 decem dies ab ea reclametur,† licet secus sit in
laudo arbitratoris,vt post alios, de quibus ibi p
eum,tradit Io.Bapt.à sancto Blasio,in tractat.de
arbitro.& arbit.in secunda parte.nume.44. vers.
112 septuagesimo primo quæro.†præsertim si simus
in arbitro assumpto vigore statuti secundũ Blãc.
de compromissis,quæsti.decima,princip.nu. de-
cimoseptimo.quibus adde(quoad illud de arbi-
tratore) Afflict.decis.132.fuit dubitatum.& Bero.
cons.trigesimosecundo,in causa.num.1. li.tertio,
& quòd circa hoc sit differentia inter sententiam
arbitri,& arbitratoris, vt primo casu infra decẽ
dies,in secũdo verò vsque ad triginta annos pos-
113 sit peti reductio,tradit, † & post alios hanc esse
communem opinionem testatur,etiam Marant.
in Specul.in 3.parte sextæ partis principalis,in 2.
actu.nu.112.

114 Decimotertio amplia,†vt regula procedat in
intimatione facienda de appellatione interposi-
ta coram honestis viris,quoniam & illa fieri de-
bet infra decem dies,vt diximus suprà hoc eodẽ
c.in 15.ampliat.princip.huius regulæ principalis,
in 1.declarat.nu.46.

115 Decimoquarto amplia,† vt idem dicendum
sit de itineris arreptione, & nuncij missione ad
Papam; quoniã cum habeant vim appellationis
debẽt infra decem dies(qui solent dari ad appel
landum)etiã parti intimari,vt annotauimus su-
prà hoc eodẽ ca.in 16.ampliat.princi.in 1.decla-
rat.regulæ ibi positæ.nu.17.& expressè ponit Nat
ta in cons.606.approbo.nu.5.lib.3.

116 Decimoquinto ampla,† vt procedat etiam si
quis allegaret se ob paupertatem non potuisse
appellare,si quidem paupertas (licet excuset à
prosecutione appellationis) non tamen excusat
117 ab appellando,†nisi quando essemus in appella
tione in scriptis interponenda,vt post alios dixi
mus suprà in hoc eodem ca. duodecimo. in pri-
ma declarat.secundæ regulæ ibi positæ in prima
ampliat.princ.nu.55.

118 Decimosexto potest ampliari, † vt procedat
etiam si post decem dies Iudex faciat aliquid in
executionem sententiæ antea latæ: nam nec ab
isto actu potest appellari,nisi simus intra illos de
119 cem dies, Exemplum † Iudex tulit sententiam,
lapsi sunt decem dies,demum citat eum,quẽ cõ-
demnauit ad videndum se declarari,& denuncia
ri,an ab ista citatione & monitione possit appel-
lari? & quia illa videtur in executionem prioris
sententiæ non posse validè appellari post lapsum
decem dierum à die principalis sententiæ consu-
luit Andr.Barbat.in cons.7.visis dubiis.col.secun
120 da,in prin.lib.3.†vbi etiam ponit exemplum de
pronuntia de exequendo sententiam antea latã,
à qua pronuntia si non sit appellatum infra de-
cem dies à die primæ sententiæ,non posse vlte-
rius appellari, post Ang. & alios per eum elegã-
ter deducit;Hæc autem Ampliatio videtur reddi
dubitabilis ex his quæ post Innoc.in ca.si.de no.
ope.nunc.tradit Guid.Papæ in tracta.de appell.
qu.108.quòd si quis ab interlocutoria non appel
let sed petat tantummodo eam contrario impe
rio reuocari,& Iudex illam non reuocet,sed con
firmet,ab huiusmodi cõfirmatoria potest appel-
lari etiam post decem dies à die primæ interlocu
toriæ,& per talem appellationem tota causa de-
uoluitur ad Iudicem ad quem, qui poterit co-
gnoscere etiam de illa interlocutoria, à qua non
fuerat appellatum.

121 Decimoseptimo amplia, † vt etiã certioratio
Iudicis sit facienda intra dictos decẽ dies,quan-

do appellatio fuit vel alternatiua, vel generali-
ter interpoſita ad cõpetentem Iudicem; quãuis
122 enim talis appellatio ſubſtineatur † ſecundum
communem opinionem de qua per Maranth.de
ord.Iud.part.ſext.nu.120.& Felyn.in c.2.nu 2. de
123 appella.† Iudicis tamen declaratio intra dictos
decem dies eſt facienda,ſecundum Villalob.in
collect.commu.opinio.litera A. num.115.& ſeq.
vbi teſtatur hanc eſſe commu.opi.poſt Alexã.in
124 conſ.79.nu.5.lib.7.Quod tamen limita†niſi ap-
pelletur ab eo,qui non recognoſcit niſi Papam
in ſuperiorem,quia ſi ab eo appelletur generali-
ter ad ſedem apoſtolicam & alium competentẽ
Iudicem,talis appellatio cenſetur bona nec de-
bet infra decem dies fieri alia Iudicis declaratio,
vt tradit Bero.in conſ.80.circa dubia. nu. 12.li. 3.
125 †& niſi in appellatione fuerit per appellantem
appoſita clauſula videlicet, optione coram quo
appellationem proſequi maluerit ſibi retenta,
tunc enim declaratio Iudicis poteſt fieri infra tẽ
pus ad proſequendam appellationem datum,vt
poſt alios declarat idem Bero.conſil.7.in cauſa.
nu.17.& ſeqq.lib.1.

126 Decimooctauo Amplia,vt procedat etiam ſi
ſimus in fiſco poſt decem dies appellante, quia
fiſcus non dicitur habere prærogatiuã niſi in his
in quibus expreſſè repetitur priuilegium.l. pla-
cuit.ff. de iure fiſci.quod non eſt in hoc caſu, &
ideo in vna Peruſin.hæreditatis coram Sarmien
to 14.Martij 1567.in qua prætẽdebatur quòd poſ
ſeſsio capta poſt appellationem à fiſco interpo-
ſitam 23.Septembris à ſententia lata nona Augu
ſti eiuſdem anni eſſet attẽtata,& dubitaretur ibi
an conſtaret de attentatis,Domini dixerunt de
eis non conſtare.

Decimonono poteſt ampliari, vt iſti decem
127 †dies,qui dantur ad appellandum currant etiã
nullitate oppoſita,vt poſt Iac.But.in l.prima. C.
quand.prou.non eſt nec.& Bar.in l.ſi expreſſim.
ff.de appell.tradit Guid.Pap.in tracta.de appell.
q.65.

LIMITA nũc regulam ſuprà poſitam in hac
2.cauſa nullitatis appellationis.

128 Primò†niſi Iudex ad quem, cui fuit commiſ-
ſa cauſa appellationis poſt decem dies,(vt præ-
fertur) interpoſita, inhibuiſſet: quia geſta poſt
huiuſmodi inhibitionem reuocantur etiam ſi ſit
appellatum poſt decendium,vt eſt deciſ.Rot.51.
aliàs 379.ſi committatur.de appella.in no.quam
ad hoc allegat Manfred.lib.ſecundo,practica.cõ
cluſ.ſuper atten.concluſ.191.quæ tamen ad id pa
rum facere videtur: Sed pro hac limitatione vl-
tra eum facit,quod aliàs dixit Franc.in ca.vt de-
129 bitus.ſub nu.47.de appell.† quòd licet, quando
appellatio non eſt legitima poſsit Iudex à quo
procedere non aliter expectato, quòd ſibi cauſa
remittatur,aut quòd pronuncietur malè appel-
latum,hoc tamen non procedat, quando Iudex
ad quem inhibuiſſet:tunc enim geſta poſt inhibi
tionem tanquam attentata reuocantur; quod &
tradidit Stefan.Aufr.in addit.ad deciſ.vlti.Cap-
pell.Tholoſ.ad med.vbi voluit,quòd licet atten-
tata poſt appellationem non reuocentur, quan-
do appellatio eſt inualida, puta (quia ſine debi-
ta forma eſt interpoſita) id tamen non vendicat
ſibi locum,quando fuiſſet inhibitum, & faciunt
quæ diximus ſuprà hoc eodem ca. duodecimo,
in 6.limit.princip.nu.decimoquinto.& dicemus
etiam latius infrà in hac 2.parte.ca.20.de attent.
130 poſt inhibitionem.in prima Ampliat. nu.8. † &
quamuis Manfred.in eodem libro, concluſ.104.
in contrariũ videatur allegare deciſ. Aegid.239.
& vltra eum expreſsè hoc annotauerit Vant.in
tracta.de nullit.in tit.de nullit.ex defectu Iuriſd.
ord.num.142.inquiens,quòd quando appellatio
eſt vel manifeſtè friuola,vel ipſo iure nulla, tunc
inhibitio tanquam non canonica,non eſt atten-
denda, tamen quia Rota Moderna tenet quòd
inhibitio ſiue iuſta,ſiue iniuſta eſt timenda,vt di
ximus in dicta 9.limit.princi.& fuſius in dicto c.
vigeſimo.de atten.poſt inhibitionem, in vndeci-
ma ampliatione regulæ ibi poſitæ,nume.1. & per
totam.

Ideo his non obſtantibus præſens limitatio eſt
tenenda.

131 Secundò limita,†vt regula non procedat,quã
do eſſemus in grauamine,non momentaneo,ſed
ſucceſsiuo,verbi gratia in carceratione,vel in aſ-
ſignatione loci non tuti: quia ſtante grauamine
ſucceſsiuo,licet quis fuiſſet iam per menſem ca-
ptus, & carceratus, poteſt tamen ab huiuſmodi
carceratione,non obſtante lapſu decem dierum,
132 & vltra, validè appellare:†quia grauamen ſem-
per dicitur eſſe in fieri,& conſequẽter dicitur ſem
per quis eſſe infra decem dies,qui dantur ad ap-
pellandum,vt dixit notabiliter Specul. in titulo
de appel.§.reſtat.nu.6.quòd reaſſumpſit poſt eũ
latius Franc.in c.ſuper eo.el 2.nume.quarto.8.&
9.de appel.vbi inquit,quòd eſt notabilis conclu
ſio, & regula in materia appellationum, & poſt
Franc.& Specul.fuſius hoc dictum pertractauit
Fely.in c.accedens.el 2.nu.decimonono,& mul-
tis ſeqq.extrà,vt lite non conteſtata, vbi per mul
ta ſimilia hoc dictum comprobat: Quibus adde
Rotam deci.4.aliàs 54.no.quòd vbi. de reſti. ſpo
liat.in antiq.& Iaſ.in l.error.nu.octauo.C. de Iu-
ris,& facti ignorantia,& in l.prætor ait.§. aliquã-
do.num.nono.ff.de no.ope.nunci.vbi alios alle-
gat,& nouiſsimè Port.Imolen.in conſ.213.ex fa-
cto.nume.decimoquinto.lib.4. Quæ tamen non
ſimpliciter intelligenda ſunt, ſed ex intentione
doctorum in ſupradictis locis nonnullis modis
declaranda, & Primò(& hęc eſt magna, & vtilis
limitatio,ſeu declaratio ſecundum Franc.vbi ſu
133 prà dicto nu.nono.)†vt procedat, quando quis
appellat à grauamine,ſibi iam per menſem puta
illato,quia ab illo grauamine pręterito,quaſi nõ
ſit amplius infra hos decem dies non poſſet vali-
134 dè appellare.†Secundo niſi vltra illationẽ gra-
uaminis ſucceſsiui Iudex etiam pronunciaret lo
cum eſſe tutum, vel carcerationem iuſtam, quia
tunc neceſſe eſt appellare infra decem dies à die
135 latæ ſententiæ.†Tertio quando verba diſpoſitio
nis concedentis appellationem, vel exceptionẽ,
fundant ſe in cauſa tractatus ſucceſsiui, & reite-
rabilis,ſecus ſi ex cauſa momentanea, prout ſu-
pradictas tres declarationes ponit latius (poſt
alios,de quibus ibi) Felyn. in dicto ca. accedens.
136 ſub nu.24.† Quarto ex intentione eiuſdem Fe-
lyn.in dicto c.quoad conſultationem.num.42.de
re iudi.poſt Paul.de Caſt.in conſ.25.col.3. niſi cõ
demnatus fecerit antea actum denotantem ſen-
tentiam inferentem grauamen ſucceſsiuum vi-
deri iuſtam: nam hoc caſu oportet volentem ab
huiuſmo

huiusmodi sententia reclamare, quòd infra decẽ
dies (secundum regulam suprà positam) appel-
let, prout latius per doct. in dictis locis.
137 Tertio, †fallit in appellationibus extraiudicia
libus, puta ab electionibus, postulationibus, ac
prouisionibus, & similibus, quia illæ interponi pos
sunt etiam post decem dies ab illato grauamine,
138 †dummodo sint intra decendium à die scientiæ,
vt est hodie expeditum per text. in ca. concerta-
tioni. de appellat. in 6. de quo etiam per Specul.
in tit. de appellat. §. restat. num. 6. & seq. & Franc.
in c. bonæ. sub nu. 19. & seq. vers. octauo debet, de
appell. & est nona decis. Rot. 4. aliàs quinquage-
simaquarta, nota quòd vbi de restitu. spoliat. in
139 antiq. †quamuis contrarium, & minus verè sen-
serit nouissimè Minsinge. singu. obser. centuria 3.
decis. 11. incip. non solũ, dum asserit hoc tempus
decendij vniformiter locum habere in omni ap-
pellatione, siue ab actu Iudiciali, siue extraiudi-
ciali interposita. Quod tamen declarandum est
140 procedere †nisi grauamen à quo extraiudiciali
ter appellatur haberet vim sententiæ diffinitiuæ,
vel interlocutoriæ, quia hoc casu debet appella-
re infra decem dies à die grauaminis: exemplũ,
si appellandum sit à confirmatione electionis,
141 † cùm enim confirmatio obtineat vim senten-
tiæ, debet ab ea infra decem dies à confirmatio-
ne computandos appellari, vt eleganter decla-
rat Specul. vbi suprà num. septimo, & 8. Quod &
eius auctoritate firmauit Rot. in dicta decis. 4.
aliàs 54. de restit. spoliat. in antiq.
142 Quarto, †regula non procedit in illis, qui à Iu
re reputantur ficti contumaces: ipsi. n. non arctã-
tur ad appellandum intra decem dies à recitatio
ne sententiæ, sed à die notitiæ valent appellare.
Rot. decis. 2. aliàs 49. si feratur. & dec. 16. aliàs 364.
cum Iura. de dol. & contu. in no. & decis. 6. aliàs
500. si feratur, de appel. in antiq. & alibi sæpissimè
in multis casibus per doc. cõsideratis. Inter quos
143 casus enumeratur, † Primo citatus ad domum,
de quo loquitur dicta decis. 2. aliàs 49. & dicta de
144 cis. 46. aliàs 500. Secũdo, †citatus per edictum,
de quo loquitur dicta decisi. 16. aliàs 364. & per
Franc. in dicto c. bonæ. num. 22. de appel. & Fely.
145 in dicto ca. quo ad consultationem. nu. 33. †Ter-
tio, is qui fuit citatus in loco beneficij. Fely. ibi-
146 dem. Quarto, †is qui fuisset condemnatus per
audientiam literarum contradictarum, qui licet
de rigore, tanquam verus contumax, non debe-
ret posse appellare, de æquitate tamen eius ap-
pellatio intra decem dies à die notitiæ de stilo,
& obseruãtia Rotæ solet admitti, de qua testan-
tur domini decis. 22. aliàs 137. appellatus. de appe.
147 in no. quod tamen verum intellige † nisi condẽ-
natus, vt suprà, fuisset prius citatus personaliter,
& cõstituerit procuratores, qui se absentauerint,
& per hoc ille fuerit condẽnatus; quoniam hoc
casu, quamuis fuerit per audientiam literarum
contradictarum condemnatus, nõ dicitur fictus,
sed immò verus contumax, vt fuit resolutum in
vna Leodiẽ. canonicatus, corã Rossan. vt est in re
collect. Caputaquen. parte prima. decis. 209. inci.
contumax verus, & consequenter non posset ap-
pellare secundum terminos præsentis quartæ li-
148 mitat. † sed esset audiendus per viam restitutio
149 nis, vt ibidem etiam domini admonet. †Quin-
to, his addi potest, & alius casus, videlicet, quan-
do procurator non esset effectus dominus litis,
& fuisset verus contumax ad sententiam, quoniã
hoc casu dominus potest appellare intra decẽ-
dium à die notitiæ, si tenemus distinctionem Ge
mi. post Lap. in c. 2. de confess. in 6. quem refert, &
tacitè sequi videtur Fran. in c. Nicolao. nu. 19. de
150 appell. †Sexto in tacito à iure, puta in casu c. pri
mi, de electio. in 6. vbi quis censetur à Iure citari,
vt no. ibi gl. in verb. absentia, taliter enim citatus
appellat intra decem dies à die notitiæ, secundũ
Aegid. decis. 371. citatus, refert, & sequitur Felyn.
in dicto ca. quo ad consultationem. sub num. qua
151 dragesimoseptimo, in final. verbis. †Et ratio po-
test esse, quia non debet minus operari citatio Iu
ris, quàm citatio hominis, vt dicit Rot. decis. se-
xagesimaquarta, aliàs 487. si appellatus. num. 8.
de appell. in no. Et ratio omnium supradictorũ
152 potest esse, quia in absentibus (prout sunt omnes
suprà nominati) præsumitur ignorantia, vt l. 1. in
153 fi. de decret. ab ord. fac. † & ignorans semper est
infra tempus appellandi, vt declarat Bald. in ca.
154 venientes. nu. secundo. de iureiur. †Præmissa ta-
men omnia intellige procedere, nisi cõstare pos
set, quòd in supradictis casibus citatus habuerit
155 scientiam citationis, & cõtempserit venire: †hoc
enim casu ob contemptum efficeretur verus cõ-
tumax, vt declarat Rot. dicta decis. decimasexta,
aliàs 346. cum Iura. in finalibus verbis, de dol. &
156 cõtum. in no. † Quæ scientia ad hunc effectum
videtur satis posse colligi, si vltra citationem fa-
ctam ad dominum, & ad alia loca, ipsa quoque
sententia fuerit ad domum, & ad alia loca intima
ta. Quia tunc concurrit duplex præsumptio sciẽ
157 tiæ † vt fuit notabile dictum, de quo fa. festum
Bald. in l. scire oportet. §. fieri. ad fi. ff. de excusat.
tut. vt refert Felyn. in dicto c. quoad consultatio
nem. nu. 33. quod posuit etiam Ang. in authen. ho
die. C. de appell. quod & reassumpsit Fran. in di-
cto c. bonæ. sub num. vigesimosecundo. de appel.
158 †Hæc autem sciẽtia debet esse talis, vt quis sciat
sententiam esse latam, & sic latam, vt post mul-
tos, de quibus ibi per eum, tradit Felyn. dicto ca.
quo ad consultationem. n. quadragesimoquinto.
de re iudic. & tradit Natta cons. quinquagesimo-
primo viso processu. num. 1. lib. primo. vbi in id ci
tat etiam gloss. (quam omnes tenent secundum
eum) in ca. concertationi. in verb. sciuerit. de ap-
pell. in 6. ibidémque post Specul. Archid. & Petr.
159 de Anchar. admonet litigantes, † vt de senten-
tia lata faciant aduersario fidem per publicũ si-
gillum, aut instrumentum, vt latius ibi per eum,
quod etiam replicauit idem Natta in cons. 248.
160 videtur. in prin. lib. secundo, †vbi tamen præmis
sa quòd habeat haberi notitia sententiæ, & teno-
ris illius, declarat vno modo, vt procedat, quan-
161 do intimatio fit per partem †secus si fiat auctori
tate iudicis, quia tunc sufficit tantum intimare
sententiam esse cõtra eum latam, licet tenor nõ
162 inferatur, vt ibi per eum. †Secundo modo præ-
missa videntur declarari posse, vt talis intimatio
non sit necessaria, quando pars haberet notitiã
sententiæ, & tenoris illius, secundum ea, quæ post
Soci. & Menocch. diximus suprà hoc eodem ca.
nono. in 15. ampliat. prin. num. trigesimoquarto.
163 Item intellige, † vt si dubitetur, an aliquis sit ve-
rus, vel potius fictus, & contumax, in dubio inter
pretabimus, quòd sit fictus, & sic habeat benefi-

cium appellandi,vt post Deci.in conſ.34. tradit Alciat.in conſ.32.reſpondi.nu.3.lib.6.

Quinta(vltra plenè tradita circa hanc materiã per Felyn.vbi ſuprà)pōt, & alia limitatio ad
164 aptari,†quando ſcilicet per conſuetudinem,vel ſtatutum eſſet hoc inductum, vt etiã poſt decem dies,qui dantur de iure cōmuni,poſsit appellari:
165 †poteſt enim conſuetudo,& ſtatutum hoc inducere,vt no.gl.in l.præſcriptione.in verb.iuris ſcripti,& ibi Iaſ.num.12.C.ſi contra ius,vel vtil.pub. poſt Bald.ibi col.ſeptima,qui dicit illam (prout etiam Ange.& Imol.) ſingularem, & quòd raro alibi reperitur,vt refert ibi idem Iaſ.quam etiam ſingularem dicit Fran.poſt Bal.& Ang.in c. cum ſit Romana.ſub nu.7.de appell.

166 Sexto poteſt limitari, † vt procedat in actu proprio ipſius appellationis,ſecus in actu qui æquipollet appellationi, & vim appellationis haberet,prout eſt reductio ad arbitrium boni viri aduerſus laudũ arbitratoris petita, quæ licet videatur ſpecies appellationis, ad not.in l. non diſtinguemus.§.cum quidam.ff.de arbit.& per dictum tex.id no.Afflict.deciſ.51.item fuit dubitatum.nu.ſecundo,& Alex.in conſ.quadrageſimotertio.quia ſubtiliter.num.9.lib.6.cum aliis quæ in id citauimus infrà c.13.de attent.reduct.ad arbitr.bon.vir.pend.nu.18. Tamen non coarctatur ad hoc tempus decem dierum , ſed poteſt etiam infra 30.annos peti,vt tradit Afflict.deciſ.132.fuit dubitatum,nec enim per lapſum decem dierum dicitur emologari laudũ,ſecundum Mil.in verb. arbitratoris laudum.fol.vigeſimoſecũdo. Quod ſanè intellige verum in reductione laudi arbitra
167 toris † ſecus ſi ſimus in arbitro,ſecundũ ea,quæ diximus ſuprà.nu.105.in 12.ampliat.vt etiam eleganter declarat Mil.in verb.arbitratoris laudum poteſt peti.fol.vigeſimoquinto,poſt Bal.& alios per eum allegatos.

168 Septimo limita † niſi eſſemus in appellatione interpoſita per tertium ratione ſui intereſſe, quia illam poteſt interponere infra decem dies à die notitiæ,& ſcientiæ, nō autem à die ſententiæ, vt fuit opi.Alex.in l.ſæpè.nu. octuageſimoſecundo,de re iudi.de cuius opi. licet aliqui quandoque dubitauerint,eam tamē nouiſsimè tuetur,& comprobat Didac.practic.quæſt.c. decimoquinto.ſub num.ſecũdo.col.4.fol.102. quod etiam firmauit Io.Cephal.in conſ.106.videbatur.nu.quar
169 to.& per totum li.primo,dum vult† quòd à ſententia lata contra emptorem poſsit venditor ap
170 pellare intra decem dies à die ſententiæ† etiam
171 ſi ſciuerit cauſam agi:†quia adhoc,vt ſibi currat tempus ad appellandum non ſufficit ſcientia litis,ſed requiritur ſcientia ſententiæ, vt latius per eum.

172 Octauo limita,† vt regula procedat, quando appellanti fuit facultas adeundi iudicem,qui ſen
173 tentiam tulit,vel ad quem prouocatur†(ſufficit enim alterius fuiſſe adeundi copiam)ſecus ſi appellans non habuiſſet hanc facultatem,vt expreſſe animaduertit nouiſsimè Minſinger. ſingu.obſeruat.centuria 2.deciſ.2.incipi. decem dies.vbi,
174 & illud ſubdit,†quod tunc dicitur Iudicis habita copia,cum iudex in publico ſe oſtēdit,ad text. in l.1.§.dies.ff.quando appell.ſit.

175 Nono etiã limitari poteſt,vt nō procedat† in appellatione interpoſita à delatione iuramenti, ſi enim Iudex alteri parti iuramentum deferat,licet is contra quem iuratur ſtatim non appellet, & elapſo decendio pars diuerſa parata ſit iurare & tunc ille appellet à præſtatione iuramenti, de ſtilo cameræ imperialis talis appellatio recipitur, nō attento quòd à delatione iuramenti infra decem dies non fuerit appellatum, vt tradit idem Minſinger.ſing.obſeruat.centuria 1. deciſ.39.incip.quando à Iudice.

176 Decimo ſimiliter limitari poteſt,†vt non procedat in appellatione à ſententia excommunica
177 tionis conditionaliter lata, †quia in ea tempus appellandi non currit à die prolationis ſententię ſed à die exiſtētis cōditionis,vt poſt Bal.diximus ſuprà in 21.limit.princip,in fi.nu. trigeſimoquinto,& poſt Oſaſc.in deciſ.Pedemont.146.num.7. tetigimus etiam ſuprà numer.103.in 10. ampliat. in fine.

DECLARA nunc eandem regulam duobus modis,

178 Primo,† vt in dubio præſumatur appellatio interpoſita infra decē dies à die ſcientiæ , vt per Fel.in dicto c.quoad conſultationem.ſub nu. 35. poſt Aegid.deciſ.349.incipien.ſicut præſumitur. cuius etiam ſententiæ videtur Franc.in c.1.num. 11.& in c.bonæ.num.vigeſimo,ver.octauo debet. de appell.vbi ad hoc allegat deciſ. Rot.29.aliàs 316.ſi poſſeſſor.de appella.in no.quæ deciſ.ſicuti parum facit, vt aduertit Fel.vbi ſuprà.ſub nu.36.
179 ita †& hæc concluſio per eum firmata videtur
180 parum tuta,†tum quia hęc qualitas intrinſeca, quod aliquis intra decē dies appellauerit,debet probari,vt dicit Rota deciſ.30.aliàs 190. quo ad reuocationem. de appellat.in no.(Ergo ſi venit probanda non præſumitur, & ſi præſumeretur
181 nō ſufficeret,†quia vbi requiritur probatio, pręſumptio non ſufficit)tum etiam quia in contra-
182 rium,†quòd immò,quis non præſumatur infra decendium appellaſſe,videtur deciſ.Rot.13.aliàs 94.nota quòd vbi aliquis.de conceſſ.præbend.in antiq.in fine.cui in effectu concordat & alia dec. Rot.3.aliàs 125.ſufficit.de conceſſ.prębē.in no.ſimiliter in finalibus verbis,& hoc,quòd licet conſtet de appellatione interpoſita,non tamen præſumatur facta intra decem dies, nouiſsimè tradit Minſinger.ſing.obſer.centuria 3.deciſ.11.inci. non ſolũ.nu.2.& propterea de hac eorum opin. valde ſubſiſtendum videtur.

183 Secundo declara†quòd licet ſuprà in quampluribus caſibus dixerimus,quòd validè appellatur poſt decē dies à recitatione ſententiæ dummodo ſint infra decem dies à die ſciētiæ , in illis tamē caſibus geſta poſt ſententiam vſque ad interpoſitionem appellationis non dicuntur attētata,neque veniunt per modum attentati reuocanda,ſed beneficio iniuſtitiæ docto, & cognito de hoc in cauſa appellationis,vt tradit Rot. deciſ.28.aliàs 187.licet fictè.de appella.in no.quòd pro ſingulari reaſſumpſit Hippol.ſing.87.incip.licet fictè;idē poſt Rot. vbi ſuprà no.Mil. in verb. attentata pendente tempore. fol.29.& Veſtr.in praxi Ro.cu.lib.8.cap.4.col.quarta,verſ.generaliter verò.in fi.

Et ex his habes expeditam hanc ſecundã cauſam nullitatis ipſius appellationis,quãdo videlicet illa,& ſi fuiſſet interpoſita per legitimã perſonã,tamen non fuerit facta in tēpore. Nũc ordinē

ſuprà

suprà positum prosequendo,sequitur
184 Tertia causa, † quæ potest appellationem nullam reddere,illa est, quando scilicet interposita appellatione per legitimam personam, & in tempore, non fuisset tamen interposita coram Iudice,prout debebat,nam appellatio regulariter interponi debet corã iudice à quo, ad tex.in ca.vt debitus.de appell.vbi Card.Alexand.colu. 6.dicit,ꝗ aliàs appellatio est nulla,& in ca.aliàs. §.biduum.2.q.6.no.glos.in ca.suggestum. in vltima oppo.de appell.Innoc. in ca.si iustus metus. de appell.vbi similiter dicit, quòd aliàs appella-
185 tio † si nõ adest iusta causa,dicitur nulla: Quem sequitur Bald.in l.apertissimi. C. de iudic.Panor. in dicto c.suggestum.Lap.alleg.39. colu. 2. Ang. consilio 126. visis omnibus, & est decisio Rot.50. aliàs 366.si appelletur à diffinitiua. de appellat. in no.& decisio.Thom.Grãmat.36.incip. Solon.
186 num.76.& seq.† Quod tamen intellige,quando potest haberi copia Iudicis, secus si non præsupponimus fuisse copiam iudicis: tunc enim appellatio,valida est, etiam in eius absentia inter-
187 posita,† dummodo fiat coram honestis viris,vt expressè dicit Rot.in dicta decisione 50.& alij suprà allegati: de quo latiùs diximus etiam suprà in 15.ampliatione principali reg. princip.num.8. & per totam. Quòd si appellatum sit coram iudice,in tempore,& per legitimam personam,inspiciendum est) & hæc erit

Quarta causa, quæ potest reddere appella-
188 tionẽ nullã) † an in libello ipso appellatorio sit expressa qualitas sentẽtiæ à qua appellatur, etiã qualitas,& nomen ipsius appellantis: cum enim secundum iurisconsultum in leg.1.§.final.de appell.libelli appellatorij ita sint concipiendi,vt habeant scriptum,à quo dati sint,& aduersus quẽ, & à qua sententia,si huiusmodi qualitates, & expresiones fuerint ommissæ, appellatio censebitur nulla,& inualida,vt no.docto. in dicto §.fi,& animaduertit etiam Manfred.li.secundo, practi. conclus.super atten.conclus. centesimaquadra-
189 gesimanona. † Quamuis autem regulariter appellatio continere debeat nomen appellantis à quo,ad quem,aduersus quẽ,& super quo,& causam quare appelletur,vt per docto.vbi suprà. Il-
190 lud tamen prætermittendum non est,† quòd si nomen eius,contra quem appellatur,non sit expressum,appellatio tamen sustinetur, per tex. in
191 l.3.ff.de appella.† Quinimo non solũ procederet appellatio, si nomẽ appellati fuisset ommissum, verum etiam si falsum nomen appellati fuerit expressum , puta quia volens appellare contra Alfonsum,dixerit quòd appellat contra Martinum, nam talis erronea,ac falsa expresio nominis ipsius appellati non vitiat appellationem, vt aliàs fuit tentum in vna Astoricen. Cappellaniæ Sanctissimæ Trinitatis,coram A.Angustino, sub die 22.Iunij 1552.vt est in recolle.Guid. bon.deci.40. voluerunt.sub rub.de appell.Ex alio quoque appellatio(si præmissa cessarent)posset ad propositum nostrum censeri nulla,& inualida,& erit
192 Quinta causa,† scilicet si appellatio non esset pura,sed conditionalis, puta si aliquis protestaretur se non molestari in sua possesione,& possesionem ab eo non auferri & quatenus aufer-
193 retur appellaret:† si enim non adimpleta conditione fuerit super tali appellatione processum,talis processus dicitur inualidus,ex eo quia appellatio huiusmodi conditionalis, non adimpleta conditione, nihil ponit in esse, & consequenter processus non habet, vbi se fundet, vt de hoc est notab.decis.in recollect.Acchill. de Grass. decimaquarta, petebat.sub rub.de appel.Vnde sicut processus,(vt profertur)est nullus ob nullitatem
194 appellatiõis, † ita etiam ad propositum nostrũ si quid pendente huiusmodi appellatione fuerit gestum,non debet censeri attentatum, cum appellatio nulla non posit operari effectum attentatorum,vt in regula suprà posita, in quam partem vidêtur aliàs in vna Bracharen. monasterij coram Iunio decimoquinto Decembris 1567.aliqui ex dominis inclinasse dicentes,quòd si appellatio Cardinalis eo casu esset facta quatenus cõtra eum sententia subscribatur, & omni meliori modo talis appellatio dicitur nulla,& quòd cessant attentata:si verò aliquis ex suprà dictis defectibus in appellatione nõ sit commissus, per hoc appellatio non potest omnino dici valida, cum
195 & ex alio dicatur effici nulla,† quando scilicet (& hæc erit

Sexta causa iuxta ordinem præmissum)nõ fuissent petiti apostoli, vt in rubr. & toto titulo de libell.dimissoriis,& in l.eos.§.apostolos.C. de
196 appella.& in l.præsens.eo.titu.† qui debent peti cum magna instantia,instanter,& instantisimè, vt Iudici debitus honor deferatur,vt declarat Rota decis.49.aliàs 351.si appelletur à diffinitiua,de
197 appella.in no.† nec sufficit sola petitio etiam cũ instantia, si Iudex de ipsis expressè non respondendo,appellanti terminum Iuris,aut alium dederit,quia tenetur ipse appellans intra terminũ præfixum pro illis ad Iudicem redire, aliàs ap-
198 pellatio non reputabitur valida† & censebitur appellans illi renunciasse.ad text.in clem.quamuis rigor,de appell.& in ca.ab eo.de appell. in 6. no.docto.in ca.personas.extrà de appel.per quẽ tex.in dicta clem.quamuis rigor.idem tenet Nicol.Boer.in consi.quadragesimotertio,incip. videtur.num.3.& seqq.& ibi in fin.nume.17.subdit,
199 † quòd ita fuit iudicatum : ex cuius dictis po-
200 test præsens cõclusio dupliciter ampliari. † Pri-
201 mo,vt procedat etiam si appellans ab huiusmodi quoque termini præfixione appellasset. † Secundo etiam si Iudex ad quem in citatione per eum decreta narraret apostolos fuisse à Iudice à quo obtentos,quia nihilominus, si appellans in termino præfixo pro illis non redierit, censetur eius appellatio deserta, vt ibi concludit ille, post Mathesil.sing.21.incip.nota practicam.Veronen. cautela 23.& Fely.in dicto c.personas. post prin. Et ratio quare non petitis apostolis appellatio
202 efficiatur nulla,illa esse potest, † quia apostoli dicuntur esse pars,& de substantia ipsius appellationis,vt tradit Rota decis.50.aliàs 366.si appelletur à diffinitiua sentẽtia.de appel.in no. Quòd autem dictum est,quòd non petitis apostolis appellatio censetur nulla,& inualida, declara pro-
203 cedere,† si Iudex appellationi non detulerit, alioquin si appellationi Iudex deferat,etiam si apostoli non sint petiti,tamen appellatio videtur admittenda propter vim ipsius delationis,vt diximus suprà in prima limita.princip.regulæ nostræ prin.de atten.appellatione pendent.in sexta sublim.nu.septuagesimoprimo,post Paris.&Ro-

land.de Valle in conſ.de quibus ibi.quòd in terminis de admiſsione appellationis, quando non fuiſſent intra terminum præfixũ petiti apoſtoli:
204 poſuit etiam Boer.dicto conſ.43.ſub nu.5.†Similiter quod dictum eſt,quòd ſi appellans habito termino Iuris ad recipiendum apoſtolos non redierit in termino pro illis,cenſetur appellationi ſuæ renuntiaſſe,intelligendum eſt, niſi appellans in termino iuris,abſque eo quòd redierit ꝓ apoſtolis,cauſam appellationis committi fecerit: cũ enim circa hoc in contingentia facti aliàs in Rota dubitaretur de deſertione cuiuſdam appellationis, maior pars dominorum tenuit pro non deſertione,vt patet in recollect. Creſcen. deciſ.75.appellanti.ſub rub.de appella. Quod ſi appellatio fuiſſet interpoſita per legitimam perſonam,in tempore,coram Iudice, cum expreſsione qualitatis ſententiæ,& perſonæ appellãtis, purè,& demum etiam eſſent petiti apoſtoli,ex alio tamen poſſet appellatio impugnari,quia ſcilicet (loquẽdo tamen de iure ciuili)fuerit omiſſa forma ſtatuti ſuper appellationibus interponendis loquentis:pone enim(& hæc erit

205 Septima cauſa) quòd ſtatuto cauetur† ꝙ à ſentẽtia per talem Iudicem lata,debeat ad certos iudices, vel intra certum tempus appellari, tunc enim ſi appelletur ommiſſo medio,& non ſeruata forma ſtatuti,talis appellatio cenſebitur nulla,& inualida, de qua appellationis nullitate tradit eleganter Corn.in conſ. 25. attentis.litera C.libro 3.& in conſilio 43. in hac conſultatione, poſt princi.eodem lib.Quem allegat etiam *Manfred*.libr.2.practic.concluſ.ſuper attentata, concluſ.177.vbi in id etiam citat Ruyn. in conſili.83. libr.5.Io.de Anania.in conſ.51. & Roma.in conſi. 2.Pro qua facit ad propoſitũ noſtrum, quod ponit Steph.Aufr. in addit.ad deciſ.Toloſ.vltimam
206 circa med.vbi voluit,† quòd quãdo appellatio eſt inualida,ex eo:quia fit interpoſita ſine debita forma,tunc attentata poſt eam non reuocantur.
207 † Vnum tamen regulariter circa hoc de ſtatuto nota, quòd ſi ſtatutum dictet, quòd appellatio debeat intra illam diem, qua profertur ſententia interponi, poterit nihilominus appellatio interponi ad principem intra decem dies, prout eſt tempus iuris communis, non obſtante ſtatuto, quia illud intelligitur, quando appellatur ad iudices ſtatutarios, ſecus ſi appelletur ad principem:cuius poteſtas ſemper cenſetur excepta,vt fuit ſingulare dictum Bal.in ca.venientes. nu.5.extra,de iureiur. Verùm ſuprà dictis omnibus ritè in appellatione ſeruatis,ac concurrentibus,ſuccedit alia,&

Octava cauſa,& ratio reddendi appel-
208 lationem nullam,† quando ſcilicet, appellatio
209 eſſet generalis ad omnes ſuperiores:† quandoquidem appellatio regulariter debet eſſe nominatim facta ad talem, vt poſt docto. de quibus ibi not. Manfred. vbi ſuprà concluſione 183.&
210 quamuis ille nihil vltra ſubdat,† hoc tamen neceſſariò declarandum eſt, vt non procedat, quando appellatio eſſet quidem generalis, ſed ad cõpetentes iudices,hoc enim caſu appellatio ſuſtinetur,& non cenſetur nulla,vt eleganter tradit Guid.Pap.in tract.de appell.qu.quinquageſima,poſt Bar.in l.1.in ſi.ff.de appell.& in l.qui Romæ,§.Seiæ.ff.de verb,obli.& ibi Iaſ.nume.8. qui latè hunc articulum diſputat, & hanc eſſe commu.opin.atteſtatur,prout eum refert,& ſequitur nouiſsimè Lancell.Corrad.de Prætore.§. ſecundo,de offic.prætor.in cauſ.ciuil.in ca.de appella. num.trigeſimo quinto,vbi eandem opi.ſequitur, & alios de hac commu.opin.atteſtantes citat, & ex recentioribus Baptiſta Villalobos.in recolle. commu.concluſ. in verb.appellati.nu.centeſimo decimoquinto. Cui tamẽ declarationi,alia quo
211 que declaratio neceſſario adhibẽda eſt,†vt quãdo generaliter ad competentes appellatio eſt interpoſita,debeat infra decem dies iudicem nominatim declarare,vt poſt Fran.in ca.dilecti. de appell.tradit Lancell.Corad.de prætore in cauſ. ciuil.in c.de appell.num. trigeſimotertio. & nu. trigeſimooctauo.verſ.limitat autem.& inſuper illi iudici,quem appellans ex competentibus elegerit,eam intimare,vt tradit idem Toletanus ibidem.nu.117.Omnibus autem ſuprà dictis cauſis ad impugnandum appellationẽ ceſſantibus, pro
212 Vltima,Illud erit animaduertendum,†ne fortaſſe appellatio fuerit ad minorem iudicem interpoſita. Quo caſu talis appellatio diceretur nulla,& nõ ſecundum leges,vt eſt tex.in l. prima. §.ſi quis.& §.denique.ff.de appell.no.gl.in l.præſes.ff.de re iudi.no.gloſſ.in rubr.extrà,de appell. Quorum aliquos enumerat Manfre. vbi ſuprà,cõcluſ.185.

Ex quibus omnibus apparet,explicata, & declarata concluſio,quam ſuprà in principio huius quinquageſimæ limit.princi.firmauimus: Videlicet,quòd quando appellatio eſſet nulla ex aliqua ex cauſis ſuprà enumeratis,regulariter attẽ-
213 tata non veniunt reuocanda:† Quæ tamen concluſio videtur limitanda,ſi vigore huius appellationis nullæ,eſſet inhibitum,tunc enim ſecus eſſet dicendum,vt annotauimus ſuprà in hac limi. num.centeſimodecimotertio,dum(loquẽtes de appellatione,quæ eſt nulla,quia non eſt interpoſita in tempore,ſublimitauimus,niſi ſit inhibitũ, vt ibi & ponit expreſſè hanc limit.Manfred.concluſ.centeſimaquarta, & facit ratio, quia multa per inhibitionem fiunt illicita,quæ ante erant licita,de quo latius dicemus infrà in hac ſecunda parte,c.20.de atten.poſt inhibitionem, in prima
214 ampliat.regulæ ibi poſitæ,per tot.†Animaduertendum tamen in propoſito eſt,quòd vltra deciſ. Aegid.236.quam alleg.Manfred.ibi in contrariũ, Corn.quoque in conſ.25.attentis.in princi.& per totum lib.tertio, tuetur hanc partem, quòd appellatio,& ſubſecuta inhibitoria contra formam ſtatuti non valeant:Sed ad hæc reſponderi hodie poteſt,quòd Rota moderna non tenet concluſionem Agid.ſed immò quòd inhibitio, ſiue iuſta, ſiue iniuſta ſit timenda, vt diximus ſuprà hoc eodem c.in ſexta limit.prin.reg.prin.num.18. & dicto ca.20.de attent.poſt inhib.in 11.ampliat.regulæ ibi poſitæ.

Limitatio LI.

Summarium.

1 *Appellatione per intruſum interpoſita non facit attentata.*

2 *Brachium ſeculare relaxatum per Iudicem à quo pendente appellatione per intruſum interpoſita à ſententia in fauorem ſuperſtitis agentis contra intereſſe pu*

se putantes per audientiam literarum contradictarum lata non dicitur attentatum.
Nisi Iudici à quo fuerit inhibitum.nu.4.
Etiam si fuisset inhibitum vigore commissionis super iactationibus per ipsum intrusum præsentatæ.numero 5.
3 Sententia lata in fauorem tertij, qui lite pendente venit ad causam, & contra eum, qui prius egerat contra intrusum potest contra intrusum etiam appellatione interposita per præfatum actorem, & illa pendente executioni demandari.

QVINQVAGESIMO Primo limitari pôt, vt non procedat in appellatione per intru-
1 sum interposita, † quæ non facit attẽtata, & ideo si mortuo collitigante superstes litẽ prosequens contra interesse putantes per contradictas obtineat sententiã, à qua intrusus appellauerit, & hac
2 appellatione pendente, † Iudex à quo relaxauit brachium sæculare nominatim contra dictũ intrusum, talis relaxatio non dicitur attentata, vt fuit dictum in vna Senogalien. parrochialis de Gãdulfo coram D. meo Oradiño 12. Martij 1559. Quod multo magis dicendum esset, si appellatio non fuisset interposita per ipsum intrusum, sed per eum, qui primo contra eum egerat, & deinde tertio veniente ad causam reportauit senten-
3 tiam cõtra, à qua licet ipse appellauerit † tamen cõtra intrusum, sentẽtia lata in fauorẽ dicti tertij, pôt etiã dicta appellatione pẽdẽte executioni demandari, vt diximus suprà, hoc eodem cap.
4 12. in 14 ampliat. princ. in fi. † Quod tamen videtur limitandum, nisi vigore dictæ appellationis per intrusum interpositæ fuisset inhibitum, vt vidẽtur declarasse Domini in eadem Senogalien. eodem proponente 9. Iunij 1556. vbi licet lo-
5 quantur de inhibitione, † quæ præsupponitur ibi in facto emanata vigore commissionis super iactationibus per intrusum præsentatæ eodem die, quo fuit lata dicta sententia, idem tamen, & multo magis esset dicẽdum, si emanasset vigore appellationis, propter efficaciam appellationis, quę etiam ipsa regulariter solet causare attentata, quod non facit quandoque litis pendentia super molestationibus, prout est quando tale iudicium introducitur vigore monitorij Auditoris Cameræ, vt adnotauimus suprà cap. 4. de attent. lit. pend. in prima illarione. nu. 133.

LIMITATIO LII.

SVMMARIVM.

1 ATTENTATA si fuerint per principem confirmata non reuocantur secundum aliquos.
Immò regulariter reuocantur secundum alios, vt infrà. num. 57.
2 Confirmationi Papæ regulariter standum est.
3 Princeps dicitur esse supra ius.
4 Actus à Principe procedens videtur carere vitio attẽtatorum.
5 Princeps potest facere ne ab initio attentata inducãtur, puta per breue cum clausula citra vitium spolij, & attentatorum.
6 Immò attẽtata possessio per huiusmodi breue sustinetur,
7 Princeps potest etiam sine causa alicui tollere actiones.
8 Ergo multo magis poterit auferre officium Iudicis mercennarium.
9 Spoliatus à principe non agit remed. Can. reintegrãda.
10 Acta ordinatoria iudicij pereunt & annullantur per emptainstantia.
11 Nisi fuerint per principem confirmata.
12 Princeps potest facere licitum, quod erat illicitum.
13 Attentata dicuntur regulariter illicita.
14 Princeps confirmando videtur manum apponere, causamque ad se aduocare.
Contrarium videtur verius, vt infrà. nu. 54.
15 Manus appositionis Papæ natura ea est, vt omnium inferiorum potestas per eam ligata censeatur.
16 Confirmationem attentatorum impetrans videtur in affectu nouum ius impetrare.
17 Confirmans quod nullum est, dare dicitur.
18 Impetratio iuris noui lite pendente regulariter fieri potest absque vitio attentatorum, remissiuè.
19 Priuilegium regulariter lite pendẽte impetrari validè non potest.
20 Confirmatio rei litigiosæ per principem facta nõ valet, quominus Iudex possit in lite mota ad vlteriora procedere.
21 Princeps per suam concessionem nunquã censetur velle alteri auferre ius quæsitum.
22 Etiam si fuisset facta motu proprio.
23 Princeps non potest iuri quæsito præiudicare, nisi ex certa scientia, & facta expressa mentione de illo iure.
24 Impetrationes, quæ fiunt ad instantiam partis censentur, vt plurimum à Principe per importunitatem extorqueri.
25 Fraudibus non est aperienda via, nec danda occasio delinquendi.
26 Iudex non debet quemquã in suo delicto authorizare.
27 Possessio violenta & spoliatiua etiam si fuerit principis rescripto confirmata, est restituenda.
28 Clausulæ motus proprij efficacia videtur confirmationem actus attentati validam reddere.
Contrarium videtur verius, vt infrà nu. 31.
Secundum commu opi. vt infrà, nu. 32.
29 Attentatum si per viam gratiæ fuerit per principem motu proprio reuocatum, & deinde incipiat constare de non iure illius, ad cuius fauorem fuit facta reuocatio durat reuocatio, & non attentatum.
30 Aliàs si reuocatio fuerit ad instantiam partis, durat attentatum, & non reuocatio.
31 Concessio lite pendente etiam motu proprio facta nõ valet, secundum veriorem opi.
32 Et secundum commu. opi.
33 Confirmatio rei litigiosæ etiam motu proprio facta, non valet.
34 Et hoc communiter tenetur.
35 Attentata etiam confirmata per Principem ad instantiam partis in forma communi veniunt reuocanda.
36 Secus si ex certa Principis scientia.
37 Confirmatio ex certa scientia tunc fieri dicitur, quando in ea adest clausula ex certa scientia.
38 Vel tenor rei confirmatæ fuerit insertus.
39 Vel si fuerit apposita clausula non obstante, &c.
40 Vel emanauit secunda iussio.
41 Principis ex certa scientia quod factum est, in dubium reuocari non debet.
42 Confirmatio à Principe etiam ex certa scientia facta nõ prodest quicquam nisi facta fuerit cum causæ cognitione, & parte citata.
43 Quando scilicet adest pars, quæ citari possit.
44 Confirmatio actus attentati facta ex certa Principis scientia cum causæ cognitione, & partis citatione impedit illius reuocationem.
45 Confirmationi Papæ in præiudicium concedentis regulariter standum est.

secus

46 *Secus in præiudicium tertij.*
47 *Etiam si sit facta ex certa scientia.*
48 *Confirmatio lite pendente à Principe facta attentatorum vitio non careret, si in ea non fuisset expressè facta mentio litis, vel appellationis, remissiuè.*
49 *Principis voluntas vbi apparet, de illius potestate nõ est dubitandum.*
50 *Princeps in dubio non censetur voluisse alicui auferre actiones, neque remedium can. reintegranda.*
51 *Etiam si fuerit opposita clausula motus proprij, remissiuè.*
52 *Seu clausula non obstante. &c.*
53 *Verbum confirmare de sui natura nihil aliud sonare videtur, quã quòd per confirmationem firmetur quod nullum est.*
54 *Papa per confirmationem rei litigiosæ, non censetur causam ad se aduocare.*
55 *Nisi facta expressa litis huiusmodi mentione, quia tunc causa ab inferiore eripitur.*
56 *Impetratio Iuris noui lite pendente fieri non potest, quando tendit in præiudicium alterius partis.*
57 *Confirmatio attentati per principem facta regulariter non impedit illius reuocationem.*
58 *Etiam si fuisset ex certa scientia.*
59 *Nisi interuenisset causæ cognitio, & partis citatio.*
60 *Etiam si fuisset facta motu proprio.*
61 *Attentata confirmata à Principe cum causæ cognitione etiam partis citatione, conualidata & purgata censentur.*
62 *Aliàs si fuisset omissa expressio litis, vel appellationis, nec fuisset habita causæ cognitio, & partis citatio, confirmatio talem effectum non operaretur.*
63 *Etiam si talis omissio fuisset facta sine dolo, & per ignorantiam.*

QVINQVAGESIMO Secundo notabiliter, & vtiliter limitari potest, †vt regula principalis non procedat, quando actus, qui prętenditur attentatus, fuisset à principe confirmatus. Quam limitationem nemo est, qui ponat, & solus Soci. in cons. quadragesimoquinto, visa. nu. 16. vers. decima, & vltima dubitatio. li. 1. illius occasionẽ præbuit, dum talem casum ponit, quòd cum quidam Abbas Sancti Antonij procederet contra quosdam suos subditos, illi ab eius sentẽtia, & à grauaminibus sibi per eum illatis appellauerunt, qua appellatione pendente Abbas præfatus deuenit contra eos ad priuationes quorundam beneficiorum, quæ cum fuissent postmodũ per Papam cõfirmatæ, dubitabatur ibi, an dicta confirmatio impediret dictarum priuationum reuocationem, Et quamuis Soci. ibi in hoc residere videatur, quòd dicta confirmatio impediat huiusmodi reuocationem, si in eius impetratione de dicta appellatione fuisset facta mentio, præsertim si cõfirmatio non fuisset in forma cõi, nihilominus, quia ille ibi satis ieiunè videtur articulum tangere, & casus iste quotidianus esse potest, operæprecium esse duximus aliquantulum latius circa eum insistere. Vt autẽ illius veritas clarius apparere possit, sciendũ est, quòd plures in proposito possunt considerari opiniones.

Prima sit opinio, quòd huiusmodi attentata post principis confirmationem non veniãt reuocanda, quæ ex pluribus suaderi potest, &

2 Primo, †quia confirmationi Papæ regulariter standum est, c. si Romanorum. 19. distinct. & post Bal. in l. rescripta. C. de precibus imperat. offeren. tradit Aug. Bero. in cons. 88. in causa. nume. 19. lib. 1.

3 Secundo, †quia Princeps dicitur esse supra ius: Rot. decis. 25. aliàs 310. si reus. in fi. de rescriptis. in no. Aegid. decis. 749. licet, in fin. in tantum, †vt actus, qui procedit à Principe attentatorum vitio carere dicatur, vt diximus suprà in hac 2. parte. ca. quarto. de attent. lit. pend. in 12. limit. prin. per totam. Vnde confirmatio, de qua agitur, procedens à Principe, tanquam attentatorum vitio carens, debet censeri attentata purgasse, & illorum reuocationem impedire debere. 4

5 Tertio, quia †princeps potest facere, ne attentata ab initio inducantur, vt patet ex his quæ diximus suprà in proximè allegato ca. 4. de attent. lit. pend. in præfatione, in 1. illat. num. 394. & seqq. dum latè demonstrauimus Principem per suas literas in forma breuis mandare posse, vt quis etiam lite pendente citra vitium spolij & attentatorum possessionem rei litigiosæ consequatur, ergo princeps debet posse, etiam postquam attentata sunt inducta, illa purgare, arg. eius quòd diximus ibidem. nu. 405. † quòd si quis lite pendẽte, (& sic attentando) possessionem ingressus fuerit, & deinde in eius fauorem superueniat breue cum clausula prædicta, citra vitium attentatorum, & c. dicta possessio, quæ alioquin erat decẽda attentata, non reuocatur, sed quasi per Principem purgata virtute superuenientis breuis sustinetur, vt fuit dictum in vna Maioricen. canonicatus corã Thom. de Thã. 17. Ianuarij. 1545. & est dec. in recolle. Put. 18. possessio. sub rub. vt lit. pẽ. 6

7 Quarto, †quia si Princeps potest etiã sine causa tollere alicui actiones, vt post Paul. de Castr. & alios per eum allegatos, tradit Bero. in cons. 177. consideranti. nume. 12. libr. 2. †ergo multo magis Princeps confirmando videtur posse tollere officium Iudicis mercennarium, quod implorari debet per petentem attentatorum reuocationẽm, vt diximus suprà in 1. parte, in præfatione, in descriptione attentati. nu. 28. ex quo tale officium non videtur ita radicari in persona eius, qui passus est attentata, sicut actiones, quæ ossibus agẽtis cohærere dicuntur. 8

9 Quinto facit in simili, quia † sicut spoliatus à principe non agit remedio can. reintegranda, vt post doct. in c. conquerente. de restit. spoliat. tradit Aug. Bero. in cons. 90. in præsenti. num. 21. lib. 3. (cũ tale remediũ princeps tollere posit, vt per Ruyn. in cons. 48. videtur. sub nume. 3. libr. 4.) ita priuatus à principe per confirmationem attẽtatorum iure agendi ad illorum reuocationem, nõ debet illa amplius reuocare posse.

10 Sexto, & melius facit in simili, quod aliàs dicitur, †quòd acta ordinatoria iudicij pereunt, & annullantur perempta instantia, vt sunt citatio, litis contestatio, datio fideiussoris de iudicatum soluendo, & similes: quorum effectus in alia instantia, etiã inter easdẽ personas non habetur in cõsideratione, vt post Barto. in l. terminato. C. de fruc. & lit. expẽs. & in l. 2. C. de edẽd. tradũt doct. in d. l. 2 †& tamẽ si dicta acta ordinatoria fuissent à Papa, & à principe cõfirmata, vtiq; substinẽtur, & nõ pereunt, vt firmat Rip. in dict. l. 2. sub nu. 27. ver. restringẽda est hæc ampliatio, & ver. puto tamen restrictionẽ veram. C. de edend. Vnde sicut illa acta ordinatoria, quæ perempta instãtia erãt nulla, 11

nulla, per confirmationem principis cõualescũt, ita etiam attẽtata, quæ de sua natura regulariter sunt ipso iure nulla, secundum ea, quæ latius diximus suprà hoc eod. c. duodecimo. in 17. ampliat. princip. debent per Principis confirmationem conualescere, & validari: qua validitate præsupposita, frustra de illorum reuocatione vltra quæri debet.

Septimo quia aliàs dicunt doct. prout Bart. in l. quominus. in 2. q. ff. de flum. & post eum Bero. in cons. 140. præsentem consultationem. num. 36. li.
12 3. † quòd Princeps potest facere licitum; quod erat illicitum. Vnde Princeps confirmando attẽ
13 tata † quæ regulariter dicuntur esse illicita secundum glo. magistram. in c. non solum. in verb. reducendum. vers. dic tamen. de appella. in 6. & patet ex his, quæ posuimus latius suprà in hac eadẽ parte, ca. 4. de atten. lit. pend. in 1. ampliat. princi. debet censeri illa fecisse licita, & consequenter non esse vlterius reuocanda.

Octauo qđ talia attẽtata Iudex reuocare post confirmationẽ nõ possit, efficaciter deduci vide
14 tur † quia Papa confirmando videtur manum apponere huic causæ, & articulo attentatorũ, causámque ad se aduocare. Ergo nemo alius infe
15 rior põt in dictis attentatis se intromittere, † cũ ea natura sit manus appositionis Papæ, vt omniũ inferiorũ potestas per eã censeatur ligata. argu. eorum quæ diximus latius suprà in hac 2. par te, ca. 10. de attent. post aduocat. causæ. num. 4. & seq. ergo neque pars, neq; Iudex poterunt vltra dictorum attentatorum reuocationem cõsequi: Inferior enim nõ potest ea, quę per superiorem ex certa sciẽtia facta sunt, cõfirmare, vt post alios not. Bursat. in cons. 30. omissis. nu. 20. lib. 1.

16 Nono facit, quia impetrans hoc casu attentatorum confirmationem, videtur in effectu nouũ ius impetrare: quoniam cum attentata sint ipso iure nulla, vt dictum est, illorum confirmatio di
17 cenda est datio, ac iuris noui concessio, † quia cõ firmans, quod nullum est, dare dicitur, vt post alios tradit Deci. in cons. 184. & pro tenui. num. 8.
18 † lite autem, vel appellatione pendente regulariter tam in possessorio, quàm in petitorio nouum Ius impetrare licet, absque vitio attentatorum, vt diximus suprà in dicto ca. quarto. de atten. lit. penden. in 20. limit. princip. nume. tertio, & seqq. ergo, &c.

Decimo id comprobatur ex eo, quod aliàs dicitur, quòd prouisio Papæ purgat vitium litigiosi, vt post Sarnẽ. super reg. de imped. per obit. famil. Card. q. 8. nume. 6. censerunt aliàs Domini, vt colligitur ex decis. in recollect. Caputaquen. par te 1. decis. 77. incip. in dubio. vnde sicut Papa prouidendo purgat vitium litigiosi, ita & attentata confirmando debet censeri illa purgare.

Secunda potest esse opinio negatiua huic cõtraria, quòd (confirmatione Principis non obstãte) huiusmodi attentata sint omnino reuocãda, quæ etiam ex pluribus suaderi potest.

19 Primo, quia † sicut priuilegium regulariter lite pendente impetrari validè nõ potest secundum ea, quę latè diximus suprà in hac 2. par. c. quarto, de attent. lit. penden. in 7. illat. regulæ princip. ibi positæ. nu. 63. & seqq. vbi opportunas etiam huic conclusioni declarationes adhibuimus, ita nec confirmatio à Principe impetrari posse videtur,
20 & specialiter † quòd confirmatio rei litigiosæ non valeat quominus Iudex possit in lite mota ad vltiora procedere, & cõsequenter procedẽdo attentata reuocare, est tex. & tradit Abbas, & Deci. ibi in c. 1. post prin. de confir. vti. vel inuti. Vnde præsupposita confirmationis inualiditate, firma remanet conclusio, & regula, quòd attentata appellatione pendente sint ante omnia reuocãda, ad c. non solùm. de appel. in 6. cum simil.

21 Secundo, † quia Papa per suam concessionem nunquam censetur velle auferre ius alteri quæsitũ, quod non solũ procedit secundũ regulã cancellariæ de iure quæsito non tollendo, verũ etiã de iure cõi, cum in dubio princeps non præsumatur velle tertio præiudicare. l. 2. §. merito. & §. si quis à Principe. ff. ne quid in loc. publ. c. super eo. de offic. deleg. c. quamuis. de rescrip. Deci. in cõs. 389. visa. nu. 4. & in cons. 520. in causa. nu. 3. vbi il
22 lud ampliat procedere, † etiam si concessio fuisset facta motu proprio, ergo confirmatio, de qua agitur non videtur potuisse auferre ius ad attentatorum reuocationem antea illi quæsitũ qui at
23 tentata passus fuerat, † & tanto magis, quia princeps non potest iuri quæsito præiudicare, nisi ex certa scientia, & facta expressa mentione de illo iure, vt post alios tradit Augu. Bero. in cons. 177. nu. 32. lib. 2.

Tertio, quia per huiusmodi confirmationes,
24 & concessiones † (quæ ad instantiam partis factæ, solent quandoque &, vt plurimum à Principe per importunitatem extorqueri, vt per Deci. post alios. in cons. 576. pro solutione. numer. 12.) videtur aperiri via fraudibus, & dari occasio de
25 linquendi, † quod iura semper abhorrent. ad not. in l. in fundo. ff. de rei vendicat. Capit. decis. 176. in causa. numero 33. quia sub spe talis confirmationis quis inuitaretur ad attentandum, & consequenter ad delinquendum, cum attentare sapiat delictum, vt diximus suprà. in 1. parte. c. 1. de attent. à parte, nu. 10.

26 Quartò, quia † sicut Iudex non debet quemquam authorizzare in suo delicto, vt in propria materia nostra attentatorum hac ratione particulariter post alios vsi sumus infrà in 3. parte, ca. 24. de reo, & exceptionibus contra attent. competent. q. 1. nu. 22. vbi plures Rot. Egid. & Cassad. decis. in id citauimus, itẽ & multo minus dicendũ est hoc procedere in Papa, quod scilicet per suã confirmationẽ censeatur voluisse attentantẽ in suo delicto authorizzare, & confouere.

Quintò pro hac opi. nõ parũ facit, quod aliàs
27 dicitur, † quòd si quis spoliando aduersarium adeptus fuerit possessionem, & à Principe petierit, & obtinuerit se in ea confirmari, & de ea inuestiturã, & infeudationẽ fuerit cõsecutus, nihil agit, & talis infeudatio nullius est momẽti, & spoliatus adhuc est restituendus, vt post Bald. in l. 1. de constit. & in capit. 1. de natur. feud. tradit Alciat. in consili. 26. Marchionatus. in princ. libro 6. & iterum consi. 28. respectu, post princip. eodem lib. 6. Quod & generale est in spolio, vt etiã si possessio violenta sit principis rescripto confirmata nihilominus spoliatus veniat restituendus. ad text. in l. auctoritate. C. vnde vi. & tradit post Ias. in cons. 162. col. 3. libr. 4. Ruyn. in consilio 35. libro 1. Paris. in consilio 101. numer. 68. libro 1. & alios quamplures per eum allegatos. Ant. Gabrie. cõmu.

mu.conclus.lib.5.de restit.spol. conclus. 1. num. 27. Cui adde Menocch.cons.2.magni.nu.345. lib. 1. Vnde ex hoc patet, quòd principis confirmatio nō purgat spolium, ergo multominus debet purgare attentatum in quo viget maior odij ratio.

TERTIA quoque potest considerari opinio, vt distinguamus, quòd aut cōfirmatio de qua agitur fuit motu proprio Principis, Aut ad instan
28 tiam partis, †vt primo casu præsupposita confirmationis validitate ob efficaciam dictæ clausulę motus proprij, attentata non valeant reuocari, ex quo concessio, etiam lite pendente, etiam de lite mentione non facta valida censeatur, si sit facta motu proprio, vt tenent docto. in ca. causam. el secundo, de testib. Mil. in verb. gratia si dicatur impetrata. fol. 153. Ruyn. in cōs. octuagesimo, quā uis. num. 4. in fi. lib. quinto. Paris. cons. septuagesimoquarto, gratia. num. decimoseptimo. lib. quarto, & alij quos allegat Ant. Gabr. commu. concl. li. 2. de Iudic. cōclū. 4. nu. 2. vers. 9, amplia. in principio de quo, & nos aliquid posuimus suprà in hac secunda parte, ca. quarto. de attent. lit. penden. in 7. illat. num. 643. Secundo verò casu, quando fuerit facta ad instantiam partis, tunc non obstante huiusmodi confirmatione attentata veniant reuocanda, tum quia talis concessio, & confirmatio lite pendente impetrata, quando tendit in præiudicium tertij regulariter non valet, vt diximus suprà in dicto ca. quarto. de attent. lit. pend. in 20. limit. princip. nume. decimosexto, & seqq. tum etiam quia, vt suprà dictum est. num. 24. confirmationes huiusmodi ad partis instantiam obtentæ ad importunitatem supplicantis, potius quàm ex debito iustitiæ censentur à Principe extortæ. Deci. in dicto cons. 576. pro resolutione. nume. 12. Pro qua opi. facit similis distinctio, quàm pariter in materia nostra attentatorum faciunt aliàs Docto. in ca. 1. vt lit. penden. in 6. præsertim Gemini. post Lap. ibi, quòd reassumpsit etiā Frā. post eos in ca. non solum. in prin. colū. fin. sub nu.
29 10. de appel. in 6. dum volunt, †quòd si aliquod attentatum, fuerit per viam gratiæ, per principem reuocatum, deinde incipiat constare de iustitia, & de non iure illius, ad cuius fauorem fuit facta reuocatio, si dubitetur, an dicta reuocatio sit reuocanda, & consequenter an duret (vt illi dicūt) reuocatio, vel potius attentatum; distinguunt, quòd si reuocatio fuit facta motu proprio, duret
30 reuocatio † si ad instantiam partis duret attentatum, & consequenter reuocatio sit reuocanda, de quo, & nos specialiter mentionem fecimus infrà in 3. parte cap. vigesimoprimo, quib. & quot. mod. attent. reuoc. sit peten. nume. 19. Vnde sicut quando agitur de reuocatione attētati per principem facta adhibetur supradicta distinctio (vt contrariorum sit eadem disciplina (non est incōueniens, vt & quando agitur de cōfirmatione attentati eadem distinctio adhibeatur. Verum hęc distinctio licet prima facie videatur applaudēs, eam tamen in proposito non esse admittendam censeo; quoniam fundamentum primi illius capitis, quando scilicet est facta motu proprio, non videtur omnino tutum, ac verum, cum immò alij multi fuerunt contrariæ sententiæ, †quòd im-
31 mò concessio lite pendente etiam motu proprio
32 facta non valeat, †& ista demum dicatur esse cō-
munis opinio, de qua post Brun. in cons. 21 col. fi. vers. non obstat si dicatur, & Ant. Gabr. qui eum refert, adnotauimus, & nos in dicta 7. illatione.
33 nu. 604. Et eo magis, quia in specie, †quòd confirmatio lite pendente super re litigiosa, etiam motu proprio facta non valeat, nec liti præiudicet, quo minus Iudex possit in causa procedere, tradit post doct. in d. cap. causam. Deci. in c. 1. & 2. in 1. notab. col. 1. ad med. ver. & quòd dictum est.
34 de confirm. vtil. vel inutil. †vbi & hoc communiter teneri per doc. attestatur. Vnde si hoc casu talis cōfirmatio, etiā motu proprio facta nō valet, nec liti iā motæ præiudicat, vt dicit expressè tex. in dict. c. 1. ergo Iudex debet posse, non obstante confirmatione, ad attentatorum reuocationem procedere.

Quarta huic proxima opin. ex alia distinctio
35 ne colligi potest, †vt si confirmatio sit facta ad instantiam partis in forma communi, & casus iste de plano procedat, vt per eam non impediatur attentatorum reuocatio, per ea quę dicta sunt in
36 proxima opi. num. 28. †si verò fuit facta ex certa
37 principis scientia, † puta quia in ea adest clausu-
38 la ex certa sciētia, †Vel tenor rei confirmatæ fue
39 rit insertus, †Vel fuit apposita clausula nō obstā
40 te, †Vel emanauit secunda iussio, vt declarat Deci. in rub. de confir. vtil. vel inutil. nu. 2. quem ex recentioribus sequitur Hier. Gabr. in consil. 83. respondi. nu. 74. li. 1. & tunc secus, ob efficaciam
41 dictæ clausulæ: † quòd enim ex certa principis scientia factum est, in dubium reuocari non debet, vt tradit Deci. in cons. 516. num. 8. sed nec ista opin. ac distinctio vndique satisfacit, cum, vt tradit Aug. Bero. in cons. 7. super extractione. nume. 38. lib. 3. post Imol. in c. venerabilis. de confir. vtil.
42 vel inutil. & do. in c. 1. e. tit.) †confirmatio à Principe etiam ex certa scientia facta, non prodest quicquam nisi facta fuerit cū causæ cognitione,
43 & parte citata †quādo pars adest, quæ citari posit, vt ille ibi declarat dicto nu. 38. prout in attentatis reuocandis semper partē extare dicēdum est, cum regulariter semper adsit is qui attentata passus est, prout idem de causę cognitione ponit Io. Bapt. Ferret. in cons. 38. in causa. nu. 8. lib. 1. vbi eleganter tractat hanc materiam confirmationis. Ex his autē quæ sunt vltimo loco dicta, potest alia verior distinctio colligi, & erit
44 Quinta opi. †quòd Aut fuit confirmatio facta ex certa principis scientia, & cū causæ cognitione, & parte citata, & talis confirmatio impediat attentatorum reuocationē, & ita procedāt ea omnia, quæ suprà sunt ꝓ prima opi. allegata: Aut in confirmatione fuit omissa causę cognitio ac citatio partis, & tunc non obstante huiusmodi confirmatione attentata reuocari possint, & procedant allegata suprà in 2. opi.

Quòd si ex tot relatis opinionibus absolutè alteri præsertim primæ, vel secundæ adhærendū esset, ego tanquam veriorem secundam amplectendam censeo, in qua concluditur, quòd confirmatio attentatorum per Principem facta regulariter nō debet illorum reuocationem impedire. Et tenendo eam ad allegata suprà in contrarium pro prima opi. respondetur, &
45 Ad primum † quòd licet confirmationi Papæ regulariter sit standum, illud tamen intelligi debet in præiudicium concedentis, ex quo latissima

ma contra eum fit interpretatio, ad no. in leg. fin.
46 ff. de legibus, cum simil. † secus in præiudicium
47 tertij: confirmatio enim † etiam facta ex certa scientia non valet in præiudicium tertij, vt post Bald. in prælud. feud. columna 14. versiculo item dicit Andreas de Iser. & Aretin. in consil. 15. reuerendissime pater. colum. 5. tradit expressè Deci. in cap. sua nobis. num. 7. de confir. vtil. vel inutil. Cum aliàs generale sit, vt clausula ex certa scientia nihil operetur in detrimentum tertij, vt post Gozad. cons. 9. numero 42. Soci. Iun. cons. 77. nu. 126. libr. primo. Aretin. cons. 15. numero 6. Curt. Iun. cons. 142. numero 8. vers. nec obstan. Paris. cōsil. primo, numero 84. & cons. 11. numero 121. libr. Primo. Zasi. cons. 10. numero 30. libro 2. & Grammatic. decis. 104. num. primo & seqq. tradit nouissimè Menoch. cons. primo consultatio hæc. num. 431. lib. primo. Quod iterum replicauit per easdē authoritates in cons. 103. non est. nu. 83. eo. lib. primo, vbi insuper etiam Roland. in cons. 7. nu. 103. li. 3. in id allegauit.

48 Ad secundum respondetur † quòd immo, & ipsa confirmatio lite pendente à Principe facta attentatorum vitio non careret, si in ea non fuisset expressè facta mētio de lite, vel appellatione, secundum ea, quæ latiùs diximus suprà capit. 4. de attent. lit. pend. in 7. illat. numero 631. & seqq. Præterea fateri possumus, quòd Princeps sit supra ius, non tamen tenet consequentia, est supra ius, & potest attentata reuocare, ergo in dubio per confirmationem attētata reuocauit: quinimmo in dubio habemus regulam in contrarium, quòd per confirmationem rei litigiosæ per Principem lite pendente factam non impeditur Iudex quo minus possit in causa procedere, vt est tex. in c. 1. & ibi notant omnes de confirmat. vti. vel inutil.

Ad tertium respondetur, vt ad proximum, quòd negari non potest, quòd si Princeps vult non possit tam ab initio, quàm ex post facto tol-
49 lere attentata, † quia vbi constat de voluntate, de Principis potestate non est dubitandum, vt inquit Ruyn. in cons. 76. primo est videndum. nu. 6. & sub numero 10. versic. ex præmissis libro quinto. in casu autem nostro dicimus non apparere Principem voluisse attentata per confirmationē auferre, nisi in confirmando fuerit habita causæ cognitio, & pars citata, vt dicemus infrà in prima limit. nu. 61.

Ad quartum, & quintum potest eodem modo responderi, quòd licet possit Princeps tollere
50 actionem, & remedium Can. reintegranda. † id tamen in dubio non censetur voluisse, vt adnotauimus suprà in dicto capitulo quarto de attent.
51 lit. penden. in prima illat. numero 40?. † etiam si
52 fuerit apposita clausula motus proprij † & clausula non obstante, vt ibidem dictum est. Præsertim, quia dato, quòd Princeps etiam ex certa scientia auferat alicui actiones, potest tamen ille implorare officium Iudicis, & prosequi iustitiā suam, vt post Bald. in l. rescripta, in fin. C. de præcib. imper. offer. tradit Sigismond. Ioffred. in cōs. 38. quoniam. numero 33. quòd etiam posuit idem in cons. 34. sit in sacro. nu. 7. post Andr. de Isern. in c. primo. §. si. de cap. qui cur. vend.

Ad sextum respondetur, quòd arg. in effectu nihil aliud concludit, quàm quod attentata, quæ erant de iure nulla per confirmationem valide à Principe factam conualidantur, & hoc vtique absque contradictione fateri oportet:
53 nam † & vis ipsius vocabuli confirmare de sui natura nihil aliud sonare videtur, nisi quòd firmetur, quod antea nullum erat, vt tradunt docto. præsertim Deci. post princip. in dicta rubr. de confir. vtil. vel inutil. non tamen concludit, quòd confirmatio, de qua agitur valida sit, & quòd illi, qui fuerat passus attentata, præiudicet, cum tantum valida illa censenda sit, (quo ad propositum nostrum) quando in ea interuenit causæ cognitio, & pars fuit citata, vt dictum est. Eodem modo septimum tollitur, quòd licet Princeps possit facere licitū, quod erat illicitum, non tamen creditur in casu, de quo agitur, id voluisse per supradicta. Ad octauum, quia negatur assumptum, quòd Papa confirmando attentata videatur manum apponere, & illam ad
54 se aduocare: † quoniam per confirmationem rei litigiosæ Papa non videtur litem ad se aduoca-
55 re, † nisi expressa facta litis huiusmodi mentione: quia tunc causa ab inferiore eripitur, vt declarat eleganter Decius in dicto c. primo. col. 1. ad med. & ver. cōclusio supradicta, de confirmat. vtil. vel inutil.

56 Ad nonum respondetur, † quòd licet lite pendente nouum ius validè impetrari possit, vt in contrario: illud tamen non procedit, quando impetratio tenderet in præiudicium iuris alterius partis, vt dictum est in dicto capitu. 4. de attent. lit. pendent. in 20. limit. princip. numero 16. prout est confirmatio, de qua agitur, quæ si valida reputaretur, vtique præiudicium inferretur ei, qui passus fuerat attentata, vt vltra illorū reuocationem petere non possit.

Ad decimum, quòd arg. similiter intelligendum est procedere, quando prouisio de beneficio litigioso fit ex certa Principis scientia, & cū expressione, quòd sit litigiosum, tunc enim prouidendo illud vitium purgat, prout & nos hoc admitti posse dicimus, quando confirmatio ita fit, vt infrà nu. 61.

Quoniam verò (vt ex præmissis colligere facile quisque potest) plures sunt casus, in quibus confirmatio actus attētati per Principem facta non impedit illius reuocationem, quàm sint casus, in quibus talis reuocatio impediatur, restringendo punctum, & cōclusiuè procedēdo, potest in præsenti limitatione constitui

57 Regula negatiua, † quòd confirmatio attentatorū per Principē facta nullo modo impediat quominus Iudex possit in lite mota ad vlteriora ꝓcedere, secūdum terminos dicti c. 1. confir. vtil. vel inutil. & consequenter, quominus ad vlteriora procedendo possit etiam huiusmodi attentata reuocare: Quæ regula fundatur per ea omnia, quæ suprà in 2. opi. num. 19. & seqq. adducta sunt, Quæ

Ampliatur,

58 Primò, vt procedat † etiam si talis confirmatio fuisset facta ex certa scientia, † præterquam si hæc certa scientia resultaret ex adhibita partis citatione, & causæ cognitione in confirmando, vt colligitur ex his, quæ dicta sunt numero 35. & seq. in 4. opi. & dicemus etiam infrà numer. 61. in 1. limit. clausula enim ex certa scientia nihil

operatur, cum adhibita fuit sine causæ cognitione, vt post Paris. in cons. 4. numero 53. libro secundo. Grammat. decis. 66. numero 38. & Vant. de nullit. in tit. an quælibet sent. nul. dic. poss. nume. 18. & Zas. consil. 10. numero 30. lib. 2. tradit nouissimè Menoch. cons. 1. cōsultatio. nu. 433. li. 1. quòd post prædictos omnes & Rol. in cons. 7. nu. 108. li. 3. replicauit idem Menoch. in cons. 103. nu. 85. eo. libr. 1.

60 Secundò amplia, † vt procedat etiam si talis confirmatio fuisset facta motu proprio principis, quia per hoc valida non censetur, vt post Deci. in dicto cap. 1. col. 1. ad med. vers. & quòd dictū est (etiam de communi opi. attestātem) diximus suprà nu. 34. in 3. opi.

61 Limitatur nunc eadē regula vno modo, † vt non procedat, quando confirmatio processisset à Principe cum causæ cognitione, & partis citatione, quoniam cum hoc casu appareat de volūtate Principis volentis actum attentatum subsistere, etiam in contradictorio declarata, non videtur hæsitandum, quominus huiusmodi attentata censeantur per Principem conualidata, & purgata, secundum ea quæ diximus suprà, num. 44. in quinta opi. & aliquid etiam dicemus infrà in 3. parte, ca. 29. de purgat. attentatorum, num. 52. versicul. purgatio per principem, dum præter ea, quæ suprà dicta sunt, etiā ex aliis firmauimus, quòd per confirmationem principis attentatorum purgatio inducatur, & ita rectè procedunt ferè omnia motiua primæ opi. quæ in huiusmodi principis voluntate, ac potestate fundari potissimum videbātur, & ita quoque verè videtur sensisse Soci. in dicto cons. 45. visa. numer. 16. vers. decima, & vltima dubitatio. libr. 1. dum nihil aliud ibi in cōsideratione habere videtur (quo ad hoc vt dicta attentata post confirmationem non veniant reuocāda) nisi quòd de appellatione interposita fuerit princeps plenè informatus, & in cō-
62 firmatione expressa facta mentio, † aliàs si mentio facta non fuisset, ipse quoque in hac opinione residere videtur, vt etiam post confirmationē attētata veniant reuocanda, vt latiùs ibi per eū.

63 Quam limitationem amplia, vt pcedat † etiam si ommissio causæ cognitionis, ac partis citationis, expressionis litis, & appellationis in cōfirmatione (de qua proximè) fuisset facta sine dolo, & per ignorantiam, quoniam nec hoc casu per hoc confirmatio rei litigiosæ magis valere diceretur, vt expressè concludit Deci. in dicto c. 1. col. 1. ad med. vers. & quod dictum est. de confirmat. vtil. vel inutil.

LIMITATIO LIII.

SVMMARIVM.

1 *APPELLATIO interposita in casu à Iure prohibito non facit attentata.*
2 *Secundum commu. opi.*
3 *Exceptio iusta, quòd fuit appellatū in casu à Iure prohibito est per Iudicem ad quem ante omnia discutienda, & super ea tacitè, aut expressè pronunciandum.*
4 *Executio appellatione pendente fit in omnibus illis casibus, in quibus à Iure prohibita est appellatio.*
5 *Exemplum in appellatione contra tres conformes.*
6 *Nec reuocatur per viam attentati.*
7 *Appellatio quando non est legitima Iudex potest procedere, nec talis processus reuocatur per viam attentati.*
8 *Appellatio ab executione, seu pronunciatione de exequendo non facit attentata, & infrà nu. 11.*
Secundum commu. opi. vt infrà nu. 13.
9 *Ratio prima, quia non suspendit, aut extinguit huiusmodi appellatio pronunciationem.*
10 *Secundum commu. opi.*
12 *Secunda ratio quia talis appellatio est à Iure prohibita.*
14 *Appellatio à pronunciatione de exequendo an valeat, remissiuè.*
15 *Aliqui (etiam de cōmu. opi. attestantes) senserūt, quòd hoc casu appellatio permittatur.*
16 *Alij & magis communiter, quòd immo nec à pronunciatione de exequendo detur appellatio.*
17 *Et ab hac opi. in iudicando non est recedendum, & qui alteri opi. vellet inhærere, id ex imperitia facere præsupponeretur, secundum aliquos.*
18 *Commissio de exequendo multo minus admittit appellationem, quàm pronunciatio de exequendo.*
19 *Commissio de exequēdo dicitur pars realis executionis.*
20 *Cautela, vt ab executione nullatenus appellari possit, illa est, vt Iudex non pronuntiet sententiā exequendam esse, sed executionem committat.*
21 *Appellari potest à pronunciatione de exequendo, quando sententia, de cuius executione agitur, lata est cōtra vnum, pronunciatio autem de exequendo esset contra alium.*
22 *Appellatio ab executione valet, quando in ea modus exceditur.*
23 *Secundum commu. opin.*
24 *Excessus ratione, in qualibet causa mundi admittitur appellatio, Etiam si simus in executore apostolico.*
25 *Excessus in exequendo non præsumitur, nisi probetur.*
26 *Appellatio ratione huius excessus in executione nō nisi semel conceditur.*
27 *Appellatio ratione huius excessus ad hoc vt valeat debet in ea specificè exprimi causa, & in quo fuerit excessum.*
28 *Excessus in exequendo altero de tribus modis cōtingere potest, videlicet ratione rei, ratione temporis, & ratione exceptionum, quæ non fuerint admissæ.*
29 *Cognitio an modus in exequendo fuerit excessus spectat ad iudicem à quo.*
30 *Appellatio ab excessu executionis pendente fructus interim ad instantiam partis sequestrantur, & possessio rei per superiorem ad se auocari potest.*
31 *Appellatio à mādato de exequendo concesso parte nō citata interponi potest, secundum aliquos.*
32 *Appellatio à reiectione exceptionis oppositæ valet.*
33 *Exceptiones contra executionem ad hoc vt ratione reiectionis illarum detur appellatio, debent opponi ante pronunciationem, & commissionem de exequendo.*
34 *Iudex reijciens aliquas exceptiones contra executionem oppositas, quæ tamen ante commissionem de exequendo non fuerant oppositæ, nō potest dici prætextu huiusmodi reiectionis modū in exequendo excessisse.*
35 *Appellari potest à sententia per quam inducitur executio alterius sententiæ, quando in ea aliquid de nouo inducitur.*

Nisi à

36 *Nisi à prima sententia, cuius executio dicitur esse secunda sententia, prohibita fuisset appellatio.*

37 *Ab executore apostolico (in casu de quo hic per dominos consideratur) appellari potest.*

38 *Appellatio vbi ab executione permittitur, debet in ea exprimi causa iusta appellandi.*

39 *Aliàs appellatio esset nulla.*

40 *Secundum commu opin.*

41 *Nisi ex facie, & forma ipsius sententiæ constaret verè de grauamine, puta quia in ea exprimeretur causa iniusta vel à iure reprobata.*

42 *Causa iusta est in appellatione ab interlocutoria exprimenda.*

43 *Appellatio ab interlocutoria cuius iniquitas detegitur per allegationem iuris non exquirit expressionẽ iustæ causæ.*

44 *Expressio iustæ causæ, quæ requiritur in appellatione ab executione, debet esse specifica, nec sufficit fieri per relationem ad acta.*

45 *Contumax verus non appellat.*

46 *Latro famosus appellare prohibetur.*

47 *Criminosus notoriè appellationem interponere non potest.*

48 *Appellatio in infinitis propè casib⁹ prohiberi dicitur remissiuè.*

49 *Appellatio non solum à iure, verum etiam ab homine prohibita non facit attentata.*

50 *Tacita appellationis prohibitio operatur, vt appellatio contra eam interposita non faciat attentata.*

51 *Statutum mandans inter certas personas sententias latas executioni demandari, censetur tacitè appellationem prohibere.*

52 *Appellatio de iure communi prohibita si per aliquod statutum permittitur, non operatur effectum suspensiuum, & consequenter nec attentata.*

53 *Appellatio semel per statutum permissa in possessorio non operatur effectum suspensiuum, sed tantum deuolutiuum secundum aliquos.*

54 *Inhibitio etiam vigore appellationis in casu prohibito interpositæ facit attentata, secũdum stilum modernæ Rotæ.*

55 *Appellatio, etiam in casu à iure prohibito facit attentata, si iudex illi detulit.*

56 *Vel si illam de facto iudex admisit, & pars illam approbauit.*

57 *Appellatio quantumcunque sit prohibita, si tamen adsit iusta appellandi causa, potest illam exprimendo appellari.*

58 *Prohibitio appellationis, quo ad hoc vt non faciat attentata, intelligitur adesse, quando prohibetur, quo ad effectũ suspensiuum, licet non quo ad deuolutiuũ.*

59 *Appellatio ab executione, quæ fit vigore obligationis in forma cameræ, cũ deuoluat, & nõ suspendat non retardat executionem.*

1 QVINQVAGESIMA tertia limitatio sit, †vt nõ procedat in appellatione interposita in his casibus, in quibus appellatio prohibetur, quia tunc gesta post appellationẽ cõtra prohibitionẽ legis interpositã, nõ veniunt tanquã attẽtata in primis, & ante omnia reuocãda, ad tex. in c. non solum, ibi exceptis casibus, in quibus iura post sententiam prohibent appellari, & ibi gl. in verb. casibus, & ibi quoque Gemin. in 3. not. de appell. in 6. Specul. de appell. §. nouissimè. post princ. vers. quartus casus, & post eũ Lancell. Corrad. de prætor. §. 2. de offic. præt. in caus. ciuil. ca. de appell. sub num. 21. vers. quarto sub illis casib⁹,
2 & alibi sæpissimè Docto. quã glo. †cõmuniter approbari testat᷑ Viuius cõmu. opi. li. 2. opi. 30. incip. attentata in fin. Hinc dicebat singulariter Abb. in cons. 14. incip. indiuiduè. colum. 2. vers. sed his
3 non obstant. libro 1. † quòd ista exceptio, quòd fuit appellatum in casu à iure prohibito, est per iudicem ad quem ante omnia discutienda & super ea tacitè vel expressè pronuntiandum. Hinc etiam dicebat Ias. in consilio 187. circa primum.
4 col. 6. in fi. libro 2. † quòd in omnibus casibus, in quibus probibetur appellatio, potest pendente prætensa appellatione fieri executio, & Andr. Barbat. in cons. 10. mihi videtur. col. 3. sub num. 2.
5 vers. præterea si dicatur. libr. 1. † vbi ponit exemplum in eo, qui contra tres conformes volebat appellare, & tradit etiam Guido Pap. in consilio 219. malè. numero 2. Quod & dixit post gloss. in d. capitu. non solùm, & Maranth. in specul. in 2. q. tertiæ partis sextæ partis principalis, in 2. actu. num. 172. Rola. de valle in cons. 77. viso nume. 30. & sequ. libro 2. Hinc etiam dixit Io. Crot. in con-
6 si. 101. viso puncto. numero 8. † quòd talis executio non reuocatur per viam attentati: facit, quod tradit Franc. in c. vt debitus. numer. 47. de appel.
7 † quòd quando appellatio non est legitima iudex potest procedere, & processus non reuocatur, tanquam attentatum. Quod & affirmauit Stephan. Aufrer. in addit. ad decis. vltimam cappellæ Tolosan. ad med. Vnde ex præmissis satis patet, quòd in hac limitatione constitui potest regula, quòd pendente appellatione interposita in casu à iure prohibito non dicitur attentari, & gesta tanquam attentata non veniunt re-
8 uocanda: Cuius exemplificatio fieri potest † in appellatione ab executione, seu mandato, &
9 pronunciatione de exequendo, quæ † quia non suspendit, neque extinguit huiusmodi pronũciationem, consequenter non operatur effectum at-
10 tẽtatorum, † vt videtur communis opin. de qua post Alciat. in l. 1. §. si quis ita. ff. de verbo. oblig. testatur Bapt. Villalob. in collect. comm. opin. in verb. appellatio. num. 113. & ideo executio actualis, huiusmodi appellatione de facto interposita non obstante, fieri permittitur, vt not. doctor. omnes in l. ab executore. ff. de appellat. & in l. ab executione. C. quorum appellat. nõ recipiant. In quo exemplo ita potest poni
11 Regula, † quòd appellatio ab executione non faciat attentata per supradicta, vt specialiter ad excusanda attentata considerauit aliàs elegãter August. Bero. in cons. 106. incip. quatuor. numer. 10. libr. 3. & ratio duplex esse potest. Prima quia,
12 vt dictum est, talis appellatio non suspendit. † Secunda & magis generalis, quia appellatio hoc casu est à iure prohibita, ad tex. in capitulo non solùm. ibi exceptis, &c. de appell. in 6. Quòd autem ab executione prohibita sit appellatio, patet ex dicta l. ab executore, & leg. ab executione, & ibi not. omnes scribentes, & est decisio Rot. 45. aliàs
13 346. si appelletur, de appell. in no. † & est commu. opin. de qua post Alex. in consil. 95. visis. numero quinto, libr. secundo, & alios, testatur Mãdel. de Alba. in cons. 14. præsupposita, in princ. lib. primo, & tradit Grat. in cons. 16. visis. libr. 2. & plura ad hanc materiam ponit Io. Bapt. de Asin. in sua praxi iudic. §. 31. cap. 18. atque etiam Pet. Ca-

lesat.inter consilia matrimonialia.lib.1. cons.76.
in causa executionis,nu.16.

Amplia regulam prædictam vno modo, vt
nõ solùm ,pcedat inappellatione ab executio-
ne,sed etiam à pronunciatione de exequendo,
quamuis enim non modica fuerit inter docto-
14 res varietas, † an hoc casu detur appellatio, vt
patet ex his,quæ eleganter ponit Ant. Gabr.cõ-
mun.conclus.libr.2.de appell.conclus.4.numero
15 1.†vbi refert Salyc.de commun.opinio.attestan
tem,quòd hoc casu appellatio detur,& quã plu-
res in id auctores citet. Quibus adde Aemilian.
de ead.commu.opin.attestantem,in consili.148.
magnifice,numero secundo, & Minsing. in cons.
16 47.factum tale.num.18.quia † tamen contraria
sententia non solùm dicitur communis, vt post
alios dicit ille ibi,, verùm etiam magis commu-
nis,vt per quamplures auctoritates per eum ad
hoc citatas concludit idem ibi.num. 2.prædicta
ampliatio omnino est tenenda. Quibus adde
quòd eandem esse commu. opi. testatus est etiã
Alba.in dicto cons.14.post Alex.etiam de hac cõ
mu. attestantem in d. consil. 95.& quòd immo
hæc sit etiam magis commu.opi. post Dec.in ca
pitul. nouit.in 4.not.de appell.& Ant.de Canar.
in tract.de executio.instrumentorum.quæst.46.
& Felyn.in cap.quoad consultationem. col.8.de
re iud.tradit Pet.Calepha.in d.cons.76. numero
16.prout de eadem magis comm. opi. testatur
etiam Bero.in cons.32.in causa executionis. nu.
17 5.lib.3.qui subdit ibidem.sub numero 17.†quòd
ab hac opin.in iudicando non est recedendum,
& quòd qui alteri opinioni vellet inhærere, id ex
imperitia facere præsupponeretur, & post alios
similiter de hac communiori attestantes tradit
Grauat.apud Vestr.in prax.Ro.cu.libr.septimo.
18 cap.vlt.numer.43.† Quæ ampliatio multo ma-
gis procederet, si essemus in commissione de
19 exequendo,†quæ dicit esse pars realis executio
nis,& ideo(vt dicit Bero.ibidem. sub numero 9.
20 post Imol.in d. leg.ab executione.†)datur hoc
pro cautela ad tollendum omne dubium, vt ap-
pellari nullatenus possit,quòd iudex non pronũ
ciet,neque declaret sententiam esse exequendã,
sed cõmittat executionem, vt latiùs ibi per eũ:
Quam ampliationẽ limita,seu declara vno mo-
21 do†vt non procedat,quando sentẽtia(de cuius
executione agitur)esset lata contra vnum, pro-
nunciatio autẽ de exequendo fieret contra aliũ,
vt post Ang.in l.si cum execeptione. §.hæc autẽ
actio.ff.de eo quod metus causa,& Imol.& Fely.
vbi suprà,tradit Capit.in decis.1.in causa domi-
ni comitis,sub numer.17. vers.sed quo ad casum
nostrum.

Limita regulam in hoc exemplo suprapo-
situm,

22 Primò vt non procedat, quando modus in
exequendo excederetur: quoniam tunc ratione
excessus bene conceditur appellatio. capitul.no
uit.de appell.tradunt scribentes omnes in dicta
l.ab executore,ff.de appell.& in l.ab executione.
C. quorum appell. non recip. & est decisio Ro.
45.aliàs 346.si appelletur,de appell.in no.& alia
23 Lanfr.341.incip.executor,†vbi etiam de commu
ni opin.testatur, & alia Franc. Marc.in decision.
delphinal.quæst.100.incip.quæritur.num.1.& di-
xit notabiliter Paris.post alios, in consilio 28. ad
24 resolutionem.num.12.libr. 4. quòd in qualibet
causa mundi, in qua modus exceditur appella-
tio admittit,& alibi passim hoc admittunt doct.
Hanc autem limitationem Amplia, vt procedat
etiam in executore apostolico,qui si modum ex
cedat potest ab eo appellari, & appellatio facit
attentata,vt senserunt Domini in vna Vercellẽ.
canonicatus,siue attentatorum coram Reuma-
no 29.Nouẽb.1555.in qua licet executor apostoli
cus non obstantibus reiteratis appellationibus
ab eo interpositis decreuisset in fauorem proui-
si apostolici mandatum de manutenendo, eun-
démque in possessionem certorum aliorum bo-
norum immisisset & pro parte capituli præten-
deretur,quòd omnia essent attentata, Rota ta-
men declarauit non esse attentata, nisi ille mo-
dum excessisset,quòd mandauit videri,& secun-
dum hanc ampliat.videtur intelligendũ id quod
diximus infrà in 5.limit.nu. 37. vt scilicet eo casu
appellatio ab executore apostolico faciat attẽ-
tata,quia ille debuit modum excessisse, quod li-
cet ibi per dominos non fuerit dictum, tamen
probabiliter excessus videtur posse colligi saltẽ
ex carceratione,de qua ibi,aliàs illa decis.in cau
sa Astoricen.esset contraria his, quæ fuerunt di-
cta in hac Vercellen. eandémque limitationẽ pa
25 riter declara,Primò† vt iste excessus in exequẽ-
do non præsumatur,nisi probetur, vt rectè ani-
maduertit Rota:in præalleg.decis.45.nu.1.Secũ-
26 dò†vt appellatio ratione excessus, non nisi se-
mel concedatur,vt post Aret.in d.l. ab executo-
re,& Fel.in dicto c.quo ad consultationem, col.
14.tradit Aug.Bero.in d.cons.32.in causa,nu.7.li.
27 3.Tertiò declara, † vt appellatio ratione huius-
modi excessus,ad hoc vt valeat debeat in ea ex-
pressè,& specificè,exprimi causa,& in quo fuerit
28 excessum,vt tradit idem ibidẽ.† Quartò quòd
excessus)vt eleganter subdit idem ibi.nume.15.)
altero de tribus modis cõtingere potest, scilicet
ratione rei,ratione tẽporis,& ratione exceptio-
num,quæ de iure potuissent ipsi executioni op-
poni,& fuissent reiectæ:Quintò,& vtiliter decla-
29 rat†,quòd cognitio an modus in exequendo fue
rit excessus spectat ad iudicẽ à quo, vt ex inten-
tione Alex.in d.cons.95.visis.lib.2.animaduertit
idem Bero.ibi.nu.18.

30 Sextò declara,†vt pendente appellatione ab
excessu executionis,fructus interim etiam ad in
stantiam partis sequestrari debent,& rei de qua
agitur possessio potest per superiorem auocari,
vt tradit idem Bero.d.cons.116.pendente,nu.7.li.
3.vbi & id de stilo ciuitatis Bononiensis esse at-
testatur.

31 Secundò limita†quando essemus in manda-
to de exequendo concesso parte non vocata, vt
post Henric.Boic.in c.de cętero,extra de re iud.
& Anton.de Butr. & Panorm.in c. fin. extra de
præsumption.tradit expressè Guido Papę,decis.
436.incipien.cum materia,quæst.87.nu.95.

32 Tertiò†nisi fuisset appellatum à reiectione ex-
ceptionis contra executionem oppositæ,vt tra-
dunt doctores in dicta l.ab executore, & maxi-
mè Bart.col.1.& post eos ponit expressè Capit.
decis.1.in causa domini comitis, sub numero 17.
versiculo & dicit Bar.hæc tamen limitatio) licet
ille non

ille non dicat) est vno necessario, & vti ĩ modo
33 declarãda† vt huiusmodi exceptiones debeant
esse oppositæ, & reiectæ ante pronuntiationem
& commissionem de exequendo, non enim suf-
ficeret, quod, postea in appellatione interposita
ab executione, vel eius commissione, huiusmodi
exceptiones opponerentur, & insuper reijceren
34 tur: † quia ratione talis reiectionis, executio iã
cæpta non impediretur, nec ratione huiusmodi
reiectionis Iudex posset dici excessisse modum
in exequendo, vt eleganter cõsiderat, & deducit
Aug. Bero. in d. cons. 32. in causa. num. 16. & nu. 17.
libr. 3.

35 Quartò limita† vt non procedat in senten-
tia, per quam inducitur executio alterius senten
tiæ, quoniam quando in ea aliquid de nouo in-
ducitur, vtique appellari potest, vt tradit elegan-
ter Ruy. in cõs. 78. in quæstione, in principio. lib.
5. & sensit etiam post eum Ant. Gabr. in dicta cõ
clus. 4. num. 2. Hæc autem limitatio vno modo
36 videtur limitanda, † nisi à prima sententia, cuius
executio dicitur esse secũda sentẽtia, fuisset pro-
hibita appellatio, quia tunc nec ab ista secunda
sententia, quæ venit ad executionem primæ, ap-
pellari posset, vt post Bal. & Felyn. de quibus ibi
per eum, videtur annotasse Capit. d. decis. 1. nu-
mero 23.

37 Quintò videtur posse limitari† vt non proce
dat in appellatione interposita ab executore a-
postolico in casu aliàs considerato per dominos
in vna Astoricẽ. Abbatiæ coram Domino meo
Oradino sub die 4. Martij 1555. in qua fuit ten-
tum, quòd si ab executore apostolico obtinea-
tur mandatum contra capitulum, vt tradat pos-
sessionem Abbatiæ vna cum fructibus, & pro par
te capituli fuerit ab eo appellatum, & iterũ exe-
cutor idem mandauerit, atque iterum capitulũ
appellauerit, & deinde à subexecutore obtinea-
tur mandatum de immittendo in possessionem,
& expectans (capitulo contradicente) ingressus
sit possessionem, & ab hoc similiter pro parte ca-
pituli fuerit appellatum, & post ingressum ex-
pectans carcerauerit nonnullos canonicos, &
alia quædam fecerit: ista omnia fuerunt per do-
minos iudicata attentata, & stante commissio-
ne super attentatis reuocandis, ex eo quia fue-
rant dictæ appellationes ab executore interpo-
sitæ, omnino purganda esse dixerunt antequam
in negocio principali procederetur. Et consequẽ
ter ibi datur casus in quo appellatio ab executo
re facit attentata per supradicta. Quæ tamen re-
solutio videtur necessariò intelligenda in execu-
tore, qui modum in exequendo excesserit, secũ-
dum ea, quæ diximus suprà in 1. limit. sub nume.
24. vers. hanc autem limitationem.

38 Declara eandem regulam vno modo† vt qui
bus casibus appellatio ab executione permitti-
tur, tunc in appellatione sit necessario exprimẽ-
da iusta causa, vt post Specul. Io. And. Bart. Abb.
Roma. Felyn. & alios per eum allegatos in pro-
prijs terminis de appellatione à sententia de exe
quendo, tradit Capit. in dicta decis. 1. numer. 20.
39 † aliàs appellatio esset nulla, vt tradit Bero.
40 † (etiam de communi opinione attestans) in cõ
sil 106. quatuor sunt. nu. 11. li. 3. Quod sanè ex intẽ
tione Capit. vbi suprà nu. 22. post Pet. de Anchar.
in clem. appellanti, de appell. & Franc. in c. vt de-
41 bitus, col. 9. eo. tit. limitandum est, † nisi ex facie,
& forma ipsius sententiæ appareret, & constaret
verè de grauamine, puta quia in ea exprimero-
tur iniusta causa, vel à iure reprobata, tuc enim
in appellatione ab ipsa sententia de exequendo
non requiritur expressio causæ: quod ex eo com
42 probari potest† quod aliàs dicimus, quòd licet
in appellatione ab interlocutoria sit iusta causa
exprimenda. c. cordi. de appell. in 6. Rot. decis. 2.
43 aliàs 7. si appelletur, de appell. in no. † si tamen si
mus in interlocutoria, cuius iniquitas per allega
tionem iuris detegitur, talis expressio causæ vl-
tra non requiritur, puta quando appellatur à de
creto sequestri, quod regulariter est prohibitũ,
vt est decis. Cassad. 5. dubitatum fuit, num. 2. & 4.
44 de sequestrat. possess. & fruct. † expressio autem
causæ in appellatione ab executione (de qua su-
prà) specificè fieri debet, nec sufficeret illam ex-
primere per relationem ad acta, vt post alios ani
maduertit Capit. sub dicto nu. 20.

Posset hæc eadem quinquagesima secunda
45 limitatio exemplificari: etiam † in vero contu-
46 mace: † Item in famoso latrone vel in noto-
47 riè criminoso, † prout exemplificat dicta gloss.
48 in verbo casibus. in dicto cap. non solùm, † & in
infinitis propè aliis casibus, in quibus appella-
tio prohibetur. Quorum enumerationem, &
si locus iste satis exposceret, quia tamen hanc
enumerationem non solùm fecisse videmus Iu-
risconsultos in tot. titu. ff. quando appella. sit, &
tot. titu. à quibus appel. non lic. & Imperatores
quoque in tot. titu. C. quorum appell. non recip.
verùm etiam quamplures ex nostris interpre-
tibus, & docto. prout Azo. in summa. C. de ap-
pel. Specul. in titulo de appellat. §. in quibus, per
totum. Card. in clemen. 1. de sequ. poss. & fruct. &
Anto. Nicel. in tractat. de concord. gloss. ferè per
totum, vbi innumeros casus ad hoc propositum
congerit, & etiam Maranth. in specul. in tertia
parte sextæ partis princip. q. 4. nume. 269. & seq.
& post eum Lancellott. Corrad. de prætor. §. 2.
de offic. prætor. in caus. ciuil. capit. de appel. sub
nume. 9. vbi similiter quam plures casus, & vltra
octuaginta enumerat, & nouissimè Manfred. li-
bro 2. pract. conclus. super attent. conclusio. 25.
& multis sequen. & etiam Modern. in annot. ad
Aegid. numero 191. & multis seqq. ne illorum di-
cta quodammodo transcribere cogeremur, pro
nunc (aliàs forsan plenius, & hanc materiam
extensuri) sufficiat lectorem ad supradicta lo-
ca remittere, & ea solùm hic subiicere, quæ non
simpliciter particulares casus respiciunt, in qui-
bus specialiter appellatio à iure est interdicta,
sed methodum ipsam, & doctrinam præsentis li-
mitationis generaliter, & vniuersaliter concer-
nunt: Itaque in proposito

Regula sit, quòd gesta pendente appellatio-
ne contra prohibitionem legis interposita non
dicuntur attentata: quæ probatur per suprà di-
cta: quam

AMPLIA

49 Primò† vt procedat non solùm si sit prohibi-
ta à iure, verùm etiam ab homine, puta, quia sit
commissa causa cũ clausula appellatione remo-
ta, quia & hoc casu regulariter non dicitur attẽ-
tari, vt latiùs diximus suprà hoc eodem cap. in 8.
limit. princip. huius nostræ reg. princip. numer. 2.

& seq.
50 Secundò †vt ꝑcedat etiam si nō expresse, sed
51 tacitè esset appellatio prohibita† prout si statu
tum mandaret inter certas person as, sententias
latas executioni demandari: quia per hoc tacitè
cēsetur statutum appellationem prohibuisse, vt
tradit Ias.consil.187.circa primum, columna sep
tima, versiculo similiter, libro secundo, referens
ita in contingentia facti consuluisse Raphael.
Comen.

Tertiò potest singulariter hæc regula am-
52 pliari, †vt procedat etiam si in casu, in quo de iu
re communi appellatio esset prohibita, per ali-
quod statutum permitteretur: quia hoc casu ap-
pellatio permissa à statuto non operatur effectū
suspensiuum, & consequenter non dabuntur at-
53 tentata, sed tantum deuolutiuum: † exemplum,
si statu. prout est Bononiæ, & Papiæ permittat
in possessorio semel appellari, quod aliàs de iure
communi regulariter est prohibitum: talis enim
appellatio non suspendit, sed tantum deuoluit,
secundum ea quæ (reprobando Grat. in consilio
vltimo, & Bero. quæstion.44. qui contrarium
tenebant) latè ponit nouissimè Menocch. in tra-
ctat. de adipiscend. possessione. remed.4. quæstio
ne centesima, numero 835. & sequen.
Quamuis illius opin. non videatur omnino tu-
ta, vt annotauimus latiùs in tractat. de appellat.
in possesso. prohibit. vel permiss. in 16. limit. regu-
læ ibi positæ.

Limita eandem regulam,
54 Primò† nisi vigore huius appellationis fuis-
set per iudicem ad quem inhibitum, licet enim
hoc casu dici posset inhibitionem non esse cano
nicam, & consequenter non inducere vitium at
tentatorum, ad tradita per Rot. decisio. 58. aliàs
412. si appelletur. de appellat. in nou. & Aegid. de
cisione 239. in causa. Tamen Rota moderna te-
net contra dictam decisionē volens, quòd inhibi
tio siue iusta, siue iniusta sit timenda: vt patet in
recollect. Acorābon. decisione quinquagesima-
tertia, incip. licet Rota, de quo etiam diximus su
prà hoc eodem capitulo. in 6. limi. principal. re-
gulæ nostræ principalis, in prima sublimitatio-
ne, numero 18. & latiùs infrà in hac secunda par-
te, capitulo 20. de attent. post inhib. in vndecima
ampliat. regulæ ibi positæ. numero 15. &
decimooctauo.
55 Secundò, †nisi huiusmodi appellationi per
iudicem fuisset delatum, sicut enim delatio iu-
dicis operatur, quòd etiam appellatio frustra-
toria operatur effectum attentatorum, vt dixi-
mus suprà in dicta 6. limitat. principal. in 2. sub
limit. num. 20. ita dici potest hic, quando sumus
in appellatione prohibita, cum non sit dare ra-
tionē diuersitatis: Quinimo ex his quæ ibidē in
4. sublimit. numero 27. Et ex idētitate rationis
potest, &
56 Tertiò suprapoſita regula limitari, †vt non
procedat quando talis appellatio fuisset de fa-
cto per Iudicem admissa, & per partem approba
ta, per ea omnia quæ ibidem latiùs sunt annota-
ta, quæ similiter, & in appellatione prohibita lo-
cum sibi vendicare possunt.

Declara nunc eandem regulam,
Primò, vt quòd diximus appellationem à Iu
re prohibitam non inducere vitium attentato-
57 rum, intelligatur, † dummodo non adsit iusta
causa appellandi: quādo enim adest iusta causa,
quantumcunque appellatio prohiberetur, tamē
appellari posset, exprimendo illam iustam cau-
sam, quod post Bart. Bald. Io. And. & alios per eū
allegatos (loquens primo in materia possessorij,
& deinde vniuersaliter ad omnes casus exten-
dens, in quibus appellatio est prohibita) tradit
Andr. Tiraquel. in tracta. le mort saisit le vif. in
sexta declarat. sextæ part. princip. numero
quarto.

Secundò, quòd dum loquitur in hac limit. de
prohibitione appellationis, non intelligitur de
prohibitione, quoad vtrumque effectum suspen
58 siuum, scilicet, & deuolutiuum, † sed tantum de
prohibitione, quo ad suspensiuum: licet enim in
dubio prohibita appellatione censeatur prohi-
bita quoad vtrumque effectum, vt per Deci. in
rubr. extra de appell. numer. quinto, post Abba.
in capitulo ad reprimendam, de offi. ordinar.
prout refert, & sequitur nouissimè Rolan. de Val
le. in consilio septuagesimoseptimo, viso. numer.
16. libro secundo, ad propositum tamen nostrū
sufficit, quòd prohibitio respiciat tantum effe-
ctum suspensiuum, quamuis enim appellatio de
uoluat causam ad superiorem, si tamen potest
ea pendente fieri executio tunc cessant attenta-
ta propter prohibitionem, quoad effectum sus-
pensiuum: Exemplum in possessorio, in quo se-
cundum veriorem opinionem non est prohibi-
ta appellatio, quoad deuolutiuum, sed tantum
suspensiuum. Et propterea in tali appellatione
cessant regulariter attentata, vt diximus suprà in
25. limit. princip. post princip. & latiùs dicemus
in dicto tracta. de appell. in possessor. prohib. vel
59 permissa. † Sic etiam videmus in appellatione
ab executione, quæ fit vigore obligationis in for
ma Cameræ: quæ cùm deuoluat, & non suspen-
dat non retardat executionem, vt per Ant. Gal
les. in tracta. de oblig. Camerali, in vlt. parte, ca
pitulo penult. numero octauo. & aliàs in multis
aliis similibus casibus, quæ studio breuitatis hic
ommittuntur.

Cap. XIII. De Atten. Pendente tempore Apostolorum petendorum.

Summarium.

1 *Terminus, quem habet appellans ad petendos apostolos, est triginta dierum.*
2 *Apostolorum terminus à quo tempore incipiat curre re sententiæ ne, an appellationis.*
3 *Et quòd currat à die appellationis secundum opi. Hostien seruat Palatium, licet quandoque variasse, se cundum aliquos asseratur, vt infrà nu.4.*
4 *Contraria tamen sententia, quòd currat à die sentētiæ crebrius recepta est, secundum aliquos.*
5 *Attentata pendente hoc tempore petendorum apostolorum an sint nulla, & reuocanda, fuit valde dubiū apud docto. antiquos.*
6 *Processus factus pendente tempore apostolorum pe tendorum valet, secundum aliquos, qui simpliciter id tenent abque distinctione inter sententiam diffi nitiuam, & interlocutoriam, & processum Iudicis à quo, & Iudicis ad quem.*

Alij de

7 *Alij de directo contrarium tenent, quod immo talis proceſſus valeat.*

8 *Alij diſtinguunt, vt ſi Iudex à quo detulit appellationi proceſſus non valeat, aliàs ſecus.*

9 *Alij pariter diſtinguunt, vt proceſſus Iudicis ordinarij valeat, Delegati autem non valeat.*

10 *Alij aliam diſtinctionem adhibent, Aut appellans apoſtolos non petiit, & proceſſus valeat, Aut illos petijt, & iudex ſibi præfixit terminum ad illos recipiẽdum, & proceſſus interim factus non valeat.*

11 *Aliqui verò aliter demum diſtinguunt, quòd aut ſumus in appellatione à diffinitiua, & geſta hoc tempore non valeant, aut ab interlocutoria, & valeant.*

12 *Impetratio Iudicis facta per appellantem ab interlocutoria pendente tempore apoſtolorum petendorum valet.*

13 *Et hæc opi. tanquam verior, & communior videtur amplectenda.*

15 *Apoſtolorum petendorum termino pendente ſi quid fiat per Iudicem à quo, vel ad quem, aut per partes litigantes regulariter dicitur nullum, & attentatum.*

Et ita videtur tenere Palatium, vt infrà, num. 20.

16 *Iuriſdictio Iudicis à quo dicitur ſuſpenſa pendente tempore ad petendos apoſtolos.*

17 *Appellatio quando non peccat in forma, ſed in materia, puta, quia eſt iniuſta, donec dentur apoſtoli Iuriſdictio Iudicis à quo eſt ſuſpenſa.*

18 *Suſpenſio Iuriſdictionis operatur attentatorum reuocationem.*

19 *Apoſtoli dicuntur pars, & de ſubſtantia ipſius appellationis.*

21 *Proceſſus eo ipſo eſt nullus, ſi ſit factus per Iudicem à quo non datis apoſtolis, ſaltem refutatoriis.*

22 *Iudex à quo ſi interdicat adminiſtrationem prælato, cõtra quem inquirebatur, talis interdictio venit tanquam attentata reuocanda.*

23 *Iudex à quo ante dationem apoſtolorum non poteſt recipere teſtes.*

Etiam abſuturos, vt num. 24.

25 *Innouari aliquid non poteſt pendente termino ad petendos apoſtolos.*

26 *Impetratio Iudicis ad quem facta pendente termino apoſtolorum petendorum, & proceſſus per Iudicem impetratum interim factus, non dicitur attẽtatus, quando ſumus in appellatione à diffinitiua, & melius num. 34.*

27 *Probatio, & iuſtificatio cauſæ in appellatione expreſſæ non requiritur in appellatione à diffinitiua, ſed ab interlocutoria.*

28 *Clauſula in commiſſione appellationis per cautos procuratores apponi ſolita, videlicet quod appellans non teneatur amplius redire pro apoſtolis, attento, quòd appellatur à diffinitiua, non videtur admodum neceſſaria, prout aliqui opinantur.*

29 *Appellans (cui Iudex pro apoſtolis dederat terminum Iuris) ſi interim cauſam committat, & Iudicem impetret tam appellatio, quàm impetratio valet, etiã ſi pro apoſtolis amplius non redierit.*

30 *Poſſeſſio capta poſt appellationem interpoſitam, quam appellatus prætendebat deſertam ex eo quia appellans pro apoſtolis non redierat cenſetur attentata, etiam ſi fuerit capta vigore mandati executiui in vim ſpecialis commiſſionis obtenti.*

31 *Impetratio Iudicis, & proceſſus per eum factus pendẽte tempore apoſtolorum ideo valet, quia dicitur tendere in faciliorem exitum ipſius appellationis.*

32 *Proceſſus factus per Iudicem à quo tempore apoſtolorum pendente valet quando ſumus in appellatione ab interlocutoria.*

33 *Pendentia termini ad recipiendos apoſtolos non debet plus operari, quàm ipſa appellatio.*

34 *Impetratio Iudicis, & proceſſus per eum factus, dum pendet terminus ad dandum apoſtolos valet, quando ſumus in appellatione ab interlocutoria.*

Secundum magis communem opin. num. 35.

Licet aliqui contrarium ſenſerint num. 36.

Niſi pars opponat, parte enim opponente talis proceſſus non valet, vt num. 37. &

Niſi Iudex à quo reuocaret grauamen, quia eo caſu ſimiliter proceſſus per Iudicem impetratum non valeret, vt num. 38.

Etiam ſi ex tribus grauaminibus, duo tantum eſſent reuocata num. 39.

Niſi tamẽ huiuſmodi reuocatio fieret poſt quam lapſum eſſet tempus ad dandum apoſtolos num. 40.

41 *Iudex à quo pendente tempore apoſtolorum petẽdorum non poteſt vltra procedere, quando per Iudicem ad quem fuit inhibitus.*

Vel ſi Iudex à quo appellanti terminum præfixerit ad dandum apoſtolos, ſeu (vt ſolent communiter dicere officiales) ad dandum danda, ſecundum aliquos. num. 42.

Licet de hoc dicto plurimũ videatur ſubſiſtendũ nu. 43.

Vel appellans ſuæ appellationi renunciaſſet, quia poſt renunciationem proceſſus valet, vt num. 44.

Niſi pendente hoc termino ante renunciationem Iudex proceſſiſſet, quia proceſſus antea factus per renunciationem non conualeſcit, vt num. 45.

46 *Stilus cameræ imperialis habet, vt circa dationem apoſtolorum Ius commune ſit correctum, & relinquatur arbitrio appellantis, an illos velit petere, vel ne.*

47 *Appellatio, etiam ſi appellans pro apoſtolis non redierit, ſubſtinetur, quando pro illis redire non teneretur, prout eſt, quando nihil aliud reſpondiſſet, niſi quod ipſe audiebat.*

48 *Iudex licet pendente termino apoſtolorum in quibuſdã caſibus procedere poſſit, intelligitur tamen, vt non poſſit procedere, niſi appellãte de nouo citato, aliàs proceſſus eſſet nullus.*

49 *Iudex poteſt terminum ad dandum apoſtolos alterare, illum prorogando, vel abbreuiando.*

50 *Geſta pendente termino ad dandum apoſtolos per Iudicẽ prorogato, vel abbreuiato, an dicantur attẽtata?*

51 *Deſerta non dicitur appellatio, ſi appellans non comparuerit in termino ad dandum apoſtolos per Iudicem anticipato, vel prorogato.*

52 *Tempus petendorum apoſtolorum ſuſpenditur, ſi interim fiat compromiſſum.*

53 *Termino ad dandum apoſtolos pendente ſi fiat cõpromiſſum, & arbitris non pronunciantibus illud expiret, tempus, quod reſiduum erat ad illos petẽdum debet appellanti concedi.*

54 *Tempus triginta dierum ad recipiendum apoſtolos in caſu in quo quis obtinuerit reſtitutionem in integrum ad appellandum incipiunt currere à die ſententiæ latæ ſuper reſtitutione.*

1 APoſtolorum terminus† (qui triginta dierum eſſe non ambigitur) ad tex. in l. Iudicibus, & in leg. eos. §. apoſtolos, & ibi no. C. de appell. & in cap. ſuper, & c. ab eo. de appel. in ſexto, & in clem. quamuis rigor. eo. titu. ſicuti maximè
2 contorſit doctores antiquos, †à quo tempore incipere debeat ſententiæ ne, an appellationis, vt apparet ex his quæ ponit Rot. deciſio. 5. aliàs 29.

fuit dubitatum.in princ. & per totam de appel-
3 lat.in no.in qua tamen fuit resolutum,† quòd se-
cundum opi.Hostien. currant à die appellatio-
nis,& in palatio semper eius opi.seruandā esse,vt
4 ibi dicitur propè finem: quāuis† contraria sn̄ia,
quod immo currant à die sentent.æ crebrius re-
cepta sit,vt attestatur nouissimè Minsinger.sing.
obseruat.centur.4.decis.36.incip.quādo aliquis,
& ante eum posuit etiam de communi opi.atte-
stans Guid.Pap.in tract. de appel.q.27.ad med.)
5 Ita articulus iste † an gesta pendente termino ad
dandum,vel recipiendū apostolos sint nulla,plu-
rimum negocij doct.antiquis,& præsertim deci-
sionum Rotę compilatoribus dedisse videtur,vt
patet ex his, quæ ponit latè Rota decis. 19.aliàs
128.si iudex.de appel. in no.& decis.41.aliàs 357.
fuit dubitatum.eodem tit.in no.& decis.37.aliàs
406.no,quod si iudex de appel.in antiq.& deci.
51.aliàs 540.à grauamine.eodem titu. & 53. aliàs
564.vtrum si appellatur.eod.tit.& 54. aliàs 734.
no.quòd quando.eod.titu. & apud Bisignett.de
appel. decisi.18.à grauamine, & latiùs per Egid.
post Paul.de Leazar.(qui hāc q.disputauit) de-
cis.622.processus, & per Nic.Boer.decision.256.
vtrum appellans,per totam. Ex quorum om-
nium dictis colligitur,quòd plures fuerunt circa
hoc opini. ex quarum recitatione veritas etiam
6 præsentis conclusionis liquidò apparebit.† Pri-
ma videtur opin.illorum, qui absque distinctio-
ne inter appellationem ab interlocutoria : & à
diffinitiua , & inter processum iudicis à quo,vel
iudicis ad quem simpliciter dicunt, quòd pro-
cessus factus pendente termino apostolorum va
let,inter quos connumerari potest Rot.decisi.
19.aliàs 128.si iudex,de appel.in no.& decis.37.a-
liàs 406.no.quòd si iudex, de appel.in antiq.&
7 Aegid.decis.622.processus: vbi latè: † Secunda
est opi.huic de directo contraria,quòd talis pro
cessus non valeat,vt latè post Hostien.per mul-
ta firmat Collector in d.decis.19.aliàs 128.& di-
cta decis.37.aliàs 406.quod etiam videtur sensis-
se Aegid. sibi contrarius in decisi.151. si à tribus.
in consiliis,quam etiam sensit Felin.in ca.perso-
8 nas.sub.num.9.de appel. Tertia colligitur fuisse
opin.ab initio Ioan.de Lignano distinguentis,
quòd aut iudex,à quo pendente hoc termino de
tulit appellationi,& processus non valet, aut nō
detulit tunc valeat,vt refert Collector in decis.
9 suprà proximè citatis.†Quarta colligitur,etiam
opin.ex decis.Rot.77.aliàs 570.iudici delegato:
de appel.in ant.repetita apud Bisignett. de ap-
pel.decis.3.similiter distinguens quòd aut sumus
in iudice delegato,& gesta per eum hoc tempo-
re non valent,aut sumus in ordinario,& valeant,
10 vt videtur ibi sentire Rota:† Quintam,etiam o-
pin.sensit collector in decis. 41. aliàs 357.fuit du-
bitatum,de appel.in no. Quod aut non fuerunt
petiti apostoli per appellantem, & ex sola pen-
dentia huius termini processus iudicis à quo nō
sit irritus: Aut fuerunt apostoli petiti, & iudex
præfixit appellanti terminum ad illos recipien-
dum,& tunc eius processus non valeat, cum re-
gulariter dilatione pendente officium iudicis
conquiescat,ad leg.siue pars.C.de dilat.cum si-
11 mil.† Sexta demum videtur fuisse magis vulga-
ris opinio similiter distinguens quòd aut sumus
in appellatione à sententia diffinitiua,& dubita-
tur an pendente hoc termino valeat appellans
iudicem super sua appellatione impetrare, &
iudex impetratus in causa procedere, & hoc
casu,quòd tam impetratio per appellantem fa-
cta,quàm gesta per iudicem impetratum valida
censeantur,tenet Rot.decis.41.aliàs 357.fuit du-
bitatum post princ.vers.immo posset commis-
sionem,de appell.in no.& decisi.54.aliàs 734.no.
quòd quādo:de appel.in antiq.Aut sumus in ap-
pellatione ab interlocutoria, & tunc non solùm
valet impetratio per appellantem hoc tempore
facta,& processus per iudicem impetratum, vt
tradit,& veram opin.dicit Rot.deci.53.aliàs 564.
vtrum si appellatur,de appel.in antiq.& latè de-
ducit,& defendit Boer.decisi.256.vtrum appel-
lans.in princ.& per totam. verùm etiam valeat,
& teneat processus per iudicem à quo penden-
te hoc termino factus, vt tradit Aegid.d.decisi.
622.processus,qui dum loquitur in princ.de pro
batione veritatis causæ in appellatione expres-
sæ satis demonstrat,quòd loquitur in appellatio
ne ab interlocutoria,& firmat,etiam Boer.in d.
decis.256.nu.7.Et in hac opi.circa duo animad-
uertendum est. Primò quòd quamuis in hoc de
impetratione iudicis quando sumus in appella-
tione ab interlocutoria contrarium expressè vo
luerit Rot.decis.54.aliàs 734.no.quòd quando,
12 de appel.in ant.dum in fi.firmat,† quòd talis im
petratio nō valet:præcedēns tamē opinio,quòd
13 immo illa valeat,† & tanquam verior, vt sentit
Rot.d.decis.53.in fi.& tanquam cōmunior,vt te-
statur Boer.in d.deci.256.sub nu.3.videtur ample
ctenda. Secūdò quòd in tot decis.quæ in hac ma
teria allegantur,vt suprà ex principio apparet,li
cet plures sint in quibus tractatur, de validitate
processus iudicis, à cuius interlocutoria est ap-
pellatum.Nulla tamen est decis.quæ dicat pro-
cessum iudicis,à cuius diffinitiua est appellatum
medio hoc tempore factum valere,nec etiam do
cto.in c.vt super,& in c.ab eo,& in c.cordi,de ap-
pellat.videntur de hoc dubitare,quasi sentiant
quòd licet processus per iudicem ad quem hoc
tempore impetratum sit validus per suprà dicta,
processus tamen iudicis à quo, (quando sumus
in diffinitiua)non sit reuocādus in dubium,quo
minus sit inualidus,& meritò,quia quādo sumus
in diffinitiua licet iudex,à quo non impediretur
procedere propter pendentiam termini aposto
lorum,impeditur tamen propter pendētiam in-
terpositæ appellationis,quæ si recepta fuerit(vt
inquit Iurisconsul. in l.1. ff.nil nou.appell.pend.)
impedit processum,quia recepta est, si verò non
est adhuc recepta impedit processum ne præiu-
dicium fiat appellanti, quoad deliberetur an sit
recipiēda. Quod nota propter ea,quæ proximè
subiiciemus.Verùm quia ex tot opinionum va-
14 rietate,ac ex tot decisionum diuersitate,† pala-
tium quoque in hoc quandoque variasse cōstat,
vt refert Aegid.d.decis.622.processus.in princ.&
lectori forsan ex his confusa potius quàm expe-
dita pręmissorum remaneret intelligentia, veri-
tati inhærendo,& conclusiuè procedendo secū-
dum opin.Host.& Collectoris in d.decis.19.aliàs
128.de appel.in no.& decis.37.aliàs 406.de appel.
in antiq.circa hoc regulam constituemus,oppor
tunas ad eam limitationes, ac declarationes ap
plicando. Sit igitur

REGVLA

15 Regvla, † quòd gesta pendente tempore
apostolorum recipiendorum, tam per iudicem
à quo, quàm per iudicem ad quem, atque etiam
per litigantes ipsos dicantur regulariter nulla, &
attentata. Quæ probatur Iure, Ratione, & Aucto
ritate, Iure per tex. in dict. capitu. vt super. de ap-
pel. in 6. ponderando illud verbum ex tunc, vt fa
cit Collector vbi suprà. Ratione autem duplici
(omissis pluribus aliis quos post Paul. de Leazar.
16 refert Collector in dict. decisi. 19.) Prima, † quia
pendente hoc tempore iurisdictio iudicis à quo
dicitur esse suspensa, vt dicit expressè Rot. decis.
53. aliàs 564. Vtrum si appelletur, de appel. in an-
tiqu. & decis. 51. aliàs 540. à grauamine, eod. titu.
in antiqu. & apud Bisign. decisi. 18. à grauamine,
17 eo. tit. de appel. dum Vtrobique dicitur, † quòd
quando appellatio non peccat in forma, sed in
materia, puta, quia est iniusta, donec dentur apo
stoli, dicitur esse Iurisdictio Iudicis à quo suspē-
sa, quas decisi. post Gemi. secutus est etiā Aufr. in
addit. ad decisi. Tholos. 322. Item fuit appella-
tum, & expressius Rot. decisi. 77. aliàs 570. Iudici
delegato. de appel. in antiq. repetita apud Bisi-
gnett. decisi. 3. Auditore. de appell. dum ibi dici-
tur, quòd ante dationem apostolorum est sus-
pensa omnis potestas Iudicis à quo: Vnde si est
suspensa sequitur, quòd si procedat, videatur
18 attentare: † quia suspensio Iurisdictionis ope-
ratur reuocationem attentatorum secundum
Franc. in cap. bonæ. numer. 36. de appell. & suprà
19 sæpius hoc dictum est. Secunda ratio sit, † quia
cum apostoli dicantur esse pars, & de substantia
ipsius appellationis, vt tradit Rot. decis. 50. aliàs
366. si appelletur. num. 3. de appel. in no. & Osasc.
in decisi. Pedemont. 7. lata sententia. num. 4. sicu
ti regulariter pendentia appellationis inducit
attentata, vt in l. 1. & tot. tit. ff. nil nouar. appellat.
pendent. Ita etiam & pendentia termini aposto
lorum petendorum debet similem effectum o-
perari. Auctoritate quoque Regula prædicta
20 comprobatur, quod ita videmus, † quòd genera-
liter hoc quandoque tenuit Palatium tempore
domini Viuariensis, vt refert Aegid. dicta decisi.
622. Quod etiam expressè tenuit idem Aegid. in
21 consiliis decisio. 151. si à tribus, vbi voluit, † quòd
processus sit eo ipso nullus, si sit factus per Iudi-
cem à quo non datis apostolis, saltem refutato-
riis, quem secutus est Vant. in tractat. de nullita.
in tit. de nulli. ex defectu Iurisdict. ordi. num. 142.
quàm sententiā secuti videntur etiam aliàs Do-
mini in vna Regien. emissionis professionis co-
ram Capizucco. 27. Nouembris millesimo quin-
gentesimo quinquagesimotertio, in qua volue-
runt nullum, & inualidum esse processum Vica-
rij Episcopi, à quo fuerat appellatum, & de apo-
stolis requisitus nihil aliud respondit, nisi quod
non admittebat appellationem. Similiter vide-
22 mus, † quòd si Iudex à cuius grauamine fuit ap
pellatum ante dationem apostolorum, interdi-
cat administrationem prælato, contra quem
super mala administratione inquirebatur, talis
interdictio tanquam attentata venit reuocan-
da. Rot. decis. 77. aliàs 570. Iudici delegato, quod
etiam firmauit Bisignett. vbi suprà, de appellat.
decisi. 3. incip. Auditore, quæ regula ex eo, etiam
confirmatur, quod ponit Rot. decisi. decimasé-
ptima. aliàs 198. nota quòd per Iudicem, de ap-
23 pel. in antiq. dum vult, † quòd per Iudicē, à quo
est appellatum, ante dationem apostolorum nō
24 possunt recipi testes, † etiam absfuturi, & expres-
25 sè, † quòd pendente hoc tempore non debeat ali
quid innouari, tradit post Felin. in cap. personas.
colum. pen. ante fin. de appel. Boer. in cons. 43. vi-
detur. num. 16.

Limita regulam prædictam,

26 Primò, † vt non procedat in actu impetra-
tionis Iudicis ad quem, & in processu per ipsum
Iudicem impetratum facto (quando scilicet, su-
mus in appellatione à diffinitiua) nam de pro-
cessu Iudicis à quo hoc casu quando sumus in
appellatione à diffinitiua si percurrantur omnes
decisiones, quæ in hac materia allegātur, & quas
nos suprà in prin. & discursu huius capit. citaui-
mus, reperietur, quòd non sit aliqua mentio, &
licet aliqui loquantur indistinctè, de processu Iu
dicis à quo, prout facit Aegid. in dicta decis. 622.
tamen si rectè inspiciatur, loquitur Aegid. quan-
do est appellatum ab interlocutoria, vt colligi-
tur ex eo ibi in princ. dum loquitur, de probatio
27 ne veritatis causæ in appellatione expressæ, † ta-
lis enim probatio, & iustificatio non requiritur
in appellatione à diffinitiua sed solùm in appel-
latione ab interlocutoria ad no. in c. cordi. de ap
pel. in 6. clem. appellanti. eodem titu. vt diximus
latiùs suprà, capitu. 12. de attentat. appellatione
pendente. in 1. sublimit. primæ limitationis prin-
cipalis. numer. 31. Impetratio enim Iudicis pen-
dente hoc tempore facta, & processus per Iudi-
cem impetratum vigore dictæ commissionis fa-
ctus benè valet, & ita procedat Rot. decisio. 54.
aliàs 734. no. quòd quando. de appellat. in antiq.
& decisi. 41. aliàs 357. fuit dubitatum. post princ.
versic. immo posset commissionem, de appel. in
no. Quæ decis. licet à Vestr. in praxi Ro. cu. libr.
7. capitul. 3. de appellat. & de apostolis circa fin.
allegatur in contrarium, quod appellans hoc
casu non possit valide commissionem impetra-
re, aduertendum tamen est, quòd quamuis Col-
lector ibi fuerit in hac opin. tamen domini in de
cisio. tenent, quod nos suprà proximè firmaui-
28 mus, † & propterea quando sumus in appella-
tione à diffinitiua, non videtur multum neces-
saria diligentia, qua cautos procuratores vti as-
serit Vestr. vbi suprà, quòd in impetratione hu-
ius commissionis inserant clausulam derogatio
nis, ne appellans amplius redire teneatur pro a-
postolis, attento, quòd appellatur à diffiniti-
ua, quoniam secundum veriorem opin. quando
sumus in diffinitiua, impetratio etiam simplici-
ter facta valet, vt dicunt expressè dictæ decisio.
præsertim decis. 54. cuius auctoritate, ad proposi
tum tenuit aliàs Rot. in vna Tusculana, seu Ro-
mana casalis coram Capizuccho 1. Aprilis 1552.
29 † quòd si appellans, cui Iudex dederat termi-
num Iuris, intra dictum terminum causam, &
iudicem, impetret, talis appellatio, & impetratio
tenet, etiam si amplius pro apostolis non redie-
rit, vt est decis. in recollect. Caputaquen. † atte r.
30 133. incip. quando Iudex, Quinimmo † si absque
eo, quòd appellās pro apostolis redierit, causam
appellationis commiserit, & illius vigore inhi-
beri fecerit, si appellatus prætendens ob non
reditionem pro apostolis appellationem fuisse
desertam, & vigore specialis commissionis ob-
tineat

tineat committi iudici à quo, vt constito, quòd executioni locus sit, sententiam exequatur, & illius vigore obtineat etiam mandatum executiuum, & possessionem capiat, talis possessio dicitur attentata, vt fuit tentum in vna Nucerina attentatorum coram Lancelloto 17. Maij. 1568. Pro cuius limit. corroboratione, vltra rationem quæ ponitur in dicta decisi. 54. alia quoque ad propositum præsentis limitationis afferri ratio potest: qua specialiter etiam vtuntur docto. in
31 hac materia, † videlicet, quòd ideo talis impetratio iudicis, & processus super appellatione per eum (vt præfertur) factus valida reputentur, quia scilicet, tendant in faciliorem exitum ipsius appellationis, non est enim nouum, quòd etiam interposita appellatione possunt citra vitium attentatorum regulariter ea omnia fieri, quæ in faciliorem exitum ipsius appellationis tendere videntur, quod nos latè prosecuti fuimus suprà, de attentatis appellatione pendente, capitu. 12. limitat. 4. principal. numer. primo, & per totam. Quod autem impetratio iudicis super appellatione, & processus inceptus per iudicem impetratum, tendant in faciliorem exitum appellationis, cum de se pateat, non indiget probatione.

32 Secundò limita, vt non procedat † quando sumus in appellatione ab interlocutoria, & tractatur, de validitate processus iudicis à quo pendente hoc termino facti, quoniam hoc casu talis processus dicitur validus, & ita procedat decisi. Aegid. 622. processus, & decisi. Boer. 256. Vtrum appellans. per totam, & præsertim numer. 7. & decisi. Rot. 19. aliàs 128. si iudex, de appellat. in no. & decisi. 37. aliàs 406. not. quòd si iudex, de appell. in antiq. Quæ licet simpliciter loqui videantur, de iudice à quo non distinguendo, an ab interlocutoria, vel diffinitiua fuerit appellatum, tamen ex ratione, quam suprà retulimus. numer. vigesimoseptimo, necessario videtur intelligenda, vt loquatur in appellatione ab interlocutoria, & sic pro limitatione regulæ suprà positæ erit conclusio, quòd processus factus per iudicem à quo, vt præfertur, pendente termino apostolorum sit validus, & consequenter, quòd regula (quando sumus in interlocutoria) non procedat in tali processu, & secundum hanc in contingentia facti fuit nouissimè resolutum in vna Oscē. Prioratus coram Lancellottio 7. Maij. 1571. in qua fuerat appellatum ab interlocutoria, per quam iudex pronuntiauerat se competentem, & dato termino iuris (licet iudex à quo processerit, illius tamen processus fuit validus per Dominos ibi reputatus) & licet doctor. non ponant, huius limitationis ea potest esse ratio
33 † quia pendentia huius termini apostolorum non debet plus operari quàm ipsa appellatio, attento, quòd apostoli dicuntur esse pars, & consequenter quid accessorium ad ipsam appellationem, vt per Rot. decisi. 50. aliàs 366. de appellat. in no. Vnde si ipsum principale, & ipsa appellatio ab interlocutoria non impedit iudicem à quo, quo minus regulariter procedat, non debet, nec ipsum accessorium, & sic terminus iste apostolorum ipsum impedire, quo minus eo pēdente procedere valeat, Quam secundam limitationem

Amplia, vt non solùm processus prædictus
34 valeat, † sed etiam valeat impetratio per appellantem hoc tempore facta de iudice, cui talis appellatio sit commissa: Quinimmo non solùm impetratio Iudicis ad quem, verùm etiam, & processus ipse iudicis ad quem hoc casu validus erit reputandus, quicquid dixerit Rot. in decis. 54. aliàs 734. no. quod quando. de appellatio. in antiq. & decisione 41. aliàs 357. fuit dubitatum, versic. immo posset, de appell. in no. dum negant talem impetrationem valere, quando sumus in appellatione ab interlocutoria, quia, vt dictum est, contrarium videtur verius, vt sentit Rot. de-
35 cisione 53. aliàs 564. vtrum si appellatur, † & est magis commun. opinio, de qua testatur Boer. d. decis. 256. sub numero 3. versic. sed præcedens est
36 communior opinio. † licet Ioan. de Neuizzan. in consilio 60. non declines, numer. 15. in fi. videatur aliter sentire, dum retentis dictis decis. 54. & 41. subdet Rot. in dict. decision. 53. non bene dicere. Sed propterea non videtur à conclusione suprà firmata recedendum, cum nec sufficiens aliqua per eum ratio allegetur, nec eius auctoritas sit in hoc multum attendenda, cum id absolutè firmare non videatur, sed loquatur sub dubio forte, quod & si etiam Nic. Boer. sensisse videatur in consilio 43. videtur. numero 15. dum vult, quòd quando sumus in appellatione ab interlocutoria, impetratio rescripti, ac citationis hoc tempore facta non valeat, quia tamen vt ex supradictis patet, etiam ille est sibi parum constans, ab eius attestatione non est discedendum. Quam tamen ampliationem Declara ne-
37 cessariò duobus modis. Primò, † vt talis processus per iudicem ad quem factus valeat, dummodo pars non opponat, parte enim opponente iudex, ad quem hoc casu procedere non potest, vt declarat Rot. decis. 19. aliàs 214. no. secundum aliquos, de appellat. in antiq. & sentit Rot. in dict. decisi. 53. in princip. & firmauit expressè
38 Boer. in dict. decisi. numer. 5. † Secundò, vt non procedat quando iudex à quo reuocaret grauamen, & reponeret partes in pristinum statum, quia tunc processus, & omnia acta per iudicem super huiusmodi appellatione impetratum facta dicuntur nulla, & inualida, vt dicit expressè Rot. dict. decisi. 53. & sequitur Boer. vbi suprà, numer. 5. versicul. tamen si iudex, & iterum dicto consilio 43. videtur. sub numer. decimoquinto, quam declarationem ampliando intellige, vt proce-
39 dat † etiam si ex tribus grauaminibus à quibus erat appellatum duo tantum essent per iudicem reuocata, quia licet tertium non fuerit reuocatum, tamen totus effectus appellationis dicitur sublatus, vt est decisi. Aegid. 151. si à tribus. in princip. & quamuis Aegid. de hoc admiraretur, tamen, vt ille subdit in decisione sequenti, non po-
40 tuit exaudiri. Item similiter limita † nisi talis reuocatio fieret per iudicem, postquam lapsum esset tempus ad dandum apostolos, vt notat expressè Ioannes Andræ, in dicto capitu. vt super. numer. secundo. de appellation. in sexto, & post eum Mil. in verbo, Iudex, à quo appelletur, folio 186.

41 Sublimita hanc secundam limit. Primò, † nisi hoc casu iudex, ad quem iudici à quo inhibuisset, quia post inhibitionem vltra procedere non posset

possset,vt tradit Boer.in dicta decis.in final.verb.
pro qua faciunt quæ latiùs diximus suprà capit.
12.de attent.appellatione pendente,limit.1.prin
cip.in 8.sublimit.num.101.vbi vniuersaliter firma
uimus,quòd pendente appellatione ab interlo-
cutoria iudex à quo non potest vltra procedere
42 quãdo fuit inhibitus.Secũdò ex†intentione eius
dem Boer.ibidem in fin.vt non procedat quan-
do Iudex à quo præfixerit appellanti terminum
ad dandum apostolos,seu ad dandum danda,vt
solent(secundum eum) communiter dicere of-
ficiales in responsione,quia tunc processus iudi-
43 cis à quo non valeret,vt per eum ibi,†de quo ta-
men valde subsistendum videtur,propter ea quæ
habentur in sæpius allegata decis.19.aliàs 128.de
appellat.in nou.& decis.37.aliàs 406.de appel.in
antiq.quæ dicunt processum valere etiam pen-
dente termino ad dandum apostolos ab homi-
44 ne pręfixo.Tertiò,†vt non procedat regula quo
tiescunque appellans tacitè,vel expressè suæ ap-
pellationi renunciasset, quia post renunciatio-
nem iudex à quo validè potest in causa procede
re,vt est hoc expressum in c.vt super,& in capit.
ab eo,de appel.in 6.& ibidem not.omnes docto.
Rot.decis.57.aliàs 406.si auditor, sub num.4.ad
fi.vers.si verò iudex.de appel.in nou.Quod tamẽ
45 intellige,† nisi pendente termino iudex proces-
sisset, quoniam etiam si subsequatur renuncia-
tio,processus tamẽ ante renunciationem factus
non conualescit,vt not.ibi expressè Ioan.And.in
nouell.in verb.renunciatum, & alij omnes ibi.
Quartò limitari potest, vt non procedat regula
46 de stilo,& iure Cameræ Imperialis, † quoniam
(cũ in ea circa hãc petitionem apostolorum ius
commune sit correctum, & relinquatur hoc ar-
bitrio appellantis,an velit illos petere, vel ne,vt
tradit expressè nouissimè Minsinger.sing.obser-
uat.centuria prima,decis.84.incipien.iure com-
muni) pendentia quoque huiusmodi temporis
videtur sublata,ita vt non sit habenda in consi-
47 deratione.Quintò,† vt non procedat in casu in
quo appellans non teneretur redire pro aposto-
lis,prout est quando iudex nec tacet,nec dat ter
minum iuris,sed respondet, quòd ipse audiebat,
& nihil aliud,quo casu non tenetur redire, vt te-
nuerunt Domini in vna Toletana Cappellaniæ
coram D.meo Oradino 16.Iunij.1567.in qua di-
centes,quòd ex hoc capite appellatio substine-
tur,satis etiam colligi posse videtur,quòd impe
tratio quoque iudicis super dicta appellatione
per impetrantem facta valida sit censenda. Sex-
48 tò limita,seu mauis declara, † quòd licet iudex
pendente hoc termino possit procedere,hoc ta-
men non potest facere sine noua citatione ap-
pellantis,aliàs processus esset nullus,per doctrin.
Abbat.in cap.cum causam.numer.20.versic.ad-
uerte,de re iudicat.prout pro nullitate proces-
sus tenuerunt Domini in vna Tirasonen.matri-
monij corã Aldobrãdino 14. Maij.1565.& in alia
Firmana beneficiorum coram Sarmiento 20.
Maij 1562.in qua,cum iudex habuisset terminum
ad sententiam pro seruato,& fuisset appella tum
quatenus contra,& iudex dedisset terminum iu
ris,& intra terminum prædictum ille decesserit,
& propterea appellans vltra non redierit pro a-
postolis,sed obtinuerit vigore dicti termini sen-
tentiam subscribi per Decanum ipso appellan-
te aliter non citato,& ex hoc appellatus præten-
deret rem iudicatam,& illam exequendam fore.
Appellans verò econtra prætenderet illam esse
nullam,ex quo fuit subscripta absque eo, quòd
ille fuerit saltem semel de nouo citatus,& conse-
quenter non posse exequi,nisi constituto, de bo
no iure,Domini tenuerunt, quòd videretur,de
bono iure.

Quid autem si iudex hunc terminum abbre-
49 uiauerit,seu etiam prorogauerit (potest†enim
hoc facere,ad not.in cap.personas,& in cap.cum
sit.de appellat.& sentit Rota decisi.41.aliàs 357.
fuit dubitatum,versicu.præterea iudex,de appel
50 lat.in nou.)† nunquid si aliquid fiat extra termi-
num anticipatum durante tamen termino iuris,
vel intra terminum prorogatum, elapso tamen
iuris termino,dicatur attentatum secundum re-
gulam suprapositam ? & breuiter dici potest,
quòd non, quia per huiusmodi prorogationes,
& anticipationes non videtur alterari natura,&
51 qualitas actus,qui geritur:inde videmus †quòd
si appellans non compareat in termino proro-
gato vel anticipato ad recipiendum apostolos,
appellatio non dicitur deserta,secundum Mil.in
verbo appellatio non intelligitur deserta, fol.9.
post Rotam decis.57.aliàs 406.si auditor,in prin
cip.de appellation.in nou.vbi cõcluditur, quòd
per has præfixiones appellans non cogitur vltra
comparere,& redire pro apostolis. Vnde sicut
illarum vigore non inducitur necessitas redeun-
di in appellatione,ita nec etiam illarum penden-
tia videtur habenda in consideratione respectu
attentatorum,præsertim cum attentata tanquã
pœnalia sint odiosa, vt dicemus infrà in tertia
parte,capitu.vltimo,de pœna attentantis.num.
52 5. † Et insuper ad propositum materiæ, de qua
agimus,nota quòd si pendente hoc termino fiat
inter partes compromissum, tempus petendo-
53 rum apostolorum suspenditur, † & si arbitris
non pronuntiantibus expiret compromissum,
residuum temporis ad petendum apostolos dan
dum est appellanti,vt tradit post Bald.Franc.&
alios per eum allegatos. Blanc.in tract.de com-
promiss.quæstion.6.principal. numer.15.versicu.
54 octauo intellige.in fin.Et similiter† quòd si esse-
mus in casu, in quo quis obtinuisset restitutio-
nem in integrum ad appellandum, tempus tri-
ginta dierum, qui dantur ad recipiendum apo-
stolos incipiunt currere à die sententiæ latæ su-
per restitutione, vt post alios animaduertit
Guid.Pap.in tractat.de appellatio.quæstion.103.
ad fin.

Cap. XIIII. De Attent. Pendent. restitutione in integrum ad appellandum.

SVMMARIVM.

1 *RESTITVTIO in integrum ad appellandum quibus mo dis,& quibus ex causis concedatur,remissiuè.*

2 *Negligentia procuratoris in non appellando sola non dicitur esse iusta causa ad obtinendum restitutionẽ in integrum ad appellandum.*

Restitu

3 Reſtitutionem ad appellandum petens, ad illam obtinẽdam non ſufficit probare impedimenta.
4 Niſi vltra aliqualiter doceat, de ſuo intereſſe, & de ſua læſione.
5 Secundum receptiorem ſententiam.
6 Læſio ad effectum obtinendi reſtitutionem ad appellandum debet probari ſaltem præſumptiuè.
Etiam ſi præſumptio eſſet modica. num. 7.
Immo ſecundum aliquos iſta reſtitutio etiam prætermiſſa omni examinatione eſt concedenda. numero 8.
9 Probatio modica læſionis, non ſufficit ad obtinendam reſtitutionem aduerſus rem iudicatam.
10 Secundum magis commun opin.
11 Commiſſione ſignata per placet, in qua eſt clauſula, Quatenus dignetur oratorem ad appellandum, appellationémque proſequendum docto de ſuo bono iure ex eiſdem actis gratioſè reſtituere, & cauſam appellationis committere, &c. Impetrans non poteſt tãquam reſtitutus appellare infra decem dies à die præſentatæ commiſſionis, niſi antea de ſuo bono Iure docuerit, & de illo conſtare Iudex declarauerit.
12 Reſtitutio ad appellandum ex clauſula generali, ſi qua iuſta cauſa, &c. non ſolum minoribus, & perſonis priuilegiatis, verum etiam maioribus conceditur.
Præuia tamen probatione læſionis, ſaltem præſumptiuè, vt num. 13.
Et ita fuit aliàs in curia practicatum, vt num. 14.
15 Attentata pendente reſtitutione in integrum ad appellandum an ſint reuocanda, ſunt Rotæ deciſiones ſibi inuicem pugnantes.
In obſeruantia tamen illa eſt, in qua dicitur, quòd talia ſint attentata, & reuocanda, vt num. 16.
17 Executio, & alia geſta pendente reſtitutione in integrum ad appellandum, regulariter dicuntur attentata, & tanquam attentata reuocanda.
Secundum communem opin. vt num. 18.
19 Antonius de Canario magnus practicus appellatur.
20 Reſtitutioni in integrum ad appellandum ſola pendentia, abſque eo quod fuerit in cauſa inhibitum facit attentata.
21 Reſtitutus ad appellandum poteſt petere reuocationem etiam eorum, quæ fuiſſent attentata infra decẽ dies, qui dantur ad appellandum.
22 Excommunicationis ſententia lata pendente reſtitutione in integrum ad appellandum non dicitur attentata, ex quo ſecum trahit executionem.
Contrarium aſſignatur, & ſoluitur infrà num. 24.
23 Licet ſecus ſit, quo ad denunciationem, & monitionem, & alia executorialia prædictæ ſententiæ excommunicationis.
Contrarium tamen videtur verius, vt infrà num. 26.
25 Reſtitutio in integrum ad appellandum, quamuis litem introducat, Iuriſdictionem tamen primi Iudicis nõ videtur ſuſpendere.
27 Reſtitutione ad appellandum pendente attentata non reuocantur, ſi illam petens in ea ſuccubuit.
Contrarium aſſignatur, & ſoluitur infrà nu. 29.
28 Fatalia currunt ei, qui in cauſa attentatorum ſuccubuit.
29 Attentata pendente appellatione reuocantur etiam ſi appellans permittens appellationem deſeri in cauſa appellationis ſuccubuiſſet.
30 Reſtitutus ad appellandum per Iudicem, ſi aut omnino nõ appellauit, vel ſaltem infra decem dies, geſta hac reſtitutione pendente, nõ reuocantur tanquam attentata.
31 Reſtitutus ad appellandum debet intra decem dies appellare.
32 Executio facta pendente tempore ad appellandum, licet non debuerit fieri, ſi tamen poſtmodum non appelletur, illa remanet valida, & nõ reuocatur tanquam attentata.
33 Reſtitutio in integrum ad appellandum non facit attentata, quando petitur in caſu in quo non poſſet appellari.
34 Appellatio vbi eſt remota, non poteſt quis petere reſtitutionem in integrum ad appellandum.
35 Exceptio falſitatis inſtrumenti ipſius appellationis, & nullitatis eiuſdem opponi poteſt contra eum, qui obtinuit ſe reſtitui ad appellandum.
36 Tertius ſi petat reſtitutionem in integrum ad appellãdum, non debet hoc prætextu retardari proceſſus cauſæ.

VIdimus hucuſque de attentatis, quę ex pendentia appellationis inducũtur, quando illa fuit interpoſita, Verùm quia quandoque dicitur attentari etiam ſi illa non fuerit actualiter interpoſita, prout eſt quando quis petit ex aliqua iuſta cauſa ſe reſtitui ad appellandum, ideo non incongruè ſubiicimus rubri. de attent. pendente
1 reſtitutione in integr. ad appellandum: † Circa
quam licet multa dici poſſent, quæ modum, &
cauſas ex quibus huiuſmodi reſtitutio conceditur, reſpiciunt, de quibus per Mil. in verb. reſtitutio in integrum ad appellandũ. fol. 350, & in verb.
reſtitutio datur minori. fol. 351. Tria tamen ſunt
2 omnino in hac materia attendenda. † Primum
eſt quòd ſola negligentia procuratoris in nõ appellando nõ dicitur eſſe iuſta cauſa petendi hãc reſtitutionem, vt eſt in recollect. Paleot. deci. 96. & Verall. 1. deciſi. 67. de quo etiam aliquid fuſius diximus ſuprà in hac 2. parte, cap. 2. de attent. ap
3 pel. pend. in quinquageſima limit. princip. † Se-
cundum quòd non ſufficit ad obtinendam hanc reſtitutionem probare impedimenta, quibus de
4 tentus quis non potuit appellare † ſed vltra re-
quiritur, quòd petens aliqualiter doceat de ſuo intereſſe, ac de ſua lęſione, vt eſt deciſ. Rot. quinta, aliàs 87. non ſufficit, de reſtit. in integr. in no. quàm allegat Mil. vbi ſuprà; & ex recentioribus eandem ſequitur Crauet. in conſil. 172. venerabilis. num. 7. lib. 1. & alia deciſ. Rot. 53. aliàs 384. fuit dubitatum. ad fi. de appel. in no. quam ad hoc citat. Veſtr. in praxi Ro, cu, libr. 8. cap. 3. de reſtit. in integr. verſic. adde pro breuiori, vbi in id etiam allegat deciſ. Aegid. 38. Eccleſia, & poſt Rot. dicta deciſ. 87. & alios per eũ allegatos firmauit Oſaſc. in deciſ. Pedemon. 157. quæſitum fuit, per totam, præſertim ſub num. 8. verſi. contraria verò opin.
5 vbi, & hunc articulum ad partes diſputauit, † &
hanc eſſe receptiorem opin. eſt atteſtatus, quibus adde Ioan. Bapt. Ferret. in conſ. 11. quærendũ eſt. num. 17. lib. 1. hoc autem debet probare ſi non
6 plenè ſaltem † præſumptiuè ſecundum Aegid.
7 deciſ. 418. petens ſe reſtitui ad appellandum. † Et
ſufficit etiam modica præſumptio, Rot. deciſ. 30. aliàs 360. no. quòd mandatum, de reſcript. in antiq. quod etiam dixit Aegid. deciſi. 334. in cauſa.
8 immo † fuerunt aliqui in ea ſententia, quòd hu-
iuſmodi reſtitutio etiam prætermiſſa omni examinatione ſit concedenda, vt aliàs in Camera

Imperia

Imperiali factum fuisse attestatur Minsinger.
sing.obseruat.centuria 4. decis.17.incip.præfa-
9 tam.†Quæ tamen modica probatio & præsum-
ptio non sufficeret in restitutione in integrum
10 aduersus rem iudicatam,secundum magis cô-
mu.opi.de qua testatur Pet. de Benintend.in de
cis.Rot.Bononien.85.dubitabatur.nu.9.quòd si
aliquis impetrauit commissionem: sub his ver-
11 bis,†videlicet quatenus dignetur oratorem ad
appellandum,appellationémq; prosequendum
docto de suo bono iure ex eisdem actis gratiosè
restituere,& deinde causam, & causas appella-
tionis & appellationum committere & manda-
re,&signatura responderit,placet D.N.Papę,nô
poterit ille tanquam restitutus appellare intra
decem dies à die præsentatæ commissionis,sed
debet antea docere de illius bono iure,Iudéx-
que debet antea declarare,constet vel ne de di
cto bono iure, vt fuit tentum in vna Vlixbonen.
coram R.P.D.de Rubeis,2. Februarij 1557.vt
sunt in recollect.Caputaquen.parte 2.decis.12.in
12 cip.fuit pro vlteriori. Tertium est †quòd hæc
13 restitutio ad appellãdũ præuia †probare de qua
suprà non solùm conceditur personis priuilegia
tis,prout sunt Minor, Ecclesia, & similes,verùm
etiam maioribus ex generali clausula si qua mi
hi iusta causa esse videbitur, vt patet ex sup. alle
gatis decis.quæ non distinguunt inter minorem
aut maiorem,& expressè id animaduertit Paul.
14 de Castr.in l.nam postea.§. si minor.† vbi dicit
se ita vidisse in curia practicari, quem ibi refert,
& sequitur Alex.sub nu. 9. ff. de iureiur.

His breuiter præmissis aduertendũ insuper
15 est,† quòd licet in hoc articulo, an executio,&
alia gesta pendente restitutione ad appellandũ
sint attentata,& per modum attentati reuocan
da, duæ reperiantur Rot.decis.sibi inuicem con
trariæ, prima videlicet 51.aliàs 379. si committa
tur.de appell.in no.in qua post relata quædam
motiua in contrarium,dicitur quòd per omnes
fuit conclusum executionem & cætera hoc tem
pore attentata esse per modũ attentati reuocan
da.Secunda vero in decisio.62.aliàs 446.si lata.
eo.tit.in no.vbi dicitur,quòd secundum omnes
conclusum fuit, quòd executio de qua ibi non
16 sit per modum attentati reuocanda.†Nihilomi
nus,quia in obseruantia dicitur esse non illa se-
cunda,sed illa prima,videlicet quòd huiusmodi
attentata,sint reuocanda,vt dicit Cassad.decis.
1.Alex. sub nu.5. vt lit.pend. idcirco conclusiuè
procedendo secundum primam pone

17 Regulam,† Quòd executio & alia gesta
pendente restitutione ad appellandum sunt at-
tentata & per modum attẽtati reuocanda, quæ
firmatur ex dicta dec.51.& eã tenet Mil.in verb.
attentata pendente causa restitutionis ad appel
lan.fol.29.& in verb. executio sententiæ,contra
quam.folio 127.& eam obseruari tradit Cassad.
dicta decis.1. pro qua fa.quæ ponit Rip. in l.4.
§.condemnatum.columna fin.sub numero tri-
gesimo, versiculo considera etiam. ff.de re iudi.
qui vult quòd per restitutionem ad appellan-
18 dum†secundum commu.opinio.de qua ibi per
19 eum : executio sententiæ impediatur,post†Ant.
de Canario magnum practicum in tracta. de
guarentigia. quæstione vigesimaprima, ad fin.
qui expressè firmauit,quòd huiusmodi executio
sit attentata,& tanquam attentatum veniat re-
uocanda. Quod etiam sensisse videtur Vestr.in
praxi Ro.cu.libro octauo,cap.3. numero deci-
moquinto, dum allegat dictam decisionem 51.
aliàs 379.& secundum eam ponit ibi generaliter
regulam,quòd restitutio in integrũ habeat effe
ctum suspensiuum, Quam

Amplia

20 Primò, vt procedat†etiam si Iudex huiusmo
di restitutionis non inhibuisset, nam hoc casu
sola pendentia litis super restitutione debet in-
nouationem prohibere,cum non possit negari,
vt etiam considerat Rot. dicta decis. quin vera
lis inter partes occasione dictæ restitutionis,pê
deat, secundum ea, quæ latiùs diximus suprà c.
4.de atten.lit. pend.in pręfatione,numero 127.
dum latè declarauimus,quando lis dicatur pê-
dere ad effectum attentatorũ, & quamuis Rot.
ibi vers.maximè quia,&c.faciat aliqualem men
tionem de inhibitione,quę in casu illo fuerat fa
cta & eam(ad tollendum omne dubium)videa
tur aliquo modo considerasse, paulo tamen in-
frà vers. reuocabuntur igitur omnia, &c.clarè
demonstrat, quòd sola litis pendentia inducit
reuocationem illorum attentatorũ, cum dicat
illa reuocari tanquã lite pendente facta,per cle.
2.vt lit.pend. idcirco ampliationem tene aliàs
pręsupposito, quod inhibitio esset necessaria,
hęc omnia quę in hac regula ponuntur,parum
aut nihil deseruirent,cũ hoc casu nô restitutio-
nis pendentia,sed ipsa inhibitio causaret atten-
tata,prout hoc est aliàs regulare, vt dicemus in
c.20.de attent.post inhibitionẽ in pręfatione in
fi.vers.Regula quòd gesta post inhibition.
21 Secundò amplia †vt restitutus hoc casu ad
appellãdum possit petere etiam reuocationem
eorum quę fuissent attẽtata ante appellationẽ
infra 10.dies, vt est decis.Aegid. 217.exceptio.

Limita eandem regulam,

Primò, ex intentione Rotę vbi suprà,num.2.
22 & 3.vers.sed quid sit,†vt non procedat in senten
tia excommunicationis lata pendente hac resti
tutione,quia quamuis Iudex male faciat excô-
municando,tamen quia illa trahit secum execu
tionem,& statim aut ligat, aut non ligat,ideo si
23 sit prolata, vtiq; valet,†licet secus sit quo ad de-
nuntiationem & monitionem, & alia executo-
rialia prędictæ sententiæ excommunicationis,
quia illa tanquam cõsistentia in facto,&quæ nô
trahant secum executionẽ,sunt per modum at-
tentati reuocanda, secundum dominos ibi.Sed
circa hanc limitationem subsistendum videtur,
quia sicuti de primo dicto potest probabiliter
dubitari, ita secundũ de denuntiatione videtur
24 verum: †quoniam contra primum videtur face
re,quia sicuti excommunicatio pẽdente appel-
latione & post eam interpositam lata regulari-
ter nô valet.c.ad præsentiam, & ibi no.Fran.de
appel.Rot.decis.20. aliàs 130.si post.de appel.in
no.de quo latiùs diximus suprà.cap.12.de attẽt.
appellatione pendente,in 8.ampliat.princip.nu
mer.1.& per totã : ita deberet dici,quòd nô va-
leat lata pendente restitutione ad appellandũ.
Nisi substinendo limitationẽ dominorũ cõside-
res diuersam rationem inter vnũ casum,& aliũ,
quia quãdo fertur excommunicatio post appel
lationem,cum Iurisdictio Iudicis per appella-

tionem ſit ſuſpenſa.c.venientes,de teſtibus.cum
ſimil. illa dicitur ab incompetenti Iudice & ca-
rente iuriſdictione lata,ſecus autem eſt in reſti-
25 tutione ad appellādum,† cum primus Iudex per
reſtitutionem petitam nō ammiſerit Iuriſdictio
nem, & non reperiatur Iure cautum quòd hu-
iuſmodi reſtitutio (licet litem introducat) Iuriſ
dictionem quoque Iudicis ſuſpendat. Quoad ſe-
cundum,quamuis domini ibi firment,denuncia
tionem hoc caſu eſſe reuocandam via attenta
26 ti,† contrarium tamen videtur verius ſecundum
ea,quæ latiùs diximus ſuprà cap.2.de attent.ap
pellatione pendente.in 21.limit.princip.numer.
3.& ſeqq.dum ibi regulam firmauimus, quòd
pendente appellatione poteſt deueniri ad denū
ciationem citra vitium attētatorum ex rationi-
bus ibi poſitis,quæ hic breuitatis cauſa non re-
petuntur. Quæ omnia cum procedant in appel
latione,& conſequenter,quando regulariter eſt
ſuſpenſa Iuriſdictio Iudicis,multo magis locum
ſibi vendicare debent,quando ſumus in reſtitu-
tione ad appellandum,per quam (vt diximus)
non inducitur hæc ſuſpenſio,& conſequenter ex
tendi poſſe,ac debere limitationem hanc,vt pē
dente hac reſtitutione , excommunicatio , ac
etiam denunciatio facta non reuocentur tan-
quam attentata,declarando tamen,& limitan-
do hoc dictum de denūtiatione iis modis, quos
ibi poſuimus. Et quamuis nec Rot.ibi,nec do-
ct. alibi videantur in propoſita materia,niſi
prædictam limitationem ponere, tu tamen ad-
de quòd etiam aliis modis videtur prædicta re
gula neceſſariò limitanda,& ſic

27 Secundò limita† vt non procedat quādo is,
qui petebat reſtitutionem ad appellādū,in hoc
iudicio reſtitutionis ſuccubuiſſet, & ſibi ex ali-
qua cauſa reſtitutio fuiſſet denegata,geſta enim
hoc caſu pendente huiuſmodi reſtitutione,non
debent cenſeri attentata, & tanquam attentata
28 reuocari, ſicut dicimus in ſimili † quòd quam-
uis pendente iudicio attentatorū, fatalia in cau
ſa principali non currant ex ſpeciali attentato-
rum priuilegio,quo vtitur is,qui agit ad atten-
tatorum reuocationem,vt eſt deciſ.Rot.15.aliàs
102.fatalia.de appellat.in no.attamen hoc priui
legio non poteſt vti is, qui in cauſa attentatorū
ſuccubuiſſet, vt expreſſè declarat Rot. in dicta
deciſ.15.& poſt eam Mil.in verb. appellationis
tempus.folio 11.& in verb.terminus proſequen-
dæ appellationis. folio 373. de quo latiùs etiam
diximus infrà in 3.parte, cap.30.de priuileg.at-
tent.in 10. priuilegio. numero 77. Vnde ſicut ibi
ſuccumbens non gaudet illo priuilegio,ſic in ca
ſu noſtro ſuccumbens non gaudeat priuilegio
29 pendentiæ reſtitutionis in integrum,† & ſi ali-
quis contra hanc limitationem diceret,quòd in
contrarium facit id,quod nos etiam ſuprà firma
uimus in cap.2.de attent.appellatione penden-
te,in prima ampliat.princip. numer.2. videlicet
quòd etiam deſerta appellatione poteſt quis pe
tere reuocationem executionis,& aliorum quæ
pendente appellatione geſta erant. Et conſequē
ter ex his apparet,quòd etiam quando quis ſuc-
cumbit in cauſa,prout eſt ibi per deſertionem,
executio pendente appellatione facta tanquam
attentata venit reuocanda,poſſet reſponderi ex
his,quæ ſuprà proximè diximus, quòd eſt diuer
ſa ratio inter pendentiam appellationis, & pen-
dētiam reſtitutionis,de qua agitur, cum per ap-
pellationem ſit ſuſpēſa Iuriſdictio Iudicis à quo,
vnde non mirum ſi executio, ſic ſine Iuriſdictio-
ne facta eſt nulla, & inualida, quæ ceſſat in reſti-
tutione.

30 Tertiò , adhuc limitandam cenſeo , † vt non
procedat,quando hoc caſu petēs reſtitutionem
illam obtinuiſſet,& quamuis fuiſſet per Iudicem
ad appellandum reſtitutus, ille tamen de facto,
vel omnino non appellauit , vel ſaltem non in-
fra decem dies poſt huiuſmodi reſtitutionē ob-
31 tentam:† (nam & reſtitutus debet intra decem
dies appellare,vt ſentit Rot. dicta deciſ.62.aliàs
446.ſi lata.verſ. præterea) quæ licet in ſui deci-
ſione,non ſit in obſeruantia, vt ſuprà dictum eſt,
tamen quantum ad hoc de tempore appellandi
videtur tenenda,vt etiā annotauimus ſuprà cap.
12.de attent. appell.pend.limit. quinquageſima,
princip.in 11.ampliat.regulę ibi poſitæ.num.109.
& eam expreſſe tenet in hoc Veſtr.in praxi.Ro.
cu.libro 8.capi.3.de reſtit. in integr.numero 18.)
quo caſu executio ante obtētam reſtitutionem
facta non debet tanquā attentata reuocari,ſicut
32 dicimus in ſimili,† quòd executio facta pendēte
tempore ad appellandum, licet nō debuerit fie-
ri , tamen ſi poſtea non appelletur illa remanet
valida , & non reuocatur,vt tradit Felyn.poſt a-
lios de quibus ibi per eum in c.quo ad conſulta-
tionem.numer.38.de re Iudi. Tempus enim hoc
quo petitur reſtitutio ad appellandum, videtur
in effectu eſſe tempus ad appellandum: ergo idē
Ius in eo eſſe debet.

33 Quartò videtur poſſe limitari, † vt regula nō
procedat quando quis peteret ſe reſtitui ad ap-
pellandum in aliqua cauſa in qua non poſſet ap
34 pellari:† non enim poteſt quis reſtitutionem in
integrum poſtulare ad appellādum,quando ap
pellatio eſt remota,vt no. Lap.alleg.53.an opor-
teat.in fin. Vnde ſi pendente hoc caſu hac præ-
tenſa reſtitutione ad appellandum aliquid fie-
ret,non debet iudicari attentatum,quoniam ſi
quando ſumus in caſu, quo appellatio eſt prohi
bita & remota regulariter non dicitur attenta-
ri,vt diximus latè ſuprà cap.12.de atten.appella
tione pendente.limit.8.princip.in prin.& limit.
50.princip.nu.2.& ſeqq.& iterum ibidem.in 53.
limit,princip.in princ.& per totam.quanto mi-
nus petitio reſtitutionis ad appellandum,pote-
rit hunc effectum operari? Et in iſtis terminis,
quòd pendente reſtitutione ad appellandū à ſen
tentia lata in poſſeſſorio contra vniuerſitatem,
ſententia poſſit mandari executioni,fuit reſolu
tum in vna Farfen. executionis coram Dom.
meo Oradino de anno 1556.

35 Quintò videtur limitandum† quia ſi reſtitu
tus appellauerit & prætendat aliquid fuiſſe attē
tatum,contra petentem reuocationem poteſt
opponi exceptio & falſitatis inſtrumenti appel
lationis,& nullitatis eiuſdem,non obſtantibus
tribus ſententiis ſuper reſtitutione ad appellan
dū latis,vt eſt deç. Aegid.217.exceptio falſitatis.

36 Sextò,limita† vt non procedat in tertio qui
petat reſtitutionem in integrum ad appellādū
quia ex hoc prætextū non debet retardari cau-
ſæ proceſſus, vt eſt in recollect. Verall,1.deciſ.
ducenteſima vigeſimaſexta.

Cap.xv.

Cap. XV. De Atten. Pendente compromisso.

SVMMARIVM.

1 COMPROMISSO pendente an dicatur attẽtari, & arbitri possint attẽtata reuocare, plures sũt opi.
2 Attentari non dicitur coram arbitris secundũ aliquos.
3 Attentata videntur de necessitate præsupponere iurisdictionem, cum illa dicantur in contemptum Iurisdictionis regulariter fieri.
4 Arbiter non dicitur habere Iurisdictionem, sed notionem.
5 Immo sine dubio caret iurisdictione secundum aliquos.
6 Compromisso pendente, potest altera pars dimissis arbitris ire ad Iudicem ordinarium, & coram eo aduersarium conuenire, & soluta pœna compromissi validè ad vlteriora procedere.
7 Etiam super eadem re.
8 Satisdare de lite prosequenda, aut de Iudicio sisti, non tenetur quis coram arbitro.
9 Litis pendentia non inducitur per compromissum.
10 Compromissum non facit rem litigiosam.
11 Quod perpetuo notandum esse aliqui asseruerunt.
12 Exceptio litis pendentiæ coram arbitro non impedit litis contestationem sicut coram Iudice.
13 Alienatio rei sicut per sententiam arbitri prohiberi nõ potest, ita, & multo minus per litis pendentiam coram arbitro debet censeri prohibita.
14 Iudicium non dicitur neque lis, neque causa coram arbitratore.
15 Causa prima, & non secunda, dicitur illa quæ pendet vigore reductionis ad arbitrium boni viri.
16 Statutum loquẽs de primis causis habet locũ in causa, quæ pendet coram Iudice vigore reductionis ad arbitrium boni viri, ex quo discussio facta coram arbitratore non habetur in consideratione, nec facit primam causam.
17 Arbiter contumacem multare non potest.
18 Nisi huiusmodi facultas sit sibi à partibus attributa.
19 Secundum commu opi.
20 Arbiter non potest pronuntiare super pœna, vel compromisso, vel alia noua pœna.
21 Possessionis restitutionem, aut missionem in eam arbiter facere non potest, ex quo dicitur esse mixti imperij.
22 Iudex potest reum conuentum lege aquilia, & damnũ negantem in duplum condemnare.
23 Arbiter autem id facere non potest.
Verior tamẽ videtur opi. contraria, vt infrà nu. 95.
24 Arbiter non iudicat de superuenientibus post tempus compromissi.
25 Pœna duplici non debet regulariter, quis ex eodem delicto puniri.
26 Pœna conuentionalis semper committitur, quãdo pars impedit arbitrum quo minus pronuntiare possit.
27 Compromissum dicitur esse stricti Iuris.
28 Accessoria regulariter non veniũt in his quæ sunt stricti Iuris.
29 In compromisso non veniunt nisi solum & de quibus specialiter inter partes actum est, ex quo dicitur esse stricti iuris.
30 Iudicari de accessorio non semper dicitur, quod iudicatur de principali.
31 Statutum prohibens appellationem, habet locum in causa principali non in emergentibus.
32 Appellari à sententia interlocutoria potest in possessorio quãuis à sententia in causa principali non possit.
33 Remedium ordinarium quousque competit non est recurrendum ad extraordinarium.
34 Compromisso pendente attentari dicitur, & arbiter potest talia attentata reuocare secundum alios.
Et hæc est verior, vt infrà num. 121.
35 Arbitria redacta sunt ad instar iudiciorum.
36 Processus arbitri fieri debet, sicut processus Iudicis.
37 Et hæc dicitur esse communis regula.
38 Nisi dissimilitudo in Iure expressè in aliquo casu reperiatur.
39 Arbitrium de necessitate requirit tres personas, videlicet actorem, reum, & Iudicem, sicut etiam requirit iudicium.
40 Iudex sicut procedendo ad vlteriora videtur exceptiones propositas reiicere,
41 Ita & arbiter.
42 Interlocutoriam suam sicut Iudex potest reuocare,
43 Ita & arbiter.
44 Instantia sicut coram Iudice perit triennio,
45 Ita & coram arbitro, quando per partes nullum tempus fuit appositum.
Quod etiam frequentius obtinuit. nu. 46.
47 Expensarum condemnatio ita fit coram arbitro sicut coram Iudice.
48 Lis coram arbitro contestatur.
49 Lis post contestationem esse dicitur.
Secundum commu. opi. nu. 50.
51 Litis coram arbitro contestatio interrumpit præscriptionem.
52 Item perpetuat actionem ad 40. annos.
53 Arbiter debet sicut Iudex in vno quoque actu partes citare.
54 Causæ cognitio etiam coram arbitro est necessaria.
55 Citatio litem inducit remissiuè.
56 Interpretationem à Iure communi quælibet dispositio recipit.
57 Compromissum, & arbitrorum potestas restringitur ad ius commune.
58 Ratio quare attentata prohibẽtur illa potissimum esse videtur, quia non debet in præiudicium partis aliquid fieri.
59 Dilatione pendente sicut Iudex procedere non potest absque vitio attentatorum,
60 Ita nec arbiter.
61 Compromisso videtur induci talis litis pendentia, quæ sufficit ad causandum attentata, quamuis arbiter non iudicialiter, sed extraiudicialiter dicatur procedere.
62 Extraiudicialis actus, puta appellatio secundum aliquos facit attentata.
63 Cõpromissi natura ea videtur, vt eo pendente non permittant iura in aliquo partibus præiudicari.
64 Compromisso pendente non currit tempus remissoriæ.
65 Fatalia regulariter non currunt appellanti, donec pendet compromissum.
66 C. si hi contra quos, vt lit. pend. in 6. loquens de attentatis, habet locum etiam quando lis esset coram arbitro.
67 Arbiter cognoscit, & pronunciat super accessoriis, & cohærentibus ad causam principalem sine quibus illa commodè expediri non potest.
68 Arbiter potest contumacem in expensis, & interesse condemnare.
69 Causa attentatorũ dicitur accessoria ad causam principalem.
70 Attentata habent se per modum accessorij ad causam principalem secundum Oldrad. & videtur accesso-

ria annexa, & dependens à causa principali.

71 Arbiter facere potest ea quæ Iudicis officio expediuntur.

72 Iuramentum in litem contra contumacem in non restituendo rem de qua agitur etiam arbiter deferre potest.

73 Secundum commu. opi.

74 Arbiter potest in quacumque parte Iudicij ex officio interrogare partem an possideat.

75 Item cogere partem, vt delato iuramento, aut iuret, aut referat.

76 Item præcipere parti sub pœna confessatarum positionum, vt illis respondeat.

77 Arbiter cognoscere potest de his, quæ obueniunt pendente compromisso, & super illis pronunciare, vt super fructibus.

78 Immo etiam de illis, quæ si res fuisset deducta in Iudicium in consequentiam venissent.

79 Audientiam potest arbiter denegare alteri parti, tanquam contumaci, & in pœnam.

80 Arbiter cognoscere, debet an sua sit notio.

81 Iudex sicut potest cognoscere, an sua sit iurisdictio, & contra eã turbantem procedere, etiam si in eum nõ habeat iurisdictionem, puta si Iudex laicus turbetur à clerico.

Ita & arbiter debet contra turbantem suam notionem posse procedere, vt nu. 82.

83 Arbiter licet nõ possit aliquẽ immittere in possessionẽ, pronuntiare tamen potest aliquem immittẽdũ esse.

84 Tertius licèt regulariter nõ attentet, si tamen Iudicẽ in Iurisdictione turbaret diceretur attentare.

85 Arbiter semper cognoscit de incidentibus, & emergentibus.

Secundum commu. opi. nu. 86.

87 Incidentia, & emergentia semper censentur in compromissum deducta.

Etiam si non sint specialiter nominata. nu. 88.

Et hoc omnes doctores dicunt. nu. 89.

90 Emergentia illa dicuntur, quæ in ipso iudicio emergunt.

91 Incidens ad causam principalem dicitur esse causa attentatorum.

92 Arbiter ratione causæ incidẽtis potest cognoscere etiã ea, quæ regulariter non potuisset, puta de restitutione in integrum, quæ est mixti imperij.

93 Compromisso veniunt omnia ea, quæ sunt ex natura actionis, & potest arbiter super illis pronuntiare.

94 Arbiter potest reum lege aquilia conuentum, & damnum negantem in duplum condemnare.

Secundum veriorem opi. nu. 95.

96 Iudex potest delinquentem corã eo etiam si nõ habeat iurisdictionem condemnare, quando crimen facto, & culpa ipsius est commissum.

97 Clericus falsum deponẽs coram Iudice laico, vel aliàs calumniosè agẽs potest per eũ pecuniariter puniri.

98 Compromissum non debet reddi elusorium, aut arbiter contemni.

99 Fraudibus non est adaperienda via.

100 Arbiter tenetur administrare Iustitiam

101 Arbitrio alicuius si quid est commissum, debet ille, quod iustum est arbitrari.

102 Iustitiam, & puritatem conscientiæ non solum Iudices, verùm etiam arbitri, sequi tenentur.

Alias faceret litem suam, vt nu. 103.

104 Reductio datur aduersus laudum, quod prætenditur iniquum.

105 Clausula de iure pronunciet, in compromisso apposita quomodo intelligatur remissiuè.

106 Iniustitia dicitur fieri ita, vt possit appellari si attentata non reuocantur.

107 Arbiter potest inhibere.

108 Inimicitiis stantibus potest arbiter alteri parti inhibere ne transeat per contratam alterius.

109 Clausula rebus in eodem statu manentibus à iure in qualibet dispositione videtur tacitè subintelligi.

110 Compromisso pendente an dentur attentata, potest secundum alios distingui, Aut sumus ante litem contestatam, & actus non dicuntur attentati, Aut post litem contestatam, & dicuntur attentati.

Hæc tamen distinctio reprobatur. nu. 112.

111 Compromissum solui per accessum ad Iudicem impunè potest antequam lis sit contestata.

113 Compromisso pendente, an attentata dentur, alia distinctio adhiberi potest secundum alios, Aut sumus in arbitro necessario vigore statuti, & dantur attentata, Aut in voluntario, vt in arbitratore, & regulariter illa non dentur.

114 Arbiter assumptus vigore statuti dicitur habere iurisdictionem.

115 Iurisdictio Iudicis ordinarij dicitur suspendi per compromissum factum in arbitrum electum vigore statuti.

116 Lis non dicitur esse coram arbitratore.

117 Compromisso pendente attentata an dentur alia secundum alios videtur danda distinctio, Aut in compromisso fuit promissum parere sententiæ arbitri, & tunc arbiter non possit illa reuocare, Aut simpliciter parere præceptis arbitri, & hoc casu possit.

Quæ tamen distinctio nõ videtur quodadmodum sit accommodata, vt hic. num. 118.

119 Compromisso pendente an dentur attentata, alia distinctio secundum alios adhibetur videlicet, Aut sumus, in attentatis antea coram Iudice ordinariè perpetratis & arbiter de eis cognoscat, Aut in attentatis coram ipso arbitro, & tunc secus.

Sed & hæc distinctio reijcitur. nu 120.

121 Attentata fundantur aut in contemptu Iudicis, aut in præiudicio partis.

122 Contemptus Iudicis videtur etiam considerari, quoad eum qui non habebat Iurisdictionem.

124 Iudex impetratus per rescriptum subreptitium, quod videtur ipso iure nullum, & non tribuit iurisdictionem.

125 Inhibitio emanata etiam vigore rescripti subreptitij, si inhibeat, facit attentata.

126 Litis pendentia etiam extraiudicialis videtur sufficiens ad causandum attentata.

127 Iudicium licet non dicatur esse coram arbitro strictè accipiendo, est tamen quasi Iudicium.

128 Appellationis prohibitio tanquam auferens defensionem, censetur odiosa.

129 Compromisso pendente regulariter gesta per partes alienando, cædendo, nouum ius impetrando, rei de qua agitur formam immutãdo, & huiusmodi in præiudicium partis faciendo, sunt attentata, & illa arbiter reuocare potest.

130 Præsertim quando sumus in arbitro statutario.

131 Arbiter statutarius dicitur habere iurisdictionem.

Et dicuntur Iudices. nu. 132.

133 Et possunt partes, & etiam testes mulctare.

134 Arbiter qui aliàs erat compromittentium Iudex competens, si in procedendo non declarauerit, an vti Iudex

vti Iudex, vel vti arbiter processerit, in dubio videtur vti Iudex processisse.
135 Inhibitio arbitri videtur facere attentata.
136 Attentata etiam coram arbitratore dari videntur.
137 Arbitrator potest de coherentibus, & accessoriis cognoscere, & pronunciare.
138 Arbitrator re perempta pēdente compromisso potest laudare super interesse, & extimatione.
139 Arbitramentum, & compromissum in arbitratorem dicitur esse species transactionis.
140 Arbitramentum magis accedit contractui, quàm iudicio.
141 Arbitramento pendente non debet pars aliquid innouando attentare.
Etiam si vellet soluere pœnam cōpromissi. nu. 142.
143 Attentata etiam ante factum compromissum potest arbiter reuocare.
Quando sumus in his quæ ad instantiam partis reuocantur, vt infrà nu. 145.
144 Causa attentatorum de sui natura non videtur prohibita compromitti.
146 Arbitrorum potestas solùm ex partium compromittentium voluntate est metienda.
147 Cessio bonorum etiam pendente compromisso fieri potest.
Immo per eam dicitur solui compromissum. n. 148.
Etiam si fiat coram arbitratore. nu. 149.
150 Compromisso primo pendente potest fieri secundum, vel illi addi qualitas aut certa forma.
151 Compromissum quando est nullum ex aliqua causa non dicitur facere attentata.
152 Attentata commissa coram iudice ordinario ante factum compromissum, non cognoscuntur, nec reuocantur per arbitrum, quando illa non poterant reuocari ad instantiam partis, sed solùm ex officio iudicis nobili.
153 Iudex coram quo erant commissa attentata in sui contemptum ante factum inter partes compromissum, potest etiam facto demum compromisso, & illo pēdente citra vitium attentatorum, illa ex suo puro officio reuocare.
154 Compromisso pendente citra vitium attentatorum, potest actus fieri, qui tenderet ad conualidandum compromissum.
155 Auctoritas superioris, quæ in compromittendo fuerat ommissa, potest etiam pēdente compromisso superuenire.
156 Dummodo pars non contradicat.
157 Et superueniat ante latum laudum, aliàs illud non validaret.
158 Recusatio arbitri ex causa post compromissum superuenienti etiam pendente compromisso fieri potest.
Licet secus sit in arbitratore, vt nu. 159.
Secundum commu. opi. nu. 160.
161 Appellatio etiam pendente compromisso fieri, & interponi potest.
162 Itio (vt docto. appellant) ad iudicem ordinarium etiam compromisso pendente per partes fieri potest arbitro relicto.
163 Compromisso pendente possunt regulariter citra vitium attentatorum partes ire ad iudicem ordinarium, Iudexque per eos aditus etiam compromisso pendente validè procedere.
164 Processus Iudicis per partes pendente compromisso aditi valet quousque de pēdentia compromissi non fuit oppositum.
165 Compromisso pendente possunt partes etiam principem adire, & impetrare iudicem ab eo.
166 Impetratio Iudicis pendente compromisso facta non dicitur attentata.
167 Iudicis Impetratio facta pendente termino apostolorum petendorum non dicitur attentata.
Secundum commu. opi. vt nu. 168.
169 Lite pendente prohibetur quis impetrare rescriptum.
170 Exceptio litis pendentiæ impedit Iudicis impetrationem.
171 Iudex per partes pendente compromisso aditus potest deuenire ad executionem instrumenti guarentigiati, & habentis executionem paratam, non obstāte quòd super dicto instrumento, & dictis exceptionibus fuisset factum compromissum.
Dummodo præstetur cautio de satisfaciendo secūdum, quòd fuerit laudatum. nu. 172.
173 Iudex per alterum ex compromittentibus pendente compromisso adiri non potest, quando ex compromisso oriretur actio, vel exceptio.
Quod dictum exclamat Paul. de Castr. quia quotidianum, vt in num. 175. licet de eo videatur subsistendum. vt in nu. 177.
Dummodo ex laudo ferendo speretur tolli obligatio ad fauorem ipsius obligati, secundū Paul de Castr. vt in nu. 179.
174 Actio ex compromisso seu laudo oritur, quando est appositum iuramentum.
176 Litis pendentia coram vno impedit coram alio agi, quādo ex sententia primi Iudicis potest oriri actio vel exceptio.
178 Iurisdictio Iudicis ordinarij non suspenditur per compromissum voluntarium.
180 Compromisso necessario vigore statuti pendente non possunt partes ad Iudicem ordinarium accedere, Iudexq; aditus non posset validè procedere postquam de hac compromissi pendentia fuit oppositum, vt infrà nu. 185.
181 Iurisdictio Iudicis ordinarij dicitur suspensa per compromissum necessarium vigore alicuius statuti.
182 Etiam si compromissum fuisset solummodo petitum nondum autem esset factum.
183 Petitio sola compromissi necessarij suspendit iurisdictionem Iudicis ordinarij.
184 Præterquam in executiuis ipsius compromissi, puta si oporteat, quòd Iudex grauet etiam captis pignoribus partem nolentem compromittere.
186 Oppositio sola de pendentia compromissi corā arbitro necessario non sufficit ad hoc, vt Iudex ordinarius procedere non valeat, sed requiritur vel Iudicis admissio, vel partis à non admissione appellatio.
187 Compromissum factum in arbitratorem impedit, vt eo pendente partes non possint ire ad iudicem ordinarium dimisso arbitratore.
188 Etiam si pars vellet soluere pœnā cōuentionalem, &
189 Etiam post latum laudum ab arbitratore, &
190 Etiam si à dicto arbitramento fuisset petita reductio ad arbitrium boni viri, quia nec tunc posset ad primum Iudicem rediri.
191 Compromittens non potest pendente compromisso Iudicem adire quando in eo fuit apposita clausula, quòd toties pœna committatur, quoties fuerit contrauentum, rato tamen manente compromisso.
192 Clausula quòd toties pœna cōpromissi cōmittatur, quoties fuerit contrauentum, rato manente compromisso, validè in eo apponi potest.
193 Cōpromisso tacitè aut expressè per partes emologata, non potest amplius ad iudicem iri.

194 *Compromisso pendente non possunt partes relicto arbitro ad iudicem ire, quando in compromisso nulla est apposita pœna.*

195 *Vel si qua est apposita illam sibi arbiter in euentum non paritionis, & non partes fuissent stipulatæ.*

196 *Arbiter qui stipulatus est sibi pœnam in euentũ nõ paritionis tenetur parti actionem cedere secundũ aliquos.*

Licet contrarium videatur verius nu.197.

198 *Arbitro dicitur inferri contumelia per recessum ab eo.*

199 *Compromisso in eum facto, qui erat aliàs compromittentium Iudex competens si ille nõ declarauit, qua facultate processit, cum de eo iudicetur, tanquã de Iudice, non poterunt hoc compromisso pendente ad iudicẽ ordinariũ ire, processusq́; dicti Iudicis post oppositã exceptionem pendentiæ dicti compromissi esset inualidus, & attentatus.*

200 *Compromittentes non possunt relicto arbitro ad Iudicem ire, quando fuit appositum pactum de non adeundo Iudicem.*

201 *Pactum de nõ adeundo Iudices in compromisso appositum valet.*

202 *Et parit exceptionem, quæ impedit litis ingressum.*

203 *Compromisso pendente licet regulariter liceat parti Iudicem ordinarium adire, id tamen intelligitur, dummodo per accedentem soluatur pœna conuentionalis.*

Nisi ad iudicem iuerit ad implorandum officium suum, vt cogat arbitros ad laudãdum, vel tertium eligendum, vt nu.204. item,

Nisi accessus ad Iudicem fuisset factus per procuratorem meum absque speciali mandato, aut ratificatione mea nu.205.

206 *Contumacia procuratoris contracta coram arbitro non nocet domino.*

207 *Nec facit eum incidere in pœnam conuentionalem.*

208 *Minúsque in pœnam attentatorum.*

209 *Dominus non censetur procuratori suo mandasse id per quod faciat principalem suum incidere in pœnam.*

210 *Solutio pœnæ conuentionalis per accessum ad principem per alterum ex compromittentibus pendente compromisso factum, & Iudicis impetrationem, ita demum est facienda si rescripto impetrato vsus sit.*

211 *Compromisso pendente licet altera inuita in multis casibus non possit vna pars Iudicem adire, ambæ tamen possunt, nec per hoc dicitur pœna aliqua committi.*

212 *Compromisso pendente licet regula sit, quòd regulariter dentur attentata, fallit tamen in omnibus illis casibus in quibus fallit regula de attentatis lite pendente, puta quando essemus in continuante, Vel in diuersa causa, & aliis de quibus hic remissiuè.*

ARBITRORVM, ac compromissorũ vsum sicuti frequentissimum esse rerum experientia & quotidianus vsus demõstrat, ita vt amplos ac plenos huius argumẽti tractatus nostri iuris vtriusque interpretes conscripserint, ita profectò mirum videri potest, quod ad propositum materiæ nostræ attentatorum, quæstio hæc alioquin quotidiana, & maximè practicabilis, Vtrum pendente compromisso dicatur attentari, & arbitri valeant huiusmodi attẽtata reuocare, per eos non fuerit (quantum mihi percurrere licuit) plenè disputata, & examinata. Quãuis enim Paul. de Castro, & post eum Iaso. & alij in l. pecuniam. ff. si cer. pet. & glo. in capit. significantibus. in verb. terminum. de offi. delegat. & in clem. quamdiu. de appellati. & in l. si in seruum. ff. de arbit. & ibi docto. & Franc. in capitu. ex ratione. numero vigesimonono, & sequent. de appellatio. mouerint hanc particularem quæstionem, an pendente compromisso liceat vni parti arbitro spreto coram Iudice ordinario aduersarium conuenire, quęstionem tamen quæ vniuersaliter cõtineat omnes actus qui innouationem respicere pòssunt minimè posuerunt. Et licet nõ fuerit instituti nostri in præsenti tractatu conscribẽdo disputatiuè sed conclusiuè, (vt factum esse ex præmissis patet) procedere, quia tamen hoc à doctoribus non disputatur, & quotidie potest practicari, & nunc Perusiæ super hoc causa de facto pendet, vt veritas dilucidius apparere valeat, præsentem articulum, & ad partes disputandum, & post relatas demum opiniones conclusiuè per viam regulæ, & limitationum omnia complectentes subordinandum duximus.

1 Quæritur ergo vniuersaliter, † an pẽdẽte compromisso dicatur attentari, & arbitri possint attentata reuocare, In quo articulo ne cõfusè procedamus, plures possunt esse opiniones, & dari distinctiones, non quòd eas circa hoc docto. ponant, sed quod illæ ex dictis doctorum etiam in alia materia positæ, & collectæ etiã præsenti quæstioni accommodari possunt.

2 Prima sit opinio negatiua, † quòd coram arbitris non dentur attentata, nec illorum reuocatio, quæ ex infrà scriptis fundari potest.

3 Primò, † quia attentata videntur de necessitate præsupponere iurisdictionem, cum regulariter dicantur in contemptum Iurisdictionis fieri. Rot. decisione secunda, aliàs decimaquarta, fuit dubitatum, post princip. de restitutio. spoliato. in no. & diximus suprà in prima parte, in præfatione, in descriptione attentati, in verb. contem-
4 ptum. numero vigesimosexto. † Arbiter autem Iurisdictionem habere non dicitur, sed notio-
5 nem. l. ait prætor. & ibi. no. ff. de re iudic. † & isti sine dubio carent iurisdictione, vt dicit Io. Bapt. gener Bartoli in tracta. de arbitr. libro 7. cap. 8. ergo, & c.

6 Secundò, quia videmus, † quòd de iure communi pendente compromisso potest altera pars dimissis arbitris ire ad Iudicem ordinarium, & aduersarium suum coram eo conuenire, † etiam super eadem re, & soluta pœna compromissi validè in causa ad vlteriora procedere, l. non distinguemus. §. compromisso, & l. litigatores. ff. de arbitr. l. sed si in seruum in fin. eod. titu. glo. in verb. terminum. in c. significantibus. de offi. delegat. & in clemen. quamdiu. in verb. compromissum. de appel. tradit Barto. in l. qui fidem. ff. de transactio. & post eum Roma. in cons. 338. in casu proposito. in princ. & Alex. in cons. septuagesimosecundo videtur. columna penultim. sub numero septimo, vers. non ommitto. libro 3. Baptista à sancto Blasio in tracta. de arbitr. & arbitrator. in 2. parte, in princip. q. 51. ac plenius per Franc. in cap. ex ratione, numero 29. & seq. de ap

de appell.& per Felyn.in c.ex tenore.numero
32.& 33.vers.fallit decimo, de rescript.cuius dicti
veritas ex eo etiam comprobatur † quòd co-
ram arbitro quis non tenetur satisdare de pro-
sequenda lite seu de iudicio sisti, vt per Ioan.
Bapt.post alios dicto tracta.lib.9.cap.8.Ex quo
consequenter sequitur, quòd gesta per partem
pendente compromisso, cum valida reputentur
non transeant in attentata quæ de sui natura re-
gulariter dicuntur esse nulla & inualida, iuxta ea
quæ latè diximus suprà cap.12 de attent. appel-
latione pendente, in 17.ampliat.princip. num.1.
& per totam.

9 Tertiò, † quia per compromissum non vide-
tur induci litis pendentia.arg.l.si quis rem.&ibi
10 no.ff.de arbit.† nec videtur facere rem litigio-
sam, vt dicit Bald.in l.1.col.3.vers. vltimo quæro.
11 C.commu.diuidun.& post eum Ias.† qui id di-
xit esse perpetuò notandum in l.is apud quem.
sub numero 19.vers. respondeo, quòd litigiosi
vitium. C. de edend.& ante eum post eundem
Bald.id etiam firmauit Firman.in suo repert.in
verb.compromissum.vers.44.& in verb. excep-
tio litis pendentiæ.vers.1.& ibidem vers.5.vt post
Ang.in authent.de iudi.§.quia vero.col.6.inquit
12 quòd † exceptio litis pendentiæ coram arbitro
non impedit litis contestationem sicut coram
iudice, quod etiam ex recentioribus firmauit
post Bald.in dicta l.1.Natta cons.2.circa primũ.
numero 3.libro 1. vbi etiam hanc rationem ex
13 Bald.ibi subdit, † quia scilicet si arbitri per sen-
tentiam non possunt prohibere alienationem
rei, multo minus ipsa litis pendentia coram ar-
bitris debet posse alienationem impedire, Ergo
non præsupposita litis pendentia, nec dantur at
tenta quæ sine huiusmodi pendentia induci non
dicuntur. Cassad.decis.6.incip.voluerunt domi-
ni, super reg.cancell.& diximus suprà, cap.4. de
attent. lit. pend. in princ. regulæ vniuersalis ibi
positæ in præfacio.numero 297.Quod ex eo com
probari potest, quod voluit aliàs Bald.in cons.
169.in primis numero 6.lib.3 quòd coram arbi-
tratore non dicitur iudicium, neque lis neque
14 causa, inferens propterea † quòd reductio laudi
ad arbitrium boni viri dicitur esse prima, & nõ
secunda causa, & in ea locum habent Iura lo-
quentia de prima causa: nam discussio quæ fit
coram arbitratore (secundum eum) non habe-
tur in cõsideratione, nec facit primam causam,
quod etiam videtur secutus Natta vbi suprà,
numero 7.vbi in id allegat etiam Bald. in l.2.in
vlt.oppo.C.de rescind.vend.

Quartò, (& hæc & sequentia fundamenta
respiciunt secundam partem dubij) quòd ar-
biter nec cognoscere de attentatis nec illa re-
17 uocare valeat.facit in simili † quia arbiter con-
tumacem coram eo non potest ex sui natura
18 mulctare, † nisi talis facultas sit sibi à partibus
19 attributa, † vt est commu.opin.contra Ang.
(contrarium sentientem in l. si pecuniam. C.
si de re iudicata.) de qua testatur Ioan.Bapti.in
dicto tracta. de arbitr.lib.9.capit.sexto, col.ter-
tia, versicu.tractamus nunquid arbiter, & simili-
ter Blanc.in tracta.de compromissis, in nona q.
princip.numero 82.vers.trigesimo tertio quæ-
ro:Vnde idem dici potest ad propositum no-
strum quòd arbiter non possit attentantem co-
ram eo mulctare, ac ad illorum reuocationem
condemnare.

20 Quintò, † arbiter non potest pronunciare su-
per pœna, vel compromissi, vel noua pœna, cum
in vtraque sit eadem ratio, vt dicit Io. Bapt. in
dicto tracta.de arbit.lib.9.cap. 16.col. secunda,
vers.sed quid de pœna compromissi.per tex.in l.
quid tamen.§.fin.vbi Bart.infert ad quæstionẽ
de facto.ff.de arbit. & no. in c. dilectus.extra de
arbitr. Reuocatio autem attentatorum vide-
tur continere pœnam, vt dicemus infrà in tertia
parte.cap.vltimo .de pœna attentantis.in prin-
cip.merito.&c.

Sextò, in reuocationem eorum, quæ per
partem dicerentur fuisse attentata, posset de fa-
cili, & vt plurimum tractari de restitutione pos-
sessionis qua altera pars fuisset interim spoliata.
21 Sed restitutionem possessionis, & missionem in
possessionem arbiter facere non potest, quia di-
citur esse mixti imperij, quod pœnes ipsum ar-
bitrum non est.l.non distinguemus. §.Iulianus.
ff.de arbitr.no.in l. ait prætor.ff.de re iudic.Iun-
ctis his quæ habentur in l.iubere cauere.ff.de iu-
risdict.omni.iudic.& not. Specul.de arbitr.§.se-
quitur, versi.sed mittere in possessionem, meritò
arbitro deneganda est huiusmodi attẽtatorum
reuocatio.

22 Septimò, facit in simili: quia † licet iudex
possit reum conuentum super l. aquilia negan-
tem damnum condemnare in duplum, ad l.con-
tra negantem. C.ad l. Aquiliam.Arbiter tamen
assumptus super huiusmodi damno reum, vt
præfertur, negantem in duplum condemnare
non potest, secundum Inno.in dicto capitu.dile-
ctus, vt refert Ioann.Bapt.in dicto tractat.de ar-
bitr.libro nono, capitu.16.versic. Quid si arbiter
assumptus, Vnde eodem modo dici potest
quòd arbiter attentantem condemnare non
possit.

24 Octauò, † de superuenientibus post tempus
compromissi arbiter non iudicat. l. de his. ff.de
arbitr.vt post Roma. in consilio 88.tribus ratio-
nibus, & Paul. de Castro, in consilio 70. quia fru-
stra.col.tertia, vers.secundo adiudicant. libr.pri-
mo, & Soci.in cons.282. in præsenti consultatio-
ne.columna tertia.ver.primo, quia.lib.secundo,
& alios per eum allegatos, tradit latiùs Blanc.in
dicto tractat.de compromiss. in sexta q.princip.
numero 11.vers.infertur sexto: Attentata autem
pendente compromisso superuenire non est du-
bium ergo, &c.

25 Nonò, † ex vno, & eodem delicto non debet
quis duplici pœna puniri.l.senatus censuit.ff. de
accus.cum simil.sed si pars attentat pendente cõ
promisso habet locum contra eam pœna conuẽ
tionalis, ergo non debet alia pœna scilicet reuo
cationis attentatorum puniri, minor probatur:
26 † Quia pœna conuentionalis semper cõmittitur
quando pars impedit arbitrum quominus pos-
sit pronũciare.ad tex.in l.diem proferre.§.si quis
litigatorum, & ibi glo.in verb.minus.ff.de arbit.
& tradit post Iacob.Butrig.Bartol.Bald.& alios
idem Io.Bapt.in dicto tract.de arbit.lib. nono,
capitu.sexto, columna secunda, versiculo, ego sal
ua pace.

Decimo, quia quamuis causa attentatorum,
videtur quodammodo accessoria ad causam prin
cipalem,& propterea arbiter cognoscens de cau
sa principali videatur posse etiam cognoscere
27 de attentatis:† quia tamen compromissum dici
tur esse stricti Iuris, vt per Baptistam à sancto
Blasio in tractatu de arbitro,& arbitratore,in 2.
parte,numero 12.quæstione 58.versic.quinquage
simo octauo quæro. Huiusmodi causa attenta-
torum non censeretur comprehendi in compro
28 misso,† quia in his quæ sunt stricti iuris regulari
ter non veniunt accessoria,vt no.in §. actionum.
29 institutio.de actio. †& specialiter quòd in com-
promisso ex eo quod est stricti iuris non ve-
niant nisi ea solùm de quibus specialiter actum
est, tradit Soci.in cons.20. visis actis.col.prima.
lib.1.& post eum Blanc.de compromiss.in 6.qu.
princip.num.5.vers.tertio quæro.

Vndecimo, quia dato quòd causa attentato
rum posset dici accessoria ad causam principa-
lem compromissam,non tamen per hoc neces-
sariò concluditur, quòd possit illam cognosce-
30 re,† cùm non semper idem iudicetur de emer-
genti, & accessorio, quod iudicetur de princi-
31 pali: Quod patet † quia statutum prohibens
appellationem,habet locum in causa principa-
li,non autem in emergentibus, vt no. Bart.in l.
si ex causa. §.nunc videndum,de minoribus.Et
propterea licet à sententia diffinitiua in posses-
sorio lata non possit appellari, ab interlocuto-
ria tamen in eodem Iudicio lata bene appella-
tur,vt dicit Blanc. post alios in tracta.de com-
promiss.in quarta q.princip.numer.21.versiculo
quarto adducitur: Quod & nos latius diximus
suprà cap.secundo,de attent. appellatione pen-
dente,in secunda declarat.princip. 25.limit.prin-
cip.nume.

33 Duodecimo,† quousque competit remedium
ordinarium non recurritur ad extraordinarium.
l.in causæ.ff.de minor.Rot. decis.34. aliàs 224.si
contra. de appellation. in no. cum simil. sed si
contingat pendente compromisso coram arbi-
tro attentari habet locum remedium ordina-
rium, & potest contra attentantem agi ad pœ-
nam conuentionalem via ordinaria, quia per
huiusmodi contrauentionem pœna dicetur cō-
mitti,ad l.sed si in seruum. in fi. cum l. sequenti.
ff.de arbitr.ergo debet cessare remedium atten-
tatorum,quod dicitur extraordinarium secun-
dum Afflict. dec.351.bis fuit dubitatum.numero
2.& diximus suprà in prima parte. in præfatio-
ne,in 5.præmisso.numer.76.

Et quibus omnibus sufficienter videtur fun-
dari hæc prima opinio negatiua,quòd penden-
te compromisso non dicatur attentari,nec pos-
se arbitrum attentata reuocare.

SECVNDA principalis opinio potest esse affir
34 matiua, †quòd immo compromisso pendente
dicatur attentare,& competat arbitro illorum
reuocatio,quæ similiter ex pluribus suaderi po-
test,&

35 Primo, † quia arbitria sunt redacta ad instar
Iudiciorum.l.1. de arbit. cum simil.Hinc vide-
mus quòd processus arbitri debet fieri,sicut pro
cessus Iudicis,ac dicebat Io.Baptista gener Bar-
toli in dicto tracta.de arbit. lib.9. in præfatione.
37 col.secunda,ad med.† quòd communis ponitur
regula in hoc,processum arbitri per omnia si-
38 milem esse processui Iudicis,† nisi dissimilitudo
in iure expressè in aliquo casu reperiatur: quod
dictum nōnullis exemplis ibi comprobat,& idē
39 ibi cap.primo eiusdem libri inquit,† quòd arbi-
trium de necessitare requirit tres personas,vide
licèt actorem,reum,& Iudicem,sicut Iudicium.
40 Hinc etiam prouenit, †quòd sicut Iudex pro-
cedendo ad vlteriora videtur exceptiones pro-
positas reijcere:ad no.per glo.in l.secunda.§.sed
41 si dubitetur.ff. de Iudic.† ita etiam dicendum
est in arbitro quod menti tenendum dicit,Idem
in dicto tracta.libr.9. cap. septimo.col.fin.vers.
item videtur simpliciter.Quæ inter Iudicem,&
arbitrum similitudo ex eo etiam colligitur:
42 † quia sicut iudex potest suam interlocutoriā
reuocare.c. cum cessante.de appella. & diximus
latè suprà.cap.secundo,de attent. appellatione
43 pendente,in prima limit.princip.nume.11.†ita &
arbiter secundum eundem in dicto lib.9.cap.15.
numer.quarto,post Hostien.Specul.& alios per
44 eum alleg.& similiter,quòd † sicut instantia pe
45 rit triennio coram iudice † ita & coram arbi-
tro quando per partes in compromisso nullum
tempus fuit appositum,vt tradit nouissimè Min
sing. sing. obser.centuria tertia,decis. 44.incip.
46 tametsi controuertant.vbi etiam subdit,† quòd
47 id frequentius obtinuit eodem modo, † etiā si
coram arbitro fit expensarum condemnatio,vt
post alios tradit nouissimè Io.Bapt. de Asin. in
sua praxi iudic. §.32.cap.2.in 3. ampliat. In Iure
autem non reperitur expressè in hac materia at
tentatorum inter iudicem, & arbitrum posita
ista differentia,ergo sicut coram iudice attenta
tur,& ille ea reuocat,vt clarum est, ergo ex hac
paritate,& similitudine idem dici potest de ar-
bitro.

48 Secundo,certum est † quòd coram arbitro lis
contestatur,vt dicit idem Io. Bapt. eodem lib.
9.cap.11.per tex.in l.penult.§.penult.C.de arbit.
49 & alia per eum allegata:† post contestationem
50 autem dicitur esse lis†, vt est communis opin.
de qua plerique attestati sunt,prout latius dixi-
mus suprà in hac secunda parte,cap.4.de attent.
lit. pendente. numero 151. dum inter alios mo-
dos,quibus litis pendentia induci dicitur annu-
merauimus etiam litis contestationem: Ergo
coram arbitro, & pendente compromisso de-
bent dari attentata, quæ data litis pendentia e-
tiam ipsa datur. Cassad.decis.sexta.voluerunt.su
per regul.cancell.stringitur hoc fundamentum,
quia litis contestatio coram arbitro non est ver
balis,inanis,& otiosa,sed magnos etiam opera-
51 tur effectus.† Videmus enim,quòd illa interrum
52 pit præscriptionem:† item perpetuat actionem
ad 40.annos:vt no.docto.in l.penul.C. de arbit.
&post eos Baptista à sancto Blasio in tracta.de ar
bit.& arbitrato.in prima parte.q.41.nume.81.&
num.82.Vnde ita etiam debet operari effectum
attentatorum.

53 Tertio,similiter suadetur eadem opi. † quia
sine dubio arbiter potest,& in vno quoque actu
debet partes citare, prout facit iudex, vt plenè
per eundem Io.Bapt.in dicto tractat.libr.6.cap.
54 4.post princ.† præsertim cùm etiam coram ar-
bitro

bitro sit necessaria causæ cognitio, aliàs sentẽtia sit nulla. c. cum ex literis. extra de in integr. restit.
55 & tradit idem eodem libr. 9. in præfatione, † per citationem autem dicitur induci lis, vt diximus abundè suprà de attenta. lit. pend. cap. 4. in præfatione. numero 28. & seqq. ergo debent dari attentata, vt suprà in proximo fundamento.

56 Quartò, † quęlibet dispositio recipit interpretationem à Iure communi, ad no. in c. causam.
57 extra de rescrip. cum simil. & specialiter † quòd compromissum & arbitrorum potestas restringatur ad Ius commune, tradit eleganter Dinus in cons. 19. Tolomeus. col. 2. vers. præterea, & post eundem in regula scienti, de regul. iuris in 6. idẽ ponit Paul. de Castr. in cons. 107. videtur dicendum, circa med. lib. 1. quos sequitur etiam Blanc. in tracta. de compromiss. in 6. qu. princip. sub numer. 5. vers. intellige tamen prędicta, sed de iure communi dum super aliqua re est inter partes differentia, super eadem re nõ debet aliquid innouari, ad rubr. & tot tit. vt lit. pend. nihil innou. Ergo etiam compromissum eandem interpretationem recipere debet, vt illo pendente nihil sit innouandum.

58 Quinto, † Ratio quare lite, vel appellatione pendente innouari prohibetur; illa proculdubio est, quę in naturali ęquitate fundata dictat, quòd in præiudicium partis huiusmodi innouationes minimè fiant, vt bene sentit Iurisconsultus in l. 1. ff. nil nouar. appellatione pend. ibi nec præiudicium fiat. Hinc videmus, quòd attentari regulariter non dicitur, quando actus non tenderet in præiudicium partis. Rot. decisio. 25. aliàs 310. si reus. vers. sed posito, de rescript. in no. & diximus suprà in prima parte in præfatione in descriptione attentati, in verb. præiudicium. numero 27. hæc autem naturalis actio respiciens præiudicium partis, (vt de se patet) militat etiam pendente compromisso, ergo eadẽ debet esse Iuris dispositio. ; urib. vulg.

59 Sexto, † sicut Iudex dilatione per ipsum assignata pendente si procedat regulariter, dicitur attentare, cum interim eius officium conquiescat. ad l. siue pars. C. de dilationibus, & in c. si-
60 gnificante, vbi Franc. numero 15. de appell. † ita & arbiter, dilatione pendente vltra procedere non debet, vt de his latius diximus suprà cap 7. de attenta. dilat. pend. post prin. numero 1. & in 4. ampliat. regulæ ibi positæ, nume. 8. Vnde sicut respectu ipsius arbitri considerantur attentata, ita etiam concludi debet, quòd debeant cõsiderari respectu ipsarum partium, ne partes hoc casu sint melioris conditionis, quàm Iudex.

61 Septimo, quia quamuis coram arbitro conuentionali non dicatur iudicialiter, sed potius extraiudicialiter procedi, non tamen per hoc omnino negari debet, quominus per compromissum sit inducta talis litis pendentia, quæ suf-
62 ficiat ad causandum attentata, † cùm etiam per actum extraiudicialẽ, prout est extraiudicialis appellatio, inducatur sufficiens litis pendentia quoad attentata, secundum Aegid. decis. 749. licet per appellationem, & alios plerosque, quos suprà in hac 2. parte. cap. 4. de attent. lit. pend. in præfatione, vers. quo ad sextam. de appellatione extraiudiciali. no. 187. in prima opi. ibi relata citauimus.

Octauo, eadẽ opinio suaderi potest: quia vi-
63 demus, † quòd natura propria ipsius cõpromissi illa est, vt illa pendente Iura nõ permittant par-
64 tibus in aliquo præiudicari. † Hinc est, quòd pẽdente compromisso nõ currit tempus triũ mensium in remissoria per Iudicem datum ad probandum, vt est decisio. Rot. 2. aliàs 360. fuit dubitatum, vtrum cursus, de dilatio. in no. quam etiam in effectu secutus est Boer. decisio. 294. in-
65 cip. plerique. numero 17. † Hinc etiam videmus quòd appellanti pendẽte compromisso regulariter nõ currunt fatalia. clem. quandiu. de appel. authen. si tamen. C. de appel. latè per Frãc. in ca. ex ratione. numero 16. & seqq. de appel. cui adde Cassad. decis. 9. de appel. & Guido. Pap. decis. 115. compromissum, & decis. 240. vtrum. numero 2. Lanfranc. decis. 479. per compromissum. Capit. deci. 11. nu. 14. sicut ergo pendentia compromissi conseruat causam in eodem statu quo ad dictos effectus, ita etiam & multo magis debet illam conseruare quo ad effectum attentatorũ, cum huiusmodi innouationes sint odiosæ.

66 Nono, & fortius confirmatur hæc opi. † quia c. si hi cõtra quos, vt lit. pend. in 6. propriè loquitur de attentatis, vt patet ex his quæ posuimus suprà in prima parte capi. 3. de attenta. à tertio, in 10. limit. numero 43. & sequ. Dictum autem c. si hi contra quos, habet locum etiam quando lis est coram arbitro, vt expressè no. Franc. in c. 1 sub numer. 4. in glo. in verb. mori, vt lite pend. in 6. quod dicit esse notandum ad declarationẽ. l. si quis rem. ff. de arbit. ergo pendentia compromissi & litis coram arbitro, est sufficiens ad causandum verè & propriè attentata.

Decimo, (& hæc & sequentia fundamenta respi-
67 ciunt secundam partem dubij) † Arbiter cognoscit & pronunciat super accessorijs & cohærentibus ad causam principalem, sine quibus illa
68 commodè expediri non posset: † hinc videmus quòd potest partem contumacem cõdemnare in expensis & interesse, vt post Innoc. Hostien. & alios per eum allegatos, tradit Io. Baptista in dicto tracta. de arbit. lib. 9. cap. 6. col. 3. ad fi. vers. item an poterit arbiter contumacem, & melius eodem lib. cap. 16. Quod etiam tenet & multis comprobat Blanc. in tracta. de compromiss. in 6. qu. princip. numero 15. vers. limita prædictam conclusionem. Quibus adde Panorm. in cons. 62. in controuersia. numero 5. libr. 2. post glo. & ibidem Inno. in c. cum dilectus. de arbit. & in l. non distinguemus. §. de officio. ff. de arbit. Et Ias.
69 in l. Aquiliana. numero 7. ff. de transact. † Sed causa attentatorum videtur accessoria ad causam principalem, vt sentit Rot. decisio. 1. aliàs 1. numero 2. de appellatione in no. & clarius id annotauit Oldrad. in cons. 206. incip. in causa, ad
70 finem. vbi dixit † quòd attentata habent se per modum accessorij ad negocium principale, & post Oldrad. vbi suprà, tradit etiam Rip. in l. edita. numero 24. C. de edend. ergo & c. maximè considerata suprà dicta ratione, quòd sine illis causa commodè expediri non posset. Quoniam si detur casus, quòd pendente compromisso actor reum spoliando attentet, non posset arbiter volens pronuntiare reum esse manutenendum in possessione hoc facere, nisi prius purgatis attentatis. Quod autem causa attentatorum

dicatur

dicatur accessoria, annexa, & dependens à causa principali. sentit Rot. decis. 1. aliàs prima. nume. 2. de appellatio. in no. & clarius id adnotauit Oldrad. in cons. 206. in causa. ad fi. vbi dixit, quòd attentata habent se per modum accessorij ad negocium principale, quod post Oldrad vbi suprà secutus est etiam Ripa in l. edita. nume. 24. C. de edend. & sensit etiam Rota in vna Tirasonen. liquidationis fructuum coram Reumano de anno. 1555. in qua cum essent introductæ causæ attentatorum, & negocij principalis, & deinde mortuis quibusdam Auditoribus fuisset Episcopus Cariaten. in causa negocij principalis subrogatus cum clausula vna cum suis annexis, & dependentibus in forma, & nihil fuisset nominatim dictum de causa attentatorum, ac procedente tempore Auditor decreuisset remissoriam ad liquidanda dicta attentata, & demum super eis fuisset per Reumanum (postea subrogatum) pronunciatum, & dubitaretur de validitate sententiæ, ob defectum Iurisdictionis, Domini fuerunt pro validitate stante clausula supradicta.

71 Vndecimo, † ea quæ officio Iudicis expediun-
72 tur Arbiter facere potest: hinc videmus † quòd arbiter defert iuramentum in litem contra contumacem in non restituendo rem de qua agitur, vt (ommissis multis, quæ circa hoc dici possent) tradit idem Io. Baptist dicto libro 9. cap. 6. col. 3.
73 vers. videamus ergo, vbi inquit † quòd hoc communiter tenuerunt antiqui, & quòd tale iuramentum defertur ex officio Iudicis, quod deser
74 uit actioni. † Hinc etiã apparet, quòd talis arbiter ex officio potest in quacumque parte Iudicij
75 interrogare partem an possideat. † Item cogere partem, vt delato iuramento aut iuret, aut re-
76 ferat; † item præcipere parti sub pœna confessatarum positionum, vt illis respondeat, vt concludit idem ibi. lib. 9. cap. 12. col. penult. vers. itẽ faciet arbiter interrogationes. & vers. nunc circa præmissa, sed attentatorum reuocatio expeditur etiam ipso officio Iudicis mercennario. Franc. in c. dilecti. numero 3. de appell. Aegid. decis. 72. lata, & dicemus infrà latius in 3. parte princip. cap. 21. quibus, & quot modis attentata reuocentur. & cap. 26. de Iudice, & per quẽ attent. reuoc. ergo, &c.

77 Duodecimo, † de his quæ obueniunt pendente compromisso potest arbiter cognoscere, & super illis pronuntiare, prout sunt fructus qui obuenerint pendente compromisso, vt eleganter declarat Io. Bap. vbi suprà lib. 9. c. 16. & Blanc. de compromiss. 9. q. princip. numero 80. q. 32. & ante eos id dixit Ang. in cons. 42. incip. porrecta. col. 3. vers. modo restat respondere, vbi genera-
78 liter subdit † quòd de his potest etiã arbitrator, (quod magis est) pronuntiare, quæ in cõsequentiam compromissi veniunt, & quæ si res deducta in compromissum fuisset in Iudicio petita, veni rent, attẽtata autem post factum cõpromissum pendente cõpromisso obuenire, clarum est. Et si res quæ fuit in cõpromissum deducta (circa quã cõtingit attentari) fuisset in Iudicio petita, fuissent proculdubio per Iudicem attentata reuocata, vt rubr. & tot. vt lit. pend. nihil innou. Ergo eodem modo debet arbiter posse huiusmodi attentata reuocare.

79 Decimo tertio, facit in simili † quia Arbiter potest quodammodo in pœnam alteri ex partibus tanquã cõtumaci denegare audientiam, vt dicit idem Io. Baptista, dicto cap. 6. col. fin. vers. sed an licebit arbitro, quod etiam vltimo loco sensit Ias. in l. sancimus, num. 3. C. de Iudic. Vnde sicut in denegando audientiam potest partẽ cõtumacem pœna afficere, ita debet etiã parti coram eo attentanti posse attentatorum pœnam infligere.

Decimo quarto, quamuis arbiter iurisdictionem habere non dicatur, sed notionem. l. ait præ
80 tor. ff. de re iudic. † potest tamen, & debet cognoscere, an sua sit notio, per regulam l. 1. ff. de arbit. vt per Io. Bapt. ibidem lib. 9. cap. 7. col.
81 fin. vers. quid dicemus, &c. & † sicut Iudex potest cognoscere, an sua sit Iurisdictio, & contra illã sibi turbantem procedere potest, etiam si nõ habeat Iurisdictionem in eum, puta si Iudex laicus turbetur in Iurisdictione à clerico. ad no. in c. 1.
82 de offic. delegat. † ita etiam arbiter debet posse contra attentantem, & consequenter suam notionem turbantem & contemnentem procedere etiam si in illum nõ habeat iurisdictionem, nunciando videlicet possessionem rei pendente compromisso captam & attentatam restituendã
83 esse: † Quamuis enim Arbiter immittere nõ possit aliquem in possessionem, potest tamen validè pronunciare aliquem immittendum esse in possessionem, secundum opinionem Io. Bapt. in di-
84 cto tracta. lib. 9. cap. 6. in fi. & c. 10. in fi. † Quod cõprobari potest ex eo quod aliàs dicitur, quòd licet tertius regulariter non dicatur attentare. c. Romana. §. in alium. de appell. in 6. tamen etiam ipse si aliquid faceret, per quod turbaret Iurisdictionem dicitur attentare, vt diximus suprà in 1. parte, cap. 3. de attentatis à tertio. in 5. limit. ibi posita. num. 43.

85 Decimo quinto, † De incidentibus & emergẽtibus Arbiter semper cognoscit per regulam datam à glo. in l. non distinguemus. §. de officio.
86 ff. de arbit. † quæ est ab omnibus approbata, vt testatur Io. Bapt. in dicto tracta. libr. 9. cap. 10. &
87 libro 11. cap. 11. vbi loquitur in arbitratore † &
88 ista censentur in compromissum deducta † etiã si specialiter non sint nominata, vt dicit idem ibi
89 dicto cap. 10. & melius. c. 16. vbi subdit, † quòd hoc omnes docto. dicunt, & quòd huiusmodi accessoria veniunt in compromisso & in condemnatione etiam si non sint aliquo modo petita, per tex. in l. ædiles. §. item sciendum. ff. de ędil. edict. quod etiam iterum dixit ibidem, & clarius in final. verbis. Causa autem attentatorum, quæ pendente compromisso fieri contingit, dicitur
90 emergens, † cum illa dicãtur emergentia quæ in ipso Iudicio emergunt, secundũ Bart. in l. 1. C. de ordi. Iudi. Ias. in l. quod iussit. ff. de re iudi. Canonistæ in c. 1. de ordi. cognit. Blanc. de com-
91 promiss. q. 4. princip. nume. 2. † Atque etiam dicitur incidens, vt est in recollect. Put. decisio. 19. commissa, vt lit. pendente, & Mohed. decis. 100. commissio, de Iudic. vbi dicitur quòd commissa causa cum suis incidentibus complectitur etiã causam attentatorum, Ergo &c. Quod fundamẽ
92 tum stringitur, † quia ratione huius incidentiæ potest arbiter cognoscere etiã ea quę sunt mixti imperij, vt est restitutio in integrum. glo. in c. causa restitutionis. in verb. incidenter, extra de

restit.

reſtit.in integrum.glo.2.in c.cum dilectus.de ar-
bit.Blanc.vbi ſuprà q.4.numero 18.& per dictam
glo.etiam Iaſ.in l.cum procurator.numero 5.ff.
de no.ope.nunc.ergo multo magis poterit & de
bebit cognoſcere de attentatis,ſi incidant, quæ
non ſunt mixti imperij.
93 Decimo ſexto, † ea quæ veniunt ex natura ip-
ſius actionis veniunt in compromiſſo, & poteſt
arbiter ſuper eis cognoſcere, & pronuntiare.
94 † Hinc videmus, quòd ſecundum opinionem
quam tenent Hoſtien. Nico. & alij per Io. Ba-
ptiſtam vbi ſuprà relati. in libro 9. cap.16. in fi.
95 † vbi dicit hanc eſſe veriorẽ opi.arbiter poteſt
conuentum lege Aquilia damnum negantem in
duplum condemnare,quia condemnatio in du-
plum dicitur eſſe & venire ex natura actionis,vt
per eum,quod etiam tradit Blanc.q.princip. nu
mero 78.& per multa comprobat,ex natura au-
tem omnium actionũ quæ intentantur,eſt quod
lite pendente nihil ſit innouandum,vt ſatis de-
monſtrant rubr. omnes ita negatiuè & vniuer-
ſaliter conceptæ,vt lit.pend.nihil innouetur.Er-
go de attentatis tanquam prouenientibus ex
natura ipſius actionis in compromiſſum dedu-
ctæ,debet arbiter poſſe cognoſcere & pronun-
tiare.
96 Decimo ſeptimo † Iudex poteſt delinquẽtem
coram eo,etiã ſi in eum non habeat Iuriſdictio-
97 nem punire & condemnare quãdo facto,& cul
pa ipſius eſt commiſſum crimen,† Exemplum ſi
Clericus coram Iudice laico productus in teſtẽ
falſum deponat, vel aliàs calumnioſè agat, aut
accuſet poteſt eũ Iudex laicus de hoc delicto in
cidenti pecuniariter punire & condemnare,vt
conſuluit Federic.de Senis in conſilio 88.& poſt
eum & alios, de quibus ibi.Blanc. de compro-
miſſ.in 3.qu.principa.ſub.numero 32. col.6.verſ.
nõobſtat,quod clerici.Vnde ita etiam Arbiter:
quamuis contra attentantem coram eo Iuriſdi
ctionem non habeat,debet eum,qui facto,& cul
pa ſua hoc delictum attentatorum cõmiſit poſſe
punire & condemnare.
98 Decimo octauo,† ſi Arbiter non poſſet atten
tata coram eo commiſſa reuocare,vtique com-
promiſſum videretur reddi eluſorium & arbiter
contemni,quod eſſe non debet.arg.l.prætor. de
Iudi.l.fin.ff. ne quid in loco pub.l. ſi quis remi.
99 & ibi glo.in verb.eludere.ff.de arbit.† quinim-
mo per hoc aperiretur via fraudibus,quod iura
ſemper abhorrent. ad l.in fundo.ff.de rei vend.
tradit Capit.deciſ.176.in cauſa.numero 33.pone
enim quòd aliquis habeat animum ſpoliandi
reum,& ſe intrudendi in rem ſuper qua præten-
dit ius,& velit diu illam retinere,aut aduerſariũ
ad ſoluendum magnam pœnam cogere,hic fa-
ciet compromiſſum per longum tempus dura-
turum & ſub magna pœna,deinde reum poſſeſ-
ſorem ſpoliando pendente compromiſſo attẽta
bit,hoc enim caſu ſi arbiter non poſſet reuoca-
re huiuſmodi attentata ſpoliator cõfoueret ſe in
ſua intruſione,& ſi dicas quòd licet Arbiter non
reuocet poteſt tamẽ Iudex ordinarius illa reuo
care,Nihilominus quia per acceſſum ad Iudicẽ
committitur pœna conuentionalis,vt dictum
eſt ſuprà numer.7.Ergo non facta per arbitrum
huius attentati reuocatione reus cogetur aut
carere commodo poſſeſſionis quouſque durat
tempus compromiſſi,aut pœnam ſoluere, vtrũ-
que autem videtur abſurdum,ergo &c.
100 Decimo nono,hęc opinio ſuadetur:† quia nõ
eſt dubium,quòd etiam arbitri tenentur facere,
& adminiſtrare iuſtitiam,tum ex clauſula ſolita,
quod ipſi de iure procedant, tum etiam de iure
101 communi:† nam aliàs,quando quid cõmittitur
arbitrio alicuius debet ille arbitrari, quod iuſtũ
eſt,& iuri conueniat, vt per multa deducit Cra-
uet.in conſ.191.quod in præſenti.numero 5.libro
102 1.† & quod iuſtitiam, & puritatem conſcientiæ
non ſolùm Iudices,ſed etiam arbitri ſequi te-
neantur,tradit ſpecialiter Ang. in conſi. 172.pri-
103 mus punctus.col 2. in princi.† aliàs facit litem
ſuam, vt ibi ſubdit Ang. Quod ex eo etiam eui-
104 denter apparet,† quia aduerſus laudum,quod
prętenditur iniquum,datur reductio ad arbitriũ
boni viri,vt dicemus infrà capitulo 16. de atten.
105 pendẽte reductione ad arbitrium boni viri,† &
ex his quę latè diſputans,de hac clauſula,de iure
ponit Ioan.Bapt.in dicto tracta. de arbi.libro 8.
106 capi.5.ſed quando attentata ſunt commiſſa,† ſi
non reuocentur dicitur fieri iniuſtitia,& poſſet
appellari,ſecundum Franc. in c.paſtoralis.nu.6.
verſ.dubitatur circa prædicta.de appe.Ergo etiã
Arbitro debet concedi facultas attentata corã
eo reuocandi,ne dicatur iniuſtitiam facere.
107 Vigeſimo,† Arbiter poteſt inhibere. Hinc
videmus quod licet ille nõ arbitretur niſi de his
quæ ſunt compræhẽſa in compromiſſo, vt ſuprà
108 dictũ eſt,† poteſt tamen inhibere ex cauſa,puta
quando ſunt duo inimici vni parti ne tranſeant
per contratum alterius,vt fuit notab.dictum Ia-
cob.de Arena,& poſt eũ Alberi. quos ibi refert,
& commendat.Iaſ. in l.curatores. numero 10.ff.
de offic. procurat. Cæſar: vt dicemus infrà.cap.
20.de attent. poſt inhibit. in præſatio. q.1.quis
inhibeat.in prima limitatione regulæ ibi poſitę:
ſed poſt inhibitionem dantur attentata etiam ſi
emanauerit ab eo,qui non habebat iuriſdictio-
nẽ,vt dicemus infrà cap.20.de attentat.poſt inhi
bitio.in 11.ampliat.reg.ibi poſitæ.numero 16.verſ.
quarto inhibitionis euidens defectus. ergo &c.
Vigeſimo primo,quòd nec etiam cauſa coram
arbitris pendente ſint concedenda attentata &
109 innouationes,fa.† quia quælibet diſpoſitio ha-
bet in ſe tacitè hanc clauſulam rebus in eodẽ ſta
tu manẽtibus,& cõſequenter ꝙ res eodẽ ſtatu re
tineri debeant,vt plenè no.per docto.præſertim
Iaſ. in l. quod ſeruius.ff.de cõdi.ob cauſam,ergo
ſtãte huiuſmodi clauſula tacitè à Iure ſubintel-
lecta,nõ debet vna pars in præiudiciũ alterius e-
tiã pẽdente cõpromiſſo poſſe attẽtare. Ex quib⁹
omnibus fundatur hæc ſecũda affirmatiua opi-
nio ꝙ pendẽte cõpromiſſo dicatur attẽtari & ea
poſſit arbiter cognoſcere,& ſuper illis pronũtia-
re.Verũ quia neutra ſupradictarum opi. aliqui-
bus abſolutè vera fortaſſe videri põt.Et ex diſtin
ctionibus quæ nõ particulariter in hac materia
attẽtatorũ ſed aliis materijs per doct.dãtur, poſ
ſunt etiã aliæ dari opi.operępretium videt illas
proponere,vt articulus iſte plenius pertractatus
videatur.
TERTIA itaq; videt poſſe dari opi. vt diſtin-
guamus prout fa.Bar.in l.qui finẽ.n.2.& ibi etiã
110 Paul.de Caſtr.poſt eũ.ff.de trãſ.† Aut ſumus an
te litẽ cõteſtatã,Aut poſt lit.cõte.vt primo caſu
vitium

111 vitium attentatorũ possit aliquis actus fieri † sicut dicunt prædicti doct. quod impunè potest compromittens per accessum ad Iudicem soluere cõpromissum, Secundo vero casu non possit,
112 †sed hæc distinctio nullo modo potest ad præsentem qu. accommodari siquidem præfati doct. non loquuntur de litis contestatione facta coram arbitro, sed coram Iudice, nec etiam dicunt, quòd accedere non possit pars ad Iudicem post litis contestationem, sed quòd compromissum factum ante litis contestationem, soluitur per litis contestationem, factum autem post soluitur per sententiam, quæ omnia parum faciunt ad rem de qua agitur.

QVARTA potest accommodari (pro 4. opi.)
113 distinctio, †quòd aut sumus in arbitro statutario & necessario, & tunc † quia iste habet iuris-
114 dictionem, vt latè per Blanc. in tracta. de com-
115 promiss. in 6. q. princip. numero 4. & seq. † Et insuper per huiusmodi compromissum dicitur suspendi Iurisdictio Iudicis ordinarij, vt per eundem ibidem numero 17. & hoc casu siue Iudex Ordinarius pendente compromisso procedat ob suspensionem Iurisdictionis, dicatur attẽtare, siue pars aliquid attentet, & ab arbitro (ex quo iurisdictionem habet) ad illorum reuocationẽ condemnari poterit, Aut sumus in arbitro voluntario, aut etiam in arbitratore, & tunc secus cũ hoc casu cessent prædictæ rationes, vt colligi-
116 tur ex his quæ pro prima opi. sunt allegata, †præsertim quia coram arbitratore nõ dicitur esse lis secundum Bald. in cons. 169. in primis. numer. 6. lib. 3. Prout in simili eandem distinctionem facit idem Blanc. ibi q. 7. princip. numero 10. dum tractat, an per accessum ad Iudicem dicatur solui compromissum.

QVINTA Etiam potest colligi, & ad casum
117 nostrum adaptari opi. † Ex distinctione, quam aliàs faciunt doct. dum tractant: an & quando arbiter possit contumacem coram eo in interlocutoria condẽnare, quam post glo. Bart. & Bald. in l. 2. C. de arbit. refert Io. Bapt. in dicto tractatu de arbit. lib. 9. cap. 6. col. 1. versicu. dic ergo pro veritate, quòd Aut in compromisso dictum est, & promissum de parendo sententiæ, & hoc casu ex contumacia ad interlocutoriam non committatur pœna, Aut fuit & dictum de parendo præceptis arbitri, & tunc secus: Ita etiam in proposito si sit dictum de parendo sententiæ, & cum in dubio intelligatur de diffinitiua, arbiter non poterit pronuntiare super attentatis, quia non esset diffinire negocium in eum compromissum: si vero sit dictum de parendo præceptis arbitri, & tunc secus: Ita etiam in proposito si sit dictum de parendo sententiæ, & cum in dubio intelligatur de diffinitiua, arbiter non poterit pronunciare super attentatis, quia non esset diffinire negociũ in eum compromissum, si verò sit dictum de parẽdo præceptis: ex quo interlocutoria per quam Arbiter mandat attentata in pristinum statum reponi, absque dubio sit præceptum arbitri illi pars, parere ex sua obligatione tenebitur.
118 † Verùm hæc distinctio non videtur quòd possit admodum rectè præsenti casui accommodari, tũ quia forsan in se vera non est, & eam validis rationibus impugnat Io. Baptista vbi suprà, tum quia etiam sententia quæ fertur super attentatis secundum vnam opinionem, aut est diffinitiua, aut saltem vim diffinitiuæ habere dicitur. Aegid. decis. 148. sententia, & decis. 286. in materia de cuius tamen veritate dicemus latius infrà in 3. parte cap. 27. de sentent. in causa attent. feren. nume. 11. & propterea aliam, &

SEXTAM Possumus considerare opinionem,
119 & distinctionem † quòd aut loquimur de attentatis antea per vnam ex partibus perpetratis lite coram Iudice pendente, Aut de attentatis coram Arbitro. Primo casu arbiter possit & cognoscere & desuper pronuntiare, quia causa attentatorum non videtur talis naturæ, vt compromitti nõ possit, nec inter alias quæ compromitti nõ possunt enumeratur ista, vt videre licet ex his quæ latè ponit Blanc. post alios in dicto tractatu, in q. 4. princ. in prin. & per totam. Vnde siue specialiter sit compromissa causa attentatorum, siue taliter sint verba compromissi concepta, vt etiam causam attentatorum complectantur, de eis posset arbiter ex potestate sibi per partes attributa cognoscere, & sic procedat secunda opinio affirmatiua. Secundo vero casu non possit, cum non habeat iurisdictionem, & ita procedat prima opinio negatiua suprà relata per ea om-
120 nia fundamẽta quæ ibi fuerunt adducta. † Verũ, & hæc distinctio licet quo ad primum caput in se vera sit tamen quoad secundum non euacuat difficultatem. Hoc enim est de quo principaliter disputatur, an coram arbitro dicatur attentari, ita vt ille possit ad illorum reuocationem procedere, & dicere simpliciter, quòd non possit, absque eo quod accommodetur responsio ad ea omnia quæ suprà pro secunda opinione sunt adducta, proculdubio nihil esse videtur, Quid dicendum? mihi magis placet secunda su-
121 prà relata opinio affirmatiua, † videlicet quòd coram Arbitro pendente compromisso, regulariter dicatur attentari, & arbitrum posse ad illorum reuocationem ex suo arbitrio, & per suam pronunciationem procedere, intelligendo tamen illam secundum ea, quæ infrà in regula desuper constituenda subijciemus. Et tenendo eã ommissis pro nunc alijs opinionibus (quarum distinctiones in positione dictæ regulæ pro ampliationibus, aut limitationibus, prout magis res exegerit applicabimus) solùm restat modo respondere ad ea, quæ suprà pro prima opinione fuerunt adducta: respondetur ergo
122 AD Primum, † quòd ad inducendum attentata non solùm contemptus Iurisdictionis requiritur, sed sufficit quod adsit, aut contemptus Iurisdictionis, aut præiudicium partis, vt patet ex descriptione attentati suprà in prima parte, in princ. in præfatione. numero 26. & 27. In attentatis autem coram arbitro absque dubio vertitur partis præiudicium, quinimmo etiam potest contemptus considerari si non Iurisdictionis, saltem illius notionis, quam arbiter habere dicitur,
123 Vel secundo respondentur † quòd dato, quòd copulatiuè ad inducendum attentata requireretur contemptus, & præiudicium, tamen sufficit contemptus respectu partis, quatenus de facto processit, nec requiritur de necessitate quod in Iudice qui contemnitur sit iurisdictio. Hinc vi-
124 demus † quòd quamuis Iudex impetratus per rescriptum subreptitium, præsertim in his quæ respiciunt

reſpiciunt iuriſdictionem, nō dicatur habere iuriſdictionem, cùm ſit ipſo iure nullum, vt poſt Io. And. in capi. 1. de filiis præsbyt. libro 6. in nouella. & Bald. in leg. præſcriptionem. C. ſi contra ius, vel vtilitat. public. tradit Mil. in verbo reſcri-
125 ptum ad lites, ſi eſt obreptitium. fol. 347. † Nihilominus ſi ille inhibeat, & eius inhibitio contemnatur quamuis hoc caſu non poſſit dari contemptus Iuriſdictionis, quia illam non habet, ſolus tamen contemptus, quatenus de facto à parte proceſſit cauſat attentata, vt eſt de ſtilo Rotæ, quæ tenet omnia eſſe attentata quę fiunt poſt inhibitionem etiam emanatam vigore ſubreptitiæ commiſſionis, vt eſt deciſ. in recollect. Acchil. de graſſ. 27. attentata ex ſtilo. ſub rubr. de attentatis.

Ad Secundum reſpondetur, quòd licet acceſſus ad Iudicem per alteram partem factus nō ſit attentatum, vt dicemus infrà, numero 162. in limitat. regu. ibi ponendæ. Cætera tamen per partem geſta puta ſpolium, & innouationes circa rem de qua agitur, regulariter attentata cenſenda ſunt.

Ad Tertium reſpondēdo negatur quòd coram Arbitro non dicatur eſſe litis pendentia, per ea quæ dicta ſunt ſuprà in 2. & 3. & 9. fundamento ſecundæ opinio. numero 48. & numero 53. &
126 numero 66. † vel ſecundo, quòd ad cauſandum attentata videtur ſufficiens etiam extraiudicialis quædam litis pendentia, prout patet de extraiudiciali appellatione, vt dictum eſt ſuprà nu-
127 mero 62. † Præterea licet ſtrictè accipiendo coram arbitro non ſit iudicium, eſt tamen quaſi Iudicium, vt dixit notanter Abba. in ca. præſentata. col. 4. ſub nu. 7. extra, de teſtib.

Ad Quartum, & quintum Reſpondetur retorquendo, quòd ſicut quando in compromiſſo id actum eſt, vt arbiter poſſit, & contumacem mulctare, & nouam pœnam imponere, id ſibi permittitur, vt ibi dicitur, ita etiam poteſt de attentatis cognoſcere, & ſuper illis pronunciare: quia cùm cauſa attentatorum dicatur eſſe cohærens, acceſſoria, incidens, & emergens, vt ſuprà, numero 69. & numero 91. cenſetur tacitè inter partes id actum eſſe, vt ſuper his cohærentibus, & acceſſoriis, etiam ſi non ſint ſpecificata (tanquam in compromiſſo compræhenſa) arbiter cognoſcere valeat, vt diximus latius ſuprà, numero 85. in 15. fundamento ſecundæ opinionis: præterea contrariam ſententiam quòd immo arbiter poſſit pronunciare, tenet Baptiſta à ſancto Blaſio poſt Ang. & Lanfranc. per eum citatos in tracta. de arbit. & arbitrato. in 2. parte. numer. 69. quæſtio. 87.

Ad Sextum reſpondetur, quòd licet arbiter non poſſit immittere aliquem in poſſeſſionem, poteſt tamen validè pronunciare aliquem eſſe immittendum, vt dicit Ioan. Baptiſta in dicto libro nono, capitu. ſexto, colum. fin. verſ. de eo dicendum eſt.

Ad Septimum Reſpondetur, quòd verior opin. eſt in contrarium, vt patet ex his, quæ poſita ſunt ſuprà, num. 93. in 16. fundamento ſecundæ opin.

Ad Octauum Reſpondetur quòd Blanc. ibi & alij per eum allegati, ſi rectè ponderentur, loquuntur de ſuperuenientibus poſt compromiſſum, quæ habent cauſam de futuro, & de quibus partes veriſimiliter non potuerunt cogitare. Quod ſecus eſt in attentatis, cum de illis tanquā de acceſſoriis ac cohærentibus ſine quibus cauſa principalis commodè expediri non poſſet, vt diximus ſuprà, nume. 70. cenſentur de illis partes cogitaſſe, vt ſuprà proximè dictum eſt.

Ad Nonum reſpondetur quòd facta reuocatione attentatorum non committetur pœna conuentionalis, quia poſtquam fuerint purgata attentata, pars contra quam erat attentatum, cum amplius ſua non interſit non eſſet audienda ſuper pœna conuentionali.

Ad Decimum eodem modo quo ſuprà Reſpondetur, quòd cùm de attentatis tanquam acceſſoriis cenſeatur inter partes actum fundamentum retorquetur.

Ad Vndecimum Reſpondetur, quòd immo cōtrarium eſt magis vniuerſaliter verum, vt etiā acceſſoria, & emergentia ſequantur regulariter principale, quod poſſet multis comprobari quæ ponunt docto. in reg. acceſſorium. de reg. Iuris in 6. Præterea inſtantiæ ex aduerſo datæ ſpecialiter reſponderi poteſt, prout etiam reſpondet Blanc. ibidem. ſub dicto num. 21. colum. 3. verſ. ad
128 tertium. Quod ibi ſumus in odioſis † nam prohibitio appellationis tanquam auferens defenſionem cenſetur odioſa, vt ipſe deducit ibi poſt Bar. & alios, Nos autem ſumus in fauorabilibus, quia remedium attentatorum dicitur eſſe fauorabile, & priuilegiatum, vt dicimus infrà in tertia parte, capitu. 30. de priuilegiis attentatorum. numer. 10. & latius diſſeruimus ſuprà in 1. parte, in præfatio. nume. 81. & ſeq.

Ad Duodecimum Reſpondetur negando, quòd remedium pœnæ conuentionalis ſit ordinarium, cùm etiam illud de ſui natura ſit extraordinarium. Secundò dato, quòd eſſet ordinarium, quia tamen plenè non ſuccurreret ei contra quem attentatur, debet poſſe recurri ad extraordinarium, vt notant docto. in dicta l. in cauſæ, de Minor. Quod autem per pœnam conuentionalem indemnitati ipſius appellati, & debito iuſtitiæ non eſſet ſatisfactum euidenter apparet, pone enim quòd in compromiſſo fuerit appoſita pœna ducentorum, res autem qua Reus pendente compromiſſo per ſpolium attentatū fuerit priuatus, eſſet valoris mille ducatorum, vtq; per ſolutionem pœnæ conuentionalis nullo modo videtur ipſius indemnitati ſuccurri.

Ex quibus omnibus cum fuerint ſublata omnia fundamenta: quæ pro prima opinione negatiua fuerant adducta, ſequitur, quòd ſecunda opin. affirmatiua, tanquam validioribus, & verioribus ſuffulta rationibus ſit omnino amplectenda. Verùm quia in Iure noſtro vix dari propoſitio poteſt, quæ adeo ſit vniuerſaliter vera, vt nullam recipiat limitationem, præſertim vbi plures in aliquo articulo enumerantur opin. prout in hoc factum eſt: idcirco more ſolito concluſiuè procedendo, vt omnis hæc materia facilius intelligi & appræhendi poſſit, cuncta per modum regulæ, & limitationum ſubordinabimus, ſit itaque

129 Regvla, † quòd pendente compromiſſo geſta per partes, puta alienando, cedendo, ſpoliando nouum ius impetrando, rei de qua agitur

formam immutando, & similia in præiudicium
alterius partis faciendo, dicantur attentata, & il-
la possit arbiter reuocare. Quæ regula proba-
tur ex his omnibus quæ supra pro secunda opin.
130 latius sunt adducta, † & maximè procedit si es-
131 semus in arbitro statutario † qui iurisdictionem
habere dicitur, vt eleganter deducit Blanc. de
compromiss. quæst. 6. princip. in princi. Cui adde
Bald. in cons. 470. statuto. numero 3. libro 1. dum
132 vult, † quòd arbitri statutarij dicantur Iudices
133 † & quòd possint partem, & etiam testes mulcta
134 re, vt tradit idem Blanc. ibi. num. 2. & 3. † vel es-
semus in compromisso facto in eum qui aliàs
erat compromittentium Iudex competens, qui
in procedendo non declarauerit an vti iudex,
vel vti arbiter procedat, quoniam cum hoc casu
in dubio videatur processisse vti iudex, & per
eum modum quo actus magis valeat, vt conclu-
dit Io. Bapt. in dicto tractatu de arbit. lib. 12. cap.
6. de eo erit iudicandum, tanquam de iudice, &
propterea si pars attentet regulariter poterit de
eis tanquam iudex cognoscere, & illa reuocare,
135 † vel arbiter inhibuisset, quod potest facere, iux-
ta ea quæ diximus suprà, nu. 107. in 20. fundamé-
to Secundæ opi. Quæ

AMPLIATVR

136 Primò, † vt non solùm procedat in arbitro
voluntario, verùm etiam in arbitratore non so-
137 lùm, † quia etiã arbitrator potest de cohærenti-
bus, incidentibus, & accessoriis cognoscere, &
pronunciare, vt tradit Io. Bapt. dicto tractatu de
arbit. libro 11. & eodem libro capitu. 17. vbi gene-
raliter concludit, quòd arbitrator super accesso
riis, & cohærentibus pronunciare, & iterum eo-
138 dem lib. capi. 16. † vbi quòd etiam re, pendente
compromisso perempta potest arbitrator lauda
re super interesse & æstimatione, quòd & ante
eum licet illum non alleget) dixit Ang. in consi.
42. in princ. porrecta. colum. 3. in princ. Verùm
etiam quia maior pars rationum suprà pro fun-
damento secundæ opi. adductarum, si rectè con-
siderentur, etiam in arbitratore locum habere
139 videntur. Et ex eo etiam † quia arbitramẽtum
& compromissum in arbitratorem dicitur esse
species transactionis, ad text. in §. 1. in authentic.
vt differentes Iudices. & no. Barto. in l. qui fi-
dem. ff. de transactio. Quibus adde Bald. in cons.
413. Prætermittendum. numero 2. libro 1. & cons.
463. Quod sententia. numer. 4. eodem libr. &
140 consil. 191. in testamento. numer. 2. lib. 2. † cùm
arbitramenta magis accedant contractui, quàm
Iudicio, secundum Bald. in consilio 470. statuto.
numer. 2. libr. 1. vnde sicut facta transactione, non
potest vna pars aliquid contra alteram innoua-
re, cùm non habeat locum pœnitentia. l. quam-
141 uis. C. de transactio. cum simil. † ita nec debet
pendente arbitramento aliquid innouando at-
142 tentare, † nec pars audiretur etiam si vellet sol-
uere pœnam, vt post Bald. in l. eos. §. apostolos. in
fin. C. de appell. & Alexand. in consilio 21. conside
ratis. colum. fin. libr. 7. tradit etiam Blanc. vbi su-
prà, in 6. quæstio. Princip. numer. 19. Quamuis
hæc ampliatio satis videatur reddi dubitabilis
ex his quæ post Bald. in l. 2. vltim. oppo. C. de res-
cind. vend. & Innocen. in capitu. quintauallis. de
iureiur. tradit Natta in consilio 2. circa primum.
nume. 7. libr. 1. qui dixit, quòd clara videtur de-
cis. Bald. vbi suprà, quòd coram arbitratore non
est propriè lis nec litigium nec res litigiosa, de
quo etiam aliquid diximus suprà, numer. nono,
& seq. nisi respondeas, vt dictum est suprà, nume
ro 125.
143 Secundò ergo ampliandam censeo † vt non
solùm procedat in attentatis pendente compro-
misso coram Arbitro perpetratis, verùm etiam
in attentatis ante factum compromissum lite
puta coram alio Iudice pendente commissis, &
ita procedant quę supradicta sunt in 6. & vltima
144 opi. Quæ ampliatio ea ratione nititur † quia at
tentatorum causa de sui natura non videtur pro
hibita compromitti, cùm non enumeretur inter
prohibitas, prout est causa mixti Imperij, alimé
torum, tutelæ, rei spiritualis, & similium, de qui-
bus latè eleganter per Blanc. in dicto tracta. de
compromiss. in 4. quæstio. princip. in princ. & per
145 totam. † Eam tamen sanè intelligendam cen-
seo, vt arbiter super huiusmodi attentatis antea
commissis per partes assumptus, possit de illis co
gnoscere, quatenus respiciunt interesse partis cõ
tra quam prætenditur fuisse attentatum. Et sic
quando sumus in attentatis quæ ad instantiam
partis potuissent per Iudicem reuocari, secus ve-
rò si essemus in attentatis quæ ex solo Iudicis of
ficio reuocari potuissent, quia de his arbiter non
146 cognoscit, † cùm arbitrorum potestas solùm à
partium voluntate sit metienda. l. non distingue
mus. §. de officio. ff. de arbit. Et super eiusmodi
attentatis partes nullã potestatem habeant, sed
illorum reuocatio ad officium Iudicis cuius fuit
læsa maiestas pertineat, vt latius dicemus infrà
in 4. limit. præsentis regulæ. nume. 152.

LIMITATVR eadem regula,

147 Primò † vt non procedat in actu cessionis
bonorum qui per partes pendente compromis-
148 so non solùm fieri permittitur, † verùm etiam
dicitur soluere compromissum, ad text. in l. si
vnus. ff. de arbitr. no. Specul. in titulo de arbitr.
§. finitur. versic. item nota, & post eum Blanc. de
compromiss. quæstio. 7. princip. numer. 15. Quod
etiam secutus est Baptista à Sancto Blasio in tra
cta. de arbitr. & arbitrato. in 2. parte. numero se-
149 ptimo, quęstio. 51. vbi id etiam ampliat, † vt pro
cedat etiam coram arbitratore. Pro qua limit. fa-
cit, quia etiam lite pendente huiusmodi cessio
bonorum citra vitium attentatorum fieri po-
test, vt diximus latius suprà in hac 2. parte. capit.
4. de attenta. lite pendente. in 11. limit. princip. in
princ. nume. 2.
150 Secundò fallit † in actu compromissi secun-
di, vel adiectionis alicuius formæ, vel qualitatis
ad primum factæ, quia pendente primo com-
promisso, & adiectio formæ, vel qualitatis, & a-
liud compromissum validè fieri potest, vt post
Specul. Paul. de Leazar. Card. quæst. 3. & Cano-
nistas in clem. quandiu. de appell. & in c. innotuit.
de arbit. & alios per eum allegatos, tradit idem
Blanc. quæstio. 7. princip. numer. 21.
Tertiò videtur necessariò limitanda (licet
151 doctores non ponant,) † vt non procedat quan
do compromissum ex aliqua causa esset nullum
& inualidum, puta quia natura causæ obstaret,
vt compromitti non posset, prout sunt causa mix
ti imperij, & aliæ per Blanc. dicta quæstio. 4. e-
numeratæ, tum quia si arbiter obstante nullita-

te compro

te compromissi, non potest de causa principali cognoscere, multo minus cognoscet de accessoriis, authent. multo magis. C. de sacrosanct. Eccl. tum etiam quia idem videmus in Iudiciis, nam quando lis est nulla, non habet locum remedium attentatorum, secundum Afflict. decis. 366. in pleno consilio. num. 12. & seq. de quo latius diximus suprà in hac 2. parte. cap. 4. de attent. lit. pend. in 3. limit. princip. nume. 1. & seq.

152 Quartò † vt non procedat in attentatis ante compromissum factum lite coram Iudice pendẽte prius commissis, quorum reuocatio officio illius Iudicis cuius fuit lęsa maiestas, & non ad instantiam partis venisset facienda: quia de huiusmodi attentatis non solum Arbiter non cognoscit, vt diximus suprà in 2. ampliat. nume. 143.

153 † verùm etiam Iudex prædictus posset etiam pẽdente compromisso citra vitium attentatorum illa ex officio reuocare, pone enim, quòd lite coram Iudice pendente actor aliquid attentauerit contra reum de cuius non iure notoriè constaret hoc casu quamuis reus regulariter non posset instare pro reuocatione dictorum attentatorum obstante sibi exceptione sui notorij non Iuris, iuxta ea, quæ latius dicemus infrà in 3. parte. capitu. 24. de reo, & except. sibi contra attent. competen. quæstio. 1. numer. 21. Iudex tamen potest illa ex officio reuocare, vt tradit Franc. in capit. bonæ. numer. 15. de appella. fa. decis. Egid. 356. Et ita sępissimè Rotam seruasse testatur Guid. Bon. vt apparet in recollect. eiusdem decisione 105. fuit tentum. sub rubric. vt lite pendent. & dictum est proximè citato capitu. 24. quæstio. 1. in 2. limit. regulæ ibi positæ. Vnde si hoc casu partes facerent compromissum speciale super huiusmodi attentatis, vel generale aptum compræhendere causam attentatorum, per hoc vt dictum est, Arbiter non posset se intromittere in huiusmodi attentatis, & Iudex poterit attentata in contemptum suum ex officio reuocare; cum partes compromittendo facultatem sibi à iure concessam tollere, aut diminuere non poterint, & tale compromissum tanquam res inter alios acta Iudici obesse non possit, & consequenter pro limitatione regulæ nostræ erit casus in quo pendente inter partes compromisso, Iudex ordinarius deueniet ad reuocationem attentatorum, coram eo per partes, & non dicetur attentare.

154 Quintò potest limitari † vt non procedat in actu facto pendente compromisso, qui tenderet ad conualidandum compromissum, quia ta-

155 lis actus poterit fieri. Exemplum † si in compromittendo fuit commissa authoritas superioris quæ in eo requirebatur, huiusmodi authoritas etiam pendente compromisso superuenire poterit, vt post Barto. & Nicol. tradit Ioan. Baptista in d. tracta. de arbit. libr. 2. capit. 4. in fin. num.

156 28. † Quod ego intelligerem (licet ille non dicat) procedere, quando pars aduersa non contradicit, aliàs si ille, cui ex defectu huiusmodi authoritatis est iam ius quæsitum super nullitate contradiceret, non videtur quòd hoc sit permitten-

157 dum, † & not. quòd ista authoritas non sufficeret ad validandum compromissum, nisi superueniret ante latum laudum, quia si post, non sufficit, vt per Alexand. in consilio 124. in causa. numer. 10. libro secundo.

158 Sextò limita † vt non procedat in actu recusationis ipsius arbitri qui ex causa post compromissum superuenienti fieri potest etiam pendente compromisso. ad text. in l. non distinguemus. §. cum quidam. ff. de arbitr. & per illum text. hoc ponit Ioan. Baptista vbi suprà, libro nono. capit. 7. colum. fin. in fin. Idem tradit Baptista à sancto Blasio in tractatu de arbitro & arbitrato. in 1. par

159 te, numer. 78. versic. quadragesimo, † licet secus

160 sit in arbitratore, vt ipse ibi dicit, † & testatur de commun. opin.

161 Septimò videtur posse limitari † vt non procedat in actu appellationis, quia etiam pendente compromisso fieri permittitur, secundum Butr. in capit. Romana. & in capit. ex ratione. de appellat. quem allegat Firman. in repet. in verbo, compromissum. versi. 23. Quæ limitatio ea potest ratione comprobari, quam posuimus suprà, capitu. 12. de attenta. appellatione pendente. limit. quinquagesima princip. numer. 7. & 111. quia scilicet compromissum, licet excuset à prosecutione, non tamen excusat ab interpositione appellationis.

162 Octauò limita, † vt non procedat in actu Itionis, (vt docto. appellant) ad Iudicem, quia partes pendente compromisso possunt relicto arbitro ire ad Iudicem, & iste accessus sicut à Iure non videtur improbari, ita nec etiam processus per Iudicem per eos aditum factus infringitur, sed immo validus reputatur, & consequenter hoc casu, nec accessus partium, nec processus Iudicis videntur attentatorum vitio subiecti. Et ita procedat quod suprà diximus, numer. 6. in secundo fundamento primæ opi. & quoniam propositio præsentis limitationis non est perpetua, & quàm plura, (licet confusè) per docto. ad eam facientia sparsim ponuntur, vt facilius eius veritas haberi possit conclusiuè procedendo etiam in hac limitatione est regula cum suis necessariis ampliationibus, & sublimitationibus constituenda. Sit itaque

163 Regula in hac octaua limitatione, † quòd pendente compromisso possunt partes ire ad Iudicem, & Iudex aditus non obstante compromisso procedere validè potest. Quæ probatur ex his omnibus quæ in dicto 2. fundamento pri-

164 mæ opin. allegata sunt. Et ex eo etiam † quia coram Iudice, vt præfertur adito ad impediendum processum debet opponi de pendẽtia compromissi, vt tradit post alios Alexand. in consilio 72. videtur. sub numer. 7. colum. 4. vers. non ommitto. libro 3. vnde quousque non est opposita prædicta exceptio, Iudex validè processisse censetur, sicut & aliàs videmus in processu per vnum Iudicem facto lite coram alio prius pendente, qui processus secundi Iudicis regulariter valet quousque de litis pendentia non est exceptio opposita, vt latius diximus suprà in hac 2. parte. cap. 4. de attent. lit. penden. in 2. limit. princip. num. 59. Quam Regulam

Amplia.

165 Primò, † vt non solùm pendente compromisso partes possint Iudicem ordinarium adire, verùm etiam & multo magis adire Principem ad impetrandum Iudicem: quia cui quid conceditur, videtur omne id concedi per quod

peruenitur ad illud, l. oratio. ff. de sponsal. cum
166 simil. † & talis Iudicis impetratio pendente
167 compromisso facta non dicetur attentata. † Si-
cut in simili videmus, quòd non censetur atten-
tata Impetratio Iudicis similiter pendente ter-
168 mino apostolorum petendorum facta, † vt est
commun. opin. de qua testatur Boërius in decis.
256. Vtrum, de quo latius etiam diximus suprà
in hac 2. parte, capitu. 13. de attent. pendente tem
pore apostolorum petendorum. numero 11. &
quamuis contra hanc ampliationem facere vi-
169 deatur, id quod aliàs dicitur, † quòd lite pen-
dente prohibetur quis impetrare rescriptum, de
quo diximus latius suprà in dicto capitu. 4. de at
tent. lit. penden. in 7. & vltima illatione reg. prin-
cip. ibi positæ. numero 631. vbi post Petr. de An-
char. in consilio 17. viso processu, & Felyn. in ca-
pitu. exceptionem. colum. 9. numero 32. de exce-
ptio. & Blanc. in dicto tracta. de compromiss. in
4. quæstio. princip. numero 123. specialiter tetigi-
170 mus † quòd exceptio litis pendentiæ impedit
Iudicis impetrationem & causæ delegationem,
tolli tamen potest ista obiectio, quia diuersa mili
tat ratio in pendentia litis, & in pendentia com-
promissi, quia quando lis pendet, & ea pendente
pars vult impetrare Iudicem, tractatur de auo-
catione causæ à primo Iudice, per quam auo-
cationem, videtur quodammodo primus Iudex
iniuria affici, vt patet ex his quæ diximus suprà
in hac 2. parte. capitu. 10. de attenta. post auo-
cationem per totum: quæ ratio cessat in arbi-
tro, cuius potestas à partium consensu depen-
det, & propterea nulla videtur iniuria in eo con-
sideranda.

Secundò, vt non solùm Iudex aditus per par
tes possit validè inter eas procedere, vt in Regu
171 la, † verùm etiam si sit factum compromissum
occasione instrumenti guarentigiati & habentis
executionem paratam, & occasione exceptio-
num quæ contra dictum instrumentum præten-
derentur, potest etiam ad executionem prædi-
cti instrumenti, & pro contentis in eo etiam pen
dente compromisso Iudex ordinarius deuenire,
vt fuit notabile dictum Socin. in l. pecuniam. in
vltimo notab. sub numero 11. ff. si cert. pet. Quod
notandum & signandum esse dicit in practica, &
ita se vidisse consultum in ciuitate Senarum per
172 insignem docto. Ioan. de Anania. † Declaran-
do tamen, quòd huiusmodi executio vt præ-
fertur, fiat, dummodo præstetur cautio de sa-
tisfaciendo, secundum quòd fuerit laudatum, vt
dicit Socin. ibi.

LIMITATVR Regula huius octauæ limit.
173 Primò nisi compromissum pendens esset tale
quòd ex eo oriretur actio seu exceptio, vel iure
174 communi, puta † quãdo adest iuramentum, &
aliis casibus qui ponũtur in l. ne in arbitris. C. de
arbit. Vel vigore alicuius statuti: tunc enim pen-
dente huiusmodi compromisso, ex quo alteri
parti potest parari actio, vel exceptio, non po-
test coram Iudice ordinario aduersarium con-
uenire, ea ratione, quia per laudum ferendum
potest reus liberari, & inter partes actum vide-
175 tur vt interim non possit agi. † Quod dictum ex
clamat & notandum dicit, quia quotidianũ Paul.
de Castr. in dicta l. pecuniam, quem ibi sequitur
Alexand. & Ias. nume. sexto, qui illud etiam com
probat authoritate Bald. in capitu. 1. ad fin. de
controuers. feud. apud pat. terminan. volen-
176 tis, † quòd pendentia litis impediat coram alio
agi, quando ex sententia primi Iudicis potest
oriri actio vel exceptio, prout est in casu propo-
sito stante tali compromisso. Quibus adde quòd
hoc dictum Paul. de Castro, post Alex. in consili.
21. column. fin. libro 7. & Soci. in cons. 27. visis in-
strumentis. col. fin. lib. 4. secutus est etiam Blanc.
in dicto tracta. de compromiss. 6. quæst. princip.
numer. 17. vers. primus effectus est, & numero 21.
versic. idem dicendum est, & sensit etiam Franc.
in capit. ex ratione. numero 31. & seq. de appel. &
eundem in dicta l. pecuniam, secutus est etiam
nouissimè Ant. Gabriël. in tracta. commun. con-
clus. lib. 2. de iudi. conclus. 1. numero 5. versic. ter-
tio amplia, vbi præter præallegatos in id citat
etiam Deci. in l. vbi ceptum, de iudi. & in leg. si
quis postquam. eo. titu. & Felyn. in ca. ex tenore.
col. 11. in 10. fallen. & ibi etiam Deci. column. fin.
177 de rescript. † Quæ limitatio licet à dictis docto-
ribus tanquam notabilis, & singularis sit reten-
ta, de ea tamen valde subsistendum videtur qua-
tenus in ea tacitè innui videtur, quòd Iudex or-
dinarius pendente huiusmodi compromisso si
procedat inualidè procedat, quia sicut de litis
pendentia coram primo iudice, debet coram
secundo opponi, quando quis ad eum trahitur,
& facta oppositione inualidatur processus, Rot.
decision. 4. aliàs 76. incip. postquam. de testibus.
in no. Ant. de But. in capitu. cùm M. Ferrariensis.
numero 59. ext. de constit. Soci. in consili. 38. pro
decisione. numero 7. libr. 1. & remissiuè diximus
suprà, in hac secunda parte capitu. 4. de attenta.
lit. penden. in 2. limit. princip. sub numero 59. Ita
etiam de pendentia compromissi debet coram
Iudice opponi, vt per Alexand. in cons. 72. vide-
tur. col. 4. sub numer. 7. vers. non ommitto. libr. 3.
& sicut ibi firmauimus processum secundi Iudi-
cis regulariter valere non obstante litis penden-
tia coram alio donec de litis pendentia non fue-
rit opposita exceptio, ita in proposito concludẽ
dum videtur quòd processus factus per Iudicem
pendente compromisso sit validus, & non dica-
tur inattentatus quousque de pendentia com-
promissi non fuerit formiter opposita, & admis-
178 sa exceptio, Quod eo magis dicẽdum est, † quia
per compromissum voluntariũ non suspenditur
Iurisdictio ordinarij, vt dicit Blanc. dicta quęst. 6.
numer. 1. in princip. vers. primus effectus est. Vn-
de non data suspensione Iurisdictionis cessat con
sideratio attentatorum. Franc. in c. bonæ. nume.
36. de appell. vt suprà sæpius dictum est. Sed siue
teneas dictum Paul. de Castr. & aliorum suprà al
legatorum, quòd pendente compromisso Iudex
inualidè procedat, siue id quod verius proximè
diximus, quòd tantum post oppositam exceptio
nem processus inualidetur, necessariò tamen vi-
detur circa præmissa adhibenda declaratio: quã
posuit idem Paul. de Castr. in consil. 428. visis, &
consideratis. sub numer. 2. lib. 1. secundum moder
179 nam impressionẽ, † vt præmissa procedant quan
do ex laudo ferendo speratur tolli obligatio ad
fauorem Tertij, quia tunc ne illi tertio fiat præ-
iudicium, censetur actum, vt interim pendente
compromisso non agatur, secus verò si speratur
tolli obligatio ad fauorem ipsius obligati, quia
tunc

tunc hoc non cenſetur actum, & compromiſſum non impedit executionem, vt per eum ibi latiùs, qui etiam de cõmuni opinione teſtari videtur. Cuius declaratio ſi vera eſt, maximè eſt notanda, quia plurimũ reſtringit doctrinã ſuprà dictorum doctorum, & pręſentem limitationem.

180 Secundò, † fallit in compromiſſo neceſſario facto vigore ſtatuti diſponentis cauſas inter cer-

181 tas perſonas compromitti debere, † cùm etiam per tale compromiſſum dicatur ſuſpenſa iuriſdictio Iudicis Ordinarij, vt tradit Blanc. dicta q. 6. verſi. primus effectus eſt, numero 1. in princip. ſequitur, quòd hoc compromiſſo pendente, non poſſunt partes adire Iudicem ordinarium, & ſic impedire arbitros, vt non iudicent, & ne in cauſa procedant. Quia donec pendet compromiſſum incertum eſt an agenti, quod petit debeatur, cum poſſit ſequi ſententia abſolutoria, quæ pariat exceptionem reiiudicatæ, vt latiùs ibi per eum. Quod ex eo etiam comprobari poteſt, quod aliàs ſæpè diximus, & ponit Franc. in capi. bonæ. numero 36. de appella. quod data ſuſpenſione Iuriſdictionis, datur etiam reuocatio attentatorum. Vnde hoc caſu, & acceſſus ad Iudicem reſpectu ipſarum partium, & proceſſus reſpectu Iudicis inualidus, & attentatus erit cẽſendus. Quæ limitatio vno notabili modo ampliatur ex doctri. Bald. in leg. 1. C. ſi quacumque prædit. poteſtat. quam etiam allegat Blanc. vbi ſuprà proximè, verſ. primus effectus eſt. nume. 2. verſicul. intellige hoc: & ante eum allegauit Firman. in ſuo repert. in verbo, compromiſſum præſumitur. verſicul. 30. vt non ſolùm procedat,

182 quando iam factum eſt compromiſſum, † verùm etiam ſi ſolummodo compromiſſum vigo-

183 re ſtatuti fuerit petitum, † cùm ſola petitio hoc

184 caſu ſuſpẽdat iuriſdictionem † ordinarij pręter quàm in executiuis ipſius compromiſſi, puta ſi ſit neceſſe, quòd ante factum compromiſſum Iudex grauet forſan captis pignoribus, aut aliis remediis opportunis, partem nolentem compromittere ad compromittendum, vt eleganter declarat Bald. in dicta l. 1. & ſequitur etiam Blanc. di

185 cto numero ſecundo. † Declarari quoque debet præſens limitatio, quia ad hoc, vt Iudex pendente huiuſmodi compromiſſo neceſſario impediatur in cauſa validè procedere, debet coram eo opponi exceptio pendentiæ compromiſſi, vt expreſſè declarat Blanc. in dicta 6. parte, numero decimoſeptimo, & latiùs in 7. parte. ſub numero decimo. Quod etiam dixit (licet ad id, illum non alleget) etiam in terminis Alexan. in conſ. 72. videtur. ſub num. 7. verſ. non ommitto. lib. 3. vbi ex eo, quia non fuerat huiuſmodi exceptio oppoſita, prout debebat, concludit proceſſum Iudicis validum eſſe. Pro qua declaratione plurimum facit, quod aliàs dicitur de exceptione litis pendentiæ coram primo Iudice, quæ debet coram ſecundo opponi: ſola enim litis pendentia, abſque oppoſitione non ſufficeret, vt latiùs diximus ſuprà in hac ſecunda parte. cap. 4. de attenta. lite pendente. in 2. limit. princ. ſub dicto numero quinquageſimonono, & ſeqq.

186 † Quam declarationem licet ipſi non dicant, ex his quæ in dicto num. 59. & & numer. 64. diximus intellige, vt nec ſola oppoſitio exceptionis ſufficiat. Sed quòd requiratur, vel Iudicis ipſius admiſſio, vel partis à non admiſſione appellatio, aliàs proceſſus non inualidaretur, vt eſt communis opi. de qua atteſtatur Ruy. in conſilio 61. incip. in lite. numero 36. libro quinto, & Curt. iun. in conſ. 165. incip. contra ea. num. 2. poſt Felyn. in c. cæterum. col. 6. ext. de reſcript. vt latiùs diximus vbi ſuprà. dicto numero 64. vt ibi latiùs.

187 Tertiò, † non procedat quando factum eſſet compromiſſum in arbitratorem, tunc enim partes non poſſunt ire ad Iudicem ordinarium, dũ pendet huiuſmodi arbitramentum, vt rectè conſiderauit poſt alios Franc. in c. ex ratione. nume. trigeſimotertio, de appel. vbi latè, & eleganter, & poſt eum, & Præpoſit. ibidem annotauit etiam Blanc. vbi ſuprà, numero 3. & poſt Bald. in l. eos. §. apoſtolos. C. de appell. & in l. ſi quis rem. ff. de arbitr. & Ang. in l. qui fidem. ff. de tranſact. tradit Soci. in conſil. 39. capio primam. ſub numer. 47. lib. 4. Baptiſta à ſancto Blaſio in tracta. de arbit. & arbitrato. in ſecunda quæſtio. 5. ea motus ratione, quia ſicut tale arbitramentum cenſetur quędam tranſactio. §. 1. in authen. vt different. iudic. Barto. in l. qui fidem. ff. de tranſactio. Bald. in conſilio 415. præmittendum. numer. 2. libr. 1. quòd per præallegata, & alia ibi adducta, & nos comprobauimus ſuprà, numero 139. Facta autem trãſactione videtur permittendum partibus, illis liceat, ab ea reſilire, ad no. in l. quamuis. C. de tranſactio. cum ſimil. Quæ limitatio ex intentione eiuſdem poſt Bald. in l. eos. §. apoſtolos. C. de appell. Alexand. in conſilio vigeſimoprimo, conſideratis, libro ſeptimo.

188 Ampliatur † Primò, vt procedat etiam ſi pars, quæ vellet prætermiſſo arbitro ire ad Iudicem, vellet ſoluere pœnam conuentionalem (qua ſoluta regulariter, quando aliàs ſumus in arbitro ſimplici, & voluntario eſt permiſſum ire ad Iudicem. ad l. ſed ſi in ſeruum. ff. de arbit. & diximus ſuprà, numero ſeptimo,) quia quando ſumus in arbitratore pars ſuper hoc non audiretur ob hanc ſubtilem, & bonam, vt ipſi dicunt rationem, quia ſcilicet electio hoc caſu non eſt illius, qui pœnam promiſit, ſed eius aduerſarij. vt eſt text. notab. ſecundum eos. in l. reſcriptum.

189 §. ſi pacto. ff. de pact. Secundò, vt † ad Iudicem ire hoc caſu pars non poſſit etiam poſt latum laudum, & arbitramentum ab arbitratore. Ex quo parti in cuius fauorem eſt arbitratum, acquiſita eſt exceptio, quæ dicitur litis finitæ, ad l. fratris. C. de tranſact. & c. 1. de litis conteſta. in

190 6. † Tertiò, vt procedat etiam ſi à tali arbitramento ſit petita reductio ad arbitrium boni viri: quoniam nec hoc caſu poteſt pars redire ad primum Iudicem, per l. vnde & ſi nemo. ff. pro Socio. & c. quintauallis. extr. de iureiur. quia exceptio oritur ex compromiſſo, vt dicto §. ſi pacto. & tradit Bald. in dicto §. apoſtolos, & in dicta l. ſi quis rem, vnde cum poſſit petere exceptionem litis finitæ interim pendente iudicio obſtat exceptio, vt in l. ſufficit. ff. de condict. indeb. vt per hæc & alia latius proſequitur Franc. in d. capitu. ex ratione. numer. 34. verſ. Et videretur hoc procedere.

Quartò regula huius limitationis ſublimita-

191 tur, † vt non procedat quando in compromiſſo adeſſet clauſula, quòd toties pœna committatur, quoties cõtrauentum ſit, rato manẽte com-

192 promisso † potest enim talis clausula validè apponi ad text. in l. si duo rei. §. fin. ff. de arbit.) vt limitat expressè Card. in dicta clem. quandiu. quæstio. 3. de appellatio. & post eum, & Lap. ibi tradit Franc. in dicto capit. ex ratione. numero 31. refert, & sequitur etiam Blanc. vbi suprà, nume. 20. ea ratione quia quando est apposita clausula rato manente pacto, tunc potest exigi pœna, & etiam obstat exceptio pacti, vt in dicta leg. qui fidem. ff. de transactio. & l. cum proponas. C. de pact.

193 Quintò † Nisi compromissum sit per partes tacitè, vel expressè emologatum, vt post Bal. in authen. si tamen. C. de appellatio. tradit Franc. ibidem. numer. 32. & Blanc. nume. 21. quod etiam sensit Card. in dicta clem. quæstio. 3. in fin. dum vult quòd ideo clausula rato manente compromisso, de qua suprà, impediat ire ad Iudicē, quia scilicet per eam videtur inducta compromissi emologatio.

Sextò (& hanc, & sequentes specificè docto. non ponunt,) ego limitandam regulam cen-
194 seo † vt non procedat quotiescunque in compromisso nulla esset apposita pœna, prout plerumque præsertim inter rusticos contingere po-
195 test, † vel esset apposita, & eam in euentum non paritionis sibi arbiter, & non partes fuisset stipulatus: quo casu licet gloss. in l. litigatores. in
196 verb. promissa. ff. de arbitris, innuat † quòd ar-
197 biter tenetur cedere actionem, † quia tamen hoc non videtur pro vero à docto. teneri, vt colligitur ex his, quę ponit Ias. in l. huiusmodi, nu. 25. ff. de legat. 1. vbi inquit, quòd est notabile dictū, si est verum, & consequenter respectu ipsius partis perinde esset, ac si nulla esset pœna apposita.
198 Et hoc ea ratione † quia cum contumeliam, quam infert pars arbitro per recessum ab eo, de de qua in dicta l. litigatores. in princ. ff. de arbit. in hoc Iura punire videantur, quia (ad hoc vt arbitria non eludantur) voluerunt contra recedentem cōmitti pœnam, & per eā illi contumeliæ videtur quodammodo satisfieri, vt per Iureconsultum in l. si quis rem. ad fin. ff. de arbit. Ergo quando nulla adest pœna, saltem respectu partis compromissum obseruantis, proculdubio videtur cessare ratio huius dispositionis, quia & contumelia in aliquo non punitur, & arbitrium eluditur, & est etiam res mali exempli, ergo cessare debet etiam dispositio, & consequenter non debet permitti, quòd vna pars altera inuita, pendente compromisso sine pœna facto, valeat pro suo libito ad iudicem accedere: Et si contra hanc limitationem consideres, quòd satis punitur iste accessus ad Iudicem, etiam quando nulla est apposita pœna: quia tunc succedit obligatio ad interesse, vt sensit idem Ioan. Bapt. de arbit. lib. 5. capitu. 1. sub numero 3. potest replicari, quòd cum liquidatio interesse sit difficilis & longa, vt dicunt docto. in l. 1. C. de sentent. quæ pro eo, quod inter. & via attentatorum sit facilis, & expedita, vt dicemus infrà in 3. parte capitu. penultim. de priuileg. attentatorum. numero 2. & seq. in odium actoris, qui eodem tēpore videtur offendere arbitrum eum contemnendo. argum. l. litigatores. ff. de arbit. & inferre præiudicium parti, quam cogit ad subeundum labores, & expensas, quæ in litigando substinentur, sit permittendum hoc casu, quòd reus eligat viam sibi magis proficuam: sicut videmus in attentatis aliàs lite, vel appellatione pendente, nam is contra quem attentatur, licet habeat viam ordinariā agendi ordinariè coram Iudice pro illorum retractatione, vt annotauimus infrà in 3. parte. capitu. 21. quib. & quot mod. attenta. reuoc. numer. 20. in odium tamen attentantis permittitur sibi via breuis, ac compendiosa attentatorum: capitu. non solum. & c. cordi. in fin. de appell. in 6.

199 Septimò posset limitari † vt non procedat quando compromissum fuisset factum in eum, qui aliàs erat compromittentium Iudex competens, qui in procedendo non declarauerit, an vti iudex, an vti arbiter procedat, quoniam cum hoc casu in dubio videatur processisse, vt Iudex, & per eum modum, quo actus magis valeat, vt concludit Ioan. Baptista in dicto tracta. de arbit. libr. 12. capitu. 6. de eo erit iudicandum, tanquam de Iudice. Et propterea si vna pars eo relicto vellet adire alium Iudicem, & ille procederet, eius processus post oppositam exceptionem pendentiæ talis compromissi censeretur inualidus, & attentatus, sicut diximus suprà in 2. limit. de arbitro statutario. numer. 180. & aliàs vniuersaliter de processu secundi Iudicis in capitu. quarto, de attenta. lite pendente. in 2. limit. princip. sub numero 59. & seq. declarando tamen, vt ibidem diximus.

200 Octauò limita, † nisi inter partes aliàs sit fa-
201 ctum pactum de non adeundo Iudices, † quia ta-
202 le pactum valeat, † & parit exceptionem, quæ impedit litis ingressum, vt post Bald. in l. postquā liti. in 5. oppo. C. de pact. & alios per eum allegatos, tradit Blanc. dicto tractatu, quęstio. 4. princip. numer. 40. vers. pacti de non adeundo Iudicem. Et si stante hoc pacto partes facerent compromissum voluntarium (nam necessarium vigore statuti facere non tenentur: cùm obstet dictū pactum, vt declarat Blanc. ibi) & eo pendente alter vellet adire Iudicem, tunc sibi hoc non liceret obbstante exceptione pacti: per suprà dicta: hæc limitatio licet sit vera in se, tamen non facit ad limitationem regulæ nostræ, cùm hoc casu nō pendentia compromissi, sed pactum operatur dictum effectum.

Declaratur quoque hæc eadem regula posita in hac octaua limitatione duobus modis,
203 Primò, vt quòd suprà generaliter in regula diximus, licere parti, pendente compromisso accedere ad Iudicem, intelligatur soluta per accedentem pœna conuentionali, vt dicit text. in l. si quis rem. ff. de arbitr. & ponunt omnes docto. suprà pro fundamento dictæ regulæ allegati,
204 hoc autem de pœna soluēda limita, Primò † nisi pars iret ad Iudicem ad implorandum eius officium, ad hoc, vt cogat arbitros ad laudandum vel ad eligendum tertium, quia per hanc implorationem, quæ fit lege permittente, ad tex. in l. item si vnus. §. principaliter. ff. de arbitr. tradit latius Ioan. Baptist. vbi suprà, libro quinto, capit. septimo, & libro sexto capitu. 14. non debet pars aliquam pœnam incurrere. l. gracchus, de adul.
205 cum simil. † Secundò videtur posse limitari vt non procedat, quando iste accessus ad Iudicem fuisset factus per procuratorem, absque speciali mandato,

206 li mandato, aut ratificatione domini: † sicut e-
nim contumacia procuratoris contracta coram
207 arbitro non nocet domino † nec facit eum in-
cidere in pœnam conuentionalem, vt per gloss.
in l. non distinguemus. §. si domini. ff. de arbitr.
quam ad hoc ponderauit Io. Baptista in tractat.
de arbit. libr. 9. cap. 6. colum. 3. versi. quid de con-
208 tumacia procuratoris. † ita nec iste accessus ad
Iudicem debet censeri attentatus, quia si repu-
taretur attentatus, dominus diceretur incidere
in pœnas cōtra attentantes introductas, de qui-
209 bus infrà in 3. par. c. vlt. de pœnis attēt. nu. 3. † Si-
cut nec aliàs dominus cēsetur procuratori man-
dasse id per quod faciat principalē suum incide-
re in pœnam. l. si procurator. ff. de conditio. in-
210 debit. cùm simil. † Tertiò, (quia regulam am-
pliando suprà diximus) quòd pendente com-
promisso potest principi supplicari, & Iudex
impetrari, limita 3. loco hanc decla rationem
de solutione pœnæ, vt quatenus respicit iudi-
cis impetrationem intelligatur de eo, qui sup-
plicauit, impetrauit, & vsus est rescripto, aliàs
secus, secundum Alex. in consi. 87. viso. numero 3.
libro 5.

211 Secundò regulam suprapositam declara, † vt
intelligatur, quando vna pars vult recedere à cō
promisso, & iudicem adire: secus si ambæ, quia
tunc de communi consensu id eis licet, nec com-
mittitur pœna, vt per Bap. à sancto Blasio in tra-
cta. de arbitr. & arbitrato. in 2. parte. nu. 2. q. 51. &
Blanc. dicto tracta. in 7. q. princip. sub nume. 10. &
numero 11.

Sicut, & regula principalis, quā suprà, in hoc
capitu. posuimus, quòd pendente compromisso
dicitur attentari, & arbiter potest illa reuocare:
212 necessario intelligenda est † vt recipiat omnes
illas limitationes, ac declaratio nes, quas recipit
alia regula data suprà, capitu. 4. de atten. lite pen
den. num. 296. & seq. & in singulis Ampliationib.
Limitationibus, ac declarationibus ibi sigilla-
tim enumeratis prout est illa limitatio de conti-
nuante, qui regulariter non dicitur attentare, vt
diximus ibi in prima limit. princip. nu. 2. & quan-
do essemus in diuersa causa, vt pariter diximus
ibi in 2. limit. princip. & cæteras omnes quæ bre-
uitatis causa non repetuntur, cum casu euenien-
te quisque facile ibidem, eas videre possit, & ad
præsentem compromissi materiam illas adapta-
re, quas in materia seq. capituli summatim appli
cauimus.

CAP. XVI. DE ATTENTATIS reductione ad Arbitrium boni viri pendent.

SVMMARIVM.

1 *REDVCTIONE ad arbitrium boni viri pendente an dicatur attentari, & sententia exequi possit.*

2 *Docto. inter se non videntur omnino consentire.*

3 *Et quinque sunt in hoc articulo opin. licet aliqui tantum tres posuerint.*

4 *Executio sententiæ, & laudi non impeditur pendente reductione ad arbitrium boni viri secundum aliquos.*

5 *Reductio ad arbitrium boni viri suspendit laudi executionem secundum alios.*

6 *Et hæc. opi. verior dicitur atque etiam frequentiori calculo approbata vt infrà, nume. 10.*

7 *Executio laudi pendente reductione fieri potest, data tamen cautione de restituendo in euentum succumbentię secundum alios.*

8 *Alij verò distinguūt, Aut causa reductionis est breui tempore expedienda, puta infra duos menses vigore alicuius statuti: & impediatur executio, Aut requirit longum tempus, & tunc executio fiat, sed data cautione supradicta.*

9 *Alij demum distinguunt, quòd aut ante fuit petita executio laudi quàm petita reductio & non impediatur: si verò antea sit reductio, quàm executio, & tunc impediatur.*

Et ista videtur verior, & communis opi. numer. 10.

Et ita seruatur in Praxi: & de stilo curiarum. nume. 11.

Etiam si simus in obligatione in forma cameræ, vt infrà numer. 13.

12 *Captura facta pendente reductione ad arbitrium boni viri non valet.*

14 *Compromisso, & obligatione in forma cameræ sibi adiecta id censetur actum, vt illud sit exequendum nisi aduersus eum sit petita reductio.*

15 *Reductione ad arbitrium boni viri pendente non solùm executio, verùm etiam omnes alij actus si per iudicem aut partes fiant dicuntur attentati.*

16 *Reductio dicitur actus suspensiuus.*

17 *Reclamatio à laudo, & reductio impedit, aliquid innouari.*

18 *Reductio ad arbitrium boni viri dicitur esse quædam species appellationis.*

Et appellationi æquiparari regulariter, fallit, vt infrà, numer. 22.

19 *Reductio in dubio debet semper admitti, sicut appellatio.*

20 *Appellatio sicut tollit præsumptionem, quæ erat pro ipsa sentētia, ac pro Iudice, ita reductio tollit, & eneruat præsumptionem, quæ erat pro laudo.*

21 *Reductio à laudo arbitratoris potest peti intra 30. annos vt hic, & infrà, numer. 37. licet appellatio sit interponenda intra decem dies.*

23 *Causa appellationis dicitur esse secunda, reductionis verò dicitur esse causa prima.*

24 *Statutum loquēs de secundis causis non habet locum in causa reductionis à laudo quia illa dicitur causa prima, non autem secunda.*

25 *Reductio non solùm facit attētata si sit petita, verùm etiam si simus intra tempus illam petendi.*

26 *Quod singulariter notandum est si est verum.*

28 *Reductione secunda aduersus primam reductionem pendente, potest executio fieri secundum aliquos.*

Licet contrarium videatur verius, vt infrà, numero 31.

Nisi laudum haberet diuersa capita, vt infrà, numero 32.

29 *Appellari potest à sententia seu reductione laudi.*

Secundum magis commu. opi. vt num. 30.

33 *Reductione pendente ad executionem laudi procedi potest, si ita inter partes conuentum est.*

34 *Arbitri tantum possunt, quantum partes eos posse voluerunt.*

35 *Reductione pendente non differtur executio laudi respectu pœnæ conuentionalis.*

Sed bene respectu pœnæ alterius, quam arbiter in laudo apposuerit. vt nume. 36.

37 *Executio laudi etiam pendente reductione ab eo fieri posset, quando laudum ex forma statuti haberet executionem paratam.*

Licet aliàs in contingentia facti contrarium fuerit seruatum, vt infra, nume. 39.

38 *Reductionem petens videtur in effectu ab executione appellare quando statutum dat laudo executionem.*

40 *Executio laudi etiam habentis executionem paratam denegatur reductione pendente; quando causa reductionis non requireret longum tractatum, sed incontinenti, puta infra duos menses ex forma alicuius statuti esset terminanda.*

41 *Reductione pendente executio laudi non impeditur, quando in compromisso partes reductioni renuntiassent.*

42 *Nisi per laudum fuisset illatum grãdius grauamen, & immodica læsio, secundum Ang. &,*

Nisi constare posset de dolo arbitri, vt nume. 43.

43 *Reductio laudi peti potest non obstante, quod illi fuerit per partes renuntiatum, quando constat de dolo arbitri, vel de enormissima læsione.*

Etiam si fuerit iuramento firmatum, vt num. 45.

46 *Reductione pendente fieri potest executio laudi, quando antea fuit petita executio, quàm reductio.*

Quid autem si eodem die fuerit petita reductio & in executionem laudi capta possessio? an illa dicatur attentata, aliquid infrà nume. 50.

47 *Nullitas opposita impedit executionem, quando antea opponitur nullitas, quàm petatur executio.*

Et ita aliàs fuit practicatum. vt num. 48.

49 *Executio petita ante petitam restitutionem in integrum non retardatur ob pendentiam restitutionis in integrum.*

51 *Reductione pendente executio fieri potest stante statuto, quòd laudum mandetur executioni etiam parte reclamante.*

52 *Reductione calumniosè petita non retardatur executio laudi.*

53 *Continuans suam possessionem reductione pendente non dicitur attentare.*

54 *Nec similiter in 13. subsequẽtibus limitationibus quæ hic remissiuè, & summatim enumerantur.*

QVONIAM lato laudo per arbitrum, seu
arbitratorem plerumque solet peti per
partes illius reductio ad arbitriũ bo-
ni viri, non ab re est hoc loco videre, an huiusmo
di reductione pendẽte partes per aliquos actus,
præsertim si laudi executionem petant, ac etiam
1 obtineant dicantur attentare, & generaliter † an
pendente reductione dicatur attẽtari: Et quam-
uis Vital. in tracta. de clausul. specialiter po-
suerit clausulam hanc, nil nouari reductione,
& recursu ad arbitrium boni viri pendẽte, mul-
táque super hoc ibi retulerit, plenius tamen at-
tingendo materiam, quia frequenter vsu venire
potest ad totius huius materiæ intelligentiam,
illud operæ precium ante omnia pręmittendum
2 videtur † quòd in hoc articulo an petita laudi
reductione illius executio sit suspensa, non viden
tur inter se docto. omnino consentire, & ma-
gnam inter eos fuisse varietatem dixit Maranth.
in specul. in tertia parte sextæ partis principa-
3 lis, in 2. actu. sub numero 110. † Vbi licet tres tan-
tum videatur (etiam implicitè) referre opinio-
nes, Sciendum tamen est, quòd quinque in pro-
posito articulo executionis laudi reperiuntur o-
pin. Prima fuit Card. in capitu. exposita, de arbit.
4 † quòd executio nõ impediatur: ea potissimum
ratione, quia hoc in Iure nullibi reperitur cau-
tum, vt refert Abb. in capitu. quintauallis. nume-
ro quadragesimoprimo, de iureiur. & Boër.
decis. 284. incip. sed magis dubium. sub numero
24. in eandem sententiam Maranth. vbi suprà ci-
tat Ang. in consilio 172. & Saly. in l. 1. C. quando
prouo. non est necess. sed re vera Saly. id in libro
meo non dixit, & Ang. loquitur præsupposito sta
tuto, quòd laudum sine contradictione mande-
tur executioni, & pacto expresso, quòd non lice-
ret petere reductionem, qui validè diuersi termi
5 ni à nostris sunt: † Secunda fuit opi. secũdum Ma
ranth. vbi suprà originaliter Bal. in tale pactum.
§. qui prouocauit. colum. fin. in penultim. quæst.
ff. de pact. quòd per reductionem suspendatur
executio, quam etiam indistinctè contra Card.
vbi suprà (de Bald. nullam faciens mentionem)
tenet Abbas in dicto capitu. quintauallis. nume-
6 ro quadragesimoprimo, de iureiur. † quem etiam
tanquam veriorem secutus est Maranth. vbi su-
prà, per tex. qui etiam ab omnibus in id citatur
in l. non distinguemus. §. cum quidam. ibi appel-
landi species. ff. de arbit. vbi ibi eandem sententiã
etiam alleg. Socin. in consi. 27. colum. penult. libr.
7 4. † Tertia quoque opin. illorum, fuisse videtur
qui simpliciter dixerunt, quòd pendente redu-
ctione fiat executio laudi, sed data cautione de
restituendo in euentum succumbentiæ in causa
reductionis, quam opin. sensisse Ang. in consilio
272. in fin. verbis tradit Maranth. vbi suprà. Quar
ta huic proxima fuit opi. Bald. in addit. ad Spe-
cul. in tit. de arbit. §. fin. columna octaua, versicu-
lo, sed an pendente causa reductionis, quam re-
fert, & de verbo ad verbum transcribendo sequi
videtur Vital. in dicta clausula nil nouar. recurs.
& reduct. pendente. post princ. vt distinguamus,
8 † quòd, Aut causa reductionis est breui tempo-
re, puta infra duos menses ex forma alicuius sta-
tuti expedienda, & tunc simpliciter iuxta secun-
dam opinionem impediatur executio, Aut requi
rit longum tempus, & altiorem indaginem, &
tunc executio fiat, data tamen cautione de qua
suprà ad no. in c. sciscitata. ext. de in integrum re
9 stitut. † Quinta demum in proposito videtur fuis
se opin. Ioan. de Imola in consilio centesimotri-
gesimo, in casu præmisso. col. 2. in fi. sub nume. 7.
vbi postquam plura super hoc dixit, an laudo op
posita nullitas suspendat illius executionem, fir
mans pro veriori illam sententiam, quòd execu-
cutio habeat suspendi, subdit, quod intelligo ve-
rum, si ante sit petitum laudum reduci, & nullum
declarari, quàm sit per partem aduersam exe-
qui petitum, quòd si ante sit petita laudi execu-
tio, & deinde illius reductio, secus sit, secun-
dum eum ibi per no. in leg. sed si ante, ff. de ex-
cept. Inter quarum opin. varietates ommissis
10 disputationib9, illa mihi videtur verior, † ęquior i
& auserim dicere etiam frequentiori calculo ap
probata sententia, quam suprà secundo loco re-
tulimus videlicet, quòd per huiusmodi reductio
nem petitam suspendatur laudi executio: Quam
vltra, & post suprà allegatos tenuit Franc. in cap.
dilecto, numero trigesimonono, de appellatio. &

Nicol.

Nicol. Boër. in in dicta decisio. 284. incip. sed ma-
ius. numero 24. & seq. vbi sub numero vigesimo-
11 sexto, circa finem subdit, † quòd ita seruatur in
praxi, & de stilo curiarum, & specialiter respon-
de motiuo, quod faciebat Card. in dicto capitu.
exposita, quod hoc nō sit iure cautum: Eandem
tenuit Lanfranc. decis. 461. incip. arbitramenta-
lis. Alexand. in consilio quadragesimotertio,
quia subtiliter. numero nono, libro sexto, & in cō
silio 119. quæritur ergo. numero decimoseptimo,
versic. & tanto fortius. libro 2. & in consilio 63. in
causa. numero quarto, & seq. libro tertio, vbi pro
12 pterea defendit † capturam factam pendente re
ductione non valere, quem etiam videtur secu-
tus Paris. in consilio quadragesimoquinto, satis
13 concludenter. numero 60. libro 1. † & eleganter
eadem opi. sustinetur per Ang. Galles. de oblig.
in forma cameræ, quæst. 3. quartæ particulæ obli-
gationis in forma Cameræ. numero quinto, &
seq. vbi refert: quòd ita fuit (ipso pro vna parte in
terueniente) in contingentia facti aliàs determi-
14 natum, ea potissimum ratione, † quia scilicet in
compromisso, & obligatione etiam in forma Ca
meræ, desuper sibi adiecta, censetur id actū, quòd
laudo sit parendum, & illud sit exequendum, nisi
aduersus eum reductio petatur, vt latius ibi per
eum. secundum quam opi. nō solum in actu par-
15 ticulari ipsius executionis laudi, † verùm etiam
vniuersaliter in omnibus actibus, tam per Iudi-
cem, quàm per partes ipsas pendente huiusmodi
reductione faciendis, quòd vitio attentatorū sub
iiciantur (conclusiuè procedendo) est nunc con
stituenda

Regvla, quæ probatur. Primo quia hu-
iusmodi petitio, ac reductio impedit executio-
nem laudi ea pendente fieri posse, secundum
ea, quæ proximè firmata sunt numer. quinto, &
16 numero 10. † Secundo quia reductio dicitur esse
actus suspensiuus, & operari effectum suspensi-
uum, quod dixit esse multum notabile Bald. in
capitul. primo. §. sancimus. sub numero tertio,
versic. & nota quòd sunt. iuncto versicu. item re-
cursus. in titu. quo temp. mi. inuest. pet. deb. in vsi
bus feud. quod etiam affirmauit (licet Bald. non
alleget) Boëtius in dicta decisio. 284. sub nume-
ro vigesimoquarto. Vnde si per eum inducitur
effectus suspensiuus, ergo ea pendente debent
necessariò dari attentata, secundum doctri. Frāc.
in capitu. bonæ. numero trigesimosexto, de ap-
pell. & aliàs sæpè diximus. Tertiò, (quòd ex pro-
17 ximo fundamento procedit) † quia reclamatio,
& reductio impedit aliquid innouari, vt speciali-
ter ad propositum nostrum dicebat Alexand. in
consilio quadragesimotertio, quia subtiliter. nu-
mero 9. libro sexto, & quòd reductione penden-
te nihil sit innouādum tradit etiam Grat. in con
18 silio 118. videtur. numero 19. libr. 2. Quarto † quia
huiusmodi reductio, dicitur esse quædam species
appellationis. ad tex. in l. non distinguemus. §. cū
quidam. ff. de arbit. quem dicit notādum Franc.
in rubric. de appell. numero quadragesimoquar-
to, & Afflict. decis. 51. item fuit dubitatum. nu-
19 mero 2. † Et quia appellationi dicitur æquipara
ri, vt dicunt omnes per dictum §. cum quidam:
Quæ æquiparatio non solum deducetur ex præ-
missis, ex quo sicut appellatio, ita etiam redu-
ctio impedit executionem, suspendit Iurisdi-
ctionem, & impedit innouari, vt suprà, ve-
20 rùm etiam, & ex aliis, † quia sicut appellatio in
dubio debet semper admitti, ad no. per glos. in ca
pitu. vt debitus. de appell. & diximus latius suprà
in hac 2. parte. capitul. 12. de attent. appellatione
pendente, in 5. ampliat. princip. numero 9. ita, &
reductio in dubio debet admitti secundum Ale-
lexand. post alios, quos allegat in consilio 139. vi-
21 so puncto. numer. 7. libro septimo, † Item sicut
appellatio tollit præsumptionem, quæ solet esse
pro sententia, ac pro Iudice, ad no. in capitu. quo
niam contra. de probat. Alciat. in tracta. præsum-
ptio. regula 3. præsumptio. 9. numero sexto. ita, &
reclamatio, & reductio tollit, & eneruat præsum
ptionem, quæ erat pro laudo, vt tradit Mil. in
verb. præsumitur pro laudo. folio 311. & eleganter
per Curt. Senior. post alios in consilio vigesimo-
tertio, incip. ego quoque. in fin. numero septimo,
& per Alexand. in dicto consilio quadragesimo-
tertio, & post Nicol. Arelaten. in addit. ad Alciat.
in dicta regula 3. præsumptione 12. post princip.
22 † Quamuis autem per supradicta firmari possit,
quòd regulariter inter appellationem, & redu-
ctionem procedat æquiparatio, est tamen aduer-
tendum, quòd ista æquiparatio, non procedit
per omnia, vt dicebat Card. in dicto capitu. expo
sita, vt eum referunt Abbas in dicto capit. quin-
tauallis. numero quadragesimoprimo, & Boër.
dicta decis. 284. sub numer. vigesimoquinto, qui li
cet id simpliciter dixerit absque eo quòd ponat
casum in quo non sint æquiparata, diuersitas ta-
men ex eo potest depræhendi, quòd appellatio
debet interponi intra decem dies: authent. ho-
die. C. de tempo. appell. reductio autem (quate-
nus sumus in arbitratore, potest peti intra 30.
annos. vt est decis. Afflict. 132. fuit dubitatum, &
est commun. opin. de qua post alios testatur Ma-
ranth. in dicta 3. parte sextæ partis principalis.
in 2. actu. numer. 112. & diximus suprà in hac 2. par
te, capitu. 12. de attent. appell. pendent. in 12. am-
pliat. quinquagesimæ limit. princip. numero 110.
23 † Similiter causa appellationis, dicetur esse se-
cunda causa, & propterea si statutum loquatur
24 de secundis causis habebit locum in ista. † Quā-
do autem essemus in reductione à laudo, tunc
causa reductionis dicitur prima causa, & non se-
cunda, & sic statutum hoc casu non procederet,
vt annotauit eleganter Bald. in consilio 169. in
primis. numero sexto, libro tertio, & consequen-
ter apparet, quòd non est inter eas per omnia fa
cta æquiparatio, cum in his duobus casibus di-
uersum sit ius statutum: regulariter autē æquipa
ratio potest admitti, & ex his fundatur supradi-
cta regula, Quæ

Ampliatvr,

Primò, vt procedat non solùm quando huius-
25 modi reductio fuit petita, † verùm etiam si si-
mus intra tempus illam petendi, quoniam hæc à
pari procedunt, secundum Socin. in consilio de-
cimoseptimo, visis. numero trigesimoquinto, li-
26 bro quarto, † quæ ampliat. singulariter est no-
tanda, si vera est; attēto quòd tempus, intra quod
talis reductio peti potest, non est decendium, se-
27 cundum aliquos, aut annus secundum alios: † sed
est spacium 30. annorum secundum magis com-
mun. opin. de qua testatur idem Socin. in consil.
104. visis, numc. 10. libr. 4.

Limitatvr,

Limitatur,
28 Primò,† quando essemus in reductione peti-
ta aduersus primam reductionem,& sententiam
29 super prima reductione latam † (potest enim à
sententia lata super reductione appellari, & ite-
rum illius reductio ad arbitrium boni viri peti
30 † secundum magis commu.opi. de qua testatur
Paris.in cons.45.satis concludenter. num.93.libr.
1.)nam hac secunda reductione pendente potest
fieri executio,vt tradit Boer.in dicta decisi. 284.
col.fin.sub numero 26.vers.quod intelligo,quod
ante eum dixit Franc. in c.dilecto.sub numer.39.
31 in fin.de appel.† Quæ limitatio licet prima facie
videatur posse admitti,tamen si diligentius con-
sideretur non videtur aliquatenus tenenda,quia
si regulariter, vt suprà dictum est, reductio ap-
pellationi ęquiparatur nō videtur posse dari bo-
na ratio diuersitatis, quare appellatio secundo
loco interposita suspendat, & impediat execu-
tionem, vt clarum est, reductio autem secundo
loco petita hunc effectum non operetur, & tan-
to magis,quia à sententia lata prima loco super
reductione non solum potest peti reductio,sed
immo ab ea potest etiam verè appellari secundũ
commu.opi.de qua suprà post Paris. Vnde pen-
dente in secunda instãtia ista causa reductionis,
multo magis debent executio, & attentata pro-
32 hiberi. † Quòd si eam tenere volueris eã limita,
& notabiliter declara vno modo, qui colligitur
ex his,quæ ponit Ioa.de Imol.in dicto consi.130.
in casu præmisso.ad fi.vt non procedat, quando
reductio,quæ secundo loco petitur, licet videa-
tur ex laudo (quod in causa primæ reductionis
fuerat confirmatum) prouenire,esset tamen su-
per diuerso capite ab eo quod fuerat in prima
reductione tractatum,vbi dat exemplum, quòd
si laudum contineat duo capita, videlicet quòd
solutio deberet fieri in duabus paghis, si huius
laudi sit petita reductio, & in causa reductionis
sit tractatum tantum de prima pagha,& quoad
hanc laudum sit confirmatum, si iterum, & se-
cundo loco huius laudi (etiam vt præfertur con-
firmati) petatur reductio quo ad secundam pa-
gham, hæc reductio licet respectu totius laudi,
videatur secundo loco petita,& secundum opin.
Boer.non deberet impedire executionem laudi,
tamen ex intentione Imolæ vbi suprà, (& bene)
impedit, & ratio est,quia quo ad secundam pa-
gham ista dicitur prima reductio, & est quid di-
uersum ab eo quod fuit tractatum in prima re-
ductione.

Secundò,ex intentione eiusdem Boer. vbi su-
33 prà limita † nisi expressè in compromisso actum
esset inter partes, quòd etiam pendente redu-
ctione,posset ad executionem laudi procedi, cũ
contractus ex conuentione legem accipiant. l.1.
§. si conuenerit. ff. deposi. & præsertim actus
compromissi,qui à libera partium voluntate de
34 pendet: † & tantum arbitri possunt, quantum
partes ipsæ eos posse voluerunt:ad text.in l.non
distinguemus.§.de officio.de arbitr.Corn.consi.
293.multa.colum.3.libr.3.tradit latius Blanc. in
tracta.de compromiss.in 6.quęstio.princip.num.
5.vers.tertio quæro.

35 Tertia ex eodem Boer.vbi suprà colligitur li
mitatio,† vt non procedat, quo ad differendum
executionem pœnæ conuentionalis in compro-
misso(si fuerit contrauentum) appositæ, quia
quo ad pœnam potest fieri executio etiam pen-
dente reductione,& licet ille non dicat,ratio po-
test esse quia is, qui petit reductionem non ne-
gat pœnam deberi,immo ex quo per petitam re
ductionem videtur contrauenire, & nō stare lau
do,videtur facto suo inducere actum per quem
pœna committatur, & in causa reductionis non
põt tractari de hmõi pœna nō soluenda,quia re-
ductio respicit laudum,& in eo contenta, pœna
autem, & Ius ad petendum pœnam superuenit
post laudum,ergo per petitam reductionem lau
36 di non debet posse retardari.† Quod ego intelli-
gerem verum,nisi etiam arbiter in laudo aliquid
pronuntiauerit super pœna,non dico conuentio
nali,quia hoc non potest,sed noua, quod vtique
potest,vt tradit Baptista à Sancto Blasio in tract.
de arbit.& arbitrator.in 2.parte.nu.69.q.87.post
Ang.& Lanfranc.de quibus ibi per eũ, nam hoc
stante quo ad istam nouam pœnam pendente re
ductione esset deneganda executio laudi.

37 Quartò,† nisi laudum cuius petitur reductio
ex forma alicuius statuti haberet executionem
paratam,quamuis enim Bal.in addit.ad Specul.
in §.vltimo.col.8. vers. sed pendente causa redu-
ctionis, quem refert ad verbum, & sequi vide-
tur Vital.in dicta clausula nil noua.recurs. pen-
dent.hunc punctum de statuto posuerit, & pro
vtraq; parte plura fundaméta fecerit:& in hanc
sententiam inclinasse tandem videatur,cùm eam
vltimo loco ponat, quòd executio impediatur,
declarando,vt per eum ibi,& nos mox dicemus.
Nihilominus magis ĩ terminis,& resolutè, quòd
hoc casu non obstante reductione laudum man-
detur executioni in casu cuiusdam statuti Ciui-
tatis Castelli,consuluit Ang.in consilio 172. Lu-
douicus.& latius idem tenet, & per multa com-
probat And.Barbat.in cons.18. clementissimum.
sub numero 7.vers. in contrarium. per tres inte-
gras colum.libr.4.quod ex eo etiam comproba
38 ri potest,† quia quãdo statutũ dat laudo execu-
tionem,is qui petit reductionem in effectu vide-
tur ab executione appellare, cum reductio sit
species appellations.l.non distinguemus.§. cum
quidam.ff.de arbit.appellatio autem ab execu-
tione regulariter non admittitur,præsertim quo
ad effectum suspensiuum, vt diximus latius su-
prà,capitu.12.de attent. appell. penden.in quin-
quagesima tertia limit.princip.numer.8.& mul-
tis seq. Quamuis autem pręcicta Ang.opi.ex pre
39 missis probabilis videatur,† illud tamen ommit-
tendum non videtur,quod aliàs in contingentia
facti fuit determinatum cõtrarium,scilicet quòd
per reductionem executio laudi retardetur, vt
attestatur magnæ lectionis & eruditionis vir at-
que etiã practicus insignis Ant. Galles.de oblig.
Camerali in 4.particula.quæstio.3. num.5.& seq.
Quod si hanc limit.& Ang.opi.quis sequi volue-
rit,illa ex intentione Bald.& Vital. vbi suprà ne-
cessario declaranda, & sublimitanda videtur,
40 † vt non procedat quando causa reductionis nō
requireret longũ tractatũ; sed incontinenti, pu-
ta infra duos menses ex forma alicuius statuti es
set terminanda,quia his concurrentibus, secun-
dum Bald.ibi esset deneganda executio, quòd si
altiorem requireret indaginem, tunc sit faciéda
executio,recepta tamen cautione, de qua in cap.
scíscitata

ſciſcitata.de in integr.reſtit.Quæ autẽ ſit vtilitas quòd non obſtante, quòd laudum mandetur executioni concedatur illius reductio, declarat eleganter Ang.in dicto conſ.in fi.

Quintò ex intentione eiuſdem Ang.in alleg.
41 conſilio 172.limita † niſi partes in compromiſſo huiuſmodi reductioni renunciaſſent, quia cum iſta verba debeant aliquid operari, regulariter ſtante renunciatione non poterit peti reductio ſecundum eum ibi,qua denegata ad propoſitum noſtrum non eſt quid conſideremus,an illa pendente dicatur attentari. Hoc autem dictum de renuntiatione ſublimita duobus modis, de qui-
42 bus ibi per eum. Primò † niſi per laudum eſſet illatum grandius grauamen, & immodica læſio, (vt ille inquit,) quia hoc caſu non obſtante renũciatione datur reductio, & conſequenter ſubin-
43 trat conſideratio attentatorum. Secundò † niſi conſtare poſſet aliquo modo de dolo arbitri
44 † quia ſtante vel dolo, vel enormi læſione datur
45 reductio non obſtante renunciatione, † etiam cum iuramento facta,vt hæc omnia habentur latè & eleganter per eum ibi.

Sextò ex intentione Io.de Imol.in conſilio 130.
46 in caſu præmiſſo.col.2.ſub numer.7.† niſi ante quam ſit petita reductio fuiſſet petita executio, quia hoc caſu reductio ſubſequens non impediret executionem antea petitam,ad no.in l.ſed ſi ante.ff.de except.quod vltra eum ex eo comprobari poteſt,quod aliàs diſtinguẽdo dicebat Paul. de Caſtr.in authentic.quæ ſupplicatio. C.de pre-
47 cib.imper.offer. in illa quæſtione,† an nullitas oppoſita impediat executionem,dum concordãdo contrarias opiniones, inquit,quòd ſi prius ſit petita executio, tunc nullitas illa non impediat, aut prius fuit intentata nullitas, & deinde
48 petita executio, & tunc impediat: † ſubdens ita ſe vidiſſe practicari:quem ſequitur Socin.in conſ. 78.ſub num.4.libr.3.Et ex diſtinctione, quã facit Rip.in l.4.§.condemnatum.col.fin.ſub nume.30.
49 ff.de re iudic. † quòd aut reſtitutio fuit principaliter ante executionem petita,& retardat executionem,Aut ante fuit petita executio,& deinde oppoſita exceptio reſtitutionis, & tunc non retardetur executio,de quo nos latius dicemus infrà,cap.18.de attent.reſtitu.in integr. pendent. num.6.verſ.Tertia quoque depræhenditur opi.
50 Quid † autẽ ſi dato laudo eo ipſo die, quo pars petiit reductionem, aduerſarius cæperit poſſeſſionem rei de qua in laudo an cenſenda ſi nulla, & attentata? & quòd cenſeatur bona videntur ſenſiſſe domini in vna Bononien. bonorum coràm D. de Rubeis. 15. Iunij. 1565. dum tenuerunt, quòd huiuſmodi poſſeſſio tanquam plena ſufficiat ad inducendam continuationem,ita, vt ſi vigore reductionis emanauerit inhibitio, & poſt inhibitionem prætendatur, quòd actus poſtea facti ſint attentati,illi tamen excuſantur ab attentatis,quaſi fuerint facti per modum continuationis poſſeſſionis ſupradicto die captæ.Et faciunt,quæ dicemus infrà, capitu. 20.de attenta. poſt inhibit.in ſecunda declarat.principali regulæ ibi poſitæ.
51 Septimò limita † niſi ſtatuto loci caueatur, quòd laudum mandetur executioni,etiam parte reclamãte,vt poſt alios ſenſiſſe videtur Grat. in conſ.34.in præſenti.ſub nume.14. verſ. nam,& hæc verba.libr.primo.
52 Octauò niſi huiuſmodi † reductio fuiſſet calumnioſè petita, quia per eam non impediretur executio:ſecundum Ruy.in conſ.7.viſis.num.4. libr.4. Pro qua facit,quod latius diximus ſuprà in hac ſecunda parte,capit.4.de attent. lit.pend. in 4.limit.princip. nume. 1. & per totam. Quòd nec tunc attentata lite pendente locum habent, quando lis fuiſſet calumnioſè inſtituta, & quòd quando etiam appellatio eſſet friuola,& iniuſta, attentata non procedũt,vt diximus latius ſuprà, capitu.vigeſimoſecundo,de attent.appellatione pendente,in ſexta limit.princip.numer.primo & ſeq.cùm ratio dictarum limitationum, quo ad litem, & appellationem, conſiderata, militet etiam,quo ad reductionem: Ex qua conſideratione(licet ex dictis in ſpecie in materia reductionis vltra præmiſſas ſeptem limitationes aliæ non dentur,) Videtur tamen quòd regula ſuprapoſita in materia reductionis pendentis, quamplures alias neceſſario recipere debeat limitationes,& maiorem partem illarum,quæ in materia attentatorum lite,vel appellatione pendente ſuprà ſuo loco enumerauimus, in quibus militat eadem ratio,quas hic fuſius non explicabimus, ſed eas tantũ remiſſiuè ad loca,vbi plenius ſunt pertractatæ,attingemus,&poſſunt eſſe infraſcriptæ,Videlicet,(& hæc erit)
53 Octaua limitatio † vt non procedat,ſi quis reductione pendente ſuam poſſeſſionem,vel ſua iura continuaret,cùm regulariter continuans non dicatur attentare iuxta ea quæ latius diximus ſuprà,capit.4. de attent.lit. pend. in 1.limit. princip,& capit.12. de attent. appellatione pendente,limit.26.princip.
54 Nonò,† quando poſſet conſiderari diuerſitas cauſarum,ſecundum ea quæ plenius poſuimus ſuprà,capit.4.de attent. lit. pend.in ſecunda limit. princip.& cap.12.de attenta.appellatione pendẽte.ſimiliter in 2.limit.princip.

Decimò, quando eſſemus iu his,quæ non ſunt de proceſſu, iuxta ea,quæ latius dicta ſunt in 5. limit.princip.de attent.appellatione pendente.

Vndecimo,quando eſſemus in his, quæ tenderent in faciliorem exitum ipſius reductionis, ſicut diximus de his,quæ tendunt in faciliorem exitum appellationis,in 4.limit.princip.de attent. appellatione pendente.

Duodecimò, quando eſſet conſcientia arbitri onerata,ſicut diximus de Iudice ibidem in 10.limit.princip.

Decimotertiò, in actu ſequſtrationis, ſecundum ea,quæ ibidem dicta ſunt in duodecima limit.princip.

Decimoquartò, quando eſſemus in his quæ etiam antea poterant fieri,vt dictum eſt ſuprà,c. 4.de attent.lit.pend.limit.11. princip. & appellatione pendente,limit.15.princip.

Decimoquintò,quando pendente reductione ſuperueniret ſuſpitio fugæ,quia tũc poſſet capi, ſicut diximus de attent.lit.pend.limit.9.& de attent.appellatione pendente.limit.31.

Decimoſextò,quando Iudex qui laudum exequeretur, ignoraret reductionem pendere & cauſam reductionis fuiſſe commiſſam, ſecundum ea:quæde Iudice appellationem ignorante diximus vbi ſuprà,in 36.limit.princip.

Decimoſeptimò

Decimoseptimò, quando essemus in actibus consecutiuis, vt suprà de attent. lit. penden. in 5. & de attent. appellatione pendente, in 40. limit. princip.

Decimooctauò, si partes, attentatis aliquo modo renuntiassent, vt vbi suprà limit. 42. & latius de attent. lite pendente. limit. 15. princip.

Decimononò, quando esset periculum in mora, de vt attent. appell. pend. 43. limit. princip.

Vigesimò, quando per reuocationem attentatorum oriretur scandalum in populo, vt in exhumatione cadaueris, ad ea quę dicta sunt de attenta. appellatione pendente, limit. 46. & de attent. lit. pend. in 13. limit. princip.

Vigesimoprimò, quando extaret consuetudo in contrarium, per ea quæ de hoc in materia appellationis dicta sunt suprà de attent. appell. penden. in 48. limit. princip.

CAP. XVII. DE ATTENTATIS nullitate pendente.

SVMMARIVM.

1 *NVLLITAS proposita an retardet executionem, & impedit aliquid ea pendente innouari.*

2 *Variæ sunt etiam inuicem pugnantes opi.*

3 *Inno. in hoc articulo an pendente nullitate executio fieri possit, tanquam sibi parum constans pro vtraque parte allegatur.*

4 *Confirmatio si petatur declarari nulla, hac nullitate pẽdente nihil est innouandum secundum Inno. & infrà nume. 15.*

5 *Litis motio super nullitate sententiæ non debet impedire illius executionem, cùm non videtur esse aliquod ius, quod id prohibeat secundum eundem Inno. & infrà nume. 18.*

6 *Sententia in curia delphinatus executioni demandatur etiam opposita, etiam incideñter illius nullitate.*

7 *Nullitas duobus modis proponi potest, videlicet principaliter, & per viam actionis, item incidenter, & per viam exceptionis.*

8 *Nullitate principaliter proposita, & illa pendente nõ permittitur innouari.*

Et hoc magis receptum esse aliqui dixerunt, infrà, num. 14. sed malè, vt infrà, nume. 22.

9 *Sententiæ nullæ, puta quia lata ex falsis allegationibus, executio non datur.*

10 *Nullitas, & appellatio videntur in hoc æquiparari, vt dum pendent non sit aliquid innouandum.*

11 *Litis pendentia super nullitate debet saltem prohibere ne iterim possit aliquid innouari etiam si ipsa nullitas ex sui natura id non impediret.*

12 *Nullitas ita deuoluit causam ad superiorem sicut iniquitas. secundum communem opi. secundum quam fuit etiam in practica obtentum.*

13 *Causa nullitatis dicitur habere effectum suspensiuum secundum aliquos, & infrà, num. 35.*

16 *Nullitas retardat executionem etiam in casu Aegidianæ, secundum aliquos.*

17 *Nullitate principaliter proposita potest ea pendente fieri executio secundum alios, & infrà, nume. 27. & nume. 60.*

19 *Executio si impediretur prætextu nullitatis principaliter propositæ, esset quodammodo dare executionem sententiæ nondum latæ, vt hic declaratur.*

20 *Sententia si non fuerit appellatione suspensa regulariter debet executioni demandari.*

21 *Iudicium decreta elusoria reddi non debent.*

22 *Sententias proferri parum est nisi etiam debitæ executioni demandentur.*

23 *Ratio quare appellatione pendente non fit executio, illa est, quia per appellationem videtur sublata præsumptio illa, quæ erat pro sententia, quòd sit iusta, & infrà numer. 44.*

24 *Nullitas proposita non tollit præsumptionem, quæ est pro sententia, quòd illa sit iusta.*

25 *Nullitas post liquidatum negocium proposita inducit præsumptionem contra proponentem, quòd causa morandæ solutionis id fecerit.*

26 *Appellatio sola si impedit executionem, ergo potest dici quòd nullitas illam non impediat.*

27 *Executio sententiæ fieri potest pendente nullitate principaliter petita. secundum docto. qui hic allegantur.*

28 *Quod procedit tam de iure ciuili, quàm canonico.*

Et videtur communiter teneri, vt infrà, numero 31. & numer. 32.

Et isti tanquam veriori, & communiori adhærendum est, vt infrà, nume. 38.

29 *Exceptio nullitatis executionem retardare solet.*

30 *Nullitatis cognitio non est præiudicialis executioni.*

33 *Nullitatis propositio propriè non inducit litis pendentiam.*

34 *Litis pendentia super nullitate non habetur multum in consideratione quoad effectum retardandæ executionis.*

35 *Nullitas non habet effectum suspensiuum, nisi de se ipsa ad se ipsam.*

36 *Iudex nullitatis articulo pendente non potest cognoscere negocium principale.*

37 *Doctor quilibet intelligendus est secundum legem, quã allegat.*

39 *Executio & alia gesta pendente nullitate principaliter proposita, an sint tanquam attentata reuocanda. Et videtur commun. opi. quòd sic, secundum aliquos, vt infrà, numer. 4[illegible].*

40 *Possessionis apprehensio facta nullitate pendente vti attentata fuit reuocata per sacrum consilium Neapolitanum.*

42 *Executio facta pendente nullitate principaliter proposita non est tanquam attẽtata in primis, & ante omnia reuocanda.*

Sed beneficio iniustitiæ lata demum sententia super nullitate, vt num. 43.

44 *Executionis actus vigore appellationis interpositæ, habet quandam correspectiuitatem cum ipsa sententia, vt eatenus illa impediatur, quatenus tollitur præsumptio, quæ erat pro ipsa sententia.*

45 *Nullitate pendente regulariter non debet aliquid innouari, & si quid attentetur, illud est ex priuilegio attentatorum reuocandum.*

46 *Ratio naturalis dictat, vt dũ de aliqua re disceptatur, non debeat aliquod præiudiciũ per alterum inferri.*

47 *Exceptio nullitatis contra sententiam opposita executionem retardare solet.*

Et ista est commu. opi. vt infrà nume. 49.

48 *Instrumentum guarentigatum non habet executionẽ paratam si principaliter agitur de illius nullitate.*

50 *Nullitas proueniens ex inobseruantia alicuius statuti retardat executionem etiam si alio statuto caueatur quòd sententiæ non obstante quocunque alio statuto executioni mandentur.*

51 *Iudici volenti exequi sententiam nullam, etiam de facto resisti potest, secundum aliquos.*

Nullitas etiam

52 *Nullitas etiam in criminalibus retardat executionem, quando illa esset irretractabilis.*
Secundum commu opi. vt nu.53.
54 *Etiam si talis nullitas altiorem requireret indaginem.*
55 *Non solùm quoad eos qui cum bannito litigabant, verùm etiam quo ad omnes alios.*
56 *Nisi nullitas calumniosè proponatur.*
57 *Vel offendens nullitate pendente bannitum ignorasset per eum fuisse intentatum Iudicium nullitatis.*
58 *Nullitatis exceptio retardat executionem, etiam si simus in possessorio secundum commu. opinio.*
Immo etiam si nullitas principaliter fuisset proposita, vt infrà num. 90.
59 *Exceptio nullitatis militat etiam aduersus sententiam Principis, illiusque executionem retardat.*
60 *Nullitate pendente potest licitè fieri executio, nec reuocatur per viam attentati quando fuit principaliter per viam actionis intentata.*
61 *Pensionarius etiam lite super nullitate pensionis pendente cogitur per executorem ad solutionem pensionis.*
62 *Declaratoria Auditoris Cameræ pro pensionibus decursis (pro quibus executiuè agebatur) lata pendente iudicio super nullitate pensionis, valida reputatur: de quo tamen latiùs infrà. num. 92. & seq.*
63 *Inhibitio emanata à Iudice nullitatis principaliter propositæ impedit executionem sententiæ.*
65 *Præsertim quando nullitas cõstat notoriè ex actis, vel incontinenti probari posset secundum aliquos.*
Licet aliqui contra, vt suprà. nu. 64.
66 *Inhibitio etiam si non sit canonica facit attentata secundum stilum modernæ Rotæ, & ratio assignatur.*
Nisi commissio sit signata cum clausula, prout de Iure, quia etiam inhibitio censetur decreta, prout de Iure, vt num. 67.
68 *Nullitatis pendentia etiam principaliter per viam tamen appellationis propositæ facit attentata, & si quid fiat venit tanquam attentatum reuocandum.*
Nisi decreta appellatione remaneat sola causa nullitatis, vt num. 69.
70 *Licet aliqui contrariam tueantur sententiam, & eandem commu. dixerint, & ita de facto semper fuisse per eos obtentum, vt infrà, num. 72.*
Alij distinguunt.
Alij verò sublimitant nisi per statu eadem sit instantia nullitatis, & appellationis, vt num. 71.
73 *Nisi nullitas per modum appellationis proposita altiorem requireret indaginem.*
74 *Attentata pendente nullitate per viam appellationis intentata non reuocantur nisi iustificata appellatione.*
75 *Nullitas etiam principaliter proposita retardat executionem, quando illa est irretractabilis.*
76 *Quando scilicet sumus in criminalibus secundum aliquos.*
77 *Licet alij, & verius etiam ad causas ciuiles hoc esse extendendum affirment.*
78 *Nullitas proueniens ex eo quia, quis dum erat absens ex rationabili causa fuit condemnatus, etiam si sit principaliter proposita retardat executionem.*
Vel ex eo quia fuisset condemnatus dolo aduersarij, vt infrà, num. 81.
79 *Bannito allegante nullitatem banni ex iusta causa non debet contra eum hac cognitione pendente aliquid innouari, nec interim offendi.*
80 *Etiam si dubitetur, an causa allegata sit iusta, quia interim debet supersederi.*
82 *Iudex executionis licet non possit pronunciare super principali videlicet executionem esse faciendam, vel non, potest tamen ad suam instructionem recipere probationes, & si inueniat aliquid, quod eum moueat debet supersedere, & causam ad superiorem remittere.*
83 *Executio retardatur dato libello super nullitate ex consuetudine quæ seruatur Florentiæ.*
84 *Præueniens proponere nullitatem impedit executionem postea propositam.*
Dummodo cum præuentione concurrant aliquæ coniecturæ, & inhibitio secundum aliquos, vt num. 85.
86 *Executio retardatur secundum ritum magnæ curiæ vicariæ in regno Neapolitano, quando proponitur nullitas decreti affirmatiui.*
87 *Nullitate pendente in curia delphinatus, & in Hispania non permittitur simpliciter fieri executionem, sed cum temperamento cautionis, de restituendo in euentum succumbentiæ.*
88 *Nullitate per modum actionis intentata potest quis dare de nullitate per modum exceptionis, quo facto retardat executionem, licet hoc non videatur omnino tutum.*
89 *Executio vigore pacti non potest fieri pendente nullitate etiam principaliter proposita instrumenti in quo adest illud pactum.*
90 *Nullitas principaliter proposita retardat executionem, quando respicit sententiam latam in possessorio.*
91 *Gesta pendente iudicio super nullitate sententiæ interlocutoriæ etiam principaliter intentata, non dicuntur attentata.*
92 *Nullitas, puta pensionis, etiam principaliter intentata facit attentata secundum aliquos quando committitur per speciale rescriptum Papæ, quasi Papa apponendo manum videatur in dubium reuocare executionem suarum literarum, licet alij contra.*
93 *Nullitatis exceptio in continenti probanda retardat executionem, & quando dicatur incontinenti probari, infrà sub num. 94. in fin.*
94 *Exceptio nullitatis requirens altiorem indaginem non retardat executionem.*
95 *Nisi executio esset irretractabilis.*
Etiam si ageretur de executione trium conformium, vt infrà, num. 98.
96 *Bannitus nullitate pendente non potest impunè offendi etiam si nullitas altiorem requireret indaginem.*
97 *Secundum commun opin.*
99 *Appellatio in possessorio in multis casibus permittitur ratione præiudicij irreparabilis remissiuè.*
100 *Nullitas etiam altiorem requirens indaginem retardat executionem, quando prouenit ex defectu Iurisdictionis.*
101 *Etiam si ageretur de executione trium conformium,*
Et etiam si quis iurasset non dicere de nullitate, vt infrà, num. 104.
Et etiam si esset puta per statutum exclusa omnis nullitas, vt infrà, num. 105.
Nisi Iudex funditus careret Iurisdictione, vt numer. 102. &
Nisi nullitas esset notoria, Vel fuisset præfixus terminus ad docendum de ea, Vel iurisdictio esset elidibilis, Vel essemus in contumacia, vt num. 105. in fin. remissiuè,
103 *Nullitas ex defectu iurisdictionis nõ potest opponi cõtra tres conformes ex eo qui a non constet de commissionis præsentatione, si de commissione constat,*

106 Nullitas etiam requirēs altiorem indaginem retardat executionem si prouenit ex eo quia sententia fuerit lata per falsas allegationes.
107 Executio si petatur ex iudicato, retardatur per exceptionem nullitatis etiam altiorem indaginem requirentis.
108 Nullitas altiorem requirens indaginem retardat executionem si opponatur à tertio.
109 Etiam trium conformium.
110 Secundum commun opin.
111 Exceptio tunc dicitur altiorem requirere indaginem, quando continet iuris subtilitatem.
112 Vel quando prolixiorem habet tractatum.
113 Nullitatis exceptio regulariter cōtra tres conformes opposita non retardat executionem.
114 Etiam incontinenti probanda.
115 Nullitas notoria ex actis resultans, an retardet executionem trium conformium remissiuè.
Et retardat secundum commu.opin.vt infrà, num.119.
116 Iudex aditus super executione licet debeat aliàs exceptionem nullitatis remittere ad eum qui tulit sententiam, si tamen nullitas colligitur ex tenore sententiæ potest ea non aliter remissa executionem denegare.
117 Secundum commun.opin.à qua non est recedendum in iudicando, aut consulendo.
118 Licet aliqui contra senserint.
120 Nullitatis exceptio etiam trium conformium executionem retardat, quando conformitas est super diuersis articulis.
121 Exceptio nullitatis non retardat executionem si Iudex suspicatur eam per calumniam proponi.
Etiam si super tali nullitate offerantur probationes in continenti, vt infrà num.126.
122 Calumniæ, & malitiæ præsumptio vbi militat contra proponentem, tunc nullitas non attenditur.
123 Executor non debet retardare executionem, quando videt malitiam per calumniam opponi, & causa morandæ executionis.
124 Appellatio quoque, & alia quælibet legitima exceptio non est admittenda, quando apparet, quod illa animo calumniandi proponitur.
125 Nullitas in dubio præsumitur proponi causa morandæ solutionis secundum aliquos.
127 Nisi constaret ex actis quia tunc videtur magis attendenda præsumptio ex actis resultans, quàm Iudicis asserentis se suspicari calumniam in proponente.
128 Exceptio nullitatis non retardat executionem, quando illi fuisset renunciatum.
129 Etiam si renuntiatio esset tacita, puta resultans ex lapsu termini ad docendum de nullitate vigore statuti præfixi.
Nisi nullitas appareret ex tenore sententiæ, vt infrà, num.133.
Vel quando nullitas causaret perplexitatem, & repugnantiam, vt infrà, num.134.
Vel nullitas causaretur dolo aduersarij, vt num.135.
Vel causaretur ab incompetentia Iudicis, vt numer. 136.
130 Terminum sibi ad aliquid, puta de nullitate docendum præfixum labi permittens censetur tacitè nullitati renunciare.
131 Ita, vt non possit amplius super huiusmodi nullitate audiri.
132 Etiam si nullitas aliàs esset notoria, & ex actis apparens.
137 Exceptio nullitatis opposita coram subdito Iudicantis regulariter non retardat executionem, cùm ille cogatur exequi.
138 Non tamē ita præcisè, vt si suspicetur nullitatem quæ proponitur esse attendendam non possit in executione supersedere, & consulere iudicantem.
139 Nullitatis causa pendente retardatur executio secundum ritum Vicariæ in regno Neapolitano vigore regiæ pragmaticæ,
Etiam per viam exceptionis propositæ, vt num.140.
141 Nullitate pendente fit executio de stilo Curiæ delphinatus, & Hispaniarum.
Data tamen cautione, vt num.142.
143 Executio prætextu nullitatis non retardatur quando statutum, vel rescriptum disponeret, quòd pendēte nullitate fiat executio.
144 Statutum, vel rescriptum, quòd nullitate pendente fiat executio, valent.
Licet dicantur exorbitantia, vt num 145.
146 Sequestratio nullitate pendente citra vitium attentati fieri potest, videlicet,
Ipsius rei si sit mobilis, vt num.147.
Vel fructuum si sit immobilis, vt num 148.
Dummodo adsit in victore suspicio dilapidationis. numer.149.
150 Nullitate super aliquo instrumento pendente potest illius vigore fieri executio quando res non est integra, & hic ponitur exemplum.
151 Nullitas etiam per modum Exceptionis) puta ex defectu mandati) opposita non retardat executionem, quando super mandato fuisset antea in causa principali discussum, & disputatum.
152 Nullitate instrumenti opposita non prohibetur quis ea pendente vti instrumento, & in illo se fundare.
153 Priuilegiatus dum disputatur de viribus priuilegij, non prohibetur vti priuilegio, quia non debet lite pendente priuari commodo possessionis.
154 Nullitate pendente possunt citra vitium attentatorum omnes illi actus explicari qui hic remissiuè citātur.
155 Executio nullitate pendente impeditur si pars contradicat, aliàs ea tacente etiam sententia nulla posset exequi.
156 Pendentia causæ nullitatis à quo tempore incipiat ad effectum attentatorum commissionis ne, an citationis remissiuè.

EX multiplici distinctione, ac variis, & diuersis declarationibus, quas dedisse apparet Iuris vtriusque interpretes huic articulo, † an scilicet nullitas proposita retardet executionem, & impediat aliquid ea pendente innouari, de quibus satis supérque habetur per Bar. Paul. de Castro, Alex. Ias. Rip. & alios recentiores, in l.4.§.cō demnatum.ff.de re iudi.& per Bar.& doct.in l.si expressim.ff.de appell.& plenissimè per canonistas in clem.1.de re Iud.& Bal.& Paul.de Cast.in authen.quæ supplicatio.C.de præcibus Imper. offer.& Vital.in tracta.de clausul.in clausula nil nouar.nullit.pend.& inter recentiores Vant.in tract.de nullit.intit.quot.& quib.mod.nullit.pro po.poss.præsertim num.26.& seqq.& Didac.pra ctic.quæst.cap.24.per totum.præsertim nume.6. & Moder.in annotat.ad Aegid.num.68.& seqq. & omnium copiosissimè Ioan.Baptist.de Asin.in praxi Iudic.§.31.cap.2.in 1.limit.regulæ ibi positæ per tot.apud quos, & authoritates innumeras interpretum, † atque etiam inuicem pugnantes opini.quisque videre poterit) euidentissimè (vt reor)

(vt reor) apparere cuique potest, quàm sit con-
trouersi iuris articulus iste, an nullitate penden-
3 te sit aliquid innouandum, † præsertim quòd in-
ter cæteros, qui sibi in hoc parum constare nisi
sunt, etiam Inno. ipse, qui vnius est opin. ante-
signanus in hoc articulo quasi contrarius hinc
inde allegari potest, siquidem ille in capitu. cum
olim. in gloss. canonicæ, circa fin. extra, de procu-
4 rator. vult, † quod si quis petat confirmationem
declarari nullam, tunc nullitate pendente nihil
sit innouandum. Idem verò in c. cum in iure pe-
5 ritus, post princip. de offic. deleg. inquit, † quòd
motio litis super nullitate sententiæ non debet
impedire illius executionem, cum non videat
esse aliquod Ius, quod id prohibeat. Cuius vl-
timi loci authoritate non solùm passim doctor.
vtuntur (ne dicam abutuntur, vt ex infrà dicen-
dis apparebit) verùm etiam super eo fundatus
6 est stilus Curiæ parlamenti delphinatus, † quòd
sententia in eo lata, etiam opposita, & incidenter
illius nullitate, executioni demandatur, vt tra-
dit Guid. Pap. decisi. 50. quia hæc curia. sub num.
2. Quæ opinionum perplexitas, ex eo etiã depræ
hendi potest, quod ea ipsa opin. quæ (per multa,
per Vant. vbi suprà allegata, quòd scilicet, nulli-
tas principaliter proposita non retardat execu-
tionem) vera, & tenenda quandoque videbatur:
hodie videtur satis reddi dubitabilis, cum habea
mus recentiores attestantes, de communi in cõ
trarium, videlicet quòd nullitas etiam principa-
liter proposita regulariter impedit lite desuper
pendente aliquid innouari, de quibus infrà pro-
ximè latiùs dicimus. Quorum omnium difficul-
tas ex eo maximè ad propositum nostrum auge
ri videtur, quòd ij ipsi qui fatentur veram esse il-
lam opinio. quòd nullitate pendente, non debet
aliquid innouari, negant, tamen si quid de facto
fuerit innouatum esse ex attentatorum priuile-
gio in primis, & ante omnia reuocandum: Vnde
vt clarè ac distinctè procedamus, duplex hic ca-
dit inspectio. Prima erit, & generalis, an regula-
riter nullitate pendente possit attentari, etiam
sententiam exequendo. Secunda an executio, &
alia nullitate pendẽte gesta sint ex priuilegio at-
tentatorum reuocanda.

7 Redeundo ad primam sciendum est, † quòd
sicut nullitas duobus modis proponi potest, vno
modo principaliter, & per viam actionis, alio
incidenter, & per viam exceptionis: ita inter vnũ,
& alterum, quoad diuersos effectus multæ, ac
considerabiles differentię constitui dicuntur, de
quibus abundè, & per Vant. vbi suprà dicto nu.
29. & seqq. & per Didac. practic. quæstio. cap. 24.
sub. num. 5. versi. est igitur non alienum. fol. 176.
quas hic latiùs non prosequitur, quia maior il-
larum pars extra propositã materiã esse videtur.
Quod verò attinet ad rem, de qua agimus, vt dif
ficultas materiæ facilius euacuetur similiter sciẽ
dum est, quòd sicuti omnes absque controuer-
sia admittere videntur, quòd quando de nullita
te datur incidenter, & per viam exceptionis sal-
tem in continenti, probandæ, declarãdo tamen,
& limitando prout per doct. in dict. §. condẽna-
tũ, & aliis locis suprà citatis, de quo, & nos mox
dicemus infrà num. 91. & seq. regulariter, & exe-
cutio videtur impediri, & aliquid innouari pro-
hibetur, attento, quòd Bart. & alij supradicti sæ-
pissimè hoc loquendi modo vtantur, quòd nul-
litate, vt præfertur proposita nihil debet innoua
ri, Ita magna profecto videtur esse inter docto.
controuersia, an quando nullitas principaliter,
& per viam actionis proponitur retardat execu-
tionem, & ea pendente impediat aliquid inno-
uari, siquidem duæ principales colliguntur fuis-
se in hoc opini. ommissis pro nunc nonnullis le-
uioribus quorundam opini. quæ in limitationi-
bus regulæ infrà ponendæ, commodè adapta-
buntur.

Prima fuit opi. quòd pendẽte nullitate prin-
cipaliter proposita Executio non fiat, & conse-
quenter, quòd non permittatur innouatio. Quæ
probatur Iure, Ratione, & Authoritate. Iure in
9 leg. si prætor. §. Marcellus. ff. de Iudi. † vbi patet,
quòd sententiæ nullæ, (quia sit lata ex falsis alle-
gationibus) non datur executio, ad quod illum
textum in variis locis expenderunt docto. maxi-
mè Ang. in dicta leg. 4. §. condemnatum, vt eum
ibidem refert, & aliis etiam auctoritatibus com-
probat Rip. numero 26. ff. de re iudi. & Vital. in
dicta clausula nil nouar. nullit. pend. sub numero
8. colum. fina. vers. fallit tamen. Item probatur in
clem. 1. de re iudi. argumentum sumendo à con-
trario sensu, vel à speciali secundum Alex. in di-
cto §. condemnatum. nume. decimoquarto. Ra-
10 tione autẽ multiplici, & Prima, † quia per docto.
videntur hæc duo æquiparari, dum dicunt, quòd
sicut pendente appellatione, sic pendente nul-
litate non est, aliquid innouandum, vt tradit
expressè Iason in l. 1. in 1. notab. C. de bon. possess.
secundum tab. vbi alios allegat. Quæ ratio ex eo
comprobatur, quod post Barto. in l. si expressim.
ff. de appel. tradit nouissimè Minsinger consil. 8.
primæ decad. incip. ad decisionem. nu. 20. quòd
11 † nullitas ita deuoluit causam ad superiorẽ sicut
iniquitas, quod etiam latiùs replicauit in consi.
47. quintæ decad. incip. factum tale. numero 21.
Quod etiam firmauit Ioan. Bapt. Ferret. in consi.
44. si Papa. in princ. lib. 1. vbi post Felyn. in capit
per tuas. colum. pen. & fin. de senten. excommun.
testatur hanc esse veram, & communem opin. &
secundum eam se aliàs obtinuisse. Secunda ra-
12 tio esse potest, † quia quatenus pendentia ipsius
nullitatis non esset tantæ potentiæ, vt causaret
attentata, negari tamen non potest, quin dum di
sceptatur, de nullitate saltem super ipsa nullitate,
tanquam causa materiali ipsius Iudicij dicatur
lis introduci, & lis pendere. Vnde hoc casu sal-
tem ex pendentia litis super nullitate, debent cẽ-
seri attentata prohibita. tot. tit. vt lit. penden. ni-
hil innou. Tertia quoque his addi potest ratio,
13 quia non videtur dubium, † quòd causa nullita-
tis dicitur habere effectum suspensiuum, vt de-
clarat Vestr. in praxi Ro. cu. lib. 8. cap. 1. nume. 11.
versicu. introducta autem causa nullitatis, quo
stante videtur subintrare argu. quod facit aliàs
Franc. loquens de appellatione, videlicet, vbi da
tur effectus suspensiuus, ibi etiam dantur atten-
tata. quo argu. vsus est ipse, in capitul. bonæ. nu-
mer. 36. de appellat. Vnde & ipsa nullitatis pen-
dentia propter effectum suspensiuum, debet cau
14 sare attentata. Authoritate hæc opin. comproba
tur, quia huius sententiæ Authores fuisse Barto.
Alexan. Paulum de Castro, & Ias. in l. g. 4. §. con-
demnatum. ff. de re iudica. refert in primis Di-

dac.practic.quæst.capitu.24.sub nume.5.fol.175. column.4.vers.quandoque principaliter agitur de nullitate, qui ob id subdit magnum verbum
14 † videlicet hoc esse magis receptum, Sed vltra eum adde, quòd eandem opin. posuit Inno.in capitu.cum olim.in gloss.canonicè.extra,de dol.
15 & contuma.† vbi voluit,quòd si petatur confirmatio actus declarari nulla, interim non debet aliquid innouari. Cuius etiam sententiæ fuit Afflict.dicta decisi.131.quidam.vbi loquitur,de nullitate principaliter proposita,& concludit quòd ea pendente non licuit parti innouare, & propterea per eum attentata esse reuocanda, quod etiam generaliter,vt suprà tetigimus, posuit etiam Iaso.in leg.1.numer.1.in 1.notab.C.de bon. possess.sec.tab.quem in id citauerunt nouissimè Moder.in annotat.ad Aegidia.numer.68.& seq. quia ibidem, numero 81.propterea concludunt
16 † quòd nullitas retardat executionem etiam in casu Aegidianæ,licet alij,quos ibi dicto numero 68.ad hoc allegabant, parum facere videantur.
17 Secunda sit opin.huic contraria, † quòd immo quando nullitas principaliter proponitur, ea pendente fieri possit executio, quæ similiter Iure,Ratione,& Auctoritate fulcitur, Iure si nō expresso saltem tacito, & de quo in leg.illam.C. de collat.argumento eorum, quæ in proposito tradit Inno.in capitul. cum in Iure.in gloss.de
18 mandato.de offic.deleg.qui dixit, † quòd non videt vbi sit hoc ius,quòd prohibeat, quòd per motionem nullitatis non fiat executio,quod dictum retulit,& secutus est Andr.Barbat.in cons. 8. incip. mihi videtur.colum.penult.sub numer. 13.versicu.& istud in terminis.libro primo.Ratione verò item multiplici.Prima est,quam post alios ponit Vant. vbi suprà dicto numero 29.
19 † quia cum nullitas in Iudicio ordinario principaliter proposita desideret sententiam, quæ effectualiter nil aliud faciet,quàm actum euacuare,& executionem impedire, si incontinenti per simplicem propositionem nullitatis executio impediretur,esset dare executionem sententiæ, nondum latæ, contra regulas Iuris communis. leg.1.C.de execut.rei Iud.cum simil. Secunda ratio ad demonstrandum quòd regulariter executio hoc casu fieri possit, illa considerari potest,
20 † quia cum regulariter ad suspendendam sententiam,& illius executionem Iura introduxerint remedium ordinarium appellationis, vt in leg.1.ff.de appellat. & capitu.1.de re iudica.cum simil.si sententia non fuit appellatione suspen-
21 sa debet regulariter mandari executioni,†ne Iudicum decreta reddantur elusoria. contra leg.si
22 prætor.ff.de Iudica. † quia parum est sententias proferri nisi etiam debitæ executioni demandētur.C.quoad consultationem.de re Iud.cum simil. Tertia,& melior iam dictis adiungi ratio potest, quia scilicet, pendente nullitate cessat omnino ratio,quare executio fieri non debeat.
23 † Ratio enim quare appellatione pendente sententiæ executio fieri non potest, vt considerat post alios per eum alleg.Alex.in dict.§.condemnatum.numer.16.illa est, quia per interpositionem appellationis videtur sublata illa præsumptio,quę regulariter solet esse pro ipsa sententia, quòd sit iusta,& ideo cessante hac præsumptione,sententia non mandatur executioni. Quæ ra-
24 tio cessat in nullitate, † quia nullitas proposita non tollit præsumptionem illam quæ erat pro sententia, immo transitus sententiæ in rem iudicatam auget tanto magis illam præsumptio-
25 nem:argum.cap.fin.de re iudic.cum simil.† Immo magis nullitas proposita post negocium liquidatum inducit præsumptionem contra proponentem, quòd causa morandæ solutionis id faciat,secundum Iacob.Butrig.quem refert,& se qui videtur Vital.in dicta clausula nil nouar.nullit.pend.sub numer.8.colum.fin.versicu.& præmissa vera,&c. Vnde non debet videri mirum si cōsiderata hac rationis cessatione diuersum ius constituitur in nullitate pendente quoad executionem,quam constituatur in appellatione pendente. Præterea,& alio argu. hæc opin.compro-
26 batur,† quia vt dicit Inno.in capitu.de cæterò, in gloss.in verb.negocio.de re iudic.sola appellatio impedit executionem:ergo nullitas non im-
27 pedit,si sola appellatio illam impedit.† Auctoritate quoque hæc opi.minimè est destituta.Eam enim originaliter tenet Inno.in dicto capit.cum in iure.in glo.de mandato.de offic. deleg.& post eum,& eius auctoritate facta est decis. Rot.quæ secundum Vant.vbi suprà est clauis totius materiæ in decisio.3.aliàs 280.licet per viam exceptionis,de except.in no.Prout,& ex eiusdem auctoritate fundatus est stilus parlamēti curiæ delphinalis,quòd pendente nullitate non retardatur executio,vt testatur Guid. Pap.in suprà alleg.decisi.50.quia curia.sub numer.2. vbi Inno. sequitur:eandem tenuerunt Barto.in diuersis locis,Alexand. Franc.similiter in diuersis locis Io. Staphil.Ant.à Canario,& Vant.dicto numer.29. vbi hos omnes latiùs, & in locis suis citat,& referendo sequitur. Eandem est secutus Ang.& Imol.in dicto §.condemnatum,quos ibidem refert,& in effectu sequitur Rip.nume.28.Eiusdem quoque sententiæ fuit Vital.in dicta clausula nil nouar.nullit.pend.in princip. vbi licet in dicto capitu.multa ex aliis referendo ponat,tamen ad propositum nostrum in princip.inquit, si quæratur, an nullitatis pendentia impediat aliquid innouari, dic quòd si principaliter intentetur non impedit executionem, &c. vbi non solùm allegat Inno.& Rot.& Ang. vbi suprà, verùm etiam eundem Ang.in leg.1.ff.nil nouar.appella-
28 tio.penden.† Eandem quoque opin.tam de iure ciuili,quàm de iure canonico procedere dixit Saly.in leg.1.nume.5.quæst.1.C.ne lic.tertio pro-uo.& eam etiam sequitur Vestr.in praxi Ro.cu. lib.8.cap.1.sub nume.7.& sub versicu.sed maius dubium.fol.137.ad fin.& Socin.in reg.132. Exceptio.sub numer.12.versi.primò limita,& Brun.in tractat.de statu.& cōstit.in verb.nullitas.in antepen. colum.versi.tertio,& hoc idem patet.fol. 184.Eandem sententiam post Inno.in dicto cap. cum in Iure,& quamplures tam antiquos,quàm recentiores secutus videtur nouissimè Io.Bapt. de Asin.in sua praxi Iudic.§.31. capit.2.in 11.ampliat.dum voluit, quòd nec litis pendentia executionem impediat,& quamuis specificè nō ponat,de litis pendentia super nullitate, tamen id colligitur ex his omnibus quæ ibi allegat,quæ in terminis nostris loquuntur,& ibidem (quosdam referendo) videtur super hoc etiam de commu. opin.te

opin.testari,licet aliter sensisse videatur ibidem
29 in 1.limit.princ.dum voluit,† quòd exceptio nullitatis executionem retardare soleat.Et pro hac opinione non parum facit, quod habetur in re-
30 collect.Peregri.2.decision.226.† quòd cognitio nullitatis nõ est præiudicialis executioni,&ideo potest simul cognosci super vtraque, nec vnius cognitio impedit cognitionem alterius, & dixit ad propositū nouissimè Aug.Bero.in cons.119.in causa monialium.col.1.sub num.1. versi.secundo nunquam.lib.3.quòd nunquã nullitas, seu restitutio in integrū principaliter petita impedit exe-
31 cutionem sententiæ,vel instrumēti,† subdens ita communiter teneri post gl.in dict.l.4.§.condemnatum. Qui omnes cū, & plures numero,& auctoritate grauiores,&saniores sint,mirū sanè vi-
32 deri potest,†quòd Didac.in cõtrariū pro prima opi.allegatus illud verbum protulerit, quòd illa prima opi.sit magis recepta, cum in rei veritate hanc secundam opi.& tanquã validioribus suffultam rationibus, & grauioribus fulcitam auctoritatibus,vti veriorem,& ausim etiam dicere communiorem amplecti,& sequi proculdubio debeamus:Præsertim quia licet in hac opi.concludatur,quòd regulariter pendēte nullitate fiat executio,non tamen negatur,quin etiã hæc regula aliquas patiatur exceptiones,& limitationes, prout quando per Iudicem nullitatis fuisset inhibitum,vel quando ageretur,de executione irretractabili,& similes,de quibus omnibus latiùs proximè nu.63.dicemus, & tenendo hanc opin. Non obstant quæ in contrarium pro prima opi. sunt adducta,quoniam respondetur,&

Ad primum,de §.Marcellus,quòd licet ibi impediat executio,illud tamen procedit ex præcedenti,& apparenti causa,prout sentit Inno.in dicto c.cum in Iure,& Rot.dicta decis.3.& doctor. in dict.§.condemnatum.qui occasione illius tex. prout facit Rip.ibi.nume.26.post Ang. formant specialiter hanc limit.quòd in casu illius l. retardetur executio, prout, & nos infrà illum casum ponemus pro limit.ad regulam infrà in hac materia constituendam.num.78.

Ad secundum videlicet ad arg. Alex.de dicta clem.1.de re iudic.per arg.sumptum à contrario sensu.Responde quòd cum ex his, quæ pro fundamento secundæ opin.adducta sunt, absurdum videatur,quòd executio hoc casu retardetur,tale.arg.non procedit,vt no.omnes in l.1.ff.de offi.eius:cui mand.est iurisdictio.

Ad tertium videlicet ad primam rationem de æquiparatione inter appellationem,& nullitatē, patet responsio ex his,quæ diximus suprà.nu.23. in 3.ratione secundæ opi.vbi (retorquēdo arg.) deduximus,quòd nõ solùm æquiparatio,sed immo in proposito,de quo agitur maxima est inter vnam,& alteram pendentiam differentia.

Ad quartum videlicet ad secūdam rationem de litis pendentia,super nullitate, Respondet negando,quòd super nullitate inducatur litis pendentia,quia secundum Bald.in authen.quæ supplicatio.C.de precibus imperat.offer. quem refert,& sequitur Vital.vbi suprà.colum.fin.nu.9.
33 † nullitatis propositio propriè non inducit litis
34 pendentiam,† & propterea idem Vital.ibi nu.5. post Ang.&Imol.ac Federic.de Sen considerat casum in quo si principaliter nullitas sit proposita illius litis pendentia opposita non retarda executionem,secus si non exceptio litis pendentiæ super nullitate,sed ipsamet exceptio nullitatis opponatur, quia tunc retardatur executio. Vnde ex his patet,quòd prætensa litis pendentia super nullitate non debet haberi multum in cõsideratione,quamuis hæc respõsio non videatur omnino tuta quoad alios actus citra executionē sententiæ nullitate pendente faciendos.

35 Ad quintum,Videlicet ad tertiã rationē† responde quòd nullitas non habet effectū suspen-
36 siuum nisi de se ipsa ad se ipsam,videlicet,† quòd pendēte cognitione articuli nullitatis, nõ potest Iudex cognoscere negocium principale,nõ autē habet vniuersaliter (sicut appellatio) effectum suspensiuū Iurisdictionis Iudicis à quo fuit pronunciatum, vt colligitur ex his, quæ ponit idem Vestr.in loco ibi citato,& Bart.per eum citatus. Vnde effectus suspensiuus, quem habet nullitas procedit respectu cognitionis, non autem executionis,& respectu eiusdem Iudicis,coram quo est causa, non autem respectu alterius,qui pronunciauit,Vnde nõ potest subintrare aliquo modo arg.Franc.in d.c.bonæ.nu.36.de appel.

Ad sextum de auctoritate eorum, qui in cõtrariū sunt allegati est aduertendum, quòd licet Didac.opinatus fuerit Bar.Alex.Paul. & Iaso.in dict.§.cōdemnatum,fuisse illius sententiæ, quòd executio impediatur, tamen in rei veritate Bart. & Ias.si rectè inspiciantur non loquuntur in casu,de quo nos agimus, quando scilicet nullitas proponitur principaliter, sed loquuntur, quando proponitur incidenter,& per viam exceptionis. Innoc.quoque per nos allegatus in dict. cap.
37 cum olim.non multum obstat, † quia cùm quilibet doctor sit intelligendus secundum legem, quam allegat,iuxta doctri.Bar.in l.non solùm.§. liberationis.ff de lib.leg. Inno.ibi ad illud suum dictum,allegat l.si prætor.ff.de Iudic.in quo tex. vt suprà tetigimus præsupponitur iusta causa retardandæ executionis:prout etiam innuit Inno. ibi dum inquit,quòd ex quo petens possessionē rerū episcopatus,non docebat de confirmatione,sed tantum, de consecratione etiam clandestinè,& obreptitiè obtenta,& quæ prætendebatur nulla,non debet sibi illa possessio dari,& consequenter permitti innouatio, cum & aliàs admittant docto.quòd etiam in casibus, in quibus nullitas solet retardare executionem hoc non procedat,quando Iudex suspicatur nullitatem calumniosè proponi,vt est not.dictum Inno.in c.cum in iure,in fine.glo.de mandāte,de offic.de leg.vt dicemus latiùs in hoc eodem capi.nu.121. in 4.limit.princip.regulæ infrà ponendæ post Inno.Abbat. Vital. Rip.& alios ibi allegatos:Afflict.quoque decis.rectè intellecta non multum obstabit,quia ille loquitur non in actu executionis sententiæ,quæ prætenditur nulla,de quo nos agimus,sed de alio attentato,Videlicet, de adeptione possessionis, & inter vnum,& alium actū aliquam constituendam esse differentiam infrà proximè apparebit.Ias.verò auctoritas.in leg.1. C.de bon.possess.sec.tab.parum fa.quia id incidenter,& quasi aliud agens protulit,præterea eius dictum est intelligendum secundum mentem Barto.quem ipse allegat in leg.·num.18.C. quando prouoc.non est necessee:qui Barto.non

loquitur de executione sententiæ facienda, vel non, sed quòd Iudex nullitatis potest attentata reuocare, quæ erit secunda inspectio secundum ea, quæ suprà proposuimus, de qua proximè dicemus. nume. 39. Allegata verò per Moder. dicto num. 68. non multum concludunt, cum Alexan. & Deci. quos ibi citant, id non dicant si rectè inspiciantur. Vnde cum per præmissa euidenter appareat, quòd allegata pro prima opin. nec iure,
38 nec ratione, & minus auctoritate subsistunt, †secundæ opin. vti veriori, & communiori omnino adhærendum censeo. Videlicet quòd proposita principaliter nulli tate sententiæ executio regulariter non retardatur, quæ erat prima inspectio in hoc articulo.

39 Secunda nunc subsequitur inspectio† an executio, & alia gesta pendente nullitate principaliter per modum actionis proposita, sint ex priuilegio attentatorum in primis, & ante omnia reuocanda. Et prima quidem fronte videtur dicendum, quòd sic: argu. eorum quæ suprà ex Afflict. dicta decis. 131. in sacro consilio Neapolitano de-
40 cisa esse retulimus, † vbi patet appræhensionem possessionis factam nullitatis causa pendente, vti attētatam fuisse reuocatam, quòd ipsum etiam, respectu actus executionis sententiæ tradit Didac. in dicto c. 24. practic. quæst. numer. 6. fol. 175. vbi in id alleg. Bartol. in leg. prima. numer. 18. C. quando prouoc. non est nec. Bartol. in authent. quæ supplicatio. C. de præcib. Imper. offer. & Ias. in l. 1. C. de bonorum possess. sec. tab. affirmans, quòd executio, & ea quæ fuissent attentata pendente huiusmodi nullitate sunt ante omnia re-
41 uocanda, † & communem sibi opin. videri attestatur Viuius commun. opin. lib. 2. opi. 197. incip. nullitas. versicu. secundus effectus. Cuius tamen
42 contrarium, † regulariter verius est, præsertim habito respectu ad executionem sententiæ, quæ prætenditur nulla, quia illa non reuocatur in primis, & ante omnia ex priuilegio attentatorum,
43 sed† demum lata sententia super nullitate, & cōsequenter beneficio iniustitiæ, potest enim Iudex nullitatis etiā hæc attentata reuocare, quod no. Rot. dicta decis. 3. aliàs 280. licet, de except. in no. & expressius Inno. in c. ex insinuatione. in glo. restitutione. de procur. Sal. in l. 1. nume. 5. C. ne liceat tert. prouoc. Bald. in authent. quæ supplicatio. C. de præcib. Imper. offer. quem refert, & in hoc sequi videtur Vital. in dicta clausula nil nouar. nullit. penden. (ita post Bald. vbi suprà intelligens, id quod dixit Inno. in dicto c. cum in Iure, de executione facienda pendente nullitate) vt intelligatur, quòd si fiat non reuocetur per viam attentati. Eiusdem opi. fuit Alex. in l. 4. §. condemnatum. num. 15. vbi huius dicti rationem ponit, & ibi quoque Rip. nume. 28. de re iudic. & idem Alexan. in cons. 2. consideratis. num. 14. lib. 3. & Franc. qui alios allegat in c. dilecto. nume. 32. vers. ex quibus omnibus tene menti, de appel. & post eum Vest. in praxi Ro. cu. lib. 8. c. 1. sub num. 7. in fi. sub vers. sed maius dubium, & iterum ca. vlt. vt lit. pend. & de attent. in princi. Ex quorum omnium authoritate planè liquido apparet, quā sit periculosa opi. Didaci, & Viuij attestatio, quā suprà primo loco retulimus. nume. 41. præsertim cum Bart. in l. 1. nu. 18. C. quando prouoc. non est necess. & Bald. in dicta authent. quæ supplicatio. contrarium sentiāt eius ad quod ipse eos citat, & Ias. nullum verbum fecerit, de reuocatione attentatorum, de qua nos agimus. Vnde etiam in hac secunda inspectione intrepidè contra eum videtur tenendum, & concludendum, quòd executio pendente nullitate principaliter proposita facta regulariter non est priuilegio attentatorum reuocanda. Quod tamen Limita, Primò, nisi sit per Iudicem nullitatis inhibitum. Secundò, nisi nullitas sit proposita per viā appellationis, vt latiùs dicetur infrà in 1. & in 2. sublimi. primæ limitationis princ. num. 61. & num. 67.

Verùm quia, & ratione, & Authoritate, de quibus suprà, in secunda opin. tam primæ, quàm secundæ inspectionis fusius tractauimus, respicere videntur dumtaxat actū executionis sentētiæ, quæ prętēditur nulla, vt scilicet, illa absque metu attentatorum fieri valeat, & si fiat nō reuocetur ex priuilegio attentatorū, nimis durum videtur, quòd ab actu particulari ipsius executionis sententiæ sit vniuersaliter inferendum ad omnes alios actus, vt si nullitate pendente illi fiant, non dicantur subiecti vitio attentatorum: Quid enim si nullitate pendente vna pars alteram spoliet, vel aliquod aliud graue præiudiciū inferat, durum quippe esset dicere, quòd Iudex nullitatis cuius fuit per hunc actum læsa maiestas, & pars quæ fuit spoliata, non posset hoc attentatum reuocare ex priuilegio attentatorū, sed cogeretur expectare finem litis, & expeditionē causæ ipsius nullitatis, quam spoliatus propter commodum possessionis, & fructus percipiendi credendū est, quòd quantùm posset in longum protraheret, præsertim quia in executione sententiæ nō videtur militare eadē ratio, quæ militat in aliis actibus, nam vt dixit Alex. in dict. §. condemnatum. nu. 16. ratio quare executio sententiæ non fit appellatione pendente, & fit nullitate pendēte est: quia per nullitatē non tollitur præsumptio, quæ erat pro sentētia, quòd esset iusta, prout tollitur
44 per appellationē. † Vnde in actu executionis eatenus ille impeditur, quatenus tollitur præsumptio, quæ erat pro sententia, & sic executionis actus habet quandā correspectiuitatē cū ipsa sentētia, quæ correspectiuitas cessat in aliis actibus, puta adeptione possessionis, & huiusmodi innouationibus, quia illi siue sententia habeat præsumptionem, de qua suprà, vel non, semper de sui natura sunt præiudiciales parti, & tēdunt in cōtemptū Iudicis, & iudicij, cuius prȩiudicij, ac cōtemptus ratiōe solēt puniri attētata, vt diximus suprà in 1. par. in præfatione, in descriptione attētati, in verb. præiudiciū. nu. 26. & verb. contēptus. nu. 27. Idcirco licet in suprà dictis opi. firmauerimus executionem nullitate pendēte non retardari, & factam non reuocari, in cōtrarium tamē esse in proposita materia regulam constituendā credimus, opportunas tamen sibi limitationes, ac declarationes accōmodādo. Et propterea latiùs etiā alios actus præter executionem sententiæ complectēdo ommissis disputationibus, Sit
45 Regvla, † quòd nullitate pendente non debet aliquid innouari, & si per viam executionis, aut aliter innouetur illud ex priuilegio attentatorum sit reuocandum, Quam ita vniuersaliter proponimus absque distinctione, an principaliter, vel incidenter nullitas deducatur, quia hæc

hæc distinctio,& illius in singulis casibus veritas infrà in limitationibus,ac declarationib⁹ opportunè applicandis apparebit.

Quæ regula probatur similiter,Iure , Ratione,& Auctoritate,Iure,in l.4. §. condemnatū.ff. de re iudic.& melius secundum Rip. in dicto §. condemnatum.num.10.in l.si prætor. §. Marcellus secundum primum intellectū.ff. de Iudiciis: dum vtrobique probatur,quòd nullitas proposita per viam executionis impedit contra proponentem innouari.Quem modum loquēdi,quòd interim nō possit innouari in diuersis casibus, de quib⁹ ibi per eos ,vtūtur etiā docto.ibi: Ratio
46 ne quoq; cōprobatur:†quia quare aliàs lite ,vel appellatione pēdēte ꝓhibetur innouari,id totū videtur fundari in ratione naturali , quæ dictat, quòd dum inter aliquos de aliqua re disceptatur,& lis est,non debeat per alterum præiudiciū inferri,vt diximus suprà cap.15.de attent.com-
47 promisso pendente. numero 58. quæ † ratio etiā in casu nullitatis pendentis militat , vt patet.Auctoritate demum & hæc regula videtur satis fulciri,ex eo quòd etiam extra casum executionis sententiæ, quæ prætenditur nulla fuit decisum in sacro consilio Neapolitano , vt est dicta singularis decisio Afflict.131.quidam,& ex eo quod
48 habetur in recollect. Chissanen.decis. 76.†quòd si principaliter agitur de nullitate instrumenti guarentigiati, tunc illud non habet executionē
49 paratam:†& ista demum videtur commu. opi. quòd nullitatis exceptio nō requirens altiorem indaginem,sed quæ incontinenti potest probari executionem impediat , de qua post alios testatur Villalob.in collect. commu. opi. litera E. numero 115.& fa.quod aliàs dicebat Io. Bapt. de Asin.in sua praxi Iudic.§.31.c.1.in 1.limit.princip. num.2.quòd exceptio nullitatis cōtra executionem opposita, executionē retardare solet.Quā regulam

Amplia,

50 Primo, vt procedat†etiam si statutum disponeret sentētias esse executioni mandandas, non obstante quocunque alio statuto,quia si proponatur nullitas resultans ex inobseruantia formæ alterius statuti,talis nullitas impedit executionē secundum Io. Andr. Paul.de Castr. & alios per Rip.allegatos in dicto §.condemnatum. num.13.

Secundò,vt in tantum sententiæ nullæ impe
51 diatur executio, † vt aliqui dixerint Iudici, seu parti,quæ executionem procuraret sententiæ nullæ manu militari,& de facto resistendum esse, & posse,vt post Barbat.& alios per eum allegatos tradit Io.Bapt.de Asin. in sua praxi Iudic.§. 31.capitulo secundo,in 1.limit.princip.nu.4.vers. rursus etiam.

Tertiò,amplia, vt regula procedat etiam in
52 criminibus,†& propterea pendente nullitate sententiæ in criminalibus non fit executio , quæ
53 contineat pœnam irretractabilem,†vt est communis opi.de qua post Ias.in §.si seruus. nu.9.l.3.ff.de acquirend. possess. testatur Boss. in tit. de nullit.aduer. sentent. numero 4. quem refert, & sequitur etiam Iul.clar.sentent. libro 5 .§. homicidium.columna.38.fol.31.vers. successiuè quæro, & iterum in §.fin.siue in sua practic. crimin.quæ. 94.vers.scias autem.Quod etiā affirmauit Blāc. in sua practi. criminali,in ea part.in qua tractat an ignorantia excuset à delicto. folio 101.numero 120.& seqq.Quæ ampliatio adhuc ampliatur,
54 vt procedat†etiam si talis nullitas altiorem re-
55 quirat indaginē,vt dicunt omnes supradicti † & insuper , vt procedat non solùm respectu illius personæ quæ cum bannito litigabat, verùm etiā quoad omnes alios , vt post Claud. de seisellio, in dicto §.si seruus,tradit Blanc.vbi suprà.numero 124.Limitatur autem hæc eadem ampliatio.
56 Primò,†vt non procedat,quando nullitas calūniosè proponeretur, vt declarant omnes suprà
57 dicti docto.†Secundò,quando offendens bannitum nullitate pendente ignorasset nullitatis iudicium fuisse per Bannitum intentatum, vt per Blanc.dicto nu.124.

Quartò amplia,vt huiusmodi nullitatis exce-
58 ptio retardet executionem,† etiam si simus in possessorio,secundum commu. opi. de qua post Curt.Iun.in cons.108. nu. 14. testatur nouissimè Baptista Villalob.in collect. cōmu. opi. litera E. nu.116.
59 Quartò,†vt exceptio nullitatis militet etiam aduersus sententiam principis,& illius executionem retardet,vt post Bald.in l.fi.C.de legibus.& Ang.in l.princeps.ff. eo. tit. & Abbat. in c. 1. de caus. poss.propriet.tradat Sigismund.Loffred.in cons.32.incip.quondam.nu.23.

Limita

Primò,(& hæc,& sequentes limit. vsque ad octauam exclusiuè respiciunt specialiter actum
60 executionis ipsius sententiæ)†vt non procedat, quando nullitas principaliter & per modū actionis fuisset proposita per ea omnia , quæ latè posuimus, & firmauimus suprà in 2. inspectione. num.17.quia tunc , & executio fieri permittitur, & facta ex priuilegio attentatorum regulariter non reuocatur, vt ibi dictum est. Quibus adde, quæ copiosè in hac materia nullitatis ponit Bursat.in cons.74.mirabitur.numero 21. & seq. præsertim numero 24. libro 1. & Angelus, Perusius, atque etiam Riminaldus qui se dicto cons.subscripserunt,vt ibi.num.85.& numero 94. & facit
61 † quod notabiliter dixit Hier. Gigas.in tractatu de pensio.qu.69.numero 4.quòd si sit commissa causa nullitatis pensionis , poterit nihilominus executor datus in literis reseruationis, lite pendente cōpellere debitorē ad pensionem soluendam stante clausula sine retardatione solutionis pensionis. Quinimmo in vna Adrien. pensionis (in qua nō aderat dicta clausula) coram D.meo Oradino 29.Maij.1562.fuit tentum quòd decla-
62 ratoria † lata per Auditorem Cameræ pro pensionibus decursis (pro quibus executiuè agebatur) pendente causa nullitatis dictæ pensionis antea vigore specialis commissionis eidem Iudici præsentatæ,fuerit valida , tum quia de nullitate non constabat in continenti , tum quia cum Iudicium vtrumque esset coram eodem Iudice, & fuisset coram eo obiectum de pendentia litis super nullitate,& ea non obstante iudex ad vlteriora processit,deueniendo ad declaratoriam videtur illam tacitè reiecisse.Quam primam limit.

Executio nullitate pēdēte licite fieri potest nec reuocatur per viā attētati, quando fuit principaliter per modū actionis intētata. Quod tredecim modis sublimitatur.

Sublimita,

63 Primò,vt non procedat, † quando Iudex nul-
64 litatis inhibuisset, †quamuis enim Rot.in dicta decision.3. aliàs 280. licet.de except.in no .& docto.allegati per Vant.in dicto tracta. de nullit.

in tit.quot,& quibus modis nullit. prop. possit. numer.29.& seq.præsertim Franc.in c.dilecto.numero 38.vers.tertio limitanda, vers.sed certè cōtrarium,qui alios,præsertim antiquos ad hoc allegat , videantur fuisse in hac opi. quòd hoc casu, quando nullitas est principaliter proposita per inhibitionem subsecutam executio non impediatur.Quod etiã expressè post Innoc.& Rotã vbi suprà firmauit Ant.de Canario in tracta. gua rentigiæ.quæst.51. quod etiam sensit Mil. in verb.Iudex merè nullitatis.fol.174. dum inquit, quòd Iudex nullitatis nō potest inhibere,ne fiat executio sententiæ, quæ transiuit in rem iudicatam,& post suprà allegatos idem tenet Io.Bapt. Ferrett.in cons.46.fuit dubitatum. numer. quarto,libro primo,& ipsemet Vant.(circumscriptis clausulis,quæ solent in huiusmodi nullitatum cōmissionibus opponi , prout est illa sine præiudicio legitimæ executionis, Vel trium conformiũ, & alia,si quid exequēdum fuerit,exequatur, Vel parito Iudicato,& similibus,per quas vis, & effectus inhibitionis post modum faciendæ eneruari dicitur)si esset simpliciter facta inhibitio plurimum de hoc dubitasse constet,dum dicit,quòd per inhibitionem forsan executio impediretur, ego tamen simpliciter tenendum esse censeo, quòd facta inhibitione executio sententiæ impediatur,vt in terminis nostris tradit Deci.in cons. 103.in causa.in princ.& clarè id etiã sensit Natta in cons.217.ægrotaui.sub numero septimo,versiculo tertio respondeo.libro primo:vbi vult primum Iudicem,de cuius sententiæ nullitate fuit etiã principaliter dictũ(prout erat in casu suo, vt patet ibi.sub numero tertio)nō posse vltra procedere,postquam à maiori Iudice fuit inhibitus, & Minsinger.sing.obser.cēt.4.decis.64. incip.sed
65 circa hoc.intelligens hoc procedere† quãdo nullitas constaret ex actis , vel incontinenti probari posset.quo casu,& Iudicem inhibere posse,Et inhibitionem retardare executionem , & ita fuisse in camera imperiali determinatum attestatur,& in materia pensionis idem firmat Gigas in tracta.de pensio,quæst.69.dum vult,quòd licet executor commissa causa nullitatis pensionis(& sic principaliter)possit lite pendente compellere debitorem ad solutionem stãte clausula sine retardatione,&c.si tamen fuit inhibitus id nō potest. Quod magis intrepidè firmare auserim,attenta
66 practica modernæ Rotæ,quæ tenet† quòd etiã si inhibitio non esset canonica(quo fundamento mouebantur Rot.& omnes docto.antiqui ex aduerso vt suprà allegati)& siue iusta sit, siue iniusta est timenda, & si sit contrauentum causat attentata,ne Iudices sub isto clipeo inhibitionis iniustæ eas contemnãt,& ea etiam ratione, quia si sumus in curia facile est adire Principem pro remedio,si verò sumus in partibus nō est aperiēda via inferioribus, vt inhibitiones negligantur, vt fuit nouissimè tentum in vna Legionen. corã Março Antonio, vt est decis.in recollect. Accorambo.53.licet Rota,& in alia Valentin.della plebe,vt est decisio in recollect.Acchill.de grass.27. attentata ex stilo sub rubr. de attent. quòd & in materia executionis faciēdæ vigore Aegidianæ constitutionis, & inhibitionis ad impediendam dictam executionem subsecutæ post Acchil. vbi suprà posuerunt etiam Moder. in annotat.ad Aegid.numero 64.Et quòd nullitate principaliter intentata si emanauerit inhibitio per eam retardetur executio,satis ex his colligitur,quæ fuerũt deducta in vna Neapolitana vndecim millium coram Robusterio. 27. Iunij. 1572. in qua fuit latissimè disputatum an eo casu inhibitio emanata vigore commissionis nullitatis,& etiam restitutionis in integrum esset moderanda,& quãuis Domini fuerint procliuiores pro moderatione,tamē ex tam longa discussione colligitur,quòd inhibitio de qua nunc agimus non est frustratoria,aut otiosa,aliàs nō fuisset necessaria tam longa discussio, & eo magis: quia præsupponitur quòd commissio de qua ibi haberet clausulam sine retardatione vlterioris executiōis,ad quã Iudex liberè ꝓcedere possit, & tamen ob solam inhibitionem fuit ibi diu dilata executio, & opus fuit deuenire ad dictã di-
67 sputationem,an illa esset moderãda.Hæc† tamē prima sublimitatio est necessaria declaranda,& intelligenda,vt non procedat quando commissio nullitatis principaliter intentatæ esse signata prout de iure,tunc enim (cùm & inhibitio eius vigore emanata censeatur etiam prout de iure decreta) nō impediret executionem,nec causaret attentatorum reuocationem,vt fuit de mente Dominorum in vna Cæsaraugustana fructuũ coram Aldobrandino 10. Nouembris 1572. in qua cum post inhibitionem Rotalem prætenderetur quandam exactionem in partibus factam fuisse attentatam) licet Domini in eadem causa sub die 20.Iunij eiusdem anni tenuissent pro attentatis,& pro illorum reuocatione dicta die 10. Nouembris instaretur)tamen fuit dictum, quòd Domini volebant quòd videretur de validitate, & iustitia mandati super cuius nullitate erat cōmissa causa, & tunc deliberabunt de attentatis, ea ratione quia cōmissio,& inhibitio erãt prout de iure,& consequenter cum de iure fieri potest executio nullitate principaliter intentata , vt firmauimus suprà,numero 17.& seqq. & nu. 60.sequitur, quòd inhibitio tanquam non canonica non debeat causare hoc casu attētata,iuxta fundamentũ quo nitebantur Rota, & Doctores antiqui vt suprà proximè diximus.
68 Secundò,sublimita, †vt non procedat quotiescunque nullitas fuisset quidem principaliter proposita,sed per viam appellationis,tunc enim quasi assumat sibi naturam ipsius appellationis executio,& omnia ea pendente gesta censentur attentata,& reuocanda veniunt,vt per tex.in capitulo exhibita.de iudic.in capitulo super quæstionum.in fi.de offi.delegati, concludit eleganter Franc.in c.dilecto. q.9.n.21.& 22.& q. 10. sub numero 32.vers.& ex his.secundum Bald. quòd tanquam vtile maximè ibi cōmendat,& post eũ & Cuma,in leg. si expressim.ff. de appell.tradit Vant.vbi suprà.numer. 34.Quibus adde Didac. practi.quæst. cap.24.sub num.6.fol.176. vers.sed & si verùm omnino foret , quod post Didac. vbi suprà etiam secuti sunt Moder. in annot.ad Aegid.numer.21.& Brunus in tracta.de statut.& cōstit.in verb.nullitas. in ante pen.colum.foli. 184. versil. tertio hoc idem patet , quòd etiam tenet Iacob.Henric.in consil. 31. cum venerabiles.numero octauo,& seqq. libr. tertio. Quã tamē sub
69 limitationem intellige,† Primò, vt procedat hoc priui

priuilegium, quoad attentata, quousque coniunctim proceditur super articulo appellationis & nullitatis, secus si deserta appellatione remanet sola nullitatis cognitio, vt eleganter declarat Vant. vbi suprà. numero 35.& sensit etiam Guid.Papæ in tracta.de appellat.quæst.82.per totam,vbi relatis diuersis opi.tãdem firmat, quòd deserta appellatione Iudex ad quem non possit
70 vltra de nullitate cognoscere. †Quod tamen nõ videtur admittere Didac.in dicto capitulo 24. columna penult. versiculo verùm vbi nullitas: vbi tenet deserta appellatione non censeri finitã instantiam ad prosequendum nullitatem: quam opi.& ipse contra alios per eum allegatos tuetur,& frequentiori docto.calculo esse approbatam in vltimis verbis affirmat,& istam commu nem præsupponit Io.de Amicis in consil. 6.numero 35.vt eum refert ,licet non sequatur Viuius commu. opi.li.secundo, opi. 197.nullitas. propè finem.Eandem opi.quòd deserta appella tione nõ censeatur nullitas deserta tenet Natta cõs.217.ægrotaui.nu.4.libro 1. Quibus adde nouissimè Minsinger.sing. obser. cent. 2. decisione
71 77.incip.vetus.†vbi circa hoc distin ctionẽ adhibet,an principaliter vel potius incidenter sit nullitas proposita,vt primo casu non censeatur deserta,in secundo verò casu secus, prout eandem distinctionem posuit idem in consil. 17. secundæ decad.incip.in hac.numero 13.& Io.de Neuizza. consilio 41. numero trigesimoseptimo , & seqq.vers.quinto principaliter, qui similiter distinguit,& Soci. post alios per eum allegatos in cons.10.insignis.sub nu.12.lib.4.vbi tamẽ limitat nisi per statutum esset eadem instãtia nullitatis, quæ est ipsius appellationis , & nouissimè idem Viuius commu.opi.libro secundo,opi.197.nullitas.in fi.vbi post Didac.vbi suprà , & aliquos, ex præallegatis,& præsertim Grãmatic. cons.ciuil. 165. dicentem se ita obtinuisse in sacro consilio Neapolitano , & Nattam dicto consilio 217.numero 3. inquit hanc sibi apparere commu. opi.
72 †& ita se de facto nuper obtinuisse. Secundò in
73 tellige†nisi talis nullitas altiorem requireret indaginem , quia tunc illa etiam per viam appellationis proposita non retardat executionem, vt sensit nouissimè Osasc.in decis. Pedemontan. 25.nu.22.vers.fallit autem .Quamuis Bart.& alij per eum allegati non loquantur in indiuiduo, quando per viam actionis,sed quando per viam exceptionis nullitas proponitur, de quo nos speciali ter dicemus infrà in 2.limitatione princip.regulæ suprà positæ.numero 91.

74 Tertiò intellige†vt ad reuocationem eorum, quæ pendente hac nullitate per viam appellationis intentatæ non deueniatur, nisi iustificata fuerit appellatio,vt adnotauimus suprà capitulo 12.de attent.appell.pẽd.in 6. ampliat.princip. in fi.nu.3.

75 Tertiò sublimita† nisi essemus in executione irretractabili ,tunc enim licet nullitas sit pro posita principaliter , & per viam actionis, non tamen permittitur executio:cum hoc casu cesset ratio,quare soleat permitti executio,quę est, quia scilicet in cognitione causæ nullitatis,si apparet executionem indebitè fuisse factam , potest retractari,vt post Bald.Franc.& alios,de quibus ibi latè tradit Vant. vbi suprà, numero 32. & fusius, & eleganter deducit, ac comprobat Rip.in dicto §.condemnatum.numero 21.quod etiam admisit Didac.practic. quæstion. capitul. 25.sub numero 2.fol.179.vers.secunda cõstat interpretatione.post Bald.in l.eum qui duas. C.de adulter.& Vital.in dicta clausula nil nouar.nul-
76 lit.p end.sub numer.4.qui †licet videatur hoc dictum restringere ad casum quando essemus in criminalibus , & capitalibus,prout etiam facit Guid.Papæ in tracta.de appellat. quæ.120.col.6.
77 vers.si autem infra decem dies. † ex intẽtione tamen cæterorum docto. in dicto §. condemnatũ, videtur hoc esse generaliter intelligendũ in qualibet executione irretractabili etiam in ciuilibus,vt hac nullitate pendẽte illa retardet: Quod suadetur quia,& aliàs in propria materia nostra attentatorum(quæ vt plurimum versatur circa causas ciuiles) ista irretractabilitas cõsideratur, quia in irretractabilibus non habet locum reuocatio attentatorum , vt est decisio Rot. 51. aliàs 379.si committatur.in fina.verb. de appellationibus in no.

78 Quartò sublimita† vt non procedat hæc prima limitatio , quando proponitur nullitas per eum,qui dum erat absens ex iusta rationabili,& necessaria causa,puta reipublicæ , vel infirmitatis,fuit condemnatus, quia talis nullitas impedit executionem,& ea pendẽte non innouatur, ad tex.in leg.si prætor.§.Marcellus.in 2. respõso. ff.de iudic.vt illum tex.intelligere videtur Inno. in dicto capitulo cum in iure.in glo. de mãdato. numero secundo, versiculo alij dicunt.de offic. deleg.quem intellectum pro responsione ad leg. si prætor.videtur secuta etiam Rot. dicta decis. 3.aliàs 280.licet in fine de except.in no.Quã sublimitationem etiam sensit Bald.in dicto authen. quæ supplicatio,quem refert,& sequitur Vital.in dicta clausula nil nouar.nullit. pend. numero secundo, dum generaliter inquit, quòd si nullitas
79 allegatur ex iusta causa nil debet innouari,†inferens propterea,quòd contra bannitum , qui ex iusta causa allegaret nullitatem sententiæ banni non debet aliquid innouari,nec interim offendi: Ampliantes illud dictum de bannito , vt proce-
80 dat† etiam si dubitaretur an causa , quæ allegatur esset iusta,quia si offeratur probatio in cõtinenti debebit interim contra bannitum supersederi,vt ibi per eos.

Quinta ex eodem §. Marcellus,in primo responso,colligitur sublimitatio , vt quòd dictum est in 1.limit.regulæ supra positæ, quòd nullitate per modum actionis, & principaliter propo-
81 sita pẽdẽte potest fieri executio, † nõ procedat, quãdo similiter nullitas proponitur per eũ , qui dũ esset absens fuit condẽnatus dolo aduersarij per falsa instrumẽta, quod ex illo textu tradidit Ang.in dicto §.cõdẽnatũ:quẽ refert, & pluribus authoritatib9 cõprobat Soci.in tracta.regularũ, regula 132.exceptio.n.4.& similiter refert Vital. in dicta clausula nil nouar. nullit.pẽd.sub nu.8. vers.fallit tamẽ.secũdũ Ang. Quẽ etiã sequit(distinguẽdo tamẽ)Rip.in dicto §.condẽnatũ.n.26. inquiens,quòd si nullitas ex tali falsitate prouenięs iuuat aliqua côiectura, retardat executio, aliàs sec9,vt latiùs ibi per eũ.Cui9 distinct. in primo capi

82 mo capite ex eo suaderi potest† quia Iudex executionis, licet ipse non possit pronunciare super principali, videlicet sententiam esse exequendã, vel non exequendam, potest tamen ad suam instructionem recipere probationes, & si inueniat aliquid, quod eum moueat ad retardandum, supersedere debet, & causam ad superiorem remittere, vt fuit notabile dictum Inno. in c. de cætero. sub nu. 2. de re iudic. qui dicit ita intelligẽdũ, & ita sonare verba dictæ l. si prętor. §. Marcellus, prout eũdem intellectum, quo ad dictum §. Marcellus, sensit etiam idem Inno. in alleg. capitulo cum in iure peritus, ex quo ibi in vers. vel expone. expressè se remittit ad no. per eum in dicto c. de cætero.

Sextò sublimita hanc primam limitationem
83 † vt non procedat de consuetudine: quæ seruatur Florentiæ, quia ibi dato libello super nullitate retardatur executio, vt dicit Paul. de Castr. (inquiens se ita practicasse) in authent. quæ supplicatio. C. de precibus imperat. offer. quæ con-
84 suetudo eo videtur fundamento † niti, quia cum proponens hoc casu nullitatem, videatur præuenire eum qui deinde prætendit executionem faciendam, tanquam prior in tempore. arg. le. qui prior. ff. de Iudi. debet impedire executionem. Pro quo dicto Paul. de Cast. adde tu Imol. (hoc de præuentione specialiter ponentem) in consil. 130. in casu præmisso. sub numero septimo. & Soci. expressè hoc tenentem in consilio 78. licet pẽdeat. sub numero quarto, versiculo secundo principaliter libro tertio, & Natta. eundem Paul. in hoc sequentem. in consilio 217. ægrotaui, ad fin. libro primo, qui generaliter hoc intelligere videtur, etiam non habita consideratione consuetudinis, de qua suprà. Et faciunt quæ de executione, quam quis præuenit diximus suprà capitulo 16. de attentat. reductio. ad arbit. bon. vir. pend. numero 46. & infrà capitul. 18. de attent. pend. restit. in integ. pet. numero 6. Quam opinionem
85 Pauli de Castr. † licet Rip. in dicto §. condemnatum. numero 28. non teneat nisi cum præuentione, concurrat etiã inhibitio, vt latiùs ibi per eũ. Quia tamen suprà, numero 63. indistinctè fuit dictum inhibitionem causare hoc casu attentatã, & opi. Paul. (quatenus loquitur de consuetudine locali Ciuitatis Florentiæ, prout etiam nos appositè loquimur in hac sublimitatione) nõ potest reprobari: propterea Rip. opinionem tenendam non censeo: præsertim quia de hac consuetudine expressè tradit etiam Deci. in cons. 103. in causa. nu. 2. post princ. eandémque post Paul. refert, licet omnino non sequatur Io. de Neuizza. in cons. 41. nu. 41.

86 Septimò sublimita† vt hæc prima limitatio, quando scilicet nullitas principaliter intentatur, possit fieri executio, non procedat secundum ritum magnæ curiæ vicariæ in regno Neapolitano, quia proposita nullitate decreti affirmatiui executio retardatur, & hoc vigore pragmaticæ regis Ferdinandi, vt attestatur expressè Afflict. decisione 356. fuit dubitatum. in princ. & per totam.

87 Octauò † sublimita, seu potius declara, vt præmissa non procedant de stilo curiæ delphinatus: & de iure regio in Hispania: in quibus locis non simpliciter permittitur fieri executio nullitate pendente, sed cum hoc temperamento, quòd instans pro executione teneatur præstare idoneam cautionem de restituendo in euentum succumbentiæ, prout de stilo delphinatus testatur Guido Pap. decisione 50. quia hæc curia. sub numero 2. versi. tamen quicquid sit de iure, & de altero stilo mentionem facit Didac. vbi suprà, capit. 25. col. 4. sub vers. huic verò conclusioni.

88 Nonò, † Nisi is, qui principaliter nullitatem intentauit, velit, deinde ad impediendam executionem de nullitate dare per modum exceptionis, quia id sibi licet, vt post Ioann. de Imol. & Alex. tradit Soci. dicto cons. 78. licet. sub numer. 4. col. 2. versi. secundo, quia licet nullitas. libro 2. & post Corn. in cons. 208. col. 2. libro 3. Alexand. in d. l. 4. §. condemnatum. numero 13. Franc. in c. dilecto. numer. 41. & ibi Præposit. numero 74. de appellat. tradit etiam nouissimè Hiero. Gabriël. in cons. 49. si sententia. numero 9. ad fin. libro 1. Quod tamen non videtur omnino tutum per id, quod aliàs dicitur, quòd nullitas semel vno modo deducta, coram eodem iudice, & ad eundem finem per alium modum deduci nõ potest, vt post Franc. in capitu. dilecto. colum. penul. de appel. & Nico. Boer. decisione 45. in princ. tradit nouissimè Bursat. in cons. 74. mirabitur. num. 27. libro 1.

Decimò ex Soci. vbi suprà, sub numer. 6. vi-
89 detur posse colligi alia limitatio, videlicet, † vt non procedat, quando lis penderet super nullitate, & inualiditate alicuius pacti, quoniam illa impedit, quo minus, quis vti possit executione concessa ex pacto, inferens, quòd cum donator in casu suo petiisset declarari donationem nullam, non potest donatarius vti pacto executiuo quòd erat in instrumento, & vigore clausulæ cõstituti capere possessionem, constituens differentiam inter excutionem vigore pacti, & vigore sentẽtiæ, vel statuti, vt latiùs ibi per eum: de quo tamen dicto valde subsistendum videtur, cũ contrarium verius videatur, vt infrà proximè in 13. limit. nu. 92.

Vndecimò & notabiliter videtur posse limi-
90 tari, vt non procedat † quando nullitas etiam principaliter proposita respiceret sententiam latam in possessorio, quoniam per huiusmodi nullitatem talis sententiæ executio venit impedienda, vt post Bald. & alios in leg. 1. C. quando prouoc. non est necess. tradit Hier. Grat. in consilio 163. requisitus. numero 41. & seqq. libro secundo, & latiùs post alios etiam de commu. opi. attestãtes diximus in tract. de appellat. in possessor. prohibit. vel permiss. in 3. declaratione regulæ ibi positæ.

Duodecimò necessario videtur sublimitan-
91 da † vt non habeat locum quando essemus in nullitate alicuius sententiæ interlocutoriæ, quoniam licet talis nullitas fuisset principaliter intentata, tamen ea pendente siquid fiat non dicitur attentatum, quia sicut appellatio ab interlocutoria regulariter non facit attentata, vt latè diximus suprà capitul. 12. de attent. appel. pendente in prima limitatione, ita pendentia nullitatis sententiæ interlocutoriæ non facit attentata, vt fuit aliàs dictum in vna Taruisina legitimitatis, & bonorum coram Reumano 10. Martij. 1553.

tij.1553.in qua cum fuisset decreta remissoria, & ab huiusmodi decreto appellatum, ac de nullitate dictum,& super huiusmodi nullitate etiam principaliter intentata fuisset specialiter commissa causa, & desuper latæ plures sententiæ,& gesta huiusmodi causa pendente prætenderentur fuisse attentata,Domini resoluerunt, quòd non essent attentata , ex eo quia decretum remissoriæ erat sententia interlocutoria, & pariter nullitas,quæ prætendebatur erat sententiæ similis.

Decimotertiò videtur posse limitari (prout quandoque per excellentes aduocatos teneri a-
92 nimaduerti) vt non procedat † quando causa nullitatis(puta pensionis) fuisset primo loco per speciale rescriptum Papæ commissa, quia illius pendentia videtur esse sufficiens ad impediendum executionem, & viam executiuam vigore litterarũ Apostolicarum pro solutione pẽsionis postmodum intentatam,ita vt declaratoria lata pendente dicta nullitate sit nulla, ea potissimum ratione,quia Papa committendo causam videtur reuocare in dubium executionem suarum litterarum reseruationis pensionis, atque ita per appositionem manus impedire omnes inferiores,quo minus possint ad executionem dictarum literarum procedere,iuxta tradita per Franc.in capitulo , vt nostrum.numero 5. de appel.Rot.decis.4.aliàs 76.postquam littera. de testib. in no. Quorum sententia corroborari potest ex his,quæ posuimus suprà capitul.10. de attentat.post auocationem causæ , post princip.numero quarto,ibidem in 3.ampliat. numero nono,dum inter cætera diximus , quòd talis appositio vim habet derogationis, & operatur etiam si sit tacita auocatio,Et tanto magis,quia in casu illo præsupponebať, quòd in iudicio executiuo fuerat oppositum de pendentia litis super nullitate dictæ pẽsionis, quæ oppositio solet reddere processum nullum,vt per multa deduximus,& declarauimus suprà capitulo de attẽtat. lite pendente in secunda limit. princip. numero 59.& multis seqq.præsertim quia commissio nullitatis(vt præsupponebatur)erat absque clausula sine retardatione solutionis pensionis , quasi Papa ommittendo illam clausulam apponere, tacitè sensisset,quòd solutio pendente causa nullitatis non fieret,& ob reformandi commoditatem(quæ est in curia)potuerat aduersarius commissionem reformare.Quamuis autem rationes prædictæ sanè validæ,& efficaces sint, tamen in contingentia facti in vna Adrianen. pensionis coram Domino meo Oradino.29.maij.1562.fuit contrarium tentum sub his verbis,videlicet Sententiam declaratoriã valere, & aliqui mouebantur,quia iudicium nullitatis tunc impediret iudicium executiuum fundatum in literis expeditis,si doceretur incontinenti de nullitate, vt per Alex.in leg.4.§.condemnatum.de re iud. & quia vtrumque iudicium fuit coram eodem iudice, & fuit obiectum de iudicio nullitatis, & eo non obstante Iudex processit ad vlteriora. Et quòd commissiones non sunt reformatæ ,hoc non est de necessitate,sed ad bene esse, & ad faciliorem expeditionem: Et licet per dominos ibi tollantur plura,quæ in contrarium suprà fuerunt adducta, ad illud tamen de apppositione manus, nec per informantes ex aduerso vidi responsum, & consequenter si commissio esset simpliciter super nullitate pensionis potius præsenti limitationi,quàm dictę resolutioni subscriberem:sed quia in casu illo præsupponebatur, quòd causa nullitatis esset commissa cognoscenda, & terminanda arbitrio iudicis,(qui allegatam pensionis nullitatem resultãtem ex eo quia quidam defectus in expediendis literis obiiciebatur maturè cognouerat)stante prædicto arbitrio resolutio prędicta videtur retinenda.

Secundo hæc regula limitatur(& hæc, & sequentes,vsque ad octauam exclusiuè respiciunt casus,in quibus nullitas proponitur per viam exceptionis) vt non procedat quando exceptio
93 nullitatis requireret altiorem indaginem† licet enim exceptio nullitatis in continenti probanda retardet executionem,vt tradit Rot. decis.3. aliàs 270.licet. de exceptio.in no.& sensit etiam Rot.decisione 2.aliàs 115. nota quòd causa.de litis contesta.in antiq. & decisio. 8.aliàs 107. nota quòd ibi.numero secundo,de restit.spoliat.in antiq.quas cum aliis citat Vant.de nullitatibus, dicto tit.quot & quibus modis. numer. 32. vbi post Alex.testatur hãc esse communem opinionem: quibus adde aliam decis. Rot. 5. aliàs 340. fuit dubitatum.sub numero 4. circa fi.de lit. contest. in no.& quamplures alios,quos vltra citatos per Vant. vbi suprà , allegat ad hoc Rip. in dicto §. condemnatum.numero secũdo,qui similiter hãc testatur commu.esse opinionem , & Grammat. in cons.suo primo,de for.iudicat.incip. in causa. numero 47. quod habetur post eius decisiones, & ex recentioribus Mandos.super reg.de annal. possess.quæstione 5.nu. quarto,vbi post Ruyn.in cons.11.viso.numero 13. libro quarto,& cons.59. quòd impediatur executio.in princ. libr.quinto, eandem dicit communem.Et similiter Hier. Gabriel.in cons.49.si sententia.nu.8. lib.1. vbi receptius esse dicit,quòd nullitas euidens, & ex eisdem actis apparens retardet executionem. Ni-
94 hilominus† quando exceptio nullitatis requireret altiorem indaginem, tunc non retardat executionem , vt dicit dicta decisio 3. aliàs 280.& Vant.vbi suprà,latiùs per Rip in dicto §. condẽnatum.numero 20. versiculo fallit quarto. attestantem hanc conclusionem communiter per doct.approbari,ac pluribus authoritatibus,ac rationibus eandem comprobantem.Quibus adde idem tenentem Ant. de Canario in tracta. de executione instrumentorum. quæstio. 51. ad fin. & Didac.practi. quæsti. capitul.25. post princip. column.3.vers. ex his apparet.& post Oldrad.in consil.106.quòd littera executoria,ad fin. Brun. in tracta.de statut. & constitut. in verb. nullitas. versiculo exceptio nullitatis, & nouissimè sequi videtur Minsinger.decisione 64.sed circa hoc.cẽtur.quarta, & post Rip. vbi suprà.Io. Bapt.de Asin. in sua praxi Iudic.§.18. capitulo septimo, per totum,vbi & Hier. Grat. allegat in consilio trigesimoquarto,numero nono,libro primo.Et similiter hanc dicit communem. Et faciunt multa,quæ post alios etiam de communi opi. attestantes ponit nouissimè Bursat.in cons.73. dominus.numero primo,& seqq. libro primo, dum in casu suo hanc opi.tuetur,quòd de iure communi nũquam per exceptionem nullitatis impediatur exe

tur executio ſententiæ niſi illa ſit notoria, & euidens, & quæ incontinenti probari poſſit: vbi etiam declarat poſt alios, quando incontinenti dicatur probari. Quæ ſecunda limitatio ſublimitatur,

95 Primò, vt non procedat,† quando executio eſſet irretractabilis, quoniam hoc caſu, etiam, quòd exceptio nullitatis requirat altiorem in-
96 daginem, attamen executionem retardat,† & propterea bannitus nullitate pendente impunè offendi non poteſt etiam ſi nullitatis cognitio
97 altiorem requireret indaginem, † vt eſt comm. opin. de qua diximus latiùs ſuprà numer. 52. in 3.
98 ampliat. huius regulæ princip. † Quod procedit etiam ſi ageretur de executione trium conformium, vt eleganter deducit, & comprobat Rip. in dicto §. condemnatum. numer. 21. & Iaſo. numero 21. quod etiam ſecutus eſt Didac. vbi ſuprà capit. 25. ſub numero 2. verſi. ſecunda conſtat interpretatio, & ſenſit etiam Vant. vbi ſuprà numero 31. qui licet loqui videatur, ibi de nullitate principaliter propoſita, vt eo etiam caſu, quãdo executio eſt irretractabilis retardetur, de quo, & nos diximus ſuprà, hoc capit. verſi. tertio ſublimita. Idem tamen, & multo magis dicendum eſt quãdo nullitas eſſet propoſita per viam exceptionis cùm frequẽtius, & facilius hoc caſu ſoleat impedire executionem, quàm quando proponitur principaliter per viam actionis, vt ex ſuprà dictis ſatis conſtat. Quæ ſublimitatio vltra ea, quæ in ſimili de præiudicio irreparabili conſiderat ibi Rip. comprobari poteſt ex multis, quæ poſuimus, & nos in d. tractatu de appel. in poſſeſſo. prohib. vel permiſſ. in 6. limitatione regul. ibi poſitæ, vbi quamplures caſus congeſ-
99 ſimus,† in quibus appellatio, quæ regulariter in poſſeſſorio ſolet denegari ratione præiudicij irreparabilis permittitur, & adde, quòd hanc ſub limitationem vltra ſuprà allegatos, tenet etiam Benedict. de Barſis in tracta. de guarentig. in 3. parte. quæſtione 21. verſicul. ſecundus caſus eſt, & Menocch. de arbit. Iudic. libro 1. q. 98. numero 7.

Secundò ſublimita ex intentione doctorum in dicto §. condemnatum, præſertim Iaſ. numero
100 19. & latiùs eiuſdem Rip. ibi. numero 23. † niſi nullitas proueniret ex defectu iuriſdictionis, quia tunc retardat executionem, etiam ſi altiorem indaginem requirat. Circa quam concluſionem, licet multa dici poſſent, quia tamẽ Rip. ibi eganter etiam per viam regulę, & ampliationum, ac limitationum eam ſubordinaſſe apparet ſufficiat lectorem ad eum remittere, & ad Vant. dicto tit. quis poſſet dicere de nullitate. numero 37. & ſeq. qui multas ad hoc authoritates cumulat, & vltra allegata per eos, Adde quòd hanc ſublimitationem tenet etiam Ruyn. in cõſ. 11. numero 13. libro quarto. & Io. Cephal. in conſ. 141. in cauſa, in fin. numero 18. libro ſecũdo, & Di-
101 dac. qui latè eam proſequitur † etiam in caſu in quo ageretur de executione trium conformium vbi ſuprà capitul. 25. numero 4. verſ. ſeptima his
102 accedit† cum diſtinctione tamẽ, quoad tres cõformes an funditus Iudex caruiſſet iuriſdictione, vel ne, vt ibi per eum citatos, cui ſententiæ ſubſcripſit etiam Burſat. in dicto conſ. 74. numero 32. lib. 1. pro qua diſtinctione fa. optime quod
103 habetur in recollect. Creſcent. 2. deciſ. 6. † quòd nullitas ex defectu Iuriſdictionis ex eo quòd nõ conſtat de commiſſionis præſentatione non poteſt opponi contra tres conformes ſi conſtat de commiſſione cauſæ, & ſic de fundamento Iuriſdictionis, eandem tenet & Felyn. in capitulo ex
104 parte. el 2. numero 12. de offic. deleg. † vbi ampliat etiam ſi iuraſſet non dicere de nullitate, quem refert, & ſequitur Brun. in dicto tracta. de ſtatu. & conſtit. in verb. excipere. folio 100. verſiculo decimo ſeptimo fallit, & Bened. de Barſis Peruſin. in tracta. Guarentig. in 3. parte princip. quæſt. 19. verſiculo quarto limita, & adde, quòd omnium latiſſimè hanc materiam nullitatis ex
105 defectu Iuriſdictionis, vt illa opponi poſſit† etiã ſi eſſet excluſa omnis nullitas, tradit nouiſſimè Antonius Gabriel. in tracta. commu. concluſ. libro ſexto, ſub rubr. de ſtatutis: concluſ. 3. vbi multa ad illam cumulat & ampliat ſeptem modis, & limitat decem: ad eum in contingentia facti recurre, cui adde Mennocch. in tracta. de arbit. Iudic. libro primo, qu. 98. numero 8. & Io. Baptiſta de Aſin. in ſua praxi Iudic. §. 32. numer. 32. per totum. Et Sigiſmund. Loffred. conſ. 20. in cauſa mota. numero 10. & nouiſſimè etiam Menocch. in conſilio 2. magni ponderis. numer. 152. libro 1. atque etiam Burſat. conſil. 74 mirabitur. num. 29. & ſeqq. libr. 1. vbi hoc dictum de nullitate proueniente ex defectu iuriſdictionis ſimiliter limitat nonnullis modis. Primò vt non procedat quando nullitas eſt notoria, vt ibi. nu. 30. Secũdò quãdo fuiſſet præfixus terminus ad docendũ de ea, vt nu. 31. Tertiò quando iuriſdictio eſſet elidibilis. vt nu. 32. Quartò quando eſſemus in contumace. vt nu. 34.

106 Tertiò ſublimita† niſi allegaretur nullitas ex eo proueniens, quòd ſententia lata eſſet per falſas allegationes. Rip. ibi. nu. 20. quem ſecutus eſt Menocch. vbi ſuprà, ſub nu. 8.

107 Quartò† niſi executio petatur ex iudicato, vt refert idem ibi. nu. 27. circa quam, & præcedẽtẽ, quia ille rectè ꝓceſſit, & verè locutus eſt, dic, vt per eum.

108 Quintò ſublimita† niſi exceptio nullitatis requirens altiorem indaginem opponeretur à
109 tertio, † etiam ad impediendum executionem trium conformium, talis enim executio retardatur reſpectu ipſius tertij etiam in caſu clem. vt calumniis. de re iudic. vt poſt Io. And. Card. Domi. Fely. & alios quamplures per eum citatos, refert Didac. practic. quæſt. cap. 15. numer. 9.
110 vbi† hanc quoque eſſe communem opinionem atteſtatur, quibus adde, quę tradit Ant. Gabriel. in tracta. commu. concluſ. lib. 2. ſub rubr. de executione rei iudic. concluſ. 1. nu. 19. vbi multos citat, ac diuerſas etiam opiniones refert: Quam tamen concluſionem de tertio ampliandam, & limitandam cenſeo his omnibus modis, quos copioſè, & eleganter proſequitur Vant. in tracta. de nullit. in tit. quis poſſ. dic. de nullit. à nu. 4. vſque ad nu. 32.

111 Declara autem hanc 2. limit.† vt tunc exceptio altiorem cenſeatur requirere indaginem, quando continet iuris ſubtilitatem ad no. per
112 glo. in leg. 3. §. ibidem ſubiungit. ff. ad exhib. † & quando prolixiorem habet tractatum ad no. in l. ille à qu o. §. de teſtamento. ff. ad trebell. vt per dicta iura tradit Io. Cephal. in conſil. 4. Illuſtriſ-

ſimus

simus.num.15.lib.1.
113 Tertiò.Regula limitatur† quando nullitatis
114 exceptio,† etiam in continenti probanda oppo
neretur contra sententias conformes,iuxta cle-
ment. primam de re iudica. quoniam hoc casu
pendente hac nullitate fit executio.Quod licet
non videatur procedere,absque aliqua difficul-
tate, vt patet ex his, quæ ponit Rip.in dicto §.
condemnatum.nu.15.& Didac.dicto cap.25.nu-
mero secundo, vers.primum igitur.& Socin.in
cons.158.visis.numero tertio,libro secundo:quia
tamen regulariter hæc limitatio vera est,& tenē
da,ex intentione omnium doctorum per suprà
dictos in dictis locis abundè cumulatorum: in
materia quoque nostra eadem admittenda vi-
detur præsertim quia si qua videtur esse diffi-
cultas:illa tollitur ex limitationibus diuersis,
quæ regulæ huius tertiæ limitationis à docto.dā
tur,quas latè,& eleganter pertractat nouissimè
Ant.Gabriel.in tracta. commu.conclusio.libro
secūdo,sub rubr.de executione rei iudica. con-
clusio.1.vbi prædictam regulam nouem modis
ampliat, & decem,& nouem limitat.Cui in eo,
quod ibi tractat in 4.ampliatione.numero octa
115 uo.vers. contrarium † an notoria nullitas ex a-
ctis resultans retardet executionem trium con-
formium,adde quòd pro opinione affirmatiua
fa.quòd post Roman.in cons 51.attentis his po-
nit Ruyn.in cons. 7.visis.numero 3.lib.4.qui vo-
116 luerunt,† quòd licet aliàs regulariter, Iudex a-
ditus super executione sententiæ debeat remit-
tere exceptionem nullitatis ad eum qui senten-
tiam tulit,tamen si nullitas percipitur notoriè
ex tenore sententiæ potest ea spreta, & non re-
missa executionem denegare, quod etiam te-
net Grat.in cons.80.& si prima facie.numer.10.
libro 2.& Stefan. Bertran.in cons.84. quamuis.
libro 1.per tot. vbi in fin.ad propositum subdit
117 quòd† ista est commu. opi.à qua in iudicando,
& consulendo non est recedendum,& And.Bar
bat.in consil.39. capio primam. columm.penult.
sub numero 8.libro 1.post Roma. in sing.238. &
latiùs in cons.21.Bene cuncta. in princ.& per to-
118 tum. libr.3.† Quamuis aliter circa hoc sensisse
videatur Minsinger.sing. obser.cent.3.decision.
69.incip. insignis quæstio.in fin.qui tradit,quòd
executor exceptionem nullitatis audire,& ad-
mittere potest,non tamen super ea pronuncia-
re,sed si cognouerit eam esse verā,vt quia nulli-
tas euidenter appareat, tunc debet causam re-
mittere ad priorem Iudicem. Et similiter,quòd
hanc opinionem affirmatiuam post multos e-
tiam per eum cumulatos secutus est Dida.in su
119 pradicto loco, † & eandem ibi dicit commu-
nem & Roland.de Vall.in consilio 29.quæritur.
num.44.libr.1.& Grammati.in cons.suo primo,
de for.iudicatis,quod habetur post eius decisio
nes incip. in causa. numero 48. & Menocch.in
tracta.de arbit.Iud. libro 2.cent.1.casu 9.nume.
2.qui etiam plures allegat. eandem tenet ipse-
met Gabriel.ibidē libr.2.de exceptionibus, con
clus.4.vbi testatur hanc esse magis commu.opi.
eandémque duobus modis declarat.Et in eo,e-
tiam,quòd ibi tractat in 2.limit.num.19.de nul-
litate à tertio proposita,adde, quòd hanc con-
clusio.de tertio fusius pertractat Vant.in tracta.
de nullit.in tit.qui dicer. poss. de nullitate , præ-
sertim.num.19. vbi appositè loquitur de tribus
conformibus,& Stefan. Aufrer.in addit.ad de-
cis.Tolos.430.in fi.& Stefan.Bertran.in cons.213.
120 multa.nu.4.lib.2.† Et quòd hæc limitatio non
procedat, quando conformitas Iudicij esset su-
per diuersis articulis tradit Port. Imol.in cons.
209.ex facto.nu.9.lib.4.
121 Quartò limitatur,† vt non procedat, quan-
do Iudex coram quo proponitur exceptio nul
litatis ad retardandam executionem ex aliqua
probabili causa suspicetur illā per calumniam,
vel causa morandę solutionis fuisse propositam:
quia tunc potest etiam pendente nullitate,ad
executionem procedere, ita expressè limitat
Rip.in dicto §.condemnatum.numer.14.vbi so-
lùm in id citat Ang.& Alex.ibi & Panorm.in c.
de cætero.de re iudic.per l.2.C.de fals.per quem
text. (vt illi addas) idem tenuit Iacob. Butrig.
quem refert Vitall.in dicta clausula nil nouar.
nullit.pendent.sub numero octauo.vers.& præ-
missa vera sunt. Quam limitationem ante hos
omnes(licet de eo mentionem non faciant)po-
suit Inno.in c.cum in Iure.in gloss.de mandato.
in fin.illius gloss. de offic. deleg. Et ex his etiam
comprobare potes, quæ ponit Vant. dicto titu.
qui dic.poss.de nullitate.numero 27.vbi in pro-
posito, de quo ibi per eum quàm pluribus au-
122 thoritatibus deducit, † quòd quando contra
proponentem militat præsumptio calumniæ,&
malitiæ, tunc nullitas non attenditur. Quibus
adde in terminis nostris de executione hoc ca-
su non retardanda, quæ ponit eleganter Ruyn.
in cons.7.visis. num.4. lib.4.vbi vult post Abba.
123 vbi suprà† quòd executor non debet retardare
executionem, quando videt exceptionem per
malitiam opponi,& causa differendæ executio-
nis,& multa ad hoc propositum calumniæ,tra-
dit Alex.in addit ad Bart. in l.defendente.nume
ro tertio,in verb. prorogandæ.ff.de authoritat.
tut. loquens tam de nullitate, quàm de restitu-
tione in integrū calumniosa, de quo & nos dice
mus infrà in cap.18. de attent. restitut.in integr.
pend.numero 54.vbi plenè tractauimus de exe-
cutione facienda, etiam pendente causa restitu-
tionis in integrum,quando contra eius petitio-
nem vrget præsumptio calumniæ.Et quòd non
124 solùm exceptio nullitatis, † sed & ipsa appella-
tio , & quælibet alia etiam aliàs legitima exce-
ptio non sit admittenda , quòd apparet, quòd
animo calumniandi illa opponitur: tradit(di-
cens illum peregrinum dictum post Innocen.in
cap.post electionem,de concess.præb.)And.Bar
bat.in cons.10.incip.mihi videtur.in princip.nu-
mero 1.lib.1.& cons.18. mihi videtur.sub num.11.
lib.1.& iterum lib. 2.cons.1. præclarè.numero 3.
vbi subdit,quòd de isto dicto faciunt festum scri
bentes ibi.Et quamuis Vitalis,vbi suprà post Ia
125 cob.But.senserit† in dubio præsumi,quòd talis
nullitas proponatur causa morandæ solutionis:
& Rip.dicto numer.14. vers.nec obstat.amplian
do dixerit , quòd præsens limitatio procedit,
126 † etiam si super tali nullitate offerantur proba
tiones in continenti: cuius opinio posset teneri,
quando contra proponentem extarent aliæ,ve-
127 hementes calumniæ pręsumptiones,† si tamen
nullitas,quę allegatur constaret ex actis,licet Iu
dex forsan diceret se pręsumere malitiam,& ca-

lumniam in proponente, attamen probabilius
videtur, quòd assertioni, & opinioni ipsius Iudi-
cis præponderet præsumptio, quæ resultat ex
actis in fauorem proponentis nullitatem, quæ
videtur excludere omnem malitiam, & calum-
niam, vt eleganter considerat Vant. vbi suprà, nu
mero vigesimooctauo, post Alexand. in consil.
282. numer. 3. lib. 6. & cons. 59. num. 17. libro quar-
to, & Deci. in consilio 8. num. 7. cùm nullitas re-
sultans ex ipsis actis à iure non negligatur, sed
immo maximè habeatur in consideratione, vt
deducit in alio proposito idem Rip. ibi. numer.
16. & nos diximus suprà proximè, numero 115. &
num. 11.

128 Quintò limita † nisi quis exceptioni nullita-
tis antea renuntiasset. Hanc limitationem post
Bald. & Ang. in l. tale pactum. §. qui prouocauit.
ff. de pact. & Inno. in c. penultim. columna fin. de
Iudic. & Franc. in dicto c. dilecto. numero cente
simodecimosexto, quæstio. 50. tradit Rip. in di-
cto §. condemnatum. num. 19. Quæ renuntiatio
non solùm potest esse expressa, de quo non vide
129 tur dubitandum, † verùm etiam sufficeret taci-
ta, puta, quando alicui præsertim vigore statuti
esset præfixus terminus ad dicendum de nullita
130 te: quoniam † si ille permittat labi terminum cē
131 setur ita suo iuri renunciare, † vt non possit am-
plius super huiusmodi nullitate audiri, vt post
alios tradit Io. Cephal. in cons. 291. existimo. nu-
mero 8. lib. 2. & consil. 202. Moniales. numero 18.
eo. lib. 2. & iterum cons. 263. dominus Marcus. nu
mero 36. lib. 2. vbi post Alex. in cons. 105. pondera
tis, columna 2. versic. quia respondeo. libro 5. am
132 pliat, vt procedat, † etiam si nullitas esset noto-
ria, & ex actis apparens, quia nihilominus la-
pso termino de ea dici non potest. Quod etiam
post Cephal. in dicto cons. 201. secutus est nouis-
simè Bursat. in consilio 73. dominus de Thedol-
dis. numero 5. libro 1. vbi simpliciter post Nattā
in consil. 120. numero 14. & 15. libro 1. hoc dictum
ampliat, vt procedat etiam si nullitas esset no-
toria. Quod ex eo plurimum confirmari potest,
quòd & nos diximus suprà cap. 12. de attent. ap-
pellatione. in 4. limitatione secundæ ampliat.
princip. numero vndecimo, quòd quando quis
appellationi renunciauit, gesta post renunciatio
nem, non dicuntur vitio attentatorum subiecta.
Vnde idem dici potest de executione, & aliis ge
stis, post quàm quis nullitati renunciasset. Quæ
conclusio, vt dicunt suprà dicti docto. & refert
etiam Fely. in c. de causis. numero duodecimo,
133 de offic. deleg. sublimitatur. Primò. † nisi nullitas
134 appareret ex tenore sententiæ. † Secundò quā-
do nullitas causaret perplexitatem, & repugnā
135 tiam. † Tertiò, quando nullitas causaretur do-
136 lo aduersarij. † Quartò quando causaretur ab
incompetentia Iudicis, quoniam his omnibus
casibus non obstante renuntiatione huiusmodi
retardatur executio, vt per Fely. vbi suprà, qui
alios allegat.

137 Sextò limita, † nisi talis nullitas per viam
exceptionis, proponeretur coram Iudice subdi
to illi qui tulit sententiam, de cuius executione
agitur, quoniam cum ille præcisè conatur exe-
qui, non tenetur regulariter admittere hanc
nullitatem (& consequenter hac nullitate pro-
posita fiet executio) vt hanc limita. posuit ex-
presse Innoc. in dicto c. cum in iure. in gloss. de
mandato. de offic. delegat. & reassumpsit Ang.
in dicto §. condemnatum, quos refert, & sequi-
tur Vital. in dicta clausula nil nouar. nullit. num.
7. Quæ tamen limitatio, vt omnes suprà dicti
138 dicunt, † non est ita strictè accipienda, vt subdi-
tus iudicantis, ita præcisè cogatur exequi, vt si
ex aliqua causa ille suspicetur verisimiliter nul-
litatem, quæ proponitur esse considerandam
non possit executionem retardare, nam stante
hac verisimili suspitione, vtique potest, ac debet
supersedere in executione, & consulere eum, qui
iudicauit, sicut è conuerso diximus suprà, nume.
121. in 4. limit. quòd quando iudex suspicatur nul-
litatem propositam esse calumniosam, potest
etiam ea pendēte innouare, & ad executionem
procedere.

139 Septimò, † fallit in regno Neapolitano vi-
gore pragmaticæ Regiæ, quæ ibi viget, quòd
pendente nullitatis causa retardatur executio,
vt docet Afflict. decisione 356. fuit dubitatum, in
princ. & nume. 2. quæ non solùm procedit, quan-
do ageretur principaliter de nullitate, quod te-
tigimus suprà nume. 86. in 7. sublimitatione pri-
140 mę limit. huius regulæ, † sed etiam quando nul-
litas esset proposita per viam exceptionis: cùm
regia pragmatica non videatur distinguere, &
in vtroque casu videatur eadem ratio, immo
maior, quando per viam exceptionis, cùm hoc
casu regulariter retardet executionem, vt appa-
ret ex not. per Barto. Ias. Rip. & docto. in dicto §.
condemnatum.

Octaua huic proxima potest adaptari li-
141 mitatio, † vt nō procedat regula de stilo curiæ
delphinatus, & Hispaniarum, vt patet ex decis.
Guido. Pap. 10. quia hæc curia. numero 2. & di-
ximus suprà in 8. sublimit. primę. limit. nu. 97. Cū
in his locis, vt ipsi attestantur, etiam quando agi
tur de nullitate per viam exceptionis solet fieri
142 executio, † data tamen cautione idonea, vt ibi
per eos, & suprà dictum est.

143 Nonò limitari posse videtur, † nisi statutum,
vel rescriptum expressè disponeret quòd pendē-
te nullitate posset deueniri ad executionem: cu-
ius limitationis vis, (ne de indubitato videatur)
in eo consistit: quia videbatur tale statutum, vel
rescriptum non valere, ex quo videntur tollere
defensionem, cum nullitas sit defensio, secūdum
Bald. in l. 1. C. de iur. & fact. ignor. in princip. ver-
siculo, & ex prædictis collige, & in l. scire opor-
144 tet. §. fin. de excusation. tut. † Quia tamen hu-
145 iusmodi statuta, & rescripta, † quāuis sint exor-
bitantia, tamen valent, propterea præsupposita
illorum validitate si opposita nullitate, & illa
pendente sententia mandaretur executioni, vti-
que executio non posset dici attentata, ex quo
lege permittente facta fuit, secundum ea, quæ la
tiùs diximus suprà cap. 12. de attent. appell. pen-
den. in 27. limit. princip. numer. secundo. Verùm
quia, vt diximus, hæc sunt exorbitantia non de-
bent largè, & indistinctè intelligi, sed strictè in-
terpretari, & propterea hæc limitatio omnes il-
las limitationes, ac declarationes recipiet, quas
ponunt docto. ad illam conclusionem, quòd pro
hibita nullitate nihilominus in multis casibus
potest nullitas opponi, quos latè, & eleganter
subordinat Vant. in dicto tit. quis poss. dic. de
nullitate.

nullitate. numero trigesimoseptimo, & multis seqq. & vltra allegata per eum hanc materiam latè quoque, & eleganter tractauit, etiam per viã regulæ, & quamplurium limitationum. Brun. in tracta. de statu. & constit. in verb. nullitas. vers. tracta. de statu. & constit. in verb. nullitas. versi. lex, & statutũ potest tollere nullitatem. fol. 183. dic, vt per eos.

Decimò limitatur (& hæc, & sequentes respiciunt etiam alios actus præter executionem sententiæ, de quo hactenus semper locuti sumus)
146 vt † non procedat in actu sequestrationis, qui etiam pendente nullitate fieri permittitur, & cõsequenter non transibit in attentatum, secundũ opi. Bal. in l. ab executore. in fi. C. quorum appel. non recip. nam si possessor reportauerit sententiam contra, & victor instet pro executione sententiæ, & victus possessor det de nullitate, licet ipse non retardet executionẽ in multis casibus, de quibus suprà, tamen nec victor impedire po-
147 terit actum sequestrationis † rei si sit mobilis
148 † & fructuum si sit immobilis, & consequenter etiam pendente nullitate datur casus, in quo citra vitium attentati deuenitur ad actum seque-
149 strationis † ex causa, puta si in victore adsit suspitio dilapidationis, ex intentione Bal. vbi suprà, quem refert, licet non omnino sequatur Fran. in dicto c. dilecto. nu. 40. de appella. & tradit etiam Vestr. in sua praxi ro. cu. lib. 8. cap. 1. de nullitate. sub nu. 8. Quæ limitatio ex his omnibus comprobari potest, quę posuimus suprà cap. 12. de attent. appel. pend. in 12. limit. princip. dum vniuersaliter, & regulariter deduximus, quòd etiam pendente appellatione, absque vitio attentatorum ad actum sequestrationis deueniri potest.

150 Vndecimò limita, vt regula procedat re † integra, & quãdo instrumentum, quod exequi petitur, nunquam antea fuisset executum, aliàs si sit instrumentum continens annuas præstationes, quæ per plures annos fuissent solutæ, si demum detur de nullitate dicti instrumenti nõ debet retardari executio, per ea, quæ diximus infrà c. seq. in 13. limit. nu. 131. & seq. quæ per omnia vendicant sibi locum etiã in nullitate super qua principaliter consulit Aug. Bero. in cons. ibi citato 119. in causa. lib. 3. quẽ sequitur nouissimè etiã Bursat. in cons. 74. mirabitur. nu. 25. lib. 1.

Duodecimò, & vtiliter limita, vt nõ proce-
151 dat, † quando de nullitate (cuius nunc ad impediendum executionem opponitur exceptio) fuisset antea in causa principali disputata, & discussa, quia tunc non retardat executionem sententiæ, puta, si opponatur nullitas, ex eo quia fuerit processum tempore feriarum vel per procuratorem non habentem sufficiens mandatũ: quoniã si antea fuisset disputatum an tempore feriarum potuisset procedi, & an mandatum esset bonum, & in executione denuo detur exceptio nullitatis antea disputatæ, illa non retardat executionem. ad l. 2. C. si ex fals. instr. & no. Bart. in l. 1. C. quando prouoc. non est nec. cuius authoritate in suprà dictis exemplis id affirmauit etiã Iacob. Henric. in cons. 38. quoniam. sub nu. 9. ver. non obstat allegata nullitas, & sub nu. 11. vers. ad idem infertur. lib. 3.

152 Decimotertio limita, vt nõ procedat, † regula quoad vsum instrumenti, & actus super cuius nullitate est iudiciũ introductum, nam licet nullitatis iudicio pendente prohibeatur fieri executio sententiæ, de cuius nullitate dicitur, secus tamen quando ageretur de nullitate instrumenti, quomodo & hoc casu pendente illius nullitate instrumẽtũ habet in hoc executionem, quòd pars potest se fundare, & illo vti: quamuis enim videretur dicendũ, quòd ex quo validitas instrumenti erat in dubium reuocata, & quodam modo etiam facultas vtendi instrumento videretur effecta litigiosa, sicut dicitur de eo, de cuius possessione dubitatur & cuius est litigiosa facta possessio qui non potest hac lite pendẽte ingredi possessionem sine vitio attentatorum, secundum Alexand. in consilio 99. columna 2. libro secũdo, & Deci. in consilio 103. circa fin. & nos etiam posuimus suprà, capit. 4. de attent. lite pendent. in 1. limitat. princ. numero 79. & seq. quæ omnia allegabantur per aduocatos in infrascripta causa: quibus magis in terminis addi potest Soci. in cõsi. 78. licet. sub nu. 6. libr. 3. de quo etiam diximus suprà in 8. sublimitatio. primæ limit. nu. 88. Contrarium tamen videtur verius, quòd immo possit quis se fundare in instruméto, quod prætenditur nullum etiam pendente iudicio nullitatis, vt in terminis instrumenti tradit Io. de amicis
153 in cons. 150. Sicut in simili dicimus † quòd dum disputatur de viribus alicuius priuilegij interim non est quis possessionis commodo priuandus. c. 1. & ibi Abb. & omnes, vt lit. pend. quæ est ratio præsentis limit. quam opi. senserunt Domini in vna Messanen. Baroniarum coram Do. meo Oradino 5. Nouembr. 1565. in qua cum dubitaretur an poss. capta per Beatricem lite pendente diceretur attentata, & ipsa ad illa excusandain ter cæteras rationes fundaret se in instrumento concordiæ, in quo erat certum capitulum, quòd possit capi poss. citra vitium attentatorum, & ex aduerso replicaretur, quòd quia super validitate, vel nullitate dicti instrumenti iam lis pendebat, & ea pendente non poterat iuuari dicto instrumento. Domini tamen dicentes in casu illo non constare de attentatis ex pluribus rationibus pro Beatrice allegatis, tacitè videntur etiã hanc admisisse.

Decimoquartò, & vltimo generaliter hæc
154 regula limitanda necessariò venit, vt † non procedat in omnibus illis casibus, quos enumeraui mus suprà cap. 16. de attẽt. reduct. ad arbit. bon. vir. pend. ab 8. limitatione vsque ad vigesimam, qui hic breuitatis causa nõ aliter repetũtur, pro ut esset, quando nullitate pendente quis faceret actum, sed tamen per modũ continuationis suæ possessionis, & aliis casibus de quibus ibi.

DECLARA similiter regulã suprà positam, Primò, vt quòd dictũ est, nullitatẽ impedire
155 sententiæ executionem, intelligatur † si à parte hoc petatur, alioquin parte tacente etiam sententia nulla posset exequi, vt post Bella. in c. ex insinuatione. nu. 4. de procurator. tradit Io. Baptista de Asin. in sua praxi Iudi. §. 31. vers. illud tamen adnotandum est.

156 Secundò, † vt quamuis pendentia causæ nullitatis dicatur incipere à tempore commissionis, nõ autẽ à tempore citationis, vt fuit aliàs tentũ in vna Vlisbon. beneficij de turribus corã Acchill. & est in recollect. eiusdem decision. 289. in

cip. in eadē. sub rub. de restitut. in integrum, attamen quoad effectū attentatorū dicta decis. non videtur tenenda, vt admonuimus etiam suprà in hac secunda parte, cap. 4. de attentatis lite pen. in præfatio. nu. 25.

Cap. XVIII. De Atten. Restitutione in integrum penden.

SVMMARIVM.

1 RESTITVTIONE in integrum pendente an possit executio fieri vel aliàs attētari plures sunt opi.

2 Prima distinguens, aut potest in continenti probari, & non fit executio, aut altiorem requirit indaginem, & tunc fit executio.

3 Sed contra hanc est communis opi. & nu. 18.

4 Secunda antiquorum similiter distinguens aut loquitur, de Iure ciuili, & nō fit executio, aut de iure canonico, & fiat, nisi adesset præsumptio calumniæ.

5 Sed nec ista videtur omnino admittenda, vt hic.

6 Tertia opinio pariter distinguēs, aut sumus in executione facta ante petitam restitutionem, & nō reuocatur, aut de executione facienda, & tunc secus.

Sed nec ista videtur cōcludēs distinctio, vt infr. nu 9. Quarta quòd indistinctè executio pendente restitutione in integrum sit prohibita, vt infrà numero 10.

7 Restitutio in integrum, & appellatio licet æquiparari soleant; æquiparatio tamen procedit inspecto tempore petitæ restitutionis ac interpositæ appellationis, non autem respectu temporis anterioris.

8 Restitutio in integrum non causat reuocationem executionis ante illius petitionem factæ.

10 Restitutione in integrum pendente regulariter prohibetur fieri executio, seu aliàs attentari.

Secundum commu. opi. vt infrà num. 16. immo, etiam magis commu. vt num. 17.

11 Restitutio videtur esse quædam species appellationis.

12 Restitutio appellationi æquiparatur, quoad hoc vt omnia remaneant in veteri statu.

13 Restitutio in integrum suspendit sententiam.

14 Et dicitur habere effectum suspensiuum.

15 Restitutio in integrum dicitur esse fauorabilior, quàm nullitas quoad impediendam executionem.

19 Restitutio in integrum etiam si altiorem requirat indaginem, executionem impedit.

20 Secundum commu. opi.

21 Nisi restitutio peteretur aduersus sententiam, siue decretum de immitendo aliquem in possessionem secundum terminos l fin. C. de edict. diu. adr. toll.

22 Restitutio petita etiam si nondum fuerit concessa, aut denegata operatur, vt interim dum discutitur, sit ab executione abstinendum.

23 Procurator si dolo desijt appellare, pōt dominus petere restitutionē, & interī nulla fieri debet executio.

24 Restitutione in integrum concessa prout de iure donec cognoscitur, an sit danda, retardanda est executio.

25 Restitutionis in integrum sola petitio nō habet vim retardandi executionē, nisi doceretur etiā de læsione.

26 Læsio non præsumitur, nisi probetur.

27 Læsionem allegare non sufficit nisi probetur.

Et ista dicitur receptior opi. vt num. 28.

29 Extremum vnum necessarium ad obtinendum restitutionem est probare læsionem, præsertim ex generali clausula, si qua mihi iusta causa videbitur: Immo & tria alia de quibus hic remissiuè.

30 Restitutio, siue iure minorum, siue iure maiorum petatur, debet plenè probari causa super qua fundatur petita restitutio.

31 Executio prætextu restitutionis in integrum non impeditur nisi fiat probatio læsionis incōtinenti, vel saltem super ea offeratur probatio.

32 Cautela datur ad impediendam executionem prætextu restitutionis, vt illam petens offerat incontinenti probationes super læsione.

33 Læsio in restitutione an sit plenè probanda, remissiuè. Magis tamen commu. opi. est quòd plena probatio requiratur. vt num. 34.

35 Præsertim si petatur restitutio aduersus tres cōformes.

36 Restitutio retardat executionem etiam si non petatur iure communi, sed de iure speciali, puta ratione minoris ætatis secundum aliquos post Bald. & Saly. sibi in hoc contrarios.

Quod tamen hic declaratur, vt num. 37.

38 Restitutio de iure cōi dari secundū aliquos & executionē retardare dicitur, quādo datur minori, & Ecclesiæ: de iure verò speciali quādo sumus in beneficialibus Quod non videtur omnino verum, vt nu. 39.

40 Restitutio in integrum non solū in ciuilibus, verū etiā, & multo magis in criminalibus retardat executionē. Etiamsi contra petentē esset aliqua calūniæ præsumptio, vt num, 41.

Dummodo de calumnia manifestè nō appareat. n. 42.

43 Bannitus pendente restitutione in integrum non potest impunè offendi.

Etiam si statutum diceret, quòd querelæ bannitorū non debeant admitti, quia nihilominus bannitus potest admitti ad restitutionem obtinendam. nu. 44.

45 Itineris arreptio, vel missio nuncij ad Papā, causa petendi restitutionem, in integrum retardat executionem, quando in loco in quo fuit lata sententia, non esset, qui posset in integrum restituere.

Idémque est in accedente ad alium superiorē, qui possit adiri per viam querelæ, & sit competens ad dandā restitutionem, vt num. 46.

47 Restitutio in integrum retardat executionem etiam si simus in possessorio, & in casu Egidianæ.

Etiam in possessorio. l. fin. C. de edict. diu. adr. toll. quando opponitur per modum exceptionis, & non requirit altiorem indaginem, vt nu. 48.

49 Restitutio in integrum etiam ad appellandum retardat executionem, remissiuè.

50 Restitutione pendente sicut contra petentem restitutionem, nihil est regulariter innouandū, ita nec contra eum, aduersus quem restitutio petitur.

51 Condēnatus cum cōfiscatione bonorū restitutus à Principe pendente processu restitutionis non recuperat bona confiscata.

52 Minor si tempore petitæ restitutionis erat locupletior, & pēdēte restitutione malitiosè desinat esse locupletior, talis innouatio sibi nocet, nō aūt suo aduersario.

53 Restitutio petita retardat executionem etiam aduersus, pariter priuilegiatum.

54 Executio facta pendente restitutione in integrum dicitur attentata, etiam si fiat vigore triū conformium & specialis commissionis cum clausula si quid exequendum fuerit exequatur.

55 Executio non retardatur per restitutionem in integrū petitam, quando contra petentem est præsumptio calumniæ, & quod id faciat animo litem prorogandi secundum aliquos.

Alij quod non præsumptio calumniæ in petente restitutionem, sed præsumptio quæ est pro sententia retardet executionem, vt nu. 56.

Alij quod stante præsumptione calumniæ fiat executio, sed cum temperamento canonis. vt nu. 57.

Calumnia

58 Calumnia in petente restitutionem in integrum vbi est manifesta,& de ea Iudici cõstat fit executio etiã nulla data cautione.
Etiam si petens restitutionem offerat se in continenti probaturum de læsione, vt nu.59.&
Etiã si vellet aduersario instãti pro executione dare cautionẽ de restituendo executionẽ in euentum quòd ipse minor obtinuerit in causa restitutionis. numer.60.
61 Calumnia in petente restitutionem in integrum vbi nõ est manifesta sed præsumpta, licet non retardetur hoc casu executio, præstatur tamen cautio, de qua in c.sciscitata.de in integr.restit.
Idem si calumnia sit,(vt alij dicunt) valeat.n.62.
Vel quia præsumptio sit pro sententia, declarando vt hic, vt nu.63.
64 Calumniæ præsumptio in petente restitutionem in integrum multis modis resultare potest, puta si contra eum sint latæ plures sententiæ, quæ trãsierint in rem iudicatam.
Etiam si tantum duæ,& multo magis si tres.n.65.
66 Præsumptio calumniæ resultat ex tribus cõformibus contra volentem illarum executionem impedire.
Et illa dicitur præsumptio Iuris,& de iure.nu.67.
68 Restitutionem petenti si fuit præfixus terminus ad docendum de narratis in commissione restitutionis si in termino nihil docuit, oritur ex hoc contra eum præsumptio calumniæ.
69 Calumniæ præsumptio in petente restitutionem resultat etiam ex qualitate personæ eius qui sententiã tulit, puta in sententia Principis.
70 Iudicis arbitrio relinquendum videtur, an contra petentem restitutionem adsit calumniæ præsumptio, Quod videtur verius.
71 Cautio per petentem restitutionem, in quo sit calumniæ præsumptio, ita demũ præstãda est si pars illã petat,
72 Vel instans pro executione iudici videretur suspectus de dilapidatione,& aliàs non soluendo.
73 Quod dicitur esse de stilo dominorum.
74 Præterquam in executione pro expensis, in qua prædicta cautio non solet desiderari.
75 Statuto sit caueatur, quòd appellatio non admittatur, nisi præstita cautione, tale statutũ intelligitur, dũ modo petatur, aliàs eius ommissio non vitiat appellationem.
76 Iuratoria cautio an sufficiat, quando aliàs idonea non reperitur remissiuè.
77 Et videtur concludendum affirmatiuè.
78 Executio facta non præstita cautione, de qua suprà, an cõualescat si postea præstatur,& videtur, quòd nõ.
79 Cautio prędicta, quãdo cõtra petẽtẽ restitutionẽ est pręsumptio calũniæ, corã quo sit præstanda remissiuè.
80 Cautione si nõ põt prouideri Iuri, & idemnitati illius, contra quẽ fit executio, illa interim nõ suspenditur.
81 Restitutio in integrum non retardat executionem, quã do petitur aduersus tres cõformes, secũdũ Bal.opi.
Quã si teres, limita, nisi sit inhibitum, vt infr n.95,
82 Etiam si essent latæ super attentatis.
Immo idẽ si sint duæ cõformes, vt infr n.85.& 94.
83 Bald.& Saly.inuicem pugnare videntur in hoc articulo, an restitutio aduersus tres conformes impediat executionem,& infr nu.87.
84 Rota quandoque Bald.quandoque Saly.opi.secuta est.
86 Bald.opi in hoc articulo, quòd restitutio aduersus tres conformes non retardet executionem, nõ semel fuit tenta in camera imperiali.
88 Executionem retardari per restitutionem petitam aduersus tres conformes secundum opi.Saly.etiã Rota tenuit cessante calumniæ præsumptione.
89 Saly.opi.intrepide est tenenda secundum aliquos.
90 Et est verior secundum alios.
91 Et sine dubio per restitutionem aduersus tres conformes retardari debet executio si offeruntur in continenti probationes super læsione secundum alios.
92 Et hanc communiorem dicere non esset temerarium.
93 Et hanc (cessante calumniæ præsumptione) cameram Imperialẽ interdum amplexã esse aliqui attestãtur.
96 Executio fieri potest etiam pendente restitutione in integrum, quando illam petenti fuisset præfixus terminus ad docendum de læsione,& in termino nihil releuans docuerit.
97 Præsertim si cõmissio restitutionis haberet clausulam, prout de iure.
98 Etiam si Iudex, cui fuerat commissa causa restitutionis, inhibuisset.
99 Inhibitio emanata vigore commissionis, si illam impetranti fuerit præfixus terminus ad docendũ de causis in commissione allegatis,& nihil docuerit, venit moderanda.
100 Restitutio in integrum aduersus decretum affirmatiuum nõ retardat executionem secundum ritum magnæ curiæ Vicariæ,& Regiæ pragmaticæ in regno Neapolitano.
101 Principis sententia est executioni mandanda, etiam si aduersus eam fuerit petita restitutio in integrum, Quicquid aliqui in cõtrariũ senserint, vt infr nu.106.
102 c sciscitata, de rest in inte. verus intellectus, remissiuè.
103 Et rationes tres assignantur huius specialitatis.
104 Præsumitur pro sententia principis.
105 Restitutio aduersus sententiam principis sapit supplicationem.
107 Restitutione aduersus principis sententiam pendente fit executio indistinctè secundum aliquos.
Etiã si sit lata per aliũ de principis mãdato, vt n.108
Dummodo non sit lata ad relationẽ alterius, quia tũc cũ appellari possit, impediretur executio, vt nu.109.
Quid autem si à principio causa cõmittatur per Principem ad referendum, deinde ipsemet Princeps eã videat, an detur appellatio? & propter hãc Papæ visionem non dari appellationem fuit in contingentia facti resolutum, vt nu.110.
111 Verior tamen est opi.quòd præstetur cautio.
112 Et ita fuit notatum in consilio Neapolitano.
113 Cautio de qua supra præstatur dummodo petatur.
114 Et sufficit iuratoria, si alia non reperiatur.
115 Et executio facta illa non præstita non conualesceret, si postmodum præstaretur.
116 Restitutio in integrum ita demum retardat executionẽ si fuit attentata, antequam esset petita executio.
117 Non tamen sufficeret sola executionis petitio secundum aliquos,& bene.
118 Etiam si fuisset à Iudice obtenta,& iam commissa.
119 Exemptio concessa subdito Iurisdictionis ordinarij pendente lite durat, etiam in iudicio restitutionis in integrum aduersus sententiam contra exemptũ latam.
120 Restitutione in integrum pendente possunt fieri nouæ probationes, nouæ confessiones, ac nouæ interrogationes.
121 Restitutio, quæ concederetur ob non factas probationes, non retardat executionem.
122 Statuto disponente, quòd contra aliquod instrumentum non possit aliquid opponi, non potest etiam restitutio in integrum peti.

Et hoc dicitur esse cautius, vt nu.123.

124 *Restitutio petita aduersus instrumentum, cōtra quod ex forma statuti nihil posset opponi non retardat executionem.*

125 *Renuncians restitutioni in integrum, si illam petat, & ea pendente fieret executio non retractaretur tanquam attentata obstante dicta renuntiatione.*

126 *Commissio restitutionis in integrum si signatur, prout de iure, nihilominus per eā regulariter retardatur executio.*

Secus si signatura addit parito iudicato, vt n.127.

128 *Clausula parito iudicato, quæ solet in beneficialibus apponi designat, vt petens restitutionem dimittat possessionem, restituat fructus, & reficiat expensas.*

129 *Lis de nouo introduci non dicitur per commissionem restitutionis in integrum habentis clausulam pro iudicato, nisi prius sit iudicato paritum.*

130 *Restitutio petita per tertium venientem pro suo interesse non impedit, quo minus ea pendente primi collitigantes possint instare pro causæ expeditione, quia illa non retardat processum.*

131 *Restitutio in integrum retardat executionem, quando res est integra secus si instrumētum aduersus quod petitur restitutio iam fuerat inceptum exequi.*

Et ponitur exemplum in instrumento, vel sententia continente annuas præstationes, vt nu.132.

Immo si is qui erat in quasi possessione percipiendi annuas præstationes prohiberetur instrumentum, vel sententiam exequi, diceretur contra eum attentari, vt nu.133.

134 *Executio vbi est irretractabilis, tunc executio non fit etiam si sumus in casu, in quo aliàs restitutione pendente posset executio fieri.*

Prout est carceratio vel tortura.nu.135.

Et hoc casu indistinctè executio retardatur secundum aliquos 136.

Vel essem⁹ in executione sentētiæ in aliquo castro inexpugnabili, & difficili ad recuperandū.nu.137.

138 *Executio in casibus, in quibus etiam pendente restitutione permittitur, fieri minimè potest, quando fuisset inhibitum per iudicem restitutionis.*

Nisi ante inhibitionem executio fuisset taliter cœpta, quòd virtualiter posset dici perfecta, quia tunc inhibitio est moderanda, vt nu 139.

140 *Restitutionis causa si sit per Papam cōmissa, inferior non potest illa pendente etiam in casibus aliàs permissis executionem facere.*

141 *Papa aduocando ad se etiam tacitè aliquam causam, censetur primo iudici, & partibus inhibere.*

142 *Antonius de Canario insignis doctor appellatur.*

EXPEDITVM alicui forsan videri potuisset, & quasi indubitatum, quòd restitutione in integrum pendente nihil debeat innouari, cum ex rubro, & nigro. C. in integr. restitu. pend. nihil nou. fiat, id expressè videatur prohibitum: verum quia non deffuerunt, qui in hoc articulo aliter senserint, vt omnis hæc materia clarius, ac facilius percipi possit, sciendum
1 est, † quòd an pendente huiusmodi restitutione possit fieri executio, & consequenter attentari, plures reperiuntur fuisse opiniones:
2 Prima fuit Bart. distinguentis † quòd aut restitutio in integrum potest in continenti probari, & tunc impediat innouari, & executionem fieri: Aut altiorem requirit indaginem, & tunc fiat executio, & consequenter innouari possit. Quam opi. in diuersis locis Bart. annotauit, vt in l. 4. §. condemnatum. sub num.3. vers. idem dicendum est si restitutio. ff. de re iudic. & in l. si prætor. §. Marcellus. num. 3. ff. de iudic. & in l. defendente. num. 3. vers. secundò nota. ff. de author. tutor. à quo (licet asserat commu. opi. in contrarium) dissidere tamen non videtur Rip. in dicto §. condemnatum. sub numero 30. Hanc videtur etiam tenere Bald. in addit. ad Specul. in tit. de restitu. in integr. §. videndum restat. in addit. incip. præscriptio statutaria. vers. minor post sententiam, & eandem post Bald. in l. vnica. C. in integr. restitu. postul. (quando essemus in executione retractabili) sequitur etiam Ant. Canar. in tracta. de executione instrumentorum. q. 21. & post Bart. in dictis locis videtur eandem tenere Boer. decis. 65. hæc quæstio. sub numer. 7. & nouissimè etiam Franc. Marc in qq. delphinalibus, decis. 249.
3 num. 2. † Verum hæc opi. in practica non obtineret, cum in contrarium sit commu. opi. de qua testatur Rip. vbi suprà, & alij de quibus dicemus infrà in prima ampliatione regulæ in hac materia constituendæ. num. 19.
4 Secunda † colligitur fuisse opi. Antiquorum, præsertim Cyn. in dicta l. vnica, vt refert Vital. in tracta. de clausul. in clausula nil nouar. restit. in integr. pend. in princ. similiter distinguentium, quòd, Aut loquimur de iure ciuili, & non fit executio: Aut de iure canonico, & tūc hoc modificatur, vt non fiat executio quando esset præsumptio calumniæ, nisi secundum terminos c. sciscitata. de integr. restit. In qua opi. videtur etiam fuisse Afflict. decis. 356. fuit dubitatum. num. 3. quod etiam posuit Bart. in tracta de differ. inter ius can. & ciuil. quem refert, & sequi videtur Pet. de Benintend. decis. 85. dubitatur. sub num. 17. quam distinctionem retulit & etiam secutus post Afflict. videtur Io. Cephal. in cons. 116. restitutio. num. 15. lib. 1.
5 Sed † nec ista opinio videtur omnino admittenda, tum quia constituit differentiam inter ius ciuile, & canonicum, quod regulariter fugiendum est. ad no. in c. cum expediat. de elect. in 6. l. 1. C. de inoff. donation. & no. Vital. in clausula nil nouar. relat. pend. num. 15. tum etiam quia non videtur vniuersalis, & quæ regulariter comprehendat multos casus, qui in hac materia considerantur.
6 Tertia † quoque deprehenditur opi. similiter distiguens, quòd Aut loquimur de executione iam facta, & per restitutionem postmodū petitā non reuocatur, vt fuit opinio Io. And. in addit. ad Specul. in tit. de supplicatione. §. differt
7 autē, † quamuis enim restitutio in integrū aliàs soleat appellationi æquiparari, vt dicemus infrà num. 11. hæc tamen æquiparatio solùm procedit inspecto tēpore petitæ restitutionis, ac interpositæ appellationis, nō autē respectu tēporis anterioris, & ideo licet appellatio interposita causaret reuocationē executiōis, vt attētatę, quādo fuit facta ante interpositā appellationē, infr. tamē decē dies datos ad appellādū, vt diximus sup. c. 11. de attētatis pēdēte tēpore ad appellā
8 dū. nu. 14 † restitutio tamē non causat reuocationem executionis ante illius petitionem factæ, vt

ctæ,vt dicit Ioann.And.in dicto loco, & sequitur
Canar.in dicto tractatu de execut. instrum. di-
cta quæst.21.circa princip. quem refert,& sequi-
tur Petr.de Benintend. in decisio. Rotæ Bono-
nien.decisio.85.dubitabatur. numero 13. Aut lo-
quimur de executione facienda post petitam re
stitutionem,& tunc regulariter, secus iuxta ter-
minos rubr.& l. vnicæ.C. in integrum restit.po-
stul.nil nouar.fiat.Quam distinctionẽ vltra præ-
allegatos tenuerunt Bened.de Barsis in tractatu
de guarentig.in 3.parte.qu.21.per totam, & post
eũ Rip.in d.§.cõdẽnatum.sub n.30.ad fi.Pro qua
plurimum faciunt in simili, quæ diximus suprà
capit. 16.de attenta.reductio. ad arbit.bon.vir.
pend.in 6.limit.reg.ibi positæ, numer.46.quòd
reductio post factam executionem intentata
executionem iam factam non reuocat, quod
etiam in nullitate pendente procedere ibi dixi-
9 mus.† Sed & hæc opinio licet sit vera in se non
multum tamen facit, ad id, de quo nos princi-
paliter tractamus, agimus enim de gestis pen-
dente restitutione in integrum, an illa dicantur
attentata, & consequenter de gestis à die pen-
dẽtiæ ipsius restitutionis,nõ autem habito respe
ctu,ad tempus ante postulatam restitutionem,
quòd in hac opinione plurimum videtur haberi
in consideratione.Vnde alia &
10 Quarta sit opinio †quod pendente restitutio-
ne in integrum indistinctè impediatur executio
regulariter,& consequenter prohibeatur atten-
tari,secundum quam,tanquam veriorem,& ma-
teriæ, ac conclusionibus, ac limitationibus ad
eam applicandis,magis commodam, ommissis
disputationibus est constituenda

REGVLA,quæ probatur Iure, Ratione,& Au
thoritate:Iure scilicet in alleg.l. vnica,&ibi glo.
& omnes C.in integr.restit.postul.nihil no.fiat.
& in l.si causa cognita.C.de transactio.& in l.de
fendente,&ibi Bart.ff.de auth.tut.Ratione au-
11 tem triplici,Prima†quia scilicet restitutio vide
tur esse quædam species appellationis, quod
enim maiores appellationis remedio idem mi-
nores ætatis beneficio consequuntur,inquit Iu
risconsultus in l.præses.ff.de minor.quem tex.
ad hoc citauit Ias.in dicto §.condemnatum. nu
12 mero 27.† & appellationi restitutionem æquipa
rari,& cum appellatione similitudinem habere
ad effectum,vt omnia remaneant in veteri sta-
tu tradit post Bald. in authent. quæ supplicatio.
C.de præcibus imper.offer.Vital.in dicto tracta
de clausul.in clausula nil nouar.restit.in integr.
pendente.nume. 7. & quòd sicut appellatio ,ita
&restitutio in integrum executionem impediat,
tradit etiam Soci.in consilio 109.præstantissime.
13 numero 2.libro 4.Secunda ratio sit † quia scili-
cet restitutio suspendit sententiam , vt dicebat
Bald.in allegata l.si causa cognita,quem refert,
& sequitur Vitalis, vbi suprà. numero 6.quod
expressè post Bald.in l.2.C.si ex falsis instrumẽt.
tradit Pet.de Benintend.in dicta decis.85.sub nu
14 mero 15.† vbi dicit restitutionem in integrum
habere etiam hunc effectum suspensiuum , qui-
bus adde Bald. idem expressè tenentem in tit.
quando mil.inuest.pet.deb.c. sancimus. sub nu.
2.vers.& nota quòd tria sunt,vbi vult,quòd tria
sunt,quæ habent iurisdictionem suspendere,vi-
delicet appellatio,relatio, & restitutio:si igitur
restitutio operatur effectum suspensiuum,ergo
etiam debet causare attentata,ex intentione
Franc.qui hoc argumento vtitur in c. bonæ. nu
15 mero 36.de appellat.Tertia sit ratio† quia re-
stitutio in integr.quoad impediendum execu
tionem dicitur esse fauorabilior,quàm nullitas,
vt tradit notab.Mil.in verb.executio trium sen-
tentiarum.in princ. & versus finem. fol. 127.sed
nullitate pendente regulariter dicitur attenta-
ri,secũdum ea,quæ latius diximus suprà in cap.
proximo,in regula ibi posita.num. 45. ergo,&c.
Authoritate demum hæc opi.& præsens regula
comprobatur, quia eam tenuerunt non solùm
glo.& docto.in dicta l.vnica,verum etiam docto.
in l.4.§.condemnatum.ff.de re iudic.vbi hoc fir
mant,vt dicit Afflict. decis. 356. fuit dubitatum.
nu.3.Cappel.Tolos.& ibi Aufrer. in addit.decis.
54.sed an pendente.Et, quòd de iure executio
hoc casu sit retardãda,dixit Host.in summa, de
integr.rest.§.an executio,quẽ refert, & sequitur
Vital.vbi supr.nu.2.idem voluit Abb. in cõs.87.
dico vnũ, ad fi.lib.1.& Maranth. in Specul.in 3.
parte sextæ partis princ.in septimo actu.dũ lo-
quitur de restit.in integr.nu. 96. qui Bald. in di-
uersis locis,& alios in id allegat. Eandem tenet
Io.Cepha.in cons.180.incip.anno.nu.20.lib.2.&
Vestr.in prax.ro.cu,lib.8.c.3.sub nu.15.vbi expres
sè dicit Regulã in hoc articulo affirmatiuè cõsti
tuendã fore,prout idẽ dixit Pet. de Benintend.
dict.decis.85.dubitatur.nu.2.& nouissimè etiam
Moder.in annot.ad Egidian.nu.89. vbi & illud,
ad propositũ nostrũ subdũt,quòd si quid hac re
stitutione,de iure cõmuni pendente exequatur,
16 illud,tanquã attentatũ venit reuocandum ,† &
ista demũ est cõmunis opinio, quòd pendentia
restitutionis in integrũ executionẽ impediat,de
qua testati sunt,nõ solũ Ias.nu.27.& Rip.sub nu.
30.in dicto §.condemnatũ,verũ etiam Ruyn. in
cons.34.visis.sub nu.5. vers. solum ergo.libr.5. &
nouissimè Didac.practic.quæst.cap.25.sub nu.7.
vers. duodecimo licet, & Grauat.in addit.ad
17 Vestr.in dicto libr.8.cap. 3.numero 25.† Immo
hanc non solùm communem , verùm etiam a-
pud canonistas magis communem dixit Ias.vbi
suprà dicto numero 27.& ita in vna Segobien.
portionis coram Io.Paul. 12. Martij.1544. fuit
per omnes dominos resolutum,quòd restitutio
in integrum regulariter impediat executio-
nem,vt est in recollect.Mohed.decis.177.in cau-
sa.sub rubr.de restit. in integr.vbi,& illud addi-
tur,quòd ita in Rota sæpe fuit tentum , quinim-
mo non solùm quòd apud canonistas sed simpli
18 citer † quòd ista sit magis communis opi.quòd
scilicet sicut appellatio , ita restitutio in inte-
grũ executionem suspendat, quicquid dixerit
Bart. distinguendo in dicta l.defenden.ff. de au
thor.tut.testatur nouissimè Io.Bapt. de. Asin.in
sua praxi iudic.§.31. capit. 2. limit. 5. in prin-
cipio. & iterum sub numero 2.vbi vltra præal-
legatos Soci.sen. Thom. Grammat. Ruyn. Ri-
minald.Io.Cephal.Pet.Rebuff.& alios in id ci-
tat,quos apud eum videre poteris. Quibus ad-
de Villalob.in collect.commu.opi. litera E. sub
numero 116. post Marc. Ant. Bard.in tracta. de
temp.vtil. vel cont. capit.5.numero 2. Ex qui-

bus euidenter apparere poteſt,quã forſan oſci-
tanter Aug. Bero.in cõſ. 119.in cauſa.col.1.verſ.
ſecundo nunquã.lib.3.dixerit,quòd nunquã nul-
litas,ſeu reſtitutio in integrũ principaliter petita
executionem impediat:atque ita communiter
teneri,cum immo in contrarium ſit magis com
munis opi. prout patet ex ſuprà allegatis. Quæ
Regula

AMPLIATVR,

19 Primò,vt procedat,†etiã ſi petita reſtitutio in
integrũ altiorẽ requireret indaginẽ ,licet enim
Bart.in dicto §.condemnatum,& alij poſt eum
in locis ſuprà,nume.2.in prima opinione citatis.
20 contrarium ſenſerint,†quia tamen contra Bart.
in hoc eſt commu.opi. quòd immo indiſtinctè
etiam ſi altiorem requirat indaginem,reſtitutio
executionẽ impediat, de qua teſtatur Ripa vbi
ſuprà,num.30.ideo potius hæc ampliatio in pra
ctica , quàm Bart.opi.eſſet attendenda.Quibus
adde quod vltra Rip.de hac commu. opinione
atteſtatus eſt etiam Pariſ.in conſ.100.cõtractus.
numero 80.& ſeq.libr.1.de eadem contra Bart.
poſt Pariſ.dicto conſ.teſtatur etiam Io.Cephal.
in conſ. 116. reſtitutio. numero 4.& 8.libro 1.&
remiſſiuè ad Rip. teſtatur etiam Pet. de Benin-
tend.dicta deciſion.85.dubitatur.ſub numero 16.
Præſertim quia,vt dicit Corn.in conſ.111.licet vi-
deatur.litera l.lib.1.quamuis multi tenuerint opi
nionem Bart.quia tamen multi quoque tenue-
runt contrarium:non videtur in hoc faciendum
21 fundamentum. † Quæ tamen ampliatio non
procederet, quando eſſemus in reſtitutione in
integrum petita aduerſus ſententiam,& decre-
tum de immittendo aliquem in poſſeſſionem
ſecundum terminos l.fin. C. de edict.diu. Adr.
toll. vt tradit nouiſſimè Menocch. in tracta. de
adipiſcen.poſſeſſione.remedio 4.ſub nume.910.
22 Secundò,vt non ſolùm procedat, quando re-
ſtitutio petita fuit conceſſa, verùm etiam ſi ſolũ
petita fuerit,& nondum conceſſa,aut denegata,
quia hoc medio tempore dum diſcutitur,an re-
ſtitutio ſit concedenda vel ne,ab executionẽ,&
innouatione abſtinendum eſt,vt fuit opi.glo. in
verb. poſtulata. in dicta l.vnica. Quod & poſt
eam tenuiſſe videtur Guid.Pap.deciſ.215.an exe
cutio.nume.6.& etiam ſenſit Bened.de Barſis in
dicto tractatu de guarentig.in 3.parte. qu.21.ad
med.Pro qua plurimum faciunt ea quæ diximus
ſuprà in hac 2.parte.cap.12.de attentat. appella
tione.in 19. ampliat. princip. per totam, quòd
nec medio tempore,dum diſcutitur an appella-
tio ſit admittẽda,vel ne,debet aliquid innouari,
& propterea in vna Nauarien.Canonicatus co-
ram Rauellaten. 4. Aprilis. 1541. fuit tentum
23 † quòd ſi infirmus cõſtituat procuratorẽ ad cau
ſam,qui dolo ommiſſerit appellare, ſi infirmus
cum non poſſet appellare petierit reſtitutionẽ
in integrum,ad eius inſtantiã debeat inſtrui cau
ſa,& interim nulla fieri executio,vt eſt in recol-
lect.Mohed.deciſ.78.Nicolaus.ſub rubr. de ap-
pellat.& reſtit.in integrum.Et ſimiliter Rota in
alia lucen.decanatus coram Veſtano.17. Martij.
24 1546.tenuit† quòd reſtitutione conceſſa, pro-
ut de iure,donec cognoſcitur,an ſit danda,retar
danda eſt executio,vt eſt in recollect. Put.deciſ.
7.reſtitutione conceſſa.ſub rubr. de reſtit. in in-
tegrum.Quam ampliationem ſanè intelligas,vt
rectè videntur in caſu Aegidianæ conſtitutionis
conſideraſſe Moder.in annotation.ad Aegidian.
25 numer.86.†vt non ſola ipſa petitio reſtitutionis
habeat vim impediendi,& retardandi executio
nem,niſi doceatur etiam de læſione per multa,
26 quæ ibi allegant,†cùm læſio non præſumatur
niſi probetur, vt poſt Gozzad. conſ.44. non eſt
dubium.num.8.tradit Io.Cephal.in conſ.3. Lu-
27 douicus.nume.137.lib.1.† & quòd non ſufficiat
læſionem allegare,niſi probetur,tradit etiam no
uiſſimè Port. Imolen. in conſ. 134. facti ſpecies.
28 numero 30.lib.3.† & quòd iſta ſit receptior opi.
tradit Oſaſc.in deciſ. Pedemont.157. quæſitum.
ſub numero 8. vbi loquitur de reſtitutione ad
appellandum,& dixit etiam nouiſſimè Aug.Be-
ro.in conſ.121.motiuis.numero 12.libro 3.†quòd
29 vnum de extremis neceſſarijs, ad obtinendam
reſtitutionem eſt probare læſionem , præſertim
ex clauſula generali,ſi qua mihi iuſta cauſa,&c.
quod de læſione probanda ſecutus eſt nouiſſimè
etiam Burſat.in conſ.27.allegatum fuit.nume.17.
lib.1.vbi poſt alios in hoc etiam de magis com-
muni opinione atteſtatur. Immo quòd ad ob-
tinendam reſtitutionem non ſolùm læſio , ſed
etiam tria alia requirantur tradit poſt Ant.de
Butr.in c.conſtitutus.de reſtit.in integ.nouiſſi-
mè Minſinger.in conſ.53.in cauſa.in ſexta deca-
de.numero.9.Quibus adde eundem Minſing.ob
ſer.cent.4.deciſ.21.incip.minorem.& cent.1. de
30 ciſ.50.incip.petens.vbi vult†quòd ſiue iure mi
norum,ſiue iure maiorum petatur debet plenè
probari cauſa ſuper qua fundatur petita reſtitu-
tio.& Alciat.conſ.18.viſa. numero 11.lib.3.& in-
ſuper notabile verbum, quod in propoſito po-
nit Ant.Canar.in dicto tracta.de executione in-
31 ſtrument. in 3.parte.q.21.† quòd in tantum de
bet de læſione doceri,quòd iſta probatio debet
fieri,aut ſaltem offerri incontinenti, aliàs non
32 impediretur executio,† admonens petentem re
ſtitutionẽ,vt cautus ſit in offerendo incontinẽti
hanc probationem. Quod de læſione proban-
da,& nos annotauimus ſuprà,cap.14.de attent.
pendente reſtitutione in integr.ad appelland.in
princ.nume.4.quæ cùm procedant in reſtitutio
ne ad appellandum,multo magis videtur admit
tẽda in reſtitutione petita aduerſus ipſam rẽ iu-
dicatam,in qua videtur verſari maius præiudi-
33 cium.†An aũt de iſta læſione ſit plenè docendũ,
vel ſufficiat ſemiplenè,quamuis ex dictis dicto
nu.4.poſt Rot.deciſ.5.aliàs 87. non ſufficiat.de
reſtitut.in integr.in no.dici poſſet, quòd quãdo
ſumus in reſtitutione in integrum, ad appellan-
dũ,ſufficiat ſemiplenè,attamen quãdo ſumus in
reſtitutione in integrũ aduerſus rem iudicatã,
licet plures in hoc fuerint etiam contrariæ opi-
nionis,quos refert,& latè proſequitur Pet.de Be
nintẽd.in dicta deciſ.85.dubitabatur.in princ.vſ-
34 que ad nu.12.† magis,tamẽ communis eſt opi.
quod requirat plena probatio læſionis,vt atteſta
35 tur idẽ ibi ſub nu.9.† præſertim ſi petatur reſti-
tutio aduerſus tres conformes,vt eſt deciſ.Rot.
5.aliàs 465. nota quòd aduerſus.de reſtit. in in-
tegr.in antiq. & fa. quod habetur in recollect.
Paleott.deciſ.304.quòd petens reſtitutionem in
integrum debet neceſſario docere de læſione.
36 Tertio,amplia,† vt procedat etiã ſi reſtitutio
non peteretur iure communi,ſed ſpeciali,vt pu-
ta

ta ratione minoris ætatis, vt expressè hanc ampliationem ponit, & defendit Vestr. vbi suprà di cto numero 15. vers. idémque etiam post Saly. in l.1. in fi. C. ne liceat tertio prouoc. Circa quã ampliationem duo necessario consideranda esse
37 censeo.† Primum est, quòd licet Vestr. ibi referat in hoc contrarios fuisse Bald. & Saly. & Cassad. decis. 1. de restit. in integr. dicentem, quòd Rot. suo tẽpore modo Saly. modo Baldi opi. est secuta, & plura circa hoc ibi ponat, tamen hæc omnia re vera magis conueniunt his, quæ dicemus infrà in 2. limit. numero 81. dum tractabitur an restitutio petita aduersus tres conformes retardet executionem, Siquidem vis dubitationis motæ à Bald. & Saly. potius videtur consistere in hoc an minor restituatur aduersus tres conformes cùm retardatione executionis, quàm in hoc, an ille quasi restituatur de iure speciali, impediat executionem, & ita etiam videtur sensisse nouissimè Didac. practic. quæstio. cap. 25. nu. 7. dum referendo contrarias opiniones Baldi, & Saly. ponit quæstionem in restitutione aduersus
38 tres conformes,† Secundum est, quod Moder. in annotation. ad Aegid. nume. 88. videntur hãc ampliationem penitus destruere, præsertim in eo, quod est exemplificata in minori, inquiunt enim, quòd tunc restitutio retardat executionẽ, quando conceditur iure communi, vt in minore, & Ecclesia, secus si Iure speciali, prout est in
39 beneficialibus, quia tunc non retardat.† De quo valdè subsistendum videtur in eo, quòd restitutionem competentem de iure communi exemplificãt in minore, & illam de iure speciali competentem asserunt procedere in beneficialibus: quandoquidem neutrum videtur per docto. ad mitti. Quod enim minor de iure speciali restituatur ratione minoris ætatis, expressè sentiunt Salyc. in dicta l.1. in fi. C. ne lice. tert. prouo. & Cassad. dicta decis. prima, atque etiam Vestr. dicto nume. 15. Quod autem etiam in beneficialibus dicatur quis restitui de iure communi, satis constat ex his, quæ tradit Staphil. in tracta. de liter. grat. & iust. in secunda parte. fol. 163. vers. si verò non narratur paupertas. Vnde ex intentione aliorum suprà allegatorum ampliationem, vt suprà retinendam censeo.

40 Quartò amplia†, vt regula prædicta non solũ procedat in ciuilibus, verum, & multo magis in criminalibus, in quibus arg. à communiter accidentibus executio solet esse maioris præiudicij, & ideo dicebat aliàs Roma. in l. possideri. §. si seruus. ff. de acquirend. post Bart. & Bald. per eum citatos, quos omnes refert etiam Vital. vbi suprà, sub nume. 3. & 4. quòd non solùm quando
41 restitutio apparet iustè petita,† verùm etiam si esset contra illam petentem aliqua calumniæ
42 præsumptiò† (dummodo de calumnia manifestè non appareat) debet in criminalibus ab exe-
43 cutione abstineri,† & propterea interim bannitus non posset impunè offendi, secundum dictos docto. Quę Ampliat. ex Vital. vbi suprà, vers. & nota vnum post Bald. in l. secunda. C. si pendente appellat. mors interuen. ampliari potest, vt
44 procedat, † etiam si statutum in loco diceret, quòd querelæ bannitorum non debeant admitti: quia non obstante statuto bannitus potest ad mitti ad restitutionem in integrum obtinendam, vt ibidem per eos.

Quintò, vt non solùm restitutio in integrum
45 per suprà dicta,† verùm ipsa itineris arreptio, vel missio nuncij ad Papam, causa petendi restitutionem in integrum, retardet executionem, quãdo in loco, in quo esset lata sententia, non esset, qui posset in integrum restituere, quia hoc casu est expectandus nuncius, & interim non fit executio, vt post Ant. in c. vt debitus. colum. 8. in fin. de appella. tradit formaliter Mil. in verb. executio sententiæ suspenditur. folio 128. Ad quod faciunt ea quæ latius diximus suprà, in hac secunda parte. cap. 12. de attent. appel. pend. in 16. ampliat. princip. præsertim numero 1. & seq. Ex his autem, quę in materia appellationis diximus ibi num. 4. potest hæc ampliatio declarari, quòd licet Ant. & Mil. loquuntur specificè de arripien-
46 te iter ad Papam,† idem tamẽ videtur posse dici de accedente ad alium superiorem, qui tamẽ possit adiri per viam querelæ, & sit competens ad dandam restitutionem in integrum, attenta æquiparatione, quæ regulariter solet fieri inter appellationem, & restitutionem, vt dictum est suprà, nu. 12.

47 Sextò Amplia, vt regula procedat, † etiam in possessorio, in quo licet regulariter soleat concedi executio, ex quo regulariter à tali sententia non appellatur, vt diximus suprà in hac 2. parte. capitulo 12. de attent. appellatione pendente. in 25. limita. princip. in princip. in casu tamen Aegidianæ constitutionis videtur, quòd restitutio in integrum impediat, ac retardet executionem, vt tradunt Moder. in annotation. ad dictam constitutionem Aegidian. num. 82. qui loquentes in antecedentibus de executione impedienda, subdunt idem dicendum esse petita restitutione in integrum: quam etiam in casu Aegidianæ concedi manifestè patet ex his quæ ponũt dicti Moder. ibi, & nos etiam dicemus in tract. de appell. in possess. prohib. vel permis. in 4. de-
48 clar. princ.† Et quòd restitutio opposita per modũ exceptionis, & quæ non requirat altiorem indaginẽ retardet executionem etiam in possessorio legis fin. C. de edict. diu. Adr. toll. (quod aliàs solet esse admodũ fauorabile, vt ibi no. omnes) tradit nouissimè Menocch. in tracta. de adipiscen. possessione, remed. 4. q. 103. numero 912.

49 Septimò Amplia, † vt hæc regula procedat etiam in restitutione in integrum, ad appellandum: quamuis enim de hoc dubitasse videatur Corn. in cons. 111. licet. sub litera l. libro 1. quem simpliciter refert Io. Bapt. de Asin. in sua praxi iudic. §. 31. cap. 2. in 3. limit. princ. numer. 3. quia tamen nec ipse contrarium videtur habere pro tuto, cum tres alias responsiones ibi ponat, & hanc tradit expressè Canar. in dicto tracta. de executione instrum. q. 21. ad fi. propterea ampliatio tenenda videtur, præsertim attentis his, quæ nos fusius, & specialius prosecuti fuimus suprà, in cap. 14. de attent. pend. restit. in integr. ad appellan. per totum, dic, vt ibi.

Octauo, præfata regula declarari ampliãdo
50 potest †, vt sicut contra petentem restitutionẽ ea pendente nihil est innouandum, ita nec contra eum, aduersus quem petitur restitutio, debet
51 aliquid innouari, † & propterea si is, qui in causa criminali fuerat condemnatus, etiam cum cõ

fiscatione

fiscatione bonorum obtinuerit à Principe restitutionem, pendente processu non debet recuperare bona confiscata, vt dicit Nicol. Boer. decis. 65. incip. & hæc quæstio numero 6. quia si bona recuperaret pendente processu, fieret innouatio
52 contra fiscum.† Sicut etiam inde prouenit id, quod ponunt gl. in verb. omnia, & ibi quoque Saly. in fi. vers. nota tamen. in dict. l. vnica, quod si tempore petitæ restitutionis minor erat locupletior, & pendente restitutione malitiosè desinat esse locupletior, talis innouatio non nocet suo aduersario, sed solùm ipsi minori, quod etiã tradit Azzo in summa eodem titulo in integr. restit. postul. ne quid no. fiat.

53 Nono Amplia,† vt restitutio in integrum petita impediat executionem, etiam aduersus pariter priuilegiatum, puta si etiam is, qui instat pro executione, esset similiter minor, vt eleganter deducit Io. Cephal. in cons. 116. restitutio, numer. 5. & 6. lib. 1.

54 Decimo amplia,† vt procedat etiam si commissio restitutionis in integrum, etiam aduersus tres conformes haberet clausulam, quòd siquid exequendum fuerit exequatur, nam si hac restitutione pendente (præsertim subsecuta illius vigore inhibitione) iudex relaxauerit literas executoriales, & illis aliter non reproductis, illarum vigore fecerit executionem, talis executio dicitur attentata, vt fuit resolutum in vna Toletana matrimonij coram D. meo Oradino, sub die 31. Ianuarij. 1556.

Limitatvr eadem regula cum declarationibus tamen, & generalibus sublimitationibus, de quibus infrà, sub nume. 129. vers. omnes autem, &

55 Primo, † quando contra petentem restitutionem esset præsumptio, quòd calumniosè, & animo litem prorogandi id faceret. ad c. sciscitata. & ibi no. de restit. in integrum. Quam conclusionem sicuti in effectu passim doctores amplecti videntur, & ex recentioribus Aug. Bero. cons. 85. dicam breuiter. numero 11. lib. 3. ita in ea (præsertim dum dicunt, quòd debet hoc casu præstari cautio de restituendo omnia in euentum quòd petens restitutionem in causa obtineat) videntur satis confusè processisse, vt colligi potest ex his, quæ latè plures opiniones referẽdo, ponunt Vital. in dicta clausula nil nouar. restit. in integr. pend. & Canar. de execut. instrum. q. 21. & Bened. de Barsis in tracta. de guarentigia, in 3. parte, q. 21. & nouissimè Pet. de Benintend. in decis. Rot. Bononien. 85. dubitabatur. numero 12. & multis seqq. Cùm aliqui voluerint simpliciter per præsumptionem calumniæ contra petentem esse locum executioni sententiæ, vt videtur sensisse Inno. in dicto c. sciscitata. in fi. & Stefan. Aufrer. in
56 addit. ad decis. Tolos. 54.† Alij verò non considerauerint præsumptionem calumniæ in petente restitutionem, sed præsumptionem pro sententia, pro cuius executione instatur, videlicet, quòd pro illa præsumatur, cuius opi. videtur fuisse Canar. dicta q. 21. quem etiam refert Pet. de Benin-
57 tend. vbi suprà: sub numer. 13.† Alij autem firmauerint, quòd licet quando est præsumptio calumniæ contra petentem restitutionem, sit facienda executio, est tamen temperanda cum cautione, de qua suprà, vt post Roma. & Bald. tradit Vital. vbi suprà, sub numero 4. & 6. & tenuit etiam Bart. in l. defendente. ad fi. ff. de authoritate tut. & Lap. alleg. 53. an oporteat: numero 8. & nouissimè Minsinger. sing. obser. centur. 1. decis. 48. incipit. postulata, quòd de cautione tenuerunt etiam Domini in vna Beneuentana bonorum coram Iunio. 29. Nouembris. 1557. Alij demum asseruerint, quòd si cessat præsumptio calumniæ, sit etiam præstanda prædicta cautio, prout sensit Boer. decis. 65. numero 7. Quæ tamẽ docto. varietas conclusiuè procedendo, ita breuiter ad duo restringi potest, videlicet quòd
58 Aut,† calumnia est manifesta, & constat iudici de ea, & tunc pendente restitutione fit executio nulla cautione præstita, & ita procedat, quod post Bart. & Bald. dicebat aliàs Roma. in l. possideri. §. si seruus. ff. de acquirend. possess. quem refert etiam Vital. vbi suprà. numero 4. & Hostien. in dicto c. sciscitata, & Benedictus de Barsis vbi suprà, quæstio. 21. vers. sed si directo vult restitui, quod etiam sensit Affli. dicta decis. 356. sub numero 3. ibi nisi constet, quòd malitiosè. Quam conclusionem, quòd quando de calumnia manifestè constat, permittatur fieri executio pendente restitutione in integrum. Ampliari potest,
59 Primò, vt procedat† etiam si petens restitutionẽ offerat se incontinenti probaturũ de læsione, vt post Hostien. in dicto c. sciscitata. tradit Vital.
60 dicto numero 4.† Secundò, vt similiter fiat executio etiam si petens restitutionem vellet aduersario instanti pro executione sententię, dare cautionem de restituendo executionem in euentũ, quòd ipse minor obtinuerit in causa, vt post Bald. in l. pen. ff. de autho. tut. tradit Afflict. decis. 356. num. 6. in fi.
61 † Aut calũnia nõ est manifesta, sed præsumpta, & licet non retardetur executio, adhibetur tamẽ hoc tẽperamentum, quòd præstatur cautio, secundum terminos dicti c. sciscitata, & ita procedat quòd in secundo capite suæ distinctionis dicebat Roma. vbi suprà, relatus à Vital. dicto
62 numero 4. † & id quod dicebat post Bald. in authen. quæ supplicatio. C. de precibus imper. offer. idem ibi sub numer. 7. de calumnia velata,
63 † & similiter id quod sub diuersa verborum cõceptione, (sed, tamen in idem reincidit) considerabat Ant. de Canar. in dicta 21. quæstione, relatus etiam à Pet. de Benintend. dicta decis. 85. sub numero 13. quòd quando præsumitur pro sententia (ex alia tamen causa, quàm quia sit sententia, pro qua regulariter præsumitur. c. bonæ, de elect. cùm simil. quia illa non sufficit, vt ipse ibi considerat, & ante eum Mil. in verb. executio trium conformium. ad fi. fol. 127.) tunc fiat executio præstita prædicta cautione, hæc enim omnia, vel quòd calumnia sit præsumpta, vel non manifesta, vel velata, vel quòd præsumatur pro sententia, nihil aliud innuunt, nisi quòd quãdo contra petentem restitutionem est præsumptio calumniæ, tunc fiat executio. Vnde redeundo ad propositum regulæ suprà positæ, illa limitatur, vt non procedat, quando restitutio peteretur ex calumnia, vel manifesta, vel saltem præsumpta, nam sic omnino cessat præsumptio calumniæ, licet Boer. in dicta decisio. 65. numero 7. dixerit quòd tunc sit præstanda cautio, quasi sentiat, quòd sit hoc casu faciẽda executio,

eius

eius tamen opin.eſt de directo contra dictam l.
vnicam,& d.c.ſciſcitata,& tradita ibi per oēs de
in integ.reſt.& ꝓpterea minimè attēdēda. Quo-
niam verò firmata eſt iſta concluſio, quòd quan
do eſt præſumptio calumniæ datur cautio, ope-
ræpræcium videtur, Primo intelligere,& decla-
rare, quādo dicatur adeſſe iſta præſumptio calū
niæ. Secundo quādo,& quomodo præſtetur iſta
cautio, Quamuis autem ex multis cauſis, præſer
tim conſiderata ipſius facti, & proceſſus ſpecie,
huiuſmodi præſumptio reſultare poſſit, docto.
tamen has videntur in propoſito conſiderare,
64 † Puta ſi contra petentem reſtitutionem ſint la
tæ plures ſententiæ, quæ tranſiuerint in rem iudi
catam, vt dicit Corn.in conſ.111.licet videatur.li
65 tera.K.lib.1.† etiam ſi tantum duæ,& multo ma
gis ſi tres ſecundū Canar.vbi ſuprà.q.21.quem re
fert Pet.de Benintend.dicta deciſ.85.ſub num.13.
& Bald.Nouell.in l.4. §.condemnatum.de re iu-
dicata.ab eodem relatus ibi ſub numero 14.qui-
66 bus adde † quòd & aliàs videtur generale, quod
ex tribus conformibus reſultet præſumptio ca-
lumniæ contra volentem illarum executionem
impedire, vt aliàs in materia nullitatis, conſide-
rauit Rip.in dicto.§.condemnatum. ſub nume-
67 ro 15.in diſtinctione noua, quam ibi facit,† vbi
etiam ſubdit, quòd illa dicitur eſſe præſumptio
68 Iuris,& de iure. † Eodem modo dicta præſum-
ptio colligeretur, ſi petenti reſtitutionem fuiſſet
præfixus aliquis terminus ad docendum de nar-
ratis in commiſſione reſtitutionis, & intra ter-
minum nihil docuiſſet.ſecundum Corn.in dicto
conſilio 111.litera K.& videtur deciſ.in recollect.
Put. 7. reſtitutione conceſſa. ſub rubr. de reſti-
69 tutio.in integr.† Similiter ex qualitate perſo-
nę, quæ ſententiam tulit contra petentem reſti-
tutionem videtur reſultare præſumptio calum-
niæ, ſecundum opinionem illorum, qui tenent,
quòd contra ſententiam Principis petita reſtitu
tio non retardat executionem, de quo infrà in 5.
limit.num.101.quod expręſſè conſiderauit Bald.
Nouell.in dicto §. condemnatum, prout eum
refert Pet.de Benintend. vbi ſuprà ſub nume. 14.
70 verſ.& Bald. Nouellus.† Alij verò (& fortaſſe
verius) voluerunt totum hoc relinqui arbitrio
Iudicis, prout expreſſè id dixit Bald.in addit.ad
Specul.in tit.de reſtit.in integrum. §.vltimo vi-
dendum reſtat.in addit.incip.præſcriptio ſtatu-
taria, verſ.minor poſt ſententiam, quem refert,
& ſequi videtur nouiſſimè Aug.Bero.in conſ. 85.
dicam breuiter.ſub nū.14.lib.3.& etiā Benintēd.
ibi ſub nume.14.

Circa cautionem autem, de qua ſuprà, illud
71 prætermittendum nō videtur † quòd licet ſtāte
præſumptione calumniæ, per ſuprà dicta conclu
ſum ſit, quòd ſit præſtanda, illud tamen intelli-
72 gendum eſt vel ſi pars illam petat † vel inſtans
pro executione ſententiæ iudici videatur ſuſpe-
ctus de dilapidatione,& aliàs non ſoluendo, vt
eleganter conſiderat Veſtr. in ſua praxi Ro.cu.
libr.8.cap.3.de reſtitutione in integrum.ſub nu-
73 mero 15. † vbi teſtatur id eſſe de ſtilo domino-
74 rum,† præterquam in executione pro expenſis,
in qua non ſolet prædicta cautio deſiderari, vt
ibi latius per eum, & pro hac declaratione plu-
rimum facit id quod poſt Paul.de Caſtr.fuit ali-
quando per dominos Cameræ Imperialis de-
75 ciſum,† quòd ſi ſtatuto caueatur non aliter ad-
mittendam eſſe appellationem, quàm ſi prius
cautio præſtetur, tale ſtatutum intelligēdum eſ-
ſe dummodo cautio petatur, aliàs niſi fuerit pe-
tita eius ommiſſio non vitiat appellationem, vt
refert Minſinger.ſingu. obſer.centuri. 1. deciſ.6.
incip.etiam ſi ſtatutum, quod etiam ſecutus eſt
Iacob.Henric.in conſ.4. numero 90.libro 1.poſt
Paul.de Caſtro, in l.peto.§.fi. ff. de leg.2.in lectu.
Paduana. Quid autem ſi is, qui tenetur hāc cau-
76 tionem dare illam non reperiret, † an ſufficeret
77 iuratoria cautio, † & ſimiliter quid ſi cautione
petita,& illa non præſtita ſit deuentum ad exe-
cutionem,& poſt executionem pręſtetur, an exe
cutio reconualeſcat, & cùm hæc cautio non vi-
deatur ab ea diſtare, de qua in authent.quæ ſup-
plicatio, vt patet ex his, quæ ponunt vtrobique
docto.dum videntur ſæpiſſimè argumentari de
vna ad aliam, quæſtiones prædictæ ſatis videntur
ſolui ex his, quæ ponit Guido Pap. deciſ.50.quia
hæc curia, dum circa primam concludit iurato-
riam ſufficere,& quoad ſecundam firmat execu-
tionē non cōualeſcere, dic vt ibi. Quibus quoad
78 primā, quòd † ſufficiat hoc caſu iuratoria cautio,
adde quæ ponit plenè de hac iuratoria cautione
nouiſſimè Io.Bapt.de Aſin.in ſua praxi iudic.§.
31.capit.2.verſ.nono ampliatur.numero 7.& ſeq.
vbi poſt alios firmare videtur hanc cautionem
ſufficere. Et quod ita videtur aliàs tenuiſſe Rota
in vna Ademien.coram Triuultio, vt eſt deciſ.in
recollect.Simonet. 77. incip.in vna.ſub rubr. de
79 reſtitutione in integr.† Hæc autem cautio co-
ram quo ſit præſtanda, vide apud Mil.in verb.
reſtitutio in integrum ſi intentatur. fol.351. &
pro declaratione eorum, quæ ſuprà dicta ſunt de
80 hac cautione, adde † quòd ſi per eam non poſ-
ſit prouideri Iuri illius, cōtra quem ſit executio,
illa interim nō ſuſpenditur, vt animaduertit no
uiſſimè Minſinger.ſing.obſeruat.centur.1. deciſ.
48.incip.poſtulata.

SECVNDO limitatur, vt non procedat † quan
81 do reſtitutio peteretur aduerſus tres ſententias
conformes, quoniam ille mandaretur executio
ni, etiam petita reſtitutione in integrum ſecun-
dum opinionem Bald. in l.1. C. ne lic.tert.pro-
82 uocar. † & ad propoſitum noſtrum, hæc trium
conformium diſpoſitio procederet etiā ſi eſſent
latæ ſuper attentatis, ſiquidem,& hoc caſu tres
conformes debent plenariæ executioni deman
dari, vt eſt deciſ. Rotæ 28. aliàs.517. nota quòd
tres ſentētię.de re iudic.in antiq. & deciſ.2.aliàs
83 113.tres ſententiæ.de re iudic.in no. Verùm † cū
ſuper hoc maxima ſit inter docto.altercatio, vt
inquit Io.Bapt.de Aſin. in ſua praxi iudic.§.31.
cap.2.in 3.limit.princip.nume. 4. qui licèt plura
ſuper hoc referat, non tamen aliquam videtur
firmare opi.hæc limitatio non videtur omnino
84 tenenda.† Quamuis enim Bald.vbi ſuprà fuerit
in hac opinione, & eū ſecutus fuerit Ale. in l.4.§.
85 condemnatum.nume.27.de re iudic.† & ambo-
rum opi.quandoque fuerit ſecuta Rota non ſo-
lùm tempore ſuo, vt refert Caſſad.deciſ.1. reſti-
tutio.nume.3.de reſtit.in integrum, prout idem
poſt eū refert etiā Pet.de Benintē. in dicta deciſ.
85.ſub n.14.verſ.& licèt aduerſus tres, verū ēt mo
dernis tēporibꝰ vt patet ex deci.in recol.Io.Paul.
dec.126.& Sim.77.incip.in vna.ſub ru.de reſt. in
integr.

integr.vbi dicitur ita fuiſſe tentum in vna Ade-
mien.coram Triuultio, & quòd ita ſecundum
opinionem Bald.& Alex.fuit in Rota ſæpius iu-
dicatum,& obſeruatum,& hanc opinionem ſen
ſiſſe videatur etiam Ant. de Canar. in tracta.de
execut.inſtrum. dict. qu.21. dum ampliando te-
86 net,† quòd etiam duarum conformium execu
tio ſit facienda non obſtante reſtitutione in in-
tegrum,ex quo ex hac conformitate,videtur re
ſultare præſumptio pro ipſis ſententijs , & ex re
centioribus eandem amplecti videatur Didac.
practic.quæſt.cap.25.ſub nu.7.& Minſinger.ſing.
obſer.centur.3.deciſ.84.incip. fuit quandoque.
87 † vbi refert in camera Imperiali non ſemel opi.
Bald.fuiſſe retentam,cui ſententiæ ſubſcripſiſſe
videtur etiam Bapt.Villalob.in collect.commu.
opi.litera E.ſub nume.116.poſt Marcum Ant.de
Bard.in tracta.temp.vtil.vel contin.cap.5. nu.2.
88 Nihilominus † Saly.in eadẽ l.1.in fi.C. ne liceat
tert. prouoc.recedendo in hoc , à Baldo fuit in
contraria opinione,quòd immo reſtitutio peti-
ta retardet executionem,etiam, trium confor-
89 mium,† quam etiam Rotam quandoque ſuo
tempore(ceſſante calumniæ præſumptione)te-
nuiſſe non ſolùm refert Caſſad.vbi ſuprà & Be-
90 nintend.ſub dicto numer.14.† verùm etiam in-
trepidè tenendam dixit, eandem tenuit Lau.
quem refert Card.in clem.1.de re iudic.quos re
91 fert , & ſequitur † & hanc opi. veriorem dicit
Mil.in verb.executio trium conformiũ.ad med.
fol. 127. Pro qua eſt in terminis deciſio Capell.
Toloſ.54.ſi latæ, & in hanc opinionem videtur
magis inclinare Rip.in dicto §.condemnatum.
ſub nume.31.dum reprobat motiuum,& funda-
mentum Alex.ibi , & hanc in dicto §. condem-
natum tenuiſſe Ruyn.refert nouiſſimè Ant.Ga-
briel.in tracta.commu. concluſ.libro 2.in tit.de
execut.rei iud.concluſ.1.ſub numero 17.vbi rela
latis ſupradictis opi.& pluribus ex ſuprà allega
tis auctoritatibus citatis,videtur etiam ipſe hãc
opi.ſequi,cũ illam vltimo loco ponat ad no.in l.
qui filium.§.Sabinus.ff.ad Trebell. hanc contra
Bald.ſequitur,& eleganter tuetur etiam Veſtr.
in ſua praxi Ro.cu.libro 8.cap.3.de reſtitutione
in integrum.ſub nume.15.& nouiſſimè Menocch.
de arbit. iudic.quæſtion.lib.2.cent.1.caſu 9.nu.3.
92 vbi inquit,† quòd ſine dubio per reſtitutionẽ in
integrum retardatur executio,etiam trium con
formium,quando offeruntur incontinenti pro-
bationes ſuper læſione,quod probant omnes ſe
cundum eum,qui licèt non videatur ſimpliciter
tenere, quòd reſtitutio retardet executionem
trium conformium, niſi ſit incontinenti oblata
probatio ſuper læſione, non per hoc eſt contra
opi.Saly.ſiquidem,& iam ſuprà numer. 25.in ſe-
cunda ampliatione admonuimus,quòd non ſo-
la petitio reſtitutionis retardat executionẽ, ſed
vltra requiritur , quòd fiat probatio læſionis,
quod eſt generale non ſolùm, quando ſumus in
tribus conformibus, ſed etiam in cæteris caſi-
bus : Ex quibus omnibus ſatis colligi poteſt,
93 quòd hodie non ſolum veriorem † ſed & com-
muniorem opinionem Saly.affirmare non eſſet
temerarium,quandoquidem (vt patet) pro ea
longè plures,& numero,& auctoritate docto. re
periuntur,quàm ſint pro Bald.opi.Quæ vt rectè
animaduertit Veſtr.vbi ſuprà,quando per Rot.
fuit admiſſa,id ex eo fuit,quia eo caſu Patres ex
ipſius facti contingentia calumniæ præſumptio
nem colligebant , ob quam calumniæ præſum-
ptionem,& conſiderationem etiam Didac.dicto
numero 7.opi.Bald.eſt ſecutus: Qua calumniæ
conſideratione ſtante,quando eſſemus in tribus
conformibus,reſtitutio non retardat executio-
nem,quia ſimus in tribus conformibus,ſed quia
reſtitutio eſt calumnioſa , quo caſu regulariter
non retardatur executio,vt concluſum eſt ſuprà
proxima limit.ſub numero 63.verſ.vnde redeun
do ad propoſitum:Cùm itaque non tres confor
mes , ſed præſumpta calumnia hoc caſu totum
efficiat , ſequitur, quòd regulariter opi.Saly.ſit
verior, & pariter ſecunda principalis limitatio
non ſit tenenda. Quam ceſſante calumniæ præ
ſumptione,etiam Cameram Imperialem inter-
dũ fuiſſe amplexam,& intrepidè hoc caſu Saly.
opi.ſeruandam eſſe atteſtatur idem Minſinger.
dicta deciſ.84.cent.3.in fi.Hanc autem limitatio
94 nem declarando,† Amplia , vt procedat etiam
in duabus conformibus,ſi per ſtatutum duæ ſuf-
ficerent,ſecundum Bapt.Villalob.in collect.cõ-
mu.opi.litera E.numero 139.quod etiam in caſu
econuerſo ſenſit Ant.de Canar.vt etiam ſuprà te
tigimus.Quod ſiquis priorem Bald.ſententiam
vellet nihilominus ſequi,illa neceſſariò intelligẽ
95 da eſſet† niſi vigore commiſſionis reſtitutionis
in integrum aduerſus tres conformes fuiſſet in-
hibitum,nam ſi facta inhibitione vigore execu-
torialium,& illis non reproductis fieret execu-
tio,illa diceretur attentata,vt pro attentatis cõ-
cluſerunt aliàs Domini in vna Toletana matri-
monij,coram Dom.meo Oradino.29.Ianuarij.
1556.

96 TERTIO ſupradicta regula limitatur † vt nõ
procedat, quando petenti reſtitutionem in in-
tegrum fuiſſet præfixus iuxta formam commiſ-
ſionis aliquis competens terminus ad docendũ
de læſione,& cauſis,ex quibus prætendit ſibi cõ-
petere reſtitutionem,& in termino nihil quod re
leuet,fuerit per eum doctum,tunc enim non ob
ſtante pendentia reſtitutionis in integrum poſ-
ſet abſque metu attentatorum procedi ad execu
97 tionem, ita in reſtitutione conceſſa,† prout de
iure fuit deciſum in vna Lucen.decanatus corã
Veſtano 17. Martij.1546. vt eſt in recollect. Put.
deciſ.7.reſtitutione conceſſa. ſub rubr. de reſti-
tutio.in integr.quod etiã ex noſtris dixit Corn.
in conſ.111.licèt videatur. litera K.libro 1. Quod
98 ampliari poteſt, vt procedat† etiam ſi iudex cui
fuerat commiſſa cauſa reſtitutionis inhibuiſſet:
99 †quia facta termini præfixione , & nihil docto,
venit inhibitio moderanda & eſt locus executio
ni,vt eleganter docet Veſtr.dicto cap.3. libro 8.
ſub num.17.

100 QVARTO limita , † vt non procedat quan-
do reſtitutio peteretur aduerſus decretum affir
matiuum,ſecundum ritum magnæ curiæ Vica-
riæ,& Regiæ pragmaticæ , & hæc procedunt in
Regno Neapolitano,in quo,pendente reſtitutio
ne in integrum aduerſus decretum affirmatiuũ
poteſt procedi ad executionẽ,vt eſt deci. Afflict.
356.fuit dubitatum.in princip. & per totam , vt
tradit poſt eum Maranth. in Specul. in 3. parte
ſextæ partis princi. in 7.actu.num.99.verſ.tertio
limita.

QVINTO

101 QVINTO regula limitatur, † vt non procedat in restitutione in integrum petita aduersus sententiam Principis, quia ea pendente, & non obstante sententia mandatur executioni, & est hoc speciale in sententia Principis, secundum Innoc. in dicto ca. sciscitata. in gloss. impediri. ad fi.
102 † quem esse verum intellectum illius decretalis post Inno. tradit Alex. in dicta l. 4. §. condemnatum. nu. 27. ff. de re iudi. quòd similiter speciale in principe, & singulare dixit etiam Corsett. in singu. suis, in verb. in integrum restitutio. incip. licet petatur, prout (Innocen. referendo, vbi suprà,) id etiã dixit Vital. in dicta clausula, nil nouar. restit. in integr. pendente, in princ. ver. si verò sententia
103 lata est per Principem. † & rationem specialitatis vnam videtur assignare Alexã. dicto nu. 27. vi-
104 delicet † ob præsumptionem quæ est pro sententia Principis. Aliam quoque assignat post Bald. in l. si causa cognita. C. de transactio. Vital. vbi su-
105 prà. sub num. 6. † quia restitutio aduersus sententiam Principis sapit supplicationem, quæ regulariter non retardat executionem, vt no. docto. in authent. quæ supplicatio. C. de precibus Imper. offer. sicut & aliam specialitatis rationem, videtur etiam Didac. dicto capi. vigesimoquinto. sub nu. 7. considerasse, videlicet, vt hoc sit ob Principis authoritatem, Vnde ex vna, vel ex omnibus supradictis rationibus sustinetur hæc specialitas in sententia Principis, & formatur hæc cõclusio, quòd restitutio aduersus sententiam Principis
106 non retardat illius executionem. † Quicquid dixerit Afflict. decis. 356. fuit dubitatum. sub num. 5. vers. sed an isto, vel vltimo casu vbi post Hostien. & Vinc. sensit, quòd executio retardetur, quoniã nec eius dictum verum est, vt patet per suprà dicta, nec Hostien. ab eo citatus id dixit. Quam cõclusionem vltra præallegatos simpliciter etiam tenuerunt Martin. de Laud. in tracta. de Principibus, quem refert Corset. in dicto suo singulari. & Stefan. Aufrer. in addit. ad decis. Tolos. 54. ad fi. & etiam Ias. in dicta Authent. quæ suplicatio. num. quarto. & Maranth. in Specul. in dicta 3. parte sextæ partis principalis. in 7. actu. nu. nonagesimoseptimo, quam etiam sensit Io. Cephal. in cons. 116. restitutio. num. 16. lib. 1. & Iacob. Henric. in cons. 38. quoniam sententia. nume. 4. lib. 3. vbi hoc ampliando intelligere videtur, vt procedat etiam si sententia non fuisset per ipsummet principem
107 prolata, † sed per alium de eius mandato recita-
108 ta, vt per eum ibi. num. primo. † dummodo non fuerit per principem lata ex relatione alterius, quia tunc etiam à sententia principis appellatur, vt post Soci. in cons. 165. circa primum. col. secunda, vers. postremo. lib. 2. & Roma. cons. 521. dicentem se ita aliàs de facto in ciuitate Ferrariæ obtinuisse, tradit Aemilia. in consil. 80. viso compro-
109 misso. col. fi. nu. 17. Quid autem † si Papa à principio committat causam ad referendum, & super quibusdam articulis ad relationem Referendariorum deputatorum interlocutoriè pronuntiauerit, & deinde transportatis apud eum actis, & citata parte ad sententiam pro prima signatura, fuerit per eum habitus terminus pro seruato, & pronunciatum prout in cedula & ab eo appellatum ad eundem Sanctissimum, sanctámque sedẽ apostolicam, & post appellationem Papa asserẽs se causam bene vidisse dictam appellationẽ reiiciat, & scripturas, & acta notario restituens in narratiua huius actus restitutionis pluries enuntietur ista visio, An à tali sententia potuerit appellari tanquam ad relationem latã? & maior pars Dominorum in vna Mediolanen. de Miramundo coram Aldobrandino inter Thomam de marinis appellantem, & Hospitale magnum appellatum, re maturè discussa, tenuit, quòd nõ detur appellatio propter visionem Papæ, cui dixerunt standum esse, præsertim, quia fuit pluries enun-
110 ciata. † Et licet aliqui ex suprà allegatis docto. prout fuit Corsettus in dicto singulari asseruerint quòd quando sumus in sententia principis il-
111 la indistinctè mandatur executioni. † Hæc tamen assertio non est absolutè vera, sed immò conclusio suprà posita necessariam recipit distinctionem, ac declarationem, vt scilicet executio fiat, sed per instantem pro executione sit præstanda cautio iuxta terminos dicti c. sciscitata, vt tradit Maranth. in dicto num. 97. Cui adde Capit. decis. 53. in causa. num. 3. & per totam, vbi post multa in
112 hac materia subdit, † quòd ita fuit notatum in sacro consilio Neapolitano, & post Soci. in regula 326. in verb. restitutio in integrum. Idem cũ Capit. contra Afflic. in dicta decis. 359. tenet nouissimè Io. Bapt. de Asin. in sua praxi Iudic. §. 31. c. secundo, in 3. limit. princip. sub num. tertio. Et ante eos (licet ipsi non allegent) eiusdẽ fuit opin. Ant. Canar. in dicto tractat. de executione instrum. q. 21. ad med. quem refert, & sequitur Pet. de Benintend. in dicta decis. Rot. Bononiẽ. octuagesimaquinta. sub nu. 13. Quæ omnia de cautione, sicuti non parum restringunt hanc limitationẽ, ita necessariò intelligenda sunt secundum ea, quæ diximus suprà in fi. primæ limit. huius regulæ, nume.
113 71. vers. circa cautionem autem, † vt scilicet præ-
114 stetur hæc cautio, si illa petatur, † & si alia non
115 potest haberi sufficiat iuratoria, † & facta executione, absque ea non conualescant, etiã si postea præstaretur, vt latius ibi dictum est.
116 SEXTO limita, vt non procedat in executione petita ante postulatam restitutionem in integrũ, quia ita demum per restitutionem in integrum impeditur executio sententiæ quando restitutio fuit intentata, antequam esset petita executio, vt eleganter post Bal. in l. fi. in 2. col. C. si ex falsis instrumen. tradit Alex. in cons. 62. egregiè. nume. 4. libr. 6. quod videtur de verbo ad verbum repetitum cons. 223. egregiè. eo. li. quòd nouissimè post Alexã. vbi suprà secuti sunt & Pet. de Benintend. in dicta deci. 85. sub nu. decimoquinto, & Moder. in annotat. ad Aegidia. num. 87. qui, & alios quosdam in id citant, licet parum facere videantur. Quibus adde quòd ante eos, idem tenuit Bened. de Barsis in tractatu de guarentigia, in 3. part. q. 21. vbi inquit, quòd quando prius petita est executio, quã restitutio, tunc regulariter executio nõ impeditur, vbi etiã huius dicti rationem assignat, prout post eũ idẽ tenuisse videtur Rip. in dicto §. condemnatũ. nu. 30. in fi. & ante hos omnes hanc limit. sensit etiã Anto. de Canar. in tractatu de executione instr. q. 21. in princi. & ex recentioribus Io. Cephal. in consil. 263. dominus Marcus. col. fi. nu. 38. lib. 2. qui etiam de Bened. de Bars. vbi suprà mentionem facit: & quod nouissimè post Alexand. & Rip. vbi suprà, ita fuit tentum in vna Hipponen. pensionis coram Puteo, vt patet in re

collect.ipſius deciſ. 10.reſtitutio non datur.ſub
rubr.de reſtitutio.in integr. Pro qua facit quod
in ſimili dicimus quòd licet executio laudi regu
lariter nõ valeat ſi fiat pendẽte reductione ad ar
bitrium boni viri,vt patet ex his, quæ poſuimus
c.19.de attent.reductione ad arbitr.bon.vir.pen-
dente,in regula ibi poſita.nume.15.id tamen non
procedit,quando ante reductionem eſſet petita
executio,vt poſt Imol.in cõſ.130.in caſu præmiſ
ſo.colũ.2.ſub nu.7.& alios ibi allegatos, vt ibidẽ
117 nu.46.verſ.ſexto ex intẽtione.† Quamuis autem
Alex.in dictis conſ.& alij ſuprà allegati loquan-
tur de ſola petitione executionis ante poſtulatã
reſtitutionẽ in integrum,Petrus tamẽ de Benin-
tẽd.in dicta deciſ.85.ſub nu.15.videtur hoc(& qui
dem bene)intelligere,vt nõ ſufficiat ſola petitio
executionis,ſed requiratur,quòd ante poſtulatã
reſtitutionẽ ſit facta etiã realis executio,quia tũc
per ſuperuenientiã pẽdentiæ reſtitutionis in inte
grũ executio prius petita, & facta non retracta-
tur, alioquin ſi ſuperueniens reſtitutio reperiat
executionẽ realẽ adhuc nõ eſſe factam ob effectũ
ſuſpenſiuũ,quẽ(vt ſuprà diximus.num.13.)habet
ipſa reſtitutio, impediretur fieri realis executio
118 ſecundum eum poſt Fulgoſ. in conſ.18.† Immò
præmiſſa ampliat, vt procedãt etiam ſi executio
non eſſet ſimpliciter ante reſtitutionem petita,
verùm etiam ſi fuiſſet à Iudice obtenta, & com-
miſſa,quia nihilominus executio realis, & actua-
lis impediretur ſi antequã illa fiat poſtuletur re-
ſtitutio,Cuius opi.ſubſcribendũ videtur,præſer-
tim cũ non allegetur per docto.ſufficiens ratio,
quare iſta ſimplex petitio executionis,& iſta mo
dica anticipatio debeat operari hunc effectũ ſuũ
ſuſpenſiuum quoad actus,quos poſtea fieri con-
tingeret, prout eſſet executio realis,ſecundũ ea,
quæ proximè diximus,pro qua fa. quæ poſt do-
cto.præſertim antiquos poſuimus ſuprà, num.6.
verſ. tertia quoque opini.dum diximus, quòd re
ſtitutio non retractat executionẽ iam factã,ſed
ſolùm faciẽdam.Et pro hac opi.facit quod aliàs
fuit dictũ in vna Barchinonẽ.exemptionis corã
Capizucco.27.Octobris.1553.in qua tenuerũt D.
119 quòd,† exemptio conceſſa alicui ſubdito durã-
te lite,cenſeatur etiã durare in Iudicio reſtitutio
nis in integ. aduerſus ſentẽtiã cõtra exemptũ la-
tam,& quæ in rem tranſiuerat Iudicatam,ex eo,
quia ante petitam reſtitutionem nõ fuerat facta
executio.Ex quibus apparet,quòd pendentia re
ſtitutionis conſeruat res in eodẽ ſtatu, quãdo nõ
eſt actualiter facta executio.Præmiſſa tamẽ videã
tur neceſſario intelligenda,niſi vigore cõmiſſio-
nis reſtitutionis in integrũ fuiſſet inhibitũ, quia
tunc, vt licitè poſſit incępta executio perfici,eſ-
ſet prius moderanda inhibitio, vt ſenſerunt Do-
mini in vna Beneuentana bonorum coram Iu-
nio.29.Nouembris.1557.

Septimo fallit,ex intentione Azonis in ſum
ma.C.in integ.reſtit.poſtul.ne quid no. fiat.circa
120 fi.† quia etiam pendente reſtitutione in integr.
permittitur fieri,quædã innouatio in hoc, quòd
nouæ probationes,nouæ confeſſiones, ac nouæ
interrogationes fieri poſſunt.ad l.per hanc.C. de
temp.appell.Nec mirum,quia, vt ſuprà diximus
nu.11.reſtitutio regulariter appellationi æquipa-
ratur,& hæc in appellatione quoq; cõceduntur,
vt latius diximus ſuprà, in hac ſecunda parte,cą.
12.de attentat. appellatione pendente.in vigeſi-
maſeptima limit.princip.

121 Octavo fallit,† quando eſſemus in reſtitu-
tione in integrum petita ob nõ factas probatio-
nes,quia hac reſtitutione pendente executio nõ
retardatur,ſi credimus Bened.de Barſis,qui id di
xit in dicto tractatu de guarẽtigia.in 3.part.prin.
q.21.verſ.ſi verò primò ſit petita.

Nono ex intentione eiuſdem vbi ſuprà in fi.
dictę q.21.poteſt alio modo regula limitari,quã-
do ſcilicet reſtitutio in integr.eſſet petita,aduer-
122 ſus aliquod inſtrumentum,† & ſtatuto loci caue
retur,quòd cõtra inſtrumentũ,nõ poſſet aliquid
123 opponi,† quia cùm tunc ſecundum eum cautius
ſit tenere, quòd reſtitutio hoc caſu non poſſit
124 intentari,inſtrumẽtũ† poterit executioni demã
dari,nõ obſtãte petitione,& pẽdẽtia reſt.in inte.

125 Decimo,põt præmiſſa regula limitari,† niſi
quis antea petitioni reſtitutionis renunciaſſet,
quia ſi contra hanc renunciationem, quis petat
reſtitutionem in integr.& illa pendente fiat exe-
cutio,poteſt probabiliter teneri,quòd executio
non ſit vti attentata retractanda. Exemplo eius
quod diximus ſuprà,capi.17.de attent.nullitate
pend.in 5.limit.prin.nu.128.quòd quãdo fuit nul
litati, & ſimiliter etiam appellationi renũciatũ,
talis renuntiatio excuſat ab attẽtatis,præſertim,
quia ex tali renunciatione videtur elici quidam
tacitus cõſenſus,qui operatur regulariter,quòd
actus non ſubiiciantur vitio attentatorum,vt la-
tius diximus ſuprà, cap.4.de attentatis lite pen-
dente.in 15.& 16.limit.prin.

Vndecimo,& notabiliter limita,vt regula
procedat,quando reſtitutio in integrũ eſſet ſim-
126 pliciter petita,& ſignatura ſimpliciter,† ſeu etiã
prout de iure reſpondiſſet,nã,& tunc quando ſi-
gnatur,prout de iure,regulariter reſtitutio impe
dit executionẽ donec diſcutitur, an reſtitutio ſit
danda, vt fuit tentũ in vna Lucen. decanatus, vt
eſt in recollect.Putei diciſ.7.reſtitutione conceſ-
127 ſa.de reſtit.in integr.† ſecus ſi aliquid addidiſſet,
puta clauſulã,parito iudicato,prout in beneficia
128 libus reſcribi ſolet,† quia cũ dicta clauſula id de
ſignet, vt petens reſtitutionẽ dimittat poſſeſſio
nẽ,reſtituat fructus perceptos,& expenſas,vt do
cet Staphil.in tract.de liter.grat.& Iuſtit.fol.162.
verſ.quando eſt lata vna ſentẽtia,ſi ſententia cõ
tra condemnatũ petentem reſtitutionem man-
detur executioni,non videtur contraueniri com
miſſioni reſtitutionis, quæ vult ſententiam eſſe
exequendam.Præterea ex alio executio hoc ca-
ſu non poterit dici attentata, quia cum attenta-
ta tunc dentur,quando adeſt aliqua litis pendẽ-
tia, ad clem.ij.vt lit.pend.cũ ſimil. & lis per ſentẽ
tiam,quæ tranſiuit in rem iudicatam,regulariter
dicatur finita, & extincta, vt diximus latè ſuprà
in hac 2.part.c.4.de attent.lite pendente.nu.213.
& per commiſſionem reſtitutionis in integrum
129 habentem clauſulam prædictam,† lis non dici-
tur aliquo modo de nouo introduci,niſi prius ſit
paritum iudicato,vt fuit aliàs tentum in vna Hi-
ſpalen.dimidiæ portionis,coram Put.vt eſt in re
collect.eiuſdem deciſ. decimaquinta, lis non di-
citur.ſub rub.vt lit.penden. Ergo ſequitur quòd
ſtante dicta clauſula nulla poſſunt dari attentata
pendente hac reſtitutione,niſi antea ſit iudicato
paritum.

Dvode

DVODECIMO potest limitari, vt non proce
dat in restitutione in integrum petita per tertiũ,
130 qui venit ad causam pro suo interesse, †nam pen
dente huiusmodi restitutione possunt primi col-
litigantes procedere in causa, & pro illius expe-
ditione sententiam obtinere, nec petita restitu
tio illã retardat, quia regulariter tertius veniens
ad causam non retardat processum. Bisignet. de
cis. 4. tres veniunt, de iudi. per quã, & decis. Pere-
grin. 20. ita fuit decisum in vna Calaguritana de
sancta Pia, sub die 16. Decẽbris 1560. vt est decis.
in recollec. Caputaquẽ. par. 1. 221. incip. eadẽ die.

DECIMOTERTIO limitando declara, vt id
quod dictũ est, quòd restitutione in integ. pendẽ
131 te nõ potest fieri executio, †intelligatur re inte-
gra, & quando sumus ab initio, quia nõdum fuis-
set inchoatũ instrumẽtum exequi, sed illius, vel
sententiæ executio, tunc primum peteretur, quia
132 tunc regulariter retardatur, †secus si instrumen-
tũ, vel sentẽtia cõtinẽs puta aliquas annuas præ-
stationes, ac solutiones fuisset pluries, ac per plu-
res annos demãdata executioni, & dictæ præsta-
tiones solutæ, tũc enim si hodie aduersus tale in-
strumentum, vel sententiã peteretur restitutio, il-
la nõ potest retardare executionẽ, & sic spoliare
possessorem sua quasi possessione percipiendi di
ctas præstationes, fiet itaq; executio citra vitium
133 attentati, † immò si hoc casu executio nõ fieret,
diceretur attentari contra possessorem, qui lite
pendente debet continuare suam possessionem,
& in ea manuteneri, vt diximus suprà ca. 4. de at-
tent. lit. pend. in 1. ampliat. primæ limit. princ. re-
gulæ ibi positæ. nu. 7. & in terminis restitutionis
in integrum declarat nouissimè August. Bero. in
cons. 119. in causa. sub nu. 1. versi. tertio dispositio.
lib. 3. Quem refert & sequitur etiã in materia nul
litatis nouissimè Bursatus in cons. 74. mirabitur.
nu. 25. lib. 1.

Omnes autẽ supradictæ limitationes, & earũ
quælibet vltra sublimitationes speciales, quas
earũ singulis, vt suprà specialiter applicauimus,
generaliter etiam nonnullas aliàs necessario re-
cipere debent sublimitationes, ac declarationes,
quæ in earum singulis militant, ac procedunt, nã
omnes supradicti casus in quibus diximus quòd
etiam restitutione in integrum pendente potest
executio fieri, sunt infrascriptis modis intelligẽ-
di, ac sublimitandi, &

134 Primo, †nisi executio, & actus de quo agere-
tur esset irretractabilis, & irreparabilis, prout es-
set, quando essemus in criminalibus, & ageretur,
135 † de carceratione, vel tortura personæ, vt fuit
originale dictũ Paul. de Leazar. (qui licet loqua-
tur in casu nullitatis, docto. tamen passim ad ca-
sum restitutionis in integ. extendunt) in cle. 1. de
re iudica. prout expressè extendit Vital. in dicta
clausula nil nou. restit. in integ. pend. nu. 4. & Be-
ned. de Barsis in tracta. de guarentigia in 3. par. q.
21. ver. secundus casus est, vbi in id sequẽtes Paul.
de Leazar. citat etiam Petr. de Anchar. in sua di-
sputatione incip. ea quæ fiunt à iudice, & Ioã. de
Imol. in l. qui à latronibus. ff. de testam. hanc ean
dem limitationem in casu carcerationis ponit
Bald. in dicta l. vnica. C. in integrum restitu. post.
ne quid no. fiat. & post eũ etiam Vital. vbi suprà.
sub num. sexto. Abb. in cap. sciscitata. col. pen. de
restitutio. in integr. Mar. in Specul. in 3. parte sex-
te partis principalis. q. 1. in 7. actu. num. nonagesi
mooctauo. Aufr. in addit. ad decis. Tolos. 54. (qui,
136 & illud addũt, †quòd hoc casu indistinctè execu
tio retardatur) Alex. in cons. decimoseptimo. re-
quisitus. nu. septimo, lib. 1. & post eum Boer. deci.
65. num. 9. Vestr. in praxi Ro. cur. lib. octauo, cap.
3. num. 16. quibus adde Anto. de Canar. in tracta.
de executio. instr. quæ. 21. vers. secundo verò ca-
su, & Pet. de Benintend. in decis. Rotæ Bononiẽ.
85. nu. 17. & post Bened. de Barsis vbi suprà nouis
simè Menocch. in tracta. de adipiscen. possessio-
ne, remed. 4. quæst. 103. sub num. 911. & quæ posui
mus suprà, ca. decimoseptimo, de attenta. nullit.
penden. in tertia sublimitatione primæ limit. ibi
positæ. num. 75. & iterum in prima sublimitatio-
137 ne secundæ limit. num. 95. † Quæ omnia non so-
lùm procedunt, quando sumus in criminalibus,
verum etiã in ciuilibus, quid enim si restitutione
in integrum pendente instaretur pro executio-
ne sententiæ in aliquo castro inexpugnabili, &
difficili ad recuperãdum? quoniam hoc casu de-
bet supersederi executio, vt specialiter adnota-
uit Boer. in dicta decis. 65. num. 6.

138 Secundo, † nisi Iudex cui commissa est causa
restitutionis in integrum Iudici, qui sententiam
tulit, inhibuisset, vt videtur expressè limitare Ve
stri. vbi suprà. sub nu. 17. qui licet in id alleget de-
cis. 376. in no. (quæ tamen verè est decis. 51. aliàs
379. si committatur, de appellat. in no.) illa tamẽ
loquitur in restitutione in integrum ad appellan
dum, & quamuis etiam non multum stringat, iux
ta ea quæ diximus suprà c. 14. de attentat. pend.
restitutione in integrum ad appellandum. in pri-
ma ampliatione, num. vigesimo. tamen hæc limi
tatio videtur admittenda, quando sumus in ca-
sibus, in quibus non obstante pendentia restitu-
tionis, potest fieri executio, quia tunc inhibitio
impediet executionem, præsertim ex stilo mo-
dernæ Rotæ, de quo aliàs sæpius suprà dictum
est, & latius dicemus in capitulo 20. de attentat.
post inhibit. in 11. ampliat. regulæ ibi positæ. nu-
mero 3. & adde, quòd expressè ponit hanc limit.
Mil. in verbo executio sententiæ contra. in fi. fol.
126. & post eum, & But. in dicto capitu. sciscitata.
de restitu. in integr. ponit specialiter nouissimè
Menocch. in tractat. de adispiscen. possessione. in
4. remed. q. 103. sub numero 909. Vis autem hu-
ius inhibitionis tollitur per præfixionem alicu-
ius competentis termini petenti restitutionem
vigore commissionis dati ad docendum quic-
quid vult, & potest, quare sententia executioni
demandari non possit, vt docet eleganter Vestr.
139 vbi suprà. Præmissa tamen declara, † quòd quan
do ante emanatam inhibitionem executio fuis-
set taliter cœpta quòd possit dici virtualiter per-
fecta, licet aliquid accessoriè veniret faciendum,
tunc talis inhibitio est moderanda, vt fuit resolu-
tum in vna Beneuẽtana bonorum coram Iunio,
29. Nouembris 1557.

140 Tertio, † & notabiliter præmissas omnes li-
mitationes sublimita, nisi causa restitutionis in
integrum esset per Papam commissa, quia cum
per hoc Papa videatur ad se negocium aduocas-
se, inferior non poterit se vltra intromittere;
Hanc limitationem etiam expressè ponit Mil. in
dicto verb. executio sententiæ contra quam. fol.
126. in fin. pro qua licet ille alleget Rot. decisio.

443.illa tamen non facit,& melius fa. quod in simili dicit Rot.decis.3. aliàs 11. fuit dubitatum.in
in tertia addit.vers.sed pone committitur.de ap
141 pellatio.in no.†quòd per auocationem etiam tacitam(prout est ista,de qua loquitur Mil.) Papa censetur tacitè,& primo Iudici,& partibus inhibere,de quo latius diximus suprà in secunda parte.cap.decimo.de atten.post auocationem caus. in tertia ampliat.num.decimo.& seq. & vltra authoritatem Mil. vbi suprà pro hac limitatione adde Anto.de Canar.in tracta.de executio.instr.
142 q.vigesimaprima.ad fi.† vbi ampliãdo materiã illam extendit etiam ad commissionem factam per legatum,& quamuis etiã ille alleget ad hanc limitationem Rot.decis.1394. (quæ tamen non reperitur)limitatio tamen est tenenda, tum per
143 supradicta,tum ex authoritate Mil.& Ant.†quẽ insignem doctorem appellat Pet. de Benintend. in decis.Rot.Bonon.octuagesimaquinta, dubitabatur.sub num.12.

CAP.XIX. DE ATTENT. PENDEN.
Recursu,seu Reuisione causæ, per modum Supplicationis, Reclamationis,vel Querelæ.

SVMMARIVM.

1 *SVPPLICATIO,reclamatio, querela,& recursus,in quo inter se differant,remissiuè.*
2 *Recursus ista vox fuit antiquitus cognita.*
3 *Tam apud legislatores iuris ciuilis,quàm canonici.*
4 *Et est quoddam generale nomen aptum compræhendere reclamationem supplicationẽ, querelam, atque etiam appellationem.*
5 *Prout est querelæ nomen largè sumpto vocabulo.*
6 *Recursu pendente si fiat executio an dicatur attentari, duplex opi.Verior quòd non,vt infrà,num.20.*
7 *Recursus succedit loco appellationis.*
8 *Reuisio appellationi æquiparatur.*
9 *Recursus dicitur habere effectum suspensiuum.*
10 *Recursu ad superiorem suspenditur iudicium,& manus primi iudicis sunt ligatæ,vt infrà,nu.21.*
11 *Recursus non solũ succedit loco appellationis, verũ etiã regulariter, quantum ad tempus determinationis,& exercitij,secundum quod regulatur appellatio.*
12 *Quod dicitur singulare,& quod alibi non legitur secundum aliquos.*
13 *Executio pro expensis pendente recursu fieri non potest.*
14 *Recursus parti intimatus impedit executionem secundum aliquos.*
15 *Iudex recursum concedens,videtur quodammodo appellationi deferre.*
16 *Reuisione pendente potest fieri executio.*
17 *Et in hoc differt ab appellatione.*
18 *Et ita est de stilo curiæ delphinatus.*
19 *Recursus non facit litem.*
22 *Appellatione prohibita nõ censetur prohiberi recursus.*
23 *Recursus datur etiam vbi non datur appellatio.*
24 *Nisi,quis antea appellasset,& appellationem deseruisset.quia tunc denegatur etiam recursus.*
25 *Supplicatio innititur gratiæ principis,appellatio autem iustitiæ.*
26 *Recursu pendente,ac reuisione causæ, potest regulariter fieri executio,nec dicitur attentari.*
27 *Etiam si princeps oppositum rescribat.*
28 *Etiam si illemet qui petit sententiæ executionem principi supplicauerit.*
29 *Executio pro expensis non fit pendente recursu.*
30 *Recursus si sit parti intimatus,& desuper pars citata executio eo pendente fieri non potest.*
31 *Idem quando fuisset per iudicem concessus.*
32 *Querela si vigore statuti haberet vim appellationis, tunc ea pendente non posset fieri executio.*
33 *Nec etiam(hoc casu) intra decem dies, qui solent dari ad appellandum.*
34 *Cautio præstanda est in casibus,in quibus recursu pendente fit executio.*
Quod non procedit in Francia,nec in Regno Neapolitano.num.35.
36 *Iuratoria cautio non admittitur, quando alio remedio vtrique parti est consultum.*

ANTE omnia in hoc capitulo præmittendũ
1 est,†quid sint,quidue significent,ac inter se distent isti termini Supplicatio, Reclamatio, Querela,& Recursus: Verùm, quia sufficienter, & eleganter Mar.in Specul.in tertia parte, sextæ partis principalis.quæstio.1.nu.vndecimo, versi. reclamatio,& num.duodecimo, vers.querela, docet,quid sit reclamatio,quid supplicatio, quídue querela,Breuitati inhærendo sufficiat lectorem ad eum remittere,& de Recursu duntaxat hic a-
2 liqua subiicere.†Iste terminus,& vox recursus,licet forsan alicui videri possit noua,& modernis temporibus(quibus,vt docet experientia eo vocabulo frequentissimè vtimur) inuenta, sciendũ tamen est,quòd illa fuit etiam antiquis cognita, & habemus duos textus facientes de ea mentio-
3 nem,† alterum in iure ciuili.in l.eos.in princi.C. de appellationib.& alterum in iure canonico,in
4 capit.licet.in fi.de electio.†& Recursus est quoddam generale nomen, quód ex sui generalitate potest comprehendere reclamationem,supplicationem, querelam, atque etiam appellationem, quia largè sumpto vocabulo in his omnibus casibus,quis videtur ad superiorem recurrere,vt fuit de mente Bal.in l.nempe.columna secunda,C.de appellationib. quem refert & sequitur ex recentioribus Aemilian.in consilio 48. iustissime domi
5 ne.columna sexta.numero 26. † sicut dicimus de querela,lato sumpto vocabulo, vt dicit Marant. vbi suprà, numero 102. hoc vno præmisso quæri-
6 tur ad propositum de quo agitur, † vtrùm pendente recursu,seu reuisione causæ (vt suprà dictũ est)liceat aliquid innouari,etiam exequendo sententiam aduersus quam est interpositus recursus. Hanc quæstionem in contingentia facti videtur posuisse Afflict. decisio.341. lata. per totam,sed vltra eum plenius eam attingendo. Animaduertendũ est,quòd in hoc articulo duplex potest esse opinio:

Prima sit,quòd recursu pendente non possit fieri executio, & consequenter quòd nihil sit innouandum,quæ deducitur ex infrascriptis,&
7 Primò,†quia talis recursus succedit loco appellationis,vt dixit eleganter Bal.in c.Sancimus. sub nu.3.quo tempore miles inuestit. pete. debe. in vsibus feudorum, cuius opi.(licet de Bal.mentionem non faciat) videtur etiam fuisse nouissimè Menoch.de arbitr.iudic.libr.1.quæstio.70.numero

mero decimooctauo, Auctoritate glo. quam allegat in capi. statutum. §. assessorem. in verb. relinquatur. de rescript. in 6. quæ tamē re vera ad hoc parum facit, cui sententiæ videtur etiam subscripsisse Io. Cephal. in consil. 180. incip. anno. nu. 19.
8 lib. secundo, dum vult † quòd reuisio appellationi æquiparetur, & species sit appellationis: vnde sicut regulariter appellatione pendente nihil est innouandum, vt notum est, ita nec pendente recursu, qui eius loco succedit, vt subrogatū sapiat materiam eius, in cuius locum subrogatur. ll. vulg.
9 Secundo, † quia recursus connumeratur inter ea, quæ solent operari effectum suspensiuum, vt patet ex his, quæ ponit Bal. vt supra, vbi postquā dixerat de appellatione, relatione, ac restitutione in integrum subdit, quasi continuando, item recursus ad superiorem, & propterea auctoritate tam Bald. quàm Iacob. de Belui. ibidem dicebat ad propositū Alexā. apud Bar. in l. si societatem. §. arbitrorum. num. 17. in addit. in verb. sen-
10 tentia arbitratoris. ff. pro socio. † quòd, per recursum ad superiorem suspenditur Iudicium, & manus primi Iudicis sunt ligatæ: quem in id citat etiam Firman. in suo repet. in verb. superior. versi. 18. quod dictum post Alex. vbi supra refert, & sequi videtur etiam Io. de Neuizza. in cons. 44. cōditionis. nu. 11. Quòd si recursus habet effectum suspensiuum, ergo eo pendente debent dari attentata, quo arg. aliàs in materia appellationis vsus est Franc. in ca. bonæ. num. 36. de appellat. & aliàs sæpe dictum est.
11 Tertio, † quia iste recursus non solùm succedit loco appellationis, vt dictum est, sed regulatur, quātum ad tempus determinationis, & exercitij, secundum quod regulatur ipsa appellatio, vt fuit originaliter notab. dictum glo. in l. 1. C. de sent. præfecti prætor. & ibi not. Ang. & Bal. & idē Bal. in tracta. suo de statu. in verb. statuere. versi.
12 7. incipi. statu. permittit. † quod post præallegatos, vti singulare (dicens se alibi non legisse) celebrat Hippoll. de Marsi. sing. 88. incip. stante statu. ad fi. & de Hippoll. faciens mentionem, id etiam dixit Boer. decis. 247. incipi. nunc ad secundam. sub nu. 9. & post eos Menocc. vbi suprà. nume. 27. quibus adde Brun. in tracta. de statutis, & consti. in verb. nullitas. colum. 13. quæ est pen. vers. item quæritur, pone quòd statutum. post glo. & Ang. vbi suprà. si igitur regulatur ab appellatione, ergo sicut appellatione pendente nihil est innouādum, ita nec recursu pendente.
13 Quarto, quia videmus in simili † quòd si quis pendente recursu, & causæ reuisione velit facere executionem, puta pro expensis, sibi hoc nō permittitur (& cōsequenter denegatur innouatio) vt tradit Afflict. asserens id esse etiam de stilo, decis. 231. dicit Regia pragmatica, ad fi. & decis. 358. in causa. num. octauo. & sequitur Mar. vbi suprà. nume. vigesimosexto, & Prosper. Carauit. Ritu. 252. num. 5.
14 Quinto, quia videmus † quòd recursus impedit executionem, prout quando fuit parti intimatus, vel pars super ea citata, vt tradit nouissimè Franc. Marc. in qq. delphinal. decis. octuagesimatertia. nu. 2.
15 Sexto, hæc opinio suadetur, † quia talis recursus, vt plurimum solet peti à iudice, vnde si illum iudex concedat videtur partis petitioni annuere, & quasi eius appellationi deferre, ex quo, vt diximus suprà, nu. 7. recursus vim habet appellationis, etiam ab interlocutoria, si procedat dicitur attentare, iuxta ea, quæ latius diximus suprà in hac 2. par. c. 12. de atten. appell. pend. in 5. limitatione primæ limitationis prin. nu. 66. Ita debet ab innouatione abstinere, postquam recursum concessit ob reuerentiam saltem superioris.

SECVNDA videtur opi. quod immò pendentia recursus non retardet executionē, & nō prohibeat aliquid attētati. Quæ clarè deducitur, &
16 Primò, † quia omnes in hoc videntur conuenire, quòd reuisione causæ pendente posset deueni-
17 ri ad executionem sententiæ, † & hæc est vna differentia, quæ est inter appellationem, & supplicationem, siue recursum, vt no. omnes docto. in authent. quæ supplicatio, & melius in l. si quis aduersus, præsertim Ias. sub nu. 2. vers. 5. no. C. de præcibus Impera. offer. quem sequitur Capit. decis.
18 28. in causa. nu. 11. † & in specie attestans etiam de stilo curiæ delphinat. tradit. Gui. Pap. deci. quinquagesima, quia hæc curia. in princ. Afflict. decis. 213. dicit Regia, & deci. trecentesimaquinquagesimaoctaua, in causa. num. octauo, & dec. 356. fuit dubitatum, sub nu. secundo, quod etiam videtur sensisse in decis. 269. Iudices. sub nu. tertio, & dec. 341. lata, vbi etiam nu. tertio, assignat huius differentiæ rationem, prout etiam ponit Capic. in dicta decis. vigesimaoctaua, & facit decis. eiusdem 53. in causa, sub nu. 2. Quam conclusionem sequitur etiam expresè Maranth. vbi suprà. nu. 26. & ex recentioribus Menocch. vbi suprà. num. 19. & num. 23. post Curt. in l. admonendi. ff. de iureiur. Iason. in dicta l. si quis aduersus. Coras. in præludiis. l. naturaliter. §. nihil commune. ff. de acquir. posses. & Ioan. de Neuizza. in cons. 70. numero 1. quibus adde Franc. Marc. in quæst. delphinal. decisi. 83. numer. 2. vbi etiam attestatur de dicto stilo Curiæ delphinatus, & Minsinger. sing. obser. centur. 1. decisi. 48. incip. postulata. in fi. Et plenè nouissimè per Io. Bapt. de Asin. in sua praxi Iudic. §. 31. cap. 2. in 9. ampliat. vers. 9. ampliatur, vbi præter suprà allegatos multos alios in id citat. & ex recentioribus Iaco. Henri. cons. 38. quoniam. nu. 3. & 4. lib. 3.
19 Secundò, quia † si recursus non facit litem, vt inquit Franc. Marc. post Bald. in dicta Authenti. quæ supplicatio, & alios per eū allegatos, in decis. delphinal. 624. quæritur super literis. nu. 7. ergo non videntur consideranda attentata, quæ regulariter sine lite non dantur. Cassad. deci. 6. voluerunt domini. nu. 2. super reg. Cancel. & necessariò præsupponunt litem extare, vt est in recol.
20 Paleot. decis. 222. Martinus. ad med. † Quæ opi. & si paucioribus videatur fulcita fundamentis est tamen vti verior amplectenda.

Et tenendo eum ad contraria breuiter Respondetur, quòd non obstant, & ad Primum, &
21 Secundum, † quòd illa loquuntur de recursu, id est de reductione laudi ad arbitrium boni viri, & ita loquuntur Bald. & Alex. & alij in contrarium allegati, non autem de quolibet recursu, & nos suprà capitu. 16. de attentat. reductione ad arbitrium boni viri pendente. numero 10. firmauimus, quod pendente reductione dentur attentata, nam illa dicitur habere vim appellationis,

vt ibi dictum est; cæteri autem recursus verè non sunt appellationes, vt per Menocch. vbi suprà. nu
22 mero 21. quod ex eo depræhenditur † quia prohi bita appellatione non censetur prohibitus recur
23 sus, † & vbi non datur appellatio, regulariter da tur recursus, secundum communem opinionem de qua post alios testatur Menocch. ibi, nu. vigesimoquarto, quibus adde etiam Brun. de statut. & constit. in verb. nullitas. col. pen. vers. item quæ
24 ritur. † Nisi, quis antea appellasset, & appellationem deseruisset: is enim supplicare, & recurrere non potest, secundum Ruyn. in consi. trigesimoquarto. visis. nu. 5. & seq. lib. 5. Tertium quoque parum obstat, quia recursus de quo docto. allegati loquuntur, regulatur quidē sicut appellatio, sed non simpliciter, & quoad omnia, sed tātum quo ad determinationem, & tempus exercitij. Præterea diuersa inter supplicationem ratio conside-
25 ratur, cum † supplicatio concedatur ex gratia, & benignitate principis, appellatio autem innitatur iustitiæ, quæ dictat, vt ea pendente nihil sit innouandum, vt post Affl. d. decis. 341. tradit Carauit. Ritu. 252. in princip. Reliquis verò tribus fundamentis, quia in se vera sunt, non est opus aliter respondere, sed potius (etiam in hoc capite regulam constituendo) dictos tres casus pro limitationibus ad hanc materiam accommodare: Sit igitur

26 Regula, † quòd pendente recursu, & reuisione causæ potest regulariter fieri executio, & consequenter non dantur attentata, quæ probatur ex his, quæ dicta sunt suprà in secunda opinione, nu. 16. Quam

AMPLIA,

Primo, vt supplicatio executionem non im-
27 pediat, † etiam si Princeps oppositum rescribat, vt post Bertrand. in cons. 362. nil opponitur. num. 2. lib. 1. Neuizza. in cons. 29. & alios per eum allegat. tradit Io. Bapt. de Asin. dicto §. 31. cap. 2. vers. 9. limitatur. nu. 3.

28 Secundo, vt fiat executio † etiam si ille met, qui petit sententiæ executionem fieri principi supplicauerit, & sic sententiam impugnauerit, nam non obstante huiusmodi impugnatione poterit etiam pendente supplicatione fieri executio. pone enim quòd sententia contineat capita separata, & is qui illam obtinuit, prætendens se in vno grauatum pro illo supplicauerit, & pro alijs executionem petat, vtique non obstante sua supplicatione, quoad alia capita sententiæ, poterit data cautione executionem obtinere, vt post alios tradit idem ibi. nu. 5. & latius post Rebuff. in tracta. de liter. ciuil. art. vnico. glos. vltima. nu. 9. vol. 1. & in dicto tracta. de supplicat. in præfatio. nu. trigesimonono, vbi dicit ita fuisse iudicatum in senatu Parisiensi, tradit etiam Carauita. dicto Ritu duocentesimoquinquagesimosecundo. nu. 9. & seq. Quam regulam

LIMITA

29 Primo, † vt non procedat respectu expensarū, quia pro expensis, non fit huiusmodi executio, vt per Afflict. decis. 231. dicit, & alios suprà allegatos in quarto fundamento primæ opin. nu. decimotertio, licet hoc non seruetur in Francia, vt post Rebuf. in tract. de supplicat. in præfatio. nu. 4. tradit Carauit. d. Ritu. 252. nu. 5.

30 Secundo, † quando recursus fuisset parti intimatus, & super ea pars citata, vt in quinto fundamento. num. 14. quod satis est probabile, cū per citationem proculdubio regulariter inducatur litis pendentia, iuxta ea, quæ latè diximus suprà in hac secunda parte cap. 4. de attenta. lit. pend. in præfatione, nu. 28.

31 Tertio, † quando recursus esset à iudice concessus, quasi tunc iudex videatur illi recursui (qui habet vim appellationis) detulisse, vt suprà. nu. 15.

32 Quinto limita, † nisi quærela ex forma statuti haberet vim appellationis, prout est Bononiæ,
33 quo casu si quid ea pendente, † vel pendente tempore decem dierum ad eam interponendā, fuerit gestum in eademmet causa esset tanquam attentatum reuocandum, vt colligitur ex his, quæ ponit Aug. Bero. in cons. 113. visa sententia. pertot. lib. 3. in quo licet concludat innouata non esse reuocanda, id tamen est, quia erant in diuersa causa, vt latius ibi per eum.

34 Est autem hæc regula declaranda, † vt petens hoc casu pendente reuisione per viam supplicationis executionem debeat præstare cautionem, de qua loquitur authenti. quæ supplicatio, & ibi no. omnes. C. de precibus imper. offer. Circa quā licet multa dici possent, quia tamē clarè ponuntur ibi per docto. & in c. sciscitata. de restit. in integr. & nos de ea aliquid diximus suprà. ca. 18. de attent. restit. in integ. pend. in prima limitatione prin. ver. circa cautionem. nu. 71. vlterius non insistimus, sed ad ibi dicta lectorē remittimus: Quibus adde Franc. Marc. decis. delphin. 83. sub nu. 2. qui similiter id intelligit, quod detur cautio, ita
35 demū si petatur, † Quòd non procederet in Francia, nec in Regno Neapolitano, vbi etiam si cautio non petat est præstanda, vt post Rebuffum tradit Carauit. in dicto Ritu. 252. nu. 8. & latè, & eleganter nouissimè per Roland. in consil. 43. in præsenti. lib. 2. per totum. præsertim nu. 21. vbi firmat regulariter iuratoriam cautionem sufficere, licet in casu suo ibi sub. nu. 48. illam non suffi-
36 cere concludat, ex quo, † talis cautio non admittat, quando (vt ille inquit) alio remedio vtrique parti est consultum.

CAP. XX. DE ATTENT. post Inhibitionem.

SVMMARIVM.

1 *ATTENTATORVM post inhibitionem materia in iudiciis frequentissima.*
2 *Inhibitio quid sit & infr. nu. 7.*
3 *Quid inhibere possit, & infrà. nu. 33.*
4 *Cuis inhiberi valeat, & infrà. nu. 69.*
5 *Quando inhibendum sit, & infrà. nu. 104.*
6 *Quomodo inhiberi debeat. & infrà. nu. 176.*
7 *Inhibitio est prouisio quædam ad iurisdictionem, & iura partium decetero conseruandum (actus contra eā facti nullitatem, & pœnarum incursus inducēs) à iure introducta, ab habente iurisdictionem ordinariam, vel delegatam per suam interlocutoriam, ex officio, vel ad instantiam partis emanata.*
8 *Prouisio est verbum generale.*
9 *Index potest inhibere subditis suis, ne coram alio in sui præiudicium litigent.*
10 *Inhibitioni contraueniens dicitur iudicem in sua iurisdictione contemnere.*

Inhi

11 *Inhibitio conseruat iura partium, non solùm prohibendo, ne aliquid in præiudicium fiat, verùm etiam reuocando, si quid factum fuerit.*

12 *Inhibitio conseruat omnia in eo statu, in quo sunt tempore, quo emanat.*

Nec retrotrahitur ad conualidandum aliquod ius de præterito. vt nu. 13.

14 *Processus post inhibitionem factus regulariter est ipso iure nullus.*

15 *Prohibitio legis inducit nullitatem actus contra eam facti.*

16 *Inhibitio æquiparatur decreto irritanti.*

17 *Inhibitioni contraueniens incurrit pœnas in eo contentas.*

Requiritur tamen declaratoria incursus talium pœnarũ. vt num. 18.

19 *Ius inhibet in multis casibus etiã absq; facto hominis.*

20 *Iuris inhibitio est efficax etiam ad reuocationem attentatorum.*

21 *Attentans dicitur ius contemnere.*

22 *Priuati non possunt exercere ea quæ sunt iurisdictionis.*

23 *Inhibitio præsupponit iurisdictionem, & ius inhibendi dependet à iurisdictione, & superioritate.*

24 *Delegatus Papæ non potest inhibere iudici ordinario in Ciuitate Florentiæ in causa merè profana, ex quo Papa in temporalibus nullam habet ibi iurisdictionem.*

25 *Inhibere potest, quandoque vna pars alteri.*

26 *Inhibitio extraiudicialis, quandoque causat attentata, vt est illa, quæ implicitè continetur, in noui operis nunciatione.*

27 *Nouo opere nunciato, si quid contra fiat, est per viam attentanti reuocandum.*

28 *Retractationi subiicitur id quod, quis agit post inhibitionem sibi factam ab eo qui legitime iurisdictionem exercet.*

29 *Iudex delegatus, vt possit inhibere, debet habere iurisdictionem in illamet causa in qua vult inhibere.*

30 *Inhibitio dicitur esse sententia interlocutoria*

Præterquàm si simus in inhibitione ex officio facta. nume. 31.

32 *Citatio partis, an sit necessaria in decernenda inhibitione, remissiuè.*

33 *Inhibere regulariter potest omnis qui habet iurisdictionem ordinariam, vel delegatam.*

Dummodo sit maior iurisdictione illo cui inhibetur, vt numero 34.

35 *Inferior regulariter non habet iurisdictionem in superiorem.*

36 *Processus factus per iudicem delegatum à Principe cõtra inhibitionem Auditoris cameræ non censetur attentatus.*

37 *Temporales domini solent quandoque inhibere subditis suis sub grauissimis pœnis, ne quis alium trahat ad curiam Romanam.*

Prout faciunt domini veneti. vt num. 38.

39 *Iudex ecclesiasticus inhibet iudici seculari.*

40 *Ecclesiastica potestas cohercet secularem, quia maior illa est.*

41 *Iudex ad quem inhibet iudici à quo, & etiam ipsis partibus.*

42 *Iudex etiam in prima instantia potest alteri inhibere, ne possidentem molestet si sibi constat illum possidere.*

Aliàs potest possessionem ad se aduocare, & ambobus inhibere. vt nu. 43.

44 *Iudex rectius agit si sumpta informatione quis possideat, & secundum illam faciat vnum vice possessoris, & alteri inhibeat, quã si possessionem auocet, & ambobus inhibeat.*

45 *Inhibitio non datur si alteri parti fuisset antea datum mandatum de manutenendo, nisi cum clausula sine præiudicio possessionis, & mandati de manutenendo eius vigore obtenti.*

46 *Iudex quilibet nedũ Princeps potest inhibere, & clausulam annullatoriam ponere si contrafiat.*

47 *Factum contra prohibitionem superioris debet tolli, & reuocari, quasi factum contra legem.*

48 *Arbiter non solũ necessarius sed & voluntarius inhibere ex causa quandoque potest.*

49 *Arbiter quando partes sunt inuicem inimicæ potest inhibere vni ne transeat per contratam alterius.*

50 *Iudex adiunctus statim præsentata commissione potest coniudicibus inhibere, ne sine eo vlterius in causa procedant.*

51 *Cardinales sibi inuicem non inhibent, sed insinuat tantum commissionem.*

Et ita de stilo obseruatur. nu. 52.

Etiam si Cardinali fuerit commissa causa, quæ erat antea coram auditore, cui similiter non inhibent, sed intimant commissionem nu. 53.

54 *Intimatio commissionis facta per Cardinalẽ habet vim inhibitionis.*

Licet inter coauditores talem vim non haberet. nu. 55.

56 *Auditor sacri Palatij, cui committitur causa, quæ fuerat coram Cardinali non inhibet, sed solùm intimat commissionem.*

Et hoc de stilo, & ob reuerentiam Cardinalis. n. 57.

Licet de iure etiam Cardinali esset inhibendũ. n. 58.

59 *Causæ quæ semel fuerunt commissæ Cardinalibus, non in palatio, sed alijs Cardinalibus committi consueuerunt.*

60 *Cardinalibus quoque inhibetur post obseruationem trium terminorum seruari solitorum, secundum aliquos.*

Termini prædicti qui sint, hic declaratur. nu. 61.

62 *Inhibitionis & intimationis commissionis quoad effectum, non videtur esse differentia.*

63 *Intimatio sola, de potiori alterius iurisdictione inducit inualiditatem processus.*

64 *Iudex meræ nullitatis inhibere non potest, ne fiat executio sententiæ, quæ transiuit in rem iudicatam, secundum aliquos.*

Licet contrarium videatur verius, quòd immò iudex nullitatis inhibeat. nu. 65.

Nisi nullitas opponatur contra tres conformes, vt num. 66. &

Nisi altiorem requirat indaginem, vt nu 67.

68 *Executio facta post inhibitionem emanatam à iudice coram quo erat nullitas etiam principaliter, & per modum actionis intentata nulla est & attentata, remissiuè.*

69 *Iudex quilibet maior inhibet inferiori.*

Et maior intelligitur in illa causa, in qua vult inhibere, vt nu. 70.

71 *Delegatus à Principe maior est quolibet ordinario.*

72 *Inhiberi potest non solùm Iudicibus, & partibus, verùm etiam aliis quibuscunque, quos quoquo modo tangit negociũ, in quo inhibetur, & qui liti possent præiudicare.*

73 *Iurisdictionem suam etiam pœnali iudicio tueri licet.*

74 *Iudicis, & prætoris contempta dignitas vindicari dicitur in attentatis.*

75 *Iudex inhibet ipsis partibus litigantibus.*

76 *Dominus feudi inhibet suis subditis, ne in sui præiudicium coram alio litigent.*

77 *Iudex Ecclesiasticus inhibere potest Iudici seculari.*

78 *Iudex Ecclesiasticus non solùm simpliciter est maior seculari, verùm etiam quando est dubium ad quē spectat cognitio, tanquam maior ipse cognoscit.*

79 *Iudex Ecclesiasticus sub prætextu absolutionis à iuramento coram eo petitæ,*

Vel quòd instrumentum, cuius executio coram seculari petitur sit vsurarium.

Vel quòd causa sit Ecclesiastica, quando possit Iudici seculari inhibere.

Nec in tali inhibitione requireretur citatio Iudicis secularis, secundum aliquos. nu. 80.

Dummodo coram ecclesiastico fuerit pars citata. num. 81.

Secundum magis commu. opi. nu. 82.

Licet aliqui contra. vt nu. 83.

84 *Citatio licet necessaria sit in decernenda inhibitione per Iudicem Ecclesiasticum contra secularem, & hoc de iure sit verissimum,*

Male tamen in practica seruatur secundum aliquos. nu mero 85.

86 *Iudex secularis nō debet curare inhibitiones iudicis Ecclesiastici, etiam sub pœnis, & censuris decretas, quando iurisdictionem non habet ab eo cognoscendi illam causam secundum aliquos.*

87 *Clericus coram seculari falsos testes producēs, si de falso coram ecclesiastico conueniatur, nō potest ecclesiasticus inhibere seculari, vt fungatur partibus suis.*

88 *Curia Episcopalis per inhibitionem cum censuris multum obiicit practicis, licet non semper iustè.*

89 *Inhibitiones iudicis Ecclesiastici de stilo seruantur.*

Et hæc opi. videtur tutior, quàm suprà relata. nu. 86. vt hic nu. 90.

91 *Iudex Ecclesiasticus tunc inhibet seculari, quando causa est spiritualis, vel spirituali annexa.*

92 *Cardinali non inhibetur, sed commissio insinuatur.*

93 *Inhibitio non comprehendit tertiū, qui nullo modo possit liti præiudicare.*

Nisi in commissione adesset clausula solita, videlicet, cū facultate quibus, vbi, quando, & quoties opus fuerit inhibendi, vt nu. 94.

95 *Inhibitio emanata vigore commissionis habentis clausulam omnésque alios, &c. facit attentata, etiam contra eum, qui tempore inhibitionis nullum super re ius habebat, sed inde ad 13. annos incœpit ius habere.*

96 *Par in parem non habet imperium.*

97 *Disputatio cap. 1 de officio. delega. contra impedientes iurisdictionem, an procedat in collega ipsius iudicis remissiuè.*

98 *Adiūctus licet sit in pari iurisdictione, potest tamen cō iudicibus inhibere ne procedant.*

99 *Iudex etiam inferior inhibet maiori, quando statuto, vel consuetudine hoc introductum esset.*

100 *Iudex potest alteri iudici sibi in iurisdictione æquali inhibere si eum in causæ cognitione præuenerit.*

101 *Iudex ad quē non debet concedere literas inhibitorias respectu reintegrationis, quando fuit appellatum à sentētia super reintegratione possessionis vigore statut. delphin. incip. super literis.*

Licet secus sit respectu pœnæ declaratæ vigore dicti statuti. nu. 102.

103 *Superior tunc inhibet inferiori, ne de causa cognoscat, quando inferior cognoscit iurisdictionem ab eo, non autem si ab alio.*

104 *Inhibitio tam in prima, quàm in secunda instantia fieri potest.*

105 *Inhibitio, vt per iudicem primæ instantiæ fieri possit debet, de necessitate lis coram eo pendere per citationem ab eo decretam, & executam secundum aliquos.*

106 *Inhibitio per se non dicitur radicare, & perpetuare iurisdictionem inhibentis.*

107 *Citatio de stilo in decernenda inhibitione nō adhibetur.*

108 *Inhibitio cum possit fieri partibus inuitis, multo magis poterit illis absentibus.*

109 *Stilus habetur pro iure.*

110 *Practica antiqua attendi debet, & ab ea non est recedendum.*

111 *Causa quando est grauis, & per inhibitionem impediretur aliqua vniuersalis dispositio, puta concilij, in facultate inhibendi solet signatura addere clausulam, præuia matura causæ cognitione.*

112 *Iudex ad quem quando inhiberi possit, varij varia dixerunt.*

Aliqui quòd non possit nisi lite contestata, vel post terminum ad impugnandum, & iustificandum appellationem, vt nu. 113.

Alij quòd postquam quis citatus ad dicendum contra commissionem nihil releuans opposuit, tūc possit sibi inhibere, vt nu. 114.

Alij verò quòd ex quo iudex appellationem recipit possit inhibere, vt nu. 115.

Verior videtur opin. quòd iudex ad quem non inhibeat nisi sibi constiterit fuisse appellatum, & per appellationem causam totaliter fuisse ad eam delatā, vt infrà, nu. 117.

Nec sufficeret probare fuisse appellatum intra decem dies, vt nu. 118.

116 *Causæ aliqua cognitio regulariter requiritur in inhibendo.*

119 *Iudex antequam inhibeat debet cognoscere an sua sit iurisdictio in illa causa, & postea inhibere.*

120 *Iudex si sine causæ cognitione inhibeat, potest ab eo appellari, vt dicitur esse iusta causa appellandi.*

121 *Inhibitio sine causæ cognitione decreta tanquam de facto facta deberet etiam de facto reuocari.*

122 *Iudex ad quem non potest inhibere si dumtaxat incepe rit prædictam causæ cognitionem.*

Licet aliqui contra. vt nu. 123.

Alij verò distinguendo opi. concordent considerando tēpus ante comparitionem, & negationem appellati, vt hic, nu. 124.

125 *Iudex si in puncto competentiæ sibi obiiciatur talis dubietas, quòd iurisdictio reddatur dubia, nō debet interim inhibere, donec cognoscatur de veritate iurisdictionis.*

126 *Iudex potest inhibere non solùm in curia, verùm etiam extra eam, & in partibus.*

Etiam si commissio non haberet nisi clausulam cum potestate inhibendi, vt nu. 127.

128 *Inhiberi cum debita causæ cognitione potest, etiam si commissio dicat constito, quòd pensio sit conditionalis.*

Et inhibitio ista afficit de rigore, quicquid aliqui dixerint, vt nu. 129.

Attentata tamen contra eam non reuocarentur, si constaret in actis de implemento conditionis. num. 130.

131 *Iudex cum huiusmodi causę cognitione inhibet etiam in causa criminali.*

Etiam si essemus in confesso, & conuicto, secundum aliquos, vt nu.132.

133 Iudex ad quem quando fuit appellatum ab interlocutoria antea quàm inhibeat, non solùm debet sibi cõstare de appellatione, & deuolutione, sed insuper debet incipere cognoscere de varietate causæ in appellatione expressæ.

Et hanc doctrinam dicitur dare Rota in materia inhibitionis faciendæ, vt nu.134.

135 Inhibitio canonicè vt fiat, tria requiruntur, videlicet Primo, quòd sit appellatum ex probabili causa. Secundo quòd negocium sit per appellationem deuolutum. Tertio quod incipiat cognoscere de varietate causæ.

136 Delegatus à Principe in causa grauaminis, licet secundum aliquos statim inhibere possit, ordinarius verò ita demum si ceperit de veritate causæ cognoscere. Hæc tamen distinctio non recipitur.

137 Iudex tũc dicitur incepisse cognoscere de varietate causæ appellationis ad effectum inhibendi, quando partes citat, vel illis in sua præsentia constitutis terminum assignat.

138 Iudex appellationis à grauamine indifferenter inhibet quando cum articulo grauaminis committitur sibi etiam negocium principale, cum potestate citandi ad partes.

Quod potius admitti de stilo dicendum est, quàm de iure, vt euitetur contrarium de quo hic, nu.139.

140 Iudex appellationis ab interlocutoria statim absque solita causæ cognitione inhibet. quando appellãs cõram Iudice à quo obtulisset se incontinenti probaturum veritatem causæ appellationis, & non fuisset admissus.

141 Inhibitio etiam in appellatione ab interlocutoria de stilo cameræ imperialis, vt valeat sufficit, quòd de iurisdictione inhibentis constet saltem ex narratione appellantis.

Et processus post dictam inhibitionem factus, tanquam attentatum reuocatur, num.142.

143 Causæ cognitio licet in decernenda inhibitione requiratur, id tamen intelligendum videtur, nisi in contrarium sit consuetudo.

144 Inhibitio vigore appellationis extraiudicialis nullatenus est concedenda, nisi vltra appellationem & causæ deuolutionem constiterit etiam aliqualiter de his quæ fuerant in appellatione expressa.

Etiam si de varietate causæ appellationis cognoscere ceperit, vt nu.147.

Nisi coram executore à quo appellatur fuerit illata incontinenti probatio causæ ipsius appellationis, vt infrà, nu.145.

Nisi simus in appellatione in electionibus Ecclesiarum Cathedralium, & conformium, vt infrà, nu.146.

148 Appellatio extraiudicialis verificari debet, antequam inhibeatur Iudici à quo.

149 Veritas causæ in appellatione extraiudiciali expressa non præsumitur.

150 Inhibitio vigore appellatiõis interposita in casu à iure prohibitio conceditur nisi vltra appellationem, & deuolutionem Iudex incipiat cognoscere, an appellatio sit recipienda.

Idem quando appellatio esset interposita, ex causa manifestè friuola. nu.151.

Et si de facto fuerit inhibitum, talis inhibitio non causat attentata, nu.152.

153 Inhibitio vigore appellationis in possessorio, licet respectu possessionis non videatur concedenda, ex quo in eo appellatio regulariter prohibetur, bene tamen cõcederetur respectu pœnæ declaratæ, vigore statu. del phin. possessorij, incip. si quis per literas.

154 Auditori Palatij de stilo non inhibetur post conclusionem in causa.

Tam in causa spirituali, quàm profana. n.155.

Dummodo sit verè conclusum in causa secus si tacitè & solùm ab vna parte, puta per missionem citationis ad sententiam, nu.156.

Si tamen fuerit hoc casu inhibitum, inhibitio faceret attentata. nu.157.

158 Iudex adiunctus absque prædicta causæ cognitione, statim cõmissiõe præsentata inhibet aliis iudicialibus.

Et ita practicatur, nu.159.

160 Iudex secundus potest statim & absque alia cognitione primo iudici inhibere, quando causa est incidens, & de sui natura præiudicialis causæ, quæ tractatur per primum secundum aliquos.

Dummodo secundus iudex non fuerit aditus per viam appellationis, sed alia via ordinaria, ex eo quia primus Iudex non poterat cognoscere de illa causa incidenti, & præiudiciali nu.161.

162 Inhibitio iuxta formã cõmissionis semper concedi põt.

163 Inhibitio iuxta formam commissionis datur etiam ad instantiam attentantis.

De huiusmodi autem stilo hodie plurimum videtur dubitandum. vt infrà, nu.165.

164 Clausula in commissione apponi solita cum facultate citandi, & inhibendi, &c. operatur, vt iudex possit statim etiam absque partis citatione inhibere.

166 Inhibitio iuxta formam commissionis extra curiam nõ solet dari, quando timetur ne illa sit impedimẽto legitimè gestis, & per Rotam aliàs ordinatis.

167 Iudex etiam absque causæ cognitione inhibere potest partibus ne aliquid illicitum faciant, secus si inhibeat iudici.

168 Iudex à quo in casibus in quibus potest etiam post quã detulit appellationi inhibere partibus, ne aliquid in præiudicium appellationis innouent, absque causæ cognitione inhibet.

169 Iudex ad quem etiam si simus in appellatione à diffinitiua de stilo cameræ imperialis inhibet, dummodo de iurisdictione inhibentis constet per narrationem appellantis.

170 Clausula constito de assertis facit, vt Iudex antequam inhibeat teneatur adhibere causæ cognitionem.

171 Iudex qui ex forma rescripti tenetur antequã inhibeat adhibere causæ cognitionem si ea non adhibita inhibeat Iudex nihil potest, aut debet postea facere.

172 Reformatio commissionis facilis est in curia, & infrà, num.176

173 Iudex ad quem etiam cum prædicta causæ cognitione nõ potest inhibere quando appellans post appellationem fuerit debitum confessus.

174 Inhibitio est deneganda ei, qui carceratus vigore obligationis in forma cameræ appellauit, & post appellationem fuit debitum confessus.

175 Executor apostolicus ad prouidendum alicui de beneficio, quod is duxerit infra mensem acceptandum põt statim, & absque dicta causæ cognitione collatoribus inhibere ne infra dictum mensem conferant.

176 Inhibitio quo modo sit concedenda specialis, & certus modus dari non potest.

177 Iudex inhibendo non debet inhibere nisi in illa causa, quæ coram eo pendet.

178 Iudex appellationis ab articulo alicuius causæ, an possit inhibere in tota causa.

Aliqui

Aliqui quòd possit, vt num.179
Verior videtur contraria opi. quòd regulariter non possit.nu.180
Nisi quando essent connexæ, vt nu.181
Nisi immineret periculum, vt nu.182
183 *Inhibendum illis personis solùm est, quæ possunt liti præiudicare.*
Secus si quis sit merè tertius, vt num.184
185 *Inhibitionis effectus non egreditur personas, nec passiuè dum aliquibus inhibetur, nec actiuè dũ alicuius nomine inhibetur.*
186 *Inhibitio facta nomine creditoris non iuuat fideiussorẽ nec econtrà.*
Quod procedit in fideiussore contractus, secus in fideiussore Iudicij, vt nu.187
188 *Inhibitiones quo magis timeantur possunt, & solent committi, & relaxari sub grauibus pœnis.*
189 *Inhibendum quando est Episcopo, vel superiori prælato in inhibitione exprimitur sub pœna suspensionis quoad eum.*
Quoad alios sub pœna excommunicationis.190
Quamuis hoc de excommunicatione post concilium Tridentinum non exprimitur nisi in subsidium, vt infrà num.195
191 *Inhibitionem petenti sub censuris, & pœnis datur tantum sub censuris.*
Nisi maxima esset contumacia.nu.192
Vel grauissima materia.nu.193
196 *Inhibendi facultas cum proueniat à iurisdictione restringitur ad terminos iurisdictionis.*
197 *Clausulæ cum facultate inhibendi in curia, & extra semper in commissionibus apponi solent.*
198 *Iudex datus cum facultate citandi, & inhibendi in curia non poterit extra curiam inhibere.*
Licet secus esset si indefinitè dictum esset cum facultate citandi, & inhibendi.nu.199
200 *Inhibitio, vt fieri possit secundum aliquos debet lis coram inhibente pendere.*
Licet contrarium sit verius.nu.201
202 *Inhibitionem extra curiam Rota non dat, quãdo prius alteri parti dedisset mandatum de manutenendo.*
203 *Citatio partis in decernenda inhibitione regulariter requiritur de iure, & infrà.num.209*
Secundum commu.opi.nu.204. & infrà nu.207
Et etiam de stilo palatij, nu.205.206. & 207
Licet aliqui contra, quorum opi. adhibita distinctione sustinetur.nu.208
210 *Stilus variabilis est, & modo albus, modo niger appellatur.*
211 *Citatio ommissa in inhibitione decernenda facit, vt actus postea contra inhibitionem gestus non sit nullus remissiuè. Quod tamen fallit de stilo Dominorum.*
212 *Citatio prædicta in inhibitione ommitti nõ potest etiam si essemus in causa modici præiudicij.*
213 *Citatio in inhibitione non est necessaria, quando pars est præsens.*
214 *Inhibitio cum fieri possit inuita parte, poterit etiam ea absente expediri.*
215 *Inhibitio quando fit ex officio Iudicis non requiritur citatio partis.*
Secundum commu.opi.num.216
217 *Clericus si sit inquisitus in curia seculari, & Ecclesiasticus velit illi inhibere non requiritur citatio iudicis secularis.*
218 *Inhibitio si dubitatur, an ex officio, vel ad partis instãtiam sit decreta in dubio interpretatio fit, quòd ex officio emanauerit.*
219 *Citatio in inhibitione nõ requiritur, quando iudici est data in communi facultas citandi, & inhibendi.*
Licet aliqui contra.nu.220
221 *Inhibitio sine citatione partis expeditur, quando immineret peccatum.*
Vel iudex ecclesiasticus interdiceret seculari, ne executioni demandet constitutionem, quæ esset contra libertatem ecclesiasticam.nu.222.
223 *Citatio in inhibitione decernenda vigore appellationis à grauamine non requiritur si iudici constet de deuolutione & de sua iurisdictione secundum aliquos.*
Licet hoc non videatur omnino tutum.nu.224
225 *Citatio in inhibitione de eo tantum facienda est, qui habet interesse in causa tanquam pars, non si alio nomine.*
226 *Iudex à quo regulariter non est citandus, vt veniat ad defendendum suam sententiam, nisi in quibusdam casibus, de quibus hic remissiuè.*
227 *Attentata dicuntur gesta post inhibitionem & regulariter sunt ex priuilegio attentatorum in primis, & ante omnia reuocanda.*
228 *Processum post inhibitionem factum nullum esse indubitatum est.*
229 *Inhibitione facta, quicquid factum fuerit, debet tanquam attentatum reuocari.*
230 *Retractationi subiicitur id quod, quis agit post inhibitionem sibi factam ab eo qui legitimè iurisdictionẽ exercet.*
231 *Inhibitio siue iusta, siue iniusta est timenda.*

1 ATTENTATORVM post †Inhibitionẽ materia licet in iudiciis frequentissima sit, nullibi tamen plenè per docto. pertractata videtur, & Vestr. ipse qui cætera, quæ ad praxim præsertim Roma.cu. pertinent, elegantissimè complexus est de hac materia principaliter ferè nullum verbum fecisse videtur, & Vital. qui aliquid de inhibitione tetigit in tract. de clausul. in clausula nil nouar. appellatione pendente, num. vigesimo tertio, satis ieiunè eam explicasse videtur, & ideo illam tractaturi, vt clarius, & vtilius percipi possit, operæ precium est ad necessariam intelligentiam, prius nonnulla de ipsa inhibitione, & de his, quæ necessario ad eam pertinent præfari: Quinque ergo præfationis, & quasi præludiorũ
3 loco videnda sunt.† Primo quid sit inhibitio.
3 †Secundo, quis inhibere possit. † Tertio, cui in-
4 hibere valeat.† Quarto, quando inhibendum sit.
5 †Quinto, & vltimo quomodo inhiberi debeat.
6 Quibus declaratis materiam deinde attentatorum post inhibitionem facilius, etiam per viam regulæ, & limitationum, explicabimus.

Quæritur ergo primo quid sit inhibitio, & quamuis illa nec diffinitiua, nec descripta à docto. reperiatur, præterquam à Mandosio, qui nouissimè etiam postquam ea, quæ ad inhibitionis materiam, & attentatorum post eam pertinent in hoc capite latè fuerant per nos subordinata) tractatulum de inhibitionibus edidit: in quo, quęstio. prima, nume. tertio. inhibitionis diffinitiõnem eleganter ponit, quia tamen illa non videtur omnes species inhibitionum, illarumque effectus explicitè complecti, vt clarius hæc materia pateat, potest ex his, quæ fusius infrà in discursu huius inhibitionis materiæ dicturi sumus

mus,ita ipsius descriptio colligi,videlicet,
7 Inhibitio,† est prouisio quædã ad iurisdictio-
nem,& iura partium de cætero conseruandum,
(actus contra eam facti nullitatẽ, & pœnarũ in-
cursum inducens) à iure introducta, vel ab ha-
bẽte iurisdictionem ordinariam, vel delegatam
per suam interlocutoriam ex officio, vel ad in-
stantiam partis emanata: Cuius descriptionis vis
ex singulorum verborum declaratione manife-
stius apparebit,dicitur in ea,quòd est

Prouisio, quod verbum ponitur tanquam
8 genus:† prædicatur enim de multis speciebus
prouisionum,puta prouisione hominis, proui-
sione legis,ad no.in leg.fina.C.de pact.conuent.
& in l.1.§.1.ff.de nou.oper.nunc.de prouisione,id
est collatione,præsentatione,ac institutione ali-
cuius beneficij ecclesiastici, & in summa est ver-
bum latissimum, vt de se patet, & not. expressè
glos.& ibi etiam Card.in clem.fina.in verb. pro-
uideri.de election.&hoc verbum fuit appositum
ad hoc, vt in descriptione comprehendi possit
etiam inhibitio,quæ fit ex officio,vt dicemus in-
frà in declaratione verbi per interlocutoriam.
numero 31.

9 Ad iurisdictionem conseruandam,† quia po-
test Iudex inhibere subditis suis, ne coram alio
in sui præiudicium litigent, vt not. Boer. post a-
lios per eum allegatos decisio.124. Florentinus.
numer.2.per text.in c.ex transmissa. de for.com-
10 pet.† Hinc videmus, quòd inhibitioni contra-
ueniens dicitur iudicem in sua iurisdictione con-
temnere.Rot.decisione 26.aliàs 307.Nota,quòd
audientia.de appellat.in antiq. & decisio.2.aliàs
14.fuit dubitatum.post princip. de restit.spoliat.
in no.& propterea in formula huiusmodi inhibi
tionis solet apponi clausula,ne aliquid in contẽ-
ptum nostræ iurisdictionis attentare curetis, vt
colligitur ex his quæ ponit Specul. de citatio.§.
dicto de citatione.sub nume.septimo.vers.porrò
quandoque.

11 Et iura partium,†quia inhibitio non solùm cõ
seruare dicitur iura partium prohibendo illis,ne
in alterius præiudicium aliquid faciant, vt docet
Spec.vbi suprà in formula ibi posita (aliàs enim
si actus non sit in præiudicium,nõ videtur, quòd
inhibitio causet attentata,vt est de mente Egid.
decis.529.si Titius) verùm etiam, quia si aliquid
præiudicij sit illatum post inhibitionem,illud to
tum Iudex per reuocationem gestorum post in-
hibitionem emendabit, vt dicemus latius infrà
in regula super hoc latius ponendo.nu.227.

12 De cætero hoc fuit dictum,†quia inhibitio cõ
seruat omnia in eo statu, in quo sunt tempore,
quo illa fit,non autem retrotrahitur ad conuali-
dandum aliquod ius de præterito, vt per Federi.
de Senis in cons.260.in prin.quem refert,&(non
obstantibus nonnullis per eum antea eleganter
consideratis) sequitur nouissimè etiã Mandos.
in tracta.de inhibit.quæ.vigesimasecunda,in fin.
vbi in id citat etiam Laur.de Rodul.in tracta.de
vsur.q.130.nu.16.

13 Actus† contra eam facti,dicitur contra eam,
quia si actus tenderet in faciliorem exitum cau-
sę non operaretur reuocationem attentatorum,
vt per Franc.in ca.cum teneamur.num.21.de ap-
pell.& dicemus latius infrà suo loco,in quarta li-
mit.prin.nu.1.& seqq.

14 Nullitatem,quia †processus post inhibitionem
factus regulariter est ipso iure nullus. Aegid.de-
cis.623.processus,& dicetur infrà in decima am-
pliat.prin.nu.1.& seqq.cum & aliàs id vniuersale
15 sit,†quòd prohibitio legis inducit nullitatem a-
ctus cõtra eam facti,vt post Ias.& alios declarat
16 Brun.de statut.constit.in verb.prohibitio.†præ-
sertim, quia inhibitio æquiparatur decreto irri-
tanti, secundum Cassad. decis.2.incip. decisio 3.
nu.7.de resti.spolia.quod etiam affirmauit Man
dos.de inhibi.q.41.nu.2.

17 Pœnarum incursum,†quia contraueniens in-
currit pœnas in inhibitione contentas, ad no.l.1.
ff.si quis ius dicent. non obtemp.etiam si sit Iu-
18 dex, vt dicemus infrà,in 18.ampliat.nu.1.†Requi
ritur tamen ad hoc declaratoria incursus talium
pœnarum,etiam præuia citatione, vt quotidia-
nus vsus demonstrat, & animaduertit Mandos.
vbi suprà q.42.nu.2.

19 A iure introducta,†quia in multis casibus etiã
absque facto hominis ius inhibet,vt patet ex ru-
bri.& tot.tit.lit.pendente nihil inno.& tot. tit.ff.
20 nil nouar.appellatione pendente,& † hæc iuris
inhibitio est efficax etiam ad reuocationem at-
tentatorum,vt patet ex his,quæ diximus latè su
prà,capi.4.de attent.lit. pendente,per totum. in
præfatione.num.296.& c.duodecimo, de atten.
appell.penden.similiter in præfatione num.75.&
hoc modo loquendi quòd ius inhibet,sæpissimè
vtuntur doct.vt Paul.de Castr.in l.3.C. de appel-
lation.quem refert,& sequitur Ias.in cons.187.cir
ca primum.col.sexta,vers.quarto accedat.libr.2.
& Rolan.in cons.septuagesimoseptimo. viso. nu.
3.libr.secundo.Rot.decis.4. alias 391. nota quòd
21 Auditor.de for.cõpet.in antiq.† Hinc attentans
dicitur ius contemnere.ad c.cordi, de appell. in
6.& est decis.Rot.2.aliàs 14.fuit dubitatum.de re
stitu.spolia.in no.

22 Vel ab habente iurisdictionem, † quia priuati
non possunt exercere ea, quæ sunt iurisdictionis,
23 ad no.in l.3.ff. de testam. †Inhibitio autem, quæ
(vt mox dicemus) est sententia interlocutoria
præsupponit iurisdictionem.ad no.in l.iubere ca
uere.ff.de iurisdic.omni.Iud.& in l.1.ff.si quis Ius
dicent.non obtemp.& ius inhibendi dependet à
iurisdictione,& superioritate.cap. tuam.de ordi.
cognit.vt post Soci.in cons.cẽtesimodecimono-
no.lib.3.& alios per eum allegatos tradit elegan
ter Aug.Bero.in cons.117.ex vltima.num. secun-
24 do,li.3. vbi propterea vult,†quòd delegatus Pa-
pæ non possit inhibere Iudici ordinario in ciui-
tate Florentiæ in causa merè profana,ex quo Pa
pa in temporalibus nullam habet ibi iurisdictio
nem,& hoc fuit dictum,vt excludat inhibitionẽ,
25 † quæ quandoque fit alteri parti, de qua po-
test esse exemplum in l. si pro te. ff. mandat.
& in l. iniuriarum. §. si quis me prohibeat.
ff. de iniur. & in l.hæres in fundo. ff. de vsufruct.
legat. nam in præsenti loquimur de inhibitio-
26 ne iudiciaria,licet non negemus, † quòd etiam
extraiudicialis inhibitio facta per vnam par-
tem alteri, quandoque causat attentata, pro-
ut est inhibitio, quæ implicitè continetur
27 in nunciatione noui operis, † cùm si quid
post eam sit factum id omne via attentatorum
veniat

veniat reuocandum,secundum Bal.in cons.243.
proponuntur.sub nu.2.lib.secundo,sed re vera il-
la inhibitio non tã operatur,quia sit facta à par-
te,quàm quia est permissa & inuenta à l.vnde po
test potius dici Inhibitio à iure,quàm à parte in-
troducta.ad l.1. ibi per nuntiationem inhibetur.
ff.de nou.ope.nunc.

Ordinariam vt in c.extransmissa.de for. com-
pet. cum simil.Hinc dicebat aliàs eleganter Ro-
ma.in cons.330.circa primum. col.2.vers. quoad
28 secundum † quòd retractationi subiicitur id
quod quis agit post inhibitionem sibi factam ab
eo qui legitimè iurisdictionem exercet.

Vel delegatam,vt in c.1.& in c.meminimus.&
29 in c.suggestum.de appell.cum simil. † & intelli-
ge vt Iudex debeat habere iurisdictionem dele-
gatã in illa causa in qua vult inhibere,aliàs enim
si inhibitio fiat ab eo,qui nõ poterat de causa co
gnoscere potest non obstante inhibitione per a-
lium Iudicem in causa procedi,vt in pulchro ca-
su deducit Aug.Bero.in cons.octuagesimoquin-
to,dicam breuiter, colũ. fin.nu.vigesimoquarto.
lib.3.

30 Per suam interlocutoriam † quia inhibitio di-
citur esse quædam sententia interlocutoria, vt
tradit post alios Franc.in c.cum cessante. nume.
46.de appell.quod etiam dixit Aret.cons.75. dili
genter.col.quarta.sub vers.his præmissis.post Fe
deric.de sen.cons.96.& doct.in c.etiam.de ord.
cognit.& hoc verbum respicit potius inhibitio-
nem factam ad instantiam ,partis, quàm factam
31 ex officio.† Cui ex officio factæ cum non conue-
niat hoc de interlocutoria, fuit in descriptione
dictum,quòd inhibitio est prouisio quædã, quia
quando Iudex ex officio inhibet,non per modũ
sententiæ interlocutoriæ id facit, sed potius per
modum prouisionis, ne sibi in sua iurisdictione,
aut alteri in aliquo præiudicetur.

Ex officio prout fuit in dicto c. ex transmissa.
de for.competẽ.vbi dominus feudi ex officio, &
motu proprio inhibuit.

Vel ad partis instantiam emanata, quod fre-
quentius contingere solet, & propterea dubitãt
32 aliàs doct.† an in decernenda inhibitione sit ne
cessaria citatio partis, & aliqui dixerunt (prout
Ruyn.in cons.sexagesimoprimo.in lite. num. 28.
lib.5.qui testatur hanc esse communem opinio-
nem) quòd si Iudex Ecclesiasticus ad partis in-
stantiam inhibeat Iudici seculari non requiritur
partis citatio,de quo tamen nos latiùs dicemus
infrà in præfat.q.5. dum tractabimus quomodo
inhiberi debeat.nu.202.

Secundò quæritur, Quis inhibeat, & breui
33 ter dicendum est, † quòd regulariter omnis,qui
iurisdictionem aliquam habet ordinariam,
vel delegatam inhibere potest, vt suprà proxi-
34 mè annotatum est, & intellige, † quòd iurisdi-
ctio hæc sit maior iurisdictione illius, cui inhi-
35 betur,cùm † inferior non habeat iurisdictionem
in superiorem.capitul. cùm inferior. de maiori-
ta.& obedien.l.nam magistratus. ff. de arbitr.&
36 ideo † inhibitio facta ab Auditore Cameræ a-
licui Gubernatori, qui poterat procedere tam
ex sua iurisdictione ordinaria, quàm ex dele-
gata à Principe cùm censeatur processisse ex
ea per quam magis actus substinetur, & sic ex
delegata, non dicitur causare attentata, si per
delegatum fuit contra eam processum,vt elegã-
ter deducit Alciat. in consilio 48. in hac atten-
tatorum causa.numer. 5.& seq. libro 6.vt etiam
declarabimus in sequenti quæstio.numero 99.&
seqquẽ.Hinc videmus quòd dominus feudi in-
hibet subditis suis,vt in dicto cap. ex transmissa.
de foro compet.de quo latè post Didac.libro 1.
variarum resolut.capit.4.numero 8.per Osasc.in
decisio Pedemont.78.cùm subditus per tot.vbi
concludit per principem ad instantiam domini
feudi inhibendum esse subdito, ne coram Iu-
dice non suo litiget etiam si esset Iudex Eccle-
siasticus is coram quo subditus cœperat litiga-
37 re, & † aliàs domini temporales † prout fa-
38 ciunt domini Veneti inhibere quandoque
solent sub grauissimis pœnis subditis suis,ne ali-
quis trahat alium subditum ad curiam Roma-
nam,vt testatur Staphil.de liter.grat.& Iusti.fol.
39 171.vers.audiui tamen, quod stilus.Hinc † etiam
Iudex Ecclesiasticus inhibet Iudici seculari, vt in
c.seculares.de foro compet.in 6.& ca.licet,de ex
40 cept.in 6.vbi gl.id no.quòd † propterea potestas
Ecclesiastica cohercet secularem, quia maior
illa est,& no.doct.præsertim Rip.in l.quarta.§.
condemnatum.sub num.vigesimooctauo, & vi-
gesimonono.ff.de re iudi.& Boer.dec.114.Florẽ-
tinus.num.secundo.& de hoc infrà.num. septua-
41 gesimoseptimo,& seq.fusius tractabimus.† Hinc
etiam est, quòd Iudex ad quem inhibet Iudici à
quo,& etiam ipsis partibus,vt quotidiana docet
experientia,& non solum Iudex ad quem est ap
42 pellatum,& secundæ instantiæ, verùm † etiam Iu
dex primæ instãtiæ inhibere potest,& ideo si duo
contendunt se posside re,& Iudici constet vnum
ex illis possidere potest alteri inhibere, ne eum
43 molestet † & si non constat quis possideat ad tol
lenda scandala potest possessionem ad se auoca-
re, & ambabus partibus inhibere, vt est decisio
Guid.Pap.578.si agatur.& alia decis.Fran.Marc.
in qq.delphinal.1198.nume.3.& 4.& melius, & la-
tius per Petr.de Benintend. in decis. Bononiens.
decis.septuagesimatertia,orta per totam. præser
tim.num.quinto, & per Minsinger. singu. obser.
cent.2.decis.96.incip.quando,& iterum in cons.
11.secundæ decadis, incipi.præsenti.num.quadra
gesimosexto.vbi subdit, quòd Iudex non solùm
id facere potest,immò etiam debet, etiam si per
partem non fuerit inuocatus,& per Alciat.consi.
87.requisitus.lib.6.per totum,& iterum cons.74.
retinenda.nume.quinto.libr.sexto.Quamuis se-
44 cundum Lanfranc.decis.9. incipi.duobus.† me-
lius hoc casu faceret Iudex si sumpta informatio
ne vter ipsorum possideat secundum illam face
ret vnum vice possessoris,& alteri inhiberet, quã
possessionẽ auocare,& ambobus inhibere,quod
multis probauit etiam nouissimè Aug.Bero.cõ-
sil.quadragesimoquinto.in causa.col .1. & secun-
da,lib.tertio.& iterum cons.46.in causa illorum.
numer.5.libr.3.& cæteris copiosius id explicauit
Natta.in cons. 121.in causa possessorij. nu. secun-
do,col.2.& per tot.lib.1.Est autem circa hoc ad-
uertendum, quòd etiam eo casu, quando con-
stat alterum esse in possessione,eo quia à Iudice
45 iã obtinuerat mandatum de manutenendo,† so-
let quandoque inhibitio non simpliciter con-
cedi

cedi,sed cũ clausula sine præiudicio possessionis
ipsius,& mandati de manutenendo eius vigore
obtenti,vt fuit factum in vna Hispalen. decima-
rum coram Seraphino.10.Iunij.1566.Hinc etiam
dicebat Inno.in capitulo dilecto,de præben.in
6.quem refert,& sequitur Paul.de Castr.consili.
225.visis.sub numero secundo,versiculo pro quo
46 etiam fa.libro primo, † quòd nedum Princeps
sed etiam quilibet Iudex ordinarius in his quæ
pertinent ad eius iurisdictionem, & officium po
test inhibere & clausulam annullatoriam pone-
47 re si contra fiat.Pro quo fa.† quia factum con-
tra prohibitionem superioris debet tolli, & re-
uocari,quasi factum contra legem, vt dicebat
aliàs eleganter loquens in propria materia no-
stra attentatorum Oldrad.cõs.206. in causa car
nocẽ.post princ.& ꝓpterea ista potest esse in pro
posito.

Regula,quæ probatur per supradicta,
Quam

AMPLIA,

48 Primò,†vt procedat non solùm in arbitro ne
cessario vigore statuti assumendo(cum is ob sta
tuti authoritatem à Iudice non differat secun-
dum Blanc. in tracta. de compromiss. in sexta
parte,in princ.) verùm etiam in arbitro volun-
tario,quoniam licet talis arbiter non dicatur ha
bere verè iurisdictionẽ, sed notionem, ad no.in
leg.ait prætor. ff. de re iudic. tamen ex causa in-
hibere potest.Hinc dixit notab. Iacob.de Aren.
49 †quòd arbiter quando partes sunt inuicem ini
micæ,potest inhibere vni,ne transeat per contra
tam alterius,quòd dictum reassumpsit Alberic.
& plurimum etiam commendauit Ias.in leg.cu-
ratores. numero decimo, ff. de offic. procur.
Cæsar.

Secundò,vt procedat non solùm si sit Iudex
50 principaliter in causa datus,† verùm etiam si sit
Iudex adiunctus,qui statim præsentata commis-
sione potest aliis coniudicibus inhibere, ne fine
eo vlterius in causa procedant,vt tradit Staphil.
(qui ita etiã practicari attestatur) in tracta.de
liter.grat.& iustit.fol.178. vers.in commissionib⁹
Iustitiæ,& Mandos.de inhib.quæst.6.numero se-
cundo.

Limita eandem

51 Primò, † vt non procedat in Cardinalibus,
quibus si aliqua causa committatur, quæ prius
coram alio Cardinali vertebat inuicem sibi nõ
inhibent,sed insinuant tantum commissionem
52 sibi factam†& ita de stilo seruari attestatur Rot.
decisio 31.aliàs 712.nota, quòd quando.de dol.&
contum.in antiq.cui concordat Aegid. in cons.
18.incip.ecce quòd facta totali. columna prima,
53 vers.quòd non possit.† quod etiam procedit si
causa, quæ erat coram Auditore committatur
Cardinali,quia etiam hoc casu Cardinalis inti-
54 mat commissionem,& non inhibet,†& ob reue-
rentiam Cardinalis,talis intimatio habet vim in
55 hibitionis:†licet inter coauditores nõ haberet,
Rot.decis.25.aliàs 659.& est sciendum. de dol.&
contum.in antiq.

56 Secundò fallit regula†in Auditore Sacri pa-
latij,cui fuerit commissa causa, quæ antea fuis-
set coram Cardinali,quia nec Auditor hoc casu
inhibet,sed solùm facit intimationem commis-
57 sionis,†& hoc de stilo, & ob reuerentiam Car-
dinalis,vt dicit Rot.dicta decisio.25.aliàs 659.&
58 est sciendum,de dol.& contum.in antiq.† quam
uis secundum commu. opi. Inno. de iure etiam
Cardinali inhibendum esset,vt ibi dicitur, quod
etiam sensit Staphil.de lit. grat.& iustit.folio
159.versiculo item statur dicto Cardinalis.Quæ
limitatio licet ex præallegatis admitti possit, ta
59 mẽ in practica parum deseruiet, ex† quo causæ,
quæ semel sunt Cardinalibus commissæ, non so
lent committi in palatio, sed semper consueue-
rint committi aliis dominis Cardinalibus,vt di-
cit Rot.decisio.3.aliàs 11.fuit dubitatum.in final.
verbis,de appellationibus,in no. Est tamen circa
eam ad duo aduertendum. Primò, quod licet di
cta decisio 3.aliàs 11.videatur aliqualiter præsen-
60 ti limitationi cõtraria in eo quòd innuit†quòd
post obseruationem trium terminorum seruari
solitorum etiam Cardinalibus inhibeatur,quod
etiam post dictã decisio.annotauit Mil. in verb.
appellatio in curia interposita folio octauo.in-
telligẽda tamẽ ex præmissis videt', vt illa loqua
tur de Iure,& secundum opi.Inno.limitatio au-
61 tem procedat de stilo,vt dictum est.† Qui autẽ
sint illi tres termini ante inhibitionem seruari so
liti,licet nec Rot.nec Mil.ibi declarent, & posset
alicui forsan videri,& probabiliter, quòd vnicus
terminus sufficeret seruari, videlicet ad dicendũ
contra commissionem,prout quotidie videmus
practicari,credendum tamen est, quòd sint illi,
qui solent seruari in causis grauaminum in
qualibet instantia, videlicet ad dicendum con-
tra commissionem ad primam diem, & ad di-
cendum contra appellationem itidem ad pri-
mam,& ad impugnandum, & iustificandum si-
militer ad primam.Quibus seruatis citatur pars
ad videndum coauditori inhiberi, vt colligitur
ex his quæ leguntur in libello, qui præ manibus
omnib⁹ est,& cui titulus est, formulariũ termi
norum,paulo post princ.de quorum terminorũ
seruatione in materia appellationis à grauami-
ne etiam meminit Vestr.in praxi ro.cu.lib. quin
62 to,capitulo sexto.† Secundò est aduertendum,
quòd quamuis decisio suprà allegata 25.aliàs
659.& est sciendum.de dol.& contum. in antiq.
videatur constituere differentiam inter intima-
tionem commissionis,&inhibitionem,prout vi-
detur facere alia decisio 31.aliàs 712.de dol.& cõ
tum.in antiq.in rei tamen veritate, quoad effe-
63 ctum ipsum,nulla videtur adesse differentia,†cũ
etiam sola intimatio de potiori alterius iurisdi-
ctione inducat inualiditatẽ processus, secundũ
Ruyn.in cons.61.in lite.sub nu. 6. libro 5.& Ro-
ma.in cons.330.circa.colum.2.versicul.quoad se
cundum.

64 Tertiò†fallit in Iudice meræ nullitatis,qui
inhibere non potest ne fiat executio sententiæ,
quæ transiuit in rem iudicatam si credimus Mil.
qui id dixit in verb. Iudex meræ nullitatis.folio
65 174.†quem refert, ac sequendo adiuuare vide-
tur nouissimè Mandos.in tracta. de inhibit. quæ.
34.per totam.De cuius dicto valde quidem sub
sistendum videtur, tum quia decisio Rot.quam
allegat,quæ est 3.aliàs 280.licet,de except.in no.
absolutè id non dicit,sed potius innuit contra-
rium, cùm disputet, an processus factus post
inhibitionem à Iudice nullitatis emanatam
valeat, tum quia in contrarium, quòd immò

66 Iudex nullitatis possit inhibere † (excepto ca-
su in quo nullitas opponeretur contra tres con-
formes) videtur esse decisio Rot. 3. aliàs 21. nota,
quòd vbi tres. de sent. & re iudic. in antiq. & no-
uissimè Minsinger. sing. obseruat. decisio. 64. in-
cip. sed circa hoc. cent. 4. Qui ita etiam dicit fuis-
67 se determinatum, † quòd quando nullitas
non requireret altiorem indaginem, sed consta-
ret notoriè ex actis, vel incontinenti probari po
test, tunc fiat inhibitio, & executio retardetur.
Præsertim retenta opinione, quam tenuimus su
prà capitulo 17. de attentat. nullitate pendente.
in prima sublimitatione primæ limitationis re-
68 gulæ ibi positæ. numero 63. † quòd executio fa-
cta post inhibitionem emanatam à Iudice corá
quo erat nullitas etiam principaliter, & per mo-
dum actionis intentata nulla sit, & attentata, se-
cundum ea, quæ post Deci. & alios latiùs ibi di-
ximus.

TERTIO iuxta præmissum ordinem Quæ-
ritur, CVI SIT INHIBENDVM: breuiter
69 dici potest, † quòd regulariter quilibet Iudex
70 maior, (& maiorem intellige in illa causa in qua
71 vult inhibere, puta si sit delegatus Principis † qui
maior est quolibet ordinario. capitulo sanè.
el 2. de offic. deleg. cum simil.) inhibere possit
omnibus inferioribus. ad leg. Iudicium soluitur,
ibi, vel eo vetante, qui maius imperium in ea-
72 dem iurisdictione habet. ff. de Iudic. tam si sint
Iudices, quàm si sint partes litigantes, vel alij
quicunque, quos quoquo modo tangit negociũ,
in quo inhibetur, & qui liti possent præiudicare.
Rot. decisio. secunda, aliàs 58. nota, quòd vbi, vt
lite pendent. in antiq. quod no. etiam Staphil.
(licet omnino firmare non videatur) in tracta.
de lit. grat. & Iust. folio 181. versiculo signatura
73 autem, † omnibus enim magistratibus conces-
sum est, vt Iurisdictionem suam etiam pœnali
iudicio tueantur, vt inquit Iurisconsultus in leg.
74 prima. ff. si quis Ius dicent. non obtemper. † & in
attentatis reuocandis contempta dignitas præ-
toris vindicatur, vt dicebat Oldrad. consili. 206.
in causa Carnocen. post princ. Et non solùm in
partes litigantes Iudex potest suam iurisdictio-
nem exercere, verùm etiam in omnes quoquo
modo turbantes, aut suam iurisdictionem mole-
stantes, vt est expressum in capitulo primo, ex-
tra de offic. delegat. & ibi no. Abbas Deci. & om
nes, & propterea in inhibitionibus non solùm li-
tigantes, & Iudices, coram quibus primum cau
sa pendebat, solent specificari, verùm etiam ap-
ponuntur clausulæ admodum generales aptæ
compræhendere etiam alios quoscunque, quos
quoquo modo tangit negocium, vt in eius for-
75 mulis vulgaribus euidenter apparet. † Hinc vi-
dem⁹, quòd iudex inhibet ipsis partibus litigan-
tibus. Guid. Pap. decisio. 578. si agatur, cum simil.
76 † & dominus feudi suis subditis, ne in sui præ-
iudicium coram alio litigent. capitulo ex trans-
missa. de for. compet. Boer. Decisio. 114. Floren-
tinus. numero secundo. Hinc etiam prouenit
77 id, quod sæpe apud docto. legimus, † quòd Iu-
dex Ecclesiasticus inhibere potest Iudici se-
culari, arg. capitulo seculares. de for. compet.
& per illum text. post Bald. in procem. decre-
tal. Boer. dicta decisio. 114. numero secundo.
78 Cuius dicti illa est ratio: † quia non solùm sim-
pliciter Iudex Ecclesiasticus est maior, vt no.
gloss. in capitulo licet, de except. in sexto, verùm
etiam tanquam maior ipse cognoscet, quando
est dubium an cognitio spectet ad eum vel ad
Iudicem secularem, vt no. Mil. in verb. Iudex ec-
79 clesiasticus. folio 184. † de cuius dicti veritate
an, & quando Iudex Ecclesiasticus sub prætex-
tu absolutionis à Iuramento coram eo petitæ,
vel sub prætextu, quòd instrumentum cuius exe
cutio coram seculari petitur sit vsurarium, & ge
neraliter, quòd Iudex in causis Ecclesiasticis nõ
debeat se intromittere, vide originaliter apud
Angel. & Imol. in leg. 4. §. condemnatum, & ibi
alios, præsertim Alexand. numero 19. vbi alios
allegat, & Rip. numero 30. ff. de re iudic. post
Federic. de sen. in consilio per eum allegat. &
post Ang. Vital. in tracta. de clausul. in clausula
nil nouar. nullit. pendente. numero quinto. Qui-
bus adde Alex. in consil. 149. in causa inquisitio-
80 nis. numero quarto, libr. sexto, vbi inquit, † quòd
in tali inhibitione non requiritur citatio Iudicis
81 secularis, quod intellige, † dummodo coram ec-
clesiastico fuerit pars citata, vt tradit idem A-
lex. in consil. 91. visis. numero septimo, libro secũ
82 do, † vbi testatur hanc esse magis communem
opinionem, prout etiam attestatus est in dicto
§. condemnatum. numero 19. & eundem in cõs.
63. in causa. sub numero tertio, versiculo primo
per id, quod. & numero quarto, libro tertio, &
post Alex. vbi suprà testatur Ias. in l. ne quicquã.
numero 30. ff. de offic. procons. & legat. quos re-
fert nouissimè, & sequi videtur etiam Mandos. in
tracta. de inhibit. quæst. 18. sub numero secundo,
versiculo, & quòd inhibitio, vbi in id præter ali-
quos ex his, quos suprà, & infrà allegauimus, ci-
tat etiam Ias. in l. si opus. numero sexto, versicul.
primo addo. ff. de nou. oper. nunc. & Aret. in cõs.
20. in quæstione. numero quarto, & post Ias. vbi
suprà Baptista. Villalob. in collect. commu. opi. li
tera I. numero trigesimoquinto, & trigesimosex
to, vbi hanc opi. communem dicit, & vltra præ-
allegatos Afflict. decis. 30. fuit dubitatũ. in prin. &
per totam, & nouissimè Franc. Marc. in decis. del
phinal. decis. 44. sub numero quarto, vbi etiã lo-
quitur, an dicta inhibitio iuuet fideiussorẽ, & an
te hos omnes, ac cæteris melius hanc q. posuit,
licet de eo nullus mentionem faciat Bened. de
Barsis in tracta. de guarentig. in 3. parte, in q. 22.
quæ est vltima per totam, & per Ruyn. in cõs. 61.
in lite. numero sexto, & melius numero 28. libro
quinto, & ex recentioribus Roland. de Valle in
cons. 77. viso. numero 25 libro 2. post Federic. de
sen. cons. 300. & Alex. in dicto cons. 91. & in princ.
libro quarto, & And. Barbat. in cons. 45. manda-
to. num. 12. & seqq. præsertim numero 17. libro 2.
vbi de dicto consil. Federic. facit mentionem, &
post Alexand. dicto consil. 91. Aug. Bero. consil.
85. dicam breuiter. num. 22. libro 3. & in cons. 117.
ex vltima. numero 4. eo. libr. 3. Qui omnes in hoc
conuenire videntur, quòd iudex Ecclesiasticus
83 inhibere possit Iudici seculari: † licet aliqua vi-
deatur difficultas, an ad hoc, quòd ipse possit in
hibere requiratur, quòd pars sit coram eo cita-
tata, de qua apud eos videre poteris. Præsertim
Bened. de Barsis, qui eleganter in materia loqui
tur, & plenius nouissimè per Io. Bapt. de Asin. in
sua praxi iudic. § septimo, capitulo quinto, versi
culo 72.

culo 72.citatio nõ requiritur.vbi præter aliquos
ex ſuprà allegatis,etiam alios in id citans,primò
ponit,quòd in huiuſmodi inhibitione non requi
ratur citatio, deinde Niconitij ſententiam re-
ferens multo plures in contrarium allegat, ſub
dens poſt Iaſon.in l.ſi opus.numero 6. ff.de nou.
84 oper.nunc. † quòd quamuis de iure veriſſima
ſit illa ſententia, quòd hoc caſu citatio ſit ne-
85 ceſſaria,† malè tamen in practica ſeruatur.Illud
autem hoc loco ommittendum non eſt, quòd
poſt Bald.in leg. 1.in fin.C.quomodo, & quando
Iudex.tradit Socin. in conſilio 99. ſereniſſimus.
86 numero 21.libr.3.† quòd licet Iudex Eccleſiaſti-
cus inhibeat ſeculari ſub pœnis, & cenſuris, ne
de aliqua cauſa cognoſcat, Iudex tamen ſecula-
ris non debet tales inhibitiones curare, quando
iuriſdictionem non habet ab eo cognoſcendi
87 talem cauſam,† & ideo ſi clericus contra laicum
produxit falſos teſtes coram Iudice ſeculari,ſi
coram Eccleſiaſtico conueniatur de falſo, non
poteſt eccleſiaſticus inhibere ſeculari ne fun-
gatur partibus ſuis, quamuis accuſatio falſi vi-
deatur maior, & præiudicialis alteri cauſæ, vt
conſuluit aliàs Federicus de Senis, & refert,&
ſequitur Soci. vbi ſuprà. Circa quam materiam
inhibitionis faciendæ per iudicem Eccleſiaſti-
cum plures caſus eleganter conſiderat nouiſſi-
mè Mandoſ.quos ponit in tractatu de inhibit.q.
10. 11. 12. 13. & 14. per totam. vbi quæſtione 10.in
fin.& 12.in fin.ex intentione Felyn. in capit.cum
88 ſit.de for.competent.†ſubdit, quòd hodie curia
Epiſcopalis per inhibitionem cum cenſuris mul-
tum obuiat talibus practicis, licet non ſemper
89 iuſtè, † & de ſtilo eſt, quòd huiuſmodi inhibi-
90 tiones Iudicis Eccleſiaſtici ſeruantur† quorum
opi.tutior videtur, quàm illa, quam ſuprà pro-
ximè ex Soci.poſt Bald. retulimus, præſertim,
quia inhibitio de ſtilo ſiue iuſta, ſiue iniuſta eſt
timenda.Rot.deciſio 26.aliàs 307.nota quòd au
dientia. in fin.de appellat.in antiq.& dicemus la
tiùs infrà in 11.ampliat.regulæ princip. infrà po-
91 nendæ.numero ſecundo.† Quod autem dictum
eſt Iudicem Eccleſiaſticum poſſe in certis caſi-
bus inhibere Iudici ſeculari:ſanè intellige,quan-
do cauſa eſt ſpiritualis, vel ſpirituali annexa, &
dependens,aliàs ſecus,ad no.in capitulo tuã.de
ordi.cognit.& in c. quanto.de Iudi. vt declarat
Bero.in conſ.117.ex vltima.nu.9. li.3. Ex quibus
omnibus,vt ad principale propoſitum noſtrum
reuertamur,clarè apparet, id quod ſuprà in hac
tertia quæſt.probandũ aſſumpſimus, videlicet,
quòd Iudex maior omnibus inferioribus inhibe
re poteſt,& iſta poteſt eſſe in propoſito

Regula quæ ex ſuperioribus probatur.

Quam

LIMITA,

92 Primò, † vt non procedat in Cardinalibus,
quibus ob reuerentiam non inhibetur, ſed inſi-
nuatur cõmiſſio, vt dictũ eſt ſuprà in prima, &
in ſecunda limitatione ſecundæ q.nu.51. vt anno
tauit etiam Mandoſ.de inhibit.q.4.nu.13.

93 Secundò non procedat regula† quoad ter-
tium, & pœnitus extraneum, qui nullo modo
poſſet liti præiudicare, quia inhibitio tertium
non comprehendit,ad no.per Rot.deciſione 2.a
liàs 58.vt lite pendent.in antiq.no.Franc.in capi-
tulo cum teneamur.num.15.& ſeqq.de appell.&
no. omnes in capitulo Romana. §.in alium.de
appellat.in 6.Quod tamen limitandum videtur
94 niſi † in commiſſione eſſet clauſula ſolita, vide-
licet,Cum facultate,quibus,vbi,quando, & quo
ties opus fuerit,inhibendi:nam ſtante iſta clau-
ſula etiam tertius non nominatus in commiſ-
ſione poſſet in executione nominari: ſicut di-
cimus de citatione vigore clauſulæ. Omnéſque
alios, &cæ. de qua licet antiquitus eſſent opi-
niones diuerſæ,ſecundum ea,quæ habentur de-
ciſ. 18. aliàs 419.ſi impetretur. de dol. & cont. in
no.hodie tamen ita practicatur, vt tradit Caſ-
ſad.deciſio.2.ſi contra. verſiculo nec obſtat clau
ſula.eo.tit.de dol.& cõt.& ponit Veſtrius in pra-
xi Ro.Cu.libro 4.capitulo ſecũdo, de citatione
extra curiam,&c.n.2.Et pro hac limitatione be
ne facit,quod fuit dictũ nouiſſimè in vna Eluen.
Archidiaconatus coram Lancillotto 27. Iunij.
95 1572.quòd† geſta poſt inhibitionem emanatam
vigore commiſſionis habẽtis clauſulam omnéſ-
que alios,&c.& executam contra eum,qui tunc
in beneficio nullum ius habebat, ſed per treſde-
cim annos poſt cœpit ius habere(& conſequen-
ter ex hoc videbatur poſſe dici, quòd eſſet ter-
tius) eſſe tanquam attentata reuocanda pro-
pter efficaciam inhibitionis,& obſeruantiam do
minorum.

Tertiò Regula ſuprà poſitã in eo,quòd in ea
dicitur,quòd maior inhibet inferiori, limitatur,
vt non procedat in adiuncto, quamuis enim ille
96 ſit in pari iuriſdictione, & ſoleat dici† quòd par
in parem non habet imperium.l.ille à quo.§. tẽ-
peſtiuũ. ff.ad trebell. de quo per Mandoſ.dicto
tracta.de inhibit.quæſt.8. & propterea dubitent
97 aliàs docto.†an diſpoſitio capitul. primi, de of-
fic.deleg.contra impedientes iuriſdictioné,pro-
cedat in collega ipſius Iudicis, de quo per do-
cto,in dicto cap. primo,poſt Bart.in l.1.§. is vide
tur. in fi.ff.ſi quis ius dicent.non obtemp.Adiun
98 ctus tamen †ſtatim præſentata ſibi cõmiſſione,
poteſt coniudicibus inhibere,ne vlterius ſine eo
in cauſa procedant,vt per Staphil. qui ita etiam
practicari atteſtatur in tracta.de lit.grat. & iuſt.
in 2.parte.folio 178. verſicul.in commiſſionibus
Iuſtitiæ.

Quarta huic proxima poteſt conſiderari li-
mitatio,in qua non maior inferiori inhibeat, ſed
par in parem etiam inhibẽdo exerceat imperiũ,
99 †quando ſcilicet per conſuetudinem, vel ſtatu-
tũ introductum eſſet,quòd par,aut etiam minor
poſſit maiori inhibere,vt tradit Mãdoſ.dicto tra
cta.de inhibit.q.4.nu.5.

Quintò prædictæ affinis videtur etiã poſſe ada
ptari limitatio, in qua par pari inhibere poterit
100 quando† ſcilicet is qui inhibet alterum in cau-
ſæ cognitione præuenerit,vt poſt Alex. in cõſ.9.
li.4.tradit nouiſſimè Aug.Bero.in conſ. 117.ex vl
tima.nu.4.li.3.

101 Sextò,quando† eſſet appellatum à ſentẽtia
lata ſuper reintegratione poſſeſſionis,præſertim
vigore ſtatu.delphinalis incip.ſuper literis, quia
102 tunc Iudex ad quem† licet reſpectu pœnæ decla
ratæ vigore dicti ſtatu.poſſit inhibere, reſpectu
tamen reintegrationis non debet concedere li-
teras inhibitorias,vt eſt deciſio Aegid. 37. ſi ap-
pelletur,

103 Declara etiam prædictã regulã neceſſario† vt

quod dictū est superiorē posse inferiori inhibere ne de aliqua causa cognoscat, tunc verū sit, quādo inferior recognoscit iurisdictionē à superiori, non aūt si recognoscit ab alio, vt post Archid. in c. de persona. 11. q. 1. & Host. in ca. volentes. de offi. deleg. & Bald. in l. 1. C. quomo. & quādo iud. tradit Soc. in cons. 99. serenissimus. numer. 21. & seqq. col. fin. libro 3. Pro qua declaratione optimè facit id, quod cōsuluit elegātet Bero. in cōs. 117. ex vltima. in princ. & vsque ad num. 9. libr. 3. quòd Papa, seu eius delegatus non potest inhibere in causa profana Iudici ordinario in ciuitate Florentiæ, ex quo Iudex in profanis Magnum Ducem in superiorem recognoscit, non autem Papam, qui in temporalibus ibi nullum ius habet.

QVARTO Quæritur quando inhibendum sit, & breuiter dicendum videtur, quòd sicut in
104 hibitio † fieri potest non solùm in prima, verū etiam in secunda instantia, quando negocium per appellationem deuoluitur ad Iudicem ad quem, ita duplex hic cadit inspectio,

Prima, quando Iudex primæ instantiæ inhibere possit.

Secunda, difficilior, quando per Iudicem ad quem sit inhibendum.

Circa primam, licet videtur de iure dicen-
105 dum † quòd ad hoc, vt Iudex inhibere possit, deberet de necessitate lis coram eo pendere per citationem ab eo emanatam, & executam, ad capitul. tuam, & ibi no. de ordi. cognit. & per illū tex. Staphil. in tractatu de liter. grat. & iust. folio 178. versic. in commissionibus, quo fundamento, quòd ad hoc, vt inhibere possit debeat lis coram inhibente pendere, vtitur etiam Federic. de sen. in cons. 300. factum tale. sub numer. primo, & Laur. de Rodul. in repetit. cap. consuluit. quæ. 131. de vsur. & Ias. in l. ne quicquam. sub numero 30. ff. de offic. procons. & Alex. in consilio 9. præstantissime. num. secundo. libr. quarto, quos omnes refert, & in hoc sequi videtur nouissimè Mandos. in tracta. de inhibit. q. 18. sub num. 2. Quod vltra
106 eum ex eo etiam comprobari potest, † quia inhibitio de per se non dicitur radicare, & perpetuare iurisdictionem inhibentis, vt no. gloss. in cap. præsenti. in verb. finitur. ad med. de offic. le
107 gat. in 6. † Contrarium tamē videmus quotidie de stilo practicari, quòd etiam non facta citatione conceditur inhibitio, immo, vt plurimum in prima citatione solet citatio vnà cum inhibitione expediri, de quo stilo (loquens de inhibitione, quæ emanat ab adiuncto) attestatur specificè Staphil. vbi suprà, versiculo nihilominus hoc non obstan. folio 178. vbi, & illud ea etiam ratione comprobat post Bald. in authent. causa quæ fit cum Monacho, & melius in leg. presbiteri. C. de Episcop. & cler. & Ant. in dicto capitu-
108 lo tuā. † quia scilicet inhibitio cum possit fieri partibus inuitis, multo magis poterit illis absentibus fieri, per regulam l. quòd potest inuitis. de regul. iur. præsertim quia omnibus magistratibus concessum est, vt etiam pœnali iudicio possint suam iurisdictionem tueri. l. prima. ff. si quis ius dic. non obtemp. quod nullo commodiori modo eis contingere potest, quàm per viam inhibitionis ab initio litis coram eis introductæ, à
109 quo stilo † (cum ille pro iure habeatur, Rot. decisio. 3. aliàs 11. fuit dubitatum. in 3. addit. de ap-
110 pellat. in no.) non esset discedendum, † præsertim quia ab antiqua practica non est recedendum, vt per multa more suo deducit Tiraquel. in tract. le mort saisit. in 2. parte. declarat. 16. numero quarto, pro quo stilo facit dicta decis. 3. aliàs 11. fuit dubitatum. versicu. sed pone. de appellat. in no. Illud tamen in hac prima inspectione non est ommittendum, quòd licet iudex in prima instantia soleat regulariter absque magna cau-
111 sæ cognitione inhibitiones decernere, si † tamen causa esset grauis, & per inhibitionem impediretur, ne aliqua vniuersalis dispositio, vt pote Concilij suum sortiretur effectum, tunc non solùm iudex non debet esse facilis ad inhibendum, verùm etiam Signatura solet in clausula facultatis inhibendi addere quandoque hæc verba, Præuia matura causæ cognitione, prout fuit factum in vna Lucana iuris visitandi coram Guicciardino: in qua cum tractaretur an Episcopus posset visitare collegiatam Ecclesiam Sācti Michaelis, quæ prætendens se ab illo exemptam commiserat causam iactationum in Rota, Signatura in commissione addidit clausulam hanc, videlicet (Præuia tamen matura causæ cognitione, & decretis Sacri Concilij maturè consideratis, ac discussis) & tandem sub die 26. Maij. 1567. fuit resolutum non esse inhibendum.

112 Circa † secundam inspectionem, quando scilicet Iudex ad quem inhibeat, sciendum est, quòd licet varij varia in hoc dixisse comperian-
113 tur, † & aliqui voluerint, quòd regulariter inhibitio non fiat nisi lite contestata, vel post datum terminum ad impugnandum, & iustificandum appellationem, de quo est decisio Rot. 6. aliàs 44. nota, quòd per Auditorem. de appel-
114 lat. in antiq. † alij verò fuerint in opi. quòd post quàm quis fuit citatus ad dicendum contra commissionem, & nihil releuans opposuerit, possit sibi inhiberi, de quo per Rot. decisio 68. a-
115 liàs 762. sciendum est. de appellat. in antiq. † Alij verò prout fuit Io. Monach. relatus à Rot. in dicta decis. 6. aliàs 44. dixerint, quòd ex quo Iudex appellationem recipit possit inhibere: Attamen ommissis disputationibus, & inhærendo his, quæ quasi frequentiori calculo docto. po
116 nere videntur, dicendum est † quòd cum regulariter in inhibendo requiratur aliqua causæ cognitio, vt dicit expressè Aret. in consil. 75. diligenter. columna 4. & Lap. allegat. 161. & Compostell. in cap. dilectus. post princ. de rescript. & tradit nouissimè post Fely. in d. cap. dilectus filius. el 2. columna fin. in princip. de rescript. & Alexā. in cons. 69. columna secunda, libro 7. & post Hippoll. de Marsil. & Ias. in locis per eum allegatis Roland. de Valle. consil. 77. viso. numero 24. libro secundo, quibus adde Vital. (qui præter cæteros hanc materiam fusius tractasse videtur) in tracta. de clausul. in clausula nil nouar. appellatione pendente. nu. 23. vers. superest nunc videre. Didac. practic. quæ. cap. 24. nume. 3. & nouissimè Minsinger. sing. obser. cent. prima, decisio 31.
117 incip. quando † Iudex ad quem non inhibebit nisi sibi constiterit fuisse appellatum, & per appellationem ad eum causam totaliter fuisse delatam, ad tex. in capitulo Romana. §. si verò. de appell.

appell. in 6. ex quo tex. hanc notab. regulam
collige inquit Franc.in capitulo primo, numero
14.de appell.& eſt deciſ.Rot.3.aliàs 11. fuit dubi-
tatũ.in princ.de appell.in no.& poſt eam Mil.in
verb.appellatione ad curiam.folio octauo,& tra
dit etiam Roland.dicto numero 24.Quibus con
cord.etiam alia deciſio Rot.4.aliàs 391. nota
quòd auditor.de foro compet.in antiq. & alia
deciſio Guid. Pap.436.cum materia q.59.nume.
66.& ex recentioribus Aug. Bero.in conſil.117.
118 ex vltima.numero quarto,libro tertio. † nec ſuf
ficeret hoc caſu probare fuiſſe appellatum, niſi
etiam probetur fuiſſe appellatum infra decem
dies, vt rectè animaduertit nouiſſimè Minſin-
ger.ſing.obſeruat.centuria 3. deciſ.11. incip. non
ſolum,& ratio eſt,vt omnes ſupradicti dicunt,&
Specul.reaſſumit in tit. de appell. §. de officio.
ſub numero ſeptimo, verſiculo,ſed quęritur quã
119 do.† quia ſcilicet Iudex antequam inhibeat de
bet cognoſcere an ſua ſit iuriſdictio in illa cauſa,
& poſtea inhibere.Et ſecundum præmiſſa poteſt
in hac quarta quæſt.conſtitui

Regula, Quam

Amplia,

Primò,vt in tantum hæc cauſæ cognitio re-
120 quiratur,† vt ſi ea prætermiſſa Iudex deueniret
ad inhibitionem eſſet iuſta cauſa appellandi, &
poſſet ab eo appellari, vt dixit notanter Franc.
in capitulo primo,numero 14. de appell. cui ad-
de Lanfranc.deciſ.466.ſi Iudex, & dixit ad pro-
poſitum poſt alios per eum allegatos Roland.
121 dicto conſ.77.num.24.† quòd talis inhibitio tan
quam de facto facta deberet etiam de facto re-
uocari.

122 Secundò, † vt ſi hæc cauſæ cognitio fuerit
iam incepta per hoc non poteſt ea pendente fie
ri inhibitio, vt poſt Inno.tradit Guid. Pap. dicta
deciſio.436. quæſtio. 52.numero 59. & iterum in
123 tracta.de appellat.quæſt.51. † Quamuis contra-
rium ſenſiſſe videatur Saly. in leg. appellatione.
C.de appell.quem refert Viral.in clauſula nil no
uar.appell. pendent. numero 27. in fi.& diſtin-
124 guendo,† cõcordare videtur opi.vt prima pro-
cedat poſt comparitionem appellati negantis
ex probabili cauſa fuiſſe appellatum, alia verò
opinio procedat ante appellati comparitio-
nem,& negationem, & ad propoſitum huius
ampliationis, facit, quod aliàs dixit poſt alios
Minſing.ſing.obſeruat. centuria prima. deciſio.
125 31.incip.quando Iudex.† quòd ſi in puncto cõ-
petentiæ (& conſequenter hac cognitione ce-
pta) obiiciatur talis dubietas, quòd iuriſdictio
reddatur dubia, tunc Iudex non debet interim
inhibere donec coguoſcatur de veritate iuriſdi-
ctionis.

126 Tertiò,† quòd Iudex hoc caſu poterit inhi-
bere non ſolùm in curia, verùm etiam extra cu-
127 riam & in partibus: † etiam ſi commiſſio non
haberet niſi clauſulam cum poteſtate inhiben-
di, vt dicit Caſſad.deciſio 4. tempore.in fi.de reſ
cript.qui licet vtatur hoc modo loquendi, quòd
ſtatim, id eſt poſtquam ſibi conſtitit de præmiſ
ſis, vt ſentit deciſ.Rot. quam ipſe ibi allegat, in
princ.

128 Quartò,† vt cùm hac cauſæ cognitione ſit
inhibendum etiam ſi commiſſio dicat conſtito,
129 quòd penſio ſit conditionalis,† & inhibitio iſta
afficit de rigore, quicquid dicat Pariſ.conſilio 36.
& Deci. conſilio 33.vt dicit formaliter Put.in re-
collect.ſuis deciſi.12.inhibendum eſt.ſub rubr.vt
lite pendente. ita fuit dictum in vna Gebenen.
penſionis coram Proſpero.15. Iunij.1546. fuit
130 tamen dictum, † quòd ſi conſtaret in actis de
implemento conditionis, non reuocarentur at-
tentata, ne vna manu fieret reſtitutio pecunia-
rum,& alia manu cogeretur quis ad ſolutionem.
Quam Put. deciſio.citat, & ſequitur nouiſſimè
etiam Mandoſ.in tractatu de inhibit. quæſtio.25.
numero 4.

131 Quinto Amplia, † vt cum hac cauſæ cogni-
tione Iudex ad quem nõ ſolùm inhibeat in cau-
ſa ciuili, verùm etiam inhibere poſſit in cauſa cri-
132 minali † etiam ſi eſſemus in confeſſo,& cõuicto,
vt dixit notabiliter Aufrer.in addit.ad deciſ.To-
loſ.176.verſ.tamen Iudex ad quẽ.vbi dixit, quòd
poteſt Iudex à tempore, quo incepit cognoſce-
re, an appellatio ſit admittenda inhibere execu-
tionem.

Limita eandem regulam,

133 Primò,† quando eſſemus in appellatione ab
interlocutoria, & grauamine, quia hoc caſu non
ſufficit cauſæ cognitio, de qua ſuprà, ſed vltra
id, quòd debeat Iudici ad quem conſtare, de ap-
pellatione, & de deuolutione, debet ille inci-
pere cognoſcere etiam de veritate cauſæ in ap-
pellatione expreſſæ,& tunc inhibebit, vt not.do-
cto.præſertim Geminia.in dicto capitul. Roma-
na.§.ſi verò.ad fin. de appellat. in 6. & eſt text.in
ca.non ſolùm. ad fi.ibi poſtquam conſtiterit per
appellationem emiſſam ex probabili cauſa ne-
gocium ad ſe deuolutum, &c. de appell. in 6. &
134 eſt notab.deciſio Rot.(quæ dicit, † quòd hanc
Rot.doctrinam dat in materia inhibitionis faciẽ
dæ) 68.aliàs 762. ſciendũ eſt.in fi. verſiculo ſi ve-
rò à grauamine.de appell.in antiq. & melior de-
ciſ.58.aliàs 412.ſi appelletur.num.ſecund. de ap-
135 pell.in no.quæ dicit, † quòd in huiuſmodi inhi-
bitione canonicè facienda, tria requiruntur, vi-
delicet, quòd appellatio ſit ex probabili cau-
ſa interiecta, & tali quæ ſi fuerit probata, debe-
ret legitima reputari. Item quòd per talem ap-
pellationem negocium ſit ad eum deuolutum,
Vltimo, quòd ipſe recepta appellatione incipiat
cognoſcere de veritate cauſæ, & quòd tunc,&
non ante poteſt in cauſa inhiberi: quod ſpecifi-
cè docet etiam Specul.in titul. de appellat.§. de
officio.ſub numero ſeptimo, verſiculo ſi autem
136 ante ſententiam,† & licet aliqui quoad præſen-
tem limitationem dixerint eſſe in hoc diſtin-
guendum inter delegatum à Principe, vt ille
ſtatim inhibere poſſit,& alium ordinarium, qui
cæpta demum cognitione ſuper veritate cauſæ
inhibere poſſit. Hæc tamen diſtinctio non vide-
tur admitti per docto.& contrarium eſt verius,
quòd in interlocutoria ſit etiã de veritate cauſæ
cognoſcendum, vt atteſtatur Specul.vbi ſuprà;
prout etiam rectè animaduertit Compoſtellan.
in d.capitulo dilectus.columna ſecunda, verſicu
lo alij dicunt,&c.ext.de reſcript.qui ibidem ver
137 ſicul.& intelligo.eleganter declarat, quod † tunc

Iudex dicatur incœpisse cognoscere de veritate
causæ ipsius appellationis ad effectum inhiben-
di quando partes citat, vel illis in sua præsentia
constitutis terminum assignat. Et contra dictam
distinctionem fuisse Mediolani practicatum at-
testatur nouissimè Lancellot. Conrad. de Præto
re. §.2. de off. Præt. in caus. ciuil. in capitulo, de ap
pell. sub numero 27. vers. hodie tamen vidi. Hæc
tamen limitatio videtur sublimitanda, Primò,
138 † vt non procedat quando cum articulo graua-
minis esset sibi commissum etiam negociũ prin-
cipale cũ potestate citandi ad partes, tunc enim
indifferenter inhibet, & ratio est, quia hoc casu
ius inhibet, vt dicit Rot. decisio. 4. aliàs 391.
Nota, quòd auditor. de foro compet. in antiq.
sed aduertendum est, quòd cõtra hanc sublimit.
videtur in contrarium multum vrgere alia Rot.
decisio 3. aliàs 11. fuit dubitatum. de appellat. in
no. in princip. dum vult, quòd etiam commisso
negotio principali Iudex non possit inhibere,
nisi constet sibi de appellatione, & de deuolutio
ne, vel (& in hoc videtur consistere contrarium)
nisi incipiat cognoscere de veritate causæ, seu
139 de negocio principali: † Nisi dicas, quòd dicta
decisio 3. in princ. procedat de iure, decis. autem
4. de for. compet. procedat de stilo. Quam solu-
tionem multum suadet id, quod dicitur in eadẽ
decis. 3. versic. sed pone, vbi inquit, quòd inhibi-
tio in eo casu potius substinetur de stilo, & æqui-
tate canonica, quàm de iure, & casus ille in vers.
sed pone, sicut differt in effectu à casu posito in
princ. dictæ decisio. 3. vt ibi annotatur in prima
additione, ita etiam modus loquendi, quo vti-
tur Rot. in dicto versicul. sed pone, & in dicta de
cisio. 4. videtur idem, dum vtrobique dicitur de
commissione causæ appellationis cum negocio
principali cũ potestate citandi ad partes, & pro
140 pterea eadẽ solutio potest adaptari. † Secũdo,
sublimita ex intentione Vital. in clausula nil
nouar. appellatione pendente. sub nu. 23. versic.
solue nisi appellans, vt non procedat, quando
ab interlocutoria appellãs coram Iudice à quo
obtulisset se incontinenti probaturum verita-
tem causæ appellationis, & non fuisset admissus:
quia tunc incontinenti est inhibendum, ad no.
in c. interposita, de appell. & in dicto c. Romana,
141 Tertiò, † vt nõ procedat de stilo Cameræ Impe
rialis, in qua sufficere videt, quòd de iurisdictio-
ne Iudicis inhibentis constet, saltem ex narra-
tione appellantis, vt loquens etiam de interlo-
cutoria, inquit nouissimè Minsinger. sing. obser-
142 uat. cent. 3. decis. 87. incip. quando Iudex, † vbi
subdit, quòd si post huiusmodi inhibitionem Iu
dex procedat, processus tanquã attẽtatus reuo-
143 caretur. † Quartò, videtur posse limitari, vt non
procedat quãdo cõsuetudo esset in cõtrariũ, vt
colligitur ex his, quæ ponit Compostell. in dicto
c. dilectus. ad fi. vers. respondendũ videtur, quòd
nisi sit contraria consuetudo, &c. de rescript. qui
licet videatur loqui de consuetudine, quæ in in-
hibendo requireret causæ cognitionem, quia ta
men in hac materia inhibitionis ipse nõ inficia-
tur attendendam esse consuetudinem, non vide
tur omnino absurdũ, vt etiã cõsuetudo remittẽs
dictã causæ cognitionem sit attendenda, tum
quia cõsuetudo regulariter solet attendi, ad no.
in l. de quibus. ff. de legib. tũ quia videmus, quòd
etiã in ꝓpria nostra materia attentatorũ habe-
tur alias in cõsideratione ad excusanda attẽtata,
vt adnotauim⁹ suprà in hac 2. part. c. 12. de attẽt.
appell. pen. in 48. limit princip. per totam.
144 Secundò, limita, † vt non procedat, quando
essem⁹ in appellatione extraiudiciali, in qua pr̨e
ter id quod suprà in regula fuit dictũ, quòd Iu-
dici constare debet fuisse appellatum, & causam
ad eũ esse deuolutã, debet aliud etiã ꝓbari, quia
per Iudicem, cui huiusmodi causa fuerit cõmis-
sa nõ est inhibitio aliquatenus concedẽda, ni si
aliqualiter de præmissis, quæ in appellatione fue
rũt expressa constiterit, vt dicit formaliter Rot.
deci. 45. aliàs 346. si appelletur in partibus. de ap
145 pellat. in no. † verificari enim appellatio extra-
iudicialis debet antequã inhibeat Iudici à quo,
secundũ Mil. in verb. appellatio extraiudicialis.
146 fol. 8. † cũ pro veritate causæ in huiusmodi ap-
pellatione expressę nõ præsumat. Rot. decis. 44.
aliàs 344. licet. n. 3. de appellation. in no. Quinim
mo aliqui, prout Cõpostellã. in d. c. dilectus. in fi.
vers. itẽ quid si appellet extra iudiciũ, &c. de res-
147 cript. tenet, † quòd Iudex hoc casu, etiam si de
veritate causæ appellationis cœperit cognosce-
re, nõ possit inhibere ei à quo, & cõtra quem est
appellatũ, tum quia per huiusmodi appellationẽ
nõ transfertur iurisdictio ad superiorẽ, tum etiã
quia per appellationem non debet quis sua pos-
sessione priuari, vt latiùs ibi per eum. Hæc autẽ
148 limitatio sublimitanda similiter videtur, Pri-
mò, vt non procedat, quando appellans coram
executore, à quo extraiudicialiter appellauit, ob
tulit se incontinenti probaturum causam appel
lationis, secundum opinionem illorum, qui te-
nent, quòd capi. interposita. de appell. procedat
etiam in extraiudiciali, de quo per Vital. in clau
sula nil nouar. appellatione pendente. sub nume.
26. vers. si verò est appellatum extraiudicialiter.
(Ang. enim per Vital. ibi relatus, sub numer. 23.
vers. hæc tamen fallentia. contrarium tenuit.)
149 † Secundò, quando essemus in appellatione ex
traiudiciali interposita, in electionib⁹ Cathedra
lium, vel Regularium Ecclesiarum, in quibus cũ
speciale sit quòd quicquid fit post, & contra ta-
les appellationes sit irritũ, & inane. per c. si post
quàm. de electionibus, in 6. vt dicit Vital. ibi sub
num. 26. satis apparet, quòd eo casu ius ipsum in
hibet: vnde si Iudex quoque hoc casu etiam non
verificata causa, vellet inhibere, vtique debet si-
bi permitti, quia id faceret in Iuris executionẽ,
quæ non habet iniuriam, vt dicit Vital. ibi. n. 26.
post Rot. de qua ibi per eum.
150 Tertiò, † quãdo appellatio cuius commissio
nis vigore peteretur inhiberi, esset interposita
in casu à Iure prohibito, puta in sententia super
notorio, vel in casu quo quis fuisset confessus,
vel conuictus, quia tunc vltra causæ cognitionẽ
super appellatione, & deuolutione de qua in re-
gula, requirit etiã, quòd Iudex antequã inhibeat
incipiat cognoscere, an appell. sit recipiẽda, vel
nõ, vt per tex. in dicto c. Rom. §. si autẽ. de appel
lat. in 6. est decis. Rot. 68. aliàs 762. sciẽdũ est. n. 2.
de appellat. in antiq. & tradit Cõpostellã. in d. c.
dilect⁹. post princ. vers. quod est verũ. de rescript.
151 ꝓpt etiã quãdo appellatio esset interposita ex
causa

causa manifestè friuola non esse inhibendũ tra-
dit Mil.in verb.appellatione in curia interposi-
152 ta.ad fin.fol.8.vbi subdit,† quòd hoc casu etiam
si seruatis terminis solitis, de facto inhiberetur,
talis inhibitio non causaret attentata,de quo &
nos dicemus in hoc eodem cap.in prima limita.
prin.vers.vel quãdo.nu.10. Et generaliter,quòd
vigore commissionis appellationis in casu à Iure
prohibito interpositæ nõ valeat inhiberi, est de-
cisi. Cassad.10.incip. casus.numer.4.de rescript.
& tradit post Specul. Geminia. Felyn.& alios
per eum allegatos Maranth.in 3.parte sextæ par
tis principalis.q.2.num.196.& Ioan.de Neuizza.
in consi.60.non declines.numer.15.versic.stante
ergo.Hanc tamen limitationem quatenus esse-
mus in possessorio,in quo regulariter prohibe-
tur appellatio,iuxta ea quæ diximus suprà ca.12.
de attentat.appellatione pendente.in 25.limita.
princip.in princip.& latissimè diximus etiam in
tractat.de appella.in possessorio prohib.vel per-
153 miss.in princ.† Declara,quòd licet vigore appel-
lationis in possessorio interpositæ, præsertim vi-
gore statuti delphinat.incip. si quis per litteras.
non sint concedẽdæ litteræ inhibitoriæ respectu
reintegrationis possessionis, benè tamẽ possunt
concedi respectu pœnæ declaratæ vigore dicti
statuti,vt tradit Guid.Pap.decis.33.si appelletur.
in princ.

Quartò,vt inhibitio etiam cum dicta causæ
154 cognitione,de qua in regula nõ possit fieri† quã
do in palatio coram aliquo Auditore fuisset con
clusum in causa,quia sibi de stilo post conclusio
nem in causa non inhibetur,& est decis. Rot.66.
alias 674.nota quando in aliqua,de appellat.in
155 antiq.† vbi id ampliat procedere tam in causa
spirituali,quàm persona,cui concordat deci.29.
alias 711.de stilo,& decis.30.alias 747.nota quòd
si aliqua.de dol.& contum.in antiq. Quam limi-
tationem sanè intellige procedere in Auditori-
bus Rotæ,secus in aliis iudicibus,vt dicunt dictę
156 decisi.omnes,† & insuper quòd hoc verum sit,
quando verè conclusum est in causa,secus si taci
tè videretur conclusum , & solùm ab vna parte,
puta per missionem citationis ad sententiã, secũ
dum Bero.q.124.quando appellat.nume.3.& de-
157 clara,† quòd licet non soleat fieri,si tamẽ fuerit
facta inhibitio illa causaret attentata, ita vt sen-
tentia post eam lata esset nulla,& ita tenet maior
pars dominorum,vt dicit dicta decis.29.

158 Quintò,† fallit in inhibitione quæ fit per adiũ
ctum suis coniudicibus, quia adiunctus statim
præsentata commissione inhibet suis coniudici-
bus,ne sine eo vlterius in causa procedãt,vt tra-
159 dit,† & ita practicari attestatur Staphil.in tra-
ctatu,de liter.grat.& Iust.fol.178.versic.in com-
missionibus,& versi.seq.

160 Sextò,limitari potest,† vt non procedat quã-
do causa quæ tractatur coram alio Iudice est in
cidens , & de sui natura præiudicialis causæ quæ
tractatur per primum Iudicem,tunc enim secun
dus Iudex potest statim, & absque alia causæ co
gnitione primo Iudici inhibere, vt inquit forma
liter Lap.alleg.60.visis.nu.6.secundum modernã
impressionem,ad quam circa hoc nonnullas al-
legationes citat nouissimè Mandos.ibi in addi-
tione,in verb.statim. cui præter allegatos per eũ
adde Aret.in consil.75. diligenter. colum.4. sub
versicu.his præmissis,& And.Barbat.in consi.45.
mandato,& iussu.num.14.lib.2.vbi dictam Lap.
allegationem refert,& sequitur. Quæ limitatio
non videtur mihi multum clara nisi adiuuetur
declaratione,quam in proposito facit Geminia.
161 in dicto capi.Romana.§.2.in fin.† vt scilicet,iste
secundus Iudex, qui inhibet,non fuerit aditus
per viam appellationis,sed alia via ordinaria in
prima instantia ex eo,quia primus Iudex nõ po
terat ex aliqua causa cognoscere de illa causa in
cidenti,& præiudiciali, aliàs si præsupponeretur
aditus per viam appellationis non potuisset in-
hibere sine dicta causæ cognitione, vt ibi per eũ
latiùs.

162 Septimò,limita,† vt non procedat in inhibi-
tione,quæ concederetur iuxta formam commis
sionis,illa enim semper concedi solere, & quoti-
dianus vsus demonstrat,& attestatur Paleott.in
recol.suis.deci.41.petebatur.sub die 28.Ianuarij.
1558.& secundum hanc limitationem,& attento
stilo fuit tentum per Dominos in vna Calaguri-
tana cappellaniæ coram Sarmiento 2.Maij.1561.
& in alia Toletana portionis coram Grato 24.Ia
nuarij 1564.in qua(licet per aduocatos ad dedu
cendum,quòd inhibitio,de qua agimus erat cõ-
cedenda,etiam si commissio esset limitata, & cõ
ditionalis (allegaretur decis.Acorãbo.53.& Pere
grini.24)in rei tamen veritate illæ nihil dicũt,de
inhibitione concedenda,sed solùm, quòd si fue-
rit concessa illa afficit, etiam si fuisset commissio
conditionalis,de cuius tamen veritate latiùs di-
cemus infrà hoc eod.cap.de attent.post inhibit.
in 13.limitatione.principali per totam. Quinim-
mo ex his quæ in d.Toletana in facto prætende-
163 bantur potest colligi notab.ampliatio,† ad præ
sentem limitationem,vt inhibitio iuxta formam
commissionis sit danda,etiam ad instantiã atten
tantis,prout dicebatur esse eo casu Io Morã,qđ
clarius colligitur ex his, quæ postmodũ fuerunt
in eadem causa ordinata sub die 28.Aprilis eius-
dẽ anni,eodẽ Grato proponente,videlicet,quòd
cũ cotra Moran pro parte capituli Toletã.fuisset
commissa causa attentatorũ cum præinserta cõ-
missionis (cuius vigore Moran iam obtinuerat
inhiberi)& instaretur pro parte capituli,vt vigo
re dictę cõmissionis inhiberetur,& dubitaretur,
an esset inhibendum. Domini ordinarunt, quòd
iuxta formam vltimę commissionis inhiberetur,
addito decreto, quòd inhibitio sit sine præiudi-
cio præcedentis inhibitionis , ne Moran eiicia-
tur à possessione, vel procedatur contra eum
164 ad nouam informationem,† & ratio esse potest,
quia semper in cõmissionibus solet apponi clau-
sula,cum facultate citandi,& inhiben di:qua stan
te licet iudex aliàs non posset statim inhibere, ta
men,vt illa clausula aliquid operetur,potest sta-
tim etiam absque citatione partis inhibere,vt de
clarat Bero.quæst.124.quando appellatio.num.
165 secundo.† Quæ tamen limitatio, cum videatur
absolutè tollere illam causæ cognitionẽ,de qua
loquitur c. Romana.§.si verò,& §.seq.de appel-
lat.in 6.& in stilo videatur fundata, facile dici
posset,quòd hodie de iure sit parum attenden-
da,ex quo hodie per sacrum Tridentinum Con-
cilium sub Pio 4. die 17. Septembris 1562. fuit
in omnibus,& per omnia reuocata dicta consti-
tutio Innocentij 4.quæ incipit, Romana,cũ ex-

pressa derogatione cuiuscumque consuetudinis, stili, aut priuilegij, & cum decreto, quòd aliter factæ inhibitiones, & inde secuta quæcũque, sint ipso iure nulla, vt habetur in dicto Concilio sess. 22. capit. 7. de reform. Quod si eam teneas, illam,
166 indistinctè non admittas, sed declara, † vt extra curiam nõ soleat etiam iuxta formam cõmissionis inhiberi, quando timetur, ne inhibitio sit impedimento aliàs legitimè gestis, & ordinatis per Rotam, prout erat sequestrum aliàs appositum in vna Burgen. decimarum, de scalante, corã Didac. Deza. in qua 17. Maij 1553. fuit resolutũ, quòd non daretur inhibitio iuxta formam cõmissionis extra curiam, ne sequestrum impediretur.

Octauò, vt id quod diximus, in hac inhibitione concedenda necessarium fore, quòd constet Iudici de appellatione, & causæ deuolutione
167 † intelligatur, quando Iudex ad quem vult inhibere iudici à quo, secus si velit inhibere partibus ne aliquid illicitum faciant, quia hanc inhibitionem etiam, quòd sibi de præmissis non cõstet partibus facere potest, vt no. expressè Gemínia. in c. Romana. §. si verò. ad fi. vt etiam Moderni apostillantes tex. in dicto §. si verò. de appel. in 6. considerasse videntur.

Nonò limita, vt ea quæ dicta sunt suprà, de causæ cognitione adhibenda antequam inhibea
168 tur procedant in iudice ad quem, † secus autem in iudice à quo, cum enim etiã iudex à quo possit etiam postquam detulit appellationi inhibere partibus ne aliquid in præiudicium appellationis innouent, vt post glo. in c. secundo, de matrim. contr. interd. Ecc. contract. & Anto. de Butrio ibi, & Federic. de Sen. in cons. 93. tradit Frãc. in c. cum teneamur. num. 21. de appell. euidenter apparet, quòd in huiusmodi inhibitione per eũ decernenda præmissa causæ cognitio, non est aliquo modo necessaria.

169 Decimò potest vniuersaliter limitari, † vt nõ procedat, de stilo Cameræ Imperialis: Quæ solet aliquoties inhibere, etiam si de iurisdictione Iudicis inhibentis, non constet, nisi per narrationẽ appellantis, vt tradit (loquens, de appellatione tam à diffinitiua, quã ab interlocutoria, de qua diximus suprà in fi. primę limit. num. 133.) nouissimè Minsinger. sing. obseruat. centuria 3. decisi. 87. incip. quando Iudex, vbi ad propositum nostrum subdit, quòd gesta contra talem inhibitionem essent tanquam attentata reuocanda.

Vndecimò, præmissa de causæ cognitione adhibenda limita, seu mauis declara, quòd licet Iudex ex forma rescripti teneatur adhibere causæ
170 cognitionem antequã inhibeat, prout est † quãdo adest clausula constito de assertis, nihilomi-
171 nus, † si absque causæ cognitione, & absque eo, quòd sibi de assertis constet ille inhibeat, Iudex
172 † inhibitus nihil poterit, aut debebit postea facere, præsertim considerata facilitate reformandi, & impetrandi cõmissiones in curia, per quas obtinetur, vel moderatio dictæ inhibitionis, vel quòd ea non obstante, procedi possit, vt fuit tentum in vna Toletana matrimonij coram Peregri. 14. Martij 1543. & est in recollect. eiusdem decis. 22. aliàs 120. incip. quia fuerat.

Duodecimò id quod dictum est, quòd Iudex appellati[illegible]ni potest cum dicta causæ cognitione
173 inhibere videtur limitandum, † vt non procedat quando quis post appellationem confessus fue-
174 rit debitum, † & ideo si quis fuerit carceratus vigore obligationis in forma Cameræ, & appellauerit, & post appellationem debitum fuerit cõfessus si patet per Iudicem inhiberi, sibi est denegãda inhibitio, vt fuit resolutum in vna Lucana, & est in recoll. A. Augustini lib. 3. deci. quinta, incip. idem in Lucana.

175 Decimotertiò, † fallit in executore apostolico deputato ad prouidendum alicui de beneficio, quod is duxerit infra mensem acceptandũ, is enim potest statim inhibere collatoribus, ne intra dictum mensem conferant, vt tradit expressè Lap. alleg. 60. incip. visis litteris apostolicis, sub num. 7. in fin. quod etiam remissiuè secutus est nouissimè Mandos. de inhibit. q. 35.

Quintò, & vltimò, Quæritur, Quomodo Inhi
176 bendum sit, † & licet specialis, ac certus modus dari non possit, qui singulis quibusque casibus, qui secundum contingentiam facti euenire possunt, adaptari valeat, infrascripta tamen quę modum in genere, & requisita ad inhibendum respicere videntur, erunt inter cætera magis attendenda, &

Primò, quòd hæc facultas inhibendi licet videatur lata, tamen, & ipsa continetur intra suos
177 terminos, † & ideo Iudex inhibendo non debet inhibere nisi in illa causa, quæ coram eo pendet,
178 † & propterea si coram eo pendet causa appellationis ab articulo alicuius causæ non debet ille inhibere in tota causa, de quo quamuis disputent docto. in cap. super eo. el primo, post glos. in
179 verb. terminari, de appellat. † & Hostien. & etiã Ant. & Imol. ibi fuerint in opin. quòd possit inhiberi, & sit supersedendum in tota causa, vt re-
180 fert Franc. ibidem nu. 5. † Verior tamen videtur opi. in qua Franc. ibi residet, quòd regulariter nõ possit inhiberi in tota causa, quam, & nos secuti aliàs sumus suprà, capitu. 12. de attenta. appella. pend. in 3. sublimitatione secundæ limitationis princip. num, 34. nisi quando causæ essent connexæ, vt per eum latiùs, cui adde bonam decis. ad hoc Aegid. 157. Auditor, vbi absolutè dicit, quòd in tota causa inhibere nõ potest nisi periculum immineret. Ex quibus formari potest hæc conclusio, quòd Iudex vnius causæ puta appellationis à grauamine, & vnius articuli non potest in tota causa principali inhibere, nisi in duobus ca-
181 sibus. † Primo quando essent connexæ, vt per
182 Franc. dicto numer. 5. † Secundò nisi immineret
183 periculum, & per Aegid. dicta decis. 157. † Sic etiam illis personis dũtaxat inhibere potest, quæ possunt liti præiudicare, vt dictum est suprà in 3.
184 quæst. nume. 72. † Secus si quis sit merè tertius, ad tex. in capitu. Romana. §. in alium. de appellat. in 6. vt ibidem dictum est, num. 92. in 2. limitatione, & suprà in prima parte, cap. 3. de attenta-
185 tis à tertio in prima ampliatione. numer. 9. † ex quo apparet quòd effectus inhibitionis nõ egreditur personas nec passiuè dum aliquibus inhibetur, nec actiuè dũ alicuius nomine inhib[illegible]r.
186 Inde ad propositum videmus, † quòd in[illegible]tio facta nomine creditoris non iuuat fidei[illegible]rem, nec econtra, quo minus post inhibitionem citra vitium attentatorum possit fideiussor molestari, de quo diximus suprà in prima parte, capitu. 3. ad fin. num. 150. quibus adde Bero. qu. 77.

vtrum

vtrum inhibitio.num.8.& Aret.conſil.33.num.2.
187 †quæ tamen de fideiuſſore procedere intellexit
Rot.in fideiuſſore cõtractus,ſecus in fideiuſſore
iudicij,in vna Anconitana bonorum coram D.
meo Oradino.1566.26. Iunij:de qua latiùs dice-
mus infrà in 6 limitatione princ.num.9.verſicu.
primo,& notabiliter.
188 Secũdò,† quòd huiuſmodi inhibitiones(quo
magis timeantur)poſſunt,& ſolent committi,&
relaxari,ſub grauibus pœnis, Quæ tamẽ nõ ſunt
189 ſemper vniformes,†& ideo ſi is cui eſt inhiben-
dum ſit Epiſcopus,vel ſuperior aliquis prælatus,
in inhibitione exprimitur ſub pœna ſuſpenſionis
190 quoad eum,†quoad alios verò ſub pœna excõ
municationis,vt per tex.in c.2.de offic.deleg.in
6.iuncta gl.in c.primo.de cleri.venat.docet Sta-
phil.de liter.grat.& Iuſt.fol.156.verſi.item eſt no
191 tandum.† Similiter ſi petatur committi inhibi
tionem,ſub cenſuris, & pœnis,datur ſolùm ſub
cenſuris,ne quis duplici contritione cõteratur,
192 contra not.in c.at ſi clerici,de Iudi.† niſi maxi-
193 ma contumacia eſſet,† vel grauiſſima materia,
vt docet idem Staphil.ibi,verſ.petenti commit-
194 ti inhibitionem.†Verùm hæc de excommuni-
catione obtinebant antiquitus,noſtris verò tem
poribus,poſt Sacroſanctum concilium Tridenti
num Excommunicationis pœna non niſi in ſub
ſidium exprimitur,iuxta ea,quæ prouidè in dict.
Concilio ſeſſio.25.ca.3.ſunt ſtatuta,prout etiam
animaduertit nouiſſimè Mandoſ.de inhibit.qu.
15.in fin.
195 Tertiò,† quòd cùm inhibitio ſit actus à Iuriſ
dictione prouenien s, vt ſuprà dictum eſt in eius
deſcriptione,ſicut Iudicis iuriſdictio habet ſuos
terminos.l.fin.ff.de iuriſdict.omni.Iudic.cum ſi-
mil.ita,& facultas inhibendi intra illos eoſdem
16 terminos reſtring itur,& ideo licet†ſoleat in cõ
miſſionibus ſemper apponi clauſula cum facul-
tate inhibendi in curia,& extra,vt dixit Caſſad.
197 deciſ.4.tempore,nu.1.de reſcript.†ſi tamen Iu
dex datus ſit cum facultate citandi,& inhibendi
198 in curia,non poterit extra curiam inhibere,†li-
cet ſecus eſſet ſi dictum eſſet indefinitè cum fa-
cultate citandi,& inhibendi,quia hoc caſu ſecun
dum opi.Cardinalis Alexãdrini,quam ſequitur
etiam ibi Caſſad.poſſet etiã extra curiã inhibe-
re,quod etiã affirmauit nouiſſimè Mãdoſ.in tra
ctatu,de inhibit.q.3.nu.3.poſt Sarnẽ.in prœm.
regula.q.2.ſub nu.8.verſ.propter quam rationẽ.
199 Quartò,† quia ſecundum aliquos ad hoc,vt
poſſit quis inhibere,oportet,quòd coram inhi-
bente pendeat lis ſaltem ſecuta citatione, ad ca.
tuam.de ordi.cognit.c.cauſam,qui fil.ſint legit.
iuncta clem.fin.vt lit.pendẽ.de quo per Staphil.
200 vbi ſuprà.fol.178.verſ.in commiſſionibus.†Ve-
rùm hæc opi.& conſequenter hæc conſideratio
non videtur vera,aut neceſſaria,vt etiam anno-
tauimus ſuprà,in 4.quæſt.nu.107.tum quia vide
mus,quòd de iure quando dominus temporalis
inhibet ſubditis nõ requiritur,quòd aliqua corã
inhibente lis pendeat, vt patet in c.ex tranſmiſ-
ſa. de foro compet.prout faciũt etiam domini
Veneti,vt ſuprà dictum eſt in 2.quæſt.numer.38.
Tum quia contrariũ videtur obtineri in practi-
ca,cùm etiam ante citationem Iudex, de ſtilo in
hibeat.Rot.deciſ.3.aliàs in 11.fuit dubitatum.ver
ſic.ſed pone.de appellat.in no.præſertim in ad-
iuncto,vt dicit etiam Staphil.ibidem, verſi.nihi-
lominus hoc non obſtante.
Quintò,illud etiam in decernenda inhibitio-
ne eſt animaduertendũ, quòd licet inhibitiones
201 in curia , & extra paſſim concedi ſoleant,† Ro-
ta tamen non dat inhibitionem extra curiã,quã
do prius alteri parti dediſſet mandatum,de ma-
nutenendo,quia ex tali inhibitione poſſet impe
diri tale mandatum,vt fuit reſolutũ in vna Bar-
gen.decimarum coram Deca.17.Iunij.1553.vt eſt
in recollect.Caputaquen.parte 1.deciſ.303.incip.
licet inhibitiones.
Sextò,& vltimò illud eſt vtiliter circa inhibi-
tiones relaxandas animaduertendum , quòd in
202 ea decernẽda requiritur citatio partis.†in quo
articulo licet Iaſon in l.ne quicquam.nume.3.ff.
203 de offic.proconſ.&leg.dixerit†quòd communi
ter tenetur,quòd in inhibitione facienda per Iu
dicem ad quem Iudici à quo requiritur citatio
partis,ſed in practica malè ſeruatur,quod etiam
replicauit, & de iure veriſſimum eſſe affirmauit
idem Iaſ.in l.ſi opus nouum.nu.6.verſicu.primo
adde.ff.de no.oper.nunc.Rota tamen aliter di-
cit,& totum contrarium tenet, Videlicet,quòd
licet de iure inhibitio vigore appellationis Iudi
cialis fieri poſſit Iudici à quo per Iudicẽ ad quẽ
204 parte non vocata,†de ſtilo tamen Palatij nun-
quam inhibitio fit niſi parte vocata, vt legitur
formaliter in deciſ.24.aliàs 615.nota licet inhibi-
tio,& deciſ.26.aliàs 825.Nota dic.de dol.& con-
tum.in antiq. Vnde vel retenta communi opi-
nione,de qua per Iaſ.vel ſtilo de quo per Rotam,
concluſiuè procedendo poteſt formari in pro-
poſito
Regvla, quòd in inhibitione decernenda
ſit neceſſaria citatio partis.Hanc opinionem te-
net Rot.in proximè allegatis deciſi.& Compo-
ſtella.in c.dilectus.in fin.verſic.item nunquid, de
reſcript. Eandem poſt Federic.de Sen.& Alex.
in locis per eum allegatis , tenet etiam Deci.in
conſi.460.viſo.num.20.Pariſ.conſi.172.in cauſa.
num.15.vbi alios citat libr.4.Didac.practic.quæ-
ſtio.cap.24.numer.3.poſt Felyn.in c.ſuper quæ-
205 ſtionum.§.fin.de offic.deleg.†atteſtantem ſe vi
diſſe hoc ipſum à practicis obſeruari , Eandem
reaſſumit Maranth. in Specul.in 3. parte,ſextæ
partis principalis.qu.2.nume.196.vbi poſt Alex.
in diuerſis locis per eum citatis,& Aret.in conſ.
20.colum.pen.verſ.circa ſecundum,& Iaſ.in leg.
ſi quis.col.2.in fin.de no.ope.nunc.videtur atte-
ſtari hanc eſſe communem opinionem, & nouiſ
ſimè eidem ſententiæ ſubſcribere videtur etiam
Roland. conſi.77.viſo.numer.24.& ſeq.lib.1.qui
etiam Alexan.in dictis locis in id citat, & nouiſſi
mè vltra quamplures ex prææallegatis multas in
id authoritates cumulat Ant. Gab.commu.con
cluſ.lib.2 de citatio.concluſ.1.num. 77.verſic. 12.
206 amplia,†quibus adde Bero in conſil.85.dicam
breuiter.numer.22.libr.3.& Ruyn.in conſil.61.in
lite.numer.28.libr.5.atteſtantem de commun.&
Ioan.Baptiſta.Ferret.in conſ.118.in cauſa appel-
lationis.nu.3.qui ſimiliter , & hanc eſſe commu-
nem,& de ſtilo Ro.cu.atteſtatur, prout eos re-
fert licet omnino non ſequatur nouiſſimè Man-
207 doſ.in tracta.de inhibit.qu.18.ſub num.2.† Qui
licet ibidem ſub numer.2.verſi.breuiter contra-
rium ſeruatur, videatur hanc opin.improbare,
fundans

fundans se in eo,quod quotidie in curia serua-
tur,quòd simul,ac semel solet citatio cum inhibi
tione decerni,per hoc tamen à regula suprapos
ta minimè recedendũ esse censeo,tum quia(cir-
208 cumscripto stilo curiæ†qui variabilis est,& mo
do albus,modo niger appellatur secundum Lap.
alleg.51.& Cassad.decis.7.contingit.numer.4.de
rescript.) de iure videtur necessaria ista citatio,
tum quia quatenus etiã stilo adhærere velimus,
ille nõ facit quominus regula sit affirmatiuè cõ-
cipiẽda,quoniam stilus prædictus sustinetur alte
ra ex limitationibus infrà positis,vel quia inhibi
tiones ex officio in dubio fieri censendæ sunt,vt
ipsemet,& rectè ibidem.nu.4.& 5.considerat, &
dicetur infrà in 2.limit.nu.218.vel quia semper in
commissionibus solet apponi clausula cũ facul-
tate inhibendi,quæ facit, vt talis citatio non re-
209 quiratur,vt infrà in 3.limit.num.219.† Retenta
igitur supradicta conclusione pro regula, illam

AMPLIA,

Primò,quòd in tãtum hæc citatio requiratur
210 † quòd si ommittatur,inhibitio dicatur esse nul
la,& nõ valeat,neque inducat nullitatem actus
postea gesti,secundum Maranth.vbi suprà,num.
196.& nume.197.de quo,& nos aliquid dicemus
infrà in prima limita.principali regulæ proximè
constituendæ in princ.num.6. Quæ limitatio,de
iure procedere videtur,non autem de stilo Do-
minorum,secundum quem inhibitio etiam sine
citatione emanata videtur valida reputata, &
ideo in vna Oueten.canonicatus, & præbendæ
coram D.meo Oradino.16.Iunij.1572.in qua(cũ
dubitaretur,an inhibitio esset moderãda, & pro
moderatione inter cætera allegaretur, quòd illa
fuerat decreta sine partis citatione)fuit dictum,
Quòd fundamentum defectus citationis Domi-
nis non placebat, quia pars debebat appellare
ab intimatione.

211 Secundò,amplia,†vt citatio huiusmodi in in-
hibitione decernenda ommitti non possit etiam
si essemus in causa modici præiudicij, nam pro-
pter modicitatem præiudicij non debet ommit
ti,vt dicit eleganter Aret.in consi.75.diligenter.
colum.4.versi.& quòd citatio partis.

LIMITA eandem

212 Primò,†vt regula procedat,&citatio requirã
tur,quando pars est præsens, secus si sit absens,
vt declarat Rot.decis.26.aliàs 825.nota dic.de
dol.& contum.in antiq.pro qua facit illa vulga-
213 ris propositio.l.quæ inuitis.ff.de reg.iur.† quòd
cũ inhibitio possit fieri inuita parte, vt post Bal.
& alios diximus suprà,in 4.qu.num.108.poterit
etiam ea absente expediri.

214 Secundò,†vt similiter citatio requiratur quã
do inhibendum est ad instantiam partis,secus si
Iudex ex officio velit inhibere,vt videtur esse de
215 mente Alex.in consi.91.visis.nume.7.lib.2.† vbi
hanc dicit communem,Quod ipsum etiam dixit
Ruyn.post eum in consil. 61.lite.numer. 28.lib.5.
Idémque post Ruyn.in dicto cons.61.& Federic.
de Sen.in consil.300.factum tale est,tenet etiam
nouissimè Mandos.in tractat.de inhibit.q.18.nu.
5.& ita est intelligendum, quod aliàs dixit Alex.
in consi.149.in causa inquisitionis.num.4.libr.6.
216 dum vult,†quòd si clericus sit inquisitus in cu-
ria seculari,&Iudex Ecclesiasticus velit inhibere
Iudici seculari, in actu huiusmodi inhibitionis
nõ requiri citationem Iudicis secularis,vt latiùs
ibi per eum,Et hanc limit.ampliando intellige,
217 † vt quatenus dubitaretur, vtrum inhibitio ex
officio,vel ad partis instantiam sit decreta,ad il-
lam substinendam in dubio interpretatio sit fa-
cienda,quod ex officio,emanauerit, vt per Man
dos.vbi suprà sub num.4.vers.& quatenus.

218 Tertiò,† quando Iudici est data in cõmissio-
ne facultas citandi,& inhibendi,quia tunc inhi-
bet,etiam sine citatione partis si credimus Be-
ro.qui id dixit in q.124.quem refert,etiam pro li-
mit.ad hanc regulam nouissimè Ant.Gabr.com
mun.conclus.lib.2.de citatione, conclus.1.nume.
219 79.vers.secundo limita,†licet omnino sequi nõ
videatur cum in contrarium alleget Lap.alleg.
55.& Alexan.in cons.149.libr.6.sed vltra dicta ibi
per eum pro declaratione huius cõtrarij aduer
tendum est,quòd Lap.id mihi non dicit,& Alex.
intelligendus est, quando Iudex inhibet ex offi-
cio,vt suprà proximè dictum est.

220 Quartò,limita,† vt regula nõ procedat,quã
do immineret peccatum,tunc enim etiam sine ci
tatione inhibetur,vt post Cassan.in cons.1.num.
105.tradit idem Gabr.vbi suprà,num.78.

221 Quintò,† quando essemus in inhibitione per
quam Iudex Ecclesiasticus interdiceret seculari,
ne executioni demandet cõstitutionem aliquã,
quæ esset cõtra libertatem Ecclesiasticã, vt post
multos per eum allegatos ponit idem Gabri.ibi.
num.81.vers.vno tamen casu.

222 Sextò,†ex intentione eiusdem Bero.dicta q.
124.in princ.videtur limitanda,quando essemus
in inhibitione decernenda vigore appellationis
à grauamine,quia tunc si iudici,cui fuit commis
sa causa appellationis constet fuisse appellatum
per appellationem causam deuolutam, & ipse
iurisdictionem habere,& exercere cœperit,tunc
his concurrentibus etiam absque partis citatio-
ne poterit inhibere,secundum eum in princi.ibi.
223 † Cuius sententiæ non videtur facilè subscribẽ-
dum, cum præmissa causæ cognitio, quam ipse
præsupponit, vix sine partis citatione explicari
posse videatur, quod expressè firmauit Didac.
practic.qq.cap.24.num.3.& quando pars coram
iudice est iam citata facilius inhibitio concedi
videtur,vt patet in inhibitione, quæ fit per iudi-
cem Ecclesiasticum seculari, in qua decernenda
voluerunt aliqui sufficere, quòd pars coram Ec-
clesiastico sit iam citata, vt annotauimus suprà
in 3.q.nu.81.

Declara etiam regulam suprapositam,quòd
licet regulariter in inhibitione decernẽda requi-
224 ratur citatio,†ille tamẽ citari debet, qui habet
interesse in causa tanquam pars, nõ si alio nomi-
ne,& ideo si iudex Ecclesiasticus, velit inhibere
iudici laico, ne se intromittat in aliqua causa,
quamuis iudex laicus aliquod posset pretendere
interesse ex quo causa coram eo pendebat,tamẽ
non est necesse eum citari,vt post Bald. in rubr.
C.de success.edict.tradit, & eleganter compro-
bat And.Barbat.in consilio 45.mandato,& iussu.
numero 12.& seq.libro 1.Prout etiam si iudex ad
quem velit inhibere non erit necessarium citare
iudicem à quo,quamuis enim iudex à quo possit
prætendere aliquod interesse, vt scilicet sua sen-
tentia,ac processus per eum factus substineatur,
225 quia tamen†regulariter Iudex à quo non est ci
tandus,

tandus, vt veniat ad defendendum suum processum (vt est commu. opi. de qua post Inno. in c. sit nostra. num. 9. de procurat. & in c. cum speciali. §. fin. & ibi quoque Abba. & Imol. de appel. testatur Prosper. Carauit. Ritu. 160. nu. 13. vbi eleganter hoc dictum declarat) non esse opus regulariter illum citare ad videndum inhiberi, nisi in illis casibus, in quibus ille de iure esset citandus, quos ponit Carauit. vbi supra, num. 14.

His ad intelligentiã necessariò præmissis, Nũc proprius ad materiam attentatorum post inhibitionem descendendo eam pro commodiori appræhensione per viam regulæ, & limit. explicabimus. Sit itaque

226 Regvla, † quòd gesta post Inhibitionem, sunt attentata, & ex priuilegio attentatorum veniunt in primis, & ante omnia reuocanda. Quæ regula expressè probatur in c. non solùm. in fin. & in c. Romana. §. quòd si obiiciatur, de appella. in 6. & per dicta, & alia iura ponit Rot. decisi. 20. aliàs 130. si post inhibitionem, de appellat. in no. & deci. 31. aliàs 193. si ab excommunicatione. eo. tit.
227 in no. † Hinc ad propositum dicebat Alexan. in cons. 89. sub num. 9. vers. sed tamen indubitatum esse, quòd processus post inhibitionẽ factus est
228 nullus, & Deci. in cons. 103. in princ. lib. 1. † quòd facta inhibitione, quicquid factum fuerit debet tanquam attẽtatum reuocari. Quod etiam pro regula post Deci. in dicto cons. 103. videtur tenere etiam Rota moderna, vt patet in recollect. Paleott. decis. 207. dubium. ad fin. & decis. 264. extabat. in fin. & similiter dicebat Roma. in cons. 330.
229 circa primũ. col. 2. versi. quoad secũdum, † quòd retractationi subiicitur id quod quis agit post inhibitionem sibi factam ab eo, qui legitimè iurisdictionem exercet. Quod & nouissimè posuit O-
230 fasc. in decis. Pedemon. 5. certa die. sub nu. 1. † inhibitio enim siue iusta, siue iniusta est timenda, vt dicit Rot. decis. 26. aliàs 307. nota quòd audientia. in fin. de appel. in antiq. de quo aliquid etiam dicemus infrà in 11. ampliat. Quę regula pluribus posset doct. authoritatibus comprobari, sed cũ res adeo per se clara sit, vt id superfluum omnino videatur, ommissis non necessariis ad explicationem materiæ attentatorum post inhibitionẽ deueniendo.

AMPLIATIO I.

SVMMARIVM.

1 *INHIBITIO facit actum illicitum, qui aliàs fuisset facienti licitus.*
2 *Iudex datus cum clausula appellatione remota, licet de facto ab eo appelletur potest licitè suam sententiam exequi.*
Nisi fuerit sibi inhibitum. num. 3.
4 *Iudex cuius fuit onerata conscientia potest pendente appellatione licitè ad executionem suæ sententiæ deuenire.*
Non tamen postquam fuerit inhibitus, vt num. 5.
6 *Iudex à quo friuolè fuit appellatum, potest vltra in causa procedere.*
Præterquam si fuerit inhibitus. num. 7.
Idem si appellatio aliàs non esset legitima. num. 8.
Vel esset euidenter iniusta. num. 9.
10 *Processus Iudicis à cuius interlocutoria est appellatum valet.*
Nisi fuerit inhibitus. num. 11.
12 *Gesta post appellationem extraiudicialem nõ sunt ipso iure nulla, sed annullanda.*
Nisi intercesserit inhibitio, quia tunc sunt ipso iure nulla. num. 13.
14 *Processus factus appellatione pendente, valet quando sumus in notorio.*
Nisi superuenit inhibitio num. 15.
16 *Iudex potest pendente appellatione suam interlocutoriam reuocare.*
Præterquam si sit inhibitus. num. 17.
18 *Executio sententiæ latæ in possessorio etiam pendente appellatione fieri potest.*
Nisi subsecuta fuerit inhibitio. num. 19.
20 *Processus factus per Iudicem à quo fuerat appellatum sed post decem dies, qui dantur ad appellandum, dicitur validus.*
Nisi Iudex dictæ appellationis inhibuerit num. 21.
22 *Iudici cui causa fuit remissa, etiam si à remissione sit appellatum potest in causa principali procedere.*
Nisi Iudex dictæ appellationi sibi inhibuerit. num. 23.
24 *Testes senes, & valetudinarios potest Iudex à quo etiã pendente appellatione examinare.*
Quod tamen sibi denegatur, postquam fuit sibi inhibitum. num. 25.
26 *Possessionem lite pendente transferens si condemnatur in fructibus, non tenetur ad eos, quos verè non percepisse probauerit.*
27 *Nisi translatio fuerit facta post inhibitionem.*
28 *Executor datus in litteris pensionis potest etiã lite pendente super nullitate pensionis cogere ad soluẽdum.*
Nisi sit inhibitus. num. 29.

AMPLIATVR Nunc prædicta regula quãpluribus modis, &

1 Primò, † vt procedat etiam si actus qui diceretur gestus post inhibitionem fuisset aliàs antequam inhiberetur facienti licitus: inhibitio enim facit illum illicitum. Cuius rei exemplum il-
2 lud in primis esse potest, † quòd licet Iudex datus cum clausula appellatione remota, si ab eo, defacto appelletur possit pendente huiusmodi appellatione licitè, & citra vitium attentati ad executionem suæ sententiæ deuenire, ad no. per omnes in c. pastoralis, de appel. & diximus latius suprà in hac 2. parte, c. 12. de attent. appellat. pen-
3 dente. in 8. limit. princip. in princip. † si tamen Iudex cui fuerit dicta causa appellationis commissa sibi inhibuerit, vltra sibi nõ est licita dicta executio, vt annotauimus in dicta 8. limit. in 2. sublimit. num. 9. post Franc. in dicto c. pastoralis. numer. 5. & alios ibidem allegatos. Huc etiam refer-
4 ri potest, † quod aliàs diximus, quòd licet Iudex, cuius fuit onerata conscientia possit licitè non obstante appellatione sentẽtiam exequi, vt pro regula firmauimus suprà in dicto capit. 12. de attent. appellatione pendente. in 10. limitat. prin-
5 cip. in princip. † id tamen sibi denegatur postquam fuerit inhibitus, vt post Card. annotauimus ibi in 4. sublimitatione regulæ ibi positæ. numer. 14. A quibus non multum distat, quod etiam posuimus suprà in eo. capitu. 12. in 6. limit. princip. in prima sublimit. ibi assignata numero
6 15. † quòd Iudex à quo friuolè fuisset appella-
7 tum, non potest vltra in causa procedere, † postquam fuit inhibitus, præsertim secundum stilum modernæ Rotæ, licet ante inhibitionem id sibi licuisset, vt per multa deduximus ibidem in princ.

in princ.dictæ 6.limit.nu.1.& seqq. Quod non so-
8 lùm procedit in casu friuolæ appellationis,† sed
& in casu, quo appellatio, vel non esset legitima,
de quo specialiter loquitur Franc.in c.vt debi-
9 tus, vers. quia autem.sub num.47.de appel.† Vel
esset euidenter iniusta, de quo loquitur Guid.
Pap.decis.213.statu.quia licet his casibus Iudex
potuisset licitè procedere, post inhibitionem ta-
men non potest, vt no.Franc.vbi suprà,& addit.
ad dictam decis.Guid. Pap. Quæ ampliatio effi-
caciter conformatur, ex eo quòd habetur in ca.
10 non solùm.in fin.de appel.in 6.† quòd licet pro-
cessus Iudicis à cuius interlocutoria est appella-
tum, etiam post huiusmodi appellationem fa-
11 ctus valeat, & teneat,† si tamen fuerit facta sibi
inhibitio, illa Iudicis prædicti processum omni-
no illicitum,& nullum reddit, quod & nos latiùs
annotauimus suprà, c.12.de attent.appellatione
pendente, in prima limit.princ.post princ.nume.
6.vbi deduximus regulariter talem processum
non subiici vitio attentatorum, & ibidem in 8.
limit.regulæ ibi positæ.nume.101.prædicta subli-
mitando declarauimus non procedere, quando
12 subsecuta est inhibitio. † Ex efficacia etiam inhi
bitiõis illud prouenit, quod aliàs legimus, quòd
licet gesta post appellationem extraiudicialem
regulariter non sint ipso iure nulla, sed per sen-
tentiam annullanda, secundum Rot.decis.44.a-
liàs 344.licet, de appellat.in no.Franc.in c.bonę.
13 sub num.33.de appel.† si tamen intercesserit in-
hibitio dicuntur esse iure nulla, vt no.idẽ Franc.
in dict.c.bonæ.num.40.versi.septima conclusio.
14 † Sic & quando sumus in notorio Iudicis, pro-
cessus, etiam pendente appellatione factus tenet:
ad no.in c.Romana.§.si autem, de appell.in 6.&
latiùs deduximus suprà ca.12.de attent.appella-
15 tione pendente.in 9.limit.princ.in princ. † quod
si vltra appellationis pendentiam superueniat,
etiam inhibitio, talis processus dicitur inualidus
illicitus,& attentatus, vt no. omnes in dicto §.si
autem,& diximus ibidem in 2.sublimitatione.
16 num.9.† Coadiuuantur præmissa ex his quæ po
nunt docto.in d.c.cum cessante, præsertim Frãc.
num.16.dum fuerũt aliqui in ea opinione, quòd
licet Iudex à cuius interlocutoria est appellatũ
17 valeat suam interlocutoriam reuocare,† id ta-
men sibi nullatenus liceat postquam fuerit inhi
bitus, de quo latiùs fuit dictum suprà c.9.de at-
tent.appel.pend.in prima limit.princ.in 3.subli-
mit.primæ regulæ in ea positæ.nu.21.versi.tertio
18 nisi sit inhibitum. His accedit, † quòd quamuis
Iudex qui pronunciauit in possessorio possit re-
gulariter non obstante appellatione interposita
ad vlteriorem executionem procedere: iuxta ea,
quæ plenissimè diximus in hac materia possesso
rij, suprà eodem c.9.de attent. appellatione pen
dente, 25.limit.princ.num.1.& multis seq. subse-
19 cuta tamen† inhibitione id sibi denegatur, vt di
ctum est in 28.sublimit.dictæ 25.limit.princi.nu.
20 300. Prout, etiam† processus Iudicis inualidatur
quando procedit post inhibitionem emanatam
vigore commissionis appellationis interpositæ
post decem dies à die recitationis sententiæ: quã
uis enim hoc casu regulariter processus valeat
quando appellatum fuit post decem dies, vt de-
clarauimus suprà in quinquagesima limit.prin.
21 de attent.appel.pend.num.32.† si tamen sit sub-
secuta inhibitio, reputatur inualidus, vt ibidem
annotauimus in prima limita.regulæ ibi positæ.
22 num.113. His proximum est,† quod dixit Rot.de
cisi.1.aliàs 138.si appellatur.de offic.deleg.in no.
quòd licet Iudex à quo (postquã Iudex ad quẽ
remisit causam ad eum) possit non obstante ap
pellatione à dicta remissione procedere in causa
23 principali,† si tamẽ Iudex ad quẽ cui huiusmodi
appellatio à remissione fuit commissa sibi inhi-
buerit, post inhibitionẽ sibi vltra in causa prin-
cipali progredi non est licitum: quibus concor-
24 dat, quod dicitur,† quòd Iudex à quo potest pẽ
dente appellatione examinare testes senes,& va
letudinarios, vt post alios deduximus suprà cap.
9.de attent.appella.pendent.in 38.limit.princip.
25 † quod tamen sibi denegatur, postquam fuit in-
hibitus, vt etiam ibi annotauimus numer.7. Sic
etiam nouissimè ob inhibitionis efficaciam Ro
ta in vna Perusi.bonorum.sub die 14.Iunij.1549.
26 conclusit,† quòd licet transferens possessionem
lite pendente condemnatus in fructibus non te-
neatur, ad fructus quos verè non percepisse pro
bauerit, vt est in recollect. Put.decisi.4.incip.ille
27 qui.sub rubric.de fructibus damn.& interess.† si
tamen huiusmodi translatio possessionis fuerit
facta post inhibitionem, tunc condemnatus te-
netur ad omnes fructus, vt est in recollect.eius-
dem Put.decis.5.incip.fuit tamen.sub rubric.de
fructibus damn.& interess. Cui in hoc videtur
concordare alia decisi. Acchil.de grass.vt est in
recollect.suis decis.140.incip.fructus perceptos.
sub rub.de fructibus. Quibus accedit id quòd no
tabiliter dixit Hier.Gig.in tracta.de pensio.quæ-
28 stio.69.numero 4.quòd † licet commissa causa
nullitatis pensionis cum clausula sine retardatio
ne, &c. executor datus in litteris reseruationis
possit, etiã hac lite pendente compellere ad pen-
sionem soluendam, id tamẽ sibi minimè licebit,
si fuerit per Iudicem inhibitus, vt latiùs ibi per
eum. Ex quibus omnibus satis super (vt reor) de
ductum est, id quod suprà probandum assumpsi
mus, videlicet, quòd multa per inhibitionem fiũt
illicita, quæ aliàs fuissent facienti licita,& conse-
quenter satis est hæc prima ampliatio cõproba-
ta, vt regula nostra procedat, etiam si actus post
inhibitionem factus fuisset aliàs facienti licitus.

AMPLIATIO II.

SVMMARIVM.

1 *PROCESSVS qui factus post inhibitionem erat ab initio nullus non conualescit etiam si appellationi cuius vigore fuerat inhibitum, tacitè, vel expressè fuerit per appellantem renunciatum.*

1 SECVNDO Ampliatur, † vt procedat etiam
si appellationi cuius vigore emanauerit inhi-
bitio fuerit per appellantem tacitè, vel expressè
renuntiatum, quia per talem renuntiationem
processus, qui ex eo, quòd erat factus post inhi-
bitionem erat ab initio nullus non conualescit,
vt est in terminis decis.Rot.20.aliàs 139.si post in
hibitionem, de appellat.in no.cuius authoritate
id etiam

id etiam tenuit Boer.decis.256.vtrum appellans. numer.3.& Didac. practic. quæstion.cap.24. sub numero3. vers. quando,& inhibitio.vbi,ad hoc citat etiam Lap.alleg.prima.in fi.& Domi. in c. concertationi.de appellat.in 6.& Franc.in c.nõ solùm.§.illa.in primo notab.eo. tit. in 6.quamuis re vera Lap.in dicta alle.1.in fi.dum loquitur de renuntiatione non loquitur de attentatis post inhibitionem (qui est casus noster) sed de attentatis post appellationem. Hanc ampliat. post Rot.vbi suprà secutus est, etiã Aug.Bero. in cons.114.circa.sub num.6.lib.3.

AMPLIATIO TERTIA.

SVMMARIVM.

1 *EXECVTIO facta post inhibitionem emanatam vigore commissionis restitutionis in integrum ad appellandum dicitur attentata etiam si fuisset facta vigore rei iudicatæ.*

2 *Carceratio,& alij actus post inhibitionem facti dicuntur attentati, etiã si fiant vigore brachij secularis.*

1 TERTIO Ampliari potest †, vt procedat etiam si sententia transiuisset in rem iudicatam,& vigore rei iudicatæ fuisset facta executio, dummodo aduersus dictam rem iudicatam, fuerit petita restitutio in integrum, ad appellandũ, nam si vigore huiusmodi commissionis fuisset inhibitum, executio prædicta, etiam vigore rei iudicatæ facta, vti attentata veniret reuocanda. vt est decis.Rot.51.aliàs 379.si committatur.post princ.vers. & ideo fuit conclusum. de appell. in no.Quæ ampliatio quatenus de facto hoc casu præsupponeretur factam fuisse inhibitionem, de plano procedere potest, sed vice versa non est dicendũ, quòd stante restitutione, ad appellãdũ si nõ fuisset facta inhibitio, executio rei iudicatæ esset bona,& valida, quia, etiam circumscripta inhibitione talis executio subijceretur vitio attentatorum, vt annotauimus suprà cap. 14. de attent. pend. restit. in integrum, ad appellandũ. in prima ampliatione ibi posita.nu.20.Pro ampliatione tamen fa. id, quod fuit resolutum in vna Portugalien. de fogliada, coram D. meo
2 Oradino.19.Octobris.1565.in qua,† cùm post inhibitionem Rotalem fuisset in partibus processum ad carcerationem,& alios multos actus, & vellet attentans se ab eis excusare, quia fecerat vigore brachij secularis, Domini tenuerunt omnia esse attentata, ea ratione quia poterat commissio (cuius vigore, fuit inhibitum) reformari, prout, etiam diximus suprà cap. 4. de attentat. lite pendente in 3.ampliatione primæ illationis regulæ ibi positæ,nume.305.quòd nec etiam vigore literarum executorialium lite pendẽte capta possessio excusatur à vitio attentatorum.

AMPLIATIO QVARTA.

SVMMARIVM.

1 *INHIBITIO etiam tacita facit attentata.*

2 *Inhibitio tacita resultat ex auocatione causæ, quam princeps ex certa sciẽtia facit, quo casu princeps & Iudici,& partibus inhibere videtur.*

3 *Et insuper quando appellatur à diffinitiua, quia tunc ius inhibet.*

4 *Inhibitio alia iudicis nõ est necessaria, quando ius inhibet, quia præsumitũ iudex hoc casu tacitè inhibere.*

1 QVARTA † videtur, etiam posse accõmodari ampliatio, vt nõ solũ regula procedat in inhibitiõe expressa, verũ etiã in inhibitione ta
2 cita,† prout est illa, quæ resultat ex auocatione causæ, quã ad se princeps ex certa scientia facit, quoniã per hmõi auocationẽ videtur Princeps iudici,& partibus inhibere, vt tradit Rot.decis. 3.aliàs 11.fuit dubitatum.in 3.additione, sub ver.
3 sed pone. de appell.in no.† quinimmo, & in quolibet iudice, quando fuit appellatum à diffinitiua, quo casu ius inhibet, vt ibi dicit Rot. videtur quòd hæc tacita inhibitio possit considerari,
4 † quia, quãdo ius inhibet non est necessaria alia iudicis inhibitio, secundum Saly.in l.appellatione.num.9.q.penult.C.de appellat.sed iudex hoc casu præsumitur tacitè inhibere, vt post Saly.vbi suprà tradit Vital.intractatu de clausul.in clausula nil nouar.appell.pend.nume. 26. vnde cùm inhibitio, vt præfertur, hoc casu à iure habeatur in consideratione nõ videtur ratio diuersitatis, quare,& ipsa non habeat causare attentata, immo docto.quando loquuntur de hac tacita inhibitione, dicendo quòd ius inhibet, vt plurimum allegant c.non solùm.de appell.in sexto, & dictã l.appellatione,& rubr.nil nouar.appellatio.pẽd. quorum iurium dispositio proculdubio est talis, quæ causat attentata, vnde ita etiam dicendum est, quòd attentata causet, etiã illa inhibitio, quę tacitè ex dispositione illorum iurium resultat.

AMPLIATIO QVINTA.

SVMMARIVM.

1 *INHIBITIO, etiam per assertum procuratorẽ obtenta cum cautione de rato, afficit,& facit attentata. Secus si procurator sit reuocatus, aut falsus, vt infrà nume.3.*

2 *Procurator etiam assertus inhibet notario extrahenti processum parte non citata.*

4 *Sententia per falsum procuratorem obtenta nõ valet.*

5 *Et potest etiam vsque ad mille annos dici de eius nullitate.*

1 QVINTO Amplia †, vt procedat etiam si inhibitio fuisset obtenta per assertum procuratorem, cum cautione, tamen de rato, quia etiã talis inhibitio afficit,& consequenter causat attentata, vt in vna Taruisina pensionis coram Peregrino, sub die 18.Iunij, inter Cardinalem Pisanum,& Camillum de Rubeis, tenuit Rot. vt est decis.in recollect.Put.24.inhibitio obtenta. sub rubr. vt lit.pendente,& alia eiusdem Put.24.in eadem causa.sub rubr.de fide instr.quam refert, & sequitur etiam nouissimè Mandos.in tractatu de inhibit.q.26.& alia in recollect.Caputaquen. parte 2.decis.43.incip.ratificatio,& alia eiusdem 50.& ita etiam fuit nouissimè tentum in vna Calaguritana translationis coram Sarmiento.23. Ianuarij.1570.per decis.Acchill.5.sub rubrica de attent.Cuius decis.coram Peregrino authoritate in eandem sententiam inclinauit etiam Rot. in vna Senogalien. parrochialis de Mondulfo coram D.meo Oradino, sub die 9. Iunij.1559. Et ideo, etiam in vna Bituntina coram A. Augusti-
2 no fuit aliàs dictum,† quòd etiam per assertum procuratorem potest fieri inhibitio notario extrahenti processum non citata parte, vt est in recollect.eiusdem decis.311. inci.A Augustinus.li 3.
3 † secus, tamen videretur dicendum si fuisset obtenta per procuratorem reuocatum, cum non videatur, quòd is agere possit contra volunta-

tem principalis, Aut per falsum procuratorem,
4 † quoniam nec sententia per falsum procurato
5 rē obtenta valet, † & potest etiā vsque ad mille annos dici de eius nullitate, vt post Bald. in l. 2. C. si ex fals. instr. tradit Stefan. Bertrand. in cōs. 192. multa sunt. nume. 9. lib. 2.

AMPLIATIO SEXTA.

SVMMARIVM.

1 *EXECVTIO etiam facta vigore literarum executorialiū & brachij secularis legitimè obtenti dicitur attentata si fiat post inhibitionem.*
Etiam si fieret vigore trium conformium, vt nu. 3.
Et reuocatur nedum per viam iniustitiæ, verùm etiam per viam attentati nume. 4.
2 *Inhibitus potius debet commissionem reformare, quàm deuenire ad executionem brachij secularis per eū obtenti.*

1 SExto amplia†, vt gesta post inhibitionem sint nulla, & attētata etiam si sint facta vigore literarum executorialiū, & brachij secularis le-
2 gitimè obtenti, ea ratione, † quia habens hoc casu brachium seculare si sit inhibitus potius debet commissionē reformare, quàm ad executionem deuenire, vt fuit tētum in vna Portugalien. parrochialis della falada, corā D. meo Oradino. sub die 19. Octobris 1565. quòd & antea in alia Toletana Matrimonij corā eodem Ora. tenuisse videtur Rota. sub die 8. Nouembris. 1555. facit ad hanc ampliat. quæ de possessione vigore executorialium capta diximus suprà, cap. 4. de attent. lit. pend. in præfatione, in prima illatione. nume.
3 305. Quod procedit † etiā si executoriales emanassent vigore trium conformium, prout præsupponebatur in facto in vna Toletana matrimonij coram Dom. meo Oradino. 24. Ianuarij. 1556. in qua licet ad excusandam ab attentatis executionem factam vigore literarum executorialiū illis non reproductis iuxta stilum apud acta, allegaretur, quòd dictus stilus non habebat locum quando executio fieret vigore trium cōformiū, Domini tamen tenuerunt pro attentatis: Quæ Ampliatio adhuc ampliari potest, vt procedat etiam si executio post inhibitionē fieret vigore specialis commissionis, in qua iudici à quo committeretur, quòd sententiam exequeretur quatenus Aegidianę locus esset, quoniam licet videretur dicendum, quòd (si iudex hoc casu forte opinatus fuerit esse locum Aegidianæ & malè) sententiam exequatur, non diceretur attētare, quia princeps, & habens causam ab eo non attentat, vt diximus suprà, capit. 4. de attenta. lite pend. in 12. limita. princip. tamen in contingentia facti, Domini tenuerunt contrarium in vna Parmen. bonorum coram Caputaquen. 15. Februarij. 1555. in qua tenuerunt talem executionem esse reuo-
4 candam, † nedum per viam iniustitiæ, sed etiam per viam attentati, postquam per iudicem ad quem fuit detectum, quod Aegidianæ locus nō esset, vt colligitur ex allegatis in dicta causa, vbi ad illud de principe respondebatur, quòd non est simplex, & pura commissio de exequendo, sed qualificata, vt admonuimus etiam infrà proximè in 12. limitat. huius cap.

AMPLIATIO SEPTIMA.

SVMMARIVM.

1 *PROCESSVS factus post inhibitionem non cōualidatur per pronuntiationem Iudicis ad quem, qui declaret male appellatum, & bene processum.*
Sed solus processus factus ante inhibitionem nu. 2.
3 *Attentata dicuntur omnia facta post inhibitionem, etiā si appellatio non sit iustificata.*

1 SEptimo Ampliat†, vt gesta post inhibitionem sint nulla, & inualida, etiam si per iudicē ad quem, qui inhibuerat, pronuntietur malè appellatum, & bene per iudicem à quo processum, quoniam per talem pronuntiationem non vali-
2 datur processus factus post inhibitionem, † sed solùm processus per eum factus ante inhibitionē, vt est decis. Rot. 58. aliàs 412. si appelletur, de appell. in no. quod etiam (licet dubitanter) videtur sequi Didac. practic. quæstion. cap. 24. sub nume. 3. vers. quinto idem erit, &c. fa. quod aliàs
3 dixerunt domini † quòd facta post inhibitionē omnia sunt attentata, etiam si appellatio non sit iustificata, vt est in recollect. Acchill. de grass. decis. 27. attentata. sub rub. de attent.

AMPLIATIO OCTAVA.

SVMMARIVM.

1 *INHIBITIO facit attentata etiam si in certis casibus fuerit decreta sine partis citatione.*

1 OCtavo Ampliat†, vt procedat etiam si in decernenda inhibitione fuisset ommissa citatio, quia in certis casibus, etiam sine citatione decreta inhibitio causat attentata, prout quādo iudex ex officio inhibet, vel pars est absens, & alijs casibus quos latius sub sex limitationibus complexi sumus suprà in præfatione. q. 5. nume. 203. & seqq.

AMPLIATIO NONA.

SVMMARIVM.

1 *IVDEX nedum partes inhibitæ si inhibitioni contrauenerint declarari possunt incidisse in pœnas in inhibitione contentas.*

1 NOno Amplia†, vt in tantum inhibitio sit attendenda, vt non solū partes ipsæ litigantes, sed etiam, & ipsi iudices si inhibitioni contrauenerint, declarari possint incidisse in pœnas in inhibitione contentas, vt fuit dictum in vna Cæsar augustana status coram Thoma de Thanis sub die 22. Maij 1546. vt est decis. in recollect. Put. 12. iudex qui contrauenit inhibitioni, sub rubr. de iudicijs. & in recollect. A. Augustini, decisio. 244. incip. Thomas. lib. 3. Quod etiam in proprijs terminis attentatorum iudicandum fore consuluit nouissimè Minsinger. in consil. 8. primæ decad. incip. ad decisionem. in fi. nu. 20. vbi dixit iu-
2 dices † cōtra inhibitionē in casu suo attentātes in decē marchas auri puri, & alias pœnas in inhibitione contentas cōdemnari debere pro dimidia fisco, & pro alia dimidia appellanti soluēdas & applicandas vnà cum refusione expensarum.

AMPLIATIO DECIMA.

SVMMARIVM.

1 *ATTENTATA post inhibitionem nō solùm sunt de facto reuocanda quatenus de facto processerit, sed immo quoad ius sunt ipso iure nulla.*
Quod videtur, verius vt infrà num. 3.
2 *Licet aliqui contra senserint volentes talia non esse nulla, nisi fuerit in inhibitione apposita clausula annullatoria.*
4 *Inhibens, eo ipso quod inhibet videtur velle, quòd si cōtra fiat actus non valeat.*

Iudex

5 *Iudex vbicumque facit contra prohibitionem hominis inhibentis, vel aliquid mandantis, actus est ipso iure nullus.*

6 *Inhibitio dicitur esse implicita in decreto irritanti, & econtra.*

7 *Processus & acta facta lite pendente quia sunt ipso Iure nulla non dicuntur releuantes, ad effectum obtinendi compulsoriales speciales, vel remissoriam.*

1 DECIMO, Ex intentione Aegid. decis. 623. processus factus per iudicem ampliat†, vt gesta post inhibitionem nedū sint reuocanda per modum attentati quatenus de facto fuerit facta, sed immo quoad ius ipsum sint ipso iure nulla, quia ita, inquit Aegid. non est dubium, quod inhibitio omnis suspendit iurisdictionem Iudicis à quo, & gesta à tali iurisdictione suspensa sunt ipso iure nulla. c. per tuas, de sentent. excōmunicatio. c. licet. eodem titulo, in 6. & est decis. Rot. 20. aliàs 130. si post inhibitionem. de appellat. in no. & post ea m Mil. in verb. appellatione interposita. fol. 8. & tenuit etiam Moderna Rot. in vna Cæsaraugustana infirmariæ coram Reumano, vt est decis. in recollect. A. Augustin.
2 308. incip. Reumanus. lib. 3. † & Quamuis Inno. in c. cùm in tua. extra qui matrimonium accusare possunt, quem refert Paul. de Castr. in cons. 225. visis. ad finem. lib. 1. dicat quòd tunc processus est nullus, quando in inhibitione est apposi-
3 ta clausula annullatoria†, tamen secundū Paul. de Castr. ibi (quod magis placet) verius videtur,
4 quòd sola inhibitio sufficiat:† quia is qui inhibet eo ipso videtur velle, quòd si contra fiat actus nō valeat, pro quo facit quod dixit aliàs Aret. in cons. 75. diligenter. col. 2. in princ. quem refert
5 Roland. in cons. 77. viso. numer. 8. libr. 2. † quòd vbicumque Iudex facit contra prohibitionem hominis inhibentis, vel aliquid mandantis, actus est ipso iure nullus, ad notata in c. cum venerabili. de offic. deleg. & per Moder. in c. 1. de for. compet. in 6. & melius facit id quod aliàs dixit Cassad. decis. 2. incip. decisio. numer. 6. de restit. spo-
6 liat. † quòd inhibitio dicitur esse implicita in decreto irritanti, & è contra. Et adde quòd gesta post inhibitionem adeo sunt inualida, & nulla,
7 † vt si aliquis velit illa extrahere, puta processum post inhibitionem in partibus factum, vel examinare testes super gestis post inhibitionem, & dato de illis fumo petat sibi decerni compulsoriales speciales, vel literas remissoriales, illæ sunt sibi denegandæ: tanquam non releuantes, vt fuit tentum in vna Nursina prætensi spolij coram D. meo Oradino. 12. Iunij. 1559.

AMPLIATIO VNDECIMA.

SVMMARIVM.

1 *INHIBITIO Rotalis de stilo, etiam si non sit canonica, sed ex aliquo capite iniusta, indebita, & inualida facit attentata, & infrà nu. 3. & num. 5. in fi.*

Et ratio assignatur ibi. nume. 4. & 5.

Nisi sit notoriè iniusta, vt infrà num. 25.

Inhibitio siue iusta siue iniusta est timenda.

6 *Inhibitio ex pluribus causis inualida esse potest, & nihilominus facit attentata, puta.*

Si emanasset vigore appellationis interpositæ in casu inappellabili, & de iure prohibito, prout est quando Iudex datus est cum clausula appellatione remota. num. 7.

Vel fuisset friuolè, & frustratoriè appellatum. nu. 8

Vel fuisset appellatum in notorijs. nu. 9.

Vel in possessorio. num. 10.

Vel post decem dies à recitatione sententiæ. nu. 11.

Vel post tres conformes. num. 12.

Si Iudex non iustificata appellatione inhibuerit: quia nihilominus talis inhibitio in certis casibus facit attentata. num. 13.

Si fuerit facta contra stilum, quia similiter facit attentata. num. 14.

Si emanasset à iudice iurisdictione carente, quia nihilominus facit attentata. nume. 15.

Dummodo emanauerit antequam sit certum eum non habere iurisdictionem. num. 16.

Si emanauerit cōtra formā rescripti, vt infrà n. 22.

17 *Sententia lata post inhibitionem emanatam vigore cōmissionis auocatoriæ subreptitiæ, & non tribuentis iurisdictionem dicitur attentata.*

Nisi iudex, aut pars essent certi de huiusmodi iurisdictionis defectu. num. 18.

19 *Inhibitio emanata vigore commissionis reformatæ nō facit attentata.*

Etiam quoad eum, qui in commissione non compræhendebatur, nisi vigore clausulæ omnésque alios &c. vt num 20. &

Etiam si iurisdictio vigore commissionis reformatæ videretur perpetuata per decretum citationis, vt num. 21.

23 *Clausula constito de assertis in commissione posita, videtur dari pro forma, vt sit adhibēda causæ cognitio: etiam parte citata.*

24 *Inhibitio tamē contra formam dicti rescripti, & sine dicta causæ cognitione facit attentata.*

25 *Inhibitio iniusta etiam de stilo dominorum non facit attentata, quando esset notoriè iniusta.*

26 *Inhibitio emanata vigore commissionis prætensæ appellationis, si ex actis constaret, non fuisse appellatum, dicitur notoriè iniusta, nec facit attentata.*

Nisi in commissione appellationis fuisset etiam commissa causa nullitatis, quia tunc respectu nullitatis inhibitio substinetur, vt num. 27. Item

Nisi cōmissio esset signata prout de iure, vt n. 28.

VNDECIMO Amplia (& hæc ampliatio potius de stilo, quàm de iure procedit) vt pro-
1 cedat, † non solùm in inhibitione iusta, & canonica, de quo non videtur dubium, ad tex. in c. non solùm. de appell. in sexto. verùm etiam in inhibitione, quæ ex aliquo capite posset dici iniu-
2 sta, indebita, & inualida: inhibitio enim † siue iusta, siue iniusta est timenda. Rot. decis. 26. aliàs 307. nota quòd audientia. in fi. de appellat. in antiq. & quamuis tex. in c. non solùm. de appellat. in sexto, ad literam dicat, quòd inhibitio debeat esse canonica, & per illum tex. id etiam firmauerit Rot. in decis. 58. aliàs 412. si appellatur. de appellat. in no. & etiam in diuersis locis plerumque secuti videātur docto, quos citabimus infrà
3 in prima limit. num. quinto, † & de iure illa verè procedere videatur, de stilo tamen, & secundum modernam Rotam non obstantibus his, quæ habentur in dicta decis. 58. indistinctè tenetur, quod gesta post inhibitionem debeant reuoca-
4 ri: † & Ratio dominorum modernorum fuit, ne indices sub isto clipeo inhibitionis iniustæ eas contemnant, & diu litigetur, an inhibitio sit iusta, vel iniusta, & pars grauata interim fatigetur laboribus & expensis: Vnde prius debent reuo-

cari attentata, & postea de validitate inhibitionis disputari, vt fuit nouissimè tentum in vna Legionen. coram Marcant. vt est celebris decis. in recollect. Fab. Accoramb. 53. incip. licet Rota, quam (duntaxat hanc conclusionem tenens) citat nouissimè Mandos. in tracta. de inhibit. qu. 20. Quibus adde tu, quòd eam sæpius videtur secuta Rota, prout in vna Senogallien. parrochialis de Mondulfo coram D. meo Oradino. 9. Iunij. 1559. & in alia Roma. rei iudicatæ. de Soderinis coram Sarmien. 21. Aprilis. 1561. in qua fuit dictum, quòd stante inhibitione Rotali non potuit auditor tenere terminum pro seruato propter interpretationem, & stilum dominorum, quę in eo versantur, vt omnis inhibitio afficiat, cùm in curia duo sint remedia in promptu, videlicet, reformatio commissionis, & moderatio inhibitionis, cui in hoc concordat alia notab. decis. Acchill. de grass. vt in eius recollect. decis. 27. attentata ex stilo. sub rubr. de attent. vbi huius stili
5 vltra supradictā † aliam quoque videtur assignare rationem, quia scilicet, si sumus in curia facile est adire Principem pro remedio, & reformare commissionem, si verò sumus in partibus, quia non est aperienda via inferioribus iudicibus, vt inhibitiones facile negligant, cum quo stilo videtur concordare etiam stilus Cameræ imperialis, de quo dicemus proximè vers. secundo pōt nullitas. sub numer. 13. Vnde hoc stilo retento secundum eū firmari potest hæc ampliatio, quòd inhibitio etiam iniusta, & inualida causāt attentata. Est tamen aduertendum, quòd hmōi stilus non videtur vniuersaliter, ad quancumque inhibitionem referendus, sed duntaxat, ad inhibitiones Rotales, restringendus, & propterea cum aliàs in vna Gerunden. canonicatus coram Grato 29. Ianuarij. 1565. dubitaretur, an gesta per capitulum Gerunden. contra inhibitionem emanatam à iudice delegato per Nunciū Sedis Apostolicæ essent attentata, & magna vis fieret, quòd inhibitio iuxta stilum facit attentata: ex aduerso verò replicaretur, quòd illa non erat inhibitio Rotalis, & sic non intrabat prædictus stilus: hanc replicationem videntur tacitè etiā Domini admisisse, qui in dicta propositione tenuerunt pro non attentatis.
6 † Ex pluribus autem cōtingere potest, quòd inhibitio possit dici inualida, & iniusta, vt mox subijciemus, quæ singula pro singulis ampliationibus potuissent hic cōmodè poni, sed ne numerus ampliationum excrescat cùm vna ferè oēs ratione niti videant (quia scilicet inhibitio peccat in aliquo, quod de sui natura fuisset necessariū) placuit oēs sub hac ampliatiōe cōcludere.
7 inualida ergo Primo inhibitio dici potest, † si emanasset vigore appellationis interpositæ in casu inappellabili, & de iure prohibito, quāuis enim simus in casu inappellabili, si tamen fuit inhibitio, illa dicitur causare attentata. Aufrer. in addit. ad decis. Tolos. 500. qu. vltima, circa med. exemplum, quando essemus in sententia Iudicis dati cū clausula appellatione remota, à cuius sententia regulariter nō appellatur, vt patet ex his, quæ dicta sunt suprà in hac 2. parte, cap. 9. de attent. appellatione pendente. in 8. limit. princip. in princip. & tamen inhibitio subsecuta eo casu causat attentata, vt dictum est ibi in 2. sub-
8 limitatione. numero 9. Sic & quando, † fuisset friuolè, & frustratoriè appellatum, quod à Iure est prohibitum, ad capitu. cum appellationibus friuolis. de appe. in 6. cum aliis adductis in suprà dicto capi. 9. in 6 limit. princip. & tamen si vigore friuolæ appellationis fuerit inhibitum, de stilo gesta post inhibitionem, tanquam attentata reuocanda sunt, vt diximus ibidem in prima li-
9 mit. numero 15. † Sic etiam, quando sumus in notorio, licet appellatio regulariter sit prohibita. c. Romana. §. si autem. de appell. in 6. Rot. decisi. 68 aliàs 762. sciendum. ad med. de appellatio. in antiq. Inhibitio tamen vigore appellationis in notorio interpositæ emanata operatur effectum attentatorum, vt annotauimus in suprà dict. capitulo 9. in 9. limitatione principali. in 2. subli-
10 mit. numero 9. † prout etiam inhibitio facta vigore appellationis à sententia lata in iudicio possessorio interposita causat attentata, vt dictū est suprà, in dicto capitulo 9. in 25. limit. princip.
11 in 28. sublimita. ibi posita. numero 300. † Quibus proximum est, quòd quamuis post decem dies à recitatione sententiæ non possit appellari, Authenti. hodie. C. de appellatio. & diximus abundè suprà eodem capitulo nono, in quinquagesima limitatiōe principali. in 2. causa nullitatis appellationis. numero 32. & seqq. si tamen post decem dies de facto appelletur, & eius vigore subsequatur inhibitio, illa dicitur causare attentata, vt diximus dicta quinquagesima limitatione. in 1. limit. regulæ ibi positæ, numero decimotertio. Quod & generaliter etiam annotauimus eodem capitulo 9. in 52. limitat. princip. in princip. numero 4. & sequ. dum locuti fuimus de gestis post appellationem interpositam in casu à Iure prohibito, & quòd si vigore talis appellationis fuisset inhibitum, diceretur attentari, vt ibidem, numero 54. quibus adde notabile dictum Card. in clemen. 1. qu. 8. ad fi. de re iudic. vbi concludit, quòd quando appellatur in casu à Iure, vel ab homine prohibito, si superior admittat appellationem, & inhibeat, executio interim facta est
12 irrita, & attentata: † sic & post tres conformes non datur appellatio, vt in rubro, & nigro. C. ne liceat tertio prouocare, & tamen gesta post inhibitionem emanatam vigore commissionis appellationis post tres conformes omnia dicuntur esse attentata, vt voluerunt aliàs domini in vna Valentin. della plebe, de quo est in recollect. Acchil. de grass. decis. 27. attentata ex stilo. sub rubr. de attentatis, quod etiam affirmauit Mandos. in tractatu de inhibit. quæstion. vigesimanona. sub numero 6. vbi idem refert fuisse tentum in alia Brixien. matrimonij corā Ptolomeo 19. Februarij. 1546.

Secundò potest nullitas, & inualiditas inhi-
13 bitionis ex eo deprædendi, † quia scilicet non iustificata appellatione Iudex inhibuerit, diximus enim suprà, in hoc 17. cap. in præfatione quæstio. 4. numero 129. & numero centesimotrigesimooctauo, quòd in certis casibus, puta in appellatione ab interlocutoria, vel extraiudiciali antequam decernatur inhibitio est iustificanda, & probanda veritas causæ in appellatione expressæ, & tamen ad propositum nostrum etiam si in decernenda inhibitione interuenerit huiusmodi defectus, quia appellatio non fuerit

rit iustificata, nihilominus gesta post talem in hibitionem dicuntur attentata, & reuocanda, quod sensit licet sub dubio Didac. practic. quæstion. capi. 24. vers. quinto idem erit. sub numer. 3. expressius firmauerunt ex stilo domini in dicta Valentin. della plebe, vt refert Acchill. dicta decis. 27. sub rubr. de attenta. volentes quòd omnia facta post inhibitionem sint attentata, etiã quod non fuerit iustificata appellatio, quod vltra prædictos comprobari potest, ex eo, quod dicit notabiliter Franc. in c. bonæ. numero 4. de appell. quòd inhibitio, etiàm si simus in appellatione extraiudiciali, operatur hunc effectum singularem, scilicet reuocationem attentatorum, etiam si veritas causæ in appellatione expressæ non probetur; pro quo stilo facit etiam obseruantia Cameræ Imperialis, & de qua nouissimè apud Minsinger. sing. obser. cent. 3. decis. 87. incip. quando iudex, vbi refert, quòd solet Camera prædicta inhibere, etiam si de deuolutione causæ non constet, nec de veritate causæ sit inceptum cognosci, dummodo de iurisdictione iudicis inhibentis constet saltem ex narratione appellantis, subdens quòd gesta post talem inhibitionem veniunt, tanquam attẽtata reuocãda.

14 Tertiò, †defectus, & inualiditas inhibitionis ex eo prouenire potest, quia fuerit facta contra stilum, cùm enim à stilo, & antiqua practica nõ sit recedendum, vt per multa (quæ more suo congerit) deducit Tiraquell. in tracta. le mort saisit. in 16. declarat. sextæ partis. nume. 4. si inhibitio contra stilũ emanauerit, quãuis non immerito possit dici inualida, & iniusta, gesta tamen post dictam inhibitionẽ nulla, & attentata cẽsebuntur, & ideo licet de stilo non possit fieri inhibitio Auditoribus Sacri Palatij postquam fuerit per eos in causa conclusum, vt est decis. Rot. 66. aliàs 674. Nota, quando. de appellatio. in antiq. & dictum est suprà, in hoc 17. cap. in præfatione quæstio. 4. in 4. limit. nume. 147. si tamen fuerit facta expressè inhibitio, & Auditor post inhibitionem sententiam ferat, talis sententia reputatur nulla, & inualida, vt est decis. Rot. 29. aliàs 711. de stilo, de dolo & contumacia in antiquis.

15 Quartò, Inhibitionis euidẽs defectus ille cõsiderari posset †, si emanasset à Iudice carente iurisdictione, cùm enim inhibitio dicatur sententia interlocutoria, & ab habente iurisdictionẽ prouenire debeat, vt diximus suprà in princ. huius cap. in descriptione inhibitionis, num. 22. proculdubio talem inhibitionẽ nullius roboris aut efficaciæ esse debere, dicendum est, ad no. per omnes in rubr. C. si à non competent. Iud. & tamen gesta post inhibitionem emanatam à
16 iudice iurisdictione carente, † ante tamen quã sit certum eum non habere iurisdictionem, vti attentata (ex quo dicta inhibitio afficiebat) reputauit aliàs Rot. in vna datiarum castri glasculei pro Tamella contra Marcum Antonium Tamella, vt refert Put. decis. 24. inhibitio obtenta. sub rubr. vt lit. penden. & pro hoc facit quod aliàs fuit conclusum in vna Bononien. locatio-
17 nis coram Puteo. 27. Maij. 1547. † quòd sententia lata post inhibitionem emanatam vigore commissionis auocatoriæ subreptitiæ, & non tribuẽ tis iurisdictionem est attentata, quamuis enim huiusmodi inhibitio de iure potuisset sperni, ex stilo tamen dominorum est timenda, vt est in recollect. Peregri. decis. 94. aliàs 24. incip. fuit conclusum. Hoc autem quòd de inhibitione emanata à iudice carente iurisdictione dictum est, dubitabile reddi posse videtur ex his, quæ tenuerũt aliàs Domini in vna Aquilana beneficij S. Angeli coram Vestano sub die 25. Iunij, & die 4. Iulij. 1554. in qua finaliter fuit cõclusum, quòd inhibitio emanata, ab Auditore Cameræ fecerit in casu illo attentata, si Auditor Cameræ in ea causa iurisdictionem habebat, quam non habuisse declarauerunt dicta die 4. Iulij, & consequenter quòd stante defectu iurisdictionis, inhibitio eo casu non fecerit attentata: Nisi fortè dicamus id ibi ex eo prouenire, quia cùm (vt allegabatur per excellentes Dominos informantes in illa causa) certum sit, quòd regulariter Auditor Cameræ in beneficialibus iurisdictionem non habeat, videtur intrare consideratio, quam suprà proximè ex Puteo retulimus. Et propte-
18 rea ex supradictis videtur †necessario limitandum id, quod dictum est de inhibitione emanata à iudice iurisdictione carente, vt non procedat, quando iudex de huiusmodi defectu certus esset vel etiam pars: quia stante notitia huiusmodi defectus, si pars obtinuerit per talem iudicẽ inhiberi, inhibitio non faceret attentata. Quod potest exemplificari tam in inhibitione Auditoris Cameræ in causa beneficiali per suprà dicta,
19 † quàm in inhibitione emanata vigore commissionis reformatæ, per quam reformationem (etiam præinserta prima commissione) causa ab illo Auditore aduocabatur, & alteri (puta Auditori Cameræ) committebatur: nã si Iudex à quo fuerat causa aduocata vigore primæ commissionis reformatæ inhiberet, & post inhibitionem fuerit in partibus facta executio, & dubitaretur aliàs in vna Anconitana attentatorum coram Caputaquen. 7. Iunij. 1567. an dicta executio esset attentata, maior pars Dominorum inclinauit pro non attentatis: quia cùm (vt ibi dicebatur) Episcopus in casu illo impetrauerit commissionem reformatoriam, antequam domini de Scalamontibus fuerint citati, ad instantiam D. Iuliani, Auditor, qui inhibuit vigore commissionis reformatæ, non habuit iurisdictionem, & consequenter inhibitio non afficiebat illos de Scalamontibus, qui vigore sententiæ per eos in partibus obtẽtæ executionẽ fecerãt: Quod dictũ ex his quæ ibi in facto præsupponebãtur amplia-
20 ri potest, Primò, vt procedat † etiamsi illi de Scalamontibus (qui prætendebantur attentasse, & erant cõpræhensi in prima commissione reformata sub clausula generali omnésque alios, &c.) nõ ipsi causam aduocassent, sed Episcopus, quia nihilominus aduocatio operatur etiã quoad ipsos compræhensos in dicta clausula. Et quamuis Dominis ibi videretur durũ, quòd Auditor non remãserit iudex quoad eos, qui nihil fecerant in auocatione causæ, id tamẽ facile admitti posse videt, quia aduocatio expressa (prout erat illa de qua ibi) operatur etiã quoad tertiũ, vt post Inno. in c. cũ M. in fin. & alios ibi allegatos diximus suprà, cap. 10. de attent. post aduocat. caus. num. 11,

21 Secundò ampliari potest, vt procedat † etiam si iurisdictio ex commissione reformata diceretur per decretum citationis perpetuata, quia nihilominus maior pars tenuit pro non attentatis, dum iterum dicta causa fuisset per eundem proposita. 27. Iunij. 1567.

22 Quintò † contra inhibitionem opponi posset, quòd emanauerit contra formam rescripti
23 & commissionis, pone enim † quòd commissio habet clausulam constito de assertis, certè per hanc clausulam videtur data hæc forma, vt sit adhibenda causæ cognitio etiam parte citata, vt per Staphil. de liter. grat. & iust. in 2. parte. fo-
24 lio 179. versic. secus fortè si in commissione, † & tamen si iudex absque dicta causæ cognitione alteri iudici inhibueri, iudex inhibitus debet supersedere, nec vltra debet aliquid facere, vt fuit dictum in vna Toletana matrimonij coram Peregri. 14. Martij 1543. & est in recol. eiusdem decis. 22. aliàs 120. incip. quia fuerat inhibitum. Ex quibus omnibus satis apparere potest, quòd inhibitio etiam si fuerit ex aliqua causa inualida, & iniusta, nihilominus afficit, & dicitur causare attẽtata per supradicta.

Hæc autem omnia quæ secundum stilum dominorum hactenus dicta sunt necessariò duo-
25 bus modis limitanda sunt. Primò, † vt dictus stilus non procedat quotiescumque inhibitio es-
26 set notoriè iniusta, vt puta, † quia ex actis constaret non fuisse appellatum, & nihilominus fuisset inhibitum vigore commissionis appellationis, quia tunc gesta contra talem inhibitionẽ
27 non dicuntur attentata, † nisi in commissione appellationis, cuius vigore emanauerat inhibibitio fuisset etiam commissa causa nullitatis, quia licet inhibitio sit notoriè iniusta respectu appellationis, tamen respectu nullitatis substinetur, vt fuit resolutum in vna Scaten. pensionis corã A. Augustino. 9. Martij. 1554. vt est decis. in recollect. Caputaquen. in 1. par. 124. incip. licet.
28 Secundò † nisi commissio cuius vigore fuit inhibitum, fuisset signata prout de iure, cùm enim eo casu inhibito quoque cẽseatur fieri prout de iure, si non esset iusta, & canonica, non faceret attentata, secundum ea, quæ latius diximus infrà hoc eodem cap. 20. in prima limit. principali, in princip. & per totam: nam stante dicta clausula non haberet locum stilus Dominorum, qui eo casu arctarentur, ad procedendum prout de iure, cùm forma rescripti semper sit attendenda. c. cùm dilecta. vbi omnes. de rescript. & cap. cũ olim. de offic. deleg. Quæ declaratio videtur fuisse etiam de mente Dominorum in vna Cesaraugustana fr ctuum coram Aldobrandino. 10. Nouembris. 1572. in qua, licet antea sub die 20. Iunij eiusdem anni tenuissent pro attentatis, & quãdam exactionem post inhibitionem Rotalem factam fuisse attentatam, & instaretur pro illius reuocatione, Domini tamen noluerunt aliter illa reuocare, sed videre de validitate, & iustitia mandati, super quo erat commissa principaliter causa nullitatis, & tunc deliberare de attentatis: ea ratione moti, quia scilicet commissio (& consequenter inhibitio) habebant prout de iure, & non intrabat hoc casu stilus, de quo suprà.

AMPLIATIO DVODECIMA.

SVMMARIVM.

1 INHIBITIO etiam in criminalibus retardat executionem.

Etiam si simus in confesso, & conuicto secundum aliquos, vt nume. 2.

Licet contrarium videatur verius. vt num. 3.

1 DVODECIMO Ampliat †, vt regulariter prædicta non solùm procedant in ciuilibus, verum etiam, & multo magis (cum de maiori periculo agatur) in criminalibus, nam & in eis si sit inhibitum est executio sententiæ supersedẽda, vt dicit eleganter Guid. Pap. decis. 74. in causis, in final. verb. quod etiam post Bald. in l. 1. col. 13. C. de confess. posuit, etiam Aufrer. in addit. ad decis. Tolos. 176. circa med. addit. ibi, vel nisi supe-
2 rior inhibeat †, & quamuis Aufrer. ibi generaliter, & indistinctè loquatur ita, vt compræhendat etiam casum, quando essemus in confesso, & con-
3 uicto. † aduertendum tamẽ est, quod Guid. Pap. vbi suprà expressè limitat hanc conclusionem, vt non procedat in cõuicto, & confesso, quod verius videtur. ad no. in c. Romana. §. si autem. de appellat. in 6.

AMPLIATIO XIII.

SVMMARIVM.

1 INHIBITIO emanata vigore commissionis habentis clausulam, quatenus causa non sit instructa, facit attentata, etiam si tempore executæ inhibitionis causa reperiatur instructa, dummodo tempore impetratæ commissionis non esset instructa.

Et ita pluries videtur fuisse tentum in Rota nu. 2.

Quamuis non præsupposita in iudice scientia auocationis de hoc plurimum videatur dubitandum, vt nume. 3.

Secundum hanc vltimam opi. semel Rota tenuisse aliqui referunt, vt num. 4.

1 DECIMOTERTIO †, vt procedat etiam si inhibitio emanasset vigore commissionis auocatoriæ habentis clausulam, quatenus causa non sit instructa, ac tempore executæ inhibitionis causa reperiatur instructa, dummodo tempore impetratæ commissionis causa non esset instructa. Quamuis enim ex quo tempore quo inhibetur defecerit conditio, de qua in commissione, videretur dicendum, quòd talis inhibitio nõ
2 deberet afficere, † Rota tamen in contingentia facti, pluries tenuit contrarium, videlicet quòd sententia post dictam inhibitionem sit attentata, vt est in recollect. Acchil. de grass. decis. 61. cõmissio. sub rubr. de commissione, & alia Putei 9.
3 licet. sub rubr. vt lit. pend. † de quibus decis. (non præsupposita in iudice scientia auocationis) valdè dubitandum videtur, vt annotauimus suprà, in hac 2. parte. cap. 10. de attent. post auocatio-
4 nem caus. limit. 1. num. 16. & contrarium † quòd immo talis inhibitio non afficiat, & quod aliàs fuerit conclusum pro non attentatis in vna Algaren. beneficij Sancti Antonij coram Fabio 16. Nouembris. 1550. refert, & sequitur nouissimè Mandos. in tracta. de inhibit. qu. 30. in fi. Quòd si illas teneas, intellige strictè, prout loquuntur, quando scilicet causa tempore commissionis non erat instructa, nam si erat instructa, & iam sententia lata, inhibitio subsequens non causat attentata, vt sensit Rot. in alia Algaren. coram Fabio.

Fabio, vt est in recollect. Acchil. de graff. decis. 31. attentata voluerunt domini, sub rubric. de attentat.

AMPLIATIO XIIII.

SVMMARIVM.

1 *Inhibitio de rigore afficit, etiam si emanauerit vigore commissionis conditionalis, & habentis clausulam, constito, quòd pensio sit conditionalis.*

2 *Nisi in actis constaret de implemento conditionis, quia tunc gesta post inhibitionem non reuocantur.*

1 DECIMO quarto Amplia, †vt procedat etiã si inhibitio emanasset vigore commissionis conditionalis, & habentis clausulam constito, quòd pensio sit conditionalis, quoniam de rigore talis inhibitio afficit, vt fuit tentũ in vna Gebbenen. pensionis, & attentatorum coram Prospero, sub die 15. Iunij 1546. vt est decisio in recollect. Putei 12. inhibendum est statim, sub rubric. vt lit. penden. † Declarando tamen quòd si in actis constaret de implemento conditionis, tunc non reuocarentur attentata, ne vna manu fieret restitutio pecuniarum, & alia cogeretur ad solutionem, de quo dicemus aliquid infrà in 13. limitatio.

AMPLIATIO XV.

SVMMARIVM.

1 *Intimatio quoque commissionis de potiori alicuius iurisdictione facit attentata.*

1 DECIMO quinto Amplia, †vt non solũ procedat prædicta in inhibitione, verũ etiã in intimatione cõmissionis de potiori alicuius iurisdictione, secundum ea, quæ post Roma. & Ruyn. diximus notab. suprà in hoc 20. c. in præfatione. q. 2. num. 62.

AMPLIATIO XVI.

SVMMARIVM.

1 *Inhibitio etiam in iudicio possessorio summario, quod ordinatur ad possessorium ordinarium, facit attentata.*

1 DECIMO sexto Amplia, † vt inhibitio non solùm operetur effectum attẽtatorum, quando sumus in iudicio petitorio, vel possessorio ordinario, verùm etiam si simus in iudicio summario, prout est illud quod dicitur possessorium summarium, & ordinatur ad possessoriũ ordinarium, quando scilicet duo prætendunt eã dem rem eodem tempore possidere, & neuter vult partes actoris sustinere, de quo post Cagno. & alios diximus in dicto tracta. de appellat. in possess. prohib. vel permiss. in princip. numero sexagesimo, versiculo septima, & vltima opi. quoniam si Iudex receptis summatim informationibus, videat alterum de iure melius possidere, potest alteri inhibere, ne ad possessionem accedat, & alium turbet, & talis prohibitio valet & tenet, vt post Paul. de Castr. in cons. 3. in causa, quæ vertitur. libro 2. tradit Io. de Neuizza. in cõsilio 80. incip. benedictus. numero septimo, & si contra dictam inhibitionem aliquid fiat, illud ante omnia reuocabitur, vt post Pic. in l. si super possessione ad med. C. de transact. tradit idem ibi nu. 4. de qua inhibitione plura etiã posuimus sup. hoc c. in præfatione. q. 2. nu. 42. & seqq. & plures in id authoritates citauimus, quas ibi vide.

AMPLIATIO XVII.

SVMMARIVM.

1 *ACTVS factus contra inhibitionem, debet tanquã attentatus reuocari, Etiam si aliàs de iure fuisset potius confirmandus, & de nouo concedendus.*

2 *Exẽplũ in tenuta nulliter data, quia si fuerit data post inhibitionem dicitur attentata, licet aliàs non præsupposita inhibitione esset de iure, de nouo danda.*

3 *Translatio de vna ecclesia ad aliam post inhibitionem facta dicitur attentata, etiam si illa postmodũ fuerit taliter iustificata, vt si non esset facta veniret de nouo facienda.*

1 DECIMO septimo Amplia, †vt procedat etiam si actus contra inhibitionem, & sic nulliter factus non esset, aliàs de iure reuocandus, sed potius confirmandus, & de nouo conce-
2 dendus, † exemplum dicitur aliàs, quòd tenuta nulliter data non est reuocanda, quando constat, quòd de nouo esset danda. Alex. post alios in consilio 67. libr. 6. de cuius dicti veritate latè disputat nouissimè Osasc. in decisio. Pedemont. 35. ex actis. per tot. & tamen si talis tenuta sit nulla, quia fuit attentata post inhibitionem, secundum ea, quæ diximus suprà in 10. ampliat. numero 1. debet reuocari, non obstante, quòd constet, quòd illa de nouo esset danda: ex quo per huiusmodi attentatum dicitur læsa maiestas Iudicis, vt fuit resolutum in vna Tiburtina liquidationis fructuum coram A. Augustino, 19. Nouembris 1554. vt est decisio. in recollect. Caputaquen. in prima parte 127. incip. licet vbi tenuta. Quòd
3 † etiam censuerunt Domini in vna Calaguritana translationis coram Sarmiẽto 23. Ianuarij 1570. in qua, cum vna pars habuisset à sede Apostolica licentiam transferendi se ab vna Ecclesia antiqua ad aliam Ecclesiam nouam, & hanc translationem fecisset lite desuper in Rota pendente, & propterea ex aduerso instaretur, quòd declararetur attentata, licet ad illam excusandam attentans inter cætera allegaret, quòd dicta licẽtia se transferendi fuerat deinde sufficienter iustificata, & consequenter si translatio prædicta ex causis in ea expressis non fuisset facta, deberet de nouo fieri, Domini tamen concluserunt eam fore attentatam.

AMPLIATIO XVIII.

SVMMARIVM.

1 *INHIBITIO facit attẽtata etiam si sit facta post tres conformes.*

DECIMO octauo ex his quæ ponit A. Augustinus recollect. suis decisio. 375. libro tertio, in-
1 cip. Thomas in Brixien. ampliari potest, †vt inhibitio faciat attentata, etiam si sit facta post tres conformes, ita vt gesta post eam dicantur attentata, & vis ampliationis in hoc consistere videtur, quia licet aliàs videamus, quòd executio trium conformium facta pendente nullitate, vel restitutione in integrum non dicatur attentata, vt annotauimus suprà in hac secunda parte, cap. 18. de attentat. nullit. pendent. in 3. limit. regulæ ibi positæ. numero versic. tertio Regula limitatur, & itidem cap. 18. de attenta. pendente restitutione in integrum. in 2. limitation. regulæ ibi similiter positæ numero versiculo secundo limitatur. facta tamen post inhibitionem dicitur attentata, vt etiam annotauimus suprà in 11. ampliat. numero 12. post decis. Acchill. decision. 27. attentata. sub rubr. de attentat. & propterea cum alias in vna Ilerden. Sachristiæ co-

ram Sarmiento 15. Maij. 1562. dubitaretur, an executio facta vigore trium conformium esset attentata, stante commissione in actis præsentata restitutionis in integrum, & partis citatione ad dicendum contrà: Domini dixerunt, non constare de attentatis, ex eo quia eius vigore non fuerat inhibitum.

AMPLIATIO XIX.

SVMMARIVM.

1 *IVDEX attentare dicitur etiam si non ipse, sed pars fuerit inhibita.*

2 *Dummodo actum faciat ad instantiam partis inhibitæ. Secus si ex officio, de quo tamen infrà in declarat. princip.*

DECIMONONO ex eadem decis. A. Augustini 375. Thomas. libro 3. adhuc, & vtiliter am-
1 pliatur, † vt gesta per iudicem post inhibitionem dicantur attentata, etiam si parti, & non iudici fuisset inhibitum, vt ille ibi dicit, & vis similiter huius ampliationis in eo est, quia licet aliàs in simili videamus, quòd intimatio appellationis interpositæ coram honestis viris, ad hoc, vt causet attentata, debet iudici intimari, nec sufficit si parti, & non iudici sit intimata, vt admonuimus suprà in hac secunda parte, cap. duodecimo, de attent. appell. penden. in 15. ampliatio. princ. nu. 26. vers. quam limit. amplia, inhibitio tamen solùm parti facta, facit vt Iudex post eam
2 attentet, quod ego sane intelligerem procedere, quando Iudex facit actum ad partis inhibitæ in-
3 stantiam, † secus si ex suo officio, quia hoc casu non præsupposita scientia inhibitionis non videtur quid Iudici imputari possit, nisi consideres, quòd inhibitio ob id quòd habet in se implicitum decretum irritās debet etiam Iudicē ignorantem afficere, de quo latiùs diximus infrà in prima declaratioue principali, in fin. nu.

AMPLIATIO XX.

SVMMARIVM.

1 *INHIBITIO afficit nedū eum qui fuit inhibitus, verùm etiam eos qui habent causam ab eo.*

2 *Possessio per canonicos ab Episcopo creatos capta postquàm Episcopus fuerat inhibitus, etiā quoad ipsos canonicos dicitur attentata.*

VIGESIMA huic proxima videtur posse
1 considerari notabilis Ampliatio, vt † inhibitio nō solùm afficiat inhibitum, verùm etiam alios habentes causam ab eo. Exemplum, Episcopus creauit duos canonicos, orta cōtrouersia inter capitulum, & dictum Episcopum super creatione, & admissione dictorum canonicorum, capitulum commisit causam iactationū contra Episcopum, cuius vigore fecit etiam illi inhiberi, Canonici verò non obstante dicta inhibitione per Episcopum fuerunt immissi in possessionem, & quamuis non reuocaretur in dubium, quòd respectu Episcopi, qui fuerat inhibitus dicta posses-
2 sio esset attentata, respectu tamen † illorum duorum canonicorum, cōtra quos non fuerat actualiter executa inhibitio, fuit dubitatum aliàs in vna Camerinen. corā Iunio 29. Martij 1557. an talis possessio esset attentata, & fuit per Dominos tentū, quòd censeantur attentata, etiam quoad canonicos, qui habebant causam ab ipso Episcopo, & qui sustinuerant etiam litem super huiusmodi attentatis.

AMPLIATIO XXI.

SVMMARIVM.

1 *INHIBITIONIS effectus an duret, postquam iudex, qui inhibuerat causam remisit ad cācellariā.*

2 *Aliqui quòd inhibitio, & illius effectus tollatur, & extinguatur.*

Contrarium tamen videtur verius, vt infr. nu. 5.

3 *Inhibitio facta per iudicem ad quem expirat, quando ille remittit causam iudici à quo.*

4 *Remittere causam ad Cancellariam, est remittere ad cōsistorium Principis.*

6 *Inhibitio Auditoris Rotæ dicitur potius totius Rotæ, quàm ipsius Auditoris.*

7 *Cōmissiones quæ fiūt Auditoribus Rotæ dicūtur potius distributiones.*

8 *Actus ante remissionem causæ ad Cancellariam factus videntur validi, secundum aliquos.*

9 *Causas ad Cancellariam remissas, Papa solet committere in statu, & terminis in quibus sunt.*

10 *Innouationes lite pendente videntur ratione naturali prohibitæ.*

11 *Causa cessante non cessat effectus iam consumatus.*

12 *Inhibitionis natura est, vt suspendat, donec causa pendet.*

13 *Subrogatus in locum Auditoris ad infirmitatem, vel absentiam, sicut diceretur lædi si contrauentum sit inhibitioni primi Auditoris, ita dicēdum est de eo qui subrogatur per remissionem causæ ad cancellariam.*

14 *Remissio causæ ad Cancellariam nō debet esse minoris efficaciæ, quàm relatio causæ ad principem facta.*

1 VIGESIMO primo, & notabiliter Amplia, † vt procedat etiam si Iudex, qui inhibuit postea causam remiserit ad cancellariam, quia nihilominus durat inhibitio, & illius effectum quoque durare dicendum est. Quod dubium licet eleganter mouerit Mandos. de inhibi. quæst. 37. quia tamen nihil expressè firmauit, nisi quòd tacitè hanc opinio. tenuisse videtur, ex eo quia illam vltimo loco posuit, argumen. no. in leg. cum filius. §. Sabinus. ff. ad trebell. quo facilius illius veritas habeatur plenius aliquantulum attingemus.

Duplex ergo potest in hoc opi. considerari.
2 Prima affirmatiua, quòd per remissionem inhibitio, & illius effectus pœnitus tollatur, & extinguatur: quæ suadetur,
3 Primò, quia in simili videmus, † quòd inhibitio facta per Iudicem ad quem expirat, quando ille remittit causam Iudici à quo, vt dicemus infrà in 3. limit. princip.
4 Secundò: † quia remittere causam ad Cancellariam est remittere ad consistorium principis, & sic omnis eius iurisdictio pœnitus expirat, vt per Mandos. ibi, nu. 2. & 3.
5 Secunda fit opin. quam & ille tacitè sensit, & ego trepidè tenendam censeo, quòd immo inhibitio suos effectus operetur, & causet attentata, etiam si causa fuisset ad cancellariam remissa, quod ex pluribus deducitur.
6 Primò ex Mandos. vbi suprà, † quia talis inhibitio videtur potius totius Rotæ, quā ipsius Au
ditoris propter magnam conformitatem, quæ
7 est inter eos, vt ille deducit, † præsertim quia cōmissiones dicuntur potius distributiones, vt ibi per eum, nu. 4.

Secundò,

8 Secundò,† quia actus ante remissionem facti videntur validi, ex intentione Speculat.in tit.de remiss.§.quæ autem.nu.34.

9 Tertiò:† quia Papa causas remissas ad cãcellariam solet cõmittere in statu, & terminis, quibus sunt, inhibitio autem est iam facta, ergo, &c. vt per eum.

10 Quartò vltra eum considerari potest,† quòd ratio etiam naturalis, quòd lite pendente nihil debet innouari, de qua post docto.in cap.1.vt lit. pend.alias dictum est, quæ est, vt lite pendente inhibeantur innouationes super re, de qua litigatur, militat etiam post remissionem, ergo, &c.

Quintò: quia licet per remissionem videatur cessare iurisdictio, & consequenter causa ipsius
11 inhibitionis,† non tamen debet cessare effectus iam consumatus proueniens ab ipsa inhibitione, vt scilicet lite pẽdente nihil innouetur, ad no. per Tiraquel.in tracta.cessante causa.limit.12.in princip.

12 Sextò† natura inhibitionis est, vt suspendat donec causa pendet, ad no.per Fran.in c.vt debitus.sub nu.47.de appe.sed post remissionẽ, causa licet non sit coram Auditore, pẽdet tamen in consistorio Principis merito.

Septimò in inhibitionib. solet apponi clausu
13 la, vel interim loco nostri subrogandus,† vnde sicut subrogatus ratione infirmitatis, absentię, vel similis causa diceretur læsus, si contra talem inhibitionem fit contrauentum, vt quotidie practicari videmus, ita debet dici de subrogato ex eo: quia causa fuit remissa.

14 Octauò fa.† quia si sola relatio causæ ad Principem etiam ex voluntate facta solet causare attentata, vt diximus suprà cap.8.de attentat.relat.pend.numer.5.absurdum videtur, quòd huiusmodi causæ remissio nõ solùm minus habeat operari, quia scilicet non impediet innouari, verùm etiam, quòd tollat inhibitionem præcedentem, quę specialiter est inuenta ad impediendas innouationes.

Et tenendo hanc, non obst. adducta in contrarium, & Primum quia Respond. quòd per remissionem causæ à Iudice factam, causa & articulus grauaminis pœnitus tollitur, & extinguitur, quod non est hic, cùm post remissionem causa sit coram Principe, vt proxmè dictum est. Ad secundum Respond. quòd per remissionem iurisdictio expirat respectu temporis futuri, secus quoad præteritum, & actus iam consumatos, vt dictum est, & in proposito suo declarat etiam Tiraq.in dicto tracta.cess.caus. limit.12.numero vigesimoquarto.

AMPLIATIO XXII.

SVMMARIVM.

1 *IVDEX post inhibitionem emanatam vigore appellationis ad Sanctissimum interpositæ dicitur attentare etiamsi in causa appellatiõis procedat vigore commissionis sibi factæ ab aliquo superiore in partibus, qui pretẽdere posset causas appellationis ad se aduocare.*

2 *Papa committendo causam videtur manus apponere, & aliorum manus ligare, remissiuè.*

3 *Reformare commissiones facilè reputatur in Curia.*

VIGESIMOSECVNDO Amplia, vt processus, & sententia lata post inhibitionem emanatam vigore appellationis ad Sanctissimũ interpositæ dicantur subiacere vitio attentato-
1 rum,† etiam si iudex inhibitus processisset vigore commissionis sibi factæ ab aliquo superiore in partibus, puta Vicelegato, sub pretextu quod causas pendẽtes ad se aduocare posset: quoniam non obstante huiusmodi aduocatione, si iudex secundus in partibus post inhibitionem à curia emanatam procedat, & sententiam proferat, di-
2 citur attentare,† tum quia Papa causam appellationis committendo (præsertim sui delegati inhibitione subsecuta) videtur apposuisse manus & consequenter omnium inferiorum iudicum manus ligasse, ad no.in c.vt nostrum.de appell. & diximus latius suprà, in hac 2.parte capi. 10.de attenta.post auocat. caus. numero 4.tum quia potius pars debuit commissionem refor-
3 mare,† (quòd in Curia facilè reputatur, vt aliàs in hac materia attẽtatorum post Inhibitionem considerauit Rota, & est decisio in recollect.Acchil.de grass.27.incip.attentata.sub Rubr.de attenta.) quàm in causa post inhibitionem procedere: & ita in contingentia facti fuit aliàs iudicatum de anno 1551.die 6.Martij in vna Cesenaten. bonorum & attentatorum pro D. Ioann.Francisco Aquilino, & litis consortibus contra Abbatem & monachos Monasterij Classensis per tunc R.P.Dom. Vgonem Boncompagnum Auditoris Cameræ Locumtenentem, & dictæ causæ delegatum, ac deinde postquàm Vestanę prępositus Ecclesiæ iterum eiusdem Auditorij regendi munus susceperat atque integerrimè absoluerat S.R.E.Cardinalem amplissimum, nunc verò diuina fauente clementia Pontificem Maximum, quem Deus Optimus Maximus pro commissi sibi gregis salute ad vota secundet.

AMPLIATIO XXIII.

SVMMARIVM.

1 *INHIBITIO facit attentata etiã si emanasset vigore commissionis appellationis quæ ob non reditionem pro Apostolis prætenderetur deserta.*

3 *Executio facta. & possessio capta post inhibitionem quæ prætenderetur, vt suprà deserta dicitur attentata.*

Etiam si fuisset capta vigore commissionis specialis in qua caueretur quòd sententiam exequeretur, vt numero 2.

1 VIGESIMO tertio Amplia,† vt inhibitio faciat attentata etiam si emanasset vigore commissionis appellationis, quæ prætenderetur deserta ob non reditionem pro apostolis, vt fuit resolutum in vna Nucerina attentatorum, coram Lancellotto, decimoseptimo Maij. 1568. in qua appellans cui Iudex dederat terminũ iuris, & interim quandocunque licet infra terminum causam appellationis committi, & illius vigore inhiberi fecerit, vltra tamen pro apostolis nõ rediit nec illis in commissione derogauit, & propterea appellatus prætendens ob id causam
2 esse desertam, & habere rem iudicatam,† licet vigore specialis commissionis commisisset iudici à quo, quòd sententiam exequeretur, &
3 deinde post prædictam inhibitionem,† fuerit executio facta, & capta possessio, & ad execu-

sanda

sanda attentata allegaretur, quòd stante huiusmodi desertione commissio appellationis non tribuerat iurisdicti onem, & inhibitio non poterat facere attẽtata: Domini tamen tenuerũt ibi executionem fuisse attentatam: & reuocandam.

AMPLIATIO XXIIII.

SVMMARIVM.

1 *GESTA post inhibitionẽ nec etiam ex superuenientia iuris vniuersalis etiam quibuscunque inhibitionibus derogantis substinentur, aut à vitio attentatorum excusantur.*

2 *Episcopus qui ante concilium attentauerat non excusatur ex superuenientia Sacri Concilij Tridentini quibuscumque inhibitionibus ad fauorem Ordinariorum derogantis.*

1 VIGESIMO quarto Amplia,† vt gesta post inhibitionem nec etiam ex superuenientia iuris vniuersalis, etiam quibuscunque inhibitionibus derogantis substineri valeant: Exem-
2 plum poni potest in Episcopo† qui lite pendente, & per eum super superioritate, & iurisdictione commissa, & subsecuta deinde inhibitione, attentasset antequam Sacrum Concilium Tridentionum fuisset cõfirmatum, & superueniente Cõsilio, praſertim eiusdem c.8. sessione 21. per quod quibuscunque inhibitionibus derogatur, & prætenderet, quòd ratione concilij excusari deberet ab attentatis, Domini tamen dixerunt contra eum constare de attentatis in vna Iuuenac. iurisdictionis coram Grato prima Aprilis 1566. & Concilio respondebant, quòd ad præterita se non extendebat, quamuis hæc ampliatio videatur reddi posse dubitabilis ex his quæ diximus suprà c.4. de attentat. lit. pend. in præfatione in prima illatione. n. 405. vers. 1. vt procedat, &c. quod possessio capta lite pendente vigore breuis substinetur, & excusatur à vitio attẽtatorũ si breue deinde superueniat, nisi soluas cõsiderãdo rationẽ diuersitatis, vt admonuimus etiã ibi nu. 407.

AMPLIATIO XXV.

SVMMARIVM.

1 *INHIBITIO facit attentata etiam si non fuerit iustificata causa in appellatione expressa quando emanauit vigore commissionis appellationis.*

1 VIGESIMO quinto Amplia, † vt inhibitio sit tantæ efficaciæ, vt de stilo Dominorum causet attentata, quando emanauit vigore commissionis appellationis, etiam si non fuerit probata, & iustificata veritas causæ in appellatione expressæ, c. non solùm. & ibi glo. Fran. col. antepenult. vers. sed aduerte: quia etiam, &cæ. de appellat. in 6. Imol. in cap. bonæ, & ibi quoque Fran. nu. 40. vbi plures in id decis. citat. eod. tit. Et faciunt quę posuimus suprà in hac 2. par. c. 12. de attentat. appel. pend. in prima limit. prin. nu. 103. versi. 8. regula, &c. vbi diximus ita fuisse tentum in vna Valentina della plebe, vt est decis. in recollect. Acchil. 27. incip. attentata de stilo, sub Rubrica de attentat.

AMPLIATIO XXVI.

SVMMARIVM.

1 *INHIBITIO facit attentata etiam si emanauerit ad instantiam intrusi contra dispositionem c. si hi contra quos, vt li. pend. in 6.*

2 *Executoriales possunt exequi contra intrusum, etiam non citatum.*

3 *Possessio intrusi contra formam c. si hi contra quos, vt lit. pend. in 6. non est considerabilis, nec restituibilis, & caret omni iuris adminiculo.*

4 *Commissio per intrusum præsentata, aut appellatio per eum interpositaregulariter non faciunt attentata, remissiuè.*

VIGESIMO sexto Amplia, vt inhibitio fa-
1 ciat attentata,† etiam si emanauerit ad instantiam intrusi, contra dispositionem c. si hi contra quos, vt lit. penden. in 6. quamuis enim in
2 trusus sit odio sacris canonibus, ita† vt contra eũ etiam non citatum possint exequi literæ executoriales. Crescent. decis. 142. cum aliis latiùs adductis suprà in prima part. c. 3. de attent. à tertio. nu. 77. & seq. & propter decretum irritãs de quo
3 in dicto c. si hi contra quos, eius† possessio non sit considerabilis, neque restituibilis, & careat omni iuris adminiculo. Rot. decis. 3. aliàs 16. nu. 3. de restit. spoliat. in no. Crescent. decis. 217. de re iud.
4 cum simil. Et magis ad propositum, † nec commissio per intrusum super iactationibus præsentata, nec appellatio per eum interposita faciunt attentata, vt diximus dicto c. 3. nu. 71. & in c. 12. de attent. appell. penden. in 51. limit. prin. Si tamen vigore dictarum commissionũm emanauerit inhibitio, illa facit attentata, ita vt mandatum relaxatum per iudicem à quo ante illius moderationem censeatur atttatũ, vt fuit de mente Dominorum in vna Senogalien. de Gandulfo coram D. meo Oradino 9. Iunij 1559.

AMPLIATIO XXVII.

SVMMARIVM.

1 *INHIBITIO facit attentata etiam si instrumentum inhibitionis careat die, anno, indictione, & põtificatu.*

Dummodo Notarius in sua matrice in decreto inhibitionis habeat illa adnotata. nu. 2.

3 *Instrumẽtum licet careat die, anno, indictione ac pontificatu, ad illud tamen substinendum sufficit, quòd Notarius illa adnotauerit in suo protocollo, & matrice.*

1 VIGESIMO septimo Amplia, † vt inhibitio faciat attentata etiam si instrumentum inhibitionis per Notarium factum careat indictione, pontificatu, die, mense, & anno, & non ha-
2 beat insertam commissionem cuius vigore inhibetur † dummodo in sua matrice Notarius habeat adnotatũ diẽ & annũ decreti inhibitionis, fuit dictum in vna Meten. parochialis, de Racuria corã Chissanen. 18. Iunij 1555. in qua dubitabatur, sub his verbis an stante, quòd instrumentũ prætensæ inhibitionis careat pontificatu, indictione, die, mense, & anno, & quòd in ea non fuerit insertus, nec etiam narratus tenor commissionis, inhibitio fuerit adeo nulla, vt Carolus nõ dicatur attentasse, & Domini tenuerunt pro attẽtatis, & licet in notis Domini mei Oradini, ita vnico verbo se absoluerint, credẽdũ est tamen eos motos fuisse per ea quæ per informã tes pro attentatis allegabantur, quæ erant doctr. Specul. in

culát.in tit.de fid.instrum.§.instrumentum.vers.
quid si.& gloss.in verb. protocollum. in authen.
de tabellion.§.fin.Anton.in c.ex literis.de fid.in
3 str.Fel.in c.1.nu.11.eo.tit.in quibus dicũt, †quòd
sufficit,ꝙ in protocollo,& matrice prædicta sint
verè adnotata.Immò Oradinus in voto,quod
dedit in dicta causa.fol.188.dixit etiam notabile
verbum,quòd scilicet inhibitio nõ requirat scri
pturam ex qua posset colligi alia,& erit

AMPLIATIO XXVIII.

SVMMARIVM.

1 *INHIBITIO facit attentata etiam si oretenus,&
sine scriptura fuisset facta.*
Dummodo sufficienter probetur per testes,vt nu.2.
3 *Acta iudicij,quæ de necessitate scripturam non requi-
runt possunt indistinctè per testes probari.*

1 VIGESIMO octauo Amplia,†vt inhibitio fa
ciat attentata etiam si fuerit facta orete-
nus,& sine scriptura,puta per iudicem decreta,
vel præsente parte,quæ inhibitioni prætenditur
contrauenisse,Vel etiam notarius,qui de illo de
creto fuerat rogatus,similiter oretenus de com
missione,& mandato iudicis partibus inhibuis-
set,quia ex defectu scripturæ hoc casu non excu
2 saretur contraueniens ab attentatis,†dummo-
do præmissa per testes sufficienter probaren-
tur, ex quo inhibitio, vt considerabat D.meus
Oradinus vbi suprà non requirit scripturam,&
3 aliàs regulare sit,†quòd acta iudicij quæ de ne-
cessitate scripturam non requirunt possint indi-
stinctè per testes probari,vt declarat in l.eman-
cipatione.C.de fid.instrum.& Lanfranc.de Oria
no.in c.quoniam contra.col.4.de proba.& post
eos,& Canonistas.in c.Albericus.ext. de testib.
tradit Maranth.in specu.suo in 2.parte sextæ par
tis principalis.in decimo actu,qui est actorum
editio.nu.24.

LIMITATIO I.

SVMMARIVM.

1 *STILVS Rotæ non attenditur extra curiã in lite vertẽ
te in partibus.Sicut nec Regulæ Cancellariæ,vt nu
mero 2.*
*Nec decisiones Rotæ quæ non faciunt ius in parti-
bus,nec decidunt causas tanquam leges,sed prout
magistrales doctrinæ aliorum doctorum secundum
communem opi.vt ibidem.*
3 *Inhibitio quando non est iusta extra Rotam non facit
attentata.*
4 *Inhibitio quando non est canonica de iure non facit at-
tentata.*
5 *Canonica inhibitio dicitur esse illa, quæ facta fuit præ-
uia causæ cognitione,& parte citata.*
Secundum communem omnium sententiam.nu.6.
7 *Inhibitio contra ius facta non inducit nullitatem actus
contra eum gesti.*
*Etiam si ab huiusmodi decreto inhibitionis nõ fuis
set appellatum,nu.8.*
*Etiam si sit contra formam alicuius statuti à Papa
confirmati.nu.9.*
10 *Friuola inhibitio.seu vigore friuolæ appellationis de-
creta, manus iudicis à quo non ligat.*
11 *Inhibitio tanquam non canonica non facit attentata,
quando constat de nullitate appellationis cuius vi
gore fuerat inhibitum.*
12 *Interlocutoriam suam reuocare potest iudex etiam
post inhibitionem, quando illa erat legitima,&
canonica.*

LIMITATVR nunc eadem regula,
Primò (& hæc limitatio potius procedit de
iure , quàm de stilo modernæ Rotæ,secundum
ea,quæ proximè diximus in 11.ampliat.numero
primo, & consequenter extra Rotam hæc limi-
1 tatio procederet:† quia stilus Rotæ non atten-
ditur extra curiam in lite vertente in partibus,vt
de ciuitate Venetiarum dixerunt aliàs Domini
in vna Pharen. archidiaconatus coram Paleot-
to.5. Maij.1561.immo, quòd huiusmodi stilus
extra Rotam non seruetur. senserunt ipsimet
Domini in alia Parmen.status. coram Dom.de
2 Rubeis.10.Aprilis 1562.† Sicut dicitur regulari-
ter,de regulis Cancellariæ, vt post Ancha.Card.
Roma.1as.& Deci.dixit Alciat.in consili. 25.non
videtur.numero 5.libro 5.Et similiter de ipsis de-
cisionibus Rotæ,quæ non faciunt ius, præsertim
in partibus,nec decidunt causas tanquam leges
sed prout magistrales doctrinæ aliorum docto.
vt post Card.& alios in c.pastoralis.de fid.instru.
tradit Io.Bapt.Ferret.in cons.52. Dominus An-
tonius.nu.5.libr.1.vbi ita etiam communiter te-
neri attestatur.Et expressè,† quòd extra Rotam
3 inhibitio,quando non est iusta non faciat atten-
tata dixit Cotta in recollect.suis decision.204.)
4 Limitatur , † vt non procedat regula suprà posi-
ta , quando inhibitio non fuisset canonica,ad
text. qui hoc ad literam dicere videtur in dicto
c.non solùm.ad fin.ibi canonicè; &c.de appellat.
in 6.puta quando sine causæ cognitione, & par-
5 tis citatione inhibitio fuisset decreta,† Canoni-
6 ca enim inhibitio † iuxta communem omnium
sententiam,vt testatur Didac.practic. quæst.ca-
pitul.24.numero 3.ea esse dicitur , quæ facta fuit
præuia causæ cognitione, & citata parte ,vt per
eum,qui alios allegat,quibus adde Rot.decisio.
58.aliàs 412.si appelletur.nume.1.de appellat.in
no.& f1.decis.75.aliàs 357.nota,quòd attentata.
de appell.in antiq.& Paris.cons.372.in causa.nu-
mero decimoquinto,lib.4.& Maranth.in specu.
in 3. parte sextæ partis principalis.q.2.sub nume
ro 196.& Roland.in consilio 77. viso.numer.24.
libro 2.Ruyn.in cons.61.in lite.numero 28.libro
5.vbi alios allegat.& ex recentioribus.Osasc.de
cis.Pedemot.5.certo die.sub numero septimo,
versicu.non obstant in contrarium adducta.vbi
præter præallegatos in id citat etiam Felyn.in c.
dilectus.el 2.numero 24.extr. de rescript.& Vi-
tal.in tracta clausul.in clausul.nil nouar. appell.
7 pend.numero 3.† Vel quando inhibitio esset cõ
tra ius:quoniam, & ipsa tanquam canonicè fa-
cta,non inducit nullitatem actus contra eam ge
8 sti,& consequenter non causat attentata†etiam
si ab huiusmodi decreto inhibitionis non fuis-
set appellatum,vt post Abbat.in c.cum venisset.
in 4.notab. de restit.in integrum, tradit Deci.in
consil.460.viso.numero vigesimo,libro 3.Paris.
cons.108.de bono iure.numer. vndecimo,& seq.
libro 1.& Roland.in dicto cons.77.numer.26.Et
non solùm , quando est contra ius commune,
9 verùm † etiam si sit contra formam alicuius
statuti à Papa confirmati, quia cum appellatio
hoc casu sit nulla,inhibitio quoque eius vigore
emanata

emanata nulla dicitur, & nullum debet operari effectum, secundū Corn.in cons.25.attentis.litera C.lib.3.
10 †Vel quando inhibitio esset friuola, seu vigore friuolæ appellationis decreta: nam & ipsa, quasi minus canonice decreta manus Iudicis à quo non ligat, vt sensit Rot.dicta decis.58. aliàs 412.si appelletur.de appellat.in no.& tradit Mil.in verb.appellatione in curia interposita.in fi.fol.8.Paris.in dicto cons.108.nu.9.& nu.21.cum aliis latiùs adductis suprà in hac 2. parte, c.12.de attent.appel.pend.in 6.limit.prin.limit.num.15. Quamuis hoc sit sine aliqua dubitatione, præsertim attento stilo Modernæ Rotæ secundum ea quæ post Franc. Aufrer.& Guid.Pap.latiùs ibi diximus.
11 †Vel quando aliàs de nullitate appellationis constaret, nam & tunc inhibitio, tanquā non canonica non causat attentata, vt est decis. Rot.75.alias 357.nota quòd attentata, de appellat.in antiq.Aegid.decisio.239.in causa Domini Guglielmi,& Vest.in praxi ro.cu.libr.8.c.4. sub nu.16.sub vers.& quamuis qui attentata, & propterea videmus, quòd licet Iudex non possit suā interlocutoriam reuocare, sit inhibitus, vt diximus suprà c.12.de attent.appel.pen.in 1.prin.lim. nu.21.
12 †si tamen inhibitio non fuerit legitima, etiam post inhibitionē, & illa non obstante potest suā interlocutoriā reuocare, vt post Maran. in specul.in 3.parte sextæ partis principalis.q.2. nu.196.declaraui in dicta 1.limit.nu.22.

LIMITATIO II.

SVMMARIVM.

1 *ATTENTATA non dicuntur ea, quæ fiūt post inhibitionem moderatam, & reuocatam.*

2 *Dilatione pendente non dicitur attentari postquam fuit reuocata.*

Sic nec relatione pendente, quando relatio fuit reuocata, nu.3.

Nec etiam consilio sapientis pendente, si Iudex remissionem ad consilium sapientis reuocauit, nu.4.

5 *Inhibitio moderata, seu reuocata regulariter non facit attentata.*

Nisi reuocatio fuisset nulla, vt infr.nu.20.

Etiam si reuocatio esset tacita, prout est illa quæ resultat ex remissione causæ facta per Iudicē ad quē Iudici à quo nu.6.&

Etiam si inhibitio non fuerit actualiter moderata, sed duntaxat pars petierit illā moderari, quia per hanc petitionem, videtur quis sibi præiudicare, vt ille non possit dare de attentatis, vt nu.7.&

Etiam si inhibitio non fuisset actualiter moderata, sed de iure veniret, & moderāda, prout est quando clarè constat de bono iure illius qui prætenditur inhibitioni contrauenisse, vt nu.8 &

Etiam si ab huiusmodi reuocatione fuisset appellatum, vt infr.nu.15.

9 *Moderanda est inhibitio, & circa reuocationem attentatorum supersedēdum quando clarè constat de bono iure illius, qui dicitur post inhibitionem attentasse.*

10 *Tex.in l.prætor ait in princ.ff.de nou.oper. nunc.declaratur.*

11 *Inhiberi dicitur per nunciationem noui operis, & si quid fiat post nunciationem per viam attentati reuocatur.*

12 *Satisdatio nuntiationem noui operis ad eum statum redigit, vt nunciatio sit remittenda.*

Quæ satisdatio operatur non solùm quādo statim post nunciationem offertur verùm etiam si offeratur inde ad tres menses, nu.13.

Etiam si nuncians offerat se in continenti probaturum, quòd nunciato ius ædificandi non competit, vt nu.14.

15 *Inhibitio reuocata non facit attentata etiam si ab huiusmodi reuocatione fuerit appellatum.*

Licet aliqui contra, vt nu.16.

Nisi per tertiū Iudicem cui fuit cōmissa causa appellationis à dicta reuocatione fuisset expressē inhibitum, nu.17.

18 *Iudex qui inhibitionem reuocauit si à sententia reuocationis fuit appellatum potest suam reuocationem inhibitionis reuocare.*

19 *Vicarius Episcopi, qui inhibuit Iudici seculari ne instrumentum quasi vsurarium exequatur, si pronunciet instrumētum non esse vsurarium, (& sic reuocet suā inhibitionem) & ab eo appelletur, poterit suā reuocationem reuocare, & iterum seculari mādare, vt in exequendo supersedeat.*

20 *Inhibitio, & illius effectus, etiam post reuocationē durat, quando reuocatio fuisset nulla, & inualida.*

21 *Citatio nulla non inducit litis pendentiam.*

22 *Lis quando est nulla non facit attentata.*

23 *Appellatio nulla non facit gesta contra eam subiici vitio attentatorum.*

24 *Moderatio inhibitionis an differat à reuocatione, remissiuè.*

25 *Moderatio prædicta ex quibus causis fiat remissiuè.*

26 *Citatio partis, & causæ cognitio an sit adhibenda in moderatione inhibitionis remissiuè.*

27 *Moderatio inhibitionis non concederetur ex eo solùm quia in ea decernenda non fuisset pars citata.*

28 *Inhibitio moderanda est, quando inhibitus haberet bonam possessionem.*

29 *Possessio bona dicitur ad effectum obtinendi moderationem inhibitionis quando capta sine mādato, fuisset tamen per dominum ratificata.*

30 *Inhibitio similiter venit moderanda, quando ante eam executio erat taliter cœpta, vt virtualiter diceretur perfecta.*

SECVNDO limitatur regula suprà posita,
1 quando † inhibitio fuisset reuocata, vel moderata: gesta enim post inhibitionem moderatam non videntur posse dici attētata: quia cū per reuocationem cesset inhibitio, quæ causabat attētata, quasi cessante causa, cessant & ipsa attentata, vt sensit Rot.in decis. 1. aliàs 138.si appellatur.de offic. deleg.in no. quod & in simili
2 in materia nostra comprobatur: † nā licet aliàs dilatione pendente nihil sit innouandum.l.siue pars.C.de dilatio.c.significante. de appellat.si tamen dilatio de consensu partis fuerit reuocata, poterit innouari, vt diximus post Frā.suprà in hac 2.parte, c.7.de atten.dil.pendente, limit.
3 2.nu.11. † Sic etiam post reuocationem relationis alicuius causæ ad principem factæ Iudex validè procedit, vt diximus suprà c.8.de attent.relatione pendente.limit.1.nu.14. Licet secus dicendum sit ante reuocationem, vt latiùs diximus ibi in
4 princ. Sic † etiam licet pendente consilio sapientis, regulariter gesta sint attentata per ea quæ latè diximus suprà cap.9. de attent.consil.sapientis pen

tis pendente,in princ.ſi tamen Iudex ſuam inter locutoriam(qua pronuntiauerat cauſam eſſe ad conſilium ſapientis remittendam)reuocauerit, valide,& citra vitium attentatorum dicitur procedere,vt diximus ibidem in 3.limitatione. num. 11.Et iſta ſit in præſenti limitatione

5 Regula,† quòd geſta poſt inhibitionem reuocatam, vel moderatam non veniunt tanquam attentata reuocanda per ſuprà allegata.

QVAM

AMPLIA,

Primò vt procedat non ſolùm in reuocatione,
6 & moderatione expreſſa,† verùm etiam in reuocatione tacita,prout eſt illa, quæ reſultat ex remiſſione cauſæ,quam Iudex appellationis à grauamine facit,pronunciando malè appellatum,& bene iudicatum per Iudicem à quo,inhibitio enim emanata à Iudice ad quem,per talem pronuntiationem,& remiſſionem videtur tacitè ſublata, & reuocata,vt tradit Rot. deciſio. 65.aliàs 461.ſi appelletur.ad fin.de appellatio.in no.& deciſ.1.aliàs 138.ſi appellatur.de offic.deleg.in no.de quo latius dicemus in ſeq.3.limit.numer. primo, & ſeq.

Secundò ampliari poteſt,vt procedat non ſolùm quando ad inſtantiam alterius partis fuit in
7 hibitio actualiter moderata, † verùm etiã ſi pars duntaxat petiiſſet inhibitionis moderationem, quoniam per hanc petitionem videtur ſibi præiudicare,ita vt non poſſit dare de attentatis,vt videtur fuiſſe reſolutum,aliàs in Rota in vna Sabinen.decurſus aquarum coram D.meo Oradino ſub die 19.Martij 1561.in qua cum prætenderetur fuiſſe attentatum,tam contra inhibitionem emanatam ab Auditore Cameræ, quàm à Camerario,cùm is,qui prętendebat fuiſſe attentatum cõ paruiſſet coram Camerario,& feciſſet inhibitionem moderari,fuit dictum,quòd per huiuſmodi petitionem ſibi præiudicauerat, & à die petitionis citra eum non poſſet dare de attentatis.Quæ reſolutio videtur ſanè intelligenda,vt per huiuſmodi petitionem ſit præcluſa via reuocationi attentatorum ad inſtantiam partis moderationẽ petentis,ſecus ſi Iudex, cuius fuerit læſa maieſtas velit illa ex officio reuocare,tum quia reſolutio videtur fundare ſe potiſſimum in conſenſu partis,tum quia,& ſæpè aliàs attentata, quæ ad inſtantiam partis reuocari nequeunt, ex officio tamen Iudicis reuocantur, prout quando notoriè conſtat de non iure petentis reuocationem, ſecundum Franc.in capitu. bonæ.numero decimoquinto,de appell.& dicemus latius infrà in 3. parte,capi.27.de Iudi.& per quem attent.reuoc. numer.7.& ſeq.

8 Tertiò ampliari poteſt † vt procedat etiam ſi inhibitio non fuiſſet actualiter moderata, ſed de iure veniret moderanda, prout eſt quando clarè conſtat de bono iure illius, qui prætendi-
9 tur poſt inhibitionem attentaſſe:† quoniam hoc caſu inhibitio eſt moderanda, & debet ſuperſederi circa reuocationem attentatorum, vt ſenſit aliàs Rot.in vna Cæſaraugustana erectionis Capellæ coram Paleotto.ſub die 12. Martij 1558.vt patet in recollect.ipſius deciſio.176.incipien.col-
10 legium.Pro qua ampliat.plurimum facit † quod habetur in l. prætor ait. in princip. & ibi gloſſ. in verb.deberet.ff. de no.op. nunc. dum ibi dicitur quòd factum poſt noui operis nunciationem nõ eſt reuocandum, quando nunciatio aut fuit remiſſa,aut eſt in ea cauſa,vt remitti deberet,puta
11 quãdo offertur ſatiſdatio† ſiquidem per nunciationem dicitur fieri inhibitio.ad l.1.in princip.ff. eodem titu.de no.op.nunc.& propterea reuocatio eius quod fieret poſt nunciationem,dicitur fieri per viam, & modum attentati,ſecundum Bald.conſilio 247.proponitur.numer.ſecundo li-
12 bro ſecundo.† Per ſatiſdationem autem nunciatio ad eum ſtatutum redigitur, vt illa ſit remittenda,& conſequenter Siquid poſtea fieret non eſſet tanquam attentatum reuocandum per ſu-
13 pradicta.† Quæ ſatiſdatio non ſolùm operatur quando ſtatim poſt nunciationem offertur, ve-
14 rùm etiam ſi offeratur inde ad tres menſes,† etiã ſi nuncians offerat ſe incontinenti probaturum, quòd nunciato ędificandi non competit,vt habetur in recollect.Creſcent.2.deciſ.20.

15 Quartò ampliari poteſt † vt procedat etiam ſi ab huiuſmodi reuocatione fuiſſet appellatum, quia non obſtante huiuſmodi appellatione proceſſus,& ſententia lata per primum Iudicem dicuntur eſſe valida, vt tradit Rot.dicta deciſ.1.aliàs 138.ſi appellatur,de officio delegati. in no. & deciſ.65.aliàs 461.ſi appelletur.de appellat.in no.
16 † quamuis Alexand. ſecutus Federic. de Senis in conſilio 98.incipien.Nicolaus.in conſilio 63.in cauſa. numer.4. libr.3. non videatur hanc concluſionem tenere,dum ibi vult capturam factam pendente appellatione ab huiuſmodi reuocatione non valere.Quam tamen ampliationem limi
17 ta,† niſi per tertium Iudicem cui fuit commiſſa cauſa appellationis à dicta reuocatione fuiſſet expreſſè inhibitum,quia tunc geſta poſt huiuſmodi inhibitionem eſſent attentata,ſecundum Rot. in proximè allegata deciſ. Et pariter eandem
18 declara,† quòd Iudex qui inhibuit,& deinde inhibitionem reuocauit, ſi à ſententia reuocationis fuerit appellatum, poterit ſuam reuocationem inhibitionis reuocare, ſecundum Franc. in capitu.cùm teneamur.numero vigeſimoquarto,
19 de appell.vbi ponit exemplum † in vicario Epiſcopi,qui primo inhibuit Iudici ſeculari, ne aliquod inſtrumentum, quaſi vſurariũ exequatur, nam ſi deinde pronuntiet inſtrumentum non eſſe vſurarium, & reuocet ſuam inhibitionem, & ab hac ſententia appelletur,poteſt idem Vicarius ſuam reuocationem reuocare,& iterum Iudici ſeculari mandare, vt in exequendo ſuperſedeat,poſt Federic. de Senis,qui ſuper eo conſuluit in conſ.93.vt latius per Franc.ibi.

20 Limitatur eadem regula vno modo † vt non procedat quando reuocatio fuiſſet nulla, & inualida,puta quia pars in reuocatione non fuiſſet citata,quoniam hoc caſu non obſtante reuocatione durat inhibitio, & ſi quid contrafiat dicitur nullum,vt tradit eleganter Aret.in conſil. 75. diligenter.colum.4.ſub verſic.his præmiſſis.& colum.5.verſ.& quòd citatio partis. Et ita in contingentia facti allegaui,& obtinui in vna Peruſina,in qua fuerat factum præceptum, & inhibitio colono,ne frumentum extra bona locatoris extraheret,& quamuis de facto dictum præceptum,etiam locatore (nulliter tamen citato) fuiſſet reuocatum,& poſt dictam reuocationem, magnam frumenti quantitatem aſportaſſet,ni-

hilominus fuit coactus ad illud reportandum, ex quo stante nullitate citationis in reuocatione adhuc durabat effectus inhibitionis, & consequenter asportatio erat attentata. Quæ limitatio multis comprobari posset, ex quibus solet aliàs dici, quòd actus nullus, nullum regulariter operatur effectum, prout dicimus in materia
21 nostra attentatorum, † quòd citatio nulla non inducit litis pendentiam, de qua suprà, in hac 2. parte, capit. 4. de attent. lite pend. in præfatione.
22 numero 82. † & similiter lis nulla non causat attentata, & eodem capitul. 4. in 3. limit. princip. &
23 † pariter quòd appellatio nulla non facit gesta contra eum subiici vitio attentatorum, vt abundè diximus suprà, capi. 12. de attent. appellatione pendente, in quinquagesima limitatione principali.

24 An † autem inter moderationem inhibitio-
25 nis, ac illius reuocationem sit differentia, † & ex quibus causis moderatio fiat nulla, ponit Mandos. de inhibit. quæstion. 38. per totam, quamuis, vt ille dicit, non possint certæ causæ, & omnes assignari, sed sunt arbitrio boni Iudicis commit-
26 tendę, † prout etiam an in moderatione sit pars citanda, aut causæ cognitio adhibenda, vt colligitur ex his, quæ ponit idem ibi. quæ. 39. per to-
27 tam. Quibus adde, † quòd moderatio inhibitionis non concederetur ex eo, quia in decernenda inhibitione non fuisset pars citata, vt fuit nouissimè dictum in vna Oueten. Canonicatus, & præbendæ coram Domino meo Oradino. 16.
28 Iunij 1572. & econuerso † moderanda esset inhibitio, quando inhibitus haberet bonam pos-
29 sessionem, & bona † diceretur possessio, etiam si fuisset capta sine mandato, dummodo fuerit postmodum per dominum ratificata, vt senserunt Domini in vna Parmen. Cappellaniæ corã
30 Fantutio. 9. Aprilis. 1554. Pariter moderanda † esset inhibitio si ante eam executio fuisset taliter cœpta, vt licet aliquid accessoriè veniret faciendum, tamen virtualiter diceretur perfecta, vt fuit resolutum in vna Beneuentana bonorum coram Iunio 29. Nouembris 1557.

LIMITATIO III.

SVMMARIVM.

1 *PROCESSVS factus per Iudicem à quo postquam Iudex qui inhibuit ad eum causam remisit non est attentatus.*

Etiam si nulla fuerit, etiam verbalis facta remissio. numero 2.

Dummodo de iure causa sibi fuisset remittenda. nume. 3.

Etiam si à remissione prædicta fuisset appellatum. numero 4.

Nisi Iudex huiusmodi appellationis inhibuisset. numero 5.

1 TERTIÒ limitatur regula princip. † vt non procedat, in processu facto per iudicem à quo postquam Iudex, qui inhibuit ad eum causam remisit, quia per remissionem censetur sublata inhibitio. Rot. in dicta decis. 1. aliàs 138. si appellatur. de offic. deleg. in no. & decis. 65. aliàs 461. si appelletur. de appellat. in antiq. & dictum est suprà proximè in 4. ampliatione secundę limitationis. numer. 15. & sequitur etiam Mandos. de inhib. quæstio. 36. & ista potest esse in hac tertia limitatione

REGVLA, quam

AMPLIA, Primò, vt talis processus valeat
2 etiam si per Iudicem, ad quem nulla fuerit etiam
3 verbalis facta remissio, † dummodo secundum terminos capit. vt debitus. de appellat. causa (puta ob non iustificatam appellationem) fuisset ad eum remittenda, quia non obstante inhibitione sibi facta per Iudicem ad quem, potest validè in causa principali procedere, dummodo Iudex à quo appellationi non detulerit, vt habetur notanter apud dominos decis. 3. aliàs 11. fuit dubitatũ, in additione, vers. sed his oritur dubitatio. de
4 appellat. in no. † Secundò amplia, vt procedat etiam si à remissione causæ, & consequenter à tacita inhibitionis remissione fuisset appellatum, per ea quæ dicta sunt suprà in dicta quarta ampliatione secundæ limitationis. nume. 15. limitan-
5 do prędictam conclusionem, † nisi tertius Iudex cui præsupponitur commissa causa appellationis à dicta reuocatione primo Iudici inhibuerit, vt ibidem dictum est, numer. 17.

LIMITATIO IIII.

SVMMARIVM.

1 *IVDEX à quo potest non obstante inhibitione Iudicis ad quem explicare omnia, quæ tendunt in faciliorem exitum appellationis.*

Et multi in hoc errant, vt infrà num. 4.

2 *Etiam si huiusmodi inhibitio fuisset canonicè facta.*

Nisi hoc casu Iudex delegatus appellationi detulerit, vt infrà num. 5.

3 *Inhibitio operatur in his quæ sunt contra appellationẽ non in his quæ sunt in fauorem appellationis.*

1 QVARTÒ Limitatur regula prædicta, † vt non procedat in his quæ tenderẽt in faciliorem exitum appellationis: ea enim potest Iudex à quo explicare non obstante inhi-
2 bitione per Iudicem ad quem, † etiam canonicè facta, puta si parti terminum ad prosequendam appellationem assignet, vel partibus inhibeat, ne aliquid in præiudiciũ appellationis innouent, vt post Ant. de But. ibi, & Federic. de Senis in cons. 93. tradit eleganter Franc. in c. cũ teneamur. col. 4. vers. secundus intellectus. num. 21. de appellat.
3 vbi subdit rationem, † quia scilicet inhibitio operatur in his, quæ sunt contra appellationem, secus in his, quæ sunt in fauorem, quia inhibitio secundum eum ad hoc se non extendit, quod dictum reassumit, & multum commendat Vestr. in praxi Ro. cu. lib. 8. cap. 4. numer. 7. vers. nec eo
4 minus, † vbi subdit quòd multos in hoc errare vidit, & contra hos errantes se aliàs obtinuisse testatur. Pro qua limitatione faciũt in simili multa quæ congessimus suprà, cap. 12. de attent. appellatione pendente, in 4. limitatione principali. in princ. ad demonstrandum, quòd Iudex post appellationem, & ea pendente potest tendentia
5 in faciliorẽ exitũ appellationis explicare. † Quã limitationem sublimita secundum Franc. & Vestr. vbi suprà, nisi Iudex (quando essemus in delegato) appellationi detulisset, quia cùm per delationem Iudex dicatur à se abdicare omnem iurisdictionem, vt diximus suprà, cap. 12. de attent. appellatione pendente, in quinta sublimitatione primæ limitationis princip. nume. 66. præsupposita delatione non solùm non posset illa facere,

quia

quia fuisset inhibitum, sed simpliciter etiam nõ præsupposita inhibitione non posset aliquid vltra in causa facere.

LIMITATIO V.

SVMMARIVM.

1 *ACTVS non potest dici attentatus, quando fuisset factus in causa diuersa ab ea in qua fuit inhibitum.*

2 *Inhibitio regulariter non operatur in diuersa causa, & in separatis articulis.*

3 *Obligatus in forma cameræ si committat causam nullitatis super dicta obligatione, & obtineat inhiberi potest non obstante dicta inhibitione ad executionem dictæ obligationis procedi.*

4 *Inhibitionis Iudicis criminalis super Simonia contra vnũ ex præsentatis nõ impedit, quin patroni possint litem ciuilem in Rota pendentem prosequi, & petere se ad illam admitti.*

5 *Inhibitio in causis connexis operatur.*

6 *Connexa causa quæ dicatur, & quæ separata remissiuè.*

1 QVINTO Limita, † vt non procedat quando actus qui prætẽditur attẽtatus potest deduci, quòd fuerit factus in causa separata, & diuersa ab ea in qua fuit facta inhibi-
2 tio: † quia regulariter inhibitio non operatur in diuersa, & separata causa, & in separatis articulis, vt post Ant. & Franc. in c. super eo. el 1. de appellat. deducit, & comprobat Dec. in cons. 33. viso, col. 2. sub nu. 4. & aliquid etiam per Paris. in cons. 39. non possunt. nu. 9. & melius nu. 28. libr. 1. & in cons. 108. de bono iure. nu. 7. libro primo, & in cons. 172. in causa in multis verbis. libro quarto, & tradit post alios Augustinus Bero. in cons. 85. dicam breuiter. nume. 20. vers. secundo casu. lib. 3. & faciunt quæ latiùs tradit idem in pulchro casu (in quo præsupponebatur fuisse inhibitum, vt ibi in princip.) cons. 113. visa. nu. 1. iunctis his quæ ponit num. 4. & per tot. vbi deducit causarum diuersitatem lib. 3. & ideo aliàs in vna Roma. census coram Quiroga. 22. Aprilis 1558. cum inter easdem partes penderet occasione eiusdem domus vna lis coram Auditore Cameræ super spolio census dictæ dómus, & eiusdem deuolutione, sub prætextu, quòd domus pertineret ad Ecclesiam, & tanquam malè alienata esset deuoluta, & alia in Rota super impositione dicti sensus, quia reus prætendebat illam esse liberam, & per partes fuisset hincinde obtentum inhiberi, & dubitaretur an huiusmodi causæ essent diuersæ, ita vt non obstantibus inhibitionibus posset vterque Iudex validè in causa procedere, Maior pars Dominorum tenuit, quòd causæ essent diuersæ, & propterea pendente causa malæ alienationis coram Auditore Cameræ potuit validè in Rota expediri causa impositionis census. Ex quo colligitur, quòd inhibitio in vna causa non afficit in causa diuersa. Quod etiam fuit de mente Rotæ in alia Ciuitatis Castelli attentatorum coram Grato. 6. Nouembris 1564. de qua latiùs diximus suprà in hac 2. parte, cap. 12. de attent. appel. penden. in 2. limitat. princip. sub numero 22. Quibus adde Aegid. decisio. 529. si titius. vbi vult, quòd inductio in possessionem certorum iurium post inhibitionem facta, non sit attentata, ex quo super dictorum iurium inductione non litigabatur, & consequenter erat
3 diuersa causa. Sic etiam dicimus, † quòd si obligatus in forma cameræ committat causam nullitatis super dicta obligatione, & obtineat per iudicem inhiberi, potest non obstante dicta inhibitione ad executionẽ dictæ obligationis procedi habita hac consideratione, quia causæ censentur diuersæ, vt post Inno. in capitulo cum in iure. super verb. de mandato. de offic. deleg. & Canar. q. 52. de execut. instr. tradit Galles. in tractatu de oblig. camer. in 3. parte princip. q. 5. sub capitulo de vi instrumenti. numero 26. foli. 146. Similiter
4 † inhibitio facta per iudicem, cui erat commissa causa criminalis super simonia contra vnum ex præsentatis ad instantiam alterius qui fuit de dicto beneficio prouisus, non impedit, quin lite inter eos in Rota super validitate præsentationis pendente, possint patroni illam prosequi, si antea in lite fuerunt, & si in lite non fuissent, quominus admittantur pro suo interesse ad substinendum suum ius patronatus, vt fuit dictum in vna Pampilonen. de Sanguessa coram Sarmiẽto. 14.
5 Februarij. 1569. Bene tamen illa † operaretur in causis connexis, vt dicunt supradicti doct. & videtur decisione 31. aliàs 193. si ab excommunicatione. de appell. in no. vt latius deduximus suprà capit. 12. de attenta. appell. pend. in 2. limit. princip. numero 23. Et ideo cùm aliàs in vna Anconitana attentatorum coram Sarmiento 27. Iunij 1565. dubitaretur an executio facta contra fideiussores (qui fecerunt instrumentum obligationis vigore sententiæ per quam principalis cogebatur ad pręstandos fideiussores) postquam per principales fuerat à dicta sentẽtiã interposita appellatio, diceretur attentata, Domini fuerũt pro attentatis, quia instrumentum dependebat à sententia à qua fuerat appellatum, & cuius vigore
6 fuerat inhibitum. † Quæ autẽ dicatur cõnexa, & quę separata causa satis apparere põt ex his, quę latiùs diximus suprà in d. c. 12. de attent. appel. pend. in 2. limit. principali post principium. nu. 4. & quamuis contra hanc limitationem nonnulli senserint, vt annotauimus in 3. sublimitatione dictæ secundæ limitationis princ. num. 34. quia tamen illorum opinio tunc non placuit, sed potius opi. Franc in dicto c. super eo. el 1. & hodie etiam magis placet, dic vt ibi, nu. 35.

LIMITATIO VI.

SVMMARIVM.

1 *INHIBITIO facta ad instantiam principalis an iuuet fideiussorem & è contra.*

2 *Et regulariter non iuuat.*

3 *Et ratio assignatur.*

Etiam si inhibitio emanasset à summo Põtifice vel principe, vt infrà nu. 5.

Etiam si in inhibitione fuit generaliter facta mẽtio, & expressio fideiussorum, vt infrà nu. 6. &

Etiam si inhibitio, etiam cum generali expressione fideiussorum fuisset geminata, vt infrà num. 7.

Nisi essemus in fideiussore Iudicij, vt infrà nu. 9.

Nisi in inhibitione fuisset facta mentio de fideiussoribus, & cum expressione concurreret etiam cõnexitas causarum, vt infrà nu. 15.

Et hoc quando essent plures fideiussores, secus si vnus tãtũ, vel duo ad summũ essent, vt infr. n. 16. &

Nisi consuetudo, vel stilus curiæ, vel cõuentio partium esset in contrarium, vt infrà nu. 17.

4 *Præscriptio statutaria contra principalem non interrumpit præscriptionem factam contra fideiussorẽ.*

8 *Geminatio inhibitionis habet vim motus proprij.*
10 *Fideiussor de iudicio sisti non cogitur repræsentare principalem pendente appellatione per eũ interposita.*
11 *Fideiussor iudicij repetit omnia damna à principali immediatè absque alio iudicio.*
Secus in fideiussore contractus, vt nu.12.
13 *Sententia contra principalem lata non mandatur executioni sine nouo processu contra fideiussorem contractus.*
Secundum magis communem opinionem, vt n.14.
15 *Inhibitio principalis iuuat fideiussorem quando in ea facta est fideiussorũ mentio, & causæ sunt cõnexæ. Nisi vnus, aut ad summũ duo extarẽt fideiussores. numer.16.*
17 *Statutum, vel cõsuetudo potest efficere vt inhibitio principalis iuuet fideiussorem.*

SEXTA huic proxima limitatio esse potest, vt non procedat quando inhibitio fuit facta in vna causa, & actus qui prætenditur attentatus licet prima fronte videretur factus in eadem causa, esset tamen factus cõtra diuersam personam,
1 † puta si inhibitio sit facta pro principali, executio autem contra eius fideiussorem, vel ecõtra, non enim leuis est apud doct. dubitatio, an inhibitio facta ad instantiam principalis iuuet fideiussorem, In qua licet aliàs in contingentia facti in vna Anconitana attentatorum per clarissimos aduocatos elegãter informari viderim, & propterea multa hincinde disputando dici possent, conclusiuè tamẽ procedendo potest in proposito firmari in præsenti limitatione
2 REGVLA, †quod executio prædicta post inhibitionem facta non sit attentata, ea potissimum ratione, quia inhibitio principalis fideius
3 sorem non iuuat, nec econtra: †ex quo causæ videntur inuicem separatæ, & vnus respectu alterius tertius dici possit, vt annotauimus suprà in prima parte, cap.3. de attent. à tertio. circa fi. nu. 150. post Bald. in leg.1. in fin. C. de diuersis rescriptis, & Franc. in c. cum teneamur. versi. & adde, quòd sicut inhibitio. de appellat. per l. creditor. ff. mãdati, & alia ibi allegata: Quibus adde Aret. in cons.33. numero 2. & Bero. quæstio.77. vtrum.
4 numer.8. & quod alias dicitur, † quòd per petitionem factam contra fideiussorem non interrumpitur præscriptio statuaria contra reũ principalem, vt est in recollect. Chissanen. decis.174. Et quòd licet conuentus coram vno Iudice, si coram alio super eadem re ab eodem conuenia tur, possit dare coram secundo de litis pẽdentia coram primo, vt declarauimus suprà cap.4. de attent. lite pend. in 2. limitat. princip. numero 59. id tamen non habet locum, si coram vno fuerit conuentus principalis, & coram alio fideiussor, vt tradit Paul. de Castr. in cons.87. in causa, col.1. vers. nec obstat prima ratio. lib.1. quoniam fideiussor hoc casu non potest opponere exceptionem litis pendentiæ contra principalem introductæ, vt etiam ibi admonuimus. num.78.

AMPLIA

Primò, vt præmissa procedant non solùm in
5 inhibitione Iudicis †verùm etiam in inhibitione Principis, & summi Pontificis, vt erat casus in quo de facto consuluit eleganter Dec. in cons. 33. viso puncto princip.
6 Secundò, †vt procedat etiam si in inhibitione fuisset generaliter facta mentio, & expressio fideiussorum, quia per hoc inhibitio non iuuat fideiussores nisi cum distinctione, de qua dicetur infrà in 2. limitatione. nu.15.
7 Tertiò, †vt procedat etiam si inhibitio etiã cum generali expressione fideiussorum fuisset ge
8 minata, †quamuis enim geminatio habeat vim motus proprij, ad no. per Bald. in l. nec damnosa. C. de precibus imperat. offerend. per hoc tamen nõ magis inhibitione iuuantur fideiussores, vt eleganter considerat Deci. in dicto cons. num.2. & 6.

LIMITATVR eadem regula

Primò, & notabiliter, vt regula procedat in
9 fideiussore contractus, †secus in fideiussore iudicij, quia licet inhibitio principalis non iuuet fideiussorem contractus, iuuat tamen fideiussorẽ de iudicio sisti, vt fuit æqua, & notabilis consideratio Rot. in dicta Anconitana attentatorum coram D. meo Oradino de anno 1556. 26. Iunij, in qua tenuerunt, quòd executio facta contra fideiussorem, qui se in iudicio obligauerat vigore sententiæ per quam principalis condemnabatur ad præstandos fideiussores, pendente appellatione à dicta sententia per ipsum principalem interposita, & inhibitione illius vigore subsecuta, diceretur attentata, quia hoc casu appellatio principalis prodest, etiã fideiussori, vt sentiebãt in dicta causa post Fran. in c. cum teneamur. sub numero 18. de appellatio. & Specul. in loco per eum allegato, & Bald. in addit. ad Specul. in titu. de appellat. in additione magna, quæ incipit, cõfessus in tormentis. col.6. post princ. vers. quidã promisit repræsentare Titium, in quibus locis di
10 citur, †quòd fideiussor de iudicio sisti non cogitur repræsentare principalem pendente appellatione, sicut nec ipse principalis, eo interim esset in aliquo grauandus, & ratio diuersitatis quæ monit dominos ea fuit, quia inter fideiussorem Iudicij, & principalem videtur esse considerabi
11 lis coniunctio, & connexitas causarum, † ex quo fideiussor Iudicij repetit omnia damna à principali immediatè absque alio iudicio, vt (considerata hac causarum coniunctione tradit Bald. in l. fin. §. & cùm antiquitas. col. prima. in fi. numer.6. vers. quarto vtrum statim. C. de vsuris rei iudicatæ, quem sequitur Franc. in c. primo. numer. 5. de iniuriis, & damno dato. libr. sexto, & notat Hippol. de Marsil. in rubr. de fideiussoribus. quæst.52.
12 numero 362. & sequenti: †quæ omnia cessant in fideiussore contractus, in quo & aliàs videmus
13 † quòd sententia lata contra principalem non mandatur executioni sine nouo processu, vt per Nattam post alios in consil.345. Constantinus, in princi. libro 2. Pro qua distinctione inter fideiussorem iudicij, & contractus faciunt, quæ ponit nouissimè post alios Minsinger. sing. obseruatio. centu.4. decisio.96. incip. elegans. vbi in eo articulo an sententia lata contra principalem possit mandari executioni contra fideiussorẽ, vel econ-
14 tra concludit, † etiam de magis communi opinione attestãs, quòd crebrior est sententia, quòd in fideiussore iudicij potest sententia executioni demandari, secus in fideiussore contractus, & adde, quòd post Minsinge. vbi suprà, & alios quamplures per eum allegatos multa circa hanc differentiam inter fideiussorem iudicij, & contractus ponit nouissimè de commu. opi. post alios atte-

stans

stans Ioan. Bapt. de Asin. in sua praxi Iudic. §. 31. capitulo 2. in 22. ampliatione ibi per eum posita per totam, quinimmo ibidem in versi. ampliatur autem præcedens ampliatio. numero 10. præsentem Ampliationem adhuc ampliare videtur, vt talis executio cōtra fideiussorem fiat etiam sine nouo processu, & sine noua fideiussoris citatione.

15 Secundò, †nisi in inhibitione fuisset facta mētio de fideiussoribus, quia tunc cōprehēduntur, & eos iuuat, Quod tamen sanè intelligendū est, si cum expressione concurrat etiam connexitas causarum, aliàs sola expressio eos non iuuaret, vt considerat, & deducit Deci. in dicto consil. 33. per
16 totum. præsertim col. 3. † & hoc ego intelligerem quando essemus in pluribus, & diuersis fideiussoribus ad quos mentio, & expressio prædicta referri posset, tunc enim eos tantū inhibitio iuuat, quos cum principali connexitas causę cōiungeret, quòd si non esset nisi vnus, vel duo fideiussores, tunc vt verba aliquid operarentur, & pluralis expressio fideiussorū verificetur, eos quoque hoc casu inhibitio iuuaret, iuribus vulgaribus.

Tertiò, ex intentione Petri Duen. in regula 976. quam ibi ponit, quòd pendente lite contra reum potest fieri executio contra fideiussorem)
17 potest adaptari limitatio, † vt non procedat quotiescumque consuetudo vel stilus curiæ, vel conuentio partium esset in contrarium, vt ibi per eum,

LIMITATIO SEPTIMA.

SVMMARIVM.

1 *INHIBITIO dolosè & calumniosè obtenta non dicitur facere attentata.*

2 *Spolians alium, & obtinens à iudice inhibitionem ne quis eum molestet potest non obstante dicta inhibitione coram alio iudice conueniri spolio, & valet processus.*

3 *Lis calumniosa non facit attentata, remissiuè.*

4 *Restitutio in integrum calumniosè petita non retardat executionem remissiuè.*

5 *Inhibitio emanata vigore appellationis interpositæ à declaratione facta vigore obligationis in forma cameræ non afficit, quia habetur pro calumniosa.*

1 SEPTIMO Limitari potest, † vt non procedat quando inhibitio fuisset dolosè, & calumniosè obtenta, processus enim, & sententia contra eam lata valida censetur, vt est notabilis decisio Nicol. Boer. 161. Margareta. sub numero 4.
2 in qua † cum quidam alterum spoliasset, & statim vt se in sua intrusione cōfoueret obtinuerit à senescalco inhiberi, ne aliquis eum molestaret, coram locumtenente cōuentus spolio, licet daret de litis pendentia coram senescalco, & de inhibitione, fuit tamen processus locumtenentis validus reputatus: Pro qua faciunt in simili quæ diximus suprà cap. 4. de attent. lite pendente: in 4.
3 limit. princip. † quòd lis calumniosè, & dolosè in-
4 stituta non causat attentata, † Sicut etiam restitutio in integrum calumniosè petita non retardat executionem, vt annotauimus suprà cap. 18. de attent. restit. in integrum penden. numer. 54. & multis seqq. in prima limitatione regulæ ibi positæ. Et propius ad materiā de qua agimus, facit quòd aliàs fuit dictum in vna Lucana terrarum corā Puteo, sub die 7. Octobris. 1545. † quòd
5 inhibitio emanata vigore appellationis interpositæ à declaratione facta vigore obligationis in forma cameræ non afficit, quia habetur pro calumniosa, & est decis. in recollect. Put. 17. inhibitio. sub rubr. vt lite pendente, quam refert, & sequitur nouissimè etiam Mandos. in tractatu de inhibit. q. 28. per totam. Et pro hac limitatione facit, quod fuit aliàs dictum in vna Eluen. Archidiaconatus corā Lancelloto 27. Iunij 1572. quòd gesta in partibus post inhibitionem Rotalem censeantur attentata, & reuocanda, nisi constaret inhibitionem fuisse ab Auditore exortam ad eludendum sacrum concilium Tridentinum, ne causa tractaretur in partibus. Et similiter, quod tenuerunt Domini in alia Rauennaten. prætensorum attentatorum coram Caputaquen. 25. Ianuarij 1553. in qua dum inter cætera ad excludenda attētata allegaretur, quòd cum inhibitio obtenta in curia (vbi erat procurator specialis, cui poterat facilè inhiberi) fuisset studiosè executa in partibus contra Sindicum generalem communitatis Rauennæ, tāquam calumniosa, & dolosa non debebat posse facere, vt executio post eam facta esset subiecta vitio attentatorū, Domini tenuerunt eo casu non constare de attent.

LIMITATIO OCTAVA.

SVMMARIVM.

1 *Inhibitio emanata vigore commissionis super nullitate per viam actionis intentata non facit attentata secundum aliquos.*

Licet contrarium videatur verius remissiuè. nu. 2

1 OCTAVO Limita, † vt procedat in gestis post inhibitionem emanatam vigore commissionis super nullitate per viam actionis intentata, quia etiam post huiusmodi inhibitionē validè fieri potest executio, vt tradit Mil. in verb. executio vnius sententiæ. folio 129. post Rot. deci. 3. aliàs 280. licet, de exceptionib. in no. de quo tamen latiùs dictum est suprà, cap. 17. de attent. nullit. penden. numero 61. & seqq. in pri-
2 ma limitatione regulæ ibi positæ, † vbi contrariū tanquam verius firmauimus.

LIMITATIO NONA.

SVMMARIVM.

1 *Continuans etiam si fuerit inhibitus non dicitur attentare.*

2 *Attentare non dicitur ille qui post inhibitionem iuit ad consilium Regium pro manutētione possessionis quādo illā poterat propria authoritate defendere.*

3 *Superior nō potest inhibere inferiori ne sua iurisdictione vtatur.*

4 *Continuare post inhibitionem possessionem non licet in vim constituti possessorij appositi in contractu super cuius inualiditate est lis introducta.*

5 *Turbida possessio non potest post inhibitionem licitè continuari.*

NONO Limitatur quando essemus in actu facto post inhibitionem, sed per modū cōtinuationis, quoniam non dicitur attentatus,
1 † quia continuans etiam inhibitus non dicitur attentare, ad text. in c. 1. vbi notant omnes extra vt lite pendente. & tradit Paris in consilio 39. nō possunt. numero 8. & seqq. libro 1. & cons. 172. in causa. nume. 14. lib. 4. & Deci. consilio 460. viso. numer. 20. & diximus suprà cap. 4. de attent. lit. pendente in 3. ampliatione primæ limitationis principalis. numer. 10. Quibus addi potest bona decis. Aegid. 529. si Titius. vbi valt inductionem

in possessionem certorum iurium nomine cuius
dam pręceptoriæ factam post inhibitionem non
esse attentatam, ex quo præceptoria nunquam
amiserat possessionem, & consequenter conti-
2 nuabat.†Hinc dixit Rota in vna coram Prospe-
ro non attentasse eum,qui poterat propria au-
thoritate suam possessionem defendere, si post
inhibitionem iuit ad consilium regium pro ma-
nutentione illius,nam vrbanius egit,per no.per
Paris.in cons.vlt.libro quarto, vt est decis.in re-
collect. Acchill. de grass.34.incip. attentare vo-
luerunt domini,sub rubr.de attent. quam tenet
remissiuè etiam Mandos.de inhibit.q.21.& pro-
pterea dicebat aliàs Calder.inter cõs.Pet.de An
charan.consil.236. incip. inhærendo. in finalibus
verb. quem refert, & sequitur nouissimè etiam
Mandos.in tracta.de inhibit.qu.9.sub numero 3.
3 †quòd superior non potest inhibere inferiori,
ne sua iurisdictione vtatur,ibique q.23. expressè
hanc limitationem tenet,quòd cõtinuans etiam
post inhibitionem non attentet,prout etiam ex
recentioribus sequitur Hier.Gab.in consilio 52.
puto.nume. 17. lib.1. Hanc tamen limitationem
4 sublimita duobus modis. †Primò,vt non proce
dat quando quis post inhibitionem vellet conti
nuare possessionem in vim constituti possessorij
appositi in contractu,de cuius validitate,& inua
liditate est lis introducta,vt est in recollect.Cot
5 tæ decis.168.Secundò,†quando possessio quæ al-
legatur pro confirmatione esset turbida,& in du
bium reuocata, vt admonuimus etiam in dicta
1.limitatio.numero 80.& seq.cap.4.de attent.lit.
pend.Turbida autem nõ diceretur si vigore lau-
di fuisset capta possessio eo die, quo fuit redu-
ctio laudi, etiam si pro illa adipiscenda oppor-
tuisset eiicere colonos illius,qui habebat cau-
sam à collitigante condemnato,nam per huius-
modi actus fuisse acquisitam plenam possessio-
nem, & in illius continuationem potuisse fieri
relaxationem etiam post inhibitionem Rota-
lem tenuerunt Domini in vna Bononien.bono-
rum coram D. de Rubeis 15.Iunij 1565. in qua
cùm præmissa præsupponerentur in facto,tenue
runt pro non attentatis ratione continuationis
de qua agimus.

LIMITATIO DECIMA.

SVMMARIVM.

1 *TERTIVS etiam post inhibitionem non dicitur at-
tentare.*
*Nisi in casibus de quibus hic remissiuè,nu.2.item
Nisi cõmissio,cuius vigore inhibetur haberet clau
sulam solitam,cum facultate quibus,vbi quando,
ac quoties inhibendi,Vel clausulã omnesque alios,
&c.num.3.*

1 DEcimo Limita, †vt non procedat in ge-
stis per tertium, quia is,qui est merè ter
tius etiam post inhibitionem si aliquid faciat cõ
tra eam non dicitur attentare,ad tex.in c. Ro-
mana.§.in alium.de appellatio.in 6.& ratio est,
quia inhibitio regulariter tertium non compre
hendit. Rot.decisio.2.aliàs 58. nota quòd,vt lite
pendente in antiq. Sicut nec prohibitio à Iure in
ducta ne quid lite,vel appellatione pendente in
nouetur tertium non comprehendit,ad no. per
glo.celebrem.in l.creditor.ff.mandat.& per Ias.
in l.prima,numero 2.C,de diuers.rescript. & per
Corsett.in sing.suis in verb.appellatio.vers.pri-
mo.in 4.limit.regulæ ibi per eam positæ,& dixi
mus suprà hoc eodem cap.in præfat in 3.q.num.
93.atque etiam suprà in prima parte,cap.3.de at
tent.à tertio,in prima ampliatione. num.9.Vbi
etiam quamplures posuimus limitationes in
quibus etiam tertius lite pendente dicitur attẽ-
tare,puta quãdo haberet causam à litigantibus,
& aliæ de quibus ibi latiùs numero 16.& seqq.
2 †Quas omnes limitationes etiam ad hanc deci
mam limitationẽ regulæ suprà positæ essent pro
sublimitationibus necessariò accommodandę,
sed breuitatis causa sufficiat ad dictum locũ le-
ctorem remittere,quoniam si tertius in illis ca-
sibus lite pendente dicitur attentare:multo ma-
gis post inhibitionem dicendus est attentare:cũ
multa post inhibitionem fiant illicita, quæ sim-
pliciter lite pendente fuissent licita, vt demon-
strauimus suprà in prima ampliatione.num.1.&
per totam: Sublimita tamen hanc decimam li
3 mitat.†nisi cõmissio,cuius vigore inhibetur,ha-
beret clausulam solitam,cum facultate,quibus,
vbi,quando,ac quoties inhibendi,vel clausulam
omnésque alios in executione nominãdos,quo
niam tunc, etiam tertio inhiberi potest,& con-
trauenięns illi attentaret; vt admonuimus etiã
suprà hoc eodem cap.in præfat.q.3. numero 92.
&seq.

LIMITATIO XI.

SVMMARIVM.

1 *ATTENTARI non dicitur post inhibitionem
quando princeps mandat aliquid fieri non obstante
inhibitione.*
*Nisi rescriptum sit aliquo modo qualificatum,vt
infrà num 4.*
2 *Rescriptum non reducitur ad intellectum iuris com-
munis quando constat de mente Papæ,sed eius for
ma(licet dura sit)est obseruanda.*
3 *Possessio capta post inhibitionem non censetur atten-
tata si fuit capta vigore Breuis habentis clausulam
citra vitium attentatorum, & non obstantibus in-
hibitionibus:vt hic remissiuè.*
4 *Mandatum principis aliquid committentis non sim-
pliciter sed qualificatè,puta executionem senten-
tiæ in possessorio quatenus Aegidianæ locus sit,nõ
excusat ab attentatis possessionem post appellatio-
nem,& inhibitionem captam.*

1 VNDECIMO †fallit,quando Princeps man-
daret,quòd non obstante inhibitione ali
quis reintegraretur ad possessionem,vel aliquis
alius actus explicaretur, nã si constat de eius vo
luntate, de potestate nõ est dubitandũ, vt dixit
Ruy.in cons.76.primò est videndũ.nu.6.&seqq.
li.5.pro quo facit,quod post Ant.de Butr.in c.ex
par.el 2.in gl.1.de for.compet.dixit Dec.in cõs.
2 35.viso puncto,post prin.†quòd quando constat
de mente Papę rescriptũ nõ reducitur ad intelle
ctum iuris communis,sed eius forma(licet dura
sit)est obseruãda,Princeps enim cũ sit supra ius
nõ dicitur attẽtare, vt diximus latiùs suprà c.4.
de atten.lit. pend.in 12.lim.princ. per totã.Hinc
3 †videmus quòd Princeps sæpè solet concedere
Breue de capiẽdo possessionem beneficij reser-
uati citra vitium attentatorum non obstãtibus
commissionibus, & inhibitionibus emanatis,
de quo latiùs diximus suprà capit.4.de attentat.
lit.pend.in præfatio.numero trecentesimo nona
gesimo quarto,& multis seqq.in 1.illatione.vers.
decimo

decimo tertio,& vltimo, &c. & possessio taliter capta non censetur attentata, vt vltra ea, quę ibi fuerunt adducta, fuit etiam tẽtum in alia Legionen. Archidiaconatus de Viala, corã Reumano 8. Nouembris. 1553. Declarando tamen, vt latius ibi deduximus à nume. 394. vsque ad num. 448. & præsertim numero 424. & seq. vbi tetigimus qualiter possessio post inhibitionem capta diceretur attentata, etiam si fuisset capta vigore literarum missiuarum, quæ haberent vim Breuis: Etinsuper præmissa intellige de inhibitione emanata ante impetrationẽ Breuis, secus si inhibitio fieret ex postfacto vigore commissionis super subreptione Breuis impetratæ, nam si Breue perdit vires suas, quando est subreptitium, vt diximus in d. præfatio. numer. 413. multo magis perdet stante inhibitione ob illius vim, & efficaciam, iuxta ea quæ posuimus suprà hoc eodem cap. in prima ampliat. princip. per totam. Nisi in Breui esset apppposita clausula, quam quãdoque apponi vidi, videlicet non obstantibus quibuscunque inhibitionibus emanatis, & emanandis. Hanc † autem Limitationem, & quæ in

4 principio illius dicta sunt, necessariò & vtiliter limita, ac declara, vt procedat, nisi Princeps aliquid committens etiam vigore specialis commissionis (puta executionem alicuius sententiæ) suam commissionem aliquo modo qualificet, puta cum clausula quatenus Aegidianę locus sit: nam si talis iudex putans eo casu Aegidianæ locum esse, decernat mandatum executiuum, & nõ obstante appellatione ab huiusmodi decreto interposita, exequatur, talis executio (si coram iudice ad quem detegatur, quòd locus Aegidianæ non erat) non solùm tanquam iniusta, verùm etiam tanquam attentata venit reuocanda, vt fuit dictum in vna Parmen. bonorum coram Caputaquen. 15. Februarij 1553. non obstante, quòd ad excusanda attentata allegaretur, quòd iudex exequens vigore nouæ commissionis non diceretur attentare, quia princeps, & habens causam ab eo, non dicuntur attentare, quia per ex aduerso informantes respondebatur, quòd illa non erat simplex, & absoluta commissio principis super executione facienda, sed qualificata, quatenus Aegidianæ locus sit, vnde cùm coram iudice ad quem fuerit detectum illi non esse locum, sequitur, quòd cesset effectus dictæ commissionis, & intrent attentata.

LIMITATIO XII.

SVMMARIVM.

1 *INHIBITIO emanata vigore commissionis, & rescripti subreptitij non facit attentata.*
Puta si narretur appellatio, quæ re vera non erat interposita. num. 2.
Vel narretur appellatum fuisse à diffinitiua, seu vim diffinitiuæ habente, cùm fuisset appellatum à grauaminibus. num. 3.
Nisi de stilo vt infrà nume. sexto. licet id etiam videatur esse de iure, vt infrà, num 8.
Nisi in commissione appellationis subreptitiæ sit apposita clausula generalis nullitatis, restitutionis in integrum, attentatorum, vel clausula, quam & quas, quia subreptio quoad appellationem quoad alia non obstat, quominus inhibitio quoad ea afficiat, vt infrà, num. 13. &
Nisi inhibitio fuisset geminata, vt infrà, numero 14. &
Nisi constaret de bono iure coram vtroque Iudice tam inhibente, quàm inhibito, quia tunc potest sententia subscribi ex noua commissione, vt in numero 15.
4 *Clausula si preces veritate nitantur non solùm rescripto, sed & inhibitioni semper inesse censetur.*
Et virtute dictæ clausulæ suspenduntur censuræ & pœnæ quæ rescripto contrafacienti imponuntur. numero 5.
7 *Inhibitio vigore appellationis facit attentata etiam si non fuerit expressum, quod erat à tribus conformibus.*
9 *Processus actus vigore rescripti subreptitij dicitur validus,*
Secundum communem opinionem. num. 10.
11 *Ratio quare magis inhibitio vigore rescripti subreptitij emanata sit potius nulla, quàm processus eiusdẽ commissionis vigore factus, assignatur.*
Inhibitionis effectus non tollitur per omnem subreptionem, sed quando committitur circa ea quæ sunt fundamentum rescripti, & sic circa substantialia secus si sit circa accidentalia, vt hic noniter consideratur.

1 DVODECIMO Limita, † vt non procedat in inhibitione emanata vigore commissionis, & rescripti subreptitij, quia illa non causat

2 attẽtata, † puta si narretur appellatio, quæ re vera non erat interposita, vel aliquid simile. Paris. consi. 172. in causa. numero 13. lib. 4. Roland. cons. 77. viso. numero 27. libr. 2. & nouissimè Modern. in annotat. ad Aegid. nume. 61. & etiam Aug. Bero. in consi. 117. incip. ex vltima. numero 3. libro 3. & facit plurimum, quod fuit tentum in vna Anconitana attentatorum pro Fiordelisia contra congregationẽ Græcorum coram D. meo Oradino. sub die 13. Decembris. 1562. in qua pro-

3 pterea fuit dictum, † quòd inhibitio emanata ab Auditore Cameræ vigore appellationis coram eo interpositæ tanquam à diffinitiua, seu vim diffinitiuæ habente, non facit attentata, ex quo appellatio solùm fuerat à certis etiam leuibus grauaminibus, & similiter quòd inhibitio in eadem causa emanata ab Episcopo Alifano vigore specialis cõmissionis appellationis, quæ re vera nõdũ erat interposita, sed fuit interposita per mensem post, non causat attentata. Quæ ex eis comprobari possunt, quæ ponit Deci. in consi. 33. viso puncto. sub numero 5. col. fin. vers. vnde inhibito-

4 ria, vbi vult, † quòd non solùm rescriptum semper censetur habere clausulam si præces veritate nitantur: ad no. in capit. ex parte, el 1. de rescript. verùm etiam ipsi inhibitioni censetur prædicta clausula, & conditio (si pręces veritate nitantur)

5 inesse, † & quòd propter istam tacitam conditionem, & clausulam, quæ in rescriptis subintelligitur suspenduntur censuræ, & pœnæ, quæ rescripto contrafacienti imponuntur, vt latius ibi per eum. Quam limitationem declara quatuor

6 modis: Primo, vt illa procedat de iure, † secus de stilo Rot. vt fuit dictum in vna Valentina della plebe, † in qua licet nõ fuerit expressum, quòd

7 appellatio erat à tribus conformibus, & sic erat cõmissio subreptitia, nihilominus Rota voluit, quòd inhibitio vigore dictæ commissionis ema-

nata de stilo causauerit attentata,vt est decis.in
recollect. Acchil. de grass.27. attentataex stilo.
sub rub.de attent.& in alia Roma.de Soderinis
coram Sarmiento.5.Maij.1561.in qua tenuerunt
quòd propter stilum, & præsentiam principis,
inhibitio, quæ emanauit vigore commissionis
licet subreptitiæ non sit nulla, & ideo poterat
peti, vel moderari, vel reformari. Cum quibus
concordat melior decis.in recollect.Peregri.94.
incip.fuit conclusum,vbi expressè dicitur quòd
in vna Bononien. locationis coram Puteo. 27.
Maij.1547.fuit conclusum, quòd sententia lata
post inhibitionem vigore commissionis auoca-
toriæ,&subreptitiæ,& non tribuentis iurisdictio
nem est attentata,quamuis enim talis inhibitio
de iure possit sperni,ex stilo tamen dominorum
8 est timenda,quamuis † nec etiam de iure videa
9 tur omnino tuta,quando quidem †(si processus
factus vigore rescripti subreptitij dicitur vale-
10 ret†,vt est commu.opi.de qua post Felyn.in c.cæ
terum,numer.10.de rescript.& Curt.Iun.in con
sil.175.incip.contra ea.numer.2.notat ex recen-
tioribus Mandos. super reg.de subrog. collitig.
q.9.nume.8.qui propterea concludit ibi, quòd
per rescriptum subreptitium,etiam ad effectum
illius regulæ dicitur lis pendere)non videtur suf
ficiens ratio diuersitatis assignari posse, quare
magis inhibitio vigore rescripti subreptitij ema
nata sit nulla,& sine effectu operandi, quàm re-
11 liqui actus, & processus,†nisi ea consideretur
quòd cum inhibitiones quo magis timeantur,
soleant sub grauibus pœnis decerni,vt diximus
suprà in hoc cap.in præfatione,qu. 5. nume.179.
quia,quando sumus in inhibitione,agitur de fa
ciendo contra venientem incidere in dictas pœ
nas,ideo non mirum si subreptio in ea non tol-
leratur, quia vbi maius periculum ibi cautius
est agendum, quæ ratio videtur cessare in reli-
12 quo processu†, Vel posset, & distinguendo for-
san melius dici,quòd non omnis subreptio tol-
lat effectum inhibitionis,sed quando committi
tur circa ea,quæ sunt fundamentum ipsius nego
cij, & rescripti, prout apposite videntur loqui
docto.allegati in principio huius 12.limitatio-
nis,quando inhibetur vigore appellationis,quæ
re vera non erat in rerum natura, & nondum e-
rat interposita, inhibitio enim emanata vigore
talis rescripti, quod defuit in ipso fundamento,
non debet posse causare attentata,secus autem
sit quando subreptio versatur non circa substan
tialia,sed accidentalia,tunc enim debet causare
attentata,prout fuit in dicta Valentina, in qua
subreptio duntaxat erat, quia non fuerat expres
sum, quòd appellatio erat à tribus conformi-
bus, sed re vera appellatio erat interposita, &
rescriptum habebat vbi subsisteret. Secundò
13 †quòd licet commissio appellationis esset sub-
reptitia, quia tamen in commissionibus appella
tionum solet apponi clausula generalis conti-
nens commissionem causæ nullitatis, restitutio
nis in integrum, attentatorum, & aliquando
clausulam quam,& quas vnà cum negocio prin-
cipali,idcirco quatenus commissio esset subrep
titia in appellatione,non erit dicenda subrep-
titia in alijs capitibus,& ideo quo ad alia capi-
ta inhibitio afficiet, vt rectè etiam considerant
14 dicti Moder.vbi suprà.numer.62.†Tertiò,quòd
quamuis inhibitio videretur ex aliqua causa sub
reptitia,si tamen illa fuerit geminata illius gemi
natio tollit omnem subreptionis suspitionem,
quinimo si à Principe procedat habet etiã vim
motus proprij,vt per Deci.cõs.33.viso.post prin-
15 cipium.† Quartò, quod quamuis constaret de
subreptione inhibitionis,si tamen constaret de
bono iure coram vtroque Iudice,sententia po
test subscribi ex noua commissione,vt dicit for
maliter A.Augustinus in recollect.suis decis.38.
incip. Reumanus in Cæsaraugustana infirma-
riæ.lib.3.

LIMITATIO DECIMA TERTIA.

SVMMARIVM.

1 *INHIBITIO emanata vigore commissionis condi-
tionalis regulariter non videtur facere attentata,
& infrà.num.9.*
*Puta si in commissione adsit clausula sine præiudi
cio legitimæ executionis, quatenus Aegidianæ lo
cus sit.nume.2.*
*Vel clausula tacitè subintellecta si præces veritate
nitantur.num.3.*
*Vel commissio fuerit obtenta super beneficio lite-
ris non expeditis,cùm eo casu censeatur iurisdictio
data sub conditione.num.4.*
*Contra quam conclusionem nonnullæ afferuntur
decisiones.numer.5. quarum solutio habetur infrà
num.6.*
7 *Clausula quatenus causa non sit instructa nihil suspen-
dit secundum aliquos.*
8 *Clausula si constiterit,& constito de assertis non cense-
tur facere actum conditionalem.*
9 *Inhibitio conditionalis regulariter non facit atten-
tata.*
Etiam si conditio sit tacita.num.10.
*Nisi conditio tempore datæ ipsius rescripti apud
legem(quæ semper certa est de eo,quod est)censere
tur adimpleta.num.11.*

1 DECIMOTERTIO † Fallit in inhibitione
conditionali,& emanata vigore commis-
sionis conditionalis,vt sensit Rot.in vna Anconi
tana attentatorum coram D.meo Oradino sub
die 16.Iunij.1556.& clarius in alia Burgen.atten-
tatorum coram Chissanen. 11. Ianuarij. 1557. in
qua dixerunt in casu,de quo ibi extare attenta-
ta,quia Curia tenet,quòd inhibitio ab ea ema-
nata facit attentata,nisi in ea,aut in commissio-
ne insit aliqua conditio,Quæ ex multis compro
bari potest, quæ deducit copiosè Tiraquell.in
tractatu,de vtroque retract.§.1.in glo.2.num.21.
vers.sed & illud in dubium,cum multis seqq. vbi
per multa deducit, quòd actus conditionalis
non adimpleta conditione non dicitur simplici
ter actus,& exemplificat in sponsalibus in obli-
gationibus,& creditoribus conditionalibus,qui
pendente conditione nec sponsalia,nec obliga-
tiones,nec creditores dicuntur, cùm conditio
nihil ponat in esse ante illius aduentum,vt latius
ibi per eum.Et ex eo etiã,quod tenuerunt aliàs
domini in vna Romana, de Magdalenis,coram
eodem Oradino sub die 4 Martij. 1569. in qua
2 fuit dictum† quòd nõ dicitur attentata executio
facta post inhibitionẽ emanatã vigore commissio
nis appellationis habentis clausulam conditiona
lem

lem sine præiudicio legitimæ executionis quatenus Aegidianæ locus sit, quando scilicet primus Iudex latissimè cognouit de causa,& etiam de hoc articulo,quòd Aegidianæ locus nó esset, & ex his quæ ponit Deci.in dicto cons.33. viso.
3 col.fin.sub numero 5.dum voluit † quòd censuræ in inhibitione contentæ non afficiant quando habent in se hanc tacitam có ditionem si preces veritate nitantur,vt suprà dictum est:& ex eo
4 etiam quod aliàs habemus † quòd per commissionem causæ super beneficio literis tamen beneficij non expeditis,& inhibitionem illius vigore emanatam non censetur inducta vera lis,nec dicitur attentari, ex quo iurisdictio erat data sub conditione,qua deficiente non erat iurisdictio, & per consequens neque lis neque attentata, vt est in recollect.Put.decis.13.attentata.sub rubr.vt lit.penden.in vna Hippoligen.ministratus coram Thoma de Thanis sub die 30. Aprilis 1545.Quæ limitatio licet prima fronte de plano procedere videatur attento, quòd actus conditionales ni-
5 hil soleant ponere in esse: † contra eam tamen validè obstare videntur nonnullæ dominorum decis. Altera in recoll.Put.decis.12,incipit, inhibendum.sub Rubrica,vt lit.pende.in qua dicitur quòd est statim inhibendum etiam si commissio dicat constito quòd pensio sit conditionalis,&inhibitio ista afficit de rigore quicquid dicat Paris. cons.36.col.1. & Deci.in consilio 33. & ita in vna Gebbenen.pensionis& attentatorum sub die 15. Iunij.1546. fuisse conclusum,fuit tamen dictum, quòd si constaret in actis de implemento conditionis non reuocarentur attentata:ne vna manu fieret restitutio pecuniarum,& alia manu cogeretur ad solutionem.Altera est eiusdem Putei 9.licet. sub rubr. vt lit. pendente.cui concordat etiam Acchill.de grass.decisio.61.in quibus fuit tentum quòd stante commissione auocatoria cum clausula conditionali solita quatenus causa in partibus non sit instructa, & eius vigore sit facta inhibitio, quamuis tempore executionis inhibitionis causa sit instructa (& sic defecerit conditio)nihilominus sententia lata post datam commissionis conditionalis,& alia quæcumque gesta post dictam inhibitionem esse attentata:Altera demum est in recollect. Peregri. Fab.decis. 22.aliàs 120.incip. quia fuerat inhibitum.in vna Toletana matrimonij coram Peregri.14. Martij. 1547.in qua fuit dictum,quòd licet stante signatura commissionis conditionalis vigore clausulæ constito de assertis,Iudex non debuisset inhibere sine causæ cognitione,tamen ex quo erat inhibitum nihil fieri debebat, quam refert,& sequitur nouissimè etiam Mandos.in tracta.de inhibit. quæstione 25. sub numero 3.& consequenter in dictis decis. commissio, & inhibitio conditionalis causat attentata contra præsentem
6 limitatiouem.†Hęc autem solui possunt,†primo
7 quòd illa clausula,quatenus causa non sit instructa nihil suspendit, & consequenter non facit có ditionem,vt post Iason. in l.cùm ad præsens. numero 4.si cert.pet.& Rip.in l.stichum qui meus. numero 3.& seqq. ff. de legat.1.tradit Mandos.in tracta.de inhibit.quæstione 31.numero 3.in fi. Vel secundo potest solutio haberi ex his,quæ colligũ tur ex dictis decisionibus Putei,& Acchill. dum volunt,quòd sufficiat tempore datæ ipsius commissionis causam in partibus non esse instructã, & consequenter esse impletam conditionem ipsius commissionis,& sic ex hoc contrario resultet declaratio, seu sublimitatio ad pręsentem limitationem, vt non procedat in inhibitione emanata vigore commissionis conditionalis, quæ tamen in rei veritate tempore,datæ ipsius commissionis erat adimpleta, & ita procedant suprà dictæ decis. Quam solutionem etiam videtur innuere Put.in dicta decis.14.in reseruatione, quam ibi facit,quando constaret in actis de implemento conditionis, & licet ille non explicet præcisè tempus implementi,pro opinionum tamen concordia potest,ac debet referri implemẽ tum ad tempus datæ ipsius commissionis, quam solutionem suadet etiam alia decis. in recollect. Acchil.de grass.31. attentata voluerunt domini, sub rubrica,de attent.in quasi tempore commissionis iam erat lata sententia(& sic non erat impleta conditio commissionis) tunc inhibitio subsequens non causat attentata, vt etiam tetigimus suprà in 13.ampliat.in princi.quæ ratio, & solutio communis etiam esse potest ad illud quod fuisse tentum in illa Roma. de Magdalenis coram D.meo Oradino retulimus,nam licet commissio ibi haberet clausulam, & conditionem,quatenus Aegidianæ locus sit, quia tamen primus iudex latissimè cognouerat de hoc articulo,quòd Aegidianæ locus non erat, & consequenter apud legem, (quæ semper certa est de eo,quod est)iam dicta conditio erat adimpleta, idcirco non mirum si executio facta post dictam inhibitionem non fuit reputata attentata: Decisio autem Peregri. 22. facile tollitur, nam per illa verba constito de assertis,re vera non videtur inducta conditio, & facta signatura conditionalis, cum enim verificatio assertorum dicatur inesse commissioni,ex quo rescriptum semper intelligitur si preces veritate nitantur. c. ex parte,de rescript.cum simil.per illa verba constito,&c. exprimitur id quod omnino inerat, quo casu etiam si fuerit apposita fortior clausula ad
8 inducendam conditionem, † videlicet si constiterit,&c.nihilominus non censetur actus conditionalis,vt post Bal.in l.præscriptione. col.4.versiculo venio ad secundum. C.si contra ius, vel vtil.pub.tradit Felyn. in c. dubium.sub numero 26.de præsumpt.& quòd ista verba constito de assertis,posita in rescripto non importent conditionem,tenuerunt aliàs Domini in vna Aquilana beneficij Sancti Angeli coram Vestano.14. Decembris.1554.vnde non præsupposita commissione conditionali cessat omnis difficultas, & propterea restringendo materiam potest in hac limitatione poni

9 Regula,† quòd gesta post inhibitionem emanatam vigore commissionis conditionalis non causant attẽtata,per ea quæ dicta sunt suprà in princ.quam

10 Amplia vno modo †,vt procedat etiam si conditio non esset expressa sed tacita,prout est illa si præces veritate nitantur, per ea quæ ponit Deci. in allegat.cons.33.quæ tamen videtur aliqualiter confundi ex his quæ suprà dicta sunt pro solutione decisionis Peregri.eandémque

Limita

11 LIMITA†, vt non procedat quando commissio, & rescriptum cuius vigore fit inhibitio secundum verba sunt quidem conditionaria, in rei tamen veritate, & apud legem quæ semper certa est de eo quòd est, dicta conditio erat iam tempore datæ ipsius rescripti adimpleta, per ea, quæ latius dicta sunt suprà in solutione dicti contrarij.

LIMITATIO XIIII.

SVMMARIVM.

1 *ACTVS iustus non tendens in præiudicium litis etiã post inhibitionem factus non dicitur attentatus.*

Quod tamen quomodo procedat hic declaratur. numero 2.

1 DECIMOQVARTO Limita†, vt non procedat in actu, qui licet fiat post inhibitionẽ, est tamen actus iustus, & non tendit in præiudicium litis, prout est inductio in possessionem in casu, quem ponit Aegid. decis. 529. si Titius. sed licet Aegid. ibi id verè dicat, & dicta etiam ratione moueatur, quia actus erat iustus, & non in præiudicium litis, nihilominus quia ista limitatio ita simpliciter, ac generaliter sumpta non solùm nimis lata, ac vaga videri potest, verùm etiam videtur contradicere his quæ posuimus suprà in prima ampliatione, de actibus aliàs licitis,
2 † Idcirco animaduertendum puto, quòd quãuis decis. sit vera in se, alia tamen particulari quoque ratione sit fundata, quod etiam innuit Aegid. ibi videlicet, vel quòd illa inductio sit facta per modum continuationis, ex quo præceptoria ibi nunquam possessionẽ amiserat, Vel quòd inhibitio, de qua ibi, fuerit facta in causa diuersa, cùm fundet etiam se in hoc, quod super dicta inductione non litigabatur. Vnde hoc dictum Aegid. commodius cadit sub quinta, vel nona limitatione suprà posita, vt ibidem annotauimus.

LIMITATIO XV.

SVMMARIVM.

1 *INHIBITIO non facit attentata, quãdo quis antea attentatorum priuilegio renunciasset.*

Etiam tacitè, vt num. 2. & num. 5.

3 *Exemplum si essemus in tacita renunciatione resultante ex obligatione in amplio ri forma cameræ.*

4 *Actus factus post inhibitionem non dicitur attentatus, quando fuisset factus de consensu partis.*

1 DECIMOQVINTO† nisi quis ante attentatis, & illorum priuilegio renunciasset, vel
2 expressè de quo non videtur dubium, † vel etiam tacitè, vt annotauimus suprà cap. quarto. de attent. lite pend. in 15. limit. princip. vbi per plura exempla declarauimus, quòd tacita etiam renunciatio excludit attentatorum reuocationem, vt
3 de renunciatione, † quæ resultat ex obligatione in forma cameræ diximus ibi. nume. quarto, limitando tamen, vt ibi nu. quinto, & alijs exemplis de quibus ibi. numer. 11. & seqq. in quibus etiam de attentatis post inhibitionem locuti sumus:
4 † Vel actus qui prætenditur post inhibitionem attentatus fuisset factus de partis consensu, quoniã & hoc casu cessaret attentatorum reuocatio, vt latè etiam diximus (etiam præsupposita in multis casibus inhibitione) in dicto cap. 4. de attent. lite pend. in 16. limit. princip. per totam, quæ breuitatis causa hic non repetuntur, dic vt ibi: Qui-
5 bus adde† quòd tũc etiam tacitè attentatis post inhibitionẽ contractis, diceretur renunciatum quando passus attentata comparuisset absque aliqua protestatione coram iudice, cuius processus post inhibitionem factus prætenditur attentatus, vt fuit dictum in vna Plouacen Abbatię coram Acchille. 7. Nouembris 1554. in qua cum post inhibitionem Rotalem ambæ partes comparuissent corã Auditore Camerę, & plures actus coram eo fecissent, ac etiam iura produxissent, & demum is, qui obtinuerat inhibitionem prætendens processum Auditoris Cameræ esse attentatum, in Rota daret de attentatis, Domini concluserunt pro non attentatis.

LIMITATIO XVI.

SVMMARIVM.

1 *INHIBITIO non impedit ea quæ sunt iuris, sed ea tantum quæ sunt facti, secundum aliquos.*

Licet de hoc videatur plurimum subsistendum, numero 2.

1 DECIMOSEXTO Limita†, vt non procedat in his, quæ sunt iuris: Inhibitio enim nõ impedit ea, quæ sunt iuris, sed ea tantum quæ sunt facti, id est prohibet solùm ea, quæ de facto fiunt, non autem quæ iuris sunt, & de iure fiunt, vt post Oldrad. in cons. 136. incip. quòd ex productis. col. fin. per l. fin. ff. quòd quisque iuris, & notata per Inno. in c. veniens. de præscript. tradit Staphil. de literis gratiæ, & Iustitiæ, in prima parte. fol. 105. quem secutus est cõpilator libelli cuius est inscriptio formularium terminorum, in cap. de inhibitione. fol. 14. in fi.
2 † de cuius limitationis veritate, valde subsistendum videtur, per ea omnia, quæ posuimus suprà in prima ampliatione, ex quo in quam pluribus casibus inhibitio reddit illicitum ea, quæ ante erant licita, & de iure permissa.

LIMITATIO XVII.

SVMMARIVM.

1 *LIMITATA inhibitio, & restricta ad certum casum non dicitur facere attentata extra illũ casum.*

1 DECIMOSEPTIMO Potest limitari†, vt nõ procedat regula nostra in inhibitione limitata, & restricta ad certum casum, quia actus gestus post inhibitionem extra illum casum non diceretur attentatus, Exemplum, si Papa aliquam causam ad se aduocauerit, & insuper inhibitionem fecerit non generalem, & vniuersalem, ne quid in causa innouetur, sed specialem nequid in huiusmodi causa signaretur, quoniam si post huiusmodi inhibitionem is, qui poterat propria authoritate possessionem capere, illam adeptus fuerit, talis adeptio possessionis, (quamuis post inhibitionem facta) non fuit iudicata attentata per dominos in vna spoletana spolij episcopatus coram D. meo Oradino sub die 24. Februarij, & idem sub die 9. Martij. 1556.

LIMITATIO XVIII.

SVMMARIVM.

1 *MATRIMONIVM secundum valet etiam si sit contractum post inhibitionem emanatam vigore commissionis causæ super validitate primi matrimonij.*

Mulier tamen est hoc casu sequestranda. num. 2.

1 DECIMOOCTAVO Limitari potest †, vt non procedat in actu secundi matrimonij contracti post inhibitionem vigore commissionis causæ super validitate primi matrimonij emanatam,

emanatam, quia tale matrimonium nõ censetur attentatum, vel inualidum, ex eo quia sit factum lite pendente, & post inhibitionem, vt dictum est suprà, cap. 4. de attentatis lite pendent. in 17. limitatione principali, & est de mente Crescent. decis. 185. incipien. sequestranda, in finalibus verbis. sub rubric. de sponsalibus, sequestrat. possess. & li-
2 te pendente, † cum declaratione tamen, quòd licet actus matrimonij ob inhibitionem non inualidetur, mulier tamen hoc casu est sequestranda, vt latius ibi per eum, post Gemini. in cons. 76. & Deci. in cons. 163.

LIMITATIO XIX.

SVMMARIVM.

1 *INHIBITIONE non obstante potest executio fieri, quando aduersario fuit præfixus terminus ad docendum per omne genus probationis de prętensis attentatis, & in termino nihil releuãs fuerit doctũ.*

2 *Renuntiare iuri suo censetur (ita, vt neque agendo neq; excipiendo audiatur) ille, qui terminum ad aliquid docendum sibi præfixum labi permittit.*

DECIMA NONA Limitatio esse potest,
1 † quando executio, vel similis actus fieret post lapsum termini aduersario petenti reuocationem vigore specialis commissionis præfixi ad docendum de prætensis attentatis per omne genus probationis, per quem solet per Signaturam succurri reo contra malitiam, attentata proponentium ad effectum vt plurimum differendi expeditionem causæ principalis, vt docet Cassad. decis. 4. in attentatis. numer. 5. de dilatio. & Vestr. in praxi Ro. cu. lib. octauo. capit. 4. numer. 21. & Moder. in annotat. ad Aegid. nume. 108. præfixo enim huiusmodi competenti, & peremptorio termino, & in eo nihil, quod releuet docto, potest ad executionẽ deueniri non obstante dicta inhibitione, vt dicunt præallegati, præsertim Moder. dicto num. 108. num. 154. vt est in recollect. Cott.
2 decis. 200. † Qui enim terminum sibi ad aliquid præfixum labi permittit, censetur renunciare, & non potest neque agendo, neque excipiendo audiri, vt loquens de præfixione ad docendum de nullitate, tradit Io. Cephal. in consi. 201. existimo. nume. 4. libr. secundo, & consi. 202. numer. 18. eo. libr. 2. quòd non solùm procederet quando essemus in præfixione termini ad docendum de attentatis, verùm etiam vniuersaliter in termino ad docendum de allegatis in commissione, puta restit. in integr. quia etiam si eius virgore sit inhibitum, & deinde sit prętixus terminus & nihil doctum, potest fieri executio, & inhibitio venit moderanda, vt annotauimus suprà, cap. 18. de attent. restit. in integr. pend. num. 98.

LIMITATIO XX.

SVMMARIVM.

1 *INHIBITIO emanata ab inferiore contra superiorem, non facit attentata.*

1 VIGESIMO † Limita, vt non procedat, quando inhibitio emanasset à Iudice inferiore contra superiorem, cum enim vt rectè inhibeatur, debeat inhibens esset maior eo cui inhibetur, vt annotauimus suprà in hoc eodem capitu. in præfat. quæstio. 2. & 3. in princ. si secus fiat, non causaret attentata, & ideo consuluit aliàs Alciat. quòd delegatus à principe: quia maior censetur quolibet ordinario, si procedat contra inhibitionem Auditoris Cameræ nõn dicitur attentare, vt per eum in cons. 48. in hac attentatorum causa. nume. 5. & seq. lib. 6.

LIMITATIO XXI.

SVMMARIVM.

1 *INHIBITIO non operatur effectum attentatorũ quando emanauit vigore commissionis obtentæ super beneficio literis non expeditis.*

1 VIGESIMOPRIMO Limita, † vt non procedat in inhibitione emanata vigore commissionis obtentæ literis non expeditis, quoniã illa non causat attentata, vt post Put. & Mandos. firmauimus infrà, in 3. parte capitu. 24. de reo, & except. sibi contra attent. compet. quæst. 11. in 1. ampliat. numer. 17. dic vt ibi.

LIMITATIO XXII.

SVMMARIVM.

1 *INHIBITIO obtenta ab asserto procuratore vigore commissionis in quo fundamento exponitur quòd procurator iuramẽtum perhorrescentiæ coram primo Iudice præstiterat, non facit attentata, nisi postquam dominus talẽ iuramentum ratificauerit, secũdum aliquos.*

Quorum tamen opi. non videtur admittenda. numero 2.

VIGESIMOSECVNDO Videtur secũdum
1 aliquos limitanda, † vt non procedat in inhibitione emanata vigore commissionis ab asserto procuratore obtenta, in qua pro fundamento exponitur, quòd idem assertus procurator iuramentum perhorrescentiæ coram primo Iudice præstiterat, quoniam si primus Iudex antequam Dominus ratificauerit tale iuramentum procedat, etiam post dictam inhibitionem non dicitur attentare, prout post decis. in recollect. Put. 26. iuramentum. sub rub. de iudic. firmat nouissimè Mandos. in tractatu de inhibit. quæstio. 33. in fin. licet plura ibi in contrarium eleganter antea de-
2 duxerit. † Quæ sicut me valdè dubitantem præsupposita inhibitione reddebant, ita postquam dictam Puteĩ decis. in fonte videre volui, inueni, quòd in libro meo nihil dicitur de inhibitione, & re vera, si præsupponeretur eo casu fuisse inhibitum per dictam decis. Put. videretur confundi tota materia ista attentatorum, præsertim stante stilo Dominorum: cum in multis etiam leuioribus casibus inhibitio afficiat, de quibus diximus suprà in ampliationibus per discursum, præsertim in 11. nec est præsupponenda inhibitio, qua si aliàs casus esset sine ratione dubitandi, quoniã imo maxima extabat, ex quo per iuramentum huiusmodi Iudex recusatur suspectus, & gesta post recusationem regulariter sunt nulla, vt diximus suprà, in hac 2. parte, cap. 6. de attent. post recusat. iudic. nume. 4.

LIMITATIO XXIII.

SVMMARIVM.

1 *IVDEX post inhibitionem regulariter non potest suam interlocutoriam reuocare.*

Nisi interlocutoria esset aliàs nulla, nume. 2. &

Nisi quando inhibitio non fuisset legitima. numer. 3.

VIGESIMOTERTIO Limita, vt non procedat, quando Iudex inhibitus vellet in cer-
1 tis casibus suam interlocutoriã reuocare, † quãuis enim regulariter post inhibitionem interlocutoriam suam reuocare non valeat, vt admonuimus suprà, capitu. 12. de attenta. appellatio. penden. in 1. limitat. princip. numer. 21. in duobus tamen casi

tamen casibus etiam facta inhibitione, & illa non obstante potest huiusmodi reuocationem facere,
2 re, † videlicet quando interlocutoria esset aliàs
3 nulla, † Item & quando inhibitio non fuisset legitima, vt post Maranth. in specul. in tertia parte sextæ partis princip. q. 2. numer. 196. & Capit. in decis. 1. incip. in causa. numer. 30. declarauimus in dicta prima limit. princip. nume. 22.

LIMITATIO XXIIII.

SVMMARIVM.

1 *INHIBITIO non facit attentata, quoad ea, quæ fuissent contra eam per hæredem, aut successorem etiam in beneficio, ignoranter gesta.*

2 *Inhibitionis effectus egreditur personas.*

3 *Vitium litigiosi non solùm contrahitur per litis pendentiam, verùm etiam, & multo magis per inhibitionem subsecutam.*

Et dicitur vitium personale secundum aliquos. num. 4.

Contrarium tamen videtur verius, quòd immo sit vitiũ reale, infrà nume 8.

5 *Inhibitio tantum decreta, nondum executa non afficit.*

6 *Inhibitio afficit omnes qui quoquo modo possunt liti præiudicare.*

7 *Pater & filius censentur eadem persona.*

Etiam vbi esset electa industria personæ, secundum aliquos.

9 *Dignitas potius, quàm persona videtur considerari, quando inhibitio fit Episcopo.*

10 *Rescriptum directum alicui sub nomine dignitatis etiã successor exequitur.*

11 *Inhibitio decreta contra Episcopum, & executa contra Vicarium per Capitulum sede vacante deputatum, non afficit modernum Episcopum successorem.*

12 *Capitulum sede vacante non solùm non succedit, sed etiam prohibetur se intromittere in litigiis.*

13 *Causam habens ab attentante conuenitur remedio attẽtatorum etiam si sit merè tertius.*

14 *Remedium attentatorum datur etiam contra hæredem attentantis.*

15 *Hæres illius qui passus est attentata potest ad illorum reuocationem agere.*

16 *Ius petendi reuocationem attentatorum est cessibile.*

17 *Cessibile quicquid est, est etiã ad hæredes trãsmissibile.*

18 *Successor in beneficio conuenitur ex eisdem actis, sicut poterat ipse principalis defunctus.*

19 *Hæres & successor non habentes notitiam inhibitionis alias cõtra defunctum executæ si illi ignoranter contrauenіant, non attentant.*

20 *Inhibitio facta parti afficit quandoque etiam iudicem non inhibitum.*

21 *Inhibitio dicitur implicitum in se habere decretum irritans.*

22 *Decretum irritans regulariter ligat etiam ignorantes. Præterquam respectu pœnæ, vt nume. 23.*

24 *Attentata præsupponunt dolum in attentante.*

25 *Causa qualibet etiam bestialis excusat à dolo.*

26 *Opinio illa in dubio est amplectenda, quæ distinguendo conciliat contrarias opiniones.*

1 VIGESIMOQVARTO Limita, † vt nõ procedat in his, quæ per hæredem, aut successorem, etiam in beneficio fuissent ignoranter gesta contra Inhibitionem aliàs contra defunctum executam: quia præsupposita ignorantia talia non venirent tanquam attentata reuocanda, secundum veriorem opi. quam firmauimus infrà, numero decimoseptimo. & numero 22. Verùm quia articulus iste, & frequens, & vtilis esse potest, & nonnulla contrarium suadere posse videtur, vt eo magis illius veritas appareat, quo melius quę circa illum occurrunt fuerint explicata, non ab re erit omnes, quæ circa hoc considerari possunt opiniones, hoc loco in medium afferre: Quæritur ergo an inhibitio executa contra aliquem afficiat eius hæredem, & successorem, etiã in dignitate, & beneficio, ita vt incurrat pœnas à iure contra attentantes introductas, in quo triplex potest esse opi.

Prima negatiua, quòd hæredem, & successorem minimè afficiat: quæ ex infrascriptis suadetur,

2 Primò, † quia effectus inhibitionis non egreditur personas, & propterea in simili videmus, quòd inhibitio facta principali, vel ad eius instãtiam non iuuat neque nocet fideiussori, vt remissiuè diximus suprà in hoc eodem capitu. in præfat. quæstio. 5. numero 185. & seq. ergo non debet egredi personam inhibiti, & ad eius hæredem extendi.

3 Secundò, † vitium litigiosi non solùm contrahitur per litis pendentiam, verùm etiam, & multo magis per inhibitionem subsecutam, cùm multa permittantur fieri lite simpliciter pendẽte, quæ facta demum inhibitione amplius non licent, vt latè deduximus suprà, in hoc capi.
4 in 1. Ampliat. princip. † Sed tale vitium litigiosi videtur esse personale, ad not. per docto. in l. 2. C. de edend. & in l. litigator. C. de fruct. & lit. expens. & tetigimus remissiuè suprà in 2. parte capi. 4. de attent. lite pend. in 3. illatione Regulæ ibi positæ. nu. 505. Merito, &c.

Tertiò quia inhibitio ad hoc, vt afficiat non
5 sufficit, quòd sit tantum decreta, † sed requiritur, quòd etiam sit executa, vt declarauimus in hoc eodem capit. in 2. declarat. princip. numer. 1. Sed contra hæredem, aut successorem nulla præsupponitur inhibitionis executio, merito

SECVNDA potest esse opi. affirmatiua, quòd immo huiusmodi Inhibitio etiam successorem afficiat, non solùm si essemus in filio hærede, verùm etiam in alio successore, etiam si esset successor in beneficio ex infrascriptis,

6 Primò, quia † inhibitio afficit omnes, qui quoquo modo possunt liti præiudicare. Rot. decis. 2. aliàs 58. nota quòd vbi. vt lit. pend. in antiq. & admonuimus suprà in hoc eodem capit. in prefatio. quæstio. 3. numer. 72. & quæstio. 5. numer. 183. nulli autem videtur dubium quin hæres, & successor possint, si faciant aliquid super re de qua agitur, liti præiudicare, ergo & illos Inhibitio afficere debet.

Secundò, (& hoc quando essemus in filio suc-
7 cessore, & in hæredibus) quia † pater, & filius censentur eadem persona. ad l. fi. C. de instit. & subst.
8 † etiam vbi essemus in casu in quo esset electa industria personæ, secundum aliquos: quos refert licet omnino non sequatur Fely. in capitu. quoniam Abbas. nume. 5. de offi. deleg. quinimmo, quod magis est, id procedit etiam in propria materia nostra attentatorum, vt diximus suprà in 1. parte, capitu. 3. de attenta. à tertio. numer. quadragesimosexto. Sicut etiam hæres, & defunctus censentur eadem persona. §. 1. in authenti. de Iureiur. à morient. præst. cum simi. ergo sicut Inhibitio de

inhibitio defunctum afficiebat, ita & hæredem debet afficere.

9 Tertiò, quia † quando inhibitio fit, verbi gratia, Episcopo Perusin. videtur potius consi-
10 derari dignitas quàm persona, † sicut aliàs dicimus de rescripto directo alicui, sub nomine dignitatis, quòd successor exequitur, etiam si in eo fuisset expressum nomen proprium Episcopi, vt notatur in capitulo, quoniam Abbas, & ibi omnes, de offic. deleg. Rot. decision. 17. aliàs 434. fuit dubitatum. de offic. deleg. in no. & consequenter inhibitio videtur potius facta dignitati, quàm personæ, ergo quamuis mutetur persona, quia tamen ea dignitas non moritur. c. si gratiosè, de rescript. in 6. sed remanet pœnes successorem, ergo ratione huiusmodi dignitatis etiam suc cessor videtur affectus. Et præmissa intellige vera, & procedere, quando inhibitio verè fuisset executa contra Episcopum prædefunctum:
11 Secus † esset si sede Episcopali vacante inhibitio fuisset executa contra Officialem seu Vicarium per Capitulum sede vacante deputatum, quia huiusmodi inhibitio Episcopum successorem non afficit, vt obtinui aliàs in vna Abarainen. portionum inter Iulianum Iranzo, & Iacobum Martinez coram R. P. D. & fratre meo Cantutio. decimaseptima Decembris. 1574. in qua fuit decisum, quod inhibitio executa contra talem Officialem non afficiebat modernum Episcopum, qui lite pendente, & appellatione interposita portionem Iuliano contulerat, & ille illius vigore possessionem cæperat, quæ omnia Iacobus licet prætenderet tanquam attēta post inhibitionem reuocanda fore, Domini tamē resoluerunt
12 nulla extare attentata, ex eo, maximè, † quia Capitulum sede vacante non solùm non succedit, sed prohibetur se intromittere in litigiis. Fely. in c. his quæ. num. 2. de maiorita. & obed. Vital lin. in clem. fin. num. 37. de procur. cum aliis tunc latiùs adductis.

Quartò, quia sicut contra habentem causam ab attentante datur remedium attentatorum
13 † etiam si sit merè tertius, vt fusè diximus suprà in 1. parte, capi. 3. de attent. à tertio. numer. 16. ita cùm prædictus hæres, & successor habeant causam ab eo, qui fuit inhibitus debent hoc remedio attentatorum teneri, si aliquid contra inhibitionem fecerit.

14 Quintò, quia remedium, † attentatorum datur contra hæredem attentantis secundum Mil. in verb. attentata lite pendente. fol. 29. & consequenter hæres hoc casu ex solo facto defuncti attentantis tenetur, ergo multo magis dari debet contra hæredem, quando facto suo attentat, inhibitioni contraueniendo, ne delictum suum remaneat impunitum.

15 Sextò, non est dubium, † quòd hæres illius, qui passus est attentata poterit ad illorum reuo
16 cationem agere, † quia cum Ius petendi hanc reuocationem sit cessibile, iuxta ea, quæ diximus infrà in 3. parte, capitu. 22. de actore, & quis poss. attentat. reuoc. pet. nume. 13. & seqq. ergo, etiam
17 ad hæredem transmittitur: † cùm quicquid est cessibile, sit etiam transmissibile ad hæredem, licet non conuertatur, vt declarat Tiraq. de retract. §. 26. gloss. 1. nume. 45. Sicut ergo hæres agit ad reuocationem si quid cōtra inhibitionem ad instantiam defuncti emanatam fuerit attentatum, ita debet posse contra eum agi si quid ipse aduersus inhibitionem contra defunctum executam attentauerit, vt contrariorum sit eadem disciplina.

18 Septimò, quia † successor, etiam in beneficio conuenitur ex eisdem actis, & causa in eodem statu permanente sicut poterat conueniri principalis ipse defunctus. Rot. decisi. 1. aliàs 3. nota quòd successor, vt lit. pend. in anti. sed inter alia acta causæ est, etiam inhibitio, de qua agitur, ergo si illi contraueniat debet occasione dictæ inhibitionis posse conueniri.

Tertia demum potest esse opin. vt distingua-
19 mus, quòd † Aut hæres, & successor non habent notitiā huiusmodi inhibitionis, & tūc procedat prima. opin. Aut in eis præsupponitur talis notitia, & tunc procedat secunda, vt si quid fecerint contra inhibitionem quam sciebant extare, dicantur attentasse. argum. eorum quæ per multa exempla deduximus, quòd lis ignorata non facit attentata, vt suprà in secunda parte, capitul quarto. de attentatio, lit. pendēt. in 27. limitatio. princ. & similiter, quòd aduocatio causæ, cuius non haberetur notitia, non facit regulariter attentata, vt suprà, in secunda parte, capitul. 10. de attentat. post aduocatio. caus. num. 21. & sequen. & quæ de appellatione ignorata diximus similiter suprà in secunda parte, capit. 12. de attentat. appellat. pend. in 15. ampliat. princip. numer. 20. & sequen.

Quid dicendum? Si altera ex prædictis primis opini. absolutè tenenda esset, sanè secundæ tanquam veriori videtur adhærendum, cùm ea quæ pro prima opini. sunt adducta in rei veritate parum vrgeant: Non enim obstat Primum: quia cùm pater, & filius, & similiter hæres, & defunctus reputentur eadem persona, potest probabiliter dici, quòd hoc casu inhibitio, & illius effectus non egreditur personas: præsertim cum illa personalitas attendatur etiam in propria materia nostra attentatorum, vt dictum est suprà, numero octauo. Secundum quoque argum. parum obstat, quoniam non est hoc omnino expeditum, quòd vitium litigiosi sit personale: immo docto. in d. l. 2. C. de edend. & in l. litigator. C. de fructibus, & lit. expens. videntur potius inclinare, quòd sit vitium reale, vt ibi latiùs per eos: Quod vltra eos satis ex eo depræhendi videtur, quòd hoc remedium attentatorum datur contra succedentem in re attentata, etiam si non habeat causam ab attentante, vt diximus suprà, in 1. parte, cap. 3. de attent. à tertio, num. 24. vbi post alios, & hanc rationem attulimus, quòd hoc sit vitium reale. Tertium verò non multum stringit, Tum quia ratione personalitatis, de qua suprà, si inhibitio sit executa contra patrem, vel defunctum potest dici etiam executa contra filium, at
20 que hæredem. Tum quia, † quandoque inhibitio contra vnum executa afficit alterum, exemplum in inhibitione executa cōtra part m, quæ afficit, etiam iudicem, etiam si ille non sit inhibitus, vt diximus suprà in hoc eodem cap. in 19. ampliatio. princ. Quinimmo, si quis tenendo hanc secundam opin. vellet, etiam his, quæ in 3. opin. sunt adducta respondere, posset satis probabiliter dicere, quòd consideratio ignorantiæ hoc ca

21 su vix admitti potest: attento, quòd cùm † Inhibitio dicatur in se habere implicitum decretum irritans, vt per Cassad.deci.2.incip.decisio.num. 6.de restit.spoliat.potest dici quòd etiã ignoran
22 tes afficiat.† Sicut decretum, etiam ignorantes regulariter afficit.ca.1.de concess.præbend.cum aliis congestis per Ant.Gabr.commun.conclus. lib.6.de clausul.conclus.3.in princ.

Verùm, quia ista responsio non videtur om-
23 nino tuta, considerando, † quòd nec etiam decretum irritans ligat ignorantes respectu pœnæ, vt eleganter declarat idem Gabr.vbi suprà, nu.8.& præsupposito, quòd si hæres contraueniendo inhibitioni attẽtaret varias incurreret pœnas, quas abundè complexi sumus infrà, in 3.parte, c.31.de pœnis attent. Propterea veritati inhærendo concludendum videtur, quòd vti verior sit sequenda opin.suprà tertio loco posita.num.17. Præser-
24 tim, † quia in attentante præsupponitur dolus. Rot.deci.5.aliàs 25.ex quibus, de resti.spol.in no.
25 qui in ignorante non datur, † cum quælibet causa, etiam bestialis excuset à dolo.le.igitur.§.1.ff. de lib.caus.& ponit latè Ant.Gab.commu.conclus.lib.7.conclus.8.per tot. Et tanto magis, quia
26 † conclusio, quæ opiniones conciliat in dubio est tenenda, vt post Saly.in l.filio.ff.famil.hercis. tradit Grat.in cons.30.visis.num.33.lib.1.& cons. 34.visis.num.8.lib.2.& cons.145.duo diuersa.nu. 7.lib.2.& sequitur Io.Cephal.in cons.16.visis.nu. 35.lib.1.& etiam Soci.sen.cons.66.num.38.vers.& hæc opin, lib.1.& Soci.Iun.in cons.39.num.68.& in cons.121.in fi.lib.2. Ex qua distinctione potest alia quoque, & vniuersalis limitatio colligi, & hæc erit

LIMITATIO XXV.

SVMMARIVM.

1 *Inhibitio ignorata non facit attentata.*
2 *Ignorantia præsupposita non est quid imputari possit si illi contraueniatur.*
3 *Inhibitio non ligat ignorantes remissiuè.*

VIGESIMAQVINTA Limitatio, vt nõ pro-
1 cedat, † quando actus factus post inhibitionem fuisset factus ab eo, qui huiusmodi inhibitionem ignorabat, & sic inhibitione ignorata,
2 † cum præsupposita ignorantia non sit quid ipsi agenti sit imputandum, ad no.in l.si duobus.de appel. Quæ limit.ex his omnibus comprobari potest, Quæ posuimus suprà capi.4.de attent.lit. pend.in 27.limit.principali, quæ breuitatis causa hic non repetuntur. Præsertim quia inter litis pẽdentiam, & inhibitionem hoc casu non videatur dare considerabilis diuersitatis ratio, cum respe
3 ctu pœnæ, nec † etiam inhibitio liget ignorãtes, vt proximè dictum est in fin.precedentis limitationis.

LIMITATIO XXVI.

SVMMARIVM.

1 *PROCESSVS factus per Auditorem Cameræ vigore obligationis Cameralis etiam post inhibitionem Rotalem emanatam vigore commissionis non facientis mentionem de huiusmodi obligatione non dicitur attentatus.*
Nisi dubium esset an in casu, de quo ageretur, haberet locum obligatio prædicta, vt infrà, num.7. Item
Nisi huiusmodi obligatio fuisset adiecta compromisso pro obseruatione laudi inde ferendi, vt nume.8. Item
Nisi inhibitio esset geminata, vt num.9.
2 *Auditor Cameræ vigore suarum facultatum potest à quibuscunque iudicibus causas ad se aduocare, quãdo in commissione non fuit facta mentio obligationis in forma Cameræ.*
3 *Actus factus ab habente causam à principe censetur autoritate principis factus.*
4 *Factum principis censetur factum hominis, & partis.*
5 *Spoliatus à Principe sicut non restituitur aduersus ipsum principem, ita nec contra habentem causam ab eo.*
6 *Delegatus ipsum delegantem repræsentat.*
10 *Geminata inhibitio censetur habere vim motus proprij, & clausulæ ex certa scientia atque etiam clausulæ non obstante, &c.*

VIGESIMOSEXTO Limita, vt regula suprà
1 posita non procedat, † quando essemus in executione, & processu facto per Auditorem Cameræ vigore obligationis in forma Cameræ post inhibitionem etiam Rotalem emanatam vigore commissionis non facientis mentionem de huiusmodi obligatione camerali, Cùm enim
2 † Auditor Cameræ vigore suarum facultatum eidem per diuersos Roma. Pontifices concessarum sit vniuersalis executor dictarum obligationum cameralium, & possit quascumque causas etiam vigore commissionis de obligatione Camerali mentionem non facientis à quibuscunque iudicibus ad se aduocare, & ad vlteriorem obligationis prædictæ executionem procedere, vt legitur in suis facultatibus, quæ sunt etiã cum decreto irritante, & cum inhibitione respectu aliorum iudicum, ne eundem super præmissis molestare, aut perturbare præsumant, non videtur, quòd secundum istos terminos possint considerari attentata, Sicut enim si Princeps ipse auocasset causam coram alio pendentem, & in ea processisset non diceretur attentare, cum sit supra ius. Aegid.decis.749.in fin. & diximus suprà in 2.parte, c.4.de attent.lit.pend.in 12.limit.princip. ita nec habens causam ab eo, cum facultate
3 prædicta, tum quia † cẽsetur authoritate Regia, & principis id facere. Afflict.decisi.302.aliud du-
4 bium.nu.2.tum quia † factum principis censetur factum hominis, & partis.argu.l. cæsar. ff.de publica, & quæ ponit Crauet.consili.5.tria sunt.in
5 princi.lib.4.tum etiam quia, † & aliàs Spoliatus à Principe nõ restituitur etiam contra habentẽ causam ab eo, secundum Deci.in cons.191.in causa.sub nume.9.colum. penulti.versic.quinto hoc
6 comprobatur. † Et delegatus ipsum delegantem repræsentet.leg.1.ff.de offic.eius, cui mand.est iuris.capitul.1.de offic.deleg. cum simil. Verùm quia hæc conclusio, & præsens limitatio tota pendet à facultatibus eiusdem Auditoris, & illas per Pontifices augeri, diminui, & alterari etiam nostris temporibus quandoque vidimus, si casus contingeret ad formam, & continẽtiam dictarum facultatum esset recurrendum.c.porrò.de priuileg. Si verò præsupponeremus facultates non fore alteratas, sed extare, prout suprà

retu

retulimus, adhuc præsens limitatio non esset indistinctè tenenda, sed nonnullis modis declaranda,
7 & Primo, vt procedat, † quando clarum esset, quòd in casu de quo ageretur haberet locum obligatio prædicta, secus si esset dubium, & ideo in vna Hispalen. pensionis, & attentatorum coram Serafino. 24. Maij 1568. in qua quærebatur, an obligatio Cameralis de soluendo certã pensionem impositam super canonicatu qui deinde mediantibus nonnullis cessionibus iuerat per plures manus, esset extincta, & causa commissa erat super inualiditate dictarum cessionum in Rota, non facta mentione de dicta obligatione, & dictæ commissionis vigore fuerat Auditori Cameræ inhibitum, & deinde toto facto narrato iterum commissa causa in Rota, cùm iterum fuisset inhibitum, & post inhibitionem Auditor Cameræ vigore suarum facultatum processisset, Licet ad excusanda attentata allegaretur, quòd potuerat absque metu attentatorum procedere per supradicta, Domini tamen tenuerunt pro attentatis, ea ratione moti, quia facultates fundatæ in obligatione camerali non videbantur habere locum in casu illo, in quo talis obligatio videbatur cessare, vnde stante dubio nihil erat per Auditorem innouandum post inhibitionem Rotalem.
8 Secundò † declara, vt vigore harum facultatum etiam in alio casu non sit deueniendum post inhibitionem ad executionem, quando scilicet huiusmodi obligatio fuisset adiecta cõpromisso pro obseruatione laudi inde ferendi, si enim aduersus laudum fuisset petita reductio ad arbitrium boni viri, pendente iudicio reductionis non potest ad executionem dictæ obligationis procedi, vt diximus suprà in 2. parte, capi. 16. de attent. reductio. ad arbit. bon. vir. pend. num. 13. Quibus adde, quòd idem fuit tandem tẽtum in vna Romana reductionis laudi, & attentatorum coram D. meo Oradino 13. Februarij. 1568. in qua cum dubitaretur an immissio in possessionem facta per Auditorem Cameræ vigore obligationis Cameralis adiectæ compromisso, postquam causa reductionis fuerat commissa in Rota, & illius vigore inhibitum, esset subiecta vitio attentatorum, Domini inclinauerunt pro attentatis, declarando tamen, quòd possessio sequestraretur, & interim videretur, de iustitia laudi, & quòd idem fuerat, etiã antea tẽtum in alia Auinionẽ. laudi coram Fantutio 7. Octobris. 1555. in qua fuit ad litteram dictum, quòd si pendebat restitutio aduersus laudũ non licuit facere executionem, & adsunt attentata, aliàs secus. Tertiò potest addi, vt procedat, quando vna tantum ad
9 esset commissio, & inhibitio, † Secus si adessent plures, & geminatæ, nam facultates Auditoris Cameræ, quæ loquuntur, de commissione, non essent intelligendæ in casu in quo non vna tantũ, sed plures adessent commissiones, & ratio differentiæ illa assignatur, quia licet vna commissio, in qua non sit facta mentio dictæ obligationis, quasi sit subreptitia, possit vigore dictarum facultatum auocari, attamen quando essent geminatæ cessat consideratio subreptitionis, quia tũc
10 † talis geminata commissio censetur habere vim motus proprij, & clausulæ ex certa sciẽtia, & clausulæ non obstante, secundum Fel. in c. si quando. colum. fin. versi. geminatio rescripti. de rescript. quo fundamento inter cætera vtebantur aduocati in dicta Hispalen. pensionis, ad excludendas facultates Auditoris Cameræ, & ad deducendũ attentata, pro quibus, vt dictum est, Domini tenuerunt: Quibus adde, quæ de vi huiusmodi geminatæ inhibitionis diximus suprà hoc eodem c. in 12. limit. princ. num. 14. post Deci. consi. 33. viso puncto. post princ.

LIMITATIO XXVII.

SVMMARIVM.

1 *ACTVS necessarius si fiat post inhibitionem non dicitur attentatus.*
Etiam si simus in inhibitione introducta à iure, vt numer. 2.
3 *Alienationis prohibitio per testatorem facta non refertur, nec includit casum necessarium.*
4 *Possessio tradita per Capitulum, postquam ei fuerat inhibitum, subrogato litteras apostolicas præsentanti, quibus parere erat capitulo necessarium, non dicitur attentata.*
Contrarium assignatur, & soluitur, vt num. 5.

1 VIGESIMOSEPTIMO limita, † nisi actus factus contra inhibitionẽ esset necessarius, quia tunc veniret excusandus à vitio attentato-
2 rum, quoniam per inhibitionem, † etiam à iure introductam (puta in casu c. si hi contra quos, vt lit. pend. in 6.) non censetur prohibita superueniens causa necessaria, vt arguebat aliàs Aegid. Bellamer. in consi. 35. incip. vtrum lite pendente. col. 1. versic. sed nunquid collatio, exemplo eius,
3 quod aliàs dicitur, quòd † prohibitio alienationis facta per testatorem non includit, nec refertur, ad casum necessarium, ad not. in l. filiusfamiliàs. §. diui. ff. de l. 2. cùm necessitatis causa multa indulgeantur, quæ aliàs non concederentur, de quibus latè per Tiraq. de vtroque retr. §. 26. glo. prima. nu. 18. Et propterea aliàs in vna Gerundẽ. Canonicatus coram Grat. 26. Maij. 1564. in qua cum prouisus per obitũ, de canonicatu petiisset à capitulo se immitti in illius possessionem, & à denegata per capitulum possessione appellasset, & commissa appellationis causa, eius vigore obtinuisset capitulo inhiberi, & post inhibitionem subrogatus gratiosè à Papa etiam quoad possessionem defuncti (qui antea in eius fauorem resignauerat) litteras apostolicas desuper expeditas capitulo præsentasset, & capitulum ob reuerentiam litterarum, quibus contradicere non pote
4 rat, & parere cogebatur, eidem subrogato † possessionem tradidisset, & dubitaretur, an talis possessio esset attentata, Domini tenuerunt pro nõ attentatis, quia subrogatio gratiosa excludit attentata, & consequenter inhibitio, eo casu non est operata effectum attentatorum. Et licet Domini ibi nihil expresserint, de hac ratione, quòd ibi traditio possessionis fuerit necessaria, vt pareret litteris apostolicis, quia tamen informantes pro negatiua hoc potissimum fundamẽto mouebantur Dominos quoque illud considerasse, & admisisse credendum est. Quæ limitatio sicut ex his omnibus comprobari potest quæ latiùs posuimus suprà in hac secunda parte, c. 4. de attentat. lit. pend. in 8. limitatio. ibi posita, quòd reg-

lariter actus necessarius lite pendente factus, nõ subiicitur vitio attentatorum, ita id quod proximè dictum est, quòd possessio capta per subrogatum post inhibitionem non sit attentata, † dubitabile reddi posse videtur, ex his quæ diximus suprà dicto cap. quarto. de attent. lit. pend. in præfatione num. 373. Nisi soluẽdo consideres, quòd ibi inhibitio fuit executa contra ipsum subrogatum, vnde non mirum si ille capiendo possessionem attentauit, hic verò subrogatus nõ præsupponitur inhibitus, sed capitulum, quòd quia ex causa necessaria possessionem tradidit, venit ab attentatis excusandum, quæ causa necessaria in causa Toletana de qua ibi non præsupponitur.

5

LIMITATIO XXVIII.

SVMMARIVM.

1 *INHIBITIO ratione personæ inhibitæ minus legitimè executa non facit attentata.*

2 *Tutor, vel illius actor inhibitus postquam erat finita tutela pubertate, si contraueniat non dicitur attentare.*

3 *Procurator reuocatus si post reuocationem illi inhibibeatur & ipse contraueniat inhibitioni non censetur attentare.*

Dummodo fuerit habita notitia huiusmodi reuocationis, vt num. 4. remissiuè.

5 *Vicarius, seu officialis Episcopi deputatus per Capitulum sede Episcopali vacante, si interim fuerit inhibitus, talis inhibitio non afficit successorem & modernum Episcopum vt si ille contraueniat inhibitioni dicatur attentasse.*

6 *Inhibitio executa contra Syndicum alicuius vniuersitatis non facit attentata, de quo tamen subsistendum videtur, vt nu. seq. secus in procuratore generali alicuius priuati num. 7.*

8 *Citatio executa contra procuratorem generalem alicuius priuati facit litem etiam ad effectum attentatorum.*

VIGESIMOOCTAVO limitari potest, vt nõ
1 procedat, † quando inhibitio ratione personæ inhibitæ fuisset minus legitimè executa, sicut enim citatio, quando est nulla non inducit litis pendentiam ad effectum attentatorum, vt diximus suprà in secunda parte, cap. quarto. de attẽta. lit. pend. in præfatio. num. 82. ita dicendum videtur, si inhibitio sit malè executa, & nulla, quod
2 potest multipliciter exemplificari. Primò, † in tutore, vel illius actore finita tutela, contra quem si inhibitio exequeretur non diceretur facere attentata, sicut nec induceret litis pendentiam citatio, de eodem facta, vt post Dec. in consi. 460. viso. num. 21. diximus in dicta præfatio. nu. 83. Se-
3 cundò, † in procuratore reuocato, quia sicut aliàs omnia alia gesta cum procuratore reuocato non valent, glo. in c. quãuis. de procur. in 6. & latiùs per Vant. in tractatu de nullitat. in titu. de nullit. ex defect. mand. num. 162. ita nec inhibitio contra eum executa debet posse domino præiudicare ad effectum, vt dominus contrauenien-
4 do incidat in pœnas attentatorum, † & hoc præsupposita in inhibente notitia reuocationis, aliàs si reuocatio in casibus, in quibus est intimanda (de quibus per Vant. vbi suprà, num. 159.) non
5 esset intimata, aliter dicendum esset. † Tertiò in officiali, seu vicario per capitulum sede Episcopali vacante deputatum, contra quem si fuerit executa inhibitio non afficeret ad effectum attentatorum modernum Episcopum, ita vt gesta per eundem Episcopum post, & contra dictam inhibitionem sint tanquam attentata reuocanda, vt fuit nouissimè vltimo loco resolutum in vna Albarazinen. portionis coram. R. P. D. ac fratre meo Cantutio. 15. decembris 1574. Quar-
6 tò, † in Syndico generali alicuius vniuersitatis, qui si fuerit inhibitus, & deinde vniuersitas puta exequendo aliquam sententiam inhibitioni contraueniat, executio non dicitur attentata, vt fuit dictum in vna Rauennaten. attentatorum corã
7 Caputaquen. 25. Ianuarij. 1553. † Quod vltimum exemplum videtur posse reddi dubitabile ex eo, quod aliàs fuit dictum in vna Matthelicana iurisdictionis coram Paleotto. 6. Nouembris. 1564.
8 quòd † citatio executa contra procuratorem citandi inducit litis pendentiam ad effectum attẽtatorum, vt adnotauimus etiam suprà in dicto c. 4. de attent. lit. pendent. in præfatio. numero 80. Nisi dicas, quòd in dicta Matthelicana eramus in procuratore generali alicuius priuati, in Rauennaten. verò in Syndico generali vniuersitatis, qui videtur habere debilius ius, quàm procurator priuati, qui regulariter suo procuratori ampliores potest dare facultates, puta vendendi, transigendi, donandi, & huiusmodi, quæ regulariter Syndico non censentur concessa, nec permissa: Vel melius quòd (vt præsupponebatur ibi in facto, communitas Rauennaten. ad illam causam in qua fuit facta inhibitio, habebat in curia procuratorem, & Syndicum specialem, & ideo aduersarius faciens inhiberi Syndico generali derelicto procuratore speciali (qui erat sibi commodus in curia) videtur calumniosè egisse, & propterea inhibitio eo casu non fecit attentata, vt adnotauimus etiam suprà hoc eodem capi. in 7. limit. princip.

LIMITATIO XXIX.

SVMMARIVM.

1 *INHIBITIO executa nisi sit in actis reproducta non facit attentata secundum aliquos.*

Licet contrarium videatur verius, vt num. 4.

2 *Citatio non inducit litis pendentiam quando eum pœnitet, qui illam obtinuit.*

3 *In dubio capienda est interpretatio pro non attentatis.*

5 *Actori licere non debet, quod reo non licet.*

6 *Aequalitas in iudiciis seruanda est.*

7 *Moderata censetur inhibitio quoad instantem pro moderatione etiam si actualiter non fuerit moderata.*

VIGESIMONONO, ex his quæ quandoque in facto ad excusanda attentata allegari animaduerti, limitari potest, vt non procedat,
1 † quando inhibitio licet decreta, & executa, non tamen fuisset apud acta reproducta, & ideo dicebatur, quòd si is qui inhibitionem obtinuit, & contra aduersarium exequi curauit, aliquid ipse postea attentauerit, si inhibitionem executam nõn reproducat, non potest contra eum dari de attentatis. Quod ex eo, deducere

ducere conabantur, quia inhibitio ad hoc, vt afficiat ad effectum attentatorum debet esse executa contra eum, qui prætenditur attentasse, vt declarauimus infrà, hoc eodem capitu. in prima declaratione princip. sed hic contra eum, qui prætenditur attentasse non potest dici executa merito: Item ex eo, quod in simili dicitur de ci-
2 tatione: † quòd si eum qui obtinuit citationem, eam obtinuisse pœniteat, talis citatio non inducit litis pendentiam, & censetur illi renuntiasse, vt admonuimus suprà in hac 2. parte, capit. 4. de attent. lit. pendent. in præfatio. num. 43. ita etiam quando eum qui obtinuit inhibitionem, & illius executionem, pœnitet, & non vult illam reproducere dicendum est, quòd stante pœnitétia inhibitio non faciat attentata. Quamuis autem per præmissa iudex ille de partibus videretur in
3 hanc partem inclinare, præsertim, † quia in dubio videtur capienda interpretatio pro non attentatis, vt diximus suprà in 1. parte in præfatio. numero 103. Ego tamen si partes iudicis substinuissem in contrariam iuissem sententiam, quòd
4 immo † inhibitio ad instantiam alicuius obtenta, & executa faciat attétata, etiam si illam obtinens apud acta eam non reproduxerit, ita vt si quid ille interim innouauerit, tanquam attenta-
5 tum reuocandum veniat, † tum quia non debet actori licere, quod reo non licet. l. non debet. ff.
6 de regu. iur. † tum quia æqualitas in iudiciis seruanda est. capitu. 2. de mut. pet. l. vbi falsi. C. ad l. Cornel. de fals. capitu. in iudicio. de regu. iur. in 6. Vnde sicut si reus contra quem est executa inhibitio contraueniat dicitur attentare, vt clarum est, & dicemus proximè in prima declaratione, ita pariter dicendum est actorem aliquid noui contra reum hoc casu facientem, attentare, Immo multo magis, sicut enim videmus, quòd citatio quoad actorem facit attentata duntaxat decreta, licet nõdum executa, vt firmauimus suprà in hac 2. parte, c. 4. de attent. lit. pend. in præfatio. nu. 36. ita, & multo magis debet hoc casu facere attentata inhibitio ad instantiam actoris non solùm decreta, verùm etiam executa, licet non reproducta, cum ipse iam sit certus, de decreto ipsius iudicis inhibétis qui nolebat aliquid in causa innouari. Ex qua ratione tollitur id, quod primo loco pro prima opinione adducebatur, quia actor de inhibitione certus est absque eo, quòd contra eum illa sit executa, & propterea debuit
7 ab innouando abstinere: Præsertim, † quia sicut quando instaretur pro moderatione inhibitionis, inhibitio quoad instantem habetur pro moderata, vt diximus suprà hoc eodem c. in 2. limit. princ. nu. 7. ita etiam quoad eum, qui instat pro inhibitione debet haberi inhibitio pro profecta, vt cõtrariorum sit eadem disciplina, adeo quòd potest dici, quòd ipsa nõ productio inhibitionis solùm reddat difficiliorem probationem executionis ipsius inhibitionis, & consequenter attentatorum, non autem operatur quin inhibitio fecerit attentata per supradicta.

DECLARATIO I.

SVMMARIVM.

1 *INHIBITIO duntaxat decreta nisi fuerit etiam actualiter executa non facit attentata.*
Etiam si iudex haberet aliqualem notitiam decreti, & relaxationis huiusmodi inhibitionis, vt nume. 3. &
Etiam si parti fuerit inhibitio intimata secundum aliquos, vt infra num. 11.
Quamuis hoc non videatur tenendum, vt infrà numero 13.
2 *Inhibitionis natura est respicere futura, nõ afficere præterita.*
4 *Citatio quoad citandum non inducit litis pendentiam, nisi post citationis executionem.*
Etiam si decreti citationis aliqualem notitiam habuerit, vt num 5.
6 *Iudex à quo non tenetur in causa supersedere, etiam si sciat iudicem ad quem incæpisse cognoscere de veritate appellationis ab eo interpositæ:*
7 *Scientia idem operatur quod denunciatio.*
Dummodo sit plena scientia, vt num. 8.
9 *Notitiam alicuius rei quis habere non dicitur, nisi habeat etiam scientiam omnium suarum qualitatum.*
10 *Scientia est concludenter probanda ad inducendã amissionem, & pœnam incurrendam.*
12 *Non sufficit quid sciri à parte, nisi etiam constet iudici.*
14 *Inhibitio facta parti, & nõ iudici nihilominus iudicem etiam ignorantem afficere dicitur.*
Et ratio assignatur, quia scilicet inhibitio habet implicitum decretum irritans, vt nu. 16.
15 *Inhibitio facta iudici, vel parti afficit iudicem, & partem, quando iudex procederet ad instantiam partis.*
17 *Decretum irritans non ligat ignorantes respectu pœnæ.*
18 *Inhibitio per iudicem decreta, & non per cursorem, aut nuncium publicum sed tantum per partem aduersario ostensa an faciat possessionem postmodum captam attentatam.*
19 *Credulus esse nemo debet, & ide o parti asserenti inhibitum fuisse credere nemo tenetur.*
20 *Credere aduersario suo asserenti quòd de mandato iudicis veniat ad iudicium, aut se appellasse nemo tenetur.*
21 *Pœna, vt incurratur requiritur plena, & certa notitia.*
22 *Certus vbi quis esse debet non tenetur credere cuilibet referenti.*
23 *Assertio etiam magni viri, etiam iurata non facit probationem etiam semiplenam, sed solùm præsumptionem.*
24 *Intimatio alicui est facienda (etiã si aliundè quis sciat) quando notitia requiritur non solùm, vt sciat, sed etiam vt aliquid faciat, vel non faciat.*
25 *Deductio ad notitiam debet fieri cum solennitate Clem. causam, de electio. quando ex ea quis obligatur ad aliquid præiudiciale.*
26 *Coniecturæ non sufficiunt quando agitur de priuatione.*
27 *Actus iudiciarij debẽt à iudice fieri per suos ministros, & officiales.*
28 *Creditor habens rem iudicatam si propria authoritate, & absque nuncio sui debitoris bona distraxer.t, tenetur furti, & vi bonorum raptorum.*
29 *Forma inhibitionum esse videtur, vt dirigatur presbiteris, & officialibus, vt nomine iudicis inhibeant.*
30 *Citatio facta per partem alteri parti non arctat citatum ad comparendum.*
31 *Priuilegium cursorum dicitur esse, vt inhibitiones non*

præsententur nisi per eos.
32 *In dubio sumenda est interpretatio pro non attentatis.*
33 *Scientia simplex idem operatur quod denunciatio, & non refert à quo fiat.*
34 *Intimatio appellationis per quemcunque fiat valet. Immo etiam si fiat ab ipsomet appellante. num. 35.*
36 *Citatio minus legitimè executa ligat, subsecuta illius notitia.*
37 *Reuocatio procuratoris valet vndecunque procurator illam sciuerit.*
38 *Appellatio dicitur deuolui quando appellato ostenditur instrumentum publicum appellationis.*
39 *Citatus in dubio tenetur venire ad iudicium.*
40 *Decretum irritans habet conditionem, si pars illa vti velit.*
41 *Denunciatio Domini ne quis aliquam rem emat, constituit emptorem in mala fide, ita vt in dubio abstinere debuerit.*

DECLARATVR Nunc eadem regula, non
nullis vtilibus, & necessariis modis, & Pri-
1 mò, † vt quòd dictum est processum, & gesta post
inhibitionem esse attentata intelligatur post in-
hibitionem non simpliciter, & duntaxat decre-
tam, sed vltra etiam actualiter executam, cùm
aliàs non sit, quid Iudici imputari possit si in cau
sa procedit, secundum opinionem Io. And. in ad-
dit. ad Specul. in tit. de appellationibus. §. nouis-
simè. in verb. procedit, remissiuè ad latiùs notata
per eum in c. non solùm. de appellatio. in 6. quia
2 natura, † inhibitionis est respicere futura, nó au-
tem afficere preterita. c. si eo tempore. vbi Gemi.
Franc. & alij, de elect. in 6. Veronen. causarum
ciuilium cons. 18. casus talis est. nu. 2. Quam decla
rationem expressè ponit Guid. Pap. in consi. 66.
in facto præsupponitur. num. 9. & iterum in cons.
69. pro declaratione. numer. 10. vers. ad octauum
quæsitum, subdens, & deducens litteras inhibito
rias ante illarum executionem nullum effectum
habere: quod in propriis terminis attentatorum
quòd requiratur executio, & transmissio littera
rum inhibitoriarum tradit Soci. in cons. 45. visa.
sub num. 7. & 8. lib. 1. Pro qua declaratione faciũt
ea, quę in simili diximus suprà c. 12. de attentatis
appellatione pendente. in 15. ampliatione princi-
pali in 2. limitatione. nu. 20. quòd appellatio in-
terposita coram honestis viris ad hoc, vt habeat
effectum suspensiuum causantem attẽtata debet
Iudici intimari. Quæ declaratio ampliari potest
duobus modis.

3 Primò ex intẽtione Io. And. vbi suprà, † vt pro
cedat, etiam si Iudex haberet aliqualem notitiã
decreti, & relaxationis huiusmodi inhibitionis,
Quod ex eo, in simili comprobari potest, quòd
4 dicitur, quòd lis, † quoad citandum non induci-
tur nisi post citationem executam. Clem. 2. vt lit.
pend. Aegid. decis. 699. supposito. quem refert, &
clarius sequitur Fely. in c. cæterum. col. 2. num. 2.
5 versi. solutio restringi potest. de rescript. † Etiam
si decreti citationis aliqualem notitiam habue-
rit. Paris. cons. 81. origo huius. num. 13. lib. 4. Et ex
6 eo etiam, quòd aliàs dicitur, quòd Iudex † à quo
non tenetur supersedere in causa, etiam si sciat
Iudicem ad quem incepisse cognoscere, de veri-
tate appellatiõis ab eo interpositæ, vt post Frãc.
in c. non solùm. §. fin. de appellatio. in 6. tradit no
uissimè Osasc. in decis. Pedemon. 5. certa die. sub
nu. 7. versi. non obstant in contrarium adducta,
vbi tenet talem scientiam non sufficere, quoad
reuocationem attentatorum, Quod tamen di-
ctum confundi videtur ex his, quæ posuimus vbi
suprà in prima sublimitatione dictæ secundæ li-
mitationis. nu. 38. post Tiraquel. & alios ibidem
7 allegatos affirmantes idem, † operari scientiam,
8 quòd denunciatio. Nisi declarando dicas, † ibi
intelligendum esse de plena scientia, non autem
de aliquali, prout hic loquimur, cum hoc genera
9 le sit, quòd † non dicitur quis habere rei notitiã,
nisi etiam suarum omnium qualitatum scientiã
habeat, ad no. in c. concertationi, de appel. in 6.
10 & ponit Tiraq. vbi suprà, † Præsertim ad inducẽ-
dam alicuius iuris amissionem, & vt quis incidat
in delictum, quia tunc scientia videtur conclu-
denter non autem præsumptiuè probanda. arg.
eorum, quæ ponit Rota deci. 21. aliàs 771. de dol.
& contum. in anti. Ruyn. in cons. 66. col. 6. nu. 13.
libr. 3. Mohed. decisi. 160. incip. fuit resolutum, &
Put. de probat. decis. 6. incip. scientia.

Secundò præsens declaratio ampliari potest,
vt in tantum requiratur executio inhibitionis fa
11 cienda ipsi Iudici, † vt etiam si parti fuerit facta,
per hoc Iudex non prohibeatur, quin validè pos
sit in causa procedere, argumento eorum quæ
de intimatione appellationis coram honestis vi
ris interpositæ posuimus in supradicta 15. am-
pliatione, quòd si sit facta intimatio tantum par
ti, & non Iudici, potest iudex in causa procedere
secundum opinionem Franc. in cap. si iustus me
tus. numer. 50. de appellation. qui respondet his
quæ in contrarium per Lap. & alios allegaban-
tur, & argum. eorum, quæ ponit Deci. in consil.
12 295. In causa. numer. 8. † quòd non sufficit quid
sciri à parte, nisi etiam constet ipsi Iudici: Quæ
ampliatio licet de iure forsan posset admitti per
ea, quæ ponit Franc. post Imol. in d. cap. si iustus.
præsertim cum non allegetur notabilis ratio di-
uersitatis inter inhibitionem, & appellationis
intimationem, vt illa solùm contra partem exe-
cuta etiam Iudicem afficiat, hæc autem non ita:
13 † Nihilominus, quia in contrarium habemus de
cisi. Rot. in recollect. A. Augustini 3. decis. 375. in-
cip. Thomas, de qua dictum est, etiam suprà hoc
capit. in 19. ampliat. princip. non hæc ampliatio,
sed illa decis. 575. in practica obtineret: Pro cuius
cõclusionis corroboratione, quòd scilicet inhi-
bitio facta parti, etiam Iudicem afficere debeat
14 † facit, quod ponit Franc. (sibi in hoc non mul-
tum constans) in c. non solùm. §. illa verò. colum.
pen. versic. in ea gloss. ibi. de appel. in 6. dum vo-
15 luit, quòd inhibitio, † facta parti, vel iudici affi-
ciat, & iudicem, & partem, quando iudex pro-
16 cederet ad instantiam partis, Et ad præmissa, † il
la ratio diuersitatis assignari potest, quia inhibi-
tio dicitur esse implicita in decreto irriranti, &
decretum in inhibitione, vt dicit Cassad. decisi.
2. incip. decisio. numer. 6. de restit. spoliat. natura
autem decreti, cùm illa sit, vt etiam ignorantes
afficiat, ad no. in ca. 1. de concess. præben. non mi-
rum si inhibitio facta parti ligat, etiam Iudicem
ignorantem, quę ratio cessat in simplici appella-
tionis intimatione: Quamuis hæc ratio vndique
non satisfacit, si consideres, quòd, & si inhibitio
17 habet implicitum decretum irritans, † illud ta-
men non ligat ignorantes respectu pœnę, vt latè

declarat

declarat Ant.Gab.commu.conclus. libro sexto, de clausul.conclus.3.nu.8.quæ pœnæ in attētat atis maximè cōsiderantur,vt infrà in 3.part. c. 31.

18 Quid autem† si inhibitio per iudicē decreta, non fuerit per cursorem , aut nuncium publicū in personam,puta appellati executa,sed tantum per appellantem, aut eum , qui illam aliàs obtinuit suo aduersario ostensa,an censenda sit sufficiēter executa ita,vt possessio postmodū capta dicatur attentata,& quamuis aliàs eueniente simili casu in vna Roma. fornacis corā Iunio 10. Maij.1557.per Dominos nihil fuerit resolutum, & per informantes nihil fuerit allegatum præter doctri.Bart.in l.item veniūt.§.petitam.ff.de pet. her.quia tamen articulus potest sæpe vsu venire placuit plenius illum aliquantulum attingere:

Duplex ergo in eo potest considerari opi.

Prima negatiua,quæ ex infrascriptis suadet

19 Primò quia non tenetur,†quis credere parti asserenti fuisse inhibitum, cum nemo debeat esse nimis credulus.l.1.§.1.ff.de eo per quē fact.erit.l. 2.ff.quòd cum falso tut.&c. & propterea dixit aliàs notabiliter Specul. de citat. §. sequitur. sub numero secūdo,& 3.quod etiā reassumpsit post eū Felyn.in c.cū cōtingat.sub nu.11. de rescript.
20 †quòd non tenetur quis credere aduersario suo dicenti,quòd de mandato iudicis veniat ad iudicium,neque appellanti dicenti se contra eum appellasse,quia talia sæpe simulātur,ad no. in d.
21 l.1. Secundò , † vt quis pœnam incurrat(prout est attētans)debet esse certus,& requiritur plena,& certa notitia,iuxta ea , quę dicta sunt suprà,numer.10. Quādo,†autē quis debet esse cer
22 tus non tenetur credere cuilibet referenti secundum glo.sing.capitulo si beneficia.in verb. cer-
23 tiores.de præben. in 6.præsertim,†quia assertio etiam magni viri,etiam iurata non facit probationem etiam semiplenam , sed solùm præsumptionem ex mente Abba.in c.cum olim.in 3.no-
24 tab.de dolo,& contum.Tertiò,†vbi requiritur notitia alicuius non solum,vt sciet,sed etiam,vt aliquid faciat,vel non faciat, debet huic tali fieri intimatio,etiam si aliunde sciat.Bart.solenniter in l.denunciasse,aliàs l.qui vxori.§. quid ergo.ff.de adulter.& ponit Felyn.vbi suprà, num. 16.notitia antem inhibitionis est inducta ad nō faciendum,idest,vt inhibitus abstineat ab innouando,ergo non sufficit quęlibet scientia,sed re
25 quiritur formalis denunciatio.Quartò,† vbi ex deductione actus notitiā quis obligatur ad aliquid præiudiciale(prout esset hic ad purgandū attentata)debet illa fieri cum solēnitate Clem. causam.de electio. videlicet porrecta scriptura autentica,& illius tenore perlecto , quæ porrectio cum debeat fieri expensis appellantis, (vt declarat glosa ibi verb. porrecto , & docto. ibi post eam)tacitè datur intelligi,quòd huiusmodi porrectio non sufficiat fieri per partem , sed debeat fieri per nuncium,aut notarium , nam si fieret per partem non intraret consideratio expensarum,quæ nullæ videntur esse , quādo pars appellans per semetipsam appellationem ad appellanti notitiam deduceret.Quintò,facit in si-
26 mili,quia sicut,† quando agitur de priuatione non sufficiunt coniecturæ,vt citatio dicatur peruenisse ad notitiā citati. Rot. decis.21. aliàs 771. de do.& contu.in antiq.cū aliis adductis suprà, nume.10. ita dicendum videtur,quòd non sufficiat pręsumptiua ista notitia inhibitionis solum per partis assertionem habita ad effectum,vt faciat contrauenientem incidere in pœnas in inhibitione contentas.Sextò , & magis ad proposi-
27 tum,quia,† actus iudiciarij debent fieri à iudice per suos ministros,& officiales , l.is cuius.§. missus,ff. vt in poss.legat.& per illum tex. tradit Bald.in authent.& omnino.n.14.C. ne vxor pro marito:quòd adeo verùm videtur , vt parti collitiganti censeatur hoc prohibitum,& ideo vide
28 mus,quòd si† creditor habens rē iudicatā propria autoritate,& absque nūcio sui debitoris bona distraxerit tenetur furti,& actione vi bonorū raptorū.l.miles.§.qui iudicati, & ibi no. glos.
29 & omnes ff.de re iud.Septimò,†forma ipsius inhibitionis videtur tollere præsentem dubitationem,si quidem huiusmodi inhibitiones solēt dirigi presbiteris, & cappellanis, officialibus, & executoribus,& aliis personis,quæ in principio nominantur, illisque sub certis pœnis iniungitur,vt quoties fuerint requisiti inhibeant , vt in clausula ibi inhibeatis eisdem,&c.in casu autem nostro huiusmodi forma nō potest dici impleta ergo inhibitio nō potest dici legitimè executa, sicut dicimus de citatione,ad no.in c. cum dilecta,de rescript.& diximus suprà in 2.parte,capit. 4.de attent.lit.pend.in prętat.nu.100.

30 Octauò,sicut†citatio facta per partem alteri parti,nō arctat citatū ad comparēdum, vt post plura in vtranque partē adducta firmat tanquā verius Speculat.in titulo de citatio. §.sequitur. sub numer.2.versicul. sed primum verius.ita hic inhibitio ostensa per partem nō debet alteram partem afficere.Nono quia,(vt allegabatur in
31 facto in dicta Romana fornacis)repugnat, †priuilegio Cursorum,quòd præsupponitur extare, vt inhibitiones non præsententur nisi per cursores,quòd cū habeat decretum irritans meritò reddit executionē inhibitionis , de qua agimus nullā, & inefficacem. c.penult.de prębē.in 6. cū simil. Vltimò,quia negari nō potest, quin ex præmissis constet executionem, de qua agitur vali-
32 dam esse,aut saltem hoc dubium esse,†in dubio autem sumenda est interpretatio pro non attētatis,vt declarauimus suprà in 1.parte in præfatio.nu.102.merito,&c.

Secūda sit opinio affirmatiua, quòd hæc inhibitio ita afficiat,vt executio cōtra eā facta dicat attētata, ex pluribus,Primò p doctri.Bart.in l.itē
33 veniūt.§.petitam.ff.de petit.hęredit. †quòd idē operatur simplex sciētia,quòd denūciatio,& nō refert à quo fiat denūciatio.Secundo facit in si-
34 mili,†quòd dicit de intimatione appellationis, quę valet per quēcūque illa fiat.Rot. decis.18.aliàs 127.valet intimatio.de appellat.in no. Egid.
35 decis.59.intimatio,ad med.& per tot.†quinimmo Felyn.in d.c.cū cōtingat.sub nu.22.vers.limita nisi ille qui intimat.de rescript. tacitè videtur etiā sentire,quòd ipsemet principalis possit appellationem intimare.
36 Tertiò sicut † citatio illegitimè executa ligat (subsecuta post modū illius notitia) perinde ac si fuisset ab initio legitimè executa,vt post Romā. in cons.410.col.1.tradit Felyn.vbi suprà,numer. 20. ita videtur dicendum in inhibitione de qua agimus,præsupposita illius notitia per ostensio

nem instrumenti ipsius inhibitionis. Quarto facit, quod in simili post Paul. de Castro, ponit idē
37 Felyn. ibidem. nume. 21. de reuocatione † procuratoris, quia vndecunque procurator illam sciuerit satis esse dicitur. Quinto sicut ostendendo appellato instrumentum publicum appellatio-
38 nis † appellatio dicitur deuolui, vt considerat Felyn. ibidem. sub num. 22. vers. item ostendendo ipsi appellato, &c. ita in casu nostro ostendendo instrumentum publicum inhibitionis debet ad-
39 uersarium afficere. Sexto, † quia sicut in dubio quando quis est citatus minus legitimè, tenetur quis venire ad iudicium. l. si quis ex aliena. ff. de iudic. c. cum parati. de appel. Specul. in tit. de citatio. §. sequitur. sub nu. 2. in fin. (vbi loquitur de citatione facta per partem) ita in dubio inhibitus ob reuerentiam inhibentis debet abstinere ab innouando.

Et tenendo hanc tanquam veriorem nō obstāt quæ pro prima opinione sunt adducta, quoniam respondetur, & Ad primum, & secundum, quod hic non parti sed instrumento publico credere tenetur, & Specul. met ex aduerso allegatus se ipsum limitando declarat, dum subdit nisi instrumentum appellationis ostendat, quod & Felyn. & alij videntur admittere: Ad Tertium Respond. quòd in casu l. denuntiasse. vltra sciētiam requiritur etiam interpellatio, & requisitio, vt veniat ad defendendum, quæ requisitio hoc casu videtur cessare, vt colligitur ex his, quæ ponit Felyn. in dicto capit. cum contingat. sub num. 19. versicu. obstat. Ad Quartum respondetur, quòd licet docto. in d. Clem. causam considerent illas expensas, illa consideratio intrat quando porrectio fit per notarium, sed hoc non excludit, quin possit etiam per partē fieri, quia nō probat hoc esse, quod ab hoc contingit abesse: Ad Quintum quòd stante instrumento publico sumus in claris, non autem in coniecturis. Ad Sextum, & Septimum, quòd cùm in inhibitione apponatur etiam clausula (prout nos per præsentes inhibemus) licet possessio hoc casu non possit dici attētata tanquam capta post inhibitionem à nūcio factam, erit tamen attentata tanquā capta post inhibitionem iudicis dum dicit (per præsentes inhibemus) deductam ad aduersarij notitiam à parte per publicum instrumentum, cui ille credere tenetur, Ex quo tollitur etiam sextum fundamentum, nam licet iudices debeāt actus facere per suos ministros, per hoc tamen non negatur quin possint etiam illos per semetipsos facere, vt monere partes præsentes, & huiusmodi. Ad Octauum responderi potest, quòd Specul. loquitur, quando pars simpliciter propria authoritate citat, secus autem esset dicendum si iudex citationem decreuisset, & in instrumēto citationis adesset clausula (prout nos per præsentes citamus) quia tunc opinio Speculat. non procederet, cùm adsit diuersa ratio. Ad nonum, quòd priuilegium cursorum, si quod extat, & decretum irritans, de quo ibi, operaretur volentibus ipsis Cursoribus eo vti, non autem ad instantiam ad-
40 uersarij: nam † & decretum irritans intelligitur habere conditionem, si pars, ad cuius fauorem fuit appositum, illo vti voluerit, secundum communem opinionem, de qua attestatur post alios Ant. Gabr. commu. conclus. li. 6. de clausul. conclus. 3. nu. 26. Ad vltimū respondetur, quòd licet illa præsumptio, & interpretatio generalis sit, tamen tollitur per aliam specialē, quæ habet, quòd stante denuntiatione etiā facta à domino, & parte, constituitur quis in mala fide, ita, vt in dubio debeat quis ab actu abstinere, vt in denuncian-
41 te † ne quis emat aliquā rē, post Bald. in l. si quis fundum. C. de rei vendica. tradit Felyn. d. c. cum cōtingat. nu 19. cū generi per speciē regulariter derogetur, l. sanctio legum. ff. de pœnis. cum sim.

DECLARATIO II.

SVMMARIVM

1 *EXECVTIO inhibitionis, & contrauentio sibi facta si concurrant, in dubio præsumitur inhibitionē subsecutam fuisse.*

2 *Immo si Iudex assereret se fecisse actum post inhibitionem, sibi non creditur in præiudicium partis.*

3 *Nisi rei veritas appareat.*

4 *Moderatio inhibitionis per auditorē Rotæ facta probaretur per dictum duorum eiusdem Rotæ Coauditorum.*

1 SECVNDO, † declara, quòd si cōtingat casus, quòd eodē die appareat executa inhibitio, & aliquid contra eam fuisse factum, si non cōstet quid præcesserit, an executio inhibitionis, vel cōtrauentio, in dubio præsumitur inhibitionē subsecutam, & actum, qui prætenditur attentatus præcessisse, tum, vt euitetur delictū, & præsumatur quid factum tēpore licito, tum etiā, vt actus substineatur, vt post Egid. decis. 699. & Felyn. in c. super literis. in col. 8. in fi. vers. limita 1. de rescript. est decis. in recollect. Crescent. 53. Casalen. de lite pendente, cui concordat alia in recollect. Acchill. de grass. 170. inhibitionē. sub rubr. de inhibitione, & alia Thomæ de Thanis 57. incipien. erat præsentata, & ita etiam fuit resolutū in vna Iterrannen. olei, seu attentatorum corā Robusterio 17. Maij 1566. & diximus etiā suprà in 1. parte in præfa. n. 110. Quæ declaratio adhuc ampliari po-
2 test, vt † non solū præsumatur actus præcessisse inhibitionē, vt suprà, quinimmo etiam si Iudex assereret se actum fecisse post inhibitionem, sibi nō fit standū, quoniam nō creditur Iudici in præiudiciū partis, quòd post inhibitionē sententiā
3 tulerit † nisi appareat rei veritas, vt fuit tentū in vna Bituntina corā A. Augustino, & est decis. in
4 recollect. eiusdē 311. incip. Ant. Aug. li. 3. † Bene tamē inhibitionis moderatio per Auditorē Rotæ facta probaretur per dictū duorum eiusdē Rotæ Coauditorū, circa quod licet multa considerari possint, prout facit Mandos. de inhibit. q. 40. in cōtingētia tamē facti fuit tentū moderationē probari saltē ad excusanda attentata in vna Eugubina præposituræ corā Puteo 12. Octob. 1548. vt refert idē ibi. sub nu. 5. & faciunt, quæ adnotauimus suprà c. 16. de attent. reduction. ad arbit. bon. vir. pend. in fi. sextæ limit. regulæ ibi positæ de possessione capta eo ipso die, quo fuit petita reductio, quæ non censetur attentata.

DECLARATIO III.

SVMMARIVM.

1 *INHIBITIO in dubio intelligitur secundū supplicationem, & petitionem partis, ad cuius instantiam emanauit.*

Et est

2 *Et est regulanda secundum commissionem, & illius signaturam, nec vlterius extendi potest.*
3 *Et si quid vltra fiat non valet.*
4 *Et recipit omnes conditiones, quas recipit supplicatio, & appellatio cùm sit ad executionē appellationis.*
5 *Inhibitio emanata in secunda instantia intelligitur semper sine præiudicio præcedētis sequestri vigore sententiæ in prima instantia relaxati.*
6 *Inhibitio regulatur secūdum clausulam prout de iure, quando commissio cuius vigore emanauit, erat signata prout de iure.*

1 TERTIO declara, † vt inhibitio in dubio intelligatur secundum supplicationem, & petitionem partis, ad cuius instantiam emanauit,
2 secundum Deci. in cons. 33. viso. n. 8. † & est regulanda secundū commissionem, & illius signaturā, nec vlterius extēdenda, † & si quid vltra fit nō
3 valet, secundū Paris. in cons. 39. nō possunt. nu. 9.
4 lib. 1. † & recipit omnes cōditiones, quas recipit supplicatio, & appellatio, cum sit ad executionē
5 appellationis. Crauett. cons. 106. nu. 5. † & inhibitio emanata in secunda instantia vigore appellationis intelligitur semper sine præiudicio præcedentis sequestri vigore sententiæ in prima instātia relaxati, vt fuit tentum in vna Taraconen. Archidiaconatus corā Palleotto, & est in recollect. eiusdem decis. 192. incip. lata. Et ad præmissa faciunt, quæ posuimus suprà hoc eodē c. in 11. Am-
6 pliat. princip. in fi. nu. 28. † quòd si commissio sit signata prout de iure, inhibitio quoq; illi⁹ vigore emanata censetur emanasse prout de iure, & regulatur secundum illam clausulam.

DECLARATIO IIII.

SVMMARIVM.

1 *INHIBITIONIS effectus nō durat perpetuo, sed quasi concomitatur litem, & appellationem.*
2 *Inhibitio suspendit solùm donec pendet causa, & articulus appellationis.*
3 *Appellatione cessante cessat inhibitio.*
4 *Inhibitio operatur in causa principali appellationis nō in nullitate.*

1 QVARTO declara † quòd licet inhibitio sit magni effectus, vt colligitur ex omnibus suprà positis, præsertim in ampliationibus, illius tamen vis, & effectus, & operatio non durant in perpetuum, sed quasi concomitatur litem, & appellationē, cuius vigore emanarat, & ideo dicebat aliās Frāc. in c. vt debitus. nu. 47. de appella-
2 tion. † quòd Inhibitio suspendit solùm donec pendet causa, & articulus appellationis, & propterea expedito articulo appellationis (absque eo quod Iudex ad quē remittat causam Iudici à quo) potest non obstante sua inhibitione, pcedere in negocio principali, quasi illa inhibitio sit tacitè reuocata, & extincta, vt dictum est suprà hoc eodē c. in prima ampliatione secūdæ limitationis principalis. nu. 6. post Rot. decis. 65. aliàs 461. si appelletur. de appellation. in no. & decis. 1. aliàs 138. si appellat. de offic. deleg. in no. Et aliàs ad propositū dicebat etiā Franc. in c. cū cessante. sub nu. 16. vers. tertio ad idem, eodē titulo. de ap-
3 pellation. † quòd cū per inhibitionem inducatur suspensio, cessante appellatione cōsequenter cessat inhibitio: Quod apertè sensit etiā Rota in vna Bracharen. monasterij inter Cardinalem de Sācta Flora, & Petrū Ferdinādi corā Iunio 14. Martij. 1558. in qua cū pro parte Cardinalis fuisset cōmissa causa appellationis, & nullitatis sententiæ, & illius vigore facta inhibitio, & deinde deserta appellatione Petrus vellet ad vlteriorē sententiæ executionē procedere, & dubitaretur, an non moderata d. inhibitione diceretur attētare, Domini inclinauerūt moderationē prædictā nō
4 esse necessariā, ea ratione † quia inhibitio operatur in causa principali appellationis, nō in nullitate.

DECLARATIO V.

SVMMARIVM.

1 *INHIBITIO in dubio intelligitur semper fieri sub conditione, si de iure fieri potest.*

1 QVINTO Declara, † vt in dubio inhibitio intelligatur semper fieri sub cōditione si de iure fieri potest, vt post Paul. de castr. in cons. 22. (quē tamen ego inuenire non potui) tradit August. Bero. in cons. 85. dicā breuiter. nu. 23. li. 3. vbi subdit, quòd si inhibitio fiat, quæ de iure fieri nō debuisset, effectum suum nō operabitur, nec erit illi parendum, tanquam eius conditio defecerit.

DECLARATIO VI.

SVMMARIVM.

1 *IVDEX qui inhibuit, non autem Iudex inferior debet cognoscere, si quid circa inhibitionem sit cognoscendum.*

1 SEXTO declara † quòd si circa inhibitionem aliquid sit cognoscendum, debeat hoc cognoscere Iudex, qui inhibuit, non autem Iudex inferior, præsertim Iudex, cui fuit inhibitum, vt post Federic. de sen. in cons. 83. factum sic se habet. Ant. de Butr. Abbat. & alios per eum alleg. tradit Bero. in cons. 114. circa. nu. 7. li. 3.

Ex omnibus autē supradictis in præsenti c. & in Regula in eo posita viginti octo Ampliata, & nouem suprà viginti similiter Limitata casibus, & pariter sex modis declarata, satis apparere potest, quando post inhibitionem dicatur attētari, & tota ista materia attentatorum post inhibitionem: Quam (quia frequentissima est) quo facilius, & magis in promptu sit, placuit summatim, & quasi per modum epilogi eam prout infrà subiicere.

VII. Etiam

Cum autem ex omnibus, quæ ab initio huius secundæ partis,hucusque dicta sunt per decem, & septem distincta capitula, latè (prout materiæ diuersitas,& opportunitas exegit) complexi fuerimus casus omnes,in quibus dicitur, ac potest,& solet attentari, & consequenter quomodo attētata fiant,& in esse deducantur, Reliquū nunc est,vt ad illorum reuocationis explicationē,(quæ secundum institutum à nobis propositum huius tractat⁹ tertia,& vltima pars est) merito descendamus.

Secundæ Partis Finis.

TRACTATVS DE ATTENTATIS ET INNOVATIS

Tertia Pars.

In qua plenè Tractatur de Attentatorum reuocatione, & quomodo Attentata (postquam sunt in esse deducta) tollantur, & reuocentur.

Et vndecim Cap. Absoluitur, quæ hîc remissiuè enumerantur.

RVBRICAE CAP. QVAE IN hac Tertia parte continentur.

Cap. XXI. Quibus & quot modis attentatorum reuocatio sit petenda.

SVMMARIVM.

1 *REVOCATIO Attentatorum fit duplici via, extraordinaria, scilicet & ordinaria.*

2 *Extraordinaria via est quam alij de iure speciali, alij viam priuilegiatam appellant.*

3 *Ordinaria via est quam de iure communi appellant.*

4 *Extraordinaria fit aut per viam iustitiæ, aut gratiæ.*

5 *Per viam, iustitiæ Aut ad instantiam partis implorato officio Iudicis mercenario principaliter, vel incidēter, Aut motu proprio Iudicis, officio eius nobili.*

6 *Per viam gratiæ eodem modo aut ad instantiam partis, aut motu proprio superioris.*

7 *Ordnaria via semper fit per viam iustitiæ seu, vt alij dicūt beneficio iniustitiæ, & ad instantiam partis, & sex modis expeditur, videlicet per viam*

8 *Actionis, & nu. 23.*

9 *Condictionis ex aliqua lege, & nu. 24.*

10 *Appellationis. & nu. 25.*

11 *Nullitatis, & nu. 34.*

12 *Quærelæ, & nu. 39.*

13 *Exceptionis, & nu. 40.*

14 *Via extraordinaria Iustitiæ ad instantiam partis principaliter mota, dicitur quando passus attentata implorato officio Iudicis mercenario instat pro attētatorum reuocatione.*

Incidenter autem, quando opponitur, quasi per modum exceptionis. nu. 16.

15 *Verbum debet videtur importare necessitatem reuocationis attentatorum.*

17 *Via extraordinaria Iustitiæ motu proprio Iudicis dicitur esse in omnibus illis casib⁹ in quibus attentata, licet ad instantiam partis reuocari nō valeant, Iudex tamen ea ex officio reuocat.*

18 *Officiū, quo Iudex motu proprio reuocat, dicitur nobile.*

19 *Reuocatio extraordinaria per viā gratiæ dicitur esse quæ à Principe proficiscitur, & ponitur exemplū, & assignatur ratio differentiæ.*

20 *Attentatis reuocatis si post incipiat constare de non iure illius, qui obtinuerat reuocationē, & quòd reuocatio fuit iniusta an duret attentatum, vel reuocatio? & in reuocatione per viā gratiæ adhibetur distinctio de qua hic.*

Idem in primo capite videtur dicendum, si reuocatio fuisset facta per viam Iustitiæ. vt nu. 21.

Etiam si sententia super reuocatione transiuisset in rē iudicatam, vt nu. 22.

23 *Ordinaria via reuocationis attentatorum per viam actionis est, quando fit per modum directæ petitionis, & ordinarij Iudicij.*

24 *Condictione autem ex aliqua lege fit. puta ex l. fi. C. de litig. vel l. si quis in tantam. C. vnde vi.*

25 *Reuocationis attentatorum per viam ordinariam appellationis duplex practica, prima secundū Host. vt petatur gesta post appellationē pronuntiari fore irrita, & hæc est melior, vt infrà n. 27. secunda, secundū Inno. quòd pronuncietur appellationē iustè interpositam.*

26 *Attentata dicuntur accessoria ad ipsam appellationē.*

27 *Attētata prouenire dicūtur ex natura ipsius appellationis.*

28 *Reuocatio attentatorū beneficio iniustitiæ, quæ sit, & in multis casibus contingere potest.*

29 *Attentata post decē dies à die sententiæ, quando appellatio interponitē intra decē dies à die notitiæ reuocantur beneficio iniustitiæ non ex priuilegio.*

30 *Executio sententiæ facta pendente appellatione, quando appellans intra terminum præfixum non docuit de prosecutione, non reuocatur ex priuilegio attentatorum sed beneficio iniustitiæ.*

31 *Executio sententiæ in possessorio post appellationem ab ea interpositā, iniustitiæ beneficio pariter retractat.*

32 *Attētata post appellationē à sentētia Iudicis cu⁹ fuerat onerata cōsciētia eodē modo per viā iniustitiæ reuocantur.*

33 *Appellatio si non sit Iudici intimata, gesta post eam nō reuocantur in primis, & ante omnia, sed per viā iniustitiæ.*

34 *Nullitatis via ordinaria agitur ad reuocationem attentatorum, quando quis non vult, aut non potest*

per

per viam appellationis reuocationem impetrare.

35 *Attentata dicuntur ipso iure nulla.*

36 *Deserta appellatione potest agi ad reuocationem attẽtatorum per viam nullitatis.*

Sic etiam quando appellationi fuerit renuntiatum, vt nu.37.

Idem quando Iudex, qui pronunciauit, fuit datus cum clausula appellatione remota. nu.38.

Q uærelæ via ad attentatorum reuocationem deueniatur, quando per viam appellationis agi non potest, puta quando sumus in Iudice dato cum dicta clausula appellatione remota.

40 *Exceptionis quoque via potest dari de attentatis, & ibi ponitur exemplum.*

Immo secũdum aliquos etiam per viam replicationis. vt nu.41.

ANtequam materiam reuocationis attentatorum, quæ (vt infrà apparebit) satis per se ampla est, vltra aggrediamur, pro faciliori intelligentia illud in primis præludiorum loco, necessariò præmittendum est, quibus, & quot modis attentatorum reuocatio per actorem, & eum, qui aliàs attẽtata passus est, institui valeat. Cùm enim in sequenti.cap.de his, qui huiusmodi reuocatiõem petere possint simus tractaturi, & plurimę pateant illis viæ, quibus id explicare valeant, operæpræcium est, illas ante oculos ponere, quo facilius, cui magis adhærere velint, intelligant, atque deliberent, Et quamuis docto. duplici tantum via ad hanc reuocationem procedi posse dicant, vna per modum directæ petitionis, & ordinarij iudicij. Altera extra ordinem per officium iudicis mercennarium, vt adnotauit Vestr.in sua praxi Ro.cu.libro 8.capi. 4.numero 12.versic.& ex his, quæ suprà diximus, quòd & Grauat.ibidem numero 39. affirmauit, post Card.in capitul.dilecti.el 3.de appellat. (licet quoad primum dictum, quo Vestr. generaliter omnem modum directæ petitionis, & ordinarij iudicij complectebatur, ille se restringat ad vnicum tantum modum, quando scilicet attentatorum reuocationem prosequimur vna cum ipsa appellatione) & idem nouissimè dixit etiam Mandos.in tractatu commissio.in decima quarta formula commis.attentat.in verb.attentata, & innouata, Vt tamẽ plenius materiam attingamus, sciendum est, quòd licet verè duplici principali via ad reuocationem agi possit, ordinaria scilicet, & extraordinaria, hæc tamen duplex via non est per omnia eadẽ, quam suprà, dicti docto.opinantur, vt ex infrà dicendis apparebit.

1 Reuocatio† ergo de qua agim⁹, (vt omnia quæ sparsim circa hoc per docto.ponuntur in vnam dictionem primo restringamus, illam deinde ad regulam cum suis limitationibus redacturi) dicendum est quòd

2 Aut fit per viam Extraordinariam,† quam de iure speciali appellat Rot. apud Bisignet. decis. 30.§.vtrum innouata.nu.4.ad med.quam etiam priuilegiatam appellare possumus, ob quam plura priuilegia, quæ sibi competere fusius demonstrabimus.infrà in hac 3.parte, c.30.de priuileg. attent.nu.5.& nu.53.& seqq.

3 Aut fit per viam Ordinariam,† quam de iure communi appellat idem Bisignett.vbi suprà.

4 Via† extraordinaria, Aut fit per viã iustitię, Aut per viam gratiæ. Via extraordinaria Iusti-

5 tiæ,† Aut fit ad instantiam partis, officio tamen Iudicis mercenario, Aut motu proprio Iudicis officio eius nobili, Via extraordinaria Iustitiæ ad instantiam partis, Aut fit principaliter,

6 Aut fit incidenter. † Via verò extraordinaria Gratiæ eodem modo, aut fit ad instantiam partis, aut motu proprio superioris. Ordinaria au-

7 tem † via, (quæ potest dici, quòd semper fiat ad instantiam partis, & per viam Iustitiæ, vel, vt alij dicunt, beneficio iniustitiæ) non recipit ni-

8 si vnam subdistinctionem, quia† Aut fit per viã

9 actionis, vel condictionis ex aliqua lege, † Aut

10 per viam appellationis, Aut per viam nullitatis,

11 † Aut per viam quærelæ, Aut denique per viam

12 † exceptionis. Nunc breuiter singula distinctionis capita reassumendo, ac declarãdo dicimus,

13 † quòd via

14 Extraordinaria per viam Iustitiæ ad instantiam partis principaliter mota est, quando passus attentata principaliter petit (officium Iudicis mercennarium implorans) illa reuocari Iustitia mediante, quæ dictat attẽtata in primis, & ante omnia debere reuocari, ad tex. in capit. non solùm. ad fin. de appell.in 6.ponderãdo ver

15 bum debet ibi positum,† quod videtur importare necessitatem, vt etiam considerat Franc.in capit.dilecti.el 3.numero secundo, q.2.de appell. vbi subdit post Io.Andr.quòd Iudex non reuocando faceret iniustitiam, Et de hac loquuntur passim docto. Vt Rota decis.2.aliàs 113. tres sentẽtiæ.de re iudi.in no. Aegid.decis.72.lata; Frãc. vbi suprà, numero secundo, & ibidem Card.col. 1.in fi.& alij omnes. Maranth.in Specul.in 3.parte sextæ partis principalis.quæst.7. numer. 396. qui specialiter vtitur hoc verbo principaliter, & Afflict.decis.351. bis fuit. numero 2, vbi hanc appellat viam extraordinariam, prout, & Vestr.& Grauat. vbi suprà affirmabant. Et ista est via, quam suprà sæpius in discursu tractatus appellauimus viam priuilegiatam, de cuius priuilegiis dicemus infrà suo loco.capitulo 30.de priuil.at-

16 tentat.† Via extraordinaria per viam Iustitiæ ad instantiam partis incidenter mota est, quando puta lite, vel appellatione pendente, is qui fuerat electus, fuisset forte confirmatus, nam si ad excludendum electum ab administratione, Ego non per modum principalis petitionis, qua petam declarari confirmationem nullam, & attentatam, sed quasi per modum exceptionis, & incidenter allegem confirmationem non esse attendendam, cum lite pendente fuerit facta, tunc talis reuocatio potius incidenter, quã principaliter dicitur proponi, & de hac (licet hoc exemplum non ponat) loquitur Aegid. decis.506.conclusio, & fa.decisio Rot.prima, aliàs 474.nota si attentata, de offi.Iudi.in antiq.

17 † Via extraordinaria per viam iustitiæ, quæ fit motu proprio, & ex officio Iudicis nobili dicit esse in omnib⁹ illis casib⁹, in quib⁹ attẽtata (licet ad instantiã partis nõ possint reuocari) ex officio tamẽ reuocãt, puta quãdo cõstaret de nõ iure petẽtis reuocationẽ, de quo, & aliis similib⁹ casibus, dicem⁹ infrà c. 27. de Iudice, & per quem fiat reuocatio attent.vers. circa primam inspectionem. numero septimo. Et est aduertendum,

tendum,quòd licet doct. dum dicunt, quòd attentata ex officio Iudicis reuocantur,absque distinctione passim appellent hoc officium mercenarium,† in rei tamen veritate, quando Iudex, cuius fuit læsa maiestas, ea,quæ in sui contemptum sunt attentata,reuocat,ex officio suo nobili reuocare dicitur, vt patet ex decisio.Rot.5.aliàs 433.nota nunquid reo.nu.5.vt lit.pend.in antiq.& apud Bernard.de Bisignet.decisio.1.eo.tit.vt lite pend.

19 Reuocatio †extraordinaria per viam gratiæ ad instantiam partis,illa dicitur esse, quæ à Principe proficiscitur,puta (retēto eodem exemplo confirmationis attentatæ) si pars à Principe petat confirmationem attētata reuocari.Per viam autem gratiæ,non ad instantiam partis, sed motu proprio superioris, tunc dicitur fieri,quando Princeps ex certa scientia, & motu proprio,talē reuocationē facit,& pro hoc videtur bonus tex. in c.fin.extrà,vt lite pendente,vbi Papa reuocat, quicquid fuit attentatum per senatores,ibi nos quicquid,&c.iuncta gloss. in verbo,reuocauit,& in cap.bonæ.in fi.ibi decernimus reducendos,& fructus censuimus assignandos,& in cap.dilectis filiis.de appella.ibi sententiam promulgatam irritam decernimus,& inanem, & iterum ibidem infrà decernimus, viribus caruisse. Et differen-
20 tia est inter vnum, & alterum casum, † quia si post factam reuocationē attentati, incipiat constare de iniustitia,& non iure illius, qui obtinuerat reuocationem,dubitāt aliàs doct. an duret reuocatio,vel potius attētatum, idest quòd hoc vltimo casu illa reuocatio non sit reuocanda,in qua Lap. originaliter dictam distinctionem adhibebat,quòd si reuocatio fuisset facta per principem ad instantiam partis,tunc durat attentatum,& consequenter fit reuocatio illius reuocationis,quasi petitio reuocationis per partē facta fuerit subreptitia, si verò fuerit facta motu proprio, & ex certa scientia,tunc duret reuocatio, & non attentatum,vt post Lap.tradit eleganter Gemini.in ca.1.nu.6.vt lite pendente,in 6.quod remisiuè reassumpsit etiam Franc.in ca.non solū.in prin.col.fi.sub num.decimo,vers.in ea glos. in fi.de appell.in 6.Hoc autem quod in hac reuocatione per viam gratiæ dictum est,quod si post reuocationem attentatorum factam ad instantiam partis incipiat constare de iniustitia, & nō iure illius,qui obtinuerat reuocationē, sit dicta
21 reuocatio reuocanda,videtur†etiam ad reuocationem per viam iustitiæ ad partis instantiā posse extendi,vt colligitur,ex his,quæ habentur in vna Ariminen.bonorum coram Grato decimo tertio Maij 1569. in qua cum præsupponeretur Pancratium attentasse,& contra eum fuisset lata sententia in Rota,& ille pro attentatorum reuocatione,ac purgatione attentatis apud acta ces-
22 serit, † & inde ad tredecim annos, quibus iam sententia in rem transiuerat iudicatam, comperiisset,quòd re vera nulla extabant attentata, & sic illorum reuocatio,& sententia desuper lata erat notoriè iniusta, & peteret super hoc audiri, fuit per Dominos proponente Grato sub die 12. Decembris 1567.admissus,& iam pluries proposita præsertim 17.Decembris 1568.& demum dicta die decimotertio Maij.1569.in qua datis multis præsuppositis fuit dubitatum an possessio Pācratij esset attentata ad effectum de quo agebatur (qui erat respectu reuocationis dictæ sententiæ) Domini senserunt pro non attentatis,& consequenter præcedentem reuocationem attentatorum ad instantiam partis factam reuocandam fore,Vnde non immeritò potest dici,quòd quādo constat de iniustitia illius,qui obtinuerat reuocationem,huiusmodi reuocatio venit reuocāda,tam si per viam gratiæ,quàm si per viam iustitiæ reuocatio antea fuisset facta.

23 Ordinaria,†autē via reuocationis attentatorū per viā actionis est,quando lite pendente aduersarius,puta me spoliando attētauerit, quāuis enim ad recuperandum possessionē habere possem facilē,ac expeditā viam attentatorum,& fauorabiliorē,quā spolij simplicis, vt per doct.in l.naturaliter.§.nihil commune.præsertim Ias.nu. 130.& Rip.nu.67.ff.de acqui.possess.de quo latius dicemus infrà in hac 3.part.ca.30.de priuileg.attent.nu.6.si tamen mea incuria, aut alia ex causa,ego ad reuocationem dicti spolij attentati instituerim iudicium ordinarium per actionē spolij,talis reuocatio dicitur fieri per viā actionis,& directæ petitionis ordinariæ, vt considerabant Doct.in dicto c.dilecti.el 3.de appella.vbi Frāc. num.decimo,id extendere videtur, vt procedat etiam si essemus in secunda instantia; nam esto, quòd esset interposita appellatio:si tamē ego nolo eam prosequi in negocio principali, sed volo dumtaxat eam principaliter prosequi,quoad attentata,agendo de hoc primo, & principaliter, ac seorsum absque prosecutione, vel inchoatione iudicij appellationis in negocio principali, vtique possum,quod sing.& esse menti tenendū, admonet Franc.ibi.

24 Condictione,† autem ex aliqua lege, tunc attentata dicerētur reuocari,quando pura res litigiosa fuisset scienter à venditore emptori ignoranti vendita,cū enim vēditor hoc casu pro purgatione huius attentati teneatur ad restituendū pretium,& insuper ad dandum de suo tertiā partem emptori,vt habetur in l.fi.C.de litigios. emptor ad præmissa aget condictione ex illa l.fin.vt no.gl.ibi,in verb.recipiat, in fi.& sequuntur doct.ibi,præsertim Bar.nu.1.Saly.num.3.Vel quando essemus in spolio attentato,cum violentia cōmisso contra dispositionem l. si quis in tantam. C.vnde vi,quoniam si ad reuocationē huius spolij,vt præfertur attentati,& insuper ad pœnam dictæ legis ageretur,tunc non via priuilegiata, sed condictione ex dicta lege esset agendum, vt clarius dicemus infrà in hac 3.parte,cap.31.de pœn. attent.vers.duodecima pœna.

25 Per viam verò,†appellationis reuocatio attentatorum dupliciter fieri contingit:pro primo secundum opinionem Host.quando in libello appellationis petitur per iudicem pronunciari sententias,& omnia facta,& gesta post legitimā appellationem irrita,ac nulla.Secundò ex intentione Inno.quando in libello appellationis petitur pronunciari appellationem fuisse,& esse,iustè,ac ritè interpositā.Et quamuis hæc secunda practica.Inno.bona sit etiam absque eo, quòd aliquid
26 specificè petatur de attentatis, † attento quòd attentata dicuntur esse accessoria ad ipsam appellationē,vt dicit Fran.in dicto c.dilecti. in vlt. notab.& est decis.Rotæ 1.aliàs 1. attentata de ap

27 pellat.in no. & quod magis est, dicuntur,† prouenire ex natura ipsius appellationis, vt fuit notab. dictū Inn.in dicto c.dilecti, quod menti tenendū mandat Franc.ibi in 1.q.nu.1. Optima tamen dicitur esse prior Host.& tutior practica, vt latius per Franc.vbi suprà: quo in loco vtrāque ponit, quā practicam post Card.ibi secutus est Marant. in Spec.in 3.par. sextæ partis principalis.q.7. nu. 396.quā etiam sensit Vestr.vbi suprà.nu.12.dū dicit, quòd agimus causam attentatorum simul cū causa principali, & ibi apud eū etiā Grauat.nu. 39. dum inquit quòd agitur ad huiusmodi reuocationem accessoriè appellationē prosequendo, & passim aliàs in diuersis locis docto. Hęc autem reuocatio per viam appellationis dicitur prouenire non ex priuilegio attentatorum, sed beneficio iustitiæ, seu, vt alij appellant, beneficio iniustitiæ, quòd in idē recidit, dū enim dicunt beneficio iniustitiæ, intelligitur de iniustitia, quā mihi fecit aduersarius meus attentando, quando verò loquuntur de beneficio iustitiæ respiciunt iustitiam, quā administrat iudex ipsa attentata re-
28 uocando.† Reuocatio autem beneficio iustitiæ
29 in multis casibus contingere potest, † puta si sumus in attentatis post decem dies à die sententiæ, quæ fuit demum interposita infra decem dies à die notitiæ, quia illa reuocatur beneficio iniustitiæ, docto, & cognito de hoc in causa appellationis. Rot.decis.28.aliàs 187.licet fictè, de appellatio.in no.de quo latius diximus suprà in 2.part. ca.12.de attentatis appellatione pendente, in 50. limitatione princip.nu.283.ver.secundo declara.
30 Idem contingit in attentatis pendente appellatione, quando iudex præfixit appellanti terminū ad prosequendū, & ad docendum de prosecutione, & ille iusto impedimento cessante infra terminum non docuit, quia executio per iudicē interim facta non reuocatur per viam attētati, sed beneficio iniustitiæ, & expectatur euentus causæ appellationis, quia si obtinuerit infirmari sententiam, cassabitur & executio. Ro.deci.13.aliàs 94. si iudex.de appell.in no.& decis.40.aliàs 452.nota si iudex, de appell.in antiq.& post eas, & alios ibi allegatos hoc pro cautela dat Franc.in c. per sonas.sub nu.4.ver.septimo, aliquando iudex.de appell. Quibus adde post Rot.vbi suprà, & alios etiam à Franc.non citatos, Lanfranc.decis.30.in
31 cip.si appellans.† Eodē modo attentata, & executio facta pendente appellatione à sententia lata in possessorio non reuocabitur via attentati, sed iniustitiæ, secundum opi.illorū, qui tenent appellationem eo casu non habere effectum suspēsiuū, sed tantū deuolutiuū, de quo latè dicemus in tract.de appella.in possessorio prohib.vel permis.post princ. Sic etiam attentata post appella-
32 tionem à sententia iudicis, cuius † fuerat onerata conscientia non reuocantur ex priuilegio attentatorum, sed beneficio iniustitiæ, vt est decis. Aegid.18.incip.oneratio. Eodem modo attenta
33 ta per iudicem, † cui appellatio non fuerat insinuata, nec intimata, non reuocantur nisi beneficio, & per viam iustitiæ, vt animaduertit nouissimè Minsinger.singu. obser. centuria 4. decis.44. incip.disponit.

34 Nullitatis, † verò via ad attentatorum reuocationem, tunc agi dicitur, quando passus attentata, vel non vult, vel etiam non potest appellationem prosequi (& consequenter accessoriè ad appellationem, non potest reuocationem obtinere, de qua suprà proximè locuti sumus) sed vult ea tolli, & annullari, & principaliter petit illa pro
35 nuntiari nulla, & inualida fuisse, & esse, † cū enim regulariter attētata sint ipso iure nulla, iuxta ea, quæ latius posuimus suprà.in 2.par.c.12.de atten.
36 appell.pen.in 17.ampliat.per totā, si aliquis, † vel per renunciationem, aut desertionem, sit exclusus, à prosecutione appellationis, non per hoc cēsendus est exclusus, quo minus attentatorum reuocationem obtinere possit, saltē per viam nullitatis, vt in casu, quando est deserta appellatio diximus latius suprà eo.ca.12.in prima ampliatione prin.in regula ibi posita.nu.2. Iunctis his, quæ in eadem ampliat.diximus in prima declaratione illius regulæ.nu.20.post Franc.in c.sæpè.num.
37 30.de appel.& alios ibi citatos.† Et similiter quādo appellationi est renunciatum, fusius tractauimus in c.12.in 2.ampli.princ.in regula ibi posita. nu.1. Iunctis similiter dictis ibi in prima declaratione.nu.13.post Fran.in ca.ad audientiam.nu.6. de appell.& in c.bonæ.nu.39.de appell.& Lanfrā. decis.385.incip.& fi.& Lap.alleg.1.sub nu.11. Quibus adde Io.Baptistā.Ferret.in cōs.209.dico.nu. 8.quē citat ad hoc nouissimè Mandos.in addit. ad dictā alleg.in verb.per viā nullitatis.& Aegid.
38 dec.670.si contra.in fi. Pari † modo dicimus hāc reuocationem per viam nullitatis competere ei contra quem est attentatum interposita appellatione à sententia iudicis dati cū clausula appellatione remota: quamuis enim stante dicta clausula non possit agere ad reuocationem ex priuilegio attentatorū, neque per viā appellationis, pōt tamen per viā nullitatis, quę retardat executionē, vt post Alex.in cōs.2.nu.12.& 15.li.3.& alios ibi allegatos, diximus sup.eod.cap.12.in 8.limit. prin.num.43.circa fi.in prima declaratione regulæ ibi positæ. Nec est omnino inutilis hæc via, vt annotauimus in dicta prima declaratione primæ ampliat.prin.dicto nu.20.

39 Per viam, † autē querelæ attentatorū reuocatio expediri dicitur, quando essemus in casu, in quo non posset appellari, & nihilominus prætenderentur attentata, puta, quando essemus in iudice dato cū clausula, appellatione remota, quia tunc non solū per viam nullitatis, vt proximè dictum est, verùm etiam per viam querelæ corā superiore, ordinariè agēdo, reuocatio peti debet, vt rectè animaduertit Marant.in spec.in 3.parte sextæ partis prin.in octauo actu, qui est querela. nu.105.vers.similiter circa reuocationē attentatorū.fol.149.& diximus etiā in dict.c.12.dicta limitatione 8.prin.in declaratione 1.nu.43.

40 Denique etiam, † per viam exceptionis, attentatorum reuocatio quandoque obtineri potest, puta si aliquis lite pendente mortuo reo obtineat subrogari in eius locum ab ordinario, contra c.si hi contra quos, vt lit.pend.in 6.& absque eo, quòd subrogationem intimauerit, & ad causam venerit, & possessionem acceperit, actor verò causam prosequendo in curia obtineat executoriales, & illarum vigore capiat possessionem, si subrogatus agat contra actorem spolio, potest contra eum per viam exceptionis dare de attentata eius, & surrogatione, & possessionis adeptione per Regulam, cui damus actionem, multo ma

tomag s cōcedimus exceptionem, vt tradit Rot. Bisignett. decision. decimaseptima. aliàs 429. nota nunquid si mortuo. de restit. spoliat. & facit Rota decis. 5. aliàs 433. nunquid reo, vt lit. pend. in antiq. quæ est etiam repetita apud Bisignett. decis. 1. nunquid reo, vt lit. pen. Quod & post Imol. ibi expressè annotauit Fran. in præallegato. c. di
41 lecti. q. 5. n. 9. vbi illud addit, † quòd pōt etiam de attētatis dari per viā replicationis, de quo latius ibi per eum: quem in hoc quòd remedium atten tatorum posit deduci tam per viam exceptionis, quàm replicationis secutus est nouissimè Pet. Ant. Angussol. in cons. 3. considerato processu. nu. 17. lib. 4.

CAP. XXII. DE ACTORE, ET QVIS posit reuocationem attentatorum petere.

SVMMARIVM.

1 *PASSVS attentata, & omnis qui prætendit contra se fuisse attentatum potest petere reuocationem.*

2 *Interesse habens quilibet est audiendus.*

3 *Is de cuius non iure constat non potest attentatorum reuocationem regulariter petere, quia per hoc videtur constare, quòd sua non interest.*

4 *Excommunicatus potest petere attentata reuocari.*

5 *Tertius qui pro suo interesse appellauit potest petere reuocari attentata dicta appellatione pendente.*

6 *Adhærens appellationi potest instare pro attentatorū reuocatione.*

7 *Consortibus eiusdem litis competit etiam reuocatio attentatorum.*

8 *Iudiciū reuocationis attentatorum potest etiam per procuratorem expediri, etiam absque speciali mādato.*

Immò sufficit generale & tacitum, vt nu. 14.

9 *Attentatorum iudicium, summarium esse dicitur, & ciuile, ac sapere naturam possessorij.*

10 *Reuocatio attentatorum videtur esse fauorabilis.*

11 *Reuocatio attentatorum datur etiam contra hæredem.*

12 *Procurator primus per constitutionem secūdi sine clausula citra reuocationem, censetur reuocatus ex tacita mente constituentis.*

Nisi ex præsumptionibus constet de mente nolentis reuocare, vt nu. 13.

15 *Pater pro filio, & è contra etiam sine speciali mandato potest agere ad reuocationem atentatorum.*

16 *Cessionarius quoque agit ad reuocationem attentatorū.*

17 *Spolij ius cedi potest.*

18 *Reuocatio attentatorum expeditur officio iudicis.*

19 *Officium iudicis cedi potest.*

Etiam si haberet executionem paratam, vt nu. 20.

21 *Ius instantiæ cedi potest.*

22 *Sententiæ quoque ius potest cedi.*

Etiam in executiuis, vt nu. 23.

24 *Cessionarius, vt possit agere ad reuocationem attentatorum requiritur quòd sit facta cessio post litem finitam.*

25 *Cessio lite adhuc pendente facta diceretur attentata, & reuocanda.*

26 *Cessio facta lite pendente vigore actionis personalis valet.*

Secus si pendet vigore actionis realis, vt nu. 27.

28 *Cedens rem circa quam est commissum attentatum, & non ius sibi competens ad attentata, an possit ipse, vel eius cessionarius ad reuocationem attentatorum agere.*

Nisi & cesserit liti, vt nu. 9.

30 *Hæbreus si aliquid contra cum attentetur potest ad illius reuocationem agere.*

31 *Hæbrei comprehendun tur in dispositione generali.*

32 *Subrogandus ex mandato Papæ non petit reuocationē eorum, quæ contra superstitem fuissent attentata.*

33 *Superstes collitigante mortuo potest attentata per tertium petere reuocari.*

34 *Subrogatus non potest petere ea reuocari quæ fuissent attentata ante mortem rei, cui fuit subrogatus.*

35 *Subrogatus an possit petere reuocari attentata præsertim illa super quorum reuocatione erat iā ius quæsitum defuncto.*

Et concluditur quòd potest si fuit subrogatus ad litem, vt nu. 41.

36 *Spolium & actio spolij non venit in subrogatione.*

Nisi de spolio sit facta specialis mentio, vt nu 37.

Saltem in narratiua, vt nu. 39.

Quòd fuit pluries, & in multis causis per dominos tentum, vt nu. 38. Item

Nisi in subrogatione fuerit facta mentio litis. nu. 43.

Vel lis penderet si per spolio tempore subrogationis, vt numero 44.

40 *Fructuū mentio si fiat in aliqua dispositione facit, vt cōprahendantur eo casu etiam fructus præteriti.*

42 *Attentata videtur inducere quandam qualitatem, quæ cohæret liti, & ideo subrogatus ad litem censetur subrogatus etiam quoad attentata, quæ pendent à lite.*

45 *Ille de cuius non iure constat regulariter non potest petere attentata reuocari.*

46 *Execrabilis non agit ad reuocationem attentatorum.*

47 *Execrabilitas vbi constat ex actis, videtur etiam de illius non iure constare.*

48 *Execrabilis spoliatus non restituitur.*

49 *Impugnans litem, vel appellationem non potest petere reuocationem eorum, quæ lite, vel appellatione per eum impugnata fuissent attentata.*

50 *Appellationem non interponens si vellet iuuari appellatione per aduersarium limitatè in parte, & partibus interposita, non potest petere reuocationem eorū, quæ hac appellatione pendente prætenderet fuisse attentata.*

51 *Contumax non potest petere reuocationem attentatorum ea lite pendente, quam per contumaciam spreuit.*

52 *Attentata pendente restitutione in integrum ad appellandum non reuocantur ad instantiam eius, qui in iudicio dictæ restitutionis succubuit.*

53 *Restitutus ad appellandum, ea quæ interim fuerunt attentata non reuocat si vel omnino non appellauit, vel non intra 10. dies.*

54 *Intrusus appellans ab intimatione executorialium non potest petere executionem interim factam, vti attentatam reuocari.*

55 *Præfixio termini ad docendum de attentatis operatur, vt lapso termino & nihil docto censeatur quis à petitione reuocationis exclusus.*

56 *Signatura prouidet reo contra quem datur de attentatis per præfixionem termini actori ad docendum de illis.*

Præsertim feriis imminentibus, vt nu. 57.

57 *Lapsus termini à iudice ad docendum de aliquo præfixi videtur parti ius tollere.*

59 *Literas super gratia si quis debito tempore non expedi uit non potest petere attentatorum reuocationem.*

60 *Statu.si ab aliqua persona remoueat non solùm omnem exceptionem, verùm etiam omnem defensionem cẽsetur remouere etiam officium Iudicis, & consequenter talis persona non petet reuocationem attẽ tatorum.*

61 *Bannitus non potest agere ad reuocationem attentatorum.*

62 *Iudex in casibus in quibus attentata ad instantiam partis non possunt reuocari, potest illa ex officio suo reuocare.*

CVm pro parte ipsius actoris iudicium huiusmodi reuocationis instituere volẽtis in ipso iudicij limine, & ante rei comparitionem nihil aliud agendum sit, quam deliberare, quàm viam intentare velit, (quod ex his, quæ superiori capite posuimus sibi facilè continget) illud hoc loco necessario pertractandum est, an indifferenter omnes, qui prætendunt contra se esse aliquo modo attentatum, ad huiusmodi reuocationis iudicium sint admittendi: Quid enim si ex his sit aliquis intrusus lite pendente, Vel excommunicatus, Vel ei subrogatus, qui iam viuens attentata passus fuerat, Vel tertius aliquis, Vel adhærẽtes appellationi: postquã prætenditur attentatum, Vel forsan sint cõsortes eiusdem litis. Et quia de hoc sępius in contingentia facti dubitari posset, Et non omnes suprà dictas personas eadem ratio cõplectitur, pro faciliori, ac cõmodiori intelligentia in hoc c. regulam cum suis ampliationibus, & limitationibus cõstituemus, qua omnem materiã eorum qui actoris personã in hoc iudicio sustinere possunt, breuiter absoluemus.

Reuocationem attentatorũ quilibet qui est ea passus petere pôt. Quod octo modis Ampliatur & duodecim Limitatur.

1 REGVLA igitur sit, † quòd omnis, qui fuerit attentata passus, & qui prætendit contra se aliquo modo fuisse attentatum potest huiusmodi reuocationem petere pro suo interesse, habenti enim interesse videtur hęc reuocatio permitti, ꝙ
2 vltra generalẽ propositionem, quæ habet † quòd quilibet pro suo interesse est audiendus. ad no. in ca. cum inter canonicos, de electio. cum simil. Ex ea etiam ratione depræhenditur, quã particulariter in hac materia attentatorum, considerãt
3 docto. † Quòd ideo is de cuius non iure clarè cõstat non admittitur ad petendum reuocationẽ attentatorum, quia scilicet tunc constat de sua non interesse, vt dicit Aegid. dec. 356. ille de cuius non iure, vbi subdit, quod in hoc concordãt omnes. Quam rationem sensit etiam Rota. deci. decima, aliàs 411. si lite. sub numero quarto, vt lit. pendente, in no. dum vult ibi subrogatũ non posse hanc reuocationem petere, quia sua non interesset.

AMPLIA regulam præfatam.

4 Primò, vt hæc reuocatio fieri possit, † etiã ad instantiam excommunicati, quia exceptio excõmunicationis hoc casu non obstat: secundũ Rot. decis. secunda, aliàs 14. sub nume. tertio, & in additione, vers. tertia differentia de restit. spolia. in no. de quo diximus suprà in secunda parte. cap. 12. de attentatis appellatione pendente. in 13. ampliatione principali. numero primo, & latius diximus infrà capit. 24. de reo, & excepti. sibi contra attent. competen. q. 3. nu. 9.

5 Secundo, vt etiam † Tertius qui pro suo interesse appellauerat, si attentetur possit petere illorum reuocationem, iuxta ea, quæ post Boeri. Paris. Ruyn. & alios ibi citatos posuimus suprà eodem ca. duodecimo, in 14. ampliatione principali, in prin. Regulæ in dicta ampliatione positæ.

Tertio potest ampliari, vt regula procedat,
6 † etiam in eo, qui non appellauit, sed appellationi per alium interpositæ adhæsit, si enim contra adhærentẽ dicitur attentari, vt declarauimus suprà, in præallega. c. duodecimo, in 12. ampliatio. princi. consequens est, vt ille tanquam attentata passus pro suo interesse illorum reuocationem petere debeat.

7 Quarto, vt idem per omnia dicamus † de consortibus eiusdem litis, vt possint huiusmodi reuocationem intentare: quoniam & hoc casu regulariter appellationem vnius ex cõsortibus alios iuuare, etiam ad impediendam executionẽ, diximus eodem ca. 12. in vndecima ampliatione ibi posita, & dari contra eos attentata, vt ibidẽ dictum est, vnde conuenit, & reuocationem sibi permitti.

Quinto videtur posse ampliari, vt quis non so-
8 lùm per se, † verùm etiam per procuratorem suũ etiam absque speciali mandato possit hoc reuocationis iudicium intentare, tum, quia nullibi videtur iure cautum, quòd requiratur speciale mãdatum, aut quòd non possit interuenire procu-
9 rator, tum quia hoc † videtur iudicium ciuile. Bisignett. decis. 4. vtrum innouata. sub num. 3. de appellati. & insuper iudicium summarium, cum sapiat naturam possessorij, vt diximus suprà in prima parte tractat. in præfat. nume. septuagesimoquinto, & 78. Quamuis autem hæc ampliatio videri posset penè superflua, aliquid tamẽ circa eã dubitationis (& ideo placuit eam nominatim inter aliàs ponere) facere poterat: Quia cum ad causandum, & inducendum in esse ipsa attẽtata per procuratorẽ, requiratur speciale mãdatum, vt diximus suprà in prima parte, capi. primo, de attentatis à parte. num. 5. vt contrariorum esset eadem disciplina, ad tollendum quoque, & reuocandum ipsa attentata, videbatur quòd speciale requireretur. Præterea attentata, & illorum reuocatio videtur sapere iudicium criminale, cum attentare sit delictum, & sonet in malum, vt ibidẽ diximus post Aegid. decis. decimaoctaua, onceratio. propterea non videbatur carere penitus dubitatione, an hoc casu esset admittendus procurator, qui regulariter in criminalibus repellitur. l. penul. §. ad crimen. ff. de public. Iudi. cum vulg. Quæ tamen motiua non sunt tantæ efficaciæ, vt à regula solita recedere debeamus, quòd procurator solet admitti nisi expressè prohibeatur. ad no. in l. seruum quoque. §. publicè. ff. de procurator. Nec mouet regula, quòd contrariorum debeat esse eadem disciplina, quia cum inter attentationem, quę est odiosa. ad no. in ca. 1. vt lit. pendent. in 6. † & reuocationem attentatorum, quæ
10 est fauorabilis. arg. l. arrianus. ff. de actio. & obli. & no. Bisignett. in decisi. 4. vtrum innouata. aliàs decis. 30. §. vtrum innouata. sub num. 6. de appell. appareat manifesta diuersitatis ratio. regula illa non procedit. ad no. in l. fi. C. de rescind. vend. tradit latius Ant. Gabrie. commu. conclus. lib. 6. de legibus

legibus,& constit.concl.3.n.quinquagesimoprimo.Nec attentatorũ causa potest verè inter criminales quoquo modo reponi,quamuis enim so
11 net in malam partem, † datur tamen attentatorum reuocatio,etiã contra hæredes,& post mortem attentantis,vt per Mil.in verb.attentata lite penden. fol. 29. quod non esset,si attentare esset propriè crimen,& delictum:ad no.in rubri.C.ne de statu.defunct.cum simil. Ex quibus sequitur, quòd causa attentatorum potest per procuratorem agi,& propterea aliàs in vna Mantuana attẽtatorum coram Robusterio fuit latè disputatũ an sententia reuocationis attentatorum lata ad instantiam procuratoris,qui prætendebatur reuocatus per cõstitutionem secundi absque clausula citra reuocationem, esset valida, vel potius ex defectu mandati esset nulla,& licet multa pro nullitate adducerentur,Domini tamẽ vigesimo octauo Februarij 1569.tenuerunt pro validitate
12 sententiæ,quia id quod dicitur, † quòd primum mandatum censetur reuocatum per constitutionẽ secundi procuratoris,procedit ex tacita mente constituentis.ad no.in l. si quis cum procura-
13 torio.ff.de procurat.quæ ratio cessat,quãdo† cõstat,quòd mandans noluit reuocare ex illius præsumpta mente,quæ eo casu colligebatur ex multis,quæ ibi præsupponebãtur in facto. Ex qua resolutione videtur adhuc posse hæc quinta Ampliat.ampliari,vt nedum requiratur in causa attentatorum mandatum speciale, & expressum
14 † sed sufficiat etiam tacitum,& generale, prout erat ibi ex præsumpta mente constituentis.

15 Sexto videtur posse ampliari, † vt etiam sine mandato,quis possit reuocationem hanc in aliquo casu petere,puta,quando essemus in his personis,quæ Iuris præsumptione præsumerẽtur esse eædem,vt sunt Pater,& filius.ad l.fin. C. de instit.& substitut.si enim ista præsumpta identitas personarum,etiam in hac materia attẽtatorum videtur tantæ potentiæ,vt attentatum à Patre in causa filij,etiam sine speciali mandato reputetur attentatum à filio,si postquam illud resciuit, illi non renunciauit,vt post Aegid.decis.551.si procurator,& alios ibi allegatos diximus suprà in prima parte.cap.3.de attenta.à tertio.num. quadragesimosexto,vers.sexto limita,multomagis videtur hæc eadem præsumpta identitas personarũ attendenda quando agitur de reuocatione attentatorum, vt scilicet reuocatio petita à Patre de attentatis contra personã filij censeatur ab ipso etiam absque alio mandato petita, & econtra: tum quia fauorabilis est reuocatio, attentatio autem odiosa,vt suprà proximè dictum est,tum quia,& aliàs Pater potest pro filio agere,& è cõtra, ad notata in l.patri. ff. de minoribus,& in l. exigendi.C.de procurat.cum similibus.

Septimo ampliari potest,vt non solũ ipse principalis,qui passus est attentata,hanc reuocatio-
16 nem petere possit, † verùm etiam eius cessionarius,quòd licet in specie non repererim apud doctos.probabiliter tamen id affirmari potest, etiã in materia attentatorum. Primo,quia ita in simi
17 li videmus,†quòd potest cedi ius spolij, & cessionarius agit remedio canonis reintegranda, vt post Bald. Tiraquell. Rip.Ruyn.Gomes. Rolan. de Vall.concludit nouissimè Menocch. de recuper.poss.remed.decimoquinto.num. quinquage
18 simonono,versic.quæro 10. Secundò, quia † hæc reuocatio expeditur officio Iudicis, vt notum
19 est,†officium autem iudicis cedi potest, vt elegãter per Tiraque.de retract.§.26.glo.3.nu.decimo
20 quarto,vbi illud ampliat etiam si tale,†officium iudicis haberet executionem paratam,prout videtur in attentatis,vt per eum ibi.num.decimo-
21 quinto.nam & aliàs ius†instantiæ, item†senten-
22 tiæ etiam in† executiuis cedi possunt, vt tradit
23 Aug.Bero.seu mauis Iul.Scarlatinus inter cons. Bero.cons.177.plura.num. vigesimoseptimo,lib. 1. quod sanè intelligendum est de cessione facta
24 post litem finitam†in principali,nam ante litem motam non potest considerari cessio iuris reuocandi attentata,quæ sine lite non dantur,vt aliàs
25 suprà dictum est:& minus†potest hæc ampliatio verificari in cessione,quæ fieret lite adhuc pendẽte, quia tunc ipsa cessio diceretur attentata, & contra cessionarium agentem ad reuocationẽ primi attentati obstaret exceptio vltimæ attentationis,& cessionis attentatæ,iuxta ea, quæ secundum aliquos diximus infrà capit. vigesimoquarto,de reo,& except.contra attent. compet.
26 q.8.nu.12.quando, † scilicet lis penderet vigore
27 actionis realis.† Secus si vigore personalis, quoniam tunc actor potest iura sua etiam lite pendẽte cedere,secundum veram, & commu. opin. de qua testatur Aug. Bero. siue potius Iul. Scarlatinus inter cons.Bero.dicto cons.177.plura. nume.
28 18.lib.1.†Quid autẽ si quis non ius sibi ad huiusmodi reuocationem competens cesserit, sed rẽ circa quam fuerat commissum attentatum, an reuocationem hoc casu cessionarius petat, vel potius cedens, Et sicut dicimus in spolio, quòd spoliatus cedens ius,& non actionem spolij, potest etiam post cessionem petere restitutionem, ex quo actio spolij ei quæsita,durat,& viget,licet ipse ius cesserit, nisi actionem quoque spolij cesserit, vt fuit decisum in vna Bracharen. de Sueguas coram Prospero de mẽse Nouembris 1546. vt refert Capuraquen.in recollect. suis parte prima.dec.236.incip.spoliatus. ad med.Ita potest in simili dici in casu proposito, quòd passus attentata,licet rem cedat, circa quam est commissum attentatum,& ius quod habet in ea,tamen si non cedat officium Iudicis, & ius, quod ei est quæsitum ad attentata reuocanda, ipsi cedenti non cessionario hoc casu competat ius petendi attentatorum reuocationem: Quod tamen intellige,
29 † nisi cedens ius,& rem, cesserit etiam liti,& causæ,quoniam cum attentata censeantur cohærere liti,per cessionem factam liti diceretur etiam cessum ius ad attentata, quæ à lite dependent, secũdum ea quæ proximè dicemus in 1. limitat. numero 42.

Octavo Ampliari posse videtur, vt si lite pendente cum hæbreo aliquid contra eum
30 attentetur †etiam ad instantiam hæbrei reuocatio fieri possit, quoniam generalis dispositio
31 † comprehendit etiam hæbreos, vt post Marquard.Soc.& alios plerosque,per eum allegatos hanc conclusionem generaliter probat, & tuetur nouissimè Ioannes Bapt.de Asin.in sua praxi iudic. § 4.capitulo 7. per totum, vnde si generalis dispositio comprehendit etiam hæbreos lex

concedens reuocationem attentatorum non de
bet eos excludere, cùm & aliàs huiusmodi reuo
catio etiam excommunicato permittatur, vt di
ximus suprà proximè in 1.ampliat.nu.4.

LIMITATVR eadem regula,

Primò in eo qui reo, & possessore mortuo mã
datur per Papam in eius locum subrogari, nam
si actor superstes, vel etiã alius tertius post mor-
tem rei possessionem beneficij, attentando ca-
32 piat, †subrogandus non potest attẽtatorum per
actorem petere reuocationem, sed solùm ex of-
ficio iudicis reuocantur, vt est deci.Rot.10. aliàs
411.si lite pendente, vt lit.pend. in no.quam etiã
allegat, & sequitur Natta.in cons.399.postquàm.
sub num.octauo, lib.secundo, quod etiam sentit
Mil.in verb.attentata per actorem, & in verb. at-
tentata autem per tertium.fol.3. Quamuis auté
33 iste subrogandus nec contra actorem, †nec con
tra tertium, valeat hanc reuocationem inten-
34 tare, † superstes tamen bene posset contra ter-
tium innouantem agere ad reuocationem, vt di
cit Rota.ibi in fi.& post eam Mil.vbi suprà. Quid
35 autem† si essemus in subrogato, an ille possit pe
tere huiusmodi reuocationem? presertim eorũ,
super quorum reuocatione iam fuerat ius quæsi
tum defuncto? Et licet (ex his quæ aliàs dicimus,
quòd cessionarius, & subrogatus mediante ces-
sione ad rem ipsam, circa quam fuit commissum
attentatum non videatur subrogatus ad ius at-
tentatorum, vt adnotauimus suprà proximè in
36 7.ampliat.num.decimosexto.† & vigesimoocta-
uo, & ex his quæ in simili videmus, quòd subro-
gatus quoad possessionem non censetur subro-
37 gatus quoad ius spolij, nisi de eo vel †fuerit facta
expressa mentio, vt (non obstantibus nonnullis
decisionibus, quæ contrarium innuere videban-
38 tur) fuit sæpius per Dominos tentum, & præser-
tim in vna Imol.canonicatus coram Peregrino,
vt est in recoll. Caputaquen.1.decisi.236. incipi.
spoliatus.in fi.& in alia Caurien.parochialis co-
ram Sarmiento.trigesimo Octobris, millesimo-
quingentesimosexagesimosecundo, in qua Do-
mi.meus Oradinus hæc verba formalia adno-
tauit, videlicet. Domini tenent quòd nõ censea-
tur cessa actio spolij, nisi expressè de ea fuerit fa
cta mentio, vt hæc tenta fuerunt de anno millesi
mo quingentesimo quinquagesimoseptimo, in
pluribus causis Abulẽ.coram Aldobrandino, &
39 Meliten. coram D.de Rubeis. Vel nisi, † de spo-
lio fuerit aliqua mentio facta saltem in narrati-
ua, vt est decis.in recoll.Put.1.trecẽtesima octua
gesimanona, & Acchill.decis.trecentesima quin
quagesimanona, aliàs 1.sub Rubrica de subro-
gat.incip.die prima Decembris. Sicut etiam in
40 simili videmus,† quòd quando in aliqua dispo-
sitione fit mentio de fructibus, veniunt etiam fru
ctus præteriti, vt est decis.in recoll.Put.2.trecen-
tesima decimaquarta,) videretur idem etiam
in attentatis dicendum, quòd scilicet isti subro-
gato non competeret ius petendi attentatorum
reuocationem, nisi saltem in narratiua de illis
fuisset facta mentio. Nihilominus eueniente casu
in vna Nolan.abbatię coram Iunio, vigesimo O-
ctobris. 1557. non fuit per Dominos tenta præfa-
ta distinctio, nec simile de spolio, sed adhibita a-
41 lia consideratio, an, † scilicet ille fuerit ad litem
42 subrogatus, quia cùm† attentata videãtur indu-
cere quandam qualitatem, quæ cohæret liti, sub
rogatus quoad litem censetur subrogatus quo-
ad omnia quæ dependent à lite, prout sunt atten
tata quæ sine lite non dantur. Cassad.decis.6.nu.
7.super regul. Et ex hac consideratione tolleba-
tur fundamentum, quod in cõtrarium fiebat de
dicto simili de spolio, quòd scilicet si Papa non
intelligit per subrogationẽ dare ius spolij, quod
est minus, cùm attentata sint spolio fauorabilio-
ra, vt diximus infrà cap.30.de priuileg.atten.nu.
6.non est credendum voluisse dare ius ad atten-
tata, quòd est maius, quoniam dixerunt Domi-
ni, quod hoc procederet, nisi attentata cohęre-
rent liti, & propterea in dicta Nolana fuit resolu
tum, quòd Prosper Iesualdus, qui erat subroga-
tus ad litem posset dare de attentatis cõtra Car-
dinalem Saracenum implorando officium indi-
cis: Quæ consideratio eò magis admittenda est;
43 quia etiam † in spolio quando in subrogatione
est facta mentio litis, censetur, quis subrogatus
ad ius spolij, & ideo in vna Mediolanen.Cappel
laniæ coram Ghissanen.28.Iunij.1557.fuit per ma
iorem partem Dominorum dictum, quòd si fuit
facta mentio litis, & possessionis censebatur sub
rogatio facta ad spolium. Et ex hac litis consi-
deratione fuit dictum, in alia Nullius, seu Pennẽ.
44 coram Robusterio 31.Maij.1568.quòd † si lis pen
debat, censetur etiam cessum ius spolij, & dicitur
bona subrogatio.

45 Secundo limita, vt non procedat in eo, † de
cuius non iure notoriè constat, quoniã ad illius
instantiam non fit attẽtatorum reuocatio, vt est
decis.Cassad.3.petens restitutionem.nu.4.de re-
stit.spoliat.qui plures ad hoc Aegid.& Rot.deci.
allegat, de quo, & nos dicemus latius infrà, capi.
24.q.1.nu.22.& per totam.

46 Tertio huic proxima potest dari limitatio,
†vt non procedat in execrabili plura incompati
bilia retinente, contra dispositionem extrauagã
tis Io.22.quæ incipit execrabilis de præben. is e-
nim non videtur, quòd possit dare.de attentatis
si lite pendente altero beneficio spolietur, tum
47 quia quando de execrabilitate† constat in actis,
videtur constare de non iure suo, tum quia in si-
48 mili videmus† quòd execrabilis spoliatus nõ re-
stituitur, vt est decis.Rot.15. aliàs 371. nota quòd
vbi aliquis.de restitu.spol.in antiq.& alia Capp.
Tolos.464.præsertim si de execrabilitate consta
ret in actis: vt est in recollect.Pute.decis.13.exce-
ptio.sub rubri.de restitu.spoliat. vbi in finalibus
verbis tenet, quòd contra spoliatum hoc casu ad
mittitur huiusmodi exceptio. Vel de ea consta-
ret per confessionem partis, vel esset aliàs noto-
ria, vt in dicta deci.Put.& alia Thomæ de Thanis
70.incip.in possessorio, quoniam (vt etiam dixi-
mus infrà in hac 3.part.ca.24.de Reo, & except.
sib.contr.atten.compet.q.13.num.6.) his casibus
execrabilis non restituitur, & quamuis in mate-
ria nostra attentatorum doct.specificè hanc limi
tationem non ponant, eam tamen ex præmissis
admitti probabiliter posse reor.

49 Quarto, vt non procedat in eo, † qui litẽ, seu
appellationem impugnauit, quoniam is non po-
test petere ea attentata reuocari, quæ gesta sunt
pendente lite, vel appellatione per eũ impugna-
ta, vt dixit Felyn.post Imol.in c.capitulum.colũ.
nona.sub numer.25.versicul.limita quarto.de re-
script.

script. & quamuis super hoc videantur esse opiniones, vt patet ex his quæ posuimus suprà in 2. parte cap. 4. de attent. lite pendent. in 3. ampliat. princip. & in capitulo 12. de attent. appellatione pendente, in quadragesima prima limitat. princi. verior tamen videtur opinio, quòd impugnãs litem, vel appellationem non possit dare de attentatis.

Quinto limitari potest, vt nõ procedat in eo
50 † qui actualiter non appellauit, sed vult iuuari appellatione interposita per aduersariũ, qui tamen non simpliciter, sed solùm in parte, & partibus contra se facientibus appellauerat, quia talis appellatio limitata partem non appellãtem non iuuat, & consequenter si pars quæ non appellauit pretendat aliquid contra se fuisse attentatum pendente appellatione, quasi illa appellatio fuerit sibi communis, non poterit illorum reuocationem petere, aliàs iuuaretur appellatiõe aduersarij, contra doctrinam Franch. in c. si duobus. col. 3. nu. 9. de appell. de quo diximus etiam suprà, eodem c. 12. de attent. appel. pend. in quadragesima quarta limit. princip.

51 Sexto fallit in contumace, † qui ad effectum attentatorum, non potest allegare litis pendentiam, quam per cõtumaciam spreuit, secundum ea, quæ latius diximus suprà in 2. parte, ca. 4. de attent. lit. pend. in 18. limit. princip. Quibus adde Alex. in cons. 24. visis. nu. 4. libr. 3. & ibi apostilla. ad eum.

52 Septimo Regula nõ procedit in eo, † qui succubuit in causa restitutionis in integrum ad appellandum per eum petitę: quamuis enim etiam pendente restitutione in integrum ad appellandum dentur attentata, vt diximus suprà in 2. parte c. 14. de atten. pendẽte restitutione in integrũ ad appellandum, in princip. Illa tamen non reuocantur ad instantiam illius, qui in iudicio restitutionis succubuisset, vt diximus eodem ca. 14. nu. 27. vers. secundo limita.

Octaua huic affinis potest etiam dari limita
53 tio, vt non procedat in eo, † qui mediante restitutione in integrum fuisset restitutus ad appellandum, & vel omnino non appellauit, vel saltem infra decem dies post obtentam restitutionem nõ appellauit, quoniam si pendente prædicta restitutione prætendat aliquid contra se fuisse attentatum, non poterit illorum reuocationem petere, secundum ea, quæ diximus eodem cap. 14. nu. 30. vers. tertio limita.

Nono fallit in intruso, † is enim si ab intima
54 tione executorialium, sibi facta appellauerit, & post dictam appellationem vigore executorialium fuerit spoliatus, non poterit executionem (quasi appellatione pendente attentatã) petere reuocari, ex eo, quia eius appellatio nõ retardat executionem, & quia executoriales capiunt intrusum, & eius possessio tanquam vitiosa non habetur in consideratione, vt est in recollect. Crescent decis. 216. intrusus. sub rub. de re iudicata, de quo aliquid etiam diximus suprà in secunda parte, ca. 12. de atten. appell. pend. in 14. ampli. princ. nu. 17. vers. quinto limita.

55 Decimo, Is etiam, † qui intra terminum sibi ad docendum de attentatis vigore specialis cõmissionis præfixum aliquid de eis, quod releuet non docuerit, à petitione reuocationis attentatorũ,
56 censetur exclusus, † solet enim Signatura reo, cõtra quem agitur de attentatis, per huiusmodi ter
57 mini præfixionem, † præsertim imminentibus feriis succurrere, vt docet Cassad. decis. 4. quæ incipit in attentatis. nu. 5. de dilationibus, & post eũ (licet corruptè alleget) Vestr. in praxi ro. cu. lib. 8. c. 4. sub num. 21. & Moder. in annotat. ad Aegid.
58 nu. 108. & num. 154. † lapsus enim similis termini videtur tollere parti, & ius, & attentata, vt dicũt præfati Moder. vbi suprà.

59 Vndecimo potest limitari in eo, † contra quẽ opponitur exceptio de literis debito tẽpore nõ expeditis, cũ enim infrà cap. 24. de reo, & except. sib. cont. atten. cõpet. q. 10. nu. 7. & nu. 15. firmauerimus huiusmodi exceptionem etiam in attentatis obiici posse, sequitur, quòd talis prohibeatur validè petere posse reuocationem, vt latius ibi deducitur.

60 Duodecimo limitari potest, † quãdo essemus in eo à quo statutum remoueret non solũ omnẽ exceptionem, verùm etiam omnem defensionẽ, quoniam cũ hoc casu per statutum censeatur remotum etiam officium iudicis, vt post Abbat. & alios per eum allegatos latè prosequitur nouissimè Io. Bapt. de Asin. in sua praxi Iud. § 13. c. 34. per tot. vtique huiusmodi persona non poterit instare pro reuocatione attentatorum, quæ (vt sæpius diximus) officio iudicis expeditur.

61 Hinc posset inferri, † quòd nec etiam Bannitus possit agere ad reuocationem attentatorũ, quia remedium hoc dicitur esse possessorium, & de iure ciuili, vt diximus suprà in 1. parte, in præfatio. nu. 77. & n. 78. Bannitus autẽ perdit ea, quæ sunt de iure ciuili, & in specie remedium possessoriũ, vt latè, & eleganter per Ruyn. in cons. 48. si probetur. lib. 4 per tot.

Supradictæ autem omnes limitationes, sanè sunt intelligendæ, quòd licet in dictis casibus ad instantiam partis, quæ prætendit fuisse attenta-
62 tum, illa non sunt reuocanda, † Iudex tamen illa ex officio, & in pœnã attentantis possit etiã parte non petente reuocare, vt per Rot. decis. 5. aliàs 433. nota nunquid reo. nu. 5. vt lit. pendẽ. in antiq. & apud Bernar. de Bisignett. dec. 1. nunquid reo. eo. tit. vt lit. pend. & deci. 2. aliàs 14. fuit dubitatũ. de restit. spoliat. in no. & dicemus infrà ca. 27. de Iudi. & per quem attent. nu. 8. & seqq.

CAP. XXIII. QVANDO ET INTRA quod tempus per Actorem Attent. Reuocatio Petenda.

SVMMARIVM.

1 *REVOCATIO attentatorum in quacumque parte Iudicij peti potest secundum aliquos.*

2 *Reuocationis attentatorum facultas duobus actibus, siue lapsu dñorum terminorum excluditur secundũ alios, videlicet*

Per litis contestationem, vt nu. 3. &

Per conclusionem in causa, vt nu. 4.

5 *Lite contestata, an possint peti attentata reuocata.*

6 *Litis contestatio in reuocatione attentatorum non requiritur.*

7 *Attentatorum reuocatio post litem contestatam non fit secũdum aliquos, qui etiam de crebriori sentẽtia*

attestati sunt sed malè, vt in nu.11.

Aliqui verò distinxerunt, vt nu.8.

9 Verior est opi. indistinctè, quòd immò possit, vt infrà numero 12.

Et est magis æqua opi. vt nu.10.

13 Attentati reuocatio, quòd de sui natura non posset rescindi, nisi per diffinitiuam super appellatione, etiã post litem contestatam non fit.

14 Conclusio in causa præcludit viam reuocationi attentatorum, secundum opi. aliquorum.

15 Conclusione in causa videtur negocium esse finitum, & primo esse pronunciandũ, quã attentata reuocanda.

16 Suspensio petitoris non potest fieri post conclusionem in causa.

17 Spoliatus conuentus Iudicio à spoliante potest eũ vsque ad conclusionem in causa reconuenire spolio secundum aliquos, sed malè, vt nu.35.

18 Ius lite pendente superueniens ex causa de præterito, operatur, vt sententia super eo fundari possit, si ante conclusionem in causa superueniat, de hoc tamen infrà nu.36.

19 Iudex postquã tulit sententiã dicitur functus officio suo.

20 Paria sunt sententiã esse latã, & esse conclusum in cã.

21 Inhibitio regulariter non potest fieri post conclusionem in causa.

22 Conclusione in causa censetur quis renunciare probationibus, & iuribus non deductis.

23 Attentata etiam post conclusionem in causa reuocari possunt, secundum aliorum, & veriorem opi. & infrà nu.39.

24 Reuocatio attentatorum non dependet ab euentu appellationis.

25 Iudex in multis casibus potest etiam post conclusionem in causa procedere.

26 Interrogare partes potest Iudex, etiam postquã in causa est conclusum, secundum aliquos.

27 Iuramentum deferre Iudex potest non obstante causæ conclusione.

28 Instrumenta de nouo reperta admittit Iudex, etiam post conclusionem in causa.

29 Testes admittere põt iudex, etiã si in causa sit conclusũ.

30 Officium suum potest impendere iudex, etiam post conclusionem in causa si sibi videbitur expedire.

31 Iudex in his, quæ nõ requirunt probationẽ nisi leuẽ, etiã post causæ conclusionem officium suum impartire potest.

32 Ius superueniens ex causa de præterito post conclusionẽ in causa de iure canonico potest proponi in iudicio, & illud validat.

33 Reuocatio attentatorũ potest peti etiã in secũda instãtia.

34 Causa attentatorum est separata à causa principali, & de sui natura seorsum examinatur.

37 Inhibitio si fiat post conclusionẽ in causa facit attentata.

38 Renũcians appellationi nõ censetur renũciare attẽtatis.

40 Nouas opi. difficile est nisi processu temporis in practica obtineri.

41 Attentata (retenta commu. opi.) non possunt peti reuocari, postquam fuit in causa conclusum.

Etiam si petantur vigore specialis cõmissionis, vt n.42.

43 Attentata postquam fuit in causa conclusum non obstãte conclusione possunt peti reuocari. Quod Limitatur sex modis, vt nu.43.45.49.50.57 & 58.

44 Renũtians appellationi, licet agat ad reuocationẽ eorũ, quæ fuerunt attentata ante renuntiationem, nõ tamẽ agit ad ea, quæ post renuntiationẽ fuerint attẽtata.

45 Attentata etiam post conclusionem in causa reuocarentur parte non contradicente.

46 Iudex sciens in causa fuisse conclusum, & admittens aliquid super probatione attentatorum censeretur cõclusionem reuocare.

47 Iudex in dubio præsumitur scire conclusionem fuisse in causa factam.

48 Admissio facta per Iudicem de eo, quod non erat admittendum præiudicat parti.

49 Conclusio in causa tacitè, & ab vna tantum parte facta, puta per missionem citationis ad sententiam, nõ præcluderet viam reuocationi attentatorum.

50 Conclusio in causa in prima instantia facta non impedit reuocationem attentatorum in secunda instantia, et infrà nu.54.

51 Suspensio petitorij in secunda instantia fieri põt non obstante cõclusione in causa in prima instantia facta.

Etiam in causa profana: secundum veriorem opi. vt numero 52.

53 Appellatio suspendit etiam conclusionẽ in causa in prima instantia factam.

55 Conclusio in causa principali facta non obstat in causa appellationis, quo minus quis possit non deductum deducere, & non probatum probare.

Nisi de causa appellationis non fuerit expressè facta mentio, vt nu.56.

57 Reuocatio attentatorum & post conclusum in causa fit quãdo attentans in negocio principali succubuisset.

58 Terminus ad docendum de attentatis si fuerit præfixus, & in eo nihil doctum eo lapso etiam si nondum fuerit in causa conclusum, non possunt amplius attentata peti reuocari.

59 Iudex ex officio suo, an post conclusionem in causa attentata reuocet.

60 Conclusio in causa licet (retenta communi opi.) præcludat viã petitioni reuocationis attentatorum, non tamen præcludit viam expeditioni causæ attentatorũ, si ante conclusionem fuerunt petita reuocari.

61 Præscriptio an currat contra attentata, & iuri petendi illorum reuocationem.

62 Attentare cum sit delictum secundum aliquos eo tempore præscribitur, quo cæteris criminibus.

63 Reuocationi attẽtatorum nullo tempore præscribitur, secundum alios.

64 Remedium canonis reintegranda, prout tenet Rota, durat perpetuo.

Etiam si agatur inter ciues Romanos, vt nu.65.

Et competit non solùm post quadraginta, aut centum, sed & post mille annos, & in perpetuum, vt numero 66.

Et hanc esse communiorem opi. quòd perpetuo duret, vt nume.67.

68 Reuocatio attentatorum potest proponi etiam per viã exceptionis.

69 Officium Iudicis, quod proponitur per modum exceptionis durat perpetuo.

70 Attentata regulariter dicuntur ipso iure nulla.

71 Nullitas attentatorum, videtur quòd possit appellari, euidens, & manifesta.

72 Reuocatio attentatorum peti potest etiam per viam nullitatis.

73 Officio iudicis, quòd competit super nullitate euidenti non præscribitur, sed durat perpetuo.

74 Dominij exceptio, vbi potest opponi, ibi currit præscriptio, & infrà nu.83.

75 Reuocationi attentatorum regulariter non potest opponi dominij exceptio.

76 Reuocatio attentatorum fit officio Iudicis.

77 Officio iudicis præscribitur spatio triginta annorum.

Remed

78 *Remedium l.si quis in tantam C.vnde vi, tollitur præscriptione triginta annorum.*
79 *Executioni sententiæ, quæ iudicis officio expeditur triginta annorum spacio præscribitur.*
80 *Præscriptio triginta annorum tollere videtur ferè omnia iura.*
Etiam magis fauorabilia, quàm attentata, prout est ius petendi legitimam, vt nu.81.
82 *Reuocationi attentatorum triginta annorum spacio præscribi verius videtur.*
84 *Præscriptionis exceptio non semper opponitur ratione dominij.*
85 *Reuocatio attentatorum si deducitur per modum exceptionis durat perpetuo.*
86 *Tēporalia ad agendum sunt perpetua ad excipiendum.*
87 *Iuri excipiendi nunquam præscribitur.*
88 *Iuri offerendi licet regulariter præscribatur 30. annis, si tamē proponitur per excipientē durat perpetuo.*
89 *Attentatorum reuocatio si petatur per viam nullitatis ordinariæ duret perpetuo.*
90 *Spolio attentato non videtur, quòd spacio 30. anno præscribatur.*
91 *Monachus spoliatus ab Abbate, lite quam ipse Monachus prosequebatur pendēte restituitur, licet aliàs simpliciter spoliatus non restituatur.*
92 *Restituationis exceptio regulariter obstat agenti spolio.*
Nisi sit spolium attentatum, vt nu 93.
94 *Executioni sententiæ latæ super attentatis non præscribitur spacio 36. annorum quādo illa antea sunt cepta, licet non fuerit finita.*
95 *Mala fides etiam in materia attentatorum impedit præscriptionem etiam 30. annorum.*
96 *Emptio facta post appellationem facit emptorem malæ fidei possessorem.*
97 *Præscriptio minoris temporis quàm 30. annorum eius loco à statuto subrogata etiam in attentatis locum habet.*
98 *Attentatorum reuocationi præscribitur & via præcluditur per præfixionem termini ad docendum de eis.*
99 *Iure adeundi hæreditatem præscribitur spacio 30. annorum.*
Nisi à Iudice minus tempus sit præfixum nu. 100.
Etiam si essemus in filio vt nu 101.
102 *Attentatorum reuocatio etiam minori spacio 30 annorum præscribitur quando sumus in tertio in casu aliàs à Rota considerato, de quo hic.*
103 *Instantia in causa attentatorum, an triennio pereat de iure ciuili.*
104 *Causæ summariæ & executiuæ, an dicantur habere instantiam remissiuè.*
Communis videtur quòd sic vt num.105.
Alij autem distinguunt, an agatur vigore actionis, & pereat, Vel officio Iudicis, & secus sit, vt nu.106.

POstquam ex superioribus satis constare potest, quis, & quibus modis possit attentatorum reuocationem petere, oportunè nunc vidēdum est quando, & intra quod tempus huiusmodi reuocatio sit petenda. Et licet fauor, & priuilegium, quod aliàs generaliter prēstare solent iura huiusmodi attentatorum reuocationi, exposcere
1 viderentur, † quòd in quacunque parte iudicij illa peti posset, vt simpliciter id dixit Mil. in ver. attentata post appellationem in partibus. fol. trigesimo, post Rot. decisi. vigesimaseptima, aliàs 185. licet pars rea. de appellation. in antiqui. Non defuerunt tamen, qui dixerunt, quòd non indistinctè, & indifferenter debet hoc concedi, sed quod certis terminis, ac temporibus est huiusmodi reuocatio coarctanda. Et propterea
2 quidam fuerunt in ea opini. † quòd facultas petendi hanc reuocationem duobus actibus, siuē
3 lapsu duorum temporum excludatur, † videlicet per litis contestationem in causa principali,
4 Item † per conclusionem in causa. Vt autem clarius appareat intra quod tempus hæc reuocatio sit petenda, operæ precium est, vt nos quatuor potissimum videamus. Primo an litis contestatio præcludat viam huic reuocationi. Secundo an idem operetur conclusio in causa. Tertio retenta opi n. quòd litis contestatio non obstet, & præsupposito, quòd in causa non fuerit conclusum, an lapsus alicuius temporis inducat talem præscriptionem, per quam dicta facultas censeatur sublata. Quarto an in causa attentatorum consideretur instantia, & de iure ciuili illa triennio pereat.

5 Quaritur Primo † an post litem contestatam possint peti attentata reuocari. Et est animaduertendum, quòd in hac quæstio. loquimur non de litis contestatione facienda in causa attentatorum, prout aliqui circa hoc æquiuocasse videntur, vt Guido Pap. deci. 436. cùm materia. in fin numero 110. qui format quæsti. in litis contestatione super attentatis, licet alij omnes per eum citati loquantur de litis contestatione in
6 causa principali, & ratio est: † quia in causa attētatorum litis contestatio non requiritur, vt dicemus infrà, capit. 25. de processu in causa attentatorum. numero 20. sed loquimur de litis contestatione facta in causa, & negocio principali, puta si pendente etiam appellatione dicatur aliquid attentatum, & tu committens causam principalem ipsius appellationis, attentatorūm que, ac innouatorum quorumcumque in primis, & ante omnia reuocandorum, & deinde absque eo, quòd petieris reuocationem dictorum attentatorū in causa principali litem fueris contestatus, an vlterius tibi competat facultas, pe-
7 tendi illorum reuocationem, † Et quamuis Specul. in titulo de appel. §. nouissimè. nume. 21. vers. sed pone petij in libello, aliàs casu eueniente fuerit in opinione negatiua, quòd post litis contestationem reuocatio, de qua loquimur non possit peti, attestans etiam se ita obtinuisse, & eundem secutus fuerit Archidiac. in capitulo non solùm. sub numero 2. versiculo, & nota quòd si facta est petitio. de appellatio. in 6. Quibus adde Bald. in consi. 245. proponitur. sub numero 2. versi. secundo præmitto. lib. 2. & Ang. in l. si cuius. sub nume. 3. versicul. & caueat appellans. C. de appellat. vbi post Specul. refert, ita in curia fuisse determinatum. eo quia patiens litem contestari, videtur attentatis, & illorum reuocationi renuntiare. & Ias. in princip. numero 3. vers. 4. limita. ff. de nou. oper. nunci. Guid. Pap. in cons. quarto, quòd non debeat. sub nu. 5. & cons. 124. circa materiam. nu. quarto, versic. ad tertium quæsitum, & iterum in consi. 205. circa processum. col. octaua. sub num. 22. vers. secundo quia. Quod etiam posuit Vital. de clausu. in clausula, nil noua. appell. penden. sub nume. decimo. quorum plerosque refert, licet nō sequatur Didac. practic. quæst, capi. 23. sub nume. 3. versic. quarto hæc reuocatio, quem nouissimè ad hoc

Quæst. 2. Post litē cōtestatā an reuocentur attentata.

ad hoc citat etiam Menocch. de recuperanda possessione in 17. & vltim. remed. numero 37. vbi præter præallegatos in id allegat etiam Bal. in l. 1. colum. penult. versi. præterea cautela. C. de appellat. & Deci. in leg. 1. numero 2. C. de bon. possess. secundum tabu. & Bartol. in l. 1. ff. nil nouar. appell. penden. qui tamen referens se ad no. per Ioã. And. potius contrarium videtur sentire: Nihilominus Ioan. And. tam in dicto c. non solùm. statim post princ. in glo. ante omnia. colum. 1. & duabus sequentibus, quàm in additionibus ad Specu. vbi suprà, in additione, in verbo obtinui, fuit in contraria sententia, quòd immo non obstante litis contestatione in causa principali possunt peti attentata reuocari, vt latè ibi per eum, qui refert opinionem, & fundamenta Speculatoris, & Archidiaconi, & illa sufficienter diluit,
8 † quamuis aliqui circa hoc distinctionem adhibuerint, videlicet quòd opinio Ioann. And. procedat, quando illa verba ante omnia reuocari peto, &c. sunt expressa in libello, quando verò dicta verba nõ sunt expressa, vera sit opinio Speculatoris, & Archidiaconi, vt patet ex his, quæ ponit Geminian. in dicto c. non solùm. qui, & opiniones refert, & inter cæteras hãc distinctionem ponit.

9 Aduertendum † tamen est, quòd opinio Io. Andr. est indistinctè omni casu tenenda, vt animaduertit Franc. in ca. dilecti. el 3. sub numero 2. versi. secundò quæritur. de appellat. & eam post longam distinctionem tenet Io. Monach. in cap. cupientes. §. penulti. numero 156. in fin. de elect. in 6. Bald. in leg. 3. & ibi quoque Salyc. post eum. sub numero 8. C. de appellat. & est decisi. Rot. 25. aliàs 185. licet pars rea. de appellati. in no. & per eam Mil. in verbo attentata post appellationem in partibus. fol. 30. Et quamuis Guid. Pap. in tractatu de appellat. quæst. 13. in fin. dicat, quòd non recordatur vidisse quæ opinio in iudicando seruetur, illud tamen hoc loco prætermittendum non est, quòd hanc partem in ista opinionum varietate seruat Rot. vt attestatur Vestr. in praxi ro. cu. libro 8. capitulo 4. sub numero 13. Quibus adde Guido. Pap. sibi contrarium decision. 436. cum materia, in fin. numero 110. vbi post Ang. de
10 Aret. in l. vnica. ff. nil no. appe. penden. † appellat istam magis æquam opinionem, & eandem tenet etiam Lanfranc. decis. 476. incip. appellans, & veriorem post Aret. & Raphael. dixit etiam Didac. (qui tamen dum tractauit hunc articulũ, non videtur semper locutus de litis contestatione, sed quandoque admiscuit etiam conclusionem in causa, in qua est lõgè diuersa ratio, vt apparebit ex his, quæ dicemus infrà in seq. quæsti. prout etiam, & in hoc confusè locutus est etiam Guid. Pap. in suprà allegatis consiliis) dicto cap. vigesimotertio, practic. quæ. sub nu. tertio. in fin. cui subscripsit etiam nouissimè Menocch. vbi suprà. nume. trigesimotertio. Qui licet suprà dicto num. trigesimoseptimo, in prin. dixerit, quòd crebrior est sententia, quòd reuocatio attentatorũ
11 peti possit solũ ante litem contestatam, † eius tamen attestationi in hoc minimè est standum, quia immò contraria opini. Ioann. Andr. quòd etiam post litem contestatam, peti possit reuocatio dicenda est cõmunis, cùm, vt ex dinumeratione colligi potest, eam plures, & numero, & authoritate teneant, vt patet ex his, quę allegat idẽ ibi dicto nu. 37. vers. verùm contrarium, & quos nos hic vltra eum citauimus, & nouissimè quòd
12 in hac opi. diuersitate † ista sit veritas affirmauit Mandos. in tractat. commissio. in decimoquarto formul. commissionis attent. in verb. in primis, & ante omnia. quæ. secunda, ad med. Consideratio autem, quæ per Speculatorem, & Archidiac. ex aduerso fiebat, quòd electa via ordinaria non posset rediri ad extraordinariam potius est dicenda subtilitas, & cauillatio textus in c. non solũ. de appella. in 6. dum vtitur his verbis, (quòd ante omnia, & pœnitus attentata sunt reuocanda) quàm reale aliquod fundamentum, vt dicit Ioan. And. in dicto c. non solũ. & in addit. ad Specul. in dicto §. nouissimè. in verb. obtinui, vbi subdit, quòd Speculator malè obtinuit. Hanc tamẽ conclusionem, quòd etiam lite contestata possit peti reuocatio attentatorum, licet docto: in dicto c. dilecti. el 3. præsertim Præposit. & Franc. nu. quarto, & seq. limitent nonnullis modis, vt etiam refert Lanfranc. in dicta decis. 476. quia tamen re vera dictæ limitationes omnes non percutiunt punctum de quo agimus nunc de reuocatione post litis contestationem, sed ex illa vna tantum est ad propositum, ideo in præsenti illam tantũ subiicio, videlicet, vt prædicta conclusio nõ pro-
13 cedat, † quando peteretur post litem contestatam reuocatio super tali attentato, quod de sui natura non posset rescindi, nisi per diffinitiuam sententiam latam super appellatione, vt in casu l. Chirographis. §. 1. ff. de administrat. tut. & tradit Bald. & post eum Saly. in l. appellatione. num. octauo. vers. sed dubitatur. C. de appellat. & reassumpsit Franc. in dicto capi. dilecti. numero sexto, versicul. vltimo limita. de appellat. & in capit. non solùm. sub numero sexto, vers. tertio limita. de appellat. in 6.

SECVNDO quæritur, an postquàm fuerit in causa conclusum, possit peti attentatorum reuocatio, & quamuis iste articulus videatur carere dubitatione, cũ nemo ferè sit præsertim ex recentioribus, qui in dubium illum reuocet, quos citabimus infrà num. quadragesimoprimo. vers. regula negatiua, & desuper habeamus deci. Rot. expressas, vt decis. 6. aliàs 518. nota quòd attentata, vt lit. pendẽ. in antiq. & decis. 4. aliàs quinquagesimaseptima, attentata, vt lit. pend. in no. quia tamen contraria opinio de iure verior videtur libet hoc loco plenius materiam attingere. Potest ergo duplex in præsenti articulo considerari opinio. Quæst. 2. Post conclusioné in causa an reuocé tur attentata duplex op.

14 Prima sit negatiua, † quòd postquam est in causa conclusum, non sit vlterius locus petitioni reuocationis attentatorum. Quæ fundari
15 potest ex pluribus, & Primo, † quia per conclusionem videtur negocium esse finitũ, & propterea primo esse pronunciandum, quàm reuocanda attentata, vt hanc rationem posuit expreisè Rot. decis. 26. aliàs 307. nota quòd audientia tenet, de appellat. in antiq. Secundò, quia videmus
16 in simili, † quòd licet suspensio petitorij, regulariter possit fieri in quacunque parte Iudicij, cõclusio tamen in causa etiam suspẽsioni petitorij viam præcludit, quam rationem, & argu. à simili posuit expressè in proposito nostro Rot. dicta decisi. quarta, aliàs quinquagesimaseptima, attentata

tata vt lit.pendé.in no.ad not.in c.pastoralis. de caus.possess.& propriet.vt fuit etiam tentum in vna Bononien.Castilliani vigesimo Nouembris 1545.coram Fabio vt est in recollect.Peregri. decis.76.aliàs 9.incipien.fuit resolutum.Tertio pro
17 ista opinione addi potest,† quia in simili spoliatus conuentus iudicio petitorio à spoliante potest contra eum vsque ad conclusionem in causa agere spolio secundum Abba.in c.ex conquestione.col.quarta, versi.quoad secundum dubiũ. de restit.spolia.ergo idem videtur dicendum in attentatis.Quarto in simili facit quod aliàs dicitur,†quòd licet ius superueniẽs lite pendente ex causa de præterito operetur,vt super eo sententia fundari possit,ad tex.in l.si rem.§.fin.ff. de pignorat.act.& alia cumulata per Ant.Gabriel. in tracta.commu.conclus.lib.secundo,de iudi.conclus.secunda,in princi.id tamen procedit, quando ius superuenit ante conclusionem in causa, secus si post,vt per eundem ibi.nu.nono. Quinto,
19 † quia iudex postquam tulit sententiam dicitur functus officio suo,nec potest aliquid vltra regulariter in causa facere,& consequenter nec attẽtata reuocare,ad no.in l.iudex posteaquàm.ff.de
20 re iud. † sed paria sunt latam esse sententiam, vel esse conclusum in causa,vt post Bar.in l.si Mater. §.ea. in fi.ff.de excep.rei iud.& Bal.in l.error.qu. secunda, & quarta.C.de iur.& fac. ignoran.& l. incerti.colum.sexta.C. de interdict.tradit Ias. in l.admonendi.nu.quadragesimonono.ff.de iureiur.ergo &c.Sexto facit,quia,& aliàs in simili vi-
21 demus,†quòd& inhibitio, quæ de sui natura causat attentata,non potest fieri post conclusionem in causa.Rota.decis.sexagesimasexta. aliàs 674. nota quando in aliqua.de appellatio.in antiq.cũ aliis allegat.suprà in secunda parte,ca.vigesimo. de attentatis post inhibitionem,in præfatio.quęstio.quarta.nume.154.Vnde sicut post conclusionem in causa videtur cessare inhibitio, quæ solet esse potissima causa deducendi attentata in esse, ergo nec debet post cõclusionem dari attentatorum reuocatio,vt contrariorum sit eadẽ discipli-
22 na:Septimo, quia, †per conclusionem in causa, quis videtur renunciare probationibus, & iuribus non deductis,ad no.in dicto c.quoniam contra.in verb. renunciatum,de probatio.& refert Ias.in dicta l.admonendi.num.quinquagesimo. Quando autem est attentatis renunciatum, non potest illorum reuocatio peti,secundum ea, quæ latius diximus suprà in secunda parte.c. quarto, de atten.lit.penden.in 15.limit.princip. ergo &c. Et ex his omnibus vltra ea pauca, quæ pro hac opinione doctor.ponere videbantur, potest hæc prima opinio comprobari.

Secunda affirmatiua opinio huic cõtraria esse
23 potest,† quòd immò etiam post conclusionẽ in causa huiusmodi reuocatio peti valeat,quam aliquos ex dominis sensisse refert Rot. dicta decis. vigesimasexta,aliàs 307.& clarius Ant.de Butr.in c.1.circa fi.vt lit.pend.prout eum refert,& sequitur Io.Bapti.de Asin.in sua praxi Iudic.§.23.ca.6. vers.limitatur.1.nu.quinto,dum volunt in remedio attentatorum lite pendente iudicem post cõclusionẽ in causa supplere posse,quæ pariter plu-
24 ribus fundatur,& primo ea ratione,† quia reuocatio attentatorum non dependet ab euentu appellationis, vt latius in dicta decis.26. Secundo, quia videmus in simili, quòd licet conclusio in causa soleat præcludere viam productionibus,& probationibus,ad no.in ca.quoniam contra. de
25 probatio. † potest tamẽ Iudex in multis casibus ex aliqua iusta causa procedere, hinc dixit aliàs Roma.in cons.176.Iste sunt. col.fi.ver.ostenditur
26 hic in fine,† quòd post cõclusionem in causa potest iudex partes interrogare, quod etiam dixit idem cons.vigesimo,viso puncto.in fi.& est commu.opi.de qua post alios testatur nouissimè Bapti.Villalob.in collect.commu.opi.litera I.num. nonagesimosecundo,vers.interrogare potest.licet alios id reprehendentes ibi citet. quibus adde Natta.in cons.206.Magnifice.nu.1.lib.1.quin-
27 immò in dicto cõs.176.amplius dixit,†quòd po-
28 test etiam deferre iuramentum,†& instrumenta de nouo reperta,si producantur admittere ex iusta causa,quinimmò post conclusionem in causa
29 † potest etiã testes Iudex admittere,vt post Fel. in c.licet causam.colum.decimaquarta,vers.limita vndecimò.de probat.&Hippol.in singula.no. incip.communis.tradit Io.de Neuizza. in consi. quinto,incipi.misit.nu.vigesimoseptimo. Quòd si potest iudex etiam post conclusionem prædicta explicare ratione iustæ causæ, hæc iusta causa multomagis videtur militare in reuocatione attentatorum,in quibus concurrit odium attentãtis propter contemptum iudicis,& læsionẽ partis,cum attentans dicatur offendere ius,Iudicem,& pàrtem. ad no.in cap. primo. de appella.
30 in 6. Tertio,quia† Iudex officium suum impendere potest etiam post conclusionem, si sibi videbitur expedire, vt dicit Rot. decisione 2.aliàs 6.per eadem motiua.de testibus.in no. attentatorum autem reuocatio etiam à parte petita fit ex officio iudicis mercennario,vt suprà dictũ est, in hac 3.parte, capitu.21.numero 14. merito.&c. Quarto ex eadem decisione potest ad proposi-
31 tum aliud fundamentum colligi, † quòd in his, quæ non requirunt probationem nisi leuem,iudex etiam post conclusionem in causa potest officium suum impartiri,sed in reuocatione attentatorum leuis probatio requiritur, vt dicemus infrà,capitulo 26.de probatio.attentat. numero 82.ergo &c. Quinto, quia videmus,quòd immo in certis casibus etiam post cõclusionem in causa fit attentatorum reuocatio, de quibus dicemus proximè, in limitationibus regulæ ponendæ,numero quadragesimotertio, ergo videtur, quòd non possit teneri pro vera præcedens opinio negatiua,quę videtur absolutè negare,quòd post conclusionem non fiat ista reuocatio. Sex-
32 to,† quia de iure canonico ius superueniens ex causa de præterito post conclusionem in causa, potest proponi in iudicio, & illud validat,vt est commu.opi.de qua post Paris.in consi.125.num. 13.versicu.nam libellus.libro 1.tradit Anton.Gabriël.commun.conclus.libro 2.de iudic.conclus. 3.numero 20.versicul.vndecimò limita. ergo ius reuocationis attẽtatorum,quod est ex causa de pręterito,cùm præsupponatur ante conclusionẽ fuisse attentatum,debet similiter posse post con-
33 clusionem validè proponi. Septimo, † quia petitio reuocationis attentatorum potest fieri etiã in secunda instantia,vt tradit Bero. in consili.51. in hac causa.nume.7.libro tertio,ergo conclusio in causa in prima instantia facta non præcludit viam

viam huiusmodi reuocationi, vt dicemus infrà in 4.limitatio.regulę subiiciendæ.nu.50.

Et tenendo hanc opinioné, quæ mihi verior de iure videtur, non obstant allegata in contrarium, quoniam illis respondetur, &

Ad primum quasi per conclusionem negocium sit finitum, respondetur quod immò nondum est inceptum, ex quo † causa attentatorum est separata, & de sui natura examinatur seorsum à negocio principali, vt per Franc.in cap. dilecti. el 3.nu.tertio, de appellationibus, quam responsionem sensit etiam Rot.dicta decis.26. aliàs 507. nota quòd audientia. vers.licet aliquibus. de appellat.in antiq.

34

Ad secundum, & tertium respondetur, quòd cū in attentatis vigeat maior ratio odij, quàm in spolio, non videtur bonum argumentum à spolio ad attentata, cùm in eis adsit cōtemptus Iudicis, qui in spolio non consideratur, cuius contéptus ratione aliqui ex dominis in d.deci. 26. sentiebant, quòd etiam post conclusionem in causa, huiusmodi reuocatio peti posset: † Præterea opi.Abba.in dicto c.ex conquestione reprobatur, vt tradit Capit.post alios: quos allegat decis. 28.in causa.nu.7.

35

36 Ad quartum respondetur † quòd de iure canonico etiam post conclusionem in causa attenditur ius superueniens ex causa de præterito, vt suprà.nu.32.in 6.fundamento secundæ opinionis.

Ad quintum, quòd regula l.Iudex posteaquā, procedit in eadem causa, in qua quis pronuntiauit, secus in diuersa, vt notant docto.in dicta.l.Iudex., attentatorū autem causa dicitur esse diuersa, vt suprà proximè diximus. nu.trigesimoquarto, ergo, &c.l.Papinianus exuli.ff.de minor. cum simil.

Ad sextum respōdetur, quòd id quod dicitur, quòd inhibitio non fiat post conclusionem, procedit potius de stilo dominorum, quàm de iure, 37 † & ideo si post conclusionem fuerit inhibitum, talis inhibitio causat attentata.Rot.decis. vigesimanona, aliàs 711.de stilo, de dolo, & contumacia in antiq.vt latius diximus in dicta quæst.quarta.nu.157.

Ad septimum respondetur, quòd non sequitur per cōclusionem in causa renuntiatur probationibus, & Iuribus non deductis, ergo, & attentatis, quod patet, quia videmus, quòd non solū, 38 quando quis tacitè, † verùm etiam si expressè renunciauerit appellationi, & sic causæ principali, non tamen per hoc censetur renuntiasse attentatis, vt illorum reuocationem petere non possit, vt tradit Franc.in ca.ad audientiam.in fi.& in ca. bonæ.nu.39.versic.sexta conclusio.de appella. & diximus latius suprà in 2.parte.c.12.de attent.appel.pend.in 2.ampliat.prin.in prin.Præterea esto quòd per conclusionem fuerit inducta prædicta renuntiatio, illa tamen intelligi debet in eadem causa, secus in diuersa, prout diximus esse causam attentatorum.

Et ex his potest probabiliter teneri hæc sen- 39 tentia, † quod de iure reuocatio attentatorū peti possit in quacunque parte Iudicij, etiam post conclusionem in causa, cùm contraria opinio auctoritate potius, quàm aliquo releuāti fundamēto fulciri videatur per supradicta: verū, quia dif- 40 ficile est, † nouas opiniones nisi processu temporis in practica obtineri, si quis dominorum auctoritati, potius tribuendum duxerit, quā veritati, & propterea primæ opinioni inhærere voluerit, illa non est indistinctè, & indifferenter admittenda, sed nonnullis limitationibus, ac declarationibus necessario intelligenda, & ideo retenta cum dominis prima opinione pro faciliori huius articuli intelligentia est in proposito constituenda.

41 Regvla negatiua, † quòd ante non autem post conclusionem in causa attentatorum reuocatio peti potest: quæ probatur dicta decis.quarta, aliàs 57.attentata, vt lit.pend.in no.& decis.6. aliàs 518.nota quòd attentata, vt lit.pendē.in antiq.& decis.26.aliàs 307.nota quòd audientia, de appella.in antiq.quibus concordat etiam decis. Affict.352.quidam.sub nu.3.vers.procedunt ergo contraria, post Vital.qui id etiam tenuit in attētatis ante conclusionem: in tract.de claus.in clausula nil nouar.lit.penden.sub nu.decimoquinto, vers.in quantum dixit.Eandem opinionem post dictam decis.4.aliàs 57.tenuit Io.de Imol.in cap. 1.ad med.extra, vt lit.pendē. eandem secutus est Franc.in c.dilecti.el 3.num.quarto, vers.& intellige prædicta, de appell.& ex recentioribus eandē simpliciter secuti sunt Vant.in tracta. de nullita. tit.quibus modis nullit.propo.poss.num. vigesimotertio, & Vestr.in praxi Rom.cu.lib. octauo, cap.quarto.num.decimoquarto, & ibidem Grauat.apud eum, num.quadragesimo, quā etiam tenuit Guid.Pap.in cons.205.circa processum, col. octaua.sub num.vigesimosecundo, vers.secundo quia, & nouissimè post aliquos ex præallegatis Io.Bapti.de Asin.in sua praxi Iudic. §. vigesimo tertio.cap.12.per totum, vbi in id citat etiam Maranth.Capit.& Manfred.eandem conclusionem tenentes, & etiam Mandos.in tracta. commissio. in 14.formul.commissionis attent.in verb.in primis, & ante omnia.quæst.secunda, ad med.& ex recentioribus Lancell.Corrad. de Prætore.§.de offi.Præt.in caus.ciuil.in ca.de appellat. ver.subdit etiam, sub num.24.post Franc.in c.non solū. num.sexto, de appell.in 6.& Iaco.Henric.in cōs. quinquagesimosecundo, in casu.nu.5.li.secundo. Pro qua regula non parum facit, quod dixerunt aliàs domini in vna Cæsaraugustana Archipræsbiteratus coram D.meo Oradino sub die 27.Nouembris.1556.quòd si eodem die, quo erat ferenda sententia super negocio principali (& sic post quàm fuerat conclusum in causa) pręsentetur cōmissio specialis super attentatis, & per agentem ad illorum reuocationē fuerit in actis facta protestatio, quòd nihil fiat in negocio principali, nisi prius purgatis attentatis iuxta formam commissionis, & iudex nullo etiam assignato termino ad docendum de attentatis de quibus tamen nihil in actis apparebat, tulerit sententiam in negocio principali, talis sententia fuit valida à dominis reputata. Et ex hac resolutione potest colligi vna

Attent. non re- cātur p- quam f- in causa conclus. in negocio principali. Q- no modo Ampli- atur, Se- limitatur, & duobus declaratur.

42 Ampliatio ad præsentem regulam, † vt procedat etiam si petitio reuocationis attentatorum post conclusionem in causa fieret vigore specialis commissionis, vt erat in dicta Cæsaraugustana.

Limitanda est etiā prædicta regula pluribus modis, &

Primo

Primo (& hanc dumtaxat limitationem po-
43 nunt doc.(† vt non procedat in his, quæ dicerentur attentata post conclusionem in causa, quia illorum reuocatio peti potest, & ratio est, quoniam quæ de nouo emergunt nouo indigent auxilio, præsertim quia in istis cessat ratio de qua suprà numero 22. quòd ideo reuocatio peti non possit, quia per conclusionem videbatur tacitè illis renuntiatum, cùm non possit dici per conclusionem illis attentatis renuntiatum, quæ nondũ erant in esse deducta: hanc limitationem originaliter posuit (licet sub dubio forte) Vital. de clausul. in clausula nil nouar. lit. pend. & eum retulit, & secutus est Afflict. dicta decis. 352. quidam. sub numero 3. & eos similiter secutus est Vestr. vbi suprà. nume. 15. atque etiam retulit, & pariter secutus est Mandos. dicta quæstione 2. in fi. Pro qua facit, quod è conuerso in simili diximus suprà in 2. parte. cap. 12. de attent. appellatione pendente. 2. ampliat. princip. in 4. limit. ibi posita. numero
44 12. quòd licet quis † postquam renuntiauit appellationi, possit agere ad reuocationem eorũ, quæ fuerant attentata ante renuntiationem, eorum tamen, quæ fuissent attentata postquàm appellationi renuntiauerat petere non potest, vt latius ibi dictum est.

Secundo ego necessario limitandum censeo, vt procedat, quando post conclusionem in causa fuisset petita huiusmodi reuocatio, &
45 pars aduersa contradixerit † secus si parte non contradicente Iudex talem petitionem admittat, & super probatione dictorum attentatorum aliquas probationes recipiat, quia prædicta reuocatio ex eo solo, quod fuerit facta post conclu-
46 sionem in causa non impedietur. † Quinimmo per hanc admissionem parte non opponente factam à Iudice, qui sciebat conclusionem fuisse factam, diceretur reuocata conclusio in causa. arg. eorum, quæ ponit Rot. decis. 12. aliàs 468. Nota si post conclusionem de renuntiat. in antiq. & decis. 1. aliàs 5. si post conclusionem. de testibus in no. vt tradit etiam post multos per eum allegatos Ias. in l. admonendi. sub numero 49. ff. de
47 iureiur. † In dubio autem iudex præsumitur scire conclusionem fuisse in causa factam, vt dicitur in dicta decis. 1. aliàs. 5. de testib. in no. Cùm
48 & aliàs generale sit † quòd si id quod non erat admittendum, de facto fuerit admissum, præiudicat, si pars ab admissione per iudicem facta non appellet, ad not. per Fel. in c. inter monasterium. de re iudic. cum alijs latius adductis infrà cap. 4. de Reo, & excep. contra attentata compe. in vltima q. num. 4.

Tertio, vt procedat, quando verè est conclu-
49 sum in causa, & ab vtraque parte, † secus si tacitè, & ab vna tantum parte, puta per missionem citationis, ad sententiam. arg. eorum quæ in simili de inhibitione post conclusionem in causa nõ decernenda dixit Bero. quæst. 124. quando appellatio. numer. 3. vbi limitat illud dictum, vt quando est tacitè, & ab vna tantum parte, vt suprà conclusum, tunc possit fieri inhibitio: Vnde, ad propositum nostrum, ita etiam post talem conclusionem poterit fieri petitio reuocationis attentatorum, cum illa non sit propriè conclusio vt ille ibi dicit.

50 Quarto, vt non procedat, † quando essemus in 2. instantia, quia conclusio in causa facta in prima instantia non videtur obstare, quo minus in 2. instantia huiusmodi reuocatio peti possit. Sicut dicimus in simili in suspensione petitorij
51 † quæ licet post conclusionem in causa in prima instantia non possit regulariter amplius fieri, ad not. in capitulo pastoralis, de causa possessio. & propriet. quando tamen essemus in secunda instantia, talis suspensio fieri potest non solùm, quando essemus in beneficialibus, ad not. in cle. vnica. de causa possess. & propriet. & est decisio Rotæ quinta. aliàs 205. in causa appellationis.
52 de causa possessio. & propriet. in no. † verùm etiam si essemus in causa profana: quamuis enim dicta decision. 5. quoad causam profanam aliter dicere videatur Capit. tamen in decisi. 28 in causa per totam, præsertim circa finem tenet, & cõprobat, quòd etiam in causa profana in secunda instantia possit fieri suspensio petitorij, & ibi. sub numero tertio, inquit, quòd dicta decisio Rotæ ab aliquibus reprobatur, & in finalibus verbis subdit, quòd per omnes de consilio fuit in illa causa decisum, quòd suspensio petitorij locum
53 haberet, & ratio illa est, † quia per appellationem etiam conclusio in causa in prima instantia facta dicitur suspẽsa, vt latius ibi per eum, & præ-
54 sertim, quia petitio † reuocationis eorum, quæ dicũtur attentata in prima instantia, fieri potest etiam in secunda instantia, vt expressè annotauit August. Bero. in consilio 51. in hac causa. numero septimo. libro tertio. Et aliàs generale sit, quòd
55 conclusio † facta in causa principali nõ obstat in causa appellationis, quo minus quis posit non deductum deducere, & non probatum proba-
56 re, † nisi de causa appellationis fuerit expressa facta mentio, vt per multa eleganter deducit Io. Bapt. de Asin. in sua praxi Iudic. §. 23. cap. 6. in decimatertia limit. regulæ ibi per eum positæ.

Quintò, & vtiliter regulam suprapositam limitandam censeo, vt procedat, quando is qui attentauit, & contra quem ante conclusionem in causa non est datum de attentatis, obtinuisset in
57 negocio principali, † secus si in eo succubuisset, quia si feratur sententia in fauorem illius qui passus fuerat attentata, non videtur ille prohibendus, vt post obtentam sententiam non possit instare pro attentatorum reuocatione, vt colligitur hæc limitatio ex his quæ fuerũt aliàs resoluta in vna Tirasonen. iurisdictionis coram Robusterio. 11. Februarij. 1566. in qua in fortioribus terminis (quia aderant tres sententiæ conformes super negotio principali in fauorem petentis reuocationem) placuit Dominis, quòd sententia lata in partibus post inhibitionem declararetur nulla: Pro qua facit in simili, quod aliàs dicitur, quod licet fatalia appellanti non currant, donec agitur causa attentatorum, id tamen intelligitur, nisi appellans in causa attentatorum succumbat, vt latè deduximus, & declarauimus infrà in hac 3. parte. cap. 30. de priuileg. attent. in 10. priuilegio, in 1. limit. reg. ibi positæ.

Sexto limitari potest (& hæc limitatio respicit primam partem regulæ suprà positæ, qua concluditur, quòd ante conclusionem in causa huiusmodi reuocatio semper peti possit) vt non

58 procedat,† quando illi, qui prætenderet attentata, fuisset præfixus terminus ad docendum de attentatis, & in termino nihil releuâter docuerit, quia per lapsum huiusmodi termini priuatus videtur iure petendi hanc reuocationem, etiam ante conclusionem in causa, ad no. per Cassad. decis. 4. in attentatis. nume. 5. de dilationibus, de qua præfixione termini dicemus etiam latius infrà cap. 4. de Reo, & except. contra attentata cō pet. q. 16. num. 1. & per totam.

Declara eandē regulam duobus modis, Primo, quòd licet post conclusionem in causa huiusmodi reuocatio ad instantiam partis regulari
59 ter fieri non possit, † à iudice tamen ex officio suo bene fieri potest, vt dixit Mil. in verb. attenta ta lit. pend. non possunt. fol. 30. Cùm & aliàs regulare videatur, quòd per conclusioné in causa nūquā censetur ipsi iudici cōclusum, ad not. in c. cū Ioannes hæremita de fid. instrum. & post Corn. in cons. 135. numero 37. in fi. lib. 1. tradit Lancell. Corrad. de Prætore. de offic. prætor. in causa ciuil. §. 2. cap. de publicat. & conclusione. numer. 2. De cuius tamen dicti veritate subsistendum non parum videtur, cùm aliàs generale sit, quòd iudex post conclusionem in causa, nihil de nouo facere potest, nisi cum aliqua ambiguitas oritur super iam actitatis, non autem super nouo articulo, vt post Specul. in tit. de positio. §. quarto quæritur. sub numer. 3. & Bald. in l. per hanc. col. 2. C. de temp. appell. notat Autrer. in addi. ad decis. Tolos. 174. ad med. & post Inn. Ant. & Io. de Imol. tradit etiam And. Barbat. in consil. 30. in causa. col. 2. nume. 1. lib. 1. reuocationis autem attentatorum videtur nouus articulus, cum (vt suprà etiam diximus) attentatorum causa sit diuersa, & separata à causa principali, & in propria materia attentatorum, quod nec ex officio Iudex possit ea reuocare, id posuit Guid. Pap. in dicto consi. 4. quòd non debeat. numer. 6. & consil. 205. circa processum. col. 8. sub nume. 22. versi. ex
60 quibus infertur. Secundò † quòd si (retenta illa opi. quòd causa attentatorum non suspendat causam principalem in petitorio, de cuius tamen veritate dicemus infrà ca. 30. de priuileg. atten.) fuerit in negocio principali conclusum in causa, attentatorum autem causa necdum fuerit ad finem perducta, non poterit in negocio principali ferri sententia, quousque causa attentatorum non sit instructa, & tunc primo erit pronuntiandum super attentatis, & deinde in causa principali, secundum Minsinger. sing. obser. centuria 3. decis. 34. incip. quid autem, vbi subdit, quòd hanc sententiam domini crebrius secuti sunt, & consequenter licet conclusio in causa secundum illorum opi. suprà, numero 41. videatur præcludere viam petitioni reuocationis attentatorum, non tamen præcludit viam expeditioni ipsius causæ attentatorum si ante conclusionem fuerint petita reuocari.

Quæst. 3. Præscriptio an currat iuri petendi reuocationē attētatorū triplex opi.

61 Tertio quæro † an iuri petendi reuocationem attentatorum currat præscriptio, & cuius temporis. Et quia nemo hanc quæst. specificè ponit, & frequenter vsui venire potest, & aliàs in contingentia facti in vna Perusina hæreditatis, de hoc fuit dubitatum, licet ob superuenientem obitum alterius partis, articulus non fuerit aliter disputatus, operæ pretium esse duximus, nonnulla quæ in vtramque partem possunt circa propositum articulum considerari hoc loco ante oculos proponere.

Triplex ergo potest esse circa hoc opi. & pro

Prima, posset quispiam opinari, quòd reuocationi attentatorum præscribatur eo tempore quo solet aliis criminibus præscribi, videlicet spacio viginti annorum. ad l. quærelam. C. de fal. & ibi notat. per docto. & per Balb. in tracta. de prescript. in 4. parte quartæ partis principalis. q.
62 2. † quia attentare videtur delictum, vt sentit Aegid. in decis. 18. oneratio. Quod ex eo etiam clarè deduci videtur, quod aliàs dicūt doct. quòd attentans plus delinquit, quàm spolians, ad not. in c. 1. de appellat. in 6. & tradit Fran. in c. bonæ, sub nume. 14. & nume. 39. de appellat. Hinc dicitur, quòd procurator regulariter non attentat, nisi habeat speciale mandatum, ex quo per generale mandatum non censetur quis mandasse procuratori suo, vt delinquat, ad no. in l. si procurator. ff. de conditio. indeb. de quo diximus latiùs suprà in prima parte. cap. primo. de attent. à parte. numero 12. & seqq. & quòd attentans dicitur esse in dolo, vt diximus ibidem numero 24. & 75. Sed hæc opinio (quam primo loco ideo posuimus, ne sequentes confunderet) nullo modo videtur admittenda, quamuis enim attentare sonet in malam partem, vt dicebat Aegid. verè tamen, & propriè non potest dici delictum, & crimen, de quo loquitur dicta l. quærela, & in iudicio attentatorum dicitur ciuiliter procedi, vt est decis. Bisignet. 4. vtrum innouata. sub nume. 3. de appellat.
63 Secunda potest esse opinio, † quòd iuri petendi huiusmodi reuocationem nullo tempore præscribatur, sed duret perpetuo, quę fundari potest ex pluribus, &

Primò quia in simili (ommissis disputationibus, & distinctionibus) de quibus latè per Menoch. in tracta. de recuperan. possessio. in 15. re-
64 med. qu. 33. nume. 415. & seqq. † remedium can. reintegranda durat perpetuò, vt tenuit aliàs Rota moderna in vna Florentina bonorum pro fratribus Cartusien. coram Hugone, vt est decis. in recollect. Simonet. 61. incip. in causa Florentina. sub rubr. de remed. can. reintegranda, vbi tenuit communem esse opinionem canonistarum, vt dictum remedium perpetuò detur, etiam vltra quadraginta annos. Quam opi. videtur amplexa Rota etiam in vna Fesulana coram Iacobatio, vt est in recollect. Simonett. decis. 87. incip. in vna Fesulan. sub rub. de titulo putatiuo, & vero, vbi voluerunt domini, quòd tale remedium sit perpetuum, id est duret centum annis, prout idē sæpissimè fuisse firmatum in Rota, refert Caputaquen. in recollect. suis parte prima. decis. 291. incip. quòd aliàs sæpissimè: vbi hoc etiam amplia-
65 tur, vt procedat etiam † vbi agitur inter Romanos, licet inter ipsos ex forma statutorum sit seruandum ius ciuile, & ita fuisse resolutum in vna Romana Castrorum corā Guido bono. 10. Octo
66 bris 1552. † & quòd competat post mille annos, & in perpetuum tenuit etiam Rota in vna Placē rin. Castrorum coram Io. Paulo. de mense Martij Aprilis, & Maij. 1545. vt est in recollect. Samnen. decis.

decis.42.incip.canon.reintegranda.in fi.quibus concordare videtur alia decis. in recollect. Put. 8.incip.contra.sub rubr.de præscript. in qua fuit dictum, quòd nullo tempore præscribitur, &
67 † communiorem opi. esse, quòd perpetuo duret attestatus est nouissimè Minsinger. sing. obser.centuria tertia.decis.86.inci.valde conuertitur. Vnde si in dicto remedio in odium spoliantis nulla currit præscriptio, multo minus debet currere in attentatis, ex quo iura maiori odio prosequuntur attentantem, qui dicitur offendere ius, Iudicem, & partem .c.1. de appellat. in 6. quàm spoliantem, qui offendit tantum ius, & partem, vt considerabat etiam Franc. in dicto c. bonæ.sub numero 14.& 39.& Rot.decis.secunda. aliàs 14.fuit dubitatum.& decis. quinta.aliàs 25. ex quibus.de restit.spoliat.in no.

68 Secundo quia attentata† & illorum reuocatio proponi potest etiam per viam exceptionis, vt tradit Franc.in c.dilecti.el 3.qu.5.num.9.de appellat.& diximus latius suprà in hac tertia parte cap.primo, quibus, & quot modis attentata re-
69 uocentur, in fi.numer.40.† officium autem Iudicis, quod proponitur per modum exceptionis durat perpetuo, vt post Bart. in l.si societatem. §.arbitrorum.col.5.vers. quæro infra quantum tempus. ff. pro soc.tradit Balb. in tractatu præscriptionum.in 4.parte quartæ partis principalis.qu.30.nume.2.vers.primo limita, ergo dicendum videtur, quòd officium Iudicis super reuocatione attentatorum duret perpetuo, & sibi nō præscribatur.

70 Tertio quia attentata † regulariter sunt ipso iure nulla, secundum ea, quæ latè diximus suprà in secunda parte, cap.12.de attent. appell. pend.
71 in 17.ampliatione principali.numer.4. † & talis nullitas potest dici euidens, & manifesta, ex quo etiam si appellatio deseratur, aut si sit ei renunciatum, attentata non conualescunt. Aegid. decis.624.& diximus in prima ampliatione, dictæ
72 17. ampliationis, numero 12. † & attentatorum reuocatio peti potest etiam per viam nullitatis, vt latius diximus suprà in hac tertia parte, dicto
73 c.1.nume.34.† Officio autem iudicis, quod competit super nullitate euidenti, non præscribitur, sed durat perpetuo, vt tradit idem Balb. vbi suprà.qu.32.sub nume.4.quem refert, & nouissimè sequitur Minsinger.in consil.17. 2. decad. incip. in hac nullitate.num.7.

74 Quartò, vbi potest † opponi exceptio dominij ibi currit præscriptio, aliàs frustra curreret præscriptio, nisi de dominio, quod per præscriptionē videtur acquiri, posset exceptio opponi, vt considerat aliàs Balb. vbi suprà.qu.24.num.4.
75 † sed reuocationi attentatorū, non potest opponi exceptio dominij regulariter, vt dicemus infrà cap.24.de reo, & exceptionibus contra attēt. competen.qu.11.nume. 10.ergo nec debet contra ea currere præscriptio per supradicta.

Tertia demum potest esse opinio, quòd attentatis, & illorum reuocationi præscribatur spacio triginta annorum, ea potissimum ratione,
76 quia † attentatorū reuocatio fit officio Iudicis, vt diximus suprà in hac 3.parte, cap.21.nume.14.
77 17.& 18.officio † autem iudicis dicto tempore præscribitur, vt est glo.sing. in l. sicut.in principi. in verb.prosecutione. C.de præscript. triginta, vel quadraginta annorum, vt latè probat, & declarat Balb. vbi suprà, q.30.in princip.& per totam, & plenius per Tiraquell. in tractatu de vtroque retract.§.35.glo.4.numero 40.vbi innumeras ad hoc authoritates citat: quibus adde ex recentioribus Bursat.consi.87.constat.num.60. libro 1.

78 Secundò, quia videmus in simili † quòd remedium l.si quis in tantam.C.vnde vi, quòd videtur remedium similiter valde odiosum, & magna seueritate contra facientem puniens, vt notant docto.ibi, & nouissimè Menocch. de recuperand.possess.remed.9.in prin.tollitur præscriptione triginta annorum, vt cōcludit Balb. vbi suprà, q.25.

79 Tertio pariter, quia videmus in simili,† quòd & executioni sententiæ, quæ similiter expeditur officio iudicis, vt per Bartol.& docto. in l.iudex posteaquam.ff.de re iudica. præscribitur spacio triginta annorum, vt similiter concludit Balb. vbi suprà q.31.per totam, cui adde Ruyn.consili. 67.in causa vertente.colum. 1.libro 5.& inter recentiores Ioā.Bapt.de Asin.in sua praxi iudic.§. 31.cap.2.in 18.limit.& est nouissimè in recollect. Acchil.de Grass.decisio.138.incip.sententiæ præscribitur, & alia in recollect. Caputaquen.parte 1.decisione 189.incip.in vna Tullen.præeminentiarū coram Robusterio.sub die 31.Martij.1563. & faciunt quæ aliàs latissimè ponit Tiraquellus vbi suprà.§.36.glos.secunda. numero 37.& seqq.
80 vbi latè, & eleganter deducit, † quòd per præscriptionem triginta annorū tollitur ius adeundi hæreditatem, petendi legitimā, dicendi testamentum nullum, petendi reductionem ad arbitrium boni viri, petendi legatum, ratificandi, insinuandi, præstandi cautionem, collectandi, eligendi, agendi ad commissum, & dicendi contra ctum simulatum, vt latius ibi per eum, quibus in eo de reductione ad arbitrium boni viri, adde post alios Aug.Bero. in cons.33.visis.numero 6. lib.3.vbi testatur de commu.opi. Vnde cum per hanc præscriptionem videamus tolli omnia iu-
81 ra,† & etiam quæ sunt magis fauorabilia, quàm attentata, prout est ius petendi legitimam, vt dicit Tiraquell. ibi sub numero 37.& nouissimè Minsinger. sing. obseru.centuria.2.decis.71.incip. variant, & decisio .72.incip. quamuis. non videtur inconueniens concludere, quòd quamuis attentatorum reuocatio sit aliàs fauorabilis, spatio tamen triginta annorum illi præscribatur in pœnam quodammodo negligentiæ differentis reuocationem attentatorum petere.

Verùm quia tenendo hanc tertiam opinionē
82 † quæ sanè verior videtur, opus est respondere ad allegata in contrarium pro 2. opinione, & omnia illa fundamenta in se vera videntur, & ex illis præter quartum possunt, ac debent colligi limitationes ad regulam, quam pro faciliori intelligentia huius materiæ, secundum hanc tertiā opinionem constituemus, ideo, ad dictum quartum, & vltimum fundamentum respondetur, primo ex intentione Balb.in dicta quæst. 24. sub
83 numer.4.vers.& contrariū debet intelligi † quòd non tenet consequentia, non potest opponi exceptio dominij, ergo nō currit præscriptio, quia intelligi debet de dominio aliter causato, quàm per præscriptionem, vt dicit Balb. vbi suprà

84 †Præterea exceptio prę́ſcriptionis non ſemper obijcitur ratione dominij,ſed poteſt obijci etiã ratione poſſeſſionis, quam paſſus attentata ex tanti temporis negligentia amiſiſſe dicitur,vt rectè animaduertit nouiſſimè Menoch.de recupe. poſſeſ.in 15.remed.nu. 423.poteſt itaque in propoſito formari.

Attentatis,& illorũ reuocationi præſcribitur ſpacio 30.annorum. Quod tamẽ octo modis limitatur.

Regula,quòd iuri petendi reuocationem attentatorum nõ minori,quàm triginta annorum ſpacio præſcribatur,quam

LIMITA nonnullis neceſſariis modis,qui ex præcedentibus colliguntur,&

Primo,niſi reuocatio attentatorum deduce
85 retur † per modum exceptionis, quia tunc perpetuo,etiam vltra triginta annos duraret ius re-
86 uocandi attentata,ex quo † temporalia ad agẽdum dicuntur eſſe perpetua ad excipiendum.l. purè.in fin. ff.de exceptio. tradit plenè Felyn.in ca.ſi autem.verſ.temporalia ad agendum.de reſcript.refert, & ſequitur Balb. in dicto tractatu præſcript. in 4. parte quintæ partis principalis. quæ.2.numero 2.vbi poſt Bald.de quo ibi ſubdit
87 † quòd iuri excipiendi nunquam præſcribitur,
88 ſicut in ſimili dicimus,† quòd licet Iuri offerendi præſcribatur regulariter ſpacio triginta annorum,ſi tamen proponatur ab excipiente durat perpetuò,vt tradit Balb.in loco proximè citato,& poſt eum, & alios, etiam de communi opinione atteſtantes tradit nouiſſimè Ant. Gabriël.commu.concluſ.lib.5.concluſ.7.numero 3. verſ.ſecundò limita,& ita procedant ea, quæ dicta ſunt in 2.fundamento ſecundę opinionis.numero 68.

Secundo,niſi reuocatio attentatorũ petere-
89 tur † per viam nullitatis ordinariæ, quia cum iuri dicẽdi de nullitate non pręſcribatur triginta annis, ſed duret perpetuo, etiam reuocatio de qua agitur non obſtante lapſu dicti temporis poterit proponi,& ita procedant, quæ in contrarium ſuprà adducebantur in 3. fundamento ſecundę opinionis.nume.70.

Tertio, probabiliter videtur poſſe limitari,
90 † vt non procedat,quando eſſemus in ſpolio attentato,& pro reuocatione attẽtatorũ ageretur ad recuperandam poſſeſſionem,tunc enim videtur,quòd non debeat ſibi vendicare locum pręſcriptio triginta annorum, quia ſi quando agitur ſimpliciter ex remedio canonis reintegrãda nullo tempore præſcribitur,vt diximus ſecundũ Rotam modernam ſuprà nume.63.multo magis id obtinere debet in ſpolio attentato, quod eſt magis odioſum,& maiori pœna dignũ, & cuius reuocatio videtur fauorabilior, quod ex eo pa-
91 tet,quod aliàs videmus † quòd licet Monachus ad nutum amouibilis ſpoliatus ab Abbate nõ reſtituatur,nec aliquod remedium in cauſa reſtitutionis poſſeſſionis ſibi competat contra ſuum Abbatem,ſi tamen fuerit ſpoliatus lite,& inquiſitione contra Abbatem pendente, quam ipſe monachus proſequebatur,vtique reſtituitur, vt eſt deciſ. Rot.1. aliàs 1. incip.primo, quod mo-
92 nacho.de reſtit.ſpoliat.in antiq.† Sic etiam licet agenti ſpolio regulariter obſtet exceptio reſer-
93 uationis,† quando tamen ſumus in ſpolio attentato, illa minimè obſtat, vt fuſius dicemus infrà,cap.24.qu.9.numer.9. Et generaliter quòd ſpolium attentatum ſit magis odioſum tradunt docto.præſertim Iaſ.nume.130.& ſeq.Rip.num. 67.& ſub nume.68.in l.naturaliter.§. nihil commune.ff.de acquiren.poſſeſſ. & tradit poſt alios etiam Sigiſmund. Loffred. in conſ.21.quoniam. numero 6.Pro qua limitatione non parum facit id,quod fuit aliàs tentum in vna Calaguritana prætenſæ medietatis fructuum coram Aldobrandino,14.Aprilis 1567.in qua cum ageretur de intruſione(& ſic de attentatis circa poſſeſſionem) antiqua & vltra triginta annorum ſpacium commiſſam,Domini dixerunt conſtare de intruſione. Vnde quando via attentatorum vteremur ad recuperandam poſſeſſionem,non eſt incõueniens dicere,quòd officium Iudicis hoc caſu duret perpetuò, ſicut remedium canonis reintegranda,ſecus autem ſit ſi eſſemus in alio genere attentatorum,puta ad inualidãdum proceſſum, vel ſententiam poſt inhibitionem, aut appellationem latam,ea enim longiorem vitam triginta annis non habebunt,ſecundum regulam ſuprà poſitam,ex quo in eis non viget tanta ratio odij, ſicut in ſpolio attentato,& faciunt quę dicemus proximè in 5.limit.numer. 95. de mala fide,quæ ſicut in ſuccedente in re litigioſa, & poſt appellationem vendita eſſe dicitur, vt poſt Inno.ibi dicemus,ita,& multo magis in ſpolio attẽtato, ſemper adeſſe dicendum,eſt,vt eſt notab. deciſ. Rot.5.aliàs 25. ex quibus.de reſtit.ſpoliat.in no. & deciſ.34.aliàs 482. nota quòd attentans.de re iudi.in antiq.

Quarto quia ſuprà in 3. fundamento tertiæ opinionis fuit dictum pro confirmanda regula ſuprà poſita,quòd ſicut triginta annis ſententię, & illius executioni præſcribitur,ita etiam poteſt dici,quòd præſcribatur attentatis, & illud dictũ fuit aliàs eleganter per dominos vno modo limitatum,poteſt etiam eorum limitatio ad materiam noſtram adaptari, & ideo præſuppoſito, quòd fuerit lata ſententia ſuper attentatis in fauorem petentis illorum reuocationem,& antequàm vigore dictæ ſententiæ attentata fuerint actualiter reuocata lapſi fuerint triginta anni,an tunc petenti vigore ſententiæ actualem reuocationem attentatorum obſtet dicta præſcriptio, & quamuis ſecundum regulam ſuprapoſitam dicendum ſit,quòd regulariter illa obſtet, fallit
94 tamen,† (& hæc erit quarta limitatio) quando executio ſententiæ fuiſſet cæpta,licet nõ finita, quia tunc ſubintrat limitatio, quam dederunt domini ad illud dictum,quòd ſententiæ pręſcribitur per triginta annos in vna Aſculana Gabbellarum coram Guid.Bon.vt eſt deciſ.in recollect.Acchil.de graſſ.138.incip. ſententiæ præſcribitur,videlicet,vt non procedat quando executio vigore dictæ ſententiæ fuiſſet cępta,licet non finita.

Quinto, & vtiliter limitari prædicta regula
95 poteſt,vt non procedat † quando volens opponere exceptionem præſcriptionis contra attẽtata,eſſet in mala fide(& hęc limitatio procedit ſicut præcedens nu.90.)quando via attentatorũ ageretur pro reuocanda poſſeſſione rei alicuius lite pendente alienatæ & vitio affectæ, & differt à præcedenti, quia poteſt eſſe citra ſpolium attentatum.Exemplum ſi poſt appellationem appellatus rem,ſuper qua litigabatur alteri vẽdat, atque hoc caſu licet emptor non poſſit dici

quòd

quòd commiserit spolium attentatum, quia tamen habet causam ab attentante, quamuis videatur esse tertius, tamen etiam contra eum datur remedium attentatorum, secundum ea quæ fusius diximus suprà in 1. parte. cap. 3. de attent.
96 à tertio. numero 16. & seqq.† Et quia emptio facta post appellationem facit eum malæ fidei possessorem, vt tradit notanter Inno. in c. dilecti. sub numero 2. vers. quidam tamen dicunt. ad med. de maiori. & obed. & quando adest mala fides nec nullitati, nec sententiæ præscribitur spacio triginta annorum, vt declarat expressè Bald. vbi suprà qu. 30. sub numer. 4. vers. quam conclusionem intelligo, ita dici debet in attentatis in casibus, in quibus potest considerari mala fides, prout est quando tractatur de attentatis circa possessionem alicuius rei, secus esset si via attentatorum ageretur ad inualidandum processum, vel sententiam, quo casu consideratio malę fidei videtur cessare.

Sexto, (& hæc, & sequens limitatio respiciunt primam partem regulæ, in qua dicitur, quòd attentatis non præscribitur minori spacio, quàm
97 triginta annorum) nisi† per statutum esset inducta aliqua præscriptio minoris temporis in locũ præscriptionis triginta annorũ, quia cũ præscriptio minor subrogata à statuto loco maioris sapiat eandem naturam, vt post Bald. in l. in contractibus. C. de non numerata pecunia. tradit Brun. in 3. volum. de statut. in verb. præscriptio. col. 1. vers. 3. incip. statuta quæ minuunt, & verum. col. 6. vers. præscriptio minor, vbi alios allegat, hoc casu attentatis præscriberetur etiam minori tempore, quàm triginta annorum, propter pręscriptionem in eius locum subrogatum à statuto, vt de se patet.

98 Septimo,† Nisi agenti pro reuocatione attentatorum fuisset per Iudicem etiam vigore specialis commissionis præfixus aliquis breuis, & peremptorius terminus ad docendum, quicquid vult, & potest super prætensis attentatis, quo elapso, & nihil quod releuet per eum docto, potest Iudex reiectis attẽtatis procedere ad expeditionem causæ principalis, secundum consilium Cassad. decis. 4. in attentatis, numer. 5. de dilatio. de cuius termini pręfixione latius dicemus infrà cap. 24. de reo, & exception. sibi contra attentata compet. qu. 16. numero 3. Vnde si agens pro reuocatione attentatorum intra terminum sibi pręfixũ, nihil releuanter docuerit, si denuo instet pro reuocatione, quamuis non sit lapsum tempus triginta annorum, poterit tamen per exceptionem lapsus termini, de quo suprà, meritò excludi, secundum ea, quæ latius dicta sunt in dicta quæstione 16. Quibus adde pro corroboratione pręsentis limitationis, id quod aliàs in simili vi-
99 demus † in Iure adeundi hęreditatẽ, cui licet regulariter spatio triginta annorum præscribatur, vt post Tiraquell. de vtroque retract. §. 36. glo. 2. numer. 37. & seq. tetigimus suprà nume. 80. vers. 3. pariter, & tradit nouissimè Ant. Gabriel. commu. conclus. libr. 5. de præscript. conclus. 8. in princ. vbi innumeros in id allegat etiam de
100 communi opinione attestantes. †Minus tamen tempus sufficit quando iudex hęredi aliquod tẽpus pręfixisset, quia tunc etiam ante lapsum 30. annorum per solum lapsum temporis à Iudice
101 pręfixi, hęres excluditur,† etiam si sit filius, vt post glo. in l. cum antiquioribus. in verb. beneficio. ad fi. C. de Iur. deliberan. & Bart. in l. quãdiu. la 3. ff. de acquiren. hęred. Paul. de Castro in l. si quis suus. ff. de Iure delib. & in l. fin. col. fin. C. de repud. hæred. & Guid. Pap. quęstione 332. tradit idem Ant. Gabriel. ibi. numero 5. vers. secundo limita.

102 Octauo videtur posse limitari,† vt non procedat quando essemus in tertio, qui vellet dare de attentatis lite inter alios pendẽte commissis: is enim minori temporis spacio videtur excludi: exemplum in eo, qui obtinuisset tres sententias, & illarum vigore literas executoriales, & absque eo quòd appareret factam fuisse intimationem executorialium, reperiretur fuisse in possessione per 20. annos, si enim tertius cõtra eum daret de attentatis, quasi ille lite adhuc pendẽte ingressus fuerit possessionẽ, non auditur, nã ex quo per 20. annos ille fuit in possessione, omnia pręsumuntur solenniter acta, & eius possessio bona, & non esse attentatã, & cõsequenter dicto spacio 20. annorũ hoc casu ille tertius à sua petitione excluditur, vt tenuit Rota in vna Calaguritana coram Guid. bon. vt est in recollect. Acchil. de grass. decis. 33. attentata, dixerunt domini, sub rubr. de atten. & in recollect. eiusdem Guid. bon. decis. 156. incip. Calaguritana, vt fuit dictum suprà in secunda parte cap. 4. de attent. lite pendent. in prima illatione. numero 336. vers. sexto non procedit in notabili casu.

QVARTO principaliter quęri potest, posito quòd attentatorum reuocatio fuerit debito tempore petita, sed causa intra triennium per l. properandum. C. de iudicijs præfixum, non fue-
103 rit expedita,† an saltim de iure ciuili etiã in huiusmodi causa attentatorum censeatur instantia perempta, ita vt secũdum dispositionem d. l. properandum, petens hoc casu non sit absque nullo processu vlterius audiendus, & quamuis non leuis sit apud iuris vtriusque interpretes cõtrouer-

Quæst. 4. Instantia in attentatis an triennio de iure ciuili pereat.

104 sia,† an in causis summarijs, ac etiam executiuis, talis instantia consideretur, & triennio pereat, vt colligitur ex his, quę ponunt doct. in dict. l. properandum, præsertim Ias. col. tertia, post Bart. in l. litibus. C. de agric. & censit. lib. 11. & nouissimè latè, & eleganter per Io. Bapt. Asinium in sua praxi Iudic. in princ. cap. tertio. numer. 25. & seqq. immo idem ibi sub num. 42. attestatus fue-
105 rit,† quòd illa frequentiori calculo recepta sit sententia, quòd etiam in summarijs, & executiuis causis cõsideretur, & procedat instantia, pro ut etiam de hac magis communi opi. post alios quos allegat attestatur nouissimè Bursat. in cõs. secundo, visis. num. tertio. li. primo. Quia tamen ille ibi sub nume. 42. post Afflict. Francisc. Curt.
106 Bero. & alios per eum allega.† ponit in proposito vnam distinctionem. num. 48. & seqq. illamque expressè sequitur ibi. num. 52. videlicet, quòd aut proceditur iure actionis, & tunc consideretur, & pereat instantia, aut imploratur officium iudicis mercenarium, & tunc secus: ex tali distinctione resolutio quoque præsentis quæstionis haberi potest, vt scilicet in causa attentatorum etiam de iure ciuili (de iure enim canonico certi iuris est tempore instantias non perire: ad no. in c. venerabilis, de iudi.) non consideretur, neque

lapsu triennij pereat instantia, attento quod in reuocatione attentatorum ad instantiam partis regulariter procedatur officio iudicis mercenario. Franc. in c. dilecti. nu. 3. de appellat. Aegid. decis. 72. lata. & diximus in hac tertia parte, cap. 21. quib. & quot mod. attent. reuocantur. num. 14. & suprà in prima parte in præfatione, & in descriptione attentati in verb. officio. num. 28.

Cap. XXIIII. De reo, & exceptionibus contra attentata competent.

SVMMARIVM.

1 *REMEDIVM attentatorum licet sit summariũ, & in eo sine libello, & solemnitatibus procedatur, possunt tamen in eo legitimè opponi exceptiones.*

ET cùm satis sit actor instructus quibus medijs contra reum in hoc reuocationis iudicio intendere valeat, consequens est, vt & ipsi reo defensiones subministremus, eũdémque quibus se modis ab actore tueri possit instruamus: Et opportune hoc loco de exceptionibus, quæ dari possint contra attentata, & illorum reuocationem petentem breuiter pertractemus. Sciendũ
1 est ergo † quòd licet remedium attentatorum soleat appellari facile, ac expeditum, & in quo summarie, sine libello, & sine solemnitatibus procediture, vt dicemus infrà cap. seq. de processu. in causa attentatorum. nu. 7. & per totum, Non tamen est adeo summariũ, quin reus in multis casibus possit contra illorum reuocationem excipere. Inter quas exceptiones cum illa sit cæteris vtilior, ac efficacior, per quam concluditur clare, & notorie constare de non iure petentis attẽtatorum reuocationem, & ista sit latius, & præ ceteris discutienda, idcirco eam primo loco collocabimus. Prima itaque exceptio, quæ pro parte rei opponi potest, illa est quod clare, ac notorie constat de non iure actoris, & quòd propterea à sua petitione repellendus est. Circa quam, cùm & materiæ difficultas, & vtilitas, id suadeant diligentius est insistendum.

QVAESTIO PRIMA.

SVMMARIVM.

1 *EXCEPTIO quod notoriè constat de non iure petentis attentata reuocari, an cõtra attẽtata opponi possit, Tres sunt opiniones, vt num. 2.*

3 *Exceptio notorij non iuris contra attentata opponi nõ potest, secundum aliquos.*

4 *Etiam si simus in beneficialibus, ex sententia aliquorũ, & infrà num. 5.*

5 *Etiam frequentiori calculo approbata ex quorumdam attestatione, de quo etiam infrà latius num. 16 de qua tamen subsistendum videtur, vt infrà num. 17.*

6 *Tex. in c. si constiterit. de accusat. & in c. 1. vt lit. penden. in 6. inducitur, & declaratur, vt infrà nu. 19.*

7 *Interesse illius de cuius non iure constat satis considera tur secundũ aliquos ob fructus medio tempore perceptos & ammissionis Iuris quod attentans habebat in re quã per spolium attentatum occupauit.*

8 *Attentata passus de cuius non iure clarè constat indistinctè non potest petere illorum reuocationem secundum alios.*

9 *Exceptio notorij non iuris petentis attentata reuocari obstat quando sumus in beneficialibus, secũdum veriorem, & communiorem opin. de qua infrà num. 13. 18. 21.*

Et vbi vertitur periculum animæ, vt infrà num. 13.

Secus in profanis. num. 10.

11 *Spoliatus beneficio non restituitur si contra eum obijcitur notorius tituli defectus secundum commu opin.*

12 *Arg. de spolio ad attentata quandoque assumi solet.*

14 *Fœmina agens ad reuocationem attentatorum in causa feudali restituitur ad statum in quo erat.*

19 *Tex. in c. si constiterit de accusat. declaratur.*

20 *Fructus per attentantem medio tempore percepti non restituuntur ei, qui passus est attentata, si de illius non iure constaret, secundum aliquos.*

22 *Iudex non debet aliquem authorizare in suo delicto.*

23 *Constare de non interesse dicitur quando constat de non iure alicuius.*

24 *Agens sine interesse regulariter est repellendus.*

25 *Vitiosus ingressus dari non debet in beneficialibus.*

Etiam per restitutionem possessionis ex priuilegio attentatorum num. 26.

27 *Peccati occasio dari non debet.*

28 *Spoliatus regulariter non restituitur, vbi constat de illius non iure.*

Secundum commu. opi. num. 29.

Etiam si fundaret intentionem excipientis. nu. 30.

31 *Iudex debet agentem repellere si sibi constet, quòd nullum ius habeat in hæreditate secundum cõmu. opi.*

32 *Attentata non reuocantur ad instantiam actoris de cuius non iure constat, etiã si constaret de non iure rei, & possessoris hanc exceptionem opponentis.*

33 *Reus, & possessor non est amouendus à possessione etiã si de illius non iure constet, si eodem modo de nõ iure quoque ipsius actoris constat.*

34 *Spoliato nõ obstat exceptio sui nõ iuris nisi copulatiuè etiam constet de iure spoliantis secundum aliquos.*

35 *Reus de cuius non iure constat potest dare obiectus.*

36 *Reo sufficit vincere per non ius actoris.*

37 *Exceptio non iuris actoris licet videatur esse obiectiua potest tamen quandoque esse de iure dantis.*

38 *Articulus quando dicatur esse de iure dantis.*

39 *Intrusus non potest dare obiectus, nec opponere exceptionem non iuris petentis attentatorũ reuocationẽ.*

40 *Exceptio non Iuris excludit etiam agentem ad reuocationem spolij attentati.*

41 *Spolium attentatum est magis odiosum, quàm spolium simplex.*

42 *Reseruatio beneficij licet obstet agenti spolio non tamẽ obstat agenti spolio attentato.*

43 *Monachus ad nutum Abbatis amouibilis spoliatus ab eo lite pendente restituitur, licet alias non esset restituendus.*

44 *Spolium attentatum committens appellatione pendente censetur suæ appellationi renunciare secundum commu opi.*

45 *Spolium attentatum commissum cum violentia personali non excluditur per exceptionem non iuris agentis ad illius reuocationem.*

Nisi spoliatus violenter eodem modo antea suum spoliatorem spoliasset. num. 46.

47 *Attentata ad instantiam eius de cuius non iure constat non solum non reuocantur, quando certum est sibi nullum ius competere, verùm etiam si satis verisimile sit sibi ius non competere.*

48 *Gratia si neutri, ex eo quia quãdoque potest sortiri effectum, excludit exceptionẽ non Iuris de qua datur contra petentem attentatorum reuocationem.*

49 *Reuocatio attentatorum facta per viam gratiæ ad instantiam*

stantiam partis est reuocanda, si incipiat cōstare de non iure illius qui reuocationem obtinuerat.

50 Executio facta pendente appellatione, quæ nō habebat effectum suspensiuum, sed tantū deuolutiuū, si in 2. instātia feratur sñia infirmatoria primę reuocatur.

51 Exceptio non iuris agentis ad reuocationem attentatorū illā nō impedit, quādo sumus in causa profana. Secundum commu. opi. vt nu. 52. licet aliqui contra, vt num. 55.

Quæ etiā tutior videtur, & ab ea in iudicādo, & cōsulēdo non esse discedēdū secundum aliquos. nu. 53.

54 Reuocatio attentatorum in causa profana; licet fiat etiam ad instantiam illius de cuius non iure cōstat, possessio tamen rei sibi non restituitur.

57 Attentata licet ad instantiam illius de cuius non iure constat regulariter non reuocentur, ex officio tamē Iudicis reuocari possunt.

58 Possessio tamen non restituitur illi de cuius nō iure constat, sed sequestratur de stilo Rotæ.

Nisi dicas esse restituendum postquam per aliquod tempus stetit sub sequestro, vt supra nu. 56.

59 Causa vbi est intricata, & non habet bonum odorem, cōsueuit Rota suspendere etiam res iudicatas, & sequestrare beneficium & deinde cognoscere de bono iure in negocio principali.

Idem si possessio multiplices pateretur difficultates, num. 60.

Vel attentata essent multum antiqua, vt nu. 61.

62 Exceptio quòd constat de non iure agentis ad reuocationem attentatorum illam non retardat, si indiget discussione, & infrà nu. 80.

63 Reuocatio attentatorum, & restitutio, quæ fieret ex officio Iudicis ad peccatum euitandum, non impeditur ex obiectu defectus proprietatis notoriæ.

64 Notoriū nō ius actoris, vt impediat reuocationē attētatorū debet resultare ex cōfessione actoris, secus si ex aliis probationibus: licet aliqui cōtra, vt nu. 66.

65 Spoliatus non restituitur vbi notoriè constat de non iure ipsius, resultāte ex illius confessione, vel per rem Iudicatā, secus si aliunde, quia ista materia strictè procedit.

67 Possessor non est sua possessione priuandus, etiam si cōfiteretur se nullum ius possidendi habere, antequā clarè appareat de iure aduersarij.

68 Confessio ex qua resultat non ius confitentis ad effectum, vt excludatur à reuocatione attentatorum debet esse clara.

Secus si non est omnino liquida, & recipit aliquam disputationem, vel dubitationem. nu. 69.

70 Executio rei iudicatæ impeditur, quando de illius iniquitate cōstat per cōfessionem partis, quæ sit clara.

71 Constare de non iure petentis reuocationem attentatorum non dicitur, etiam si gratia, quæ contra eum allegatur habeat decretum irritans.

72 Decretum irritans inficit titulum, & possessionem.

Non tamen detentionem, vt nu. 77.

73 Regressum habens si lite pēdente capiat possessionē, & velit contra petentem reuocationem attentatorum allegare, quòd constat de illius nō iure ob decretum irritās, quod est in regressu nō impedit reuocationē. Nisi regressus esset iam iustificatus, vt nu. 74.

Idem si allegetur decretum irritans in casu regulæ de valore, vt nu. 75.

76 Probatio non veri valoris non inducit nullitatem tituli: quia potest probari contrarium.

78 Non dicitur de alicuius non iure constare quousque potest docere de iure suo.

79 Actor in iis casibus, in quibus etiam si de illius non iure constat fit attentatorum reuocatio, de aliquo suo interesse etiam coloratè docere debet secundū aliquos.

80 Exceptio non iuris, vt in beneficialibus impediat attentatorum reuocationem debet esse taliter notoria, vt non requirat altiorem indaginem, & suprà num. 62.

81 Exceptio non iuris, vt in beneficialibus excludat agentem ad attentatorum reuocationem debet proponi coram Iudice competenti.

Secus si coram incompetenti, puta coram Iudice seculari, secundum aliquos. nu. 82.

83 Constare notoriè de non iure alicuius dici non potest ante conclusionem in causa.

Nisi constaret per confessionem partis, vt nu. 85.

84 Constare de non iure non dicitur quousque potest de iure doceri.

86 Constare aliàs dicitur id de quo ex probationibus, & indiciis, vel per instrumenta constat.

87 Regulæ alicuius productione, an dicatur constare, de nō iure illius, qui aliquid contra regulā fecisse prætēditur remissiuè.

88 Clarè constare de non iure tunc dicitur quandò iura partium sunt plenè deducta, & disputata.

89 Certum id dicitur, quod non potest deduci in dubitationem.

1 QVAERITVR † ergo primo an exceptio notorij nō Iuris impediat reuocationem attentatorum.

2 Triplex † videtur fuisse opin. vt colligitur ex his quæ ponit Franc. in c. bonæ. sub num. 15. vers. septimo. de appell. & Afflict. deci. 98. pulchrum. in fi. & post eos animaduertit etiā Grauat. apud Vestr. in praxi Ro. cu. lib. 8. cap. 4. sub nu. 40.

3 Prima negatiua, † quòd huiusmodi exceptio non obstet, sed quòd immo illa non obstante ex priuilegio sint attentata indistinctè reuocanda

4 † adeo quòd etiam si essemus in beneficialibus illa procedat. Quam tenuerunt Imol. & Petr. de Perus. quos refert Franc. dicto c. bonæ. numer. 15. & Ant. & Franc. ibi, & in capitu. ad decimas. sub nume. 8. vers. quinto limita. de restit. spoliat. in 6. prout refert Didac. practic. quæst. capit. 23. num. quarto. versic. quinto hæc reuocatio, quinimmo,

5 ibi ad finem dictæ quintæ declarationis † videtur attestari hanc frequentiori docto. consensu approbatam, licet ipse eam (quatenus essemus in beneficialibus) nō teneat. Quibus adde quòd hanc opinionem sensit etiam Franc. in capitulo 1. sub nume. 5. vers. cogita tamen, quia text. & c. vt lit. penden. in 6. Et moti videntur docto. & Iure,

6 & Ratione, Iure scilicet † per tex. in capi. si constiterit, extra de accusat. inducendo, vt per Fran. ibi in versi. sed aduerte, necnon per tex. in dicto capitu. 1. vt lite penden. in 6. ponderando secundum Franci. ibi. sub numero 5. quòd ille text. inducit ibi nullitatem actus ipso iure, ita vt ipsa litis pendentia inducat actus nullitatem, nec curetur an constet, vel non constet, de iure litigantis, vt latiùs ibi per eum. Ratione verò,

7 quia etiam is, de cuius non iure constat, † potest dicere, quòd sua multum interfit attentata reuocari, tum propter fructus medio tempore perceptos, qui sibi deberentur, tum quia præsupposito, quòd attētatum de cuius reuocatio

ne agitur fuisset commissum in spoliando actorem sua possessione propria authoritate, si fieret reuocatio attentati, & consequenter sibi restitueretur possessio, & deinde Reus rem, vt præfertur restitutam, peteret, posset sibi obiicere, quòd omne ius suum ammisit, quãdo rem propria authoritate occupauit, per l. si quis in tantam. C. vnde vi.

8 Secunda aũt videtur esse opinio cõtraria† quę simpliciter, & absque distinctione concludere videtur, quòd immo ille de cuius non iure constat, non debet admitti ad petendum reuocationem attentatorum, prout dicit formaliter Aeg. dec. 356. incip. ille de cuius non iure, vbi subdit. quòd in hoc omnes concordant, & sensit etiam Afflict. dicta dec. 98. in fi. & ante eos Lap. & Gemin. in c. 1. vt lit. pend. in 6. vt refert, licet non sequatur Franc. ibi. nu. 5.

Tertia demum est opi. distinguens inter beneficialia, & profana,† vt quãdo sumus in benefi-
9 cialib. exceptio notorij non iuris obstet peten-
10 ti reuocationem attentatorum,† secus sit in profanis. Hanc distinctionem posuit Cassad. decis. 3. petens restitutionem. sub numer. 5. vers. & pro hoc. de restit. spolia. & sensit Rota decis. 2. aliàs 7. nota quòd vbi agitur. de restitu. spoliat. in antiq. & dec. prima, aliàs 46. nota quòd vbi aliquis.
11 de ord. cognit. in antiq. &† quòd spoliatus beneficio non sit aliquo modo restituendus si contra eum obiicitur notorius tituli defectus: communi esse opi. & in Iure verissimam nouissimè testatur Viuius commu. opi. li. 2. opi. lib. 2. opi. 258.
12 incip. spoliatus. quæ licet loquatur in spolio† ab ea tamen ad attentata etiam in ista materia solet quandoque argum. sumi, vt patet in decis. 2. aliàs 52. ad instantiam, vt li. pend. in no. & pro primo capite huius distinctionis est decisio Rot. 2. aliàs 14. fuit dubitatum. de restit. spoliat. in no. & Aegid. decis. 101. si constat. quæ loquuntur in beneficialibus, & concludunt talẽ exceptionem agentem debere repellere: Hanc distinctionem expressè tenet Franc. in dicto c. bonæ, sub nu. 15. col. quarta, in fin. vbi post Imol. ibi, & Butrig. & Gemin. in cap. ad decimas. sub num. 10. de restit. spoliato. in 6. inquit, post relatas varias opinio-
13 nes, & fundamenta, quòd in beneficialibus, †& vbi vertitur periculum animę, tenendũ est, quòd talis exceptio obstet petenti reuocationem attentatorum. Eandem secutus est Alex. in cõs. 99. visis. num. 4. lib. quinto, & Oldrad. cons. 1. in causa eboracen. col. penult. vers. nec priuilegium restitutorij Iudicij, iuncto vers. nec obstat si diceretur. Afflict. decis. 98. pulchrum. in fi. quem refert, & sequitur Hiero. de monte in tracta. fin. regun. cap. 108. numer. 5. & Philipp. Prob. in addit. ad Io. Monach. in dicto c. ad decimas. num. 1. & Didac. practic. quæstio. cap. 23. sub numero 4. vers. quintò hæc reuocatio. in fi. & Vestr. in praxi Ro. cu. libro 8. cap. 4. num. 16. & Grauat. apud eum numer. 39. Quam etiam tenet post alios Bero. in cons. 57. in causis. num. 22. lib. 3. remittens se ad latiùs per eum dicta in cap. in literis. de re. spol. Eandem opi. quòd in beneficialibus huiusmodi exceptio non obstet, tenet & receptissimam esse dicit nouissimè. Pet. Anton. Angussol. cons. 15. ad euidentiam. sub numero 23. libro 4. prout eandem etiam in beneficialibus loquens tenet Iacob. Henric. in cons. 52. in casu. numero 1. lib. 2. Et pro hac opinione plurimum facere videtur, quod aliàs dicit Mohed. in recollect. suis
14 decis. 127. bonorum, dum vult,† quòd fœmina agens ad reuocationem attentatorum in causa fœudali, & sic profana, restituitur ad illum statum, quamuis ex quo fœmina regulariter est incapax fœudi, per hoc posset dici, quòd appareret de non iure suo. Est autem aduertendum, tã circa primum, quã circa secundum caput huius distinctionis, quòd licet illa vera sit in se, & ex tot docto. authoritatibus illa possit merito dici communis opi. non defuerunt tamen qui contrarium dixerunt, prout de secundo, quòd etiã in profanis exceptio nõ iuris obstet petẽti huiusmodi reuocationem, satis patet ex his, quæ dicemus infrà in 1. limi. num. 52. in fin. Et quoad pri-
15 mum distinctionis caput,† contrarium posuit Menocch. de recuper. poss. in 17. remed. numero 32. vers. quæro quarto. vbi voluit in beneficialibus non obiici exceptionem notorij defectus ti-
16 tuli, & post alios de quibus ibi,† videtur testari etiam circa hoc de commũ. opi. prout, & de eadem commu. opi. videtur attestari etiam Did. vbi suprà, circa fi. dum inquit, priorem opi. frequentiori calculo aprobatam, & prior opi. quã ibi ille ponit in prin. vers. 5. hæc reuocatio. nu. 4. post Fran. & Ant. in c. bonæ. de appel. & Fran. in c. ad decimas. de restit. spoliat. in 6. & Deci. in c. ex parte, col. fin. de rescrip. illa est quòd in causa quæ tractatur super beneficio Ecclesiastico fiat reuocatio etiam si obiiciatur notorius defectus Iuris, & consequenter, quòd in beneficialibus
17 non obstet suprà dicta exceptio.† Quorum attestationes de commun. valde verendum est, ne forsan oscitanter, & non visis in fonte Authoribus, quos allegant factæ fuerint. Nam si diligenter omnia considerentur nec prædicta opi. Menocch. (nam Didac. illam non tenet, licet de cõmu. fuerit attestatus) nec illorum attestatio de communi vera est, nam plerique eorum, & ferè omnes, quos ibi in id citãt, aut verè non dixerũt id ad quod illi eos citãt, aut id eos dixisse ex eorum scriptis vix extorqueri potest, inter cęteros enim Didac. vbi suprà, in princip. ad hoc allegat Ant. & Franc. in c. bonę. de appella. qui tamen licet varias opiniones referant, cõcludunt tamẽ, quòd in beneficialibus talis exceptio admittitur, allegat etiã Fran. in c. ad decimas, qui minus facit, vt dicemus proximè dum ponderabimus allegata per Menoc. Similiter Dec. in c. ex parte, nullum verbum facit de hoc, similiter etiam Menoc. ad hoc allegat Fran. in c. non solùm. nu. 3. in 4. notab. de appel. in 6. Lap. & Gemin. in c. ad decimas. (alios qui hanc opi. tenent referentes) de restit. spoliat. & Alex. in cons. 99. num. 9. lib. 5. qui omnes si rectè ponderẽtur non tenent, quòd in beneficialibus nõ possit opponi dicta exceptio, prout Menocch. opinatur, sed immo contrariũ in effectu concludere videntur, quamuis enim dicant simpliciter, & generaliter, quòd exceptio prædicta non obstat: quia tamen omnes in dictis locis in contrarium videbant esse Rotam decis. 2. aliàs 14. fuit dubitatum. de resti. spoliat. in no. quæ volebat, quòd vbi notoriè cõstaret de non iure petentis reuocationẽ non fieret reuocatio, pro solutione cõtrarij oẽs suprà dicti respõdent, quòd

quòd illa loquitur in beneficialibus,& consequẽter fatentur,quòd in beneficialibus dicta exceptio obstet secundum terminos dictæ decis.)secus autẽ esse in aliis profanis.Est etiam verum, quòd Lap.& Gemin.in dicto c.ad decimas.referunt Inn.id tenuisse in c.2.de rest.in integ.qui tamẽ in lib.meo id nõ dixit,similiter allegat Rip. in c.sæpè.n.11.de rest.spol. qui nõ loquitur de exceptione non iuris,sed exceptione dominij,& proprietatis,quã,& nos regulariter cõtra attẽtata nõ posse opponi,dicemus latiùs infr.in 10.q.n. 6.Nec etiã Ant.de Matthæis per eum allegatus. in §.nihil commune.n.55. in fin. loquitur de hac exceptione,sed de coloratione tituli,prout etiã, & dec.Aegid. 49.101.& 286.per eũ citatæ,& ferè omnes authoritates per eum allegatæ loquuntur de coloratione prædicta. Quinimmo in dicta decis.101.vbi loquitur de exceptione non iuris tenet absolutè,quòd si constat de nõ iure petentis se restitui ad possessionẽ beneficij ꝑ modũ attentati,ille talis repellitur.Nec etiã Didac. (quẽ Menocch.allegat)defendit hanc opi.ꝙ in beneficialibus hæc nõ exceptio non debeat obstare,quinimmo videtur opinionem Rot.(quæ in beneficialibus hanc exceptionem admittit) etiam Didac.tenere,cũ illam etiam ratione cõprobet,vt patet per eũ ibi in vers.idcirco.Rot. opinio poterit cõprobari,&c.Ex tot authoritatibus ibi per Menocch.congestis solus Oldrad. quem allegat in cons.206.in causa Carnoc.col. 2.vers.ad secundam q.videtur facere pro opinione sua,cuius tamen authoritas non videtur multi facienda,tum quia valde subobscurè,immo nõ pro reali fundamẽto quæstionis, de qua ibi,sed valde incidenter id protulisse videtur, tum quia idem Oldrad.sibi parum constans, cõtrariũ clarè affirmauit in cons.1.in causa eboracen.col.2. vers.nec priuilegium restitutorij Iudicij,&c.vbi expressè tenet,quòd in spiritualibus,ne detur alicui materia peccãdi,nõ fit reuocatio,quãdo cõstat spoliatũ nullũ ius habere, & loquitur ibi de spolio attentato, vt patet ex his,quæ ponit idẽ ibi,tã in prin.quàm in fi.dicti cõsilij. Ex quibus euidenter apparet,quòd hæc opi.quòd in beneficialib.agenti ad reuocationem attentatorum, obstat exceptio notorij, non iuris, tanquam & melioribus fulcita rationibus, de quibus dicemus proximè in comprobatione regulæ infrà ponendæ,& pluribus,& grauioribus suffulta Au
18 thoritatibus,†& verior,& communior dicenda est,prout eam commu. esse testatus est nouissimè Osasc.in dec.Pede.116.ex actis.sub nu.2.immo paulo inferius.sub nu. 10.licet videatur dubitare de dec.Cassad.sup.alle.subdit tamẽ,quòd putat contrariam sententiam crebriorem: quæ vt ex eo colligitur,est ista,quam proximè firmauimus.Et tenendo eam ad motiua suprà allega
19 ta pro prima opi.respõderi potest,†& primo ad tex.in dicto c.si constiterit. de accus.quòd dum tractatur ibi de restitutione possessionis, tãquã post appellationem captæ,& sic dum agitur de reuocatione attẽtati,non solùm præsupponitur ibi quòd constaret de non iure ipsius spoliati,sed immo quòd ipse bonum ius foueret,dum præsupponitur in vers.cæterùm , quòd ecclesia fuerit sibi canonicè concessa: Præterea,& secundo quòd dato,quòd ibi posset considerari defectus iuris petentis reuocationem, ille tamen non erat notorius, prout sunt termini quæstionis,de qua agimus, vt considerat Didac.d.cap. 23.sub nu.4.vers.nec oberit text.in c.si constiterit.Ad tex.verò in c.1. vt lit.pend.in 6. ponderãdo,vt per Franc. ibi responderi potest: quòd re vera Franc.ibi id protulit dubitanter,& cogitãdum reliquit:Ad rationem verò de prætenso interesse,præsertim ratione fructuum potest primo responderi, quòd non est absolutè verùm
20 quòd fructus sibi debeantur,†immo sunt qui dicant,quòd is de cuius non iure clarè constat,excluditur etiam à Petitione fructuum præteriti tẽporis,de quo per Paris.in cons.12.in isto iudicio. num.5.& pluribus sequentibus.libro 4.Secundò quòd non sola ratione,quia petens hoc casu nõ habeat interesse,denegatur sibi reuocatio,sed & aliæ adsunt rationes,de quibus proximè dicemus numero 22.quando autem in aliqua dispositione concurrunt plures rationes, quamuis vna cesset,per hoc nõ cessat dispositio,iuribus vulg. Et secundum hanc 3.opinionem est in proposito formanda.

21 REGVLA,†quòd petenti reuocationem attentatorũ, obstet exceptio,quod notoriè cõstat de suo nõ iure,quã licet,ita generaliter,& vniuersalibus verbis cõcipiamus propter limitationes infrà ponẽdas, illa tamẽ quatenus respicim⁹ illũ articulũ,an in beneficialibus,aut profanis prędicta exceptio obstet verè loquitur,& virtualiter in beneficialibus:quia id de causa profana ponitur infrà pro prima limit. huius regulæ.num.48.
22 Quæ regula multiplici nititur ratione.Prima†ne Iudex talem petentẽ authorizet in suo delicto. quam rationem post glo.Inn.in c. significasti.de diuort.posuit Rot.decis.13.alias 348. nota quòd si constat.de restitu.spoliat.in antiq.Et Aegid.in decis.101.si constat de non iure, & refert Cassad. decis.3.petens.sub nu.4.de restit. spolia.& etiam Vestr.in praxi Ro.cu.libr.8.cap.4.sub numer.16.
23 Secunda ratio assignatur,† quia scilicet quando constat de non iure,consequenter constat etiam
24 de non interesse petentis reuocationem,† & sic petens sine interesse est repellendus,ad no.in ca. cùm inter canonicos.de electio.in ca.veniens.el 2.de testib.Hanc rationem post Innoc.in c.constitutus.de fil.præsb.& in dicto c. significasti posuit Rota decisio.2.aliàs 55. ad instantiam,vt lite penden.in no.& decis.7.aliàs 505.nota ad instantiam,vt lite pend.in antiq.Et Aegid.decis.356.Ille de cuius non iure,& Rota decis.2.aliàs 14.fuit dubitatum.post princip.ver. sed si constaret clarè,de restitu.spoliat.in no.& reassumpsit Cassad. dicta decis.3.& Vestr.dicto nume.16.& ex recentioribus in materia reuocationis attentatorum approbauit etiam Mandos.in tractatu commission. formul. 14. commissionis attentatorum in verbo,in graue damnum. Tertia illa assignatur
25 ratio † ne,quando scilicet essemus in beneficiali-
26 bus,daretur per restitutionem possessionis † mediante reuocatione attentati,vitiosus ingressus, contra ca.eum qui.de eo qui mit.in posses.libr.6. vt considerat etiam Rota dicta decis. 2.aliàs 55. & Vestr.vbi suprà,& Mil. in verbo attentata lite pendente nunquam.folio.30. in fin. Quarta de-
27 mum huius dicti assignatur ratio ,† ne scilicet, per hanc restitutionem, & reuocationem detur

occasio

occasio peccati,quòd committeret petẽs reuocationem percipiendo fructus rei restitutę inde bitè,& sine iure aliquo,vt eleganter deducit Rota dicta decis.2.aliàs 55.vt lit.pend.in no.in additione ibi posita,& in dicta decis.2.aliàs 14.de restit.spoliat.in no.nam propter periculum animę notorius defectus iuris impedit reuocationem attentatorum, vt post Butrig.& Gemin.ita tenendum esse affirmat Fran.in dicto c.bonæ,sub numer.15.& Paris.in consil.12.in isto. numer.7.& 8.lib.4.& hanc opin.quatenus regula loquitur in beneficialibus,firmat post multa etiam Did. dicto cap.23.practic.qq.sub nu.4.in fi.Quæ conclusio comprobatur. Primo,quia in simili vide-
28 mus,†quòd in spolio non fit restitutio,quando notoriè cõstat de nõ iure spoliati, de quo vltra dictas decis.2.aliàs 55.vt lit.pẽd.in no.& 7. aliàs 105.vt lit.pend. in antiq. est etiã decisi.2.aliàs 7. nota quòd vbi, & decis.24. aliàs 625.nota quòd vbi agitur,de restit.spoliato.in antiq.& decis.1. aliàs 46.nota quòd vbi,de ord.cognit. in antiq. quibus concordat Boer.decis.2.beneficia electiua.num.34.& fa.quæ ponit Gozzad. in cons.99. in hac causa.num.12.& melius per Alciat.consi.
29 36.breuibus.num.5.vbi testatur†hanc esse commu.opi.& procedere nõ solùm, quãdo talis no-
30 torietas esset respectu iuris agentis,†verùm etiã si fundaret intentionẽ excipientis,& per Io.Bapti.Ferret.in cõs.101.in causa.nu.18.lib.1.Secun-
31 do quia in simili videmus, quòd quando†iudici cõstat,quòd quis nullũ ius habeat in hæreditate, debet illũ repellere,vt est cõis opinio,de qua testãtur Ruy.in cõs.145.quãuis.nu.8.lib.3.Et ex præmissis satis apparet regulã præfatã,& rationib⁹, & authoritatibus sufficienter esse firmatã.Quã veram, & cõiorem esse attestatus est nouissimè (etiam generaliter prout nos in constituenda regula præfati sumus)Mandos.in tracta.cõmissfion.14.formul.commissionis atten.in verb.causam,& causas.col.8.sub vers.quoad septimum priuilegium,licet & ipse paulo infrà vers.pro cõcordia opinionum distinctionem adhibeat inter beneficialia,& profana,de quibus dicemus infrà in prima limit.

Ampliari Potest prædicta regula

32 Primò, vt procedat † etiam si constaret per confessionem,vel aliàs etiam de non iure ipsius rei,& possessoris hanc exceptionem opponentis,quia nihilominus actori reuocationem petẽti obstaret,& quamuis hoc absolutè,& specificè nõ ponant docto.& solùm id senserit Cassad.decis.3.petens.sub nu.4.de rest.spol.dum loquẽs de exceptione notorij nõ Iuris in materia attentatorũ,inter alia facit hoc fundamentũ post Inn.
33 †quòd quãdo constat de non iure actoris,etiam si constet de non iure quoque ipsius rei,nõ per hoc reus est amouendus à possessione,immo ali
34 qui in spolio loquẽtes,dixerint,†quòd exceptio nõ iuris ipsius spoliati,nõ obstat nisi etiã copulatiuè constet etiã de iure ipsius spoliantis,vt post Deci.in cons.191.colu.pen.& alios ibi allegatos sensit Menocc.seu Mauis collegium Papien.in 5. respons.caus.finarien.sub nu.31.Ego tamẽ etiam in materia nostra firmari posse reor,tũ ex ratione prædicta,pro quo est dec.Rot.6.aliàs 70.nota quòd vbi constat.de re iudi.in antiq.& melius decis.4 aliàs 160.reus,& possessor.de re iud.

in no.vbi in vers.nec obstant. videtur sentire,qđ hæc conclusio procedat etiã si ageretur via attentatorum,dum respõdet ad illud, quòd etiã in attentatis nõ fit restitutio, quando notoriè constat de non iure agentis ad attẽtata,& assignat rationẽ diuersitatis,inter casum,& casum,tum
35 etiã quia videmus,†ꝙ reus de cuius nõ iure cõstat,potest cõtra actorẽ dare obiect⁹, vt est dec. Rot.7.aliàs 419.Nota an reus,de except.in anti.
36 & sup.dicta dec.4. aliàs 160.†cùm sufficiat reo vincere per nõ ius actoris,& melius sit quòd ille remaneat in sua possessione,quàm dare alteri vitiosum ingressũ, quia si ille erit iniustus possessor poterit à suo ordinario remoueri, vt cõsiderat Rota dicta decisio.7.Vnde si Reus hoc casu potest dare obiectus,multo magis debebit posse opponere hanc exceptionem non iuris acto-
37 ris,†quæ licet videatur obiectiua, tamen posset euenire casus, quòd esset etiam de iure dantis, cùm sufficiat,quod etiam per indirectum Reus ostendendo actori ius non competere includat validitatem iuris sui, secundum Cassad.decis.2. in eadem causa,de exceptio.& fa.Rot.decisione decimaoctaua,aliàs 828.nota quòd materia. de exceptio.in antiq.quoniam ad hoc,vt articu
38 lus †dicatur de Iure dantis non consideratur solùm an in personam, vel formam alterius aliquid incidat , sed consideratur solùm an causa vnde competit Ius agendi, vel excipiendi directè descendat à Iure dantis, vt declarat Rot.decisione prima,aliàs 36. fuit dubitatum.numero 3.de accus.in no.Quæ ampliatio necessario limitãda est,vt procedat in reo,qui possessionẽ cępe
39 rit ante litem motam,† secus si post litem motã fuerit intrusus,cùm enim ille hoc casu non possit dare obiectus,vt tradit Rot.decis.5.aliàs 433.nota nunquid reo,vt lit.penden.in antiq. & iterum inter decis.Bisignett.decis.1. nunquid.eod.vt lit. pend.non poterit etiam hanc exceptionem opponere.Pro qua limitatione fa.quia in isto intruso lite pendente cessat ratio, de qua suprà,quòd melius sit tueri reum in possessione, quàm dare actori vitiosum ingressum, quia intrusus lite pẽdente,videtur quòd etiam lite pendente possessionis commodo priuari possit, vt diximus suprà,in 2.parte, capitulo 4. de attent. lite pend.in 2.declaratione quartæ declarationis principalis. num.45.

40 Secundo Amplia , † vt procedat etiã si simus in spolio attẽtato,vt est deci.Rot.13.aliàs 348. nota quòd si constat,de restit.spoliat.in antiq.& vis
41 huius ampliationis consistit in hoc,†quia spoliũ attentatũ dicitur esse magis odiosum,vt tradunt docto.in l.naturaliter.§. nihil commune.vbi Ias. numero 130.& Rip.numero 67.ff.de acquirenda possessione,& post Alex.in cons.99. visis.libro 5. tradit Sigismund.Loffred.in consil.21.quoniam. nume.6.Hinc videmus, quòd licet agenti spolio
42 obstet † reseruatio beneficij.Rot.decis.2.aliàs 7. nota quòd vbi agitur.de restit.spoliat.in antiq.in spolio tamen attentato illa non obstat, quo minus attentata saltem ex officio reuocentur.Rot. decisi.11.aliàs 56. nota quòd vbi aliquis.de causa
43 posses.& propriet.in antiq.† Et similiter,quòd si Monachus habẽs prioratum ad nutum Abbatis amouibilẽ,si illo spolietur,nõ restituitur , nisi sit spoliũ attẽtatũ,Rot. decis. 1. aliàs 1.incip.primo quod

quòd Monacho. & decis.23. aliàs 359. nota quòd
44 Monachus.de restit.spoliat.in antiq.†Hinc etiã videmus quòd committẽs spolium attentatum, dum pendet appellatio censetur suæ appellationi renunciare, ad no. per docto. in c. an sit, præsertim Franc. nume.4. qui dicit, hanc commu.opinionem, & Dec.nu.1. de appella.& idem Dec.in
45 cons.103.in causa. post princ.libro 1.†Quam ampliationem limita nisi spolium attentatum fuisset factum cum violentia personali, vt considerat Ant.de Matthæis in repet.§.nihil commune. naturaliter.ff.de acqui.poss.in 15.fallen.princip. sub num.49.vers.primum caput, qui hoc latiùs deducit, præsertim authoritate Rot. in simil.de ci.16.aliàs 393.si A.conferatur.in vltimis verbis,
46 de restit.spoliat.in no.Sublimitando tamen†nisi spoliatus violenter eodem modo suum spoliatorem antea spoliasset, vt ibidem per eum, vers. quod tamen limito.

47 Tertiò,†vt procedat non solùm, quando ita est notorium, quòd certum est actori nullum ius competere, verũ etiã, quando satis est verisimile sibi nullum ius competere, vt post Abbat. in cap.literis.col.penultim.de restit.spoliat.tradit Cassa.decis.3.petens restitutionem, circa finem, vers.& pro hac decis.de restitutione spoliatorum, quod etiam videtur secutus idẽ Cassad.decis.4.fuit dubitatum. sub nu.4.de restit.spoliat. Est tamen circa hanc Ampliat. aduertendum,
48†quòd ad repellendum hanc exceptionem non Iuris petentis attentatorum reuocationem, sufficeret, quòd passus attentata allegaret aliquod ius, vel aliquam gratiã quæ posset locum quãdoque habere, prout cõsiderabãt aliàs Domini in vna Aduersana beneficiorum corã Quiroga.16. Nouembr.1556.in qua cùm Episcopus attentasset, & ad excludendum Nicolaum à reuocatione attentatorum allegaret, quòd per prouisionem quàm ipse Episcopus obtinuerat à Papa de beneficio vacanti in curia constabat de non iure Nicolai, ipse verò Nicolaus produxisset gratiã si neutri, quam obtinuerat, contra quam Episcopus allegabat, quòd illa non erat attendenda, quia erat conditionalis, & consequenter adhuc constabat de non Iure Nicolai. Fuit tandem resolutum, quòd Episcopus purgaret attentatã, eo, quia sufficiebat, quòd gratia si neutri posset habere locum. Vnde ex his potest colligi, quòd ad excludẽdã exceptionẽ nõ Iuris sufficit, quòd passus attẽtata producat aliquod ius qđ in potentia sit cõsiderabile, vt valeat sortiri effectum.

Quartò, videtur posse ampliari, & notabili-
49 ter,†vt exceptio ista non iuris actoris, nõ solùm impediat reuocationem attentatorum, verum etiam si attentata fuissent reuocata, & post illorum reuocationem inciperet constare de non iure ipsius actoris, reuocatio prædicta si fuerit facta per viam gratiæ ad instantiam partis veniat reuocanda, vt latiùs dicunt Lap.& Gemin. quos sibi etiam refert Fran.in c.primo, sub num. 5, vt lit.pend.in 6. Pro qua ampliatione plurimũ facit id quod dixit aliàs Bald.Nouell.in tractatu de dote, in 12.& vltima parte q.23. sub nu.69.&
50 70.†quòd si lata sententia pro dote (à qua quoad effectum suspensiuum non licet appellare) si quoad deuolutiuum causa appellationis sit cõmissa, & interim sit facta executio, licet dicta executio non reuocetur tunc per viam attentati, si tamen in secunda instantia feratur sententia cõtra dotem infirmatoria primæ, tunc etiam illa executio reuocatur, quod ex eo prouenire dicẽdum est, quia lata secunda sententia (quæ facit notorium) incipit constare de non iure illius, qui obtinuerat executionem pendente appellatione. Et huc referri possent omnes alij casus, in quibus executio fieri potest, etiam pendente appellatione, ex eo quia illa licet deuoluta, tamẽ non suspendat, & in quibus lata postmodum sententia in fauorem appellantis executio reuocatur beneficio iniustitiæ, & cõsequenter in omnibus casibus, in quibus attentata reuocantur per sententiam latam in causa appellationis, & sic beneficio iniustitiæ, de quibus aliquid diximus suprà c.21.quibus, & quot modis attent.reuoc.nu.25.& melius sub nu.20.

LIMITATVR Prædicta regula

51 Primò,†vt non procedat in causa profana, secundum distinctionem suprà positam in 3.opinione.nu.9.ex intentione Rotæ dec.2.aliàs 7.nota, quòd vbi agitur.de restitu.spoliat.in antiq.& aliorum dicto loco allegatorum. Quibus adde Mil.in verb.possessorio recuperandæ agens, necesse habet, &c.fol.281. vbi hanc distinctionem inter beneficialia, & profana expressè ponit post Lap.& alios in c.ad decimas.de rest.spol in 6.&
52 hanc opi.quãdo sumus in causa profana†quod talis exceptio non obstet communem dixerunt apostillantes ad Alex.in d.cons.99. vt refert Didac.d.c.23.practic.q.sub nu.4.post prin.quamuis Viuius commu. opi.li.2.opi.30. incip.attentata. vers.quarto ampliatur. referat eosdem apostillãtes contrarium dicentes, quòd immo commu. opi.sit, quòd etiam in rebus profanis talis exceptio obstet, de cuius attestationis relatione valde dubitandum videtur, cum, & contrariam attestationem referat ex eisdem Didac. vt supra, & re vera ista opi.quòd in profanis huiusmodi exceptio non obstet verior videatur, & ipsemet Vi
53 uius, (& rectè) ibi dixerit,†quòd ista est tutior, & quòd ab ea in iudicando, aut consulendo nõ discederet. Eandem quoque tenet Afflict. (dum loquitur in casu suo in profanis) decisio.98.pulchrum. numero 6. & iterum decis.352 quidam. num.4. vbi tamen hanc conclusionem declarat
54 †quòd licet fiat reuocatio attentati, (puta possessionis lite pendente captæ) etiam ad instantiã illius, de cuius non iure constat, possessio tamẽ per hoc illi non restituitur, & ita fuisse pronunciatum in regia Camera attestatur, quẽ in hoc sequitur Paris.cons.108. de bono iure.nu.27.lib. 1. Et cum hac declaratione suprà dicta limitatio videtur omnino tenẽda, & eam videtur etiã tenere absque declaratione suprà dicta Didac. vbi suprà in fi.dicti vers.quinto declaratur.quã-
55 uis†Franc.Marc.in decis.delphinal.q.80.nume. 6.loquens in profanis videatur tenere, quòd tunc talis exceptio obstet, & Ant.de Matthęis in repet.§. nihil commune. l.naturaliter.ff.de acquirend.possess.in 16.fallent.numero 49.fuerit in alia opinio, quòd immo nec in profanis fiat reuocatio, quando notoriè constat de non iure petentis reuocationem, cuius opin.& si de iure non videatur improbanda, cum etiam in profanis verè militet illa ratio, quòd per non ius con

stat de

stat de non interesse,& consequenter quis non
est audiendus,attamen in iudicando vix posset
recedi à præsenti limitatione propter authorita
tem tot docto. hãc distinctionem inter profana
& beneficialia tenentium.Est tamen circa hoc
animaduertendum, quòd aliàs eueniente casu
in profanis in vna Senogalien.attentatorum co
ram Aldrobandino 26.Februarij 1565.suprà di-
cta distinctio de possessione instanti pro attenta
torum reuocatione non restituenda,non vide-
tur fuisse per Dominos tenta:quamuis enim di-
cta die 26.Februarij,nec etiam præsentem limi-
tationem firmare voluisse videantur,dum for-
maliter dixerunt, quòd durum videbatur eis,
quòd attentata non reuocarẽtur propter inhibi
tionem Rotalem,& ex alia parte pugnare vide-
batur,quia constabat de nõ Iure petentis reuo-
cationem, vt ex facto apparebat,& propterea
ordinarũt Domino Ponẽti,vt ille aliquo modo
accommodaret,vel cedendo attentatis,vel alio
modo prouidendo, Nihilominus dum iterum
causa fuisset proposita,sub die 4.Iulij eiusdem
anni,& in specie dubitaretur, an possessio(quæ
post primam propositionem fuerat apud Rotã
sequestrata)esset restituẽda ei qui petebat attẽ-
tatorum reuocationem,Domini tenuerunt pro
attentatis,& sic possessionem illi restituendam,
56 ex qua † resolutione, ne videatur pugnare his
quæ diximus infrà de possessione hoc casu petẽ-
ti reuocationem non restituenda,posset colligi
vna declaratio,vt possessio non sit illi statim re
stituenda,sed postquam per aliquod tempus ste
tisset,sub sequestro,prout fuerat factum etiam
in dicta Senogalien. vt adnotauimus etiã infrà
hoc eodem,c.q.8.in fi.

Secundò regulam prædictam intellige,quòd
licet ad instantiam prędicti actoris talia attenta
57 ta non reuocentur,† ex officio tamen Iudicis
cuius fuit læsa Maiestas bene reuocantur.Rot.
decis.2,aliàs 14.fuit dubitatũ.ad med.de restitu.
spoliat.in no.Mil.in verb,attentata lite pẽdente,
nunquam.fol.30.& in verb. possessorio recupe-
randæ in beneficialibus. fol.284,Franc.in dicto
c.bonæ,sub numer.15.de appellat.& post alios
ita etiam expressè limitat Iacob.Henric.in cõs.
52.in casu.num.13.in fi.lib.2.& Modern.in anno-
tat.ad Aegid. num.85. cum declaratione tamen
58 de qua suprà in proxima limitatione(quòd quã
uis Iudex ex officio reuocet, vt præfertur,dicta
attentata,per hoc tamen possessio non restitua
tur attentata passo, de cuius non iure constat,
sed debeat sequestrari, prout solet facere Rota,
vt attestatur Cassad. vbi suprà,& ita etiam con-
cludere videtur post multa Didac.dicto cap.23.
sub numero quarto,circa fi. vbi totam hanc ma
teriam ad hoc redigere videtur, vt tam in bene
ficialibus,quàm in temporalibus,quando con-
stat notoriè de non iure agentis,attentata non
reuocentur ad instantiam partis, sed solùm ex
officio Iudicis ad effectum sequestrandi.Verùm
quia hæc eius opi.excludens reuocationem fie-
ri posse ad instantiam partis,sed solùm ex mero
officio Iudicis absque instantia partis, videtur
penitus confundere,& destruere distinctionem,
quam solent facere docto.inter beneficialia,&
profana, de qua suprà,& præcedentem limitat.
ideo à suprà dicta limicatione nõ recederẽ præ-
sertim adhibita declaratione, de qua ibi,quòd
possessio nõ restituatur petẽti reuocationẽ,sed
ponatur,sub sequestro,prout solet etiam facere
moderna Rota,vt tradit Guid.Bon.in recollect.
suis.decis.105.fuit tentum.sub rubric.vt lit.pend.
vbi ita iń vna Salamantina Abbatiæ coram Ve
stano,& alia Vlisbonen.quartanariæ, corã Reu
mano,& aliàs sæpissimè in Rota fuisse obserua-
tum similiter attestatur, quod etiam affirmauit
Caputaquen.vt est in recollect. ipsius parte 1.de
cis.131.incip.licet attentata,&Mandos.vbi suprà,
vbi ita seruatum fuisse refert in vna Assen.optio
nis, & attentatorum coram Nouato. die 10.&
59 27.Maij, & 12. Iunij 1549.nam,& aliàs, † quando
adest intrusus lite pendente,& causa est intrica-
ta,& non habet bonum odorem,cõsueuit Rota
suspendere etiam res iudicatas, & sequestrare
beneficium,& deinde cognoscere de bono iure
in negocio principali,vt fuit factum in vna Lau-
rinen. Archidiaconatus coram Paleot.sub die
23.Iunij 1559.vt est decisio in recollect. Caputa-
quen.in 1. patre. decisio. 4.incip.quando causa
est intricata,& ita etiam fuit nouissimè obserua
tum in vna Tudertina bonorum coram Aldo-
brandino.17.Octobris 1572.in qua cum intrusus
lite pendente ad excludendum reuocationem
attentatorum daret de non Iure aduersarij,Ro-
ta voluit,quòd apponeretur sequestrum,& dein
de videretur de bono Iure.Idẽ ordinarunt Do-
60 mini ob multiplices † difficultates,quę circa pos
sessionem attentatam erant,in vna Brixien.bo-
norum, & attentatorum coram Sarmiento 8.
Nouembris 1568.Similiter,quia materia visa est
Dominis implicita,fuit per eos dictum, quòd
cognosceretur de bono Iure attentantis in alia
Florentina Sanctæ Mariæ coram Seraphino.29.
Aprilis 1569.Eadem resolutio,quòd quando cõ
stat de non Iure petentis attentatorum reuoca-
tionem possessio non sit restituenda, sed seque-
stranda fuit facta in alia Romana vineæ coram
61 Cotta.5 Nouembris 1571. Pari modo, † quando
attentata essent multum antiqua,& propterea
agentes pro illorum reuocatione dicerẽtur fuis
se in magna negligenita, attentata ante omnia
non reuocarentur,sed cognosceretur de bono
Iure,& degustaretnr bonum Ius in negocio prin
cipali ante illorũ reuocationem,vt placuit Do-
minis in vna Perusin.hæreditatis, bonorum co-
ram Cotta.15. Iunij 1571. in qua agebatur de re-
uocatione attentatorum commissorum ante an
num 1503.

62 Tertiò limitari potest,vt nõ procedat † quã-
do talis exceptio indigeret discussione, quia
tũc videtur,quòd non retardet executionem,&
reuocationem,& ideo si tertius intruserit se lite
pendente in beneficio,& contra eum agatur ad
relaxationem possessionis,& ille excipiat de nõ
iure aduersarij,dicta exceptio non impedit exe
cutionem quo minus contra talem intrusum de
tur declaratoria, & executoriales, si talis exce-
ptio indigeat discussione, vt fuit tentum in vna
Florẽtina Sancti Pancratij, sub die 6.Iunij.1558.
vt est decis.in recollect.Paleot.87.incip.orta.

63 Quartò videtur, posse limitari, † vt non pro-
cedat in restitutione,& reuocatione,quæ fieret
officio iudicis ad peccatum euitandum,quæ nõ
impeditur ex obiectu defectus proprietatis no-
torij,vt

torij, vt sentit Franc.in c. ad decimas. sub nu.11. verſ.non obſtat.c.porro.de reſt.ſpol.vbi pro reſponſione ad dictum ca.porro.dat hanc ſolutionẽ quæ licet non loquatur ſpecificè de attẽtatis, tamen ex identitate rationis, ad ea poteſt extẽdi, nam ſi ratione peccati euitandi impeditur reſtitutio, quando ſcilicet per reſtitutionem dare tur vitioſus ingreſſus, vel fructus perciperentur indebitè cum peccato, vt diximus ſuprà, nume. 26.& numero 27.vt contrariorum ſit eadem diſciplina, eodem modo dici debet, quòd quando per reuocationem euitaretur peccatum, tunc non obſtante exceptione defectus proprietatis notorij debeat fieri etiam attentatorum reuocatio, ſecundũ dictã doctrinam Franc.vbi ſuprà.

DECLARATVR nunc eadem regula,

Primò, & neceſſario modo, vt quòd ſæpe dictum eſt, quòd quando notoriè conſtat de non iure illius, qui paſſus eſt attentata, nõ poteſt ad illius inſtantiam fieri reuocatio attentatorum
64 †intelligatur de notorio non iure reſultante ex confeſſione ipſius, qui eſt paſſus attentata, ſecus ſi reſultaret ex ꝓbationib⁹ partis aduerſæ,
65 † ſicut dicimus in ſpolio in quo notorium non ius reſultans ex confeſſione ſpoliati vel per rem iudicatam impedit reſtitutionem, licet ſecus ſit ſi reſultet ex probatione ſpoliantis, vt eſt in recollect.Thom.de Than.deciſ.19. quoniam (vt dixerunt Domini in vna Burgen. canonicatus corã D.meo Oradino.21. Aprilis. 1561.) iſta materia ſtrictè procedit, quando ſcilicet de non iure conſtat per cõfeſſionem, vel per rem iudicatam,
66 quamuis† hanc diſtinctionem non videatur admittere And.Barbat.in conſ.55.equidẽ.nu.6.lib. 4.vbi confeſſionem, & aliàs probationes æquiparare videtur. Quæ declaratio eò magis vide-
67 tur ſignanda, ex quo aliàs videmus, † quòd poſſeſſor non eſt ſua poſſeſſione priuandus, etiam ſi confiteretur ſe nullum ius poſſidendi habere antequam clarè appareat de iure aduerſarij agẽtis, vt poſt Deci.in l.qui accuſare. nu.14. C.de edẽd.tradit Io.Cephal.in conſ.26.deputati.num. 11.libro 1. Eſt tamen hæc declaratio declaranda,
68 vt† procedat quando confeſſio eſt clara, & ſe-
69 cus ſi non eſt omnino clara, †& liquida, ſed recipit aliquam diſputationem, vel dubitationẽ,
70 arg.eorum, quæ aliàs dicunt doct. quòd† licet executio rei iudicatæ impediatur quando conſtat de illius iniquitate per cõfeſſionem partis, illud tamen procedit, dummodo illa ſit clara, ac liquida, ſecus ſi diſputationem recipit, vt poſt Fely.in c.inter cęteras.col.antepen. verſicul.ſecunda declaratio, & ſeq. de re iudi.tradit Mandell.de Alba.in conſil.14.præſuppoſita.nnmero 3.libr.1. Illud autem quod dictum eſt, quòd non ius reſultans aliundè, quàm ex confeſſione non releuet, nec propterea dicatur conſtare de non iure petentis reuocationem attentatorum, vide
71 tur poſſe Ampliari, vt† procedat etiam ſi attentans ad docendum de huiuſmodi nõ iure ſui aduerſarij allegaret aliquam gratiam, quæ haberet decretum irritans; quamuis enim ex eo,
72 quòd † huiuſmodi decretum inficit nedum titulum, verùm etiam poſſeſſionem. Rot. deciſio.3. aliàs 16.ſi contra.de reſtit.ſpol.in no. videretur per hoc dicendum, quòd paſſus attentata non poſſet in petitorio, aut poſſeſſorio ius habere, & conſequenter quòd conſtaret de illius non iure, Contrarium tamẽ videtur verius, quia per hoc ad effectum impediẽdi reuocationem attẽtatorum nõ dicitur conſtare de nõ iure, & ideo ſi habens regreſſum ad beneficium† cum decre
73 to irritanti lite pendente vigore dicti regreſſus capiat poſſeſſionem, non poteſt attentatorum reuocationem impedire, ſub prætextu, quòd propterea conſtet de non iure petentis reuocationem, prout inclinarunt primo Domini in vna Roma. beneficiatus Sancti Petri coram Cotta. 10.Iulij.1568.& demum fuit in eadem reſolutum
74 coram Serafino 2.Maij 1569.† & hoc niſi regreſſus fuiſſet iam iuſtificatus, vt ſenſerunt Domini in dicta cauſa dicta die 10.Iulij.quia tunc contra habentem regreſſum non datur reſtitutio. Rot. deciſ.3.de reſtit.ſpol.in no. Caſſad.deciſ.2.eo.tit. Put.2.deciſion.140.aliàs 144.incip.decima ſexta Maij.& deciſ.39.ſub Rub.de reſtit.ſpol. & Simonett.deciſion.14.incip.coram D.Martino, & fuit etiam tentum in vna Peruſin. Sancti Aegidij co-
75 ram Sarmiento 15.Iunij.1562.† Similiter licet Regula de valore habeat decretum irritans, nihilominus probatio non veri valoris non impedit reuocationem attentatorum, vt eſt deciſ.in recollec.Put.1.204.in qua ad literam dicitur, quòd probatio non veri valoris non inducit nullitatem tituli, vt dicatur conſtare de non iure ad effectum, vt quis ſuper attentatis non ſit audiendus, quia licet hoc ſit probatum, poteſt tamen probari contrarium, & probatio non excludit probationem, & ideo hoc ſtante fuit ſub die 21. Nouembris 1541.coram Thoma de Tanis conclusum, quòd attentata purgari deberent: Quæ concluſio vltra rationem Dominorum ex eo etiam comprobari poteſt, quia pro attentatorum reuocatione non requiritur probatio poſſeſſionis, ſed ſufficit probare detentionem & ſtatum, ad quem fiat reſtitutio, vt declarauimus infrà in hac 3.parte, capitulo 26. de probatio.attent.numero 20.& ſeqq. Decretum autem irri-
77 tans licet inficiat poſſeſſionem, †non tamen inficit detentionem. Rot. deciſio.11.aliàs 56.nota, quòd vbi aliquis.de cauſ.poſſ.& propr.in antiq. Præterea cum poſſit probari contrarium, vt dictum eſt, ſequitur, quòd non poſſit dici conſtare de non iure petentis reuocationem attentato-
78 rum, quia † non dicitur de alicuius non iure conſtare, quouſque ille poteſt de iure ſuo docere. Aegid.deciſ.103.non dicitur.cum ſimil.

79 Secundò, vt actor † de cuius non iure conſtat petẽs attentata reuocari, puta quando eſſemus in aliqua ex limitationibus ſuprà proximè poſitis, debeat compelli docere de ſuo intereſſe, etiam coloratè, vt inquit Aegid.deciſio.153.concluſio quòd licet petens, vbi ſubdit, quòd in hoc omnes nemine diſcrepante concordarunt.

Tertiò, vt iſta exceptio ad hoc, vt in benefi-
80 cialibus impediat reſtitutionem, † debeat eſſe taliter notoria, vt non requirat altiorem indaginem, vt poſt Ferrett.in conſ.4.num.5. declarat nouiſſimè Oſaſc.in deciſ.Pedemont.116.ex actis. nu.8.verſ.non obſtant.

Quartò, ex intentione eiuſdem Oſaſ.ibi.ſub numero 9.verſ.item reſpondetur, declara, vt huiuſmodi exceptio ad hoc, vt operetur, & reſtitu-
81 tionem impediat in beneficialibus† debeat pro-

82 poni coram Iudice competenti,†secus si coram
Iudice competenti, puta coram Iudice secula-
ri opponeretur, vt fuit consideratio eiusdã Fer-
rett. in cõs. 7. nu. 10. licet de ea Osasc. ibi dubitet.
Quintò, quia in tractatione huius primæ ex-
ceptionis de non iure actoris docto. semper lo-
quunturhoc loquendi modo, videlicet quòd cõ
stat de non iure ipsius, potest † declarari, quòd
cõstare notoriè de non iure non potest dici an
te conclusionem in causa, vt tradit notanter A-
lex. in consil. 99. visis. numero quarto, libro 5. &
est in recollect. Put. decis. 24. notoriè sub rubr. de
84 restitut. spoliat. & alia in recollect. Peregri. Fab.
26. aliàs 9. incip. fuit resolutum in fin. cõstare† e-
nim de non iure non dicitur quamdiu potest de
iure doceri. Egid. decis. 103. nõ dicitur. doceri au
tem semper posse videtur, quousque non est cõ-
clusum in causa. arg. eorum, quæ ponit Rot. de-
cis. 1. aliàs 9. nota quòd postquã. de probat. in an
tiq. & propterea fuit aliàs per Dominos dictũ,
quòd si lata contrã me sentẽtia aduersarius meus
aliquid attentauerit, & contra me petentem re-
uocationem excipiat de notorio meo non iure,
ex quo reportaui sententiam contra quæ facit
notorium, non obstante prætensa exceptione
attentãta sunt reuocanda, quia cum lis pendeat
poterit probari cõtrarium, vt est in recoll. Tho-
85 mæ de Than. decis. 2. incip. attentata.† Quod vi
detur intelligendum dummodo non doceretur
de non iure per confessionem, quia tunc etiam
ante conclusionem diceretur constare de non
iure, secundum Mil. in verb. possessorium recu-
86 perandæ intentans. fol. 281.† aliàs autem consta
re dicitur id de quo ex probationibus, & indi-
ciis, vel per instrumenta costat, secundũ Ruyn.
87 in cons. 62. discussio, nu. 17. li. 5.† Ex productione
verò alicuius regulæ, an diceretur cõstare de nõ
iure illius, qui contra regulam aliquid fecisset,
vide remissiuè per Cassad. decis. 1. prouisus. sub
nu. 10. vers. item non diceretur constare. de re-
rest. spoliat. vbi se remittit ad Aret. in §. nihil cõ-
mune l. naturaliter. ff. de acquiren. possess. & ad
Bart. in l. scriptus. ff. de religi. & sumpt. funer. &
ad Panor. in capi. vestra. de cohabit. cler. & mul.
Quãdo autẽ dicatur constare clarè de non iure,
88 adnotauit expressè† in terminis nostris Iacob.
Henric. in cons. 52. in casu. numero 11. libro 2. vbi
voluit, quòd cùm ista verba clarè constare, im-
portent certitudinem, quãdo iura partium non
sunt plenè deducta, & disputata, non potest dici
89 clarè constare, ex quo† certum id dicitur, quod
non potest deduci in dubitationem. l. ornamen-
torum. ff. de aur. & argen. lega. & similiter id in
quo nõ potest esse fallacia, secũdũ Bald. in l. hac
consultissima. col. 3. C. qui testam. fac. poss.

QVAESTIO II.

SVMMARIVM.

1 *EXCEPTIO quod comparens non est talis qualẽ se facit, etiam contra agentem ad reuocationem attentatorum opponi potest.*

Vt in Cessionario, Tutore, Prælato, & Procuratore, vt nu. 2.

3 *Spolio agens debet docere se esse talem qualem se facit.*

4 *Legitimatio personarum etiam in Iudicio summario fieri potest.*

1 SECVNDÒ quæro† an agenti ad huiusmodi
reuocationẽ opponi possit exceptio, quòd
2 non est talis qualem se facit,† puta quando esse-
mus in cessionario, & aliis, qui agunt nomine
alieno, vt tutor nomine pupilli, Prælatus Eccle-
3 siæ, Procurator sui principalis, † & sicut in spo-
lio videtur admitti, ita, vt agens teneatur doce-
re se esse talem, vt dicunt Docto. in l. naturaliter.
§. Nihil commune, & ibi nouissimè Ant. de Mat-
theis, qui testatur hanc esse comm. opin. nu. 48.
in 15. fallentia. ff. de acquiren. possess. cum aliàs e-
tiã in possessorio obstet exceptio inhabilitatis
ipsius agentis, vt post alios tradit Sigismund.
Loffred. in cons. 45. magnificus. nu. 20. Ita etiam
in attentatis videtur posse rationabiliter hoc di
4 ci, attẽto maximè, quia† etiã in summariis (pro
ut est iudiciũ attentatorum) est facienda legiti-
matio personarũ, vt post alios, quos in id citat,
tradit eleganter Menocch. de recuperand. pos-
sess. Remed. 15. q. 24. num. 273. Quibus adde post
alios Io. Bapt. de Asin. in sua praxi Iudic. §. 3. ca-
pitul. 25. post Lanfranc. Alex. & Iaso. in locis per
eum citatis, & Io. de Neuizza. in cons. 18. Cumã.
numero quarto, qui alios allegat. & Alciat. in cõ
sil. 42. breuibus. nu. 5. lib. 6. Grat. cons. 140. quo-
uiam. nu. 39. lib. 1.

QVAESTIO III.

SVMMARIVM.

1 *EXCOMMVNICATIONIS exceptio an obstet attentatorum reuocationi.*

2 *Excommunicatus nõ potest agere aliquo Iudicio possessorio.*

3 *Attentatorum iudicium dicitur possessorium.*

4 *Excommunicatus non potest intentare iudicium possessorium restitutorium.*

Dummodo excommunicatio sit probata in actis, vt numero 5.

6 *Exceptio excommunicationis retardat etiã executionem quæ fit vigore rei iudicatæ.*

7 *Excommunicatio est tantæ potentiæ, vt etiam occulta impediat collationem excommunicato factam, vt illa consortiatur effectum.*

Et reddit omnino processum nullum post illius oppositionem. nu. 8.

9 *Exceptio excommunicationis nõ censetur exclusa per dispositionem omnes excludentem.*

10 *Excommunicationis exceptio non obstat agenti ad reuocationem attentatorũ secundũ veriorem opinio.*

1 TERTIÒ, quæro† an exceptio excommu-
nicationis obstet petenti reuocationẽ at-
tẽtatorum, & pro opi. affirmatiua, quòd sic, fa.
2 quia † excommunicatus non potest agere ali-
quo possessorio, secundum Mil. verb. excommu
3 nicatus licet non possit. folio 125. † Iudicium au-
tem attentatorum videtur possessorium, secun-
dum Aegid. decis. 72. lata, & annotauimus su-
prà in prima parte in præfatione. numero 78.
4 † Item in simili quia excommunicatus non po-
test intentare possessorium restitutorium, vt est
Decis.

Decis. Tolos. 172. an excommunicatus, quod etiam dixerunt Domini in vna Parmen. cappellaniæ coram Reumano sub die 16. Decembris 1547. quòd excommunicatus non restituitur in
5 spolio,† quando excommunicatio nō reperitur probata in actis, vt est in recollect. Put. decis. 15.
6 excōmunicatus, sub Rubr. de restit. spoliat. Præterea videmus,† quòd exceptio excommunicationis est tantæ potentiæ, quòd retardat etiam excommunicationem, quæ fit vigore rei iudicatæ, ad tex. in capitulo pia. §. sed si post rem iudicatam. de except. in 6. vt est decisio Guid. Pap. 215. an executio. numer. 5. & tradit eleganter Io. Bapt. de Asin. in sua praxi Iudic. §. 31. capitulo se
7 cūdo, in 17. limit. & reddit† processum omnino nullum post illius oppositionem. Abb. & ibi quoque Deci. in capit. intelleximus. colum. penul. de iudic. sequitur Io. Bapt. Ferrett. in consil. 35. exceptio excommunicationis. libro 1. per totum:
8 &† aliàs excomunicatio est tantæ efficaciæ, quòd etiam si sit occulta impedit collationem excommunicato factam, vt nullum sortiatur effectum, vt per multa deducit Cassad. decisio. 1. non valet collatio. de præbend. per totam, quinimmo si omnes aliæ exceptiones per aliquam
9 dispositionem essent exclusæ† ipsa tamen excōmunicationis exceptio non censeretur exclusa, vt post alios voluit nouissimè Io. Bap. de Asin. in sua praxi Iudic. §. 13. capitul. 10. in 11. Ampliat. secundæ princip. limit. regulæ per eum ibi positæ, vnde ita etiam deberet retardare reuocationem attentatorum, quæ non videtur, tan-
10 tæ authoritatis. Pro opinione verò† negatiua, quòd illa non admittatur (quæ est verior, & tenenda) faciunt ea, quæ suprà posuimus in 2. parte capit. 12. de attent. appellat. penden. in 13. ampliat. princip. nume. 1. post Rot. decis. 2. alias 14. fuit dubitatū, in additione, vers. tertia differētia, sub nu. 3. de restit. spoliat. in no. & Franc. in dict. c. bonæ, sub nu. 14. vers. quinto) vbi expressè ponit etiā hāc differētiā inter interdictū, vnde vi. & remedium attentatorum) de appellat. & Deci. & Rip. ibi allegatos. Quibus adde eūdē Deci. in c. ex parte. el 2. vers. quarta cōclusio. de rescript. & post Deci. cōs. 209. in casu, nu. 2. lib. 1. Marāth. in specul. in 3. parte sextæ partis princip. q. 7. nu. 393. & Hier. de Monte in tracta. finiū regund. ca. 108. quod est vltimū. nu. 4. & nouissimè Menoch. de recuperand. possess. remed. 17. nu. 3. vers. quæro tertio, vbi præter plerosque ex suprà allegatis in id citat etiam Coras. in 2. parte, nu. 123. & Rubeū. nu. 301. & Ant. Matth. nu. 43. in l. naturaliter. §. nihil commune. vbi id etiā affirmauit Rip. nu. 68. ff. de acquirend. possess. Nec aliquid mouent, quæ suprà in contrariū facere videbantur, quia hæc est specialis differentia inter spolium, & attētata, vt in hoc sint priuilegiata, vt dicunt omnes supradicti Docto.

QVAESTIO IIII.

SVMMARIVM.

1 *DESERTIONIS exceptio regulariter nō obstat agenti ad reuocationem attentatorum.*
2 *Nisi de desertione notoriè constaret ex actis, &*
3 *In reuocatio attentatorum pendente appellatione ab interlocutoria, &*
4 *De stilo curiæ parlamenti Delfinatus, &*
5 *Quādo quis dum posset non dedit de attentatis.*
6 *Causa attentatorum etiam principaliter ab initio cōmissa si in progressu causæ fuerit vna cum appellatione prosequuta, si appellatio fiat deserta etiā causa attētatorum censetur deserta & de hac desertione potest opponi.*

QVARTÒ quæro, an exceptio desertionis appellationis, qua pendente prætenditur attentatum, obstet petēti reuocationem, & quāuis iste articulus non videatur admodum expeditus, cùm super hoc videatur adesse decisiones etiā Rotæ inter se parum concordantes, vt diximus latiùs suprà in 2. parte c. 12. de attentat. appell. pend. in prima ampliat. princip. in princ. versi. circa primā, attingendo tamen quod particulariter attinet ad materiam, de qua agimus po-
1 test concludi,† quòd regulariter non obstet, nisi in quinque casibus, qui ibidē in quinque limita-
2 tionibus sunt compræhensi. † Primò quando de desertione constaret notoriè ex actis, vt ibi. nu.
3 8. † Secundò, quādo sumus in reuocatione attētatorum post appellationem ab interlocutoria, vt ibi nu. 10. Tertiò, quādo essemus in Curia par
4 lamenti delfinatus,, vt ibi nu. 13. † Quartò, quando sumus in executione directa, vt ibidē, nu. 14.
5 Quintò,† quando is qui poterat petere reuocationē attentatorū ante desertionē non dedit de attētatis, nec super illis causam cōmisit, si enim post desertionem petat illa reuocari vtique sibi obstaret ista desertionis exceptio, vt ibi nu. 17. Illud tamen ad propositū præsentis qu. omnino
6 prætermittendū non est.† Quod si causa attentatorū fuisset etiā principaliter ab initio cōmissa deinde in progressu causæ fuerit prosequuta vna cum causa appellationis, si cōtingat appellationē deseri, illa deserta cēsebitur etiā deserta causa attentatorū, vt fuit dictū in vna Baren. Iurisdictionis corā D. meo Oradino, sub die 20. Februarij 1568. Vnde hoc casu instanti pro reuocatione attētatorū poterit nō immerito opponi exceptio desertionis causæ ipsorū attētatorū. Quod ex eo in simili cōprobari potest, quod aliàs dicitur, quòd deserta appellatione nullitatis quoq; causa vnà cū ea cōmissa cēsetur deserta, vt adnotauimus suprà in 2. part. c. 7. de attēt. nullit. pend. nu. 69.

QVAESTIO V.

SVMMARIVM.

1 *EXCEPTIO quòd quis renuntiauit appellationi non est regulariter admittēda contra agentem ad reuocationem eorum, quæ appellatione pendēte attentata dicuntur.*
Nisi in quatuor casibus de quibus hic remissiuè, vt nu mer 2.

QVINTÒ similiter quęritur, an reo competat hoc casu contra actorem exceptio, quòd ipse renuntiauit appellationi, qua pendente prætendit fuisse attentatum, & sic an obstet exceptio renunciationis appellationi factæ, de quo pariter diximus latiùs suprà eodem capitu. 12. de attent. appell. pēd. in 2. ampliat. principali,

& secũdum ea quæ ibi dicta ſunt cõcludendo di
1 ci poteſt,† Quòd regulariter talis exceptio non
2 ſit admittẽda,niſi† in quatuor caſibus, qui ibi-
dem pro quatuor limitationibus ad regulã ibi
poſitam dãtur.nu.7.8.9.& 11.quæ breuitatis cau
ſa non repetuntur.

QVAESTIO VII.

SVMMARIVM.

1 *EXCEPTIO ſpontaneæ renũciationis beneficij vel alienationis rei litigioſæ (in caſu quo illa vendi potuit) an obſtet agenti ante auocationem attentatorum diſputatur.*

Verior opinio,quòd non obſtat vt infrà nu.13.

2 *Renunciatione,& ceſſione perditur dominium,& poſſeſſio in beneficialibus.*

Sic & venditione in re profana,vt num.3.

4 *Exceptio ſpontaneæ renunciationis videtur in effectu concludere non ius in agente.*

5 *Spoliato regulariter obſtat exceptio ſpontaneæ renuntiationis.*

6 *Remedium cano.reintegranda,in re profana regulariter nõ cõpetit vbi quis facto ſuo ab illius poſſeſſione cecidit.*

7 *Attentata videntur acceſſoria ad cauſam principalẽ.*

Et ex illius natura prouenire,vt num 8.

9 *Exceptio renuntiationis factæ principali id eſt appellatione non nocet in acceſſoriis,id eſt cauſa attẽtatorum.*

10 *Interdictum vnde vi datur etiam ei,qui poſtquam renuntiauit incumbit tamen poſſeſſioni.*

11 *Detentionis probatio ſufficit in cauſa attẽtatorum ad obtinendam reuocationem.*

12 *Reuocatio attentatorum dicitur fieri in pœnam attentantis.*

14 *Ius reuocandi attentata potius cauſatur ex culpa,& facto attentantis, quàm ex aliquo iure, quod cohereat ipſi contra quem attentatur.*

15 *Incumbens poſſeſſioni ſi ſpolietur reſtituitur.*

16 *Renunciationis ante attentationem factæ exceptio an obſtet agenti ad dictorum attentatorum reuocationem,diſtinguitur.*

17 *Attentans ſi transferat rem, circa quam eſt attentatũ in eum,in quem reſignans volebat rem peruenire, obſtaret exceptio renunciationis hoc caſu ſecũdum aliquos.*

Licet de hoc videatur ſubſiſtendum,vt nu.18.

1 SExtò quæro† an exceptio ſpontaneæ renũ-
tiationis beneficij, vel alienationis rei de
qua agitur quando ſumus in profanis,& aliena-
tio etiã lite pendente fuiſſet licita,ſecundum ea
quæ diximus ſuprà in prima parte capit.quarto
de attent.lite pend.in præfatio.in tertia illatio-
ne.numer.464.& multis ſeqq. obſtet petenti re-
uocationem attentatorum:Pone enim, quòd li-
te pendente me in poſſeſſione turbaueris, puta
partem fructuum auferendo, deinde ego bene-
ficium renuntiauerim, aut rem vendiderim,&
poſtea incumbens adhuc poſſeſſioni, ſaltem de
facto velim agere ad reuocanda attentata,& tu
contra me obiicis exceptionem ſpontaneæ re-
nunciationis,& venditionis,In iſto articulo (li-
cet non inuenerim illum ab aliquo tactum) du-
plex poteſt eſſe opinio.

Prima, quòd talis exceptio ſit admittẽda &
actorem repellat, Primò quia non videtur du-
bium,quòd per huiuſmodi renuntiationẽ, & ceſ
ſionem ſit abdicatum à cedente,& renunciante
2 omne ius,quod antea haberet,† cum per renun
ciationem,& ceſſionem dicatur perdi dominiũ,
& poſſeſſio, vt eleganter deducit (loquens in
beneficialibus) Caſſad. decıſ.4. fuit dubitatum,
3 numer.10.& per totam de reſtit. ſpoliat.† & per
vẽditionem in re profana,ſaltem appoſita clau
ſula ſolita conſtituti dicitur trãſlatum in empto
rem,& poſſeſſio,& dominium.l. traditionibus.
C.de pactis.Tiraq in tracta.de conſtit.poſſeſſ.in
2.parte.in 1.ampliat.nu.2.& ſeqq. Ex quo ſequi-
tur,quòd cum fuerit ammiſſa poſſeſſio, & domi
nium,nullum ius apud renunciantem,& vendẽ-
4 tem remanſerit,& conſequenter, quòd per hu-
iuſmodi exceptionẽ dicatur notoriè cõſtare de
non iure petentis reuocationem, quæ exceptio
non iuris regulariter impedit reuocationem,vt
diximus ſuprà q.1.nu.21.Secundò,quia ſi conce
deretur huiuſmodi reuocatio, daretur occaſio
peccati, fructus ſcilicet indebitè, & ſine titulo
percipiendi,quod non videtur aliquo modo to
lerandum,ſecundum ea, quæ ibidem diximus,
5 numer.27.Tertiò,quia in ſimili videmus,† quòd
renuntianti non competit interdictum vnde vi,
& ſibi regulariter obſtat exceptio ſpontaneæ re
nunciationis.Rot.deciſio.6.aliàs 216.nota quòd
exiſtenti.de renuntia.in antiq. Caſſad. deciſio.
4.fuit dubitatum.numero nono, & ferè per to-
tam,de reſtit.ſpoliat. Alciat.conſil.139.pro reſo-
lutione.numero 14.libro quinto,cum aliis deci-
ſionibus ad hoc dictum congeſtis per Papaz.in
addit.ad deciſ.1.aliàs 118.ſub numer. 7. verſic.&
circa materiam principalem. de renũtiat.in no.
6 nam,† & aliàs in profanis quando quis proprio
facto, atque contractu cadit à ſua poſſeſſione,
non habet remedium capitul. reintegranda,3.
quæſt.1.vt notant docto.præſertim Soc.in l.rem
quæ nobis.colum.penult.ff.de acquiren. poſſeſſ.
& etiã dicit Caſſad.dicta deciſ. 4.nu.6. Vnde ſi-
cut hæc exceptio obſtat ſpoliato petenti reſtitu
tionem,ita etiam poteſt dici, quòd habeat ob-
ſtare petenti reuocationem attentatorum.

Secunda poteſt eſſe opinio,quòd huiuſmo-
di exceptio nullo modo obſtet. Primò quia vi-
7 demus† quòd licet cauſa appellationis dicatur
eſſe principalis,& cauſa attentatorũ acceſſoria
ad ipſam.Rot.deciſi.1. aliàs prima,attentata de
8 appellat.in no.† immo ex natura ipſius appella-
tionis attentata prouenire dicantur,vt fuit ſin-
gulare dictum Inno.in capitul. dilecti.el 3.& ibi
Franc.numero 1. qu.1. de appell. vbi id dicit eſſe
tenendum menti,& per hoc videtur dicendum
quòd exceptio renunciationis factæ principali
9 haberet obſtare in acceſſorio,† Nihilominus.
renunciatio,quæ fit appellationi, non impedit
quo minus ea, quæ fuiſſent attentata appella-
tione pendente peti poſſint reuocari, vt dixi-
mus ſuprà in 2.parte,capitu.12.de attent.appell.
penden.in 2. ampliat. princip.in regula ibi po-
10 ſita,numer. 1.& 2.Secundò † quia ſicut quando
quis poſt ceſſionem,& renunciationem incum-
bit poſſeſſioni,datur ſibi interdictum vnde vi.

Rot.

Rot.decis.1.aliàs 158.licet reus.de renunciatio-
ne in no.& eo casu non obstat sibi exceptio re-
nuntiationis,ita etiã debet dici,quòd detentio
11 (quam suprà in facto præsupponimus,& † quã
aliàs sufficit duntaxat probare in hoc remedio
reuocationis attẽtatorum,Rot.decisio.11.aliàs
56.nota quòd vbi aliquis.de causa possessionis,
& propriet.in antiq.) hoc casu causet reuoca-
tionem attentatorum,non obstante exceptio-
ne renunciationis. Tertiò quia si obseruantia
Rotæ,(quæ quando renuncians incumbit pos-
sessioni dat etiam renuncianti restitutionem)
fundata est potius in odio spoliantium, quàm
in iure petentis restitutionem,vt animaduertit
Papaz.vbi suprà, sub numero 10. Ista ratio odij
multo magis militat in reuocatione attentato-
rum,quàm in spolio,cùm attentans,dicatur ma
gis odiosus,& offendere,& lædere ius, iudicem,
& partem,capitulo primo , de appell. in 6.vt di-
xit Franc.in capitul. bonæ. sub numero 14.vers.
5.quia.de appellat.Quartò,quia cum attentare
sit delictum,& sonet in malum, Aegid. decis.18.
12 oneratio,†reuocatio attentatorum dicitur esse
in pœnam attentatis,vt dicimus latiùs infrà ca
pitulo 31.de pœna attentant. Ergo etiam post-
quam passus attentata renunciauit, debent at-
tentata reuocari,cum Reip.intersit delicta non
remanere impunita, iuribus vulg. Et tenendo
13 hanc opinionem,†quæ verior, & tenenda vide-
tur,non obstant ea,quæ in contrarium allega-
bantur,& primo,quòd per renuntiationem vi-
debatur constare de non iure:quoniam respon
14 detur,† quòd ius reuocandi attentata potius
causatur ex facto,& culpa attentatis , quàm ex
aliquo iure,quod cohæreat illi, contra quem at
tentatur,vnde licet per renuntiationem , abdi-
casset à se omne ius, quod sibi coherebat,ius ta
men istud extrinsecum, quod ex facto , & culpa
attentãtis fuerat causatum , non potest dici ab
ipso esse abdicatum. Secundum quoque non
obstat,quòd daretur occasio peccati,&c. quia
cùm fructus quos mediante reuocatione atten
tati consequuturus essem,fuissent percepti tem
pore,quo ego verè eram dominus,& ante renũ
tiationem,si mihi restituerentur,nulla cadit cõ-
15 sideratio peccati.Ad tertiũ respõdetur, †quòd
præsupposito , quòd post renunciationem in
cubuerim possessioni competit etiam hoc ca-
su interdictum vnde vi,vt in dicta decision.Rot.
1.de renuntiat.in no,præterea non sequitur non
datur interdictum vnde vi,Ergo nec remedium
attentatorum,quia in multis sunt magis priuile
giata attentata,quàm spolium,vt docet Rot.de
cis.2.aliàs 14.fuit dubitatum.nu.3. de restit.spo-
liat.tradit Franc.latè in c.bonæ.nu.13.& seqq.de
appellat.& dicimus latiùs infrà. ca.30.de priui-
leg.attent.nu.6.& multis seqq.

Ex quibus firmari potest conclusio , quòd ex
ceptio renunciationis factæ post attentationẽ
regulariter non obstet petenti reuocationẽ at-
16 tentatorum,per supradicta , † quòd si fuerit fa-
cta ante attentationem maius videtur dubium,
& esset recurrendum ad ea, quæ notát docto.in
c.solicitè.de restit.spoliat. præsertim ad distin-
ctionẽ,quam dat Lap. alleg.23. limitat.in princ.
& ibi per Mandos.in addit.1.allegantem,multos
cum sequentes an scilicet renunciatio habuerit
omnino principium vel finem post attentatio-
nem necne. Et quòd attentata post renunciatio
nem non essent reuocanda,plurimum suadet,id
quod annotauimus suprà in 2.parte, capitul. 12.
de attent.appel.pend.in 2.ampliat.princ. nume.
12.vers.quarto limita,quòd attentata, postquã
quis renunciauit appellationi,non veniunt reuo
17 canda.Hæc†tamen conclusio,vno modo limita
ri for an posset,vt non procedat,quando atten-
tans cessisset,aut alio modo transtulisset rem,su
per qua fuit commissum attentatum in eum, in
quem,ex renuntiatione, vel cessione mea deue-
nire debebat,puta in resignatarium , quamuis
enim regulariter contra attentantem non ob-
stante exceptione renuntiationis post attẽtatio-
nem factæ,agere possim pro reuocatione,vt su-
prà,in conclusione,& similiter pro reuocatione
attentatorum,possit agi etiam contra habentẽ
causam ab attentante ,vt diximus suprà,in pri-
ma parte,capit.3.de attent.à tertio.limit.1.num.
16.quia tamen regulariter resignans spoliatus,
à resignatario non restituitur,Cassad.decisio.4.
in princip.de restit.spoliat.Mandos.remissiuè,in
dicta addit.1.potest dici, quòd contra hunc resi-
gnatarium, etiam habentem causam ab atten-
tante,non habeat locum reuocatio , cùm ad eũ
resignans voluerit transferre possessionem, &
fructus,vnde petendo reuocationem,postquam
res deuenit ad resignatarium,videtur quodam-
modo venire contra factum,& cõtra proprium,
vt ea,quæ sibi semel placuerunt, quid non vide-
18 tur dicendum, iuribus vulg.† Quã tamen limit.
firmare non auserim,quia, præsupposita deten-
tione post resignationem,& quòd renuntians li
tem sustineat, videtur omninò concludendum,
quòd hoc casu dentur attentata:quoniã quoad
attentata sufficit probare detentionem.Rot.de
cis.11.aliàs 56.nota.de causs.possession. & propr.
in antiq. & dicemus latiùs infrà capitulo 26. de
prob.attent.numero 30.& pendentia litis quam
ille sustinet,videtur causare debere attentata,
quæ sine lite nõ dãtur. Cassad.decis.6. voluerũt.
nu.2.super reg.Cãcell. Quod si aliquis eũ tene-
re vellet,esset necessario declaranda,quòd quã-
uis ad instantiã resignãtis huiusmodi attẽtata
19 nõ venirẽt reuocãda,†Iudex tamẽ cuius fuit læ,
sa maiestas,poterit ea ex suo puro,& mero offi-
cio reuocare,iuxta ea, quæ vniuersaliter dixi-
mus infrà c.27.de iudi. & per quem attent. reu
nu.7.vers.circa primam inspectionem.

QVAESTIO VII.

SVMMARIVM.

1 *EXCEPTIO alterius spoliationis an obstet contra agentem ad reuocationem attentatorum.*
Et concluditur quòd non, secundum communem opin.de qua infrà.nu.5.vt nu.2.
3 *Spoliationis exceptio repellit solùm illum qui tenetur iudicio vnde vi.secus si tenetur alijs remedijs possessorijs.*
4 *Remedium,l.si quis in tantam.non admittit exceptionem alterius spoliationis.*
6 *Spoliatus primo loco regulariter quando agitur cõtra eundem spoliatorem præfertur ei qui fuit vltimo loco spoliatus.*
Nisi vltimo spoliatus, sit spoliatus spolio qualificato,

puta spolio attentato.nu.7.

8 *Attentatorum Iudicium suspendit omne aliud iudicium etiam spolij.*

1 SEPTIMÒ quæro, † an reo hoc casu competat exceptio alterius spoliationis, & breuiter, licet hæc exceptio in multis casibus admittatur, de quib[9] per doct.in c.frequēs. de restit.
2 spoliat.in 6. ad propositum tamen nostrū, †concludendum est, quod in iudicio, & remedio attentatorum hæc exceptio non sit admittenda, vt tradit expressè Abb.in capit.bonæ.col.penul. versicul.4.differentia est, & ibi etiam Franc. sub nu.14.versic.quarto quia vbi dicit hoc esse bene notandum ad limitationem dict.c.frequens.extra de appellat. quòd etiā posuit post Abb. vbi suprà Afflict.decis.98.Pulchrum, numero quarto, & iterum decis.19.quidam Baro. vbi licet explicitè non loquatur de hoc remedio attentatorum, illud tamē implicitè includit, dum inquit,
3 †quòd exceptio spoliationis solùm repellit illum qui tenetur interdicto vnde vi, secùs si teneatur aliis remediis possessorij: Attentatorum autem remedium possessorium est, vt diximus suprà, in prima parte, in præfatione.numer.78.immo ex dictis ibi per Afflict.(quòd in attentatis, hæc exceptio, non procedat) hæc alia ratio col-
4 ligi potest, quia, si non procedit, † quando intentatur remedium l.si quis in tantam, C. vnde vi, multo minus debet procedere in attentatis, ex quo, est cæteris remediis possessoriis fauorabilius, vt dicemus infrà capitulo 30. de priuileg. attent.numero secundo, & 3.expressè autē quòd attentatis non obstet post Abb. vbi suprà dixit Deci.in cons.200.in casu proposito, numero secundo, & 3.lib.1.& Rip.post Abb.vbi suprà in c. sæpe, sub nu.10.vers.secūdo quia.de rest.spoliat. & eleganter etiam Menocch.de recuperād.possess.remed.17.nu.28.vers.quæro secūdo, vbi præter aliquos ex suprà allegat. in id citat Ferrett. cons.170.nu.2.& Coras.in l. naturaliter. §. nihil commune, in 2.parte, nu. 123.& ibidem etiā Ru-
5 beū.nu.301.ff.de acquir.possess.†attestantē hāc esse veram, & cōmunem opinio. Eandē conclusionem nouissimè secutus est Mandos.in tract. commissio.in 14.formula cōmissionis attentat. col.4.vers. circa quartum priuilegium, vbi in id citat etiā Deci.in c.ex parte.col.fin. de rescript. & Cassad.decis.4.de dilat.numero 3.quæ tamen parum facere videtur, quibus addi potest Rot. (quam nemo ipsorū allegat) decis.27.aliàs 185.licet pars rea.in fin. de appellat.in no, & post eā Mil.in verbo spoliatio, & violētia vltima.fol.367. & in verb.attentatorum remedium.fol.30. & iterū in verb.possessorio recuperandæ agi potest, fol.283.Pro qua cōclusione plurimū facit quod fuit tentum in vna nullius castrorum coram D. meo Oradino, sub die 18.Martij.1568.quòd licet quādo cōtra eūdē spoliatorē agūt duo prætēdē-
6 tes se ab eo spoliatos) †ille regulariter præferatur, qui nititur antiquiori spolio, & qui melius
7 probat de iure suo, † si tamen vltimo spoliatus sit spoliatus spolio attentato, & qualificato, ille ex priuilegio attentatorū præfertur antiquiori spoliato, & consequenter reuocationi attentatorum non videtur obstare alia, etiam antiqua spoliatio, & meli[9] quod fuit decisum in vna Tranen.spolij, coram Caputaquen.8. Nouembris. 1560.quòd sententia lata in causa spolij pendente iudicio attentatorum sit nulla, ex eo, quia
8 †Iudicium attentatorum suspendit omne aliud iudicium, etiam spolij, vt est decisio.in recollect. Caputaquen. parte 1. 226. incip. sententia lata.

QVAESTIO VIII.

SVMMARIVM

1 *ATTENTATORVM reuocationē petenti, an saltem obstet exceptio alterius attentationis. Et non obstat secundum aliquos, vt nu.2.*
3 *Attentatione secunda licet pars non videatur lædi, ius tamen, & iudex dicuntur contemni.*
4 *Vltimum spolium est purgandum.*
5 *Argumentum de spolio ad attentatum valet, secūdum aliquos, vbi nō est specialiter cautum, quòd inter ea sit differentia.*
6 *Priuilegiatus regulariter non vtitur priuilegio cōtra pariter priuilegiatum.*
7 *Probatio neque tituli neque possessionis requiritur in attentatis.*
8 *Detentionem, & statum in quo quis erat tempore attentationis probare sufficit in iudicio attentatorum.*
9 *Restitutio quæ fit ex priuilegio attentatorum fit ad illum statum, in quo quis erat tempore attētationis, nō habito respectu, an ille fuerit legitimus, vel illegitimus.*
10 *Priuilegiatus faciens actum cōtrarium suo priuilegio videtur illi renunciare.*
11 *Appellans pendente appellatione attentando videtur suæ appellationi renunciare.*
12 *Attentationis alterius exceptio (secundum alios) obstat agenti ad attentatorum reuocationem.*
13 *Possessio capta lite pendente dicitur vitiosa & à iure non habetur in consideratione.*
14 *Attentans, & intrusus non habetur pro possessore.*
15 *Reuocatio attentatorum fit auxilio & ministerio legis & iudicis ex officio iudicis, vel mercenario, vel nobili.*
16 *Frustra auxilium legis, aut iudicis implorat, qui in legem committit, aut iudicem contemnit.*
17 *Exceptio quæ tendit ad differendum reuocationem attentatorum videtur à iure repellēda, sicut dicimus in appellatione.*
18 *Attentans præsertim cum violentia videtur cadere à iure suo.*
19 *Vis secunda contra primam non videtur punibilis in casibus in quibus vim vi repellere licet.*
20 *Attentans non videtur quòd possit dare de attentatis.*
21 *Exceptio alterius attētationis an reuocationi attētatorum obstet, secundum alios, est distinguendum an in continenti sit facta vel ex interuallo.*
22 *Attentationis alterius exceptio an obstet reuocationi attentatorum, est similiter secundum alios distinguendum, an per primum spoliū perdita fuerit naturalis, & ciuilis possessio, an verò ciuilis tantùm.*
23 *Ciuilem possessionem habens etiam in casu legis si quis in tantam, potest impunè occupare naturalem per alium clandestinè captam.*

Reuoca

24 *Reuocationi attentatorum an obstet exceptio alterius attentationis potest similiter distingui an super prima attētatione fuerit iudicium institutum, vel nè.*

25 *Attentatorum reuocationi an prædicta exceptio obstet secundum alios distinguendum videtur an fuerit simplex attentatio an verò cum violentia.*

26 *Exceptio attentationis præcedentis secundum alios non obstat. sed quod*

27 *Paria delicta mutua compensatione tollantur.*

28 *Periurium cum periurio, & culpa cum culpa compensatur.*

29 *Attentatio vltima est purganda, non obstante exceptione alterius attentationis secundum veriorem opinionem.*

Ex officio tamen iudicis non autem ad instantiam partis, vt num. 30.

31 *Exceptio prioris attentationis opponi potest etiam post tres conformes super reuocatione attentatorum vltimo loco commissorum.*

32 *Possessio sequestratur, quando hinc inde sunt attentata.*

OCTAVO huic affinis, sed maximè vtilis quęstio moueri potest, an contra petentem reuocationem attentatorum, si non obstat exceptio alterius spoliationis (vt suprà proximè con-
1 clusum est) an † saltem obstet exceptio alterius attentationis, Pone enim quòd ego dominus, & possessor alicuius rei fui à te super eadem re in iudicium vocatus, & tu lite huiusmodi pendente attentando, & innouando me spoliasti, & deinde ego lite huiusmodi adhuc pendente iterum te possessione eiusdem rei spoliauerim, túque instes coram Iudice pro reuocatione huius vltimi spolij, & vltimæ meæ attentationis, Ego verò ad impediendum huiusmodi reuocationem excipiam, de priori tua attentatione, dubitari potest an hæc exceptio alterius attentationis sit admittenda necne, & an ad instantiam tuam sint hæc vltima attentata purganda? In quo articulo licet plenè per Docto. tactum non viderim, sed dũtaxat à Mandos. (etiam postquam ego infrascripta omnia subordinaueram) excitatum repererim in tract. commissio. in 14. formul. commissionis attent. in verb. causam, & causas. col. 4. versi. circa quartum priuilegium, quia tamen ille satis ieiunè illum videtur attigisse, pro veriori illius resolutione dicendum est, quòd circa hoc plures possunt considerari opinio.

2 Prima potest esse, † quòd talis exceptio non obstet, quominus vltima mea attentatio sit purganda, & tu sis restituendus ex pluribus, Primò, quia non videtur dubium, quin ego per secundã attentationem licet partem non videar lædere, ex quo possessio sua, vt præfertur lite pendente
3 capta est à iure improbata, ius † tamen, & iudicem ipsum offendere, & contemnere dicor, cuius contemptus ratione præcipuè attētatorum reuocatio videtur causari, vt diximus suprà, in 1. parte in præfat. ac descriptione attentati. nu. 26. Secundò, quia cum attentatio mea sit vltimo loco facta debet non obstante exceptione primæ attentationis reuocari, cùm quasi adagio vsur-
4 petur, † quòd vltimum spolium est reuocãdum, vt tradit Rot. decis. 27. aliàs 185. licet, de appell. in no. quæ vniuersaliter dicit, quòd semper vltima spoliatio, ac violentia purganda est, quo præcipuè fundamento nixus videtur hanc opin. affir-
5 masse Mandos. vbi suprà, præsertim quia, † vbi non est specialiter cautum, quòd inter attentatum, & spolium sit differentia, potest, secundum eum, de vno ad alterum argumentum sumi. Tertiò, fa. quia vterque nostrum videtur fundare intentionem suam in priuilegio, quod competit causæ attentatorum, vt ante omnia reuocentur, de quo dicemus latiùs infrà capi. 30. de priuileg. attent. in vltimo priuil. & consequenter vterque
6 allegat suum priuilegium, † priuilegiatus autem regulariter non vtitur priuilegio contra pariter priuilegiatum, ad no. in l. fi. ff. ex qubus caus. maior. & in leg. verùm. §. penult. ff. de minor. meritò.
7 † Quartò, quia in reuocandis attentatis non requiritur probatio, neque tituli (vt dicemus infrà dicto ca. 30. in 2. priuileg.) neque possessionis,
8 sed sufficit simpliciter, † probare detentionem, & statim, in quo quis tempore attētationis erat, vt diximus infrà cap. 26. de probat. attentatorũ.
9 nume. 29. Et † fit restitutio ad illum statum non habito respectu an ille fuerit legitimus, vel illegitimus, secundum Aegid. decisi. 101. si constat. igitur, &c. Quintò, quia non est dubium, quòd ego qui fui à te primo spoliatus lite pendente ex beneficio huius litis pendentiæ eram in hoc priuilegiatus, vt tua attentatio in primis, & ante om-
10 nia reuocaretur, † Sed priuilegiatus faciēs actũ contrarium priuilegio (prout videtur quando ego contra te secundo loco attento) cēsetur suo priuilegio renunciare, ad no. in c. accedentibus, & in cap. si de terra. de priuileg. & in l. 2. C. de iur. domin. impetr. Aug. Bero. consi. 152. visis. numer. 14. libr. 3. ergo mea exceptio, de priori tua attentatione non videtur admittenda, cum ego attētando tacitè illi renunciauerim, Sicut & aliàs di-
11 cimus, † quòd appellans attentando censetur appellationi renunciare, vt dicemus infrà, ca. 31. de pœn. attent. in quinta pœna.

12 Secunda huic contraria põt esse opi. † quòd immo talis exceptio obstet, quę suadetur ex plu-
13 ribus, Primò, † quia tua possessio capta lite pendente à iure in hac materia ad excusanda attentata non consideratur, vt patet ex his, quæ diximus suprà, in 2. parte, capitulo 4. de attentat. lite pendente, in 2. declar. quartæ declarat. princip. numero 45. vbi post Crescent. decisione 216. in-
14 trusus, adnotauimus, † quòd attentans, & intrusus non habetur pro possessore, quòd si pro possessore non habetur, ergo sibi non debet dari tãquam spoliato restitutio, cùm priuatio præsupponat habitum, Secundò, quia reuocatio attentatorum proculdubio fit per officium iudicis,
15 vel nobile, vel mercennarium, † & consequenter fit auxilio, & ministerio iudicis, & legis, Frustra
16 † autem auxilium legis, aut iudicis implorat, qui in legem committit, aut iudicem contemnit. ca. quia frustra, de vsur. merito tu non videris restituendus cùm prius attentando, & me spoliando
17 in legem commiseris. Tertiò, † quia ista exceptio quòd debeant reuocari ea, quę sunt per me vltimo loco attentata, tendere videtur ad differendum reuocationem eorũ, quę contra me fuerũt priori loco per te attentata. Ea aũt quæ tendunt ad differendũ attentatorũ reuocationem videntur à iure repelli, vt diximus capi. 12. de attentat. appellat. pendente. in 7. limitat. princip. merito

18 &c. Quartò,† quia tu primo loco attētando præ
sertim cum violentia videris cecidisse ab omni
iure tuo, ad no. in l. si quis in tantam. C. vnde vi. &
dicemus in c.31. de pœn. attent. 12. pœn. ergo quā
do tu petis reuocari per me vltimo attentata nō
immerito debeo posse excipere, quod constat,
de non iure, & de non interesse tuo, quo casu re-
gulariter non fit attentatorum reuocatio, vt di-
ximus sup. in hoc c.24. q.1. nu.21. Quintò fac. in si
19 mili,† quia sicut in casibus in quibus vim vi re-
pellere licet (de quibus per Docto. in l. vim. ff. de
iust. & iur.) secunda vis contra primam non vide
tur punibilis, ita videtur dicendum quòd secun-
da attentatio contra primam non sit punibilis.
Sextò hæc opi. ex multis suaderi potest, quæ po-
suimus suprà in 2. parte, c.4. de attenta. lit. pend.
in 2. limit. princ. num.79. & seq. ad deducendum,
quòd nō possit litis pendentiam ille allegare, qui
à primo iudice recedens coram secundo com-
paruit lite adhuc coram primo pendente. Septi-
mò, quia cùm tu prius attentaueris, nō videtur,
quòd contra me tu possis allegare attētata, quia
20 † attentans non videtur posse dare de attētatis.
arg. eorum quæ habentur decis.17. aliàs 429. no-
ta, nunquid. de restit. spol. in anti. & allegetur de
cis. A. August. 708. lib.3.

Tertia potest esse opinio, vt distinguamus,
21 † quòd aut vltima mea spoliatio, & attentatio
fuit facta incontinenti postquam tu me spoliasti,
& tunc quasi mea spoliatio censeatur facta per
modum recuperationis, tunc non sit reuocanda
neque tu sis restituendus, ex quo recuperans in-
continenti dicitur suam possessionem continua-
re, continuans autem non attentat, vt latè dixi-
mus suprà, in 2. parte, c.4. de attent. lit. pend. in 1.
limit. princ. præsertim in 6. ampliat. ibi posita. nu.
25. vbi de continuatione, per modum recupera-
tionis disseruimus, Aut mea attentatio fuit facta
ex interuallo, & tunc quasi cesset consideratio
recuperationis sis restituendus.

Quarta potest similiter cōsiderari distinctio, &
22 opi.† quòd Aut ego per spolium, & attentatio-
nem tuam perdidi non solùm naturalem, verùm
etiam ciuilem possessionem meam, & tunc non
liceat mihi te vltimo loco spoliare, & consequen
ter tu sis restituendus, a ut ego ammissa natura-
li retinui ciuilem possessionem, & tunc licet mihi
impunè occupare naturalem, sicut in simili vide
23 mus,† quòd quamuis contraueniens. l. si quis in
tantam. C. vnde vi. sit valde legibus despectus, &
odiosus, vt no. ibi doct. Nihilominus etiā in casu
illius l. si quis in tantam, habens ciuilem, potest
impunè occupare naturalem ab alio clandesti-
nè captam, vt post Rip. Alexand. Veronen. Soci.
& alios per eum allega. concludit nouissimè Me-
noch. de recuperan. possess. Remed.9. quæstion.
24. numer.194. quòd si eo casu impunè potest oc
cupari possessio clandestina, ergo multo magis
impunè debet posse occupari possessio atten-
tata, per te lite pendente, vt præsupponitur
capta, quæ, vt patet est magis vitiosa, & o-
diosa.

Quinta insuper pro quinta opin. videtur ha-
24 beri posse consideratio, † quòd Aut ego super
tua prima contra me facta attentatione nōdum
institui iudicium reuocationis attentatorum, &
tunc mihi liceat te spoliare, & tibi instanti pro
reuocatione huius vltimi spolij valide obiicere
exceptionem primę attentationis per ea omnia,
quæ suprà dicta sunt, in 2. opin. numer.12. Aut in-
tentaui reuocationem implorans officium Iu-
dicis pro purgatione tuæ primæ attentationis,
& tunc mea vltima attentatio sit purganda, &
tu restituēdus, Tum quia, via quam elegi illa mi-
hi patere debet, nec conuenit, quòd postquam
ego rem ad Iudicem detuli aliquid de facto in-
nouem, Tum quia lis ipsa super attentatis intro-
ducta, reddit actum illicitū, esto, quòd antea fuis-
set facienti licitus, vt per multa exempla dedu-
ximus suprà in 2. parte, c.4. de attent. lit. pend. in
1. ampliat. princip. num.2. Præsertim si occasione
prædicti Iudicij emanasset in causa inhibitio à Iu
dice nequid in causa innouaretur, quia inhibitio
multo magis operaretur, vt actus etiam aliàs li-
citus reddatur facienti illicitus, vt etiam dixi-
mus suprà in dicta secunda parte, capitul.20. de
attent. post inhibit. in prima ampliat. ibi posita.
num.1. & seqq.

Sexta pariter distinctio, & opini. haberi posse
25 videtur. Quod † Aut vltima mea attentatio fuit
simplex spoliatio, & tunc non sis restituendus,
& consequenter obstet sibi exceptio primæ at-
tentationis, Aut fuit spoliatio cum violentia, &
ratione huius suprà dictæ qualitatis, tu sis resti-
tuendus, & mea attentata purganda, quam opi.
in eo articulo an occupans possessionem lite pē-
dente si ea spolietur sit restituendus, sensit nouis
simè Anton. de Matth. in repet. l. naturaliter. §. ni
hil commune. in 26. fallent. nu.61. ff. de acquiren.
possess.

Septima quoque adhuc posset esse sententia,
26 † vt neque prima tua, nec vltima mea spoliatio
27 sint reuocanda, † sed quòd paria delicta mutua
compensatione tollantur, ad regulam c. intelle-
28 ximus, & ibi no. extra, de adulter. cum simil. † si-
cut dicimus quòd periurium cū periurio, & cul-
pa cum culpa cōpensantur, vt aliàs dicebat post
alios Augu. Bero. in consil.6. & si plura. numer.3.
libr.3. Quod in propriis terminis attentatorum
videtur quandoque fuisse de mente Rotæ in vna
Legionen. decimarum, coram Grato. 17. Nouem
bris 1564. in qua Domini ordinarunt, quòd quia
gesta in partibus erant per vtranque partem
attentata, illis vtraque pars teneretur renun-
ciare.

Quid dicendum? licet Mandos. vbi suprà co-
lumn.6. referat, quòd aliàs Domini in vna Sala-
mantina, abbatiæ coram Pereg. de anno 1548.
tenuerint, quòd vltimum attentatum ante om-
nia fuerit reuocandum, eo casu, quia vltimum
erat magis clarum, quia tamen dictam resolu-
tionem inuenire non potui, nec ex prædictis con
stat an eo casu reuocatio fieret ex officio iu-
dicis, vel ad instantiam partis, inter quæ diffe-
rentiam constituendam esse crediderim, idcir-
cò, ego omnibus ponderatis ita considerando
29 hanc difficultatem absoluerem, † quòd vltima
attentatio sit omnino reuocanda, & purganda,
30 † non autem ad instantiam tuam, sed ex offi-
cio iudicis, cuius fuit læsa maiestas, & conse-
quenter, quòd vtraque opinio subsistineatur, &
quòd illa sint purganda, & quòd tibi exceptio
alterius attentationis obstet: cùm non sit no-
uum, quòd in multis casibus attentata quæ ad
partis

partis instantiam reuocari non possunt, ex officio tamen iudicis reuocanda veniunt, vt diximus infrà cap. 27. de iudice, & per quem attenta. reuoc. numero 7. & sequ. versic. quoad primam inspectionem. Ratio autem quæ me mouet, illa est, quia (ommissis pro nunc cæteris opinio.) per allegata suprà in prima opinion. non est dubium, quòd concluditur in me quædam temeritas, qui te lite inter nos pēdente possessione spolians vltimo loco attentaui, per allegata verò in secunda opi. concluditur in te defectus iuris petendi huiusmodi reuocationem, & quoniam iste defectus, qui est ex parte tua non tollit, quominus ius, & iudex per meam vltimam attentationem dicantur offendi. Idcircò non immeritò firmari potest id, quod suprà dictum est, vt attentata sint purganda, & tu non sis restituendus: solet enim sæpè Rota ex causa id facere, puta, quādo constat de non iure petentis reuocationē, vt est decis. 2. aliàs 14. fuit dubitatum. de restit. spoliat. in no. & rem, circa quam est attentatū in sequestro ponere, & diximus latiùs suprà hoc eodem cap. quæstio. 1. numero 57. versic. secundo Regulam prædictam: Pro causa autem hoc casu illa haberi sufficiens debet, ne scilicet temeritas mea remaneat impunita. Itaque si causa coram me verteretur, rem sub sequestro tamdiu ponerem, quandiu arbitrio boni viri existimarem temeritatem vltimò attentantis fuisse sufficienter punitam, tam ex rei ipsius, & fructuum carentia, quàm etiam ex expensarum refectione, à die vltimæ spoliationis in iudicium deductæ (si ex violentia in spoliando commissa, vel ex contemptu inhibitionis, fortè in causa emanatæ, hæc vltima attentatio videretur aggrauari) quo facto, eidem instanti pro reuocatione primæ attentationis, etiam rem ipsam, vnà cum fructibus per primum attentantem præceptis, ac expensis propterea erogatis restituendam censerem, secūdum ea, quæ latiùs dicemus infrà in hac 3. parte, de pœnis attent. in 1. & 2. pœna. cap. vltimo, & consequenter redeundo ad propositum, & decisionem quæstionis suprà positæ, concludi posse censeo, quòd exceptio alterius attentationis regulariter obstet agenti ad reuocationem attentatorum, & quòd attentans spoliatus non sit restituendus, vt diximus dicto cap. vltimo, in 7. pœna, sed bene vltima attentata reuocentur, & purgentur per iudicem, cuius fuit læsa maiestas ex suo puro, & mero officio per supradicta. Pro qua opin. non parum facere deinde animaduerti id, quod fuit resolutum in vna Senogalien. attentatorum coram Aldobrandino 26. Februarij. 1565. & iterum 4. Iulij eiusdem anni, in qua cum constaret, de non iure petentis reuocationem attentatorum, Domini in prima positione noluerunt non reuocare attentata stante inhibitione Rotali, nec etiam voluerunt reuocando attentata dare possessionem illi de cuius non iure constabat, sed ordinarunt, vt D. Ponens aliquo modo accommodaret, qui ab initio possessionē, apud Rotam sequestrauit, & deinde postquam per aliquot menses possessio stetisset sub sequestro, fuit illi pro reuocatione attentatorum instanti restituta, sub dicta die 4. Iulij. Vnde sicut ibi ab initio possessio non fuit restituta attētata passo, sed inde ad aliquod tempus ita simile temperamentum ex causa supradicta in casu proposito sumere non esset incongruum. Et ferè secundum hāc opi. eueniente simili casu videntur aliàs tenuisse Domini in vna Braccharen. monasterij S. Romani inter Card. de S. Flora, qui vltimo loco attentauerat contra Petrum Ferdinandi, qui prius attētauerat, coram Iunio. 20. Octobris 1557. in qua fuit dictum, quòd Cardinalis, (qui excipiebat cōtra Petrum de priori attentatione ad effectum, vt Petro non restitueretur possessio monasterij, quam Cardinalis occupauerat attentando, & super cuius restitutione iam fuerat per tres cōformes condemnatus iamque attentata per refectionem expensarum in cæteris purgauerat) deberet audiri, & eius exceptio admitti, & quamuis ex corpore decis. & notatorum super ea non appareat clarè, quòd ibi fuisset imploratum officium iudicis pro purgatione prioris attentati, & sic pro restitutione possessionis hoc casu Petro non facienda, in informationibus tamen aduocatorum id euidenter apparet, & consequenter decisio illa plurimum concordat cum supradicta opi. in hoc quòd exceptio prioris attentationis admittitur, & possessio priori attentanti non restituitur, & quamuis ibi nihil dicatur, de sequestro, tamen in voto Domini mei Oradini, clarè id eos sensisse apparet, & ex illa decis. potest notabiliter colligi, etiam vna ampliatio, ad suprapositam conclusionem, vt exceptio prioris attentationis possit opponi, ad impediendam restitu-
31 tionem possessionis anteà attentando captæ, etiam post tres conformes super reuocatione attentatorum vltimo loco factorum, vt erat in illo casu. Et eodem modo, quòd quando sunt hinc inde
32 de attentata, † possessio sit sequestranda, fuit tentum, etiam nouissimè in vna Pampilonen. parochialis coram Aldobrandino, 17. Nouembris. 1572.

QVAESTIO IX.

SVMMARIVM.

1 *Reseruationis exceptio an retardet attentatorum reuocationem.*
Spoliato obstat exceptio reseruationis, vt num. 2.
3 *Reseruatio Papæ propter decretum in ea appositum inficit nedum titulum, verùm etiam possessionem.*
Præsertim si sit cum decreto speciali ad certum corpus beneficij, vt num. 4.
Vel generalis facta tamen motu proprio. num. 5.
Vel esset probata, aut incontinenti probanda quando illa est exclusoria possessorij, vt num. 6.
7 *Reseruationis exceptio admittitur etiam post probatum spolium si sit Papalis, quæ inficit titulum, & possessionem.*
Secus si sit reseruatio ob familiaritatem Cardinalis, vt num. 8.
9 *Reseruationis exceptio non admittitur contra attentata nec retardat illorum reuocationem.*
10 *Reseruatio licet inficiat titulum, & possessionem, non tamen inficit detentionem.*
11 *Detentionis sola probatio sufficit in attentatis.*
12 *Attentata passus licet obtineat eorum reuocationem non obstante reseruationis exceptione, possessio tamen sibi non restituitur.*

Nisi

Niſi reſeruationi fuiſſet derogatum in gratia ſi neutri, vt num.14.

13 *Reſeruatio facit, vt per eam certo modo conſtet de non iure illius, contra quem opponitur.*

NONO, quæro quid de exceptione reſeruationis,

1 †an illa impediat, aut retardet reuocationem attentatorum? & quamuis quando ſu

3 mus in ſpolio videatur abſolutum, † quòd illa obſtet ſpoliato agenti ad reſtitutionem, cũ † reſeruatio Papæ propter decretum in ea appoſitum inficiat, nedum titulum, verùm etiam poſſeſſionem, vt deducit latè, & eleganter Rota deciſ.3.aliàs 16.ſi contra agentem, de reſtit.ſpoliat. in no.& deciſ.2.aliàs 7.nota quòd vbi agitur.eo.tit.in antiq.& deciſ.10.aliàs 475.nota ſi agenti, de cauſ.poſſeſſ.& propriet.in antiq.& deciſ.20.aliàs 183.nota, vbi aliquis, de præbend.in antiq.& tradit poſt Aegid.deciſi.505.nota, ad inſtantiam, & alios per eum allegatos Sigiſmund. Loffred.in

4 conſ.21.quoniam.nu.5.† præſertim ſi ſit reſeruatio cùm decreto ſpeciali ad certum corpus bene

5 ficij, vel † generalis facta motu proprio, de quibus omnibus habetur apud Caſſad.deciſ.prima, quoniam decretum, de cauſa poſſeſ.& propriet. & deciſi.prima.fuit, de rerum permutat. Mil.in verb.poſſeſſ.contra reſeruat.fol.274.Cappel.Toloſ.deciſ.15.& ibi Aufrer.Lap.allegatio.23.limitatio.& alleg 51.Lætatus.num.9.ſecundum modernam impreſſionem, & apud eum Mandoſ.in ad-

6 dit.† & maximè quando reſeruatio, quæ eſt excluſoria poſſeſſorij fuiſſet probata, vel incontinenti probanda ſecũdum Rot.deciſ.11.aliàs 275.

7 nota, vbi ſpoliatio, de reſtit.ſpoliat.in antiq.† & admittitur, etiam poſt probatum ſpolium quando inficit titulum, & poſſeſſionẽ, prout eſt reſer-

8 uatio Papalis, † ſecus quando eſſet, puta reſeruatio ob familiaritatem Cardinalis, vt de his ſunt deciſ.in recoll. Put.9.& 10.exceptio reſeruationis, ſub Rubrica, de reſtitu.ſpoliat. Nihilominus quando eſſemus in cauſa attentatorum, & in ſpo

9 lio attentato, † hæc exceptio reſeruationis non admittitur, nec retardare debet, quo minus Iudex ex officio ad inſtantiam partis attentata reuocet, vt eſt Deci.Rot.11.aliàs 56.nota, quòd vbi aliquis, de cauſ.poſſeſſio.& proprietat.in antiq.

10 ea ratione, vt ibi dicunt, quia † licet reſeruatio inficiat titulum, & poſſeſſionem, non tamen inficit detentionem, In attentatorum autem reuocatione non requiritur probatio tituli, & poſſeſ-

11 ſionis, †ſed ſufficit ſola detentio, vt poſt Innocẽ. in capit.dilecti.de maior.& obed.dicit Rot.ibi, cui concordat alia deciſi. Rot.13.aliàs 348.nota, quòd ſi conſtat.in fin.de reſti.ſpoliat.in antiq.& alia Aegid.101.ſi conſtat, nam in attentatis ſufficit probare ſimplicem ſtatum in quo quis erat tempore attentationis, Franc.in c.bonæ.numer. 14.verſic.3.de appellat.fa.deciſ.in recollect. Creſcent.158.Tertius.ſub Rubrica, de reſtitu.ſpoliat. in fin.vbi vult, quòd etiam is, qui detinet ſi ſpolietur ad dictum ſtatum reſtituatur, & hanc opi. poſt Rot.d.deci.11.aliàs 56.tenuit Bero.in cap.in litteris.num.88.in fine.de reſtit.ſpoliat.quem refert, & ſequitur nouiſſimè Menoch.de recuperan.poſſeſſ.remed.15.q.35.declarat.3.num. 455.& ad propoſitum noſtrum ſecũdum ſuprà dictam deciſ.11.aliàs 56.fuit nouiſſimè tentum in Rota in vna Roma.Archipræsbiteratus ſanctæ Priſcæ coram D.meo Oradino.ſub die 11. Martij.1560. quòd exceptio reſeruationis non obſtet reuoca

12 tioni attentatorum, †fuit tamen dictum per Dominos ibi, quòd quamuis attentata eſſent reuocanda, non tamen erat poſſeſſio danda illi, qui

13 fuerat paſſus attẽtata, † quia per reſeruationem videbatur certo modo conſtare, de non iure petentis reuocationẽ, quod dixit aliàs Mil.in verb. poſſeſſorium recuperandæ, principaliter intentatum, fol.281.Et cùm dicta deciſ.in eo, quod dicit, quòd poſſeſſio non ſit reſtituenda ei qui erat paſſus attentata cõcordare videtur id, quod fuit etiam dictum in alia Auerſana beneficij coram Iunio, 5.Aprilis.1557.in qua præſuppoſito, quòd Nicolaus vigore expectatiuæ ſuæ acceptauerit, & cæperit poſſeſſionem beneficij, cuius deinde poſſeſſionem, quia erat reſeruatum, cœperunt executores apoſtolici vigore Breuis habentis clauſulam citra vitium ſpolij, & attentatorum, & quòd Nicolaus deinde litem introduxerit ſuper dicto beneficio contra Epiſcopum aduerſarium qui lite huiuſmodi pendente poſſeſſionem beneficij eſt adeptus, cuius poſſeſſionem, licet Nicolaus diceret attentatam, & ſibi reſtituẽdam, Domini tamen in eo caſu inclinabant, quòd poſſeſſio non eſſet Nicolao reſtituenda, ſed ſequeſtrãda, habita conſideratione dictæ reſeruationis, vt ex informationibus colligitur, quamuis in alia eiuſdem cauſæ propoſitione coram Quiroga. 26.Octobris, 1556. Domini dixerunt poſſeſſionẽ Nicolao reſtituendam, ex eo, quia ille in gratia, quam obtinuerat ſi neutri, habebat derogationẽ vacationis in curia. Ex quibus poteſt colligi

14 bona † limitatio ad ſupradicta, vt exceptio reſeruationis nõ impediat actualẽ poſſeſſionis reſtitutionem, ei qui paſſus eſt attentata faciendã, quando reſeruationi fuiſſet derogatum, & licet contra gratiam Nicolai ex aduerſo diceretur, quòd cum illa eſſet conditionalis non erat attendenda, Domini tamen proponente eodem Quiroga.16. Nouembris. 1556.tenuerunt purganda eſſe attentata, & ſufficere, quòd gratia ſi neutri poſſet habere locum.

QVAESTIO X.

SVMMARIVM.

1 *Exceptio dominij & proprietatis an poſſit opponi contra petentem reuocationem attentatorum.*

2 *Et poteſt opponi ſecundum aliquos de quibus infrà, numer.5.*

Verior eſt opin.quod regulariter non poſſit opponi, vt infrà, nu.6.& nu.10.

3 *Regula dolo facis, & c. procedit non ſolùm in ſpolio, verùm etiam in attentatis, Alij contra quod non procedat in poſſeſſorijs, vt infrà, num.9.*

4 *Attentata pendente appellatione ſi de illius deſertione notorie ex actis conſtat non reuocantur propter regulam dolo facis petere, & c.*

6 *Dominij excep ior gulariter in ſpolio non admittitur. Secundum magis communem opinionem.num.8.*

Differe

11 *Differentia quæ sit inter exceptionem dominij, & notoriæ proprietatis, & exceptionem notorij non iuris declaratur.*

12 *Notoria dominij exceptio obstat etiam in attentatis, nisi attentans cum violentia spoliasset, vt infrà, nume. 16.*

13 *Attentans si docet de suo bono Iure non solùm in reuocatione attentatorum est supersedendum, verùm etiam inhibitio moderanda.*

14 *Spoliatus patiens per aduersarium produci Iura super proprietate, per quæ constet de suo bono iure, exceptione dominij excluditur.*

Secundum magis communem opinionem num. 5.

17 *Violenter contra l. si quis in tantam, lite pendente alterum spolians, cadit à Iure suo.*

18 *Tertius contra eum, qui passus est attentata videtur posse opponere exceptionē dominij, ex quo in eo cessat ratio odij, quod est in attentante.*

Nisi ius ipsius tertij esset connexum cum iure attētantis, qui commodum exinde sentire possit. nu. 19.

20 *Dominij exceptio etiam contra attentata posset opponi, quando facta restitutione rei per reuocationem attentatorum non remaneret salua causa proprietatis, vt in Fortilicio.*

21 *Remedium attentatorum non habet locum in irretractabilibus.*

22 *Executio vbi esset irreparabilis etiam in possessorio appellatur, remissiuè.*

23 *Cautio idonea si præstatur, per exceptionem dominij etiam vbi difficilis esset recuperatio, non retardatur rei restitutio etiam in attentatis.*

24 *Recuperatio difficilis quoad arcem non impedit quominus fiat restitutio castri.*

25 *Difficilis recuperatio rei, facta restitutione vbi esset per exceptionem dominij oppositam non retardatur restitutio, quando partes sunt sub eodem Principe.*

Dummodo si sunt sub eodem principe agatur quoque coram eodem Principe, num. 26. &

Nisi Principi quoque esset difficilis recuperatio numero 27.

28 *Papæ etiam lite pendente, aliqua re spoliato fit restitutio non obstante exceptione dominij opposita, quod ratione suæ potentiæ videretur difficilis recuperatio.*

29 *Papa licet ratione potentiæ posset præsumi difficilis ad restituendam rem in iudicio petitorio, quam obtinuit in possessorio, ratione tamen æquitatis, & Iustitiæ, quæ debet esse apud eum præsumitur facilis.*

30 *Spoliato qui poterat propria authoritate rei possessionem capere, datur restitutio etiam præsupposita difficili recuperatione si succumbat in petitorio.*

31 *Spoliato cui est opposita exceptio dominij à quo (si in petitorio succumbat) præsumeretur difficilis recuperatio restitutio fit, quando probatio exceptionis proprietatis esset difficilis, & non esset in promptu.*

1 DEcimo quæro, † an in iudicio attentato-
rum contra petentem illorum reuocationē
possit opponi exceptio dominij, & notoriæ pro-
2 prietatis, & videtur, † dicendum quòd sic, quod
suadetur Ratione, & Authoritate: Ratione, quia
quādo opponitur huiusmodi exceptio dominij
quæ videtur fundata in regula dolo facis, &c. id
in effectu concludi videtur, quòd dolo facit pe-
tens petendo sibi via attentatorum restitui id
quod statim ratione sui dominij est sibi restitu-
3 tus, † quæ regula non solùm procedit in spolio,
vt tradit remissiuè Guid. Pap. decis. 37. si appel-
letur. numer. 4. verùm etiam in attentatis. Hinc
dicebat Rot. decis. 1. aliàs 1. attentata sub nume.
4 3. de appellat. in no. † quòd quando ex actis con-
stat, de desertione appellationis, attētata appel-
latione pendente non veniunt reuocanda per
5 dictam regulam dolo facis, &c. Authoritate, † ve-
rò hoc suadetur. Mil. in verb. possessorio recupe-
randæ agenti obstat proprietatis exceptio. fol.
285. qui in fin. formaliter inquit, & quod dictum
est, de exceptione notoria procedit etiam si aga-
tur ad possessionem per viam attentati, & Card.
in c. sæpè, de restit. spoliat. quem ibi refert Rip.
sub num. 10. in illa q. an remedium attentatorum
sit magis priuilegiatum, quàm spolium: dum in-
ter cætera ad probandum quòd hæc duo reme-
dia sunt tanquam excedentia, & excessa, vtitur
hoc fundamento, quia scilicet, contra attentata
obstat exceptio dominij, quæ nō oppponitur se-
cundū eum, in spolio. Et quāuis authoritas isto-
6 rum non sit contemnenda, contrarium † tamen
7 videtur tanquam verius tenendum, † quia cùm
regulariter in spolio (quod est minus fauorabi-
le, vt suprà sæpè dictum est, & à quo ad attenta-
ta videtur posse negatiuè argumentari, prout fa-
cit Rot. in simili decision. 2. aliàs 55. ad instan-
tiam, vt lite pendent. in no.) non possit opponi
exceptio dominij, de quo per docto. in leg. na-
turaliter. §. nihil commune. ff. de acquiren. pos-
sess. & nouissimè per Ant. Gabriel. in tracta. com
mun. conclus. libr. quinto de restitu. spoliat. con-
8 clus. 1. numero 43. versic. 23. amplia, † vbi testatur
hanc esse magis commu. opin. quibus adde Me-
nocch. in 1. responso causæ finarien. numero 83.
vbi latè dictam conclusionem in spolio tuetur, &
similiter sub numero 86. post alios de dicta ma-
gis commu. attestatur, multo minus videtur ad-
mittenda in materia attentatorum, & ex hoc
tollitur id quod dicebat Card. vbi suprà, quia: vt
rectè animaduertit ibi Rip. in hoc ille inaduer-
tenter loquitur, & patet ex proximè allegatis,
9 præsertim: quia † regula prædicta dolo facis, &c.
non procedit in possessoriis secundum Blanc. in
tractatu de compromiss. in 4. q. princip. numero
114. versicu. dolo facit. post Paul. de Castro, in l. si
socer. §. Lucius. ff. soluto matrimon. quod etiam
dixit nouissimè Rot. in vna Romana domus. sub
die 30. Octobris 1558. vt est in recollect. Paleott.
decisione 289. incip. aliàs, & per hoc tollitur de-
cis. Guido Pap. 37. suprà, in contrarium allegata,
præsertim: quia re vera id ibi nō firmat, sed se re-
mittit. Nec mouet decisio Rot. 1. suprà allegata,
quia licet loquens de attentatis, faciat fundamē-
tū in regula dolo facis, tamen id intelligit, quan-
do notoriè constat de illa desertione, quando
autē exceptio de qua agitur esset notoria, vtiq;
deberet admitti, prout dicemus proximè in li-
mitationibus, & ideo conclusiuè procedendo
10 Regula sit, † quòd petenti reuocationē attē-
tatorum non obstet exceptio dominij, & pro-
prietatis, quæ pro parte aduersarij obiicitur, &
11 aduertēdum est, † quòd ista exceptio est diuersa
ab exceptione de non iure ipsius petentis reuo-
cationem attentatorū, de qua suprà in prima q.
num.

nume.2.& multis sequentibus, quia illa conclu-
dit non ius in petente reuocationem, ista autem
cōcludit ius,& dominium in eo, qui attentauit,
& quamuis præsupposito iure,& dominio in at-
tentante videatur consequenter deduci non ius
aduersarij,cum duo eodē tempore eiusdem rei
in solidum esse domini non possint, illud tamen
procedit, vt plurimum,quia potest quandoque
esse non ius in petente reuocationem attentato
rum,& eodem modo in reo cōtra quem petitur
huiusmodi reuocatio,& stante non iure in vtro
que quamuis nō obstet exceptio dominij,&pro
prietatis,de qua hic,quia illa reus caret,obstabit
tamē alia,de qua suprà,scilicet, non iuris in ipso
petēte reuocationem,cum sufficiat sibi vincere
si non ex iure suo(de quo nunc loquimur) saltē
ex nō iure aduersarij,de quo suprà locuti sumus
in dicta qu.1.præsertim in prima ampliat.regulæ
ibi positæ.numer.32. His consideratis euidenter
apparet,quòd hæc differt ab illa.Redeūdo, ergo
vnde digressi sumus dicendum est,quòd regula-
riter exceptio dominij, & proprietatis non ob-
stat reuocationem attentatorum petenti per su-
pradicta.Quæ Regula

Limitatur nonnullis modis,ex quibus quæ
videbantur contraria concordantur.

12 Primò,vt non procedat,† quotiescumq.exce
ptio dominij, & proprietatis esset notoria,quia
tunc obstaret,etiam in causa attētatorum,& ita
procedat Mil.in verb.possessorio recuperandæ
agenti obstat.fol.285. prout diximus in casu è-
conuerso quando constat notoriè, de non iure
petentis reuocationem suprà qu.1.numer.21.&
quādo notoriè constat de desertione,prout dixi
mus suprà proximè.nu.4.post Rot.decis.1.aliàs
1.attentata, de appellat.in no.quæ limitatio ex
eo comprobari potest, quod aliàs fuit dictum
in vna Cæsaraugustana electionis Cappellæ,sub
13 die 12.Martij.1558.† Quòd quando clarè constat,
de bono iure illius,qui prætenditur contra inhi-
bitionem attentasse non solùm supersedendum
est in reuocatione attentatorum, verùm etiam
& ipsa inhibitio est moderanda,vt est decis.in re
14 collect.Paleot.176.incipiens Collegium,† nam,
& aliàs si spoliatus patitur per aduersarium pro
duci iura super dominio,& proprietate,per quæ
cōstat,de suo bono iure exceptione dominij ex-
cludi potest,vt per multa deducit Ant. Gab.cō-
mu.conclu.lib.5.de restit.spoliat.conclus.1.num,
15 52.vers.4.limit.† vbi dicit hanc esse magis com-
16 munem.Hanc tamen limitationem,† sublimitā-
dam censeo, vt non procedat in attentante lite
pendente cum violentia,puta si aduersariū vio-
lenter spoliauerit,Quamuis enim ille ante atten
tationem fuisset verè dominus,de eius dominio
notoriæ constaret,& consequenter contra eum,
qui passus est attentata regulariter secundum
hanc limitationem potuisset opponere exceptio
17 nem notoriam sui dominij:Quia tamen , † per
violentiam,quam attentando commisit cense-
tur à iure,&dominio suo cecidisse,per l.si quis in
tantam,C.vnde vi.vt adnotauimus etiam infrà,
cap.3..de pœn.atten.versi.duodecima pœna est,
&c. non debet sibi permitti,vt ad retardandam
reuocationem attentatorum, quæ est fauorabi-
lis,vt colligitur ex his quæ latè posuimus infrà,
cap.30.de priuileg.atten.post princip.possit hoc
casu opponere exceptionem (quæ alioquin fuis-
set notoria)illius dominij,quòd stante violentia
non solùm est offuscatum,verùm etiam perditū,
& ammissum,& quæ stante dispositione dictæ l.
si quis in tantam(violentiam in dominij ammis-
sione punientis)efficitur odiosa.

Secundò limitari posse videtur,vt non proce-
18 dat,† quando ista exceptio dominij opponere-
tur à tertio,qui pro suo interesse compareat,ad
impediendam restitutionem possessionis , sicut
enim videmus,quòd aliàs in spolio admittitur,
vt post Barto.& Cyn.in leg.si quis.C.locat. & a-
lios per eum citatos tradit Guid.Pap.decis.37.si
appelletur.nu.4.versi.sed an tertius,ea ratione,
quia in hoc tertio cessat ratio odij,quod concur
rit in spoliante,ita etiam videtur in simili posse
dici in attētatis,quia & in eis respectu tertij,qui
nihil attentauit cessat ratio odij , quod iura ha-
bent contra attentantem,Quod si eam tenemus
19 necessario sublimitandam censeo,† vt procedat
in tertio,cuius ius sit omnino separatum à iure
attentantis,secus si sit ita connexum, vt hæc ex-
ceptio per eum non possit opponi , quin afferat
commodum ipsi attentanti,vt tradit Mil.in ver
bo,possessorio recuperandæ agenti non potest.
fol.283.& aliis adductis per Ant.Gab.vbi suprà,
nu.47.qui licet loquatur in spolio,attamen sicut
limitatio principalis à spolio extenditur ad at-
tentata,ita & hanc sublimitationem forsan extē
di posse prima facie videtur, Verùm quia ista li-
mitatio in puncto Iuris non videtur vera,vt pa-
tet ex his quæ latiùs diximus infrà,c.30.de priui
leg.attentatorum,ad finem.dic vt ibi.

Tertiò,ego limitandam prædictam conclusio
20 nem puto,vt non procedat,† quando exceptio
dominij,& proprietatis opponitur ab eo, qui si
mediante reuocatione attentatorum rem resti-
tueret,illam postea cum difficultate recuperare
posset,&sic quando facta restitutione non rema
neret salua causa proprietatis, vt quia essemus
in Castro,Arce,vel fortilicio,in quibus purgatis
per restitutionem attentatis, non posset postea
fieri recuperatio, prout videmus hoc casu con-
cludi in possessorio,vt post Paul.de Castro in l.2.
in fin.C.de edicto diui Adri.tollen.tradit Ruyn.
cons.37.prosequenda.in princ.&iterum cons.42.
quoniam,nu.10.& seq.lib.4.& Gozzad.in consi.
1.nu.12.Alciat.in consil.132.incip.factum.nu.53.&
cons.136.incip.accedo.num.15.lib.5.& nouissimè
Ant.Gab.vbi suprà,nu.134.vers.23.vbi præter su-
prà allegatos multas authoritates in id citat,qui
bus adde,quòd circa supradictā doctrinā Paul.
de Castro ponit Menocch.in primo respōso cau
sæ Finariens.num.52.& melius num.56. vbi per
plura ad declarationem dictæ doctrinæ conside
rat,& quæ replicauit Idem Menocch.in consil.2.
magni ponderis.nu.202.libr.1.quæ & si in spolio
dicta sunt à doct.ex eadem ratione,etiam ad at-
tentata videntur extendenda,cùm non videatur
hoc casu considerabilis ratio diuersitatis.Quin-
immo præfata extensio ex intentione,& autho-
ritate Rot.comprobari potest decis.51.aliàs 379.
si committatur,in finalibus verbis,de appellat.in
no.post Ioan.Monach.in capit.cupientes.super
verb.gratiæ.de electione in 6.& post eam Mil.in
verbo.attentatorum reuocatio. fol.31.dum vo-
21 lunt,† quòd remedium attentatorum nō habet
locum

locum in irretractabilibus, Pro qua fa.quæ latius diximus in tracta.de appellat. in possessor. prohibit.vel permis.in sexta limitat. regulæ ibi positæ
22 ad illud propositum, † quòd quando executio est irreparabilis & irretractabilis in eo casu, etiã in possessorio datur appellatio. Quæ tamen limitatio ad attentata extensa est necessario sublimitanda nonnullis modis, quibus eam limitant docto.in spolio loquentes, &
23 Primò, nisi † per petentem reuocatioñe præstaretur idonea cautio, vt per Gabriell. vbi suprà. numer.141.& Grat.consil.10.quæritur.numer.31. libr.1. Quod etiam est de mente Bero.in cons.57. in causis.sub numer.25.vers.prȩterea vbicunque. libr.3.& Menocch.in dicto 1. respons.causæ Finarien.numero 60. de quo etiam per eundem in 2. responso dictæ causæ.in 3.artic.numer.31.& nouissimè etiam per eundem in cons.2.magni ponderis.numer.214.& seq.libr.1.vbi tamen videtur aliter sentire.
24 Secundò, quia † si difficilis esset recuperatio quoad arcem debet fieri restitutio quoad Castrum, vt post Ruyn.in cons.37.prosequendo.col. 2.libr.4.ibidem Gabr.vbi suprà.num. 142.& Menocch.vbi suprà, sub nu. 62. vers.præterea possit.
25 Tertiò, nisi † vterque esset sub eodem Iudice & Principe, quia præsumitur, quòd idem Princeps parti postea in causa principali obtinẽti Iustitiam administrabit: idem ibi.numer. 137. post Ruyn. Paris.Ias. & Gozzad.de quibus ibi, & de hoc tractat etiam Menocch.in dicto cons.2.num.
26 217.sublimitando † vt procedant quando essent sub eodem Principe, & coram eodem Principe
27 ageretur, † & nisi eidem etiam principi esset difficilis postea recuperatio, vt per eum ibi.numer. 138.& 139.ad quod vide etiam Grat. dicto cons. 10.numer.27. & seq.& Alexand.Rubeum in cons. 13.viso.sub num.17.& Menocch.in primo responso causæ Finariens.numero 59.de quo etiam per eundem in 2.respon.dictæ causæ, in tertio articu. numer.34.& quòd non censeatur difficilis recuperatio castri, quando sumus in terris Ecclesiæ & sub eodem principe, dixerunt etiam Domini in vna Imolen.Castri Duciæ coram Acorambono.10.Maij 1557.& quamuis ille alias sublimitationes non ponat, ex his tamen quæ ponunt Ruyn. & Gozzad. in consil. per eum ibi citatis videtur quòd alia, &
28 Quarta posset dari limitatio, † vt non procedat quando essemus in summo Pontifice, qui tanquam lite pendente spoliatus, peteret se restitui:
29 † quoniam licet facta restitutione videatur difficilis recuperatio ratione suæ potentiæ, ratione tamen æquitatis & Iustitiæ: quæ debet esse apud eum præsumitur facilius, vt sentit Gozzad.in cõs. 1.col.fi.vers.ad decimum, dum respondet rationibus in contrarium adductis.
30 Quintò, vt non procedat † quando spoliatus aliàs ex priuilegio, vel de iure posset propria authoritate possessionem rei capere, quoniam tũc etiam præsuppositа difficili recuperatione fit restitutio, secundum Gozzad.in cons.7.in causa numer.22.& cons.9.in hac causa, numer.69.cons.10. nume.42.

Sextò, ex his quæ ponit Bero.in dicto cõs.57.
31 in causis.num.25.lib.3.limita † vt procedat quando exceptio dominij opposita est facilis, & in promptu: tunc enim si facta restitutione præsupponeretur recuperatio difficilis, bene impeditur restitutio, secus si probatio exceptionis proprietatis esset difficilis, & non esset in promptu, quia tunc debet fieri restitutio non obstante difficultate in recuperando, vt latè deducit idem ibi, ita declarando Paul.de Castr. in dicta l.2.C.de edict. diu.Adr.toll.

QVAESTIO XI.

SVMMARIVM.

1 *ATTENTANS contra petentem reuocationem attentatorum an possit dare de literis per eum non expeditis ad excusanda attentata.*

2 *Exceptio de literis non expeditis contra attẽtata dari non potest secundum aliquos.*

Verior videtur opi.contraria, vt infrà.nume.7.& num. 15.vbi ponitur regula affirmatiua.

3 *Literis non expeditis causam committens facit beneficium litigiosum quoad eius præiudicium.*

4 *Commissio causæ literis non expeditis facit litem.*

5 *Lite facta cessio habetur pro bona, etsi literæ non fuissent expeditæ ad effectum sustinendi regressum reseruatum in euentum, quòd fuerit cessum iuri, liti, & causæ.*

6 *In possessorio an requirantur literæ, vel sufficiat supplicatio, & numer.14.*

7 *Regula quòd commissiones causarum &c. auferens à Iudice iurisdictionem facit consequenter cessare litem & pariter attentata.*

8 *Lis non habetur pro bona ad impediendum triennalem, si causa fuit commissa literis non expeditis, & infra nume 20.*

9 *Commissio literis non expeditis nõ dicitur facere litem, nec beneficium litigiosum ob defectũ iurisdictionis.*

10 *Etiam si eus compareat, & multos actus faciendo processum instruat, & infrà num. 18.*

11 *Attentata non sunt reuocanda stante lite introducta literis non expeditis.*

12 *Iurisdictio Iudici vigore commissionis ante literarum expeditionem præsentatæ censetur data sub conditione & cum clausula quòd interim non sit vera lis.*

13 *Pacificum dicitur beneficium respectu eius, contra quẽ committitur causa super beneficio, literis ante terminum ad articulandum non expeditis.*

16 *Exceptio de non lite, id est, quòd non fuerat lis, vel quia extincta, vel calumniosa, vel quia non afficiebat, potest opponi contra attentata.*

17 *Inhibitio emanata vigore commissionis ante literarum expeditionem præsentatæ non facit attentata.*

19 *Successor in beneficio vti potest decreto supradictæ regulæ contra eum, qui literis non expeditis mouerat contra defunctum.*

20 *Regula prædicta dicitur realis & non personalis.*

21 *Lis ante literarum expeditionem non dicitur, etiam si fuerit derogatum regulæ, quòd commissiones causarum, &c. sed cum appositione clausulæ, dummodo ante terminum ad articulandum expediantur, &c.*

22 *Literarum expeditio facta paulo post seruatum terminum ad articulandum, puta post duos dies substinet Iurisdictionem Iudicis, & litem.*

Licet de rigore secus esset dicendum.num.23.

24 *Attentata per eum, qui causam commisit literis non expeditis sunt reuocanda: quia quoad eum per huiusmodi commissionem dicitur esse lis.*

25 *Citatio ad effectum attẽtatorum facit litem quoad actorem, etiam si non fuerit contra eum executa.*

26 *Lis secundum aliquos etiam ante literarum expeditio-*

nem quoad effectum attentatorum dicitur quousque de regula quòd cõmissiones.&c.non fuerit datũ.

Nisi tempore quo datur de regula literæ reperirentur expeditæ.nume.27.

28 *Attentans si ad excusandũ attentata dicat literas (quæ dicuntur expeditæ) fuisse expeditas post præsentationem dictæ commissionis,petens autem reuocationem id neget,onus probãdi incumbit ei qui dicit.*

Nisi sint in iudicio productæ.num.29.

30 *Supplicatio sola sufficit ad obtinendum in possessorio.*

Nisi de literis constet,quia tunc secundum illas est iudicandum,num.31.

32 *Attentata quæ fuerunt lite literis non expeditis introducta,licet ad instantiam partis non reuocentur obstãte sibi exceptione Regulæ quòd commissiones causarum,&c.Iudex tamen an illa reuocet,videtur sub sistendum.*

33 *Contemptus Iudicis cessat,vbi cessat iurisdictio.*

VNDECIMO Quæro quia regula cancellariæ 29.in ordine cauetur quòd cõmissiones causarum super beneficio quando desuper literę non sunt expeditæ nullius momenti sint,præsertim apposita clausula,quæ solet apponi per Referendarios pro derogatione dictæ regulæ dum modo litterę expediantur ante terminum ad ar
1 ticulandum.& interim non sit vera lis,† An,si aliquis hoc medio tempore attentet possit per reũ in hoc iudicio attentatorum contra petentem reuocationem opponi exceptio prædictæ regulæ, & dare de literis non expeditis ad excusandum attentata?in quo articulo duplex potest esse opi.
2 Prima,† quòd prædicta exceptio non sit ad
3 mittenda, Primò,quia videmus, † quòd committens causam literis non expeditis facit beneficiũ litigiosum in eius præiudicũ , vt fuit dictum in vna Hispalen.dimidiæ portionis coram Puteo sub die 11. Octobris 1546.vt est in recollect. eiusdem decis.2.committens causam.sub Rubrica de Regula de triennali,cum qua concordat in eadẽ causa etiam decis.in recollect. Peregri.90. aliàs 8.incip.fuit resolutum,vbi subdit quòd id nemine discrepante fuit obtentum. Secundò , quia
4 † huiusmoid cõmissio facit litẽ, † & stante man-
5 dato ad consentiendum regressui in euentum, quòd fuerit cessum iuri,liti,&causę:Domini aliàs sustinuerunt regressum,non obstante quòd ex aduerso allegaretur,quòd forma mandati non fuerit seruata,ex quo verè non fuerit cessum liti, attento, quòd nulla fuerit vera lis, ex eo quia litteræ non fuerant expeditæ,& consequenter in casu illo ad sustinendum regressum etiam cessante litterarum expeditione lis fuit habita pro bona, vt est in recollect.Mohed.decis.110.vtrum consensus.sub Rubrica de egressibus,quòd si per huiusmodi commissionem lis introducitur:ergo & attentata danda videntur, quæ sine lite non cadunt. Cassad.decis.6.voluerunt.numer.secundo, super reg.cancell.quę tanto magis procedunt ad hoc, vt dicatur esse introducta lis quousque de regula non est datum,vt per Mohed.vbi suprà,& si dantur attentata , ergo ad illorum reuocationem deueniri potest,non obstante exceptione dictæ regulæ,cuius prohibitio ad hoc tendere videtur,quòd non sit lis, non autem quòd si præsupponeretur lis attentata non sint reuocanda: Ter-
6 tiò,† quia in iudicio possessorio,communiter receptum est non requiri expeditionem litterarum,& regulam , quòd commissiones causarum, &c.non habere locum in possessorio,vt post Cassad.decis.1.super reg.cancell.fuit aliàs datum in vna Burgen.canonicatus coram D.meo Oradino,sub die 19.Ianuarij 1560.quod etiam post Cassad.decis.8.quamuis.numero decimoquarto , de restitu.spoliat.affirmauit nouissimè Hier. Gigas in tractatu, seu Epithomate de intruso.numero trigesimosexto,& latius hęc reassumpsit Menoch.de recuperan.possessione, remed.15. quæstio. 29.numer.373.& seq.præsertim.nume.378.vbi sensit non esse tutum ab hac Rotæ sententia recedere,& iterum quæst.36.declarat.quarta,num. 465. vbi multos ad hoc citat,quòd si hæc exceptio nõ admittitur in spolio multo minus erit admittenda in attentatis,in quibus,vt aliàs dictum est, viget maior ratio odij.

7 Secunda opinio esse potest,† quòd immo huiusmodi exceptio sit admittenda:

Primò quia Regula prædicta auferens, iurisdictionem à Iudice facit consequenter cessare litem, & pariter attentata quæ non dantur non pręsupposita lite. Cassad.decis.6.voluerunt.num.
8 2.super reg.cancell. & ideo fuit† aliàs lis habita pro non bona ad impediendum triennalem , ex quo fuerat commissa causa literis non confectis, vt est decis.in recollect. Guid.bon.prima, voluerunt. sub Rubrica de alleg.Lap.

9 Secundò,† quia commissio prædicta non di-
10 citur facere litem,nec beneficium litigiosum,† etiam si Reus compareat,& multos actus faciat, & processum instruat propter defectũ iurisdictionis,sine qua iudicium esse non potest. l.1.§.iudicium.ff.de iud.cap.forus.§.iudex. ext.de verb.signif.cum simil.non obstantibus iis,quæ dicit Sarnen.super reg.de Annal.possess.quæstio.45. (quæ voluerunt domini procedere vbi non esset defectus iurisdictionis) vt est decis.in recollect. Guid. bon.tertia,in vna Segobien. sub Rubrica,de annal.possess.cum qua in eadem causa concordat etiam in recollect. Caputaquen.prima parte,decis. 78.incip.quando in dicta Segobien. de villa castrorum coram Vestano.7. Nouembris 1552. Quam opi.contra Sarnen.secutus est etiã Mandos.super reg.de annal.quæst.32.sub nume.2.vers. contraria opi.est vera.

Tertiò hoc videtur in terminis in materia attentatorum decisum per Rot.in vna Hippoligen. ministratus corã Thoma,sub die 30.Aprilis 1545. in qua licet ex aduerso allegaretur, ꝙ Iurisdictio Iudicis hoc casu erat elidibilis,& ideo interim faciebat litem, & operabatur effectum suum, Do-
11 mini tamen in dicta causa tenuerunt † attentata non esse reuocanda stante lite introducta li-
12 teris non expeditis,† ex quo iurisdictio erat data sub conditione , & cum clausula,quòd interim non sit vera lis, quæ faciebat conditionem (& ita respondebant ad contraria) qua conditione deficiente non erat iurisdictio,&per consequens, neque lis,neque attentata , vt est decis.in recollect. Put.13. attentata. sub Rubrica, vt lite pendent.

Et tenendo hanc ad allegata in contrarium pro prima opi.respondetur,& ad primum , quòd cum regulariter talis commissio non faciat beneficium litigiosum,nisi quoad committentem regularite

gulariter etiam obstabit exceptio, præterquã in attentatis ab ipso committente, vt dicemus pro-
13 ximè in limit. 1. numero 25. nam † respectu eius contra quem committitur causa super beneficio literis non expeditis ante terminum ad articulã dum beneficium dicitur pacificum, vt est in recollect. Caputaquen. parte prima, decis. 92. incip. si facta. Ad secundum eodem modo respondetur, quòd in attentatis antequam sit datum de regula, non obstabit exceptio quo minus reuocari possint, in attentatis verò postquam de regula fuit datum exceptio sit admittenda, vt dicemus infrà, in limit. 2. numer. 27. Ad tertium, quòd non est nouum quòd multa, quæ denegantur in spolio in attentatis concedantur, vt patet ex differentiis, quas ponunt docto. in c. bonæ, vbi Frãc. numer. 14. de appellat. & ponit Rot. decis. 2. aliàs 14. fuit dubitatum. in addit. numer. 3. de restit. spoliat. in no. & nos duodecim collegimus infrà, cap. 30. de priuileg. attent. in prima ampliat. regulæ
14 ibi positæ. numer. 11. & seq. Præterea † nec est absolutè verum, quòd hodie in spolio sola sufficiat supplicatio propter extrauagantem fe. re. Iulij 3. publicatam sub die 27. Maij 1553. vt latè declarat nouissimè Mandos. super reg. de non iudic. iuxta formam supplicationis. quæstio. 3. numer. 3. & iterum super reg. 31. quòd commissiones causarum &c. quæstio. 2. nume. 3. vbi præter dictam, extrauagant. Iulij in idicitat etiam Felyn. in cap. veniens. coll. 2. numer. 3. de accus. & Cassan. consi. 10. visis. vers. quoad aliud. numer. 13. & numer. 24. Itaque restringendo punctum potest in proposito firmari

15 Regula, † quòd petenti reuocationem attentatorum obstet sibi exceptio regulæ supradictæ, quæ regula probatur ex dicta decis. Put. 13. & aliis suprà allegatis in secunda opin. pro qua bene facit alia decis. in recollect. Acchill. de grass. 189. litem extinctam. sub Rubrica de lite, vbi magis
16 vniuersaliter voluit, † quòd contra attẽtata possit opponi exceptio de non lite, id est, quòd lis (qua pendente prætenditur attentatum) nõ erat lis, quia vel erat extincta, vel calumniosa, vel non afficiebat beneficium, de quo litigabatur, sicut enim prouisus à Papa potest dare de lite, ita prouisus ab ordinario potest dare de non lite. Quæ regula

AMPLIATVR,

17 Primò, vt procedat † etiam si vigore prædictæ commissionis fuisset subsequuta inhibitio, quamuis enim inhibitio aliàs multum operetur, vt diximus abundè suprà in secunda parte, cap. 20. de attent. post inhibitionem, in prima ampliat. quia licitum facit illicitum: in hoc tamen casu inhibitio subsequens non faceret attẽtata, vt dixit Put. dicta decis. 13. quam conclusionem, vt talis inhibitio non afficiat, sequitur, & tenendam esse affirmat remissiuè Mandos. in tract. de inhibit. quæst. 27. de quo aliquid etiam, & nos diximus suprà in secunda parte, cap. 20. de attent. post inhib. in 13. limit. regulæ ibi positæ. nume. 4.

18 Secundò, vt procedat † etiam si post dictam commissionem reus compareat, & multos actus faciat, ac processum instruat, quia per hoc non censetur inducta vera lis, nec factum beneficium litigiosum propter defectum iurisdictionis, quãuis illa videretur per huiusmodi tacitum consensum prorogata, ad l. primam. ff. de Iud. cum simil. vt colligitur ex dicta decis. Guid. bon. tertia. sub Rubrica de Annal. possess. & quòd per commissionem causę, decretum citationis, & illius executionem beneficium non fuerit litigiosum, tenuerunt Domini in vna Toletana parrochialis de Yepres, coram A. Augustino 29. Aprilis. 1557. quando causa fuit commissa literis non expeditis propter decretum irritans, quod est in regula, Quæ (vt colligitur ex his, quæ ibi in facto præsupponebantur) procedit etiam respectu successoris in beneficio & potest colligi ad propositum

Tertia ampliatio ad regulam suprapositam, vt decreto dictæ regulæ vti possit non solùm ille, contra quem literis non expeditis fuit commissa
19 causa † verùm etiam illius successor, prout erat casus ibi, & vis ampliationis in hoc consistit, quia regula videtur in fauorem eius, contra quẽ causa sic committitur, vnde illius dispositio, præsertim quoad decretum irritans operari non debeat, nisi collitigans illo vti voluerit. l. & eleganter. §. 1. & ibi gloss. ff. de dolo. capitu. 1. & ibi gloss. in verb. referri. de concess. præben. in 6. cùm aliis adductis per Ant. Gab. commu. conclus. libr. 6. de clausulis. conclus. 3. num. 26. & tamen ibi tenuerunt etiã successorem eo casu potuisse dare de dicta regu-
20 la, cùm illa (vt allegabatur in dicta causa) † non dicatur personalis, sed realis in odium committentium causas literis non expeditis, secundum Cassad. decis. 5. super regul.

21 Quartò, ampliari potest, vt procedat † etiam si in commissione fuisset dictæ regulæ derogatũ, sed cùm oppositione clausulæ solitæ, dummodo
22 ante terminum ad articulandum &c. Quia † sicut hæc lis non censetur bona ad impediendam triennalem, vt est decis. in recoll. Guid. bon. 11. cum dubitaret. sub Rubrica de triennali possessore, vbi subdit, quòd fuit hoc habitum pro absoluto, & quòd fuit sæpius tentum, ita potest dici quòd ad propositum nostrum non causet attentata, donec literæ nõ fuerint expeditę, Declarãdo
23 tamen † quòd si illæ expedirentur paulo post, puta per duos dies post seruatum terminum ad articulandum, licet de rigore videretur Iudicem carere iurisdictione, & non esse veram litem secundum formam supradictæ clausulæ: Domini tamẽ fuerunt, pro validitate Iurisdictionis in vna Eluẽ. coram Domino Camillo, vt est in recollect. Crescent. decis. 128. in vna. sub Rubrica de reg. quòd commis. cau. non val.

LIMITATVR eadem regula,

Primò nisi committens causam literis non ex-
24 peditis, † ipse aliquid contra Reum attentasset, quia quoad eum dicatur facta lis & beneficium litigiosum, vt est suprà allegata decis. in recollect. Put. 2. committens. sub Rubrica de reg. de triennali. non videtur, quòd ipse reo petenti reuocationem attentatorum opponere possit hanc exceptionem, quòd lis non fuerat propter non ex-
25 peditas literas. Sicut & aliàs dicimus † quòd licet, quoad reuocationem attentatorum lite pendente regulariter requiratur quòd citatio per actorem obtenta sit contra reum executa. Aegid. decis. 399. Quoad attentata tamen per ipsummet actorem sufficit, quòd tantum sit à Iudice decreta, cum per tale decretum quoad se actor dicatur fecisse beneficium litigiosum, vt declarauimus su

prà in 2.parte, capit.4.de attent.lit.pend. in præfatione.num.36.

Secundò limitari poteſt (& hoc attenta vltima ratione, quam ſenſit Mohed.in ſuprà allega
26 ta deciſ.110.ſub Rubrica de regreſſibus) † quòd lis vigore dictæ commiſſionis ſit bona quouſque non fuerit de regula datum, & oppoſitum (vt nō procedat in reuocatione eorum, quæ fuiſſent attentata antequam fuerit exceptum de dicta regula, quia ſi ante oppoſitionem lis eſt bona, vt per eum, ergo etiam cadit attentatorum conſideratio, & reuocatio, cum illa dentur præſuppoſita lite. Caſſad. dicta deciſ.6.ſuper reg. cancell. Declarando tamen eam, Primò, niſi litteræ, quę tempore actus, qui pr ętenditur attentatus non erant
27 expeditę, † tempore tamen, quo datur de regula reperirētur expeditæ. Sicut enim dicimus, quòd concluſio illa, quæ habet, quòd proceſſus factus literis non expeditis licet ab initio valeat, inualidatur tamen, & redditur retro nullus, quando datur de regula, vt tradunt omnes ſuper dicta reg. & fuit etiam per Dominos dictum in vna Corduben. Capellaniæ coram Caputaquen. 8. Martij.1560. limitatur, quando tempore, quo de regula datur, literę eſſent expeditæ, quia tunc defectus Iuriſdictionis, & illa retrotractio videntur ſublata, vt conſiderabant Domini in d. Corduben, Ita poteſt in terminis attentatorum idem dici quòd iſta datio de regula non operetur nullitatem litis, & proceſſus, & conſequenter lis præcedens cenſeatur valida, cùm pendentia conſiderata intrant etiam attentata, vt ſæpè a-
28 lias dictum eſt. Secundò, † quòd ſi quando attentans ad excuſandum attentata dicit literas (quę dicuntur expeditæ) fuiſſe expeditas poſt præſentationem dictæ commiſſionis, petens autem reuocationem id neget, onus probandi incumbit qui dicit. Caſſad. deciſ.3. ſuper eadem cauſa.ſuper reg. Cancell. quando ſcilicet non ſunt in iudi
29 cio productæ, † ſecus ſi ſint productæ, & per Caſſad. ibi, & deciſ.5. agebat. Pro quo vltimo dicto facit, quod aliàs in vna Maioricen. beneficiorū coram Acchill.16. Maij 1553. fuit dictum, quòd licet
30 ſufficiat † aliàs poſſeſſori ſupplicatio ad obtinendam abſolutoriam, iuxta deciſ. Caſſad.8. num.7. de reſti.ſpoliat. illud tamen procedit quando nō
31 conſtat de literis, † ſecus ſi de illis conſtet, quia tunc ſecundum illas eſt iudicandum, vt eſt in recollect. Caputaquē. in 1. parte deciſ.213. incip. fuit etiam tunc dictum, & de primi dicti veritate vide apud Mandoſ. ſuper reg. quòd commi ſſ. cauſ. q.14. per totum.

Tertiò, ego adhuc limitandam quandoque
32 in contingentia facti cenſui, & iudex admiſit, † vt regula non procedat reſpectu iudicis volentis talia attētata ex ſuo officio reuocare. Quamuis enim parti pro reuocatione inſtanti prædicta exceptio obſtet, ex officio tamen potuerunt huiuſmodi attentata reuocari, quia poteſt Iudex etiā parte non petente attentata reuocare, ex quo attentans dicitur eum offendere. Rot. deciſ.5. aliàs 433. nota nunquid Reo. nume.5. vt lit.pend. in antiq. repetita apud Beſignett. deciſ.1. eo. titu. & deciſ.2. aliàs 14. fuit dubitatū de reſti.ſpoliat. in no. Quæ limitatio & ſi ab initio prima facie vera videbatur & tenenda, dubitabilis tamen ſatis ex eo poſtmodum reddi poſſe animaduerti, quod iam ſuprà diximus, præſertim nume.9. & ſeq. quòd lis hoc caſu eſſe non dicitur ob defectum iuriſdictio
33 nis † quo præſuppoſito videbatur ceſſare Iudicis contemptus, cuius contemptus ratione concedi tur, vt Iudex in multis caſibus attētata reuocet, quæ ad inſtantiam partis non reuocarentur, vt diximus ſuprà in 1. parte, in præfatione in deſcriptione attentati, in verbo contemptum. num.26. & latius infrà, capitu.27. de Iudic. & per quem attent. reuoc. poſt princip. num.7. & ſeq. verſ. circa primam inſpectionem. Cùm & aliàs generale ſit, quòd extra iuriſdictionem, & territorium Ius dicentis impunè ſibi non paretur, & conſequenter ceſſante Iuriſdictione ceſſat contemptus, ad no. in l. fi. ff. de iuriſdict. omni. Iud. cum ſimil.

QVAESTIO XII.

SVMMARIVM.

1 *PACTVM de non petendo reuocationem attentatorum an obſtet illorum reuocationi.*

2 *Spoliato obſtat exceptio de non agendo ſpolio.*

Præſertim ſi ſit firmatum iuramento. nume.3.

4 *Iuramentum quod ſine interitu ſalutis etiam ſeruari poteſt ſemper eſt ſeruandum.*

5 *Attentata non reuocantur, quando per pactum fuit illis renuntiatum.*

6 *Tranſactio ſuper attentatis fieri poteſt.*

1 DVODECIMO Quæro † an poſſit opponi exceptio pacti de non petendo reuocationem attentatorum, & quamuis docto. ſpecificè
2 non ponant hanc quæſtionem † niſi in ſpolio, in quo concludunt poſt gloſſ. in c. ex inſinuatione. de procurat. quòd talis exceptio obſtat ſpoliato, vt eſt deciſ. Rotæ 16. aliàs 393. Si A. conferatur. nu
3 mero 4. de reſtit.ſpoliat. in no. † præſertim ſi pactum ſit firmatum iuramento, Rot. deciſio. 18. aliàs 401. ſi agenti, eodem titu. in no. & poſt eas Mil. in verb. poſſeſſorium recuperādę intentans. fol.281. cum aliis congeſtis ad hoc per Ant. Gab. commu. concluſ. libr.5. concluſione 1. de reſtitu. ſpoliat. numer.116. & ſeq. verſ.18. limita. Attamen, etiam in attentatis idem concludendum videtur, quia inter ſpolium, & attentata hoc caſu non
4 videtur ratio diuerſitatis † cùm pacta, & iuramenta quæ poſſunt ſeruari ſine interitu ſalutis æternæ ſemper ſint ſeruanda. l.1. ff. de pactis. capit. cum contingat. de iureiuran. tum etiam, quia cū expreſſè ſuprà, in 2. parte, capitu.4. de attenta. lite pendente, in 15. limit. princip. firmauerimus
5 poſt Rot. & alios ibi allegatos † quòd attentata non reuocantur, quando per pactum fuit illis renuntiatum, conſequens eſt etiam, vt hic ſimiliter firmemus, contra petentem attentatorum reuocationem exceptionem, & pactum de non agendo competere, & per eam impediri reuocationem, non ſolùm quando huiuſmodi pactum fuit factum antequam fuerit attentatum, verùm etiā
6 & multò magis † quando poſt perpetrata attentata ſuper eis partes tranſegerint, & deſuper de non agendo conuenerint, quia ſi procedente tēpore iterum pars moleſtaretur occaſione dictorum attentatorum, vtique poſſet ſibi obijci exceptio dicti pacti, & tranſactionis, quamuis enim poſſet quis forſan dubitare an ſuper attentatis poſſit tranſigi, cùm illa videantur ſapere delictū, vt ſentit Aegid. deciſ.18. oneratio, quia tamē nullibi reper

sibi reperitur prohibita, hoc casu transactionem fieri posse non inficiaret.

QVAESTIO XIII.

SVMMARIVM.

1 *EXECRABILITATIS exceptio contra petentem attentatorum reuocationem an opponi possit.*
Et videtur quòd possit secundum aliquos. nume. 1. & 2.
Contrarium videtur verius, vt numer. 10.
Non tamen per hoc prohibetur Iudex ex officio illa reuocare, vt infrà. nume. 11.
2 *Execrabilis spoliatus non restituitur, secundũ aliquos.*
Quod non tenet moderna Rota vt num. 6.
Nisi exceptio sit admissa & probata, nume. 7.
Vel de ea consiet per commissionem partis. num. 8.
Vel sit notoria, vt nume. 9.
3 *Execrabilis est magis odiosus quàm attentans.*
4 *Priuationem beneficiorum, & inhabilitatem ad ea ipso iure incurrit execrabilis.*
5 *Pœnæ maioritas, & qualitas arguit maioritatem odij, & delicti.*

DECIMOTERTIO, Quæro an similiter obstet exceptio execrabilitatis, & quòd petens reuocationẽ vna cum beneficio (cuius occasione prætẽdit esse attentatum) possidet aliud incompatibile? Et profectò licet Doctor. hanc
1 quæstionem non ponant † affirmatiuè tamen respondendum prima facie videtur, tum quia idẽ
2 videmus statutum in spolio in quo † execrabilis spoliatus non restituitur, vt est decis. Rot. 15. aliàs 371. nota, quòd vbi aliquis, de restit. spoliat. in antiq. & decis. 3. aliàs 16. si contra numero 5. in 3. addit. eo. titu. in no. & Cappel. Tolos. decisi. 464. an aliquis, Roman. in cons. 499. in præmissa. colum. 3. quod pro notabili posuit nouissimè Hiero. Gigas, in tract. seu Epitomate de intruso. num. 60. vers. scias tamen. vbi præter dictam decisi. Rot. 3. in id allegat etiam Oldrad. consilio 227. Card. consilio 132. Præposit. Bald. Nouell. & Gomes. in locis per eum citatis. Tum etiam, quia licet magno odio iura prosequantur attẽtantem, vt colligitur ex iis, quæ dicemus infrà, in capitul. 31. de
3 pœna attentantis, in princ. † Maiori tamen vidẽ
4 tur prosequi execrabilem, † cùm ille ipso iure incurrat priuationem beneficiorum, & inhabilita-
5 tis, ad illa, † ex maioritate autẽ pœnæ non incongruè licet argumentari ad maioritatem odij, vt post Bald. in l. leuia. in princip. ff. de accus. tradit Deci. in cons. 65. & pro tenui, in princip. & tanto magis, quia ratio quæ militat in spolio, videlicet quia in execrabili cõstat notoriè de suo nõ iure, militat etiã in attẽtatis, in quibus, vt diximus suprà, hoc eodem capi. q. 1. numero 21. quando notoriè constat, de non iure, opposita exceptione retardatur reuocatio: Verũ, quia Moderna Ro-
6 ta tenet, † quòd contra agentem spolio non admittatur exceptio execrabilitatis, & sufficiat, ꝙ
7 quomodocunque cõtradicat, nisi † obiectio fue-
8 rit admissa, & probata, † Vel de ea constet per
9 cõfessionem partis, † Vel sit notoria, quia his casibus repellit agentem, vt fuit decisum in vna Ciuitatis Castellanæ Sanctæ Mariæ corã Quiroga. 9. Decembris 1556. & est decisio Put. 13. exceptio. de restit. spoliat. & alia Thomæ de Thanis 70. incip. in possessorio, negatiuè concludendum
10 est, † quòd regulariter exceptio execrabilitatis non impediat attentatorum reuocationem, nisi in dictis tribus casibus, arg. sumpto de spolio ad attentata, cum hoc casu inter ea non videatur
11 diuersa ratio. Declarando tamen, quòd quamuis in dictis casibus ad instantiam execrabilis, non fiat attentatorum reuocatio, Iudex tamen ratione sui contemptus possit illa ex officio reuocare, cum & aliàs generale sit, prout diximus capitu. 27. de Iudice & per quem fiat reuoc. numer. 7. & seq. versic. circa primam inspectionem, quòd in multis casibus, etiam quando pars non vult, aut non potest petere huiusmodi reuocationem, Iudex potest attentata reuocare.

QVAESTIO XIIII.

SVMMARIVM.

1 *RECONVENTIO an habeat locum in attentatis, ita vt per eam retardetur illorum reuocatio.*
Et non est admittenda secundum aliquos. num. 2.
Verior opi. videtur, vt distinguamus vt hic num. 3.
4 *Reconuentio super diuersa re, non retardat reuocationem atentatorum.*
5 *Priuilegium attentatorum potissimum in hoc consistit, vt faciat supersederi in causa, & negocio principali.*
6 *Spoliatio deducta per modum reconuentionis contra attentata non retardat illorum reuocationem, sicut nec quando opponitur per viam exceptionis.*
7 *Reconuentio de aliis attentatis an admittatur contra petentem aliorum attentatorum reuocationem.*
Et hic declaratur, quæ sit differentia inter attentationẽ deductam per modum exceptionis, de qua suprà, quæst. 8. & deductam per modum reconuentionis. nume. 8.
9 *Reconuentione post litem contestatam proposita non retardatur primum Iudicium sed causæ tractantur tanquam se minimè contingentes.*
Secus si ante litem contestatam, quia respectu vicissitudinis simul tractantur. nume. 10.
11 *Lis contestatur in causa attentatorum.*
12 *Reconuentio in attentatis semper videtur bona, ex quo in illis semper censemur esse ante litem contestatã cum in eis illa non contestetur.*
13 *Spolio admittitur reconuentio alterius spolij.*
14 *Reconuentio locum habet etiam in implorantibus officium Iudicis.*
15 *Attentatorum reuocatio an per reconuentionem retardetur, quadruplex opi. recensetur.*
Prima, vt prius procedatur super attentatis prius reuocari petitis. nume. 16.
Secunda huic contraria, quòd procedatur super vltimo attentato, quia vltimum spolium semper est purgandum. nume. 17.
Tertia quòd super neutro sed paria delicta mutua compensatione tollantur. num. 18.
Quarta (quæ videtur verior & tenenda) vt procedatur super vtroque, & qui prius probabit sua attentata ille prius obtinebit reuocationem. nume. 19.
20 *Attentatorum Iudicium licet sit summarium debet tamen agens probare fundamentum suæ intẽtionis.*

1 DECIMOQVARTO, Quæri potest, † an in iudicio attentatorum contra petentem reuocationẽ habeat locum reconuentio & per eã impediatur aut retardatur reuocatio. Qui articulus quamuis ab initio visum fuerit modicam ha-
2 bere difficultatem argumento eorum, † quæ ponit Dec. in cõs. 200. in casu proprio, per totũ, prę sertim num. 3. vbi concludere videtur reconuen-

tionem in causa attentatorũ non esse admitten-
dam, melius tamen cogitanti non modicam con
3 tinere in se difficultatem compertum est, † con-
siderando, quòd necessariò in hoc articulo distin
guendum est, quòd, Aut reconuentio fit super re
pœnitus diuersa, Aut de spoliatione super eadẽ
re circa quam ex aduerso prætẽditur attentatũ,
Aut de attẽtatione super eadẽ re, vel etiam super
4 re diuersa, nam † quoad primũ caput videtur om
nino concludendum, quòd reconuentio non re-
5 tardet reuocationem attentatorum, † quia cùm
in hoc consistat potissimum priuilegium attenta
torum, vt faciat supersederi etiam in negocio, &
causa principali, vt apparebit ex iis, quę dicemus
infrà in hac 3. parte, cap. 30. de priuileg. attent. in
14. priuilegio. multo magis hoc priuilegium erit
exercendum quo ad causas diuersas per viam
reconuentionis intẽtatas, Quò verò ad secũdum
6 caput † quando reconuentio esset de spoliatione
eiusdẽ rei per eum, qui passus est attentata aliàs
facta, & hoc casu cũ suprà, q. septima. nu. 2. & seq.
conclusum fuerit, quòd exceptio spoliationis in
hoc remedio regulariter non obstat, erit dicẽdũ,
quãdo spoliatio deduceretur per modũ reconuẽ
7 tionis. † Quò verò ad tertium, quando reconuen-
tio fit de aliis attentatis, puta quia tu contra me
attentaueris, instituerim ego cõtra te iudicium
pro reuocatione, deinde tu prætẽdẽs me aliquid
contra te attentasse sup hmôi prætensis attenta-
8 tis vis me recõuenire, † & in hoc differt hæc q. ab
illa, quam posuimus suprà q. 8. quia illa loquitur
quando ego volo te pro reuocatione attentato-
rũ agẽtem repellere ea exceptione, quòd tu pri-
mo loco contra me attentasti, Hæc autem loqui
tur, quando ego insto pro reuocatione eorũ, quę
primo fuerunt per te attẽtata: & tu ad differendã
illorũ reuocationẽ vis me recõuenire super aliis,
quæ à me contra te prætendis antea fuisse atten-
tata, & cõsequenter non intendis per hanc peti-
tionem tuã per modũ reconuentionis proposi-
tam, velle me excludere à petita tuorũ attentato
rum reuocatione, (prout quando petitio propo
neretur per modum exceptionis, de qua in dicta
q. 8.) sed solum intendis, quòd super vtrisque at-
tẽtatis procedatur. In quo articulo dicendũ est,
quòd licet aliàs doct. in cap. 1. de mutuis petitio.
& in cap. cùm dilecti. de ord. cognit. prout etiam
considerat Deci. vbi suprà, soleant distinguere
9 † quòd aut reconuẽtio fit post litem cõtestatã, &
tunc per reconuentionem (cũ illa nõ sit propriè
reconuentio) non retardatur primũ iudiciũ, sed
causæ tractantur tanquam se minimè contingen
10 tes. † Aut fit ante litem contestatam, & tunc tra-
ctantur simul respectu vicissitudinis in proceden
11 do, & diffiniendo, † quia tamen in attentatis lis
non contestatur. Franc. in c. bonæ. nume. 13. vers.
amplius, de appellat. cùm præfata distinctio non
possit accommodari, potest teneri primũ caput
12 semper, † quòd ex quo in attentatis lis non cõte-
statur semper censeamur esse ante litem consta-
tam, & consequenter semper erit bona reconuen
tio, Et quòd etiã in attentatis reconuentio sit ad
13 mittenda, fa. quia sicut in simili videmus † quòd
in spolio admittitur reconuentio alterius spolij.
Mil. in verb. reconuẽtio non habet locum. fol. 339.
ita etiã pôt dici, quòd in attẽtatis sit admittenda
reconuentio alterius attẽtati, præsertim, quia (vt
dicit Enric. Ferrar. in addit. ad Mil. vbi suprà, post
14 Iacob. de sancto Georg.) † etiam in imploranti
bus officium Iudicis (prout est in attentatis) ha-
bet locũ recõuentio, & consequenter videtur cõ
cludendum ex prędictis, quòd etiam in causa at-
tentatorum possit fieri reconuentio alterius at-
15 tentati. Qua conclusione præsupposita, an † re-
conuentio super attentatis impediat, vel retar-
det reuocationem attentatorũ primo loco reuo-
cari petitorũ, Quadruplex potest cõsiderari opi-
16 nio, † Prima ex mente Deci. in supradicto cõs.
100. vt prius procedat sup attẽtatis primo reuo-
cari petitis, ex regula q̃d qui prior appellat, prior
17 agit. † Secũda quod procedatur super vltimo at-
tentato quamuis fuerit vltimo loco reuocari pe-
titum ex regula in simil. quæ habet quòd semper
vltimum spoliũ est purgandũ. ad no. in l. sed si fun
dum. C. vnde vi. ita etiã vltimum attentatũ sit re
18 uocãdum: † Tertia potest esse opinio, quòd super
neutro illorũ procedendũ sit ex regula l. viro at-
que vxore. ff. solut. matr. & no. in c. intelleximus.
de adult. quòd paria delicta mutua compensatio
ne tollũtur, & ex alia, quòd priuilegiatus non vti
tur priuilegio contra pariter priuilegiatum. l. ve-
19 rum. §. penult. ff. de minor. cũ simili. † Quarta de-
mum potest esse opinio, quòd eodem tempore
super vtraq; causa procedatur, & qui prior pro-
babit intentionem suam prior obtineat reuoca-
tionem, quãuis enim ex natura attentatorum in
priuilegio sint in hoc pares, vt ante omnia reuo-
20 centur, quia tamen, etiam † quòd attentatorũ iu
dicium sit summarium; & priuilegiatũ, nihilomi-
nus etiam prosequenti reuocationem attentato
rum incumbit probare fundamentum, & neces-
saria suæ intentionis, prout est esse appellatũ, &
esse innouatum pendente appellatione, vt per
Franc. in c. ad audientiam, in finalibus verbis, de
appellation. & dicemus infrà, cap. 26. de probat.
attent. numer. 3. & 7. & seq. hoc casu, cùm non Ius
(quod vtrisque vult dari reuocationem ante om
nia) sed potius probatio deficiat, meritò cõcludi
potest, quòd stante causa conuentionis, & recon
uentionis super reuocatione attentatorum, de-
beat super vtraque causa eodem tempore per iu
dicem procedi, & illius causa prius expediri, qui
prius probauerit, vt est de mente Deci. in dicto
cons. 200. Pro qua opinione plurimũ facit, quod
fuit aliàs dictum in vna Brachareñ. monasterij co-
ram Iunio 5. Iulij. 1557. inter Cardinalem de San-
cta Flora, & Petrum Ferdinandi, in qua (cũ vtra-
que pars prætenderet attentata, & Petrus pete-
ret se admitti ad probandum statum, in quo erat
tempore quo contra eum fuerat per Cardinalẽ
attentatum, E conuerso verò Cardinalis peteret
se admitti ad probandum, quòd etiam status Pe
tri erat attentatus, Domini votauerunt, quòd v-
traque pars ad probandum admitteretur.

QVAESTIO XV.

SVMMARIVM.

1 *EXCEPTIO, quod actus, qui prætenditur attentatus sit factus de consensu petentis reuocationem, admittitur contra attentata.*

Etiam si consensus esset tacitus. nume. 2.

3 *Possessio vigore executorialium sine illarum intimatione capta, venit tanquam attentata reuocanda si sint lapsi*

lapsi 30. anni, quia ex hoc præsumitur capta de consensu.

1 DECIMOQVINTO quero † an liceat reo cõ ueto excipere, quòd actus, qui prætenditur attentatus fuit factus de consensu petẽtis reuocationẽ, & cũ suprà, in 2. parte, capit. 4. de attent. lit. pend. in 16. limit. princip. num. 1. & per totam, firmauerimus, quòd actus de cõsensu gesti non ve-
2 niunt vti attentati reuocandi, † etiam si essemus in cõsensu tacito, & hic quoq; firmandum est, vt hęc exceptio admittatur per ibidẽ alleg. Quibus in eo, quod diximus de consensu tacito addere potes bonam deci. in recollect. Put. 21. attentata, sub Rubrica vt lit. pend. vbi refert, quòd sub die 25. Martij 1547. in vna Parochialis de Antedo co-
3 ram Reumano, † Domini tenuerunt esse excusanda attentata, si post captam possessionem vigore executorialium etiam sine intimatione transiuerunt triginta anni, ea ratione inter alias quia præsumitur illum consensisse.

QVAESTIO XVI.

SVMMARIVM.

1 *EXCEPTIO lapsus termini sibi ad docendum de attentatis præfixi obstat petenti attentatorum reuocationem, & infrà num. 5.*

2 *Attentata quandoque calumniose proponuntur ad ferendam expeditionem negotij principalis.*

3 *Signatura solet reo in causa attentatorum (vt se valeat à præsentis attentatis liberare) succurrere per præfixionem termini ad docendum de illis, & in hoc cõcedere sibi commissionem.*

Præsertim instantibus aliquibus magnis feriis, num. 4.

6 *Termini lapsus ad docendũ de attentatis præfixi sicut excludit agentem ad illorum reuocationem, ita lapsus termini præfixi à Iudice à quo ad docendum de prosecutione, & præsentatione corã Iudice ad quẽ.*

7 *Lapsus termini vigore statu. delphin. prefixi ad faciendum citari partem infra 30. dies post introductionẽ appellationis processuram excludit agentem ad attentatorum reuocationem.*

8 *Inhibitio etiam si non fuerit moderata, non facit vltra attentata, quando lapsus est terminus sibi ad docendum de attentatis præfixus.*

9 *Attentata passus exclusus per lapsum termini primo præfixi posset vigore nouæ commissionis super eisdẽ attentatis audiri secundum aliquos.*

Dummodo in commissione sit facta mentio de primi termini præfixione, vt infrà num. 11.

10 *Terminus primo præfixus non potest excludere ius, seu officium Iudicis ex noua commissione quæsitum.*

12 *Termini præfixio facta ei qui poterat duplici Iure in Iudicio comparere puta tanquam prosequens interesse proprium, & etiam commune, non excludit eum quo minus possit alio iure comparere in quo nõ fuit facta præfixio.*

1 DECIMOSEXTO Quæro † an Reo competat exceptio lapsus termini ad docendum de attentatis, vel de prosecutione appellationis seu aliàs præfixi? & affirmatiuè respondendum est, ad cuius intelligentiam sciendum est, quòd licet actor, qui agit pro reuocatione attentatorum in multis sit priuilegiatus, vt dice-
2 mus infrà, capit. 30 de priuileg. attent. † quia tamen attentata quandoque proponuntur calumniosè, & animo differendi expeditionem causæ
3 in negocio principali, † propterea solet Signatura quandoque ipsi reo (vt à prætensis attentatis se liberare valeat) succurrere, & concedere sibi commissionem, qua datur, quòd præfixo actori aliquo breui, & perẽptorio termino ad docẽdũ quicquid vult, & potest per omne genus probationis super prætensis attentatis, quo elapso, & nihil quod releuet docto, Iudex reiectis attentatis ad expeditionem causę principalis procedat, cuius formulam ponit Mandos. in tractatu commissio. in 15. formul. attentatorum exclusiuè per
4 totam, præsertim † instãtibus aliquibus magnis feriis, vtputa natiuitatis domini, carnispriuij, paschatis, vel messium, vt docet Cassad. decisi. 4. in, attentatis. numer. 5. de dilatio. sequitur Vestr. in praxi Ro. cu. lib. 8. cap. 4. sub nume. 21. & Moder. post Cassado. vbi suprà in annotat. ad Aegid. nu. 108. & seq. vbi rationem ponunt, & nu. 154. atque etiam Mandos. in dicto tracta. commis. in 14. formul. cõmissio. attent. in verbo causam, & causas. Vnde præsupposita hac commissione, & termini præfixione, & illius lapsu, absque eo, quod fuerit aliquid super attẽtatis releuãter doctũ, si denuo
5 actor agat, & proponat causam attẽtatorũ, † poterit nõ immeritò per hãc exceptionẽ excludi, q per lapsum termini sibi præfixi fuerint prætensa attentata (de quibus in termino nõ docuit) sublata, vt dicunt supradicti Docto. in suprà citatis locis. Quam exceptionẽ lapsus termini non solũ procedere dicendũ est, quãdo terminus fuit præfixus ad docendum de attẽtatis vigore cõmissio-
6 nis, vt suprà dictum est, † verùm etiam in lapsu termini à Iudice à quo ad prosequẽdum appellationem, & ad faciendum fidem coram eo, de prosecutione, & præsentatione coram Iudice ad quem præfixi, si enim appellans in huiusmodi termino non docuerit de prosecutione, & præsentatione appellationis prædictis, potest Iudex à quo citra vitium attentatorum procedere ad executionem suæ sententiæ, & si appellans allegauerit executionem prædictam tanquam appellatione pendente factam esse attentatam, poterit Reus iure optimo excipere contra eum de lapsu termini sibi, vt præfertur, præfixi: ad no. in c. personas, & in c. cùm sit Romana. & in c. reprehensibilis, de appellat. & per dicta iura Rot. decis. 13. aliàs 94. si Iudex. de appellat. in no. Roma. in singulari suo 192. incip. hoc nesciunt legistæ (vbi mãdat hoc dictum litteris aureis scribi) vt latius diximus, & aliis authoritatibus comprobauimus suprà, in 2. parte, capitu. 12. de attentat. appellat. pend. in 14. limit. princip. num. 2. Et non solùm in prædictorum terminorum lapsu prædicta veri-
7 ficari possunt, † verùm etiam & in alio termino, qui secundum statuta delphinalia solet præfigi appellanti ad faciendum citari partem aduersam infra triginta dies post introductionem appellationis processuram in causa appellationis, quia si infrà dictum terminum non fuerit facta citatio, attentata medio tempore non reuocantur, sed remanent in eodem statu, donec diffinitiua sententia feratur, & consequenter cùm perdant priuilegium suum, vt ante omnia reuocentur contra actorem, qui non citauit infra dictos triginta dies petentem, illorum reuocationem antem omnia, & via priuilegiata poterit dari de lapsu dicti termini, vt colligitur ex his, quæ po-

nit Guido Pap.decisi.213.statuta delphinalia, in princip. vbi etiam rationem assignat, quòd hoc fuerit factum in odium tardantium suas appellationes prosequi. Præmissa autem omnia, quæ dicta sunt de præfixiōe termini, Amplia vno mo
8 do,† vt procedant etiam si inhibitio, quæ emanauerat vigore commissionis attentatorum nō fuisset per iudicem moderata, quoniam si facta hac termini præfixione, & eo lapso Iudex procedat ad sententiam in causa principali, validè procedit, vt est in recollect. Cottæ, decisione 200. Et similiter duobus modis limitari possunt, ex intētione Oldrad. in consili.206. incip. in causa Car-
9 nocen. ad fin. versicul. ad quartam partem. † Primo nisi is, cui fuisset præfixus terminus vigore
10 nouæ commissionis ageret ad attentata: † quia, (vt ille inquit) terminus primo præfixus, nō potuit excludere ius, seu officium Iudicis ex noua commissione quæsitum. l. non potest. ff. de Iudic.
11 quod tamen ego verum intelligerem, † quando in hac noua commissione fuisset facta mentio de primi termini præfixione, aliàs tanquā subreptitia non posset operare hunc effectum, arg. no. in
12 capitul. super literis. de rescrip. † Secundo ex intentione eiusdem ibi limita, nisi ille, cui fuerat terminus præfixus posset in iudicio comparere duplici iure, puta tanquam prosequens interesse proprium, & interesse commune, vel econtra, nam si sibi fuerit præfixus terminus tanquā prosequenti interesse cōmune, vel econtra non prohibetur per dictam præfixionem, quominus petere possit attētata reuocari tanquā prosequēs interesse proprium, vel econtra, ea ratione, quia tunc videtur præfixio facta in causa diuersa, & consequenter non obstet, arg. l. Papinianus exuli. ff. de minor.

QVAESTIO XVII.

SVMMARIVM.

1 *IRRETRACTABILITATIS exceptio obiici potest contra attentata.*

2 *Matrimonium secundum contractum lite pendente super primo valet, quia est irretractabile si primum de claretur inualidum.*

3 *Quos Deus coniunxit homo non separet.*

DECIMO Septimo, quæri potest an reo competat exceptio irretractabilitatis, asserendo quòd actus qui prætēditur attētatus sit irretractabilis, & cum Rot. decis.51. aliàs 379. si committatur, in finalibus verbis, de appellat. in no. post Io. Monach. in cap. cupiētes. in verb. gratia. de electione, in 6. & post eam Mil. in verb. attenta
1 torum reuocatio. fol.31. absolutè dixerint † quòd in irretractabilibus non habet locū attentatorū reuocatio, reo prædicta exceptio non videtur deneganda, cuius exceptionis forsan exemplū poni
2 posset † in matrimonio secundo contracto lite pendēte, super primo, quia tale matrimoniū dicitur valere, vt in c.2. de matri. contra interdict. eccles. contract. cuius dicti ea ratio esse pōt: quia scilicet tale matrimonium (quando tamē declaratur primum inualidum, iuxta ea quæ latius diximus suprà in 2. parte, cap.4. de atten. lite pend.
3 in 17. limit. princ. num.1.) est irretractabile, † quia quos Deus coniunxit homo non separet, quam sensit etiam tex. in dicto c.2. ibi non est conueniens vt ob id sacramētum coniugij dissoluatur.

QVAESTIO XVIII.

SVMMARIVM.

1 *SCANDALI exceptio an opponi possit contra agentem ad reuocationem attentatorum, & concluditur quod sic, infrà numer.4.*

2 *Corporis humani exhumatio dicitur scandalosa in populo.*

3 *Attentatorum reuocatio dicitur prohibita: quando in populo scandalum causaret.*

5 *Spoliatus non restituitur quando ex restitutione scandalum sequeretur.*

DECIMO Octauo huic affinis esse quæstio
1 potest † an reus agēti ad reuocationem attentatorum opponere possit exceptionem scan-
2 dali, quod in reuocatione oriri posset, † prout es-
3 set in exhumatione corporis humani, † & cùm reuocatio attentatorum quando causaret scandalum in populo sit prohibita, iuxta ea quæ post Rot. decis.8. aliàs 854. cum partes, vt lit. pend. in antiq. & alia allegata suprà in prima parte, c.4. de
4 attent. lit. pend. in 13. limit. princ. nume.2. † potest probabiliter dici, quòd reo hoc casu prædicta ex
5 ceptio permittatur. Quibus adde in simili † qđ etiam spoliatus non restituitur, quando ex restitutione scandalum sequeretur, vt per tex. in c. inter solicitudines, de purg. can. & in c.3. de iur. patron. & in c. ad petitionem, de accusat. tradit Mil. in verb. spoliatus an debeat restitui. fol.367.

QVAESTIO XIX.

SVMMARIVM.

1 *EXCEPTIO per quam concluditur quòd attentatorum cognitio omnino pēdet à cognitione causæ principalis admittitur contra attentata.*

2 *Interdicto vti possidetis intentato si quis prætendatur attentasse, ille verò ad excusandum attentata allegēt se continuasse possessionem, reuocatio attentatorum non fit, quia pendet à cognitione causæ principalis.*

3 *Attentatorum cognitio si pendet à validitate regressus est vnà cum attentatis etiam de valitate regressus cognoscendum.*

4 *Mandati de manutenendo cognitio quando pendet à negocio principali expectādus est finis articuli principalis.*

5 *Attentatorum causa quando pendet à negocio principali & habet factum intricatum solet Rota non obstantibus prætensis attentatis discutere de bono iure negocij principalis, & apponere sequestrum.*

6 *Sequestratur beneficium & cognoscitur de bono iure principalis, quando causa est intricata.*

DECIMONONO Illam reo exceptionē contra petētem reuocationē attentatorū com
1 petere dicendum est, † per quā concludat, quòd cognitio attentatorū omnino pendet à cognitio
2 ne causæ principalis: pone enim, quòd † intentato interdicto vti possidetis & retinendę, & lite huiusmodi pendēte actor bona, de quib⁹ agitur locauerit, & aliquos alios actus possessorios fecerit, quos aduersarius prętēdat vitio attētatorū esse subiectos, actor verò ad excusandū, & ad exeludēdū attētata (asserēs se fuisse, & esse in possessione) alleget dictos actus fecisse p modū cōtinuationis, & cōsequenter nō attētasse, quia cognitio allegatę cōtinuationis ad excusandū attētata pēdet omnino (vt patet) à cognitione causę principalis, q̄ erat vter illorū possideret, si hoc excipiat attentatorū reuocatio impedit, vt est not. decis.

Capit.72. in

Capit.72.in causa,per totā.per quā decis. Capit.
id tenuit nouissimè Rot.in vna Nolan.Monaste-
3 rij corā Paleotto,† in qua cū cognitio attētato-
rum penderet à validitate cuiusdā regressus,fuit
vnà cum attentatis cognitum de validitate præ
fati regressus,vt est decis.in recollect.eiusdē 147.
incip.agebatur,quod ipsum affirmauit idem Pa-
leott.decis.220.erat lis.sub die 12.Februarij 1558.
vbi refert post dictam decis.Capit.ita fuisse ten-
tum per dominos in vna Burgen. iurisdictionis
coram eo,& iterū in alia Perusina Iurisdictionis
coram Cariaten.quibus adde eundem Capit.de
cis.209.in causa.sub num.4. vbi idem sentit.facit
4 quod aliàs dicitur,† quòd quādo causa manda-
ti de manutenendo pendet à negocio principali,
tunc expectandus est finis articuli principalis, vt
fuit dictum in vna Anconitana bonorum coram
D.meo Oradino.sub die 6.Nouembris 1562. Pro
5 ut solet etiam † quandoque Rota,quando causa
attentatorū pendet à negocio principali,& quan
do causæ habent factum intricatum, & multas
ambages, & difficultates,non obstantibus præ-
tensis attentatis eligere mediam viam, & discu-
tere de bono iure negocij principalis, & interim
in beneficio opponere sequestrum, vt in vna Ca-
macem. Archidiaconatus coram eo,sub die 23.
Iunij 1558.factū fuisse refert Paleott. in recollect.
suis decisio. 201.incip. sequendo, & generaliter
6 quòd † quando causa est intricata beneficiū se-
questretur, & cognoscatur de bono Iure. est in
recollect.Cottæ decis.242.

QVAESTIO XX.

SVMMARIVM.

1 *CONTINVATIONIS possessionis exceptio potest opponi contra attentata.*

2 *Exceptio,quòd actus, qui prętenditur attentatus tendit in faciliorem exitum appellationis potest opponi contra attentata.*

3 *Et sic de singulis casibus qui suprà in discursu totius tractatus ponuntur pro limitationibus regularum, quod lite vel appellatione pend.nihil est innouandū.*

VIGESIMO, Ad impediendam reuocatio-
nem eorum,quæ prætenduntur attentata li
te pendente,vel etiam appellatione pendente,po
test exceptionis loco,reus allegare,quòd sumus
in aliquo ex casibus,qui ibi enumerantur pro li-
mitationibus regularum,suprà in 2.parte,cap.4.
& cap.12.positarum,qui cùm, & numero quam-
plures sint,& de eis latius in supradictis locis tra
ctatum fuerit breuitatis causa hic singuli non re-
1 petuntur,† Prout exēpli gratia esset, si actus qui
prętenditur attentatus diceretur factus lite qui-
dem pendente,sed per modum continuationis,
2 de quo latè dicto cap.4.in 1.limit.princip. † Vel
quòd tenderet in faciliorem exitum appellatio-
nis,de quo latè dictum est dicto cap.12.in 4.limit.
3 princip.† & sic de singulis.

QVAESTIO XXI.

SVMMARIVM.

1 *ATTENTATORVM reuocationem petens nō tenetur colorare titulum.*

2 *Petitorium ex infecto titulo colorans in reuocatione attentatorum non auditur.*

3 *Titulum infectum ostendere peius est,quàm si nullum ostendisset.*

4 *Exceptio infecti tituli si sit productus, obstat etiam in attentatis.*

5 *Titulo ex infecto videtur resultare non ius petentis reuocationem attentatorum.*

VIGESIMOPRIMO,licet petens reuocari
1 attentata † non teneatur colorare titulum,
Aegid.decis.101.si constat, & dicemus latius in-
frà cap.30.de priuileg.attent.in 2.Priuileg.nume.
2 54.† si tamen procuratoris sui incuria, aut aliàs
colorauerit petitorium ex infecto titulo, tunc in
3 reuocatione attentatorum non auditur:† quia
peius est infectum,quàm nullum titulum ostende
re,vt dicebat Aegid.decis.393.si petens,ex quo vi
detur posse colligi,quòd contra attentata potest
4 opponi † exceptio infecti tituli,quatenus scilicet
fuerit in Iudicio productus, Nec sine ratione,
5 † quia cùm ex infecto titulo videatur resultare
non ius petentis reuocationem,merito, debet a
ctor hoc casu excludi:secundum ea quæ latius di
ximus q.prima.

QVAESTIO XXII.

SVMMARIVM.

1 *ATTENTATVM siquid prætendatur appellatione pendente, necessarium est docere de appellatione.*

2 *Attentata passus si produxerit instrumentum appellationis potest contra eum opponi exceptio falsitatis ipsius instrumenti appellationis.*

VIGESIMOSECVNDO,si aliquid prętenda
tur fuisse attentatū appellatione pēdente,
1 † & ad docendum de appellatione(quòd est ne-
cessarium,vt per Franc.in cap. ad audientiam.in
fine de appellat.& dicemus infrà,cap.26.de pro-
batione attentatorum.numer.2.& seq.)produxe
2 rit instrumentum appellationis,† poterit contra
petentem reuocationem attentatorum opponi
exceptio falsitatis ipsius instrumenti appellatio-
nis,vt tradit Aegid.decis.217.incip.exceptio falsi
tatis instrumenti.

QVAESTIO XXIII.

SVMMARIVM.

1 *SPOLIATVS si asserat se lite pendente spoliatum admittitur contra eum exceptio,& materia contraria videlicet continuæ possessionis vsque ad tempus quo spoliatio attentata dicitur inclusiuè secundum aliquos.*

VIGESIMOTERTIO,si quis prętendebat
se lite pendente spoliatum, & instet pro re-
1 uocatione huius spolij attentati,† admittitur cō
tra eum exceptio,& materia contraria,videlicet
continuæ possessionis vsque ad tempus quo spo-
liatio attentata dicetur inclusiuè,vt est decis. Ae-
gid.288.Item quòd possessor.in fi.quæ tamen si re
ctè consideretur non videtur diuersa exceptio
ab ea quam suprà tetigimus, quando actus alle-
gatur factus per modum continuationis, prout
aliquos informando Signaturam falsò quandoque affirmasse animaduerti.

QVAESTIO XXIIII.

SVMMARIVM.

1 *PRAESCRIPTIONIS exceptio an currat contra attentata remissiuè.*

VIGESIMOQVARTO Quæri potest an cō
1 tra attentata,& illorum reuocationem pe-
tentē possit opponi exceptio aliqua præscriptio
nis?Et quoniā hunc articulum plenè examinaui
mus suprà in hac tertia parte,c.23.quādo & intra
quæ temp.reuoc.pet.deb.q.3.nu.61.& seq.solutio
nem huius quæstionis ex ibi dictis collige.

QVAESTIO

QVAESTIO XXV.

SVMMARIVM.

EXCEPTIO compromissi vigore statutorum faciẽdi an retardet attentatorum reuocationem.
2 *Causa attentatorum an sit compromittenda stante statuto quòd causę inter consanguineos compromittantur.*
3 *Statutum de compromissis non comprehendit causam attentatorum secundum aliquos.*
4 *Casus priuilegiatus non comprehenditur in generali dispositione, & infrà nume.35.*
5 *Frustra auxilium l. implorat, qui in legem committit.*
6 *Attentans in legem committit, quia etiam Ius ipsum dicitur offendere.*
7 *Attentatorum causa videtur habere executionem paratam, ex quo ante omnia attentata sunt reuocanda.*
8 *Causa executiua, puta vigore instrumenti guarentigiati non comprehenditur sub statu. de compromissis.*
9 *Attentatorum in reuocatione non videtur versari nisi quodammodo executio, & retractatio actus prius attentati*
10 *Causa executionis cum sit mixti imperij non comprehenditur sub statuto de compromissis.*
11 *Officio iudicis nobili quæ expediuntur non sunt compromissibilia.*
Etiam si tendant ad priuatam vtilitatem .numer.12.
13 *Iudicis quoque interesse versari dicitur in reuocatione attentatorum ratione sui contemptus.*
14 *Spolij causa non videtur compromissibilis.*
15 *Compromissi petitio in causa attentatorum videtur ad differendum illorum reuocationem.*
16 *Causa attentatorum est compromissibilis secũdum alios & sub statuto comprehenditur & hæc videtur verior vt infrà, num.34.*
17 *Arbitri nullibi prohibentur de attentatis cognoscere.*
18 *Transactio super attentatis fieri potest.*
19 *Transactio vbi fieri potest, ibi & compromissum.*
20 *Officio Iudicis mercenario, quæ expediuntur compromitti possunt.*
21 *Compromissum fieri potest de omnibus, quæ expressè nõ prohibentur.*
22 *Dotis, & alimentorum causæ, quæ sunt aliàs fauorabiles, & priuilegiatæ cõprehenduntur sub statuto de compromissis.*
23 *Emergens, & incidẽs causa sub statuto de compromissis comprehenditur, & infrà nu.33.*
24 *Causa attentatorum dicitur emergere remissiuè.*
25 *Exceptio compromissi impedit executionem.*
26 *Attentata dicũtur habere se per modum accessorij ad causam principalem.*
27 *Attentatorum causa an sit compromissibilis, secũdum alios est distinguendum, vt hic.*
28 *Spiritualis causa non compromittitur, minúsque*
Restitutionis in integrum, nu.29. aut
Mixti imperij. nu.30. aut
Vsurarum, nu.31. vel
Criminalis, num.32.
36 *Passus attentata potest compromissum petere qui in legem non committit.*
37 *Causa attentatorum re vera non potest dici executiua.*
38 *Appellari potest à sententia lata in causa attẽtatorum remissiuè.*
Et in ea proceditur per tres conformes, vt numero 39.
40 *Retractatio super attentatis non fit via executiua.*
41 *Compromissa regulariter fiunt ad lites abbreuiandas.*
42 *Causa attentatorum regulariter est compromittenda iuxta secundam opinionem & exceptio compromissi retardat illorum reuocationem.*
43 *Causa attentatorum nõ compromittitur quando causa principalis esset talis naturæ, quòd non esset compromissibilis.*
44 *Attentans non potest petere causam attentatorum cõpromitti.*
45 *Appellatio vbi est notoriè friuola, licet regulariter attentata non reuocentur si tamen ipse appellans aliquid attentauit reuocantur.*
46 *Iudex si vult officio eius nobili reuocare attentata non retardatur per exceptionem compromissi.*

1 VIGESIMOQVINTO, quæro † an contra petentem huiusmodi reuocationem obstet exceptio compromissi faciendi, iuxta formã alicuius statuti dictantis, quòd causæ inter consanguineos compromitantur, ita vt præsupposito, quòd causa attentatorum vertatur inter consanguineos per exceptionem propositam impe-
2 ditur dicta reuocatio † & an causa attentatorum sit compromittenda? in hoc artic. (licet Doct. non ponant) triplex potest esse opinio.
3 Prima negatiua, † quòd causa attentatorum sub dicto statuto de compromissis non comprehendatur, & quòd dicta exceptio non retardet reuocationem hanc ex priuilegio ante om-
4 nia faciendam, ex pluribus. Primò, † quia in generali dispositione non comprehenditur casus priuilegiatus, ad no. in l.3. C. de silentiar. libr. duodecimo, sed causa attentatorum est multipliciter priuilegiata, vt patet ex nouem, suprà viginti priuilegiis, quæ enumerauimus infrà, capit.
5 30. per totum, numero quinto, & seq. &c. † Secundò quia frustra auxilium legis (& sic compromissum vigore statuti) quis implorat, quando in legem committit, c. quia frustra, de vsur. cum si-
6 mil. † attentans autem in legem committit, quia non solùm iudicem, & partem, sed & ius ipsum offendit, ad no. in cap. cordi. de appell. in 6. Rot. decis.2. aliàs 14. fuit dubitatum, de restitu. spo-
7 liat. in no. & aliàs sæpè meritò. Tertiò † causa attentatorum videtur habere executionem paratam, ex quo ante omnia attentata sunt reuocanda. capitu. non solùm. de appellat. in 6. secundum ea quæ dicemus infrà, capitu.30. in 29. & vl-
8 timo priuileg. † causa autem executiua, prout quando agitur vigore instrumenti guarentigiati non comprehenditur dicto statuto de compromissis, vt per Blanc. post alios in tracta. de compromiss. in 4. quęstio. princ. num.4. vers. ex instru-
9 mento guarentigiato, ergo &c. Quartò † quia in reuocatione attentatorum non videtur versari, nisi quodammodo executio, & retractatio
10 actus prius attentati, † causa autem executionis cùm sit mixti imperij, non cadit sub dicto statuto de compromissis, ad tex. in cap. penultim. de restitu. in integr. & in l. fin. C. vbi & apud quem, & per Barto. in l. non distinguemus. §. de liberali. & §. quæsitum. ff. de arbit. ergo &c. Quintò
11 † quæ expediuntur officio iudicis nobili † etiam
12 ad priuatam vtilitatem non sunt compromissibilia, secundum Alexand. in consilio 65. in causa. colum.1. libr.7. & post eum Blanc. in dicta 4. quæst. principa. num. decimotertio, vers. quòd notarius. indubitati autem iuris est, quoad attentatorũ re uocat

uocatio expeditur officio iudicis, vt annotaui-
mus suprà in prima parte, in præfatione, in descri
ptione attentati.numer.28.& infrà capitu.27. de
iud.& per quem attent.reuoc. post princ.ergo,
&c.Sexto quòd partes non possint causam reuo
cationis attentatorum cõpromittere, facit, quia
in huiusmodi reuocatione non versatur dunta-
xat interesse attentantis, & illius qui est passus at
13 tentata, † verùm etiam iudicis cuius fuit læsa ma
iestas, qui potest etiam quando pars non vult,
aut non potest, ratione solius sui contemptus il-
la reuocare, vt declarauimus infrà in dicto capit.
27.de iud.& per quem reuoc.fiat.numer.7.vnde
non debet partibus permitti, vt possint compro-
mittere, & sic certo modo iudici præiudicare. Se
14 ptimo † quia ita in simili videmus in causa spo-
lij, quæ non videtur compromissibilis, secundum
Afflict.decis.84.fuit dubitatum. Octauo ea quæ
tendere videntur ad differendum reuocationem
attentatorum à iure improbari videntur, vt de
appellatione diximus suprà, in 2.parte, capit. 12.
de attent.appellatio.pend.in 7.limit.princip.nu
15 me.2.† Sed per petitionem huiusmodi quòd cau
sa attentatorum compromittatur, videtur illorũ
reuocatio differri, meritò, &c.

16 Secunda huic contraria potest esse opi.† quòd
immo causa attentatorum sit compromissibilis
17 ac dicto statuto comprætendatur.†Primò quia
nullibi videtur prohibitum, quòd arbitri de at-
tentatis non possint cognoscere, vt etiam admo-
nuimus suprà, in 2.parte, capit.15.de attent.pend.
comprom.in 2.ampliat.reg.ibi positę.nume.143.
18 † Secundò super attentatis videtur posse transi-
gi, attento quòd illis potest renunciari, & quòd
actus probaretur factus de consensu partis, ces-
sat reuocatio attentatorum, secundum ea, quæ
latius diximus suprà, in 1.parte, de attent.lit. pen
den.in 15.& 16.limit.princi. & suprà hoc eodem
19 capitu.quæstio.15.numer.1.† vbi autem fieri po-
test transactio, ibi etiam procedit compromis-
sum, & econtra, vt post Barto.in l.ius dandi, aliàs
est l.prætor.ff.de tutor.& curat.dat.ab his.tradit
Blanc.in dicto tracta.de compromiss. in 4. quæ-
stio.princip.nume.7.vers.spiritualis incidens, er-
20 go.&c.Tertiò † cùm ea, quæ expediuntur officio
iudicis nobili compromitti non valeant, à con-
trario sensu videtur dicendum, quòd, quæ expe-
diuntur officio iudicis mercenario compromit-
tantur, sed attentatorum reuocatio ad instan-
tiam partis expeditur officio iudicis mercena-
rio, vt annotauimus suprà, in 1. parte, in descri-
ptione attentati.numer. 28. ergo partes debent
causam attentatorum posse compromittere.
21 Quartò † de omnibus, quæ expressè non prohi-
bentur potest fieri compromissum, vt post Ias.&
alios tradit idem Blanc.ibidem numer.decimo-
nono, versic.alimentorum. Ista non reperitur ex
22 pressè prohibita, merito &c. Quintò † quia in si-
mili videmus, quòd etiam causæ aliàs multum fa
uorabiles, ac priuilegiatę, prout est causa dotis &
alimentorum, ad no.in l.1.ff.solut.matrim.hoc sta
tuto comprætenduntur, vt expressè ponit idem
ibi dicto versic.alimentorum, & in vers.dotis. nu
23 mero secundo. Sextò † quia vt dicit idem ibi, nu
mer.vigesimoprimo, versi. emergens, causa emer
gens & incidens, cadit sub hoc compromisso.
24 † Hæc autem dicitur emergens, vt diximus su-
prà, in 2.parte, capitu.15.de attent.pend.compro-
25 miss.num.90.ergo, &c. Septimò † quia videmus
quòd exceptio compromissi impedit executio-
nem, vt tradit Alciat.in cons.27.de iure commu-
ni.numer.5.libr.2.ergo dato, quòd in reuocatio-
ne attentatorum versetur executio, vt dicebatur
suprà, numer.9.tamen per hanc exceptionem de
bet retardari.

26 Tertia demum potest considerari opinio, † vt
cùm attentata dicuntur habere se per modum
accessorij ad causam principalem, secundum Ol
drad.in consilio 199.pro fundamento.in fin. &
sensit Rot.decis.1.aliàs 1.post princip.de appellat.
27 in no.(distinguamus † quòd, Aut sumus in atten
tatis pendente causa, quæ non erat de sui natura
28 compromissibilis, prout esset † causa spiritualis,
29 restitutionis † in integrum † Mixti imperij, † &
30 vsurarum, quæ non compromittuntur, vt dedu-
31 cit Blanc.ibi, numero 7. quæstio.10. & 14. † vel in
32 causa criminali, quæ pariter non compromitti-
tur, vt est text.in l.non distinguemus.§. Iulianus.
ff.de arbit.& tradit Afflict. decis. 84. & tunc nec
causa talium attentatorum sit compromitten-
da, Aut causa principalis erat compromissibilis,
& tunc secus, Pro qua opi.plurimum facit similis
distinctio, quam faciunt aliàs docto.in eo articu-
33 lo, † an causa incidens & emergens sit compro-
mittenda, vt si causa principalis erat compromit
tenda, incidens quoque compromittatur, aliàs
secus, vt per Socin.in consilio 300.in causa, vers.
circa tertiam quæstionem.libr.2.quem refert, &
sequitur etiam Blanc.ibidem.sub numer. vigesi-
mosecundo, vers. veritas tamẽ in contrarium est,
vbi in id etiam alios citat.

34 Quid dicendum? mihi magis placet, † Se-
cunda opi.vt regulariter etiam causa attentato-
rum compromittatur, & consequenter quòd
per exceptionem compromissi retardetur re-
uocatio attentatorum à Iudice ad instantiam
partis facienda, secundum regulam quam proxi
mè constituemus, Præsertim cùm ea, quæ dicta
sunt in 3.opi.& nonnulla etiam motiua facta, pro
prima, deseruiant pro limitatione, ac declaratio
ne prædictæ regulæ, Et tenendo eam non obstant
quæ in contrarium pro prima opi.sunt adducta,
quoniam illis respondetur, &

35 Ad primum † quòd immo statuto de quo
agitur, comprætenduntur etiam causæ priuile-
giatæ, vt est causa dotis, & alimentorum, vt dixi-
mus suprà in quinto fundamento 2. opin. nume-
ro 22.

36 Ad secundum, † quòd cùm hoc compromis-
sum petere possit etiam is, qui passus est attenta-
ta, vtique in eo cessat omnino illa ratio, ex quo ni
hil in legem commisit, quamuis quoad attentan-
tem aliud videatur tenendum, vt dicemus infrà,
in 2.limit.num.44.

Ad tertium, quòd re vera causa attentatorũ
licet in multis sit priuilegiata, & specialiter vt
37 illa ante omnia sint reuocanda, † non tamen
38 videtur executiua, † ex quo secundum opinio-
nem aliquorum à sententia in eis lata datur ap-
pellatio, vt latius dicemus infrà capitu.28.de sen.
in causa attent.feren.quæst.2.nu. 44. immo vide
39 tur † quòd in ea procedatur per tres conformes,
arg.eorũ quę ponit Rot.deci.2.aliàs vigesimater
tia, tres sententiæ, de re Iud.in no.& decis.28, alias
517.nota

517.nota quòd tres. de re iud.in antiq. quamuis contraria verior de iure videatur opi. vt ibidem latè deduximus.numer.49.

Ad quartum quòd licet in causa attentatorum agatur de retractatione eorum,quæ sunt at
40 tentata,tamen † ista retractatio non fit via executiua,sed demum latis desuper sententiis vt suprà proximè.

Ad quintum respondetur retorquendo, quia quando agimus an causa attentatorum sit compromittenda,videmus principaliter considerare eam reuocationem , quæ ad instantiam partium compromittere debentium esset facienda: illa autem cùm fiat officio Iudicis non nobili,sed mercenario,vt diximus suprà, in 3. fundamento. 2.opin.ergo compromittenda videtur,& ex hac respõsione potest colligi declaratio ad regulam infrà ponendam.

Ad sextum dicitur quòd motiuum est verum & ex eo colligitur declaratio, de qua suprà proximè & infrà,in 3.limit.num.46.

Ad septimum respondetur quòd Afflict. potissimum fundat decis.suam in quadam pragmatica,quæ cùm sit localis non extenditur vniuersaliter ad omnes casus.

Ad octauum quòd immo per compromissum citius inducitur attentatorum reuocatio,atten-
41 to,quòd † vt notum est,compromissa regulariter fiant ad lites abbreuiandas,præsertim cum aliàs etiam in causa attẽtatorum procedatur per tres conformes,vt diximus suprà proximè. Et propterea retenta secunda opin. tanquam veriori secundum illam videtur constituenda in proposito

42 Regula,† quòd causa attentatorum sit compromittenda , & exceptio petiti compromissi regulariter retardet illorum reuocationem ad instantiam partis per Iudicem facienda,quæ probatur ex omnibus allegatis suprà pro secunda opin.Quam (vt nonnulla,quæ in contrarium obstare videbantur concordẽtur,& pro necessariis declarationibus,ac limitationibus subiiciantur)

Limita,

43 Primò vt non procedat † quando essemus in attentatis pendente aliqua causa,quæ de sui natura non esset compromissibilis, quia tunc nec causa attentatorum tanquam accessoria ad aliã causam principalem esset compromittenda , & ita procedant,quæ supradicta sunt in 3.opin. numero 27.Secundo potest limitari, vt non proce-
44 dat † quando ipse attentans peteret huiusmodi compromissum,tum quia frustra auxilium legis implorat, qui in legem committit , tum quia &
45 aliàs videmus in simili,† quòd licet quando appellatio est notoriè nulla,attentata non veniunt regulariter reuocanda , vt latius deduximus suprà,in 2.parte,capitu.12.de attent.appell.pend.in 6.limit.princ.numer.6.vers.Regula quæ probatur,quando tamen ipse appellans,aliquid attentauit,non gaudet beneficio illius regulæ, sed immo attentata per eum omnino reuocantur , vt diximus ibidem in 5.sublimitat.ibi posita.numero quadragesimotertio. Ita hoc casu attentans non gaudeat beneficio dicti statuti. Tertio,vt pręmissa procedant quando reuocatio atttentatorum peteretur ad instantiam partis ex officio Iudicis mercenario,tunc enim exceptio compro-
46 missi retardaret dictam reuocationem,† secus si Iudex ex suo officio nobili,& ratione sui contemptus vellet ea reuocare,prout eum posse deduximus infrà c.27.de Iudice,& per quem attent.reuoc.nume.7.quia talis reuocatio per huiusmodi compromissum non impediretur, cum partes in hoc non possint ipsi Iudici præiudicare,& ita procedant,quæ dicta sunt suprà , in 6.fundamento primæ opin.num.13.

QVAESTIO XXVI.

SVMMARIVM.

1 *EXCEPTIO periurij an obstet agẽti ad reuocationem attentatorum,& infrà num.6.*

2 *Periurus est à limine iudicij repellendus.*

3 *Periurij exceptio solet impedire litis contestationem.*

Et dicitur litis finitæ,vt num.4.

5 *Iudex potest periurum repellere etiam si pars non opponat.*

6 *Attentato spolio agenti non obstat exceptio periurij. Nisi esset periurus,quia iurasset non petere reuocationem attentatorum,vt nume.7.*

Vigesimosexto quæro quid de excep-
1 tione periurij,† an contra petentem reuocationem attentatorum opposita impediat re-
2 stitutionem,† & quamuis periurus videatur à limine Iudicij repellendus , vt per doct. in l.si quis maior. C.de transaction.in capitu.dilecto.de except.Paris.in cons.43.numer.24.libr.1.& consil.
3 25.numer.95.lib.3.† & ista exceptio soleat impe-
4 dire litis contestationem,† cùm sit exceptio litis finitæ, vt post alios tradit Blanc.in tracta.de compromiss.in 4.q.principali,dum tractat de exceptionibus.numer.15.& ponit nouissimè Ioannes Bap.de asin.in sua praxi Iudic.§.13.capitu.9.
5 numer.13.& † periurus possit à Iudice repelli etiã si pars non opponat, vt post Anchar.Imol.Corn. & Bologni.tradit Io.de Neuizz.in consi.21.incip. scripsit,in princip. Aliàs tamen in cõtingentia facti in vna Vrgelen.canonicatus de Guissona,coram D.meo Oradino,sub die 20. Decẽbris 1563. visi sunt Domini inclinasse in partẽ negatiuam,
6 † quòd talis exceptio non obstet petenti reuocationem spolij attẽtati,prout erat in casu illo: Pro qua conclusione faciunt,quæ diximus suprà q.3. quòd in attentatis exceptio excommunicationis non obstat, cùm possit dici maior exceptio excõmunicationis,quàm periurij.Nec est attendendum,quòd suprà diximus hanc exceptionẽ tanquam litis finitæ impedire litis ingressum, ac illius contestationem, ex quo in attentatis non fit litis contestatio,vt dicemus infrà capitu.25.de Process.in caus.attent.numer.20.Præmissa tamẽ
7 conclusio videtur limitanda , nisi quis † iurasset non petere reuocationem attentatorum , quia tunc exceptio periurij videretur admittenda, sicut diximus hoc casu in spolio,vt est decis. Rot. 18.aliàs 401.si agẽti.de restit.spol.in no.tum quia iuramentum hoc casu seruari potest sine interitu salutis æternæ.c. si verò. de iureiuran. cum simil.tum quia quando quis renunciauit priuilegio attentatorum,& illorum reuocationi,regulariter cessat hoc remedium , vt diximus latius suprà in secunda parte,cap.4.de attent.lit.pend.in 15.limit.princ.per totum.

QVAESTIO

QVAESTIO XXVII.

SVMMARIVM.

1 *SIMONIAE exceptio retardat reuocationem attentatorum, quando est realis in causa beneficiali, secundum aliquos.*
Licet contrarium eueniente casu fuerit resolutũ, vt num 7.
Cũ declaratione tamen, quòd licet talis exceptio nõ impediat attentatorum reuocationem per hoc non est possessio Simoniaco restituenda, sed sequestranda, vt num. 8.
2 *Spolio agenti obstat exceptio Simoniæ.*
3 *Simoniacus efficitur inhabilis ad beneficia.*
4 *Inhabilitatis exceptio etiam in possessorio debet admitti, quando est probata.*
Etiam in executiuis, vt nu. 6.
7 *Exceptio Simoniæ, quæ quando est probata concludit etiam inhabilitatem ad beneficia facit, vt dicatur notoriè constare de non iure Simoniaci.*
9 *Hæresis exceptio an obstet agenti ad reuocationem attentatorum remissiuè.*
10 *Hæresis exceptio obstat agenti possessorio.*

VIGESIMO septimo quæri potest an similiter
1 obstet exceptio Simoniæ? † & quãuis videretur dicendum, & forsan probabiliter, quòd si essemus in causa beneficiali, & peteretur reuocari puta spolium attentatum lite pendente, & Simonia esset realis, concludi posset, quòd ista exceptio sit admittenda, tum quia so-
2 let admitti in † simili contra spoliatum in possessorio, vt tradit Cassad. decis. prima, quòd Si-
3 moniacus. in princ. de simonia, tum etiam † quia talis Simoniac⁹ efficitur inhabilis ad beneficia. c. consuluit. de simonia. Paris. consilio vigesimo
4 sexto, libro quarto. † Quæ exceptio inhabilitatis etiam in possessorio quando est probata debet admitti, vt est dec. Afflict. 361. Monasterium. numero sexto, & est etiam decisio in recollect. Thomæ de Than. 70. in possessorio, faciunt quæ ponit Rip. in l. naturaliter. §. nihil commune. numero nonagesimoprimo. ff. de acquirend. poss.
5 † & admittitur etiam in executiuis, vt fuit tentum in vna Corduben. dimidię portionis coram D. meo Oradino, sub die 14. Decembris 1558. &
6 tanto magis: † quia per hanc exceptionem concludentem inhabilitatem, quando sit probata videtur constare notoriè de non iure petentis, quo casu regulariter non fit reuocatio attentatorum, vt diximus suprà qu. 1. numero 21. Est ta-
7 men, † sciendum, quòd in contingentia facti Domini aliàs tenuerunt contrarium, quòd immo etiam stante simonia, (de qua dicebatur constare per confessionem partis) attentata essent reuocanda, vt fuit tẽtum in vna Vlixbonen. Quartanariæ coram Reumano 3. Octobris 1555. cum
8 † declaratione tamen, quòd possessio non daretur simoniaco, sed poneretur sub sequestro. An
9 † autem exceptio hæresis obstet petenti huiusmodi reuocationem, solutio colligi potest ex his, quæ ponit Rip. vbi suprà, num. 88. vers. 15. fal-
10 lit. Et concludi potest, quòd obstet, † attento, quòd exceptio inhabilitatis ipsius agentis, puta quòd sit hæreticus, obstat etiam agenti possessorio, vt post Compostell. Io. Andr. & alios in cap. quia sicut, de electione. & Inno. in c. constitutus. de fil. presbyt. tradit Sigismund. Loffred. in cõs. 45. magnificus, num. 20.

QVAESTIO XXVIII.

SVMMARIVM.

1 *COMPENSATIONIS exceptio, non admittitur in causa attentatorum.*
2 *Compensatio in executiuis non admittitur, prout quãdo sumus in obligatione in forma cameræ.*
Secundum communem opinionem contra Bart. vt num. 3.
4 *Compensatio in spolio non admittitur.*
5 *Causa attentatorum, & compensationis non sunt pariter priuilegiatæ, ideo compensatio in eis non procedit.*
6 *Compensatio contra attentata non admittitur etiam si opponeretur de causa pensionis habentis clausulam sine retardatione solutionis pensionis.*
7 *Iudicium attentatorum est fauorabilius spolio.*

VIGESIMO octauo quæro (& hæc, & sequẽtes duæ respiciunt executionem sententiæ latæ super attentatis) an in causa attentatorum possit admitti exceptio compensationis.
1 † Et negatiuè respondendum est, tum quia in si-
2 mili videmus, † quòd huiusmodi exceptio non admittitur in executiuis, prout quando sumus
3 in obligatione in forma cameræ, † secundũ communem opinionem, contra Barto. de qua post alios testatur Galles. de obligatio. cameral. qu. 2.
4 quartæ particulæ, numero 6. fol. 83. prout, † nec etiam in spolio admittitur, vt est decis. in recollect. Caputaquen. 2. decis. 10. tum etiam quia ita expressè fuit resolutum in Rota in vna Cesenaten. compensationis coram Aquen. sub die secunda Martij. 1541. vt est decis. in recollect. Put. 2. exceptio, sub Rubrica de exceptio. ea ratione
5 † quia causæ non sunt pariter priuilegiatæ, Prout & in alia Taruisina coram Prospero fuit di-
6 ctum, † quòd huiusmodi exceptio non potest opponi etiam si obiiceretur ex causa pensionis, quæ haberet clausulam sine retardatione solutionis pensionis, tum quia attentans non est hoc dignus tanquam qui contempsit maiestatem Iudicis, tum quia spoliator non opponit
7 compensationem, & † Iudicium attentatorum est fauorabilius spolio, vt dicit formaliter Acchil. de graff. in recollect. suis decis. 24. attentatorum causa, sub Rubrica de attent. in quo spolio admitti compensationem fuit etiam nouissimè resolutum in vna Viterbien. spolij coram Robusterio 10. Octobris 1569.

QVAESTIO XXIX.

SVMMARIVM.

1 *RETENTIONIS exceptio occasione melioramentorum in re factorum an retardet attentatorum reuocationem.*
2 *Exceptionem retentionis secundum aliquos non retardat reuocationem attentatorum.*
3 *Melioramenta faciens in re, circa quam est attentatũ videtur temerè, in re non clarè sua impendisse.*
4 *Retentionis exceptio videtur in effectu quodãmodo exceptio compensationis.*
5 *Attentatorum reuocationem per exceptionem retentionis impediri verius videtur.*
6 *Retentionis exceptio admittitur contra executionem sententiæ.*
7 *Impẽsa in re aliena facienti cõstituitur Ius in ipsa re.*
8 *Sententia non est exequenda, quando constat de melioramẽtis, & illa, vel sunt liquida, vel parata est pars illa incontinenti liquidare.*

Etiam si vellet præstare cautionem de illis reficiendis, num.9.
10 *Exceptio retentionis procedit etiam in executiuis, & priuilegiatis, quando probatum est extare melioramenta.*

1 VIGESIMO nono, quæro† quid de exceptio
ne retentionis occasione melioramento
rum in re, circa quam prætenditur attẽtatum fa
ctorum, an petenti reuocationem possit op-
poni? pone enim, quòd pendente appellatione
ego fuerim à Iudice à quo immissus in possessio
nem, & dum litigatur an talis immissio sit atten
tata, necne, ego rem ipsam melioraui, deinde
pronunciatur immissionem fuisse attentatam,
& in executione sententiæ, quæ fit contra me su
per attentatis, ego oppono exceptionem, & me
2 lioramentorum, & retentionis. Et primo† vide-
tur dicendum, quòd non sit admittenda, quia
attentata sunt in primis, & ante omnia reuocã
3 da.† Item quia videor temerè in rem non clarè
meam impẽdisse, sicut dicimus, quòd inuasores
castrorum nõ possant repetere expensas in ca-
stri refectione erogatas, vt per textum, & ibi
not. in l. argento. ff. de cond. furt. & in l. 1. C. de in
fant. exposit. id firmat Martin. Laudens. in trac.
de Castellanis. q. 13. prout eum refert Menocch.
in 2. respon. caus. Finarien. in 8 artic. nu. 1. quod
etiam replicauit in cons. 2. magni ponderis. nu.
4 370. li. 1.† præsertim, quia talis exceptio videtur
quodammodo quædam compẽsatio, quæ con-
tra attentata non admittitur, vt suprà q. proxi-
5 ma dictum est, In contrarium tamen facit, quia
6 aliàs videmus,† quòd contra executionem sen-
tentię, huiusmodi exceptio admittitur, vt post
Paul. de Castr. in pluribus consiliis tradit Goz-
zad. in cons. 86. videtur. numer. 25. & Pet. de Be-
nitend. post alios, quos allegat in decis. 27. capta
fuit, in princip. & ferè per totam, præsertim sub
nume. 3. versi. & hæc opin. videtur comprobari,
7 vbi allegat etiam hanc rationem, quia facienti
impensas in re aliena constituitur ius in ipsa re,
per l. creditores. §. 1. & l. si quis rem. ff. de furt. &
8 quod fuit aliàs dictum per dominos, quòd† quã
do constat de melioramentis, & illa vel sunt li-
quida, vel parata est pars illa incontinenti liqui
9 dare, sententia non est exequenda, etiam† præsti
ta cautione de illis reficiendis, vt est in recollec.
10 Peregr. 2. decis. 16. & similis exceptio† procedit
etiam in executiuis, & priuilegiatis, quando pro
batum est extare melioramenta, prout in obli-
gatione in forma Cameræ, vt eleganter dedu-
cit, & comprobat Galle. de oblig. Camera. in 4.
particula. q. 2. nu. 12. fol. 85. quem refert, & in casu
suo sequitur nouissimè etiam Bursat. in cons. 60.
fuit aliàs. nu. 31. lib. 1. aliàs si contrarium conclu-
deremus petens reuocationem locupletaretur
cum aliena iactura, præsertim si expensæ huius-
modi fuerint necessariæ, vel etiam vtiles, & factę
à bonæ fidei possessore, prout est iste, qui autho-
re Prætore fuit immissus in possessionem, cum
his casibus regulariter detur retentio, vt conclu
dit nouissimè Menocch. de recuperan. possess. re
med. 15. q. 36. numer. 499. & multis seqq. vbi latis-
simè hanc materiam melioramentorum tra-
ctat, distinguendo in ea tresdecim casus, & præ-
sertim nu. 500. vbi de necessariis, & num. 517. vbi
de vtilibus agit, quòd ipsum suadetur ex his quę
ponit idem in dicto 2. respon. causæ finarien. in
8. artic. nu. 2. & seqq. vbi concludit tales impen-
sas fore reficiendas, & iterum in dicto cons. 2. ma
gni ponderis. nu. 371. & seqq. lib. 1.

QVAESTIO XXX.

SVMMARIVM.

1 *NVLLITATIS exceptio non potest opponi contra attentata, & executionem sentẽtiæ in eis latæ.*
2 *Sententiæ super attentatis latæ sunt ante omnia executioni demandandæ.*
Dummodo diffinitiuæ sint, vel vim habeant diffinitiuæ. num. 3.
4 *Exceptio nullitatis non ipsius sententiæ, sed appellationis, quando sumus in eo, qui fuit restitutus ad appellandum, potest contra attentata in executione opponi.*
5 *Nullitas proueniens ex eo, quia in sententia attẽtatorum fuit ommissa citatio, & causæ cognitio potest etiam contra attẽtata, & illorum executionem opponi.*
6 *Citatio partis, & causæ cognitio requiritur in reuocatione attentatorum remissiuè.*

TRIGESIMO quæro an contra executio-
nem sententiæ, quæ fertur super attenta-
tis, & cõtra eum qui obtinuit reuocationem at
1 tentatorũ possit† opponi exceptio nullitatis. Et
breuiter negatiuè concludendum est: nam sen-
2 tentiæ† latæ super attentatis antequam proce-
datur in petitorio, ante omnia sunt executioni
demandandæ, vt est dec. Rot. 2. aliàs 113. tres sen-
tentiæ, de re iud. in no. & decis. 28. aliàs 517. nota,
3 † quòd tres. de re iud. in antiq. Quod tribus mo
dis intelligendum videtur. Primo dummodo di
ctæ sententiæ diffinitiuæ sint, vt declarant exem
4 plificando suprà dictæ decis. Secundo,† nisi alle-
garetur nullitas non sententiæ, sed instrumenti
ipsius appellationis, quando essemus in eo, qui
appellasset vigore restitutionis in integrũ ad ap
pellandum, quia exceptio talis nullitatis, cõtra
petentem reuocationem opponi potest, vt vide
tur decis. Aeg. 217. Tertio, puto necessario limitã
5 dam,† nisi sententia lata in causa attentatorum
esset nulla ex defectu citationis, & ommissæ cau
6 sæ cognitionis, cùm enim† in reuocatione attẽ
tatorum sit necessaria citatio partis, & causæ co-
gnitio, vt dicemus infrà c. sequenti de Process. in
caus. attent. num. 33. vers. quinimmò firmiter te-
nendum est, si ista ommittantur, & consequen-
ter sententia sit ex hoc capite nulla, non est incõ
ueniens, quòd in executione sententiæ attenta
torum, possit dari de nullitate ex huiusmodi de-
fectu proueniente.

QVAESTIO XXXI.

SVMMARIVM.

1 *EXCEPTIO, quæ nõ erat de iure admittẽda, de facto admissa an obstet reuocationi attentatorum.*
2 *Exceptio non admittenda, parte non contradicente admissa, vel contradicente, & ab admissione non appellante, in qualibet materia operatur effectum suum & aduersario præiudicat.*
3 *Sententia, & res iudicata non debet exequi, quando pars fuit admissa ad probandum de iniquitate sententiæ, nec fuit aliquid oppositum, nec minus appellatum.*
Immo constito de illius iniquitate, iudex debet illã

reuocare,

reuocare,vt nu.4.

Secundum communem opinionem,vt nu 5.

6 *Reuocatio attentatorum non solùm non retardatur, quando constat de bono iure attentantis, verùm etiam inhibitio est moderanda.*

7 *Remedium attentatorum cessat vbi quis fuit admissus ad probandum de suo bono iure,& illud probauit.*

8 *Attentata non veniunt reuocanda,quando ex actis cõstat de bono iure attentantis.*

9 *Appellatio non admittenda, de facto admissa operatur effectus suos remissiuè.*

Præsertim appellato non contradicente,vt nu.10.

11 *Cautus debet esse procurator petentis attentatorum reuocationem,vt non patiatur admitti exceptionem non admittendam.*

1 VLTIMÒ necessariò quærendum est,† an si in iudicio attentatorum fuerit admissa de facto aliqua exceptio, quæ de iure non fuis-
2 set admittenda,illa obstet, Et sicut aliàs † generaliter ferè in qualibet materia, exceptio non admittenda, si parte non contradicente,vel contradicente,& ab admissione non appellante,fuerit admissa, operatur effectum suum, & aduersario preiudicat,secundum Roma.in cons.384.in casu proposito.vers.quo ad tertium.Fel.in c.inter monasterium.colu.14.in 8.limit. de re Iud.& Rip.in dicta l.naturaliter.§. Nihil commune.nu. 72.ff.de acquiren.posses. & per eundem respons. libro 1.de except.respons.1. & post prædictos,& alios per eum allegatos omnium elegantissimè per Galles. de obligat. Cameral. in 4. particula. quæsti.4.per totam.fol.93.& post Ruyn. in cons. 3.numero 10.libro 3. tradit Ioann.Bapt.de Asin. in sua praxi iudi. §.12.capitul.2.numero 2.& seq. vbi plura de ista admissione ponit. Ad quod facit,quod fuit tentum in vna Hispalen. canonicatus coram Decano 1552. & in alia Cæsaraugustana coram eodem 25.Martij.1547.& in alia Vasionen.coram Mohed. quas omnes citat Caputaquen.in recollect.suis parte prima. decisio. 283. incip. quando pars.in quibus fuit tentum,
3 quòd † quando pars fuit admissa ad probandũ, de iniquitate sententiæ, & rei iudicatæ, & nihil fuerit oppositum, nec minus appellatum sen-
4 tentia dicta non debet exequi, † quinimmo cõstito, de iniquitate iudex debet illam reuocare,
5 post Inno.& alios ibi allegatos,† etiam de communi opinione attestantes, Ita & in hac materia nostra attẽtatorum dicendum videtur, cum non adsit cõsiderabilis diuersitatis ratio.Quin-
6 im o† si per exceptionem propositam constaret de bono iure attentantis, concludendum est, quòd omnino aduersario præiudicasset, quia quando constat de bono iure eius,qui prætenditur etiam post inhibitionem attentasse, non solùm supersedetur in causa circa reuocationem attentatorum, verùm etiam inhibitio est moderanda,vt in propria materia nostra, aliàs tenuerunt Domini in vna Cesaraugustana electionis capellæ,sub die 12.Martij 1558.vt est decis.in recollect. Paleott.176.incip. collegium,& dicebat aliàs Paris. cõs.quadragesimoprimo,op
7 timũ.nu,37.lib.1.†quòd cessat remedium attentatorum, quando attentans fuit admissus ad probandum de suo bono iure,& illud probauit: & ratio videtur esse, ne quis vna manu cogatur dare per exceptionem attentatorum,& alia recipere,ex eo quia constat eius bono iure,contra decis.Chissanen.7.Quod etiam dixerunt domini in vna Gerũden.cameraria coram Fabio,vlti
8 ma Iannarij. 1547.†quòd quando ex actis constat de bono iure attentãtis, attentata non veniunt reuocanda,vt est decis.in recollect.Pereg. 92.aliàs 534.incip.fuit dictum eodem die,vbi ampliatur id procedere tam in beneficialibus,quã in profanis.Pro qua vltra præmissa faciunt multa,quæ posuimus suprà in 2.parte, cap.12.de attent.appellat.pendent. in 4.limit.sextæ limitationis principalis.nu.27.& pluribus seqq.ad de-
9 ducendum,†quòd appellatio,quæ in aliquo casu non fuisset admittenda, si fuerit de facto ad-
10 missa, præsertim † appellato non contradicen-
11 te,operatur effectum attẽtatorum.Itaque† cautus debet esse procurator petentis reuocationẽ attentatorum, vt non patiatur proponi quidẽ, nedum admitti exceptionem aliquam, quæ de iure non fuisset admittenda, cum nil magis detegat eius ignauiam,quam huiusmodi conniuẽtia,vt animaduertit etiam Galles.in proposito suo,vbi suprà nu.10.

CAP. XXV. DE PROCESSV in causa attentatorum

SVMMARIVM.

1 *IVDICIVM debet procedere iuris ordine seruato,videlicet præcedente libello,litis contestatione, processus publicatione,& aliis solemnitatibus.*

2 *Iudicium agitatum sine dictis solemnitatibus est nullum regulariter.*

3 *Ordo iuris in quocunque iudicio seruari debet.*

4 *Etiam in possessorio,& infrà nu.2.3.*

5 *Et inter quascumque personas,etiam matrem, & filium.*

7 *Reuocationis attentatorum iudicium in pluribus est priuilegiatum,& primo, vt in eo procedatur sine ordine iudiciario.*

Etiam si quis iurasset seruare ordinem iudiciariũ. vt num.8.

9 *Iurans seruare ordinem iudiciarium in causis, non videtur iurare,in his quæ ordinem non requirunt.*

10 *Libellus non requiritur in iudicio reuocationis attentatorum.*

Secundum communem opinionem,vt nu.11.

12 *Libellus nõ est necessarius vbi imploratur officiũ iudicis,Secundum commu.opi.vt nu.13.*

14 *Qualis qualis petitio etiam in iudicio reuocationis attentatorum est necessaria.*

15 *Remedio can.reintegranda licet solemnis libellus non requiratur,est tamẽ qualis qualis petitio adhibẽda.*

16 *Summario in iudicio vbi libellus nõ requiritur aliqualis tamen petitio est necessaria.*

17 *Tacita etiam petitio in attentatorum reuocatione sufficit.*

18 *Fructus medij temporis eius rei petens,circa quam commissum attentatum, censetur tacitè petere reuocationem attentatorum.*

19 *Incerta etiam petitio sufficit in iudicio reuocationis attentatorum.*

20 *Litis contestatio non requiritur in reuocationis attentatorum iudicio.*

21 *Litis contestatio in summariis non requiritur.*

22 *Nullitatis causa, aut desertionis non requirit litis contestationem.*

24 *Spolio requiritur litis conteſtatio.*
Secundum commu.opi.vt num.25.
26 *Litis conteſtatio facta etiam in causa principali, an præcludat viam attentatorū reuocationi remiſſiuè.*
27 *Summariè,& de plano proceditur in causa attētatorū.*
28 *Termini non ſeruantur in cauſa attentatorum, Et ita communiter Rot.tenet,vt infrà nu.30.*
Quamuis aliqui opinati fuerint contrariū,vt n.29.
31 *Termini in cauſa attentatorum non ſeruantur tam ſi ſimus in cauſa beneficiali,quàm profana.*
32 *Terminus ad iuſtificandum prætenſa attentata ſolet per Signaturam quandoque præſigi,præſertim feriis inſtantibus.*
33 *Reuocatio attentatorum quando fit ad inſtantiam partis fit citata parte,& cum cauſæ cognitione.*
34 *Cauſæ diligens inquiſitio procedat oportet quādo quid reuocatur lite pendente per officium iudicis.*
35 *Cauſa quantumuis ſummaria ſit,in ea tamen requiritur citatio partis,& iudicis declaratio.*
36 *Legitimatio perſonarum principaliter verſari debet, in cauſæ cognitione in attentatis.*
37 *Spolio agens debet ſe docere talem,qualem ſe facit ſecundum communem opinionem.*
38 *Poſſeſſorio quoque iudicio legitimatio perſonarū faciēda eſt.*
39 *Perſonarū legitimatio etiam in ſummariis faciēda eſt.*
Item etiam in executiuis,prout eſt obligatio in forma cameræ,vt nu.40.
41 *Mandati defectus etiam iudicium attentatorum redderet nullum.*
42 *Sententia ferenda in cauſa attentatorum cum minori maturitate videtur ferri,quàm ferantur aliæ ſententiæ diffinitiuæ.*
43 *Citatio partis in reuocatione attentatorum non requiritur,quando antea in cauſa principali procedebatur per audientiam literarum cōtradictarum,quia tunc ſufficit etiam in attentatis,per audientiā citatio.Etiam ſi ſuper huiuſmodi reuocatione procederetur vigore ſpecialis commiſſionis,vt nu.44.*
45 *Attentata poſſeſſio ab aliquo eo non citato per iudicem ablata poteſt etiā ſine alia citatione reuocari.*
46 *Factum de facto,de facto quoque reuocari poteſt.*
47 *Ordinata per iudicem ſine citatione,etiam ſine citatione reuocari poſſunt.*
48 *Citatio in reuocatione attentatorum non requiritur, quando fit ex puro,& mero iudicis officio.*
49 *Citatio non requiritur in his, quæ iudex ex officio facere poteſt.*
50 *Intruſio vbi eſt notoria,citatio partis non videtur neceſſaria.*

QVAMVIS proceſſus appellatio, libelli porrectionem, litis conteſtationem, obſeruationem terminorum, exceptiones rei, vtriuſque partis probationes,ac deniq; iudicis ſentētiam contineat,& conſequenter,ſub hoc capite tota reuocationis attentatorum materia reponi potuiſſet, quia tamen diſtinctio faciliorem præſtat intellectum,ſecundū glo.in verb. in proœmio inſtitutionū, & ſuprà c.12.diſtinctè fuit dictum de petitione huiuſmodi reuocationis,& c.24.ſimiliter fusè fuit pertractatum de exceptionibus contra attentata competētibus,ſicut etiam infrà c.26.latè dicturi ſumus de probatione attentatorum, & demum infrà cap.28.de ſententia, & quæ ad ſententiam pertinent in hoc iudicio attentatorum reuocationis latè diſcuſſuri ſumus.In præſenti cap.reliqua de proceſſu ponemus, id eſt quo ordine, quibus ſolemnitatibus,& qua terminorum obſeruatione in eo ſit procedendum. Eſt autem
1 ſciendum,† quòd licet regulariter in iudiciis debeat procedi iuris ordine ſeruato, ſcilicet præcedente libello,interueniente litis conteſtatione,proceſſus publicatione,& aliis ſolemnitatibus in Iudicio requiſitis, de quibus habetur in l.1.& in Authent.offeratur,C.de lit.conteſtat.& in l.prolatam,& ibi Bar. & Docto.de ſentent.& in cap. quoniam contra. de probat. in tantum,
2 † quòd iudicium agitatum ſine dictis ſolemnitatibus regulariter dicatur eſſe nullum,vt dicunt Docto.in ſupradictis locis,& tradit Maranth.in ſpeculo in 4. parte principali,in 9. diſtinctione iudiciorum in princ. & melius Vant.de nullita. in tit.de null.ex defect. proceſſ.numero ſecun-
3 do,& ſeqq.vbi eleganter deducit prædictum† iu-
4 ris ordinem in quocunque Iudicio,† etiam poſ-
5 ſeſſorio, inter quaſcunque perſonas, † etiam
7 matrem,& filium eſſe ſeruandum.† Nihilominus huiuſmodi attentatorum reuocatio in pluribus eſt priuilegiata,&

Primò,vt in ea ſine ordine iudiciario procedatur,vt eſt deciſ. Rot. Biſignet.2. incip.vtrum poſtquàm.numer.2.de appellat.ſecundum modernam impreſſionem,aliàs ſecundum antiquā eſt deciſio.30.incip.poſtquàm, & deciſio.1.alias 474.nota,ſi attentata.de offi.Iud.in antiq.Aeg. deciſ.148. ſententia, & deciſ.274.incip.id autē, Mil.in verb.Iudex in cauſa.fol.175.Franc.in c.bonæ.ſub numero decimotertio, ver. amplius,de appell.& ex recentioribus Vant.de nullit.in tit. quib.mod.nullit.propo.poſſ.nu.28.vbi plures allegat, & eo multo plures in id citat nouiſſimè Menocch.de recuperan.poſſeſ.remed.17.nume. 34.ver.quæro ſexto.prout facit etiam Mandoſ. in tracta.commiſſio. in 14.formul. commiſſ.attent.in verb.cauſam. col. 2.verſ.quoad primum priuilegium. vbi etiam alios præter præallegatos in id citat,& Minſing.cōſ.7. primæ decad.incip.ad deciſionem.numero 14.Quod ex intent. Franc. (poſt antiquos,quos ibi citat)in c.non ſolùm.ſub nu.6.de appel.in 6.ampliari notabili-
8 ter poteſt,vt procedat,† etiam ſi quis iuraſſet ſer-
9 uare ordinem iudiciarium,ea ratione quia,† iurans ſeruare ordinem iudiciarium in cauſis,nō videtur iurare in his,quæ ordinem nō requirūt.
10 Secundò quia,† in hoc reuocationis iudicio non requiritur libellus, vt dixit originaliter gl. in clem.2.in prin.vt lit.pend. & tradit dicta deciſ.Biſignet.2.de appell.Aegid.deciſ.101. ſi conſtat. Pet.de Anchar.poſt Io. Andr.in c.1.in fin. vt lit.pend.Franc.in dicto c.bonæ.ſub nu.13.& in c.cōſuluit.el 2.nu.8.& in c.dilecti.el 3. nu.3. de appell.Alex.cōſ.99.iuris.nu.4.lib.5.Veſtr.in praxi Ro.cu.lib.8.cap.4.ſub num.17.verſic.quòd ſi agatur.poſt Bald. & Salyc.in l. appellatione.C. de appella.Afflict. poſt Io. Monachum in c.cupientes.de elect.in 6.in deciſ.351.bis fuit dubitatum.in prin.& nouiſſimè Io.Bap.de Aſin.in ſua praxi Iudic.§.4.cap.3.verſi.16.non requiritur,& iterum verſic.36.non requiritur, vbi poſt Albe-
11 ric.in l.1.C. de procurat. † id dicit communiter ſeruari,& Iacob.Henric.in conſ.52.in caſu.num. 4.lib.

4.lib.2.& Minsing.in d.cōs.8.num.14.& aliàs pas
12 sim Docto. Et ratio esse potest,† quia quādo im
ploratur officiū iudicis (prout est in attentatis)
libellus nō requiritur, vt tradit post alios Lan
13 frāc.decis.362.& † est cōmunis opinio, de qua te
statur idem Io.Bap.in dicto §.4.cap.3.nume.1.
vers.secundo enim loco: Quamuis autē non re-
14 quiratur libellus solemnis,† qualis qualis tamē
petitio est nihilominus necessaria, vt colligitur
ex his, quæ post Inno.& Host. ponit Fran.in d.
c.cōsuluit.nu.5.dū ponūt practicā libelli,& peti
tionis reuocationis attētatorū, de quo (& par-
ticulariter huiusmodi petitionē, & eius formā)
ponit Spec.in tit.de appel.§.nouissimè. nu.14.
ver.vtrū autē,& nos aliquid de hac practica di-
15 ximus suprà, c.21.huius 3.partis.num.22.† Sicut
in simili videmus in remed. can.reintegrāda, in
quo licet solēnis libellus non requiratur, tamē
qualis qualis petitio est necessaria, vt cōcludit
nouissimè Menocch.de recuperan.possess. Re-
med.15.q.2.num.241.Cum,& aliàs generale sit,
16 quòd in causis summariis, in quibus libellus nō
requiritur, necessaria tamē est aliqualis petitio,
vt post alios, quos allegat tradit idē Io.Bapt.di
cto §.4.c.1.nu.3.& etiam Io.de Neuizza. in cōs.
89.Benedictus, sub nu.3. Quæ conclusio videtur
17 ampliari posse.† Primò, vt procedat etiā si ista
18 qualis qualis petitio esset tacita, puta † si quis
petat fructus medij tēporis rei, circa quā fuisset
attētatū, cū enim attētās teneatur ad fructus, vt
dicemus infrà cap.31. petendo quis fructus, vide
tur tacitè etiam petere reuocationē attētato-
rum, vt cōsuluit Dec.in cōs.200.in casu propos
19 to.col.fi.in fi.li.1. Secundò, vt procedat,† etiam
si ista petitio esset incerta, vt post Inn.in c.con-
suluit.el 2.de appell.tradit expressè Rip. in l.edi
ta.nu.24.ver.quarto fallit.C.de edend.
20 Tertio: quia † iudicium hoc reuocationis ex-
peditur absque litis contestatione, vt tradit gl.
in dicta clement.2.& Bisignet.in dicta decisi.2.
Franc.in d.c.bonæ.sub numer.13. vers.amplius,
& in c.consuluit.el 2.numer.8.de appell.& in c.
non solùm, sub nume.6.& ibi omnes de appella.
in 6.& Vestr.vbi suprà, sub num. 17.Minsing.di-
cto cons.8.numer.14.& ratio esse potest, quia iu
dicium hoc est summarium, vt mox dicemus, in
21 summariis † autem non requiritur litis conte-
statio, vt est decisio Afflict.283.diu est. numero
22 quarto. Sic aliàs in simili † videmus, quòd in
causa nullitatis,& causa desertionis appellatio
nis non est lis contestanda, de quo remissiuè
per Guid.Pap.decis.58.de stilo. In hoc autem cō
sistit priuilegium attentatorum, quòd quamuis
23 aliàs,† etiā in possessoriis (prout videtur esse cau
sa attentatorum, secundum ea, quæ diximus su-
prà in prima parte in Præfatione, numero se-
ptuagesimooctauo) sit seruandus ordo iuris
(& cōsequenter etiam litis contestatio) vt post
Bart.& alios per eum allegatos tradit Vant.de
nullit.tit.de nullit.ex defectu processus.nume-
24 ro quinto, immo † in spolio communis † sit opi.
25 quòd requiratur litis contestatio, vt testatur no
uissimè Menocch.de recuperanda possess.Re-
med.15.quæstione vigesimasecunda.numer.du-
centesimoquinquagesimotertio, in causa tamē
attentatorū lis nullatenus est contestanda, per
suprà dicta. Quod si fuerit forsan ob partis incu
riam lis contestata etiam in causa, & negocio
26 principali †, an censeatur præclusa via petitio-
ni reuocationis attentatorum, dictum est latè su
prà cap.23 quādo,& intra quæ temp. reuocatio
sit petenda.q.1.num.5.& seqq.dic vt ibi.
27 Quarto quia † in causa attentatorum proce-
ditur summariè,& de plano, vt est decis. Rot.1.
aliàs 474.nota si attentata.de offic.iudic.in an-
tiq.& apud Bisignet.decis.4.vtrum innouata.sub
numero 3.de appell.aliàs secundum impressio-
nem antiquam decis.3.§.vtrum.numero 4.& de
cis.13.alias 348.nota quòd si constat.de restit.spo
liat.in antiq.& decis.2. aliàs 14. fuit dubitatum.
sub numero 3.in fin.de restit.spoliat.in no.& alia
Aegid.101.si constat.& alia Afflict.351.bis fuit du
bitatum in princ.post Io.Monachum in c.cupiē
tes.de elect.in 6.& tradit Franc. in c.bonæ, sub
numero 13.versiculo. amplius, de appellation.&
Vital.in tracta. de clausulis, in clausula nil nou.
lit.pendente.numero 15.post Host.& docto.in c.
dilecti, de maiorit.& obed.& in dicto c.bonæ. &
Iacob. Henric.in consilio 52.in casu. numero 4.
lib.2.
28 VLTIMO †, quia in iudicio reuocationis atten
tatorum non seruantur termini, qui aliàs solent,
præsertim in curia seruari, vt est decisio Rot.78.
aliàs 765.sciendum.de appellat.in antiq.& post
eam Vestr.in praxi Ro.cu.dicto lib.8.cap.4.nu-
mero 18.vbi & aliàs Rot.decis.citat, quæ tamen
de hac terminorum obseruatione tangere nihil
videntur, idem post Rot.vbi suprà tradit etiam
Vant.de nullit.in tit.de nullit.ex defectu proces-
sus.numero 63.& post eum Grauat. apud Vestr.
lib.5.de obseruat.termin.in caus.nullit numero
3.& firmat etiam Mandos.in tractat. commiss.in
14. formul. commissionis attentat.in verb.cau
sam.col.3. vers. adde etiam.& Iacob.Henric. in
29 cons.52.in casu. numero 6.libr.2. † & quamuis
nouissimè Modern.Bononien.in addit.ad decis.
2.aliàs 33.quando committitur, numero 57. de
rescript.in no.fuerint in opi.quòd etiam in atten
tatorum causa termini sint seruandi, quicquid
dicat dicta decis.78.A prædicta, tamen conclu-
sione non videtur discedendum, quia nec ratio-
nem aliquam concludentem, nec authoritatem
probabilem allegant, immo nonnullæ ex his
quas ibi citant, non videntur facere ad proposi-
tum, Nec aliquid mouet id, quod videntur ibi
considerare, quòd Domini, ad tollendas difficul
tates, volunt semper terminos seruari, quia po-
test ad hoc responderi, quòd cùm super hoc ha-
beamus decisio. Rot.claram quæ etiam subdit
30 † quòd ita communiter Rot. tenet, non vide-
tur, quòd aliqua difficultas possit probabiliter
oriri, præsertim cum hanc opi suprà dicti Doct.
& insignes Practici curiæ Rom.simpliciter secuti
fuerint, nec de prætenso contrario stilo, quem
annuūt dicti Moderni aliquod verbum fecerint,
quod vtique nō permisissent si modernus Rot.
stilus esset ille, quē ipsi prætendūt. Itaque tenēdo
quod in causa attentatorū terminorum obser-
uatio non sit necessaria, Amplia ex intentione
Vestr.vbi suprà, vt † procedat hęc cōclusio tam
in causa beneficiali, quā profana, vt per eum, &
licet secundum suprà dicta, termini, & illorum
31 obseruatio certo modo videātur exclusa, † nō ta
mē negatur, quin in ea sæpius soleat, ac debeat ad

obuiandum calumniis temerè attentata prætendentium etiam aliquis terminus præfigi ad iustificandum attentata: solet enim Signatura, quandoque, præsertim instantibus aliquibus feriis, reo in causa attentatorum conuento succurrere, & concedere commissionem, quòd præfixo actori aliquo breui, ac peremptorio termino ad docendum quicquid vult, & potest super prætensis attétatis, quo elapso, & nihil quod releuet docto Iudex reiectis attentatis ad expeditionem causæ principalis, procedat, secundum consilium de quo per Cassad. decis.4. in attentantis. numer.3. de dilat. quem referunt, & sequũtur Vestr. dicto libro 8. cap.4. sub numero 21. & Moderni in anno. ad Aegidianam, numero 108. & 154.

Quamuis autem in causa attentatorum procedatur sine ordine iuris, sine libello, sine litis contestatione, summariè, & de plano, ac absque terminorum obseruatione, vt suprà conclusum est, & in his attentata sint plurimum priuilegiata, non tamen quispiam credat immoderatum, & indiscretum fore fauorem, quem exhibent iura causæ attentatorum, vt per hoc causæ cogni-
33 tio censeatur sublata. Quinimmo † firmiter tenendum est, quòd reuocatio attentatorum ad instantiam partis, citata parte, & cum causæ cognitione sit facienda, vt tradit post Speculat. in tit. de appellat. §. nouissimè, numer.29. vers. sed quæro vtrum. Franc. in c. bonæ. sub numero decimotertio, vers. amplius de appel. quem refert, & sequitur Maranth. in specul. suo in 3. parte sextæ partis principalis. q. 7. num.392. vbi in id allegat etiam Deci. in consilio 200. (qui tamen nihil ponit de hoc) quòd etiam post Franc. & Deci. vbi suprà affirmauit Grauat. apud Vestr. in praxi Ro. cu. libro octauo, cap.4. sub numero trigesimosecundo, & licet ipsi non allegent, est de hoc in terminis decisio Rot. 2. aliàs 14. fuit dubitatum. in vltima addit. in fin. de restit. spol. in no. vbi post Specul. vbi suprà formaliter dici-
34 tur, & nota, † quòd quando aliquid reuocatur per officium Iudicis lite pẽdente oportet, quòd diligens causæ inquisitio præcedat, & quòd pars sit vocanda, videtur decision.3. aliàs 56. si lite, in princip. vt lit. pend. in no. quam sequitur etiam in hoc nouissimè Hier. Gigas, in tracta. seu Epito. de intruso. numero 55. vers. an antea, atque etiam Aemilia. in consil.51. in præmisso. sub numero 21. Quæ conclusio ex eo etiam comproba-
35 tur, † quod aliàs dicitur, quòd causa quantuncunque sit summaria, in ea tamen necessario interuenire debet causæ cognitio, partis citatio, ac Iudicis declaratio, vt post Doct. in clement. sæpè. de verb. signific. & Alexan. in consilio 42. viso. numero 4. libro quarto, tradit Vant. in tract. de nullit. in tit. de nullit. ex defectu process. num.
36 52. † in qua causæ cognitione illud præcipuè versari debere dicendum est, vt personarum legitimatio fiat, si enim prælatus nomine Ecclesiæ, vel tutor pupilli nomine, vel cessionarius, & similes personæ ageret ad reuocationem attentatorum, posset cõtra eos opponi exceptio, quòd non sunt tales quales se faciunt, quoniam quamuis causa attentatorum summaria sit, quia tamen in ea causæ cognitio adhibetur, personarum legitimatio erit facienda, sicut videmus in
37 simili, † quòd in spolio actor debet docere talem se esse, qualem se facit, vt tradunt Docto. in l. naturaliter. §. nihil commune, & ibi nouissimè Ant. de Matthæis, nume. quadragesimo octauo, in 15. fallentia, qui testatur hanc esse communem opi. ff. de acquiren. possess. & cognitio petitioni incidens in legitimatione personarum admittẽ-
38 da est, † etiam in possessorio, vt est in recollect.
39 Guid. bon. decis.162. & quòd † etiam in summariis sit facienda huiusmodi personarum legitimatio tradit Menocch. qui alios citat, de recuper. possess. remed.15. quæstio.24. numero 273. &
40 eodem modo † in executiuis, prout est processus, vigore obligationis in forma cameræ, talis personarum legitimatio est necessaria, vt docet eleganter Galles. de obligat. Camer. in 3. parte, princip. in cap. de processu ipso. numero 11. fol. 157. de qua personarum legitimatione, etiam aliquid diximus suprà hac eadem parte, cap.24. de reo, & exceptionibus, contra attentata competent. quæst.2. per totam, vbi præter præallegatos, alios quoque in id citauimus ibi. sub numer. 4. Et propterea non semel apud Dominos dubitari contigit an sententia in causa attẽtatorum lata esset nulla, ex quo fuerat obtenta per minus legitimam personam, puta per procuratorem, qui per constitutionem secundi absque clausula citra reuocationem, prætendebatur reuocatus, vt in vna Brixien. attẽtatorum, coram Sarmiento. 16. Ianuarij 1568. in qua licet Domini bonis respectibus (vt dicebant) noluissent illum articulum determinare, & ordinassent, quòd videretur de bono iure, & iustitia sententiæ, in alia tamen Mantuana attentatorum coram Robusterio 28. Februarij 1569. in qua apparebat de mente constituentis, quòd per constitutionem secundi non intendebat per hoc, quòd primus non posset petere, & prosequi causam attentatorum, tenuerunt pro validita-
41 te sententiæ, Ex quibus: † colligitur, quòd etiam Iudicium attẽtatorum ex defectu mandati redderetur nullum. Quamuis autem in proferenda sententia in causa attentatorum secundum præ-
42 missa requiratur causæ cognitio: † Illud tamen sciendum est, quòd cum maiori maturitate feruntur sententiæ diffinitiuæ in aliis causis, quàm in causa attentatorum, vt considerat (ponendo specialiter hanc differentiam inter vnam, & alteram sententiam) Aegid. deci. quinquagesima-quarta, in sententia, in fin. & tenuit licet nimis indistinctè Minsing. consilio 8. ad decisionem. nume.14.

Quod autem suprà dictum est, quòd in reuocatione attentatorum est citanda pars, id sanè tribus modis limitari potest. Primo, vt non
43 procedat † quando lite pendente in negocio principali procederetur vel ob absentiam procuratoris, vel aliàs per audientiam literarum contradictarum, quia stante huiusmodi processu per audientiam si contingat per citatum, vt suprà aliquid in causa principali attentari potest super reuocatione dictorum attentatorum procedi, etiam parte attentante vlterius, de nouo non citata, nisi per audientiam literarum contradictarum. Quod procedit non solùm si talis reuocatio fieret vigore primæ commissionis impetratæ super negocio principali (quasi

(quasi causa attentatorum, tanquam emergens, & dependens virtualiter etiam in prima com-
44 missione dicatur comprehensa,) † verum etiam si super huiusmodi attentatis fuerit specialis im petrata cõmissio, quia talis impetratio potius censetur facta ad cautelam, quàm ex necessitate, vt fuit dictum in vna Nullius spolij, & attent. coram Sarnen. contra monasterium Alemanorum, vt est decis. in recollect. Put. 19. commissa causa. sub Rubrica, vt lite pendente. Est tamen circa hoc aduertendum, quòd licet Put. in suprà dicta decis. simpliciter videatur dicere, quòd in huiusmodi reuocatione attentatorum, non est de nouo pars citanda, non tamen per hoc credendum est Dominos in dicta causa omnem citationem etiam procuratoris ipsius attentantis (si adesset in curia) tollere voluisse, sed solummodo intellexisse non esse principalem, ipsum in partibus attentantem de nouo vigore dictæ specialis commissionis citandum, quod apertè depræhenditur ex his, quæ ponit Mohed. in recolle. suis decis. 100. commissio erat impetrata, sub Rub. de iudic. & procurator. vbi loquens in eademmet causa inter easdem partes de dicto tempore per Sarnen. proposita expressè dicit, quòd hoc casu super attentatis poterit procedi cum procuratore attentantis, sine alia citatione principalis, Quod si præsupponeremus procuratorem attentantis abesse, vtique procederetur etiam in huiusmodi causa attentatorum per audientiam, secundum dictam decis. Put. aliàs dictę decis. sibi inuicem quodammodo aduersari viderentur. Secundo limitari potest ex intentione Vital. in tracta. de clausul. in clausula nil nou. accusat. pend. in princ. in vers. hinc descendit. post Inno. in c. quærelam. num. 6. vers. alij dicunt. de e-
45 lect. † vt non procedat quando Iudex alicui, illo non requisito possessionem abstulit, & in alium attentando transtulit, quia talem possessionem potest iudex reuocare, etiam illo non citato, in quem antea transtulerat, secundum suprà dictos: Quod etiam dixit Ang. in l. fin. C. si per vim, vel alio mod. vt eum refert, & sequitur ex recentioribus Aemilian. in consil. 51. in præmisso. col. 5. sub nume. 14. vers. idem etiam voluit Ang. & iterum in cons. 134. viso. nu. 6. in fin. post Bald. in l. 2. col. 7. vers. quarto quæro si iudex. C. de seruit. & aqua. & in l. si pacto quo pœnam. col. 1. in 5. notab. C. de pact. & Bart. & Alex. in l. minor. ff. de euictio. Pro quo facit vulgaris illa propositio
46 † quòd de facto factum de facto etiam reuocari potest. ad no. in l. 1. §. hoc edictum. ff. si mulier vent. nomi. cum simil. Pro qua limit. vltra allegata per Vital. in terminis illis de citatione non facienda plurimum faciunt ea, quæ ponit post glo. in l. si minor. in princ. ff. de euict. & Tiraq. in tracta. res inter alios acta. in 39. limit. tradit nouissimè Io. Bapt. de Asin. in sua praxi iudic. §. 7. cap. 5. in 134. limit. vers. 134. citatio non requiritur, vbi
47 voluit † quòd ea, quæ sine citatione per iudicẽ fuerunt ordinata etiam sine citatione retractari possunt: quibus adde Sigismund. Lofred. in cõs. 47. quatuor in hac. n. 16. vbi multa de huiusmodi reuocatione ponit, & particulariter reassumit id quod ex Inno. in c. quærelã. de electio. diximus suprà proximè. num. 4. Tertio hoc de citatione declarari posse videtur, vt procedat quãdo reuo
48 catio ad partis instãtiam est facienda, secus si iudex ex suo puro, & mero officio nobili vellet attẽtata reuocare, quod vtique potest, iuxta ea, quæ dicemus infrà capitu. 7. de iud. & per quem attent. reuoc. num. 27. & seq. vers. circa primam inspectionem, tunc enim non videtur necessaria
49 citatio, cùm recepta conclusio videatur, † vt in his quæ iudex ex officio facere potest citatio non requiratur, vt post multos quos allegat tradit hoc pro limitatione ad regulam, quòd pars sit regulariter citanda nouissimè idem Io. Bapt. de Asin. in dicto §. 7. capitul. 5. in 94. limitat. per
50 tot. Quarto intellige † nisi intrusio esset notoria, tunc enim non videtur quòd sit necessaria partis citatio, vt post Abbat. in c. quia clerici. in vlt. not. de iur. patro. & Felyn. in capi. qualiter. & quando. el 1. column. 10. de accusat. vbi dicit hoc in æternum esse menti tenendum, tradit Hippol. de Mars. in sing. 195. incip. nemo priuandus, vbi etiam multa ponit ad corroborationem eorum, quæ suprà dicta sunt. nu. 44.

CAP. XXVI. DE PROBAtione attentatorum.

SVMMARIVM.

1 *PROBATIO in iustificandis attentatis licet leuior requiri videatur, illa tamen concludens esse debet, vt infrà num 55.*

2 *Attentatorum probatio, secundum aliquos, in tribus cõsistit, videlicet diffinitum fuisse, Appellatum, & Attentatum.*

3 *Causa attentatorum ad sui victoriam (secundum alios) duo tantum probari requirit, videlicet litis pendentiam & innouationem.*

4 *Reuocationem attentatorum petenti incumbit probare fundamentum, & necessaria suæ intentionis, scilicet esse appellatum, & pendente appellatione innouatum.*

5 *Attentata etiam præter litis, vel appellationis pendentiam causantur.*

6 *Inhibitio etiam nulla lite pendente quandoque fieri potest, vt faciunt Domini Veneti.*

7 *Attentatorum probatio verè circa duo versatur, Primò, vt probetur existentia rei, & causæ quæ fecit attentata. Secundo ipsa attentatio.*

8 *Probatio causæ facientis attentata in cæteris præterquam in appellatione est facilis, in probanda verò appellatione aliquam continet difficultatem.*

9 *Litis pendentia dicitur probari, per mandatum datum ad cædendum liti.*

Etiam pro iustificatione gratiæ, in qua lis narratur num. 10.

Non tamen probaretur ex sola sententia in aliqua causa lata. num 11.

Nec ex articulis per reum & possessorem per modum exceptionis productis si non petijt super illis pronuntiari. num 13.

12 *Sententia non dicitur facere rem litigiosam.*

13 *Litigiosum beneficium facere velle non censetur reus, & possessor, per dationem articulorum per modum exceptionis, si super illis non petiuit pronuntiari.*

14 *Appellatum cum dicimus, necessario videtur præsupponendum antea fuisse diffinitum.*

15 *Probatio attentatorum appellatione pendente (quando sumus in appellatione à diffinitiua) tria principaliter continet.*

Primo fuisse appellatum, & hoc debet ante omnia probare, & est fundamentum suæ intentionis.

Secundo fuisse infra 10. dies appellatum, vt infrà num. 17.

Tertio appellatum fuisse per legitimam personam, vt infrà num. 19.

16 *Rota communiter tenet, quòd facta fide legitima de appellatione, & etiam de attentatione immediate possunt attentata reuocari.*

18 *Appellandi facultas non viuit vltra decem dies.*

20 *Probatio attentatorum appellatione pendente quãdo sumus in appellatione, vel ab interlocutoria, vel extraiudiciali, vltra præmissa tria, duo alia requirit de quibus hic.*

21 *Innouatio est omnino probanda, quia is, qui dicit aliquid illicitum, & dolosum fuisse attentatum, debet illud tanquam suæ intentionis fundamentum probare.*

22 *Attentatio, & innouatio dicunt mutationem.*

23 *Attentatio duo præsupponit extrema, primum est statum, quo quis tempore innouationis erat: Secundũ est desinentia illius status mediante innouatione.*

24 *Status, ista vox significat præsentiam, conditionem, & qualitatem in qua quis reperitur.*

25 *Spoliatus post appellationem restituitur ad statum, in quo erat tempore appellationis.*

26 *Priuilegium litis, vel appellationis pendentis vult statum in aliquo interim non mutari, non habito respectu, an status ille legitimus sit, vel illegitimus.*

27 *Reuocatio attentatorum fit ad eum statum, à quo quis cecidit propter innouationem aduersarij.*

Etiam si ex aduerso negetur huiusmodi statum habere fundamentum vbi subsistere possit, sed esse aereum beneficium, vt numer. 28. vbi ponitur exemplum.

29 *Status in quo quis tempore innouationis erat, est primo probandus in attentatis.*

30 *Detentio simplex rei, circa quam est commissum attentatum sufficit in attentatis probare.*

31 *Possessio per eum, qui passus est attentata regulariter non est probanda, sed sufficit solius detentionis, & status, in quo reperiebatur probatio.*

Nisi essemus in probanda intrusione, tunc enim petens reuocationem debet probare suam possessionẽ tempore litis motæ, vt infrà nu 33. & nume. 38. &

Nisi ille contra quem petuntur attentata reuocari de iure communi, & ex causa verisimili possidere præsumatur, vt infrà num. 34.

32 *Officium iudicis competit etiam pro recuperatione detentionis, qua quis fuerit priuatus.*

35 *Continuans non attentat.*

36 *Possessio etiam tertij de eodem tempore, per passum attentata allegata excludit præsumptam continuationem in attentante.*

37 *Attentata per procuratorem, vt dicantur probata requiritur quod ille fuerit procurator, & insuper habuerit speciale mandatum regulariter.*

38 *Intrusio ex tribus probari debet, Primo deducendo litis pendentiam, Secundo, quod agens contra intrusum probet se tempore litis motæ fuisse in possessione. Tertio, quòd ille se lite pendente intruserit.*

39 *Intrusio cessat vbi constaret de lite calumniosa.*

40 *Possessionem suam, tempore litis motæ, an probet agens contra intrusum, vt intrusionem probet, vel potius intrusus ad hoc, vt intrusionem excludat, non leuem videtur habere dubitationem.*

41 *Intrusi videntur maximè odibiles.*

42 *Executio contra intrusum absque nouo processu fieri potest docto de intrusione.*

43 *Executoriales capiunt intrusos.*

44 *Intrusus non potest dare obiectus.*

45 *Possessionem suam tempore litis motæ, regulariter probare debet ille qui agit contra intrusum, non autem ipse intrusus.*

46 *Tertij possessio de tempore litis motæ sufficit probari per intrusionẽ passum, vt intrusio dicatur probata.*

47 *Possessio de tempore litis motæ nõ dicitur probari per confessionẽ collitigãtis in præiudiciũ tertij ad effectum, vt habẽs causam à d. tertio dicatur intrusus.*

48 *Inquilinus negãdo monitorium, si dicat se nõ recognoscere alium, sed ipsum esse Dominum, & possessorem, an per huiusmodi responsionem dicatur sibi acquirere possessionem?*

Et talem possessionem non sufficere ad probandum intrusionem tenuit maior pars Dominorum, vt infrà nu. 59.

Non tamen pro hoc intrusus probibetur, quin possit probare contrarium, vt nu. 57.

49 *Possessio præsumptiua illius, qui passus est intrusionẽ resultans ex eo, quòd in aliqua sententia ille asseritur possessor, non concludit intrusionem aduersarij.*

Nisi cum sententia concurrat etiam communis reputatio, quòd ille fuisset possessor, vel aliquod aliud adminiculum nu. 50.

51 *Possessio præsumpta resultans ex anteriori pluriũ annorum fructuũ perceptione videtur sufficere ad intrusionem probandam.*

52 *Possessionem tempore litis motæ probare debens sufficit, si de illa præsumptiuè doceat ex anteriori plurium annorum fructuum perceptione.*

53 *Intrusionem passus, non probat suam possessionem tempore litis motæ, quando obtinuit sententiam cõtra primo intrusum, & post sentẽtiam alius se intrusit: nam contra secundo intrusum absque possessionis probatione sola sententia sufficit.*

Idem si intrusio primi probaretur per confessionẽ factam in aliqua supplicatione, num. 55.

Etiam si intrusio primi non esset in iudicio contra secundum intrusum instituto adhuc probata secundum aliquos, nu. 54.

56 *Passus intrusionem non tenetur probare, quòd intrusus sciuerit rem litigiosam, & quod sciẽter in re vitiosa successerit.*

58 *De intrusione potest dari etiam post triginta annos.*

60 *Intrusio est concludenter probanda.*

61 *Constare de intrusione dicitur per instrumentum possessionis lite pendente vigore prouisionis ordinarij captæ.*

Et similiter per instrumentũ possessionis captæ, per generalem procuratorẽ iuncta narratiua nouæ prouisionis, in qua de dicta possessione fiat mẽtio n. 62.

63 *De intrusione constare non diceretur si præsupposita lite de anno 1528. aliquis articuletur quòd N. possedit ab anno 1531. vsque ad obitum.*

64 *Instrumentum factum à procuratore in quo asseritur, quòd is, qui prætendebatur intrusus, & sui autores fuerunt in quasi possessione exigendi certas decimas non probat intrusionem.*

65 *Intrusio non probatur per instrumentum possessionis extractum*

extractum ab exemplo, & non ab originali, & cõpulsorem recusatum.

66 *Scriptura extracta per alium notarium, quàm qui de illa fuerat rogatus non sufficit ad probationem attentatorum.*

Nec dicitur in forma probanti. num.67.

68 *Intrusio non probatur ex depositionibus testium examinatorum inter fiscum, & eum qui passus est intrusionem, non citato eo, qui prætenditur intrusus.*

Nisi ille haberet causam à fisco. num.69.

70 *Verba enuntiatiua, quod aliquis sit in possessione, non probant intrusionem.*

71 *Confessio resultãs ex productione instrumenti per procuratorem generalẽ facta, in quo narratur possessio ipsius principalis non sufficit ad probandum intrusionem.*

72 *Confessio resultans ex mandato ad cædendum attentatis, non probat attentata.*

Immo nec ipsa cessio vigore dicti mandati facta illa probat, si verè non extabant attentata, vt num.73.

74 *Mandatum ad cedendũ attentatis & ipsa cessio intelligitur si & quatenus verè adsint attentata.*

75 *Consentiens deputationi sequestratorũ non validat sequestrum si erat aliàs inualidum, quia cõsensisse intelligitur quatenus sequestro locus esset.*

76 *Obligatio etiam in forma cameræ de soluendis expensis litis non facit, vt si obligatus impetret illas reseruari in fine litis non possit inuari dicto rescripto.*

77 *Obligatio facta de aliquid soluendo, intelligitur quatenus illud de iure sit soluendum.*

78 *Promittens facere tharam intelligitur quatenus de iure thara sit facienda.*

79 *Hæres promittens soluere omnia legata intelligitur saluo legis falcidiæ beneficio.*

80 *Promissio de tota dote restituẽda intelligitur quatenus de iure tota dos esset restituenda.*

81 *Attentata quomodo probanda.*

82 *Attentatorum via, etiam in probando dicitur leuior.*

83 *Testium etiã non abfuturorum receptio valet in causa attentatorum.*

Etiã super articulis expressè non admissis. num.84.

85 *Probatio ita exacta non requiritur in probanda intrusione lite pendente facta.*

86 *Probatio de auditu, etiam alieno sufficit in spolio, secundum aliquos.*

87 *Spolio sufficit præsumptiua probatio ad probandum primum extremum.*

88 *Probatio præsumptiua, & etiã de auditu videtur posse in causa attentatorum admitti.*

89 *Probatio in causa attentatorum licet leuior, concludens, tamen esse debet, & clara, vt num.98.*

90 *Instrumentum captæ possessionis rogatum ab vno, & subscriptum, & publicatum ab alio, non probat attentata concludenter.*

91 *Intrusio debet concludenter probari.*

92 *Lis quoad effectum attentatorum nõ probatur per instrumentum sententiæ in qua lis, & litis initium narratur.*

93 *Litis pendentia non probatur per scripturas si non sunt in forma probanti.*

94 *Probatio litis pendentiæ corã delegato concludens diceretur si cõmissio reperiretur inserta in citatione ad partes decreta, & in forma expedita, & de illius distributione in libris Regentis appareret nõ obstãte, quod de originali, aut eius præsentatione nullatenus constaret.*

95 *Spolium non probatur per instrumentum in quo notarius narraret se fuisse præsentem, quãdo ille, qui dicebatur spoliasse petijt, & obtinuit à curia Regia auferri fructus spoliato, & dari sibi.*

96 *Notarius nõ debet rogari, nisi de his, quæ ipse facit & partes eum rogant.*

97 *Delictum non probatur per instrumentum.*

98 *Probatio attentatorum debet esse clara.*

99 *Testes de auditu non sufficiunt in causa attentatorum.*

100 *Reuocationem attẽtatorũ, quæ fit per officium Iudicis, oportet, quòd præcedat diligens causæ cognitio.*

101 *Si fuerit intentatam spolium attentatum, & non probata qualitate illa attentati pronuntietur super spolio sententia sustinetur si in cõmissione adest clausula quam, & quas.*

102 *Passus attentata admittitur, etiã post conclusionem in causa, & postquam sententiæ in eius fauorem latæ transiuerunt in rem iudicatam ad probandum statum, in quo erat tempore innouationis.*

103 *Attentans quoque est admittendus ad probandũ, quod statys, ad quẽ passus attentata petit se restitui, erat attentatus.*

104 *Attentata non probantur ex eo solùm, quod illis fuerit apud acta facta cessio nisi verè fuisset attẽtatũ.*

Præsertim si cessio fuisset facta à procuratore, vel tutore, & non ab ipso principali, num.105.

106 *Sententia per quam quis condemnatur ad purganda attentata non diceretur illa probari, si sententia tanquam notoriè iniusta reuocaretur in dubium.*

Etiam si in rem transiuisset iudicatam, vt nu.107.

108 *Probationes in causa attentatorum vbi sunt faciẽdæ.*

109 *Actor agens ad attentatorũ reuocationem debet probationes in curia facere.*

110 *Remissoria in causa attentatorũ regulariter non datur,*

Etiam si per testes constaret de fumo attẽtatorum, vt num.112.

111 *Simoniæ in causa non datur remissoria.*

113 *Remissoria reo conceditur ad excusanda attentata.*

Etiam si reus vellet examinare ad repulsam testiũ per actorem examinatorum, 114.

115 *Consilium Neapolitanum consuluit Rotam Romanã.*

116 *Remissoria ad excusanda attentata non datur, quãdo attentata iam essent probata.*

Vel essent in continenti probanda secũdum aliquos, num.117.

118 *Remissoria in spolio non datur, quando spolium est iam probatum.*

119 *Violatio sequestri appellatione pendente facta, vt probetur datur remissoria.*

120 *Attentata per ipsum appellantem videntur cæteris attentatis odiosiora.*

121 *Pœnæ maioritas arguit maioritatem odij, & delicti.*

122 *Appellans spolians aduersarium censetur suæ appellationi renuntiasse.*

Etiam in causa diuersa secundum aliquos. nu.123.

124 *Attentata per ipsum appellantem reuocantur etiam in casu, in quo aliàs non reuocarentur.*

125 *Remissoria videtur cõcedenda ad probanda attentata per ipsum appellantem.*

126 *Remissoria in causa attentatorũ videtur cõcedẽda quãdo ipsi testes essent in remotissimis partibus ita vt non nisi cum maximo dispendio ad Iudicem adduci possent.*

Vel quãdo testes essent aliquo legitimo impedimẽto detenti, puta infirmitatis, vt ad Iudicem adduci non possent. num.127.

Præsertim si esset datus aliquis fumus super attentatis, nu.128.

Remissoria

129 *Remissoria etiam in causa attētatorum videretur concedenda, quando ex illius denegatione petenti irreparabile damnum sequi posset.*
Dummodo de huiusmodi damno aliquid ipsi iudici constet num.130.
131 *Remissoria ad probanda attentata est concedenda, quā do omnino constat in petente calumniam abesse.*
132 *Decis. Caputaq. 2. parte. 136 incip. de attentatis. declaratur.*
133 *Remissoria licet non detur ad probanda attentata, datur tamen ad illa liquidanda.*
134 *Remissoria ad probanda attentata regulariter non dari potius procedit de stilo Dominorum, quàm de iur.*
135 *Probandi facultas non est coarctanda sed potius amplianda.*
136 *Remissoria etiam ad probandum spolium quandoque cō ceditur.*
137 *Notarius quandoque destinatur ad locum vbi sunt testes in causa attentatorum licet regulariter remissoria non detur.*
138 *Remissoria datur quandoque ad probanda attentata per viam indirectam, & ponitur exemplum.*
139 *Compulsoriales speciales dantur quandoque ad probanda attentata, & intrusionem.*

POstquam pro parte actoris petentis attentatorum reuocationē fuerit porrecta petitio, & simul pro parte rei fuerint oppositæ opportunæ exceptiones, si per eas intētio, & petitio actoris non fuerit exclusa consequens est, vt actor necessario se accingat ad probationem suæ intētionis, & porrectæ petitionis, & propterea non immerito de attentatorum probatione hic subijcimus, in qua triplex cadit inspectio, Prima quid sit probandū, Secunda Quomodo, Tertia Vbi sint faciendæ probationes.

Circa primam quid sit probādum, illud quasi præmissorum loco admonendum est, quòd licet aliàs multum intersit an via extraordinaria, & priuilegiata, vel magis via ordinaria ad attentatorum reuocationē agatur, vt patet ex his, quæ diximus suprà in hac parte, cap.21.num.5.& seqq. & num.20.& seqq. Quo tamen ad effectum probationis attentatorum, de quo agimus nulla, vel
1 saltem modica adest differentia, nā † & si leuior,
in iustificandis attentatis probatio requiri videatur, illa tamen cōcludens esse debet, vt dicimus infrà in 3. inspectione nu. quod etiam sensisse videtur Vestr. in praxi Ro. cu. lib.8. cap.4. sub nu.17. Quamuis autem Docto. circa hoc variasse videātur, cum aliqui, prout inter cęteros glo. & post eā ibi Gemin. & Franc. in c. non solùm. de appell. in 6. loquens de attentatis appellatione pendente
2 voluerint † quòd tria sint probanda, videlicet diffinitum fuisse, appellatum, & attentatum, quod ipsum dixit etiam Ioan. Monach. ibi in princ. in glo. ante omnia, vbi subdit, quod his tribus, & hoc ordine probatis fiet reuocatio attentatorū,
3 Alij verò † duo tantū dicant esse necessario probāda ad victoriam causæ attentatorū videlicet litis pendentiam, & innouationem, vt (post Io. Monach. in c. cupientes, in glo. sua magna. de elect. in 6. & Bald in l. appellatione, column. 2. vers. quæro vtrum attentata. & ibidem Saly. col.3, numero 7. vers. quæro an innouata. C. de appellat.) docet Vestr. vbi suprà, & Iacob. Henric. in cons.52. in casu. nu.4. lib.2. atque etiam nouissimè Mandos. in
tract. commissio. in 14. formu. cōmissionis atten. verb. causam. colu.3. versi. duobus igitur probatis, & post eum ibi, & Nicellum in tract. de concord. glos. quæstio.70. Pet. de Beninten. in decis. Rot. Bononien.76. mota lite in princip. & tradit etiam (loquens de attentatis appellatione pendente) Franc. in cap. ad audientiam. in glo. fina.
4 sub num.5. de appellat. vbi inquit, † quòd petenti reuocationem attentatorum incumbit probare fundamētum, & necessaria suæ intentionis, scilicet esse appellatum, & esse innouatum appellatione pendente. Quia tamē non solùm litis, vel
5 appellationis pendētia facit attētata, † verū etiā & aliis modis causantur attētata, prout post Auocationē causę, Recusationē iudicis, Relationē ad superiorem factam, Consilium sapientis à Iudice obtentum, & Inhibitionem quoque à supe-
6 riore emanatam † (quam etiam nulla existente lite quandoq; fieri posse diximus suprà in 2. parte, cap.20. in præfatio, qu.2. numero 37. arg. capi. ex transmissa. de fōr. compet. prout faciunt domini Veneti, & testatur Staphileus in loco ibi citato, vt de his omnibus abundè diximus suprà in 2. parte, in suis Rubricis, & capitulis distinctis videlicet, capi.6.8.9. & 10. præfata doctrina licet in se videatur vera, vt proximè dicemus, quia tamē non omnes casus cōplectitur, videtur certo modo defectiua, ideo plenius attingēdo materiam
7 dicendum est, † quòd verè Duo requiruntur pro verificatione attentatorū probāda, sed alio modo, quā dixerint Docto. intellecta. Primò probāda est existentia illius rei, & causæ, quā prętendimus causasse attentata. Secundo ipsa attentatio.
8 Quoad primum, † quia probatio in cæteris causis præter appellationem facilis videtur, cùm sufficiat solùm probare id, quod quasi solo, ac nudo facto cōtinetur, vt potè litem introductā, Auocationē factam, Recusationem propositam, Relationem per superiorē admissam, Dilationē à Iudice decretam, Consilium sapientis petitum, & concessum, Inhibitionem executam, & cæteras huiusmodi attentatornm causas in facto consistentes, prout hæc omnia clarius colligi possunt ex his, quæ latius diximus suprà in dicta 2. parte, in suis locis particulariter, & præsertim cap.4. de attent. lite pend. in præfatio. numero 28. vbi ex his quæ ibi latè diximus ad demonstrandum quando lis dicatur pendere, facile quoque colligi potest quomodo litis pendentia sit probanda.
9 Quibus adde, † quòd litis pendentia diceretur probari per mandatum ad cædendum liti, quia dando tale mandatum cēsetur quis fateri litem, vt fuit tentum in vna Zirasonen. Prioratus corā
10 Grato.26. Februarij.1567. in qua cùm † esset lis in literis narrata, & ageretur de illius iustificatione, Domini dixerunt per tale mandatum litem
11 iustificari. Non tamen † diceretur litis pendentia probari ex sentētia in aliqua causa lata, quia nisi
12 ex alijs lis ostendatur, sententia † non dicitur facere rem litigiosam, vt fuit dictum in vna Calaguritana de vdala coram Caputaquen.7. Maij.
13 1557. vbi idem dixerunt † si per reum per modum exceptionis fuissent dati articuli, & non petierit super eis pronuntiari, cùm non sit verosimile, quòd possessor ob id voluerit facere suū beneficiū litigiosum, nisi aliunde probetur. ad no. per glo. &

glo.& doct.in c.2.de ord. cognit. Et quoniam
solū circa appellationis probationem,& illa pen
dēte attentatorū,doct.nonnulla necessario de-
claranda considerasse videntur, cū in omnibus
appellationibus eadem probatio sufficere nō vi
deatur idcirco breuiter dicendum est, Quòd
quando agitur de reuocatione attentatorum
appellatione pendēte præsupposito semper pro
firmo quòd appellationem præcesserit sententia,
à qua potuerit appellari, quod licet (specificè
pro vno ex tribus necessario probādis hoc casu
aliqui enumerēt,vt annuimus suprà num.3.)nos
tamen hic omittemus quia hoc tacitè,& neces-
14 sariò videtur includi †,vt cū dicimus appellatū
intelligamus etiam ante diffinitum (quod atti-
net ad probandum causam ipsorum attentato-
rum)illud ante omnia est animaduertendum an
simus in appellatione à diffinitiua, vel potius in-
terlocutoria,vel etiam extraiudiciali,quia non
eadem in omnibus probatio exigitur,quoniam
15 si simus in appellatione à diffinitiua† tria prin-
cipaliter probari debent, Primum est fuisse ap-
pellatum,& hoc debet probari ante omnia, vt
dicit Franc.in c.dilecti.el 3.sub num.10.de appel-
lation.& est fundamentum intentionis agentis
reuocationem attentatorum,vt dicit idem Frāc.
16 in c.ad audientiam.in glo.fin.in fi.& hoc † com
muniter tenet Rota,quòd facta fide legitima de
appellatione,& etiā de attētatione,immediatè
possunt reuocari attentata, vt est decis. Rot. 78.
aliàs 765.sciēdum est. de appellat.in antiq. quòd
etiam de appellatione probanda dixit Rota de-
cis.30.aliàs 190.quoad reuocationem attentato
rum.de appellat.in nou.& post eam Mil.in verb.
attentata post appellationem si petuntur.fol.30.
17 Secundum † est fuisse appellatum infra decem
dies,vt dicit præallegata decis.30.&Mil.vbi suprà,
pro qua facit id, quod dicit eleganter Alex.in
18 cons.95.visis.sub numero 7.lib.2.†quòd facultas
ista appellandi non viuit vltra decem dies,&quę
latius de hoc diximus suprà in 2.parte,cap.12. de
attent.appellat.pend.in 50.limit.princip.vers.se-
cunda causa nullitatis.numer.37. & seqq. Tertiū
19 quòd requiritur est,† quòd fuerit appellatum
per habentem potestatem appellandi, vt dicit
eadem decis.30.& Mil.vbi suprà,de quo & nos di
ximus suprà in dicta 50.limit.post princ.num.14.
vbi etiam in 8.ampliatione regulæ ibi positæ. nu
mero 97.particulariter etiam disputauimus de
eo quòd in dicta decis.asseritur,quod non suffi-
ciat probare appellatū esse infra decem dies per
20 partis confessionem,dic, vt ibi.† Quod si esse-
mus in appellatione à sententia interlocutoria,vel
in appellatione extraiudiciali,tunc vltra præmis
sa tria,duo alia requiruntur,Primum est,quòd sit
appellatum ex causa probabili. Secundum au-
tem est verā esse causam in appellatione expres-
sam,vel saltem se illam probaturum coram Iu-
dice à quo appellantem obtulisse, & non fuisse
admissum,vt tradit Rot.decis.38. aliàs 309.atten
tata.de appellatio.in no.vt diximus latius de hoc
dicto cap.12.de attēt.app. pend. in prima limit.
primæ limitationis principalis.numer.32.&38.&
in eodem cap.12. in 2.limit.tertiæ limitationis
principalis.num.15.

Quoad secundum de attentatione,& innoua
tione probanda, non videtur circa hoc multis
rationibus,seu authoritatibus insistendum,cùm
rationi consonum sit, vt qui dicit aliquid illici-
21 tum,aut dolosum fuisse attentatum.† illud de-
beat tanquam suæ intentionis fundamentū pro-
bare,idque expressè in materia nostra docet glo.
magistra.in c.non solùm.ad med.ver.dic tamen.
de appell.in sexto.per nota.in cap.bonæ,de ap-
pell.& in c. ex literis, de Iure patron. & ex recen
tioribus post glo.vbi suprà,tradit etiam Aug.Be
ro.in cons.128.cùm Alfonsus.nume. 9.lib.3.Verū
22 quia †,vt de se patet,ista dicunt mutationē, ideo
ad propositum materiæ nostræ dicendum est,
23 quòd sicut spolium, ita † & ista attentatio duo
præsupponat extrema, Primum est status in quo
quis erat tēpore innouationis,Secundum sit mu
tatio,& desinentia illius status mediante innoua
24 tione:Quoniam iste terminus † status significat
præsentiam,conditionem,& qualitatem, in qua
quis reperitur, vt ex probatis authoribus dedu-
cit eleganter Gozzad.in cōs.suo primo. num.18.
vbi ad id probandum allegat etiam cap.2.in fi.vt
lit.pend.quasi status etiam ad quem reducuntur
attentata sit intelligendus,vt suprà,Et propterea
dicebat aliàs Franc.in c. bonæ.in summario de
25 appell.† quòd spoliatus post appellationē resti-
tuitur ad statū,in quo erat tempore appellatio-
nis,& est decis.Crescent.158.tertius.sub Rubrica
de restit.spol.& ad propositum dixit vlterius Ae
26 gid.decis.101.quòd† priuilegium litis, vel appel
lationis pendentis vult statum in aliquo interim
non mutari,non habito respectu ad hoc an status
ille sit legitimus, vel illegitimus:Inde etiam vide
27 mus † ꝙ in,& pro purgatione attētatorū fit re
uolutio ad illum statū à quo quis cecidit propter
attentationē aduersarij, vt latius dicemus infrà
cap.29.de purgat.attentat.nu.68.Et iste status at
tenditur,& ad eum fit restitutio,† etiam si ex ad
28 uerso negetur eū habere fundamētū,in quo pos-
sit subsistere. Exemplum, si quis prouisus ab ordi
nario de beneficio seruitorio in aliqua ecclesia
tanquā vacāti,illius possessionē acceperit,ac per
episcopum fuerit factum sibi de fructibus respon
deri,alij verò beneficiati eiusdem ecclesiæ à dicta
prouisione appellauerint,& deinde commiserint
causam in curia cum clausula quam,&quas,&ob
tinuerint inhiberi,& deinde prouisum lite pendē
te spoliauerint,prouisúsque instet pro reuocatio
ne spolij attentati,Beneficiati verò ad excluden
dum reuocationem allegent prouisum non ha-
bere aliquem statum considerabilem,ac restitui
bilem,attento,quòd beneficium, de quo fuerat
prouisus,beneficium aereum erat,& quòd nun-
quam in dicta ecclesia extitit, vnde possessio per
eum capta,& prætensa fructuum perceptio(licet
videantur facere quendam statum,tamen ille sta
tus nō habet vbi se firmet,non præsupposita exi
stentia beneficij:Quamuis enim hæc omnia secū
dum hos terminos aliàs in vna Giennen. benefi-
cij de Alcandere corā Robusterio allegarentur,
& sub die decimasexta Maij 1569.dubitaretur an
huiusmodi attentata per beneficiatos essent re-
uocanda,& Domini noluerint capere resolutio-
nem,sed dixerint esse necessarium videre an con
stet de statu beneficij,& deinde in alia proposi-
tione sub die prima Iulij 1560.(quia fuerunt in-
ter

ter dominos diuersæ opiniones, cùm aliqui tenerent constare de existentia beneficij, & statu perceptionis fructuum, aliqui vero contra) causa fuerit remissa, ad calendas, Nihilominus proposita demum causa sub die decimatertia Martij 1570. fuit resolutum constare de existentia beneficij ex quadam cõstitutione synodali, in qua tale beneficium enunciatiuè nominabatur, & ex diuisionibus, & distributionibus fructuum, & ex possessione prouisi vltra triennium, & propterea prouisum esse restituendnm ad dictum statum. Vnde circa hoc primum extremum ipsius atten
29 tantis† dicendum est, quòd est probandus status, in quo quis tempore innouationis reperie-
30 batur, † & propterea sufficiet probare simplicẽ detentionem rei, circa quam committitur attentatum. Rot. decis. 11. aliàs 56. nota quòd vbi aliquis. de ca. poss. & propriet. in antiq. & decis. 13. aliàs 348. nota quòd si constat. in fi. de restit. spoliat. in antiq. Aegid. decis. 101. si constat. non autem requireretur possessionis probatio. Rot. decis. 10. aliàs 89. nota quòd vbi, de appellat. in antiq. Et quáuis circa hunc punctum de possessione probanda aliquando docto. etiam in materia probationis attentatorum vtantur hoc modo loquendi, quod sufficit probare simpliciter possedisse beneficium absque coloratione tituli, & eo vtatur Franc. in c. bonæ. sub numer. 14. vers. sexto & c. de appell. & Cassad. decis. 3. petens. numero 2. de restit. spoliat. & aliàs etiam Aufr. in addit. ad decis. Tolos. 15. dixerit, quòd quando quis dicit se spoliatum lite pendente sufficit probare se fuisse in possessione tempore motæ litis, & idem etiam Rip. in c. sæpe. sub numero 10. de restit. spoliat. & aliàs sæpe Docto. ita loquantur, Nihilominus non est credendum eos per hoc intelligere, quòd in probatione attentatorum (de qua agimus) sit formaliter probanda possessio non solũ quæ est facti, sed etiam, quæ est Iuris, tum quia contradicerent supradictis decisionibus, tũ quia licet vtantur verbo possessionis semper tamen addunt aliquod verbum, puta simpliciter possedisse, vel possessionem, & simplicem statum, & similia verba, per quæ satis demonstrant eos non de possessione, quæ est iuris, sed potius de illa, quę est facti, & de detentione, ac simplici statu, de quo suprà diximus intelligere: Itaque potest in proposito firmari pro

31 Regula, † quòd in hoc primo extremo pro parte petentis reuocationem attentatorum non requiratur probatio possessionis, sed sufficiat solius detentionis, & status, in quo quis reperitur, Probatur Regula per dd. decisi. 10. 11. & 13. re-
32 spectiuè, cùm, & aliàs regulare sit, † quòd pro huiusmodi detentione qua quis fuerit priuatus, cõpetat officium Iudicis, quòd singulare, & perpetuo notandum dixit Io. de Neuizza. in cons. 80. Benedictus. numer. 3. post Paul. de Cast. in l. aquilius. in fin. ff. de donat. & Luc. de penna in l. si coloni. q. 21. C. de agricol. & censit lib. 11. Quam re-
33 gulam limita duobus mobis. Primo † quando essemus in probanda intrusione alicuius, tunc enim petens reuocationem intrusionis, & attentatorum debet probare suam possessionem tempore litis motæ, vt dicemus proximè in declaratione secundi extremi ipsius attentati. nu. 52. Se-
34 cundo limita † nisi ille contra quem petuntur attentata reuocari de iure communi, & ex causa verisimili præsumatur possidere, tunc enim passus attentata tenetur probare se verè tempore attentationis possedisse, & ratio est, quia si is qui prætenditur attentasse præsumitur possedisse tẽpore attentationis, actus qui prætenditur attentatus diceretur factus per modum continuationis, & consequenter non erit attentatum, cùm
35 † continuans, (vt notum est) non dicatur attentare: de quo, & præsertim de dicta decis. 10. aliàs 89. nonnulla etiã diximus suprà in 2. parte, capi. 4. de attent. lit. pend. 4. limit. primæ limitationis princip. numer. 78. Quam limitationem de possessione plenè probãda, quãdo aduersarius præsumitur, vt suprà possidere, tenuit etiam post Inno. in c. dilecti. de maior. & obed. Natta in cons. 606. approbo. nume. 10. vers. cum prædictis concordat. libr. 3. idem etiam tenuit post Innoc. in c. bonæ, de appellatio. Vestr. vbi suprà. sub numero 18. versi. nisi fortè, vbi illud ampliat, vt ad excludendum hanc pręsumptam possessionem attentantis, (& consequenter illius continuationem) sufficiat illi, qui passus est attentata docere de possessione sua tẽpore attẽtationis, cũ enim duo eodem tempore eãdem rem in solidũ possidere non possint. l. 3. §. ex pluribus. ff. de acquire. poss.) necessariò infertur, quòd possessio præsumpta, quam allegat attentans non potuerit esse vera illo eodem tempore attentationis, & quòd merito excludatur præsumptio continuationis, de-
36 cis. tamen, quam allegat parum concludit † sed quòd quis probando etiam possessionem tertij exoneretur ab onere probãdi negatiuam, quod scilicet ille, qui se intrusit lite pendente tempore intrusionis, & attentationis non erat in possessione, est bona decis. 15. aliàs 478. in causa quæstionis in princ. de probat. in no. cui in eadem causa concordare videtur etiam decis. Aegid. 710. in casu, de quibus aliquid etiam dicemus proximè numero 37.

Circa secundum extremum, hoc est de mutatione & desinentia prædicti status mediante innouatione, quoniam prædicta mutatio innumerabilibus ferè modis cõtingere potest, tam facto Iudicis in procedẽdo, quàm partis in aliquid de nouo circa possessionem, vel fructus, aut circa processum per viam impetrationis faciẽdo, quã etiam tertij forsan à parte causam habentis litigantes, vel alterum ex ipsis aliquo modo turbantis, vel spoliantis, nec potest ad eius cognitionẽ certa regula, aut certus modus dari, illud in genere concludendum est, quòd quomodocunque hæc mutatio contingat, illa regulariter transit in vitium attentati, (diximus regulariter secũdum ea, quæ suprà in discursu tractatus posuimus, vbi in singulis ferè capitibus de attent. lit. pend. & seqq. posuimus regulas affirmatiuas, quòd actus ea pendente facti regulariter attẽtatorum vitio subijciuntur, adaptando, tamen opportunas in singulis locis limitationes, ac declarationes, de quibus ibi. Et propterea ad declarationẽ huius vltimi extremi cæteris prætermissis duo tantum ponere visum est, quæ magis necessaria videbantur, Primum est quòd licet suprà generaliter affirmauerimus hanc mutationẽ per quẽcumque fieri posse, & sic per quascunque personas attentari posse, & consequenter etiam per Procurato-

Procuratorem, vt annotauimus etiam latiùs suprà in prima parte, dum locuti sumus per quas personas dicatur attentari, præsertim in cap.1.de attent.à parte, numer.5.& seqq. quantum tamen attinet ad materiam probationis, de qua nunc
37 agimus, illud hoc loco replicandum est, † quòd quãdo ageremus, ad reuocationem eorum, quæ per procuratorem attentata fuisse dicerentur, oportet probare duo, videlicet eum verè fuisse procuratorem (ex quo gesta à falso procuratore non dicuntur attentata, vt est in recollect. Achil. de Grass. decis.28. attentata. sub Rubrica, de attentatis) & insuper eum habuisse speciale mandatum, ad attentandum, vt est decis. Rot.7. aliàs 81. quoad reuocationem, vt lite pendente. in no. quod etiam animaduertit Vestr. vbi suprà, sub numer.18.& nos satis latè diximus in dicto cap. 1. vbi etiam id nonnullis modis limitauimus, & declarauimus, de quibus ibi. Secũdum est, quòd cùm ista mutatio status, & hoc secundum extremum nullo ferè veriori, & efficaciori, ac magis odioso modo fieri contingat, quàm per viam intrusionis, quando quis lite pendente capiendo possessionem rei super qua litigatur in illam temerè se intrudit, necesse est etiam scire quomodo, & per quem (ad propositum, de quo nunc agimus, ista intrusio sit probãda: Et ad probandũ
38 intrusionem, † tria videntur necessaria, Primum, quòd probetur litis pendentia, quia qui allegat litis pendẽtiam debet illam probare. Paris. cons. 47. numer.41. libr.4. Secundum est, quòd Titius qui allegat Meuium esse intrusum probet se tempore litis motæ fuisse in possessione, Tertium, quòd Meuius lite pendente ingressus fuerit possessionem.

Quoad primũ sicut (quantum attinet ad hũc articulum probationis) res non videtur habere difficultatem, & in probanda litis pendentia ad effectum deducendę intrusionis illud solùm maximè videtur considerandum, vt scilicet, probetur lis non calumniosa, attento, quòd si consta-
39 ret, de lite calumniosa, † tũc videretur cessare intrusio, vt senserunt Domini in vna Burgen. Canonicatus coram D. meo Oradino. 18. Decembris, 1562. Ita

Quoad secundum, videlicet quis probet secũ-
40 dum requisitum, † an Meuius intrusus deducendo ad excludendam intrusionem, qualiter ipse ante litem motam erat in possessione, vel potius id probare teneatur Titius, qui allegat eum intrusum, ita quod si Titius suam possessionem de dicto tempore non probet succumbat, non leuẽ videtur cõtinere dubitationem. Quamuis enim
41 † intrusi in iure videantur maximè odibiles, † cũ
42 contra eos absque nouo processu possit etiã (de dicto de intrusione) ad executionem deueniri, cùm
43 † vt notũ est executoriales capiant intrusos. Cre
44 scent. decis.142. executoriales, de re Iudic. † Nec possit dare obiectus. Rot. decisi.5. aliàs 433. not. nunquid Reo, vt lit. pend. in antiq & propterea in hoc videretur dicendum, quòd in odium ipsius intrusi deberet hoc onus probãdi prossessionem, de qua agitur incumbere ipsi intruso: Contrarium tamen aliàs firmauit Rot. quòd immo hoc casu Titius, qui agit contra intrusum teneatur probare possessionẽ suam tempore litis motæ, vt sunt decis. Rot.14. aliàs 477. supposito, & de cis.15. aliàs 478. in causa quæstionis, de probat. in no. quibus concordant decisi. Aegid. 709. supposito, & 710. in casu, quas etiam nouissimè quoad hoc secuta est Rot. vt est in recollect. Crescent. decis.142. executoriales. sub Rubrica, de re Iudi. & iterum in vna Tudertina bonorum coram D. meo Oradino. sub die 11. Martij 1560. & ista in proposito potest esse

45 Regula, quòd Titius, † qui est passus intrusionem ad illam probãdam debet docere, de dicto secundo requisito, videlicet se fuisse in possessione rei, de qua litigatur, de dicto tẽpore litis motæ per omnes supradictas decisiones dum in eis concluditur, quòd onus probandi quòd is qui prætenditur intrusus possessionem fuerit ingressus post sententias, incumbit ei qui allegat intrusionem, adeo quòd si nihil probaret, non posset contra prætensum intrusum deueniri ad executionem.

Quam Regulam

Amplia

46 Primò, † vt sibi ad victoriam in hoc Iudicio sufficiat nõ solùm si probet suam possessionem, verùm etiam si deducat possessionem alicuius tertij, qui de dicto tempore fuerit publicè, & notoriè reputatus pro possessore, vt dicunt dictæ decis.15. aliàs 478. & Aegid.710. per quas comprobatur, quod etiam dixerat Vestr. vbi suprà, sub nu.18. versi. nisi fortè, vt diximus suprà, nume.30. Quòd etiam per dictam decisi. Aegid. secuti sunt Domini in vna Taurinen. Prioratus coram Quiroga. 8. Nouembris. 1557. in qua, cum præsupponeretur litem motam de anno. 1529. contra quẽdam Melchiorem intrusum, & quòd deinde de anno 1548. dictus prioratus per manus diuersorum tandem deuenerit in personam Nicolai Baroncelli, qui ad docendum de bono iure suo in articulis posuerat, quòd quidam Franciscus, qui antea dictum Prioratum obtinuerat, illum possederat per annos.13. & vltra, videlicet ab anno 1531. vsque ad obitum, & dubitaretur, de intrusione dicti Francisci, quam eius aduersarius deducere conabatur ex eius confessione (quasi si ille possedit ab anno 1531. ergo antea, & sic tempore litis motæ) non possedit, & cum ille replicaret, quòd consequentia non tenet, cùm potuerit etiam ante possedisse, & Domini propterea dixissent non constare de intrusione Francisci, declarauerunt tamen, quòd si cõtra allegatam anteriorem possessionem Francisci cõstaret in actis de possessione dicti Melchioris, & sic de possessione tertij, excluderetur præsumpta possessio Francisci, cum duo eandem rem, eodem tempore, insolidũ possidere non possint, l.3.§. ex pluribus. ff. de acquiren. possessio. cum similib. & consequenter probaretur intrusio ipsius Francisci, Et ad hanc ampliationem plurimum facit, quod fuit cõclusum in alia Roma. Viridarij coram Seraphino 27. Octobris. 1570. pro hæredibus Cardinalis, de Saluiatis contra Illust. Dominos Farnesios, in qua cum præsupponeretur Dominos de Saluiatis viridarium possedisse, & per Capitulum, & Canonicos Sancti Petri de vrbe fuisse spoliatos, & super huiusmodi spolio statim contra Canonicos litem introduxisse, & sententiam fauorabilem, ac executoriales obtinuisse, & vellent cõtra Dominos Farnesios (qui vltimo loco reperiebantur

in possessione viridarij) exequi tanquam contra intrusos lite pendente, & dubitaretur an possent exequi, & constaret, de intrusione, Domini tenuerunt executoriales exequi posse, quia Farnesij præsumuntur intrusi lite pendente, ea ratione, (vt ex his quæ deducuntur in informationibus colligitur,) quia tempore litis motæ Capitulum, & Canonici possidebant, & cõsequenter Farnesij possidere non poterant obstante regula dictæ l.3.§.ex pluribus.ff.de acquir.poss.

47 Secũdò, † amplia, vt possessio, de qua agimus, nec etiam per confessionem collitigantium probetur in præiudicium tertij ad effectum, vt habens deinde causam à dicto tertio debeat dici intrusus, vt dixerunt Domini in vna Romana spolij domus coram D.meo Oradino.17.Martij. 1561.in qua Faustina vendiderat domum Almadiano, deinde Petrus successor Faustinæ mouit litem contra Paulum Colinum vti inquilinum,
48 † qui negãdo monitorium dixit se non recognoscere alium, sed ipsum esse dominum, & possessorem, deinde mortuis Petro, ac Colino illorum hæredes prosecuti sunt litem, & ea sic pendente domum vendidit Episcopo Papiensi, contra quẽ dicti hæredes dabant de intrusione, illamque deducere conabantur, quia Almadianus, licet domum emerit, tamen possessionem actualem nũquam acceperat, sed remansit pœnes venditorẽ, quæ cum vacauerit per eius obitum, & Paulus per illam responsionem sibi acquisiuerit, sequitur, quòd Almadianus fuerit ingressus lite pendente, & consequenter, quòd etiam sit intrusus, & quia probatio possessionis Pauli erat dubia, dixerunt Domini, quòd si hæredes Pauli, & Petri faterentur, quòd Paulus per illam responsionem acquisiuisset possessionem, tamen talis confessio in præiudicium tertij videlicet Almadiani, & Episcopi habentis causam ab eo nõ probaret possessionem Pauli ad effectum probandi intrusionem, Vnde verè potest hæc conclusio ampliari, vt hæc possessio, quam tenetur probare, is qui passus est intrusionem nec etiam per confessionem collitigantis probetur in præiudicium tertij, qui nunquam fuit in lite, vt dixerunt Domini ibi in fin. subdentes, quòd ita etiam aliàs tenuit Rota.

Limita eandem

49 Primò, quando Titius passus intrusionẽ probaret suam possessionẽ, † præsumptiuè præsumptione resultante ex aliqua sententia, in qua ille, de dicto tempore assereretur possessor, nam per solam sententiam non dicitur constare de intru-
50 sione, sed requiritur, † quòd cùm sententia concurrat, etiam communis reputatio, quòd Titius esset possessor, & aliqua alia adminicula, vt post dictam decis. Aegid.710.fuit tentum in dicta Tudertina bonorum corã D.meo Oradino 11.Martij.1560. De qua facit mentionem idem Oradinus in voto suo in vna Cæsaraugustana parochialis, de chouenda coram Sarmiento.31. Ianuarij. 1564.vbi præter dictam decis. Aegid.710. allegat etiã decis. eiusdem 709.& 713. Quod si ex eo præ-
51 sumptiuè suam possessionem probaret, † quia per aliquot annos ante litem motam possederit, ac fructus perceperit, & consequenter præsumatur, etiam vsque ad diem litis motæ illam continuasse, videtur, quòd sibi talis etiam præsumptiua possessio debeat suffragari, nam & aliàs vide-
52 mus, † quòd is, qui tenetur probare se tempore litis motæ possedisse, prout est in interdicto retinendæ, hæc præsumptiua possessio ex interiori fructuum perceptione resultans dicitur esse sufficiens, vt tradit Osasc.in decis. Pedemont. 43. Antonius.num.2.& 4.vbi etiam declarando subdit, quòd hæc præsumptio in fauorem actoris locum sibi vendicat, quando reus non probauit se possidere, vel saltem detinere, ex intentione Bart. in l.1.§.fi.ff.vti possidet.& Alex.in cons.88.nu.18.lib. quinto, & Rip.in c.cùm ecclesia.col.8.vers.tertio ampliari potest, de caus.poss.& propr.atque etiã Afflict.decis.394.

Secundo, & notabiliter limitari potest, vt nõ
53 procedat, quãdo † ille, contra quem est lata sententia esset intrusus, nam si post sentẽtiam, & in illius executione reperiatur aliquis Tertius intrusus, ad probandum intrusionem huius secundi Titius non grauabitur onere probandi suam possessionem, quia si ille, cõtra quem est lata sententia erat intrusus in necessariam consequẽtiã sequitur, quòd ipse secundus sit intrusus, cùm ex probatione intrusionis illius primi statim etiam appareat de possessione Titij, & consequẽter de intrusione huius secũdi, vt colligitur ex his, quæ ponit Crescent. dicta decisio. 142.vbi id amplia-
54 re videtur, † vt procedat etiam si intrusio primi non fuisset probata in hoc secundo Iudicio, quo agitur contra secundum intrusum, sed in primo Iudicio, quoniam dicta probatio (licet non faciat plenam fidem) tamen facit aliqualem probationem, quæ secundum Bal. in l.si duo patroni, in princ.ff.de Iure iur. transfert onus probandi in aduersariũ, licet de hac ampliatione aliqui
55 dubitauerint, vt ibi latius per eum: Idem † dicẽdum esset si intrusio non probaretur per sententiam, sed aliunde, puta per confessionem factam in aliqua supplicatione, quoniam statim sequeretur probatio intrusionis secundi immediatè subsequentis, prout erat casus in vna Calaguritana medietatis fructuum coram Aldobrandino 14.Aprilis.1567. in qua pars ad probandum intrusionem secundi deducebat probationem primi per supplicationem, & Domini dixerunt constare de intrusione.

Declara prædictam regulam,

Primò, quòd licet passus attentata, & intrusionem teneatur probare suam possessionem, de
56 tempore litis motæ, vt in Regula, † non tamen tenetur probare quòd intrusus sciuerit rem litigiosam, & consequenter, quòd scienter in re vitiosa successerit, sed sufficit sibi si probet se pendente lite fuisse in possessione, & tunc spoliatum fuisse, vt post Rip.in capitu. sæpè.numer.10.extra, de restit.spoliat.tradit etiam nouissimè Menocch.de recuperand.possess. Remed.17.numero 27.

Secundò, quòd licet passus intrusionem illam probauerit deducendo possessionem suam, vel etiam tertij, de tẽpore litis motæ etiam prætextu præsumptæ continuationis, per ea, quæ dicta sunt suprà proximè in prima ampliatione Regulæ proximè positæ.numero 46.& in fin primæ limitationis eiusdem Regulæ. numero 52. non
57 † tamen per hoc prohibetur intrusus probare contrarium, quòd immo ipse, aut etiam sui auto-

restem

res tempore litis motæ fuerint in possessione, vt fuit dictum in præfata Ro. Viridarij coram Seraphino. 27. Octobris. 1570. in qua Domini dixerunt Farnesios censeri lite pendente intrusos, nisi ipsi docerent possessionem accepisse ante litem motam, vel saltem eorum autores in possessione fuisse, & per eos fuisse continuatam.

58 Tertiò, & vtiliter declara, † quòd de huiusmodi intrusione possit dari etiam post triginta annos, prout fuit datũ, & per Dominos admissum in vna Calugaritana prætensæ medietatis fructuum coram Aldobrandino. 14. Aprilis. millesimo quingentesimo sexagesimoseptimo, in qua dum dubitaretur, de intrusione commissa iam ante de anno millesimo quingentesimo trigesimoseptimo, Domini tenuerunt constare, de intrusione. Quæ declaratio licet videatur reddi posse dubitabilis ex his, quæ posuimus suprà in hac tertia parte, capit. 23. quando, & intra quod tempus per actorem atten. reuoc. sit peten. quæstion. 3. numer. 76. & seqq. dum ibi firmauimus, quòd reuocationi attentatorum regulariter triginta annorum spatio præscribatur, substinetur tamen ex his, quæ ibidem posuimus in 3. limita. regulæ ibi positæ, numer. 93. considerando, quòd intrusio versatur circa possessionem, & consequenter intrant ea, quæ ibi diximus, de spolio attentato.

Quartò, potest etiam declarari, quòd ad verificandam intrusionem non sufficeret, quòd is, qui ab initio erat inquilinus, & vacante rei locatæ possessione per mortem locatoris in iudicio conuentus responderit se non recognoscere alium in dominum, & patronum, sed quòd ipse est dominus, & possessor, & quasi per hoc dicatur sibi fuisse acquisitam ipsius rei conductæ possessionem, prætendat, quòd tertius, qui dicto iudicio pendente rem prædictam emerit, & possessionem etiam adeptus fuerit, dicatur intrusus, quia talis possessio etiam ante litem, vt præfertur, deducta, non videtur sufficiens ad probandũ intrusionem emptoris: quamuis enim valde dubium, de iure sit, an per actum huiusmodi responsionis fuerit sibi aliqua possessio acquisita, vt eleganter, & copiosè fuit disputatum in vna Ro. spolij domus coram D. meo Oradino. 27. Februarij. millesimo quingentesimo sexagesimosecundo.

59 † Maior tamen pars Dominorum tenuit, quòd emptor hoc casu non dicatur intrusus, & consequenter, quòd talis possessio non sit releuans, ac sufficiens pro verificatione intrusionis ad effectum attentatorum, de qua nunc agimus.

Quoad tertiũ facilis videtur probatio, quia si per confessionem partis, per testes, aut per instrumentum clarè, & concludenter appareret de tempore adeptæ possessionis, clarè quoque diceretur apparere de intrusione facta relatione

60 ad diem litis motæ, † nam & ipsa intrusio concludenter probanda est, vt est in recollect. Cot-

61 tæ, decis. 7. & propterea † per instrumentum possessionis captæ lite pendente vigore prouisionis ordinarij diceretur concludenter de intrusione constare, vt fuit aliàs tẽtum in vna Burgi Sancti Sepulchri coram D. meo Oradino, vigesimose-

62 ptimo Octobris, 1560. Et similiter † per instrumentum possessionis etiam per procuratorem generalem captæ iuncta narratiua nouæ prouisionis per principalem impetratę, in qua de possessione mentionem faciat, quia cẽsetur per hoc illam ratificasse, vt allegabatur in vna Nullius præpositurae coram eodem Oradino 20. Februarij. 1558. in qua licet id de ratificatione Domini non expresserint, dixerunt tamen de intrusione constare per instrumentum captæ possessionis, & narratiua nouæ prouisionis: Non tamen de

63 intrusione constaret, † si præsupposita lite super beneficio, de anno 1529. aliquis ad docendum de suo bono iure in positionibus diceret, qualiter ipse, seu eius autor illud beneficium possedit ab anno 1531. vsque ad obitum, quia per hoc non diceretur probari, quòd de anno 1531. & non antea fuerit capta possessio, & consequenter non diceretur probata intrusio, quia per illa verba ab anno 1531. necessario non infertur, quòd ponens fateatur, quòd beneficium ante non fuerit possessum, vt fuit dictum in vna Taurinen. prioratus pro Nicolao Baroncello contra Cardinalem Rehumanum proponente Quiroga. sub die 8. Nouembris 1557. ea ratione inter cætera, quia in positionibus non subauditur dictio taxatiua, ad no. in l. cum furti. ff. de iureiu. Similiter non pro-

64 bari intrusionem dixerunt Domini † per instrumentum per procuratorem factum, in quo is, qui prætendebatur intrusus asserebat se, & suos prędecessores fuisse in quasi possessione exigendi certas decimas. Et diuersis rationibus mouebantur, aliqui, quia dicta confessio non videtur vsquequaque clara, aliqui quia Petrus successit in castro, & consequenter in perceptione decimarum, aliqui quia sententia appræhensionis nõ videtur conformis confessioni procuratoris in dicto instrumẽto, vt dixerunt Domini in vna Tirasonen. decimarum, de Vierla coram eodem Oradino 13. Martij. 1564. Sic etiam non diceretur

65 † probata intrusio per instrumentum possessionis captæ lite pendente extractum ab exemplo, non autem ab originali, & per compulsorem recusatũ, vt præsupponebatur in facto in vna Cremonen. præpositurae coram eodem Oradino, in qua 18. Februarij. 1555. fuit resolutum non constare de intrusione. Quibus concordat id, quod fuit etiam dictum in alia Senen. attẽtatorum coram

66 Quiroga. 15. Nouembris 1557. † quòd cùm post Rotalem inhibitionem prætenderetur in partibus attentatum, & ad probationem attentatorum produceretur quædam scriptura extracta per alium notarium, quàm qui fuerit de illa ro-

67 gatus, & sic minus solenniter, † talis scriptura non erat in forma probanti. Eodem modo ad ef-

68 fectum verificandi intrusionem non † diceretur probari possessio ex depositionibus testium examinatorum inter fiscum, & eum, qui passus est intrusionem, non citato illo, qui prætenditur intrusus, vt dixerunt Domini in vna Tudertina bonorum coram eodem Oradino. 21. Maij. 1561.

69 † nisi tamen is, qui prætenditur intrusus haberet causam à fisco. Pari modo dicendum vide-

70 tur, † quòd intrusio non probetur per verba e-

71 nuntiatiua possessionis, & minus per confessionem possessionis resultantem ex productione alicuius instrumenti (in quo talis mentio possessionis, etiã per principalem facta contineretur) per

procuratorem generalem, & minus legitimam personam in iudicio facta, vt colligitur ex his, quæ fuerunt dicta in vna Messanen. Baroniæ coram eodem Oradino.5. Nouembris. millesimo quingentesimo sexagesimoquinto in qua fuit tentum, quòd instrumentum inuestituræ Castri super cuius Baronia lis pendebat, in quo enuntiatiuè dicebatur, quòd is, qui petebat inuestituram erat in possessione dicti Castri, non probat intrusionem secundum ea, quæ latè deducebantur per informantes (ad quæ domini se referebant) in informantibus autem eleganter dicebatur, quòd licet ex aduerso prætenderetur, quòd ex dicti instrumenti tenore, & insuper ex illius productione resultaret confessio possessionis, & consequenter plena probatio intrusionis, ad tradita per Aymonem consilio 201. numero quinto, & sequent. libro primo. replicabatur tamen, quòd illa verba enuntiatiua possessionis (ex quo sunt prolata ad alium finem, & non agebatur tunc de viribus inuestituræ, ad quam illa qualitas possessionis esset necessaria) nō possunt probare intrusionem, ad no. in capitu. illud, præsertim per Felyn. in 2. not. de presump. Dec. cons. 310. column. fin. numero quinto. Ruyn. consilio centesimoquinquagesimoseptimo. numer. vigesimoquinto, libro primo. Addebatur præterea per informantes pro illa parte quòd productio instrumenti, de qua suprà fuerat facta à procuratore generali, qui nō potuit in hoc Domino præiudicare.

Cæterùm cùm hactenus attentata probari dixerimus, si per actorem illa duo fuerint probata, de quibus suprà hoc eodem cap. in princi. num. 7. videlicet existentia illius rei, & illius facti, per quod causantur attētata, Item & ipsa attentatio, antequam ad secundam inspectionem trāsitum faciamus, necessario videndum est, an si prætermissa probatione singulorum dictorum duorum requisitorum, actor agens ad reuocationem attentatorum velit compendiosius illa
72 probare, † ex confessione saltem tacita ipsius attentantis, qui alicubi in iudicio fassus fuerit attentata, & se attentasse, an hoc casu per huiusmodi confessionem dicantur sufficienter probata attentata (etiam si re vera illa non extarēt) ita vt confitens non possit illa amplius negare, Exemplum, si quis conuentus in iudicio sub prætextu, quòd lite, vel appellatione pendente aliquid in præiudicium collitigantis attētando innouarit, fuerit super eis condemnatus, ad purganda attentata, & propterea dederit mandatum ad cædendum illis,
73 † & eius vigore fuerit etiam facta cessio apud acta, & inde ad aliquod tēpus is, qui cesserat comperiat, quòd re vera nulla aderant attentata, & ex capite notoriæ iniustitiæ velit reuocari sententiam aliàs contra eum latam, & quæ transitum iam fecerat in rem iudicatam, econtra verò ille, qui sententiam obtinuerat alleget, quòd attentata dicuntur sufficienter probata ex confessione, quæ resultat ex dicto mandato, ad cædendum attentatis, & ex cessione subsecuta, an per hoc dicantur sufficienter, & concludenter probata attentata? Et quamuis dici soleat, quòd nulla est maior probatio, quā proprij oris confessio. l. 1. de confes. cum simil. & res iudicata pro veritate habeatur, capitulo res Iudicata. de regul. iur. in 6. Domini tamen eueniente casu in vna Ariminen. bonorum coram Grato, decimatertia Maij. 1569. tenuerunt pro non attentatis, & ad illud de confessione dixerunt, quòd procurator cædendo non potuit domino præiudicare: immo nec ipsemet dominus
74 sibi præiudicasset, quia † cessio, & mandatum intelliguntur, prout sæpè fieri solet, vt cædant quatenus attentata adsint: Quæ conclusio vltra considerata ibi per Dominos potest etiam ex eo suaderi, quia cum re vera nulla adessent attentata, (cùm illa consistant in facto) per confessionem talem non potuerunt deduci in esse, quia propter nostrum negare, vel affirmare rei veritas non immutatur. leg. assumptio. ff. ad municip. & de incol. Item ex eo, quòd in propriis terminis attentatorum videmus, quòd etiam confessio partis non probat, & non attenditur, cum enim ad hoc, vt appellatio operetur effectum attentatorum debeat probari appellatum fuisse, & insuper intra 10. dies appellatum fore, si appellans probaret appellationem ex confessione appellati, non sufficeret ad effectum reuocationis attentatorum. Rota decisione 30. aliàs 190. quoad reuocationem, de appella. in no. cùm aliis latius adductis suprà, capitu. 12. de attentat. appel. pendent. in quinquagesima limit. princip. numero 97. in 8. ampliat. Nec aliquid mouet id quod dicebatur, quòd res iudicata pro veritate habetur, quia deficientibus attentatis sententia remanet notoriè iniusta, & propterea nunquam transit in rem iudicatam, ad no. in c. inter monasterium, de re iudic. Illud autem quod dicebant domini cessionem censeri factam quatenus attentata extarent, potest in simili compro-
75 bari, † quòd si procurator decreto aliquo sequestro, quod de iure non erat apponendum, consentiat super nominatione sequestratorum, talis consensus non validat sequestrum, vt illud reuocari non debeat, quia censetur præstitus quatenus esset locus sequestro, vt dixerunt Domini in vna Pampilonen. Hospitalariæ coram Grato. 26. Ianuarij millesimo quingentesimo sexagesimoquinto. Sic & aliàs in vna Leodien. attentatorum coram Aldobrandino vigesimo Decembris, millesimo quingētesimo sexagesimosexto.
76 † in qua postquam quidam pauperes, & mulieres condemnatæ fuerant ad purganda attentata cum refectione fructuum, & expensarum, & pro dicta restitutione se obligauerant in forma cameræ, obtinuerunt commissionem, quòd constito, de paupertate, fructus & expensæ reseruarentur in fine litis, & licet contra eas diceretur, quòd non poterant dicto rescripto iuuari, attento, quòd iam pro restitutione præstiterant dictā obligationem, In contrarium tamen allegaba-
77 tur, quòd dicta, † obligatio censebatur facta si, & quatenus, de iure tunc expensæ essent soluendæ, & non essent reseruandæ in fine litis, prout videtur, etiam iuri consonum, ad no. in capit. olim.
78 el secundo, & ibi no. Abbas. de restit. spol. † exemplo eius, qui promisit facere tharam, cuius etiam promissio intelligitur quatenus, de iure thara veniat facienda, secundum Afflict. decisi. 399. fuit latum. numer. decimotertio, & quod tradit Bald.
79 in leg. fin. C. ad leg. falcid. † de hærede promittente soluere omnia legata, vt intelligatur saluo legis fal

80 gis falcidię beneficio, Sicut etiam promissio† de tota dote restituenda intelligitur in casu, in quo tota dos esset restituenda, secundum Bald. in l. Neratius. ff. de relig. & sumpt. funer. vt refert etiam Affli. vbi suprà. Ex quibus omnibus sufficienter apparet, quid sit probandum pro parte actoris in iudicio attentatorum, quæ erat prima inspectio secundùm ordinem suprà positum.

Secunda inspectio quomodo, scilicet sint in causa attētatorum faciendæ probationes.

81 Circa secundam inspectionem,† quæ est quomodo sit in hoc iudicio facienda probatio, dicendum est, quòd cùm attentata sint in multis priuilegiata, vt apparet ex his, quæ dicemus infrà capitu. 30. de priuileg. attent. in hoc quoque, quòd respicit probationem non videntur priui-
82 legio destituta,† quinimo attentatorum via dicitur leuior, etiam in probando, vt post Inno. in cap. dilecti, de maior. & obed. & Io. Monachum in cap. cupientes, de elect. in 6. tradit Rot. decisi. 62. aliàs 446. si lata. ad med. de appellatio. in no.
83 † & in materia attentatorum valet testium re-
84 ceptio, etiam nō absfuturorum,† etiam super articulis expressè non admissis. Rot. decis. 10. aliàs 105. valet testium receptio, de testibus, in no. &
85 Mil. in verbo testium receptio. fol. 377.† & propterea in probanda intrusione facta lite pendente non requiritur ita exacta probatio, vt inquit Aegid. decis. 710. in casu. quinimmo posset etiam
86 probabiliter dici,† quòd sicut in spolio, præsertim antiquo sufficit probatio de auditu non solùm partis, verùm etiam alieno, vt dixit Mil. in
87 verb. probatio, de auditu, fol. 318. Et in eo,† similiter sufficit præsumptiua probatio ad probandum primum extremum, vt fuit dictum in vna Albanen. parochialis, de Sulmo coram Prospero, sub die 9. Decembris millesimo quingentesimo quadragesimoseptimo, vt est in recoll. Put. decis. 1. incip. pręsumptiua, sub Rubrica, de restit.
88 spoliat.† Ita etiam, & multo magis id posset admitti in attētatis, quæ sunt fauorabiliora spolio, vt deduximus in dicto capitu. 30. nu. 6. licet hoc de auditu videatur reddi dubium ex quæ his di-
89 cemus proximè. numer. 99. † Quamuis autem leuior, & non ita exacta probatio in attentatis requiratur, vt dictum est, illa tamen debet esse concludens, vt dixerunt domini in vna Maioricen. de Iucha coram D. meo Oradino. de mense Decembris millesimo quingentesimo sexagesimosecundo. in qua, cum ad probandam posses-
90 sionem attentatam produceretur † instrumentum captæ possessionis rogatum ab vno, & publicatum, ac subscriptum ab alio notario, Domini tenuerunt per dictum instrumentum captæ possessionis non probari concludenter attentatum, Sicut nec intrusionem eo modo probari diximus suprà, numero 66. Pro qua resolutione optimè facit text. in capitul. primo ibi per idoneas personas veritate comperta: extra, de appella. quem tex. videtur in hunc sensum etiam ponderasse Afflict. deci. 351. bis fuit. nu. 9. Et dixerunt
91 aliàs Domini, quòd† intrusio lite pendēte debet concludenter probari, vt est in recollect. Cottæ decis. 7. Et propterea si ad probandum litis pen-
92 dentiam, & attentata producatur duntaxat † instrumentum sentētiæ, in qua narratur lis, & litis initium, Domini aliàs in vna Bracharen. sancti Petri, de mense Aprilis 1558. coram D. meo Oradino non habuerunt dictum instrumentum sententiæ pro sufficienti attentatorum probatione, cum sententia illa esset sine actis, & nō esset aliàs plenè in forma probanti. Sic etiam in vna Messanen. illegitimitatis, & Baroniæ corā Acoram-
93 bono. 6. Martij. 1556. fuit tentum, † quòd non constaret de litis pendentia, quia scripturæ, quæ producebantur nō erant in forma probātis: Di-
94 ceretur tamen † concludens probatio litis pendētiæ coram delegato, nō obstante, quòd de originali commissione, & eius præsentatione nullatenus cōstaret, nisi ex eo quia illa reperiretur inserta in citatiōe ad partes decreta, & executa, ac per Auditorem, ac notarium subscripta, ac solito sigillo signata, atq; etiam, quia in libris Regētis, ac etiam notariorum appareret de illius distributione, & etiam quia cum his concurreret aliquod aliud adminiculum, puta vnius testis super illius amissione, quia his concurrentibus nō obstante decisio. Aegid. 323. litera auditoris, quæ allegabatur in contrarium, fuit per Dominos resolutum probari veram litis pendentiam in vna Casalen. Canonicatus, & præbendę coram Aco-
95 rambono. 29. Aprilis 1556. Pro qua facit,† quòd nec etiam spolium probaretur per instrumentum, in quo notarius narraret se fuisse pręsentem in partibus, quando ille, qui dicebatur spoliasse petiit, & obtinuit à curia Regia auferri fructus à spoliato, & dari sibi, vt est in recollect. Achil. decisio. 154. noluerunt domini. sub Rubrica de fid.
96 instrum. vbi assignatur etiam ratio, † quia notarius non debuit rogari nisi de his, quæ ipse fa-
97 ciebat, vel partes eum rogabāt, pręsertim,† quia solet dici, quòd per instrumēta nō probatur delictum, Quæ rationes cum militent, etiam in attentatis, potest dici, quòd etiam in attentatorū caus. huiusmodi per instrumentum probationes non concluderent, cum & attentare sonet in malam partem, & certo modo videatur spęcies delicti, Aegid. deci. 18. incip. oneratio. Et propterea aliàs domini in vna Calaguritana sancti Ilifonsi corā Sarmiēto 16. Februarij 1562. in qua dubitabatur an constaret de attentatis ex eo, quia lite pendēte in curia inter Rectorem, & beneficiatos ex vna, & Ioannem ex altera, Vnus testis deponebat, quòd audiuit ab vno ex cappellanis dictorū Rectoris, & beneficiatorum, quòd ibant ad cappellā, de qua agabatur, & postea audiuit, quòd dicti cappellani fregerant ostiū dictę cappellę, & quòd ipse testis inde ad paucos dies vidit ostiū fractū, & quòd alius testis deponit, de publica voce & fama super dicta fractione: Domini tenuerunt pro non attentatis, & formaliter dixerunt, quòd cum attentare sit delictum Rota decisi. 7. vt lit. penden. in no. Fely. in c. 1. col. 7. vt lit. pend. ideo requiruntur probationes claræ, quę ibi cessabant, nam non constat, de mādato Rectoris, & beneficiatorum? Non obstat publica vox, & fama, quia facit semiplenam probationem, nec potest coniungi primus testis, quia dum loquitur de visu probat factum, sed non quis fecerit, Praterea testes sunt singulares de auditu, & probat de cappellanis, non de beneficiatis, vnde ex di-
98 cta decis. vtiliter colligitur, † quòd attētatorum
99 probatio debet esse clara, nec sufficerēt † testes de auditu, nisi essemus in antiquis, vt suprà dictum est. Illud autem hoc loco prætermittendū

100 non est,† quòd si huiusmodi reuocatio lite pen
dente atte ntatorum, fit per officium Iudicis,o-
portet,quòd præcedat diligens causæ cognitio,
vt post speculat.in §.pen.versi.sed quæro,de ap-
pel.ponit expressè Rot.decisi.2.aliàs 14.in final.
101 verb.de restit.spoliat.in no.Et quòd † præterea
si fuerit specialiter, & expressè intentatum spo-
lium attentatorum,quamuis illa qualitas atten-
tati non fuerit concludenter probata,si tamen
iudex in spolio pronuntiauerit, sententia substi-
netur si in cõmissione adsit clausula quã,& quas,
vt fuit aliàs dictum in vna Roma.spolij coram
102 Vestano.4.Iunij.1554.Et insuper,quòd † passus
attentata,qui obtinuit sententias super illorum
reuocatione,quæ transiuerũt in rem iudicatam,
petat post conclusionem in causa,& rem iudica
tam admitti ad probandum statum,in quo erat
tempore,quo contra eum fuit attentatum,&ad
quem iuxta sententias est faciẽda restitutio,vti-
103 que est admittendus, † & insuper, quod magis
est,si ille qui attentauit petat se admitti ad pro-
bandum,quòd status(ad quem passus attentata
petit se restitui)erat etiam ipse attentatus, simi-
liter etiam ipse est admittendus ad id probãdũ,
vt fuit notatum in vna Bracharen.monasterij co
ram Iunio 5. Iulij.1557. Illud etiam in hac secun-
104 da inspectione repetendum videtur,†quòd at-
tentata non dicerentur probari ex eo solo,quòd
quis condemnatus,ad illa purganda,illis in actis
cesserit,quia licet ex huiusmodi cessione resultet
quædã tacita attẽtatorũ cõfessio, illa tamẽ non
probaret cõcludẽter attẽtata, nisi verè in facto
105 extarẽt attẽtata,†psertim si talis tacita cõfessio
fuisset facta à procuratore,vel tutore,nõ autem
106 ab ipso principali,† Nec etiam ex sententia per
quam condemnatur ad illa reuocanda, etiam si
107 transiuerit † in rem iudicatam, si illa tanquam
notoriè iniusta reuocaretur in dubium, vt fuit
dictum in vna Ariminen. bonorum coram Gra-
to.17.Decembris.1568.attento,quòd illa cessio
censetur facta,prout sæpè fieri solet,vt cedatur,si
extant attentata,quæ resolutio videtur admo-
dum notabilis,ex quo aliàs confessio,& res iudi-
cata plurimum soleant in materia probationis
attendi.

Tertia inspectio vbi sint faciendę probationes in causa attẽtatorũ,& cõcluditur, quòd regulariter in curia sunt faciẽdæ,& in loco vbi fuit attẽtatum, & nõ dari literas Remissoriales, Quod sex modis Limitatur, & trib9 Declaratur.

108 CIRCA Tertiam inspectionem,† videlicet
vbi sint faciendę probationes in causa attentato
rum breuiter dicendum est, (vt etiam conside-
rat Vestr.vbi suprà, numero 2.) quòd ad hoc,vt
loco fauorum, quos actori in reuocatione at-
ten tatorum iura tribuunt, in aliquo etiam ipsi
109 reo compensetur,†actor teneatur probationes
super attentatis facere in curia, & eo loco, in
quo causa attentatorum cognoscitur, Nec da-
tur sibi facultas extra dicta loca per viam remis-
soriæ ad partes attentata probandi, vt est decis.
Rot.10.aliàs 89.nota, quòd vbi.de appellationi-
bus.in antiq.& decisi. 7.aliàs 220.nota,quòd ser-
uat audientia,& decisione 35. aliàs 775. Item est
sciendum.de probat.in antiq. & decis.4.aliàs 57.
attentata,in fin.vt lit.pendent.in no.quod etiam
posuit Vestr.non solùm vbi suprà,numer.20.sed
etiam in eadem praxi Ro.cu.libr.6.capi.vltimo.
nume.2.&Hercul.Seuerol. in tractatu de remis-
sio.capit.11.in princip. post Cassad. decisio.4.de
dilat.in princi. & alia suprà allegata, & ita etiam
fuit tentum in vna Calaguritana, siue Bono-
nien.loci collegialis coram Robusterio.11.Apri-
lis.1567.& ista in proposito potest esse
Regula(quam generaliter concipimus,vt re
spiciat tam actorem,quàm reũ propter ea, quæ
dicturi sumus infrà in limitationibus, & decla-
110 rationibus)† quòd in causa attentatorum non
datur remissoria per omnes suprà allegatas de-
111 cisiones. Quæ probatur,etiã in simili,quia † nec
etiam pro Simonia Domini dant remissoriam,
vt dixerunt in vna Mediolanen.Præpositure co-
ram Chissanen.11.Ianuarij.1555.
112 Ampliatur dicta regula,vt procedat,† etiam
si per testes constaret de fumo attentatorum,vt
senserunt Domini in vna Oxomen.Archipresby
teratus coram A.Augustino.sub die 19.Decem-
bris 1545.& 26.Martij.1546.vt est decisi.in recoll.
eiusdem 4.incip.fuit dubitatum.

Limitatur eadem regula,

113 Primò,(& hæc respicit ipsum reum) † vt non
procedat quotiescunque reus peteret remissoriã
ad excusanda attentata,quia hoc casu sibi cõce-
ditur,vt dicit Cassad.dicta decis.4.nu.2.de dilat.
Vestr.vbi suprà in praxi Ro.cur.dicto lib.6.cap.
vltimo.num.2.& iterum libr.8.cap.4.numer.20.
quibus adde Seuerol.dicto cap.11.versic.& quòd
diximus,& in recollect.Simonett.decisi.48.licet
in attentatis.sub Rubrica,de attentat.Quam li-
mitationem Amplia, & notabiliter vno modo,
114 vt procedat , † etiam si reus vellet examinare,
ad repulsam testium per actorem examinato-
rum,vt dixit Vestr.dicto capitul.quarto.numer.
21.post Afflict. decisi.351.bis fuit.in vltimo casu
115 in fin.vbi refert , † quòd consilium Neapolita-
num consuluit Rotam Romanam super hoc,&
quamuis Afflict.ibi non loquatur, de remissoria
concedenda in causa attentatorum , ad repul-
sam testium,vt loquitur Vestr.sed tantum an es-
set conceden dus terminus ad dictam repulsam,
Hæc tamẽ ampliatio teneri potest cum Vestrio,
vt etiam quoad repulsam possit concedi remis-
soria ipsi reo,Ex quo repulsa tendit ad excusan-
da attẽtata, quo casu diximus reo remissoriam
dandam esse,Qua retenta illa limitanda videtur,
nisi appareret de manifesta calumnia rei peten-
tis hanc remissoriam ex eo,quia notoriè consta
ret de ipsis attentatis, tunc enim esset denegan-
da,vt fuit denegata per consilium Neap.in dicta
decis.Afflict.351.in primo casu,pro qua faciunt,
quæ ponit Cassad.dicta decis.4.in fine,iũctis dua
bus præcedentibus decisionibus, dũ vult, quòd
sicut in spolio,ita & in attentatis etiã ad ea excu
sanda datur,vel non datur remissoria,prout Iudi
ces ex iis,quæ fuerint coram eis,(licet nõ plenè)
deducta in animo suo desuper coniicerint,secun
dum ea quæ proximè dicemus in sequenti subli
mitatione.Sublimitatur igitur hæc prima limi-
116 tatio,† vt non procedat,quando attẽtata essent
per actorem iam probata,quia tunc si reus ad il
la excusanda peteret remissoriam, esset sibi de-
neganda, vt expressè declarat Simonetta in di-
cta decis.48.& no. Vestr.dicto capitu.vlt.numer.
2.vbi hanc sublimitationem ampliat, vt proce-
dat non solùm quando attentata essent iam pro
117 bata,† verùm etiã si essent incontinẽti proban-
da,ea ratione(& benè)quia potius est admitten
da probatio actoris, quæ est in promptu, quàm
rei petentis remissoriam, cuius probatio est re-
mota,

mota, & pro hac sublimitatione facit, quod in
118 simili dicitur, † quòd nec spoliatori datur remissoria quando spolium est iam probatum, vt est recollect. Simonett. decisio. 18. incip. in spolio.

Secundò, videtur posse limitari regula prædi-
119 cta, † vt non procedat in his, quæ appellatione pendente mediāte violatione sequestri fuissent attentata, quia aliàs pro huiusmodi violatione probāda fuit cōcessa remissoria, vt dicit Cassad. decisi. 5. dubitatū fuit. in final. verb. de sequestr. possess. & fruct. & quamuis Cassad. ibi illius dicti nullam rationem assignet, quia tamen non est ambigendum, quin Patres optima aliqua ratione moti fuerint, potest dici, (vt ex discursu illius decis. colligitur) quòd ideo ibi data fuerit remissoria, quia agebatur de probatione violationis sequestri per ipsum appellantem attē-
120 tatę, † quòd ex eo videt᷑ cæteris præsertim per reum attentatis magis odiosum, quia cōuenit, quòd ipse appellās debeat se abstinere ab huiusmodi innouatione, ne attentando videatur quodammodo impugnare suam appellationem, & quòd attentata per ipsum appellantē cēseātur grauiora, & magis punienda satis dēmōstratur
121 ex qualitate pœnæ, cū † ex maioritate pœnæ arguatur etiā maioritas odij, & delicti. Deci. cons. 65. & pro tenui, post princip. vbi alleg. Hinc aliàs iura dicunt, quòd si appellās appellatione pen-
122 dente aduersarium spoliauerit † in pœnam censetur suæ appellationi secundum aliquos perpetuo renunciasse, & insuper secundum alios pri-
123 uatur remedio appellationis, † etiam in diuersa causa, vt post Hostiē. & Ant. & alios tradit Frāc. in capit. an sit. de apell. de quo aliquid etiam latiùs dicemus infrà capitul. 31. de pœna attentantis in decimatertia, & 14. pœna. Quod ex eo e-
124 tiam demonstratur, quia † attentata per ipsum appellantem reuocantur etiam in casu, in quo aliàs non reuocarentur, Exemplum quando frustratoriè, & friuolè fuerit appellatum, regulariter attentata hac appellatione pendente non reuocantur, vt latiùs deduximus suprà in 2. parte capitu. 12. de attent. appell. pend. in 6. limit. princip. numero 7. & tamen si eo casu ipse appellans aliquid āttētauerit illud reuocat᷑, & quoad appellātē attentantē fallit regula prędicta, vt diximus in suprà alleg. loco, in 5. sublimitatione ibi posita. nu. 43. Vnde si ratio quare ibi ad probandā violationē sequestri esset ista, quia sumus in attentatis per ipsum appellātē sua appellatione pendente, posset ꝓbabiliter, & magis vniuersali-
125 ter concipi hæc secunda limitatio, † vt remissoria detur agenti ad reuocationē attentatorum, quando essemus in attentatis per ipsum appellantem, & ratio limitationis sit maius odium, quo iura videntur prosequi hæc, præ cæteris attentatis.

Tertiò, videtur posse limitari ex intentione Menocch. de recuperanda possess. Remed. 15. numero 346. & 348. quæst. 25. iunctis his, quæ ponit idem in 17. Remed. q. 15 nu. 46. vt non procedat,
126 † quādo testes ipsi essent in remotissimis regionibus, ita, vt non nisi cum maximo dispendio
127 ad locum Iudicij adduci possent, † vel aliquo iusto impedimento detinerentur, puta si aliquo graui morbo laborarēt, quominus ad iudicem accedere valerent, tunc enim esse concedēdam remissionem concludit post Felyn. in cap. cum causam. numer. 27. & 31. de testib. Pet. de Benintend. qui alios allegat decis. 74. vertebatur. nu. 4. & Cassad. decisio. 4. de dilation. qui licet id disputet, & absolutè non firmet, & alij suprà allegati non loquantur specificè in causa attentatorum, sed vniuersaliter quando testes non possunt euocari, Hæc tamen eius limitatio satis videtur probabilis, & ad materiam nostram extendenda, cùm hoc casu nulla videatur consi-
128 derari culpa, aut fraus petētis remissoriā, † quòd tanto magis dicendum esset si petens aliquem fumum super attentatis dedisset.

Quartò, ex intentione eiusdem ibi. nu. 334.
129 † quādo ex denegatione huiusmodi dilationis, petenti irreparabile damnum sequi posset, vt post multos quos ibi allegat, tenet idem Menoch. ibi, Quam limit. ego admitterem dummo-
130 do † de hoc irreparabili damno aliquid Iudici constaret.

131 Quintò, limitari potest, † vt etiam ad probanda attentata remissoria concedatur, quādo omnino constat in petente calumniam abesse, vt post Cassad. decisio. 5. de seq. poss. & fruct. tradit Seue rol. in dicto tractatu de remiss. capitulo 11. in fin. & secundum hanc limitationem videtur necessario intelligendum id, quod simpliciter tētum fuisse in vna Vercellen. parochialis corā Capizucho 15. Februarij 1555. refert Caputaquē. in recollect. suis part. prima, decisio. 136. incip. de attentatis, dum simpliciter dicit, quòd ad ea probanda datur remissoria, licet de titulo non
132 constet, † vt scilicet tunc detur, quādo omnino calumnia cessat, alioquin dicta decisio vix substineri posset, & repugnaret omnibus quæ suprà sunt firmata.

Sextò, limita, quòd licet regulariter ad probā-
133 da attentata remissoria denegetur, † concederetur tamē ad illa liquidāda, vt fuit aliàs data per Reuerendissimum Cardinalem Puteū tunc Auditorem in vna Tirasonen attentatorū, vt patet ex his, quæ in eadē causa fuerunt deducta corā Reumano 11. Ianuarij 1555. & dandā esse si tendit ad liquidationem attentatorū, inclinauerūt etiā Domini in vna Senogaliē. attētatorū corā Cotta 22. Maij. 1565. sed quia dubitabatur ibi, quòd illa non esset releuans, fuit dictum, quòd daretur sine retardatione negotij principalis, si aduersarius cauisset de soluendo id, quod fuisset liquidatum.

Declarari eadem regula potest

Primò, vt regula, & cōclusio suprà posita, quòd in attentatis, & ad ea probanda non detur remis-
134 soria † procedat de stilo Dominorū, vt verè loquuntur ferè omnes decis. suprà in princ. regulę allegatæ, secus autem de iure per ea, quæ ponit Cassad. dicta decis. quarta in attentatis. nu. 2. &
135 seq. de dilat. præsertim † quia probandi facultas
136 nō est coarctāda, sed ampliāda, & quia aliàs † ad probandū spoliū datur, quandoque remissoria, vt ibi per eum latiùs.

137 Secundò potest declarari, † quòd licet non detur remissoria cum rotulo in forma, tamen solent quandoque Iudices assumere hoc temperamentum, quòd ad partes destinetur notarius ad recipiendum probationes super attentatis,

prout ego factũ aliàs vidi ab Auditore cameræ de anno 1556. in vna Perusin. subsidiorum inter R.P.D. Priorem vrbis ex vna, & Magnificam ciuitatem Perusiæ (pro qua ego interueniebam) partibus ex altera.

138 Tertiò † declara, quòd ad probanda attẽtata per viam indirectam quandoque datur remissoria, puta si tu ad excusanda attentata, alleges, te fecisse in continuationem tuæ antiquæ possessionis, ego vero ad excludendum prætensam continuationem velim probare, quòd tempore litis motæ ego eram in possessione, & consequẽter cum duo eandem rem, eodem tempore, insolidum possidere non possint, tu non poteras possidere, si mihi cõcederetur remissoria vtique per viam indirectam diceretur dari ad probanda attentata, nam statim atque ego probauero meam possessionem de illo tempore, cessat tunc prætensa continuatio, & actus remanent subiecti vitio attentatorum: hoc autem casu remissionem non esse denegandam, sed facilè concedendam placuit Dominis in vna Hispalen. decimarum coram Serafino. 26. Maij. 1567.

139 Quartò, † quòd quandoque ad probandum attentata dantur compulsoriales speciales ad partes, vt inclinarunt Domini in alia Astoricen. Abbatiæ coram Do. meo Oradino. 18. Ianuarij. 1555. & compulsoriales fuisse etiam aliàs decretas ad docẽdum de intrusione, colligitur ex his, quæ fuerunt disputata in alia Cremonen. præpositurræ coràm eodem Oradino. 4. Februarij 1555. in qua dubitabatur an ex processu facto per compulsorem recusatum probaretur intrusio.

CAP. XXVIII. DE IVDICE & per quem attentata reuocantur.

SVMMARIVM

1 *IVDEX tenetur ante omnia reuocare attentata.*
Aliàs faceret iniustitiam si non reuocaret, vt numero secundo.
3 *Iudex, & superior ad quem est appellatum in tantũ tenetur reuocare grauamen, quòd aliter faciendo diceretur inferre iniustitiam.*
4 *Appellatio à non reuocatione attentati dicitur legitima ita, vt si quid ea pendente postmodum attentetur, sit reuocandum.*
5 *Officium iudicis est illicò facere omnia in pristinũ statum restitui.*
6 *Reuocatio attentatorum dupliciter fieri potest, aut ex officio iudicis nobili & eius motu proprio, aut ad partis instantiam, ex Iudicis officio mercenario.*
7 *Iudex cuius fuit læsa maiestas pro voto in omnibus casibus, propter cõtemptum iuris, siue legis in pœnam attentantis ex suo puro, & mero officio attẽtata reuocare potest.*
Præsertim in his casibus, in quibus attentata ad instantiam partis reuocari non valent, vt numero octauo.
9 *Nobile, non autem mercenarium dicitur esse officiũ, quo iudex motu proprio attentata reuocat.*
10 *Maiestas Prætoris contempta, in reuocandis vindicatur.*
11 *Attentata licet non reuocentur ad instãtiam illius de cuius non iure constat notoriè, ex officio tamen iudicis reuocari possunt.*
12 *Subrogandus licet attentatorum reuocationem non petat, illa tamen ex officio iudicis reuocantur.*
13 *Attentata quæ ad instantiam execrabilis non reuocãtur, ex officio tamen iudicis reuocantur.*
14 *Iudex attentata ex officio reuocat, quando ad instantiam partis non reuocarentur puta,*
Ad instantiam eius, qui litem vel appellationem impugnauit.
Vel qui in lite, cuius pendentiam vult allegare, fuisset contumax, vt nu. 15.
Vel qui in causa restitutionis in integrum ad appellandum succubuisset vt nu. 16.
Vel qui fuit ad appellandum restitutus, & infra decẽ dies non appellauit, vt nu. 17.
Vel qui ab intimatione executorialium appellauit, vt nu. 18.
Vel qui in termino sibi ad docend de attentatis præfixo nihil releuanter docuit, vt nu. 19.
Vel denique, qui tempore debito literas non expediuit, vt nu. 20.
21 *Iudex (etiam extra casum attentatorum) potest ex officio multa facere, quæ per partem fieri non possunt.*
22 *Excommunicatus licet non possit agere contra iniuriãtem, iudex tamen potest iniuriantem punire.*
23 *Exceptiones proponere, quando quis non potest obstãte statuto puta Bannitus, potest tamen iudex exceptiones sibi competentes proponere.*
24 *Intrusionem lite pendente factam, ex officio iudex reuocare non potest, secundum aliquos, sed minus verè.*
25 *Citatio partis requiritur in reuocatione attẽtatorum.*
Cuius autem partis citatio requiratur, Declaratur, vt num. 26.
27 *Iudex etiam ex officio aliquem actum faciens, potest & quandoque debet citari facere partem, quæ ex illo actu lædi posset.*
28 *Iudex per inquisitionẽ procedens tenetur citare offensum, vel eius consanguineos ad declarãdum, an velint super crimine accusationem proponere.*
29 *Citatio videtur semper requiri, vbi facta est mutatio personæ, cum qua antea agebatur.*
30 *Citatio semper requiritur vbi excusatio petitur nõ cõtra condemnatum, sed contra eius successorem.*
31 *Iudex ex officio an possit attentata etiam post conclusionem in causa reuocare, remissiuè.*
32 *Edictũ ne lite pendente aliquid innouetur, intelligitur, quãdo quid innouatũ quod sit in præiudiciũ partis.*
33 *Iudici videtur imposita necessitas reuocandi attentata propter verbum oportet positum in c. nõ solum. de appell. in 6.*
34 *Attentata per iudicem ad quem, sunt reuocanda.*
Et non per alium iudicem secundum aliquos, nu. 35.
Et ista videtur communis opinio, verior tamẽ videtur illa de qua, nu. 39.
36 *Attentata citra casum appellationis in multis alijs casibus considerantur.*
37 *Attentata dicuntur fieri in contemptum iurisdictionis iudicis, qui de causa cognoscit.*
38 *Iudex ille regulariter attentata reuocat, cuius iurisdictio contempta, & maiestas per attentãtem læsa,*
39 *Contra hoc opponitur, & soluitur, infr. n. 47. & seqq.*
40 *Contemptus iudicis in reuocandis attentatis plus ponderatur, quàm ius agentis.*
41 *Lite pendente coram magno consilio Neapolitano, si petatur Ianuæ executio literarũ Cambij processus*

Ianuæ

Ianuæ factus reuocabitur per magnum consilium.

42 *Attentata appellatione pendente regulariter reuocantur per iudicemad quem.*

43 *Iudex ad quem interposita appellatione à grauamine, non reuocat attentata coram primo iudice ante interpositam appellationem.*

44 *Attentata pendente restitutione in integrum ad appellandum per iudicẽ causæ, qui dicitur læsus sunt reuocanda.*

45 *Arbiter reuocat ea, quæ pendente compromisso sunt attentata.*

46 *Iudex restitutionis in integrum, vel nullitatis, vel reuisionis, vel qui inhibuit, reuocat attentata pendente restitutione, vel nullitate, vel reuisione, vel post inhibitionem.*

47 *Contemptus iudicis an consideretur in ijs, quæ recusatione, vel consilio sapientis, vel dilatione pendẽte, per iudicem attentantur.*

48 *Iudex à quo si quid attentauerit potest illud reuocare.*

49 *Reuocatio attentatorum post iudicis recusationem, secundum aliquos fiet per arbitros iuris.*

50 *Arbitri iuris prout sunt etiam statutarij dicuntur habere iurisdictionem.*

51 *Attentata regulariter reuocantur ab eo iudice, cuius fuit læsa maiestas.*

52 *Successor etiam iudicis, cuius fuit attentando læsa maiestas attentata reuocat.*

Etiam si fuerit à iure tacitè subrogatus, vt nu.56.

53 *Iudex successor eodem modo procedit, quo prædecessor.*

54 *Læsio maiestatis iudicis, quæ in attẽtatis cõsideratur nõ dicitur facta, nec coherere personę. sed dignitati.*

55 *Dignitas nunquam moritur.*

57 *Princeps potest motu proprio attentata reuocare quãuis immediatè ipsius maiestas non dicatur læsa.*

58 *Attentata puta appellatione pendente si sint notoriè iniusta, non solùm iudex ad quem, sed & inferior potest illa reuocare.*

59 *Notoria iniustitia operatur, vt in actus reuocatione alia causæ cognitio non requiratur.*

60 *Attentata quando petuntur reuocari non per modum priuilegiatum sed per viam quærelæ, potest adiri etiã alius iudex cuius non fuisset læsa maiestas.*

Idem si aliqua alia via ordinaria, vt nu.61.

62 *Iudex à quo reuocat, per ipsummet attentata.*

63 *Iudex à quo reuocat attentata quando appellans vellet appellationi renunciare.*

64 *Attentatorum reuocatio, quando non tangeret causam, vel negociũ appellationis, & citra cognitionẽ articuli appellationis expediri posset, etiam per alium, quàm per iudicem ad quem.*

65 *Iudex à quo potest reuocare attentata quorum reuocatio tẽderet in faciliorem exitum appellationis.*

Etiam si ille appellationi detulisset, vt nu.66.

Vel fuisset inhibitus, vt nu.67.

HACTENUS locuti sumus de his, quæ in hoc iudicio reuocationis attentatorum, vt plurimum personam actoris, ac rei respiciunt, nũc ad ea, quæ circa hoc ad iudicem spectant, est deueniendum, si enim porrecta per actorem petitio aliqua releuanti exceptione per reum non fuerit exclusa, & insuper actor per testes, vel aliàs concludenter docuerit de attentatis, consequens est, vt iudex vlterius attentatorum reuo-
1 cationem non differat, † tenetur enim iudex
2 ante omnia reuocare attentata, † adeo quòd si nõ reuocaret faceret iniustitiã, vt post Io. And. in capitulo non solùm, de appellat. in 6. tradit singulariter Afflict. decis. 98. pulchrum numer. 5. quod ipsum dixit Franc. in c. consuluit, numero 7. & c. dilecti. el 3. sub numer. 2. de appel. Quinimmo idem Franc. in ca. pastoralis, numero 6. vers.
3 dubitatur circa prædicta. de appell. dixit, † quòd superior ad quem est appellatum, in tantum tenetur reuocare grauamen, quòd aliter faciendo diceretur inferre iniustitiam, & posset ab eo propter hoc appellari, & propterea consuluit eleganter Aug. Bero. quòd cùm per viam attentati peteretur quoddam sequestrum reuocari
4 fructúsque sequestratos relaxari, † & à non reuocatione, ac non relaxatione fuisset appellatum, talis appellatio dicit esse legitima, ita vt si quid ea pendente postmodum fiat, sit tanquam attentatum reuocandum, vt in consilo suo 51. in hac causa. versicu. secunda conclusio. numero 5. & ad propositum dixit etiam Alex. in consilio 89. dili-
5 genter. in fin. libro 1. † quòd officium iudicis est, illico facere omnia in pristinum statum restitui.
6 Sicut † autem huiusmodi reuocatio potest duobus modis per iudicẽ fieri, videlicet vel ex officio eius nobili in casibus, in quibus pars aut nollet, aut ex aliqua causa non posset pro reuocatione instare, Vel ad instantiam partis ex officio eius mercenario, Ita duplex hic cadit inspectio, Prima quando iudex motu proprio absque partis instantia attentata reuocet, Secunda quando, & quis iudex reuocet ad partis instantiam.

Circa primã inspectionẽ (retenta illa propositione pro vera, quam in sequenti inspectione nu. 39. firmauimus, & quæ ad vtrunque ex supradictis modis est communis, quòd scilicet is iudex attentata regulariter reuocet, cuius fuit lęsa maiestas) breuiter dici potest, quòd, ex quo attentans dicitur nedum partem, sed & ius, & in-
7 dicem offendere, † potest iudex, cuius fuit læsa maiestas, pro voto in omnibus casibus propter contemptum sui iuris, siue legis in pœnam attẽtantis, & contemnentis, ex suo puro, & mero officio attentata reuocare, secundum ea, quæ ponit eleganter Rot. decisio. 2. aliàs 14. fuit dubitatum, ad med. de restit. spoliat. in no. & iterum decisio. 5. aliàs 433. nota nunquid reo. num. quinto, vt lit. pendent. in antiq. Quod etsi semper iu-
8 dex facere possit, id tamẽ † præcipuè in illis casibus facere solet, in quibus, cùm attentata ex aliqua causa ad instantiam partis reuocari non valent, (ne temeritas attentãtis impunita remaneat) iustitia suadet, vt iudex partes suas interponat, & (vt dictũ est) illa reuocet ex suo officio
9 quòd † hoc casu dicitur esse nobile, non autem mercenarium, vt rectè considerat Rot. in dicta decis. 5. aliàs 433. nota nunquid reo, numer. quinto, vt lit. pend. in antiq. repetita apud Bisignett.
10 decisio. 1. eodem tit. In attentatis † enim reuocandis, contempta Prætoris maiestas vindicatur, vt dicebat aliàs Oldrad. in consil. 206. in causa Carnocen. post princ. Plures autem possunt dari casus, quibus attentata, si non ad instantiã partis, saltem ex officio iudicis reuocantur:
11 Exemplum † in eo de cuius non iure notoriè constat, Quamuis enim regulariter ille eorum, quæ contra eum lite, vel appellatione pendente sunt attentata reuocationem petere non, valeat,

valeat, vt firmauimus suprà in hac tertia parte, capit. 24. qu. 1. numer. 21. Iudex tamen illa ex officio reuocare potest, Rot. decisio. 2. aliàs 14. fuit dubitatum, de restit. spoliat. in no. Cassad. decis. 3. petens. numero sexto, de restit. spoliat. & ita ex causa solet sæpissimè Rota possessionem, quę prætenditur attentata non restituere ei, de cuius non iure constat, sed attentatis reuocatis illam ponere sub sequestro, secundum Cassad. vbi suprà, prout fuit factum in vna Roma. Archipresbyteratus sanctæ Priscæ, coram Domino meo Oradino, sub die 2. Martij. 1560. & in alia Salamantina Abbatiæ, coram Vestano, & in alia Vlisbonen. quartanariæ coram Reumano, vt est decisio in recollect. Guid. bon. 105. fuit tentum, sub Rubr. vt lite pendent. vt declarauimus
12 ibidem, in 2. limit. numero 53. Similiter † si reo, & possessore mortuo aliquis mandatur per Papã subrogari, & collitigans superstes aliquid attentauerit, licet ad instantiam surrogandi, non reuocentur huiusmodi attentata, Iudex tamen illa reuocat, Rot. decisio. 10. aliàs 411. si lite, vt lite
13 pendent. in nou. Eodem modo, † attentata ad instantiam execrabilis, non reuocantur, sed bene ex officio iudicis, vt annotauimus suprà in di
14 cto capitulo 24. q. 12. in fin. † Alia quoque huius rei exempla esse possunt, vt quando essemus in attentatis contra eum, qui litem, vel appellatio
15 nem impugnasset, † Vel qui in lite (cuius penden
16 tiam vult allegare) fuisset contumax, † Vel qui in causa restitutionis in integrum ad appellan
17 dum succubuisset, † Vel si restitutionem huiusmodi obtinuit saltem intra decem dies postmo
18 dum non appellauit, † Vel qui ab intimatio
19 ne executorialium appellauit, † Vel qui in termino sibi ad docendum de attentatis, nihil
20 quod releuet docuit, † Vel denique qui tempore debito literas non expediuerit, quoniam his omnibus casibus (quos omnes per 11. limitationes posuimus suprà in hac tertia parte, capitulo 22. de actore, & quis possit attẽt. reuocat. pet. nu. 28. & seqq.) attentata ex officio iudicis reuocantur, quamuis ad instantiam partis in supradictis, ac similibus casibus non veniant reuocanda, vt ibidem annotauim. numero 54. versiculo supradictæ autem limitationes: Quæ omnia eo magis comprobantur, quoniam nõ est nouum,
21 quòd † in multis casibus, iudex ex officio multa facere potest, quæ non possunt per partem
22 fieri, & propterea † excommunicatus licet non possit agere contra iniuriantem, iudex tamen potest iniuriantem punire. l. item apud. §. si quis
23 sic fecerit. ff. de iniur. & qui non potest † excipere obstante statuto, puta si simus in bannito, potest tamen iudex, ex officio exceptiones sibi competentes proponere, vt in his, & aliis casibus eleganter hanc cõclusionem deducit And Barbat. in consilio secundo, illud. numero 23. li tertio, & in consil. 79. circa dubium. numero 2. libro 4.

Ex supradictis autem euidenter apparet, quòd iudex ex suo puro, & mero officio, etiam parte non petente potest attentata reuocare, & con
24 sequenter: † quàm forsan oscitanter cõtrarium dixerint Modern. in suo Epitomate, seu tracta. de intruso. numero 55. dum voluerunt, quòd intrusionem lite pendente factam reuocare ex officio iudex minimè possit, ca moti ratione, quia
25 † in huiusmodi reuocatione requiratur citatio partis, Tum quia hoc falsum esse, ex suprapositis exemplis liquido constat, tum quia eius fundamentum de citatione requisita in reuoca
26 tione necessariò non concludit, † quamuis enim in reuocatione ad instantiam partis facienda, citatio sit adhibenda, non tamen intelligitur quòd sit citanda pars, quæ fuit passa attentata, sed pars quæ attentauit, & contra quam est facienda reuocatio, Dubitatio autem nostra est, an iudex ex officio absque aliquo facto partis, quæ dicitur passa attentata, possit ad huiusmodi reuocationem deuenire: Et si dicas, quòd & si verùm sit, quòd citanda est pars, cõtra quam fit reuocatio, Ista tamen citatio debet fieri ad instantiam alterius partis, quæ fuit passa attentata, replicari potest, quòd nullibi in iure repe
27 ritur prohibitum, † quòd iudex quando aliquid expedit ex officio, non possit etiam ex officio absque alicuius instãtia, decernere citationem contra eos, qui ex illo actu lædi possent, Immo aliàs videmus, quòd iudex non solùm potest, immo debet quãdoque talem citationẽ facere,
28 & † ideo si iudex velit per inquisitionem, & consequenter ex officio, contra aliquem procedere, tenetur citare offensum, vel eius consanguineos, puta ad declarandum, an super crimine, de quo inquirendum est, velint accusationem proponere, vt tradit Maranth. in spec. in 6. & vltima parte princip. in materia inquisitionis. quæst. 2. numero 58. versicul. septimo requiritur, nec per huiusmodi citationes dicẽdum est, quòd iudex desinat procedere ex officio, vel quòd sint factæ ad instantiã partis aduersæ, sed dicuntur facta per iudicem ex suo officio, Præterea in terminis decisio. quam ipse allegat 3. aliàs 56. si lite, vt lit. pendent. in no. potest considera
29 ri, † quòd ex eo ibi requiratur illa citatio, quia reperitur mutata persona, & diuersa ab attentãte, qui lite pendente permutauit, vnde nõ debet videri mirum, si eo casu citatio ibi requiritur,
30 cùm † & aliàs generale sit, quòd quando petitur executio non contra condemnatum, sed cõtra eius successorem, citatio semper requiratur, vt post Innoc. Bald. Angel. Imol. & alios per eũ allegatos, id firmat nouissimè Io. Bapt. de Asin. in sua praxi iudic. §. 7. capitulo quinto, in 3. sublimitatione. 11. limit. ibi positæ. numero sexto, Vnde concludi (vt suprà) potest, quòd iudex potest ex officio attentata reuocare, etiam parte non petente, quæ aut non vult, aut non potest hu
31 iusmodi reuocationem petere: An autem † iudex ex officio possit semper, & quandocunque etiam postquam fuerit in causa conclusum, hãc reuocationem facere, diximus suprà in hac tertia parte, capitulo 23. quand. & intr. quæ temp. rẽuoc. sit pentend. q. 2. numer. 58. vers. declara eandem regulam, vbi opiniones diuersorum retulimus.

Circa secundam inspectionem de reuocatione attentatorum per iudicem ad instantiã partis facienda, vltra contemptum iudicis, de quo suprà proximè numero septimo, debet etiã con
32 currere præiudicium partis: attento, † quòd edictum ne lite pendente aliquid innouetur, intelligitur quando quid innouatur, quod sit in præiu

præiudicium partis, vt latiùs demonstrauimus suprà in 2.parte, capitul.4.de attent.lit.pendent. in 1.declarat. princip. regulæ principalis ibi po-
33 sitæ per tot. Et sicut absolutum videtur, † quòd iudex tenetur reuocare attentata, propter verbum oportet positum in dicto c.non solũ, prout ponderat illud Franc.in c.dilecti.el 3.numero 2. quæ.2.de appellat. Ita non satis videtur expeditum, per quem iudicem sit facienda huiusmodi
34 reuocatio,† quamuis enim text.in dicto capitu. non solùm.ibi per iudicem appellationis videatur innuere, quòd fieri debeat per iudicem ad quem, quod expresse annotauit etiam ibi Gemi. in 5.notab.numero 4.& expressius ibidem Fran. in 2.notab.numero 2. post Ioann. Andr. de quo
35 ibi, qui dixit, quòd hæc reuocatio † fit solùm per iudicem ad quem, & non per alium iudicem. Quem in hoc expressè sequitur etiam nouissimè Lancel.Corrad.de Prætor.§.2.de offic.prætor.in caus.ciuil.in capitulo de appellatio. numero 24. quod etiam posuit Franc.in capi.solicitudinem. numero 3.de appell.qui text. elegans est in proposito, dum inquit, quòd ad officium eius, qui de appellatione cogniturus est, pertinet prudenter corrigere, quę contra ipsam inuenerit atten-
36 tata,† quam opinionem communẽ dixit Didac. practic.quæst.capit.23.sub numero 1.versi.prima igitur sit interpretatio, & eidem subscripsisse videtur etiam Bero. in consilio 51.in hac causa.sub numero 4.in fin.libr.3.Eandémque communem dixit etiam Viuius, commun. opi.libro 2.opi.30. incip.attentata, post prin.& Mansuer. in sua praxi iudiciali, in titu.de appellat. columna 14.vers. item si agatur vnà cum articulo appellationis. Quia tamen hæc doctrina est admodum imperfecta, cum respiciat duntaxat eorum attentatorum reuocationem, quæ fiunt appellatione pen
37 dente,† attentata autem etiam circumscripta appellatione, in quamplurimis aliis etiam casibus considerantur, quos suprà latiùs in 2. parte per 17.capita distinctè complexi sumus, prout lite pendente, post recusationem, post auocationem causæ, post inhibitionem, & similibus, de quibus suprà, necessarium omnino est scire per quem aliorum attentatorum citra appellationem reuocatio fieri debeat. Quinimmo prædicta doctrina, quatenus etiam respicit attentata appellatione pendente, non videtur semper & vniuersaliter vera, vt suo loco infrà hoc eodem capit.dicemus.Idcircò, vt plenior habeatur noticia, & quæ ad omnia attentatorum genera re
38 ferri possit, ita dici posse reor,† quòd cum attentata dicantur fieri in cõtemptum iurisdictionis iudicis, qui de causa inter partes cognoscit, vt considerat Rot.decisio.28.aliàs 307.nota quòd audientia.de appellat.in antiq.& decisi. 10.aliàs 411.si lite.ad fin.vt lit.penden.in no. & decisio.2. aliàs 14.fuit dubitatum.post princip.de restit.
39 spoliat.in no. † Regulariter is iudex attentata reuocet, cuius iurisdictio contempta, & maie-
40 stas fuit per attentantem læsa,† quoniam, vt dicit Aegid. decisio. 49. agens in attentatis plus ponderatur contemptus iudicis, quàm ius agẽtis, & in attentatis reuocandis, contempta Prætoris maiestas vindicatur, vt dicebat Oldrad.in consil.206.in causa Carnocensi.post princ.Quæ ratio contemptus, & lęsæ maiestatis ipsius iudicis non solùm militat in attentatis appellatione pendente, verùm etiam communis est cæteris attentatis, vt satis de se patet, cùm attentans semper dicatur non solùm ius & partem, verùm etiam ipsum iudicem offendere.ca. cordi. & ibi notatur de appellat.in 6.& ideo si quid attentetur lite pendente, iudex, coram quo lis erat introducta illud reuocabit, & propterea dicebat aliàs Afflict.decisio.356.in causa.nume.19. quòd
41 † si lite pendente coram magno consilio Neapolitano petatur executio literarum cambij Ianuæ, processus Ianuæ factus tanquam attentatus fuit reuocandus per magnum consilium: Similiter in attentatis relatione pendente, ex quo offenditur Princeps, ad quem est facta relatio, ipse vel delegatus ab eo attentata reuocabit. Quod etiam in attẽtatis post auocationem causæ à Principe factam procedit: Nam, & hoc casu princeps illa reuocat, ad text.in capitul.Ecclesia sanctæ Marię.el 2.ibi nos quicquid aliàs factum fuit postquã prędecessor noster ad curiam suam idem negocium reuocauit irritum decernimus, &cæt.vt lit. pend. Hinc etiam videmus, quòd si dilatione pendente aliquid contra ius innouetur, potest iudex causæ etiam pendente dilatione ad reuocationem talium attentatorũ procedere, vt dicimus post Franc.Panor.Imol. & Lap.suprà in 2.parte capitu.7.de attent.dilat. pend.nu.18.limit.8.Idémque potest dici, de attentatis recusatione pendente. In attentatis autem, non solùm pendente appellatione (de quo
42 non videtur dubium,† quòd illorum reuocatio ad iudicem ad quem spectat, vt dicebat Frãc.in dicto capitulo non solùm, & Alex.in cons. 89.diligenter.in fi.libro 1.& in consi.99.visis.numer.3. vbi alios allegat libro 5.) verùm etiam pendente tempore ad appellandum, & tempore apostolorum petendorum considerari contemptum, de quo agimus, nemo est qui dubitet, arg. dicti capi.cordi.& c.nõ solùm.de appell. in 6.quinimmo ex hac ratione prouenire credendum est, quòd licet regulariter Iudex ad quem, reuocet
43 attentata, vt dicebat Franc.vbi suprà,† si tamen sit interposita appellatio à grauamine, Iudex ad quem non reuocat attentata ante appellationẽ coram primo Iudice, vt est decisio Rot. 55. aliàs 389.si appelletur.de appell.in no. quia hoc casu Iudex ad quem non fuit in aliquo offensus per attentantem, cùm tempore innouationis in attentantem nullam haberet Iurisdictionum, sed solùm habeat in euentum, quòd pronuncietur
44 bene appellatum, vt sensit ibi Rot.† Quod si pẽdente restitutione in integrum ad appellãdum aliquid innouetur illud per Iudicem causæ qui fuit læsus reuocandum esse satis constat ex his quæ posuimus suprà in secunda parte, capitulo decimoquarto, de attent. pend. restit.
45 in integ.ad appellandum. Eodem modo† si quid pendente compromisso sit attentatum, per arbitrum reuocari debere firmauimus suprà in dicta secunda parte, cap.15.de attent.pẽd. comprom. Eadem contemptus Iudicis consideratio habenda est quando sumus in attentatis pendente reductione ad arbitrium boni viri, quia & in eis Iudex causæ dicitur lædi, sicut in appell.Iudex ad quem, cùm reductio sit quædam species appellationis, ad leg. non distinguemus.

46 mus,§.cum quidam.ff.de arbit.† Demum in at
tentatis pendente restitutione in integrum, vel
nullitate, vel reuisione causæ, atque etiam in in
nouatis post inhibitionem, nemo sane dubita-
re videtur, quin hoc casu ad iudicem restitutio-
nis, nullitatis, reuisionis, & qui inhibuit respe-
ctiuè spectet attentatorum reuocatio. Quam-
uis autem ex omnibus supradictis etiam singu
lis attentatorum generibus consideratis satis
comprobata hæc propositio videatur, videli-
cet, quòd regulariter attentata per illum iudi-
cem reuocentur, cuius fuit contempta iurisdi-
ctio, & læsa maiestas absque eo, quòd totam
hanc materiam reuocationis attentatorum re-
stringamus ad Iudicem ad quem, prout dice-
47 bat Franc. in dicto capitulo non solùm, & in di-
cto c. solicitudinem:† Vnũ tamen est, quòd præ
dictam conclusionem dubitabilem videtur fa-
cere posse: quia potest dari casus in quo atten-
tando non dicatur lædi maiestas alicuius Iudi-
cis, puta si aliquid attentatur pendente recusa-
tione, vel consilio sapientis, vel dilatione (non
dico per ipsas partes, quoniam hoc casu iudex
causæ videtur, quòd possit reuocare per ea quæ
supradicta sunt) sed per ipsum Iudicem, puta si
præmissis tribus casibus in causa procedat, ta-
lis enim actus attentatorum vitio subiectus est,
vt suprà suis locis diximus, & tamen per eum
non dicetur contemni aliquis Iudex, cùm non
sit hoc casu aliquis iudex qui circa præmissa ha-
beat iurisdictionem, & consequenter secundum
conclusionem hanc hæc attentata remanerent
inulta, & absque reuocatione, quod est absurdũ:
Possumus hanc difficultatẽ vno modo tollere
dicendo, quòd sicut attentata post appellationẽ
regulariter reuocat Iudex ad quem, dict. c. nõ so
48 lùm, † & tamen si Iudex ipse à quo aliquid at
tentauerit si ipse velit actum per ipsum attenta
tum reuocare, talis reuocatio sibi permittitur,
vt in capitulo venientes. in fi. de iureiur. & no.
Franc. in dicto capitulo non solùm. in 2. notab.
versiculo secundo, limita, ita in dictis tribus ca-
sibus, licet regulariter iudex, cuius fuit læsa ma-
iestas, attentata reuocet, poterit tamen etiam
Iudex, qui attentauit reuocando actum suum e
tiam attentata reuocare, sed hæc non vndique
euacuat difficultatem: Quid enim si iudex his
tribus casibus, nolit actum à se factum reuoca-
re, prout facilè potest, & vt plurimum, euenire
solet, cùm quilibet pronus potius sit ad sustinen
dum, quàm ad retractãdum actum à se gestum.
arg. leg. certi. ff. si cert. petat. Vnde alio modo di
ci potest, quòd his casibus reuocatio actus per
iudicem attentati sit ab eo qui est dictorum Iu-
dicum superior expetenda, cum ad illum per-
tineat, vt per inferiores Iudices iustitia æqua lã
ce administretur, quod ex eo etiam suaderi po-
test, (quando essemus in attentatis pendente cõ
silio sapientis, vel recusatione pendente) quia vi
detur certo modo Iudex attentans ipsum prin-
cipalem, & superiorem offendere, remissio enim
causæ facta ad consilium sapientis videtur æqui
parari relationi causæ quæ fit ad principem, vt
post Ruy. in consilio 77. ad ea. in princ. libr. quin
to, diximus suprà in 2. parte, capitulo nono, de
attent. consil. sap. pend. post princ. & proposita
Iudicis recusatione, ac illa verificata sicut cogni
tio causæ remittenda est ad superiorem, vt no-
tant Docto. præsertim Franc. in c. cum speciali.
in 5. notab. sub nu. 4. de appellationibus, ita po-
test dici, quòd superior possit, ac debeat actum
attentatũ pendente recusatione reuocare, vel
(quoad attentata pendẽte recusatione) posset,
49 & forsam probabiliter dici, quòd hoc casu † illo
rum reuocatio spectet ad arbitros, qui secundũ
formam iuris sint electi, de quo in dicto ca. cum
speciali, & in clem. 2. de appella. ea ratione, quia
hi dicuntur arbitri iuris, vt declarat Franc. in di-
50 cto c. cum speciali. nu. 3. in 3. not. † arbitri autem
iuris (prout sunt, etiam statutarij) videntur ha-
bere iurisdictionem, & se gerere tanquam Iudi-
ces, vt per Blanc. in tracta. de compromis. in 6.
quæst. princip. in princ. & Bald. in consilio 470.
statuto. numero 3. libr. 1. Vnde cum Iudex recu-
satione pendente procedens videatur arbitros
electos attẽtando offendere, cum illis conceda-
mus iurisdictionem, non videtur, quòd reuoca-
tio actus per quem eorum iurisdictio fuit con-
tempta sit eis deneganda. Vnde ad propositum
de quo agitur magis generaliter quàm fecerit
51 Franc. vbi suprà concludi potest † quòd atten-
tata per eum iudicem sunt regulariter reuocan
da, cuius fuit contempta iurisdictio, & læsa ma-
iestas, vt tradit etiam nouissimè Mandos. in tra-
cta. commissio. in 14. formul. commissionis at-
tent. in verb. eidem. R. P. D. & secũdum hanc cõ
clusionem est in proposito generaliter consti-
tuenda.

Regula, quæ ꝓbatur, ex omnibus supradictis,
Quam

AMPLIA,

Primò, vt non solũ Iudex, cuius fuit læsa ma-
iestas hanc reuocationem facere possit, verùm
52 † etiam eius successor, & surrogatus, & ideo suc
cessor Iudicis à quo, in casibus (in quibus po-
53 test reuocare) attentata reuocat, † quia eodem
modo procedit successor, quo prædecessor, leg.
mortuo. ff. de Iud. & leg. properandum. C. de iu-
dic. vt expressè (hanc materiam reuocationis at
tentatorum ampliando, tradit post Innoc. ibi
Ant. de Butri. in cap. cum M. Ferrariensis. sub nu
mero 58. col. antepenult. in princip. de cõstit. ex
54 quo videtur inferri posse, † quòd læsio de qua
agimus non dicitur facta personæ, nec cohære
55 re personæ ipsius iudicis, sed dignitati, † quæ nũ
quam moritur, cum repræsentatiuè semper du-
ret idem Iudex. l. cum proponebatur. ff. de
iudiciis. Quod ampliari potest, vt non solũ pro-
cedat quando huiusmodi subrogatio fuerit fa-
56 cta expressè ab homine, † verùm etiam si sit fa-
cta tacitè à iure, & ideo licet Iudex appellatio-
nis à grauamine non possit cognoscere de atten
tatis, & illa reuocare, quæ fuerunt commissa co
ram primo Iudice. Rot. decisio. 55. aliàs 389. si ap
pelletur. de appellat. in no. Mil. in verb. attenta-
ta lite pendente. folio 30. & in verb. Iudex ap-
pellationis à grauamine. folio 175. si tamen di-
ctus Iudex pronuntiauerit bene appellatum, &
malè iudicatum, & consequenter ex dispositio-
ne Iuris in capitul. vt debitus, de appellat. assum
pserit etiam cognitionem totius causæ princi-
palis, & tacitè sit subrogatus in locum primi Iu
dicis, poterit hoc casu etiam attentata corã pri-
mo Iudice reuocare, vt expressè dicit Rota in
dicta

dicta decis. 55. in fi.

Limita eandem regulam,

Primò, vt non procedat in reuocatione attẽ-
57 tatorum, † quæ fit per Principem motu proprio, quia licet eius maiestas immediatè læsa nõ fuerit, sed illius Iudicis, coram quo causa vertebatur, potest nihilominus ea Princeps, etiam motu proprio reuocare, vt post Lap. tradit eleganter Gemin. in c. 1. nume. 6. vt lit. pend. in 6. quod remissiuè reassumpsit etiam Franc. in c. non solùm. in princ. col. fin. sub nume. 10. vers. in ea. glo. in fi. de appellat. in 6.

Secundò nisi attentata, puta appellatione pendente, sint notoriè iniusta, quia illa non solùm reuocat Iudex ad quem, cuius fuit læsa Ma-
58 iestas, † verùm etiam inferior Iudex potest se de illis intromittere, & reuocare, ad not. in c. cùm teneamur, de appella. & ita expressè limitat Frãc. in cap. solicitudinem. sub numero 3. vers. secundo limita, de appellat. vbi etiam sub numero 4. vers. & ex prædictis, huius limitationis rationẽ ponit
59 post Imol. ibi, † quia scilicet propter notoriam iniustitiam in huiusmodi reuocatione alia causæ cognitio non requiritur, & ideo inferior Iudex potest se in hoc intromittere, vt latius ibi pereum.

Tertio quando attentatorum reuocatio nõ peteretur per modum priuilegiatum per implo-
60 rationem officij iudicis: † sed per modum simplicis quærelæ, quia tunc potest adiri non solùm Iudex ad quem, & à quo, verùm etiam alius iudex, puta ordinarius loci secundũ Franc. in dicto cap. non solùm. nume. 2. in 2. notab. quem sequitur etiam Lancell. Corrad. de prætor. §. 2. de offic. prætor. in cauf. ciuil. in cap. de appell. numer. 24. & quamuis Franc. ibi tantum faciat mentionem de reuocatione per viam simplicis quære-
61 læ, † idem tamen dicendum videtur si attentatorum reuocatio peteretur aliqua alia via ordinaria, puta per viã actionis, vel appellationis, vel nullitatis, vel exceptionis, de quibus diximus suprà in hac tertia parte, cap. 21. quib. & quot mod. attent. reuocentur. numero 2. & seqq. cùm in eis militet eadem ratio.

Quarto limita, vt non procedat (& hæc, & sequentes respiciunt casus, in quibus iudex à
62 quo, reuocat attentata) † in attentatis per ipsum iudicem à quo, quia licet hoc casu eius non fuerit læsa maiestas, quinimmo ille attentando dicitur offendisse iudicem ad quem, sibi tamen permittitur reuocatio, vt in c. venientes. in fin. de iureiur. & post Federic. de Sen. in consi. 123. circa princ. ponit hanc limitationem Fran. in dicto cap. non solùm. numer. 2. in 2. notab. ver. secundo limita, & post alios quos allegat sequitur etiam Didac. practic. quęst. cap. 23. post prin. vers. prima igitur sit interprætatio, per text. in dicto cap. veniẽtes, quem elegantem, & singularem ibi dicit: qui tamen si rectè ponderetur non multũ stringit, quãuis enim ibi Iudex à quo restituendo possessionem reuocet attentata per ipsum pẽdente appellatione, id tamen facit non ex se ipso, & ex facultate propria, sed ex speciali mandato Papę, vt patet ibi, volumus, & mandamus, vt possessionẽ ipsam restituatis eidem, quo mandato præsupposito, non solùm iudex à quo, sed & quilibet alius reuocationem facere posset, eandem tamẽ limitationem ponit etiam Viuius commũ. opi. lib. 2. opi. 30. incip. attentata, post Præposit. in c. cum teneamur. de appel. & Deci. in c. solicitudinem. eo. tit.

63 Quinto limita, vt non procedat, † quando essemus in attentatis appellatione pendente, & appellans vellet renunciare appellationi, quia hoc casu non solùm Iudex ad quem sed Iudex à quo attentata reuocare posset, secundum Fran. per illum tex. in c. solicitudinem. nume. 3. de appellat.

64 Sexto, † quando essemus in attentatis, quæ non tangerent causam, vel negocium appellationis, & possent expediri citra cognitionem articuli appellationis, tũc enim posset inferior, & alius iudex se intromittere super attentatis, & illorum reuocatione, ad no. in dicto capitu. cum teneamur, & per illum text. ita limitat Franc. in dict. cap. solicitudinem. sub num. 3. vers. tertio limita.

65 Septimo, quando † reuocatio attentatorum appellatione pendente tenderet in faciliorem exitũ causæ ipsius appellatiõis, huiusmodi enim reuocatio etiam iudici à quo est permissa, vt tradit per illum tex. (quem dicit in hoc esse singularem) Franc. in dicto capi. cum teneamur. in 2. notab. de appellatio. Quæ limitatio ampliari
66 potest, † vt procedat etiam si iudex à quo ap-
67 pellationi detulisset, † vel fuisset sibi per iudicem ad quem inhibitum, vt latius annotauimus suprà, in 2. parte, capit. 12. de attenta. appellat. pendent. in quarta. limitat. princip. numer. 19. & numero 23.

CAP. XXVIII. DE SENTENTIA in causa attentatorum ferenda.

SVMMARIVM

1 *SENTENTIA super attentatis potest esse expressa, & tacita.*

2 *Iudex pronuntians appellationem esse iustam, tacitè censetur etiam pronunciare attentata illa pendente fore reuocanda.*

3 *Sententia lata super attentatis, an sit diffinitiua, vel interlocutoria. & infra. num. 11.*

4 *Diffinitiua nè vel interlocutoria sit aliqua sententia, multiplex videtur effectus, remissiuè.*

5 *Iudex pronuntians attentata esse reuocanda & ommittens condemnare in expensis, an possit post sententiam huiusmodi condemnationem facere, & infrà num. 25.*

6 *Appellans à sententia lata super attentatis an alligetur clem. appellanti, de appell. ita vt non possit appellationem ex noua causa iustificare.*

7 *Appellans à sentẽtia super attentatis lata an teneatur seruare dispositionem c. cordi. de appell. in 6. & in appellatione exprimere causam sui grauaminis, & infrà. num. 23.*

8 *Sententa super attentatis an possit per iudicem reuocari, & infrà sub num. 26. & 27. & 29.*

9 *Taxa pro sententia lata in causa attentatorum danda notario, quæ sit.*

10 *Executio sententiæ latæ super attentatis, an fieri possit post interpositã appellationẽ antequã sit inhibitũ, sicut in interlocutorijs, an verò ab executione etiã pendente tempore ad appellandum abstinendũ sit,*

ſicut in diffinitiuis.

12 *Sententia ſuper attentatis ſecundum aliquos diffinitiua dicitur, vel ſaltem vim diffinitiuæ habere.*

13 *Clem. appellanti, de appellatio. non habet locum in ſententia ſuper attentatis lata, & infrà numer. 3:. & 46.*

14 *Taxa, quæ ſoluitur notario pro ſententia attentatorum ſoluitur tanquam pro ſententia diffinitiua.*

15 *Sententia lata in ſpolio dicitur diffinitiua.*

16 *Attentatorum articulus non differt à poſſeſſorio recuperandæ ſecundum aliquos.*

17 *Sententia ſuper attentatis ſecundum alios dicitur eſſe interlocutoria.*

Quæ verior, & magis commu. dici poteſt, vt infrà num. 19. & num. 30.

18 *Philippi Franci magna authoritas.*

20 *Interlocutoria ſententia illa dicitur, quæ fertur ſuper his quæ incidunt, & emergunt in proceſſu.*

21 *Cauſa attentatorum dicitur incidens, & emergens reſpectu negocij principalis.*

22 *Diffinitiua ſententia eſſe dicitur, quæ diffinit negociū, & cauſam principalem.*

23 *Appellatio à ſententia lata ſuper attentatis eſt interponenda in ſcriptis, & cum expreſſione cauſæ.*

24 *Iudex per diffinitiuā dicitur functus officio ſuo, ſecus per interlocutoriam.*

26 *Diffinitiua ſententia per iudicem reuocari non poteſt, interlocutoria autem ſic.*

28 *Sequeſtrum non apponitur lata ſententia cōtra poſſeſſorem in cauſa attentatorum.*

32 *Sententia ſuper attentatis quoad taxam notario ſoluēdam dicitur habere vim diffinitiuæ.*

33 *Sententia lata ſuper ſpolio attentato dicitur habere vim diffinitiuæ, ſecundum aliquos.*

Licet alij contra ſenſerint, num. 34.

Solutio colligitur, vt hic. num. 35.

36 *Sententia ſuper ſpolio attentato tunc dicitur habere vim diffinitiuæ, quando fuit principaliter, ſecus ſi reuocatio fuiſſet incidenter propoſita.*

37 *Sententia lata ſuper attentatis ſecundum aliquos diffinitiua dicitur quando fuiſſet ſeruatus ordo iudiciarius, licet minus verè.*

38 *Litis conteſtatio in cauſa facta nō impedit, quo minus attentata ex priuilegio reuocari poſſint.*

39 *Reuocatio attentatorum petita per viam ordinariam puta actionis, appellationis, nullitatis, vel quærelæ, facit, vt ſentētia deſuper lata cenſeatur diffinitiua.*

40 *Sententia in cauſa attentatorū habet vim diffinitiuæ, quoad hoc, vt tanquam interlocutoria nō poſſit per iudicem reuocari.*

41 *Negatiuè ſi pronuntietur, videlicet attentata non reuocanda, videtur, quod huiuſmodi ſententia ſit diffinitiua.*

42 *Appellatio etiā in poſſeſſorio permittitur, quādo pronuntiatur negatiuè.*

43 *Appellatio, an detur à ſententia lata in cauſa attentatorum.*

44 *Et appellari poſſe videtur ſecundum eos, licet contrarium videatur verius, vt infrà, numero 49. retenta tamen opi. quòd poſſit, limita, vt infr. nume. 99. & ſeqq.*

45 *Appellatio vbi non reperitur prohibita, illa cenſetur permiſſa.*

47 *Sententiæ tres in cauſa attentatorum latæ, præſupponunt appellationem.*

48 *Opere nouo nunciato ſi quid fiat reuocatur per viam attentati.*

50 *Contumax verus ea ratione non appellat, quia non cōparendo videtur iudicem contemnere.*

51 *Verus contumax quis ſit remiſſiuè.*

52 *Contumax verus dicitur etiam ille, qui minus ritè, ac rectè ab interlocutoria appellauit.*

53 *C. an ſit, de appell. declaratur.*

54 *Appellans pendente appellatione attentans priuatur beneficio appellationis, vt in eo puniatur, in quo deliquit.*

Etiam perpetuo, ſecundum commu. opi. vt numero 55.

56 *Appellatio prohibetur in his, quæ celeritatem deſiderant, & in quibus mora eſſet aliquod periculum allatura.*

57 *Reuocatio attentatorum celeritatem deſiderat.*

58 *Attentata ſunt ante omnia reuocanda.*

59 *Finis litis, & cauſæ principalis non eſt expectandus ad hoc, vt fiat reuocatio attentatorum.*

60 *Reuocatio attentatorum reſpicit abbreuiationem litis.*

61 *Attentata, & illorum reuocatio (quando ſumus in beneficialibus) tangunt periculum animæ, vtilitatem eccleſiæ, atque etiam publicam.*

62 *Clauſula reuocato in irritum quicquid poſt appellationem noueritis factum, & cætera, quomodo extendatur.*

63 *Nunciatio noui operis, & illius materia celeritatem deſiderat.*

64 *Reuocatio noui operis poſt nunciationem facti, dicitur fieri per viam attentati.*

65 *Appellatio probibita videtur quando proceditur ex officio iudicis.*

66 *Alimentorum cauſa appellationem non admittit, quādo proceditur ex officio iudicis.*

Secus ſi iure ordinario, vt num. 67.

68 *Appellatio in cauſa attentatorum videtur eſſe contra ius, ſecundum aliquos.*

69 *Appellatio cenſetur probibita, vbi mandatur procadi ſine lite, ſtatim, & ex officio.*

70 *Innouatio per appellantē facta priuat eum effectu ſuæ appellationis.*

71 *Appellatio tendens ad differendum reuocationem attētatorum non admittitur.*

72 *Præſertim in cauſa connexa, ſecundum commu. opin. licet aliqui hoc extenderint etiam ad cauſam diuerſam.*

73 *Appellationis prætextu conatur quis quandoque ſe in ſua iniquitate confouere.*

74 *Attentans iudicem offendit.*

Offenſus ſemel, non debet iterum offendi, vt numero 75.

Appellans dicitur offendere iudicem, vt nu. 76.

Aedificans poſtquam eſt ſibi nouum opus nunciatum dicitur attentare, vt num. 77.

78 *Appellari non poteſt à ſententia de demoliendo ædificium poſt nunciatum nouum opus fabricatum.*

79 *Audientia vbi denegatur, cenſetur probibita appellatio.*

80 *Annullatio actus dicitur eſſe pœna.*

Præſertim ſi fiat in odium perſonarum, quæ actum fecerunt, vt num. 81.

82 *Appellari non poteſt à pœna legis.*

83 *Attentans videtur turbare iudicis iuriſdictionem.*

84 *Silentium perpetuum vbi imponitur ibi oritur exceptio perpetuæ denegatæ audientiæ.*

Appellar

85 Appellari nõ potest à sententia lata in causa attentatorum saltem de iure ciuili, cũ illa sit interlocutoria, à qua de iure ciuili non appellatur.
86 In possessorio de iure ciuili, non appellatur.
87 Appellari à sententia attentatorum secũdum aliquos non potest, si affirmatiuè pronunciatur.
Secus si negatiuè, vt num.88.
89 Angeli stupendum dictum refertur.
90 Appellari posse videtur, à non reuocatione attentatorum.
91 Appellatio à sententia attentatorum secundum alios admitti debet, quoad effectum deuolutiuum.
Etiam de iure canonico. vt num.92.
93 Clausula sine retardatione solutionis pensionis operatur, vt appellatio in huiusmodi causa interposita deuoluat non tamen suspendat.
94 Pensionis solutio, & illius causa reputatur fauorabilis ob autoritatem Papæ, qui illam imposuit.
95 Causa attentatorum fuit aliàs reputata magis fauorabilis, quàm causa pensionis, etiam habentis clausulam sine retardatione solutionis pensionis.
96 Clem. appellanti, de appell. declaratio.
97 Text. in c. significantibus, extra de nou. oper. nunc. declaratur.
98 Appellari licet non possit à sententia lata in causa attentatorum secundum veriorem, ab interlocutoria tamen ante dictam sententiam latam bene appellari potest.
99 Appellatio non est admittenda, quãdo sumus in spolio attentato.
Licet contraria sententia, tanquã verior subsistinea tur, infrà num.102. & num.122.
Præsertim vbi attentatum non deduceretur principaliter sed incidenter, vt infrà num.125.
Et tanto magis si essemus in beneficialibus ob periculum animæ, vtilitatem publicam, & ecclesiarum, quæ in eis versantur, vt num.126.
100 Mixtura attentatorum operatur, vt in spolio attentato detur appellatio.
Et secundum hanc opinionem fuit pluries per dominos resolutum, num.101.
103 Causa attentatorum sapit naturam veri possessorij.
104 Attentans est magis odiosus, quàm spolians.
105 Attentans ex maiori suo delicto non debet habere subleuamen, vt possit appellare.
106 Inducta ad vnum effectum non debent operari cõtrarium.
107 Qualitas spolij attentati non videtur immutare naturã simplicis spolij, nec repugnare rationi, quare in spolio appellatio prohibeatur.
108 Possessio attentata si restituatur passo attẽtata, nõ perpetuo, sed momento videtur apud eum duratura.
109 Differentia videtur considerari inter attentata circa possessionem, & alia attentata.
110 Spolij causa dicitur principalis, attentat. autem accessoria.
111 Accessorium non debet immutare naturam principalis.
112 Principale dominatur accessorio, illudque prout vult, ampliat, & restringit.
113 Leg. prim. C. si de momenta poss. habet locum etiam quando agitur ad consequendam possessionem implorando officium iudicis, puta propossessione relegatæ.
114 Qualitas attentationis non respicit aliquo modo ius proprietatis, vel dominij, sed ipsam possessionem.
115 Qualitas respiciens possessionem non alterat naturam
116 L. 1. C. si de moment. poss. h. bet locum in omni possessorio.
Etiam in occupante possessionem vacuam, vt numero 117.
118 Violentiæ qualitas in remedio l. si quis in tantam. C. vnde vi. non facit causam appellabilem, si agatur ad possessionem tantum.
119 Pœna dict. l. si quis in tantam est separabilis, à restitutione possessionis respectu libelli.
120 Qualitas attentati est separabilis ad ipso spolio.
121 Si fuerit actum spolio attentato, & ex eo quia qualitas attentati non fuerat probata, fuerit tantum super spolio pronunciatũ sententia subsistineur vigore clausulæ, quam & quas.
123 Mixtum dicitur quod de duobus participat.
124 Possessorium mixtum fit altero de quatuor modis, de quibus hic remissiuè.
127 Attentans sua appellatione pendente, à sententia in causa attentatorum postea lata, non appellat.
128 Text. in c. an sit, de appell. varij intellectus.
129 Frustra auxilium l. implorat, qui in legem committit.
130 Appellari à sententia in causa attentatorum lata nõ potest quando sumus in attentatis aliqua lite pendente, in qua de iure erat prohibita appellatio.
131 Appellatione prohibita in causa principali censetur etiam in causa accessoria prohibita.
Et econtra permissa in principali, est permissa in accessorio, vt infra num.133.
132 Appellari non potest à sententia lata super fructibus, & expensis, quando appellari non poterat in causa principali.
134 Causa incidens est compromittenda, quãdo causa principalis erat compromissibilis, quando fiat statutũ de compromissis faciendis.
Secus, si causa principalis nõ fuisset compromissibilis, vt num.135.
136 Sequestrum, an sit apponendum lata sententia in causa attentatorum contra possessorem.
137 Clem. 1. de seqq. poss. & fruct. vendicat sibi locum, quando lata est sententia in possessorio.
Vel quando fuit lata sententia diffinitiua, vt num. 138.
139 Sequestrum non est apponendum lata sententia cõtra possessorem in causa attentatorum.
140 Violans sequestrum appositum per iudicem post latã sententiam in causa attentatorum, non incurrit pœnas de quibus in Clem. 1. de seqq.
141 Iudicari super possessorio verè non dicitur, quando iudicatur super attentatis.
142 Iudex ex officio potest apponere sequestrum lata sententia in causa attentatorum.
Præsertim si notoriè constat, de non iure petentis reuocationem illorum, num.143.
Vel aliàs est factum intricatum aut pendens à negocio principali. num.144.
Vel quando contra mortuum lapsa sunt fatalia,
Et aliàs generaliter ex causa Dominis bene visa.
147 Sententia lata in causa attentatorum super totali possessione, apponitur sequestrum.
148 Sequestro ex officio post latam sententiam in causa attentatorum apposito, an purgatis attentatis censeatur illud relaxatum, vel sint expectandæ desuper tres conformes, remissiuè.
149 Sententia in causa attentatorũ est ferenda cũ condemnatione fructuum perceptorum, & qui percipi potuerunt, ac etiam expensarum, remissiuè.
150 Sententia lata super vno ex pluribus attentatis, non

præiudicat quoad alia attentata,quæ non fuerunt.
151 *Contra ſententiam in cauſa attentatorum latam poteſt opponi de notoria iniuſtitia.*
Etiam ſi tranſiuiſſet in rem iudicatam, vt numero 152.
153 *Minor,an reſtituatur aduerſus ſententiã latã in cauſa attentata.*
154 *Minor doloſè verſatus non reſtituitur.*
155 *Sententiæ in cauſa attentatorum ferendæ formula.*

ANtequam materiam ſententiæ in cauſa at-
tentatorum ferendæ aggrediamur ,illud
præmiſſorum loco adnotandum videtur , quòd
ſententia de qua agimus poteſt eſſe duplex,Aut
1 † expreſſa,quæ qualis ſit patet ad ſenſum,& illius
conſuetam formulam,infrà in fin.præſentis cap.
numero 155.ad clariorem præſertim tironum
intelligentiam ſubijciemus,Aut tacita quæ con
2 ſiderari poteſt,quando † iudex pronuntiat ap-
pellationem iuſtam,quoniam ex vi huius ſenten
tiæ paſſus attentata poterit illorum reuocatio-
nem cõſequi,quamuis enim nihil de eis expreſ-
ſè in ſententia dixerit,tacitè tamen videtur etiã
de attentatis pronunciaſſe, vt docet eleganter
Francus in c.dilecti.el 3.in vltimo notab.de ap-
pellatio. Hoc vno præmiſſo tractationem præ-
dictæ ſententiæ aggrediendo,inter cætera , quæ
materiam ſententiæ in cauſa attentatorum fe-
rendæ reſpiciunt,ille ſe primò nobis pertractan
3 dus offert articulus,† diffinitiua nè,an potius in
terlocutoria ſit hæc ſententia cenſenda . Qui ſi-
cut non leuem videtur in ſe continere difficulta
tem,cùm(vt infrà patebit)etiam Rota quando
que ſuper hoc variaſſe videatur,ita magnam cũ
difficultate coniunctam vtilitatem haberẽ, ſatis
4 ex eo cõſtat,quòd † maximus,& multiplex aliàs
ſit effectus,an aliqua ſententia ſit interlocutoria,
vel diffinitiua ,ad no.per docto . in l.poſt ſenten-
tiam.C.de ſentent.& interloc.omni.iud. Ad pro
poſitum tamen noſtrum,& ſententiæ de qua agi
mus,quoad quinque,vel ſex præcipuè effectus,
neceſſario eſt iſta indagatio,ſuper quibus ſingu-
lis Docto . particulariter dubitaſſe videntur, Pri
5 mus eſt,an ſi † iudex pronuntians attentata eſſe
reuocanda , & ommittens in ſententia atten-
tantem in expenſis condemnare , poſſit poſtea
talem expenſarum condemnationem facere,de
quo habetur per Rot.deciſio.1. aliàs 13. ſi iudex
6 reuocet, vt lit.pendente, in no. Secundus † an
appellans ab huiuſmodi ſententia alligetur ter-
minis , & diſpoſitione Clem. appellanti.de ap-
pellation.ita,vt non poſſit appellationem ex no
uis cauſis,præter eas , quas in appellatione ex-
preſſerat,iuſtificare , prout fit quando ſumus in
interlocutoria,de qua in dicta deciſ.1.poſt princ.
& melius in 3.addit. & deciſio.10. aliàs 215. no-
ta quòd ſententia.ſub num.2.de re iudi. in antiq.
Aegid.deciſ.148. numero 13.& numero 31. Ter-
7 tius †,an ſimiliter appellans teneatur ſeruare diſ
poſitionem c.cordi.de appellat.in 6.ita,vt tenea
tur in hac appellatione exprimere cauſam gra-
uaminis,ſicut requiritur regulariter in interlo-
cu.de quo per Docto. in proximè citatis locis.
8 Quartus †,an huiuſmodi pronunciatio tanquã
interlocutoria poſſit reuocari,ad l.quòd iuſſit.
ff.de re iudic.& cap.cùm ceſſante, de appellat.
vel potius tanquam diffinitiua reuocari non va
leat,de quo aliquid per Aegid.deciſi.72.ſenten-
tia,& latius dicemus infrà numer.16. verſ.quar-
9 to quia.Quintus eſt,† an taxa ſoluenda pro hu-
iuſmodi ſententia notario cauſæ, ſit regulanda
ſecundum taxam,quaſi pro ſententia diffiniti-
ua,vel potius pro interlocutoria,de quo per Ro
tã deciſio. 5.aliàs 99.ſi fiat condemnatio.de dol.
10 & contum.in nou.Sexto loco † ſit neceſſario cõ-
ſideranda (licet docto.non ponant) quoad ef-
fectum particulariter attentatorum, quia ſi erit
diffinitiua,vtique iudex nõ poterit deuenire ad
illius executionem, nedum poſt appellatiõem,
verùm nec etiam pendente tempore decem die
rum ad appellandum, ſi verò concluditur eam
eſſe interlocutoriam,certè citra vitium attenta-
torum poterit , & pendente tempore ad appel-
landum,immo & poſt interpoſitam appellatio-
nem (dummodo ſibi non ſit canonicè inhibi-
tum)ſententiam executioni demandare,ad tex.
in c.non ſolùm.de appella.in 6. His igitur ad cla-
riorem huius capituli ,& materiæ ipſius intelli-
gentiam præmiſſis,
11 PRIMO quæritur † an ſententia in cauſa at-
tentatorum lata,ſit diffinitiua, vel interlocuto-
ria cenſenda,In qua quæ. duplex reperitur opi-
nio,
12 PRIMA,† quòd talis ſentẽtia ſit diffinitiua
ſeu vim habeat diffinitiuæ,quam poſt Aegid.di-
ctis deciſio.148.& 286.ſequi ex recentioribus vi-
detur Menocc.de recuperan.poſſeſ.in 17.remed.
quæſt.18.numero 51.verſicu.quæro decimooctä-
uo,& Veſtr.in praxi Ro.cu.lib.8.cap.4.numero
22.qui vniuerſaliter , & forſan nimis indiſtinctè
(vt infrà apparebit)id etiam addidit,quòd om-
ni caſu talis ſententia habet vim diffinitiuæ.Quæ
opinio pluribus nititur fundamentis. Primo,
13 † quia Clem.appellanti,quæ procedit in ſenten-
tia interlocutoria , non habet locum in ſenten-
tia attentatorum,vt eſt deciſio Rot.11. aliàs 85.
ſi à ſententia.de appellation.in no.& deciſio 1.
aliàs 13.ſi iudex.poſt princ.vt lit.pendente,in no.
Aegid.deciſio.54.in ſententia,verſiculo ſed con-
tra,quia nos tenemus,& deciſio. 148. ſententia
lata,& deciſio.286.in materia.in fi.& deciſio.417.
incip.clem.appellantion.Mil.in verb, appellans
à ſententia.folio 8.& in verb.ſententia reuoca-
tionis attentatorum. folio 356. Ergo diffinitiua
dicenda eſt,non autem interlocutoria : Secun-
14 do quia videmus,† quòd taxa quæ ſoluitur no-
tario pro ſententijs diffinitiuis , ſoluitur etiam
pro ſententia in cauſa attentatorum , vt eſt de-
ciſio Rot.5.aliàs 99.ſi fiat condemnatio.de dol.
15 & contum.in no.Tertio,† quia in ſimili ſenten-
tia lata in ſpolio dicitur diffinitiua: Caſſad.de-
ciſio.1.numero 3 ſuper reg.cancell.& Guid.Pap.
deciſio.37.ſi appelletur.verſiculo licet ſententia,
vbi Bart.& alios in id allegat,& hoc fundamen
to,& principali motiuo vſus eſt aliàs Aegi.in
dicta deciſio.148.ad dicendum quòd clem.ap-
pellanti non habet locum in ſententia ſuper at-
tentatis , quia ſcilicet in ſententia ſuper ſpolio
16 dicta clem.non vendicat ſibi locum , † & arti-
culus attentatorum non differt à poſſeſſorio re-
cuperandæ,quod eo magis ſtringi poteſt , quia
ſi fauor eſt,quòd aliqua ſententia ſit potius dif-
finitiua

finitiua, quàm interlocutoria, isto fauore non videtur defraudanda causa attentatorum, quæ de sui natura est fauorabilior, quàm interdictum vnde vi. Rot. decis. 2. aliàs 14. numero 3. de restit. spoliat. in no. & dicemus infrà latius cap. 30. de priuileg. attentato. numer. 7. Quarto quia si esset interlocutoria, vtique eam iudex ad libitum reuocare posset, ad no. in l. quod iussit. ff. de re iudic. sed sententiam latam super attentatis iudex non reuocat, vel saltem difficili modo, vt post Rot. decis. 10. aliàs 215. de iud. in antiq. inclinauerunt nouissimè Domini in vna Gerunden. conuocationis capituli coram Ant. Augustino, vt est decis. in recollect. Acchill. de grass. 29. attentata, sub Rubrica de attent. merito, &c.

17 Secunda est opinio, † quòd immò sententia lata super attentatis interlocutoria sit, non autem diffinitiua, quam tenet post Io. And. in c. non solùm. de appellat. in 6. Rot. decis. 1. aliàs 15. si iudex. post princ. vt lit. pend. in no. & decis. 11. aliàs 85. si à sententia. de appellatio. in no. quæ dixit, quòd re vera est sententia interlocutoria, & decis. 1. aliàs 474. nota si attentata. de offic. iud. in antiq. & decis. 10. aliàs 215. nota quòd sententia. de re iud. in antiq. quam etiam videtur tenere Aegid. decis. 57. vbi appellatur. & decis. 54. in sententia. Sed & Rota moderna eandem sententiam secuta est, vt patet in recoll. Acchil. decis. 29. attentata. sub Rubrica de attenta. qui post dictam decis. 11. aliàs 85. esse interlocutoriam affirmauit, & in recollect. Paleott. 115. Io. Michael, qui post dictam decis. primam aliàs 474. de offic. iud. in antiq. idem in effectu firmasse videtur: Eandẽ opin. expressè sensit Alex. in consi. 99. visis. numero 5. versicul. nec etiam habet obstare. lib. 5. Illámque tenet post glo. & doct. in c. non solùm. de appellatio. in 6. Franc. in c. cùm cessante. numero 45. vers. 9. quando sententia fertur super reuocatio-
18 ne attentatorum, de appellation. † cuius authoritas, & si generaliter in hac materia appellationum, & attentatorum proculdubiò magna apud omnes semper fuerit, cùm illum titulum de appellatio. omnium elegantissimè, & copiosissimè repetierit, in hoc tamen articulo quæ dicatur esse sententia interlocutoria plurimi est facienda, cùm illud non incidenter, & oscitanter protulerit, sed ex proposito, ac maturè, quia nõ solùm profitetur se velle ponere veram doctrinam, quæ scilicet dicatur esse sententia interlocutoria, vt patet ex eo ibi. numero 39. verùm etiam id clarè apparet ex enumeratione, quam facit ibi viginti sex casuum, in quibus sententia dicitur esse interlocutoria, inter quos nono loco reponit sententiam super attentatis latam, de qua nunc agimus. Eandem, quòd sit interlocutoria post Rot. dicta decis. 11. aliàs 85. tenet Bald. in sua practica, sub Rubrica de appellation. quæstione 2. numer. 2. & Guid. Papæ in tracta. de appellation. quæstione 121. & ex recentioribus videtur sequi Crauet. consi. 181. adeo quòd stante tantorum virorum authoritate non esset temera-
19 rium asserere, † quòd ista, tanquam communis, ac magis vera sit amplectenda. Fundatur enim quampluribus efficacibus rationibus, ac moti-
20 uis, & Primo, quia † illa dicitur interlocutoria, quæ fertur super his, quæ incidunt, & emergunt in processu, vt post glos. in clem. ad compescendas. de sequestratio possess. & fruct. Archid. Specul. & alios per eum allegatos tradit Franc. in dicto c. cùm cessante. numero 36. de appellatio.
21 † Sed attentata dicuntur talia, cùm causa attentatorum dicatur incidens, & emergens, vt patet in recollect. Mohed. decis. 100. commissio, sub Rubrica de iud. & procur. ergo, &c. & hoc fundamento, vtitur specificè Rota dicta decis. 10. aliàs 215. nota quòd sententia. de re iudi. in antiq. Secundo quòd huiusmodi sententia non sit diffinitiua, & sed interlocutoria. Rota vbi suprà proxi-
22 mè vtitur hoc argum. † sententia diffinitiua est, quæ diffinit negocium, & causam principalem, vt post glo. in dicta clemen. ad compescendas, & alios per eum allegatos docet Francis. dicto numero 36. & Guid. Pap. in consil. 104. de anno. numero secundo. sententia attentatorum non est
23 talis, vt deducit ibi Rot. merito. Tertio † in sententia in causa attentatorum lata habet locum c. cordi. de appellat. in 6. vt quando ab ea appellatur, sit appellandum in scriptis, & cum expressione causæ. Rot. vbi suprà proximè, sub numero 2. & dicta decis. prima. aliàs 13. si Iudex. in princ. & in 3. addit. vt lit. pend. in no. Mil. in verb. sententia reuocationis attentatorum. fol. 356. dispositio autem dicti c. cordi. procedit in sententiis interlocutoriis, vt notant ibi omnes, ergo & c. Quarto
24 † per diffinitiuam sententiam Iudex dicitur functus officio suo, ita, vt non possit regulariter ei aliquid addere, ad l. iudex posteaquàm. ff. de re Iudi. secus autem per interlocutoriam, ad l. Paulus. ff. de re iudi. not. in capit. concerta
25 tioni. de appellation. in sexto. † sed post sententiam in causa attentatorum latam si Iudex omisit in ea condemnationem expensarum, potest postea illam facere, vt tandem concludere videtur Rota, dicta decis. prima. aliàs 13. si Iudex: vt lit. pendente, in no. & clarius in dicta decisio. prima. aliàs 474. nota si attentata. de offic. Iudic. in antiq. Aegid. decisio. 72. lata merito. Quin-
26 to huic proximè, † quia diffinitiua non potest reuocari, interlocutoria autem potest, ad l. quod iussit. ff. de re iudic. c. cùm cessante. vbi latè
27 Franc. de appellatio. † sententia lata super attentatis videtur, quòd (secundum aliquos) reuocari possit per iudicem, si reperiat se grauasse. Aegid. deci. 72. lata sententia. in fin. ergo, &c. Sexto lata vna diffinitiua sententia contra possessorem solet apponi sequestrum, clem. prima, de sequestra. posses. & fruct. secus si sit lata sententia inter
28 locutoria, vt ibidem dicitur, † sed lata sententia super attentatis non apponitur sequestrum. Aegid. decisio. 54. in sententia, & latius dicemus infrà quæstione 3. numero 136. meritò talis sententia interlocutoria dicenda est, non diffinitiua.

Et tenendo hanc, quòd sit interlocutoria ad contraria adducta suprà pro prima opin. respondetur, & ad primum, ac etiam ad Secundum fatendo contraria, quia in eis militat diuersa specialis ratio, & propterea deseruient pro limitationibus ad regulam infrà ponendam, numero 30. 31. 32. vt ibi dicetur: Ad tertium, quòd argum. à simili non semper potest admitti, præsertim vbi est diuersa ratio, cùm (vt patet, & aliàs dixi-

mus) multa sint priuilegia attentatorum, quæ in spolio non procedunt, Præterea, & melius, quod si rectè consideretur non est fauor reuocationis attentatorum, quòd sententia reuocationis sit diffinitiua, sed fauor ipsius attentantis, qui sine causa, & sine scriptis posset appellare, & interim pendente tempore ad appellandum esset tutus (etiam si non fecisset inhiberi,) quòd ad executionem contra eum non deueniretur, & posset appellationem prosequi etiam ex noua causa, qui omnes sunt effectus sententiæ diffinitiuæ, ad not. in c. cordi. de appellation. in 6. & in c. non solùm, & in clem. appellanti. eo. tit. & propterea fauor reuocationis attentatorum, & illius cõtra quem est attentatum potius est, quod sit interlocutoria, quia attentans arctabitur dispositione dicti c. cordi. & c. non solùm, & tenebitur appellare cum causa, in scriptis, & poterit quando cunque, etiam infra decem dies ad appellandũ contra eum (ante inhibitionem tamen) ad exe-
29 cutionem deueniri. Ad quartum, † quod retorquetur quia, immo Iudex eam reuocat, vt per Aegid. decisio. 72. lata, & quòd licet Rot. dicta decis. 10. in fi. dicat, quòd reuocat, sed difficili modo, satis tamen est quòd reuocat, quod non posset facere, si esset diffinitiua: Quamuis autem ista opin. quòd sit sententia interlocutoria verior sit, & tanquam communis, vt suprà dictum est, sit merito amplectenda, quia tamen illa non est perpetua, sed in quibusdam casibus limitatur, ideo conclusiuè procedendo, & omnia suprà dicta subordinando potest in proposito cõstitui

30 Regvla, † quòd sententia reuocationis attentatorum sit interlocutoria, quæ probatur iuribus, & fundamentis suprà pro secunda opinione adductis, & propterea ex ea infertur, Primò, quòd quoad effectum attentatorum sit censenda interlocutoria, & propterea tanquam ab interlocutoria pendente appellatione Iudex citra vitium attentatorum ante quàm sit inhibitus poterit illam exequi, d. c. non solùm. Secundo, quòd appellans arctabitur ad seruandum d. c. cordi. Tertio, quòd iudex poterit ommissam in ea condemnationem expensarum facere, dicta decisio. Rot. prima, aliàs 13. præsertim in fine, vt lit. pendent. in no. Quartò quòd si Iudex cognouerit se grauasse, poterit illam reuocare. Aegid. dicta decisio. 72. cùm quoad se non transeat in rem iudicatam, declarando tamen, quod in huiusmodi reuocatione facienda iudex debeat se difficilem reddere, cùm Rot. in dicta decis. 10. aliàs 215. de re iudic. in antiq. quàm sequitur Achill. de graff. dicta decis. 29. attentata. in fin. sub Rubrica de attent. dixerit quòd difficili modo reuocatur. Quam

Limita

31 Primò, vt non procedat, † quoad effectum Clem. appellanti. de appellat. quia omnes in hoc videntur concordare (etiam ij, qui tenent, quod sit interlocutoria;) quod quoad dispositionem dictæ clem. habeat vim diffinitiuæ, vt suprà nume. 13. & ratio diuersitatis inter dispositionem d. clem. & d. c. cordi, (& consequenter conclusionem præsentis limitationis) ponit Rot. d. decis. 1. post princip. versiculo nec obstat, vt lit. pendente. in no.

32 Secundò, † quia talis sententia dicitur vim diffinitiuæ habere quoad taxam notario causæ soluendam, vt in allegata decisio. 5. alias 99. si fiat. de dol. & contum. in no. Aegid. decisio. 603. de sententia. Mil. in verb. attentatorum sententia. fol. 31. sequitur Vestr. in praxi Ro. Cu. libro 8. cap. 4. sub numer. 22. & ratio esse potest non solùm quia ita cautum est in constitutionibus Iohannis, 22. vt dicitur in dicta decis. verùm etiam, quia attentatorum causæ, vt rerum experientia docet sæpe, valde protrahuntur in longum, & magna fiant regesta, adeo, quòd notarius non minus in ea laboris impendere creditur, quàm in diffinitiua.

Tertiò, vt non procedat in attentatis circa possessionem, per quorum reuocationis senten-
33 tiam veniret restituenda possessio, † & consequenter, quando essemus in spolio attentato, quia tunc talis sententia dicitur habere vim diffinitiuæ, quia sapit naturam veri possessorij. Rot. decisio. 2. alias 113. tres sententiæ. de re iudic. in antiq. & dicta decisio. 1. aliàs 13. si Iudex. sub numero 3. vt lit. pendente in no. fa. decisio 11. aliàs 85 si à sententia. de appellation. in no. & Aegid. decis. 286. in materia, dum loquitur de restitutione totali beneficij, quem duntaxat hanc limitationem tenens, allegat Vestr. dicto libro 8. capit. quarto. numero 22. Mil. in verb. sententia reuocationis attentatorum. folio 356. & in verb. sententia lata in possessorio solo, & versi. sequenti, in principi. licet in fin. videatur dubitare. folio 357. Cui sententiæ, ex recentioribus subscribere videtur etiam Crauett. consilio 183. libro primo. ea ratione, vt etiam sensit Milis vbi suprà, quia si sententia, per quam spoliatus simpliciter restituitur est diffinitiua, id multo magis dicendum est procedere in spolio attentato, quod respectu attentantis est grauius, & respectu attentata passi est fauorabilius, quamuis ea ratio apud me non multum concludat quinimmo videatur posse retorqueri, quoniam, vt diximus suprà, sub nu. 28. in responsione ad tertium fundamentum primæ opinionis, fauor attentatorum potius requirit, vt dicamus eam esse in-
34 terlocutoriam, quàm diffinitiuam: † Est autem circa hanc limitationem aduertendum; quòd contra supradictas decisio. in eo, quòd dicunt, quòd tres sententiæ latæ super attentatis vim habent diffinitiuæ, quando fuit attentatum circa possessionem, videtur in contrarium esse ferè in iisdem terminis decisio Aegidia. 507. conclusio, quòd in casu, & c. iuncta decisione præcedenti, quæ incipit conclusio, quòd quæstio. & c. vbi loquens de attentatis circa possessionem, & consequenter de spolio attentato, & loquens de tribus conformibus latis super attentatis appellat pluries eas sententias interlocutorias.
35 † Sed solutio colligi potest ex vna declaratione, quam in hac materia videtur posse colligi ex Mil. vbi suprà, folio 357. versiculo sed sententia reuocatoria attentati, prope finem, dum vult, quòd sententia reuocatoria attentati super possessione sit interlocutoria, quando tale possessorium per viam attentati deductum non principaliter, sed incidenter fuit proposi-

tum,

tum, nam & Aegid. in casu suo verè loquitur quã do quæstio spoliationis beneficij fuisset mota incidenter per modum attentati, vt patet expressè in decisione 506. quæ est præcedens. Vnde retenta hac tertia limitatione † illa necessariò videtur declaranda, vt procedat quando reuocatio attentatorum circa possessionem fuisset principaliter petita, quia tunc sententia desuper lata habebit vim diffinitiuæ, secus si incidenter fuisset proposita, quia tunc diceretur interlocutoria, vt expressè dicit Milis, & Aegid. in suprà dictis locis, Pro qua declaratione facit decisio prima. aliàs 474. nota si attentata, de officio Iudicis in antiq. quæ (licet in ea non appareat an loquatur de attentatis, circa possessionem) attamen loquens de reuocatione attentatorum incidenter petita, & de sententia desuper lata, inquit, quòd illa censetur interlocutoria, & non diffinitiua: Incidenter autem tunc diceretur reuocatio proposita, quando per viam exceptionis fuisset in iudicium deducta, vt diximus suprà in hac tertia parte, c. 21. quib. & quot mod. atten. reuocentur. nu. 16. vers. via extraordinaria Iustitiæ.

36

Quartò, ex intentione Archidiaco. quem refert Rot. dicta decisi. 10. aliàs 215. nota, quòd sententia. sub nume. 3. vers. licet aliqui voluerint. de re iud. in antiq. potest limitari, † vt non procedat, quando in reuocatione attẽtatorum fuisset seruatus ordo iudiciarius, quia tunc seruato iuris ordine sententia desuper lata videtur diffinitiua. Quæ opi. sicut ibi per Rot. teneri non videtur, ita & probabiliter est reiicienda, quoniam obseruatio ordinis iudiciarij non solet alterare naturam causę attentatorum, quod ex eo patet, quia licet in causa attentatorum non requiratur litis contestatio, si tamen fuerit facta, nõ per hoc censetur alterata natura ipsius causæ, quo minus ex priuilegio attentatorum sint ante omnia reuocanda, secundum veriorem, & magis communem opi. de qua abundè diximus suprà in hac 3. parte, cap. 23. quãdo, & intra quæ temp. attent. reuoc. peti possit. q. 1. nu. 9.

37

38

39 Quintò, limita vt non procedat, † quando reuocatio attentatorũ non fuisset petita per viam extraordinariam, & priuilegiatam implorationis officij Iudicis, sed per aliquam viam ordinariam, puta actionis, appellationis, nullitatis, vel quærelæ, de quibus diximus suprà latiùs in hac 3. parte, cap. 21. quibus, & quot modis attent. reuoc. nu. 7. vers. ordinaria autẽ via, quia tunc sententia in hoc iudicio ordinario lata procul dubio erit dicenda diffinitiua, cum diffiniat, & feratur super eo, quod principaliter fuit petitum, iuxta doctrinam Franc. in c. cum cessante. nu. 36. de appellationibus, & diximus suprà, nu. 22.

40 Sextò, vt sentẽtia huiusmodi quoad † effectũ, vt illa possit per iudicem reuocari, non censeatur interlocutoria, sed potius habere vim diffinitiuæ, & ideo licet aliàs regulariter interlocutoria quoad iudicem nõ dicatur transire in rem iudicatam, ita vt Iudex nõ possit illam reuocare. l. quòd iussit, & ibi omnes. ff. de re iud. c. cùm cessante. de appell. cum simil. sententia tamen lata super attentatis, & pronuntiatio ipsa, quòd attẽtata sint reuocanda, licet sit interlocutoria, vt in regula suprà posita, quoad effectum tamen, vt illa per iudicem reuocari nequeat, sed transeat etiam quoad eum in rem iudicatam, non censetur esse interlocutoria, sed potius habere vim diffinitiuæ, & hoc sensit Rot. decis. 10. aliàs 215. de re Iud. in antiq. dũ dicit, quòd huiusmodi sententia difficilius reuocatur, quod in vna Gerunden. conuocationis capituli coram Ant. Augustino intellexerũt domini, difficilius, id est, quòd nec etiam per Iudicem possit reuocari, sed transeat in iudicatum, prout ex deductis per Abbat. & Fran. in c. bonæ. col. 10. & in c. cum cessante. de appellat. inclinarunt Domini in dicta Gerunden. vt est decis. in recollect. Achil. de Grass. 29. Incip. attentata reuocanda. sub Rubrica de attentatis.

41 Septimò posset forsan, & nõ improbabiliter limitari, vt non procedat regula præfata, † quando pronuntiaretur negatiuè contra petẽtem reuocationem attentatorum, videlicet illa nõ esse reuocãda: Sicut enim suprà, sub nu. 28. vers. præterea. & melius considerauimus, quòd in odium attentantis, & à sñia (qua pronuntiaretur attẽtata esse reuocanda) appellantis, sẽtẽtia debet potius dici interlocutoria, quã diffinitiua, ita in fauorem illius, qui passus est attentata, quando cõtra eũ negatiuè pronũtiaretur posset dici, quòd esset censenda diffinitiua, ad hoc, vt ille appellãs sit in hoc magis priuilegiatus, vt tãquam appellans à diffinitiua non alligetur dispositione dicti c. cordi, nec contra eum pendente tempore ad appellandum possit deueniri ad executionẽ dictæ sententiæ, iuxta c. non solùm. de appella. in 6. & minus possit fieri condemnatio expensarũ ex interuallo. ad no. in l. Paulus. ff. de re Iud. quæ omnia fieri contra eum possent, si dicta sentẽtia reputaretur interlocutoria, pro qua facit in simi-

42 li, † nam & aliàs iura inter pronuntiationem affirmatiuam, & negatiuam, etiam in his, quę sunt maioris considerationis (prout est dare, vel denegare appellationem) constituunt differentiã: quamuis enim regulariter in possessorio non detur appellatio, vt abundè diximus in tracta. de appel. in poss. prohib. vel permiss. in regul. ibi posita. Si tamen in fauorem spoliatoris pronuntietur spoliatum non esse restituendum, & sic negatiuè conceditur sibi hoc casu appellatio, vt diximus, & declarauimus ibidem in 25. sublimit. regulæ ibi positæ, & similiter licet secundum termínos l. fin. C. de edict. diu. Adr. tollen. non admittatur appellatio, si tamen pronuntietur negatiuè contra hæredem, videlicet eum non esse mittendum in possessionem poterit ille hoc casu appellare, vt diximus ibidem in 23. sublimit.

43 Secundo † quæritur, & vtiliter an à sententia lata in causa attentatorum possit appellari, & quamuis scribentes hanc quæstionem nõ ponant, immo tacitè videantur concedere, quòd hoc casu permittatur appellatio, cùm in pluribus locis videantur pręsupponere, quòd in causa attentatorum tres possint proferri sententiæ cõformes, vt in decisio. secunda, aliàs centesima decimatertia, tres sententiæ de re iud. in antiq. quæ non possent dari, nisi præsupposita appellatione à prima, & sic successiuè secunda sententia, nihilominus quia articulus est frequens, & quotidianus, & prædicta doctorum conclusio in puncto iuris est valde dubitabilis,

Appellari an possit à sententia lata in causa attẽtatorũ, & licet verior opi. sit quòd non, Cõmunis tamen est quòd appelletur, Quæ tribus modis Limitatur.

S 4

& forsan minus vera, Idcirco necessarium duximus præsentem articulum plenius attingere. Est ergo sciendum, quòd circa hoc plures possunt esse opiniones.

44 PRIMA, † quæ hactenus ab omnibus tacitè
videtur retenta pro vera, ita vt etiã in practica
fuerit obseruata, & à nemine (quem viderim) in
dubium reuocata, quòd à sentẽtia lata in causa
attentatorum possit appellari, quæ ex infrà scri
ptis probari posse videtur.

45 Primò, † quia illa nullibi reperitur expressè
prohibita, ergo debet censeri permissa, iuxta do
ctri.glo.sing.in l.qui restituere.ff. de rei vendic.
de quo latiùs diximus suprà in 2.parte, cap.12.de
attent.app.pend.in 5. ampliat.princip.numero
8.& seqq.

Secundò, quia aliàs doctores dum disputant
an sentẽtia ista sit diffinitiua, seu interlocutoria
46 omnes cõcludunt, † quòd sit diffinitiua, seu vim
habeat diffinitiuæ quoad effectum Clem.appel
lanti, de appell.& consequenter quòd appellans
ab ea possit appellationem etiam ex nouis, & in
ea non expressis causis iustificare, vt præter eos
quos in id citauimus suprà num. 13.& 31. tradit
Card.in dicta Clem.appellanti.nu.9.q.9.& post
eum ex recentioribus Pet.Duen.reg.47.num.3.
vers.tertio fallit. Vnde cùm dicant appellatio-
nem posse ex nouis causis iustificari, sequitur,
quòd necessario præsupponant appellari posse:
aliàs frustra de eo quæreretur.

Tertiò id etiam satis ex eo deducitur, quòd
aliàs habetur apud Rot.dicta decisio.2.aliàs 113.
de re iudic.in no.& 28.aliàs 517.eod.tit.in antiq.
47 † dum præsupponunt in attentatis tres esse la-
tas sententias, quæ non possunt dari, nisi præsup
posita appellatione, vt dictũ est, fa.etiam Aegid.
decis.37. vbi appellatur, dum præsupponit ibi,
quòd à sententia super attentatis lata vtraque
pars appellauerit.

Quartò, potest pro hac parte induci tex.in c.
significantibus, de no.oper. nunc.iuncta doctri-
na Bal.in cons.245.proponitur.vers.secũdo præ
48 mitto.sub nu.2.lib.2. vbi † vult, quòd id, quod fit
post nunciatum nouum opus retractaretur per
viam attentati, vnde in dicto tex.sumus in mate
ria attentatorum, & tamen ibi nedum vna vice
fuit admissa appellatio, verùm etiã vtraq; pars
appellauit, vt ibi patet. Qui tex.prima facie mihi
contrariam sententiam veriorem existimanti
negocium facere visus est, licet deinde diligen-
tius ponderatus nihil obstare animaduerterim,
vt dicemus infrà nu.97.

49 SECVNDA † potest esse opi.quam ego (licet
ab aliis nõ positam) veriorem tamen in puncto
iuris esse crediderim, quòd immo à sententia re
uocationis attentatorum appellari minimè pos
sit, Quæ similiter infrascriptis deduci potest ra-
tionibus, & fundamentis.

50 Primò, quia † verus contumax ea ratione non
appellat, quia non comparendo videtur Iudicẽ
contemnere, ad no.in l.1.C.quorum appell. non
recip.& in l.ex consensu.§.fin.ff. de appel.& tra-
dit post alios Maranth.in Specul.in 3. parte sex-
51 tæ partis principalis.q.2.nume. 274.& seqq. † vbi
etiam declarat quis sit verus contumax. Atten-
tans autem non solùm dicitur facere in contem
ptum iurisdictionis, vt dicit Rot.decis.26.aliàs
307.nota quòd, ad fi.de appellat.in antiq.verùm
etiam ipsum Iudicem plus quàm partem offen-
dere.arg.c.cordi.in fi.de appell.in 6.Rot. decis.
2.aliàs 14.fuit dubitatum.post princ. de restitu.
spoliat.in no.ergo cum in eo militet maior ra-
tio, quàm in vero contumace, debet sibi sicut ve
ro contumaci denegari appellatio. Fa.ad hoc,
quod post alios pro sing.celebrat Matesilan.in
singulari 29.incip.nota quòd appellans.in fine,
52 dum vult, quòd verus contumax dicatur etiam
ille, qui minus ritè, ac rectè ab interlocutoria ap
pellauit. Vnde si is, qui nihil aliud facit, quàm
quòd minus ritè, ac rectè appellat, reputatur ve
rus contumax, quanto magis verus contumax
erit dicendus is, qui actualiter attentando, iudi
cem contempsit, ac offendit?

53 Secundò efficaciter † hoc deduci videtur per
tex.in c.an sit.de appell.secundum intellectum,
de quo ibi post Ant.& Imol. per Franc. sub nu.
5.& in vers.in glos.fin.in princ.videlicet, quòd ibi
detur de attentatis per modum exceptionis, dũ
reus, qui appellauit fuit ab actore appellatione
54 pendente spoliatus, † quoniam si actor velit ap
pellare, non auditur appellans, vt in eo punia-
tur, in quo deliquit, is, qui cum appellationi def
ferre neglexerit (videlicet reum spoliãdo) se be
neficio reddidit appellationis indignum, vt for
maliter dicit ille tex.in fi.& licet aliqua fuerit in
ter docto.ibi differentia, an attentans eo casu
tamdiu non audiatur appellans quamdiu non
reposuerit attentata in pristinum statum, secun-
dum opi. Ant.& Imol.ibi (quæ magis placet) vel
potius à beneficio appellationis perpetuo sit ex
clusus, & Franc.ibi attestatus fuerit, quòd & ve-
55 rius est, † & communiter tenetur, quòd exclusda
tur perpetuo, cum tex.ibi dicat, quòd ille se red
didit beneficio non ipsius prosecutionis appel-
lationis, sed beneficio ipsius appellationis indi-
gnum, vt latiùs ibi per eum. Ad propositum ta-
men nostrum, quæuis illarum opi.teneatur, erit
concludendum per illum tex.quòd attentans
non possit appellare, & se reddat beneficio ap-
pellationis indignum.

56 Tertiò † in his, quæ celeritatem desiderant, &
in quibus mora aliquod periculum esset allatu-
ra, appellatio prohibetur, Specul in tit.de appel
lat.§.in quibus.vers.octauo. numero decimo, &
post eum, & Ias.in l.prima.col.prima.ff.de feriis,
tradit Maranth. vbi suprà, numer.319.vers.vigesi
57 moquarto limita. † Reuocatio attentatorum de
sui natura celeritatem desiderat, ergo à senten-
tia reuocationis huiusmodi non debet admitti
appellatio: Minor autẽ ex pluribus videtur pos-
se deduci, Primo, quia tex.in c.non solùm, de ap
58 pellat.in 6.dicit, † quòd ante omnia debent re-
uocari, quòd ideo credendum est fuisse ibi san-
citum, quia talis reuocatio, non est procrastinã
da, sed ante omnia, & celeriter expedienda, Se-
cũdo ex eo, quod not.ibi Io.Monac.super verb.
ante omnia, dum exponit ante omnia, id est
59 † non expectato fine litis, & dummodo constet
primo diffinitum, secundo appellatum, tertio
attentatum, & de isto ordine, fiet reuocatio an-
te omnem cognitionem istorum, subdens, & dic
ante omnia, videlicet causæ cognitionem ha-
bentia, hæc ille. Vnde si fauore reuocationis at-
tentatorum non expectatur finis litis, nec adhi-
betur

betur causæ cognitio (scilicet plena propterea, quæ diximus suprà, cap. 25. de processu in causa attentatorum. numero trigesimotertio) etiam circa illa tria probanda, absurdum videtur dicere, quòd ab hac reuocatione permittatur appellatio, quę cum vadat per tres conformes contra mentem iuris rem in longum protraheret, Immo quandoque magis expediret, quòd super reuocationem attentatorũ expectaretur finis causę principalis, quàm si seorsum ab ea cognosceretur causa attentatorum, & ab illorum reuocatione daretur appellatio, Pone enim, quòd causa principali in 2. instantia pendente aliquid attētetur, vtique si coniunctim cum causa principali cognoscatur etiam causa attentatorum, in illa vnica, & 3. instantia finietur, quòd si causa attentatorum per se agatur, cũ fuerit necesse ire per tres instantias, & tres cõformes, arg. eorum quæ posuit Rot. decis. 2. aliàs 113. tres sententiæ super attentatis, de re iudi. in no. clarum est, quòd serius expedirentur. Tertio, idem suadetur, & melius ex hisquæ ponit Rot. decis. 5. aliàs 433. nota nunquid reo. sub num. 5. vers. sed an talia attentata, ad fin. vt lit. penden. in antiq. quæ est repetita apud Bisignet. decis. 1. nunquid Reo. sub numer. 6. eod. tit. quas quoad infrascriptam consi derationem secuta est etiam moderna Rota in vna Nolan. Abbatię Regalis Vallis coram Paleot. vt est in recollect. ipsius decis. 115. Io. Michael, ad fi.
60 videlicet, † quòd attentatorum reuocatio respi
61 cit abbreuiationem litis, † & quando sumus in beneficialibus tangunt periculum animæ attentantis, vtilitatem Ecclesiarum, & etiam publicã, ne propter diuturna litigia Ecclesiæ diu vacent, cum Iudicis illusione, vt ibi formaliter dicitur, quæ omnia ita celeritatem designant, vt merito hoc casu appellatio sit remouenda. Quarto, facit quia in multis locis in Iure habemus, quòd Papa mandat attentata reuocari, sub hac forma, reuocato in statum debitum si quid post appellationem noueritis attentatum, & cætera, & aliàs reuocatio in irritum quicquid post appellationẽ huiusmodi noueritis esse factũ, Partes, & cætera, vt in c. significauit, de appella. quæ
62 vltima verba, † Partes, & cætera, secundum glo. fin. in dicto c. significauit extenduntur, id est Partes ad vestram præsentiam conuocetis, & in causa procedatis. Vnde cùm ad hoc, vt possit in causa scilicet principali procedere, mãdetur Iudici, vt reuocet quicquid attentatum fuerit, videtur, quòd illa reuocatio celeriter sit expediẽda, ad effectum, vt in causa principali possit procedi secundum principalem intentionem mandantis, quod vtique non contingeret siã reuocatione
63 daretur appellatio. Quinto, † quia materia noui operis nuntiationis proculdubio celeritatẽ declarat, & ideo omnibus diebus, etiã feriatis, & omnibus personis, etiam fabris, & pupillo fieri potest. ad l. primam. §. nuntiatio. & sequen. ff. de nou. oper. nunc. cum autem per nunciationem dicatur talis inducta inhibitio, vt siue iure, siue iniuria ædificetur, quicquid post nuntiationem ædificatum est sit reuocandum, & demo-
64 liendum, dicta l. 1. & l. prætor ait. eod. titu. † & reuocatio prędicta dicatur fieri per viam, & modũ attentati, vt per Bald. eleganter in cons. 24. proponitur, sub numer. 2. lib. 2. quem secuti sunt Ias. in dicta l. 1. num. 30. vers. quarto limita, & ibidem Vinc. Hercu. col. 3. ff. de noui oper. nunc. ergo satis constat, quòd causa attentatorum celeritatẽ desiderat.

Quartò, quòd appellatio hoc casu nõ sit ad
65 mittenda suadetur, quia † vbi proceditur ex Iudicis officio videtur prohiberi appellatio, hinc videmus, quòd in illa q. an in causa alimentorũ
66 appelletur, distinguitur per doctores, † quòd si petantur, & concedantur ex officio iudicis, & à
67 tali sententia non appelletur, † secus si iure ordinario, vt est doctri. Specul. in titu. de appell. §. in quibus. sub nume. 11. versic. tu dic, quòd si petantur officio iudicis, quam etiam post Alberic. sequi videtur etiam Ioã. And. ibi in addit. in verb. aliorum. In reuocatione attentatorum procedi tur ex officio, vt clarum est, & diximus suprà in hac tertia parte, capit. 21. quib. & quot mod. attent. reuoc. nu. 14. & 18. ergo, &c.
68 Quintò, quia † huiusmodi appellatio est contra ius, ex quo dictum c. non solùm, mandat reuocari ante omnia, vt est de mente Deci. in c. an sit. sub numer. 2. col. 2. vers. secundus tamen fuit intellectus, de appel. dum vult, quòd secunda appellatio, de qua ibi per eum, ex eo capite non debeat admitti, quia scilicet sit contra Ius, cùm attentata pendente appellatione debeant in primis reuocari, dicto c. nõ solũ, & sic sentit, quòd illud ante omnia importet quòd attentata reuocentur, & si à reuocatione appelletur, appellatio non debeat admitti.
69 Sextò, † quando mandatur procedi sine lite, statim, & ex officio, tunc censetur prohibita appellatio, vt post Bald. in cons. 330. statuto caue tur. sub numer. 7. libr. 1. tradit Aegid. Boss. in sua practic. crim. in tit. de appell. numer. 16. In attentatis autem, ita videtur procedi, cũ sine ordine iudiciario, litis contestatione, statim, & ante omnia, & ex officio procedatur, vt diximus suprà proximè numer. 58. & latiùs suprà cap. 25. de process. in caus. attent. num. septimo, & multis seqq. merito.
70 Septimo fa. † nam si innouatio priuat attentantem appellatione, & illius effectu, quãdo iam est actualiter interposita, & in esse deducta, vt est tex. in dicto c. an sit, secundum alium intellectum, quòd ibi appellans ipse attentauerit, & in pœnam innouationis priuetur, & appellatione & illius effectu, ac illius prosecutione, de quo vltra Deci. Franc. & antiquiores ibi, est etiam inter recentiores sing. decis. Minsinger. 50. centur. 2. incip. quando appellans, vbi alios alleg. & dicemus etiam latiùs infrà in hac 3. parte, cap. 31. de pœnis attent. in decimatertia pœna. Ergo videtur, quòd multo magis innouatio eum priuare debeat appellatione, quæ non est in actu, sed tantum in potentia, iuxta regulam, quòd multa impediuntur fieri, quæ facta tenēt. c. ad apostolicam, de regul. l. parte furioso, vbi omnes. ff. de his qui sunt sui, vel alie. Iuris.
71 Octauo, † appellatio tendens ad differendã
72 reuocationem attẽtatorũ non admittitur, † maximè in causa cõnexa, vt tradunt Doc. in dicto c. an sit, præsertim Franc. sub num. 7. vbi licet testetur hoc communiter teneri, ipse tamen ibidẽ in vers. secundus casus. post Io. Andr. & Specul. hanc conclusionem tenet, etiã si appellatio prædicta

dicta interponeretur in alia diuersa, ac separata
causa: ergo multo magis debet reiici appella-
tio, quæ interponeretur à sententia reuocatio-
nis, cũ & illa fiat in eadem causa, & de directo tẽ
dat ad differendam attentatorum reuocatio-
nem, vt de se patet.

Nonò, apud me non parum valet hæc consi-
deratio (quam percurrendo sæpius decretales,
in quibus tractatur de hac attẽtatorum reuoca
tione facere coactus sum (videlicet, quòd in tot,
& tot locis Papa mandat huiusmodi attẽtata re
uocari, vt in c. primo, c. ad præsentiam. c. consti-
tutus. c. significauit, cum aliis pluribus, de appel.
c. significantibus. de nou. oper. nunc. c. venien-
tes de Iureiur. c. primo, vt lit. penden. in 6. cum
aliis innumeris, in quibus etiã sæpè narratur lõ
ga series facti, & multoties narrantur appella-
tiones, etiã super re nõ magni momenti interpo
sitæ, & tamen nullibi narratur tale factũ, in quo
appareat, quòd saltem de facto appellatio fue-
rit interposita ab huiusmodi attentatorum re-
uocatione, si enim interponi posset, profectò
(cum homines difficiles sint ad restituendã pos
73 sessionem, puta lite pendente captam, & præ-
textu appellationis sæpè conentur se in sua ini-
quitate tueri, & confouere. ad c. præterea, de ap
pell.) credẽdum est, quòd alicubi de appellatio-
ne ab huiusmodi reuocatione haberetur men-
tio, quæ cùm non adsit, facilè credi potest eam
reiiciendam esse. argum. l. illam. C. collatio. cum
simil.

74 Decimo fa. quia non est dubium † quòd attẽ-
tans, iudicem offendit, c. cordi. de appell. in 6. &
75 dictum est aliàs suprà, † Qui autem semel offen
sus est, non debet iterum offendi, quia non de-
bet quis duplici offensione conteri, & non est ad
denda afflictio afflicto, Iuribus vulgaribus, sed si
attentanti permitteretur appellare à sententia,
qua Iudex iste reuocat attẽtata, diceretur iterũ
76 offendere, ex quo appellans cũ offendit, & sibi
iniuriam infert, ad no. in l. fin. C. quando prou.
non est necess. & in c. vt debitus. de appell. & tra
dit post alios Phil. Prob. in addit. ad Io. Monac.
in d. c. non solùm. in fi. nu. 16. Merito.

Vndecimò, (& hoc fundamentum multum
77 stringere videtur) is † qui postquã sibi fuit facta
noui operis nunciati o ædificat, dicitur, attenta-
re, & illius reuocatio, & demolitio fit per viam
attentati, secundum Bald. in dict. cons. 245. pro-
ponitur. numer. 2. lib. 2. quem sequuntur Ias. in l.
1. numero 3. vers. quarto limita, & ibidem Vinc.
78 Hercul. col. 8. ff. de nou. oper. nunciat. † sed à sen
tentia demolitionis noui operis non appella-
tur, quia denegatur audientia. dicta l. 1. §. sed & si
is, vbi Ias. in princ. iunctis his, quæ ibidem dicit
79 num, secundo. ff. de nou. oper. nunc. † quando au
tem audientia denegatur censetur etiam appel
latio prohiberi, vt post Vant. in tracta. de nullit.
ex inhabil. & defectu manda. diximus latiùs su-
prà in 2. parte in quinquagesima limit. prin. nu.
16. vers. similiter, & is diceretur minus legitima
persona, ergo.

80 Duodecimo, † cassatio, annullatio, & reuoca-
tio actus dicitur esse pœna, ad c. dispendia. §. fin.
de rescript. in 6. Cassad. decision. 3. supposita. nu.
9. super reg. cancell. in tit. de decr. in reseruat. &
plenius, & eleganter per Boer. decisio. 1. numero
81 16. † præsertim, quando talis cassatio, & reuoca-
tio fit in odium personarum, quæ illum actum
explicauerunt, prout idem ibi declarat. num. 17.
quod ipsum in materia attẽtatorum annotauit,
etiam nouissimè Manfred. in cons. suo de atten
tatis, quod imprimitur in primo lib. attẽtatorũ,
in 11. partte ad fi. vers. duodecimo Regentis, vbi
Cassad. allegat (qui tamen id mihi dicere non vi
detur, & pro pœna posuimus illam inter cæte-
ras infrà cap. 31. de pœn. attent. nume. 7. & seqq.
Quæ pœna in materia nostra, tum per canones
antiquos, tum maximè per c. non solùm. de ap-
82 pella. in 6. fuit inducta. † A pœna autem l. non ap
pellatur, vt notat Bal. in Marguerita sua in verb.
appellari à pœna, post docto. in c. ad nostram. de
appel. ergo à reuocatione, de qua agimus non
debet dari appellatio.

Decimotertiò facit, quia cum attẽtans, vt di
83 ctum est Iudicem offendat, & consequenter vi-
deatur impedire, ac turbare illius iurisdictioné,
& contra huiusmodi turbantes iurisdictionem,
etiam si esset tertius detur, remedium attentato
rum, vt post Rot. & Frãc. de quibus ibi diximus
suprà in prima parte, cap. 3. de attenta. à tert. nu.
43. vers. quinto nisi tertius, non debet videri mi-
rum, si in pœnam priuetur beneficio appellatio
nis, cùm & aliàs impediens iudicem, & illius iu-
risdictionem multo maiori pœna puniatur, nam
& pecuniaria, & in personam, atque etiam excõ
municationis, & demum etiam priuationis be-
neficiorum pœna affici potest, vt per Inno. & do
cto. præsertim Dec. in c. 1. de offi. deleg.

Decimoquartò, hæc opi. suadetur, quoniam
84 † quando imponitur perpetuum silentiũ, prout
fit in causa attentatorum, is, cui imponitur, non
potest vltra post sentẽtiam audiri, cum per hãc
clausulã dicatur oriri exceptio perpetuæ dene-
gatæ audiẽtiæ. c. in præsentia, vbi Barbat. nu. 36.
de probat. & tradit nouissimè post Boer. decisi.
255. sub nume. 12. necnon Capit. & alios per eum
allegatos. Bursat. in cons. 78. visis. numer. 21. libr.
1. Ad purgationem autem attentatorum requiri
impositionem perpetui silentij declarauerunt
aliàs domini in vna Cæsaraugustana, dotis sub
die 2. Iunij 1561. vt est in recollect. Paleott. decis.
58. fuerat. Et ita etiam aliàs animaduerti in sen-
tẽtia reuocationis attentatorum huiusmodi per
petuum silentium fuisse impositum in vna Ce-
senaten. bonorum, seu attentatorum, sub die 6.
Martij 1551. per tunc R. P. D. Vgonem Boncom-
pagnum Auditoris Cameræ Locumtenentem
meritissimum, ac paulo post episcopum Vestan.
& eiusdem tribunalis Viceregẽtem, Indéque S.
R. E. Cardinalem Amplissimum, Demum verò
de anno 1572. sub die 13. Maij fœliciter ad summi
Apostolatus apicem assumptum.

Decimoquintò (& hoc, & sequens fundamẽ-
tum licet cõcludere videantur, quòd saltem de
iure Ciuili huiusmodi apppellatio cẽseatur pro
hibita) quatenus tamen restringeretur hæc con
clusio de iure ciuili, nõ per hoc esset inutilis hęc
resolutio, sed in terris imperij posset ob hanc, &
sequentem rationem, atque etiam aliàs suprà al
legatas, quæ militat tam de iure canonico quã
85 ciuili hæc opi. practicari) † quia scilicet (vt suprà
conclusum est nu. 17. & nu. 30.) sententia lata su-
per attentatis est interlocutoria, ergo de iure sal
tem

tem ciuili non debet posse ab ea appellari. l. 1. C. quorum appellat. non recip. l. ante sententiam. ff. de appellat. recip. & tradit Maranth. vbi suprà, nu. 292. vers. 14. limita.

86 Decimo sexto, quia † si in possessorio de iure ciuili prohibita est appellatio. leg. 1. C. si de momēt. poss. Ergo multo magis dicēdum videtur, quòd sit prohibita in attentatis, quę sunt fauorabiliora, & in quibus vertitur maius odium contra attentantem, quàm in spolio contra spoliantem, is enim offendit ius, & partem, attentans verò offendit etiam iudicem, ad no. in c. cordi. de appellat. in 6. Rot. decisio. 2. aliàs 14. fuit dubitatum. de restit. spoliat. in no. & dictum est latiùs infrà cap. 30. de priuileg. attent. in 1. ampliat. nu. 6. & seqq. & tanto magis, quia (vt docet experientia) attentata, vt plurimum committuntur capiendo, vel transferendo possessionē rei, de qua agitur, lite, vel appellatione pendente, quo casu cùm simus in possessorio, & spolio attentato non videtur dubitandū quòd attentata præsertim præsupposita obseruantia Aegidianæ constitutionis non esset locus appellationi, vt dicemus infrà nu. 99.

Ex quibus omnibus satis efficaciter fulciri videtur hæc secunda opi. quòd à sententia lata in causa attentatorum absolutè non possit appellari. Quod si cui videretur fortasse hæc opi. nimis rigorosa, posset ad alias opi. conuolare, quæ fœdere distinctionis primam cum secunda conciliare videntur, & ideo

87 TERTIA potest esse opi. distinguens, † quòd Aut pronūtiatur affirmatiuè attentata esse reuocanda, & tūc in odium attentantis, cōtra quem est pronuntiatum, denegetur sibi appellatio, & ita procedant ea, quæ dicta sunt suprà in 2. opi-

88 nione. † Aut pronuntiatur negatiuè contra petentem reuocationem attentatorum, & sic in fauorem attentantis, & tunc illi, qui passus est attenta detur appellatio. Quę distinctio colligitur

89 ex eo, † (quod appellant stupendum dictum Angeli in l. quisquis. numer. 3. C. quorum appel. nō recip.) quòd licet in remedio l. fin. C. de edict. Diu. Adr. Tollen. quādo pronuntiatur hæredem petētem se immitti in possessionē, esse immittēdum, & sic affirmatiuè, nō detur appellatio, si tamen contra hæredem negatiuè pronūcietur eū non esse immittendū, tunc cōcedi appellationē, & ita sæpius in practica obtētum fuisse, & ex eo etiam, quod latiùs cōcluditur, quòd à sententia lata in possessorio in fauorem spoliantis detur appellatio, secus si sit lata in fauorē spoliati, de quibus duobus similibus dicemus latius in tra. de appellat. in possessor. prohibit. vel permiss. in 25. limitat. regul. ibi positæ, & in propriis termi-

90 nis attentatorum, † quòd à non reuocatione cuiusdam sequestri, quod tanquam attentatum petebatur reuocari, validè appellari possit, ita, vt illa pendente nihil sit innouandum, cōsuluit ex recentoribus Aug. Bero. in cons. 51. in hac causa. vers. 2. conclu. nu. 5. & seqq. lib. 3. Quæ opin. & si ex pręmissis satis probabilis videri possit, sicut tamen illa omnino non satisfaceret, posset aliā distinctionem amplecti, & erit

91 QVARTA opi. † quòd appellatio in causa at-

92 tentatorū detur, † etiam de iure canonico quoad effectum deuolutiuum, & sic quòd admittatur appellatio non retardata executione, quæ opi. ex eo firmari posse videtur, quia si fundamēta, quæ suprà allegata sunt pro 2. opin. absolutè concludūt, quòd nullo modo detur appellatio, multo magis cōcludere videntur, quòd non detur qualificatiuè, videlicet, quoad effectū suspensiuū, Et ex eo præterea, quod aliàs in simili dicitur in possessorio, quòd licet in ęo appellatio deuoluat, tamen non suspendit, vt latiùs diximus in d. tracta. post princ. Pro qua facit etiam quia in attentatis cōcurrit maius odium, vt dictū est quā in spolio, ita vt ratione huius maioris odij non sit incōgruum dicere, quòd appellatio hoc casu careat effectu suspensiuo: Quinimmo, & cū odio attentantis concurrit etiam natura causæ, quæ cum ob periculum animarum, vtilitatem Ecclesiarum, & etiam publicam, & aliàs celeritatem desideret, vt dictum est suprà numer. 57. æquissimum videtur, quòd si appellatio est admittenda, illa fiat, & deuoluat, sine tamen retar-

93 datione executionis, sicut enim † clausula quæ solet apponi in commissionibus etiam appellationum super nullitate pensionū videlicet absq; retardatione solutionis pensionis, de qua per Staphil. de literis gratię & iust. in 2. parte, fol. 153. vers. quando verò vtraque pars, operatur, vt appellatio perdat effectum suspensiuum, quia per

94 eam non retardatur solutio pensionis † cuius causa reputatur fauorabilis ob authoritatem Papæ, qui illam imposuit, secundum Staphil. vbi suprà, ita quoad hunc effectum suspensiuum potest dici, quòd appellatio in causa attentatorū

95 interposita perdat effectum suspēsiuū, † ex quo causa attentatorum fuit aliàs iudicata magis fauorabilis, quàm causa pensionis, etiam habētis clausulam sine retardatione, &c. vt fuit aliàs dictum in vna Taruisen. coram Prospero, & est decis. in recollect. Acchill. de grass. 24. Attentatorum causa. sub Rubrica, de attentatis. Quę opinio tanquam honori iudicis, qui sententiam exequitur, cōsulens, & tā indemnitati illius qui passus est attentata (qui per executionem recuperat & possessionē, & fructus, & expensas (quàm etiam ipsius attentantis, cui mediāte effectu deuolutiuo est ius saluum, vt possit quandocunque (si fuerit indebitè grauatus) sententiam retractari facere, prouide etiā cōsulens satis ęqua videtur, & amplectenda. Quòd si quis absolutè alteram, aut affirmatiuam, aut negatiuam tenere vellet, ego negatiuam tanquam in puncto iuris veriorem proculdubio tenēdam censeo, per ea omnia, quæ pro corroboratione secundæ opinionis suprà dicta sunt.

Et tenendo eam, non obstant ea quę suprà in contrarium pro prima opin. fuerunt considerata, quoniam respondetur, &

Ad primum, quòd licet non reperiatur per aliquem tex. expresè & nominatim prohibita à sententia reuocationis attentatorum appellatio, tacitè tamen & virtualiter censetur prohibita, tum per tex. in dicto cap. non solùm. de appellatio. in 6. per quem aliàs dicebat Deci. in dicto ca. an sit. quòd huiusmodi appellatio est contra ius, vt diximus suprà num. 68. vers. quinto quia. tum etiam, quia ex quo celeritatem desiderat, & in ea proceditur ex officio, & est interlocutoria, in quibus casib. generaliter ius prohibet appellari,

lari,vt suprà dictum est.num.57.& num.65.& numero 85.ob istas rationes in generalitate prohibitionis compræhenditur etiam causa attentatorum,

Ad secundum respondetur, quòd verum est quod docto. semper præsupponunt, quòd clem. appellanti,non habet locum in sententia attentatorum,quasi illa vim habeat diffinitiuæ,sed nullum pro hoc tex.aut rationem concludentẽ adducunt,quare debeat à dicta sententia posse appellari,nam nõ sequitur est sententia diffinitiua,
96 ergo in ea habet locum clem.appellanti, † quia illa clem.intelligenda est,vt procedat in sententiis diffinitiuis, vel vim diffinitiuæ habentibus, quatenus tamẽ à dictis sentẽtiis appellari potest & non aliter, & propterea ad propositum nostrum præsuppositum scribentium ibi,non concludit,quòd sit admittenda hæc appellatio,si aliàs de iure non veniret admittenda, & eorũ authoritas probabilis est,non necessaria.

Ad tertium similiter respondetur,quòd si in casu illarum decis.fuerunt latæ tres conformes in causa attentatorum, illud potuit euenire vel ex expresso partium consensu, vel ex tacito, vt quia passus attentata in cuius fauorem fuit lata prima sententia non animaduertit, quòd attentanti de iure non competebat huiusmodi appellatio,& non debet attendi quòd de facto factum est,sed quod de iure fieri debet.Rot.dec. 58.aliàs 412.si appelletur.de appel.in no.

97 Ad quartum videlicet, † ad tex.in c.significantibus.de nou.oper.nunc. qui prima facie magis,quàm præcedentia stringere videbantur,respondetur,& primo, quòd primæ appellationi de qua ibi,(vt rectè animaduertit Inno.ibi post prin.)fuit per Iudicem à quo motu proprio delatum,& ita etiam per Iudicem ad quem admissa,& sic de facto processit ibi illa appellatio nõ de iure,Secundo,& melius,quòd ille tex.non facit ad propositum,non enim loquitur de appellatione à sententia reuocationis attentatorum, & eorum, quæ post nuntiationem noui operis fuissent ibi per ædificantem attentata(prout loquimur in quæstione nostra) sed de appellatione ab interlocutoria admissionis quarundã probationum,de quibus ibi,Et nos etiam concedi
98 mus,†quòd pẽdente causa attentatorum,licet ab ipsa sententia reuocationis attentatorum appellari posse negemus,poterit tamen ab aliqua interlocutoria in ea lata etiam validè appellari, sicut aliàs dicimus,quòd licet à sententia lata in possessorio nõ appelletur,ab interlocutoria tamen eam præcedenti appellari potest,vt diximus,& pluribus comprobauimus in d.tracta.de appellat.in possess. prohibit.vel permiss. in 2.decla.prin.regulæ ibi positæ.Ex quibus omnibus satis concludenter apparere potest,secundam opi.negatiuã,de qua suprà efficaciter fundatam,& à contrariis sufficienter defensam.

Verùm quia veritas nouarum opinionũ cũ ipsa,(vt dicebat Gellius libr.12. cap.11.)sit filia temporis, non possit,nisi longo progressu temporis apparere,& tandem in Iudiciis obtinere, siquis adhuc antiquorum tacitam sententiam tenere maluerit,cùm nulla ferè possit in iure nostro firmari conclusio , quę ita perpetua sit, vt nullas recipiat limitationes,illa retẽta animaduertendum est,quòd licet regulariter dicta appellatio admitteretur,tamẽ certis modis est necessario limitanda,& declaranda. Sit itaq; secũdum hanc antiquorum opinionem,

Regvla,quòd à sententia reuocationis attentatorum detur appelatio per ea omnia,quę dicta sunt suprà in prima opinione. nu.44.quæ licetà doctoribus videantur indistinctè admitti, in rei tamen veritate nonnullis necessariis limitationibus declaranda,& restituenda videtur.

Limitari Itaque tripliciter potest,&
99 Primo,vt†non procedat,quando essemus in attentatis circa possessionem,& per sententiam reuocationis attentatorum veniret restituenda possessio,& consequenter quando sumus in spolio attentato,Quamuis enim dici soleat, quòd cũ articulus attentatorũ procedat per tres conformes,vt colligitur ex decis.1.aliàs 13. si Iudex. sub numero 3.in fi.vt lit.pend.in no.& aliis allegatis suprà hoc eodem cap.q.2. num. 47.spoliũ
100 quoque attentatum,†propter mixturam attẽtatorum procedere debeat per tres conformes, præsertim cum, & ipsa constitutio Aegidiana (per quam hodie in terris Ecclesiæ regulariter ib possessorio prohibetur appellatio) ratione mixturæ in certis casibus, puta condemnationis fructuum,& expẽsarum appellationem permittat,vt expressè in ea legitur ibi ratione præ-
101 fatæ mixturæ,&c.& tanto magis:†quia secundum hanc opinionem,quòd propter mixturam prædictã detur hoc casu appellatio,fuit pluries per Dominos tentum , & resolutum, vt in vna Firmana bonorum coram Reumano 16.Februarij 1554.& in alia Sarnen. molendini coram D. meo Oradino 16.Maij 1558.vbi respondendo ad hoc motiuum de attentatis dixerunt,quòd non obstat,quòd attentata sint reuocanda,quia illud procedit per tres sententias conformes.Prout idem,quòd in sententia lata in interdicto retinendæ nõ sit locus Aegidianæ ob dictam mixturam attentatorũ,tenuerũt Domini in alia Anconitana bonorum coram eodem Oradino 6. Nouemb.1562.vbi & illud subdiderunt,quòd resolutio illa erat conformis multis aliis resolutionibus factis in similibus causis,Idémque propter huiusmodi mixturam fuit nouissimè tentũ in alia Reatina Castri Apostæ corã Binarino 12. Decembris 1571. Maximè quia videmus, quòd quando aliàs possessio habet admixtam qualitatem aliquam,cuius ratione datur appellatio,puta quando agitur ad possessionem, & etiam ad pœnam in casu l.si quis in tantam. C. vnde vi. tunc datur appellatio,etiam à tota sententia,secũdum communem opinionẽ,de qua post Rip. in c.sæpè.colum.vlt.vers.secunda fuit opinio.de restit.spoliat.testatur Menoch.in tracta.de recu. poss.remed 9.qu.49.nume.316.& per Contar.in repet.leg.1.C.de moment.poss. in 2.limitatione principali.in princi.numero 8.& §.3.in princ.& num.7.

102 Nihilominus † veritati inhærendo à præsenti limitatione non videtur recedendum, sed tenendum secundum veriorem de iure sententiã, quod à sñia lata super spolio attentato non detur appellatio,quòd ex pluribus suadetur,
103 Primò, † quia hmõi attẽtatũ, quãdo est circa rei possessionẽ sapit naturã veri possessorij,vt ex

pressè

presse dicit Rota decis. 1. alias 13. si Iudex. sub nu. 3. in fi. vt lit. pen. in no. & dec. 2. aliàs 113. tres senten tiæ. de re iudica. in no. & decis. 28. aliàs 517. nota quòd tres, de re iudic. in antiq. in vero autem pos sessorio regulariter non datur appellatio, nec de iure ciuili, vt dicunt omnes in dict. l. 1. C. si de mo- nent. poss. nec de iure canonico, vbi viget consti-
104 tutio Aegidiana, merito, &c. Secundo, quia† cũ attentans sit magis odiosus, quàm spolians, vt di cunt doctores in l. naturaliter. §. nihil commune. ff. de acquirend. possess. vbi Ias. nume. 130. & Rip.
105 nu. sexagesimoseptimo. non† debet ex suo maio ri delicto habere subleuamẽ, vt possit appellare: arg. l. 1. C. de hæret. l. si hæreditaria. ff. de negociis gest. quo argumento loquens de spoliatore vio- lento vtebatur aliàs Salice. in l. momentaneæ. C.
106 vnde vi. Tertio, † quia inducta ad vnum effectũ non debent contrarium operari, iuribus vulg. & propterea cum passus attentata deduxerit in iu- dicium spolium attentatum, vt tanto celerius, & facilius causæ expeditionem, & recuperationem possessionis obtineret, quanto iudicium attenta torum est magis priuilegiatum iudicio spolij. se- cundum ea, quæ latè posuimus infrà in hac tertia parte, ca. trigesimo, de priuileg. atten. num. 6. & multis seq. non debet hoc casu attentati ad pur- ganda attentata per restitutionem possessionis condemnato, concedi appellatio, per quam con tra actoris intentionẽ causa per tres conformes
107 in longum protrahatur. † Quarto, quia qualitas ista, quòd spolium sit attentatum non videtur im mutare, aut alterare naturã simplicis spolij, nec repugnare rationi, quare scilicet in possessorio non appelletur, quæ est, quia possessio, quæ recu- peratur per sententiam latam in possessorio, non perpetuo, sed breui tẽpore, & momento sit apud recuperantẽ duratura, vt declarat post alios Cõ- tard. in dicta repe. Rubricæ, C. si de moment. pos. num. quadragesimoquarto. Quæ ratio maximè
108 procedit in spolio, & possessione † attẽtata, quo niam & illa est momento apud recuperantẽ du- ratura, ex quo si attentans facta restitutione ha- beat bonum ius in negocio principali, obtinen- do in petitorio, etiam ipsam possessionẽ ab eo, qui passus fuerat attẽtata auocabit. Quinimmo quandoque bonum ius ipsius attentantis impe- dire t etiam ipsam restitutionem possessionis, pu ta si per confessionem constaret notoriè de non iure petentis reuocationem, quo casu regulari- ter impeditur reuocatio secundum ea, quę latius diximus suprà hac eadem parte, capi. 24. de reo, & except. sib. cont. attent. compe. q. prima. num. 64. immò in multis casibus possessio attentata, li cet pro purgatione attentatorum auocetur ab attentante, non tamen restituitur ei, qui passus est attentata, sed iudex penès tertium, aut penès se illam sequestrat, vt diximus dicta quæstione 1. n. 57. & infrà c. 27. de iud. & per quem atten. reuo.
109 num. 7. & seqq. Quinto, † quia videtur conside- rari ratio diuersitatis inter hæc attentata circa possessionẽ, & cętera alia, puta circa processum, & huiusmodi, non solùm ex hoc, quia hæc sapiũt naturam veri possessorij, verùm etiam, quia & a- liàs inter sententiam, per quam fit restitutio pos sessionis, & cætera attentata videmus constitui differẽtiam, cum illa quæstione, an sententia lata super attentatis sit interlocutoria, vel potius ha- beat vim diffinitiuæ, doctores aliàs tenent, quòd hæc per quam fit restitutio possessionis habeat vim diffinitiuæ, aliæ autem sint interlocutoriæ, vt declarauimus suprà hoc eodem capi. nume. 33. & seqq. post Aegid. decis. 286. in materia. Rot. decis. secunda, aliàs 86. si à sententia. de appellat. in no.
110 Sexto, † quando intentatur remedium spolij li- te pendente facti, causa spolij est principalis, at- tentatorum autem causa dicitur esse accessoria, Oldrad. cons. 206. in causa. ad finem. Rip. in l. edi- ta. nu. 24. C. de eden. & sensit Rota decis. 1. num. 2.
111 de appell. in no. Inconueniens† autem est, quòd accessoriũ immutet naturam principalis. l. nu- da. C. de contra. & committ. stipu. quo arg. vteba tur aliàs in his terminis Rip. in c. sæpè. num. 103.
112 de restit. spol. præsertim, † cum principale dica- tur dominari accessorio, & illud prout vult re- stringit, & ampliat. l. prædiis. in princi. ff. de leg. 3. prout post Rip. & Afflict. tradit etiam Contard. in dicta repetitione. l. 1. in secunda limit. in princ. num. trigesimoprimo. C. de moment. poss. Septi
113 mo, idem suadetur, † quia videmus, quòd l. 1. quę prohibet appellationem in possessorio habet lo cum etiam quando, quis ageret ad consequendã possessionem implorando officiũ iudicis, prout est illud, quod competit legatario aduersus hære dem pro possessione rei legatæ, quo casu nec etiam appellatio conceditur, vt post Guid. Pap. quæsti. 483. considerabat eleganter Alciat. cons. 68. gubernatorem. post princip. & nume. sexto. li. 6. vnde idem dicendum est in possessione atten- tata, quã quis consequitur mediante officio iudi cis, declarauimus suprà in hac tertia parte, ca. 21. quib. & quot modis attent. reuoc. nu. 4. & 5. Octa
114 uo, † qualitas attentationis non respicit aliquo modo ius aliquod proprietatis, vel dominij, sed ipsammet possessionẽ, designans qualiter, & quã-
115 do illa capta fuerit, qualitates † autem quæ re- spiciunt ipsam possessionem nõ alterant naturã possessorij, vt in eodem possessorio nõ sit eadem iuris dispositio, quod apparet, nam licet natu- ralis, ciuilis, & ciuilissima possessio, quæ habetur vigore statuti continuantis possessionem à de- functo in hæredem, dicantur habere inter se di- uersas qualitates, vt per se patet, non tamen per hoc efficitur, vt remedium spolij non sit idem, etiam in dicta ciuilissima possessione, pro qua etiam competit actio spolij, sicut pro naturali, vel ciuili, vt post Deci. in cons. 84. colum. 2. Paris. cons. 41. colum. 3. libro 1. & alios multos per eum allegatos tradit Ant. Gab. com. conclu. libr. 5. de acquiren. poss. conclus. 7. in princip. versicu. con- trarium voluit. Immo potest dici, quòd nec etiã qualitas possessionis, cuius ratione competit ali quod nouum remedium possessorium, illud alte ret respectu ipsius appellationis, si quidem habe- mus regulam generalem, & vniuersalem, quòd in omni possessorio prohibetur appellatio, vt di- cunt doctores in dicta leg. 1. C. de moment. poss.
116 † quam habere locum in omni possessorio de- clarauerũt aliàs etiam Domini in vna Roma. do mus coram Caputaquen. 14. Octobris. 1560. vt est decisio in recollect. eiusdem f. 222. incip. Aegi- diana. vnde di. l. 1. locum sibi vendicabit non so- lùm in occupante possessionem plenam, verùm
117 etiam in occupante possessionem vacantẽ, † pro qua particulariter competit remedium. l. final,

C.vnde vi,vt tradit Menoch. de recup. poss. re-
med.13.in princ.per totum,& consequenter sicut
qualitas ista,quòd possesio sit occupata tempo
re,quo vacabat non facit causam appellabilem,
ita nec qualitas ista,quod possesio fuerit capta
tempore,quo lis pendebat facere causam spolij
attentati appellabilem. Et magis ad propositũ,
118 † quòd qualitas puta violentiæ respiciens pos-
sesionem non alteret,neque immutet naturam
possessorij respectu etiam appellationis de qua
agimus,patet in remedio l.si quis in tantam. C.
vnde vi,in quo licet agatur de recuperanda pos-
sesione violenter occupata, cuius violentiæ, &
qualitatis ratione competit etiam remedium di
ctæ legis ad pœnam,de qua in ea,& tamen si aga
tur ad possesionem tantum non datur appella-
tio,vt post Henric. Boic. & alios per eos allega-
tos declarat eleganter Contard.in suprad. limit.
2.§.3.num.decimo,& seqq.Nec placet in hoc opi
nio Menoch.de recup.poss.remed.9.q.49.nume.
326.dum reprobare videtur opi.Ripæ in dicto c.
sæpè.num.102.sentientis in casu dictæ l. si quis in
tantam, restitutionem possesionis esse separabi
lem à pœna illius legis, nam licet postquam est
super remedio dictæ legis lata sententia resti-
tutio possesionis videatur inseparabilis à pœ-
119 na, † tamen respectu libelli bene sunt separabi-
lia,vt declarat Henr.vbi suprà. Et si data separa-
bilitate qualitatis ipsius spolij ab ipso spolio nõ
alteratur natura causæ spolij quoad effectum ap
pellationis,sequitur,quòd in spolio attentato nõ
sit danda appellatio, quia qualitas attentationis
non est ita spolio connexa, yt sit inseparabilis:
120120 † quoniam immò ab eo etiam post institutũ
121 Iudicium separari potest,quod apparet, † nam
si fuerit intentatum spolium attentatum,& qua-
litas illa attentationis non fuerit probata, & fue
rit per iudicem tantum super spolio pronuntia-
tũ,sententia sustinetur,si in cõmisione adsit clau
sula quam & quas, vt fuit aliàs dictũ in vna Ro.
spolij coram Vestano,quarto Iunij 1554. aliàs e-
nim si qualitas ista fuisset inseparabilis actor ob
illius non probationem succubuisset & sentẽtia
potuisset substineri,ad no.in l.diuus.ff.de re iudi.
cum aliis congestis per Tiraquell.de retract.con
uent.in gl.finis.nu.98.

123 Ex his sequitur,† quòd hæc opinio tanquam
verior sit amplectenda,præsertim,quia & secun-
dum eam fuisse quandoq;per Dominos tentũ in
suprà allegata Firmana bonorũ,videlicet Aegi-
dianæ locũ esse,apparet in notis manu propria
D.mei Oradini anni 1556.fol.461.& fol. 468. vbi
refertur,qualiter in prædicta causa Firmana bo-
norum inter confratres societatis sanc.Sebastia
ni,& Ioannem monice coram Nouato,idem No
uatus de voto,& consensu Dominorum tulerat
sentẽtiã sub die 10.Aprilis.1546.quòd in casu præ
dicto,qui erat in spolio attentato,locus esset Ae-
gidianæ.Et tenendo eam

Non obstant, quæ in contrarium pro prima
opinione adducebantur,& primo illud de mix-
123 tura, quia † mixtum dicitur illud,quod partici-
pat de duobus,vt tradit Rip.in Rubrica de iudi.
nu.99.in casu autem nostro spolium nihil parti-
cipat de attentatis,nec econtra,vnde cessat con-
sideratio mixturæ,præsertim q uia possessorium
124 † mixtum sit altero de quatuor modis posi-
tis per Bald.in l.incerti.nu.duodecimo.C.de in-
terd.& reassumptis per Contar.d.limit.secunda.
§.4.nume.duodecimo,quorum neuter ad casum
nostrum applicari potest.Ad secundam de simi-
li,quod dabatur de remedio dictæ l.si quis in tã-
tam, patet respõsio ex suprà dictis, præsertim,
quòd quando agitur possessorio separatim ad re
cuperandam possesionem,& nõ ad pœnam,tũc
(vt dictum est) appellatio non conceditur.

Ex quibus omnibus sequitur,quòd vera sit cõ
clusio suprà firmata,quòd à sententia lata super
spolio attentato non detur appellatio, & Aegi-
dianæ hoc casu locus sit,per suprà dicta:Quæ om
nia,& si maximè procederent,præsertim reten-
ta opi.quam suprà num.quinquagesimo,pro ve
riori firmauimus,quòd à sententia lata in causa
attentatorum non detur appellatio,de plano ta
125 men, † & absque vlla difficultate præsens limi-
tatio procederet,quando agens spolio lite pen-
dente cõmisso, attentatum hoc deduceret, non
principaliter,sed incidenter,& narratiuè,si enim
in nihilo vsus esset priuilegio attentatorum, sed
causam secũdum terminos,& naturam simplicis
spolij prosecutus fuisset,quãuis in sententia fue-
rit facta aliqua mentio attentati, non tamen vi-
deo rationem quare hoc casu ab huiusmodi sen-
tentia sit danda appellatio,cũ verè simus in vero
126 possessorio.† Quæ limitatio tanto magis vide-
retur admittenda, quando essemus in causa be-
neficiali propter periculum animæ ipsius atten-
tantis, & vtilitatem ecclesiarum, atque etiam
publicam,quo casu tanto magis hæc reuocatio-
nis sententia dicitur fauorabilis, vt in propriis
terminis nostris reuocationis attentatorum cõ-
siderat Rota decis.quinta,aliàs 433. nota nũquid
reo.sub nu.5.vers.sed an talia attẽtata,ad fi.vt lit.
pendẽ.in antiq.& apud Bisignet.decis.1. nunquid
reo.sub n.6.e.ti.Paleot.dec.115.Io.Micha.circa fi.

Secundo crediderim posse probabiliter limi-
tari,si non vniuersaliter in omni genere attenta
torum, saltem quando essemus in attentatis ap-
127 pellatione pendente,is enim † qui appellatione
pendente attentauit,meritò beneficio appella-
tionis carere debet,vt in eo puniatur,in quo de-
liquit, nam qui attentando appellationi defer-
re neglexerit,beneficio se reddidit appellationis
128 indignũ,inquit eleganter † tex.in c.an sit.in fi.de
appell.qui procedit,tam in appellante, & sua ap
pellatione pendente aliquid attentãte secundũ
vnum intellectum,quã in appellatione per reum
interposita,& actore hac rei appellatione simili-
ter pendente attentãte,secundum alium intelle
ctum,de quibus ibi per docto.præsertim Deci.&
Franc.qui sub nume.7.ampliando materiam,in-
quit,quòd talis appellatione pendente attentãs,
non solũ priuatur facultate appellandi in eadem
causa,sed etiam in causa diuersa,ac separata: ea
ratione de qua in dicto text.vt in eo puniatur in
129 quo deliquit,cum & aliàs generale sit, quòd fru
stra auxilium l.implorat,qui in l. cõmittit. & edi
cto non iuuatur,qui edictum contemnit, ca.quia
frustra.de vsur.cum simil.

Tertio non inutiliter prædictam regulam li-
130 mitandam censeo, † vt non procedat, quando
essemus in attentatis commissis pendente ali-
qua

qua lite, in qua de iure, seu aliàs esset prohibita appellatio, de quibus in l. 1. & secunda, & tot. tit. C. quorum appell. non recip. per doctrinam doct. præsertim Alex. post Imol. in l. patris, & filij. ff. de vulg. & pupil. quem refert, & sequitur ex recentioribus Aegid. Boss. in sua practica crimin.
131 in tit. de appell. nu. 10. in qua concluditur, † quòd prohibita appellatione in causa principali censetur etiam in causa accessoria prohibita, & ideo dicebat aliàs Mil. in verb. appellari non potest à sentētia lata super fructibus. fol. 17. in fi. post Ant. in c. quintauallis col. antepenult. versic. sed est du
132 bium. de Iureiur. † quòd quando non appellatur à causa principali, tunc non potest appellari à sententia lata super fructibus, & expensis, & iterum in verb. appellari non potest à condemnatione. fol. decimoquinto, quòd si sententia reuocationis attentatorum transiuit in rem iudicatā, & consequenter potest amplius appellari, & deinde iūdex condemnet attentantem in expensis (quæ dicuntur esse quid accessorium) à condem
133 natione huiusmodi non licet appellare. † Sicut ecōtra permissa appellatione in principali, in accessoriis quoque permissa censetur: secundū Lap. alleg. secunda. incip. disputat. nu. duodecimo, vnde cum attentatorum causa dicatur esse accessoria ad causam principalem, Rot. decis. prima, aliàs 1. attentata, de appell. in no. & aliàs dictū est, potest vtique concludi, quòd eo casu à sententia reuocationis attentatorum, quæ fuerant perpetrata pendente lite, à cuius diffinitiua nō potuis-
134 set appellari, minimè possit appellari. † Pro qua limit. plurimum facit, quod aliàs in simili dicūt doct. in illa q. an causa incidens sit compromittenda stante statuto, quòd causæ compromittātur, dum distinguūt, quòd aut causa principalis erat compromissibilis, & tunc etiam causa inci-
135 dens sit compromittenda, † aut illa de sui natura non erat cōpromissibilis puta spiritualis, vsurarum, & similium, & tunc nec causa illi incidēs compromittatur, vt post Soci. in consi. trecentesimo, in causa, ver. circa tertiam quæstionem. lib. secundo, & alios per eum allegatos tradit Blanc. in tracta. de compromiss. in 4. quæsti. princip. sub num. vigesimosecundo, vers. veritas tamen in cōtrarium est. Et ita, vt suprà in hoc articulo, an à sententia reuocationis attentatorum de iure appellatio interponi possit (salua semper saniori sententia) concludendum esse censeo, Vel quòd absolutè non possit, vt in secunda opin. vel quòd regulariter secundum aliorum opini. possit, sed adhibitis suprà dictis limitationibus.

Lata sentē tia in causa attentatorum an sit apponē dū sequestrū, & negatiue cō cluditur duabus adhibitis limitationibus.

TERTIO circa materiam sententiæ in causa attentatorum ferendæ opportunè quæri potest,
136 an lata sententia contra attentantem, & possessorem sit apponendum sequestrum iuxta clem. ad compescendas. de sequestr. poss. fructuum? Et intellige q. de eo, qui attētauit aliquid circa possessionem rei, de qua agitur, alioquin siquis esset possessor rei, super qua fuit in iudicio conuentus, & lite pendēte aliquid attētauerit non circa possessionem rei, sed circa aliud, puta circa processum, & demum feratur contra eum sententia reuocatoria attentati per eum perpetrati, superfluum, & vanum esset quærere an hoc casu esset apponēdum sequestrum in possessione illius rei, circa quā nihil omnino fuit attentatum, Et quāuis circa hoc sufficere videretur lectorem remittere ad plenè notata per Doct. in dicta clemē. 1. de seq. possess. & fruct. ex quibus præsentis decis. quæstionis assumi potest, ne tamen hæc quæ. memoria excidisse videri posset, cum locus id expostulet, placuit illam hic subiicere, & breuiter eam etiam secundum stilum Rotæ modernum declarare. Quæritur ergo an lata sententia contra attentantem possessorem, sit super possessione apponendum sequestrum. In qua quæst. duplex potest esse opi.

Prima affirmatiua, quòd sit apponēdum, quæ
137 ex infràscriptis suaderi potest, † Primo, quia dicta clem. vendicat sibi locum, quando lata est sententia in possessorio, vt ibi expressè legitur, sed sententia lata super reuocatione eorum, quæ sunt attentata circa possessionem sapit naturam veri possessorij. Rot. deci. 28. aliàs 517. nota quòd tres. de re iud. in antiq. & decis. secunda, aliàs 113. tres sententiæ. eod. ti. in no. & decis. 1. aliàs 13. si iudex. sub nume. tertio, in fi. vt lit. penden. in no. Mil. in verb. executio sententiæ latæ super attētatis. fol. vigesimonono, merito, &c. Secundo, quia dicta
138 clem. habet locum, † quādo fuit lata diffinitiua, vt ibi legitur, & no. expressè glo. in verb. diffinitiua; sententia autem, quæ fertur super attentatis dicitur esse diffinitiua, quod ex eo patet, quia clemen. appellanti. de appellati. quæ loquitur in interlocutoria non habet in ea locum. Rot. decis. 2. aliàs 85. si à sententia, de appellat. in no. cum cōcordant. adductis suprà q. 1. nu. decimotertio, & 31. ergo &c. Tertio, quia ita nostris temporibus fuit decisum in vna Nolan. Abbatiæ Regalis vallis inter Cardinalem Saracenum, & Io. Michaelem Gesualdum coram Paleott. sub die nona Decembris, 1558. & similiter esse apponēdum sequestrum, quando sumus in spolio attentato, tenuerunt Domini in vna Fauentina beneficij coram Sarmiento, duodecimo Iunij. 1570. vt patet in recollect. eiusdem Paleott. ipsius decis. 115. incipiē. Io. Michael.

Secunda sit opin. quòd immò de iure non sit hoc casu apponendum sequestrum, & quòd dicta clem. non procedat in attentatis. Quæ simili
139 ter ex infrà scriptis fundari potest. Primò, † quia super hoc est celebris decis. Aegid. 54. in sententia, vbi id expressè firmat, & rationem diuersitatis assignat, quā videtur secuta Rot. in vna Gerūden. beneficij de stena coram Mohed. 8. Ianuarij. 1539. vt est decis. in recollect. Sarnen. 37. incip. clementina prima, vbi in id citat etiam Fely. in Rubrica de re iudi. nume. quarto, & Cassad. in variis
140 decisi. de quibus ibi per eum, subdens, † quòd violās sequestrum appositum per iudicem post latam sententiam in causa attentatorum, non incurrit pœnas de quibus in dicta clemen. ad com
141 pescendas. Secundò, † quia in attentatis non dicitur verè iudicari super possessorio, vt est decis. in recollect. Put. 1. sequestrum. sub Rubric. de seq. possess. & fruct. vbi dicit ita fuisse resolutum in vna Barchinonen. Sancti Bartholomei, & sic retorquetur primum fundamentum præcedentis opi. Tertio, quia sententia super attentatis secundum veriorem opi. est interlocutoria, nō autem diffinitiua, vt firmauimus suprà quæst. 1. num. 17,

& nu.30.post Rot.& alios,quos in id citauimus, & sic retorquetur etiam secundum fundamentum.Quarto,quia tenendo eam,quam suprà nu. 50.& seqq.vti veriorem firmauimus opin.quòd à sententia reuocationis attentatorum non detur appellatio,erit frustratoria consideratio appositionis sequestri,cum per reuocationem attentati fiat actualis restitutio possessionis illi, qui passus fuerat attentata,nisi notoriè constaret de illius non iure, tunc enim ex officio iudicis fieret sequestrum, Cassad.dec.3.petenti restitutionem. in fi.de restit.spoliat.Rot.decis.secunda,aliàs 14. fuit dubitatum.de restitu.spoliat.in no.Prout ex eodé officio fuit appositum in dicta Nolan. Abbatiæ,& dicemus infrà.num.142. Ex quibus non solùm apparet fundata hæc secunda opi.sed etiã diluta, quæ pro prima opi. fuerant considerata. Verùm,quia ex his quæ ponit Paleott.in suprà dicta deci.ad propositum nostrum colliguntur nó nullæ vtiles,ac necessariæ declarationes,seu limitationes ad dictam conclusionem, pro faciliori tractatione materiæ potest in proposito constitui

Regula,quòd lata sententia contra attentanté possessorem non potest apponi sequestrũ iuxta dispositionem dictæ clem. ad compescendas.Quæ regula fundatur omnibus his, quæ pro secunda opin.sunt aducta,& insuper etiam dicta dec.115.Paleott.cum & ibi ad med.dicatur,quòd si loquimur de iure communi tale sequestrum non est apponendum,Quæ

Limitari potest,

Primò,quamuis vigore dictæ clem.non apponatur sequestrũ,† bene tamé potest iudex ex officio suo illud apponere: tale enim officiũ subrogatur, & æquè procedit cũ dispositione dictę clement.vt latè& eleganter prosequitur Paleott.in dicta decis.centesima decimaquinta,cui in eadé causa concord.etiam decis.in recollect. Caputaquen.in 1.part.quinquagesima,incip.licet Clem. circa quod domini ibi secuti sunt consilium Cassad.dicta decis.3.in fin.& Rot.decis.decima, aliàs
143 411.si lite.sub num.4.vt lit.pendé.in no.† quòd si notoriè constat de non iure petentis reuocationem attentatorum,tunc iudex ex officio reuocat possessioné attẽtatam,& non restituit petenti,sed apponit sequestrum.Et est animaduertendum circa hanc primam limitationem, quòd licet prædictæ proximè allegatæ decisi. loquantur de appositione sequestri ex officio, quando constat de non iure petentis reuocationem attentatorum,tamen istud officium non est restringendum ad hunc casum tantum:solet enim & a-
144 liàs quandoque Rota,†quando causa attentatorum pendet à negocio principali, & factum vtriusque causæ est intricatum, & multas habet ambages,ac difficultates, non obstantibus prætensis attentatis eligere mediam viam,& discutere de bono Iure negocij principalis,& interim in beneficio apponere sequestrum,vt fuit factum in vna Camaricen. Archidiaconа.coram eodé Paleott.sub die vigesimotertio Iunij.1558, vt est in recollect.eiusdem decis.201.incip.sequendo, & in recolle. Caputaquen.parte prima,decis.quarta, incip.quando causa est intricata. Sic etiã in alio
145 casu, †quando contra mortuum lapsa sunt fatalia,apponitur ex officio huiusmodi sequestrũ, vt est in recollect. Crescent.decisi.3.quia fatalia,
146 sub Rubrica de appell.& re iud.†Et aliàs generaliter ex causa sibi bene visa solet Rota deuenire ad appositionem sequestri absq; eo, quòd petenti reuocationem attentatorum possessio restituatur,vt fuit dictum in vna Roma. Archipresbiteratus Sanctæ Priscæ,coram Do.meo Oradino,sub die 11.Martij.1560.

Secundo prædicta regula limitari potest ex intentione Paleott.dicta decis.115.dum in fi.respon
147 det ad dictam decis.Aegi.quinquagesimãquartã,†vt nõ procedat,quando esset attentatum super totali possessione,vt post A.Aug. de quo ibi, dicitur in dicta deci.pro qua differentia inter restitutionem totalem,& aliam restitutionem facit decis.Aegid.286.in materia.in fi.& eadem cósideratio de hac totali possessione fuit facta,& alegata aliàs in vna Roma.beneficiatus Sancti Petri coram Cotta 3.Decembris.1568.licet tunc ni
148 hil fuerit in ea resolutum.† An autem si ex officio,vt præfertur fuerit appositum sequestrũ,post purgata attentata sit reuocandum sequestrum, vel sint expectandæ tres sententiæ conformes prout in relaxatione sequestri appositi,iuxta dictam clemé,ad compescendas, aliàs quidam ex Dominis in vna Nolan. Vallis Realis excitauerunt hoc dubium,& licet Rota nihil firmauerit, videtur tamen, quòd non sint expectandæ tres sententiæ conformes, sed quòd purgatis attentatis, sequestrũ remoueatur, vt colligitur ex his, quæ ponit Caputaquen. in recollect.suis, prima parte,de c.quinquagesima,incip.licet clem.ad fi.

149 Qvarto quæro,†an in sentẽtia reuocationis attentatorũ sit facienda condemnatio in fructibus per attentantem perceptis, & qui percipi potuerunt,atque etiam in expensis,& proculdubio affirmatiuè respondendum est:Verùm,quia huiusmodi condemnatio in fructibus, ac in expensis sapiũt pœnam, cùm ad rigorem videatur in eis fieri cõdemnatio contra attentãtem,ideo omnia, quæ respiciunt præsentem quæstionem circa fructus,& expensas consulto reiicimus infrà in 31.capi.de pœna attentant. vbi in tertia,& quarta pœna latè, dic,vt ibi.

150 Qvinto quæri † potest an si dato libello super vno ex pluribus attentatis,feratur sententia contra petentem reuocationem, præiudicet ista sententia quoad alia attentata non petita,& Imol.in c.dilecti.el tertio.col.penul.& fin.de appel.refert super hoc opin. & finaliter concludit, quòd non,nam sententia lata super vno ex attentatis non debet nocere, vel prodesse in aliis,ad no.in l.cum quæritur.de except.rei Iud. l.fundũ, & l.fundi de excep.quem refert,& sequi videtur, etiam Franc.in dicto c.dilecti.nu.7.de appel.dic, vt per eos.

Sexto illud hoc loco omittendum non est,quòd licet attentata sint valdè priuilegiata ad ea,quæ dicemus in cap. 30.de priuileg.attentatorum, & sententia super eis lata etiam ipsa
151 de huiusmodi fauore participet,per hoc † tamé non tollitur, quin contra eam possit opponi de notoria iniustitia,& ex capite notoriæ iniustitiæ possit peti reuocari reuocatio attentatorũ,quæ
152 erat iam facta per sentẽtiam, † etiã si illa in rem trãsiuisset iudicatam, vt euenit casus in vna Ariminen. bonorum coram Grato, in qua fuerat per

per auditorem pronunciatum, attentata, de quibus in actis esse reuocanda, & fuerat per partem pro illorum purgatione in actis facta cessio, & nihilominus quia cōpertum fuerat, quòd verè nulla extabant attentata, & consequenter sententia erat notoriè iniusta, is qui dicebatur attentasse fuit super hoc plenè auditus, & sæpius fuit causa proposita, primum 17. Decembris 1568. & iterum decimotertio Maij, millesimo quingentesimo sexagesimonono, in qua senserunt pro non attentatis, & sic contra sententiam.

Septimo necessario, & vtiliter quæri potest (posito, quòd à sententia super attentatis vel nō detur appellatio de iure, per ea, quæ suprà posuimus, vel quod sentētia desuper lata ex aliquo capite
153 transiuerit in rem Iudicatā,) † an minor aduersus eam possit petere restitutionem in integrum ? & quamuis ex generalitate Rubri, & nigri C. si aduersus rem iudicatam videretur dicendū
154 quòd sic, In contrarium, † tamen plurimum vrget illa ratio, quòd minor dolosè versatus nō restituitur. l. minor. la prima, & ibi Bar. ff. de minor. l. prima, cum materia. C. si aduersus delictum. l. auxilium. ff. de minor. Anan. cons. quadragesimo octauo. nu. 3. Bocr. decis. 63. nu. 6. In attentatis autem subest dolus. Rota decis. 5. aliàs 25. ex quibus. de restit. spol. in no. vt aliàs etiam diximus suprà in 1. parte cap. 1. de attenta. à parte. nu. 65. præsertim si præsupponeretur fuisse attentatum contra inhibitionem, quia dolosus, & delinquens videtur, qui præcepta superioris contemnit. c. secundo, de maior. & obed. l. 1. ff. si quis ius dicent. non obtemp. & secundum hanc posteriorem opi. tenuerunt domini in vna Senogalien Castri procagoni coram Domi. meo Oradino, vigesimo Martij, millesimo quingentesimo quinquagesimosexto, in qua, cum quidam minores post inhibitionem incidendo arbores rē summopere deteriorassent, & ex capite deteriorationis reportassent sententiam contra, & aduersus eam petiissent restitutionem, Domini tenuerunt, quòd constaret de deterioratione ad excludendam restitutionē.

Vt autem (præsertim Tirones) sciant euenien te casu quo modo sit sententia in causa attentatorum ferenda, & quibus verbis concipienda pla
155 cuit etiam hic illius formulam † subiicere, quæ aliàs in causa ardua, & à peritis viris de mandato Amplissimi bo. me. tunc Cardinalis Sāct. Clementis facta, quæ est, prout infrà, videlicet.

Christi Nomine inuocato pro tribunali seden. & solum Deum præ oculis haben. per hanc nostram diffinitiuam sententiam quam de iuris peritorum consilio, &c. in his scriptis ferimus in causa, & causis, quæ coram nobis in prima versæ fuerunt, & vertuntur instantia inter N. actricem ex vna, & quendam N. reum conuentum de & super spolio, & purgatione attentatorum, rebusque aliis in actis causæ, & causarum huiusmodi latius deductis, & illorum occasione partibus ex altera Iudices specialiter deputati dicimus, sententiamus, & declaramus cum voto Reuerendiss. D. Cardinalis Sanct. Clementis, possessionem, seu occupationem Castri cum suis iuribus, & pertinen. per eundem N. post inhibitiones, de quibus in actis legitimè executa apprehensam, & factam, fuisse, & esse attentatam, & innouatam, illámque cum omnibus inde secutis quatenus de facto processerunt reuocanda fore, & esse, & reuocamus. Ipsúmque N. à detentione, & occupatione huiusmodi in totum tollendum, & amouendum fore, & esse, & amouemus, & tollimus, & præfatam N. ad pristinum suum statum, possessionem, in quibus ante huiusmodi attentata, & inhibitiones fuerat plenariè restituendā, & reintegrandam fore, & esse, & restituimus, ac reintegramus, mandatúmque desuper opportunum de illam restituendo, & ammouendo respectiuè decernēdum, & relaxandum fore, & esse, ac decernimus, & relaxamus, iuxta formam commissionū desuper præsentatarū. Molestationésque, vexationes, perturbationes, & impedimenta quæcumque per præfatum N. eidem D. N. super præmissis quomodolibet præstitas, factas, & illatas, factáque, præstita, & illata fuisse, & esse, temerarias, iniquas, indebitas, iniustas, temerariáque, iniqua, indebita, & iniusta, ac de facto præsumptas, & præsumpta. Illásque, & illa eidem N. præfatæ dominę N. facere minimè licuisse, neque licere de Iure, & propterea in, & super illis eidem N. perpetuum silentium imponendum fore, & esse, ac imponimus: & nihilominus eundem N. in fructibus à tempore occupationis citra præmissorum occasione perceptis, ac in expensis in huiusmodi causa legitimè factis, condemnandum fore, & esse, & cōdemnamus. Quorum, & quarum liquidationem, & taxationem respectiuè nobis in posterum reseruamus, & ita cum voto prædicto dicimus, omni meliori modo, &c.

Ita pronuntiaui cum voto Illustrissimi Cardinalis Sancti Clementis.

Ego Virgilius Vicarius, & in hac causa Iudex commissarius.

CAP. XXIX. DE PVRGAtione attentatorum, & quib. mod. illa fiat.

SVMMARIVM.

1 *PERPETVI silentij impositio requiritur ad purgationem attentatorum*

2 *Impositio perpetui silentij fieri non potest, nisi per sententiam, aut cessionem legitimam.*

3 *Purgatio attentatorum fit pluribus modis videlicet,*
Per sententiam, vt nu. 4.
Per cessionem, vt nu. 5.
Per renunciationem liti, aut appellationi, aut attentatis factam vt nu. 6.
Per principis confirmationem. nu. 7.
Per prouisionem Papæ in beneficialibus nu. 8.
Per desertionem appellationis in quibusdam casibus, nume. 9.
Per peremptionem instantiæ secundum aliquos numero 10.

11 *Attentatorum purgatio principaliter fit tribus potissimum modis.*
Primo. per Iudicem vt num. 12. & nu. 15.
Secundo per partem, vt nu. 13. & nu. 24.
Tertio, per principem, vt nu. 14. & nu. 51.

15 *Purgatio attentatorum per Iudicem fit per sententiam.*

16 *Excommunicatio lata post appellationem & sic attentata non dicitur purgari per absolutionem datam à*

Iudice ad quem ad suum beneplacitum, nisi interuenerit sententia.

17 Sententia sola non sufficit ad purgationem attentatorũ nisi fuerit executioni demandata.

Tam quoad expensas, vt nu.18.

Quàm quoad fructus, vt nu.19.

Licet secus sit quoad damna, quia si illa non sunt restituta, non per hoc retardatur cognitio negocij principalis, vt nu.20.

21 Restitutio debet fieri vsque ad obolum pro purgatione attentatorum.

Quod tamen quandoque Domini non attendunt, vt nu.23.

22 Vnius etiam nũmi defectus solet in certis casibus actũ vitiare.

24 Purgatio attentatorum, quæ fit per partem fit aut per attentantem, aut per eum qui attentata passus est.

25 Cessione legitima in iudicio facta purgantur attentata, quam aliqui verbalem cessionem appellant.

Etiam absque eo quod expectetur, quòd eatur ad partes pro capienda possessione, nu.26.

27 Cessione non solùm purgantur attentata per Principalem, verum etiam attentata per Procuratorem.

28 Dominus si vult excusari ab attentatis tenetur statim atque notitiam habuit suum Procuratorem aliquid attentasse illis renunciare, & cædere.

29 Attentata per procuratorem purgari dicuntur non solùm principali cædente verùm etiam negãte illum suum esse Procuratorem.

30 Purgatio attentatorum vt fiat per cessionem, oportet, quod cædens habeat legitimum & sufficiens mãdatum ad cædendum.

31 Cessione conditionali non purgantur attentata.

32 Fructus, & expensæ sunt restituendæ etiam quando attentata purgantur per cessionem.

33 Depositum vnius Iulij non est sufficiens quoad purgationem attentatorum, & restitutionem fructuũ, & expensarum refectionem.

34 Possessio vbi pro purgatione est restituenda illis debet restitui, quibus sententia mandat.

Vel quòd appareat de illius magna diligentia, vt nu.35.

36 Violans sequestrum si pro purgatione huiusmodi attentati mandetur restitui possessionem in manibus sequestratorum, non satisfacit si illam in manibus vnius ex tribus sequestratoribus dimittat, & de rigore iuris non censetur purgasse attentata.

De æquitate verò secus videtur si appareat de magna diligentia attentãtis volentis dimittere, etiam in manibus aliorum, vt nu.37.

38 Cessio de qua suprà mandatur quandoque per Dominos fieri, etiam si verè non adsint attentata, dummodo in litigante colligatur quidam contemptus in impetrando ab Auditore Cameræ id, quod poterat, & debebat impetrari ab Auditore Rotæ.

39 Lite in Rota pendente si possessor pro continuatione suę possessionis obtineat ab Auditore Cameræ mandatum de manutenendo, licet excusetur ab attentatis, tamen ratione contemptus compellitur illi cædere, ex quo illud petere ab Auditore Rotæ poterat, & debebat.

40 Attentata quando non sunt omnino clara illis renuntiandum est, antequam cognoscatur negocium principale.

41 Cessio attentatis facta verbaliter apud acta non sufficit, nisi etiam actualiter remoueatur impedimentũ facti, puta Arma, & insignia Regia, quando possessio attẽtata fuit capta cum appositione Armorum, & insignium Regis.

42 Impedimentum non solùm iuris, sed etiam facti est remouendum pro sufficienti purgatione attẽtatorum.

43 Purgatio attentatorum etiam per eum qui attentata passus est fieri potest, ita vt vltra illorũ reuocationem petere non possit, videlicet, renũciatione facta, Liti, vt nu.44.

Aut appellationi antea interpositæ, quando sumus in excommunicatione attentata, vt infrà. num.46.

Aut ipsis attentatis, vt infrà.nu.47.

45 Vitium litigiosi purgatur per renunciationem litis factam.

48 Renũciatione purgari dicuntur attẽtata tam expressa, quàm tacita tam si sumus in attentatis antea commissis, quàm in futurum committendis.

49 Renunciatione tacita dicuntur attentata purgari tam præcedenti,

Quàm subsequenti, vt nu.50.

Puta per desertionem appellationis in quinque casibus, vt nu.51.

Vel ex peremptione primæ instantiæ secundum aliquos, vt .nu 52.

53 Vitium litigiosi purgatur per peremptionem instantiæ secundum aliquos remissiuè.

54 Purgatio attentatorum per Principem fit duobus modis.

Vel impediendo ne actus qui aliàs de sui natura diceretur attentatus transeat in attentatum, vt nu 55.

Vel confirmando actum, qui prætenditur iam in attentatum transiuisse, vt infrà nu.57.

56 Simonia purgatur scientia, & authoritate Papæ.

58 Prouisio Papæ purgat vitium litigiosi.

59 Princeps potest alteri collitiganti facere gratiam nec per hoc dicitur attentare, cùm ille sit su erius.

60 Declaratione per Principem lite pendente facta cẽsetur vitium attentatorum purgari & impedire ne illud inducatur.

61 Noua prouisio obtenta ab eo, qui prouisus ab Ordinario de beneficio reseruato illius possessionem cepit, purgat omne vitium si de prouisione, & possessione sit facta mentio.

Et appellatur notabile dictum.nu.62.

63 Possessio attentata non venit reuocanda si attentans in impetratione nouæ prouisionis fecit mentione litis, & captæ possessionis, cũ clausula, quod tituli etiam infecti exprimi possunt.

64 Noua prouisio re per Papam intellecta purgat vitia præcedentia.

65 Confirmatione Principis attentata purgari dicuntur, quãdo processit cum causæ cognitione, partisque citatione, & consequenter ex certa Principis sciẽtia, & nu 70.

66 Tenuta, quæ fuit nulliter data potest confirmari, quando constat, quòd si nõ esset data de nouo esset danda.

67 Confirmatio tenutæ nulliter captæ videtur purgare vitium præcedentis nullitatis.

68 Sententia per iudicem recusatum lata, licet sit nulla, et attentata, potest tamẽ confirmari si aliàs esset iusta.

69 Cõfirmatio Principis cum causæ cognitione, partisque citatiõe in effectu videtur quodãmodo habere vim sententiæ.

70 Intrusio præcedens non purgatur per superuenientiam iuris boni ex cessione tertij, qui non fuit in lite, & gratia Principis superuenienti.

Nisi in gratia fuerit facta specialis mentio de vitiosa

ſa poſſeſſione ſupplicantis, ita vt princeps habuerit certam ſcientiam de intruſione.nu.71.

72 *Purgata dicitur intruſio per nouam prouiſionẽ, ſi de ea ſit facta mentio.*

73 *Purgationis attentatorum finalis effectus quoad attentantem ille eſt, vt poſtquam fuerint purgata nõ poſſunt vltra peti reuocari.*

74 *Reductio in priſtinum, & eum in quo paſſus attentata antequam attentaretur erat ſtatum, fit pluribus modis.*

Vel per plenariam executionem ſententiæ in cauſa attẽtatorum latæ, etiam quoad fructus expenſas & dãna, vt nu.75.

Vel per ceſſionem legitimam partis attẽtantis ſimiliter cum reſtitutione fructuum, damnorum, & expenſarum, vt nu.76.

77 *Attentans pro purgatione attentatorum debet rem reducere in priſtinum ſtatum.*

78 *Status, iſte terminus, i. a vox ſtatus ſignificat præſentiam conditionem, & qualitatem in qua quis reperitur.*

79 *Priuilegium pendentiæ litis vel appellationis vult ſtatum rei de qua agitur in aliquo interim nõ mutari.*

80 *Purgari id propriè dicitur, quod ad libramentum proprium redigitur, & in priſtinum reducitur.*

81 *Spoliatus poſt appellationem reſtituitur ad ſtatum, in quo erat tempore appellationis.*

Et ad ſtatum percipiendi alimenta nu.82.

Et ad ſtatum exigendi ea, quæ antea exigebantur, vt numero 83.

84 *Poſſeſſio, vel quaſi an detur in præſtationibus annuis ſaltem reſpectu futurarum, diſtinguitur inter præſtationes, quæ ſunt eccleſiæ, & eas quæ ſunt priuatis.*

Secundum communem opinionem vt nu.85.

86 *Præſtationes annuæ dicuntur habere tale ſtatum, quòd in eo quis lite pendente eſt manutenendus, & ſi ſpolietur eſt reſtituendus.*

87 *Reſtitutio fit ad ſtatum percipiendi penſionem probatæ ſolùm ſoluta præſtatione penſionis.*

Et ad ſtatum exercendi artem campi.nu.83.

89 *Conductor, qui percipiebat fructus, & poterat alteri ſublocare, ſi ſpolietur, dicitur habere ſtatum ad quem poſſit, & debeat reſtitui.*

90 *Reſignans incumbens poſſeſſioni, ſi illam detineat, & ſpolietur debet ad illum ſtatum reſtitui.*

91 *Status, ad quem per purgationem attentatorum eſt facienda reſtitutio, etiam ſi fuerit illegitimus attenditur.*

92 *Sententia ſi dicat poſſeſſionem reſtituendam ad priſtinũ ſtatum, intelligitur de ſtatu bono, & legitimo.*

93 *Actus attentatus pro illius purgatione poteſt peti, vt declaretur nullus etiam ſi antea fuiſſet per viam iuſtitiæ per tres conformes reuocatus.*

94 *Purgatio eorum, quæ appellatione pendente ſunt attentata, per quam fit reſtitutio ad priſtinum ſtatum, reſpicit ſtatum, qui erat tempore litis conteſtationis.*

95 *Appellatio reponit appellantem ad ſtatum litis conteſtatæ.*

Secundum commu opi nu.96.

97 *Lis ante conteſtationem non dicitur eſſe in aliquo ſtatu.*

98 *Purgare attentata tenetur qui per ſe attentauit.*

Vel per alium de ſuo ſpeciali mandato.nu.99.

Vel qui ſine mandato attentata ratificauit, vt numero 100.

Vel qui habet cauſam ab attentante, vt nu.101.

Vel ſucceſſit in re attentata, vt nu.103.

Vel lite pendente ſe intruſit, nu.104.

Vel quando ſumus in aliquo ex caſibus, de quibus hic remiſſiuè, vt nu 05.

102 *Reſignatarius tenetur purgare attentata per reſignantem, à quo cauſam habet.*

QVAMVIS ex his quæ in hac materia atten
tatorum ponunt ſcribentes duo tantum vi
deãtur colligi modi, quibus hæc purgatio fiat, vi-
delicet per ſententiam, item & per ceſsionẽ legi
timam in iudicio factam, vt in vna Cęſarauguſtã.
dotis, ſub die 2. Iunij 1561. declarauerunt domini,
vt eſt in recolle. Paleott. deciſ. trecenteſima quin
quageſima octaua, incip. fuerat lata, in qua fuit ſui
1 ctum, quòd † ad purgationem attentatorum re
2 quiritur impoſitio perpetui ſilẽtij, † quæ fieri nõ
poteſt, niſi per ſententiam, aut ceſsionem legiti-
mam. Quo tamen clarior habeatur huius mate-
riæ purgationis attentatorum notitia, cum ad il
lam ferè ea omnia, quæ hactenus de attentatis
diximus tanquam ad cauſam finalem referri vi-
deantur, perquam neceſſarium fore rati ſumus
latius eam explicare, & magis diſtinctè, quàm fe
cerint docti, qui licet paſsim generaliter affir-
mauerint attentata eſſe purganda, purgationis
tamen modos vix tetigerunt. Triplex autem hic
adhibenda eſt inſpectio. Prima erit quibus, &
quot modis huiuſmodi purgatio fiat. Secunda,
quis ſit finalis effectus huius purgationis. Ter-
tia, quæ perſonæ ad illam teneantur.
3 Quoad primam breuiter dicendum eſt, † quòd
licet purgatio attentatorum pluribus quidem
modis vltra ſuprà dictos fieri cõtingat, videlicet,
4 † per Sententiam, † per Ceſsionem, per † Renun-
5 tiationem liti factam, † per Principis Confirma-
6 tionem, † Itemque per illius prouiſionem, quan-
7 do ſumus in beneficialibus, † per Appellationis
8 deſertionem in quibuſdam caſibus, † atque etiã
9 ſecundum aliquos etiam per inſtantiæ perem-
10 ptionem, vt tamen quoad fieri poteſt clarius, &
magis diſtinctè procedamus, ſuprà dicti omnes
11 modi ita ſubordinari poſſunt, videlicet, † quòd
12 purgatio attentatorum tribus principalibus po
13 tiſsimum modis fiat, † Primo, per iudicem, † Se-
14 cundo per partem, † Tertio, per Principem.
15 Purgatio † per Iudicem, fit per ſententiam, qua
declaret actum, qui tanquam lite pendente, ſeu
aliàs ex aliqua alia, ex illis cauſis (quas ſuprà in
ſecunda parte, per ſeptemdecim capit. diſtinctè
proſecuti ſumus) attentatorum vitio ſubiectus
eſſe prætenditur, fore, & eſſe attentatum, & tan-
quam attentatum fuiſſe, & eſſe reuocandum, iux
ta formulam ſententiæ, de qua ſuprà in cap. præ
cedenti. nume. centeſimo quinquageſimoquin-
16 to, † & ideo excommunicatio lata poſt appella-
tionem, & ſic attentata non diceretur purgari
per abſolutionem datam à iudice ad quem ad
ſuum beneplacitum, niſi interuenerit ſententia,
vt habetur in recollect. Poleott. in præallegata
deciſ. 358. Eſt tamen quoad hunc primum modũ
17 aduertendum, † quòd nec etiam ſola ſententia
ſufficeret, niſi illa fuerit etiam ante omnia debi-
18 tæ executioni cum effectu demandata, † tam
quoad expenſas in cauſa attentatorum factas,
Rot. deciſio. ſecunda, aliàs centeſima decima-
tertia, tres ſententiæ. de re iudicata. in nouis.

& decis.28.aliàs 517.nota quòd tres.eodem titul.
in antiq.Mil.in verb.attentatorum sententia per
quam.fol.31.& in verb.executio sententiæ latæ su
19 per attentatis.fol.129.quàm etiam quoad fructus
per attentantem perceptos.Rot.decis.5.aliàs vi-
gesimaquinta, ex quibus.de restit.spoliat.in no.
Ruyn.consil.septuagesimoquinto,quantum.nu.
5.secundum ea,quæ plenius de hac expensarum
refectione & fructuum restitutione, dicemus in-
frà in ca.vltimo,de pœna attent.in tertia & quar
ta pœna.nu.decimoseptimo,& seqq.& nume.95.
& seqq.quāuis si sententia non fuerit executioni
20 demandata† quoad damna & interesse,per hoc
non videretur retardāda cognitio negocij prin-
cipalis,vt adnotauimus ibi in quinta pœna.sub
nu.sexagesimosexto.Quamuis autem restitutio
21 ista† sit facienda vsque ad obolum. Bald.in cap.
conquerente,per illum tex.de restit.spoliat.Rip.
in l.naturaliter.§. nihil commune,nu. trigesimo.
ff.de acqui.pos.Abbas in c.accedens.el secundo,
in vlt.not.vt lit.pend.& ibi Barbat. nu.27. Aegid.
decis.507.Deci.in cons.200. post princip.cū aliis
propè innumeris, quæ in similibus casibus con-
gerit Tiraquel.in tracta.de vtroque retra.tit.se-
cundo.§.4.gl.6.nu.23.& multis seqq.vbi vniuersa
22 liter deducit,†quòd defunctus etiam in vno nū-
23 mo solet actum vitiare,est tamen sciendū,†quòd
Rota in vna Taruisin.illegitimitatis,& bonorum
coram D.meo Oradino.10.Decēbris, millesimo
quingētesimo quinquagesimoseptimo,ī qua pro
purgatione priorum attentatorū attētans iā sol
uerat libras 845.cū pro residuo purgatio attenta
torum vltimo loco factorum videretur Dominis
cōsistere in modico,ordinarunt,quod videretur
de bono iure absque eo,quòd talis purgatio fa-
cta esset.
24 Purgatio,† quæ fit per Partem potest subdiui
di, quia fit tam per partem attentantem, quàm
25 per eum qui passus est attentata.† Per attentan-
tem attentatorum purgatio fit per cessionem le
gitimam in iudicio factam,(quam aliquam ver-
balem cessionem appellant,vt per mo er. in tra
ctat. commissionum in decimaquinta formula
exclusiua attentatorum,ad med.)qua cedat, &
renunciet actui,qui dicitur attentatus,omnique
iuri,quod ex illo sibi competere posset, qua ces-
26 sione facta purgata censentur attentata,† etiam
absque eo,quod expectetur, quòd eatur ad par-
tes pro capienda possessione.Cuius dicti ratio il
la assignatur, quia scilicet non debet retardari
processus,vt recolligitur ex decis.in recollec.Ac-
chill.de grass.21.incip.attentata.sub Rubr.de at-
27 tenta.& † hæc purgatio per cessionem non solū
procedit in attentatis per ipsum principalem,ve
rùm etiam & multomagis in attentatis per pro-
28 curatorem,† tenetur enim dominus si vult excu
sari ab attentatis,statim atque notitiam habuit
suum procuratorem aliquid lite pendente,seu a-
liàs attentasse,illis renūciare, & cædere, secundū
ea,quæ latius diximus suprà in prima parte, ca.
primo,de attentatis à parte.nume.quinquagesi-
29 monono.†Insuper talia per procuratorem atten
tata purgari dicuntur non solū principali(vt præ
fertur)cedente,verùm etiā, & illo negante eum
fuisse,aut esse suum procuratorē, prout ad hoc
allegantur in recollect.Chissanen.decis.6.& in re
collect.Cottæ decisio.138. Est autem circa hunc
secundum modum ad infrà scripta quatuor ad-
uertendum.
30 Primo,†quòd ad faciendam sufficientē atten-
tatorum purgationem oportet,quòd cedens ha
beat legitimum,& sufficiens mandatum, vt in di
cta decis.Paleott.358.
31 Secundo,† quòd non sufficeret cædere posses-
sioni,quæ dicitur attentata conditionaliter, pu-
ta si probatur me possidere, vel cædo possessio-
nem,si qua est,vt videtur esse de mente Bald.in l.
acceptam,col.4.C.de vsuris,Ruy.in cons.119.nu.
vndecimo,lib.5.Grat.cons.73.nu.nonagesimopri
mo,libr.1.quos sequuti videntur domini in vna
Spoletana bonorum inter communitatē Hispel
li & Dominos de Ballionibus,sub die 26.Iunij.
1568.vt est decis.in recollect.Paleott.272.inci.cō-
munitas,qui licet verè loquantur in spolio,eadē
tamen omnino dicenda videntur in attentatis,
vt nec in eis huiusmodi conditionalis cessio sit
admittenda propter odium, quòd maius in eis
versatur, quàm in spolio, & maiorem fauorem,
quo iura magis attentata prosequuntur, quàm
spolium,vt abundè declarauimus infrà capitul.
sequenti,de priuilegiis attentatorū,in 1.ampliat.
nu.6.& seqq.
32 Tertio,†quòd etiam quando attentatorū pur
gatio fit per cessionem sunt fructus restituendi,
& expensæ reficiendæ,prout quādo purgatio fit
per sententiam,vt suprà diximus.nume. decimo
nono,& dicemus etiam infrà in c.vltimo,de pœ-
33 na attētantis.in tertia,& in quarta pœna,& † pro
pterea non sufficeret oblatio vnius iulij facta in
actis,vt Domini in vna Cæsaraugustana dotis, vt
retulit Paleot.in dicta decis.358. de quo & nos di-
cemus in dicto cap.vlti.nume.62.vers.sexto am-
plia,&c.
34 Quartò, † quòd si possessio esset actualiter
restituenda,tunc ad hoc, vt attentata dicantur
purgata,debet possessio restitui in manibus illo-
rum,quibus sententia reuocationis attentatorū
35 mandat restitui, † Vel quòd appareat de magna
attentantis diligentia, quòd voluerit possessio-
nem dimittere,iuxta formam sententiæ,aliàs de
36 rigore iuris nō dicerentur esse purgata,† & ideo
si quis violando sequestrum attentauerit, & iu-
dex pro purgandis attentatis mandauerit pos-
sessionem restitui in manibus sequestratorum,
qui erant tres,si pars accessit separatim ad v-
numquemque illorum,dicens se velle relaxare
eis possessionem,requirens eos,vt die sequenti
essent in loco,quia volebat simul omnibus pos-
sessionem relaxare,& vnus excusauit se propter
pestem,alius dixit se non posse interuenire pro
illa die,& hora,Tertius autem accedens realem
possessionem acceperit, fuit aliàs dubitatum in
vna Barchinonen. prioratus de colle,vtrum per
præmissam consignationem possessionis essent
purgata attentata,& quamuis de magno rigore
37 iuris esset dicendum non esse purgata,†Domini
tamen in dicta causa ad mitigandum dictum ma
gnum rigorē habuerunt illa pro purgatis,ex quo
apparebat de magna illius diligentia, vt est de-
cis.in recol.Crescent.16.filius Rotæ.sub Rubr.de
attentatis.

Quintò illud prætermittendum nō est,quòd
licet dixerimus, quòd per cessionem purgantur
38 attentata,† Rota tamen etiam quando verè non
adsunt

adsunt attentata, sed potest colligi in eo, qui fecit aliquem actum, quidam contemptus, visa est quandoque exigere hanc cessionem, prout fuit factum in vna Camerinen. canonicatus, coram Aldobrandino 17. Maij 1564. in qua, licet is, qui li
39 te pendente † in Rota, & pro manutentione suæ possessionis quam continuare prætendebat, obtinuerit mandatum de manutenendo, & illud fuerit executus, fuerit per Dominos ibi excusatus, ab attentatis nihilominus, quia derelicto tribunali & sacro Rotæ Auditorio recursum habuit ad Auditorem Cameræ, videtur posse considerari nescio quis contemptus, quia debuit illud in Rota obtinere, Domini voluerunt ibi, quòd ille cæderet dicto mandato de manutenendo, retenta tamen possessione illius vigore capta, & quoad expensas per hoc factas differretur cognitio in aliud tempus.

Sexto similiter pro declaratione materiæ nō
40 est omittendum, † quòd quando attentata non sunt omnino clara, est illis renuntiandum antequam cognoscatur negotium principale, vt fuit ordinatum fieri, in vna Cæsaraugustana iuris eligendi coram Sarmiento, 25. Octobris 1566.

41 Septimo, quòd † pro purgatione attentati per appræhensionem possessionis lite pendente facti, cũ appositione armorum, & signorum Regiorũ non sufficeret renunciatio, & cessio verbalis facta per procuratorē apud acta, nisi etiã remoueantur illa arma Regia, vt fuit resolutum in vna Cæsaraugustana attentatorum coram Sarmien-
42 to. 27. Februarij 1562. † videlicet, quòd per cessionē non fint sufficienter purgata attentata, quia remansit impedimentum facti, quod debet remoueri. l. fi. §. qui ad ianuam. ff. q̃ vi, aut clam.

43 Per partē † autē, quæ attentata passa est, tunc purgata diceretur, ita, vt vltra illorũ reuocatio
44 peti nō possit, videlicet per renunciationē, † Aut
45 factam liti, † cũ per eam vitium litigiosi purgari dicatur, vt dicebat Mil. in verb. litigiosum beneficium, fol. 212. & latius diximus suprà in 2. parte.
46 c. 4. de atten. lit. pen. in 6. limit. princ. nu. 3. Aut † factã appellationi antea interpositæ, quando essemus in excōmunicatione attentata, & lata post legitimam appellationem, quæ per superuenientem renunciationem purgari videtur, cũ vltra reuocari non valeat, vt post Aegid. diximus suprà in 2. par. c. 12. de atten. appell. pend. in 2. ampliat.
47 prin. nu. 9. Aut factã ipsis attentatis, quo casu facilius impeditur attentatorum reuocatio, & cō
48 sequenter fit illorum purgatio. † Hæc autem renũtiatio quæ fit attentatis, potest esse non solũ expressa, verùm etiam tacita, non solũ attentatis iam cōmissis, verũ etiam in futurum committendis, quandocunque enim probari pōt, quòd actus, qui prætenditur attētatus fuerit factus de consensu partis, vel quòd illi antea renunciasset, attentans excusatur ab attentatis, nec habet locũ illorum reuocatio, & cōsequēter ratione prædicti cōsensus, & renunciationis attentata cēsentur purgata, iuxta ea quæ de huiusmodi renunciatione, & cōsensu diximus latius sup. in hac 2. par.
49 c. 4. de atten. lit. pen. in 15. & 16. limi. prin. † Tacita renunciatione non solũ per renũciatiōné præcedentē (prout de hac tacita præcedenti, & tacito consensu regulariter etiam locuti sumus in suprà
50 allegatis limitationibus 15. & 16.) † verũ etiã per tacitã subsequentem renunciationē quæ resulta
51 ret † ex desertione appellationis, in illis tamen quinque casibus, in quibus post desertionē attentata reuocari non possunt, quos pro limitationibus posuimus suprà c. 12. de atten. appell pend.
52 in 1. ampliat. prin. nu. 8. & seqq. Vel † quādo resultaret ex peremptione primæ instantiæ, secundũ
53 opi. illorum, qui tenent, † quòd perempta instantia cesset vitium litigiosi & consequenter tale vitium purgetur, vt apparet ex his, quæ latè diximus sup. c. 4. de atten. lit. pend. in præfat. in 3. illat. nu. 504. & præsertim nume. 507. vers. secunda opi. quãuis circa hoc de purgatione per peremptionem instantiæ plurimum subsistendum videatur, cùm Doct. dum quærunt an perempta instantia duret vitium litigiosi loquantur ad effectum cognoscendi an alienatio rei litigiosæ fieri possit post peremptionē instantiæ, nō autem præsupponunt quòd si alienatio fuisset facta lite verè pendente, & cōsequenter quòd iam attētatum fuisset in esse deductum, illud cesset, aut per peremptionem purgetur, vt ibi quoque admonuimus nu. 525. vers. 3. suprà dictam conclusionem.

54 Purgatio † verò per Principē duobus modis
55 fieri dicitur, † vno impediendo ne actus qui aliàs de sui natura diceretur attentatus transeat in at-
56 tentatum, sicut & aliàs videmus, † quòd sciētia, & autoritas Papæ purgat vitium simoniæ, & impedit, ne simon. inducatur, vt post doct. in rub. de simo. & in summa 1. q. 1. notat Rebuff. in sua prax. beneficial. in tit. de noua prouisione. nu. 36. & nouissimè Menoc. in cons. 67. propositæ. nu. 23. lib. 1. Quod Principis prouisione de beneficio litigioso, atque etiam illius declaratione alicuius rei lite pendente facta contingere potest, vt mox di-
57 cemus. Altero † confirmando actum, qui prætendebatur iam in attentatum transiuisse, nam & cōfirmatione Principis attētata purgantur. Primũ
58 ex eo deducitur, quod aliàs dicunt Doct. † quòd prouisio Papę purgat vitium litigiosi, vt post Sarnen. super regu. de impetr. per obit. famil. Cardinali. q. 8. nu. 6. vers. postremo dixerunt aliàs domini, vt est decis. in recollect. Caputaquen. parte 1.
59 dec. 77. inci. in dubio, † & pōt Princeps alteri collitigãti facere gratiam, nec per hoc dicitur attentare, cùm ille fit supra ius. Rota. deci. 25. aliàs 110. si Reus. in fi. de rescript. in no. Aegid. deci. 749. licet. in fi. Deci. in consil. 461. & est post prællega-
60 tos in recollect. Paleott. decis. 147. agebatur. † Sic & declaratio per Principem lite pendente facta, cùm illa valida reputetur. Mil. in verb. declaratio potest fieri. fol. octuagesimoquinto, censetur vitium attētatorum purgare, & impedire, ne illud inducatur. Quod etiam exemplificari potest in literis in forma breuis, quę solent in curia dari ad capiendum possessionem beneficij reseruati, in quibus solet Princeps declarare, quòd possessio citra vitium spolij, & attentatorum capiatur, de quibus omnibus diximus suprà in secũda parte, capi. quarto, de attentat. lit. penden. in pręfat. num. 405. & seqq. & ibidem in duodecima limit. princip. per totam. Similiter etiam videmus,
61 quòd si is, qui fuit prouisus ab ordinario de beneficio vacanti, in mense Papæ reseruato, & dictæ prouisionis vigore, (& sic nulliter) possessionem apprehenderit, & postea obtineat à Papa nouam prouisionem, in qua narretur, & mensis

mensis vacationis,& possessio capta, talis noua
prouisio dicitur purgare omne vitium, vt fuit di
ctum in vna Cauallicen.coram Paleott.septimo
Octobris,1560. in qua relatum fuit idē aliàs fuis-
62 se tentum in alia Nullius corā Oradino, † & esse
notabile dictum (prout verè tenuerunt,) & nos
proximè dicemus num.septuagesimosecundo.
Quòd clarius,& in propriis terminis nostris fuit
63 † resolutum in alia Pisana Canonicatus coram
D.de Rubeis.30.Octobris.1560.in qua,cum dubi
taretur an possessio Ioannis esset attentata ita,vt
veniret reuocanda,Domini tenuerunt constare
de attentatis,sed illa non esse reuocanda,si in no
ua prouisione fuit facta mentio litis,& possessio
nis lite pendēte captæ,& opposita clausula,quòd
64 possint exprimi tituli infecti, † quia tunc noua
prouisio re per Papā intellecta purgat vitia præ
cedentia,quod est(secundum Dominos ibi) etiā
de mente Cassad.decis.6.nume.octauo, de præb.
65 † Secundum,quòd Princeps confirmādo actum
qui prætenditur attentatus,dicatur vitium attē-
tatorum purgare,quando huiusmodi confirma-
tio processit cum causæ cognitione, partisque ci
tatione,& consequenter ex certa Principis scien
tia:post multa in vtranque partē allegata,& post
relatas varias opiniones firmauimus suprà in se-
cunda parte cap.duodecimo.de attent. appella-
tio.pendente,in quinquagesima prima limi.prin
cip.per totam,præsertim nume.44.& numer.61.
66 quibus addi potest. Primo,nam,& in simili, †te-
nuta, quæ fuit nulliter data potest confirmari,
quando constat, quòd si non esset data de nouo
esset danda,& non venit hoc casu reuocanda. A-
lex.in cons.67.lib.6.de quo,& latissimè de mate
teria huius tenutæ per Osasc.in decis.Pedemont.
67 trigesimaquarta, ex actis per totam, † & conse-
quenter postquàm fuerit confirmata tenuta, vi-
detur purgatum vitiū præcedentis nullitatis, vn-
de ita etiam vitium præcedens attentatorū, quæ
& ipsa dicuntur esse ipso iure nulla,vt diximus su
prà in secunda parte cap.duodecimo . de attent.
appell.pend.in 17.ampliat.princip.dicendum est
purgari per confirmationē ex certa scientia Prin
cipis,vt suprà facta. Secundo facit quod in simi-
68 li dicitur,† de sententia per iudicem recusatum
lata, quæ licet sit nulla, & attentata,potest tamē
confirmari si aliàs esset iusta, vt adnotauimus su
prà in secunda parte cap.6.de attent. post recu-
sationem iudicis.num.quinquagesimotertio,de
claratione prima.regulæ ibi positæ,quo casu sen
tentiæ huiusmodi per iudicem facta confirmatio
diceretur purgare præcedens vitium attentato-
69 rū.Quod,&†Tertio loco ea videtur ratione sua-
deri,quia in effectu præsupposita causæ cognitio
ne in confirmando,ac partis citatione, talis con
firmatio videtur quodammodo habere vim sen-
tentiæ,per sententiam autem purgari attentata
non est dubium, vt diximus suprà num.decimo-
70 quinto,meritò,&c. Quarto, † ad illud de certa
scientia Principis adde, quòd si quis vt lite pen-
dente intrusus,& deinde ex cessione alterius,qui
haberet bonum Ius,illud acquirat in persona sua
ex gratia Principis,per talem superuenientiā bo
ni iuris,& gratiæ Principis non dicitur excusata,
71 aut purgata intrusio præcedens, nisi † in gratia
fuerit Principi facta specialis mentio de vitiosa

possessione supplicantis,ita vt Princeps habue-
rit certam scientiam de intrusione, vt fuit nouis-
simè dictum in vna Pampilonē. Prioratus,coram
D.meo Oradino.6.Iunij.1570.vnde præsupposita
certa sciētia Principis,intrusio eo casu diceretur
purgata,& in terminis, quòd si intrusus in noua
72 † prouisione à Papa obtenta de sua intrusione ta-
lem fecerit mētionem, vt eam Papa intellexerit,
per hanc gratiam nouę prouisionis censeatur in-
trusio purgata, tenuerunt omnes in vna Nullius
præpositura coram eodem Oradino 20.Februa-
rij.1558.

Quoad secundam inspectionem dicendum
73 est, † quòd finalis effectus purgationis attenta-
torum, quoad attentantem ille est, vt post-
quàm fuerint purgata non possint vltra peti
reuocari,quod ex eo patet, quod ad purgatio-
nem attentatorum requiritur impositio perpe-
tui silentij, vt in dicta decisio. Paleott.358.quod
duobus modis virtualiter contingit, Primo,per
confirmationem Principis, & superioris ex cer-
ta scientia,(vt suprà dictum est) factam,cùm post
huiusmodi confirmationem attentata non ve-
niant reuocanda, secundum ea quæ diximus su-
prà in dicta quinquagesima prima limit.princip.
nume.44.& nume.61.Secundo per reductionem
rei in pristinum,& eum in quo ante quàm atten-
74 raretur erat statum:†Quæ reductio in pristinum
75 statum fit:† Vel per plenariam executionem sen
tentiæ,etiam quoad fructus, expensas, & damna
in causa attentatorum latæ, vt dictum est suprà,
numero decimooctauo, sub versiculo purgatio
76 per iudicem, † Vel per cessionem legitimam
partis similiter cum restitutione rei, fructuū,da-
mnorum,& expensarum,vt suprà, numero 28.&
77 seqq.sub versicul.purgatio per partem,† debet
enim attentans per hanc purgationem rem re-
ducere in pristinum,& eum,in quo passus atten-
tata erat statum.c.non solū,de appella.in 6.Ro-
ta apud Bisignett.decis.30.post versic. quartum.
incipi.vtrum,ad finem.Dec.cons.103.in causa. in
princ.Quòd non sine ratione statutum est, quo-
78 niam, † iste terminus status significat præsentiā,
conditionem,& qualitatem, in qua quis reperi-
tur,vt ex probatis authoribus deducit eleganter
Gozzad.in cons.1.nume.decimooctauo,& dixi-
mus suprà cap.vigesimosexto.de probat. attent.
79 num.24.sub versi.quoad secundum, † cùm autē
priuilegium pendentiæ litis,vel appellationis,ve
lit statum rei,de qua agitur in aliquo interim nō
mutari,vt dicit Aegid.decis.101. si constat, si per
innouationem fuerit mutatus, iure optimo con
uenit,quòd per purgationem prędictā res,& cau
80 sa reponatur in pristinum statum: nam &† pur-
gari id propriè dicitur, quod ad libramentum
proprium redigitur,& in pristinum reducitur,vt
post Cæpol.in tract.de seruit.rusticor.præd.cap.
tertio,num.quinquagesimonono, & seqq. tradit
Lancell.Corrad.de prætore.§.1.sub num. vigesi-
81 moquarto.†Hinc videmus,quòd spoliatus post
appellationem restituitur ad statū, in quo erat
tempore appellationis.Franc.in c.bonæ.in prin.
82 de appellat.& †quòd in simili,quis restituitur ad
statum percipiendi alimenta, vt est in recolle-
83 ctis Mohed. decisi.172. bonorum: † Et ad sta-
tum exigendi,ea quæ antea exigebantur, vt fuit
etiam

etiā dictum in vna Romana Maccelli hæbreorum coram Peregrino,sub die septimo Nouembris,1544.vt est decis.in recollect. Putei.30. restitutio datur ad statum.sub Rubrica de resti. spol.

84 †Quamuis enim dubitent aliàs doct. præsertim legistæ, an in præstationibus annuis detur quasi possessio,saltem respectu futurarum,& aliqui distinguant inter præstationes quæ fiūt à priuatis, & illas,quæ fiunt ab Ecclesia Ecclesiæ, de quibus per Doct.in l.certis annis.C.de pactis, & latè per Aug.Bero.in cons.119.in casu.num.8. & seqq. lib.

85 3.†vbi de commu.opi.circa has distinctiones at-

86 testatur,† concluditur tamen ex intentione Abba.in ca.quærelam.de electio.quòd datur in his quidam status,in quo lite pendente est manutenendus,& si sit spoliatus restituendus, vt dicit e-

87 tiam Bero.ibi.Sic,† & ad statum percipiendi pēsionem restituitur, quis probata solū solita præstatione pensionis, licet nihil probetur de proprietate, vt fuit dictum in vna Roma. pensionis pro capitulo,& Canonicis Sancti Petri contra filios domini Galeatij, vt est in recollect. Mohed.

88 decis.153.licet,sub rub.de restit.spoliat.† Et ad statum exercendi artem campi,vt fuit aliàs resolutum in vna Roma. de Carbognano coram Do-

89 mino meo Oradino.† Sic& conductor,qui percipiebat fructus,&poterat alteri sublocare,si spolietur,dicitur habere statum, ad quem possit, & debeat restitui, vt tenuerunt Domini in vna Ianuen.affittus coram eodem Oradino sub die vigesimoprimo Aprilis,millesimo quingentesimo

90 septuagesimo.† Sic etiam resignans si incumbit possessioni, & detineat, & illa detentione fuerit spoliatus debet ad illum statum restitui, vt est in recollect.Crescent.decis.centesima quinquagesima octaua. Tertius.sub rub.de restit.spol.in fi.

Quæ conclusio,quòd per reuocationē,& purgationem attentatorum res reducatur ad pristi-

91 num statum.Ampliari potest,Primo, † vt procedat etiam si ille status esset illegitimus.Quàmuis

92 enim aliàs,† si sententia dicat possessionem restituendam fore ad pristinum statum, hoc casu intelligatur de statu bono,& legitimo, non autem de ficto tantum,vt est deci.in recolle.Paleot.287. dubium.sub die vigesimoquinto Octobris,millesimo quingentesimo quiquagesimooctauo, vbi ita etiam aliàs coram Iunio conclusum fuisse refert sub die vigesimo Octobris 1557.Aegidius tamen notabiliter,& eleganter ad propositum nostrum in decis.centesimaprima,si constat.loquēs de isto statu,inquit,quòd ex priuilegio litis, vel appellationis pendentis non debet status interim in aliquo mutari,non habito in hoc respectu an status ille legitimus sit,vel illegitimus. Pro quo dicto faciunt ea,quæ diximus suprà in secūda parte,ca.4.de attent.lit.pend.in septima ampliatio.princip.regulæ ibi positæ, num.secundo, quòd per viam attentatorum restituitur etiam ille,contra quem esset præsumptio iuris, & quòd ibidem diximus in 4.declarat.princip. in 1. & 3. ampliat.regulæ ibi positæ.nume.tertio, & nume. septimo,quòd lite pendente non debet quis possessionis commodo priuari, etiam si illa possessio esset contra ius,& destituta priuilegio.Secundo,vt reductio ista ad pristinum statum per purgationem, & reuocationem attentatorum peti possit,etiam si ille actus,qui prætenditur attenta-

93 tus,† fuisset per viam iustitiæ iam reuocatus per tres conformes,quia nihilominus potest cōtra attentantem instari, quod denuo actus tanquàm attentatus declaretur nullus,vt fuit resolutum in vna Tirasonen.iurisdictionis,siue attentatorum coram Robusterio, vndecimo Februarij, millesimo quingentesimo sexagesimosexto, in qua, cum in partibus fuisset post inhibitionem lata quædam sententia per ordinarium,quæ propterea erat subiecta vitiò attentatorum,licet via iustitiæ illa fuerit per tres conformes in Rota reuocata,cum tamen pars,quæ fuerat passa attentata prætenderet sua interesse dictam sententiam tanquam attentatam reuocari, & declarari nullam,Domini tenuerunt, quòd deberet declarari

94 nulla.Et similiter declarari eadem conclusio† debet, vt quòd dicimus per huiusmodi purgationem,rem & causam reduci ad pristinum statum quando sumus in his, quæ appellatione pendente dicerentur attentata, intelligitur de statu con

95 siderato tempore litis contestationis: † appellatio enim reponit appellantem ad statum litis cō-

96 testatæ,vt post alios,†etiam de communi opin. attestantes diximus suprà in secunda parte, cap. duodecimo.de attent.appellat.penden.in princ. versic.declara.numero centesimo vigesimo.quibus adde Franc.in cap.per tuas.in 1.nota. de appellat:& fa.quæ ponit Capit. decis. vigesimanona. numero sexto, & Ratio illa quam post alios, de quibus ibi ponit Afflict.deci.220.in causa.nu-

97 mero 14. † quia scilicet ante litem contestatam lis non dicitur esse in aliquo statu. Vnde ex suprà dictis omnibus formari potest hæc cōclusio, quod effectus finalis purgationis attentatorum sit,vt res reducatur ad pristinum statum, considerato tempore litis contestatæ, etiam si status ille esset illegitimus.

Quoad tertiam, & vltimam inspectionem, quæ scilicet personæ teneantur, & obligatæ sint ad purganda attentata, breuiter dicendum est,

98 quòd omnes ij ad hoc tenentur, qui † Vel per

99 se attentauerunt,† Vel per alium, de suo tamen

100 speciali mandato,† Vel etiam sine speciali mādato,quando attentata approbauerūt, & litem super eis sustinendo, vel aliàs ratificauerunt, vt clarè apparet ex his quæ diximus suprà latiùs, in 1.parte,capi.1.de attent.à part.nu.32.vers.primo, vt non procedat, in prima limit.regulæ ibi positæ,& num.47.vers. secundo principaliter,&

101 capit.2.de attent. à Iudice,per tot.† Item is,qui licet actualiter nō attētauerit,habet tamē causam ab attentāte,vt in dicta 1.parte,c.3.de attentat.à tertio,in 1.limit.regulæ ibi positæ.nume.16. & multis seqq.versi. Limitatur nunc suprà dicta regula.Cùm attentata etiā post mortē attētātis sint reuocanda, vt adnotauimus suprà in 2.parte cap.4.de attent. lite pend.in 5.Ampliat.principali.Et propterea fuit aliàs notabiliter dictum per Dominos in vna Ariminen. nullitatis, & at-

102 tētatorū,in qua dubitabatur,†an resignatarius teneretur purgare attentata per resignantem,& licet in fauorem resignatarij allegaretur, quòd in beneficialibus non datur successio, sed creatur nouum ius, & quòd cùm ille in nihilo deliquisset, nullam quoque debebat mereri pœnā; Rota tamen in di. causa proponente Acorambono.sub die 27.Aprilis.1556.tenuit,quòd non

esse

esset procedendum in causa, nisi purgatis per eũ
103 attentatis, ex quo † Vincentius fuerat mediante resignatione subrogatus in ius resignãtis, qui attentauerat. Pariter ille ad purgationem huiusmodi tenetur, qui successit in re attentata etiam mediante, vt sensit Rot. in vna Cameracen. Archidiaconatus, sub die 13. Nouembris 1558. vt est in recollect. Paleott. decis. 116. incip. Gutter, & diximus latius vbi suprà proximè. num. 30. in 2. limi
104 ta. † Vel se intrusit, vt in decima limit. ibi posita
105 nu. 69. † Vel quando esset etiam merus tertius, sed compræhenderetur sub aliqua ex limitationibus positis in dicto c. 3. cum enim hi omnes dicantur attentare, consequenter tenentur etiam quasi ex suo facto & delicto ad attentatorũ purgationem. ad not. instit. de obligat. quæ ex quasi delicto nascuntur. in prin. cum simil.

CAP. XXX. DE PRIVIlegiis Attentatorum.

SVMMARIVM.

1 *REMEDIVM attentatorum priuilegiatum appellatur, & facillimum.*
Immò nullum est fauorabilius, vt nu. 2.
3 *Et est magis priuilegiatum, quàm spolium.*
4 *Ratio quare attentata sunt adeo priuilegiata.*
5 *Attentata, & causa attentatorum est valde priuilegiata regulariter.*
Quod Ampliatur septem modis & limitatur nouem.
6 *Spolium non est ita priuilegiatum sicut attentatum, secundum commu. opi. de qua infrà nu. 9.*
Licet aliqui contra, vt nu. 7.
8 *Remedium spolij, & attentatorum secundum aliquos sunt tanquam excedentia, & excessa.*
10 *Differentia magna est, & maior resultat vtilitas ex remedio attentatorum, quàm spolij.*
Et vndecim differentiæ ponuntur, & singulæ enumerantur, vt nu. 11.
12 *Tituli coloratio in attentatis non requiritur, in spolio sic.*
13 *Censuræ, quæ aliàs valerent licet essent iniustæ, si tamẽ sint attentatæ puta post appellationem dicuntur nullæ, & inualidæ, & retractantur.*
14 *Excommunicatio post legitimam appellationem lata, est nulla.*
15 *Excommunicationis exceptio non obstat agenti ad reuocationem attentatorum, sicut agenti spolio.*
16 *Ordo iudiciarius requiritur in causa spolij, qui tamen in causa attentatorum non exigitur.*
17 *Spolio agi non potest contra successorem in re vitio affecta, quod via attentatorum permittitur secũdum aliquos.*
Sed hæc differentia non videtur tenenda, vt nu. 18.
19 *Probatio possessionis & spoliationis requiritur in spolio, in attentatis autem sufficit tantum probare statũ.*
20 *Exceptio alterius spoliationis attentatis non obstat, licet obstet spolio.*
21 *Spolio agenti obstat exceptio notorij defectus proprietatis secus in attentatis secundum aliquos.*
Sed hæc differentia reiicitur, vt nu. 22.
23 *Attentatorum, & spolij cognitione concurrente præfertur cognitio attentatorum.*
24 *Vltimum spolium non est purgandum, quando præcedens est grauius.*
25 *Spolio si agatur per duos contra eundem spoliatorẽ, spolium qualificatum, puta attentatum præfertur spolio antiquiori remissiuè.*
26 *Spolio agens tenetur pro secundo extremo probare se fuisse spoliatum & per talem, in attentatis autem hæc personalis probatio non videtur necessaria secũdum aliquos.*
27 *Reseruationis exceptio licet obstet spolio, secus tamen est in attentatis.*
28 *Attentatorum iudicium suspendit iudicium spolij, ita, vt sententia in eo lata sit nulla.*
29 *Sententia lata in causa spolij pendente iudicio attentatorum dicitur esse nulla.*
30 *Causa attentatorum reputatur magis fauorabilis, quã causa pensionis.*
Etiam habentis clausulam sine retardatione solutionis pensionis.
32 *Compensationi locus non est contra attentata.*
33 *Clausula, si quid exequendum fuerit in primis, & ante omnia exequatur, non facit, vt prius de executione cognoscatur, quàm de attentatis.*
Et ita seruat Rota, vt nu. 34.
Et dicta clausula intelligitur prout de iure, vt num. 35.
36 *Passus attentata in causa attentatorum obtinens, non solum recuperat rem, circa quam est commissum attentatum, verùm etiam fructus, qui percipi potuerunt, remissiuè.*
37 *Attentatorum priuilegium extenditur etiã quoad expensas in causa factas.*
38 *Executio sententiæ in negocio principali facta non purgatis attentatis est nulla, & inualida.*
Nisi hoc casu in petente reuocationẽ attentatorũ præsumeretur calumnia, vt nu. 39.
40 *Calumnia præsumitur in eo, qui petit attentata reuocari, quando diu distulit de illis dare.*
Vel si commissio super attentatis fuerit præsentata ea ipsa die, qua fuit pronunciatum in negocio principali, vt nu. 41.
42 *Differens opponere aliquam exceptionem ad calculum ferendæ sententiæ præsumitur esse in dolo & calumnia.*
43 *Iudex potest non admittere exceptiones, quando adest suspitio calumniæ.*
44 *Passus attentata si commissa super illis causa præsentauerit etiam commissionem super negocio principali, & super eo processerit per duas instantias potest nihilominus redire, & reassumere causam attentatorum.*
Dummodo non processerit coniunctim vsque ad finem tertiæ instantiæ, vt nu. 45.
46 *Priuilegium attentatorum non durat deserta appellatione, vt scilicet reuocatio fiat via priuilegiata, & infrà nu. 104.*
Nec postquam, quis appellationi renunciauit, vt numero 47.
48 *Priuilegium attentatorum non durat, nisi in prima instantia, retenta illa opinione, quòd à sententia lata in causa attentatorum appellari non possit.*
49 *Succumbens in causa attentatorum perdit illud priuilegium, quod antea habebat, vt sibi interim fatalia in causa principali non currerent.*
50 *Priuilegium attentatorum non debet egredi neque personas, neque causas in quibus, & inter quas verè vertitur articulus attentatorum.*
51 *Attentatorum priuilegium non extenditur ad tertium.*
Sicut nec spolium, vt nu. 52.
53 *Attentatis renunciari potest.*

Etiam

Etiam tacitè, vt nu. 54.

55 Sententia lata in causa principali pendente causa attẽtatorum valet si iam attentatis erat renunciatum.

56 Attentatorum reuocationem petens si patiatur, quòd in prima & secunda instantia procedatur simul super negocio principali, & super attentatis, & in tertia velit vti priuilegio, vt ante omnia procedatur super attentatis non est audiendus.

57 Renunciare attentatis censetur, qui patitur labi terminum ad docendum de attentatis sibi præfixum absque eo, quòd de illis doceat.

58 Priuilegium attentatorum ex causa quandoque nõ attenditur.

59 Rota solet diuersis modis temeritati attentantis, & indemnitati partis læsæ prouidere.

Quandoque per appositionem sequestri, vt numero 61.

Quandoque, vt renuntietur attentatis, quando illa sunt turbata, vt nu. 65.

Quandoque absque sequestro, & renunciatione, degustãdo bonum ius in negocio principali, vt quando in actore appareret magna negligentia, & attentata essent antiqua, vt nu. 62.

Vel causa esset implicita vt nu 63.

Vel attentata essent dubia, & reuocatio difficilis, vt numero 64.

65 Citatio in reuocatione attentatorum non potest prætextu priuilegij attentatorum ommitti.

Nec etiam causæ cognitio nu. 66.

67 Priuilegium cognitionis attentatorum non suspendit causam alimentorum, & illorum præstationem.

68 Executio facta pro alimentis, etiam post inhibitionẽ Rotalem non dicitur attentata.

69 Priuilegium vnum attentatorum illud est, quòd in eo proceditur sine libello, litis contestatione, & aliàs sine ordine iudiciario, summariè, & sine terminorum obseruatione.

70 Colocatio tituli non requiritur in reuocatione attentatorum.

Etiam in beneficialibus, vt infrà nu. 74.

Nisi quando constaret de non iure petentis reuocationẽ attentatorum, vt infrà nu. 76.

Et ita sæpissimè practicatum fuisse refertur. nu. 71.

Et hanc frequentiori docto. calculo approbari concluditur. nu. 72.

Licet Aegid. contrarium senserit, & malè, vt numero 73.

75 Titulus in beneficialibus plus attenditur, quàm possessio.

77 Petitorium colorans ex infecto titulo non est audiendus.

78 Titulum infectum ostendere peius est, quàm nullum ostendere.

79 Exceptio excommunicationis potest opponi contra spoliatum.

Et contra agentem pro executione rei iudicatæ, vt numero 80.

81 Excommunicationis exceptio contra attentata non admititur.

82 Exceptio spontaneæ renunciationis non admittitur in iudicio attentatorum.

83 Exceptio alterius spoliationis non impedit attentatorum reuocationem.

84 Reseruationis exceptio non obstat, quo minus iudex ex officio ad instantiam partis attentata reuocet.

85 Agenti ad reuocationem attentatorum non potest opponi exceptio dominij, & proprietatis, secundũ veriorem opi.

86 Periurij exceptio non impedit attentatorum reuocationem.

87 Compensatio in causa attentatorum opposita non retardat illorum reuocationem.

88 Fatalia regulariter non currunt in causa principali pendente causa, & articulo attentatorum.

Nisi fuissent ob calumniam proposita vt nu 95.

89 Termino remissoriæ pendente fatalia non currunt.

90 Instantia non currit in causa principali pendẽte cognitione seu appellatione super emergenti.

91 Fatalium in computatione subducitur de medio non solum tempus, quo fuit factus processus in causa attentatorum, verùm etiam executionis sententiæ super attentatis latæ.

Etiam ratione fructuum, & expensarum, vt nu. 92.

93 Succumbens in causa attentatorum non gaudet priuilegio, vt interim non censeantur sibi cucurrisse fatalia.

Nisi succubuisset in vno ex pluribus attentatis, vt infrà nu. 96.

Vel aliqua probabili ratione dictum iudicium attentatorum substinuisset, vt infra nu. 97.

97 Succumbentibus termini, & tempora currunt remissiuè.

98 Fatalia in causa principali currunt etiam pendente articulo attentatorum, quando sunt diuersæ causæ.

Etiam si diuersæ causæ essent simul cumulatæ, secũdum aliquos, vt nu. 99.

100 Facta vbi sunt plura, & diuersa, censentur etiam plures libelli & plures sententiæ

101 Fatalia similiter currunt pendente cognitione attentatorum quando sumus in diuersis personis.

Etiam si essent consortes eiusdem litis nu. 102.

Etiam si appellatio per consortes non prosecuta tenderet in consequentiam in fauorem illius, qui prætenditur attentasse & causam attentatorum prosequitur, vt nu. 103.

105 Attentans prohibetur appellare.

106 Appellatio nemini est deneganda.

Etiam Diabolo nu. 107.

108 Appellatio regulariter semper censetur permissa, nisi expressè reperiatur prohibita.

109 Puniri quis debet in eo, in quo deliquit.

110 Intrusus, & attentans si spolietur non restituitur.

111 Probatio leuior sufficit in causa attentatorum.

112 Testium receptio etiam non absuturorum valet in iudicio attentatorum.

Etiam super articulis expressè non admissis nu. 113.

114 Detentionis, non autem possessionis probatio requiritur in iudicio attentatorum.

115 Causa attentatorũ suspendit cognitionem causæ principalis.

Attentatorum natura, quando pars dat de attentatis dicitur esse magis suspensiua, quàm possessorij respectu petitorij.

117 Sententia lata in causa principali postquam fuerat cõmissa causa attentatorum, & de illis erat datum, dicitur nulla, & infra nu. 122.

Etiam si pars non fuerit protestata quòd prius procedatur super attentatis quam super negocio principali, vt nu. 118.

119 Causa attentatorum pendente, ex illorum priuilegio suspenditur & retardatur executio sententiæ in causa principali.

120 *Attentatorum iudicium suspendit omne aliud iudiciũ, Etiam spolij, vt num. 121 & Nullitatis, vt num. 123.*

124 *Causa attentatorum habet se per modum accessorij ad causam principalem.*

125 *Appellatione in causa principali deserta, nihilominus quæ ea pendẽte sunt attẽtata, possunt peti reuocari.*

126 *Probatio facta vno iudicio, regulariter non facit fidem in alio.*

127 *Testibus in causa attentatorum examinatis, si in ea succumbat, potest illis vti ad probandum primum extremum in iudicio spolij postmodum intentati.*

128 *Spoliatus lite pendente & per spolium attentatum, præfertur tertio, qui niteretur antiquiori spolio cõtra eundem spoliatorem.*

129 *Duobus spoliatis contra eundem spoliatorem agentibus, regulariter ille præfertur, qui nititur antiquiori spolio, vel melius probat de iure suo.*

130 *Spolium qualificatum, puta quia violentum vel attentatum, æquiparantur.*

131 *Qualificatum spolium regulariter semper præfertur.*

132 *Spolio agens debet carere omni vitio.*

133 *Conclusio in causa principali non aufert causæ attentatorum priuilegium quod habet, vt ante pronuncietur super attentatis, quàm in negotio principali.*

Secundum commun. opin. Dominorum Cameræ Imperialis, vt num. 134

135 *Remissoria regulariter non datur in causa attẽtatorũ.*

136 *Iudex non potest regulariter condemnare in fructibus & expensis non petitis.*

Fallit in causa attentatorum, vt num. 137.

138 *Iudicio possessorio succumbens condẽnatus in expẽsis, tenetur illas reficere, antequã redeat ad petitoriũ.*

Nisi simus in spolio attentato, vt num. 139.

140 *Taxatio expensarum regulariter nõ fit nisi lite finita.*

141 *Expensarum taxatio in causa attentatorũ fieri potest, etiam ante prolationẽ sentẽtiæ in causa principali.*

142 *Iudex ommittens in sententia expensarum condemnationem, potest eodem die, non autem vlteriori die illam facere.*

143 *Condemnatio in expensis ommissa in possessorio, non potest in petitorio reparari.*

Nisi simus in spolio attentato, vt nu. 145.

144 *Expensarum condemnatio in causa attentatorum potest etiam post sententiam ex interuallo fieri.*

146 *Appellari potest à condemnatione expensarum.*

Nisi simus in causa attentatorum, nu. 147.

147 *Sententia super attentatis, licet secundum aliquos sit interlocutoria, tamen reuocari non potest.*

148 *Beneficium litigiosum non est subiectum regulis de publicandis.*

149 *Processus in causa criminali non impedit iudiciũ spolij attentati.*

150 *Mandatum executiuum obtentum contra eum, qui lite pendente rem in alium transtulit, potest etiam absque nouo processu exequi contra nouum possessorẽ.*

Immò etiam illo aliter non citato, nu. 151.

Licet contrarium videatur verius, nu. 152.

153 *Attentata in primis, & ante omnia sunt reuocanda, & infrà nu. 165. vbi ponitur Regula vniuersalis.*

154 *Sententia lata super attentatis ante omnia est mandãda executioni, antequam procedatur in petitorio.*

155 *Attentatis est à lege indultum, vt quis super eis ante omnia audiatur, quod priuilegium non est sibi auferendum.*

156 *Attentatorum cognitio an impediat cognitionem causæ nullitatis.*

157 *Commissio attentatorum, quando est in actis, est de stilo Dominorũ, vt præponatur etiã causis nullitatis. Etiam si de nullitate constaret. nu. 158.*

159 *Sententia lata in negocio principali non purgatis attẽtatis dicitur nulla.*

160 *Spoliatus in odium spoliantis, est regulariter ante omnia restituendus.*

161 *Signatura solet concedere attentatorum commissionẽ super illorum reuocatione.*

Nisi imminerent aliquæ magnæ feriæ. nu. 162.

163 *Clausula posita in commissione attentatorum, quòd illa in primis, & ante omnia reuocẽtur solet deleri per Signaturam.*

164 *Clausula prędicta in multis casibus potest supplicanti esse damnosa, vel saltem inutilis.*

165 REGVLA, *quòd attentata in primis, & ante omnia reuocantur. Quæ*

AMPLIATVR *pluribus modis, videlicet, vt procedat.*

166 *Etiam si aliàs actus fuisset facienti licitus.*

167 *Vel adeptio possessionis fuisset facta vigore executorialium.*

168 *Nec etiã fauore piæ causæ sustineretur alienatio rei litigiosæ.*

169 *Nec etiã si diceretur factus actus ad tollẽda scãdala.*

170 *Et sit huiusmodi reuocatio, etiã si illa petens nihil probet de iure suo.*

171 *Immò etiam si contra eum esset præsumptio iuris, & ius commune.*

172 *Etiam ad instantiam excommunicati reuocantur.*

173 *Et pariter si actus attentatus fuisset à Principe confirmatus.*

174 *Vel esset aliàs de iure confirmandus, aut de nouo concedendus.*

175 *Et reuocantur etiam post mortem attentantis.*

176 *Nec regulariter retardatur reuocatio per aliquam ex infrà scriptis exceptionibus, videlicet.*

Alterius spoliationis.

Reseruationis.

Dominij, & proprietatis.

Reconuentionis.

Compromissi.

Periurij.

Simoniæ.

Compensationis.

Nullitatis sententiæ desuper latæ.

177 *Reuocationem attentatorum non solùm potest iudex facere verùm etiam tenetur.*

Limitationes, Regulæ, prædictæ.

178 *Attentata per tertium regulariter non reuocantur in primis, & ante omnia.*

179 *Nec actus facti per modum continuationis.*

180 *Vel per modum declarationis.*

181 *Nec quando lis fuisset calumniosè, in fraudem, et dolosè instituta.*

182 *Idem si essemus in actibus accessoriis, & consecutiuis ad ea, quæ gesta erant ante litem, vel appellationẽ.*

183 *Vel actus esset necessarius.*

184 *Aut aliàs de iure permissus secundum, aut præter naturam iudicij, dummodo non sit contra.*

185 *Idem si fuisset factus à Principe, qui cum sit suprà iure non attentat.*

186 *Nec quando ex reuocatione resultaret scandalum in populo.*

187 *Vel actus fuisset factus de consensu partis.*

188 *Aut antea attentantis, & illorum priuilegio tacitè, vel expressè renunciatum.*

Non

189 Non reuocātur attentata ad instantiam cōtumacis.
190 Nec ad instantiam subrogandi.
191 Vel intrusi appellantis ab intimatione executoria liti.
192 Vel eius, qui non esset legitima persona.
193 Vel execrabilis, quando execrabilitas esset probata, vel notoria.
194 Vel quando essemus in his, quæ tēderent in faciliorē exitum causæ, & appellationis.
195 Vel in his quæ non sunt de processu.
196 Aut in notorijs.
197 Quando quis appellationem impugnauit.
198 Vel esset periculum in mora.
199 Idē si appellatio esset ex aliqua causa nulla, vel aliàs à iure prohibita.
200 Non reuocarentur similiter attentata postquam fuisset in causa conclusum.
201 Vel notoriè cōstaret de nō iure petentis reuocationē.
202 Vel essemus in gestis ante literarum expeditionem.
203 In irretractabilibus pariter non reuocantur.
204 Quando cognitio attentatorū omnino penderet à cognitione causæ principalis.
205 Vel colorasset (licet non teneretur) reuocationē ex infecto titulo.
206 Vel si petens reuocationē intra terminum sibi præfixum de attentatis non docuit.
207 Passus attētata si in prima, & secunda, & vsque ad finē tertiæ instantiæ fuit processum cōiunctū super attentatis, & negocio principali, nō potest vti amplius priuilegio, vt attentata ante omnia reuocētur.
Et ista opinio videtur æquior. nu. 208.
Immo aliqui videtur fuisse in hac opinione, quòd si spolium attentatum fuerit inceptum prosequi vnà cū petitorio, non possit amplius attentari, vt nu. 209.
Quod intellige, quando vellet spolium attentatum proponere per modum actionis, secus si via attentatorum per implorationem officij iudicis, vt nu. 210.
211 Iudex tenetur attentata reuocare propter verbū oportet. de quo in c. non solum. de appell. in 6.
212 Iudex si habeat in facultatib', vt possit procedere sola facti veritate inspecta, non tenetur attentata ante omnia reuocare.
213 Clausula sola facti veritate inspecta operat', vt iudex non teneatur pronunciare super incidentibus, & emergentibus.
214 Spolium attentatum, & commissum lite in petitorio pendente, non suspendit petitorium, sed super vtroque proceditur, secundum opinionem Bart.
Quæ communiter approbatur, vt nu. 218.
Licet aliqui contra sentientes, vt nu. 216.
Veriorem dixerint opinionem contra Bart. nu. 217.
Concordatur autem opiniones, vt nu. 219.
216 Spolium attentatum dicitur magis odiosum, quā simplex spolium, & acrius puniendum.
219 Spolium attentatum non suspendit petitorium, quando proponitur per viam actionis, secus si per implorationem officij iudicis, quia tunc suspendit.
220 Attentata calumniosa non reuocantur ante omnia.
221 Calumniosa attentata quando dicantur remissinè.
222 Attentatorum reuocatio non fit ante omnia, quando subest aliqua iusta causa Dominis bene visa.
Vel quia passus attentata non contradicendo consenserit, vt nu. 223.
Vel ne diuinus cultus perturbaretur, vt nu. 224.
Vel quia purgatio est aliàs incommoda, vt nu. 225.
226 Reuocatio attentatorum quandoque per Signaturam retardatur, & impeditur.
227 Nullitates, quæ sunt de iure positiuo solent quādoque per Signaturam reijci.
228 Signatura ex causa solet quādoque dare cōmissionē, vt simul, & semel cognoscatur, & iudicetur de nullitate sententiæ, de attentatis, & innouatis, & negocio principali.
229 Paupertate attenta quandoque data fuit commissio, quòd ommissis nullitatibus, & attētatis, cōstito de bono iure actoris Auditor ad expeditionem causæ principalis vnica sententia, & quacunque appellatione remota procedat.
230 Damnorum, & interesse in articulo attentatorū purgatio facienda, non retardat processum in negocio principali, si illa non sunt liquida.
231 Negocij principalis cognitio non retardatur si pro tali purgatione attentatorum esset quid modicū restituendum, quando pro maiori parte antea fuissent purgata.
232 Procedi simul super attentatis, & super negocio principali potest, quādo is, qui lite pendente possessionē accepit (antequam contra eum fuisset datum de attentatis) obtinuisset ab A. C. mādatum de manutenendo, & postmodum eius aduersarius cōmisisset in Rota causam attētatorū, & totius negocij principalis cū clausula sine præiudicio legitimæ executionis dicti mandati.
233 Exceptio attentatorum, videlicet quòd possessio defuncti erat attentata non impedit quo minus hæres in possessionem mittatur vigore testamenti nō cancellati, iuxta terminos l. fi. C. de edict. Diu. Adr. toll.
234 Noua prouisio impedit attentatorum reuocationē.
235 Statutum si à certo genere personarū remoueret omnē exceptionem, & defensionē, ad instantiam huiusmodi personæ non fieret attentatorū reuocatio.
236 Officium iudicis censetur sublatum per statutū remouens ab aliquo omnem exceptionē, & defensionē.
237 Sententia super attentatis non mandatur ante omnia executioni, quādo fuisset lata ab incōpetēti iudice.
238 Priuilegium, vt attentata ante omnia reuocētur, an procedat respectu Tertij in eodem iudicio comparētis, ita vt ille possit impedire restitutionem possessionis pro purgatione attentatorum actori faciendam.
Plures ponuntur opiniones, vt nu. 239. & nu. 247.
Et negatiuè secundum veriorem concluditur, nu. 256.
Et secundum quam fuit etiam nouissimè pronuntiatū, vt nu. 257.
Et procederet etiam si possessio per purgationem restitueretur potentiori, vt infrà nu. 263.
Vel est distinguendum, prout infrà nu. 265.
240 Priuilegium attentatorū non debet egredi personas quas articulus attentatorum concernit.
241 Tertius in iudicio spolij cōparēs pro suo interesse, & opponens exceptionem puta dominij impedit restitutionem spoliati.
242 Argumentum de spolio ad attentata videtur validū.
243 Vitium litigiosi, & litis pendentia nō afficit tertium.
244 Possessio lite pendente nō potest in alium transferri.
245 Pendere lis dicitur etiā respectu tertij quādo ille fuit admissus ad causam.
246 Tertius cōparēs pro suo interesse si de illo doceat est audiendus.
248 Via fraudibus nō est aperiēda, nec præstāda occasio delinquēdi, & in delicto, & intrusione se cōfouēdi.
249 In reuocatione attētatorū versatur publica vtilitas.
250 Reuocatio attentatorum dicitur tāgere abbreuiationem litium.

Et similiter publicam vtilitatem ecclesiarum, ne propter diuturna litigia diu vacent, vt nu.251.

252 *Attentans dicitur offendere non solum ius, & partẽ sicut spolians, sed etiam ipsum iudicem.*

253 *Possessionis maximum commodum.*

254 *Spolium qualificatum semper præfertur.*

255 *In dubio fauere debemus attentatorum reuocationi.*

258 *Priuilegium attentatorũ respectu processus nõ afficit tertiũ quo minus (lite super attentatis inter alios pendente) possit ad eius instantiã super iuribus ab eo productis procedi.*

259 *Pendentia litis in possessorio non impedit tertiũ posse agere super eodem beneficio in petitorio.*

260 *Odium maius consideratur in attentante, quã in spoliante.*

261 *In reuocatione attẽtatorũ nõ sola odij in attẽtantẽ ratio habetur, sed etiã fauoris, & vtilitatis publicæ.*

262 *Litigiosa res alienari potest ex causa necessaria.*

264 *L.1.C. ne liceat potẽtioribus, procedit, quãdo quis dolosè, & in fraudem rem in potentiorem transfert.*

HACTENVS in hac 3. parte distinctè, quoad
fieri potuit, prosecuti sigillatim fuim⁹ om
nia, q̃ ad auctorẽ, quæ ad reũ, & quæ ad iudicẽ in
hac attentatorũ materia particulariter spectãt:
Verùm quia priuilegia, quæ à iure attentatis in
dulgentur, licet illorum aliqua quandoque non
omnes supradictas personas, sed alteram ipsa-
rum respiciunt, prout est illud, quòd in attenta-
tis non coloratur titulus, quòd specialiter vide
tur actorem concernere, plura tamen esse viden
tur, quæ omnibus tam actori, quàm reo, atque
etiam Iudici sunt communia, prout est illud,
quòd in eis procedatur summariè, & de plano,
sine ordine iudiciario, sine libello, sine litis
contestatione, & quòd fatalia in causa appel
lationis non currant pendente cognitione cau-
sæ super attentatis, & similia, de quibus infrà
suo loco latiùs dicemus, placuit post prædicto-
rum omnium tractationem, hoc loco de priui-
legiis attẽtatorũ subiicere, exemplo Imperato-
ris, qui post enumeratas distinctas materias, (vt
quæ iã enumeratis erant cõmunia complectere
tur) sæpe hoc ordine vsus est, vt patet in rubr. C.
commun. de manumiss. cõmu. de legat. & simil.
Attentatorum autẽ causæ multa competere pri
uilegia satis omnibus perspicuũ esse, vel ex eo
1 credendum est, † quòd hoc priuilegiatum reme
diũ, solet aliàs passim à docto. appellari, vt per
Franc. in c. bonæ. sub nu. 15. de appella. & facilli-
mum aliàs appellauerunt Domini in vna Oue-
ten. Archidiaconatus corã Cotta. 26. Iunij. 1562.
& dicebat aliàs Alex. in cons. 89. diligenter. in fi-
2 nal. verbis lib. 1. quòd † nullũ fauorabilius reme-
dium est aduersus gesta appellatione pendente,
quàm implorare officiũ Iudicis super reuocatio
3 ne attentatorum, † quinimmo solent docto. ap-
pellare hoc magis priuilegiatum remediũ, quã
spolij, vt diximus suprà in prima parte in præfa-
tione. numero tertio, & dicemus de eo etiam la
4 tiùs infrà nu. 7. † Nec profectò sine ratione tan-
tũ iura tribuunt attentatis, quoniam, (vt consi-
derat Rot. decis. 5. aliàs 433. nota nũquid reo. sub
numero octauo, ad fin. vt lit. pend. in antiq. quæ
est repetita inter decis. Bisignett. decis. 1. nũquid
reo. sub numero sexto, eodem titul.) attentata
concernunt periculum animæ attentantis, vti-
litatem ecclesiarum, atque etiam publicam, ne
(quando sumus in beneficialibus) ecclesiæ diu
vacent cum iudicum illusione. Vnde cum ani-
ma cunctis rebus sit preciosior, & vt notum est,
vtilitas publica sit maximè attendenda, atque
superiorum, & Iudicum Iurisdictio non sit vllo
modo contemnẽda. l. 1. ff. si quis ius dicenti non
obtemp. mirum videri non debet, si attentatis,
in quibus hæc omnia concurrere videtur, tãtus
fauor à Iure exhibetur, vt tot sibi competant
priuilegia, quorum viginti, & nouẽ infrà, nume-
ro 70. & seq. collegimus. Ante quorum singulo-
rum enumerationem, cum à generalioribus sit
inchoandum: ad no. in rubr. ff. si cert. pet. nõnul
la, quæ vniuersaliter cõcernunt cõclusionẽ hãc,
quòd attẽtata sunt valde priuilegiata per modũ
regulæ, & limitationum explicabimus, & mox,
nu. 70. singula attentatorum priuilegia subicie-
mus. Sit itaque
5 REGVLA, † quòd attentatorum causa est
valde priuilegiata, quæ probatur tum per suprà
dicta, tũ ex his quæ enumerando singula illorũ
priuilegia dicemus infrà dicto nu. 70. & seqq. vs-
que ad fi. Quam

AMPLIA,

6 Primò, † vt hoc remedium attentatorum sit
etiam magis priuilegiatum, quàm spolium, &
7 interdictũ vnde vi, † quãuis enim Oldrad. cõtra
riũ senserit in cõs. suo primo, in causa eboracen.
columna penult. versiculo nec obstat, si dice-
retur. vbi affirmabat, quòd non videbat, vbi re-
periretur iure cautum, quòd attentata ta essent
magis priuilegiata, quàm interdictum vnde
vi, & Card. in cap. sæpè. de restit. spoliat. quem re-
fert ibi Rip. sub nume. 10. versicul. subiicit Card.
8 hic dixerit, † quòd ista remedia sunt tanquam
excedentia, & excessa, cùm contra attentata se-
cundum eum obstet exceptio proprietatis, quæ
contra remedium illius canonis, quod successit
loco interdicti vnde vi, non datur, communis
9 † tamen opin. est in contrarium, de qua testatur
Dec. in cap. ex parte, el 2. columna fi. vers. quarta
conclusio. extra de rescript. vbi tractat & susti-
nendo firmat hanc conclusionem, prout etiam
facit in cõsi. suo. 200. in casu circa medium, quòd
immo attentata sint magis priuilegiata, quàm
spolium, & interdictum vnde vi, & pro ea est de-
cisio Rot. 2. aliàs 14. fuit dubitatum. numero ter-
tio, de restit. spoliat. in no. vbi inter vnum, & al-
terum remedium certas etiam ponit differẽtias:
hanc tenet, & eleganter enumerando differen-
tias, prosequitur Franc. in ca. bonæ. numero 13. &
10 seq. versicu. amplius, de appell. † vbi inquit, quòd
magna est differentia, & maior vtilitas resultat
ex hoc, quàm ex alio remedio, & in capitul. con-
suluit. el 2. nume. 8. eo. titu. Alex. in consi. 99. visis.
nu. 4. lib. 5. Pet. de Anchar. in c. 1. vt lit. pendent. in
fin. Deci. in supradictis locis, vbi præter dictam
Rot. decis. & doc. in ca. dilecti. de maior. & obed.
in id allegat etiam Oldrad. sibi contrarium in
cons. 199. pro fundamento. in prin. qui postquam
dixit, quòd hoc est maius, & præstantius reme-
dium, & rationem assignat, & exemplum post
Innoc. de hoc ponit, & similiter allegat Card. in
consilio 5. in quæstione, ex quo patet, quòd nec
authoritas Card. nec Oldrad. multum vrgent,

tanquam sibi sint parum constantes, & quãuis Oldra. à contrarietate tueri conetur nouissimè Mandos. in tracta. commissio. in 14. formul. commissionis attentat. in verb. causam, & causas. colum. 8. sub vers. circa quartũ priuilegiũ, an tamẽ fuerit assecutus satis videtur dubitãdũ. Card. autẽ authoritas in hoc non videtur multũ attẽdẽda, cùm ille in dicto capitulo sæpe, inaduertẽter fuerit locutus, vt rectè considerat Rip. ibi sub numero 10. Quibus in hoc, quòd attentata sint magis priuilegiata, quàm spolium, adde Aegid. deci. 49. agens, & decis. 294. id autẽ. Stefan. Aufrer. eleganter in addit. ad decis. Cappell. Tolos. 15. ad fi. Ruy. in consil. 76. in princ. lib. quinto, Io. Crot. consil. 101. viso puncto. numero tertio, & nouissimè Menocch. de recuper. possess. in 17. remed. n. 25. & est in recoll. Acchill. de grass. decis. 24. attentatorum causa. sub rubr. de attent. & aliàs passim per docto. † Differentiæ autem ex quibus 11
deprehenditur, quòd attẽtata sunt magis priuilegiata, quã spoliũ, vt colligitur ex locis suprà allegatis sunt infrascriptæ, videlicet, & PRIMA,
12 † vt in attẽtatis non requiratur coloratio tituli, prout requiritur in spolio, & iste est vnus mirabilis effect⁹ secũdũ Rot. dicta decis. 2. aliàs 14. fuit dubitatũ. nu. 3. de restit. spoliat. in no. quã sequũtur omnes, quos citauimus infrà nu. 71. in 2. priuilegio, vbi hãc conclusionẽ firmauimus, reprobata Aegid. opinione cõtrarium sentientis, quibus adde Iacob. Henric. in consil. 52. in casu. sub num. 6. vers. item agens. libr. 2. vbi specialiter hãc
13 differentiam ponit. SECVNDA quia, † vt dicit Rot. ibi in materia attentatorum retractabuntur sententiæ censuræ, quæ aliàs valerent, licet essent iniustæ. Ad quòd fa. quæ diximus suprà in 2. parte, cap. 12. de attent. appell. pend. in 8. ampliat. princip. regulæ ibi positæ. numer. 1. & seqq.
14 † quòd etiam ipsa excommunicatio, quantũuis sit aliàs multum priuilegiata, nulla esse dicitur si feratur post legitimam appellationẽ. TERTIA etiam est differentia, quam ponit Rot. ibidem,
15 versiculo tertia differẽtia, † quia prosequenti reuocationẽ attentatorum non obstabit exceptio excõmunicationis, quæ aliàs obstaret in spolio, quam etiam ponit Franc. in dicto cap. bonę. sub numer. 14. versic. quinto, de appell. prout, & nos etiam id firmauimus suprà, capitu. 42. de reo, & except. contra attentata sibi compet. q. 3. nume. 9. quibus adde Mandos. in tracta. commissio. in 14. formula commissionis attent. in verb. causam, & causas, colum. 6. vers. quoad quintũ priuilegium, QVARTA etiam ibi per Rot. assigna-
16 tur differentia, † quia in spolio requiritur ordo iudiciarius libelli, & litis contestationis, & huiusmodi, quæ in attẽtatis non sunt necessaria, cùm illa ex puro, & mero Iudicis officio reuocentur, quam differentiam ponit etiam Franc. in dicto capit. bonæ. sub numer. 13. vers. primo, quia, & in capitul. consuluit. el 2. num. 8. eo. tit. & Rip. in c. sæpe. sub nume. 10. vers. tertio quia. de restit. spoliat. quod & nos firmauimus suprà in hac 3. parte. cap. 25. de process. in causa attent. post princ. sub numer. 7. vers. 1. vt in ea sine ordine. & numero 10. & seqq. & numer. 20. & seqq. QVINTA affertur per Franc. differentia in dicto capit. bonę.
17 numer. 14. † quia scilicet spolio agi nõ potest cõtra succedentem in re vitio affecta, sed via attẽ-
18 tatorum id permittitur, † sed hæc Franc. differentia, quam refert, & sequitur nouissimè Mandos. in tracta. commissio. in 14. formul. commissionis attentat. in verb. causam. columna tertia, versiculo circa secundum, non videtur admittẽda. Quamuis enim verum sit, quòd remedium attentatorum competat etiam contra tertium in re attentata succedentẽ, vt diximus latiùs suprà in prima parte, capitulo tertio, de attent. à tertio, in secunda limit. regulæ ibi positæ, numero trigesimo, nõ tamen est verũ, quòd cõtra hunc succedentem in re vitio reali, vel etiam personali affecta non possit agi spolio, vt tetigimus ibidem. numero 33. post Mil. & latiùs hanc conclusionem tuetur nouissimè Menocch. de recuper. possess. remed. 15. num. 73. versicul. tertius casus, & num. 77. vers. quartus casus, & iterum sub nu. 78. versic. contrariam tamen sententiam, vbi in tribus casibus, (quos ibi ad propositum cõsiderat) concludit contra talem succedentem, & singularem successorem dari remediũ possessoriũ, de quo ibi per eum. SEXTA per eundum Frãc. consideratur differentia ibidem sub numer. 14. versicul. tertio, quia in interdicto vnde vi. quam sensisse tacitè videtur etiam Rip. in dicto c. sæpe.
19 sub numer. 19. vers. primo, quia intentans, † quia scilicet in spolio requiritur, quòd probetur possessio, ac spoliatio, in attẽtatis aũt nõ requiritur probatio possessionis, sed sufficit tantũ probare statum, ad quem mediante attentatorum reuocatione fit restitutio, vt dicit ibi Franc. & nos latiùs diximus suprà in hac 3. parte, capitul. 26. de probat. attent. sub versic. quo ad secundum. numer. 24. SEPTIMA similiter secundum Franc. ibi vers. quarto, quia agenti, & Rip. in dicto cap. sæpè. sub dicto numero 10. vers. secundo, quia est, & notabilis inter hæc duo remedia differentia,
20 † quoniã in spolio obstat exceptio alterius spoliationis, secus autem est in attentatis, in quibus hæc exceptio non admittitur, vt per multas authoritates id asseruimus suprà, in hac 3. part. cap. 24. de reo, & except. sibi contra attent. compet. quæst. 7. numero 2. Octaua per eundem Franc. ibi. numero 15. refertur ex intentione aliquorum
21 differentia, † quòd scilicet in spolio obstet agẽti exceptio notorij defectus proprietatis, in Iudi-
22 cio autem attentatorum minimè obstet: † Hæc tamẽ differentia sicuti non tenetur ab eo ibi, ita verè nullo modo est admittendã, cùm etiam in attentatis exceptio notoria non iuris agentis ad illorum reuocationem eum excludat, secũdũ ea, quæ fusius varias opi. referendo firmauimus suprà, in dict. capi. 24. q. 1. vers. regula, quòd petenti. nume. 21. Nona, etiam vltra Franc. potest considerari differentia, & prærogatiua inter attẽtata,
23 & spolium, † quoniam si concurrant spolium, & attentatum, præfertur cognitio attentatorũ cognitioni ipsius spolij. Et ideo si lite pendẽte moriatur reus, & possessor, & aliquis per ordinariũ fuerit subrogatus, qui (attẽtando) possessionem beneficij acceperit, si superstes, qui cõtra defunctum sententiam obtinuerat in executionẽ sententiæ, etiam ipse subrogatum spoliando, possessionẽ beneficij accipiat, & subrogatus velit contra eũ agere spolio, potest superstes dare contra eum de attentatis, & propositio attentatorum hoc casu excludit spolium, vt colligitur elegan-

ter ex decis.17.aliàs 429. nota nunquid si mortuo,de restit.spoliat.in antiq.Et ratio est,quia attentatum hoc casu est grauius delictum,& ideo quamuis vulgare sit,quòd vltimum spolium est
24 purgandum,ad capit.fin.de ordi.cognit.† quando tamen contra vltimum spolium datur de attentatis,& de anteriori spolio attentato, tūc vltimum spolium nō purgatur,sed primum, quod est grauius,quod considerauit Menocch. de recuper.possess.remed.1.q.34.num.183. & numero 386. Ad quam differentiam corroborādam faciunt ea,quæ diximus infrà nume.128. in 17.pri-
25 uilegio,† quòd quando contra eūdem spoliatorem concurrunt spoliū antiquius,& spoliū qualificatum,prout est spolium attentatum,præfertur attentatum spolio,etiam antiquiori. Decima
26 sit differētia,† quia in spolio (vt notum est) requiritur,quòd agens probet spoliationem, & se fuisse per talem spoliatum,vt per docto.in le. naturaliter. §. nihil commune. ff. de acqui.possess. In attentatis ista specifica personalis probatio non requiritur,sed sufficit duntaxat probare statum,& possessionem seu detentionem suā, & spoliatū esse, vt rectè animaduertit Oldrad. consil.199.in princ. quod etiam sensit Aufrer. in addit.ad dictam decisio.Tolos.15. Vndecimademum sit differentia,† quia licet agēti spo-
27 lio obstet exceptio reseruationis, secus tamen est in attētatis,in quibus illa nō admittitur,præsertim,quo minus attētata ex officio Iudicis reuocentur,vt de vtroque latiùs diximus suprà in dicto c.24.de reo,& except.cōtra attētata compet.q.9.nu.2.& nu.9.Quod,& si omnes supradictæ differentiæ inter spolium, & attentata cessarent,ex hoc vno deprehendi potest,quòd attentata sint magis priuilegiata, quàm spoliū,quia scilicet iudicium attentatorum suspendit iudi-
28 ciū spolij,& propterea † sententia lata in causa
29 spolij pendente iudicio attentatorū dicitur esse nulla, vt fuit resolutū per dominos in vna Tranē.spolij coram Caputaquen.8.Nouēbris.1560. vt est decis.in recollect.ipsius parte 1.226. incip. sententia.

Secvndò, ampliatur regula suprà posita, quòd in tantum attētata sint valde priuilegiata,
30 † vt causa attētatorum fuerit aliàs reputata ma
31 gis fauorabilis,quàm causa pensionis† etiam sine retardatione solutionis pēsionis,& ideo aliàs
32 Domini noluerunt † cōtra attentata esse locum compensationi,etiam ex causa pensionis supradictæ in vna Taruisina pensionis coram Prospero,vt est decis.in recollect.Acchill.24.attentata. in causa.sub rubr.de attent.

Tertiò,vt fauor iste,quòd attentata ante omnia reuocentur,procedat etiam si aduersa
33 rius haberet in commissione clausulam, † quòd si quid exequendum fuerit in primis,& ante omnia exequatur, quia non obstante dicta clausula prius est cognoscendū de attentatis,quā de exequutione, vt est decis. in recollect. Paleott.68. incip.fueram adiunctus,in vna Roma. attētato
34 rum, sub die 27. Aprilis.1558. † vbi subdit, quòd
35 Rot.ita semper seruat, † & clausulam de qua in dicta commissione intelligi,prout de iure.

36 Qvartò, vt priuilegium, † quod exhibetur à Iure causæ attentatorum,nō solùm procedat respectu rei,circa quam est attentatū, vt illa per reuocationem,& purgationem attentatorum ad pristinum statum reducatur, verū etiā, vt passus attētata consequatur fructus prædictæ rei,non solùm,quos attentans verè percepit,verùm etiam quos percipere potuit, secūdum ea, quæ latiùs super hoc,(quòd non solum priuilegium,sed,& certo modo videtur sapere pœnam contra attentantē) dicimus infrà c.seq.de pœn. attēt.nu.16.sub vers.Tertia pœna,& nu. 20.vers. primo,vt attentans.

37 Qvintò,similiter amplia,† vt in tantum attentata sint priuilegiata,vt illorum priuilegiū extendatur etiā ad expēsas in causa factas, quia nō solùm attentās in his venit condēnandus, verùm per modum priuilegiatū, etiā illæ ante omnia sunt integrè resarciendæ,prout, & de hoc ex eadē ratione latiùs dicemus in seq.c.nu.96.vers. Quarta pœna.

Sextò,amplia,vt in tantum attentata sint
38 priuilegiata, † quòd si illis non purgatis fieret executio in causa, & negocio principali, illa non valeat,& quamuis capitul. non solū, de appel.in 6.& alia Iura,quæ volunt,quòd attentata sint in primis,& ante omnia reuocanda, nihil specificè dicant,quòd executio,& alia gesta nō purgatis attentatis sint nulla,id tamen eueniente casu in Roma. legati,& attentatorum coram Acorambono 16. Aprilis.1554. Domini declarauerunt,in qua cum esset præsentata commissio, quòd Iudex refectis expensis, purgatis attentatis,ac prefixo termino,quo elapso,& nihil,quòd releuet docto,ad vlteriorem executionem procederet,si iudex præfixo termino, sed non purgatis attentatis ad excutionem deuenerit, fuit resolutum, quòd talis executio non esset bona
39 † nisi in petente reuocationem attentatorū præ
40 sumeretur calumnia,prout præsumitur,† quan
41 do diu distulit dare de attentatis,immo † ea ipsa die,qua fuit lata sententia in negocio principali fecit præsentari commissionem super attentatis,si enim Iudex non aliàs purgatis attētatis sentētiam in causa principali proferat,talis sententia non fuit nulla,sed valida à Dominis reputata in vna Cæsaraugustana archipresbyterat.* corā Domino meo Oradino.27.Nouēbris.1556.
42 cùm quando † quis differt opponere aliquam exceptionem ad calculum ferendæ sentētiæ præsumatur esse dolo,& calūnia id factum. Anchar. consil.234.column.1.Paul.de Castr. cōs.282.col.1. post med.numero 3. libro 1. Aymo. in cōsilio 75. accusatur.numer.9.libr.1. Sarnen.de annal. q.3.
43 numero 4.vers.& ad dictum,& † vbi est suspitio calumniæ, potest iudex nō admittere exceptiones.c.1.de offi.Iud.le.satis apertè.C.de fals.Rip. in l.4.§.condemnatum.num.14.ff.de re Iudic.

Septimò, Amplia, vt attentata sint pur-
44 ganda,† etiam si illa passus præsentasset secundo loco commissionem super negocio principali,& super eo duas sentētias obtinuisset, quia potest nihilominus redire,& reassumere causam attentatorum,vt fuit dictum in vna Taruisin.pēsionis coram Domino meo Oradino 14. Maij. 1557. vt latiùs etiam diximus suprà in secunda parte,capitul. 4.de attent.lit.penden.in 15.limit. princip.numero 18.non obstante decisi. 8. aliàs 382.fuit dubitatū.de caus.poss.& propriet.in no. quæ allegabatur in contrarium, quàm Domini

dixe

dixerunt non esse in obseruantia, vt ibidem ad-
45 monuimus.nu.19.† Dummodo non etiam vsque ad finem tertiæ instantiæ coniunctim processerit, vt declarauimus infrà in 30.limit. vltimi priuilegij.num.207.

LIMITATVR similiter, seu potius declaratur Regula suprà vniuersaliter proposita, quòd attentata sint valde priuilegiata nonnullis modis, &

46 Primò, † quòd huiusmodi priuilegium nō duret deserta appellatione, & propterea licet appellans, etiam deserta appellatione possit agere ad reuocationem eorum, quæ pendente appellatione fuerunt attentata, ex quo illa per desertionem non conualescunt, tamen nō potest vti via priuilegiata attentatorum, sed via nullitatis ordinariæ, & iniustitiæ, vt post Franc. & alios declarauimus suprà in secunda parte, c.12. de attenta. appell. pendente, in prima ampliat. princi. nu.20. in prima declarat. reg. ibi positæ.

47 Secundò, similiter, † vt nec duret tale priuilegium postquam quis appellationi renūciauerit, vt post Franc. Lap. Aegid. & alios pariter declarauimus ibidem in prima declaratione, secundæ ampliationis princ. nu.13.

48 Tertiò, † vt priuilegium, de quo agimus non duret, nisi in prima instantia. Quamuis enim secundum opin. (præsertim antiquorum) à sententia lata in causa attentatorum videatur posse appellari, vt retulimus suprà in hac tertia parte, c. 28. de sent. in causa attentatorum ferend. qu.2. in prima opin. nume.44. & consequenter videatur etiam dicendum, quòd appellatio hoc casu interposita debeat omnia, (& sic etiam hoc priuilegium) in eodem statu conseruare, iuxta ea, quæ latiùs de hac conseruatione diximus suprà in secūda parte, c.12. de atten. appel. pend. post princ. in præfatione. versi. quoad primam rationē. sub num.83. Quia tamen in dicto cap.28. in secunda opin. numer.49. & sequ. per multa ibidem adducta conclusimus, quòd ab huiusmodi sententia non est danda appellatio, potest consequenter, & hoc loco audacter concludi, quòd priuilegium attentatorum duret duntaxat in prima instantia. Pro qua opin. etiam retenta illorum opinio. quòd posset appellari, plurimum facit in simili
49 id, quod aliàs dicimus, † quòd succūbens in causa attentatorum perdit priuilegium illud, quod antea sibi cōpetebat, vt sibi interim non currerent fatalia in causa principali, de quo per Rot. decis.15. aliàs 102. fatalia. de appell. in no. de quo latiùs dicemus infrà, nu.93. in 10. priuilegio attentatorum. Vnde eodem modo succumbens, & reportans sententiam contra in prima instātia debet perdere priuilegiū, vt ante omnia cognoscatur, de attentatis. Et hanc opi. senserunt aliàs domini in vna Cæsaraugustana, de Carrera, in qua actor, qui egerat ad reuocationem attentatorū, & succubuerat, volebat ex priuilegio attentatorum impedire, ne in secunda instantia procederetur in petitorio, Domini autem inclinauerunt, quòd super petitorio hoc casu procedi valeret.

Quartò præmissa intellige, vt priuilegium, quod à Iure conceditur attentatis, certis termi-
50 nis contineatur, † & propterea egredi nō debet, neque personas, neque causas, in quibus, & inter quas verè vertitur articulus attentatorū. Et ideo si actus, qui prætenditur attentatus potest deduci, quòd sit factus in causa diuersa, ac separata ab articulo attentatorum, aut quòd persona illa nō potest cōpræhendi in illa causa, aut articulo causante attentata, vtique priuilegium attentatorū non extēderetur, neque ad illam causam, neque ad illam personam, vt eleganter deducit, etiā ponendo exempla Ruyn. in cons.75. quantum. nu.9. & seq. lib.5. & faciūt, quæ latiùs de hac causarum diuersitate diximus suprà in 2. parte, capit.12. de attent. appel. pend. in 2. limit. princip. in princi. & per tot.

Quinta huic proxima potest etiam accōmo-
51 dari declaratio, † quòd huiusmodi priuilegiū nō extendatur, ad tertium, nec sibi preiudicet. Pone enim, quòd lite pendente super aliquo beneficio, ego aliquid attentauerim, & tu contra me iudicium reuocationis attentatorum instituas. Et interim Tertius super eodem beneficio velit cōtra te agere petitorio, licet tu contra me possis vti priuilegio attentatorum, & me excludere, vt non audiar in petitorio, donec non fuerint purgata attentata, tale tamen priuilegium non vide-
52 tur extendendum ad tertium, † Sicut in simili dicimus in spolio, de quo est notab. decis. Cappel. Tolos.493. & ibi Aufr. qui alios alleg. & no. Mil. in verb. possessorio recuperandæ agens. fol.281. cùm & aliàs regulare sit, quòd remedium attentatorum nō procedit respectu tertij, vt latiùs demonstrauimus suprà in prima parte, c.3. de attēt. à tertio. nu.4. de quo tamen fusius infrà, nu.238.

Sextò intellige, quòd licet attentata sint valde priuilegiata, non tamen sunt adeo priuilegia-
53 ta, quin eis renūciari possit: † potest enim atten-
54 tatis, & illorum priuilegio, & expressè, † & tacitè renunciari secundum ea, quæ latiùs diximus suprà in secunda parte, cap.4. de attent. lit. pend. in 15. limit. princip. per tot. Quibus quoad illud, de expressa renunciatione, adde quòd in tātum po-
55 test valide renunciari, † quòd si post huiusmodi renunciationem proferatur sententia in negocio principali, illa valet, & tenet, etiam si præsupponatur in facto, quòd inter easdem personas pēdeat alia causa attentatorū adhuc indecisa: exēplum, si ad instantiam actoris sit commissa causa attentatorum, & similiter, ad instantiam rei, si reus, videns, se non fouere ius super attentatis contra actorem, illis cedat, quamuis remaneat causa attentatorum commissa per actorem, potest tamen Iudex validè proferre sententiam super negocio principali ad fauorem actoris, vt fuit dictum in vna Eluen. contrauentionis corā Chissanen. sub die 7. Nouembris, millesimo quingentesimo quinquagesimosecundo, vt est decis. in recollect. Guid. Bon.84. dabatur de nullitate. sub rubr. de ordi. cogni. Et similiter quoad illud
56 de tacita renunciatione, adde † quòd si is, qui poterat vti priuilegio, vt ante omnia de attentatis cognosceretur, postquam passus est, quòd in prima, & in secunda instantia procedatur simul, & super negocio principali, & super attētatis, velit demum in tertia instantia vti priuilegio, & impedire ne vlterius procedatur in petitorio, vtique nō est audiēdus, sed debet procedi cōiunctim, sicut in aliis instātiis, ex eo, quia censetur illi priuilegio tacitè renuntiasse, & sibi præiudicasse, vt fuit dictum in vna Taruisina pensionis coram

D.meo Oradino.sub die 20.Octobris.1561. Quæ tacita renunciatio eo etiam casu induceretur,
57 † quando is, qui prætendit aliquid contra se fuisse attentatum, pateretur labi terminum ad docendum,de attentatis,vigore specialis commissionis præfixum absque eo,quòd intra dictũ terminum aliquid releuans docuisset, iuxta ea,quæ latiùs,de hac termini præfixione diximus suprà in hac tertia parte,cap.24.de reo, & except.sibi cont.attent.competen.q.16.per tot.

58 Septimo,intellige, † quòd licet magnum sit attentatorum priuilegium, præsertim, vt ante omnia reuocentur,quandoque tamen non videtur habendum in consideratione,prout multo-
59 ties † solent facere Domini,qui absque reuocatione attentatorum volunt, quòd cognoscatur de bono iure(eodem tempore ipsius iudicis maiestati,partis læsæ indemnitati, & attentatis temeritati quãtum fieri potest prouidẽtes) & hoc
60 varijs,ac diuersis modis.† Quandoque enim ex causa solet Rota,præsertim quando animaduertit subesse aliquod impedimentum circa restitutionem possessionis,non reuocare attentata,sed possessionem attentatam sequestrare. Rot.deci. 2.aliàs 14.fuit dubitatum,de restit.spoliat.in no. Cassad.decis.3.petens.numer.3.de restitut. spoliat.& diximus suprà in dicto capit.24.de reo,& except.sibi contra attent.compet.qu.1.num.58. in 2.limit.regulæ ibi positæ, & in capit.27.de Iudice,& per quem sit faci.reuo.numer.11.versicu. exemplum in eo,vt fuit etiam nouissimè dictum in vna Nullius Castrorum coram Oradino.sub die 7.Aprilis.1570.Prout etiam quando essemus in attentatis per Auditorem cameræ,sub prętextu,quòd ratione obligationis in forma cameræ adiectæ compromisso licuerit sibi etiam pendente reductione laudi in Rota, & inhibitione illius vigore emanata immittere aduersarium in possessionem,quamuis enim Domini in vna Roma. attentatorum coram eodem Oradino 13.Februarij 1568.inclinauerint pro attentatis,tamen dixe-
61 runt possessionem sequestrandam fore.† Quandoque verò absque appositione sequestri ordinant,quòd per partem, quæ passa est attentata renuntietur attentatis,&procedatur in negocio principali,& hoc quando attentata essent turbida,prout fuit factum in vna Cæsaraugustana iuris eligendi coram Sarmiento.25.Octobris.1566.
62 †Quandoque verò etiam absque appositione sequestri,& renuntiatione facta,ex causa solẽt Domini nõ reuocare attentata,sed degustare de bono Iure in negocio principali, puta quando attentata sunt multum antiqua, ita, vt redarguatur magna negligentia agentium nunc ad illorũ reuocationem,vt placuit Dominis in vna Perusin.hæreditatis, & bonorum nouissimè coram Cotta.15. Iunij. 1571.in qua cùm ageretur de attẽtatis cõmissis de anno 1503.fuit dictum, quòd ante illorum reuocationem degustaretur bonũ
63 ius attentãtis in negocio principali,† Vel etiam quando causa esset implicita, quia etiam tunc cognoscitur de bono iure,vt fuit dictum in vna Florentina Sanctæ Mariæ coram Seraphino.29. Aprilis.1569.vt admonuimus dict.quæstion.prima,& in alia Burgen. iurisdictionis coram Pa-
64 leotto.12.Februarij.1560.† Idem etiam dicitur quando attentata sunt dubia, & reuocatio esset difficilis,quia tunc deuenitur ad negocium principale,vt dixerunt Domini in alia Hispalen.professionis coram D.de Rubeis,decimoquarto Octobris.1560.

65 Octauò,pariter declara,† quòd licet attentata dicũtur esse(vt præfertur)maximè priuilegiata,per hoc tamen in illorum reuocatione,ad instantiam partis facienda non potest ommitti,ne
66 que citatio partis,† neque causæ cognitio,secundum ea,quæ latiùs diximus suprà in hac 3.parte, cap.25.de process.in causa attent.num.41.versic. quamuis autem.

Nonò,similiter intellige,quòd licet attentatorum priuilegium in eo potissimum consistat, quòd illorum cognitio omnem aliam cognitio-
67 nem suspendat,vt sæpius dictum est, † non tamẽ suspenderet præstationem alimentorum,& ideo si contra inhibitionem,etiam Rotalem fuisset fa
68 cta,† executio pro alimentis,& fuisset commissa causa attentatorum, quia talis executio diceba tur attentata,& dubitaretur aliàs in vna Legionen,decimarum coram Grato.4. Maij.1565.an ista cognitio attentatorum taliter suspenderet, quòd ea pendente non essent vltra præstãda alimenta,Domini tenuerunt pro affirmatiua,& interim dictam portionem taxatam soluendam esse,& fa.quæ diximus suprà in 2.parte,c.12.de attent.appel.pend.in 24.limit.princ.

Cùm autẽ ex præcedentibus vniuersaliter ea omnia declarauerimus,quæ in genere hanc conclusionem respiciunt,quòd scilicet attẽtata sunt valde priuilegiata,reliquum est, vt quo clarius hæc materia percipi possit,etiam singula attẽtatorum priuilegia enumerando,ac opportunè declarãdo ea sigillatim ante oculos proponamus. Et quamuis in primis, & ante omnia illud Priuilegium præponendum videretur,in quo concluditur, qnòd attentata in primis,& ante omnia sunt reuocanda,ad tex.in c.non solùm.de appell.in 6.Quia tamen materia dicti priuilegij satis per se ampla est,cõsultoin vltimũ locũ,pro vltimo priuilegio reiicimus infrà. nu.135.vt etiã ibi annotauimus.

69 PRIMVM itaque priuilegiũ illud est† quòd processum respicere videtur, vt scilicet in causa attẽtatorum procedatur sine ordine iudiciario, sine libello,sine litis contestatione, sine termino rũ obseruatione,& aliàs summariè, & de plano, vt latius diximus suprà ca.25.de processu in causa attentatorum.num.7. & multis seqq. quæ hic breuitatis causa non repetuntur,dic,vt ibi.

SECVNDVM priuilegium est, quia agens
70 ad reuocationem attentatorum,non† tenetur titulum colorare, quod priuilegiũ plerique omnes absque contradictione admittere videntur, licet Aegid.decis.286.in materia. & decis.294.id autem.secus sensisse videatur,& male,vt ex proximè allegandis apparebit. Quòd enim remedium attentatorum sit in hoc priuilegiatum, vt non requiratur in eo coloratio tituli, est decis. Rot.2.aliàs 14.fuit dubitatum,de restitut.spolia. in no.& post eam Mil.in verb.attentata lite pendente,fol.30.& in verbo, possessorio recuperandæ agens habet.fol. 281.& Aegid.sibi parum constans decis.49.agens.vbi dicit ita tenere palatiũ. & decis.101.si constat.& elegantius per Cassado. decis.35.petens.in princip.de resti.spoliat.vbi ita obseruari

obseruari testatur. Quibus concordat decis. Tolos.15.& ibi Stephan. Aufrer.in addit.qui, & de
71 commun. opi.circa hoc testari videtur. Et † ita in contingētia facti sępe numero practicatum fuisset refert. Idem post non nullos ex præallegatis concludit etiam Franc.in c.bonę.num.14.de appel.vbi inquit, quòd in attentatorum reuocatione non coloratur possessio ex aliquo titulo, sed sufficit probare simpliciter possedisse beneficiū. Eandem sententiam tenuit per dictā decis. Cassado.Rot.in vna Valentina parrochialis, vt est decis.in recollect. Acchil.de Grass.23.attentata. sub rubr.de attenta.cui concordat alia eiusdem 30.attentata voluerunt domini.eodem titulo. Eandem ex recentioribus sequuti sunt post non nullos ex præallegatis Vestr.in praxi Ro.cu.lib. 8.cap.4.numer.19.& Menocch.in tractat.de recuper.possess.remed.15.quæstio.36.nume.462.& nouissimè etiam Mandos.in tractat.commissio. in 14.formul.commissionis attentat.in verbo, causam,& causas.col.7.sub versic.circa sextum priuilegium, vbi vltra aliquos ex his, qui suprà citati sunt, in id allegat etiam Rebuff.super concordat.de annat.in 7.regula, ita vt temerarium
72 minimè videri possit, si hæc † frequentiori doctorum calculo approbari affirmetur, Nec de decis.Aegid.in contrarium allegatis est multum curandum, quia, vt in eis patet, processerunt solùm ex mente domini Viuariensis, qui semper de hoc dubitauit, vt refert idem Aegid.dicta de-
73 cis.49.in fin. † & malè locutus est, vt animaduertit Mandos.vbi suprà proximè. Quam conclu-
74 sionem Amplia vno modo, vt procedat, † etiam
75 in beneficialibus: quamuis † enim in beneficialibus plus attendatur titulus, quàm possessio, secundum Boer.decisi.24.numero 8. Quando tamen sumus in attentatis, etiam in beneficialibus tituli coloratio non attenditur, vt colligitur ex his, quæ ponunt ferè omnes suprà allegati, dum loquuntur in beneficialibus,& nūcupatim Rot.Cassad.& Franc.vbi suprà, Quæ ampliatio sanè vno modo limitanda, seu declaranda videtur,& ita forsan concordare poteris opi. Aegid.
76 † Videlicet, vt non procedat quando in beneficialibus constaret, de non iure petentis reuocationem attentatorum, tūc enim compellitur ad docendum de suo interesse, etiam coloratè, vt inquit idem Aegid.decis.553.conclusio, quòd licet petens, vbi subdit, quòd in hoc omnes nemine discrepante concordarunt, & secundum hanc declarationem, si quis illas sustinere voluerit, possent procedere tam dicta decis. Aegid.386.in materia, quā alia eiusdem.294.id autem.in qua volebat, quòd in materia beneficiali, quoad colorationem tituli remedium attentatorum non esset magis priuilegiatum, quàm interdictum vi de vi. Eandem Limita, seu mauis declara, quòd licet, quis hoc casu non teneatur titulum colorare per supradicta, si tamen de facto producat aliquem titulum infectum,& non bonum, tunc sibi præiudicat, quia etiam petens reuocari atten
77 tata, † si colorat petitorium ex infecto titulo nō
78 est audiendus, † cum peius sit infectum, quā nullum titulum ostendere, secundum Aegid.decisi. 393.si petens.

Tertium priuilegium est, quòd contra peten tem huiusmodi reuocationem non potest oppo
79 ni exceptio excommunicationis. † Quamuis enim aliàs opponi possit etiam contra spoliatum,
80 vt est decisi.Tolos.172.an excommunicatus, † & contra agentem pro executione rei iudicatæ, ad tex.in ca.pia.§.sed si post rem iudicatam.de ex-
81 cept.in sexto, † speciale tamen est, vt agenti ad reuocationem attentatorum excommunicationis exceptio non obstet, vt est decisi. Rot.2.aliàs 14.fuit dubitatum.in addit.versi.tertia differentia.sub nu.3.de restit.spoliat.in no.& diximus latiùs suprà in secunda parte, c.12.de attent.appel. pend.in 13.ampliat.princip.numer.1.& iterum in hac tertia cap.24.de reo,& except.contra atten. comp.qu.3.num.9.quæ breuitatis causa non repetuntur.

Quartum priuilegium colligitur ex his, quæ suprà posuimus in proximè citato cap.24.qu.6. versic.secunda potest esse opin.num.7.videlicet,
82 † quòd exceptio spontaneæ renunciationis, quæ solet aliàs agentem repellere, Cassad.decis.4.fuit dubitatum.nu.9.de restit.spoliat.agenti tamen ad reuocationem attentatorum regulariter opponi nō possit, per ea, quæ ibidem latè dicta sunt, dum hanc sententiam pro veriori firmando etiā ad contraria fuit responsum.

83 Quintum huic simile priuilegium est, † quòd in causa attentatorum exceptio alterius spoliationis nō admittitur: Quamuis enim illa aliàs in multis casibus obstet, de quibus per docto.in c. frequens, de restit.spoliat.in 6.in hoc tamen remedium attentatorum priuilegiatum esse cognoscitur, vt post Abba.in c.bonæ.colum.pen.& ibi etiam Franc.sub nu.14.de appel.& Rot.deci. 17.aliàs 185.licet pars rea.in fi.de appel.in no.& alios plerosque eandem conclusionem sequentes firmauimus suprà dicto cap.24.q.7.nume.2. dic vt ibi.

Sextò similiter in hoc attentatorum causa
84 priuilegiata esse cognoscitur, † quia exceptio reseruationis non impedit neque retardat illorum reuocationem, nam licet aliàs contra spoliatum opponi possit huiusmodi exceptio propter vim decreti irritantis in ea appositi. Rot.decis.3.aliàs 16.si contra agentem.de restit.spoliat.in no.quādo tamen sumus in reuocatione facienda ex priuilegio attentatorum, talis exceptio non obstat, quo minus Iudex ex officio suo ad instantiā partis attentata reuocet. Rot.decis.11.aliàs 56.nota, quòd ibi aliquis.de restitu.spoliat.in antiq.vt de his omnibus latiùs dictum est suprà in præallegato.c.24.q.9.nu.9.& seqq.

85 Septimum priuilegium esse potest, † vt agenti ad reuocationem attentatorum regulariter non possit obiici exceptio dominij,& proprietatis secundum eam, quam suprà pro veriori firmauimus opinionem in dicto capitu.24.quæstion.10. num.6.& num.10.ad quæ (ne bis eadem inculcare videamur) sufficiat lectorem remittere: inde etiam

86 Octauum, priuilegium colligi potest, † quòd nec exceptio periurij contra petentem huiusmodi reuocationem opposita impediat illorum restitutionem, licet illa aliàs soleat agentem à limine iudicij repellere, vt per doctor.in l.si quis maior.C.de transaction.& in c.dilecto.de except.vt diximus

dimus in eodem capitul.24. quæstion.26.nu-
mer.6.

Nonum,huic affine priuilegium conſiderari
poteſt,quòd in cauſa attentatorum compenſa-
87 tio non habet vim ſolutionis, † nec ad retardan
dam executionem ſententiæ in cauſa attentato-
rum latæ poteſt admitti exceptio compenſatio-
nis,quamuis enim aliàs huiuſmodi exceptio in
multis caſibus admittatur, & compenſans in
multis caſibus dicatur ſoluere, vt eleganter per
Tiraq.in tract.de vtroque retract.§.3.gloſſ.3.nu-
mer.2.& ſeq.ſpeciale tamen eſſe dicitur in cauſa
attentatorum,vt firmauimus ſuprà in dicto ca-
pitulo vigeſimoquarto,quæſtio.28.numero 1.&
ſeqq.

Decimum,& maximè vtile priuilegium eſt
88 †quia pendente articulo,& cauſa attentatorum
interim nõ currunt fatalia in cauſa principali,&
conſequenter, quòd proceſſus ſuper attentatis
ſuſpendit curſum fatalium in negocio principa-
li. Quod priuilegium,quia non eſt perpetuum,
ſed nõnullas recipit limitationes,ac declaratio-
nes,ommiſſis diſputationibus veritati,ac breui-
tati inhærendo per viam Regulæ explicabimus:
Sit itaque

Regula,quòd pendente cauſa,& proceſſu at
tentatorum,in cauſa,& negocio principali non
currunt fatalia. Rot.deciſi. decimaquinta.aliàs
102.fatalia. de appellat.in no.& deciſio.10.aliàs
89.nota,quòd.in fin.de appellat.in antiq.&deciſ.
79.aliàs 448.nota,quòd fatalia.de appella.in an-
tiq.quas ſequitur etiam Guid.Papæ in tracta.de
appella.quæſtion.101.verſicu.ſed an fatalia.Qui-
bus concordat,etiam deciſi. Lanfranc.476.ap-
pellans. in fin.& Franc. qui hanc concluſionem
eleganter proſequitur in capitul.dilecti.el 3.ſub
numero 8.de appellat.& cæteris fuſius Ruyn.in
conſilio ſeptuageſimoquinto.quantũ.nu. quar-
to.libro quinto, & poſt Rot.dicta deciſ.15.Ioan.
de Amicis.in conſilio 6.numero 44.quos refert,
& ſequitur nouiſſimè etiam Ioann. Baptiſt.de
Aſin.in ſua praxi Iudic.§.2.capitu.vndecimo.nu
mer.decimooctauo,& Mandoſ.ſuper reg.de im-
pet.per obit.famil. Card.quæſtio. decimatertia.
numer.quarto,vbi præter præallegatos in id ci-
tat etiam Alexand.in conſilio 68.in cauſa.num.
tertio.libro ſeptimo, & plenius per eundem in
tracta.commiſſio.in decimaquarta formul.com
miſſionis attentat.in verb.in primis,& ante om-
nia.quæſtio.tertia,& Auguſt.Bero.conſilio 51.in
hac cauſa.numero 8.libro tertio,& ponit etiam
Veſtr.in praxi Ro.cu.libro ſeptimo, capitu.vlti-
mo.ſub numer.19.& apud eum Grauat.numer.
44. Pro qua facit in ſimili id,quòd aliàs dicitur,
89 † quòd nec etiam pendente termino remiſſoriæ
currunt fatalia,vt eſt deciſ. Caſſad.9.incip.an eſ-
90 ſet,de appell.Sicut nec etiam currit † inſtantia
in principali pendente cognitione, ſeu appella-
tione ſuper emergenti,vt poſt docto.tradit poſt
alios Bero.conſi.36.in cauſa.num.ſecundo.libro
tertio.

91 Amplia prædictam regulam vno modo, † vi-
delicet, vt in computatione temporis fatalium
non ſolùm ſubducatur de medio tempus,quo
fuit factus proceſſus ſuper ipſo articulo attenta-
torum,verùm etiam tempus,quo fuit facta exe-
cutio ſententiæ ſuper attentatis latæ integrali-
92 ter,† etiam ratione fructuum,& expenſarum,vt
tradit Mil.in verb.appellationis tempus.fol.11.&
in verb.terminus proſequendæ appellationis,&
verſ.ſeq.fol.373.& melius Ruyn.dicto conſil.75.
quantum.num.4.lib.5.

Limita eandem regulam,

93 Primò,& vtiliter,vt non procedat,† quando
is,qui dicit aduerſarium appellatione penden-
te attentaſſe,in cauſa attẽtatorum ſuccubuiſſet,
tunc enim fatalia ſibi cucurriſſe dicendum eſt,&
conſequenter non obſtante priuilegio attentato
rum eius appellatio poſt lapſum anni, vel bien-
nij ſecundum diuerſitatem caſuum,diceretur de
ſerta,vt declarat Rot.dicta deciſ.decimaquinta,
aliàs 102.fatalia.de appellat.in no.& tradit Mil.
in ſuprà proximè citatis locis, Quib⁹ adde Vãt.
in tractat.de nullita.in titu.quoties,& intra quæ
temp.nume.14.& omnium elegantiſſimè, ac co-
pioſè per Thom.Grammat.in conſil.54.in cauſa
ſindicatus.numer.18.& pluribus ſeqq.vbi plura
94 ponit de iſta ſuccumbentia, † & quòd ſuccum-
bentibus tempus currat,& nouiſſimè poſt Rot.
& Ioan.Amicis.conſilio 6.hanc limit.tenet Ioan.
Baptiſt.de Aſin.in ſua praxi iudic. §.2.capitul.11.
numero decimooctauo,& ſeqq.quam limitatio-
95 nẽ ij quoque ſenſiſſe videntur,qui tenent,† quòd
etiam pendente attentatorum cauſa fatalia cur
rant,quando illa ob calumniam fuiſſent propo-
ſita,vt poſt Alexand.in conſilio quadrageſimo-
tertio,libro tertio,& Abbat.& Felyn.in dict.c.ex
ratione,de appella.tradit Grauat. apud Veſtr.in
praxi Ro.cu.lib.7.cap.vltimo.numer.44.Quam
limitationem ego neceſſariò vno modo limitã-
dam cenſeo,qui colligitur ex doctri.Imol.in ca-
pitulo dilecti.el 4.quem etiam refert,& ſequitur
Franc.ibi,numero 7.extra de appel. vt non pro-
cedat,quando eſſet datus libellus ſuper vno ex
pluribus attentatis,& in illo articulo ſuccubuiſ-
ſuit,nam cum ſuccumbentia in vno ex pluribus
attentatis non præiudicet in aliis,vt concludunt
prædicti docto.ſequitur, quòd per ſuccumben-
tiam in vno ex attentatis non tollatur priuile-
gium quoad cætera attentata,quorũ vigore po-
terit paſſus attentata adhuc inſtare, quòd ſibi
non debeant cucurriſſe fatalia. Secundo intel-
96 lige † niſi ſuccumbens aliqua probabili ratione
dictum iudicium attentatorum ſubſtinuerit, vt
eleganter conſiderauit Felyn.in c.ratione.num.
5.verſicu.limitant,& ibi etiam Deci.ſub numero
10.verſic.quod tamen verum intelligitur.de ap-
pella.quem refert, & ſequi videtur etiam Aemi-
lia.in conſilio 62. Excellens Domine, in princip.
Quam limitationem viſi ſunt de Iure admittere
etiam Domini in vna Ilerden. Sacriſtiæ coram
Sarmiento 19. Martij milleſimo quingenteſimo
ſexageſimotertio,in qua tenuerunt contra Saça
ſam qui ſuccubuerat in cauſa attẽtatorum,quia
nullam probabilem cauſam in eis probauerat,
quod etiam affirmauit nouiſſimè Mandoſ.vbi
ſuprà,dicta quæſt.3.in fi.vbi in id citat,etiam Iaſ.
in l.contra maiores. C.de inoff.teſt.& Raphael.
Cuma.in conſilio 36.incip.præſupponitur,quòd
A. qui tamen loquuntur de nullitate, non
autem de attentatis, de quibus ad præſens
agimus.

Secunda limitatio colligitur ex his, quæ ponit Ruyn.in dicto conſ.75.numer. nono, vt non
98 procedat, † quando eſſemus in diuerſis cauſis, prout erat in caſu ſuo:Pro qua limita.facit optimè,quod habetur in recollect.Cottæ.deciſ.ſexa
99 geſimaquarta, vbi ampliat id procedere, † etiã ſi diuerſæ cauſæ eſſent ſimul cumulatæ, & quod fuit reſolutum in vna Peruſi.& Vrbeuetana Caſtrorum,coram Fantutio,decimaquarta Aprilis, milleſimo quingenteſimo quinquageſimoquinto,in qua fuit dictum formaliter,quòd pendentia cauſa attentatorum ſuper Caſtro Podij non impediat curſum fatalium cauſæ ſuper Caſtro Parrani, per tex.in l.etiam.§ 1.& ibi Alber.ff.de minor.& in l.quædam mulier.famil.herciſcun.&
100 quia,† cum ſint diuerſa facta,cenſentur plures libelli, & plures ſententiæ, vt dicunt doct.in l. ſcire debemus.ff.de verbor.obliga.& hoc attenditur,non obſtante eodem conſtructu verborũ, vt tradit poſt Bald.Felyn.in cap.cum inter.num. ſeptimo,de re iudic.& quia cùm agatur de fatalibus currentibus in appellatione à ſentẽtia Nouati, qui diuiſit cauſam Parrani à cauſa Caſtri Podij,iam cauſæ iudicantur ſeparatæ, cum tractetur de ſtatu ſuperuenięti poſt ſeparationem, & ex hoc reſpondetur vno modo ad doctrinam Bartol.in l.edita. numero decimoſeptimo.C.de edend. Alij reſpondebant, quòd Bartolus vult eſſe vnum iudicium, quia non prohibetur cumulatio.Et ex hoc etiam reſpondetur quatenus dicebatur,quòd vna erat inſtantia, & quòd vna erat commiſsio vltima,vel quòd cenſentur plures commiſsiones. Hæc illi.Ad quam limitatio. fa.ea omnia de hac cauſarum diuerſitate latè poſuimus ſuprà in ſecunda parte,cap.quarto.de attenta. lite penden.in ſecunda limitatio. princip.& cap.duodecimo.de attent.appella. pend. ſimiliter in ſecunda limit.princip.per tot.

101 Tertio,† quando eſſemus in diuerſis perſo-
102 nis,† etiam ſi eſſent conſortes eiuſdem litis, nã ſi appellatione pendente alterum ipſorum prætendatur attentaſſe,& contra eum agatur ad reuocationem attentatorum, quoad ipſum tantum ſuſpenduntur fatalia, & illorum curſus, ſecus quoad alios, & ideo ſi alij non proſequantur appellationem efficitur deſerta,vt per Ruyn. in dicto conſi.ſeptuageſimoquinto, per totum, præſertim numero duodecimo. Quæ limitatio ex intentione eiuſdem ibi.numero octauo.& numero decimoquarto,ampliari poteſt, vt proce-
103 dat, †etiam ſi appellatio illorum litis conſortum,quos non prætenditur attentaſſe, & qui nõ ſunt proſecuti appellationem tenderet in conſequentiam ad fauorem illius, qui prætenditur attentaſſe:nam per hoc priuilegium, quòd quoad eum fatalia non currant non extenditur, nec communicatur alijs litis conſortibus, vt per eum ibi.

Quartò limita, (vt aliquãdo allegari animad
104 uerti,)vt procedat, quando † cauſa attentatorum fuit principaliter intentata,ſecus ſi incidenter,& acceſſoriè ad cauſam appellatiõis,per ea, quæ poſt Bald.& Imol. ponit Iaſon. in l. contra maiores. numero octauo,in fi.C.de inofficio. teſtam.quia tunc deſerta appellatione cenſeretur etiam deſerta cauſa attentatorum. Ad quod faciunt ea omnia, quæ latius diximus ſuprà in ſecunda parte,ca.decimoſeptimo.de atten. nullit. pen.nume.ſexageſimonono,& ſeq.quòd deſerta appellatione nullitatis cauſa,& illius pendentia nõ cauſat vltra attentata, quaſi & illa cenſeatur deſerta,præſertim quando incidenter,& acceſſoriè ad appellationẽ eſt deducta,& quamuis præmiſſa loquantur de nullitate,& appellatione,idẽ etiam videtur dicendum de appellatione & attentatis,& fa.ſimiliter quæ etiam diximus ſuprà hoc eod.cap.nu.46.

Vndecimvm priuilegium præſertim ratione illius qui paſſus eſt attentata, (nam ratione attentãtis potius dicenda eſt pœna,quàm pri
105 uilegium) conſiderari poteſt, † quia attentans
106 prohibetur appellare. Quamuis enim † appel-
107 latio nemini, † etiam Diabolo ſit deneganda. Rot.deci.16. aliàs trecenteſima quinquageſima quarta, cum iura.nume.tertio. de dol. & contu.
108 in no.& aliàs generale ſit, † quòd in omni caſu appellatio cenſetur permiſſa, niſi expreſſè reperiatur prohibita, ſecundum gl. ſing.in l.qui reſtituere.ff.de rei vendic.& eleganter per Franc. in Rub.ext.de appellat.qui illud addit,quòd qui dicit aliquo caſu non poſſe appellari,tenetur illud probare,cum habeat regulam contra ſe,de quo latius diximus ſuprà in ſecunda parte.cap.12.de attent.appella.penden.in 5.ampliat.princip.numero 8.& nu.decimoſexto,vbi id declaratur.ſpeciale tamen eſſe videtur in cauſa attentatorum, in qua attentans præſertim appellatione pendẽte non auditur appellans,vt eſt tex.in c.an ſit.de appellat.vbi etiam aſsignatur huius dicti ratio, quia is,qui attentando appellationi aduerſarij deferre neglexit, ſe beneficio reddidit appella-
109 tionis indignũ,† vt in eo puniri debeat, in quo deliquit:de quo latius ſuprà etiam in hac 3.parte diximus.cap.27.de ſent.in cauſ.attenta.feren. qu.2.præſertim nu.128.& aliquid etiam dicemus infrà ca.31.de pœna attentan.num.218. verſ. Decima tertia pœna.

Dvodecimvm huic proximum(ſub eadẽ conſideratione reſpectu eius contra quem eſt attentatum) priuilegium, & ſpecialitas conſiderari poteſt,quoniam licet vulgare, & quaſi pro adagio ſit, quòd ſpoliatus ante omnia eſt reſti-
110 tuendus,† ſpeciale tamen eſſe videtur in eo,qui lite pendente attentauerit,& ſe in poſſeſſionem alicuius rei intruſerit:Intruſus enim ſi fuerit ſpoliatus non reſtituitur,Gaſſad.deciſ.9. numer.3.& ſeq.de cau.poſſeſſ.& propriet.& deciſ.3.in fin.de reſtit.ſpolia.Quibus concordat,quod fuit aliàs dictum in vna Taruiſina manſionariæ corã Tho. de Thanis,ſub die vigeſimooctauo Aprilis 1544. vt eſt deciſ.in recollect.Put.25. ille qui attentando.ſub rubr.vt lit.pend. De quo latius dicemus infrà.in cap.ſeq.de pœnis attent.nume.160.verſ. ſexta conſideratur.

Decimvmtertivm priuilegium eſt,
111 †quia in attentatis leuior videtur requiri probatio.Ro.dec.92.aliàs 446.ſi lata.ad med. de app.
112 in no.†& in eis valet teſtiũ receptio,etiã nõ ab-
113 futurorũ,†etiã ſuper articulis expreſſè nõ admiſſis.Rot.deci.10.aliàs 105.valet teſtium receptio.
114 de teſtibus in no. † nec in eis requiritur ꝓbatio poſſeſsionis ſicut in ſpolio, ſed ſufficit probare ſimpli

ſimplicem detentionem rei, circa quã dicitur at
tentatum. Rot. deci. 11. aliàs 56. nota quòd vbi ali
quis. de cau. poſſ. & propriet. in antiq. & deciſ. 15.
aliàs 348. nota quòd ſi conſtat. in fi. de reſtit. ſpo-
liat. in antiq. de quibus latius etiam diximus ſu-
prà in hac 3. parte, cap. 26. de probatione atten.
nu. 82. verſ. circa ſecundam inſpectionem.

DECIMVMQVARTVM priuilegium eſt,
115 † quia cauſa attentatorum ſuſpendit cognitio-
116 nem negotij principalis: † natura enim attenta
torum, (quando pars dat de attentatis) dicitur
eſſe magis ſuſpenſiua, quàm poſſeſſorij reſpectu
117 petitorij, † & propterea ſi ſit cõmiſſa alicui cau
ſa attentatorũ, & negotij principalis, & ille om-
miſsis attentatis pronunciet ſuper negocio prin
118 cipali, dicitur nulliter pronuntiare † etiã ſi pars
non fuerit proteſtata, quòd non debeat procedi
in negocio principali, ſed prius ſuper attenta-
tis, quia ſola natura attentatorum hoc caſu ſuf-
ficit ad inducendum huiuſmodi ſuſpenſionem,
ex quo talis proteſtatio dicitur fieri ad cautelã,
non autem, quòd ſit neceſſaria, vt fuit aliàs di-
ctum in vna Neapolitana Cappellaniæ de Squil
lagiis coram Do. meo Oradino de menſe Decẽ
bris 1562. Pro qua fa. deciſ. Aegid. 506. concluſio,
& dec. Caſſad. 4. in attentatis. nu. tertio. de cauſ.
poſſ. & propriet. & quod aliàs etiã ponunt Mo-
119 der, in annot. ad Aegid. nu. 94. † quòd pendente
cauſa attentatorum ex illorum priuilegio ſuſpẽ
ditur, & retardatur executio ſententiæ in cauſa
principali. Quinimmo dixerunt domini in vna
Tranen. ſpolij corã Caput. 8. Nouembris 1560.
120 † quod iudicium attentatorum ſuſpendit om-
121 ne aliud iudicium, † etiã ſpolij: propterea † ſen-
122 tentia lata in cauſa ſpolij pendente iudicio at-
tentatorum dicitur eſſe nulla, vt eſt deciſ. in re-
collect. Caputaquen. in 1. parte. 226. incip. ſenten
tia lata, & dixit etiam Mandoſ. in tractat. com-
miſsio. in 13. formula commiſsionis attentat. in
verb. in primis, quæſ. 1. quòd iudicium attentato
123 rum ſuſpendit, & retardat † etiam iudicium nul
litatis, per deciſ. Rot. 46. nota quòd vbi aliquis.
in antiq. & Afflict. deciſ. 98. nu. 4.

DECIMVMQVINTVM priuilegium eſſe vi
detur, quia licet regulariter acceſſorium ſoleat
ſequi naturam principalis, & cauſa attentato-
rum videatur acceſſoria, vt ſentit Rot. deciſ. 1.
aliàs 1. attentata. de appella. in no. & clarius Ol-
drad. in cõſi. 199. incip. pro fundamento, in fi. vbi
124 dixit, † quòd cauſa attentatorum habet ſe per
modum acceſſorij ad negocium principale, &
conſequenter, quòd deſerta appellatione cenſe-
retur etiam deſerta cauſa attentatorum, regula
riter tamen ſecus ex priuilegio attentatorum
125 dicendum videtur, † ex quo etiam deſerta ap-
pellatione regulariter ſuper attentatis procedi
poteſt ſecundum regulam quam firmauimus ſu
prà in ſecunda parte. cap. 12. de attent. appellat.
penden. in prima amplia. princip. num. ſecundo
& ſeqq.

DECIMVMSEXTVM, priuilegium ſecun-
126 dum aliquos eſſe poteſt, † quòd licet probatio
facta in vno Iudicio regulariter fidem non fa-
ciat in alio iudicio, ad no. per docto. in l. 2. C. de
edend. Aegid. deciſ. 630. licet. Pariſ. conſ. octauo.
col. fin. libr. tertio, probatio tamen in iudicio at
tentatorum facta, etiam in alio iudicio fidem fa
127 cere videtur, † & ideo ſi reus conuentus iudi-
cio attentatorum ad excuſandũ attentata præ-
textu continuationis ſecundum ea, quæ latius
diximus ſuprà in 2. parte. c. 4. de attent. lit. pend.
in prima limit. princip. nu. 2. examinauerit teſtes
qualiter ipſe de tali tempore fuit in poſſeſsione,
quamuis in iudicio attentatorum ſuccubuerit, ſi
tamen ipſe antea inſtituiſſet iudicium ſpolij, &
ad probandum primum extremum velit niti de
poſitionibus teſtium in cauſa attentatorum exa
minatorũ, vtique poteſt, & fidem faciunt, vt fuit
aliàs dictum in vna Romana ſpolij domus corã
Do. meo Oradino ſub die. 13. Nouembris 1562.
vbi etiam dixerunt eo caſu non habere locum
doctrin. Abba. in ca. cum dilectus. nu. vigeſimo-
quinto, & ſeq. de ordin. cog. & deciſ. Pute. 14. ſub
Rubr. de teſtib. quæ in contrariũ allegabantur.

DECIMOSEPTIMO, & notabiliter in hoc
128 videntur attentata eſſe priuilegiata, † quia ſpo-
liatus lite pendente, & cum ſpolio attẽtato præ-
fertur tertio, qui niteretur antiquiori ſpolio cõ-
129 tra eundem ſpoliatorẽ: † licet enim ſi contra eũ
dem ſpoliatorem agant duo prætendentes ſe ab
eo ſpoliatos ille regulariter præferatur, qui niti-
tur antiquiori ſpolio, & qui melius probat de iu
re ſuo, vt poſt Bart. in l. fi. ad med. C. vnde vi. not.
etiam & declarat Natta in conſ. 396. magnifice.
poſt princ. ver. non obſtat. lib. 2. & per Menocch.
de recuper. poſſeſſ. remed. 1. quæſtio. vltima. nu-
me. trecenteſimo vigeſimoſexto, & 328. ſi tamen
vltimo ſpoliatus ſit, ſpoliatus ſpolio attentato,
ex priuilegio attentatorum præfertur antiquio
ri ſpoliato, vt fuit tentum in vna Nullius Caſtro
rum coram D. meo Oradino, ſub die. 18. Martij.
1568. in qua Domini latè hanc materiam proſe-
130 cuti † ſunt, æquiparantes ibi, quòd ſpoliũ ſit at-
tentatũ, vel violentum, dummodo ſit altero mo
131 do qualificatum: Cùm regulare ſit, † quòd ſpo-
lium qualificatum ſemper præferatur, & propte
rea licet ſoleat dici, quòd regulariter vltimum
ſpolium ſit purgandum, hoc tamen nõ habet lo-
cum, quando præcedens ſpolium fuit qualifica-
tum, vel magis graue, vel odioſum, vt fuit reſolu
tum in vna Apiciana monaſterij coram D. meo
Oradino. 7. Octobris. 1569. arg. no. in c. licet cau-
ſam. de probat. & l. ſi duo. in princi. ff. vti poſsid.
132 Paris. conſ. 126. numer. 3. lib. quarto, quia † agens
ſpolio debet carere omni vitio. l. 1. §. liber. ff. de
aqua quotid. & æſti. Paris. conſ. 113. nu. trigeſimo
quinto, lib. primo.

DECIMVMOCTAVVM, priuilegium cau-
ſæ attẽtatorum concedi videtur, quia licet aliàs
poſtquam eſt in cauſa concluſum, attẽtatorum
reuocatio peti non poſsit ſecundum illorũ opi.
quos retulimus (licet ſecuti nõ fuerimus) ſuprà.
cap. 23. quando & intra quæ temp. attent. reuoc.
pet. debet. q. 2. nume. 14.) ſi tamen reuocatio fuit
petita, & demum (cauſa attentatorum non ali-
ter inſtructa) fuerit in negocio principali cõclu-
ſum in cauſa, nõ poterit in cauſa principali pro
ferri ſententia, donec cauſa etiam attẽtatorum
non fuerit inſtructa, & ad finem vſque perducta,
quo facto, primo in cauſa attentatorum, deinde
in negocio principali erit pronunciandum, &
conſequenter hoc caſu attentatorum, cauſa erit
priuile

133 priuilegiata,† vt nec etiam conclusio causæ au
ferat sibi illud priuilegium, quod habet, vt antea
pronuntietur in attentatis, quã in negocio prin
cipali, vt aduertit nouissimè Minsinger. sing. ob-
134 ser. cent. 3. decis. 34. incip. quid autem, † vbi sub-
dit hanc sententiam Dominos Cameræ Impe-
rialis crebrius fuisse secutos.

DECIMVMNONVM priuilegium, siue spe-
135 cialitas sit, † quia regulariter in materia attenta
torum non datur remissoria, vt diximus latè su-
prà in hac 3. part. cap. 26. de probat. attent. in 3.
inspectione. num. 108. vers. circa tertiam. vbi secũ
dum hoc priuilegium posuimus vniuersaliter
regulam, de qua ibi. num. 110. & nonnullis neces-
sariis modis ampliauimus, & limitauimus, de
quibus latius ibi. nu. 112. & seqq.

VIGESIMVM priuilegium esse potest, quia
136 † licet aliàs Iudex non possit condẽnare in fru-
ctibus non potius secundum opi. Inno. in ca. gra
uis. de restit. spoliat. nec in expensis non petitis
ex intentione Bar. in l. properandum. §. fin autẽ.
137 C. de iudic. † in causa tamen attentatorum, Iu-
dex, qui attentantem condemnauit, poterit eun
dem etiam in fructibus, & in expẽsis non petitis
à parte ex suo officio condemnare, vt firmaui-
mus infrà cap. 31. de pœ. atten. in tertia pœna. in
4. amplia. regulæ ibi positæ. num. 51. & in quarta
pœna in secunda ampliat. regulæ ibi similiter po
sitæ. nu. 111.

VIGESIMVM primum priuilegium conside
138 rari potest, quòd licet, † quando quis succum-
bens in possessorio est condemnatus in expen-
sis volens redire ad petitorium primo per eum
suspensum, teneatur antea reficere expẽsas, quã
in petitorio audiatur, ad no. in c. Pisanis. de rest.
139 spoliat. † Si autem is, qui intentauerat spolium
attentatum cum suspensione petitorij fuisset in
expensis condemnatus, & post tres sententias
conformes vellet redire ad petitorium, vtique
poterit ad illud conuolare, etiam absque expen
sarum refectione, vt fuit aliàs dictum in vna Ter
donen. Archipresbyteratus coram Domi. meo
Oradino sub die decimasexta Februarij 1560. ar
gu. no. per Rot. decis. decimaquinta, aliàs 318. de
restit. spoliat. in no. Quæ conclusio eo magis vi-
detur considerãda, quòd ista refectio expensarũ
eo casu videbatur omnino facienda, ex quo per
tres sententias latas in possessorio videbatur in
ducta contra succumbentem in spolio attenta-
to res iudicata. ad no. in rubric. C. ne liceat tert.
prouoc.

VIGESIMVM secundum, esse potest, quia
140 † regulariter taxatio expensarum fieri non po-
test, nisi lite finita per tres instantias. Rot. decis.
141 46. aliàs 821. nota dic. de re iudic. in antiq. † & ta
men in causa attentatorum taxatio expensarũ
fieri potest etiam ante prolationem sentẽtiæ in
causa principali. Rot. decis. trigesimaseptima, a-
liàs 454. nota si fiat. de re iudic. in antiqui. quam
Manfred. in libell. practic. conclus. super attent.
conclus. 90. sequitur nouissimè Ioann. Bapti. de
Afin. in sua praxi Iudic. §. trigesimosecundo. ca.
16. Quamuis videretur dicendum contrarium,
ex quo sicut taxatio in causa principali non fit,
nisi post tres sententias, ita etiam fieri non debe
ret in causa accessoria, prout est causa attenta-
torum secundum Oldradr. in cons. 199. pro fun-
damento. in fi. ad hoc, vt secundum regulam ac-
cessoriũ sequeretur naturam sui principalis, vt
fuit etiam annotatum suprà in 2. parte. ca. 12. de
attent. appell. pend. in 11. limit. princip. in 4. limi.
regulæ ibi positæ. nu. 14.

142 Vigesimumtertiũ sit priuilegiũ, † quia si Iu-
dex in sententia ommittat condemnationẽ ex-
pensarum, potest eodem tamen die, quo senten-
tiam protulit etiam condemnationem in expẽ-
sis facere, vlteriori autem tẽpore sibi id non per
143 mittitur, ad no. in l. Paulus. ff. de re iudi. † ita, &
taliter, quod si huiusmodi condemnatio in iudi-
cio possessorio fuerit ommissa non possit postea
in iudicio petitorio reparari, ad no. in l. 4. C. de-
144 posit. & decis. Aegid. 72. lata, † & tamen in causa
attentatorum ommissa condemnatio expensa-
rum, non solum eodem die, sed etiam ex inter-
uallo fieri potest, vt est decis. Rot. 1. aliàs 13. si Iu-
dex, vt lit. pen. in no. cum concord. & aliis latius
adductis infrà, cap. seq. de pœn. attent. in quarta
pœna, in prima ampli. regulæ ibi positæ. nume-
145 ro 105. † & eodem modo in causa attentatorũ
ommissa condemnatio expensarum in possesso-
rio potest reparari in petitorio, vt expressè de-
clarat Aegid. dicta decis. 72. lata.

146 Vigesimumquartum esse potest, † quia licet
aliàs à condemnatione expensarum possit appel
lari, quòd ex eo clarè patet, quia condemnatio
in expensis facta in causa possessorij operatur,
vt etiam à sententia lata in possessorio appelle-
tur, licet aliàs ab ea regulariter non appelle-
tur, vt dicemus aliàs in tractat. de appell. in pos-
sessor. prohibit. vel permiss. in quarta limi. princ.
147 regulæ ibi positæ. † à condemnatione tamen ex
pensarum facta in causa attentatorum non po-
test appellari, secundum Innoc. in ca. sæpè. de ap
pellat. quem refert, & sequi videtur Rot. decis. 1.
aliàs decimatertia, si Iudex, vt lit. pend. in no. &
quamuis addit. ibi tertio loco posita versi. hoc
dictum. num. quarto. aliter sentire videatur, eam
tamen tenet Mil. in verb. appellari non potest
condemnatione. fol. 15.

147 Vigesimumquintum † priuilegium, siue specia
le attentatorum esse videtur, quoniam senten-
tia lata super attentatis, licet sit interlocutoria,
vt pro regula firmauimus suprà in hac 3. parte,
ca. 28. de sent. in caus. atten. fer. nu. 17. & nu. 30. &
regulare sit, quòd interlocutoria per iudicem re
uocari possit, nec transeat quoad eum in rem iu
dicatam, tamen hæc interlocutoria non potest
per iudicem reuocari, vt adnotauimus ibidem
in sexta limit. nu. 40.

Vigesimumsextum etiam posset litis penden
148 tiæ considerari priuilegium, quia † beneficium
litigiosum non est subiectum regulæ de publi-
candis resignationibus, vt tenuerunt Domini in
vna compostellana parrochialis de Techa corã
Domi. meo Oradino vigesimooctauo Nouem-
bris milesimo quingentesimo sexagesimoquin
to, & dicebatur per aduocatos etiam idem aliàs
fuisse tentum in alia Leodien. coram Cotta.

Vigesimumseptimum, potest esse priuilegium,
vt licet aliàs causa criminalis faciat silere, & ces-
sare cognitionem causæ ciuilis, ad no. in l. fin. C.

de ordi.Iud.& aliquid etiam latius diximus suprà in secunda parte cap.quarto.de attentat.lit. pend.in 23.limitat.princ.id tamen sibi non vendicat locum si ageretur ciuiliter superposito attétato, vt fuit dictum in vna Roma. canonicatus coram Sarmiento.quarto Iunij 1565. in qua secundum notas D.mei Oradini fuit ad litteram
149 dictum, † quòd causa criminalis non præiudicat ciuili, quia processus in ea non impedit iudicium spolij attentati.

Vigesimumoctauum attentatorum & litis pédentiæ priuilegium illud esse videtur, quod licet regulariter res inter alios acta alteri, qui nõ fuit in iudicio præiudicare non soleat, vt in Rubric. & tot tit.C.res inter alios acta, & regulariter in vno quoque actu, ex quo quis lædi potest sit facienda citatio.l.de vno quoque.ff. de re iu di.cũ citatio videatur de iure diuino, & propterea nõ posit ommitti.Clem. pastoralis.§.cæterum.de
150 re iudic. † Nihilominus si quis à reo conuento rei litigiosæ possessionem assequatur, actor verò cõtra eum sententiam, & mandatum executiuũ obtineat, potest huiusmodi mandatum contra possessorem exequi absque nouo processu, secũdum Bart.in l.fi.nume.tertio.ff.de litigio.& alia allegata suprà in prima parte, cap.3.de attenta.à tertio.num.22.& iterum in secunda parte. ca.4. de attent.lit.penden.in præfatio.in 3.illat. nume. 459.& seqq.vers.5.amplia.Quibus adde Boer. de
151 cis.182.num.51.immò fiet executio, † etiam illo aliter non citato si credimus Paul. de Castr.qui in l.certa.C.vt in poss.leg.refert Cy. ita dicétem in l.1.quæsti.7.C.de ali.iud.mut.causa fac.prout eos refert (licet non omnino sequi videatur) Capit.decis.128.in causa.nume.5. Et quamuis hoc, quòd etiam contra non citatum hoc casu executio fieri posit, suaderi posse videatur ex his, quę posuimus suprà d.cap.tertio.de attent. à tertio. nume.77.versi.4.amplia, quòd scilicet mandatũ executiuum potest exequi cõtra intrusum etiã
152 aliter non citatũ, per ibi allegata.est tamen† aduertendum, quia contrarium in hoc de citatione tenet, & eleganter declarat Natta in cõs.350. Augustinus numero quarto li.secundo, & quod ille sit citandus fuit decisum per sacrum consilium Neapolitanum, vt refert Capit.d.decis. cétesima vigesima octaua in fi. & ꝓpterea de hoc priuilegio quatenus respicit citationem non parum subsistendum videtur.

Vigesimumnonum, & vltimum priuilegium,
153 & præcipuum ipsorum attentatorum est, vt† In primis, & ante omnia reuocentur. Quòd licet quasi suo iure ante omnia alia priuilegia fuisset præponendum, post omnia tamen in hunc locũ ea ratione reiecimus, quia (cum satis amplã materiam contineret, & totius materiæ attentatorum quasi epilogum, in quo vniuersaliter ferè omnes casus, in quibus attentata non reuocantur, vel saltem ante omnia non reuocantur complecteretur) seriem, & ordinem dinumerationis priuilegiorum suprà enumeratorum sua longitudine, & amplitudine quasi intersecando confundisset. Sit itaque conclusio, quòd regulariter attentata, & innouata ex priuilegio, & natura sua sunt in primis, & ante omnia reuocanda. In cuius conclusionis probatione, nõ videtur multum laborandum, cùm de hoc habeamus tex. apertum in c.non solum.ibi ante omnia per appellationis iudicem reuocentur.de appell.in 6. Cuius authoritate Gemin.Franc. & cæteri scribentes ibi id intrepidè affirmant, & ab aliis docto.passim in aliis locis, quasi pro adagio vsurpari videtur: Ex quibus resultat hæc conclusio, quòd ea sit natura, & priuilegium attentatorũ, vt regulariter suspendant omnem aliam cognitionem, vt latius diximus suprà.nume.115.& seq. Hinc dicebat aliàs Rot.decis.2.aliàs 113.tres sententiæ. de re iudiat.in no.& decisi. 28. aliàs 517. nota quòd tres sententiæ. de re iudic. in antiq.
154 † quòd sententia lata super attentatis ante omnia est mandanda executioni, etiã antequã procedatur in petitorio, quod etiam dixit Rot.dec. 3.aliàs 99.si fiat. de dol. & contum.in no. & magis ad propositum subdebat Rot. decis. septuagesimanona.aliàs 428.nota quòd fatalia.de ap-
155 pell.in antiq.† quòd à lege est indultum attentatis, vt quis super eis ante omnia audiatur, quod priuilegium sibi non est auferendum: Hinc etiã moderna Rota in vna Taruisina pensionis corã D.meo Oradino sub die 14.Maij.1557.tenuit purganda esse prius attentata, quàm procedatur in negocio principali non obstante quadam deci. quæ in contrarium allegabatur, quam domini dixerunt non esse in obseruantia. Quam conclusionem ex recentioribus posuerunt etiam Moder.in annotat.ad Aegid.nu. nonagesimosexto, licet Rot.& Rip.per eos allegati, ad id parum facere videantur, & Mandos.in tracta. commissio. 14.formul.commissionis attent.in verbo.in primis & ante omnia, vbi præter aliquos ex suprà allegatis citat etiam Oldrad.in cons.199. Cassa. decis.4.de dilat.& Afflict.decis.98.num. quinto. Hinc etiam in alia Messanen. Baroniarum corã
156 eodé.5.Nouembris 1565.fuit latè disputatũ, †an proposita attentatorum causa impediret cognitionem nullitatis sententiæ de qua ibi, & quamuis fuerit resolutum eo casu, quòd non, id tamé processit, non quia de sui natura non deberet suspendere, sed quia non cõstabat de attentatis, vt
157 ibi in princip.clarè dicitur: † Et est de stilo Dominorum, vt quando commissio attentatorum, est in actis, materia attentatorum præponatur etiam causæ nullitatis, vt fuit resolutum in vna Legionen.Iurisdictionis corã Domi.de Rubeis,
158 octauo Martij 1560.† non obstante quòd ibi in facto præsupponeretur, quòd iam de nullitate
159 constaret: † Et quòd sententia lata in negocio principali, postquam fuit datum de attétatis, & illis non purgatis sit nulla, fuit diu disputatum in vna Abulen.iurisdictionis coram Domin.de Rubeis ad effectum an sententia Fabij Acoramboni de qua ibi, qui prætermissis attentatis pronunciauerat in negocio principali, esset nulla, vt patet tã ex propositione dictæ causæ sub die 8.Iunij 1565.quã quarto Iulij eiusdem anni, & tãdem sub die 18. Decembris dictam causam eodem proponente senserunt Domini, quòd si cõstabat de attentatis (de quo in superioribus positionibus dubitauerant) sententia erat nulla.

Nec sine ratione hoc in attétatis fuit statutum,
160 cùm enim regulariter† spoliatus in odium spoliantis sit ante omnia restituendus.l.si quis ad se fundum

fundum. C. ad l. Iul. de vi pub. c. primo, de restitu. spoliat. tradunt omnes præsertim Rip. nume. 46. in l. naturaliter. §. nihil commune. ff. de acquiren. possess. multò magis id erat concedendum in attentatis: in quibus maioris odij ratio viget, vt declarat Rot. decis. secũda. aliàs 14. fuit dubitatum. post princ. de restitu. spoliat. in no. Quamuis autem, vt dictum est, trita sit hæc, & passim recepta conclusio, illa tamen non est perpetua, sed multi ac quamplurimi sunt casus, in quibus attentata
161 ante omnia non reuocantur, † & ideo licet soleat aliàs Signatura prætendentibus contra se fuisse attentatum regulariter concedere commis-
162 sionem super illorum reuocatione, † nisi quando imminerent aliquæ magnæ feriæ ob præsumptam eo casu calumniam, secundum Vestr. in praxi Ro. cu. lib. 8. capitu. quarto, sub numer. vigesimoprimo, vers. immo istis temporibus, & adnotauit etiam nouissimè Mandos. in tracta. commissio. in 14. formul. commissionis atten. in verb. causam, & causas, ob quam præsumptam calumniã fuit dictum in vna Cęsaraugustana Archipresbyteratus coram D. meo Oradino. 27. Nouembris 1556. quòd sententia lata in causa principali non purgatis aliter attentatis, de quibus ea ipsa die, quã fuit lata sententia, fuerat data, & præsentata commissio, validè fuerit promulgata. Si tamen in commissione fuerit petitum, quòd atten-
163 tata in primis, & ante omnia reuocentur, † mos est Signaturæ illam clausulam delere, & optima ratione, tum quia signatura non potest ex simplici lectura commissionis plenè intelligere an attenta, quę prætenduntur sint talia, quę in primis, & ante omnia mereantur reuocationem, cùm id in processu, & post oppositas per reum exceptio-
164 nes sit videndum, tum † quia supplicanti in multis casibus dicta clausula posset esse damnosa, vel saltem inutilis, vt rectè animaduertit (super hoc litigatores admonendo) idem Vestr. vbi suprà, sub nume. nono, vers. quamobrem consueui ego. Licet autem suprà dicti casus in quibus attentata ante omnia non reuocantur, & eorum aliqui ponantur à Vestr. vbi suprà, multò plures ex limitationibus, quas ad regulas ferè in quolibet capite secundæ partis huius tractatus, & in quolibet genere attentatorum positas applicauimus colligi possint:

Quia tamen vltra eos etiam alij casus sunt, qui in superioribus commodè collorari non potuerunt, & in quibus in primis, & ante omnia nõ fit attentatorum reuocatio (relatis etiam his, quæ non casus particulares, sed vniuersaliter materiam hanc respicere videntur) omnia per modum regulæ vniuersalis cum opportunis Ampliationibus, & Limitationibus, sub isto vltimo priuilegio subordinabimus, Sit itaque

165 Regvla, † quòd attentata, & innouata sunt in primis, & ante omnia reuocanda, & purganda, dicto capitulo non solùm, & alia suprà proximè allegata. num. 133.

Ampliatvr,

166 Primò, vt procedat, † etiam si actus fuisset aliàs facienti licitus, vt abundè per multa exempla deduximus suprà in secunda parte, capitu. 4. de attent. lit. pend. in prima ampliat. princip. in princ. & per totam, & similiter capitu. 20. de attenta. post inhibit. in prima ampliatione principali per totam.

167 Secundò, † etiam si actus, puta adeptio possessionis fuerit facta vigore executorialium, & brachij secularis legitimè obtenti, vt declarauimus tam in dicto capit. 4. de attent. lit. penden. in præfatione. numer. 305. quàm in præallegato capitu. 20. de attent. post inhibit. in 6. ampliat. princip. per totam.

168 Tertiò, vt † nec etiam fauore piæ causæ, actus lite pendente factus substineatur, & ideò rei litigiosæ allienatio etiam in Ecclesiam facta non valet, vt per tex. in l. fi. de litigio. adnotauimus etiã suprà in dicta præfatione. nume. 454.

169 Quartò, † vt procedat etiam si actus lite pendente factus diceretur factus ad tollenda scandala, per ea, quæ posuimus supradicto capit. quarto, de attent. lit. penden. in 2. ampliat. princip. & capitu. 12. de attent. appell. penden. in 7. ampliat. princip.

170 Quintò, † vt ista reuocatio fiat, etiam si illam petens nihil probet de iure suo, vt admonuimus dicto cap. 4. in 6. ampliat. princip.

171 Sextò, † vt immo prædicta reuocatio fiat etiã si contra petentem esset præsumptio iuris cõmunis, vt patet ex his, quæ posuimus in dicto c. quarto, in 7. ampliat. princip. & in dicto capit. 12. de attent. appellat. pend. in 3. ampliat. princip.

172 Septimò, † vt huiusmodi reuocatio fiat etiam ad instantiam excommunicati, vt declarauimus dicto capitu. 12. in 13. ampliat. princip. iunctis his, quæ latius diximus suprà, capit. 24. de reo, & except. sibi contra attent. compet. q. 3. per totam.

173 Octauò, † vt procedat etiam si actus attentatus, fuisset à Principe confirmatus, declarando tamen secundum ea, quæ fusius diximus in d. capitu. 12. de attent. appell. penden. in 52. limita. principa. per tot.

174 Nonò, † vt procedat etiam si actus qui prætenditur attentatus fuisset de iure confirmandus, & veniret de nouo concedendus, vt admonuimus suprà, cap. 20. de attent. post inhib. in 17. ampliat. princip. per tot.

175 Decimò, † vt attentata reuocentur post mortem non solùm ipsius attentantis, secundum ea quæ posuimus suprà d. capit. 4. de attent. lit. penden. in 5. ampliat. princip. verum etiam post mortem iudicis, & ideo si iudex, cuius fuit læsa Maiestas mortuus fuerit, aut ex officio recesserit, non impeditur huiusmodi reuocatio, sed per successorem fieri potest, vt colligitur ex his, quæ posuimus suprà, capitu. 27. de iud. & per quem attent. reuoc. num. 52. in prima ampliat. Regulæ ibi positæ.

176 Vndecimò, † vt huiusmodi reuocatio in primis, & ante omnia facienda non retardetur, etiã si fuerit apposita aliqua ex infrascriptis exceptionibus, Videlicet,

Alterius spoliationis per ea, quæ diximus suprà cap. 24. de reo, & except. sibi cont. attent. cõpetent. q. 7. per tot.

Reseruationis, vt ibidem. q. 9.

Dominij, & proprietatis vt ibidem. q. 10.

Reconuentionis ibidem. q. 14.

Compromissi, vt ibidem. 25. præsertim numero 43. & seq. vbi hunc articulum ad partes disputauimus.

Periurij, vt ibi. q. 26.

Simoniæ ibidem.q.27.
Compensationis, vt ibidem.q.28.
Nullitatis sententiæ desuper latæ, vt ibi.q.30.

177 Duodecimò, † vt hanc reuocationem iudex non solùm facere possit, verum etiam teneatur propter verbum oportet positum in dicto c.non solum.de.appel.in 6.prout illud pôderat Fran.in c.dilecti,el 3.nu.2.q.2.de appell. & diximus latius suprà,c.27.de iudic. & per quem attent.reuoc.in princip.nu.2.

LIMITATVR eadem Regula in hoc Vigesimo nono, & vltimo priuilegio posita multis modis, qui vniuersaliter materiam attentatorum, & huius priuilegij respiciunt, ommissis hic limitationibus, quæ casus particulares concernunt.

178 Primò, vt non † procedat in attentatis à Tertio, illa enim regulariter non reuocantur in primis, & ante omnia, licet & hæc multas recipiat sublimitationes, & declarationes, de quibus abũdè diximus suprà in 1.part.c.de attentatis à Tertio,nu.4.& multis seq.

179 Secundò, † fallit in actibus gestis per modum continuationis, de quibus tam in materia gestorum appellatione pendente, quàm post inhibitionem diximus suprà, capitu.12.de attent.appel. pend.in 26.limit. princip. & iterum, capitulo 20. de attent.post inhibi.in 9.limit. princ.& latius,& melius suprà, capi.4.de attent.lit.pend.in 1.limit. princi. per tot.vbi id sexdecim modis ampliauimus,& sex limitauimus.

180 Tertiò, similiter fallit † in actu facto per modum declarationis, vt probauimus latè d.capit. 4.de attenta.lite pendent.in 21.limit. princip. adhibitis tamen nonnullis declarationibus, de quibus ibi.

181 Quartò, † quando lis fuisset calumniosè, in fraudem, aut dolosè instituta, gesta enim illa pendente tanquam attentatorum vitio non subiecta ante omnia minimè reuocanda sunt, vt deduximus in 4.limit. princip. capitu.4. de attent. lit.penden. Sicut in simili dicimus de gestis pendente reductione laudi ad arbitrium boni viri, vt in d.2.parte, capi.16.de attent.penden.reduct. ad arbit.bon.vir.in 8.limit.regulæ ibi positæ.numero 52.& fusius id explicauimus in di.2.parte, capitu.17.de attent. penden.restit.in integ.in 1.limit.regulę ibi constitutæ.numero 55.vbi concluditur, quòd gesta pendente restitutione in integrum tanquam attentata non reuocantur ante omnia, quando restitutio fuisset calumniosè postulata.

182 Quintò limitatur, † vt non procedat in actibus accessoriis, & consecutiuis ad ea, quæ gesta erant ante litem motam, vel appellationem interpositam, quia nec tales actus ante omnia veniunt reuocandi, vt retulimus d.c.4.de atten.lite pend.in 5.limit. princip. & reassumpsimus etiam c.12.de attent.appell.pend.in 40.limit.ibi posita. nu.1.& seq.

183 Sextò, vt non procedat, † quando actus, qui fieret lit. pendente esset necessarius, puta alienatio rei litigiosæ per confiscationem, valet enim etiam si sit in præiudicium litis, & ita limitatur totus titulus de litigiosis, vt diximus dicto capitulo quarto, de attentat.lite pendente in 8.limit. princip.

184 Septimò non procedit † Regula in his actibus, qui essent à iure permissi, secundum vel præter naturam iudicij, dummodo non sit contra, prout est Cessio bonorum, Præstatio cautionũ, Electio calculatoris, Restitutio scripturarum originalium, Deputatio œconomi, Præstatio alimentorum, & expensarum litis, & similes actus de quibus plura diximus ibidem in 11. limitat.princip. numer.2.

185 Octauò fallit † in actibus factis à Principe, qui potest etiam lite pendente alteri collitiganti gratiam facere, & cùm sit supra ius, non per hoc dicitur attentare, vt post Rot.decis.245. aliàs 310.si reus.in fin.de rescript.in no.& alios ibidem allegatos diximus, in d.capitu. quarto, in 12. limit. princip.numer.tertio,& seq.& capitu.12. de attent.appell.pend.in 30. limit. princip.& similiter in 11.limitat.princip.in capitu. 20. de attent.post inhib.

186 Nonò fallit † quando ex reuocatione ante omnia (de qua agimus) resultaret scandalum in populo, vt in exhumatione corporis humani, vt declarauimus suprà in 2.parte, tam in d. capit. 4.de attent.lit.pend.in 13.limit.princ. quàm cap. 12.de attent.appell.pend.46.limit.princip.& in 3. parte, cap.24.de Reo,& except. sibi cont. attent. compet.q.18.

187 Decimò † non procedit in his, quæ fuissent facta de consensu partis, quæ prætendit attentatorum reuocationem, vt diximus suprà in d.cap.4. de attent.lit. pend.in 16. limit.princ.& in 3.parte, cap.24.de Reo,& except.sibi contr. attent.compet.q.15.per totam.

188 Vndecimò † pariter quando fuisset antea attentatis,& illorum reuocationem expressè, vel etiam tacitè renuntiatum, vt deduximus suprà, in 2.part.cap.4.de attent.lit.pendent. in 15.limit. princip.& cap.12.de attent.appell. penden.limit. 42.& capitu.20.de attent. post inhib.in 15. limit. princip.& iterum in 3.parte, capitu.24.de Reo,& except.sibi contr.attenta. compet. quæst. 12. per totam.

189 Duodecimò † attentata ante omnia non reuocantur ad instantiam contumacis, qui non potest allegare litis pendentiam, quam per contumaciam spreuit, vt diximus suprà in d. 2. parte, capitu.4.de attent.lit.penden.in 18.limitat. princip.per tot.

190 Decimotertiò similiter nec reuocarentur ad instantiam subrogãdi vigore mandati, per quod possessore mortuo mandatur per Papam quis subrogari, vt suprà in hac tertia parte, cap.22. de acto.& quis possit atten.reuoc.pet.num.32.

191 Decimoquartò † nec etiam ad instantiam intrusi ab intimatione executorialium appellantis, vt diximus ibidem numero 54. & suprà, in 2. parte, c.12.de attent.appell.penden.in 51. limitat. princip.

192 Decimoquintò † nec etiam ad instãtiam eius, qui non docet se esse talem, qualem se facit,& cõsequenter ad instantiam personæ minus legitimæ attentata ante omnia reuocantur, vt declarauimus suprà, cap.24.de reo,& except.sibi contr. attent.competent.quæstio.2.posito exemplo de cessionario & simil.

193 Decimosextò † nec etiam ad instantiam execrabilis, quando execrabilitas esset notoria, vel probata,

probata,ſecundum ea, quæ firmauimus ſuprà, cap.24.de reo,& except.ſibi contr.attent. competent.q.13.

194 Decimoſeptimò † in his quæ tenderent in faciliorem exitum cauſæ & ipſius appellationis, Quod pluribus exemplis comprobauimus ſuprà,cap.12.de attent.appell.pend.in 4.limit. princip.& iterum,cap.20.de attent.poſt inhib.ſimiliter in 4.limit.princip.

195 Decimooctauò † non procedit in his,quæ nō ſunt de proceſſu,nec ad proceſſum pertinent,ſecundum ea,quæ poſuimus ſuprà,in d.cap.11. in 5. limit.princip.

196 Decimononò ſimiliter,† quando eſſemus in notoriis,vt ibidem in 9.limit.princip.

197 Vigeſimò,† quando quis appellationem impugnauit,vt ibidem in 41.limitat.princip.

198 Vigeſimoprimò, † quando periculum eſſet in mora,quoniam actus eo caſu geſti ante omnia non reuocarentur, vt ibidem in quadrageſimatertia limitat.princip.

199 Vigeſimoſecundò † ſimiliter,quando appellatio fuiſſet ex aliqua cauſa nulla, vel aliàs à iure prohibita,quoniam geſta hac appellatione pendente regulariter ante omnia non reuocarentur, ſecundum ea,quæ latiſſimè deduximus ibidem. in 50.& 53.limitat.princip.

200 Vigeſimotertiò. † ſimiliter reuocatio ante omnia non fieret,quando illa peteretur poſtquā fuiſſet cōcluſum in cauſa,vt patet ex his, quæ poſuimus ſuprà,cap.23.quando & infr. quod temp. attentat.petent.num.41.

201 Vigeſimoquartò † quando conſtaret notoriè de non iure petentis reuocationem,vt pro regula firmauimus ſupr.capitu.24.de reo,& except. ſibi contr.attent.competen.quæſt.1.nume.21. Declarando tamen vt ibi.

202 Vigeſimoquintò † Regula prædicta non procedit in geſtis ante literarum expeditionem ſuper prouiſione beneficij,de quo litigatur, vt ibidem q.13.per tot.

203 Vigeſimoſextò † ſimiliter fallit in irretractabilibus,vt ibidem q.17.

204 Trigeſimoſeptimò † quando cognitio attentatorum omnino penderet à cognitione cauſæ negocij principalis, vt ibidem deduximus q.19.

205 Vigeſimooctauò,† quando petens reuocationem (licet non teneretur colorare titulum) de facto tamen illum ex infecto titulo coloraſſet,vt annotauimus ibidem.q.21.

Vigeſimononò ſimiliter attentata ante om-
206 nia non reuocarentur, † quando paſſo attentata fuiſſet terminus ad docendum de illis præfixus,& in termino nihil releuanter docuerit,ſecundum ea, quæ latius diximus ibidem quæſtio.16.

Supradictæ autem omnes limitationes quas hactenus remiſſiuè poſuimus,ex his collegimus, quæ ommiſſis caſibus particularibus, vniuerſaliter materiam huius priuilegij,quòd ante omnia attentata ſint reuocāda reſpicere videtur, Nunç verò quia vltra prædictos & alij caſus ſunt,in quibus dicta regula non procedit,illis ſequendo ordinem prædictum ſubiicimus.

207 Trigeſimò igitur fallit,† quando quis in prima,& ſecunda inſtantia paſſus fuiſſet,quòd coniunctim fuerit proceſſum ſuper attentatis, & ſuper negocio principali, quia ſi in fine tertiæ inſtantiæ velit vti priuilegio,de quo agimus, vt attentata imprimis,& ante omnia reuocētur, non eſt audiendus, vt fuit tentum in vna Taruiſina penſionis coram D.meo Oradino,in qua licet antea 14.Martij.1557.eodem proponente,Domini tenuiſſent purganda eſſe attētata nō obſtāre, quòd poſt commiſſam cauſam attentatorum fuerit pro eiuſdem parte deinde præſentata commiſſio concernens negocium principale,& in eo fuerint latæ duæ ſententiæ:nihilominus dum ſub die 20.Octobris 1561.dubitaretur,prout infrà,videlicet An ſtantibus commiſſionibus,de quibus in actis, & quòd hucuſque fuerit proceſſum ſuper nullitate penſionis, & ſuper attentatis coniunctim,Cardinalis ſibi præiudicauerit, ita vt debeat procedi eodem modo in tertia inſtantia: Domini tenuerunt procedendum eſſe, tam ſuper attentatis, quàm ſuper negocio principali,
208 quia † iſta opinio videtur æquior,& magis cōngruere menti reſcribentis, & viæ electæ à Rota,
maximè cùm ſimus in fine tertiæ inſtantiæ, &
Cardinalis conſecutus fuerit commodum non
ſoluendi interim penſionem 300. duc. ſingulis
annis, vnde non debet videri ſibi graue, ſi cenſetur ex his ſibi præiudicaſſe incommodo attentatorum. Pro qua limitatione faciunt ea omnia, quæ de tacita renunciatione diximus ſuprà,capitu.quarto,de attentat.lite pendent.in 15.limitat. princip. numero duodecimo, verſicu.tertium poteſt eſſe exemplum,vbi etiam numero 18.de d.reſolutione mentionem fecimus.
209 Quinimmo, † aliqui prout Berengar.in repet.
leg.naturaliter.§.nihil commune. numero quadrageſimoſecundo,ff.de acquiren. poſſeſ.fuerunt
in ea opin.quòd ſi quis lite in petitorio pendente fuerit ſpoliatus,& abſque eo, quòd poſſeſſorium recuperandę,(& ſic ſpolium attentatum)
intentauerit,proſecutus fuerit petitorium, & in
eo ſuccubuerit,non poſſit amplius admitti ad dictum poſſeſſorium, & conſequenter,ex illius intentione priuilegium ſpolij attentati,non ſolùm
perderetur ſi tractatum fuiſſet vnà cum petitorio,vt ſuprà,& in tertia inſtantia,verùm etiam ſi
proſequęndo petitorium, ommiſerit intentare
210 poſſeſſorium ſpolij attentati. † Cui non videtur facile ſubſcribendum,quia licet ille loquatur
de ſpolio facto lite pendente,& quòd excluditur,
ſpoliatus ab illius propoſitione, hoc intelligitur quatenus vellet illud proponere per modum actionis ſpolij, non autem ſi vellet proponere per modum attentati,cùm non ſit nouum,
quòd etiam attentatum poteſt proponi per modum actionis, vt diximus ſuprà,capitu.12.numero 13.

Trigeſimoprimò limitari poteſt, vt licet aliàs attentata ante omnia per iudicem reuoca-
211 ri poſſint, † & debeant propter verbum oportet,poſitum in cap.non ſolùm.de appella.in 6. id
212 tamen non † procederet quotieſcunque iudex
haberet in facultatibus, quòd poſſet ſola facti
veritate inſpecta procedere, cum enim ſtante
213 dicta clauſula iudex, † non cogatur ſuper incidentibus,& emergentibus pronunciare,ſed poſſit illa vnà cum negocio principali decidere, vt
poſt Bald.in l.ait prætor. §.permittitur. numer.
primo,verſi.item no.ff.de minor. tradit nouiſſi-

mè Ioan.Bapt.de Asin.in sua praxi Iudic.§.3. capitu.15.numer.1.sequitur, quòd hoc casu non potest iudex cogi ante omnia super attentatis pronunciare, sed possit illa vnà cum negocio principali decidere, attento quòd attentata dicuntur emergentia, & accidentia, vt annotauimus suprà in 2.parte, capitu.15.de attent.penden.com pro. in 15. fundamento 2. opi.numero 69.& numero 90.

Trigesimosecundo similiter dictum priuile-
214 gium, † non procedit, & non suspendit petitorium, ita vt ante omnia super attentatis procedatur, quando essemus in spolio attentato, & facto lite aliqua in petitorio pendente, quia possessorium hoc casu non facit silere petitorium, sed cùm possit super vtrôq; eodem tempore procedi, vt firmat Barto.in l.naturaliter.§.nihil commune.numero vigesimotertio, in quarta combinatione, in primo capite distinctionis ibi per eũ positæ.ff.de acquirend. poss. per l. si constiterit. C.fin. regund.consequenter etiam patet, quòd attentatum eo casu non reuocatur in primis, &
215 ante omnia.† Et quamuis contra Barto.in hoc aliqua allegauerit Aret.ibi numer.decimosexto,
216 præsertim, † quia spoliatio facta lite pendente dicitur esse odiosior spoliatione facta ante litem, & propterea acrius punienda, & magis priuilegiata, & post eum etiam Ias.(licet motiua Aret.omnino non approbauerit) ibi num.131.prout etiam eiusdem opinionis contra Barto. videtur Rub. Alexand.ibi numer.299.& seq. & præsertim. nu.
217 303.in fi.† vbi dixit quòd opinio contra Barto. est verior, atque etiam ibidem Ioan.Coras.ibidẽ nume.101.vers.cæterùm.dicat, quòd opinio Bar. sibi non videtur tuta ex d.ratione, quia spolium attentatum est magis odiosum, prout ex eadem ratione idem contra Barto.tenet etiam ibi Ludou.Bolog.nume.90.& nouissimè in propria materia huius remedij attentatorum (secutus distinctionem, de qua per Dida.Couar.lib.1.variar.resolut.capitu.decimosexto.numer.13.vers.ego verò hanc opinionem contra Barto.) firmat Menoch.de recuperan.poss.remed.17.quæstio.16.num. 48.qui ea etiam ratione, vltra Didac.ratione mouetur, quia scilicet lite cõtestata super petitorio permissum est obiicere exceptionem illius spolij, quòd deinde lite pendente superuenit atque suspenditur iudicium illud petitorij antea attẽtati.
218 Nihilominus, † quia cum Bartol.alios simpliciter transire testatur Claud.Marmesius ibi.numero 154.in fin.& etiam Ludou.Bolog.ibidem, numero octuagesimoquinto, & receptam esse asserit Ioan.Corasius ibi nume. 201. versic. cæterùm hæc decis. & clarius de hac communi testatur Rip.ibidem.sub numero 158. Quinimmo Afflict. decis.131.quidam concessit.numero secundo, loquens in propria materia attentatorum, refert Bart.vbi suprà secutum fuisse sacrum Consilium Neapolitanum, Cuius decisionis autoritate, & magis vniuersaliter, ac indistinctè de attentatis loquens idem (quòd attentatorum iudicium nõ suspendat hoc casu petitorium) affirmauit Misinger.singul.obseruation. cent.3. decis.33. quem contra Iason.& Aretin.in d.§.nihil commune.secutus videtur nouissimè etiam Grauat.apud Vestr.in prax.Ro.cur.libr.8.capitu.4.numer. 42. Et sicuti durum videri posset in iudicando ab ista communi opinione discedere, ita etiam cum per eam videatur penè confundi tota materia attentatorum, & illorum suspensiua natura, ac priuilegium, quod videntur habere, quòd ita cætera suspendant, vt in primis & ante omnia illorum reuocatio sit facienda, non videtur ita de facili, & indistinctè posse admitti.& eo magis, quia re vera termini in quibus loquitur Barto. & doct.nõ videntur omnino applicabiles ad terminos attẽtatorum, de quibus agimus.

219 Propterea pro † prædictarum opinionum concordia, & veritati inhærendo aduertendum est, quòd Barto.opinio, Afflict.decisio, & communis opinio, de quibus suprà declaranda, & intelligenda sunt vt procedant, quando spolium factum lite in petitorio pendente deducitur, & proponitur in iudicium per modum actionis, tunc enim potest verificari opinio Barto. vt non suspendat petitorium, secus autem quando restitutio, & reuocatio huius spolij attentati peteretur per implorationem officij iudicis, & sic via priuilegiata attentatorum, vt est de mente omnium suprà allegatorum, tenẽtium contra Barto.dum se fundant in eo quòd huiusmodi spoliatio ex eo sit odiosior, quia illius reuocatio fiat per officium iudicis, quod clarius, & apertius animaduertit (& quidem rectè) Ripa in d.§.nihil commune. nume. 159. versi.retenta tamen fallentia, dum inquit, & intelligas procedere reo proponente interdictum recuperandæ, secus si proponat officium iudicis petendo attentata reparari, per decisi.Rot. (quam etiam nos suprà in princ. huius priuilegij allegauimus) 2. aliàs 14. fuit dubitatum, de restitu. spoliat.in no.& maximè, quia (cùm plures, ac diuersi sint modi, ac viæ, quibus attentatorum reuocatio peti potest) non astringitur quis ad proponendum spolium attentatum semper per viam attentati, sed potest illud etiam per viam actionis via ordinaria proponere, vt declarauimus suprà, capitul. vigesimoprimo, quib.& quot mod.atten.reuoc.numero 23. vers. ordinaria autem via. Et eo magis, quia per hoc opiniones conciliantur, iuxta doctrinam Salic.in l. filiæ cuius.C.famil. herciscund. cum aliis adductis per Io.Bapt.de Asin.in sua praxi Iudic. §.4.capit.10. in fin.numero 9. Nec decis. Misinger. ex aduerso suprà allegata aliquid mouet, quia deci. eiusdem trigesimaquarta, quæ immediatè illam sequitur apertè præcedentem declarat, dum vult, quòd causa attentatorum non perdat suum priuilegium, quòd ante omnia in ea procedatur, etiam si in petitorio, ac negocio principali non solùm fuisset processum, & causa instructa, verùm etiam si fuerit in causa conclusum, quia nihilominus in causa principali non erit ferenda sententia quousque causa attentatorum non fuerit instructa, quo etiam facto erit primo super attentatis, & deinde super negocio principali sententia ferenda, vt animaduertit idem ibi decision. trigesimaquarta, cent.3. incip. quid autem. Vel responde quòd ordinatio Cameræ Imperialis, de qua ibi, loquitur quoad processum, vt ambæ causæ possint simul tractari, nõ quoad sententiam, vt prius possit ferri sententia in negocio principali, quàm super attentatis, vt sentit idem in d.decis.trigesimaquarta, & melius, & latius declarat (ita in specie

tie ad dictam ordinationem respondendo) idem Misinger. in consi. siue responso 11. secundæ decadis incip. in præsenti. numero quadragesimoprimo, & 44. quæ responsio posset etiam adaptari ad suprà allegatam decis. Afflict. 131. vt loquatur quoad processum, non autem quoad sententiam reuocationis attentatorum, quamuis enim ibi. numero secundo, dicat, quòd potest procedi super vtroque iudicio, superius tamen iam dixerat fuisse iudicatum attentata, de quibus ibi reuocari debere: Sed re vera, responsiones suprà adductæ non satisfaciunt, nec videntur omnino tutæ, attento, quòd priuilegium attentatorum tanquam suspensiuum aliorum iudiciorum respicit nedum sententiam, verùm etiam ipsum processum, vt patet ex his, quæ posuimus suprà in princip. huius vltimi priuilegij. num. 165. & nullius. suprà in 14. priuileg. numer. 115. quòd decisiones ibi allegatas, quæ dum dicunt, quòd sententia lata super attentatis est ante omnia mandāda executioni, etiam antequam procedatur in petitorio satis demonstrant, quòd huiusmodi priuilegium etiam processum ipsum respicit, & propterea distinctioni, & declarationi super positæ tanquàm veriori omnino adhærendum esse censeo.

220 Trigesimotertio limitari potest, vt † non procedat in attentatis calumniosis, illis enim non videtur competere huiusmodi priuilegium, quòd in primis, & ante omnia reuocentur: sicut enim lis, inhibitio, & restitutio in integrum quando sunt calumniosæ non faciunt attentata, secundum ea, quæ diximus suprà in secunda parte, capitu. quarto, de attenta. lite pendent. in 4. limitat. princip. & capitu. decimooctauo, de attentat. restitu. in integrum pende. numero quinquagesimoquinto, & seq. & capitu. vigesimo, de attent. post inhib. in septima limitat. princip. ita etiam dicendum est, quòd attentata calumniosa
221 dicto priuilegio non gaudeant: † Tunc autem diceretur adesse suspicio calumniæ, quando passus attentata diu distulit de illis dare, immo ea ipsa die, qua fuit lata sententia in negocio principali fecit præsentari commissionem super attentatis, quoniam si iudex non purgatis aliter attentatis sententiam proferat, valida reputatur, non habita consideratione huiusmodi priuilegij, vt admonuimus suprà hoc eodem capitu. 30. in 6. ampliat. nume. trigesimooctauo, Item calumnia præsumeretur, quando quis vellet committere causam attentatorum in vltimis audientiis, & quando instant aliquæ magnæ feriæ, vt admonuimus etiam suprà hoc eodem capitu. in princip. huius vltimi priuilegij. numer. 162.

Trigesimoquintò Regula prædicta, quòd attentata in primis, & ante omnia reuocentur,
222 non † procederet quotiescunque aliqua subesset causa Dominis bene visa, ob quam esset à dicta regula recedendum, prout vniuersaliter fuit de mente Dominorum in vna Calagurritana translationis coram Sarmiento. 23. Ianuarij. 1570. in qua dixerunt, quòd eo casu videndum erat, an ex aliqua causa esset à regula prædicta recedendum, ex pluribus, quæ ibi per eos consi-
223 derabantur, quarum vna erat, quia † passus attentata eo casu non contradicendo consense-
224 rat in eo iudicio, Alia † ne diuinus cultus in ecclesia noua perturbaretur, iuxta gloss. in cap. per
225 uenit, & ibi Præposit. de appella. Alia † propter incommodam purgationem propter exhumationem faciendam. Prout etiam, & aliàs id Rota facere solet, quando causa esset intricata, & implicita, aut non haberet bonum odorem, aut alias essent atrentata multum antiqua, vt latius diximus suprà, capitu. vigesimoquarto, de reo, & except. sibi contr. attent. competen. quæst. 1. numer. 59. & seq. quia tunc apposito sequestro cognosceretur de bono iure attentantis, vt diximus ibidem.

Trigesima quinta huic affinis limitatio con-
226 siderari potest, † vt non procedat, quando cognitio attentatorum, & illorum reuocatio per Signaturam impediretur. & retardaretur. Sicut enim ad hoc, vt celerius causæ expediantur, & sumptibus pauperum litigantium subueniatur,
227 † solet Signatura quandoque nullitates, quę nō sunt substantiales, sed de iure positiuo reiicere, & sanare, vt docet Staphil. de liter. grat. & Iust. fol. 184. versicu. si in causa profana, & latius per Vāt. in Tracta. de nullit. in tit. quib. mod. sen. null.
228 defen. possint. sub num. 125. Ita etiam solet. † Signatura ex causa commissionem dare, quòd simul, & semel cognoscatur, & iudicetur de nullitate sententiæ attentatis, & innouatis, & negocio principali, vt tradit idem Staphil. vbi suprà, fol. 179. vers. qua ratione conceditur commissio, &c.
229 causa autem esse posset, puta † ob paupertatem illius, qui attentauit, & aduersarij potentiam, nā attenta huiusmodi maxima paupertate solet rescribere, vt ommissis nullitatibus, & attentatis, & constito de bono actoris iure, Auditor ad expeditionem causæ negocij principalis vnica sententia, & quacunque appellatione remota procedat prout similis commissio fuit aliàs præsentata D. Robusterio in vna Anconitana terrarum, & spolij attentati pro Scalamontibus contra Cesarinū, licet Scalamontes nihil obtinuerint, attento, quòd, licet illi conati fuerint deducere illorum paupertatem, Domini tamen sub die 19. Iunij 1570. tenuerunt non constare de paupertate, de qua loquebatur rescriptum.

Trigesimosextò licet aliàs dicatur, quòd attentata sunt ante omnia reuocanda, ante quàm procedatur in negocio principali, ita vt respectu fructuum, & expensarum sit vsque ad obolum facienda restitutio, id tamen non procedit respectu damnorum, & interesse, in quibus licet attētans veniat condemnandus, vt diximus infrà, capitu. trigesimoprimo, de pœn. attentin. 5. pœn.
230 numer. 164. † tamen si damna, & interesse non essent liquida, illorum purgatio nō retardat processum in negocio principali, sed super eo simul, & super liquidatione est procedendum, vt adnotauimus ibidem numero 168. versicu. quarto,
231 quia. † Idémque dicēdum esset, si facta purgatione attentatorum pro maiori parte, ita, quòd pro residuo modicum quid remaneret: nam & hoc casu ratione huius modici residui non retardaretur negocium principale, vt fuit aliàs factum in vna Taruisina illegitimitatis, & bonorum coram D. meo Oradino. 10. Decembris 1557. & admonuimus etiam suprà, capitu. 29. de purgat. attent. nume. 23.

Trigesimoseptimò prædictum priuilegium attentatorum, quòd scilicet suspendat omnem

aliam cognitionem,& solùm super eo sit procedendum, vt regula suprà in hoc vltimo priuilegio posita.numero 165.necessario limitandum vide-
232 tur,† vt non procedat quotiescunque is, qui lite pendente possessionem accepit, antequam contra eum fuisset datum de attentatis, & super eis fuisset discussum, obtinuisset ab Auditore Cameræ mandatum de manutenendo in possessione, in qua reperiebatur, & postmodum eius aduersarius commisisset in Rota causam attentatorum, ac totius negocij principalis, cum clausula tamen sine præiudicio legitimæ executionis mandati de manutenēdo, quia hoc casu licet iudicium attentatorum, quæ origine erant priora, videretur prius terminandum, præsertim considerata illorum natura priuilegiata quoad suspensionem, nihilominus eueniente casu in vna Vercellen.coram Reumano.21.Octobris 1555.fuit dictum, quòd poterat procedi super vtroque, & consequenter erit limitatio ad prædictum priuilegium.

Trigesimòoctauò fuit aliàs dubitatum, an si præsupponatur defunctum (possessionem post appellationem capiendo) attentasse, ista exceptio, quòd ante omnia erant attentata purganda, impediret hæredem scriptum petentem se immitti in possessionem bonorum vigore testamenti non cancellati, & iuxta terminos l. fi.C.de ædicto diu.adr.toll.ex sui priuilegio retardaret immissionem prædictam, & suspenderet iudicium istud adipiscendæ? Et licet affirmatiuam suaderet, & natura ipsius causæ, quæ regulariter est suspensiua omnium aliarum cognitionum, vt suprà dictum est in 14.priuileg. numero 115. & id quod diximus suprà, capitu.quarto, de attent. lite penden.in 5.ampliat.princip.quòd etiam post mortem attentantis hæres, & successor tenentur ad attentatorum purgationem, post Mil.in verb. attentata.1.fol.29. Nihilominus eueniente casu in vna Perusina hæreditatis coram Sarmiento. 14.Martij 1567. licet Domini articulum non de-
233 terminauerint,† senserunt tamen pro negatiua, quòd huiusmodi exceptio minimè impediat prędictam immissionem, quoniam (vt per informantes ibi allegabatur) hæres vigore d.l. fin. debet immitti in possessionem, quæ erat pœnes defunctum qualiscunque fuerit, & ideo habet locum etiam respectu detentionis. gloss.in d.l.fin. & ibi Alexand.numero vigesimosecundo, Ias. colum. 8.in fin. Paris.post alios consilio quadragesimoprimo, numer.1.libr.1.Non obst.quæ suprà pro affirmatiua considerabantur, quia ista natura suspensiua etiam in aliis casibus limitatur, vt patet ex suprapositis limitationibus: Ad aliud, quòd hæres teneatur purgare attentata, respondetur, quòd purgatio facienda per hæredem non excludit eius immissionem, immo potest dici, quòd eā includat: si enim quando est attentatum circa possessionem pro illius purgatione est facienda possessionis restitutio, iuxta ea, quæ latius diximus suprà, capit.29.de purgat. attent. numer.34. & 77.si per hæredem est facienda purgatio per restitutionem possessionis, vt possit illam restituere, opus est, vt illam per immissionem, de qua agitur, consequatur, & deinde purgando attentata à defuncto illam restituat, ex quo priuatio prę supponit habitum.

Trigesimonono attentata in primis, & ante omnia non reuocantur, quando attentans, prouisus ab ordinario de beneficio reseruato, (postquam illius vigore attentando possessionē adeptus fuerat) impetrauit à Papa nouam prouisionem facta mentione litis pendentiæ, & possessionis captæ, & cum clausula, quòd tituli etiā
234 infecti exprimi possint, quia † talis noua prouisio purgat vitia præcedentia, & impedit attentatorum reuocationem, & ita sæpius per Dominos fuit resolutum, vt declarauimus suprà, capitu.29.de purgat.attent.numero 58.& melius numer.61.& seq.

Quadragesimò potest limitari, vt hæc priui-
235 legiata reuocatio non procedat, quando † statutum à certo personarum genere remoueret omnem exceptionem, & omnem defensionem, si enim præsupponeretur contra huiusmodi personas aliquid lite pendente attentatum, non posset ille instare pro reuocatione, quoniam illa fit officio iudicis mercenario, vt sæpè dictum est,
236 † officium autem iudicis per dictum statutum censetur regulariter esse sublatum, vt post Abbat. & alios latè prosequitur nouissimè Ioan.Bapt.de Asin.in sua praxi iudic.§.31.capit. trigesimoquarto, per totum.

Quadragesimoprimò id, quod dictum est, quòd sententia in causa attētatorum lata in hoc est priuilegiata, quòd est ante omnia executioni demandanda, vt diximus post Rot.suprà in princip.huius 29.priuilegij, numero 150. limitandum
237 videtur, vt † non procedat quando sententia esset lata ab incompetenti iudice, quia tunc nō est attendenda, secundum Alciat.in consil.26. Marchionatus.nume.7.lib.6.

Quadragesimosecundò, quod dictum est attentata ante omnia purganda esse, & antequam de causa, & negocio principali cognoscatur, intellige locum sibi vendicare inter easdem partes videlicet attentantem, & eum, qui pas-
238 sus est attentata, † secus verò respectu tertij, qui dum agitur super attentatis inter Meuium actorem, & Titium reum, & possessorem, vellet contra eundem Titium super eodem beneficio agere, quoniam sub prætextu priuilegij attentatorum non impeditur processus, & causæ cognitio etiam super negotio principali, quinimmo ne huic tertio præiudicium inferatur, videtur, quòd ille impedire possit, ne Titius purgando attentata, restituat possessionem Meuio, sicut videmus euenire in spolio, in quo tertius impedit restitutionem, vt mox dicemus: Verùm quia articulus iste an priuilegium attentatorum afficiat tertium, ita vt ille valeat impedire purgationem attentatorum, & restitutionem possessionis, quando essemus in spolio attentato à doct.in specie non ponitur, & attentatis regulis, ac terminis, qui in hac materia sosent considerari non videtur carere difficultate, idcirco sciendum est, quòd duplex in eo conside rari potest opin.

239 Prima † affirmatiua, quòd tertius restitutionem, & purgationē attentatorum impediat, & priuilegium attentatorum sibi non obstet, quæ ex pluribus suaderi potest, &

Primò, quia (vt aliàs diximus suprà in hoc eodem capitu.numer.48.vers.quarto intellige.post

Ruyn.in consi.75.quantum.sub nume.9.libr.5.pri
140 uilegium † attentatorum non debet egredi per sonas, quas concernit articulus attentatorum, sicut etiã de effectu inhibitionis diximus suprà, 2.parte,cap.20.de attent.post inhibit.in 6. limit. princ.per tot.& consequenter non debet extendi ad tertium,quem attentatorum articulus nul lo modo tangit.

Secundò quia ita in simili videmus in spolio
141 in quo † tertius comparens pro suo interesse, & opponens puta exceptionem dominij impedit restitutionem, ea ratione, quia in tertio cessat ratio odij contra spoliantem, super quo fundatur restitutio spoliati, quæ fit in odium spoliantis, vt concludit Menocch.in tract. de recuper. poss.Remed.1.q.1.numer.38.in fi.vnde idem videtur dicendum in attentatis,in quibus similiter restitutio fit in odium attentãtis,qui eodem tempore offendit,ius,iudicem,& partem.capitu.1.de appell.in 6.vt no.docto.in cap.in literis.de restit. spol.& videtur decis. Rot. pen.aliàs 438.fuit dubitatum, de restit.spol.in no.cum aliis adductis per Ant.Gabriël.commu.conclus.libr.5.de restit. spoliat.conclus.1.num.45.& latius nouissimè per Menocch.in d.tract.de recuperand. poss. in 1.remed.quæst.33.nu.372.& seq. Quibus adde Guid. Pap.decis.37.si appelletur.numer.4.vbi in id præter allegatos per supradictos citat etiam Cyn. & Bart. in l.si quis.C.locat.& Henric. Boic.in cap. cùm venissent,in vltima distinct.in fi. de instit. & Ioseph.de Ludou.in decis.Perusin. 26. Aemilia-
142 nus.numero 22.præsertim quia † videtur valere arg.de spolio ad attentata,prout arguit aliàs Rota decis.2.aliàs 55.ad instantiam,vt lit.pend.in no. & alibi sæpè.

143 Tertiò quia sicut † vitium litigiosi,& litis pẽdentia non afficit tertium,Rot. decis.3.aliàs 56.si lit.pend.in no.cum aliis congestis suprà,in 1. parte,capit.3.de attent.à tertio,nume.4.& in 2.parte,cap.4.de attent.lit.pend.in præfatio.in 3. illat. nume.527.ita priuilegium resultans ex litis pendentia non debet tertium afficere.

144 Quartò quia † pendente lite prohibitum est possessionem transferri de vno in alterum. Rot. decis.3.aliàs 400.no.si lite pend.in antiq.vt latius diximus suprà,in 2.parte,capitu.4.de attent.lite
145 pend.in 2.illat.numer.449. Cùm ergo † postquam iste tertius fuit admissus ad causam, lis pẽdere dicatur inter eum, & Titium possessorem: Aegid.decis.545.si pendente, & plenius declarauimus suprà in dicto cap.4.in præfatione. nume. 178. ergo per purgationem attentatorum non debet posse possessionem,quæ erat apud Titium in Meuium transferre.

146 Quintò quia † tertius comparens pro suo interesse,præsertim si de illo doceat,est audiendus: ad no. c.veniens.el 2.de testib.sed quod pendente articulo attentatorum ille super iure quod prætendit audiatur,& quod possessionẽ Titius non restituat Meuio multum sua interesse potest, præsertim si Meuius esset Titio potentior,ita vt sibi in euentum victoriæ difficilior pararetur recuperatio,vt no.per Paul.de Cast.in l.2.C.de edict.diu.Adr.toll. Ergo super his debet audiri,& impediri restitutio.

147 Secunda † potest esse opi.negatiua quòd tertius non impediat restitutionem possessionis ab attentante per viam purgationis attentatorum facienda,& consequenter,quòd quoad hoc priuilegium attentatorum ibi obstet. Quæ pariter ex infrascriptis suaderi potest.

148 Primò quia † nunquam debet aperiri via fraudibus,& præstari occasio delinquendi, & in delicto, & intrusione se confouendi, ad no.in l.in fundo.ff.de rei vend. Capit.decisio.176.in causa.numer.34. Quod vtique facile, & frequenter eueniret si per comparitionem tertij purgatio attentatorum retardaretur: semper enim attentans ad eludendum iudicem, & partem supponeret aliquem tertium qui sub prætenso bono iure in causa principali reuocationem inpediret prout loquens de tertio vna cum parte attentante, & huiusmodi reuocationem etiam quoad ipsum attẽtantem impedire volente, vtitur aliàs hoc argumento Bisignet.de apppellat. decis.4.vtrum innouata. sub nume.5. vers.item ni si talia.

149 Secundò quia † in reuocatione attentatorũ versatur vtilitas publica, non solùm ex hoc ne delicta remaneant impunita(cùm attentans delinquere censeatur, secundùm ea, quæ proximè dicemus in capitu.seq.de pœn.attent.in prin.) ve-
150 rùm etiam,quia † illorum reuocatio dicitur tangere abbreuiationem litium,& consequenter vtilitatem publicam.arg.l.properandum. C. de iudic. quinimmo quando essemus in beneficiali-
151 bus respiciunt etiam † publicam vtilitatem ecclesiarũ,ne propter diuturna litigia ecclesiæ diu vacent,vt eleganter considerabat aliàs Rota decis.5.aliàs 433.nota nunquid reo.sub numer. quinto,vt lite pendent.quæ est repetita per Bisignett. decisio 1.nunquid reo,sub numero sexto, vt lite pendent. quas in hoc videntur secuti domini in vna Nolan. Abbatiæ Vallis regalis coram Paleott.vt est in recollect.suis,decisio.115.Ioan. Michael.ad fin.vnde vtilitas hæc publica præferenda est priuatæ vtilitati huius tertij, iuribus vulg.

152 Tertiò cùm † attentans dicatur offendere non solùm ius,&partem,vt spolians,sed etiam ipsum iudicem,cuius dicitur lædi maiestas.ad no. in capitu.primo,de appell.in 6.& aliàs suprà sæpè dictum est.Immo in attentatis plus ponderetur contemptus iudicis,quàm ius agentis, vt dicebat Aegid.decis. quadragesimanona, incip. agens. cum in attentatorum reuocatione contempta prætoris dignitas vindicari dicatur, secũdum Oldrad.in consilio 206. in causa.post princip. ne iudicibus illudatur, contra l. si prætor.ff. de iud.& no.in l.si quis.in verb. eludere. ff. de arbitr. non videtur aliquatenus concedendum, quòd tertius valeat hanc quasi publicam vindictam impedire.

Quartò,quia sicut per litis pendentiam inter Titium, & Meuium tertio non præiudicatur: quòd ex eo satis constat,quia si ille hac lite pendente aliquid innouauerit regulariter id non dicitur vitio attentatorum subiici.cap.Romana, §.in alium de appell.in 6.& aliis adductis suprà, in 5.parte,capitu.3.de attent.à tert. numer. quarto,ita(vt contrariorum sit eadem disciplina) per suam comparitionem, & admissionem ad causam non debet præiudicari primis collitigantibus in purgatione attentatorum, super quorum reuocatione Meuio erat antea ius quæsitũ:Quod vtique

vtiq; fieret, si per eum restitutio possessionis im-
153 pediretur: cùm maximum sit possessionis cómodum. §. commodum. instit. de interd. & latè deducit Cagnol. in l. in pari. sub nume. 4. de reg. iur. & Rip. in c. sæpè. nume. 1. de restit. spol.

Quintò quia licet multum huius tertij intersit admitti ad causam, & super suo bono iure audiri, regulariter tamen (si rectè consideretur) sua parum interesset fieri, vel non fieri per Titium reuocationem attentatorum: Quoniam Aut tertius pro parte sua deducit iudicium possessoriũ, puta spolium simplex, asserens se ab eodem spo-
154 liatore fuisse spoliatum: & tunc, quia † spolium qualificatum, puta ratione violentiæ, vel litis pendentiæ, præfertur simplici spolio, vt annotauimus suprà, numer. 131. tunc nullum sibi per hanc restitutionem videtur præiudicium inferri, attento quòd spolium attẽtatum ipsius Meuij, est suo simplici spolio præferẽdum. Aut deducit aliquid concernẽs petitorium, puta rei vendicationem, asserens beneficium ad se spectare, & tunc licet per purgationem attentatorum possessio rei litigiosæ auocetur à Titio, & trãsferatur ad Meuiũ, in hoc tamen nullum videtur versari interesse, vt potius pœnes vnum, quàm alterum (si in causa ille obtinuerit) possessio inueniatur, cùm non transferatur in extraneum, & non collitigantem, sed in omnem euentum semper ex eodem iudicio, & ab eodem iudice possit contra possidentem habere suæ sententiæ executionem. arg. l. pen. ff. de rei vendi.

Sextò facit: nam licet ex prædictis clarè constare videatur, quòd tertius non possit reuocationem impedire, attamẽ dato etiam, quòd hoc esset dubium, hæc secunda opinio est attenden-
155 da, quoniam in dubio † debemus fauere attentatorum reuocationi, vt est decis. Rot. apud Bisignett. 4. vtrum innouata. sub numero sexto, in titu. de appell.

156 Et tenendo hanc † (quæ sanè verior videtur
157 opi. & secundum quam † deinde inueni, quòd nouissimè fuit per Dominos resolutum in vna Calaguritana translationis coram Blanchetto 3. Iulij 1573. in qua fuit dictum, quòd tertius, licet impediat restitutionem in spolio, non tamen quando concurrunt attentata, vbi citant Corsett. in Regula spoliatus. limit. 38.) non obstant adducta in contrarium pro prima opinione: Respond. quoniam: &

Ad Primum, quòd priuilegium attentatorum inter cætera, quoad duplicem effectum considerari potest, Primus est vt pendente cognitione, & causa attentatorum, in negocio principali nó sit procedendum, ad no. in c. non solùm. de app. in
158 6. † & quoad hoc priuilegium attentatorum nó afficit tertium, quamuis ille etiam pendente causa attentatorum audiatur, & admittatur ad causam, & in ea procedatur, & de hoc est expressè decis. Capell. Tolos. 493. incip. an pendente, sicut
159 nec † etiam litis pendentia inter aliquos in possessorio impedit, quominus tertius possit agere super eodem beneficio in petitorio. Rot. decis. 3. aliàs 149. si inter Titium. de caus. poss. & propr. in no. Secundus effectus est, vt attentans purget attentata, nec quoad hunc effectum dicitur tertium afficere, ex eo quia tertius non impediat purgationem, & restitutionem possessionis, quia hoc prouenit potius ex hoc, quia sua nó interest, vt suprà dictum est, quàm ex vi priuilegij ipsorũ attentatorum.

Ad Secundum Respond. primo quòd licet etiã in attentante consideretur odium, sicut in spo-
160 liante, illud † tamen maius est, vt post Rip. & alios in l. naturaliter. §. nihil commune. nume. 67. ff. de acquirend. poss. diximus suprà in hac 3. parte, cap. 24. de excep. contr. attent. compet. quæst. 1. nu. 41. vnde non mirum videri debet, si id, quod ratione odij cessantis conceditur respectu tertij in spolio, hoc in attentatis denegatur, cùm non sit odij par ratio in vtroque casu. Secundo, quòd
161 non sola odij ratio in reuocatione attentatorũ consideratur, sed immo fauor, & vtilitas publica, vt suprà deductum est, vnde licet respectu tertij cesset ratio odij, remanet tamẽ alia, & efficacior ratio fauoris, etiam publici, qui tam respectu iudicis fuit læsa maiestas, quàm illius, qui passus est attentata, consideratur, præsertim quia vbi concurrit etiam circa eandem rem fauor, & odium, prout in reuocatione in casu nostro, regulariter fauoris ratio præfertur odio. ad no. in l. 2. C. de in ius vocan.

Ad tertium Respond. vt ad primum, quòd non priuilegium attentatorum prohibet eum nó posse impedire restitutionem, sed quia sua non interest, vt sup.

Ad quartũ, quòd ex causa necessaria, prout est in casu isto (in quo Titius per iudicem compelli-
162 tur) † etiã res litigiosa alienari, & in aliũ trãsferri potest, vt latius dictũ est suprà in 2. parte, cap. 4. de attent. lit. pend. in 8. limit. princ. per tot.

Ad quintum Respond. quòd immo sua non interest, & dato quòd interesset, vtilitas publica
163 præferẽda est priuatę, per supradicta: & † posito, quòd Meuius esset etiam Titio potẽtior, per hoc non videretur retardanda restitutio, & attentatorum purgatio, quoniam l. 1. C. ne liceat potentior. procedit, quando quis dolosè, & in fraudem rem in potentiorem transfert, vt ibi no. & declarat etiam Menocch. (qui ex hoc reprobat, & merito quandam modernorum ferè in nostris terminis distinctionem) in d. tracta. de recuperan. poss. in 1. remed. quęstio. 33. sub 381. ad fi. qui dolus, & fraus in casu nostro ob iudicis sententiam penitus excluditur. ad l. iustè possidet. ff. de acqui-
164 rend. poss. Verùm quia † pręsupponeretur in facto, quòd Meuius, in quem per purgationẽ transferretur possessio, esset adeo hoc tertio potẽtior, vt post restitutionem maximè difficilis, ac penè impossibilis sibi sit futura recuperatio, in euentum, quòd in negotio principali obtineat, vt omnia cum minori singularum partium, & collitigantium præiudicio transigerentur, æquitati, ac rationi valde consonũ fortasse foret, si Iudex ad eam prouisionem recurreret, quam aliàs Domini in certis casibus, etiam in terminis nostris attentatorum facere solent, videlicet, vt possessionem, quam ab attentante per purgationem huiusmodi abdicaret, non illi, qui passus est attentata restitueret, sed ad se aduocaret, & penes se sequestraret: prout sæpius factum esse per Dominos constat, ex his, quę posuimus suprà, capit. 24. de reo & except. sibi contr. atten. competent. quęstio. prima, numer. 58. Sic enim, & attentanti debita pœna infligitur, & tertio in euentum victoriæ consuli

riæ consulitur,quia paratur sibi facilis recuperatio:& quamuis passus attentata aliqualiter grauari videatur,quia priuatur commoditate fructuum medij temporis,hoc tamen interesse nó videtur multum considerabile,& per sententiam in negotio principali ferẽdam reparabile, quia si obtinuerit habebit etiam omnes fructus ,qui interim sibi per iudicem conseruantur , vt aliàs considerat in simili Rota.decis.4. aliàs 390. si feratur.de sequestr.possess.& fruct.in no. Et secundum hoc vltimũ dictum videtur nouissimè fuisse decisum in vna Nullius castrorum coram D. meo Oradino 7.Aprilis 1570.in qua,cum comes Vbertinus esset conuentus à Dominis de Malatestis super spolio attentato,& hac lite pendente Cæsar,& fratres de Ranchio venissent ad litẽ, & peterent etiam ipsi castrũ(de quo agebatur) sibi restitui,& dubitaretur,an possessio Vbertini esset in casu illo ex officio ad Rotam auocanda,vel sequestranda,fuit formaliter conclusum sub his verbis,videlicet Possessionem castri esse auocandam ad Rotam,& ponendam sub sequestro,& moti sunt Domini,quia cũ comes Vbertinus violenter spoliauerit Dominos de Malatestis,& incertum sit,an restitutio debeat fieri Malatestis,vel Cæsari,& fratribus,non debet Vbertinus confouere se in spolio attẽtato:& pro hac conclusione facit decis.in no.4.de seq.poss.& fructuum.& decis.facta coram A.Aug.(quæ est 79. lib.3.vt colligiturex in formationibus) quæ non loquitur in beneficialibus,nec post sententiam, sed ante:& quia Rota solet possessionem attentatam sequestrare,vbi est aliquod impedimentum circa restitutionem faciendã, prout est hic propter superuenientiam Cæsaris,& fratrum, & ita concluserunt Domini nisi comes Vbertinus legitimè docuerit licuisse sibi accipere possessionem,cùm ad hoc tendant omnia , quæ pro eius parte adducuntur,vel allegantur. Hæc illi: Vel posset etiam Iudex rem,de qua agitur sequestrare,& fructus rei sequestratæ consignare illi, qui fuerat passus attentata,vt cum eis posset subtinere expensas litis,si pauper esset, cùm non sit de iure conueniens,quòd in certis casibus res litigiosa sequestretur,& fructus illius parti consignentur, ad tex.in l.fi.C.de ordine cogn. & no. per illum tex.Ias.in l.si fideiussor.§.satis datum. col.fi.ff.qui satisda.cog.vbi post Saly.in d.l.fi.dicit illum tex.esse singularem,& alibi non reperiri,vt eos refert & sequitur ex recentioribus, Aemilian.in cons.126.quæritur.nu.6.ver.contrariũ. & nu.3.& iterum in cons.151.vxor.nu.14.

Ex quibus omnibus cùm fuerint explicata ea,quæ priuilegia attentatorum respicere videbuntur,reliquum nunc est,vt pro præsentis materiæ complemento, ad pœnas, quæ contra attentantes sunt introductæ transitum faciamus.

CAP. XXXI. DE POENIS Attentatorum.

SVMMARIVM.

1 *Attentare sapit delictum.*

2 *Attentans eodem tempore ius ,iudicem,& partem offendere dicitur.*

3 *Attentare,ista vox sonat in malam partem.*

4 *Spoliatio,quæ fit lite pendente dicitur odiosior cæteris.*

5 *Attentantium temeritas pluribus pœnis cohercetur.*

6 *Pœnæ contra attentantes quædam fuerunt introductæ de iure digestorum,quædam verò additæ de iure Codicis.*

7 *Attentantis,Prima pœna est,quia nulliter agit,non solùm actum,quem facit attentando,verùm eum alium,quem faceret non purgatis attentatis,puta sententia in causa principali,quoniam & ipsa est nulla,vt infrà,num.13.*

8 *Contractus factus super re litigiosa dicitur ipso iure nullus.*

9 *Nullitas actus dicitur esse pœna.*

Præsertim quando fit in odium personæ ipsum actum explicantis,vt num.10

Secus si nullitas resultat ex defectu alicuius solemnitatis,vt num.11.

12 *Effectus autem huius nullitatis est, quia si occasione huiusmodi actus nulli,& attentati pateretur remissoria,vel compulsoriales speciales non dicũtur releuantes.*

14 *Attentantis Secunda Pœna est,quia tenetur rem reponere in pristinum & eum, in quo antequam attentaretur erat statum,quando attentatur circa rẽ.*

15 *Quòd si extra rem tunc actus debet retractari,& in pristinum statum reponi.*

16 *Retractatio actus dicitur pœna.*

17 *Attentantis Tertia Pœna est,quia condemnatur in fructibus perceptis,& qui percipi potuerunt,& infrà num.18.*

18 *Condemnatio ad restitutionem fructuum appellatur pœna.*

19 *Fructus post litem contestatam dicuntur venire in pœnam illius,qui maluit litigare,quàm rẽ restituere.*

20 *Fructus restituere regulariter tenetur attentans & in eis per iudicem condemnari.*

Etiam in illis,quos percipere potuisset,vt num.21.

Etiam si in sententia nihil fuisset dictum de his quos percipere potuisset, dummodo fuerint percepti ab aliquo tertio habente causam ab attentante. num.22.&

Etiam si dicti fructus consisterent in distributionibus quotidianis.num 23.

24 *Distributiones quotidianæ non dicuntur veri fructus.*

25 *Condemnatus in fructibus tenetur ad restitutionem distributionum,quando litigatur super canonicatu, & præbenda.*

Licet aliqui contra,vt num.26.

27 *Stilus Rotæ vtranque opin concordans habet,vt debeat contra possessorem fieri protestatio,quod vel diuinis inseruiat,vel possessionem dimittat.*

28 *Protestatio,quòd vel diuinis inseruiat,vel possessionẽ dimittat,vt faciat in condemnatione fructuum venire quotidianas distributiones,debet fieri principalis.*

Nec facta procuratori sufficeret,vt num.29.

Etiam si esset procurator specialis,vt num.30.

31 *Condemnatio facta in fructibus regulariter intelligitur de perceptis iure ordinario, non autem iure speciali.*

32 *Protestatione facta sub hac forma,quòd dimittat possessionem cum ipse intendat ire ad residendum in canonicatu alias protestatur de fructibus & emolumentis etiam qui percipi potuerunt,& de omnibus quæ de iure protestari potest,non veniunt distributiones quotidianæ.*

33 *Distributiones quotidianæ,vt veniant in restitutione fructuum*

fructuum prot. statio duo debet continere, primũ quod par. tus est ire ad resid. ndum. Secundum protestari nominatim de distributionibus.

34 Fructus quos percipere potuisset, tunc tenetur attentans restituere, quando attẽtauit post inhibitionẽ.

Etiam si fuissent percepti à tertio in quem res post inhibitionem fuerit tanslata, vt num 35.

36 Attentans non tenetur ad fructus, quos percipere potuisset, quando attentata reuocari nonpossunt ad instantiam partis, sed dumtaxat ex officio iudicis.

37 Condemnatio in fructibus, qui percipi potuerunt, ita demum fit si petatur à parte.

38 Attentans non tenetur ad fructus, qui percipi potuissent si aliquam iustam causam habeat, quæ illum à restitutione excusaret.

39 Attentans si probet se fructus non percepisse, sibi prodest, vt contra eum non fiat executio.

40 Spoliator si habet aliquam rationabilem causam, vel colorem tunc contra eum non fit condemnatio in fructibus, quos percipere potuisset.

41 Mandatum relaxatum contra condemnatum in fructibus regulariter non est contra eum exequendum, quando dat alium, qui fructus perceperit.

42 Fructus per attentantem restituendi sunt per eum, & suis expensis deferendi ad domum eius, qui attentata passus est.

43 Attentans non admititur ad beneficium c. odoardus. de solut.

Nisi in fauorem attentantis concurrerent aliquæ coniecturę, quæ illum excusarẽt, puta quia esset minor, & cepisset possessionẽ vigore alicuius breuis quod prima facit videbatur suffic iens, vt infrà numero 48. &

Nisi fuisset cõdẽnatus in fructibus in secunda instantia, & attentans in prima instantia habuisset sententiam in fauorent, vt infrà num. 49.

44 C. odoardus de solut. & illius beneficium non communicatur doloso.

45 Attentans dicitur esse in dolo.

46 Attentata lite pendente dolum arguunt.

47 Condemnatus per tres conformes non gaudet beneficio c. odoardus.

50 Spoliatus admititur ad cessionem bonorũ pro fructibus, & expensis in quibus in secunda instantia est condemnatus, quando ille in prima instantia reportauerat sententiam in fauorem.

51 Fructuum condemnatio in attentatis non solùm fit ad instantiam partis, verùm etiam fieri potest ex officio Iudicis, etiam fructibus per partem non petitis.

52 Iudex in Iudicio rei vendicationis potest etiam in fructibus non petitis condemnare secundum opi. Ant. de Butri.

Quæ magis æqua, & Iuri consona reputatur. numero 53.

Et aliàs secundum eam fuit iudicatum, vt nume. 54.

Prgsertim quando per actorem fuit generaliter petitũ sibi Ius, et iustitiam administrari, vt nu. 55.

56 Iudex pronunciãs beneficium alicui debitum potest in fructibus etiam non petitis condemnare.

57 Pœna debet esse correspectiua. & cõmensurari delicto.

58 Iudex per attentantem plus videtur offendi, quã pars.

59 Iudex potest attentantem etiam in expensis nou petitis condemnare.

60 Iudex licet condemnare attentantem possit in fructibus perceptis. etiam non petitis non tamen potest, quoad eos qui percipi potuerunt.

Et ratio assignatur, & soluitur contrarium, vt numero 61.

62 Aequitatem debet Iudex ante oculos habere.

63 Fructus non petiti in quibus Iudex attentantem condemnauit sunt parti applicandi si pars poterat attentatorum reuocationem obtinere.

Secus si non potuisset attentatorum reuocationem petere, puta quando cõstaret notoriè de non iure suo, quia tunc essent sequestrandi, & ei qui in petitorio obtinuerit consignandi. num. 64.

65 Interesse plurimum videtur habere finita lite rem cum fructibus sequestratis.

66 Fructus regulariter veniunt à die motæ litis.

67 Attentans tenetur ad fructus à die attentationis, & intrusionis.

68 Attentans dicitur esse in mala fide.

69 Malæfidei possessor tenetur ad fructus à die occupationis.

70 Violentus spoliator tenetur ad fructus à die violentiæ.

71 Attentans æquiparatur violento.

72 Depositum pro fructibus fieri non potest in causa attentatorum.

Nec in causa spolij. nu. 73.

74 Verbalis oblatio non sufficit pro purgatione attentatorum. sed illa sunt effectualiter purganda.

Licet aliqui hoc darent pro cautela, quæ tamen non videtur admittenda, vt nu. 75.

Nisi depositum permitteretur ex aliqua causa Patribus bene visa, vt nu. 76.

Et tunc debet esse totius, & integræ summæ, vt numero 77.

78 Fructuum compensatio non admititur in attentatis.

Sicut nec inter spoliantes. nu. 79.

80 Excommunicatus appellans, & interim priuatus fructibus, si obtineat pronunciari excommunicationẽ fuisse iniustam, fructus tamen deperditos non recuperat per viam attentati.

Sed per viam quærelæ, vt nu. 81.

82 Attentãs non tenetur ad fructus, quos percepit, ei qui passus est attentata, quando de illius non iure notoriè constat.

83 Pauper si sit attentans Signatura dat commissionem, quod fructus, & expensæ reseruentur in fine litis.

85 Fructum solutio, in quibus quis in causa attentatorum fuit condemnatus non est facienda in curia, sed in partibus.

Etiam si condemnatio fuisset facta in curia, vt nu. 86.

87 Fructus qui tempore sententiæ erant pendentes, executionis verò tempore erant separati à solo, & in area, penès colonum in executionem sententiæ capi possunt.

Et ratio assignatur, quia tunc veniunt tãquam pars rei, vt nu. 88.

Et ad materiam attentatorum extendi potest, vt numero 89.

90 Fructuum restitutio per attentantem fit dummodo à parte petatur.

91 Tertius qui non est in lite non potest se opponere, & impedire. quo minus is, qui prætenditur attentasse (si in causa principali obtineat) fructus consequatur

92 Decretum irritans de quo in c. ij. vt lit. pen. in 6. inficit ita possessionem, vt omni prorsus iuris adminiculo carere videatur.

93 Decretũ irritans non operatur, nisi, eo volente in cuius præiudicium fuit attentatum.

Index

re non potest.

Nisi petat, non vt salarium, sed vt damnum, & interesse. num. 154

Secundum commun. opin. secundum quam fuit alias iudicatum. 155.

156 Expensæ attentatorum si non sint liquidæ non retardant processum in negocio principali.

Et si pars illarum est liquida pro illa sit refectio, & pro alia quandocunque superuenerit liquidatio. nu. 157.

Quod etiam ad damnorum, & interesse refectionem extenditur. nu. 158.

159 Reuocationem attentatorum temerè petens est in expensis condemnandus.

Tamen condemnatus si illas non reficeret non per hoc prohibetur procedi in petitorio. vt nu. 169.

Licet secus sit in attentante condemnato. numero 161.

Et ratio diuersitatis assignatur remissiuè. numero 162.

163 Passus attentata, & spolium attentatum si suspenso petitorio possessorio per tres sententias succubuerit potest absque expensarum refectione conuolare ad petitorium.

164 Attentantis Quinta pœna est, quia tenetur ad damna, & interesse.

Et sunt resarcienda etiam antequam procedatur in negocio principali, vt infrà nu. 169.

163 Damna non continentur sub nomine, & pœna fructuum vel expensarum.

166 Spoliator tenetur spoliato ad dāna, ita vt vsque ad obolum satisfacere teneatur.

167 Violentus tenetur ad damna & interesse.

168 In iudiciis restitutoriis possessoriis ex dispositione legis veniunt damna, & interesse.

170 Damna possunt probari per iuramentum, attentationes per testes, vel alias legitimè probata.

171 Probatio damnorum per iuramentum admittitur, quādo sumus in violento.

An autem debeat præcedere taxatio, vel pars citanda, hic remissiuè. nu. 172.

173 Damna resarcienda in causa attentatorum veniunt nō à die litis contestatæ, sed à die attentationis.

Etiam si respicerent sumptus factos in conuocandis amicis: vt nu. 174.

Et etiam si attentatum non fuerit perfectum. numero 175.

176 Depositum non sufficit facere de istis damnis pro purgatione attentatorum.

177 Damnum in causa attentatorum non est resarciendum, quando non prouenit ex actu, qui prætenditur attentatus, sed ex actu, quem quis licitè fecit, & illum faciendo dicitur vsus iure suo.

Et ponitur exemplum. nu. 78.

Dummodo illa sint liquida, vt nu. 179.

180 Attentantis Sexta pœna est, quia possessionem attentando capiens, si ea spolietur non restituitur.

Fallit in casu, de quo infrà nu. 195

Nec in ea est manutenendus, vt infrà nu. 184.

181 Possessio attentata non est restituibilis.

182 Indulta non capiunt beneficia litigiosa.

183 Execrabilis spoliatus non restituitur.

184 Mandatum de manutenendo non est ei concedendum, qui attentando possessionem est adeptus.

185 Possessio attentata non manutenetur.

Etiam si attentans prius possederit, & prætextu continuationis velit excusare attentata. numero 187.

186 Attentans si antequam de sua possessione attentata disceptaretur, fuerit per Auditorē Cameræ in ea manutentus, & deinde contra eum in Rota fuerit commissa causa attentatorum cum clausula sine præiudicio legitimæ executionis dicti mandati de manutenendo, potest super vtroque simul procedi.

188 Continuare quis possessionem non dicitur à qua antea fuit eiectus.

Nisi id fuerit factum incontinenti, & per modum recuperationis nu. 189.

190 Absolutoria non datur attentanti, qui cōmisit causam Iactationis, & Iactationum.

191 Reus dicitur committens causam Iactationis.

192 Possessio attentata non meretur commodum possessionis.

163 Inhibitio iuxta formam commissionis datur etiam ad instantiam attentantis.

Immo si eius commissio fuerit reformata, & vigore commissionis reformatæ petatur inhiberi, additur clausula sine præiudicio præcedentis inhibitionis. num. 194.

196 Attentantis Septima pœna est, quia non potest dare obiectus.

197 Reus, & possessor potest dare obiectus cùm sufficiat sibi vincere per non ius actoris.

198 Attentantis Lite pendente Octaua pœna, quia rem litigiosam præscribere non potest.

199 Vitium litigiosi licet alienationem in possidente impediat, non tamen impedit acquisitionem ab eo fieri.

200 Litigiosæ rei dominiū potest possessor acquirere secundum aliquos.

Præterquam per præscriptionem, vt infrà nu. 202.

201 Præscriptione acquiritur dominium.

203 Attentantis similiter Lite pendente Nona pœna quatam emptorem, quàm venditorem rei litigiosæ respicit, est vt

204 Emptor scienter rem litigiosam emens teneatur rem reddere, & prætium perdere fisco applicandum.

205 Vendens scienter rē litigiosam prætium emptori reddit, & tertiam partem de suo.

206 Emptor, & venditor si scienter super re litigiosa contraxerunt, tunc emptor non agit cōtra venditorem, nec ad prætium, nec ad tertiam partem de suo.

207 Attentantis Lite pariter pendente, Decima pœna est (quando scilicet sumus in interdicto vti possidetis) quia condemnatur ad desistendum à turbatione, & molestatione, & consequenter videtur perdere ius si quod habet in dicto iudicio retinendæ.

208 Attentantis Lite in iudicio finium regundorum pendente. Vndecima pœna est, quia non solùm rē occupatam restituit, sed tantundem de suo.

Et si non habet tantundem de suo tenetur nihilominus ad interesse, vt num. 209.

210 Pœna l. si constiterit. C. finium regun. non exigitur in primis, & ante omnia, & ex priuilegio attentatorum, sed post litem finitam.

211 L. si constiterit. C. fin. regund. declaratur remissiuè.

212 Attentantis Lite similiter pendente, & contra dispositionem l. si quis in tantam. C. vnde vi. Duodecima pœna est, vt attentans cum violentia, cadat à iure suo si est dominus, & rem restituat, si non erat dominus possessionem, vnà cum rei extimatione restituere compellitur.

Attent

213 *Attentans lite pendente,& contra inhibitionem cadit à Iure suo.si hoc fuit in inhibitione expressum.*
214 *Pœna l.si quis in tantam,quatenus ageretur pro recuperanda possessione,quæ fuit lite pendente, & per violentiam occupata procedi potest via priuilegiata attentatorum.*
Secus si vltra ageretur ad pœnam ammissionis dominij,vel æstimationis,vt nu.215.
Tunc enim agendum condictione ex illa l.vt nu.216.
217 *Officium Iudicis cessat vbi agitur ad pœnam cōdictione ex aliqua.*
218 *Attentantis Appellatione pendente Decimatertia pœna est,quia priuatur beneficio,& facultate appellandi,& infrà.nu.224.*
Licet aliqui aliter senserint,& malè,vt infrà.nu.226.
219 *Pœna dicitur non posse appellare.*
220 *Pœnalis dicitur dispositio,qua quis excluditur à prosecutione appellationis.*
221 *Attentans videtur diabolo odiosior,cum illi si foret in Iudicio permitteretur appellatio,attentāti autem hoc casu denegetur.*
222 *C.an sit. de appell.primus intellectus,quod ibi detur de attentatis per modum exceptionis.*
223 *Puniendus in eo quis est,in quo deliquit.*
224 *Attentans plus Iudicem offendit,quàm contumax.*
225 *Attentans appellatione pendente non priuatur facultate appellandi in diuersa causa,sed tantum in eadem causa,vel saltem connexa.*
Secundum commu.opi.vt nu.228.
Nisi appellatio interposita in diuersa causa tēderet ad differendam reuocationem attentatorum antea cōmissorum,vt nu.229.
230 *Attentans appellatione pendente non censetur perpetuo exclusus à facultate appellandi sed pro prima vice.*
231 *Attentās,vt priuetur facultate appellandi debet passus attentata probare incontinenti attentationē, non autem ex interuallo.*
232 *Tex.in dicto c.an sit.de appell.ibi incontinenti,an stet narratiuè,vel dispositiuè remissiuè.*
233 *Probatio attentationis in capitu.an sit.de appell.infra quantum tempus fieri debeat relinquitur arbitrio Iudicis.*
234 *C.an sit.de appel.secundus intellectus.*
235 *Attentātis similiter Appellatione pendente,Decimaquarta pœna est,vt appellans attentando censeatur suæ appellationi renunciare.*
236 *Priuilegiatus faciens actum contrarium suo priuilegio censetur illi renunciare.*
237 *Renunciatio facta appellationi,ex eo quia appellatione pendente attentauit durat nedum donec fuerint purgata attentata,verùm etiam perpetuo.*
Secundum commun.opinion.de qua infrà,numero 240.
Licet aliqui contrariam senserint opinio.vt numero 238.
Quæ opi etiam magis æqua dicitur,vt nu.239.
241 *Appellans,& attentans non solùm spoliando,verùm etiam appellatum turbando,censetur suæ appellationi renunciare.*
242 *Iudicis Appellatione ab eo in criminalibus interposita attentantis Decimaquarta est pœna deportationis in certis casibus.*
Nisi loquamur de Iure canonico,quo Iure est pœna depositionis,vt infrà nu.243.
Vel quia Iudex in eo solū peccasset,quia appellationi non detulit,non autem quia vltra etiam attentasset,vt nu.244.
Vel quia fuisset periculum in mora,vt nu.242.
245 *Iudex nō deferens appellationi varias sustinet pœnas.*
246 *Iudex ob id solùm quòd appellationi non detulit,non punitur pœna deportationis.*
247 *Appellationi etiam ab interlocutoria Iudex non deferens punitur,quādo in ea est expressa talis causa, quæ si foret vera,appareret de grauamine.*
248 *Iudex procedēs post appellationem ab interlocutoria regulariter non attentat,nisi etiam sit inhibitus.*
250 *Iudicis similiter Appellatione ab eo in causa Ciuili interposita attentantis Decimasexta est pœna triginta pondus auri de Iure Ciuili.*
De iure vero Canonico est pœna arbitraria,vt numero 251.
252 *Pœnæ tamen suprà dictæ non incurruntur,quando Iudex solùm appellationi non detulit.*
253 *Attentantis post Inhibitionem Decimaseptima est pœna,vt declaretur incidisse in omnes pœnas in inhibitione contentas.*
254 *Magistratui cuilibet licitum est etiam pœnali iudicio suam iurisdictionem tueri.*
255 *Iudicis contempta dignitas in attentatis vindicari dicitur.*
256 *Litigantes,ac etiam Iudices declarari possunt incidisse in pœnas in inhibitione contentas.*
257 *Attentans lite pendente se in possessionem beneficij intrudens efficitur inhabilis ad obtinendum subrogationem iuxta regulā de subrogandis Collitig.& est Decimaocta pœna.*
Quod videtur etiam esse de iure cōmuni,vt n.258.
259 *Intrusus impetrans gratiam tenetur in ea facere mentionem de sua intrusione,alias gratia esset nulla.*
Et est specificè exprimenda,vt nu.260.
Nisi gratia esset non omnino noua,sed ageretur de acquirendo,& obtinendo aliquid concernens gratiam ante intrusionem obtentam,vt num. 261.vbi ponitur exemplum.
262 *Resignatarius si ante præstitū consensum per resignātem lite pendente possessionem capiat,talis intrusio non impedit,quominus consensus præstari possit.*
263 *Mentio sufficiens de intrusione non diceretur,si in supplicatione narraretur possessio supplicantis in genere,& in clausulis fieret etiam mentio litis.*
264 *In dubio intelligendum est de possessione legitima.*
265 *Clausulæ accessoriæ ad gratiam subreptitiæ cēsentur, quando gratia principalis est subreptitia.*

ATTENTATA† delictum sapere ex eo satis constat,quòd†attētans eodem tem-
2 pore Ius,Iudicem,& partem offendere dicitur. ad no.in c.cordi.de appel.in 6.& per Franc.in c. bonæ.nu.14.& 39.de appel.Natta.in consil.568.
3 quidam patres.sub nu.4.libro 3.†& ista vox sonat in malam partem,vt dicit Aegid.decisio.18.
4 oneratio,†& spoliatio quæ fit lite pendente dicitur esse odiosior cæteris,vt aliàs dictum est,& post alios tradit Io.de Neuizza.in conf.82.pro Hieronymo.sub nu.12.Vnde non immeritò contra attentantes certæ sunt pœnæ à Iure introdu
5 ctæ,& plurimis pœnis attentantium temeritas cohercetur,& hoc loquendi modo sæpè vtuntur docto.quòd in pœnam attentantis fit reuocatio,vt in decis.2.aliàs 14.fuit dubitatum.de re
6 stitut.spoliato.in no.& alibi passim.† Est autem sciendum,quòd licet antiquitus de iure digestorum contra attentantes,& rem litigiosam alie-

nantes nonnullæ essent pœnæ introductæ, pro-
ut erat illa, quòd attẽtans si cadebat à possessio
ne, & vellet se ad eam restitui, hac exceptione re
pellebatur, & quòd ille non poterat rem litigio
sam præscribere, & quòd in certis casibus, puta
si rem litigiosam in sacrũ dedicasset tenebatur
in duplum parti, & de iure nouo Codicis fuerit
illud additum, quòd contractus factus lite pen-
dente super re litigiosa sit nullus ipso iure, &
quòd accedens ad cõtractum rei litigiosæ secun
dum casus diuersitatem nonnullis aliis etiam pe
cuniariis pœnis afficiatur, quæ ponuntur in l. fi-
na. C. de litigio. de quibus omnibus habetur per
Bart. in l. 1. numero 3. ff. de litig. & in dicta l. fin. in
princip. versic. debetis scire, & ibidem Salyc. sub
numero quarto, vers. oppono. de l. 1. Quia tamen
pœnæ supradictæ nõ videntur vniuersaliter om
nia attentatorum genera respicere, sed dunta-
xat alienationem rei litigiosæ, & consequenter
attentata, quæ fiunt lite pendente, contra eos
autem, qui aliter quàm lite pendente, attentãt,
etiam aliæ videntur introductæ pœnæ, de qui-
bus proximè dicemus, & insuper materia quo-
que dictarum pœnarũ ob alienationẽ rei litigio
sæ incursarum, à Bart. non admodum plenè vide
tur explicata, pro complemento præsentis tra-
ctatus necessariũ omnino videtur plenius Bart.
& aliorũ dicta reassumere, & omnes pœnas, quæ
tam vniuersaliter in omni attentatorum genere
procedunt, quàm quę particulariter in singulis
illorũ generibus sibi locũ vendicant clarius sub
ordinare, nullã in hoc vim faciendo, quòd vna,
seu altera potius de Iure nouo Codicis, quàm
antiquo digestorum fuerit inuenta: hæc enim
consideratio nõ videtur in aliquo releuare, cùm
Ius nouum non corrigendo, sed addendo pro-
cesserit, vt bene ponderant Bart. & Saly. vbi su-
prà. Cúmq; à generalioribus sit incipiendum,
ad no. per docto. in rubric. ff. si cert. petat. in pri-
mis pœnas, quæ ad omnia attẽtatorum genera
possunt esse communes proponemus, mox quæ
particularia attentata respiciũt. nu. 198. subiicie
mus. Inter vniuersales autem illa

Prima pœna contra attentantes à Iure in-
7 troducta, quòd attentans nulliter agit, & facit
8 actum regulariter ipso iure nullum, † & ideo con
tractus factus super re litigiosa regulariter dici-
tur ipso iure nullus, vt habetur expressè in l. fin.
C. de litigios. & attentata dicuntur esse ipso iure
nulla, vt abundè declarauimus suprà in 2. parte
cap. 12. de attent. app. penden. in 17. ampliat. prin
cip. per totam. præsertim in 3. ampliat. regulæ ibi
positæ. numero 14. vbi hoc in omni attentato-
9 rum genere procedere admonuimus. † Nullitas
autem actus dicitur esse pœna, ad no. in cap. di-
spendia §. fin. de rescript. in 6. l. senatus. ff. de con
trahen. empt. & per dicta iura Cassad. decisione
6. lite pendente. sub nu. 5. vers. vltimo, ad fi. de prę
ben. & decisio. 3. incip. super eadem regula super
reg. Cancel. & decis. 14. propositum similiter su-
per regul. Cancell. Alciat. consilio secundo, duo
sunt. numero 27. lib. 2. & iterum cons. 31. in sen-
tentia. numero 4. eo. lib. & latiùs Mandos. super
regulis Cancell. de Minoribus. q 6. numero 2. &
melius per Boer. decis. 1. quæritur vtrum. nume.
16. vbi alios allegat, qui ibidem nu. 17. ad propo
10 situm nostrum subdit, quòd tunc verè nullitas
dicitur esse pœna, quãdo inducitur, & fit in odiũ
11 personæ actum explicantis, † secus quando nulli
tas resultat ex defectu alicuius solenitatis, quia
tunc non esset pœna, & pluribus authoritatibus
hanc distinctionem sustinere conatur, In casu
autem nostro nullitatem induci in odium at-
tentantis indubitati iuris est, attento, quòd at-
tentates maximo iura prosequuntur odio, cũ
offendere dicantur Ius, Iudicem, & partem, ad
no. in c. cordi de appell. in 6. & tradit Rot. decis.
2. aliàs 14. fuit dubitatum, & decis. 5. aliàs 25. ex
quibus de restitu. spoliat. in no. Effectus autem
huius nullitatis potest esse admodum vtilis,
12 † quia ea ratione remissoria, vel compulsoriales
speciales petitæ non censentur esse releuantes,
vt fuit dictũ in vna Nursina spolij corã D. meo
Oradino, 12. Iunij 1559. in qua, cum pars instaret
pro remissoria, & compulsorialibus ad proban-
dum per testes, & per scripturas, quæ aduersa-
rius replicabat non esse releuantia, ex quo om-
nia fuerant gesta post inhibitionem, & super hoc
dubitaretur, Domini dixerunt, quòd neque re-
missoria, neque compulsoriales essent releuan-
tes: Et pro ampliatione potest dici, quòd atten-
tans non solùm sustinet pœnam nullitatis actus
13 attentati per suprà dicta, verùm † etiam nullita-
tem processus & sententiæ latæ in eius fauorem
in negocio principali, non purgatis ante omnia
attentatis, quoniam tales processus, & sentẽtia
dicuntur nulli, vt diximus suprà in cap. præcedẽ
ti in vltimo priuilegio. nu. 159.

14 Secunda est pœna, † quia attentans pro pur-
gatione attentatorum tenetur rem reponere in
pristinum, & eum in quo ante attentationẽ erat
15 statũ, quando fuisset attentatũ circa rem, † quòd
si sit attentatum extra rem debet actus attenta-
tus retractari, & in pristinum statum reponi, vt
latiùs de hac repositione in pristinũ statum di
ximus suprà in hac 3. parte, cap. 29, de purgat. at
16 tent. numero 77. & seq. † Hæc autem retractatio
actus dicitur esse pœna, vt est cõmu. opi. de qua
post Boer. decis. 1. testatur Bapt. Villallob. in re-
collect. commu. opi. litera R. nu. 57, vers. retracta
tio actus.

Tertia pœna est, quia attentans non solùm
tenetur pro effectuali attentatorum purgatio-
ne rem restituere in pristinũ statũ, vt suprà pro-
17 ximè dictũ est, † verũ etiam condemnari debet
ad restitutionem omnium, & singulorum fru-
ctuum nõ solùm per eum medio tempore perce-
ptorum, sed & qui percipi potuerunt, vt tradit
Rot. decisio. 5. aliàs 25. ex quibus inferebatur, de
18 restit. spoliator. in no. & hæc condemnatio ad re-
stitutionem fructuum non incongruè potest ap-
pellari pœna, prout etiam eam appellat Rot. de
cis. 30. aliàs 554. vtrum spoliator. de re Iudica. in
19 antiq. † Cùm, & aliàs, in pœnã illius, qui maluit
litigare, quàm rem restituere, fructus post litem
contestatam venire dicantur, ad text. in l. nemo
rem. § si post moram. ff. de verb. oblig. tradit Al-
ciat. in cons. 29. requisitus. num. 2. libro 5. Verùm,
quia materia huius tertiæ pœnæ condemnatio-
nis in fructibus, sicuti quotidiana est, ita non est
admodum in iure expedita, & cõclusio proximè
posita nõ est perpetua, sed nonnullas recipit de
clarationes, idcirco ommissis disputationibus,
& inhęrendo his, quę frequẽtiori calculo à do-

cto.te

cto.teneri videntur,ea omnia,quę hanc materiã
condemnationis fructuum concernere possunt,
per viam regulæ,ampliationum, limitationum,
ac deniq; declarationũ cõplectemur: Sit itaque
in proposito vniuersaliter concepta

20 Regula,† quòd attentans debet fructus re-
stituere,& in eis debet per Iudicem cõdemnari.
Rot.decis.5.aliàs 25. ex quibus, de restit.spoliat.
in no.& decision.34.aliàs 482.nota, quòd atten-
tans.de re iudi.in antiq. Mil.in verbo attentans
lite pendente.folio 20. & no. omnes præsertim
Bald.Card.& Franc.in vlti.not.in capi.bonæ. de
appell.& post eos Deci. in consili. 200.viso.post
princ.vbi in id allegat etiam text.in c.cum dile-
ctus.de ordi.cognit. quòd etiam tradit Cassad.
decis.6.lit.pend.nu.3.de præbend.& Maranth.in
Specul.in 3. parte sextæ partis princip. numero
395.& Ruyn.in cons.75.quantum.sub numero 4.
lib.5.& consi.76.in princip.eo.lib. Vestr.in praxi
Ro.cu.libr.8.cap.4.sub numero 19. & apud eum
Grauat.num.43.& post plerosque ex suprà alle-
gatis nouissimè Menoch.de recuperand.possess.
remed.10.nume.35.vers.quæro septimo, & Man-
dos.in tracta.commissio.in 14.formula commis-
sionis attent.in verb. fructus,& quòd attentans
possit,& debeat in fructibus condemnari, fuit
aliàs resolutũ in vna Palentina canonicatus co-
ram A.Augustino. sub die 28.Nouembris 1548.
vt est deci.in recolle.Put.3. incip.condemnatus.
sub Rubrica de fructibus,damnis, & inter.Quæ
Regula

AMPLIARI potest,&

21 Primò,† vt attentans veniat condemnandus
non solùm in fructibus perceptis,sed etiam in il
lis,qui percipi potuerunt, vt sentit glos.in dicto
c.bonæ.in verb.statum, & ponit expressè Rot.
decis.5.aliàs 25.de restit.spoliato. in no.& decis.
34.aliàs 482.de re iudi.in antiq.Cassad.dicta de-
cis.6.de præbend.Mil. Vestr.Menocch.& Put.in
locis suprà proximè citatis.

Quam ampliationem

22 Amplia,Primò† vt attentãs teneatur nõ solũ
ad fructus,quos pcepit, sed & ad eos,quos per-
cipere potuisset etiam si in sentẽtia fuit ommis-
sum dicere de his,quos potuisset percipere,dun
tamẽ fuerint percepti ab aliquo tertio,qui cau
sam habuerit ab ipso attentante condẽnato,vt
fuit dictum in vna Perusina attentatorum corã
Puteo,vt est decisio in recollect.Achill.de grass.
140.fructus perceptos,sub rubric.de fructibus,
quod generaliter affirmauit etiam Mandos.in
tracta. commissio. in 14.formula commissionis
23 attenta.in verb.fructus.† Secundò amplia, vt in
huiusmodi cõdemnatione veniant etiam distri-
24 butiones quotidianæ:† quamuis enim aliàs di-
stributiones non dicantur verè fructus, vt per
Cassad.dicta decis.6.sub numer.8.& tradit latè
Prob.in addit.ad Io.Monach.in c.vnico.sub nu.
52.versi.pro complemento,& sub nu.57.versicu.
Item in proposito.de cleric.non resid.in 6.si ta-
25 men sit lis super canonicatu, & præbenda,† &
possessor condẽnetur in fructibus tenetur,etiam
ad restitutionẽ distributionum quotidianarum,
vt in vna corã domino de Pertrasancta,&in alia
Burgensi coram Simoneta tempore suo fuisse
factũ refert Cassad.vbi suprà num.3.& modernis
tẽporibus idem sæpius tenuit Rot.vt sunt dec.
in recollect.Thom.de Ihanis 49.incip.capitu-
lum Forliuiense, & alia in recollect.A.Augusti-
26 ni 11.incip.præsupposita.lib.secundo.† Et quãuis
aliàs Nicol.Boer.in decis.340. statutum.per to-
tam, præsertim numero 3.postquam hinc inde
super hoc articulo multa recensuit,contrarium
concludere videatur,quòd immo tales distribu
tiones non sint restituendæ,vbi quamplurimos
27 huius sentẽtię authores citare videtur(ad con-
cordiam tamen rediguntur considerata consue
tudine,ac stilo Rotæ, qui habet quòd hoc,vt is,
qui obtinet sententiam possit recuperare etiam
distributiones quotidianas,debet apud acta cõ-
tra possessorem protestari, quòd aut possidẽs re
sideat, (& sic interessendo diuinis de distribu-
tionibus participet)aut possessionem canonica
tus dimittat,qua protestatione pręsupposita cõ
dẽnatio facta in fructibus comprehendit etiam
distributiones, aliàs non facta protestatione ve-
ra esset opi.Boer.vt sentiunt etiã Domini in di-
ctis dec.in quibus inquiunt, quòd ista est Rotæ
consuetudo,secundum quam ita etiam fuit tẽtũ
in vna Oueten. prætensorum fructuum coram
Robusterio.16.Iunij 1567.in qua nõ facta huius-
modi protestatiõe,ac interpellatione fuit dictũ
distributiones quotidianas non deberi.Et est ad
28 uertendum,† quòd hæc protestatio est facienda
29 ipsi principali, † nec facta procuratori,† etiam
30 speciali sufficeret,vt fuit conclusum in vna Con
chen.portionis de bel monte coram Pereg.sub
die 1.Aprilis 1544.vt est in recollect. eiusdem de-
cis.12.aliàs 131.incip. fuit dubitatum. Aliàs non
præsupposita protestatione,distributiones quo-
31 tidianæ non venirent,† cùm regulare sit,quòd cõ
demnatio in fructibus intelligatur de perceptis
iure ordinario,non autem de iure speciali,vt est
in recollect. Cottæ decis.78. Quinimmo etiam
32 pręsupposita† protestatione etiam legitimis per
sonis facta,sub hac forma(Quòd debeat dimit-
tere possessionem,cùm ipse protestans intendat
ire ad faciendam residentiã in canonicatu,aliàs
protestatur de fructibus,& emolumentis perce
ptis,& percipiendis,& qui percipi potuerunt,&
de omnibus aliis,quæ de iure protestari,potest)
non veniunt distributiones quotidianæ,vt fuit
resolutum in vna Ilerden. fructuum coram D.
meo Orad.24 Ianuarij 1556.& ratio est, vt colli
gitur ex his,quæ in informationibus pro hac par
te datis allegabantur, quia debuit in protesta-
33 tione† duo exprimere, Primum,quòd erat para-
tus ire ad residendum, & insuper ad inseruien-
dum, & interessendum diuinis, Secundum non
protestari simpliciter de fructibus,sed nomina
tim de distributionibus.

Eandem ampliationem similiter

34 Limita,Primò† vt procedat in eo,qui attenta
uit post inhibitionẽ,secus si simus in eo, qui sim
pliciter attentauit lite pendente,hic enim licet
teneatur ad fructus perceptos, ad eos tamẽ quos
percipere potuisset non videtur teneri,ille verò
tenetur ad perceptos,& quos percipere potuis-
set ex intentione Dominorum in modernis de-
cis. Quamuis enim Rota in dictis decisio.5.aliàs
25.de restit.spoliato.in no.& decis.34.aliàs 482.
de re iudi.in antiq.non videatur in hac materia
hanc distinctionem adhibere, Moderna tamen
Rota in vna Perusin.bonorum seu attẽtatorum

sub die 14.Iunij 1549.coram Puteo,tenuit quòd
præsupposita inhibitione veniũt etiam fructus,
35 qui percipi potuerunt,†& à tertio,in quem res
fuerat post inhibitionem translata fuerant per-
cepti,vt super eadem causa extant in recollect.
Putei decisio.5.incip.fuit tamen,sub rubrica de
fructibus,& in recollect. Acchil.de Grassis dec.
140.fructus perceptos,sub rubrica de fructibus,
expens.& inter.Pro qua distinctione plurimum
faciunt,quæ diximus suprà in 2.parte,capit.20.
de attentatis post inhibitionem, in prima am-
pliat.regulæ ibi positæ. numero 1.& seqq.quòd
inhibitio facit illicitum,quod antea fuisset lici-
tum,vbi de hoc multa exempla cõgessimus,ex
quibus colligitur, quòd plures efficaciores effe
ctus operatur inhibitio,quàm simplex litis pen
36 dentia.†Secundò,vt hæc condemnatio in fru-
ctibus,qui percipi potuerunt non possit fieri in
omnibus illis casibus,in quib⁹ Iudex ex officio,
& non ad instantiam partis potest attentata re
uocare,quos posuimus suprà in hac tertia par-
te,c.27.de Iud.& per quem attent.reuoc. num.
7.versic.circa primam inspectionem,quoniam,
cùm huiusmodi condemnatio in fructibus qui
percipi potuerunt ita demum fiat si petatur à
parte,vt proximè dicemus in 1.declarat.huius
primæ ampliat.nu.37.necessario sequitur,quòd
non fiat in illis casibus,in quibus non ad instan
tiam partis,sed ex officio attẽtata reuocantur,
Quam primam ampliationem pariter
37 Declara,†Primò,vt per attentantem fiat hęc
restitutio fructuum,qui percipi potuerũt,ita de
mum si petatur à parte,vt est dicta dec.34.aliàs
482.nota quòd attentans.de re iudi.in antiq.&
rectè etiã animaduertit Vestr.in dicto c.4.sub
38 num.19.†Secundò quòd si quã iustã causam ha
beat attentãs,quę illũ possit aliquo modo excu
sare,tũc à restitutione quoque horum fructuũ,
qui percipi potuissent venit excusandus,licet à
perceptis non excusetur,vt expressè declarat
Rota in dict.dec.5.in fi.& post eam Mil.in verb.
attentans lite pendente. fol.30.& Acchil.dicta
39 decis.140.& sensit etiam Put.dicta dec.4.†dum
dicunt,quòd si attentãs probet se non percepis
se sibi prodest,vt contra eum non fiat executio,
Pro qua facit in simili,quod dicit Rot.decis.25.
aliàs 597.si spoliatus. de restit.spoliato.in antiq.
40 †quòd si spoliator habet aliquam rationabilẽ
causam,vel colorem,tunc contra eũ non fit con
dẽnatio in fructibus,quos percipere potuisset,
41 †cùm & aliàs regulare videatur, quòd contra
condemnatum in fructibus non sit mandatum
exequẽdũ,quando dat alium,qui fructus perce
perit,vt per deciss.Crescent.92. Mohed.2.& 10.
& Put.4.suprà allegata fuit decisum in vna Iler
den. liquidationis fructuum coram Caputaq.
vt in recollect. eiusdem parte 1.decis.237.incip.
fructus.
42 Secundò regulam suprà positam amplia,†vt
isti fructus,in quibus attentans venit condem-
nandus sint deferẽdi per attentantem,& eius ex
pensis ad domum ipsius,qui passus est attẽtata,
vt post Bald.tradit Franc.in c.bonæ. in vlt.not.
de appel.cui adde Ruyn.in dicto cons.75.quan-
tum,sub nu.4.lib.5.
Tertiò amplia,vt in tantum attentans con-
demnatus in fructibus teneatur ad illorum re-
43 stitutionem,†vt si assereret se non posse illos re
stituere,& petat se admitti ad beneficiũ c.Odo
ardus,de solut.non sit aliquo modo audiendus,
Quamuis enim is,qui facta bonorum excussio
ne si pauper reperitur,soleat ad dictum benefi
cium admitti,vt ibi no.scribentes,Attentans ta
men cẽsetur ab huiusmodi beneficio exclusus,
Quam ampliat.licet docto.specificè non po-
nant,illa tamen in se vera est,& colligitur ex plu
ribus Rotæ decisionibus simul iunctis,quoniã
Rota in decis.22.aliàs 83.nota quòd vbi Mona-
chus.de restit.spoliato.in antiq.& decis.30.aliàs
554.vtrum spoliator.de re iudi.in antiq.quibus
44 in hoc cõcordat dec.Tolos.466.firmat,†quòd
doloso non est aliquo modo tale remediũ com
45 municandum,†Attentantem autem esse in dolo
expressè tradit Rot.dicta dec.5.aliàs 25.& decis.
34.aliàs 482.& est in recollect.A.Augustini,dec.
11.incip.præsupposita.ad med.libro secundo,&
46 post alios, quòd gesta lite pendente dolum ar-
guant, tradit Bero.in cons.120.concludo.nume.
33.lib.1.Merito ergo concludi potest,quòd at-
tentans fructuum restitutionem minimè effuge
re possit,si offerat se velle bonis cedere,& cõuo
lare ad beneficiũ dicti c.odoardus.Quod ex eo
47 cõprobari potest,†quoniã cõdẽnatus per tres
conformes non gaudet beneficio dicti c.odoar
dus,vt est decis.in recollect. Sarnen.22.incip.c.
Odoardus,quod etiam sensit Sarnen.in com-
pend.vtriusq; Signat.col.fi. vers.est tamẽ vnum
aliud,dum concludit beneficium c. Odoardus.
non dari condemnato per tres sententias con-
formes,vnde sicut condemnatus per tres con-
formes,& qui consequenter non potest appel-
lare,ad no.in rubric.C.ne liceat tert.prouoc.nõ
iuuatur dicto beneficio,ita cõdemnatus in cau
sa attentatorũ non debet posse gaudere,ex quo
secundum veriorem opi.de iure neq; ipse appel
let,vt deduximus suprà in hac 3 parte,capit.28.
de sententia in causa attẽtatorum ferenda.in 1.
48 q.princip.num.49. †Quod tamen sanè intelli-
gerem nisi in fauorem attentantis in fructibus
cõdemnati cõcurrerent aliquę cõiecturæ, quæ
illum à dolo possent excusare,puta si tẽpore at
tentationis fuisset minor, & possessionem cæpis
set vigore alicuius Breuis,quòd prima facie vi-
debatur sufficiens,licet re vera non fuisset vali-
dum,vt aliàs in simili considerauit Rot.in vna
Toletana de Estella, vt est in recollect. Mohed.
decisio.158.incip.in eadem,sub die 3.Februarij
49 1542.†Item & secundo intelligerẽ,nisi attẽtans
condẽnatus in secũda instãtia in fructibus,pri⁹
in prima instantia habuisset sententiam in eius
fauorem,quia tũc pro fructibus, ac expẽsis vsq;
ad primam instantiam decursus videtur,quòd
possit admitti ad cessionẽ bonorum,sicut vide-
50 mus in simili,quòd quis hoc casu admittitur in
materia spolij, vt est in recollect. Put.1.dec.222.
51 Quartò amplia,†vt condemnatio,de qua agi
mus non solùm fiat ad partis instantiam,verùm
etiam ex officio Iudicis,quando pars vel fuisset
negligẽs in peten do dictos fructus,vel si petiis-
set forsan ex eo, quia constabat notoriè de non
iure suo,non poterat Iudex ad eius instatiã nec
etiam ipsa attẽtata reuocare,quod & si à docto.
specificè non ponatur,ex pluribus tamen sua-
52 detur,Primò† quia ita videmus, quòd Iudex
in Iudi

in Iudicio rei vendicationis poteſt in fructibus etiam non petitis ex officio condemnare, quamuis enim non leue ſit dubium, an in rei vendicatione hoc per Iudicē fieri valeat, de quo per Doct.in l.ex diuerſo.de rei vendi.& in c.grauis.vbi Inno.tenuit opini.negatiuam. de reſtit.ſpoliat.
53 † quia tamen contraria ſententia, quam tenuit ibidem Ant.de Butr.fuit magis æqua, & Iuri con
54 ſona reputata, † & aliàs ſecundum eam fuit iudicatum, vt atteſtatur Guid. Pap. deciſ.405. Sempronius.poſt princ. & nouiſſimè etiam Minſinger.in ſing.ſuis obſeruat.deciſ.55.aliquoties, centuria 4.) poteſt, & in hac attentatorum materia
55 hæc Ant.opi.retineri † præſertim ſi per actorem fuerit generaliter petitum ſibi ius, & Iuſtitiam adminiſtrari, vt conſiderat Minſinger.ibi.Secun
56 do † quia, quando Iudex pronunciat beneficium alicui debitum tunc ex officio poteſt condemnare in fructibus, etiam non petitis.Rot.deciſ.5.aliàs 186.Auditor.de re iudi.in no.ſed quando præſupponimus aliquem fuiſſe lite, vel appellatione pendente beneficio ſpoliatum, Iudex reuocando attentata videtur pronunciare beneficium eſſe ei (qui paſſus eſt attentata) debitum, & reſtituendum: ergo in fructibus etiam non petitis debet poſſe condemnare. Tertio quia condemnatio in fructibus videtur eſſe in pœnam at
57 tentatis, vt ſuprà in princ.dictum eſt, † Pœna autem dicitur correſpectiua, & commenſurari delicto, arg.eorum, quæ poſt Bald.in l.Leuia.ff. de accuſ. tradit Deci.in cōſ.56.& protenui.in princ. Delictum verò ipſius attentantis non tam reſpicit partem, quàm ipſum Iudicem, cùm attētans dicatur Ius, iudicem, & partem offendere, Rot. deciſ.2.aliàs 14.fuit dubitatum.de reſtit.ſpoliat.
58 in no.† Immo in hoc delicto maius intereſſe poteſt prætendere Iudex, quàm pars, quia Iudex offenditur non ſolùm quatenus actualiter cōtemnitur, verùm etiam quatenus ille certo modo repręſentat Ius ipſum, Vnde ratione huius maioris intereſſe non debet videri mirum ſi Iudex cōtra attentantem hanc pœnam condemnationis fructuum debet poſſe infligere etiam ſi pars de eis inſtantiam apud eum non faciat. Quarto in
59 ſimili † quia videmus, quòd Iudex ex officio poteſt attentantem in expenſis condemnare. Rot. deciſ.1.aliàs 13.ſi Iudex, vt lit.penden.in no.& dicemus latius infrà in ſeq.pœna.numero 111. Vnde ex ſupradictis non erit temerarium concludere quòd Iudex poſſit attentantem ex officio in fructibus condemnare, Præſertim quia ratione ſui contemptus poſſet Iudex etiam inuita parte attētata reuocare, vt admonuimus ſuprà in hac 3.parte cap.27.de iudi.& per quem attent.reuoc. numer.7.verſiculo circa primam inſpectionem, Retenta autem hac cōcluſione circa duo eſt ani
60 maduertendum, † Primum eſt, quod licet hæc quarta ampliatio contraria videri poſſit his, quę poſuimus ſuprà in 2.limit.primæ ampliat.nume.
61 37.† tamen contrarietas euitatur conſiderando quod ibi loquimur de fructibus, qui percipi potuerunt, in quibus, cum videatur attentans grauiori pœna affici, & magis ad rigorem tractari,
62 non mirum ſi à Iudice, qui etiam æquitatem ante oculos habere debet.l.quod ſi Epheſi.ff.de eo quod cert.loco, talis rigor videtur remoueri, vt ex officio non poſſit in fructibus, qui percipi potuerunt condemnare, vt ibi, ſed bene in perceptis, vt hic: Secundum eſt, quòd ſi quæratur quid ſit faciendum de iſtis fructibus, in quibus Iudex attentantem ex officio condemnauit, &
63 cui erunt applicandi, reſponderi poteſt, † quòd ſi eſſemus in caſu in quo paſſus attentata potuiſſet petere reuocationem attentatorum, & ſimiliter etiam fructus, ſed ſua negligentia illos petere ommiſiſſet, ſi Iudex ex ſuo officio, & in pœnā attentantis condemnet in fructibus, erunt applicandi ei, qui paſſus fuit attentata, cùm in rei vendicatione, & etiam quando pronunciatur beneficium alicui debitum, fructus, in quibus iudex ex officio cōdemnat, parti applicentur, vt dicta deciſ.Guid Pap.403.& Rot.6.aliàs 186.Auditor.
64 de re Iudi.in no.† quòd ſi eſſemus in caſu in quo paſſus attentata non poſſet obtinere reuocationem attentatorum, & conſequenter nec condemnationem in fructibus, puta quando notoriè conſtat de non iure ipſius, ſecundum ea, quæ regulariter diximus ſuprà in hac 3.parte, cap.34. de reo & exception.ſibi cont.attent.compet.qu. 1.numero 21.tunc ſi Iudex ex officio velit attentantem in pœnam etiam in fructibus cōdemnare, ſicut nec res, quæ per reuocationem ab attentante remouetur ei reſtituitur, ſed ponitur ſub ſequeſtro, Rot.deciſ.2.aliàs 14.fuit dubitatum, de reſtit.ſpoliat.in no.& diximus dicta qu.1.numer. 57.in 2. limit. regulæ ibi poſitæ, ita poteſt dici, quòd iſti fructus ponendi ſint ſub ſequeſtro, conſignando demum ei qui in petitorio obtinuerit,
65 qui reperiet rem cū fructibus extantibus † quod plurimum videtur intereſſe, vt conſiderat Rot. deciſ.10.aliàs 411.ſi lite.ſub nume.4.vt lite pend. in no.

Quinto amplia, vt fructus, de quibus ad præ
66 ſens agimus, † nō ſolū veniāt reſtituēdi à die motæ litis, ꝑut videtur ordinariū, ad no. in l.videamus.ff.de vſuris.& in c.grauis.de reſti. ſpolia.& ſenſit Rot.deciſi.6.aliàs 186.Auditor, de re Iudi.
67 in no.† verùm etiam à die attentationis, occupationis, & intruſionis, quando ſcilicet prętendi
68 tur aliquid attentatum circa rem, † tum quia is
69 qui eſt in mala fide † (prout eſt attentans, Rot. deciſio.5.aliàs 25. ex quibus.de reſtit. ſpoliat. in no.) tenetur à die occupationis. Rot. deciſ.4.à
70 liàs 24.fuit dubitatum.eo.tit. in no. † tum quia violentus ſpoliator tenetur à die violentiæ, vt notum eſt, & eſt deciſ. Rot.5. aliàs 25. ex quibus inferebatur in princip. de reſtit.ſpoliat. in no.
71 ille † autē qui attētat æquiparatur violento, vt habetur in dicta deciſ.5. atque etiam fuit aliàs dictum in vna Nullius Caſtrorum coram D.meo Oradino.ſub die 18.Martij.1568.
72 Sexto amplia †, vt pro reſtitutione horū fructuum non ſufficiat attentanti facere de illis depoſitum, quia regulariter nec in cauſa attentato
73 rum, † nec ſpolij admittitur depoſitum, vt fuit deciſum in vna Spoletana paludum coram Paleotto, & aliàs ſæpe in Rota, vt refert Caputaquē. in recollect.ſuis, parte 1. deciſ.219. incip. tertius.
74 & quòd non ſufficiat † verbalis oblatio, ſed effectualiter ſint purganda attentata, fuit reſolutum in vna Rauennaten.Sancti Bartholomæi coram Quiroga prima Iulij.1558.non obſtante, quòd in caſu illo per attentantes fuiſſet præſtita cautio de ſoluendo facta liquidatione, & eſſet factum

75 depositum vnius Iulij†,& propterea valde vide-
tur subsistendum de eo,quod nouissimè pro cau
tela tradit Mandos:in tracta. commissio.in 15.
formul. exclusiua attentatorum. ad med. dum
vult,quòd pro purgatione attentatorum suffi-
ciat aliquid deponere cum obligatione desoluẽ
do illud plus,in quo fructus liquidabuntur, cùm
hoc resolutionibus Dominorum cõtradicere vi
deatur.Nec multum mouet decis.Mohed.23.per
ipsum allegata,tum quia illa sola est ,& pro hac
ampliat.pluries fuit iudicatum,vt refert Capu-
taquen.vbi suprà,tum etiam,quia in libro meo
dictam decisio.Mohed.non inueni,nisi voluerit
forsan allegare decis. eiusdem. 311. quæ videtur
76 id dicere:†&eò magis,quia non negatur,quòd
ex aliqua iusta causa Patribus bene visa non pos
sit admitti depositum,sed quod regulariter ad-
mittatur,vt ipse sentiebat,hoc & dictis resolutio
nibus,& fauori attentatorum repugnat , & hoc
sentiens subdebat,&rectè Caputaquen.ibi,quòd
77 †si quo casu videretur admittendum depositũ,
tunc debet esse totius,& integræ summæ , vt ibi
dem per eum.
78 Septimo amplia, †vt restitutio horum fru-
ctuum non possit retardari prætextu obiectæ cõ
pensationis,nam contra attentata non admitti-
tur exceptio compensationis,vt firmauimus su-
prà in hac 3.parte cap.24.de reo,& exceptionib.
cõt.attentata cõpeten.qu.28.per totam,quibus
79 adde,quod in simili dicitur † quòd inter spolian
tes non admittitur compensatio fructuum, vt
est in recollect.Caputaquen.2.decis.114.

LIMITA nunc eandem regulam,

Primo,vt nõ procedat in casu,qui colligitur
ex Franc.in c.pastoralis.§.verum.num.21.de ap
pellat.in quo fructus per viam attentati non re-
uocantur,nec ei,qui passus est attentata restituũ
80 tur,† videlicet,quando quis excommunicatur,
& appellat,& pẽdente appellatione priuatur fru
ctibus sui beneficij,quoniam si obtineat in cau-
sa appellationis,& pronuntietur excommuni-
cationem fuisse iniustam,fructus tamen deperdi
81 ti non restituuntur per viam attentati,†licet per
viam querelæ peti possint,vt dicit idem ibi.
82 Secundo potest limitari , †vt non procedat
quando notoriè constaret de non iure petentis
attentata reuocari,tunc enim , sicut quando su-
mus in beneficialibus remouetur à petitione re
uocationis ipsorum attentatorũ,vt firmauimus
suprà cap.24. de reo &exceptionibus sibi cõtra
attentata competen.q.1.nu.9.& seqq. præsertim
nu.18.ita etiam excluditur à petitione fructuum
per attentantem medio tẽpore perceptorum,
secundum quorundam opi.vt post Paris.cons.12.
in isto Iudicio. nu.5.& seqq.lib. 4. ibidem etiam
admonuimus.nu.20.
83 Tertio videtur limitandum † nisi attentans es
set pauper,quoniam stante paupertate,dat quã-
doque Signatura commissionem,quòd fructus,
& expensæ referuentur in fine litis , & etiam at-
tentanti talis commissio suffragaretur,si illa ha-
beret narratiuam spolij attentati,& attenta per
84 sonarum qualitate(puta†quia essemus in mino
ribus,& mulieribus)paupertas probaretur etiã
per iuramentum,vt dixerunt domini in vna Leo
dien. attentatorum coram Aldobrandino. 20.
Decembris.1565. de quo etiam latius diximus
infrà in 4.pœna.nu.145.

DECLARA similiter eãdem regulam duo
bus modis,
85 Primo, † quòd & si attẽtans cõdẽnetur in cu-
86 ria ad huiusmodi fructus restituendos,† nõ per
hoc esset facienda solutio horum fructuũ in cu-
ria,sed in partibus,sicut dicimus in spolio,quòd
condemnatus in fructibus tenetur illorum solu-
tionem facere in partibus , vt fuit aliàs resolutũ
in vna Cartaginen. liquidationis fructuum co-
ram A. Augustino. sub die 18.Martij.3.Aprilis,&
14.Maij.1548.vt est decis.in recol. Put.1.incip.so-
lutio.sub rubr.de solut,cui concordat alia Tho.
de Than.18.
87 Secundo,† quòd licet fructus tẽpore latę sen-
tentiæ fuissent pendentes, tempore verò execu-
tionis essent iam separati à solo,& in area pœnes
colonum,nihilominus veniunt sub mãdato exe
cutiuo,& in executionę sententiæ capi possunt,
vt fuit aliàs dictum in vna Placentina castri sar-
matis coram Peregrino 19. Octobris 1549. vt est
decis.in recollect.Put.6.fructus.sub.rubr. de fru-
ctibus,de qua meminit (licet de Puteo mentionę
non faciat) etiã Papazzon. in addit.ad decisi.31.
fuit dubitatum. de rescript. in no. & dicitur ibi,
88 †quòd fructus eo casu veniũt tanquam pars rei,
cum qua concordat etiam decis. in recollect.A.
Augustini 48. libro 3. incip.idem in Placentina.
89 † Quod potest facere etiã ad propositũ nostrũ,
quid enim si nec pars petierit hos fructus,neç iu
dex ex officio attentantem cõdemnasset,tunc,
quia in eis non esset facta condemnatio, videre-
tur dicendum,quòd passus attentata eos in exe-
cutione sententiæ capere non posset , & tamen
quia hoc casu(quando tempore sententię fuissent
pendẽtes,&tempore executionis in area penes
colonum veniunt tanquam pars rei) poterit pas
sus attentata si non in pœnam,ex quo nõ fuit fa
cta condemnatio,saltem quia sunt pars rei illos
capere,quod in contingentia facti multum pro
desse posset.
90 Tertio&vtiliter†declara,vt ista restitutio fru
ctuum per attentantẽ facienda,ita demum fiat,
tã ad instantiam partis,quã etiã ex officio iudi-
91 cis si à parte petatur,† & ideo tertius, qui nõ sit
in lite,non potest se opponere,& impedire, quo
minus is,qui pretenditur attentasse, si in causa
principali obtineat,consequatur fructus rei,cir-
ca quam prætenditur.attentatum,tum quia eui
denter apparet,quòd sua non interest,& non ha
bet interesse considerabile, postquam ipse non
venit ad litem,attentatorũ autem reuocatio, &
consequenter restitutio,vel etiam ammissio fru
ctuum non fit ad instantiam illius,cuius non in
terest,vt patet de eo,de cuius non iure constat,
vt diximus suprà cap.24.de reo , & except. sib.
92 cont.attent.compet.qu.1.nam † licet decretum
irritans,quod est in c.2.vt lit.penden.in 6.videa-
tur inficere possessionem , vt omni prorsus iuris
adminiculo carere videatur. Sarnẽ. de triennal.
qu.49. Ant. Gab. commun. conclus.libro 6.de
clausulis,conclus.3.numero 50.& consequenter,
etiam fructuum acquisitionem impedire videa-
93 tur.Quia † tamẽ huiusmodi decreta non operã
tur,nisi illo volẽte,in cuius præiudicium fuit attẽ
tatum,arg.eorum,quæ ponit Sarnen.de trienna
li.qu.61.num.20. Felyn.in c.dilectus.col.5.de re-
script.

ſcript. Iaſ.in l.2.numero 25. C. de iur. emphit. Caſſad.deciſ.20.de locat.cum alijs adductis per Gabriel.vbi ſuprà nume.25.& ſeq.in tãtum,quòd
94 etiam,ſi Iudex teneatur attẽtata reuocare,† id tamẽ intelligatur ſi à parte petatur,cũ aliter nõ teneatur impartiri officium ſuum:Ideo dixerũt aliàs domini in vna Pacẽ.fructuum corã D.meo Oradino. 20. Octobris 1570. quòd capitulum (quod per plures annos perceperat fructus Archidiaconatus illius eccleſię,dum inter diuerſas perſonas fuerat ſuper eo litigatum, & eſſet requiſitum ab eo,qui demum dictum Archidiaconatum obtinuerat,quod ſibi dictos fructus reſtitueret,& ad effugiendam huiuſmodi reſtitutionem daret contra eum de attentatis,aſſerens eũ lite pendente poſſeſſionem adeptum fuiſſe)non poterat retardare hoc prætextu dictorũ fructuũ reſtitutionem,tum quia tertius, (prout erat ibi capitulum) non poteſt dare de attentatis, tum
95 etiam quia † litis pendentia licet faciat attentata,& inducat intruſionem, non tamen omnino purè,ſed quaſi conditionaliter,ſi collitigans voluerit allegare litem, & dare de intruſione, & vti dicto decreto,c.2.vt lit.penden.in 6.quod nõ fuerat in caſu illo declaratum.

96 QVARTA pœna attentantis eſt, † quòd ille debet in reuocatione per Iudicem in expenſis cõdemnari,quamuis enim aliàs docto.inter ſe con-
97 ſentire omnino non videantur †,an ſcilicet condemnatio in expẽſis ſit pœna,de quo poſt Abba. in c.1.numer.23.vt lit.non conteſt.tenentem non eſſe pœnam,& Riminald.in conſ. 394. numer. 2. libr.2.pœnam eſſe affirmantem,& alios in vtranque partem per eum allegatos eleganter ponit nouiſſimè Io.Bapt.de Aſin. in ſua praxi iudic.§. 32.cap. 27.per tot.Quia tamen,idem ibi poſt a-
98 lios concludit † quòd ſaltem reſpectu ſoluentis ſit pœna,inter alias,& hanc poſuimus,vt attentans in expenſis ſit condemnandus,quod non ſo-
99 lùm ſuadetur,† quia ſemper in curia,præſertim in Rota ſolet fieri cõdemnatio in expenſis,vt dicit Caſſad deciſ.13.habuerat.num.2. de reſcript.
100 † verùm etiam,quia id videtur ſufficienter deduci ex eo,quòd ſpecificè hæc condemnatio expenſarũ in cauſa attentatorum non nullas vide-
101 tur habere prærogatiuas, prout eſt illa,†quod poſſit fieri etiam poſt ſententiam,& ex interuallo Rot.deciſ.1.aliàs 13.ſi iudex,vt lit. pend.in no.
102 &†quòd etiam pro expenſis ſit facienda executio antequã cognoſcatur de negocio principali. Rot.deciſ.5.aliàs 99.ſi fiat condemnatio. de dolo,& contum.in no.de quibus ſuprà latius diximus in hac 3.parte,cap.30.de Priuileg.attentatorum in 22.23.& 24.priuileg.numerò 140.& pluri-
103 bus ſeqq.† & quòd etiam ante prolationem ſantentiæ in negocio principali poſſunt taxari expenſæ in cauſa attentatorum,vt dicit Rot.deciſ. 37.aliàs 454.nota ſi fiat, de re Iudic. in antiq & ſimilia.Quæ omnia concludũt attentantẽ in expenſis condemnandũ eſſe,& ideo ommiſſis non neceſſarijs diſputationibus iſta poteſt eſſe in propoſito

REGVLA,videlicet,quòd attẽtans eſt in expenſis condemnãdus,illáſque tenetur ei, qui paſ-
104 ſus eſt attentata,reſtituere,† quam tenet etiã nouiſſimè Port.Imolen.conſ.66. nemini dubiũ. num.24.lib.2.Quam

AMPLIA
105 Primò†,vt cõtra attentantẽ poſſit fieri huiuſmodi condemnatio,non ſolùm in ipſa ſententia quæ fertur ſuper reuocatione attentatorum,verùm etiam,& poſt ſententiam, & ex interuallo,
106 quamuis†enim iudex in ſententia debeat regu-
107 lariter victum in expenſis condemnare,†aliàs ſe
108 cũdum aliquos faciat litem ſuam,† etiã ſi hoc non fuerit petitum,vt multos id tenentes refert Aufrer.in addit. ad deciſ. Toloſ. 111.poſt princ. & recenſet etiam Veſtr.in praxi ro.cu.lib.8.cap. 2.ſub nu.8.& tradit etiam Io.Bapt.de Aſin.in ſua praxi iudic.§.32.cap.2.in 33.limit.in princ.& facta condemnatione pro principali, regulariter extingui dicatur officium mercẽnariũ.ad id,quod poterat peti tanquam acceſſorium.l.4.C.depoſit.cum alijs adductis nouiſſimè per Pet. Ant. de Anguſſol.in conſ.7.contra Camillum,in princip. & per tot.lib.2.in cauſa tamen attentatorum ſi iudex illam in ſententia facere ommittat poteſt poſt ſententiam condemnare.Rot.dicta deciſ.1. aliàs 13.ſi iudex,vt lit.pend.in no.cui in hoc concordat etiam deciſ.1.aliàs 444.nota ſi attẽtata. de offic.iudic.in antiq.&alia Egid.72.incip.lata, & ſequitur Mil.in verb.iudex qui reuocauit, fol.
109 175.† Hanc tamen primam ampliationem intellige,vt procedat quando ſententia lata ſuper attẽtatis ommiſſa condemnatione expenſarum tranſiuiſſet in rem iudicatam,vt expreſſè declarat Rot.dicta deciſ.1.aliàs 13. poſt princ.ſecus ſi ab ea fuiſſet appellatum(præſuppoſito,quòd ab ea poſſit appellari,ſecundũ opi.antiquorum,quã tamẽ reprobauimus ſuprà in hac 3.part. cap.28. de ſententia in cauſa attent.ferenda.num. 49.&
110 ſeq†.quoniã præſuppoſita appellatione nõ poſſet ſecũdũ regulã ordinariã fieri taxatio,niſi cauſa per tres inſtantias finita,&ſi fieret,deberet per viã attentati reuocari,vt hanc regulã tradit Rot. deciſ.46.aliàs 831. nota dic. de re iudic.in antiq.

SECVNDO amplia,vt iſta cõdemnatio in ex-
111 penſis per iudicem fieri debeat†etiam ſi non fue-
112 rit petita à parte, †quamuis enim Bartol.in l. properandum.§.ſin autem.C.de iudi. & in l.3.§. hoc autem.de dãn.infect.in ea fuerit opi. quòd ad hoc,vt fiat condemnatio in expenſis debeat à
113 iudice peti †,quia tamen de ſtilo, & obſeruantia præſertim curiæ delphinalis cõtrarium tenetur, vt eſt deciſ. Guid.Pap. 405.Sempronius. in fi.& hoc idem de ſtilo & commu.obſeruantia cameræ imperialis teneri atteſtatur nouiſſimè Miſing.
114 deciſ.55.aliquoties.centur.4. †(Quod etiam de iure videtur, vt Iudex etiam nemine petente,in expenſis condemnare poſſit, vt poſt glo.in l.ſi quis miſſum.§.iudex.ff.de damn.infect.&in l.qui arbitro.ff. de arbit.Bald.in l.properandum.C.de iudi.& Card.in c.calumniam.de pœn.tradit Ludou.Bologni.in l.ſi finita.§.iulianus.numero 69. ff.de damn.infect.quem refert,& in effectu ſequi videtur nouiſſimè etiam Io.Bapt. de Aſin.in ſua praxi iudic.§.7.cap.5.verſiculo 77. citatio. numero 2.& clarius, ac plenius per eundem ibi.§.
115 32.cap.2.in 54.ampliat.† vbi hoc magis communiter teneri atteſtatur, & nonnullis modis declarat, vt ibi per eum) non immeritò etiam in terminis noſtris poteſt concludi,quòd iudex ex ſe,&ex officio poſſit ad hanc condemnationem deuenire,& eò magis, quia ſicuti Iudex poteſt atten-

attentantem in fructibus condemnare ex offi-
cio,etiam si pars noluit,aut non potuit id pete-
re,vt cóclusimus suprà nu.51.in 4.ampliat.ita ex
eadem ratione,id debet quoad expensas iudici
concedi,aliàs,cum in multis casibus necessario
ex officio iudicis ex eo sint attentata reuocãda,
quia pars non potest illorum reuocationem ob
tinere,vt ibidẽ annotauimus vtique his casibus
talis reuocatio absque expensarum condemna-
tione procederet ,si non posset fieri nisi parte
petente,quod videtur absurdum.Et pro hac am
pliatione(ne videatur omnino authoritate de-
stituta)videtur decis.in recollect.Crescent. 180.
expensæ.sub rubr. de expensis , vt lit.pendente.
vbi inquit,quòd in vna Colonien.coram D.Pic-
cholomineo per maiorem partem fuit resolu-
tum,quòd expensæ factæ in negocio attentato-
rum,quando Iudex ea ex officio reuocat debẽt
116 resarciri,† quia etiam quando Iudex procedit
ex officio debet causam prosequenti victum cõ
demnare in expẽsis,vt post Specul.Ant.de Butr.
& alios ibidem allegatos ille ibi concludit.

Tertio ampliari potest(& hæc respicit se
117 cundam partem regulæ)†,vt huiusmodi expen
sæ peti possint etiam si super negocio attentato-
rũ fuerit inter partes transactum,&concordatũ.
118 † arg.eorũ,quæ vniuersaliter dicunt Guid. Pap.
decis. 55. si lite pendente (vbi post Io.And. hoc
119 dictum tenere videtur †,& ita in iudicando ob
seruari attestatur),& etiam Cappell. Tolos. de-
cis.5.incip.an si lite pendente , vbi Aufrer.in ad-
dit similiter attestatur,quod ita semper vidit ser
uari,& inter recentiores Minsinger.decis. 48.sed
quid,centuria 4.& latius per Io. Bapt.de Asin.
in sua praxi iudic.§.32.cap.2.in 38.ampliat.vbi id
vno modo declarat: Quæ decis.licet vniuersali-
ter loquantur,tamen ad materiã attentatorũ ap
120 plicari possunt,† quoniam transactio nõ impe
ditur propter vitium litigiosi.Bald.in c.1.num.9.
de sequ.poss.& fruct.Et quãuis Guid.Pap.ibi, &
latius apostilla apud eum,&etiam Minsinger.nõ
nulla in contrariũ allegare videantur , & præser-
tim,quòd quãdo sumus in expẽsis, q̃ veniũt offi
cio iudicis mercenario,sublato negocio princi-
pali,videtur etiã sublatũ officiũ iudicis in acces-
121 sorijs:nihilominus,†quia tamẽ ijdẽ ibidem hoc
admittũt in expẽsis,qui veniũt ratione cõtuma-
ciæ,& particulariter Minsinger.ibi subdit, quòd
illæ veniũt ex tit.si quis ius dicẽt.nõ obtẽpera.ad
sustinendũ etiam in materia attẽtatorũ hãc Am
122 pliationem potest cõsiderari,† quòd cũ attẽtãs
iudici non obtẽperet,immo in eo consideretur
cõtẽptus ipsius iudicis,vt aliàs sæpè dictũ est (cu
ius contẽptus ratione etiã cõtumax videtur pu
niri in expẽsis)huiusmodi expẽsæ possunt certo
modo appellari cõtumaciales,& in quibus attẽ-
tans cõdemnatur in eius odiũ,contemptum , &
123 contumaciam . † Preterea nec illud assump-
tum verum est in casu nostro,quòd sublato prin
cipali sit omnino sublatũ officium iudicis in ac
cessorio,quia cũ attentatorũ reuocatio fieri pos
sit etiã part.nõ petẽte ex mero & puro officio iu
dicis,etiã præsupposita cõcordia inter partes re
manet ius in iudice,quo mediãte potest ratione
sui cõtẽptus attẽtata reuocare,vt diximus latius
suprà cap.27.de iudi.& per quem attent.reuoc.
nu.7.vers.circa primã inspectionẽ:vnde si potest
principale,i.reuocationẽ attentatorũ facere ex
se,& ex suo officio,cõsequẽter etiã post concor
diã partiũ poterit accessoriũ quoq;,i. condem-
124 nationẽ in expẽsis facere:† Et eò magis , quia
dũ ipsi loquũtur de officio iudicis,intelligũt de
mercẽnario,condẽnatio autem de qua agimus
& reuocatio attentatorũ,quæ fit per iudicem
absque partis instãtia dicitur fieri ex officio iu
dicis nobili,vt est decis.Rot.5.aliàs 433.nota nũ
quid,vt lit.pen.in antiq.Ex præmissis itaq; am-
pliatio meritò teneri potest.

Qvarto ex intentione Ioannis de Amicis
in cõs.6.nu.5.quẽ refert nouissimè Ioã.Bapti.de
Asin.in sua praxi iudi.§.23.c.2. in 68.ampliat.in
prin.amplia,vt iudicio attentatorũ in tantũ vi-
125 ctus debeat victori in expensis condẽnari,† vt
iudex id sibi reseruare non possit,sed statim par
126 tes ad eas reficiendas cogere debeat,† Verùm,
(vt rectè animaduertit Asin.ibi) hæc conclusio
non videtur admodũ vera,cùm docto. per eum
allegati id non dicant,sed potius dicendum sit,
quòd priuilegium attentatorum quoad has ex
pensas in hoc consistat,quòd expensæ sint refi-
ciendæ antequã de negocio principali cogno-
scatur.Ro.dec.5.aliàs 99.si fiat. de dol. & cõt.in
no.& sequitur Io.Bap.de Asin.vbi sup. proximè.
127 Qvinto amplia,† vt pro harũ expensarũ refe
ctione nõ sufficit facere depositum, attento,q̃d
in cã attẽtatorũ regulariter nõ admittitur hu-
iusmodi depositũ,vt fuit aliàs sæpè in Rot.deci
sum,vt attestatur Caputaq.in recolle.suis,par.1.
decis.219.aliàs 224.inci.tertius.Sicut nec in spo-
128 lio,vt in recolle.Peregrin.2.deci.246.† & quam
uis Mandos.in tracta.commissio . in 15.formul.
exclusiua attentatorum contrarium sentiat,ab
hac tamen ampliatione non est recedendũ ,per
ea omnia , quæ latius diximus suprà in materia
fructuum,in 6.ampliat.nu.72.& seqq.
129 Sexto similiter amplia,† vt pro harũ expé
sarum refectione non possit allegari compensa
tio,ex quo contra attentata non admititur com
pensatio,vt firmauimus suprà in hac 3.parte,
cap.24.de reo,&except.contra attent.compet.
q.28.per totam:Quibus adde in recollect.Put.1.
decis.124.vbi voluit,quòd expensæ in causa at-
tentatorum non sint compensandæ cum expen
sis in causa spolij.
130 Septimo amplia, † vt attentans non solũ
sit condemnandus in expensis factis in iudicio
reuocationis attentatorum,verùm etiam in ex-
pensis factis coram primo iudice,qui post inhibi
tionem attentando processit , & pronunciauit,
quoniam & in expensis prioris iudicij, est faciẽ
da cõdemnatio,tum quia,& aliàs expensæ factæ
in vno iudicio, possunt quandoque recuperari
in alio iudicio,vt colligitur ex decis.47.aliàs 353.
si auditor.de appellatio.in no.tum etiam quia si
in expensis prioris iudicij per iudicem attentata
reuocantem non fieret condemnatio tanquam
de expensis(ex quo verè corã eo nõ sunt factæ.)
venirent tamen dictæ expensæ tanquam damna,
quæ in hoc iudicio reuocationis attentatorum
veniunt à die attentationis, etiam consideratis
sumptibus,quos quis facit,vt dicemus infrà nu-
me,155.& seq.& ita aliàs factũ,& iudicatum vidi
in vna Cesenaten.Attentatorũ sub die 6. Martij.
1551.per Auditoris Cameræ Locumtenentem,

LIMITA

LIMITA nunc eandem regulam

PRIMO, vt colligit, ex his, quæ aliàs ponũt in proposita expensarum materia Doct. vt nõ procedat hæc condemnatio in expensis contra 131 attentanté, † quando ille (licet in prima instãtia obtinuisset sentẽtiam fauorabilem, videlicet eũ non attentasse, & non teneri ad purganda attentata) in secunda tamen, vel tertia instãtia fuerit demum cõdemnatus ad illa purganda, nam hoc casu videtur ille excusandus à refectione expensarum quasi habuerit iustam causam litigan 132 di, quæ iusta causa † quãuis aliàs vniuersaliter & regulariter soleat ab expensis excusare, vt per doct. præsertim Ias. in l. properandum. §. siue au 133 té. C. de Iudi. † quod communi doct. calculo teneri attestatur nouissimè Grauat. apud Vestr. 134 in praxi ro. cu. lib. 8. cap. 2. nu. 2. † præterquam in curia Romana, in qua raro consueuit, præsertim in Rota hæc iusta causa admitti, vt annotauit idem. dict. cap. 2. num. 10. quia tamen idem 135 Vestr. ibidem post alios firmat, † quòd etiam is qui habuit primam sententiam in fauorem succumbens ex nouiter deductis in secunda, vel tertia instãtia excusatur ab expensis, quasi ista etiã in curia (in qua in materia expensarũ strictè proceditur) reputetur iusta causa litigãdi, nõ video rationẽ quare hæc doctrina ad materiã nostrã 136 attentatorum adaptari nõ possit, † quam distinctionem, an ista succumbentia in secũda, aut ter 137 tia instantia proueniat ex ijsdem actis, † vel ex 138 nouiter deductis, ponit etiam † & communiter teneri attestatur Guid. Pap. decis. 37. incip. quid dicemus. ad med. & est in recollect. Chassanen. decis. 55. & Peregri. 2. decis. 49. & nouissimè Minsinger. sing. obser. cent. 2. decis. 89. incip. dogma illud, vbi tamen post Saly. & alios per eum alleg. notab. limitat præmissa, vt non procedant, 139 † quando illæ nouæ probationes concernerent factum proprium ipsius succumbẽtis, quia eo casu ille ab expensis non excusaretur, vt ibi 140 per eum latius. † Generaliter autem de huiusmodi expẽsis, & illarũ excusatione præsertim ex nouiter deductis latè, & eleganter habes nouissimè per Io. Bapt. de Asin. in sua praxi Iudic. §. 32. cap. 2. in 6. ampliat. Quibus adde in recollect. Caputaquen. parte 1. decis. 287. incipit, quando sententia, vbi refert in vna Gerunden. nullitatis censurarum coram Fantuccio fuisse resolutum, 141 † quòd quando sententia ex nouiter deductis reuocatur, pars non condemnatur in expen- 142 sis, nisi fiat quandoque ex aliqua iusta causa Iudici bene visa, prout solet facere aliquãdo Rota & potest poni exemplum, quando narratur pau 143 pertas, & minor ætas, & huiusmodi, † quia hoc casu constito de paupertate, Vel esset attẽtãs admittendus ad beneficium, c. odoardus. de solut. vt his attentis aliàs in spolio tenuerunt Domini in vna Toletan. de estrella sub die 3. Februarij. 1542. vt est decis. in recollect. Mohed. 118. incip. in 144 eadem. sub rubr. de solut. † Vel forsan essent 145 expensę reseruandæ in fine litis †, cùm hoc sit regulare, quòd narrata paupertate soleat Signatura id cõcedere, quòd expensæ reseruãtur in fine litis, vt docet Vestr. in praxi ro. cur. lib. 7. capit. 1. sub num. 8. & ante eum Staphil. de lit. grat. & Iust. in 2. parte. fol. 162. versicul. sed si per contra 146 dictas. Quod etiam iuri cõmuni videtur conso nũ. ad no. in c. olim. el. 2. & ibi. doct. Præsertim Abb. in summario de restitu. spoliat. Pręmissa tamen sanè intellige, vt commissio obtenta à Signatura, quòd expensæ, & fructus reseruentur in fine litis, ita demũ suffragatur attentanti si commissio habet narratiuam spolij attẽtati, aliàs secus, vt fuit resolutum in vna Leodien. attentatorum coram Aldobrandino 16. Decembris. 1596. In qua illud etiam ad propositũ fuit additum, quod narratis attẽtatis paupertas posset probari per iuramentum, attenta personarũ qualitate, puta 147 quia minores, & mulieres essent. † Et si oppo- 148 natur de his, quæ diximus suprà. nu. 43. † dũ cõclusimus in materia restitutionis fructuũ (in quibus attẽtãs fuisset cõdẽnatus) quòd eo casu ille nõ potest admitti regulariter ad beneficiũ dicti c. odoardus, quod in materia expensarũ hic ne- 149 gamus, potest ad hoc dici, † quòd sit diuersa ratio inter fructus, & expẽsas, quia quando agimus de fructibus restituẽdis tractamus de lucro captãdo, quia ille verè eos percepit, & nisi restitueret locupletaretur cũ aliena iactura, & ex hoc nõ videtur ęquũ, quòd admittatur ad dictũ beneficiũ, quæ ratio cessat ĩ expẽsis, quas nullo modo ab aduersario recepit, sed illis erogãdis etiã semetipsum exinaniuit, & consequẽter tractat de dãno vitãdo, inter quę (vt notũ est) militat lõgè diuersa ratio, & propterea aliàs ex iusta causa, & Patribus bene visa in vna Anconitana, seu Spoletana attentatorũ coram D. meo Oradino vi- 150 dentur inclinasse Domini, † quòd etiam nõ facta totali huiusmodi expensarum refectione potuerit procedi in negocio principali.

DECLARA pariter eandem regulam duobus modis:

151 PRIMO †, vt expensæ (ad quarum refectionem attentans secũdum regulam prædictam cõdemnandus est, taxentur hoc modo, videlicet quòd pro sententia, & notula ipsius tãtum taxetur quantum pro sententia diffinitiua, pro registro quãtum extimatur, pro procuratore, sollicitatore, ac aduocato ad arbitriũ Iudicis, vt iste taxandi modus est expressus in decis. 5. aliàs 99. si fiat condemnatio. de dolo, & contum. in no. & decis. 37. aliàs 454. nota si fiat. de re Iudic. in antiq. & post Manfred. lib. 2. practic. conclus. super attent. conclus. 223. idem tenere videtur nouissimè Io. Bapt. de Asin. in sua praxi Iudic. §. 32. 152 cap. 2. in 68. ampliat. nume. 4: † Quod vltimum de arbitrio Iudicis limitari potest, vt (vniuersaliter in omni expensarum genere) declarat Grauat. apud Vestr. libro 8. cap. vlt. numero 36. nisi quis verè, & plenè probaret se tantum erogasse, quia tunc cessat Iudicis arbitrium, vt per eum la- 153 tius. † Et similiter, quòd si quis procurasset, vel aduocasset in causa propria, licet has expensas regulariter repetere, & consequi non possit, arg. eorum, quæ ponit Rot. apud Bisignett. de procurat. decis. 5. incip. inducens, & quæ ponit circa hoc Tiraq. in tract. retract. §. 29. glo. 4. sub nu 154 mero 5. & seqq. † si tamen eas peteret non, vt salarium, sed, vt damnum, & interesse, quia interim alia neglexisset, illas hoc casu consequeretur, vt generaliter in omni causarum genere loquens tradit nouissimè Minsinger. sing. obser. cẽ 155 tu. 4. decisio. 68. si quis. † vbi hanc opini. crebrius receptam, & secundum eam fuisse iudicatũ atte

statur

ftatur, de cuius dicti veritate latè, & eleganter
nouissimè per Io. Bapt. de Asin. in sua praxi Iu-
dic. in dicto §. 32. cap. 2. in 66. ampliatione, per
totam.

SECVNDO declara, quod licet soleat dici,
quòd attentata etiam cum expensarum refectio
ne sunt ante purganda, quàm procedatur in ne-
gotio principali: Rota decisio. 2. aliàs 113. tres
sententiæ. de re Iud. in no. etiam vsque ad obo-
lum. Bald. per illum tex. in c. conquerente, de
restit. spol. vt latius diximus suprà cap. 29. de pur
156 gation. attentatorum. num. 21. † hoc tamen nõ
procederet, quãdo huiusmodi expensę nõ essent
liquidę, quoniam si data semel dilatione, ad illas
liquidandas non fuerint omnes sufficienter li-
quidatæ, tunc facta in liquidis satisfactione, p ro
157 ceditur in negotio principali, & † quandocun
que superueniat reliquarum liquidatio, fit satis-
factio, vt fuit dictum per Dominos in vna An-
conitana computorum, siue attentatorum co-
158 ram D. meo Oradino. 10. Martij 1567. † Quod
dictum etiam ad refectionem damnorum, & in-
teresse, accommodari debet. Nam & ibi ageba-
tur de refectione tam expensarum, quàm inte-
resse.

TERTIO hæc materia expensarum declara
ri potest vtiliter, quod sicut (vt præfertur atten-
159 tans est condemnandus in expensis, † ita etiã
vice versa si is, qui dicit cõtra se fuisse attentatũ
malè, & temerè petat attentata reuocari & in
causa succumbat, videtur, quòd sit in expẽsis cõ
demnandus, sicut dicimus in simili de male ap-
pellante, secundum Afflict. decis. 42. referente,
quod tamen sanè est intelligendum, quod licet
160 possit condemnari in expensis †, si tamen illas
non reficeret per hoc nõ prohiberetur procedi
161 in petitorio, & negocio principali, † quia diuersa
ratio est in attentante condemnato, & in eo qui
passus est attentata condemnato, siquidẽ primo
casu non nisi refectis expensis procedi potest in
petitorio, secundo vero casu etiam non refectis
expensis valet processus, vt est (loquẽs in simili
in spolio) decis. Rot. 15. aliàs 319. licet spoliato. de
162 restit. spoliat. in no. † vbi ratio diuersitatis assi
gnatur, per quã decis. in vna Terdonen. Archi-
presbiteratus corã D. meo Oradino sub die 16.
Februarij. 1560. fuit ad propositum nostrum di-
163 ctum, † quòd si intentans spolium attentatum
suspenderit petitorium, & in Iudicio possesso-
rio per tres sententias succubuerit, potest abs-
que refectione expensarum conuolare ad peti-
torium.

QVINTA pœna contra attentãtem illa cõ
164 siderari potest, † quòd teneatur etiam ad dãna,
& interesse resarcienda attentatorum passo,
165 † quæ pœna, nemini videatur forsan superflua;
quasi damna sub fructuum, & expensarum pœ-
na tacite contineantur, quoniam cõtrarium est
verius, cùm expensarum nomine damna non ve
niant, nec è contra, vt post alios declarat elegan-
ter Io. Bapt. de Asin. in sua praxi Iudic. §. 32. cap.
4. in princip. & numero 3. & licet hæc pœna spe-
cificè, à docto. nõ ponatur, id tamen efficaciter
ex his suadetur. Primo quia videmus in simili,
166 † quòd spoliator ad huiusmodi resarcienda dã
na tenetur, ita vt vsque ad obolum satisfacere
teneatur. Rip. post alios in l. naturaliter. §. nihil
commune. numero 50. ff. de acqui. possess. Paris.
consilio 1. numer. 146. & seqq. lib. 1. & post Ias. in
cons. 172. col. 2. lib. 4. & Roland. in consilio 53. nu-
mero 25. lib. 2. tradit Io. Cephal. in consilio 236.
Iuribus. numer. 12. libr. 2. & est decis. in recollect.
Paleott. 272. communitas. sub die 26. Iunij. 1558.
Vnde si in odium spoliantis (vt præallegati di-
cunt) statutum est, vt ille ad damna teneatur,
arg. à maiori id tanto magis concludi debet in
attentante, in quo viget maior ratio odij. Rot.
decisio. 2. aliàs 14. fuit dubitatum. de restit. spo-
167 liat. in no. † Secundo quia violentus tenetur
ad damna & interesse. c. super eo, vbi omnes de
his quæ vi met. causa. l. si quando. C. vnde vi: At
tẽtãs aũt æquiparatur violẽto. Rot. decis. 5. alias
25. ex qbus. de restit. spoliat. in no. meritò cõclu
di potest, ꝙ hanc aliã pœnã sustineat attẽtãs, vt
etiam damna, & interesse resarciat. Tertio; &
melius, quia rem litigiosam scienter vendens te
netur ad omnia damna resarcienda, vt post Fab.
de Monte in tracta. de empt. & vend. in 6. quæst.
princip. nu. 56. tradit nouissimè Minsinger. sing.
obser. cẽtur. 1. decis. 55. incip. rei litigiosæ: Quar-
to quia iudicium attentatorum est restitutoriũ,
& possessorium. Egid. decis. 72. lata, & diximus
168 suprà in prima parte in præfatione. nu. 78. † in
iudicijs autem restitutorijs, & possessoriis ex di-
spositione legis veniunt damna, & interesse, vt
tradũt docto. præsertim Odofred. Saly. & Ang.
in l. videamus. la 21. §. in Fauiana. ff. de vsur. &
licet aliàs eueniente casu in vna Roma. Venæ-
ferri, & attentatorum coram Robusterio, 18. Fe
bruarij. 1566. fuerit super hoc inter Dominos di
uersitas opinionum, & dictum, quòd passus at-
tentata liquidaret damna, & interesse, & simul
procederetur ad vlteriora in negocio princip.
& idem quòd procedatur in negotio principali,
& super liquidatione dannorũ, & interesse fuerit
resolutum in alia Legionen. attentatorum corã
Grato. 21. Maij. 1568. & pariter nihil resoluerint
in alia propositione eiusdem causæ. 22. Octo-
bris. 1555. aliàs tamen secundum supradicta fuit
decisum in vna Cartaginen. decimarum coram
169 Caputaquen. † quòd attentata debent purgari
etiam quoad damna, & interesse, antequam de-
ueniatur ad negocium principale, vt est in recol
lect. eiusdẽ parte 2. decis. 32. incip. attentata, Quæ
ne contraria videatur superioribus, posset intel
ligi, vt procedat, quãdo damna, & interesse sunt
liquida, secus si essent liquidanda, prout præsup
ponunt suprà allegatæ decisiones: Quæ cõclusio
ex his, quæ ponunt aliàs Docto.

Ampliari potest tribus modis,

170 PRIMO †, vt probata attẽtatione per testes,
& aliàs legitimè secundum ea, quæ diximus su-
prà in hac 3. parte cap. 26. de probat. attent. dam
171 na possint probari per iuramẽtum, quod † (quia
admittitur, quando sumus in violento, vt no. om
nes in dicto cap. super eo, & in dicta l. si quando,
& est decisio Rot. 3. aliàs 359. dubitatur. de iniur.
& damno dat. in no. quam extollit Felin. in c.
sacro. numero 11. de sent. excommuni. & decisio.
2. aliàs 299. licet. de his que vi metusue causa
172 fiu. in no. † vbi declaratur, an debeat præcedere
taxatio Iudicis, & in ea sit pars citanda, quibus
concordat decisio Egid. 580. Iuramentum) con-
tra attentantem quoque (qui, vt diximus vio
lento

lento æquiparatur) admitti debet.
173 Secundò,† quòd hoc casu non solùm veniant
resarcienda damna, & interesse, quæ quis substi-
nuit post litem contestatam super attētatorum
reuocatione, verum etiam ea quæ passus est an-
174 te litem cōtestatam à die attentationis,† etiam
si respicerent sumptus in conuocandis amicis,
quoniam cum hæc veniant in spolio, vt tradit
Rip. in dict. §. nihil commune, num. 5. ff. de acqui.
possess. in attentatis quoque sibi locum vendica
re non videtur hæsitandum, cum attenta maio-
ris odij ratione, de spolio ad attentata argumen
tum affirmatiuè semper procedere videatur: im-
175 mo,† damna huiusmodi videntur resarcienda
non solùm quando attentans delictum consuma
uit, puta possessionem lite pendente capiendo,
verum etiam quando dumtaxat attentare atten
tauit, secundum ea, quæ diximus suprà in 2. par-
te, c. 4. de attent. lite pend. in 11. Ampliat. nu. 16. &
per tot.
176 Tertiò, amplia,† vt pro resarciendis huiusmo
di damnis ad effectum purgandi attentata non
sufficiat facere, de illis depositum, attento, quòd
in causa attentatorū regulariter non admitti-
tur depositum, vt fuit aliàs sępè in Rota decisum
vt refert Caputaquen. in recol. suis parte 1. decis.
219. incip. tertius.
Limitatur autē prædicta regula vno modo,
177 † vt non sint resarcienda ea damna, quæ non fue
runt causata per illum actum, qui dicitur atten-
tatus, & de cuius purgatione agitur, sed per aliū
actum, in quo faciendo attentans dicitur vsus iu
178 re suo.† Exemplum stante molendino inferiori,
fuit per alium licitè aliud in parte superiori fabri
catum, & dum inferior prætenderet non potuis-
se fieri, ex quo per superius retardabatur aqua,
vt in machinam inferiorem non caderet, lis fuit
inter eos inchoata, qua pēdēte superior, vt aqua
rectius flueret ad suū molendinū attentando se-
pem fecerat, & cum superius molendinum mole
re cæpisset, quia ille priori aqua vtebatur, multi-
tudo molentium ad superius confluebat, & dum
instaretur pro purgatione attētati, & sepis remo
tione, cum fuisset resolutum, quòd sepes esset de
struenda, & attentata purganda, passus attenta-
ta petebat resarciri etiam damnum, quod sibi in
ferebatur ex eo, quòd maior multitudo ad supe
rius molendinum conflueret, attento, quòd infe
rius molendinum plus ante, quàm post locatum
fuit, & eueniente casu in vna Tiburtina corā Tho
ma fuit, conclusum, quòd damnum resultans ex
concursu maioris multitudinis non erat resar-
ciendum, ex quo per fabricationē superioris mo
lendini non impediebatur, quo minus aqua infe
rius flueret, & consequenter licitè potuit supe-
rius molendinum construi, & damnum prædictū
censetur causari ab actu, in quo quis non atten-
tauit, sed dicitur vsus iure suo, vt est in recollect.
A. Augustini decis. 403. incip. Thomas in tiburti-
na lib. 3.
Declara tamen hanc materiam damnorum,
interesse, vt ad effectum retardandi cognitio-
179 nem negocij principalis † debeant esse liquida,
secundum ea, quæ diximus suprà hoc eodem ca-
pitul. in 4. pœna, in 2. declarat. regulæ ibi positæ.
num. 156.
Sexta, consideratur cōtra attentantem pœ-
180 na,† quia is, qui lite pendente, seu aliàs attentā-
do possessionem alicuius rei est adeptus, si illa
possessione priuetur, ac fuerit spoliatus, quam-
uis aliàs dici soleat, quòd spoliatus ante omnia
etiam si fuerit fur, & prædo, est restituendus, in
odium tamen attentantis, ac in eius pœnam iu-
ra denegant huiusmodi intruso restitutionem,
quod etiam de iure digestorum fuit introductū,
vt tetigimus suprà hoc eodem cap. num. 6. & tra
dit Cassad. decisi. 3. petens, in fine. de restitu. spo-
liat. & decisi. 9. incip. Rota in antiquis. numer. 3.
181 de caus. possess. & propriet. nam† possessio atten
tata non est restituibilis, nec habetur in conside
ratione, vt per Aymo. consi. 248. nu. 5. vers. secun-
do principaliter. libr. 1. & diximus etiam suprà in
2. parte, c. 4. de attent. lit. pend. in 4. declarat. prin
cip. nu. 48. & seq. & est decis. Rot. 17. aliàs 426. no-
ta nunquid, de restit. spol. in antiq. & cum dictis
decis. concordat etiam decisi. in recol. Put. 25. in-
cip. ille qui attentando. sub rubr. vt lit. pend. vbi
ita in vna Taruisina mansionariæ coram Thoma
de Thanis. sub die 28. Aprilis 1544. fuisse resolutū
attestatur, & alia in recollec. Caputaquen. parte
prima decis. 129. incip. spoliato non datur, vbi ita
fuisse resolutum in vna Compostellana parochia
lis della baronia coram Acchille. 9. Nouembris.
1552. affirmat, propter decretum ca. 2. vt lit. pend.
in 6. & ibi Gemin. num. 12. & faciunt, quæ haben-
tur in recollect. Aragon. decisi. 28. & ita etiam
fuit nouissimè tentum in vna Burgen. præstimo-
niorum corum Lancillottio pro Andręa de Pes-
quera contra Ferdinandum de Gusman. 3. Iulij.
1570. In qua dum dubitaretur an constaret de
possessione Ferdinandi ad effectum restitutionis
faciendæ, Domini dixerunt non constare de ali-
qua possessione restituibili, ex quo Ferdinandus
182 ingressus fuerat possessionem lite pendente,† &
indultum, de quo ibi non capiebat litigiosa: Idē-
que etiam dixerunt in alia Brixien. bonorum, &
attentatorum coram Sarmiento 8. Nouembris.
183 1568. pro qua facit in simili,† quia nec etiā exe-
crabilis, si spolietur, restituitur, vt fuit aliàs dictū
in vna Vicana beneficiorum coram Decano, vt
est decis. in recol. Guid. bon. 136. fuit tentum. de re
184 stit. spoliat.† Et sicut attentans spoliatus nō re-
stituitur per supradicta, ita etiam si is, qui atten-
tando possessionem cæpit, petat se in illa manu-
teneri, denegandum est sibi mandatum, de manu
185 tenendo,† quia habens possessionem attētatam
nō est manutenēdus, vt tenuit Rot. in vna Thea-
tin. archipresbiteratus 10. Octobris 1560. coram
Caputaquen. vt est in recol. eiusdem parte 1. de-
cis. 229. incip. cū lis, vbi voluerunt Domini, quòd
mortuo reo possessore si collitigans capit posses
sionem dicatur attentare, nec possit in tali posses
sione manuteneri. Quod etiam fuit dictū in alia
Romana quarte partis tenutæ Molariæ pro Do-
mina Portia de annibaldis contra Io. & Gasparē
de Annibaldis, de Molaria. sub die 6. Martij. 1570.
coram Lancillotto, atque etiam in alia Firmana
sancti Stephani corā Aldobrādino 26. Maij. 1564.
& in alia Salernitan. sancte Mariæ coram Cotta
4. Maij. 1572. & in alia Nursina prioratus coram
186 Sarmiento 8. Februarij. 1563.† Quid autē si quis
antequam discuteretur, de sua possessione atten
tata fuerit super ea manutētus, & obtinuerit mā
datum, de manutenendo ab Auditore Cameræ,

& deinde eius aduersarius dederit de attẽtatis,
& tandem fuerit desuper commissa causa in Ro-
ta, cum clausula sine præiudicio legitimæ execu-
tionis mandati de manutenendo Auditoris Ca-
meræ, an super dictis attentatis sit prius procedẽ
dum, quàm dictum mandatum sit plenariè exe-
cutioni demandãdum, vel super vtroque sit pro-
cedendum? & in vna vercellen. coram Reumano.
20. Octobris 1555. fuit resolutum quòd possit pro
cedi super vtroque: Quæ autem diximus, de attẽ
187 tante non manutenendo procedunt, † etiam si
ille prius possederit, & prætextu continuationis
velit excusare attentata, secundum ea, quæ latè
diximus suprà in 2. parte, c. 4. de attent. lit. pend.
188 limit. 1. princ. per tot. continuare † enim non di-
citur quis possessionem, à qua antea eiectus fue-
189 rat, † nisi tamẽ id fuerit factũ incontinenti post
quàm quis fuerat eiectus, & per modum recupe
rationis, vt ibidem diximus in 6. Ampliat. nu. 25.
Et ex eadem ratione, quæ prohibet attẽtantem
debere manuteneri, & sibi denegatur mandatũ,
190 de manutenẽdo per supradicta, potest † ampliã
do dici, quòd sibi non sit danda absolutoria, si il-
le commisisset causam iactationis, & iactationũ.
191 Quamuis enim committens hoc casu † causam
iactationum censeatur reus. Deci. in c. cũ inter.
num. 14. de except. & in c. ex litteris. numer. 7. de
probat. & Contard. in l. diffamari. qu. 1. nume. 19.
C. de ingen. & man. & regula sit, quòd actore nõ
probante reus debeat absolui, iuribus vulg. tamẽ
eueniente casu in vna Tuden. parochialis, de Ta
bucia, coram Grato. 10. Nouembris. 1567. Domi-
ni tenuerunt Francisco (cuius erat attẽtata pos-
sessio) non esse dandam sententiam absoluto-
192 riam, ea ratione moti, quia † attentata possessio
non meretur commodum possessionis. Quam-
uis autem attentãs non sit manutenendus per su
pradicta, & inhibitio ad instantiam possessoris vi
deatur certo modo virtualiter quædam manu-
193 tentio, † illa tamen iuxta formam commissio-
nis etiam ei, quem prætenditur attentasse, conce
194 ditur, immo † si sua commissio reformetur, & vi
gore reformationis ex aduerso petat iuxta eius
formam inhiberi (licet neque ista denegetur) ad
ditur tamen decretum sine præiudicio præcedẽ-
tis inhibitionis, vt fuit factum in vna Toletana
portionis coram Grato. 24. Ianuarij. 1564. & 28.
Aprilis eiusdem anni, vt adnotauimus suprà cap.
20. de attent. post inhib. in præfat. quæst. 4. quan-
do sit inhiben. in 7. limit. nu. 163. Datur tamen ca
195 sus, † in quo is, qui lite pendente adeptus est pos
sessionem rei, super qua litigabatur, si sine cita-
tione spolietur, etiam vigore mandati executiui
veniat restituendus, quando scilicet in eum fuis-
set lite pendente translata possessio ex causa ne-
cessaria, puta dationis in solutum, vt fuit dictum
in vna Senogalien. prætensi spolij domus, coram
A. Augustino 19. Nouembris 1557. & annotaui-
mus latiùs suprà c. 4. de attent. lit. pend. in 8. limi
ta. princip.
196 Septima potest cõsiderari pœna, vt attentãs
197 nõ possit dare obiectus, quãuis enim aliàs † reus,
præsertim possessor possit contra actorem dare
obiectus, cum sufficiat sibi vincere per non ius
actoris, etiam si reus prædictus Ius non habe-
ret, Rot. decis. 7. aliàs 419. nota an reus. de excep.
in antiq. & decision. 4. aliàs 160. Reus, & possessor.
de re Iudic. in no. si tamen iste reus possessionem
accepisset lite pendente, & sic attentãdo nõ pos-
set dare obiectus. Rot. decis. 5. aliàs 433. nota nun-
quid reo, vt lite pendent. in antiq. repetita apud
Bisignett. decis. 1. nunquid reo. eo. tit. vt lit. pend.
Vnde attentans hoc casu substinet hãc pœnam,
quòd priuatur facultate dandi obiectus, vt ani-
maduertimus etiam suprà, in hac 3. parte, ca. 24.
de reo, & exceptionibus sibi contra attent. com-
pet. q. 1. nu. 39. in prima ampliatione Regulæ ibi
positæ.

Et has supradictas septem pœnas in quolibet
attẽtatorũ genere locum sibi vendicare dicendũ
est: Nunc iuxta ordinem supra positum nu. 6. de
ueniendo ad alias pœnas, quæ particulariter cer-
ta attentatorum genera respiciũt, prout sunt ea,
quæ lite pendente, item & quæ appellatione pen
dente attentantur (in quibus vltra præmissas nõ
nullæ aliæ sunt introductæ contra huiusmodi at-
tentantes pœnæ.) Sciendum est, quòd attentans
lite pendente præter iam dictas quinque alias se-
cundum diuersitatem casuum, Attentans autem
appellatione pendente duas alias potest pœnas
incurrere, quæ hic successiuè subiiciuntur.
198 Octaua † igitur pœna contra eũ, qui lite pen-
dente (puta emendo rem litigiosam, attentauit,
illa est, quia rem emptam præscribere nõ potest,
nec vti accessione temporis sui authoris, ad tex.
in l. 1. circa finem ibi, quòd si prior dominus. C.
de præscript. long. tempor. quod per dictum tex.
quasi sine contradictione firmasse videtur Bart.
in dicta l. fin. C. de litigiosis, & ibidem Saly. sub
numer. 4. quòd & si in se verum sit, & tenendum,
Vnum tamen est, quod potest in proposito ali-
quam facere difficultatem, quod post Bald. in lo
co per eum citato dixit Alex. apud Barto. in l. 1.
199 in verb. litigiosa. in fin. ff. de litigios. † quòd vi-
tium litigiosi licet alienationem in possidẽte im
pediat, non tamen impedit acquisitionem ab eo
fieri, quod clarius etiam explicauit Mil. in verb.
200 litigiosa res licet. fol. 216. † vbi voluit, quòd pos
sessor hoc casu possit acquirere dominiũ, Vnde
si emens rem litigiosam, quando est illius posses-
sor potest in ea acquirere dominium, ergo dicen
201 dum videtur, quòd possit, etiã præscribere, † cũ
per præscriptionẽ acquiratur dominiũ, ad no. in
leg. traditionibus. C. de pact. sed cùm vna lex de-
claret aliam, & iura iuribus sint concordanda. ll.
202 vulg. dictum Mil. & Alex. † intelligẽdum est de
acquisitione dominij ex aliqua alia causa præter
quàm per præscriptionem, & cessat omnis diffi-
cultas.
203 Nona, † contra eos, qui super re litigiosa con
traxerunt his accedit pœna, quæ vtrũque respi-
cit, tam emptorem, quàm venditorem, cũ distin-
204 ctione tamen scientiæ, vel ignorantiæ, † vt si
emptor sciuit rem litigiosam, in pœnã teneatur
rem reddere, & pretium perdere fisco applican-
205 dum, si emptor fuit ignorans, † tunc venditori
(in quo regulariter huiusmodi sciẽtia est præsup
ponenda) infligitur hæc pœna, vt præcium em-
ptori restituat, & insuper tertiam partem de suo,
vt legitur clarè in dicta l. fi. C. de litigios. & ibi id
206 tenent Bar. Saly. & cęteri scribentes, † quòd si
vterque fuerit sciens, non poterit emptor cõtra
venditorem agere, propter regulam l. viro atque
vxore. ff. solut. matrim. vt dicit Bar. ibi circa fi. &

nouissimè eleganter post Bar. vbi suprà, & Paris. in c. dilecto. num. 24. versi. & ideo idem. extra, de except. tradit Osasc. in decisi. Pedemont. 144. incip. ex actis. num. 11.

207 Decima, † similiter contra eum, qui lite pendente attentauit potest pœna cõsiderari (& hæc procedit, quando lis pendit, quia fuit intentatũ interdictũ vti possidetis, & ad terminos dũtaxat illius interdicti restringitur) quæ colligitur ex his quæ fuerunt aliàs resoluta in sacro consilio Neapolitano, videlicet, quòd intentato interdicto retinendæ, & eo pendente, si altera pars alterã spoliando attentauerit, attentans hoc casu non solũ tenetur restituere rem ex officio Iudicis via attẽtatorum, vt remissiuè diximus suprà, nu. 14. vers. secunda pœna, sed etiam condemnatur, ad desistendum à turbatione, & molestatione iuxta naturam interdicti retinendæ, & consequenter spolium, vt præfertur, attentatum facit eum incurrere aliã pœnã, quia perdit ius si quod habebat in interdicto retinendæ, & facit eum in dicto Iudicio succumbere, vt est notab. decis. Afflict. 156. pro parte. num. 2. in fi.

208 Vndecima, † demum videtur, & considerabilis contra attentantem in certis casibus introducta pœna, quòd si aliquis instituto Iudicio finiũ regundorum rem, super qua agitur attentando inuaserit, atque occupauerit, non solùm tenetur rem occupatam, verùm etiam tãtundem de suo illi qui fuerat passus attentata restituere, vt de hoc est text. apertus in l. si constiterit. ibi tantum agri modum quantum adimere tentauit ammittat, C. fi. regund. per quem tex. aliàs Ias. in l. naturaliter, §. nihil commune. num. 133. ff. de acquiren. possess. deducit. argumentando à grauitate pœnæ, qualiter spolium attentatum est magis odiosum, quàm spolium simplex, quod etiã post Iul. Frontinum in Codice Theodosiano pagina 170. simpliciter refert Hier. de Monte in tracta. fin. regund. cap. 34. nume. 9. vbi id, etiam post Bonif. de Vitalli. in tract. male. in tit. de termi. moto. num.
209 6. ampliare videtur, † quòd si inuasor nõ habeat tantundem de suo, vt possit restituere, tenetur nihilominus ad interesse. Quamuis autem attentans pendente iudicio finium regundorum præ-
210 dicta pœna plectendus sit, † nõ tamen hanc pœnam sustinebit, aut soluet ex modo priuilegiato, id est, incontinenti, & ante omnia, sed solùm in li-
211 te superatus, † vt dicit ibi text. & ad alium effectum videtur etiam considerasse Menoch. de recuperanda possess. remed. 9. q. 50. sub nu. 132. in fi. vbi plura circa dictam l. si constiterit adducit, ad ostendendum in quibus illa lex differat à remedio l. si quis in tantam. C. vnde vi. & verba illa ibi vsurpare voluit, & similia, de occupatione re ipsa, & cum effectu intelligenda esse, reprobata, & merito quorundam modernorum aliter sentientium sententia.

212 Duodecima † pœna est, (hæc autem respicit tantum casum quando sumus in spolio attentato cum violentia commisso contra dispositionẽ l. si quis in tantam. C. vnde vi:) vt attentans cum violentia non solùm cadat à iure suo si est dominus rei, circa quam committitur attentatum, verùm etiam ipsam rem, quam occupauit restituat possessori, si verò alienarum rerum possessionem attentãdo quis inuaserit, possessionem vnà cum rei extimatione restituere compellitur, secũdum terminos dictæ l. si quis in tantam, cuius pœna, licet vniuersaliter respiciat omnes casus, in quibus quis violenter res ab alio possessas inuadit, quia tamen inter alios casus ille etiam considerari potest quando ista inuasio fit lite pendente, & sic attentatur, potest, ac debet hæc pœna, ad spolium cum violentia attentatum accommodari: quòd suadent verba dictæ l. ibi ante aduentum Iudicialis arbitrij, & clarius declarant glo. & post eam Menocch. de recuperan. possess. remed. 9. q. 44. nu. 304. dum volunt, quòd illa lex, & illius pœna vendicet sibi locum etiam quãdo inuasio fuit facta post litem contestatam, & ante sententiam,
213 & consequenter lite pendente, † & quòd innouans lite pendente, & contra inhibitionem cadat à iure suo, præsertim si hæc pœna fuerit in inhibitione expressa, sensit in specie Io. de Neuizza. in cons. 82. incip. pro Hieronimo. num. 12. versicu. 2.
214 principaliter. † Illud autem prætermittẽdũ hoc loco nõ est, quòd si quis ad reuocationem huius spolij cum violẽtia attentati agere voluerit simpliciter petendo sibi duntaxat rei possessionem, qua per attentationem fuerat lite pendente spoliatus restitui, implorando ad hoc Iudicis officiũ, vtique sibi non esset hoc denegãdum etiam per viam priuilegiatam, vt sine libello, litis contestatione, ac ordine Iudiciario restitutio fieret secũdum ea, quæ diximus suprà in hac 3. parte, ca. 25.
215 de processi. in caus. attent. † Quod si vltra restitutionem possessionis vellet etiam consequi pœnam, vel extimationis, vel dominij ammissionis, tunc ad huiusmodi pœnam non se extẽderet via priuilegiata reuocationis attentatorum ex offi-
216 cio Iudicis, † sed esset agendum condictione ex dicta l. si quis in tantam, vt rectè animaduertisse videtur Salyc. ibi colum. penult. sub num. 12. versicul. septimo quæ actio, & post eum Menocch. vbi suprà qu. 46. numer. 310. Et quamuis ipsi nominatim non dicant, non esse hoc casu implorandum officium Iudicis pro attentati reuocatione pro hac pœna, Illud tamẽ expressè deducitur ex eo, quod concludunt, quòd ad pœnam agendum est condictione illius l. iuncta doctr. Bart. in leg. non ab re. post princ. versi. ista lectura nõ placet.
217 C. vnde vi, † vbi vult, quòd vbi datur ad pœnam condictio ex aliqua lege censetur cessare officiũ Iudicis eo casu, prout etiam in casu nostro quatenus agimus de pœna, proculdubio cessare debet.

Decimatertia pœna (& hæc, & sequens non videtur respicere vniuersaliter omnia genera attentatorum, sed solùm attentata appellatione pẽdente) illa contra attentantem introducta vide-
218 tur, † quòd si quis appellatione pendẽte aliquid (puta aduersarium spoliando) attentauerit, pri-
219 uetur beneficio, & facultate appellandi. † Quæ
220 priuatio potest merito pœna appellari, † tum quia, & aliàs constitutio, per quam quis excluditur à prosequutione appellationis pœnalis dicitur, vt considerat eleganter Franc. in cap. cupien-
221 tes. §. cæterum. numer. 2. de elect. in 6. † tum quia attentans hoc casu videtur diabolo odiosior, cui si esset in iudicio appellatio non denegaretur, vt inquit Rot. decis. 16. aliàs 354. cum iure. num. 3. de
222 dol. & contum. in no. † Quæ pœna videtur expressè introducta à Celestino 3. Authore Decre-

talis an sit, de appel. qui ibidem in fin. formaliter
223 ita respondisse apparet, Respondemus, † quòd cum in eo quis puniendus sit in quo deliquit, qui appellationi deferre neglexerit se beneficio reddidit appellationis indignum. Et procedit hæc conclusio retento intellectu illius tex. quòd contra attentantem detur de attentatis per modũ exceptionis secundum opin. Ant. de qua latè ibidem per Franc. in gloss. fin. numer. 7. circa quam licet multa dicantur ibi, per Docto. præsertim an eo casu quo datur de attentatis per modum exceptionis attentans excludatur ab omni appellatione, etiam in diuersa causa, & an exclusio intelligatur pro prima vice, vel perpetuo: de quibus ibi per Ant. Panor. Franc. Deci. & alios, eorum tamen dicta subordinando, ita dici potest, quòd
224 Regula, † sit secundum præmissum intellectũ, quòd attentans appellatione pendente in pœnã excludatur à beneficio appellationis, quæ probatur per tex. ibi, & ex illo hanc regulam primo loco elicere videtur Franc. ibi. nume. 1. versicu. prima regula, & clarius numero 7. quam vltra præallegatos sensisse videntur Lanfranc. decisi. 443. appellans, & Deci. in c. ex parte, el 2. numer. 6. de rescript. & Rip. in l. naturaliter. §. nihil commune. sub nume. 159. & ibi quoque Io. Coras. numer. 102. ff. de acqui. possess. dum vtuntur hoc loquendi modo, quòd attentans priuatur beneficio ap-
225 pellationis, quod ea etiã ratione suadetur † quoniam attentans plus Iudicem offendit attentando, & eum contemnendo, quàm contumax in non veniendo, sed contumaci ob eius contumaciam censetur sublata facultas appellandi, ad l. 2. C. quorum appellat. non recip. & tradit post Panorm. in consil. 38. tria. columnn. fin. libr. 1. Ioan. de Neuizza. in consilio 36. sub numer. 6. merito, &c.
226 † Ex quibus omnibus satis depræhendi potest, quàm rectè senserit Didac. practic. quæst. cap. 15. sub nume. 7. versic. illud verò libenter addiderim. fol. 113. dum voluit, quòd litis pendẽtia, & vitium litigiosi non priuat quem facultate appellandi, etiam si lite pendente nactus fuerit possessionem rei litigiosæ, Quæ Regula
227 Limitatur, vno modo, † vt non procedat in causa diuersa, quia à facultate appellandi in ea non esset attentans exclusus: quamuis enim Ant. ibi fuerit eius opin. quòd exclusio extenderet se ad omnem, etiam diuersam causam, & in via disputatiua posset substineri per ea omnia, quæ ponit Franc. ibi (qui pro faciliori intelligentia sex casus considerat) præsertim circa fin. versic. sex-
228 tus casus, † quia tamen idem Franc. ibidẽ testatur commu. opin. in hoc esse contra Ant. videlicet, quòd exclusio intelligitur in eadem, vel connexa, non autem in penitus diuersa causa, secundum hanc attestationem præsertim limit. firmauimus. Quam ex intentione Franc. ibi. sub nu. 2.
229 vers. secundus casus, sublimita, † nisi appellatio per attentantẽ interposita etiam in diuersa causa tenderet ad differendam reuocationem attentatorum antea commissorum, vt latiùs ibi per eum.

Declaratur pariter eadẽ regula duobus mo-
230 dis. † Primò, vt quòd dictum est attentantem excludi ab appellando non intelligatur perpetuo, sed pro prima vice, vt colligitur ex his, quæ ponit
231 idem ibi vers. quartus casus. † Secũdo, vt ad hoc quòd attentanti hæc pœna infligatur debeat passus attentata probare attentationẽ incontinenti, non autem ex interuallo propter verbum in-
232 continenti positum in dicto c. an sit, † quod non debet stare narratiuè, prout volebat ibi glo. quæ propterea ad illum text. addebat verbum maxi-
233 mè, sed dispositiuè, † & propterea intra quantũ tempus debeat hanc attentationem probare relinquitur arbitrio Iudicis, vt animaduertit, & declarat Menocch. de arbitri. Iudic. centuria 1. casu 16. per tot. vbi latè hoc defendit.

Decimaquarta huic proxima est contra at-
234 tentantem † (secundum alium intellectum dicti capitu. an sit, de appel.) introducta pœna, quæ similiter respicit ea, quæ fiunt pendente appella-
235 tione, † vt si is qui appellauit aliquid ea pendente (pũta aduersariũ spoliãdo) innouauerit cẽseatur suæ appellationi renunciasse, vt tradit glo. in capi. non solùm. in glo. magna. circa fin. de appel. in 6. & post Anton. Hostien. Panor. & Imol. (qui omnes in hoc concordare videntur, licet aliqua fuerit inter eos circa tempus differentia, vt mox in prima ampliatione dicemus) latè declarat Franc. in dicto capitu. an sit. in glo. 1. numero 8. & Deci. ibi. numero 1. & in consilio 103. in causa. post princi. vbi in id allegat etiam Imol. in c. ex parte, de rescript. Bal. in cap. ex parte Adæ. colum. 7. de testibus. Ang. in l. fina. C. de tempor. appellat. & Mathesil. in singulari suo 28. incip. nota, quòd si actor, & idem Deci. in dicto c. ex parte, el 2. num. 6. de rescript. & nouissimè post plerosque ex suprà allegatis, & Bello. in consilio 18. in fi. & Deci. in leg. 1. nume. 4. C. de bon. possess. secund. tabul. tradit Menocch. de recuperan. possess. Remed. 17. nu. 39. versi. quæro decimo. Quibus adde Lanfranc. decis. 443. appellans, & Rip. post Mathesil. vbi suprà in l. naturaliter. §. nihil commune. nu. 159. ff. acqui. possess. & Minsinger. sing. obser. centur. 2. deci. 50. incip. quando appellans, & post Mathesi. vbi suprà Io. de Neuizza. in cons. 36. sub nu. 10. versi. tertio moueor, & iterum cons. 82. incip. pro Hieronimo. nu. 12. post Hermanot. in §. nihil commune. l. naturaliter. nu. 239. ff. de acqui. possess. Qui omnes firmant hanc conclusionẽ, quòd appellans attentando suæ appellationi censetur
236 renunciare: Nec sine ratione, † cũ, & aliàs priuilegiatus faciens actum contrarium suo priuilegio censetur illi renunciare, ad no. per Inno. in c. accedentibus. circa princip. & in c. si de terra, de priuileg. & per docto. in l. 2. C. de Iur. domin. impet. Quæ conclusio
237 Ampliari duobus modis potest, † Primo, vt ista renunciatio, quæ videtur causari ab attentatis, non solùm duret, ad tempus, & quousque fuerint purgata attentata (videbatur enim, quòd per purgationem attentatorum cessaret causa, prædictæ renunciationis,) verùm etiam perpetuo, ita, vt appellatio cui per attentationem fuit tacitè renunciatum etiam post purgationem re-
238 maneat, ac duret perempta, † & licet Hostien. & Ant. in dicto c. an sit. tenuerint, quòd renunciatio deberet esse temporalis quousque purgaren-
239 tur attentata, † & istam opinio. Imol. ibi magis
240 æquam dixerit, vt refert Franc. ibi. nu. 5. † Idem tamen Franc. ibidẽ in contraria sententia Docto. cõmuniter residere attestatur. Secundo ampliari potest, vt non solùm hæc renunciatio resultet

qu[illegible]ndo

quando appellans aduersarium spoliauit, prout
241 suprà exemplificauimus,† verùm etiam quãdo appellans turbauit appellatum in sua possessione, vt hanc ampliationem posuit Mathesil. in dicto singulari 28. & secutus est expressè Rip. in dicto §. nihil commune. num. 159.

242 Decimaquinta, † similiter contra Iudicem pendente appellatione ab eo in criminalibus interposita attentantem est cęteris grauior introducta in certis casibus pœna, videlicet deportationis, puta quando Iudex aliquem aduersus prouocationem necauerit, verberauerit, Iusserit ue quid fieri, aut quid in collum iniecerit, vt torqueatur, vt formaliter inquit Vlpianus in l. lege Iulia. la 1. ff. ad l. Iul. de vi pub. qua cauetur Iudicem in prædictis casibus teneri l. Iulia de vi publica. cuius pœna, damnato aqua, & igni interdicitur, vt l. qui dolo. §. ff. ad l. Iul. de vi pub. Cuius loco hodie successit deportatio, vt declarat gloss. ibi in verb. aqua, & igni, quem tex. notabilem, & signandum dixit Alberi. ibi contra Iudices non æstimantes appellationes, & specialiter, quòd si Iudex post appellationem à diffinitiua aliquid attentet in præiudiciũ talis appellationis teneatur lege Iulia de vi publica, animaduertit Guid. Pap. in tract. de appel. q. 2. & iterum q. 120. col. 4. vers. quæro an appellatione interposita, & Mansuer. in sua praxi iudic. in tit. de appel. col. 16. vers. item iudex, qui non permittit. fol. 123. & sentit Lancel. Corrad. de Prætor. §. 2. de offic. prætor. in caus. ciuil. de appel. nu. 6. & tradit post Io. Fab. in l. à proconsulibus. C. de appel. & docto. in l. fin. ff. de var. & extraord. cogn. & Aret. & Fabr. in prin. institu. de obligat. quæ ex quasi delict. nasc. Nic. Boer. decis. 153. Iudex pactus. nu. 4. Etiam si huiusmodi appellatio fuisset interposita ab amico, vt sentit idem Guid. Papæ in d. tract. q. 93. Præmissa autem sunt tribus modis necessariò intelligẽda,
243 † Primò, vt procedant, de Iure ciuili, secus sit de Iure canonico, quòd mitius cum Iudice attentãte post appellationem egisse videtur, si quidem contra eum depositionis pœnam hoc casu introduxit, ad tex. in c. decreto. 2. q. 6. & ibi Archid. & ponunt omnes supradicti docto. & Franc. in c. de
244 priore. nu. 3. de appel. Secũdò, † vt hæc pœna infligatur Iudici post appellationẽ attentanti (prout de attẽtãte nos semper loquimur (secus si Iudex solùm non deferret appellationi interpositę,
245 † quamuis enim etiam contra Iudices, qui appellationibus ad Superiorem interpositis non deferunt, certæ etiam sint à Iure introductæ pœnæ, de quibus in l. quoniam Iudices, & in l. à proconsulibus. C. de appel. & latiùs ponunt doct. supradicti, præsertim Boer. & eleganter etiam per Marant. in specul. 3. sextę partis princ. q. 2. nu. 199.
246 † Iudex tamen ob solam nõ delationem, si vlterius non procederet ad aliquẽ actum, qui transiret in attentatũ, non veniret puniendus ista pœna deportationis, seu depositionis respectiuè, cũ nõ teneat consequentia Iudex non defert appellationi ergo attentat, quod ex eo patet, quod a-
247 liàs dicunt † docto. quòd Iudex à cuius interlocutoria fuit appellatum si illi non defert potest puniri de non delatione, quãdo scilicet, in appellatione fuisset expressa talis causa quæ si foret vera appareret de grauamine, vt concludit Card. in c. de priore. ad fin. de appel. & Roma. in consil.
501. vt declarationem. col. 1. & 2. sub nu. 2. & post eos Marant. vbi suprà dicto nu. 199. & tamen (cũ
248 hoc casu Iudex † nisi fuerit inhibitus non dicatur regulariter attentare, ad tex. in c. non solùm. de appel. in 6. & diximus latiùs suprà in 2. parte, c. 12. de atten. appel. pend. in 1. limit. princ. nu. 2. & seq.) non diceretur incurrere pœnam quasi attẽtauerit, cùm sint inter se hæ pœnæ valde diuersæ,
249 vt ex pręmissis patet. † Tertiò, intellige, vt prædicta pœna non irrogetur Iudici post appellatiõnem ad executionem sententię procedenti, & sic attentanti quãdo periculum fuisset in mora, tũc enim si causa ob quam processit, ad executionẽ superiori per eum significata fuerit iusta, & legitima, talis Iudex non veniret puniendus, vt concludit idem Boer. dicta decis. 153. nu. 5. & 6. Cuius declarationis vera ratio assignari ea potest, quia scilicet hoc casu Iudex non dicitur attẽtare, nec actus per eum factus venit tanquam attẽtatum reuocãdus, vt per plura exempla deduximus suprà in 2. parte, cap. 12. de attent. appellat. pend. in 43. limit. princ. per tot. Quartò ampliando intellige, vt non solũ teneatur Iudex ipse, qui pendente huiusmodi appellatione executionem committit, verùm etiam sui subditi, commissarij, & seruientes, ita vt eos nec Iudicis iussus excuset, si credimus Mãsuer. qui id dixit in sua praxi iudic. in titu. de appellat. colum. 5. vers. item de attentatis tenetur.

250 Decimasexta, † huic proxima est statuta pœna contra Iudicem post appellationem ab eo in causa ciuili interpositam attentantem, videlicet 30. põdus auri, vt in l. quoniam Iudices, & ibi no. docto. C. de appel. & tradunt omnes doctores suprà in proxima pœna allegati. sub nu. 247. Quod tamen, vt ex illorum dictis colligitur, sanè intelli
251 ge, Primò procedere de Iure ciuili, † secus de Iure canonico, quo Iure Iudex pendente appellatione attentans pœna arbitraria puniẽdus videtur, ad tex. in c. de priore, & ibi scribẽtes omnes,
252 de appel. † Secundò, vt procedat in Iudice attẽtante, secus si solùm appellationi non deferet, vt admonuimus suprà proximè nu. 244. Quæ consideratio etiam in hac pœna, est adhibenda.

253 Decimaseptima, † demum contra attentantes post inhibitionem consideratur, & quotidiano vsu admittitur pœna, vt illi damnabiliter incurrant pœnas in inhibitione contẽtas, quas plures, & diuersas apponi solere diximus suprà in 2. parte, c. 20. de attent. post inhib. in præfat. q. 5. nu.
254 188. & seq. siquidem † cuilibet magistratui licet, etiam pœnali Iudicio suam Iurisdictionem tue-
255 ri, vt l. 1. ff. si quis ius dicent. non obtemp. † & in attentatis maximè contempta Iudicis dignitas dicitur vendicari, vt dicebat Oldra. in consi. 206.
256 in causa, post princ. † & non solùm litigantes ipsi attẽtantes, sed & ipsi Iudices declarari possunt incidisse in pœnas in inhibitione cõtentas, vt diximus in d. c. 20. de atten. post inhib. in 9. amplia. princ. dummodo in tali declaratoria pars sit citata, vt diximus in d. c. 20. in præfatione. q. 1. nu. 18. Et ita in terminis nostris attentatorum iudicandum fore cõsuluit nouissimè Minsinger. in cons. 8. Primæ decadis, incip. ad decisionẽ, in fi. nu. 20. vbi propterea dixit Iudices eo casu inhibitioni contrauenientes condemnãdos fore in pœnam decẽ marcharum auri puri, atque alias pœnas in

inhibitione contẽtas, pro dimidia fisco, pro alia dimidia appellanti, vnà cum expensarũ refectione applicanda, & soluenda. Quamuis autem inhibitio faciat contrauenientes incidere in pœnas præfatas, non tamẽ operaretur incursum pœnarum in inhibitione nõ expressarũ, & ideo si quis sub certa pœna inhibitus prætenderetur cæpisse possessionem beneficij violenter contra formam c. eum qui. de præben. in 6. si aliàs non probaretur violentia, & incursus pœnæ, de qua in dicto c. eum qui. ob solam inhibitionem non diceretur incidisse in pœnam præallegati c. quia (vt dixerunt Domini in vna Rachanatẽ. cappellaniæ coram Robusterio. 28. Aprilis 1567.) inhibitio potest causare attentata, non autem facere incidere in pœnam.

Decimaoctaua videtur posse considerari pœna contra eum, qui lite pendente, attentando se intruderet in possessionem beneficij, super quo
257 litigatur, quia † non solùm efficitur inhabilis, ad obtinendum subrogationem in euentũ, quòd collitigans moreretur, per text. regulæ, de subrogan. collitig. quæ nominatim excludit intrusum ab illius beneficio, & latiùs declarãt ibi Sar-
258 nen. quæst. 4. & 18. & Mandos. quæst. 4. † & videtur etiam de iure communi, ad no. in capit. cùm iamdudum de prębẽd. quinimo opportet, vt ante dimittat possessionem beneficij, quam petat subrogari. Rebuff. in praxi benefic. super reg. de subrog. collit. in §. dummodo præfatus litigans.
259 nu. 24. foli. 254. Verùm etiam † si post intrusionem vult aliquam gratiã obtinere, tenetur in ea facere mentionem de huiusmodi intrusione: Felyn. in c. postulasti. colum. pen. & in cap. in nostra. in 2. correlario. num. 26. de rescript. Cassad. decis. 6. lite pendente. nu. 7. de præben. Egid. decis. 498. si obtinens. Petrus de Baschio in directorio electionum, in 8. capit. secundæ partis, & capi. 2. primæ partis. Ruyn. consi. 35. nume. 10. lib. 1. aliàs gratia videretur nulla per supradicta, cum aliis latius adductis per Ant. Gab. commu. conclu. lib. 5. conclu. 4. numero 5. vers. tertio amplia idem esse.
260 Quæ intrusio † est specificè exprimẽda, & illius ommissio vitiat gratiam. Cappell. Tolos. decisio. 483. & ibi Aufrer. Paris. consi. 447. nume. 45. lib. 4. Gigas de intruso. nume. 49. Et propterea aliàs in vna Cæsaraugustana prioratus coram Cotta 5. Iulij 1568. fuit latè disputatum, an ad effectum inualidãdi vnionem dicti Prioratus cuidam monasterio factam, constaret de intrusione Prioris, & fratrum ante datam dictæ vnionis, licet tandem vnionem substinẽdam esse dixerint, quia de intrusione fratrum non constabat: Quod tamen
261 intellige, † quãdo essemus in obtinenda gratia omnino noua post intrusionem, quia tunc intrusio eam redderet inutilem, secus si ageremus de acquirendo, & obtinendo aliquid concernens gratiam ante intrusionem obtẽtam, Exemplum
262 si quis † resignauerit beneficium in fauorem Titij, & antequam resignans præstaret consensum, Titius impetrauit nouam prouisionem cum narratiua, quòd beneficium fuerit sibi resignatum, & deinde, lite pendente possessionem capiens, se in beneficio intrudat, talis intrusio non impedit, quo minus possit præstari cõsensus per resignãtem, ad effectum maximè verificãdi narratiuam dictæ nouæ prouisionis, quatenus in ea narratur resignatio, quæ perficitur per præstationem cõsensus, qui retrotrahitur ad datam supplicationis. Cassad. decis. 31. num. 3. super regul. canc. cum simil. Et ita, quòd non obstante, quòd resignatarius sic, vt præfertur, lite pendente attentauerit, possit huiusmodi consensus ad verificationem nouæ prouisionis præstari, fuit post longam disputationem tentum in vna Astoricen. Archidiaconatus coram Cotta 4. Iulij. 1571. Nec dicere-
263 tur esse sufficiens facta † mentio de intrusione, si in supplicatione narraretur in genere possessio supplicantis, & in clausulis fieret etiam mentio litis, quasi Papa ex his simul iunctis potuerit in-
264 telligere adesse intrusionem: tum, quia † Papa in dubio intellexit de possessiõe legitima, ad nota. per Fely. in capi. causam quæ. numero 11. vers.
265 vera conclusio. de præscrip. tum quia † stãte obreptitia gratia principali, etiã clausulæ, quæ sunt accessoriæ tales censentur. Deci. consi. 142. nu. 9. Paris. consi. 1. numero 73. lib. 1. & consi. 79. numero 25. libro 4. Aymo. consilio 68. cum aliis congestis per Tiraq. de constit. poss. in 3. part. in 7. limit. nume. 27. & per tot. Et ita fuit nouissimè resolutum in vna Pampilonen. Prioratus coram Do. meo Oradino 6. Iunij. 1569. sub his verbis: Fuit tentum, Intrusionem Petri Mazzoti non excusari excessione sibi facta per Bernardinum de Osio, quia de ea debet fieri specialis mentio, vt Papa eam intelligat, per allegata pro Matienzo: Non obstat, quòd Papa potuerit intelligere de ea propter mentionem factã de possessione Petri, quia Papa debuit intelligere de possessione non vitiosã, vt per plura probat Aymo. consi. 150. nu. 5. in fi. Minus obstat clausula litis statum, & c. & aliæ similes, quia intelligendæ sunt præsupposita possessione legitima.

Ex quibus omnibus, cum appareant (quoad meliꝰ per me licuit) explicata ea omnia, quę materiam attentatorum, & innouatorum respiciebant, reliquum non est, vt post tot annorum vigilias, ac labores pro perfecti operis complemẽto, si quid in eo fuerit dictum, quod lectoribus aliquid afferre valeat vtilitatis: Sanctæ in primis, & indiuiduæ Trinitati, Beatissimæque Virgini, ac Diuo Hieronimo tutelari meo gratias agam. At contra, si qua (quod facilè est futurũ) minus vtiliter dicta, & minus aptè collocata reperiantur, propriam in eis imbecillitatis, & tenuitatis meæ culpam agnoscere non erubesco: In cæteris præsens opus, & meipsum Sanctæ Romanæ Ecclesiæ correctioni in omnibus, & per omnia ex nũc subiicio, & submitto, Cuius sensum me semper in omnibus voluisse, & in futurum amplecti semper velle profiteor Deo Optimo Maximo annuente, Cui laus, honor, gloria, & benedictio sit semper in secula.

FINIS.

INDEX

INDEX LOCVPLETISSIMVS RERVM, AC VERBORVM, QVAE IN PRAESENTI TRACTATV DE ATTENTATIS & INNOVATIS CONTINENTUR, ALPHABETICA SERIE DISTINCTE COLLECTUS, & QUA POTUIT MAIORI FACILITATE SUBORDINATUS.

A

Lim.

Lim.

Ampl.

Angeli

Quod

Index.

Appel

Arbiter

Attentata

B

C

Lim

Quæ

Fallit

Executio

F

G

H

Inter

Intrusus

Iudice

Iudex

L.

Nisi

Nullitas

O

P

Posses

Princeps

Q.

R

Sententia

Lim.

Verus

FINIS.

Series Chartarum.

† a b c d e f g h i k l m n o p q r s t v x y z. A B C D E F G H I K L M N O P Q R S T V X Y Z. AA BB CC DD EE FF GG HH II.

Omnes ternæ, excepta II duerna.

Excudebat Ioannes Symonetus
Vimiaci in Diœces.
LVGDVN.
1580.

Deū vni huma- no testimonio, nō quod ... bere maius testi moniū Ioanne. Spirit' enim san ctus est q in cordibus sanctorū Deo attestatur. Ioā. 15. Cum venerit paracletus ille testimoniū perhibebit de me. At vero autore August. deus res, quas condidit sic administrat, vt illas proprios effectus agere sinat. Ideo q a in vsu hominum est res occultas testibus inuestigare: prophetas sibi deus in testes vocat, & opera itē sua, quæ vnum Deum esse verū protestētur. Et Chrs apostolos suos, & opera quæ ipse faciebat vocat in testes. Ioan. 10. Opera quę ego facio, ait, in nomine patris mei hæc testimoniū perhibent de me. De lectione tamē hac admonēdus est lector, nā varia est. Etenim indicante Hiero. hæc quæ subdetur lectio. ¶ *Ante me non est formatus Deus.*) Est lectio altera, quam ea q̃ in vulgatis biblijs aduertimus, & est altera *Ante me non est formator Deus.*) quā interlinealis exponit. At sensus nō variat, in lectione varia. ¶ *Hæc.* a) Hieron. persistēs in

...ctus Israel, Propter vos emisi id Bobylonē, & detraxi vectes b vniuersos, & Chaldæos in nauibus suis gloriātes. E-

Qui eduxit quadrigā g et equū, h augmē i & robustū, simul obdormierunt, k sic re- surgent, contriti sunt quasi linum, l & extincti sunt.

vrget, literā ... tius sequamur se... morat igit modo Esa. reditū Iudaicū ex Babylonica captiuitate, vt inde occasionē sibi rapiat, libertatis humani gñris p Chrūm celebrandæ: & sint tibi, p futuris pterita. Propter vos emisi. i. emittā Cyrū in Babylonē, & vectes & vincula vrę captiuitatis detrahā. Dein memoriā refricat alterius iā pstiti bnficij subdēs. ¶ *Hæc dicit dñs deus qui dedit.* c) subaudi, populo suo. ¶ *In mari viā.* d) Qñ, scilicet, diuisit mare rubrū in diuisiōes aquarū qm̃ in æternum mīa eius. ¶ *In aquis torrētibus.* e) Hoc est i Iordane celeberrimo fluuio, calcabilē vestigijs siccis semitā præbuit dñs Hebræę genti. Quibus tertiū cōmemorās beneficiū adiecit & me... dñs Assyrias deiecit acies. ¶ *Eduxit.* f) Ait, idest, euocauit. ¶ *Quadrigā.* g) Idest quadrigas. ¶ *Et equū.* h) Idest equos. ¶ *Et agmen.* i) Idest agmina. ¶ *Et robustum,* hoc est robustos, *simul obdormierūt.* k) Etenim angelus dñi nocte vna Assyrios in cineres redegit. ¶ *Cōtriti sunt quasi linū fumigans.* l) Linum nanque

Psalm. 135.

Iosue. 3.

...gloriæ indulgus delicta, nā multa illa fuisse scriptura cōmemorat. At illabit Magdalenę mēti Dei potētissimus spūs, Christiq; tunc Simonis cōuiuæ ad pedes deduxit: vt ad dñi prouoluta pedes, maculas deponeret mentis, & spūali exornaretur pulchritudine. Cæterū vt Aug. lib. 2. de consensu euangel. meminit, duobus conuiuijs dñi, Magdalena interfuit: & bis dñi lauit pedes, & vnguēto pretioso obliniuit. Etenim Lucas in Bethania dñm cōuiuā Pharisæi nō cōmemorat fuisse. At cæteri Euāgeliographi Bethaniæ in domo Simonis le... referūt Matthæo & Marco caput dñi perfusum vnguēto indicātibus, Ioāne etiā pedes dñi extersos capillis fœminæ testāte. Videbit autē nō rectè euāgelistas cōsiderātibus, euāgelistas hac in re sibi non consentire: nā apud Lucā offensum Pharisæū legimus, quod Chrs se tangēdum permitteret à muliere peccatrice. At vero apud alios euāgelistas offensos aduertimus astātes, nō ob mulieris tactū, sed quod mulier vnguēti pfusiua & pdiga esset. Vt quid, inquiunt, perditio &c. Matth. 26. Mar. 14. Ioan. 12. Verū apud hos euāgelistas quia tāgeret Magdalena dñm, nō legimus assistētes offendisse: vt apud Lucā extat offensum Simonē Pharisæū fuisse ex tactu. At quantū coniectura assequor ex eo Magdalenæ mores priores apud hos tres euāgelistas non me...

...Magdalena vbi abundauit delictum super abūdauit & gratia.

Magdalena bis dominū lauit pedes.

Euangelistarum consensus notandus.

Christi fœmina immunda tang... ro fœminæ sordes, Sanctū sanctorum ... nare possent. Imò potius contra Christus mulieris detergere maculas ... rat, vt detersit tm̃ abest, vt ab illa macularetur. Nimiū igitur fallẽris ô Pharisæe reenim latet tactum hunc vitalē esse, & salubrē, nō lubricum neq; lasciuum. In tactu illo demū quærebat Magdalena sanctificationem spiritum quē est cōsecuta. Nō carnē Christi quærebat tangere hæmorrhoissa illa euāgelica, ... fimbriam vestimenti ... laciniā, tetigit, & sanguineus ... At Magdalena ... re desiderat dñm, & caput, & ... non solū tangit at tangēdo ... pretio... vnguēto tactū dñi corpus per... quoris fluorem non lintheis ... busuis alijs, at capillorū suorū ... cat. Neq; corporis salutē amans ... hæc factitat, vt hæmorrhoissa ... nitatē, anxiè cupiens, etiā cora... (quia Christi amoris impatiēs esse pro... uoluit, & accidit ad Chri pedes ... sibi parāda ... na ex tactu redditur æternæ adipiscendæ ... Remittunt, ait dñs, illi pctā multa, ... dilexit multū. Ad pedes domini sanctificaris ô Maria: ad hos pedes euāgelizaris: ad hos pedes tibi annūciat pax: ad hos pedes bona cœlestia tibi conferunt. Neq; putetis oblitam oraculi diuini cōmemorātis, Quā pulchri sunt pedes euāgelizantiū pacem

...ro, ab Iscariote Iuda, & astanti
increpat alijs, quod pretiosum teme-
e pfudisset vnguentũ. Et demũ quod mi
teris potissimũ à sorore Martha de otio
increpatur. Dñe, inquit, non est tibi curæ,
quod soror mea reliquit me solã ministra
re? Dic ergo illi vt me adiuuet. En tibi tria
de quibus nostra accusatur Magdalena, &
quod lubrica & lasciua, & qđ pdiga, & de
nique quod otiosa sit. Porrò non inter mi
nimas huius feminæ ...du est lau-
des, quod aduersus ... quas aduersa-
rij contra ... habuerit patronũ, q
accusatio... sariorũ aspergines, & vt has
emacula... Christũ habuit tanq̃ spongiã.
O beatissi clientulam quę tãto gaudet
patrono: atq; aspergines, quas Christ...
ip... absit. Accipe quid dicat Pharisęo
Simoni ... non vides hãc mulierẽ: intraui
in dom..., aquã pedibus meis non dedi
sti, hæc lachrymis rigauit pedes meos
&c. Absit ne vt causa mulieris cõtra Pha
risæum Christo agitur? in illũ enim re-
... humanitatẽ, quod tantũ hospitẽ do
... tractarit, vt par erat pro tanto ...
Etenim neque lauit Christi pedes, neque
caput vnguento vnxit: quæ tanti hospitis
decẽtissime erãt deliciæ. At verò Magda-
lena aliud veniens singulari exquisitissi-
maque forma lauacrũ lachrymarũ suarũ
Christo exhibuit: atque vnguentũ illi ra-
rissimi pretij parauit, & qđ Simon ex vr-

bus: ... plurimũ mulierum est, ...
los, id quod vt plurimũ mulierum est, ...
cultu & apparatu suo morosissimas esse,
vt ille dixit, Dũ colunt, dũ comunt, annus
est. Adhæc vnguentis mirè spirãtibus, cor
pus suũ pfundebat: at hæc oĩa ad volupta
tes carnis augẽdas, ad inescãdos spectãtiũ
virorũ oculos curabat. At verò simul atq;
cor mutauit & vetus pctõrũ suorũ depo-
nit exuuiũ, pfluuio sanè lachrymarũ tota
perfusa, pedes dñi diligẽtissimè rigat, & ca
pillorũ, quos studiosè pexuerat & curiosè
coluerat cæsarie, lachrymarũ suarũ stillã-
tẽ fluorẽ siccat. Vt ita demũ vnguẽta quæ
malè ĩ noxias delicias impẽderat, benè iã
in capitis Christi recumbentis honorẽ re
funderet. Porrò etiã si hæc vt par est in ad
mirationẽ non vulgarẽ me ducũt: at quod
mihi magis vehemẽti est stupori, Christi
est immensa clementia, quæ peccatricis la
chrymis atq; capillis tãgi nõ dedignat. Iã
verò ad reliquas dñi Magdalenę defensio
nes pergamus. Iudæ nãq; & cæteris cõtra
eã obloquentibus. Quid molesti, ait, estis
huic mulieri: bonũ eñ opus operata est in
me. Non eñ erat pdigalitatis vel ptiosissi
gebat dñs erat oĩm. Tãdẽ vt tertiã habeat
defensionem sorori ait, Martha Martha
solicita es, & turbaris erga plurima: porrò
vnum est necessarium. Maria optimam
partẽ elegit, quæ nõ auferet ab ea. Ex præ-
structis igitur calumnijs, ex paratis repre-
hensionibus Maria laudes eximias repor-
tat, tan-

Matth. 26. Marci. 14.

Lucæ. 10.

Magdalenæ secũda à do mino defen sio & tertia.

... attestatur
...
ait, in multa pa-
tientia vasa iræ
apta in interitũ,
vt ostenderet di
uitias glorię suę
in vasa miseri-
cordiæ: quæ prę
parauit in glo-
riam, quos & vo
cauit. ¶ *Educ.* a)
Gentium natio
nes sub tenebris
errorum suorũ
latitabant, & lu-
men diuinæ fidei non videbãt, quas iubet
modo foras extrahendas à tenebris suis, in
admirabile lumen Dei. *Educ.* Præcipit exi
re *foras populum cæcũ.*) Hoc est non natiua
oculorum cæcitate, sed mentis spontanea
obduratione. Propterea cæcus est oculis
internis. ¶ *At oculos.* b) hoc est carnis. ¶ *Ha
bet.* c) Qui referunt ad Cyrum, vt D. Tho-
mas ad assertam per Cyrum libertatẽ ap-
... ¶ *Omnes gentes.* d) Me
mini me superius dixisse eam esse Dei er-
ga nos clementiam, vt nobiscum velit ini
re rationem. Nunc ergo populos & gen-
tes citat, vt coram Deo sistant: vt testimo
nium diuinitatis vnius ferant, idolaque va
na esse palam sit: siquidem Dij gentiũ, nõ
possunt præterita recolere, ...

Deus cũ ho minibus init rationem.

...mnes ... congregatæ sunt
simul, & colle-
ctæ sunt tribus:
quis in vobis an-
nuntiet istud, &
quæ prima sunt,
audire vos faciet?
dent testes eo-
rum & iustificen
tur, & audiant, e
& dicant, Verè,
vos testes f mei, di

matus De...
post me nõ erit.
Ego sum, ego
sum Dominus h
& nõ est absque
me saluator. i E-
go annuntiaui, k
& saluaui audi-
tum feci, et non
fuit in vobis alie-
nus, vos testes

... quę prę
...tint do
habent. Prop...
rea Deorũ falso
rũ causa excidit.
Neq; iustificari
in negotio diui
nitatis (quam te
merè sibi arro-
gant) iustam po
terũt rationem
obtẽdere. ¶ *Au
diant* (ergo) *&
dicant, Verè.* e)
Idest, quod ve-
rum est, me solum verũ esse Deũ. ¶ *Et vos
testes.* f) O Iudæi horum estis, qui experti
estis Deos hos fictos, ficta quoq; edidisse
oracula. Et tantisper dum illa colitis malè
vobiscum agitur. *Vos testes mei, & seruus
meus.* g) Subaudi Esaiã & cæteros prophe-
tas, vt in numero singulari pluralem com
prehendas. Omnes nanque prophetæ di-
uino numini attestantur, verum & vnum
esse. ¶ *Ego sum, ego sum Dominus.* h) Repe-
titio veritatem assertissimã, quam profert
ostẽdit. Nã Deus est, qui verè est. ¶ *Et non
est absq; me saluator.* i) Nã diuina ope sub-
mota, oĩs operatio creaturæ cessat. ¶ *Ego
annuntiaui.* k) Hoc est vobis ò Iudæi pro-
spera, & aduersa, & leuaui vos à malis, qui-
... succumbebatis: & nõ fuit in vobis qui

calibrite
colorchecker CLASSIC
mm